התפלה הלזה שייכת להאלוף והקצין מופלא ומופלג

ב

התפ

אלי

II

Nº 475

זאת התפלה שייך להאלוף והקצין והנדיב פרנס ומנהיג
ושתדלן גדול כ"ש כה"ר זלמן בן אברהם הויזן ממענץ
יום ד' ט' אדר ת"ו ע"ן גכול לפ"ק

אני הסופר המכונה הכותב הקטן יהודה ונקרא ליב בה"ח כה"ר זכרי' סיק זצ"ל מק"ק גלוגא רבתי במדינות שלעזיא גדול :

דיזי תפלה איז דעם הערן זלמן אברהם זמר ליב ווער זיא שטעהלט דער מיט מיין דיב עס זאל אים הער מדר קנעבט העגנגן מיט זיין רעכט : [illegible] טיק מגלוגא רבתי :

זאת התפלה שייך להאלוף [illegible] פרנס ומנהיג ושתדלן גדול [illegible] כה"ר זלמן הויזן
פרנס ומנהיג [illegible] נכתב יום ד' ט' אדר [illegible] לפ"ק [illegible] יהודה [illegible] כה"ר זכרי' סיק ז"ל מגלוגא

זאת התפלה שייך לאדוני המלוה והקצין הנדיב פרנס ומנהיג ושתדלן גדול כ"ש כה"ר
שלמה זלמן בר אברהם הויזן ממענץ הקטן יהודה ליב סיק מגלוגא רבתי

Dieses liebe Buch gehöret dem Wohl bescheidenen Juden Undt Härrn Herrn Sallamon Abraham General Providiteur Wie auch Ihro Chur Fürstliche Gnaden zu Maynz Wohl Meretirten Hof Juden. Wohnhaft in der Chur Fürstliche Stadt Maynz. Geschrieben den fünfzehenden Martz 1717.

Monsieur

Monsieur Sallamon Abraham General Providiteur Presantemant
a
Maince

הזאת ולא תהא תורה אחרת מאת הבורא

[illegible] ברך שמו ולעולם

אני מאמין באמונה שלמה שהבורא יתברך

שמו יודע כל מעשה בני אדם וכל מח[illegible]

[illegible] בותיהם שנאמר היוצר יחד לבם המבין

[illegible] הם

[illegible] ה שלמה שהבורא יתברך

שמו גומל טוב ל[illegible] רי מצותיו

ומעניש את מי שיעבור [illegible] ין

יב אני מאמין באמונה שלמה בביאת משיח

ואף על פי שית[illegible] [illegible] ו בכל עת

[illegible] לו שיבוא בכל יום

יג אני מאמין באמונה [illegible] שתהיה תחיית

המתים בעת שיעלה [illegible] הבורא יתברך

שמו ויתעלה זכרו לעד ולנצח

[illegible]

ולעולם [illegible] יהיה אדם שונה על [illegible]
ספרו כדי שלא יאחר ומן השנה
ויצרע ויאמר של לכן [illegible]
שנה עליו אדם [illegible]

[illegible] יורדין [illegible] ועולין [illegible] בדין
[illegible] והזכור [illegible] וחזן הכנסת
[illegible] תינוקות [illegible] יום [illegible]
[illegible] וביום שמים יורדין ועולין
[illegible] שלשה שיורדין [illegible] עולי
[illegible] ובמלכין [illegible] בירות
[illegible] שם [illegible] על [illegible]
[illegible] לא יוקרא [illegible]

[illegible]

בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ׃ והארץ היתה תהו ובהו וחשך על פני תהום ורוח אלהים מרחפת על פני המים׃ ויאמר אלהים יהי אור ויהי אור׃ וירא אלהים את האור כי טוב ויבדל אלהים בין האור ובין החשך׃ ויקרא אלהים לאור יום ולחשך קרא לילה ויהי ערב ויהי בקר יום אחד׃

ובנביאים

כה אמר ה' מלך ישראל וגאלו ה' צבאות אני ראשון ואני אחרון ומבלעדי אין אלהים׃ ומי כמוני יקרא ויגידה ויערכה לי משומי עם עולם ואתיות ואשר תבאנה יגידו למו׃

בישעיה

כה אמר האל ה' בורא השמים ונוטיהם רקע הארץ וצאצאיה נתן נשמה לעם עליה ורוח להלכים בה׃ אני ה' קראתיך בצדק ואחזק בידך ואצרך ואתנך לברית עם לאור גוים׃ לפקח עינים עורות להוציא ממסגר אסיר מבית כלא ישבי חשך׃ אני ה' הוא שמי וכבודי לאחר לא אתן ותהלתי לפסילים׃ הראשונות הנה באו וחדשות אני מג[illegible] תצמחנה אשמיע אתכם׃

ובכתובים

לדוד. ומזמור [illegible] תבל ויושבי בה׃ כי הוא על ימים יסדה ועל [illegible] הארץ [illegible] ה' ומי יקום במקום קדשו׃ נקי כפים ובר לבב אשר לא נשא לשוא נפשי [illegible]׃ ישא ברכה מאת ה' וצדקה מאלהי ישעו׃ זה דור דורשיו [illegible]׃ שאו שערים ראשיכם והנשאו פתחי עולם ויבא מלך הכבוד [illegible] הכבוד ה' עזוז וגבור ה' גבור מלחמה׃ שאו שערים ראשיכם ושאו פתחי עולם ויבא מ[illegible] זה מלך הכבוד ה' צבאות הוא מלך הכבוד סלה׃

סדר [illegible]

תניא מי שזכה בתרומת הדשן זכה במערכה [illegible] סדר׳ ומשמי דגמרא ואליבא דאבא שאול ומערכה גדולה [illegible] שני גזרי עצים קודם לדישון מזבח הפנימי׳ דישון מזבח הפנימי קו[illegible] נרות הטבת חמש נרות קודם לדם התמיד דם התמיד קודם להטבת שתי נרות הטבת שתי נרות קודם לקטורת וקטורת לאברים ואברים למנחה ומנחה לחביתים וחביתים לנסכין ונסכין למוספין ומוספין לבזיכין ובזיכין לתמיד של בין הערבים שנ׳ והקטיר עליה חלבי השלמים׳ השלם כל הקרבנות כלן׃ תנו רבנן אין לך דבר קודם לתמיד של שחר [illegible] בלבד ואין לך דבר שמתעכב אחר תמיד של בין הערבים אלא קטורת ופסח [illegible] בערב פסח שטובל ואוכל פסחו בערב׳ דישמעאל בנו של ר' יוחנ[illegible]ן. ומחוסר כפורים כל אותה השנה שטובל ואוכל פסחו לערב׳ [illegible] הדשן׃

וידבר ה' אל משה לאמר׃ צו את אה[illegible] ר זאת תורת העולה. היא העולה על מוקדה על המ[illegible] הבקר ואש המזבח תוקד בו׃ ולבש הכהן מדו בד ומכנסי בד ילבש על בשרו [illegible] הדשן אשר תאכל האש את העולה על המזבח ושמו אצל המזבח׃ ופשט את [illegible] בגדים אחרים והוציא את הדשן אל מחוץ למחנה אל מקום טהור׃ והאש על המזבח תוקד בו לא תכבה ובער עליה הכהן עצים בבקר בבקר וערך עליה העולה והקטיר עליה חלבי השלמים׃ אש תמיד תוקד על המזבח לא תכבה׃

פרשת של קטורת

ויאמר יי אל משה קח לך סמים נטף ושחלת וחלבנה סמים ולבונה זכה
בד בבד יהיה׃ ועשית אותה קטרת רקח מרקחת מעשה רוקח
ממולח טהור קדש׃ ושחקת ממנה הדק ונתתה ממנה לפני העדות באהל מועד
אשר אועד לך שמה קדש קדשים תהיה לכם׃ והקטורת אשר תעשה במתכנתה
לא תעשו לכם קדש תהיה לך ליי׃ איש אשר יעשה כמוה להריח בה ונכרת מעמיו׃

ברייתא של קטורת פטום׃ פרשת תמיד׃

וזה אשר תעשה על המזבח כבשים בני שנה שנים ליום תמיד׃ את הכבש האחד
תעשה בבקר ואת הכבש השני תעשה בין הערבים׃ ועשרון סלת בלול
בשמן כתית רבע ההין ונסך רביעית ההין יין לכבש האחד׃ ואת הכבש השני
תעשה בין הערבים כמנחת הבקר וכנסכה תעשה לה לריח ניחוח אשה ליי׃ עולת
תמיד לדורותיכם פתח אהל מועד לפני יי אשר אועד לכם שמה לדבר אליך שם׃
ונעדתי שמה לבני ישראל ונקדש בכבודי׃ וקדשתי את אהל מועד ואת המזבח ואת
אהרן ואת בניו אקדש לכהן לי׃ ושכנתי בתוך בני ישראל והייתי לכם לאלהים׃ וידעו כי
אני יי אלהיכם אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים לשכני בתוכם אני יי אלהיכם׃

פרשת של מן׃

ויאמר יי אל משה הנני ממטיר לכם לחם מן השמים ויצא העם ולקטו
דבר יום ביומו למען אנסנו הילך בתורתי אם לא׃ והיה ביום הששי
והכינו את אשר יביאו והיה משנה על אשר ילקטו יום יום׃ ויאמר משה ואהרן
אל כל בני ישראל ערב וידעתם כי יי הוציא אתכם מארץ מצרים׃ ובקר
וראיתם את כבוד יי בשמעו את תלנתיכם על יי ונחנו מה כי תלינו עלינו׃ ויאמר
משה בתת יי לכם בערב בשר לאכל ולחם בבקר לשבע בשמע יי את תלונתיכם אשר
אתם מלינם עליו ונחנו מה לא עלינו תלונתיכם כי על יי׃ ויאמר משה אל אהרן אמר
אל כל עדת בני ישראל קרבו לפני יי כי שמע יי את תלונתיכם׃ ויהי כדבר אהרן אל כל עדת
בני ישראל ויפנו אל המדבר והנה כבוד יי נראה בענן׃ וידבר יי אל משה לאמר׃
שמעתי את תלונת בני ישראל דבר אליהם לאמר בין הערבים תאכלו בשר ובבקר תשבעו
לחם וידעתם כי אני יי אלהיכם׃ ויהי בערב ותעל השלו ותכס את המחנה ובבקר היתה
שכבת הטל סביב למחנה׃ ותעל שכבת הטל והנה על פני המדבר דק מחספס דק ככפור
על הארץ׃ ויראו בני ישראל ויאמרו איש אל אחיו מן הוא כי לא ידעו מה הוא
ויאמר משה אליהם הוא הלחם אשר נתן יי לכם לאכלה׃ זה הדבר אשר צוה
יי לקטו ממנו איש לפי אכלו עמר לגלגלת מספר נפשתיכם איש לאשר באהלו
תקחו׃ ויעשו כן בני ישראל וילקטו המרבה והממעיט לא החסיר איש לפי אכלו לקטו׃
ויאמר משה אליהם איש אל יותר ממנו עד בקר׃ ולא שמעו אל משה ויותירו אנשים
ממנו עד בקר וירם תולעים ויבאש ויקצף עליהם משה׃ וילקטו אותו בבקר בבקר
איש לפי אכלו וחם השמש ונמס׃ ויהי ביום הששי לקטו לחם משנה שני העמר לאחד
ויבאו כל נשיאי העדה ויגידו למשה׃ ויאמר אליהם הוא אשר דבר יי שבתון שבת קדש
ליי מחר את אשר תאפו אפו ואת אשר תבשלו בשלו ואת כל העודף הניחו

ויאמר ביום [illegible]

לכם למשמרת עד הבקר: ויניחו אותו עד הבקר כאשר צוה ייי ולא הבאיש ורמה לא היתה
בו: ויאמר משה אכלהו היום כי שבת היום לייי היום לא תמצאוהו בשדה: ששת ימים
תלקטהו וביום השביעי שבת לא יהיה בו: ויהי ביום השביעי יצאו מן העם ללקט ולא מצאו:

ויאמר ייי אל משה עד אנה מאנתם לשמור מצותי ותורתי: ראו כי ייי נתן
לכם את השבת על כן הוא נתן לכם ביום הששי לחם יומים שבו איש
תחתיו אל יצא איש ממקומו ביום השביעי: וישבתו העם ביום השביעי: ויקראו בני
ישראל את שמו מן והוא כזרע גד לבן וטעמו כצפיחית בדבש: ויאמר משה זה הדבר
אשר צוה ייי מלא העמר ממנו למשמרת לדרתיכם למען יראו את הלחם אשר האכלתי
אתכם במדבר בהוציאי אתכם מארץ מצרים: ויאמר משה אל אהרן קח צנצנת אחת
ותן שמה מלא העמר מן והנח אותו לפני ייי למשמרת לדרתיכם: כאשר צוה ייי אל משה
ויניחהו אהרן לפני העדת למשמרת: ובני ישראל אכלו את המן ארבעים שנה עד
בואם אל ארץ נושבת את אכלו עד בואם אל ארץ כנען: והעמר עשירית האיפה הוא:

ועתה ישראל מה ייי אלהיך שואל מעמך כי אם ליראה את ייי אלהיך ללכת בכל
דרכיו ולאהבה אותו ולעבד את ייי אלהיך בכל לבבך ובכל נפשך: לשמור
את מצות ייי אלהיך ואת חקותיו אשר אנכי מצוך היום לטוב לך: הן לייי אלהיך השמים
ושמי השמים הארץ וכל אשר בה: רק באבותיך חשק ייי לאהבה אותם ויבחר בזרעם
אחריהם בכם מכל העמים כיום הזה: ומלתם את ערלת לבבכם וערפכם לא תקשו עוד:
כי ייי אלהיכם הוא אלהי האלהים ואדני האדנים האל הגדל הגבר והנורא אשר לא
ישא פנים ולא יקח שוחד: עשה משפט יתום ואלמנה ואוהב גר לתת לו לחם ושמלה:
ואהבתם את הגר כי גרים הייתם בארץ מצרים: את ייי אלהיך תירא אותו תעבד ובו
תדבק ובשמו תשבע: הוא תהלתך והוא אלהיך אשר עשה אתך את הגדולות ואת
הנוראות האלה אשר ראו עיניך: בשבעים נפש ירדו אבותיך מצרימה ועתה שמך
ייי אלהיך ככוכבי השמים לרב: ואהבת את ייי אלהיך ושמרת משמרתו וחקותיו ומצותיו
ומשפטיו כל הימים:

האזינו השמים ואדברה ותשמע הארץ אמרי פי: יערף כמטר לקחי תזל
כטל אמרתי כשעירים עלי דשא וכרביבים עלי עשב: כי שם ייי אקרא
הבו גדל לאלהינו: הצור תמים פעלו כי כל דרכיו משפט אל אמונה ואין עול צדיק
וישר הוא: שחת לו לא בניו מומם דור עקש ופתלתל: הלייי תגמלו זאת עם
נבל ולא חכם הלוא הוא אביך קנך הוא עשך ויכננך

יום שני

ויאמר אלהים יהי רקיע בתוך המים ויהי מבדיל בין מים למים: ויעש
אלהים את הרקיע ויבדל בין המים אשר מתחת לרקיע ובין המים
אשר מעל לרקיע ויהי כן: ויקרא אלהים לרקיע שמים ויהי ערב ויהי בקר יום שני:
וידבר אלהים את כל הדברים האלה לאמר: אנכי ייי אלהיך אשר הוצאתיך
מארץ מצרים מבית עבדים: לא יהיה לך אלהים אחרים על פני: לא תעשה
לך פסל וכל תמונה אשר בשמים ממעל ואשר בארץ מתחת ואשר במים מתחת
לארץ: לא תשתחוה להם ולא תעבדם כי אנכי ייי אלהיך אל קנא פקד עון אבות

על בנים על שלשים ועל רבעים לשנאי: ועשה חסד לאלפים לאהבי ולשמרי מצותי:
לא תשא את שם ייי אלהיך לשוא כי לא ינקה ייי את אשר ישא את שמו לשוא: זכור
את יום השבת לקדשו ששת ימים תעבד ועשית כל מלאכתך: ויום השביעי שבת
לייי אלהיך לא תעשה כל מלאכה אתה ובנך ובתך עבדך ואמתך ובהמתך וגרך אשר
בשעריך: כי ששת ימים עשה ייי את השמים ואת הארץ את הים ואת כל אשר
בם וינח ביום השביעי על כן ברך ייי את יום השבת ויקדשהו: כבד את אביך ואת
אמך למען יארכון ימיך על האדמה אשר ייי אלהיך נתן לך: לא תרצח: לא תנאף:
לא תגנב: לא תענה ברעך עד שקר: לא תחמד בית רעך לא תחמד אשת רעך
ועבדו ואמתו ושורו וחמרו וכל אשר לרעך: הנביאים

שירו לייי שיר חדש תהלתו מקצה הארץ יורדי הים ומלאו איים וישביהם:
ישאו מדבר ועריו חצרים תשב קדר ירנו ישבי סלע מראש הרים יצוחו:
ישימו לייי כבוד ותהלתו באיים יגידו: ייי כגבור יצא כאיש מלחמות יעיר קנאה:
יריע אף יצריח על איביו יתגבר: מי מדד בשעלו מים ושמים בזרת תכן וכל בשליש
עפר הארץ ושקל בפלס הרים וגבעות במאזנים: מי תכן את רוח ייי ואיש עצתו
יודיענו: את מי נועץ ויבינהו וילמדהו בארח משפט וילמדהו דעת ודרך תבונות
יודיענו: הן גוים כמר מדלי וכשחק מאזנים נחשבו הן איים כדק יטול: כל הגוים
כאין נגדו מאפס ותהו נחשבו לו: ואל מי תדמיון אל ומה דמות תערכו לו: הפסל
נסך חרש וצרף בזהב ירקענו ורתקות כסף צורף: ואל מי תדמיוני ואשוה יאמר
קדוש: הכתובים

שיר מזמור לבני קרח: גדול ייי ומהלל מאד בעיר אלהינו הר קדשו: יפה
נוף משוש כל הארץ הר ציון ירכתי צפון קרית מלך רב: אלהים
בארמנותיה נודע למשגב: כי הנה המלכים נועדו עברו יחדו: המה ראו כן
תמהו נבהלו נחפזו: רעדה אחזתם שם חיל כיולדה: ברוח קדים תשבר אניות תרשיש:
כאשר שמענו כן ראינו בעיר ייי צבאות בעיר אלהינו אלהים יכוננה עד עולם סלה:
דמינו אלהים חסדך בקרב היכלך: כשמך אלהים כן תהלתך על קצוי ארץ צדק מלאה
ימינך: ישמח הר ציון תגלנה בנות יהודה למען משפטיך: סבו ציון והקיפוה
ספרו מגדליה: שיתו לבכם לחילה פסגו ארמנותיה למען תספרו לדור אחרון: כי זה
אלהים אלהינו עולם ועד הוא ינהגנו עלמות: סדר המערכה

ויאמר אלהים יקוו המים מתחת השמים
אל מקום אחד ותראה היבשה
ויהי כן: ויקרא אלהים ליבשה ארץ ולמקוה המים
קרא ימים וירא אלהים כי טוב: ויאמר אלהים תדשא
הארץ דשא עשב מזריע זרע עץ פרי עושה פרי
למינו אשר זרעו בו על הארץ ויהי כן: ותוצא
הארץ דשא עשב מזריע זרע למינהו ועץ עשה
פרי אשר זרעו בו למינהו וירא אלהים כי טוב:
ויהי ערב ויהי בקר יום שלישי:

זכרו ימות עולם בינו שנות
דור ודור שאל אביך
ויגדך זקניך ויאמרו לך: בהנחל עליון
גוים בהפרידו בני אדם יצב גבולות
עמים למספר בני ישראל: כי חלק
ייי עמו יעקב חבל נחלתו: ימצאהו בארץ
מדבר ובתהו ילל ישימון יסובבנהו יבוננהו
יצרנהו כאישון עינו: כנשר יעיר קנו
על גוזליו ירחף יפרש כנפיו יקחהו
ישאהו על אברתו: ייי בדד ינחנו ואין
עמו אל נכר:

ויקנא ה' לארצו ויחמול על עמו: ויען ה' ויאמר לעמו הנני שולח לכם את
הדגן והתירוש והיצהר ושבעתם לא אתן אתכם עוד חרפת בגוים: ואת הצפוני ארחיק מעליכם והדחתיו אל ארץ ציה ושממה את פניו
אל הים הקדמוני וסופו אל הים האחרון ועלה באשו ותעל צחנתו כי הגדיל ל
לעשות: אל תיראו בהמות שדי כי דשאו נאות מדבר כי עץ נשא פריו תאנה
וגפן נתנו חילם: ובני ציון גילו ושמחו בה' אלהיכם כי נתן לכם את המורה לצדקה
ויורד לכם גשם מורה ומלקוש בראשון: ומלאו הגרנות בר והשיקו היקבים ת
תירוש ויצהר: כי ממזרח שמש ועד מבואו גדול שמי בגוים ובכל מקום מ
מקטר מוגש לשמי ומנחה טהורה כי גדול שמי בגוים אמר ה' צבאות:

והכתובים:

מזמור לאסף אלהים נצב בעדת אל בקרב אלהים ישפוט: עד מתי ת
תשפטו עול ופני רשעים תשאו סלה: שפטו דל ויתום עני ו
ורש הצדיקו: פלטו דל ואביון מיד רשעים הצילו: לא ידעו ולא יבינו בחשכה
יתהלכו ימוטו כל מוסדי ארץ: אני אמרתי אלהים אתם ובני עליון כלכם: אכן
כאדם תמותון וכאחד השרים תפולו: קומה אלהים שפטה הארץ כי אתה
תנחל בכל הגוים

סדר המערכה ותרומת הדשן:

ירכיבהו על במותי ארץ ויאכל תנובת שדי ויניקהו דבש מסלע ושמן
מחלמיש צור: חמאת בקר וחלב צאן עם חלב כרים ואילים בני
בשן ועתודים עם חלב כליות חטה ודם ענב תשתה חמר: וישמן ישורון ויבעט
שמנת עבית כשית ויטש אלוה עשהו וינבל צור ישועתו: יקניאוהו בזרים בתועבות
יכעיסוהו: יזבחו לשדים לא אלה אלהים לא ידעום חדשים מקרוב באו לא שערום
אבותיכם: צור ילדך תשי ותשכח אל מחוללך:

יום רביעי:

ויאמר אלהים יהי מאורות ברקיע השמים להבדיל בין היום ובין ה
הלילה והיו לאותות ולמועדים ולימים ושנים: והיו למאורות
ברקיע השמים להאיר על הארץ ויהי כן: ויעש אלהים את שני המאורות הגדולים
את המאור הגדול לממשלת היום ואת המאור הקטן לממשלת הלילה ואת
הכוכבים: ויתן אותם אלהים ברקיע השמים להאיר על הארץ: ולמשול ביום
ובלילה ולהבדיל בין האור ובין החשך וירא אלהים כי טוב: ויהי ערב ויהי בקר
יום רביעי:

והנביאים:

כה אמר ה' נותן שמש לאור יומם חקות ירח וכוכבים לאור לילה
רוגע הים ויהמו גליו ה' צבאות שמו: אם ימושו החקים
האלה גם זרע ישראל ישבתו מהיות גוי ולפני נאם ה': גם זרע ישראל ישבתו מהיות
גוי לפני כל הימים ועורך שלום ידידים ועולם ירשו ארץ נצר מטעי מעשה
ידי להתפאר

והכתובים:

אל נקמות ה' אל נקמות הופיע: הנשא שופט הארץ השב גמול על
גאים: עד מתי רשעים ה' עד מתי רשעים יעלוזו: יביעו
ידברו עתק יתאמרו כל פועלי און: עמך ה' ידכאו ונחלתך יענו: אלמנה וגר

יהללו ויתאמרו ידכאו ואלמנה וגר יהרגו ויתומים ירצחו ויאמרו לא יראה יה ולא יבין אלהי יעקב: בינו בוערים בעם וכסילים מתי תשכילו: הנטע אזן הלא ישמע אם יוצר עין הלא יביט: היסר גוים הלא יוכיח המלמד אדם דעת: יי יודע מחשבות אדם כי המה הבל: אשרי הגבר אשר תיסרנו יה ומתורתך תלמדנו: להשקיט לו מימי רע עד יכרה לרשע שחת: כי לא יטוש יי עמו ונחלתו לא יעזב: כי עד צדק ישוב משפט ואחריו כל ישרי לב: מי יקום לי עם מרעים מי יתיצב לי עם פועלי און: לולי יי עזרתה לי כמעט שכנה דומה נפשי: אם אמרתי מטה רגלי חסדך יי יסעדני: ברב שרעפי בקרבי תנחומיך ישעשעו נפשי: היחברך כסא הוות יוצר עמל עלי חק: יגודו על נפש צדיק ודם נקי ירשיעו: ויהי יי לי למשגב ואלהי לצור מחסי: וישב עליהם את אונם וברעתם יצמיתם יצמיתם יי אלהינו:

יצמיתם

סדר המערכה ותרועות הדשן

וירא יי וינאץ מכעס בניו ובנותיו: ויאמר אסתירה פני מהם אראה מה אחריתם כי דור תהפוכות המה בנים לא אמון בם: הם קנאוני בלא אל כעסוני בהבליהם ואני אקניאם בלא עם בגוי נבל אכעיסם: כי אש קדחה באפי ותיקד עד שאול תחתית ותאכל ארץ ויבלה ותלהט מוסדי הרים: אספה עלימו רעות חצי אכלה בם: עם חמת זוחלי עפר: מחוץ תשכל חרב ומחדרים אימה גם בחור גם בתולה יונק עם איש שיבה: אמרתי אפאיהם אשביתה מאנוש זכרם: לולי כעס אויב אגור פן ינכרו צרימו פן יאמרו ידינו רמה ולא יי פעל כל זאת: כי גוי אובד עצות המה ואין בהם תבונה:

מזי רעב ולחמי רשף וקטב מרירי ושן בהמות אשלח בם

ביום החמישי

ויאמר אלהים ישרצו המים שרץ נפש חיה ועוף יעופף על הארץ על פני רקיע השמים: ויברא אלהים את התנינים הגדולים ואת כל נפש החיה הרומשת אשר שרצו המים למיניהם ואת כל עוף כנף למינהו וירא אלהים כי טוב: ויברך אותם אלהים לאמר פרו ורבו ומלאו את המים בימים והעוף ירב בארץ: ויהי ערב ויהי בקר יום חמישי

ובכ׳ ימים עשות הדלתות

וכרתי להם ברית שלום וכרית עולם אותם והשבתי חיה רעה מן הארץ וישבו במדבר לבטח וישנו ביערים: ונתתי אותם סביבות גבעתי והורדתי הגשם בעתו גשמי ברכה יהיו: ונתן עץ השדה את פריו והארץ תתן את יבולה והיו על אדמתם לבטח: וידעו כי יי בשברי מוטות עולם והצלתים מיד העובדים בהם: ולא יהיו עוד בז לגוים וחית הארץ לא תאכלם: וישבו לבטח ואין מחריד והקמותי להם מטע: הם ... לא ... סלה כחכה העלה יגרהו בחרמו ויאספהו במכמרתו על כן ישמח ויגיל: העל כן יריק חרמו ותמיד להרג גוים לא יחמול:

ברכה

אני

חרפה

ובכוכבים

על כן יזבח לחרמו ויקטר למכמרתו כי בהמה שמן חלקו ומאכלו בריאה:

למנצח על הגתית לאסף: הרנינו לאלהים עוזנו הריעו לאלהי יעקב: שאו זמרה ותנו תף כנור נעים עם נבל: תקעו בחדש שופר בכסא ליום חגנו: כי חוק לישראל הוא משפט לאלהי יעקב: עדות ביהוסף שמו בצאתו על ארץ מצרים שפת לא ידעתי אשמע: הסירותי מסבל שכמו כפיו מדוד תעבורנה: בצרה קראת ואחלצך אענך בסתר רעם אבחנך על מי מריבה סלה: שמע עמי ואעידה בך ישראל אם תשמע לי: לא יהיה בך אל זר ולא תשתחוה לאל נכר: אנכי יי אלהיך המעלך

זמרה

מארץ מצרים הרחב פיך ואמלאהו ולא שמע עמי לקולי וישראל לא אבה לי ואשלחהו
בשרירות לבם ילכו במועצותיהם לו עמי שומע לי ישראל בדרכי יהלכו כמעט אויביהם
אכניע ועל צריהם אשיב ידי משנאי יי יכחשו לו ויהי עתם לעולם ויאכילהו
מחלב חטה ומצור דבש אשביעך

סדר המערכה והתפלות הראשון

לו חכמו ישכילו זאת יבינו לאחריתם איכה ירדף אחד אלף ושנים יניסו
רבבה אם לא כי צורם מכרם ויי הסגירם כי לא כצורנו צורם ואויבינו
פלילים כי מגפן סדום גפנם ומשדמות עמורה ענבמו ענבי רוש אשכלות מרורות
למו חמת תנינים יינם וראש פתנים אכזר הלא הוא כמוס עמדי חתום באוצרותי
לי נקם ושלם לעת תמוט רגלם כי קרוב יום אידם וחש עתידות למו כי ידין יי עמו ועל
עבדיו יתנחם כי יראה כי אזלת יד ואפס עצור ועזוב ואמר אי אלהימו צור חסיו בו
אשר חלב זבחימו יאכלו ישתו יין נסיכם יקומו ויעזרוכם יהי עליכם סתרה ראו עתה
כי אני אני הוא ואין אלהים עמדי אני אמית ואחיה מחצתי ואני ארפא ואין מידי מציל

יום ששי

ויאמר אלהים תוצא הארץ נפש חיה למינה בהמה ורמש וחיתו ארץ למינה
ואת הבהמה למינה ואת כל רמש האדמה למינהו

ויהי כן ויעש אלהים את חית הארץ למינה

וירא אלהים כי טוב ויאמר אלהים נעשה אדם בצלמנו כדמותנו וירדו בדגת הים ובעוף
השמים ובבהמה ובכל הארץ ובכל הרמש הרומש על הארץ ויברא אלהים את האדם
בצלמו בצלם אלהים ברא אותו זכר ונקבה ברא אותם ויברך אותם אלהים ויאמר להם
אלהים פרו ורבו ומלאו את הארץ וכבשוה ורדו בדגת הים ובעוף השמים ובכל חיה
הרומשת על הארץ ויאמר אלהים הנה נתתי לכם את כל עשב זורע זרע אשר על פני
כל הארץ ואת כל העץ אשר בו נפש חיה את כל ירק עשב לאכלה ויהי כן וירא אלהים
את כל אשר עשה והנה טוב מאד ויהי ערב ויהי בקר יום הששי

פרי עץ זרע זרע לכם יהיה לאכלה ולכל חית הארץ ולכל עוף השמים ולכל רומש על הארץ אשר בו

ונביאים

אנכי עשיתי ארץ ואדם עליה בראתי אני ידי נטו שמים וכל צבאם צויתי
אנכי עשיתי את הארץ ואת האדם ואת הבהמה אשר על הארץ בכחי
הגדול ובזרועי הנטויה ונתתיה לאשר ישר בעיני בנו בתים ושבו ונטעו גנות ואכלו
פריהן קחו נשים והולידו בנים ובנות וקחו לבניכם נשים ואת בנותיכם תנו לאנשים
ותלדנה בנים ובנות ורבו שם ואל תמעטו ודרשו את שלום העיר אשר הגליתי אתכם
שמה והתפללו בעדה אל יי כי בשלומה יהיה לכם שלום

וכתובים

יי מלך גאות לבש לבש יי עוז התאזר אף תכון תבל בל תמוט נכון כסאך
מאז מעולם אתה נשאו נהרות יי נשאו נהרות קולם ישאו נהרות
דכים מקולות מים רבים אדירים משברי ים אדיר במרום יי עדותיך נאמנו מאד
לביתך נאוה קדש יי לאורך ימים

סדר המערכה והתפלות הראשון

כי אשא אל שמים ידי ואמרתי חי אנכי לעולם אם שנותי ברק חרבי
ותאחז במשפט ידי אשיב נקם לצרי ולמשנאי אשלם אשכיר
חצי מדם וחרבי תאכל בשר מדם חלל ושביה מראש פרעות אויב הרנינו גוים
עמו כי דם עבדיו יקום ונקם ישיב לצריו וכפר אדמתו עמו

ויום שבת

ויכלו השמים והארץ וכל צבאם ויכל אלהים ביום השביעי מלאכתו

אשר עשה וישבת ביום השביעי מכל מלאכתו אשר עשה׃ ויברך אלהים את יום
השביעי ויקדש אותו כי בו שבת מכל מלאכתו אשר ברא אלהים לעשות׃

פרשת המן׳׳

ויאמר יי אל משה לאמר׃ ואתה דבר אל בני ישראל לאמר אך את שבתתי
תשמרו כי אות הוא ביני וביניכם לדרתיכם לדעת כי אני יי מ
קדשכם׃ ושמרתם את השבת כי קדש הוא לכם מחלליה מות יומת כי כל
העשה בה מלאכה ונכרתה הנפש ההיא מקרב עמיה׃ ששת ימים יעשה מלאכה
וביום השביעי שבת שבתון קדש ליי כל העשה מלאכה ביום השבת מות יומת׃
ושמרו בני ישראל את השבת לעשות את השבת לדרתם ברית עולם׃ ביני ובין
בני ישראל אות היא לעלם כי ששת ימים עשה יי את השמים ואת הארץ וביום
השביעי שבת וינפש׳׳

אנכי יי אלהיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים מבית עבדים׃ לא יהיה לך אלהים
אלהים אחרים על פני לא תעשה לך פסל כל תמונה אשר בשמים ממעל ואשר
בארץ מתחת ואשר במים מתחת לארץ׃ לא תשתחוה להם ולא תעבדם כי אנכי
יי אלהיך אל קנא פקד עון אבות על בנים ועל שלשים ועל רבעים לשנאי׃ ועשה חסד
לאלפים לאהבי ולשמרי מצותי׃ לא תשא את שם יי אלהיך לשוא כי לא ינקה יי
את אשר ישא את שמו לשוא׳׳ שמור את יום השבת לקדשו כאשר צוך יי
אלהיך ששת ימים תעבד ועשית כל מלאכתך ויום השביעי שבת ליי אלהיך
לא תעשה כל מלאכה אתה ובנך ובתך ועבדך ואמתך ושורך וחמרך וכל
בהמתך וגרך אשר בשעריך למען ינוח עבדך ואמתך כמוך׃ וזכרת כי עבד היית
בארץ מצרים ויצאך יי אלהיך משם ביד חזקה ובזרע נטויה על כן צוך יי
אלהיך לעשות את יום השבת׃ כבד את אביך ואת אמך למען יאריכן ימיך ולמען
ייטב לך על האדמה אשר יי אלהיך נתן לך׃ לא תרצח ולא תנאף ולא תגנב׃
לא תענה ברעך עד שקר׃ לא תחמד אשת רעך ולא תתאוה בית רעך שדהו
ועבדו ואמתו שורו וחמרו וכל אשר לרעך׳׳

ויקהל משה את כל עדת בני ישראל ויאמר אלהם אלה הדברים אשר
צוה יי לעשת אתם׃ ששת ימים תעשה מלאכה וביום השביעי
יהיה לכם קדש שבת שבתון ליי כל העשה בו מלאכה יומת׃ לא תבערו אש
בכל משבתיכם ביום השבת׳׳ ולקחת סלת ואפית אתה שתים עשרה חלות
שני עשרנים יהיה החלה האחת׃ ושמת אותם שתים מערכות שש המערכת
על השלחן הטהר לפני יי׃ ונתת על המערכת לבנה זכה והיתה ללחם לאזכרה
אשה ליי׃ ביום השבת יערכנו לפני יי תמיד מאת בני ישראל
ברית עולם׃ והיתה לאהרן ולבניו ואכלהו במקום קדש כי קדש קדשים הוא
לו מאשי יי חק עולם׳׳

וביום השבת׳׳ ובנביאים׳׳

כה אמר יי השמרו בנפשותיכם ואל תשאו משא ביום השבת והבאתם
בשערי ירושלם ולא תוציאו משא מבתיכם ביום השבת וכל

ומלאכה לא תעשו וקדשתם את יום השבת כאשר צויתי אתכם: ולא שמעו ולא הטו את אזנם ויקשו את ערפם לבלתי שמוע ולבלתי קחת מוסר: והיה אם שמוע תשמעון אלי נאם ה' לבלתי הביא משא בשערי העיר הזאת ביום השבת ולקדש את יום השבת לבלתי עשות בו כל מלאכה: ובאו בשערי העיר הזאת מלכים ושרים יושבים על כסא דוד רוכבים ברכב ובסוסים המה ושריהם איש יהודה ויושבי ירושלם וישבה העיר הזאת לעולם: ובאו מערי יהודה ומסביבות ירושלם ומארץ בנימן ומן השפלה ומן ההר ומן הנגב מביאים עולה וזבח ומנחה ולבונה ומביאי תודה בית ה':

מזמור

שיר ליום השבת טוב להודות לה' ולזמר לשמך עליון להגיד בבקר חסדך ואמונתך בלילות עלי עשור ועלי נבל עלי הגיון בכנור כי שמחתני ה' בפעלך במעשה ידיך ארנן מה גדלו מעשיך ה' מאד עמקו מחשבותיך איש בער לא ידע וכסיל לא יבין את זאת בפרח רשעים כמו עשב ויציצו כל פועלי און להשמדם עדי עד ואתה מרום לעולם ה' כי הנה איביך יאבדו יתפרדו כל פועלי און ותרם כראים קרני בלותי בשמן רענן ותבט עיני בשורי בקמים עלי מרעים תשמענה אזני צדיק כתמר יפרח כארז בלבנון ישגה שתולים בבית ה' בחצרות אלהינו יפריחו עוד ינובון בשיבה דשנים ורעננים יהיו להגיד כי ישר ה' צורי ולא עולתה בו:

כי הנה איביך ה'

סל"ק סדר המערבה ורבינו יוחנן הזקן

אלו שבעים פסוקים

ראה

ה' אין מגדי כבודי ומרים ראשי: ואתה ה' אל תרחק אילותי לעזרתי חושה: שובה ה' חלצה נפשי הושיעני למען חסדך: שובה ה' עד מתי והנחם על עבדיך:

רפאתי ה' ועני אני ונעזרתי היכלני: | ימין ה' רוממה ימין ה' עושה חיל:
אל הטתן בקוותו לי ויראני עורים תחתי: | חי ה' וברוך צורי וירום אלהי ישעי:
ה' מנת חלקי וכוסי אתה תומיך גורלי: | יהי חסדך ה' עלינו כאשר יחלנו לך:
זכר רחמיך ה' וחסדיך כי מעולם המה: | ויהי ה' משגב לדך משגב לעתות בצרה:
אל תעזבני ה' אלהי אל תרחק ממני: | אודה ה' כצדקו ואזמרה שם ה' עליון:
ה' אדונינו מה אדיר שמך בכל הארץ | קוה דודתי ה' תוחלתי לך הדין:
אתה הוא מלכי אלהים צוה ישועות יעקב סלה: | חנני ה' כחסדך כרוב רחמיך מחה פשעי:
הנה אלהים עוזר לי ה' בסומכי נפשי: | אך לאלהים דומי נפשי כי ממנו תקותי:
אך הוא צורי וישועתי משגבי לא אמוט: | ה' שומרי ה' צלי על יד ימיני:
ה' ישמור צאתך ובואך מעתה ועד עולם: | הודו לה' כי טוב כי לעולם חסדו:
אלהים יחננו ויברכנו יאר פניו אתנו סלה: | יקום אלהים יפוצו אויביו וינוסו מפניו
ממלכות הארץ שירו לאלהים זמרו ה' סלה: | ראו הליכותיך אלהים הליכות אלי מלכי בקדש
כי אלהים שופט זה ישפיל וזה ירים: | אלהים בקדש דרכך מי אל גדול כאלהים:
אתה האל עושה פלא הודעת בעמים עזך: | ה' אלהים צבאות השיבנו והאר פניך ונושעה:
חנני אלהים כי אליך אקרא כל היום: | ה' אלהי ישועתי יום צעקתי בלילה נגדך:
ואני אליך שועתי ובבקר תפלתי תקדמך: | יברכנו אלהים וייראו אותו כל אפסי ארץ:
כי אתה ה' מחסי עליון שמת מעונך: | כי שמחתני ה' בפעלך במעשה ידיך ארנן:
מה גדלו מעשיך ה' מאד עמקו מחשבותיך: | יום אמרתי מטה רגלי חסדך ה' יסעדני:

אלהים

משנאיו

ונושעה

חנון ורחום יי ארך אפים ורב חסד
טוב יי לכל ורחמיו על כל מעשיו
גדול יי ומהולל מאד ולגדולתו אין חקר
סומך יי לכל הנופלים וזוקף לכל הכפופים
צדיק יי בכל דרכיו וחסיד בכל מעשיו
ימלך יי לעולם אלהיך ציון לדור ודור
יהי כבוד יי לעולם ישמח יי במעשיו
יהי שם יי מבורך מעתה ועד עולם
ממזרח שמש עד מבואו מהולל שם יי
רם על כל גוים יי על השמים כבודו
יי שמך לעולם יי זכרך לדור ודור
יי בשמים הכין כסאו ומלכותו בכל משלה
יראי יי בטחו ביי עזרם ומגנם הוא
ובשם יי אקרא אנא יי מלטה נפשי
לא אמות כי אחיה ואספר מעשי יה
הושיעני יי מיום רע ומאיש חמסים תנצרני
אלהים פלטני מיד רשע מכף מעול וחומץ
אלהים אל תרחק ממני יי לעזרתי חושה
אבוא בגבורות יי אלהים אזכיר צדקתך לבדך
הנה עין יי אל יראיו למיחלים לחסדו
לך אזבח זבח תודה ובשם יי אקרא
אנא יי מלטה נפשי חנון יי וצדיק
שמע יי וחנני יי היה עוזר לי
אהבתי כי ישמע יי את קולי תחנוני
אודה יי בכל לב אספרה כל נפלאותיך
ויהי יי משגב לי ואלהי לצור מחסי
כי יי יהיה בכסלך ושמר רגלך מלכד
אלהים מלכי מקדם פועל ישועות בקרב הארץ
ברוך הבא בשם יי ברכנוכם מבית יי
בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ

סליק

אלהים כישרית גדול ישועתך השגבנו עדותיך קדוש רוממה עליונות שמירנו טהר מאורך משגב גדול הודך יגדל כח שמותיך משוך טכס רחמינו תכין יעזה גאולתך חסיד קדוש רחוש טובך נוי עטרתך יהמו גדול לכבודך פורענו וכור קדושתך שוכן ערץ ירעי תהלתך יחיה יושר יחיה היתה ממלכתך יומן נורין קדוש תפוה וחיותך פשעינו סולחה תגלה והדרתך פותחי סליחה פתח סגב ישע ומעוך דרוש יודעי ויעודך מן סומך ותעודתך יחיד השקיפה והבט השב שכינתך ויתכ יחוכנו כיננו צדיק יהיה קמותך גדול סגולתך פקוד יושר יומרותיך פגע סור טוף בוא טעם עדותך טוב וגדול עוז יזכיר הזכרתך יודיעו הנכבד והפאר והדרות ונביאותך יזתה רגל מעין יסוסו בהדרך שוקדי רודך יוחילון יכרעו השומרי ידך מבורך ודור רך ועידות בחסידותך ומזכירים ומגדילים כפי סוסו וכיותך ספה וסליחה ועקותם וכריתות בריתך ויותה הדין ושועתך לו יתמין גאל עזותך ימין לכיתר הושיענו והלכנו יוצרינו בחמלתך יורד יחמו מי רחומך ועזם יומיני ומלכותך משתחוה אל היכל קדשך בריתך יי שוכן לעולם מעה ז בישועתך

אלהי ואלהי אבותי תבוא לפניך תפלתי ואל תתעלם מתחנתי שאין אני עז פנים וקשה עורף לומר לפניך צדיק אני ולא חטאתי אבל אני חטאתי אשמתי בגדתי גזלתי דברתי דופי העויתי והרשעתי זדתי חמסתי טפלתי שקר יעצתי רע כזבתי לצתי מרדתי נאצתי סררתי עויתי פשעתי צררתי קשיתי עורף רשעתי שחתי תעבתי תעיתי תעתעתי
טובה הכרתי רופי ובכבע שפתי ולשון הרע על לשוני העויתי הרהרתי מום ובמותי הליזה ואדי קרי חרתי זמתי יוחר לבי ועיני חמסתי חמדתי ז
טפלתי שקר טויותי טפתי יעצתי רע יגעתי בו עונך בוכתי כיבור יבך ויום

ואין קיימתי לימיני ואין עבדתי על וזהתי ונדרתי ונסכתי וחסדי נאמנתי משיחתי משוך הגדול
ושרין סיתי סחתי סיחת חוזין עידי עבדתי על ומעות עשה ועל ומעת ואין העשוה משעתי
פרקתי על עמתי ערה ערה ואין יכשתי קשיתי עלי קמותי ישעתי רעתי זוהר השב יער
שיחתי שוששתי משוך הגדול הישבתי העירי השעתעתי עבדתי על ומעות עשה ועל ומעות
ואין העשוה עבדתי על ומעות חייב ומחות כת דין עבדתי על חייבי ומחות כריתות עבדתי על
תורה שבכתב עבדתי על תורה שבעל פה שיפחתי שוך הגדול שיפחתי ולמלך סרתי ומעולך
ומומעטך הטובים ולא שוה לי ואתה צדיק על כל הבא עלי כי אמת עשית ואני הרשעתי
ומה יאמר יושב מרום ומה יספר שוכן שחקים וגו׳

תתברך

יהי האלהים ואדוני האדונים ׳ ותשתבח בכל עולמים והחולים ׳
כי אין מלך שוכן ומעונים ׳ ברוך אתה יי׳ שומע תחנונים ׳׳

תתב ברוך בכל פה ׳ ותש בפה עם ונאה ׳ כיוכ ומחין ורופא ׳ בא״י עדרות יופי ׳׳
תת גדול העצות ורב העליות ותש בכל פי בריות ׳ כיוכ מחן ובכות ותליות בא״י המוקרה טורים
תת בר מורומים ותש ואין יחודים ׳ כיוכ יודי יחודים בא״י חי עולמים ׳׳
תת האל יי׳ ותש פני ומופעי ׳ כיוכ מלהים יי׳ בא״י שומע תחנוני ׳׳
תת ואין דומה ורב העליות ותש יושב תהלות כיוכ עושה גדולות בא״י גבור בתעצומות ׳׳
תת זוכר הברית ומזכיר משפחות ותש שדי הרוחות כיוכ רואה ומעמקים ומשוחות בא״י ומגן
תת חסין יה אלהי האלהים ותש רוכב הגבוהים כיוכ שרין על כל אלהים בא״י אדוני האדונים אלהי האלהי
תת טהור סדיר משחקים ותש בכל עולמים ורוקעים כיוכ גוזר ונוקדים בא״י עושה המשפט ומשוך
תת יושב הכרובים ותש ומונה ומספר לכוכבים כיוכ ונכסה שמים בעבי בא״י עודן לחם לרעבים ׳
תת טוה כמו נד הים ותש ומושל בגאות הים כיוכ דורך על מותי ים בא״י חי וקיים ׳׳
תת ולבש צדקות ותש גולה עמוקות כיוכ שומע מעמקות בא״י המודן מודות ׳׳
תת והוית ומהיה ותש יודע מה שיהיה כיוכ וזה שבידך כל מעי יחיה בא״י והוית ומחיה ׳
תת מזור גבורה ותש ולבש עוז והתפארה כיוכ עזון ועזרן בא״י עושה משלוה יוזרה ׳׳
תת סגיון כח ותש עותן ליעף כח כיוכ יוצר הרים ובורא רוח בא״י עושה ונשקן לרוח ׳׳
תת עוזר ונכשלים ותש ומעז דלים כיוכ סומך נופלים בא״י ומגביה שפלים ׳׳
תת פורה ומציל ומצרות ותש עונה עתירות כיוכ יודון הגבורות בא״י קורא הדורות ׳׳
תת צדיק וחסיד בכל מעשה ותש ורבה סליחה ומחילה כיוכ ומגנם על כל מכה ותהלה בא״י כי
תת קדוש אלהי היכלות ותש ומפליא פליאות כיוכ עושה נפלאות בא״י עושה נפלאות ועריות ׳׳
תת רם ומשיא שוכן עד וקדוש ותש בפה עם קדוש כיוכ עריו וקדוש בא״י האל הקדוש ׳׳
תת שדי ומעוזת ישראל ותש קדוש בישראל כיוכ ומושיע וגואל בא״י מלך יער ישראל ׳׳
תת תוקף מחות ובורא עולם ותש המאיר בכבודו לבאי עולם ׳ כיוכ יוצר אור ובורא
עולם בא״י מלך העולם ׳׳

יהי רצון מלפניך יי׳ אלהי ואלהי אבותי שתתן היום בי
כח לעשות תשובה שלמה ׳ ופניך אלו ישועות בי עד ועצר ומשות פנים ומן לי
בנים ובני בנים שעוסקים בתורה ומדרשי ודעות מישרא והעליה כחן ובחסד ומחלים
מלפניך ובני כל יודוי אלהי האלהים חונני ועני ושומע בקול תחינתי ואל תכלותי יון ז
תחרש והיו לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך יי׳ צורי וגואלי ׳׳ סליק

אנעים זמירות
ושירים אא
ארוג כי א
אליך נפשי תערוג׃ נפשי חמדה בצל
ידך לדעת כל רז סודך׃ מדי דברי בכ
בכבודך הומה לבי אל דודיך׃ על כן א
אדבר בך נכבדות ושמך אכבד בשיר
ידידות׃ אספרה כבודך ולא ראיתיך א
אדמך אכנך ולא ידעתיך׃ ביד נביאך
בסוד עבדיך דמית הדר כבוד הודך׃
גדולתך וגבורתך כינו לתוקף
פעולתך׃ דמו אותך ולא כפי יש
ישך וישווך לפי מעשיך׃ המש
המשילוך ברוב חזיונות הנך אחד
בכל דמיונות׃ ויחזו בך זקנה ביום
ובחרות ושער ראשך בשיבה וש
ושחרות זקנה ביום ובחרות ביום
קרב כאיש מלחמות ידיו לו רב׃
חבש כובע ישועה בראשו הושיע
לו ימינו וזרוע קדשו׃ טללי א
אורות ראשו נמלא וקוצותיו ר
רסיסי לילה׃ יתפאר בי כי חפץ בי וה
והוא יהיה לי לעטרת צבי׃ כתם
טהור פז דמות ראשו וחק על מצ
מצח כבוד שם קדשו׃ לחן ולכבוד
צבי תפארה אומתו לו עטר
עטרה׃ מחלפות ראשו כבימי בחו
בחורות׃ קוצותיו תלתלים שחור
שחורות׃ נוה הצדק צבי תפארתו
יעלה נא על ראש שמחתו׃ סגולתו
בידו עטרת וצניף מלוכה צבי

תפארת׃ עמוסים נשאם עטרת ענדם
מאשר יקרו בעיניו כבדם׃ פארו עלי
ופארי עליו וקרוב אלי בקראי אליו׃
צח ואדום ללבושו אדום פורה ב
בדרכו בבואו מאדום׃ קשר תפלין
הראה לעניו תמונת יי׳ לנגד עיניו׃
רוצה בעמו ענוים יפאר יושב תה
תהילות בם להתפאר׃ ראש דברך אמ
קורא מראש דור ודור עם דורשך ד
דרוש׃ שית המון שירי נא עליך ור
ורנתי תקרב אליך׃ תהלתי תהי לר
לראשך עטרת ותפלתי תכון קטר
קטרת׃ תיקר שירת רש בעיניך כש
כשיר אשר על קרבניך׃ ברכתי תע
תעלה על ראש משביר מחולל
מוליד צדיק אל כביר׃ ובברכת
עליך תנענע לי ראש ו
ואותה קח לך כבשמים
ראש׃ יערב שיחי
נא עליך כי
נפשי תערוג
אליך׃

[illegible]

ברוך אתה ה' אלהינו מלך העולם אלהי האלהים ואדוני האדונים
אב הרחמים רחם על עמך ישראל ופדה והצל את עמך
ישראל מן הדבר ומן החרב ומכל מיני משחית ופורענות
וזכור לנו את ברית [illegible] לאברהם אבינו ועקידת יצחק [illegible]
ושאר [illegible] ועמוד לנו בעת היאת [illegible]
[illegible] הזה כי אב אתנו [illegible]
הלא אתה [illegible] נקראתה חמול נא על שא[illegible]
ישראל [illegible] ורחם על עמך [illegible] נקרא אתה ברוך אתה ה' [illegible]
" עוצר המגפה "

תענית

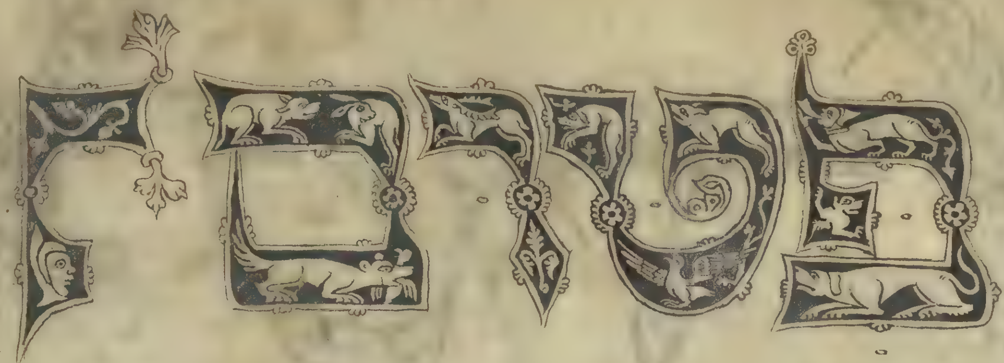

הקטרת כיצד שלש
מאות וששים וז
ושמנה מנים היו ז
שלש מאות ושש׳
וחמשה כנגד ימות
החמה ושלשה עז
שהיה מוסיף עליה
ביום הכפורים ומ ז
ומחזירן למכתשת
ונוטל ממנו מלא
חפניו כדי לקיים ז
בו דקה מן הדקה ״ ז
אילו הן צרי וצפורן
חלבנה ולבונה מ׳ע
משקל שבעים עז
שבעים מנה מור
וקציעה נרד וכרכם
משקל ששה עשר
ששה עשר מנה
הקושט שנים עשר
קלופה שלשה קנז
קנמון תשעה בורי׳
כרשינא תשעה

קבין יין קפריסין ז
סאין תלתא וקבין
תלתא אם לא מצא
יין קפריסין מביא
יין ישן לבן ׳ בורית
כרשינא למה הוא
בא ששפין בו את
הצפורן כדי שתהא
נאה ׳ יין קפריסין ז
למה הוא בא כדי
ששורין בו את דז
הצרי כדי שתהא
עזה : והלא מי רגלי
יפין לה אלא שאי
מכניסין לעזרה מז
מפני הכבוד ״ תנא
כשהוא שוחק אומ׳
הדק היטב היטב
הדק לפי שהקול
יפה לבשמים פטז
פטמה לחצאין ז
כשירה לשליש ז
ולרביע לא שמענו

ר׳ יהודה אומ׳ כמידתה
כשירה חסר בה אחת
מכל סמניה או
שנתן לתוכה מעלה
עשן כל שהוא חייב
מיתה ׳ אמ׳ ר׳ זירא
ומשום הכנסה יתז
יתירה ׳ תני בר קפר
אחת לששים שנה
או לשבעים שנה
היה נותן בה חיצאין
של שירים ׳ תני בר
קפרא אילו היה נותן
לתוכה קורט של ד
דבש אין אדם יכול
לעמוד מפני ריחו
אלא שאמרה תור
כל שאר וכל דבש
לא תקטירו ממנו
אשה לי״י ׳ אמ׳ ר׳
אלעזר בן עזריה
הרי אני כבן שבעי׳
שנה ולא וגו׳ קדיש

שיר

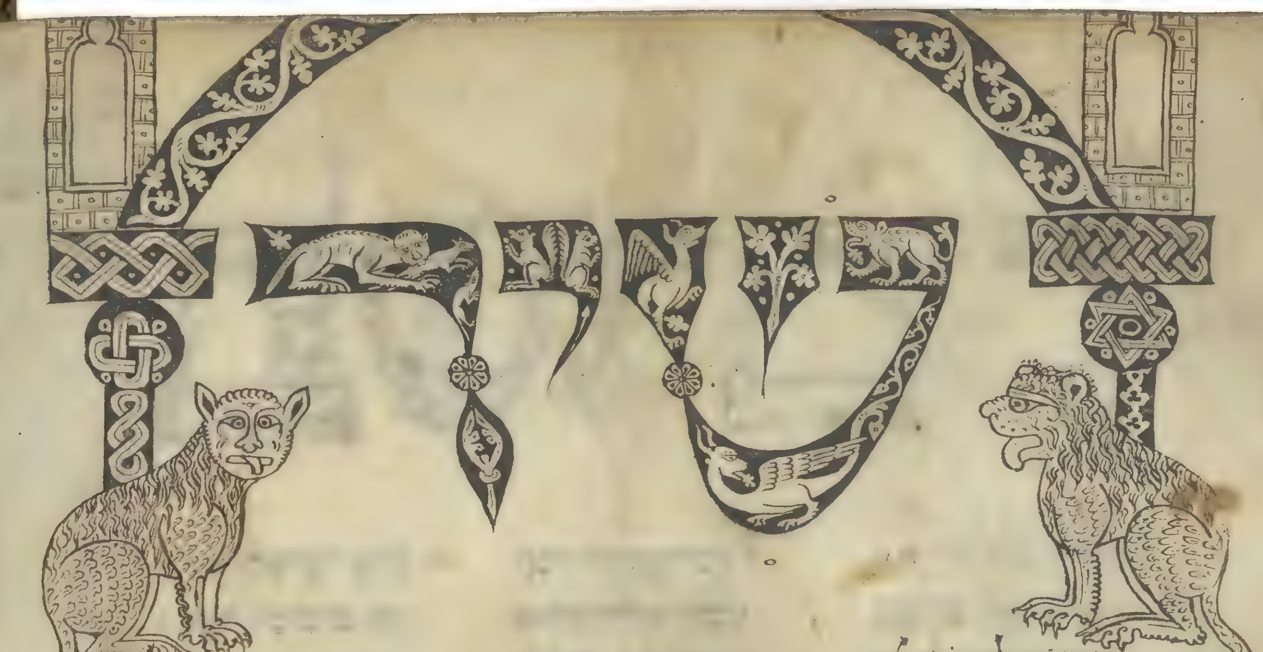

מזמור לאסף אלהים
אל דמי לך אל ת
תחרש ואל תשקט
אל כי הנה אויביך ז
יהמיון ומשנאיך
נשאו ראש על
עמך יערימו סוד
ויתיעצו על צפוניך
אמרו לכו ונכחידם
מגוי ולא יזכר שם
ישראל עוד כי נועצו
לב יחדו עליך ברית
יכרתו אהלי אדום
וישמעאלים מואב
והגרים גבל ועמון
ועמלק פלשת עם
יושבי צור גם אשור
אשור נלוה עמם
היו זרוע לבני לוט ז
סלה עשה להם כמדין
כסיסרא כיבין בנחל

קישון נשמדו בעין
דאר היו דומן לי ז
לאדמה שיתמו ז
נדיבמו כעורב וכזו
וכזאב וכזבח וכצז
וכצלמנע כל נסיכמו
אשר אמרו נירשה
לנו נאות אלהים אלהי
שיתמו כגלגל כקש
לפני רוח כאש תבער
יער וכלהבה תלהט
הרים כן תרדפם יי
בסערך ובסופתך
תבהלם מלא פניהם
קלון ויבקשו שמך
יי יבשו ויבהלו עדי
עד ויחפרו ויאבדו
וידעו כי אתה יי ז
לבדך עליון על כל
הארץ עוזר עזרה
ותופר דברו דבר לא

יקום כי עמנו אל אל
תירא מפחד פתאום
ומשואת רשעים כי
תבא ועד זקנה אני
הוא ועד שיבה אני
אסבול אני עשיתי
ואני אשא אני אסבל
ואמלט [illegible] יהי יי
אלהינו עמנו כאשר היה
עם אבתינו אל יעזבנו ז
ואל יטשנו להטות לבבנו
אליו ללכת בכל דרכיו ו
לשמר חקיו ומשפטיו אש
צוה את אבתינו ויהיו ז
דברי אלה אשר התחננתי
לפני יי קרובים אל יי ז
אלהינו יומם ולילה לעש
לעשות משפט עבדו
ומשפט עמו ישראל דבר
יום ביומו למען דעת
כל עמי הארץ כי יי ז
הוא האלהים אין עוד
כל העמים ילכו איש ז
בשם אלהיו ואנחנו נלך
בשם יי אלהינו לעולם

ותפר
קדיש

אשירה ואזמרה לאלהי בעודי האלהים הרועה אתי מעודי
עד היום הזה החזקת בידי חיים וחסד עשית עמדי
ברוך יי וברוך שם כבודו כי על עבדו הפליא חסדו
אלהי מרום במה אקדם ובמה אכף לאלהי קדם
אילו הרים למערכה וכל עצי לבנון בכל ערוכה
ואם כל בהמות וחיות קרבנים נתחים ערוכים על העצים
את זוית מזבח מכסים דם כמים להם מכסים
וכחול סלת דשן ושמן בלול ברבבות נחלי שמן
ולאזכרה לבונה וסמים לקטרת וכל ראשי בשמים
ויין כמטר השמים ושכר לנסך כבעינות מים
אילו כל בני אדם כהנים לויים משוררים בכנף רננים
וכל עצי עדן וכל עצי יערים לכנורות ונבלים לשרים
וכל בני אלהים בקול תרועתם הכוכבים ממסילותם
וכל הלבנון וחיה כולה אין די בער ואין די עולה
הן בכל אלה אין די לעבוד ואין די לקדם לאלהי הכבוד
כי נכבדת מאד מלכינו ובמה נכף לאדונינו
אבינו לא יוכלו כבדך כל חי את כי אני עבדך
ואני נבזה וחדל אישים נמאס בעיני כל ושפל אנשים
ואין לערכך כל לכבדך להשיב גמול לך על חסדיך
ורב שלומים לך חייבתי כי עשית טובות אתי
כי הרבית טובות אלי כי הגדלת חסדך עלי
ולא חייבת לי כל גמוליך בל טובתי בל עליך
על הטובות לא נכרתיך אחת לרבוא לא גמלתיך
אם אמרתי אספרה כמו לא ידעתי ספורות למו
מה אשיב לך והכל שלך לך שמים את ארץ לך
ימים וכל אשר בם בידיך וכלם ישבעון מידיך
ואנחנו עמך וצאנך וחפצים לעשות רצונך
ואיך נעבוד ואין לאל ידינו ולשריפת אש בית מקדשינו
ואיך נעבוד ואין זבח ומנחה כי לא באנו אל המנוחה
ומים אין להעביר טומאת ואנחנו על אדמה טמאה
שש אנכי על אמריך ואני באתי בדבריך
כי כתוב לא על זבחיך ועולותיך אוכיחך

ועל דבר זבחיכם ועולותיכם
מה שאלתי מה דרשתי
ולעבוד בשמחה ובלב טוב
ולב נשבר כמו מנחה טהורה
זבח ומנחה לא חפצת
מזבח אבנה בשברי לבי
רום לבי אשפיל ואת רום עיני
שברי לבי הם זבחיך
ואשמיעה בכל הודאותיך
אשר יודעת נפשי אחבירה
ומה אערוך לא ידעתי מה
כי אין מספר לתבונתו
חכם לבב הוא מי כמוהו
עושה גדולות ורב נוראות
עד אין מספר ועד אין חקר
איזה עין אשר תעירך
חי לא ראך ולב לא ידעך
גם משרתיך לא ראוך
אתה לבדך מכיר שבחיך
ואין יודע בלעדיך
על כן תבורך כראוי לך
יודו פלאך השמים
ומפי הכל כפי אילותם
אתה יודו כל העמים
כל זרע יעקב עבדיך
את שם יי יהללו כלם
ואני עבדך בן אמתיך
דרכי שבחך קצתם אספרה
אין אליך ערוך בספר
חקר אותו לא ימצא
ולתבונתו הלא אין חקר
כי אין מספר לגדודיך

יוסף זל

לא צויתי את אבותיכם
במדבר כי אם ליראה אתי
הנה שמוע מזבח טוב
זבחי אלהים רוח נשברה
חטאת ועולה לא שאלת
ואשברה את רוחי בקרבי
ואקרעה לבי למען אדני
יעלו לרצון על מזבחיך
ואספרה כל נפלאותיך
אמלל גבורות ואדברה
היכול אוכל דבר מאומה
גם אין חקר לגדולתו
שגיא כח לא מצאנוהו
גדול אתה ועושה נפלאות
ולא נודע כי לא יחקר
ואיזה פה אשר יגידך
ואיזה שבח המגיעך
וכל חכמי לב לא מצאוך
ואין זולתך יודע כחך
שבחות ראויות לכבודך
כפי קדושתך מפי גדלך
ויאדרוך קולות מים
כפי מדע אשר חננתם
וישבחוך כל האפיים
כי עליהם גברו חסדיך
אלהים אמת הוא מלך עולם
אמלל אספר גבורותיך
מעשיך מה נורא אומרה
אגידה עצמו מספר
תכלית שדי לא יקנה
ומספר שניו לא יחקר
מנבאותיך אות כבודך

איזה עון אשר תעידך
חכם ונבון הן לא ידע
ואם אמרה איש עד תכליתו
אבא ואמצא תכלית שבחו
יבלע כי לא ידע ערכו
ועמדי לא כן אנכי
אספרה לאחי קינות הרבי א׳
ככתוב אמרו לאֱהים
ואמירת עם זו יצרתי
במיצרים שניתי עלילותי
ואני עבדך על כן אספר
תהלל נפשי כח מעשיך
ואברכה בכל ענייני
וגם בגרוני רוממותיך
כל היום תפארתיך
ואשיחה בדברי נפלאתיך
חסדך וגבורתיך
שבחך ותהילתיך
ידעתי כי גדול אתה
וכל אֱהי העמים הם
הן לעובדיהם גמול אין משיבים
ובעת צרה אז יתפללו
דורשים בכל לב ורוח אין בו
והיוצר כל הוא אֱהינו
עם מרעיתו וצאן ידו
כעזר לנו מאד נמצאת
ותמיד בפינו תהילתיך
עד אתה בך ובכבודיך
אשר כבודו מלא כל הארץ
ואבותינו בחרו אותך
גם אנחנו אותך לבדך
ותננו על יחודיך

חי לא ראה את כבודיך
ואיך אעריך על אשר לא אדע
אעריך אליו ובמתכונתו
לא נאמנה את א׳ רוחו
אחרית פיהו ראשית דרכו
ופי לא אתן לחטא לחכי
ולישר מה פעל א׳
מה נורא מעשיך אֱהים
לי יספרו שמי ותהילתי
למען תספר את אותותי
כאשר אדרוש מעל הספר
וכל קרבי את שם קדשך
ובכל לבי אודה את יי׳
ואת פי אמלא תהילתיך
אזמרה ועוזו נוראותיך
ואזכיר טובך וצדקתיך
וזרועך ואמונתיך
אודיע בפי וגדולתיך
מכל אֱהים מאד גדלת
אלילים אלמים ורוח אין בהם
אך לא מריעים אף לא מטיבים
ולא יענום כי לא יועילו
וקרוב יי׳ אל עם קרובו
הוא עשאנו ולו אנחנו
נברך שמו כי לעולם חסדו
כי דורשיך לא עזבת
ומהללים לשם תפארתך
ומשרתיך את עבדיך
וכבודך על כל הארץ
לעבוד ואין זר אתך
נעבוד כבן אב ונכבדך
יומם ולילה עדיך

של יום ב

בפי כולנו ובלבבינו
אין תחילה לראשיתך
ראשון ואחרון מבלי ראשית
אין קצבה אל גבהותיך
אין פאה לסביבותיך
אין לך סובב אין לך פאה
אין צר ונצלע יצליעך
אין חכמה אשר יגיעך
לא ישיג אותך כל מדע
ממך מאומה ואיכה אתה
אמנם ידעתי כי אתה
אתה בורא ולא נבראת
אתה מוריד שאול את מעלה
ונאמן להחיות מתים אתה
משביר ומוליד ולא נולדת
מות ומדוה אין לפניך
הלא מקדם אל חי אתה
ועד העולם לא תשתנה
חדש ונושן לא נמצאת
ולא יחולו זקנה ובחרות
ולא חלו בך שמחה ועצב
כי לא יסובב אותך גשם
כל היצורים גבול סובבתם
כי כל בריאים בגבול שמתם
ולך אין גבול ולימיך
על כן אינך צריך לכל
הכל צריכין לצדקתיך
כי טרם כל יציר היית
ראשית ואחרית בידך ערוכים
כל אשר היה בראשונה
כל היצורים וכל מעשיהם
מראש עד סוף תדע כולם

שאתה לבדך אחינו
ואין קץ ותכלה לאחריתך
ומבלי אחרית אין לב להשית
ואין סוף לעומק מידותיך
אין תוך ומבדיל בינותיך
לכן אותך חי לא ראה
ורוחב ועומק לא ימציעוך
ואין תכונה אשר ישיגך
ואין שכל אשר יבין וידע
ואיכה בלי כל כל בראת
אחי יעקב כל יצרת
ואתה יוצר ולא נוצרת
אתה ממית את כל תכלה
חי לא תמות חי לא מתה
מוחץ ורופא ולא חולית
תנומה ושינה אין לעיניך
מאשר בך לא נשתנית
מאלהותך לא תתגנה
חידשת כל ולא חודשת
עליך גם שיבה ושחרות
ודמיון נוער וכל דבר קיצב
כי לא תדמה אל כל נשם
אל ראשיתם ולאחריתם
ולימי צבאם גבול הקפתם
ולשנותיך ולעוצמיך
לידך וחסדך צריכים הכל
ואינך צריך לבריותיך
לבדך מאומה לא נצרכת
אתה בם והם ברוחך שרוכים
ואשר יהיה באחרונה
וכל דבריהם ומחשבותיהם
ולא תשכח כי אתה אינלם

אתה בראתם ולבך ערכם　　לבינך תדע מקומם ודרכם
כי אין דבר ממך נעלם　　כי לפניך נכונים כלם
אין חשך ואין מנוס וסתר　　לנוס שמה ולהסתר
כי את הכל כאחת תראה　　רחוק וקרוב ואינך נלאה
את אשר תבקש אתה מוצא　　בלי נטות אליהם כעת שתרצה
ממך דבר לא יאבד　　ודבר ממך לא יכבד
כל אשר תחפוץ תוכל לעשות　　ואין מוחה בידך מעשות
יכולת יי׳ בחפצו קשורה　　וביעתו לא איחרה
אין דבר סתר ממך נכחד　　עתידות ועוברות לך הם יחד
אשר מעולם ועד העולם　　הם כלם בך ואתה בכלם
חדשות תגיד וסוד דרכיך　　אל עבדיך ומלאכיך
ואינך צריך להשמיעך　　דבר סוד וסתר להודיעך
כי ממך כל סוד יגלה　　בטרם על לב כל יציר יעלה
בלב כל נברא לא ימצא　　וממנו לא עתק יצא
באין לו קיצה ולא יחיצה　　לב לא יתור ואין פה פוצה
באין לו רוחות ואין לו רווחות　　ואין לו שיחות בו מוכיחות
למרחוק מי ישא דיעו　　ללא תחילה ולא סות להגיעו
אגודים אחורים תוך סות וראש　　פה ולב אכלום מדרוש וחרוש
גבה ועומק ועוצם וסובב　　חכם לב לבוב ילבב
סובב את כל וממלא את כל　　ובהיות הכל אתה בכל
אין עליך ואין תחתיך　　אין חוץ לך ואין בינותיך
אין מראה ותוין לייחודיך　　ואין גות לעוצם ייחודיך
אין בתווך מבין נבדל　　ואין מקום רק ממך נחדל
מקרה ושינוי אין בך נמצא　　ולא זמן ועירע ולא כל שמיצה
כל זמן וכל עת אתה מכינם　　אתה ערכם ואתה משנם
כל מדע לא ישיג אותך　　ואין חקר לתבונתך
אין שכל אשר ימצאך　　ואין פגע אשר יקראך
כמדתך כן בינתך　　כגדולתך כן חכמתך
חכם אתה מאליך　　חי מעצמך ואין כגיליך
זולת חכמתך אין חכמה　　בלתי בינתך אין מזימה
חלקת בלב חכמים שכל　　רוחך תמלאם ודעתך תשכל
מבלעדי כחך אין גבורה　　ומבלעדי עוזך אין עזרה

אין נכבד כי אם כבודתו ואין גדול כי אם גדולתו
כל יקר וכל טוב מידיך ברחמיך וברוב חסדיך
אין חקר לגדולתיך ואין מספר לתבונתיך
אין עוד זולת הווייתך חי וכל תוכל ואין בלתיך
בפני הכל כל היית ולפני הכל כל מלאת
להווייתך אין חסרון ולייחודך אין יתרון
כמו היית לעולם תהיה חוסר ועודת בך לא יהיה
ושמך מעידך כי היית והווה ותהיה ובכל אתה
הווה ותהיה וכן נודעת נעידך וכן בך כהעדות
שאתה הוא והווה בכל שלך הכל ומכך הכל
שמות יקרך יענו ויעידו והוקת יקרך כך יכתידו

ע' יום שלישי

ארומים אלהי אבי ואלי אנה אלהי עזרי וגואלי
אייחד אלהי השמים והארץ בכל יום פעמים
אלהי אחד הוא בראנו אביר ישר אב לכלנו
אדונינו אדון כל הארץ אדיר שמך בכל הארץ
אין כאל אש אכלה וקנא לעולם יי׳ אמת אל אמונה
אורי וישעי מעוז חיי עליו תלויים כל מאוויי
אלהים אמת הוא אלהים חיים לא יכילו זעמו איים
אדיר אמיץ כח ורב אונים אלהי האלהים ואדוני האדונים
אלהי עושי אישי ובועלי אלות נעורי שמרי ויצילי
בורא כל וישר גואל ברוך אלהים אלהי ישראל
בורא רוח הרים יוצר ממך מזימה לא יבצר
גאה משיב גמול על גאים על הרמים והנישאים
גבוה כל אשר תחתיו נושא וגדול כח גדולות עושה
גדול הוא ושמו בגבורה מהדר גאונו מי לא יירא
דודי דגול הוא מרבבה אל נערץ בסוד קדושים רבה
דיין יתיב ועתיק יומין ונבאיו על שמאל ועל ימין
הדור הדר הוא לכל חסידיו הדרו והודו על בני עבדיו
הוא אל אלהי הרוחות לכל בשר שומע תפילה מכל
וודאי וותיק יודע ועד יי׳ ימלוך לעולם ועד
זוכר לעד ברית ראשונים כיום אתמול לו אלף שנים

זה אלהינו ולו קוינו
חי העולם יי׳ חלקי
טוב ל[illegible] ומטיב המלמד דיעה
ישר [illegible] יי׳ וישר דברו
יה כ[illegible] יועץ ועוזר מי יפיפיה
כגיבור נורא כאיש מלחמות
כתפוח בעצי היער
כארז בחור בגדולתו
כביר כח לב כמו שחל
כרוב שכול וכנמר שקד
כתפוח בריחו ועז אהבתו
כביר כח למרגיזי א׳
מוסי מנת חלקי וגורלי
כבורי יי׳ לא אמירנו
כנמר וכרוב שכול לעוזביו
כשמיר ושית לעמו יגן
לפני עמו יישר הדורים
ליבכי לעופר דומה דודי
לעולם חלקי ויצור לבבי
מקום ומעון לעולמיך
מרום ומעוז מעונה ומחסי
מלך יעקב משגב לנו
מגדול ישועות משען יהי לי
מושל עולם במלכותיך
מקור חיים מקוה ישראל
מגן ישעי וחרב גאוה
מגן הוא לכל החוסים בו
נבר נעים נאור נורא
נאמן נצח ישר לא
נצח ישורון הא הנאמן
נפלא על כל הנפלאים
נקדש ונערץ אלהי קדושי

וזמרת יה הוא יושיענו
חכם הרזים יי׳ חזקי
טהור עינים מראות ברעה
ידידי ידידות משכנות דבירו
יחתוה ויפעל ומי ישיבנה
יעיר קנאה לעשות נקמות
כן דודי בין זקן ונער
כברוש רענן בענוותנותו
כרקב בעץ ורוחו כנחל
דברו לעשות כמיקל שקד
על ישר הוד גאותו
נוקם ונוטר הוא לישרא׳
אני לדודי נחלה ודודי לי
האמרנוהו והאמירנו
כרקב יכלה וכעש לאויביו
כינפרים עפות לעמו יגן
וינשאם על כנפי נשרים
כי יקדמנו אלהי חסדו
כלה שארי לו ולבבי
אין יודע את מקומיך
מגדל עוז שם יי׳ מנוסי
הוא מחוקקינו ומושיענו
מבטח אלהים יי׳ חילי
בכל דור ודור ממשלתיך
לא אעזוב כי מעוזי א׳
לע[illegible] לשמך לזכרך נפש תאוה
את[illegible] אשרי אדם עוז לו בו
נ׳ז[illegible] נאדר ונאזר בגבורה
ישקה[illegible] אשרי כל חוכה לו
מאלהינו לא יהודה אלבין
ומתנשא על כל נשאים
נכון ונשגב יי׳ ניסי

ניקס ונוטר ובעל חימה   לצריו ואויביו איש מלחמה
נרי יי׳ בהילו נרו   עלי ראשי ונר לרגלי דברו
סומך וסועד יי׳ סלעי   סולח וסובל ונושא לפשעי
סהדי יי׳ סלעי וסתרי   סובל וסולח סעדי וסברי
סלעינו ומעזרתינו   עזרתינו ומפלטינו
עוזז והגבור עוזי ועוזרי   עליון עז לי אל יהי עזרי
עיר וקדיש שת סביביו סתר   אכן אתה אל מסתתר
עד ממהר לשלם גמול לאויביו   שומר הברית והחסד לאהביו
פחד יצחק יתן פחדו   על צרי בני יעקב עבדו
פודה את אברהם ידידו   הוא יפדה ישר עבדו
פועלי חוקר דורש ובודק   כל לבבות לו יתנו צדק
צרור המור אשכל הכפר   נותן לעמו צריו כפר
צח ואדום דודי בצבאו אות   על כן נקרא אלהי צבאות
צדיק נקרא הצור תמים   מכטח עדי עד צור עולמים
צבא שמים משתחוים לו   שרפים עומדים ממעל לו
קדוש הוא בכל מיני קדושות   כיתות שלש קדוש משלשות
קיים לעלמין אלהא חייא   מריה דארעא ומריה דשמיא
קוני מרחם וקנא לשנאיו   קרן ישעי וקרוב לקוראיו
רחוק מכל ואת כל רואה   כי רם יי׳ ושפל יראה
רועי יי׳ לא אחסר כל   רב כח ורב חסד לכל
רחום יי׳ רופא וחובש   לשבורי לב עון כובש
ריעי הוא וכלו מחמדים   משפטיך אמת מתוקים ונחמדים
ראשון ואחרון מעולם ועד   עולם אתה שוכן עדי עד
שליט מלך שמיא בכל דר   ליה אנא מרוממים משבח ומהדר
שופט צדק יי׳ אלהים   מרים שפלים משפיל גבוהים
שגיא כח לא מצאנוהו   שגיב בכחו מי כמוהו
שלמיה שמו כי שלו השלום   כי ידבר אל חסידיו שלום
שם יי׳ אהיה אשר אהיה   תועפות ראם לו ככפיר ואריה
שדי מאורי ומלכי אלי   הללויה שמו נפשי הללי

יום רביעי

ה
תמים עם ישבי נטעים   השריגים שלשת הרועים
תתחסד ותתבר עמים   ועם עקשים תתפל להומים

תמים דרכו תקית כי כל — תוכל לבדך לעשות את כל
תוחלתי סברי ותקוותי — תאות נפשי ותשוקתי
תהלתי ותפארתי ועוזי — ממעי אמי אתה גוזי
תמים דעים אל דעות אתה — כל הלבבות דורש יחד
מי כמוך דעה מורה — ניב שפתים אתה בורא
מחשבותיך עמקו ורמו — ושנותיך לא יתמו
לא לבירוך חכמתיך — ולא הבינוך מזימותיך
לא קבלת מלכותיך — ולא ירשת ממשלתיך
לעולם יהו לך לבדך — ולא לאחרים כבוד הודיך
לא תתן לאלהים אחרים — תהילתך ולא לפסילים וזרים
וכבוד וכל יקר מאתך — וכבודך לא לזרים אתך
אתה תעיד בייחודיך — ותורתך ועבדיך
אלהינו על ייחודיך — אתה עד אמת ועבדיך
לפניך אל לא הקדימך — ובמלאכתך לא היה אל עמך
לא נועצת ולא לומדת — בחדשך כל כי כוננת
ממעמקי מחשבותיך — לבד כל מפעלותיך
קצות דרכיך הלא הכרנו — ממעשיך הן ידענו
שאתה אל כל יצרת — לבדך ומאז לא נודעת
לעשות מלאכתך לא לוחצת — ובלעדיך לא נערכת
כי היית כפני הכל — ואז באין כל לא נערכת כל
כי מאהבתך את עבדיך — כל בראת לכבודיך
לא נשמע בין אז והלאה — לא קם לא נהיה ולא נראה
ולא נודע אל זולתך — אין כמוך ואין בלתך
וגם אחריך לא יהיה אל — ראשון ואחרון אל ישראל
ברוך אתה יחיד ומיוחד — יי׳ אחד ושמו אחד

יום חמישי

אשר מי יעשה כמלאכתיך — כמעשיך וכגבורתיך
אין יוצר זולת יצירתיך — ואין בריאה כבריאותיך
ואין יודע כבינתיך — ואין חכמה כתבונתיך
כל אשר תחפוץ תעשה בכל — כי אתה נעלית על כל
אין כמוך ואין בלתיך — כי אין אלהים זולתיך
אתה האל עושה פלא — ודבר ממך לא יפלא

אין כמוך נורא תהילות
אין אותות כמו אותתיך
אין תבונה כתבונתך
כי מאד עמקו מחשבתיך
אין גאוה כמו גאותיך
אין ענוה כענותנותיך
אין צדקה כמו צדקתיך
אין זרוע כזרועתיך
אין חנינות כחנינותיך
אין אלהות כאלהותיך
כי כשמותיך אילים מריצים
ואשת וחרטום לא ילחינוך
אתה משיב אחור חכמים
להשיב לאחור מזימתיך
מריצוך לא יעבירוך
עצתך תפר עצה כל יועצים
לאין המיון נפלא אלהינו
סתור מכל סתום ועמוס
דק מכל דק ונפון מכל
נשגב מכל נשגב ונעלם
גבוה מכל גבוה ועליון
חביוי ועמוק מכל עמוק
שאין שכל מדע והכמה
לא משיגים לו איך וכמה
מקרה ואירע שני וטפל
לא מוצאים לו מראה ויגבע
כל סרעפים וכל הרהורים
מלשעריהו והגבילהו
בכל שכלינו חפשנוהו
לא מצאנוהו ולא ידענוהו
שהוא לבדו יוצר אחד
כי הוא היה לכל קודם
אלהים לבדך עושה גדולות
ואין מופתים כמופתיך
ואין גדולה כגדולתיך
וגבהו דרכי אורחותיך
אין קדושה כקדושתיך
אין קריבות כמו קרבתיך
אין תשועה כתשועתיך
אין קול כרעם גבורותיך
אין רחמים כרחמנותיך
אין מפליא כשם תפארתיך
כדרכך נחוינים להפליא להוצים
וכל שם ולחש לא ינחינוך
לא יוכלו לך ערומים וקוסמים
להפר עצת סוד גזירותיך
לא ימהרוך ולא יאחרוך
ועוזך מחליש לב אמיצים
לאין חקר נשגב אדונינו
מכל עמוס ומכל כמוס
נפון מכל והכל יכול
מכל נעלם ושמו לעולם
מכל עליון ומכל הביון
לב כל דעתן עליו הפיק
יכולין להשוות לו כל מאומה
ולא מוצאים לו דבר דומה
חבור ומסמך אור גם אופל
וכל טבע אשר הם שש ושבע
נלאים לתת בו שיעורים
מלתאריהו ומלפרסמהו
במדעינו למצא מה הוא
אך ממעשיו הכרנוהו
יכול כל הוא וחכם מיוחד
על כן נקרא אלהי קדם

בעשותו בלי מאום את כל ידענו כי הוא כל יכול :
כאשר מעשיו בחכמה כולם ידענו כי בבינה פעלם :
כאשר היה קודם כולם ידענו כי הוא קיים לעולם :
בכל יום ויום בחדשו כולם ידענו כי הוא חי לעולם :
ואין להרהר אחר יוצרינו בלבבינו ובספורינו :
לבקש ונדרש לא נשערהו לטפל ותואר לא נדמהו :
לא נחשבהו לעיקר ונגב לא למין וכל און וכל דבר נקנב :
כל הנראים והנשכלים והמדעים בעשר כלולים :
שבע כמיהיות ושש נירות ושלש גזרות ועתות ומידות :
הן בבורא אין גם אחד כי הוא בראם כולם יחד :
כולם יכלו את יחלופו המה יאבדו את יסופו :
ואתה תעמוד תכלה כולם כי חי וקיים אתה לעולם :

יום שישי

אתה לבדך יוצר כל הוא ולא ידמה מעשה לעושהו :
כל הארצות לא יכילוך והשמים לא יכלכלוך :
את יחילו מים חיים מפניך אלהים חיים :
רעשה ארץ ונסו מים ונטפו מים השמים :
נוטה לבדך השמים רוקע הארץ על המים :
עשית כל חפצך לבדך ולא נצרכת עזר לסעדך :
סועד ואין מי יסעדך הכל ממך ומידך :
בכחך מאז כן אתה ודעתך ולעולם כל בכורך אתך :
לא ייעפת ולא יגעתה כי במלאכתך לא עמלת :
בדבריך כל יצוריך ומעשה חפצך במאמריך :
הכל עשית יפה בעתו לא איחרתו ולא מיהרתו :
מבלי מאומה כל חרשת ואת הכל בלי כל פעלת :
ולא על כל יסוד כל יסרת ברצון רוחך כל תלית :
בעיניך לא דבר הוקשה רצונך כליך ורוחך עושה :
ובפעולתך לא דמיתה אל כל תואר לא שויתה :
ולא דמית פעולתיך אל תואר כל מלאכתך :
לא קדמה למלאכתך מלאכה חכמתך היא בכל ערוכה :
לרצונך לא קדמו ואחרו ועל חפצך לא נוספו וחסרו :
מכל חפציך לא שכחת דבר אחד לא חסרת :

לא חחסרת ולא העדפת
אתה תשבחם ומי התעיבם
החילות בחכמה עשותם
מראשית ועד אחרית עשויים
הקדמת למעשה ידיך
כי רחמיך וחסדיך
ועד לא כל היהכן לכלכל
ומקום ומעון תעשה כפי כל
שלשת ימים הראשונים
אז עטית אור כשלמה
הבדלת בין מים למים
מזונות מעונות לשרץ מים
עשב וחציר לבשה אדמה
בקרן שמן גן נטעת
עזר כנגדו עשית לו
וכל מעשיך בידו שתה
להעלות מהם בקר וצאן
עשית לו כהנת לשרת
שמת בקרבו חכמת אהים
לא מנעת מעל פני האדמה
רבו וגדלו מאד מעשיך
כל פעלת למענך

יום שבת

אז ביום השביעי נחת
ועל כל פועל תהלה ערוכה
ברוך יי׳ יוצר כולם
כי מעולם על עבדיך
ובמצרים החילות
על כל אהים בעשותך בהם
בבקעך ים סוף עמך ראו
נהגת עמך לעשות לך
ודברת עמך משמים

ודבר רק כם לא פעלת
ושמין דבר לא נמצא כם
כתבונה ובדעת כליתם
באמת ובישר ובטוב ראויים
רוב רחמיך וחסדיך
הם מעולם על עבדיך
לפני אוכל תתן אוכל
וצרכי הכל כאשר לכל
אז הכינות לאחרונים
אדר מאור ממול שלמה
כמתיחת רקיע השמים
ועוה על פני רקיע השמים
מאכל לחיה ולכל בהמה
אל האדם אשר עשית
די מחסורו אשר יחסר לו
ותחת רגליו הכל תתה
על מזבחך יעלו לרצון
להדרת קדש ולהפארת
כי יצרתו לך בצלם אהים
יצרי ארב וכלב בחכמה
יודוך יי׳ כל מעשיך
ולכבודך כל קניניך

יום שבת עלכן ברכת
חסידיך בכל עת יברכוכה
אהים חיים מלך עולם
רוב רחמיך וחסדיך
להודיע כי מאד נעלית
שפטים גדולים ובאהיהם
יד הגדולה וייראו
שם ותפארת להראות גדלך
גם העבים נטפו מים

ידעת לכתם במדבר	בארץ ציה איש לא עבר :
תהיה לעמך כגן שמים	וכעפר שאר ומיצור מים :
תגרש גוים רבים עמים	ירשו ארצם ועמל לאומים :
בעבור ישמרו חקים ותורות	אמרות יי' אמרות טהורות :
ויהערצו במרעה שמן	ומחלמיש צור פלגי שמן :
בנוחם בני עיר קדשך	ויפארו בית מקדשך :
ותאמר פה אשב לאורך	ימים צדה ברך אברך :
כי שם יזבחו זבחי צדק	את כהניך ילבשו צדק :
ובית הלוי נעימות יזמרו	לך יתרועעו אף ישירו :
ובית ישר' ויראי יי'	יהללו יברכו שמך יי' :
הטיבות מאד לראשנים	כן תיטב גם לאחרונים :
יי' תשיש נא עלינו	כאשר ששת על אבותינו :
אותנו להרבות ולהטיב	ונודה לך לעולם כי תיטיב :
יי' בנה עירך מהרה	כי עליה שמך נקרא :
וקרן דוד תצמיח בה	ותשכון לעולם יי' בקרבה :
וזבחי צדק שם נזבחה	וכימי קדם תערב מנחה :
וברך עמך כאב כאור פניך	כי חפצים לעשות רצונך :
וברצונך תעשה חפצינו	הבט נא עמך כלנו :
בחרתנו לך לסגלה	ועל עמך ברכתך סלה :
תמיד נספר תהילתך	ויהללו שם תפארתך :
ומברכותיך עמך יבורך	כי את כל אשר תברך מבורך :
ואני בעודי אהלל בוראי	ואברכהו כל ימי צבאי :

יהי שם יי' מבורך לעולם :
מן העולם ועד העולם :

ככת' ברוך יי' אלהי ישרא' מן העולם ועד העולם ויאמרו כל העם אמן : ונ' ענה דניא' ואמר להוי שמיה דאלה מברך לעלם לעלמי עלמיא די חכמתא וגבורתא דיליה הי' :

שבח והודייה מעולה : מלכות שררה וממשלה : עוז ותעצומות לאיילה :
ורוממות מעלה מעלה : נצח גבורה וגדולה : ברכה ושירה מהוללה :
ריצה וזמרה ותהילה : ייחוד קדושה ותפילה : צפירת תפארת לכלולה :
חסין למאד נעלה : קול תודה ליצל צלה : נזר ועטרה לכללה :
לכללה ברון והודייה : לצור עונה במרחב יה : עזי וזמרת יה :

אורות מאפל הזריח
מהודו מניזן יופיע
אל עברין גלה סודו
והארץ האירה מכ׳
מכבודו: אדר יפעתו
וקרני הוד עטייתו
האירו ברקיו הומיה
תהלתו כסותה לבו׳
היא שמלתו: אתך
חתומים באונרתיך
במוסים בשאין הע׳
העולם כדי היות בם
מתעלסים יצפנת ז׳
ליראיך פעלת לחוסי:
מאין חשק בחשקך ז׳
לזכרך תאוה רשפיך ז׳
רשפי אש שלהבת אחוה
רננו צדיקים ביי׳ ליעד
לישרים נאוה קדוש

ברוב עולם מושביך
במרום רמים ואוית
מקדש מעט ממעטי
עמים מכון לשבתך
עולמים: בחרת חס׳
הסתופפת בחלקת טורח
פניני משענת זקן בן
זקוני לבנין אמיר
ידיד יי׳: בשלך יבנון
בניך חמודי כי לך ז׳
הכל ומלואה ומכל די׳

כל עות הרים ודיז שדי:
גע וכין תרומה מש׳
משמיעין על החדשה
באחד באדר שלשים
יום לפני הפרשה תור
עוה לנו משה מורש:
גם ישבי שרים חמש
עשר בו בכל ערי איש
איש יערוך כספו ל׳
להחלית לכל עובריו
תערך לפני שלחן נו׳
עוררי: גמרו עשרים
וחמשה בו עת להקר׳
לקנות ולברק ארבעה
תמיד הבקר לחוות
בנועם יי׳ ולבקר: ז׳
דורש העתידות חש
להשמיע קול להקדים
שקלינו אל שקלי כל
אשר אמיר המן לש׳
לשקול: דבר המלך נחוץ
הכרוז חולך החלו מ׳
ממשכנין כל אשר
בפלך לא בא אל שלחן
המלך: דתו אחת לנ׳
לנעיגל שקלו מלשני
ממשכנין בסור מורים
החדש והמסגר תורה
אחת יהיה לאזרח ולגר:

הכל מעכיטין אר לא
מכגדני הכנות כנתי
והכנים בני וגם הכהני
הנגשים אל יי׳: הרכך
בדרכי הישר ועטה
ברכות לעולם דרכיו
דרכי נועם פתר נורא
יהלום דורש טוב
לעמו ודבר שלום:
הנכרי והכותי לא מכני
ישר הממה אם שקלו
אין מקבלין מידם מ׳
מאומה אשר ירימו
ליי׳ תרומה: ולא מקם
ומהמונם יהיו לשמיר
ושית מגדיש עד ז׳
קמה עד כרם זית לא
לכם ולנו לבנות בית:
ואנחנו יחד נבנה לא
יתערב זר בינתים: ז׳
כשכבר רפו ידי יהוד
וישבי ירושלם ולא
הפנו אבות על בנים
מרפיון ידים: וכהנים
וקטנים לשקול כח׳
בהתנדבן כל נדיב לב
ללשכת הקרבן וכל
הנשים אשר נשא
לבן: זורזו מפרוס

הפסח לסלק הישנה:
תרים בשלש קפות
האחת אלה כימנה
לאמר זה יצא ראשו
ראשונה והרי הם ז
המשפילים אבני נזר
נסכו לקופה שנייה
יד פרשו וזאת שנית
העשו: זאת ועוד אחת
אחרת באות גימל
מוכרעת כל אחת ש
שלש סאין כל מגרעת
הלא כתבתי לך שליש
שלישים במועצות
ודעת: חזרו לעשות
פומבי כהודו נכרני
כפרוס העצרת כמנ'
כמשפט ראשוני כן
תרימו גם אתם תרומת
יי' וחדשו עוד תרומה
אחת באחרונה לבר
בשתים אלה כל אחת
בזמנה וחג האסיף
תקופת השנה: חפו ז
שירי שתים ראשונ'
בקטבלאות שלא
לתרום מהן לעתים
הבאות לפני העדות
למשמרת לאות:

טהור ידים חלוץ ונעל
ללשכה קדם ולא ז
בפרגוד החפות פנים
מהתארם ומצא
חן ושכל טוב בעיני
אלהים ואדם: טבוע
בתורה ובנביאים ובז
ובכתובים הואל לי ז
לצאת ידי שמים ונדי
עם א' נקיים מיי' וז
ומישרא': טירוד אם
יקראו יאמרו מעון
לשכה לוקה ובי ירעה
בכור ביתו מיחשד לא
יזרכה אין להעשיר
לא ינקה: יספו כעלה
תרום ארץ יגבי תחילה
ותשנייה לשם ברכת
המקיפים לה אחים
יכוננה עד עולם סלה:
יפרישו השלישית
שירי שירים לשם
בכל ומדי והרחוקות
מירושלם אשריו
ישאר מאשור ומן
וממצרים: יזהירו ה
תורם מלתרום שלא
ברצון חכמים שלא
ליטול שורה עד

ירשה שלש פעמים:
כי רבים חללים הפילה
ועצומים: כל ארחות
יי' חסד הולך חכמים
ונתיבם לשונם מרפא
עושר וכבוד בניכם:
כי ישרים דרכי יי' וצ
וצדיקים ילכו בם: כן
כנכנס תורם גוברים
מדברים עמו עד יצא
מפשפשים ינפוניו
כבושת גנב כי ימצא
פגול הוא לא ירצה:
כן גם קורץ מלתרום
החלותי לבל יטמין
בקליעת קוציתיו הז
הזהרתי אל השערה
ולא יחטיא: להגדיל
שקל טהור לב יסדו
פונריון להכרע את
העם למדו כאשר
חכמים יגידו ולא
כחדו: למיני מטבעות
שוקל וחובר יכריע
חיני מעה לצאת בכל
עבר: שקל כסת עובר
לחטות אחרי רבים לא
יעלו גירוכים השות
השוקלים חינאי שקלי

שקלים שלמים הט
אזנך ושמע לדברי
חכמים: מעצת שקלו
ושל חבירו יחד חז
חכמים יגידו כלו כז
כתר ומחצית כנ
ישר את האחוז אחר
מנדיק משלו על
ידי עני בן עירו או
שכנו: נפטר מן הז
הקלבון ואם חלוון
נתנו אל פתח אהל
מועד יקריב אותו
לרצונו: משפט אחר
אל דבר השם חרדים
להכריע כף משקולת
כחצאי שקלים כנים
לשקול על גבי המל
ביהודים: נפטרו [illegible]
וקונו הורו חכמי חרש
חרשים בין ששקל
אחר עליהם או הם
מפרישים ונפש את
מן הנשים נשתתפו
האחין אחר שחלקו
חייבין בקלבון ובתפוש
הבית נקו איש בנחלתו
ירבקו: נותן סלע בז
בשקל יד לא תקצר

מלהכריע מעה שז
שלימה כלי מעצר
אל הלשכות לבית
האוצר: סלת לחמי
אשיי יינני גשמיני
וכל ניחוחי נספי יז
יספיקו ממנה כהני
עושה המלאכה הנ
המפקדים בבית יי
ספיחי שביעית לנז
לנוטרים למנחת בכורי
עתידים שכרן מתוכה
והמגדלות לפרה יז
ילדים חלת עבודתם
אשר הם עוברים: ז
ספרים מגיהים ומבקרי
מומים וכלי הקדש
לשרת בבית עולמים
שמן המאור קטרת
הספים: עוד ממנה
שכר מלמדי הלכות
שחיטה וקמיצה
ושכר אורגות כפרת
כפרכות לא נעשה
כן לכל ממלכות: ז
על עובי הבית דינת
חשוקי כבשים פחי
זהב ממותר תרומת
אישים אל דביר

הבית אל קדש הקדשי
עושים משירי לשנה
צרכי בית ומגדלותיה
נוי טטפראותיה לנוי
בירניותיה חומות יז
ארמנותיה: פסיספי
תמיד חדלו קרבני יז
ומעת הוסר התמיד
לתת שקוץ מוני ואני
תפילתי לך יי: פתח
מקדש מעט את יי
דרשתי והנה כבוד
יי עומד ויבא דרז
גדודיו לעומתי לך
כל המחנה הזה אשר
פגשתי: פלגת לבי ע
עברת בין בתרי פסחת
על פתחי כרם ברית
שלחת אסירי לי אני
אלות נעורי: ציון
השלחת בספר כריתות
גירושיך או המכרת
לצמיתות אל מי מז
מנושיך אך אוסיף
להביט אל היכל קז
קדשך: נכמאה לז
לתשועתך נפשי וז
ותוחלתי ממושכה
אסירת התקוה בקווי

אחר קווי חוכה כי
שם צוה יי׳ את הבז
הברכה׃ צבי צבאות
גוים מחמיר לבי וע׳
ועיני תדבק לשוני
אם לא אזכרכי כרז
בראש זכרוני נגנן
כל ימי חיינו על בית
יי׳׃ קולינו שמעת
השב לשכינינו אל
חיקם חרפתם אשר
חרפוך יי׳ מנת חלקם
שנת רצון ליי׳ ויום
נקם׃ קרא לשביים
דרור ולאסירים פקח
קוח׳ תנחה אל מחוז
חפצך הולכי שחוח׳
ושם ינוחו יגיעי כח׃
קדם קניניך וסגולתך
לא יוסיפו לדאבה
צאן מרעיתיך והם
עמך ונחלתיך׃ רעתי
מעבורתי מרעיר אל
עבורתיך פניתי הכנ
לחשק נשק תשיך
תשוקתיך ואני ברב
חסדך אבא ביתיך׃
ראות עין לא ראת
לבריותיך צפית לב

כמקיצת המשלת אך
כל תפארתיך עין ז
לא ראתה אלהים זוז
זולתך׃ רננות יהלל
פי באין להכיאך תג׳
תשורי בזכרך חיבת
ירושלם ותיסר את
שוממות ערי אבא
ביתך בעולות אשלם
לך נדרי׃ שויתיך לז
לנגדי הנני עומד ז
לרוממך ההטית ז
לארץ שמיך או ז
העליתני למרומיך׳
אשתחוה אל היכל
קדשך ואודה את
שמך׃ שמח פניך
מועדות ואליך תג׳
תשוקתי לשמך וז
ולזכרך תאות משק
חשוקתי כמוס עמדי
חתום באוצרותי׃ ע׳
שנת לעיני לא אתן
לעפעפי תנומה יז
אשבעה בהקיץ תז
תמונה מכל בעלמה׳
מחזיונות לילה כז
בנפל תרדימה׃ תחז
תהנה עלי מהרה

לקראתך קדמתי לא
ארפך עד שאביאך
א׳ ישועתי אל בית
אבי ואל חדר הורתי׃
תשלום פרים חשוב
שיח שפתי מערכי
דל שפה חוקתי ותז
ותורותי נתתי לך ז
את משמרת תרומ׳
תרומותי׃ תשר מז
משלך פי יהללך
קדש הילולים׳ בהני
בהטיבך את ציון יז
אתשיר על מזבחך
עולים׳ עולות מחים
אעלה לך עם חלב
אילים׃
מישרים אהבוך ירז
ידידיך לישעך כמהים׳
רב טובך יביעו גבוה
מעל גבוהים׳ ידוך
עמים אלהים׳ קדוש
הכל יודוך והכל
ישבחוך ״
וגו׳
ש״ו
נשלם היוצר וייסוד הת
רבי ויויר מרוטנבורק
תנוח נפשו בצרור החיים

א נא אתה הוא
אלהינו בשמים ובא
ג בור ונערץ
ד גול מרבבה
ה וא אמר ויהי
ו צוה ונבראו
ז כרו לנצח
ח י עולמים
ט הור עינים
י ושב סתר
כ תרו ישועה
ל בושו צדקה
מ עטהו קנאה
נ אפד נקמה
ס תרו יושר
ע צתו אמונה
פ עולתו אמת
צ דיק וישר
ק רוב לקוראיו באמת
ר ם ומתנשא
ש וכן שחקים
ת ולה ארץ על
בלימה חי וקיים נורא
ומרום וקדוש

האדרת והאמונה
לחי עולמים
הבינה והברכה
לחי עולמים
הגדולה והגבורה
לחי עולמים
הדיעה והדבור
לחי עולמים
ההוד וההדר ז
לחי עולמים
הוועד והוותיקות
לחי עולמים
הזוך והזוהר
לחי עולמים
החיל והחוסן
לחי עולמים
הטכס והטוהר
לחי עולמים
היראה והייחוד
לחי עולמים
הכתר והכבוד
לחי עולמים
הליבוב והלקח
לחי עולמים
המלוכה והממשל
לחי עולמים
הנוי והנצח
לחי עולמים
הסיגוי והסגב
לחי עולמים
העוז והעטרה
לחי עולמים
הפאר והפדות
לחי עולמים
הצבי והצדק
לחי עולמים
הקריאה והקדוש
לחי עולמים
הרון והרוממות
לחי עולמים
השיר והשבח
לחי עולמים
התהלה והתפארת
לחי עולמים
תשגב לבדך ותמלוך על
כל העולם כיחוד

אדון עולם
אשר מלך בטרם כל
יציר נברא לעת
נעשה בחפצו כל
אזי מלך שמו נקרא
ואחרי בכלות הכל
לבדו ימלוך נורא
והוא היה והוא הווה
והוא יהיה בתפארה
והוא אחד ואין שני
להמשיל לו להחבירה
בלי ראשית בלי תכלית
ולו העוז והמשרה
והוא אלי וחי גואלי
וצור חבלי ביום צרה
והוא נסי ומנוסי
מנת כוסי ביום אקרא
בידו אפקיד רוחי
בעת אישן ואעירה
ועם רוחי גויתי יי
לי
ולא אירא

מה טובו אהליך

יעקב משכנותיך ישר׳ ואני ברוב חסדך אבוא ביתך אשתחוה
אל היכל קדשך ביראתך ה׳ אהבתי מעון ביתך ומקום משכן
כבודך ואני אשתחוה ואכרעה אברכה לפני ה׳ עושי ואני
תפלתי לך ה׳ עת רצון אלהים ברוב חסדך ענני באמת ישעך
אני קראתיך כי תענני אל הט אזנך שמע אמרתי ואני בצדק
אחזה פניך אשבעה בהקיץ תמונתך שמע ה׳ קולי אקרא חנני
ועננ׳ אליך ה׳ ובבקר תפלתי תקדמך שמע ה׳ צדק הקשיבה
רנתי ושמע בקול תפלתי שמע בקולי תהיינה אזניך קשובות
לקול תחנוני שמע בקול תחנוני בשועי אליך בנשאי ידי אל
דביר קדשך קולי עמדה במישור במקהלים אברך את ה׳

[illegible] הרשות ורבים בדברי התשובה על דרך שאמר הנביא ועשו לכם
לב חדש ורוח חדשה · כאדם שלא [illegible] בריאת שמים וארץ
[illegible] כשכבר יום · ויאמר בבוקר היום הזה יהיה עבד [illegible]
לאדון הכל · ויזהר כל היום מכעס ושקר ומגאוה ומחרוש [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

ברוך אתה ה' אלהינו
מלך העולם אשר קדשנו
במצותיו וצונו
על נטילת ידים

ברוך

ברוך אתה ה' אלהינו מלך העולם אשר יצר את
האדם בחכמה וברא בו נקבים נקבים חלולים חלולים גלוי וידוע לפני
כסא כבודך שאם יפתח אחד מהם או יסתם אחד מהם אי אפשר
להתקיים ולעמוד לפניך אפילו שעה אחת ברוך אתה ה'
רופא חולי כל בשר ומפליא לעשות

אלהי נשמה שנתתה בי טהורה אתה בראתה בי
אתה יצרתה בי ואתה נפחתה בי ואתה
משמרה בקרבי ואתה עתיד ליטלה ממני
ולהחזירה בי לעתיד לבוא כל זמן שהנשמה בקרבי מודה אני
לפניך ה' אלהי ואלהי אבותי רבון כל המעשים אדון כל הנשמות
ברוך אתה ה' המחזיר נשמות לפגרים מתים
ברוך אתה ה' אלהינו מלך העולם אשר נתן לשכוי בינה להבחין בין יום ובין לילה

סידור הברכות [illegible]

ברוך אתה ה' אלהינו מלך העולם שלא עשני גוי
ברוך אתה ה' אלהינו מלך העולם שלא עשני עבד
ברוך אתה ה' אלהינו מלך העולם שלא עשני אשה
ברוך אתה ה' אלהינו מלך העולם ומגביה שפלים
ברוך אתה ה' אלהינו מלך העולם זוקף כפופים
ברוך אתה ה' אלהינו מלך העולם מתיר אסורים
ברוך אתה ה' אלהינו מלך העולם סומך נופלים
ברוך אתה ה' אלהינו מלך העולם רוקע הארץ על המים
ברוך אתה ה' אלהינו מלך העולם אשר הכין מצעדי גבר
ברוך אתה ה' אלהינו מלך העולם שעשה לי כל צרכי
ברוך אתה ה' אלהינו מלך העולם אוזר ישראל בגבורה

ברוך אתה ה' אלהינו מלך העולם פוקח עורים

ברוך אתה ה' אלהינו מלך העולם מלביש ערומים

ברוך אתה יי׳ אלהינו מלך העולם עוטר ישראל בתפארה

ברוך אתה יי׳ אלהינו מלך העולם הנותן ליעף כח / שעשית לי כל צרכי

ברוך אתה יי׳ אלהינו מלך העולם המעביר שינה מעיני ותנומה מעפעפי

יהי רצון מלפניך יי׳ אלהינו ואלהי אבותינו שתרגילנו בתורתך
ודבקינו במצותיך ואל תביאנו לידי חטא ולא לידי עבירה ולא
לידי נסיון ולא לידי בזיון ואל ישלוט בנו יצר הרע והרחיקנו מאדם רע ומחבר
רע ודבקינו ביצר טוב ותנינו היום ובכל יום לחן ולחסד ולרחמים בעיניך
ובעיני כל רואינו ותגמלינו חסדים טובים לעמו ישראל

לידי

ב״א י״י גומל חסדים טובים

יהי רצון מלפניך יי׳ אלהי ואלהי אבותי שתצילני היום ובכל יום
מעזי פנים ומעזות פנים ומאדם רע ומחבר רע ומפגע רע
ומשכן רע ומשטן המשחית ומדין קשה ומבעל דין קשה בין שהוא בן
ברית ובין שאינו בן ברית

מיזרם

רבון העולמים לא על צדקותינו אנחנו מפילים תחנונינו לפניך
כי על רחמיך הרבים מה אנו ומה חיינו ומה חסדינו ומה
צדקותינו ומה כחינו ומה ישועתינו ומה גבורתינו ומה נאמר לפניך יי׳ אלהינו
ואלהי אבותינו הלא כל הגבורים כאין לפניך ואנשי השם כלא היו וחכמים
כבלי מדע ונבונים כבלי השכל כי כל מעשיהם תהו וימי חייהם הבל
לפניך ומותר האדם מן הבהמה אין כי הכל הבל. אבל אנחנו עמך
בני בריתך בני אברהם אוהבך שנשבעת לו בהר המוריה זרע יצחק
שנעקד על גבי המזבח עדת יעקב בנך בכורך שמאהבתך שאהבת
אותו ומשמחתך ששמחת בו קראת את שמו ישראל וישורון
לפיכך אנחנו חייבין להודות לך ולשבחך ולפארך ולברך ולקדש את שמך
ולתן שבח והודיה לשמך. אשרינו מה טוב חלקינו ומה נעים
גורלינו ומה יפה ירושתינו. אשרינו שאנו משכימים ומעריבים ערב
ובקר בכל יום פעמים ואומרים שמע ישראל יי׳ אלהינו יי׳ אחד

יחידו

אתה הוא עד שלא נברא העולם אתה הוא משנברא העולם
אתה הוא בעולם הזה ואתה הוא לעולם הבא קדש
שמך על מקדישי שמך בעולמך ובישועתך תרום ותגביה קרנינו
ברוך אתה יי׳ מקדש שמך ברבים

אתה הוא יי׳ אלהינו משרתים ומשרתי השרתים העליונים אתה הוא
ראשון ואתה הוא אחרון ומבלעדיך אין אלהים קבץ ג
קויך מארבע כנפות הארץ יכירו וידעו כל באי עולם כי אתה אלהים
לבדך לכל ממלכות הארץ אתה עשית את השמים ואת הארץ את
הים ואת אשר ל׳ בם ומי בכל מעשה ידך בעליונים או בתחתונים
שיאמר לך מה תעשה אבינו שבשמים עשה עמנו בעבור שמך
הגדול שנקרא עלינו וקיים לנו מה שכתוב בעת ההיא אביא אתכם
ובעת ההיא קבצי אתכם כי אתן אתכם לשם ולתהלה בכל עמי הארץ
בשובי את שבותכם לעיניכם אמר יי׳ ברוך אתה יי׳ אלהינו מלך
העולם אשר קדשנו במצותיו וצונו לעסוק בדברי תורה׳׳

הערב נא יי׳ אלהינו את דברי תורתך בפינו ובפיפיות עמך בית
ישראל ונהיה אנחנו וצאצאינו וצאצאי עמך בית ישראל
כלנו יודעי שמך ולומדי תורתך ב״א יי׳ המלמד תורה לעמו ישראל׳׳
ב״א יי׳ אלהינו מ״ה אשר בחר בנו מכל העמים ונתן לנו את תורתו ברוך
אתה יי׳ נותן התורה׳

וידבר יי׳ אל משה לאמר צו את בני ישראל ואמרת אליהם
את קרבני לחמי לאשי ריח ניחחי תשמרו להקריב
לי במועדו ואמרת להם זה האשה אשר תקריבו ליי׳ כבשים בני שנה
תמימים שנים ליום עולה תמיד את הכבש אחד תעשה בבקר ואת
הכבש השני תעשה בין הערבים ועשירית האיפה סלת למנחה בלולה
בשמן רביעית ההין עולת תמיד העשויה בהר סיני לריח ניחח ג
אשה ליי׳ ונסכו רביעית ההין לכבש האחד בקדש הסך נסך שכר
ליי׳ ואת הכבש השני תעשה בין הערבים כמנחת הבקר וכנסכו ג
תעשה אשה ריח ניחח ליי׳׳׳

כתית

וביום השבת שני כבשים בני שנה תמימים ושני עשרונים
סלת מנחה בלולה בשמן ונסכו עולת שבת בשבתו
על עולת התמיד ונסכה׳׳

ובראשי חדשיכם תקריבו עולה ליי׳ פרים בני בקר
שנים ואיל אחד כבשים בני שנה שבעה

העומרים ושלשה עשרונים סלת ומנחה בלולה בשמן לפר היחיד ושני
עשרונים סלת ומנחה בלולה בשמן לאיל היחיד ועשרון עשרון סלת ומנחה
בלולה בשמן לכבש היחיד עולה ריח ניחוח אשה לי״ ונסכיהם חצי ה
ההין יהיה לפר ושלישית ההין ורביעית ההין לכבש יין זאת עולת
חדש בחדשו לחדשי השנה ושעיר עזים אחד לחטאת לי״ על עולת
התמיד יעשה ונסכו״

איזהו מקומן של זבחים קדשי קדשים שחיטתן בצפון
פר ושעיר של יום הכפורים שחיטתן בצפון וקבול
דמן בכלי שרת בצפון ודמן טעון הזייה על בין הבדים ועל הפרכת ועל
ועל מזבח הזהב ומתנה אחת מהן מעכבת שירי הדם היה שופך על
יסוד מערבי של מזבח החיצון אם לא נתן לא עכב״

פרים הנשרפים ושעירים הנשרפים שחיטתן בצפון וקבול
דמן בכלי שרת בצפון ודמן טעון הזייה על בין הבד׳ ב ית
ומזבח הזהב ומתנה אחת מהן מעכבת שירי הדם היה שופך על יסוד
מערבי של מזבח החיצון אם לא נתן לא עכב״

אלו ואלו נשרפין בבית הדשן חטאות הציבור והיחיד
אילו הן חטאות הציבור והיחיד שעירי ראשי חדשים
של מועדות שחיטתן בצפון וקבול דמן בכלי שרת בצפון ודמן טעון
ארבע מתנות על ארבע קרנות כיצד עלה לכבש ופנה לסובב ובא לו לקרן
דרומית מזרחית מזרחית צפונית צפונית מערבית מערבית דרומית
שירי הדם היה שופך על יסוד דרומית ונאכלים לפנים מן הקלעים
לזכרי כהונה בכל מאכל ליום ולילה עד חצות״

העולה קדש קדשים שחיטתה בצפון וקיבול דמה בכלי
שרת בצפון ודמה טעון שתי מתנות שהן ארבע
וטעונה הפשט וניתוח וכליל לאישים זבחי שלמי ציבור ואשמות
אילו הן אשמות אשם גזלות אשם מעילות אשם שפחה חרופה
אשם נזיר אשם מצורע אשם תלוי ודאי שחיטתן בצפון
וקיבול דמן בכלי שרת בצפון ודמן טעון שתי מתנות שהם ארבע
ונאכלין לפנים מן הקלעים לזכרי כהונה בכל מאכל ליום ולילה עד
חצות״

התודה ואיל נזיר קדשים קלים שחיטתן בכל מקום בעזרה
ודמן טעון שתי מתנות שהן ארבע ונאכלין בכל העיר
לכל אדם בכל מאכל ליום ולילה עד חצות״
המורם מהם כיוצא בהם אלא שהמורם נאכל לכהנים ז
לנשיהם ולעבדיהם״ ולבניהם
שלמים קדשים קלים שחיטתן בכל מקום בעזרה ודמן
טעון שתי מתנות שהן ארבע ונאכלין בכל העיר
לכל אדם בכל מאכל לשני ימים ולילה אחד״
המורם מהם כיוצא בהם אלא שהמורם נאכל לכהנים ד'
לנשיהם ולבניהם ולעבדיהם״
הבכור והמעשר והפסח קדשים קלים שחיטתן בכל ז
מקום בעזרה ודמן טעון מתנה אחת ובלבד שיתן
כנגד היסוד שינה באכילתן״
הבכור נאכל לכהנים והמעשר לכל אדם ונאכלין בכל העיר
לכל אדם בכל מאכל לשני ימים ולילה אחד״
הפסח אינו נאכל אלא בלילה ואינו נאכל אלא עד
חצות ואינו נאכל אלא למנויו ואינו נאכל אלא צלי״
ר' ישמעאל אומ' בשלש עשרה מדות התורה נדרשת
בהם מקל וחומר ומגזירה שוה ומבנין אב
ומשני כתובין ומכלל ופרט· ומפרט וכלל· כלל ופרט וכלל· אי אתה דן אלא
כעין הפרט· ומפרט שהוא צריך לכלל· ומכלל שהוא צריך לפרט· כל
דבר שהיה בכלל ויצא מן הכלל ללמד· לא ללמד על עצמו יצא· אלא
ללמד על הכלל כלו יצא· וכל דבר שהיה בכלל ויצא לטעון טען אחד
שהוא כענינו יצא להקל ולא להחמיר· וכל דבר שהיה בכלל ויצא
לטעון טען אחר שלא כענינו יצא להקל ולהחמיר· וכל דבר שהיה
בכלל ויצא לידון בדבר החדש אי אתה יכול להחזירו לכללו עד
שיחזירנו הכתוב לכללו בפירוש· ודבר הלמד מענינו· ודבר הלמד
מסופו· וכן שני כתובין המכחישין זה את זה עד שיבא הכתוב
השלישי ויכריע ביניהם״

יהי רצון מלפניך יי אלהי ואלהי אבותינו
שיבנה בית המקדש במהרה בימינו ותן חלקנו בתורתך

ברוך שאמר והיה העולם ברוך הוא
ברוך עושה ומעשה בראשית
ברוך אומר ועושה ברוך גוזר
ומקיים ברוך מרחם על הארץ

ברוך מרחם על הבריות

ברוך משלם שכר טוב ליראיו ברוך חי לעד וקיים לנצח ברוך פודה
ומציל ברוך שמו ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם האל אב הרחמן
המהולל בפה עמו משובח ומפואר בלשון חסידיו ועבדיו ובשירי
דוד עבדך נהללך יי אלהינו בשבחות ובזמירות נגדלך ונשבחך
ונפארך ונזכירך ונמליכך שמך מלכנו אלהינו יחיד חי העולמים מלך
משובח ומפואר עדי עד שמו הגדול ברוך אתה יי מלך מהולל בתשבחות

הודו ליי קראו בשמו הודיעו בעמים עלילותיו שירו לו
זמרו לו שיחו בכל נפלאותיו התהללו בשם קדשו
ישמח לב מבקשי יי דרשו יי ועזו בקשו פניו תמיד זכרו
נפלאותיו אשר עשה מופתיו ומשפטי פיהו זרע ישראל עבדו בני
יעקב בחיריו הוא יי אלהינו בכל הארץ משפטיו זכרו לעולם בריתו
דבר צוה לאלף דור אשר כרת את אברהם ושבועתו ליצחק
ויעמידיה ליעקב לחק לישראל ברית עולם לאמר לך אתן את ארץ
כנען חבל נחלתכם בהיותכם מתי מספר כמעט וגרים בה ויתהלכו
מגוי אל גוי וממלכה אל עם אחר לא הניח איש לעשקם ויוכח
עליהם מלכים אל תגעו במשיחיי ובנביאיי אל תרעו שירו ליי כל
הארץ בשרו מיום אל יום ישועתו ספרו בגוים את כבודו בכל
העמים נפלאותיו כי גדול יי ומהולל מאד ונורא הוא על כל אלהים
כי כל אלהי העמים אלילים ויי שמים עשה הוד והדר לפניו עוז
וחדוה במקומו הבו ליי משפחות עמים הבו ליי כבוד ועוז
הבו ליי כבוד שמו שאו מנחה ובאו לפניו השתחוו ליי בהדרת
קדש חילו מלפניו כל הארץ אף תכון תבל בל תמוט ישמחו
השמים ותגל הארץ ויאמרו בגוים יי מלך ירעם הים ומלואו

יעלוץ השדה וכל אשר בו אז ירננו עצי היער מלפני ייי כי בא
לשפוט (את) הארץ הודו לייי כי טוב כי לעולם חסדו ואמרו הושיענו
אלהי ישענו וקבצנו והצילנו מן הגוים להודות לשם קדשך להשתבח
בתהלתך ברוך ייי אלהים אלהי ישראל מן העולם ועד העולם ויאמרו
כל העם אמן והלל לייי רוממו ייי אלהינו והשתחוו להדום רגליו קדוש
הוא רוממו ייי אלהינו והשתחוו להר קדשו כי קדוש ייי אלהינו
והוא רחום יכפר עון ולא ישחית והרבה להשיב אפו ולא יעיר כל
חמתו אתה ייי לא תכלא רחמיך ממני חסדך ואמתך תמיד
יצרוני זכור רחמיך ייי וחסדיך כי מעולם המה תנו עוז לאלהים
על ישראל גאותו ועזו בשחקים נורא אלהים ממקדשיך אל ישראל
הוא נותן עוז ותעצומות לעם ברוך אלהים אל נקמות ייי אל נקמות
הופיע הנשא שופט הארץ השב גמול על גאים לייי הישועה
על עמך ברכתך סלה ייי צבאות עמנו משגב לנו אלהי יעקב סלה
ייי צבאות אשרי אדם בוטח בך ייי הושיעה המלך יעננו ביום (קראנו)
הושיעה את עמך וברך את נחלתך ורעם ונשאם עד העולם נפשנו
חכתה לייי עזרנו ומגננו הוא כי בו ישמח לבנו כי בשם קדשו
בטחנו יהי חסדך ייי עלינו כאשר יחלנו לך הראנו ייי חסדך
וישעך תתן לנו קומה עזרתה לנו ופדנו למען חסדך אנכי ייי
אלהיך המעלך מארץ מצרים הרחב פיך ואמלאהו אשרי העם
שככה לו אשרי העם שייי אלהיו ואני בחסדך בטחתי יגל לבי
בישועתך אשירה לייי כי גמל עלי

מזמור

לתודה הריעו לייי כל הארץ עבדו את
ייי בשמחה באו לפניו ברננה דעו כי ייי
הוא האלהים הוא עשנו ולא אנחנו
עמו וצאן מרעיתו באו שעריו בתודה חצרותיו בתהלה
הודו לו ברכו שמו כי טוב ייי לעולם חסדו ועד דור ודור אמונתו

בשבת אומ׳ זה

למנצח

מזמור לדוד השמים מספרים כבוד
אל ומעשה ידיו מגיד הרקיע יום

ויום ליום יביע אומר ולילה ללילה יחוה דעת אין אומר ואין דברים בלי
נשמע קולם בכל הארץ יצא קום ובקצה תבל מליהם לשמש שם
אהל בהם והוא כחתן יוצא מחופתו ישיש כגבור לרוץ אורח
מקצה השמים מוצאו ותקופתו על קצותם ואין נסתר מחמתו
תורת יי תמימה משיבת נפש עדות יי נאמנה מחכימת פתי פקודי
יי ישרים משמחי לב מצות יי ברה מאירת עינים יראת יי טהורה
עומדת לעד צדקו יחדיו הנחמדים מזהב ומפז רב ונפת צופים
גם עבדך נזהר בהם בשמרם עקב רב שגיאות מי יבין מנסתרות
נקני גם מזדים חשוך עבדך אל ימשלו בי אז איתם ונקיתי מ
פשע רב יהיו לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך יי צורי וגואלי

משפטי יי אמת

ומתקים מדבש

לדוד

בשנותו את טעמו לפני אבימלך ויגרשהו וילך
אברכה את יי בכל עת תמיד תהלתו בפי
ביי תתהלל נפשי ישמעו ענוים וישמחו גדלו
ליי אתי ונרוממה שמו יחדו דרשתי את יי וענני ומכל מגורותי
הצילני הביטו אליו ונהרו ופניהם אל יחפרו זה עני קרא ויי
שמע ומכל צרותיו הושיעו חונה מלאך יי סביב ליראיו ויחלצם
טעמו וראו כי טוב יי אשרי הגבר יחסה בו יראו את יי קדושיו
כי אין מחסור ליראיו כפירים רשו ורעבו ודורשי יי לא יחסרו כל
טוב לכו בנים שמעו לי יראת יי אלמדכם מי האיש החפץ חיים
אוהב ימים לראות טוב נצור לשונך מרע ושפתיך מדבר מרמה
סור מרע ועשה טוב בקש שלום ורדפהו עיני יי אל צדיקים
ואזניו אל שועתם פני יי בעושי רע להכרית מארץ זכרם צעקו
ויי שמע ומכל צרותם הצילם קרוב יי לנשברי לב ואת דכאי רוח
יושיע רבות רעות צדיק ומכלם יצילנו יי שומר כל עצמותיו
אחת מהנה לא נשברה תמותת רשע רעה ושונאי צדיק יאשמו
פודה יי נפש עבדיו ולא יאשמו כל החוסים בו

תפלה

למשה איש האלהים יי מעון אתה היית
לנו בדר ודר בטרם הרים ילדו ותחולל
ארץ ותבל ומעולם ועד עולם אתה אל

תשב אנוש עד דכא ותאמר שובו בני אדם כי אלף שנים בעיניך
כיום אתמול כי יעבר ואשמורה בלילה זרמתם שנה יהיו בבקר
כחציר יחלף בבקר יציץ וחלף לערב ימולל ויבש כי כלינו באפך
ובחמתך נבהלנו שתה עונותינו לנגדך עלומנו למאור פניך כי
כל ימינו פנו בעברתך כלינו שנינו כמו הגה ימי שנותינו בהם שבעים
שנה ואם בגבורות שמונים שנה ורהבם עמל ואון כי גז ח
חיש ונעפה מי יודע עז אפך וכיראתך עברתך למנות ימינו
כן הודע ונביא לבב חכמה שובה יי עד מתי והנחם על עבדיך
שבענו בבקר חסדך ונרננה ונשמחה בכל ימינו שמחנו כימות
עניתנו שנות ראינו רעה יראה אל עבדיך פעלך והדרך על בניהם

ויהי נעם יי אלהינו עלינו ומעשה ידינו כוננה עלינו
ומעשה ידינו כוננהו

ישב בסתר עליון בצל שדי יתלונן אומר ליי מחסי ומצודתי
אלהי אבטח בו כי הוא יצילך מפח יקוש מדבר הוות באברתו
יסך לך ותחת כנפיו תחסה צנה וסחרה אמתו לא תירא
מפחד לילה מחץ יעוף יומם מדבר באפל יהלך מקטב ישוד
צהרים יפל מצדך אלף ורבבה מימינך אליך לא יגש רק בעיניך
תביט ושלמת רשעים תראה כי אתה יי מחסי עליון שמת
מעונך לא תאנה אליך רעה ונגע לא יקרב באהלך כי מלאכיו
יצוה לך לשמרך בכל דרכיך על כפים ישאונך פן תגף באבן רגלך
על שחל ופתן תדרך תרמס כפיר ותנין כי בי חשק ואפלטהו
אשגבהו כי ידע שמי יקראני ואענהו עמו אנכי בצרה אחלצהו
ואכבדהו ארך ימים אשביעהו ואראהו בישועתי

הללויה הללו את שם יי הללו עבדי יי
שעומדים בבית יי בחצרות בית
אלהינו הללויה כי טוב יי זמרו
לשמו כי נעים כי יעקב בחר לו יה ישראל לסגלתו כי אני ידעתי
כי גדול יי ואדונינו מכל אלהים כל אשר חפץ יי עשה בשמים
ובארץ ובכל תהומות מעלה נשאים מקצה הארץ ברקים

בימים

למטר עשה ויוצא רוח מאוצרותיו שהכה בכורי מצרים מאדם ועד
בהמה שלח אותות ומופתים בתוככי מצרים בפרעה ובכל עבדיו שהכה
גוים רבים והרג מלכים עצומים לסיחון מלך האמורי ולעוג מלך הבשן ולכל
ממלכות כנען ונתן ארצם נחלה נחלה לישראל עמו יי שמך לעולם יי זכרך
לדור ודור כי ידין יי עמו ועל עבדיו יתנחם עצבי הגוים כסף וזהב
מעשה ידי אדם פה להם ולא ידברו עינים להם ולא יראו אזנים להם ולא
ישמעו אף אין יש רוח בפיהם כמוהם יהיו עושיהם כל אשר בוטח
בהם בית ישראל ברכו את יי בית אהרן ברכו את יי יראי יי ברכו את יי
ברוך יי מציון שוכן ירושלם הללו יה

(בשוליים: בית הלוי ברכו את יי ; יאזינו)

הודו ליי כי טוב — כי לעולם חסדו
הודו לאלהי האלהים — כי לעולם חסדו
הודו לאדוני האדונים — כי לעולם חסדו
לעושה נפלאות גדולות לבדו — כלח — לעושה השמים בתבונה — כלח
לרוקע הארץ על המים — כלח — לעושה אורים גדולים — כלח
את השמש לממשלת ביום — כלח — את הירח וכוכבים לממשלות
למכה מצרים בבכוריהם — כלח — ויוצא ישראל מתוכם — כלח
ביד חזקה ובזרוע נטויה — כלח — לגוזר ים סוף לגזרים — כלח
והעביר ישראל בתוכו — כלח — ונער פרעה וחילו בים סוף — כלח
למוליך עמו במדבר — כלח — למכה מלכים גדולים — כלח
ויהרג מלכים אדירים — כלח — לסיחון מלך האמורי — כלח
ולעוג מלך הבשן — כלח — ונתן ארצם נחלה — כלח
נחלה לישראל עמו (עבדו) — כלח — שבשפלנו זכר לנו — כלח
ויפרקנו מצרינו — כלח — נותן לחם לכל בשר — כלח
הודו לאל השמים — כלח — רננו צדיקים ביי
לישרים נאוה תהלה

הודו ליי בכנור בנבל עשור זמרו לו שירו לו שיר
חדש היטיבו נגן בתרועה כי ישר דבר יי וכל
מעשהו באמונה אוהב צדקה ומשפט חסד
יי מלאה הארץ בדבר יי שמים נעשו וברוח פיו כל צבאם כונס

כנד מי הים נתן באוצרות תהומות׃ ייראו מייי כל הארץ ממנו
יגורו כל יושבי תבל׃ כי הוא אמר ויהי הוא צוה ויעמוד׃ ייי הפיר
עצת גוים הניא מחשבות עמים׃ עצת ייי לעולם תעמוד מחשבות
לבו לדור ודור׃ אשרי הגוי אשר ייי אלהיו העם בחר לנחלה לו׃ משמים
הביט ייי ראה את כל בני האדם׃ ממכון שבתו השגיח אל כל יושבי
הארץ׃ היוצר יחד לבם המבין אל כל מעשיהם׃ אין המלך נושע ב
ברב חיל גבור לא ינצל ברב כח׃ שקר הסוס לתשועה וברב חילו
לא ימלט׃ הנה עין ייי אל יריאיו למיחלים לחסדו׃ להציל ממות נפשם
ולחיותם ברעב׃ נפשנו חכתה לייי עזרינו ומגנינו הוא׃ כי בו ישמח
לבינו כי בשם קדשו בטחנו׃ יהי חסדך ייי עלינו כאשר יחלנו לך׃

מזמור שיר ליום השבת׃ טוב להודות לייי ולזמר לשמך עליון להגיד

בבקר חסדך ואמונתך בלילות׃ עלי עשור ועלי נבל עלי הגיון בכנור׃
כי שמחתני ייי בפעלך במעשה ידיך ארנן׃ מה גדלו מעשיך ייי
מאד עמקו מחשבותיך׃ איש בער לא ידע וכסיל לא יבין את זאת׃
בפרוח רשעים כמו עשב ויציצו כל פועלי און להשמדם עדי עד׃
ואתה מרום לעולם ייי׃ כי הנה אויביך יאבדו יתפרדו כל פועלי
און׃ ותרם כראים קרני בלותי בשמן רענן׃ ותבט עיני בשורי בקמים
עלי מרעים תשמענה אזני׃ צדיק כתמר יפרח כארז בלבנון ישגה׃
שתולים בבית ייי בחצרות אלהינו יפריחו׃ עוד ינובון בשיבה
דשנים ורעננים יהיו׃ להגיד כי ישר ייי צורי ולא עולתה בו׃ ייי מלך
גאות לבש לבש ייי עז התאזר אף תכון תבל בל תמוט׃ נכון
כסאך מאז מעולם אתה׃ נשאו נהרות ייי נשאו נהרות קולם
ישאו נהרות דכים׃ מקולות מים רבים אדירים משברי ים
אדיר במרום ייי׃ עדותיך נאמנו מאד לביתך נאוה קדש ייי ל
לאורך ימים׃

כי הנה אויביך ייי

יהי כבוד ייי לעולם ישמח ייי במעשיו׃
יהי שם ייי מבורך מעתה ועד

עולם ממזרח שמש עד מבואו מהולל שם יי׳ רם על כל גוים
יי׳ על השמים כבודו יי׳ שמך לעולם יי׳ זכרך לדור ודור יי׳ בשמים
הכין כסאו ומלכותו בכל משלה ישמחו השמים ותגל הארץ
ויאמרו בגוים יי׳ מלך יי׳ מלך יי׳ מלך יי׳ ימלוך לעולם ועד יי׳ מלך
עולם ועד אבדו גוים מארצו יי׳ הפיר עצת גוים הניא מחשבות
עמים רבות מחשבות בלב איש ועצת יי׳ היא תקום עצת יי׳
לעולם תעמוד מחשבות לבו לדור ודור כי הוא אמר ויהי
ויהי הוא צוה ויעמוד כי בחר יי׳ בציון אוה למושב
לו כי יעקב בחר לו יה ישראל לסגלתו כי לא יטוש יי׳ את עמו
ונחלתו לא יעזוב והוא רחום יכפר עון ולא ישחית והרבה
להשיב אפו ולא יעיר כל חמתו יי׳ הושיעה המלך יעננו ביום
קראנו׳ אשרי תמימי דרך ההולכים בתורת יי׳

אשרי יושבי ביתך עוד יהללוך סלה׳ אשרי
העם שככה לו אשרי העם שיי׳ אלהיו
תהלה לדוד ארוממך אלהי המלך ואברכה
שמך לעולם ועד׳ בכל יום אברכך ואהללה שמך לעולם ועד׳
גדול יי׳ ומהולל מאד ולגדולתו אין חקר׳ דור לדור ישבח מעשיך
וגבורותיך יגידו׳ הדר כבוד הודך ודברי נפלאותיך אשיחה׳ ;
ועזוז נוראותיך יאמרו וגדולתך אספרנה׳ זכר רב טובך יביעו
וצדקתך ירננו׳ חנון ורחום יי׳ ארך אפים וגדל חסד׳ טוב ;
יי׳ לכל ורחמיו על כל מעשיו׳ יודוך יי׳ כל מעשיך וחסידיך
יברכוך׳ כבוד מלכותך יאמרו וגבורתך ידברו׳ להודיע לבני ;
האדם גבורותיו וכבוד הדר מלכותו׳ מלכותך מלכות כל עולמים
וממשלתך בכל דור ודור׳ סומך יי׳ לכל הנופלים וזוקף לכל הכפופים
עיני כל אליך ישברו ואתה נותן להם את אכלם בעתו׳ פותח את
ידך ומשביע לכל חי רצון׳ צדיק יי׳ בכל דרכיו וחסיד בכל ;
מעשיו׳ קרוב יי׳ לכל קוראיו לכל אשר יקראוהו באמת׳ רצון
יראיו יעשה ואת שועתם ישמע ויושיעם׳ שומר יי׳ את
כל אוהביו ואת כל הרשעים ישמיד׳ תהלת יי׳ ידבר פי ויברך

כל בשר שם קדשו לעולם ועד ואנחנו נברך יה מעתה ועד עולם
הללויה

הללו יה

הללי נפשי את ייי אהללה את ייי בחיי
אזמרה לאלהי בעודי אל תבטחו
בנדיבים בבן אדם שאין לו תשועה
תצא רוחו ישוב לאדמתו ביום ההוא אבדו עשתנתיו אשרי שאל
יעקב בעזרו שברו על ייי אלהיו עשה שמים וארץ את הים
ואת כל אשר בם השומר אמת לעולם עשה משפט
לעשוקים נתן לחם לרעבים ייי מתיר אסורים ייי פוקח
עורים ייי זוקף כפופים ייי אוהב צדיקים ייי שומר את גרים יתום
ואלמנה יעודד ודרך רשעים יעות ימלך ייי לעולם אלהיך ציון לדר
ודר הללו יה

הללו יה

כי טוב זמרה אלהינו כי נעים נאוה תהלה
בונה ירושלם ייי נדחי ישראל יכנס הרופא
לשבורי לב ומחבש לעצבותם מונה מספר
לכוכבים לכלם שמות יקרא גדול אדונינו ורב כח לתבונתו אין מספר
מעודד ענוים ייי משפיל רשעים עדי ארץ ענו לייי בתודה זמרו לאלהינו
בכנור המכסה שמים בעבים המכין לארץ מטר המצמיח הרים
חציר נותן לבהמה לחמה לבני ערב אשר יקראו לא בגבורת הסוס
יחפץ לא בשוקי האיש ירצה רוצה ייי את יראיו את המיחלים
לחסדו שבחי ירושלם את ייי הללי אלהיך ציון כי חזק בריחי שעריך
ברך בניך בקרבך השם גבולך שלום חלב חטים ישביעך השולח
אמרתו ארץ עד מהרה ירוץ דברו הנתן שלג כצמר כפור כאפר
יפזר משליך קרחו כפתים לפני קרתו מי יעמד ישלח דברו
וימסם ישב רוחו יזלו מים מגיד דבריו ליעקב חקיו ומשפטיו לישראל
לא עשה כן לכל גוי ומשפטים בל ידעום הללו יה

הללו יה

הללו את ייי מן השמים הללוהו
במרומים הללוהו כל מלאכיו הללוהו
כל צבאיו הללוהו שמש וירח הללוהו כל כוכבי אור הללוהו שמי

השמים והמים אשר מעל השמים. יהללו את שם יי כי הוא צוה
ונבראו. ויעמידם לעד לעולם חק נתן ולא יעבור. הללו את יי מן
הארץ תנינים וכל תהומות. אש וברד שלג וקיטור רוח סערה
עושה דברו. ההרים וכל גבעות עץ פרי ארזים. החיה וכל בהמה וכל
רמש וצפור כנף. מלכי ארץ וכל לאומים שרים וכל שופטי ארץ.
בחורים וגם בתולות זקנים עם נערים. יהללו את שם יי כי נשגב
שמו לבדו הודו על ארץ ושמים. וירם קרן לעמו תהלה לכל חסידיו
לבני ישראל עם קרובו הללויה.

הללויה

שירו ליי שיר חדש תהלתו בקהל
חסידים. ישמח ישראל בעושיו בני
ציון יגילו במלכם. יהללו שמו במחול
בתוף וכנור יזמרו לו. כי רוצה יי בעמו יפאר ענוים בישועה. יעלזו
חסידים בכבוד ירננו על משכבותם. רוממות אל בגרונם וחרב
פיפיות בידם. לעשות נקמה בגוים תוכחות בל לאומים. לאסור מלכי הם
בזקים ונכבדיהם בכבלי ברזל. לעשות בהם משפט כתוב הדר הוא
לכל חסידיו הללויה.

הללויה

הללו אל בקדשו. הללוהו ברקיע עזו.
הללוהו בגבורותיו. הללוהו כרוב גדלו.
הללוהו בתקע שופר. הללוהו בנבל וכנור.
הללוהו בתוף ומחול. הללוהו במנים ועוגב. הללוהו בצלצלי שמע.
הללוהו בצלצלי תרועה. כל הנשמה תהלל יה הללויה. כל

ברוך

יי לעולם אמן ואמן. ברוך יי מציון שוכן ירושלים
הללויה. ברוך יי אלהים אלהי ישראל עושה נפלאות
לבדו. וברוך שם כבודו לעולם וימלא כבודו את כל
הארץ אמן ואמן. ויברך דויד את יי לעיני כל הקהל ויאמר דויד.
ברוך אתה יי אלהי ישר' מן העולם ועד העולם. לך יי הגדולה אבינו
והגבורה והתפארת והנצח וההוד כי כל בשמים ובארץ לך
יי הממלכה והמתנשא לכל לראש. והעושר והכבוד מלפניך.
ואתה מושל בכל. ובידך כח וגבורה לגדל ולחזק לכל. ועתה אלהינו ובידך

מודים אנחנו לך ומהללים לשם תפארתך אתה הוא יי' לבדך אתה
עשית את השמים ושמי השמים וכל צבאם הארץ וכל אשר
עליה הימים וכל אשר בהם ואתה מחיה את כלם וצבא :
השמים לך משתחוים אתה הוא יי' האלהים אשר בחרת באברם
והוצאתו מאור כשדים ושמת שמו אברהם ומצאת את לבבו
נאמן וכרות עמו את הברית לתת את ארץ הכנעני החתי :   לפניך
והאמורי והפרזי והיבוסי והגרגשי לתת לזרעו ותקם
את דבריך כי צדיק אתה ותרא את עני אבותינו במצרים
ואת זעקתם שמעת על ים סוף ותתן אותות ומופתים בפרעה
ובכל עבדיו ובכל עם ארצו כי ידעת כי הזידו ותעש לך שם כהיום   עליהם
הזה והים בקעת לפניהם ויעברו בתוך הים ביבשה ואת
רודפיהם השלכת במצולות כמו אבן במים עזים :

ויושע יי' ביום ההוא את ישראל מיד מצרים :
וירא ישראל את מצרים מת על שפת הים :
וירא ישראל את היד הגדולה אשר עשה
יי' במצרים וייראו העם את יי' ויאמינו ביי' ובמשה עבדו :

אז ישיר משה ובני ישראל   את השירה הזאת ליי'
ויאמרו   לאמר אשירה ליי' כי גאה   גאה סוס
ורכבו רמה בים   עזי וזמרת יה ויהי לי   לישועה
זה אלי   ואנוהו אלהי אבי וארוממנהו   יי' איש
מלחמה יי' שמו   מרכבות   פרעה וחילו ירה בים :
ומבחר   שלישיו טבעו בים סוף   תהומות
יכסיומו ירדו במצולות   כמו אבן   ימינך יי' נאדרי
בכח   ימינך יי' תרעץ אויב וברב   גאונך
תהרס קמיך תשלח   חרונך יאכלמו כקש :
וברוח   אפיך נערמו מים נצבו כמו   נד נוזלים
קפאו תהומות בלב   ים אמר אויב ארדף
אשיג   אחלק שלל תמלאמו :   נפשי
אריק חרבי תורישמו   ידי נשפת ברוחך כסמו

ים יעלו כעופרת במים אדירים מי כמוך באלים
ייי מי כמוכה נאדר בקדש נורא
תהלות עושה פלא נטית ימינך תבלעמו ארץ
נחית בחסדך עם זו גאלת נהלת
בעזך אל נוה קדשך שמעו עמים ירגזון חיל
אחז יושבי פלשת אז נבהלו אלופי
אדום אילי מואב יאחזמו רעד נמוגו כל יושבי כנען
תפול עליהם אימתה ופחד בגדול
זרועך ידמו כאבן עד יעבור עמך ייי עד יעבור
עם זו קנית תביאמו ותטעמו בהר
נחלתך מכון לשבתך פעלת ייי מקדש ייי כוננו
ידיך ייי ימלוך לעולם ועד
כי לייי המלוכה ומושל בגוים ועלו מושיעים בהר ציון לשפוט
את הר עשו והיתה לייי המלוכה והיה ייי למלך על כל הארץ
ביום ההוא יהיה ייי אחד ושמו אחד
ובתורתך כתוב לאמר שמע ישראל ייי אלהינו ייי אחד

ישתבח שמך לעד מלכנו האל המלך הגדול
והקדוש בשמים ובארץ כי לך נאה
ייי אלהינו ואלהי אבותינו שיר ושבח
הלל וזמרה עוז וממשלה נצח גדולה וגבורה תהלה ותפארת
קדושה ומלכות ברכות והודאות מעתה ועד עולם ברוך אתה
ייי אל מלך גדול בתושבחות
אל ההודאות אדון הנפלאות הבוחר בשירי זמרה מלך
אל חי העולמים
ויאמר החזן קדיש חסר
יתגדל ויתקדש שמיה רבה בעלמא די ברא כרעותיה
וימליך מלכותיה בחייכון וביומיכון ובחיי דכל
בית ישראל בעגלא ובזמן קריב ואמרו אמן יהא שמיה רבא מברך
יתברך וישתבח ויתפאר ויתרומם ויתנשא ויתהדר
ויתעלה ויתהלל שמיה דקודשא בריך הוא לעילא

וכל מלאכיו ושירתיו תושבחתיו ונחמתיו דאמירן בעלמא ואמרו אמן.

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם יוצר אור ובורא חשך עושה שלום ובורא את הכל המאיר לארץ ולדרים עליה ברחמים ובטובו מחדש בכל יום תמיד מעשה בראשית מה רבו מעשיך יי כלם בחכמה עשית מלאה הארץ קנינך המלך המרומם לבדו מאז המשובח והמפואר והמתנשא מימות עולם אלהי עולם ברחמיך הרבים רחם עלינו אדון עוזנו צור משגבנו מגן ישענו משגב בעדנו. אל ברוך גדול דעה הכין ופעל זהרי חמה טוב יצר כבוד לשמו מאורות נתן סביבות עזו פנות צבאיו קדושים רוממי שדי תמיד מספרים כבוד אל וקדושתו. תתברך יי אלהינו על שבח מעשה ידיך ועל מאורי אור שעשית יפארוך סלה. תתברך צורנו מלכנו וגואלנו בורא קדושים ישתבח שמך לעד מלכנו יוצר משרתים ואשר משרתיו כלם עומדים ברום עולם ומשמיעים ביראה יחד בקול דברי אלהים חיים ומלך עולם. כלם אהובים כלם ברורים כלם גבורים וכלם עושים באימה וביראה רצון קונם וכלם פותחים את פיהם בקדושה ובטהרה בשירה ובזמרה ומברכין ומשבחין ומפארין ומעריצין ומקדישין וממליכין את שם האל המלך הגדול הגבור והנורא קדוש הוא. וכלם מקבלים עליהם עול מלכות שמים זה מזה ונותנים רשות זה לזה להקדיש ליוצרם בנחת רוח בשפה ברורה ובנעימה קדושה כלם כאחד עונים ואומרים ביראה קדוש קדוש קדוש יי צבאות מלא כל הארץ כבודו. והאופנים וחיות הקדש ברעש גדול מתנשאים לעמת שרפים לעמתם משבחים ואומרים. ברוך כבוד יי ממקומו.

ברכו את יי המבורך. ויש אומרים: והאריך בברכו עד שיגמרו הקהל זה.

יתברך וישתבח ויתפאר ויתרומם ויתנשא שמו של מלך מלכי המלכים הקב"ה שהוא ראשון והוא אחרון ומבלעדיו אין אלהים סלו לרוכב בערבות ביה שמו ועלזו לפניו ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד.

ועונין הקהל: ברוך יי המבורך לעולם ועד.

ברוך נעימות יתנו למלך אל חי וקיים זמירות יאמרו
ותשבחות ישמיעו כי הוא לבדו פועל גבורות עושה
חדשות בעל מלחמות זורע צדקות מצמיח ישועות
בורא רפואות נורא תהלות אדון הנפלאות המחדש בטובו בכל יום :
תמיד מעשה בראשית כאמור לעשה אורים גדולים כי לעולם חסדו
אור חדש על ציון תאיר ונזכה כלנו במהרה לאורו ברוך אתה יי' יוצר
המאורות

אהבה רבה אהבתנו יי' אלהינו חמלה גדולה ויתירה
חמלת עלינו אבינו מלכנו בעבור אבותינו :
שבטחו בך ותלמדם חוקי חיים כן
[רחם] תחננו ותלמדנו אבינו אב הרחמן המרחם עלינו ותן בלבנו להבין
ולהשכיל לשמוע ללמוד וללמד לשמור ולעשות ולקיים את כל דברי :
תלמוד תורתך באהבה והאר עינינו במצותיך ודבק לבנו בתורתך
ויחד לבבנו לאהבה וליראה את שמך ולא נבוש לעולם ועד כי בשם
קדשך הגדול הגבור והנורא בטחנו נגילה ונשמחה בישועתך והבא
עלינו ברכה ושלום מארבע כנפות הארץ ותוליכנו קוממיות לארצנו
כי אל פועל ישועות אתה ובנו בחרת מכל עם ולשון וקרבתנו לשמך
הגדול סלה באמת להודות לך ולייחדך באהבה ברוך אתה יי' הבוחר
בעמו ישראל באהבה אמן

ל מלך נאמן שמע ישראל יי' אלהינו יי' אחד ברוך שם כבוד
מלכותו לעולם ועד ואהבת את יי' אלהיך בכל לבבך ובכל :
נפשך ובכל מאדך והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך
היום על לבבך ושננתם לבניך ודברת בם בשבתך בביתך ובלכתך בדרך
ובשכבך ובקומך וקשרתם לאות על ידך והיו לטטפת בין עיניך :
וכתבתם על מזוזות ביתך ובשעריך והיה
אם שמע תשמעו אל מצותי אשר אנכי מצוה אתכם היום לאהבה
את יי' אלהיכם ולעבדו בכל לבבכם ובכל נפשכם ונתתי מטר ארצכם
בעתו יורה ומלקוש ואספת דגנך ותירושך ויצהרך ונתתי עשב :
בשדך לבהמתך ואכלת ושבעת השמרו לכם פן יפתה לבבכם וסרתם

ועבדתם אלהים אחרים והשתחויתם להם וחרה אף יי בכם ועצר
את השמים ולא יהיה מטר והאדמה לא תתן את יבולה ואבדתם
מהרה מעל הארץ הטובה אשר יי נותן לכם ושמתם את דברי אלה
על לבבכם ועל נפשכם וקשרתם אותם לאות על ידכם והיו לטטפת בין
עיניכם ולמדתם אותם את בניכם לדבר בם בשבתך בביתך ובלכתך
בדרך ובשכבך ובקומך וכתבתם על מזוזות ביתך ובשעריך.
למען ירבו ימיכם וימי בניכם על האדמה אשר נשבע
יי לאבותיכם לתת להם כימי השמים על הארץ. ויאמר
יי אל משה לאמר דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם ועשו להם ציצת
על כנפי בגדיהם לדרתם ונתנו על ציצת הכנף פתיל תכלת והיה
לכם לציצת וראיתם אתו וזכרתם את כל מצות יי ועשיתם אתם
ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם אשר אתם זנים אחריהם
למען תזכרו ועשיתם את כל מצותי והייתם קדשים לאלהיכם
אני יי אלהיכם אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים להיות לכם
לאלהים אני יי אלהיכם.

אמת ויציב ונכון וקיים וישר ונאמן ואהוב וחביב
ונחמד ונעים ונורא ואדיר ומתוקן ומקובל וטוב
ויפה הדבר הזה עלינו לעולם ועד. אמת אלהי
עולם מלכנו צור יעקב מגן ישענו לדור ודור הוא קיים ושמו קיים
וכסאו נכון ומלכותו ואמונתו לעד קיימת ודבריו חיים וקיימים
ונאמנים ונחמדים לעד ולעולמי עולמים על אבותינו ועלינו ועל בנינו
ועל דורותינו ועל כל דורות זרע ישראל עבדיך על הראשונים ועל האחרונים
דבר טוב וקיים לעולם ועד. באמת ובאמונה חוק ולא יעבור. אמת
שאתה הוא יי אלהינו ואלהי אבותינו מלכנו מלך אבותינו גואלנו גואל
אבותינו יוצרנו צור ישועתנו פודנו ומצילנו מעולם שמך אין לנו
אלהים זולתך.

עזרת אבותינו אתה הוא מעולם מגן ומושיע לבניהם
אחריהם בכל דור ודור. ברום עולם מושבך
ומשפטיך וצדקתך עד אפסי ארץ. אשרי איש

אמת ויציב ונכון וקיים
וישר ונאמן ואהוב הד'
הדבר הזה על אבותי'
ועלינו על בנינו ועל
דורותינו ועל כל דורות
זרע ישר' עבדיך
על הראשונים ועל
האחרונים לעולם ועד
... ולא יעבור אמת
שאתה הוא יי אלהינו
... אבותינו לעולם
... אתה מלכנו
... אבותינו ...

שישמע למצותיך ותורתך ודברך ישים על לבו אמת אתה הוא
אדון לעמך ומלך גבור לריב ריבם אמת אתה הוא ראשון ואתה
הוא אחרון ומבלעדיך אין לנו מלך גואל ומושיע ממצרים גאלתנו
יי אלהינו ומבית עבדים פדיתנו כל בכוריהם הרגת ובכורך גאלת
וים סוף בקעת וזדים טבעת וידידים העברת ויכסו מים צריהם
אחד מהם לא נותר על זאת שבחו אהובים ורוממו לאלהינו ונתנו
ידידים זמירות שירות ותשבחות ברכות והודאות למלך אל חי
וקיים רם ונשא גדול ונורא משפיל גאים ומגביה שפלים מוציא
אסירים ופודה ענוים ועוזר דלים ועונה לעמו בעת שועם אליו
תהלות לאל עליון ברוך הוא ומבורך משה ובני ישראל לך ענו שירה
בשמחה רבה ואמרו כלם מי כמכה באלים יי מי כמכה נאדר
בקודש נורא תהלות עושה פלא שירה חדשה שבחו גאולים
לשמך על שפת הים יחד כלם הודו והמליכו ואמרו
יי ימלוך לעולם ועד צור ישראל קומה לעזרת ישראל ופדה כנאמך
יהודה וישראל גואלינו יי צבאות שמו קדוש ישראל ברוך אתה יי גאל ישראל
שומע תפלה עדיך כל בשר יבואו אדני שפתי תפתח ופי יגיד תהלתך
כי שם יי אקרא הבו גודל לאלהינו

ברוך אתה יי אלהינו ואלהי אבותינו אלהי אברהם
אלהי יצחק ואלהי יעקב האל הגדול הגבור
והנורא אל עליון גומל חסדים טובים וקונה
הכל וזוכר חסדי אבות ומביא גואל לבני בניהם למען שמו באהבה מלך
מלך עוזר ומושיע ומגן ברוך אתה יי מגן אברהם

אתה גבור לעולם יי מחיה מתים אתה רב להושיע
משיב הרוח ומוריד הגשם מכלכל חיים בחסד מחיה
מתים ברחמים רבים סומך נופלים ורופא חולים ומתיר אסורים ומקיים
אמונתו לישני עפר מי כמוך בעל גבורות ומי דומה לך מלך ממית
ומחיה ומצמיח לנו ישועה ונאמן אתה להחיות מתים ברוך אתה יי מחיה
המתים

נקדישך את שמך בעולם כשם שמקדישין אותו בשמי מרום ככתוב על
יד נביאך וקרא זה אל זה ואמר קדוש קדוש קדוש יי צבאות
מלא כל הארץ כבודו לעומתם ברוך יאמרו ברוך כבוד יי
ממקומו

ובדברי קדשך כתוב לאמר ימלך יי לעולם אלהיך ציון לדור ודור הללויה

לדור ודור נגיד גדלך ולנצח נצחים קדושתך נקדיש ושבחך אלהינו
מפינו לא ימוש לעולם ועד כי אל מלך גדול וקדוש אתה ברוך יי האל

אתה קדוש ושמך קדוש וקדושים בכל יום יהללוך סלה
ברוך אתה יי האל הקדוש
בין כסא ועשור יאמ' המלך

אתה חונן לאדם דעת ומלמד לאנוש בינה וחננו מאתך
דעה בינה והשכל ברוך אתה יי חונן הדעת

השיבנו אבינו לתורתך וקרבנו מלכנו לעבודתך
והחזירנו בתשובה שלמה לפניך ברוך אתה
יי הרוצה בתשובה

סלח לנו אבינו כי חטאנו מחל לנו מלכנו כי פשענו כי
מוחל וסולח אתה ברוך יי חנון המרבה לסלוח

ראה בענינו וריבה ריבנו וגאלנו מהרה למען שמך
כי גואל חזק אתה ברוך אתה יי גואל ישראל

רפאנו יי אלהינו ונרפא הושיענו ונושעה כי תהלתנו
אתה והעלה רפואה שלמה לכל מכותינו כי אל
מלך רופא נאמן ורחמן אתה ברוך יי רופא חולי עמו ישראל

ברך עלינו יי אלהינו את השנה הזאת ואת כל מיני תבואתה
לטובה ותן טל ומטר לברכה על פני האדמה ושבענו
מטובך וברך שנותינו כשנים הטובות ברוך יי מברך השנים

תקע בשופר גדול לחירותנו ושא נס לקבץ גליותינו וקבצנו
יחד מארבע כנפות הארץ ברוך יי מקבץ נדחי עמו ישראל

השיבה שופטינו כבראשונה ויועצינו כבתחלה והסר
ממנו יגון ואנחה ומלוך עלינו אתה יי לבדך בחסד
וברחמים וצדקנו במשפט ברוך יי מלך אוהב צדקה

למשומדים אל תהי תקוה וכל המינים כרגע יאבדו
וכל אויבי עמך מהרה יכרתו ומלכות
זדון מהרה תעקר ותשבר ותמגר ותשפיל ותכניע כל אויבינו
במהרה בימינו ברוך אתה יי שובר אויבים ומכניע זדים

כשעולין הכהנים לדוכן אומ' ברוך אתה יי' אלהינו מלך העולם אשר קדשנו במצותיו וצונו לברך את עמו ישר' באהבה"
וכשמחזירין פניהם אל הצבור אומרי' יהי רצון לפניך יי' אלהינו ואלהי אבותינו שתהא הברכה שצויתנו לברך את עמך ישר' לרצון ולא יהיה בה מ מכשול ועון מעתה ועד עולם. אמן

על הצדיקים ועל החסידים ועל זקני שאר בית ישר' ועל פליטת סופריהם ועל גרי הצדק ועלינו יהמו רחמיך יי' אלהינו ותן שכר טוב לכל הבוטחים בשמך באמת ושים חלקינו עמהם ולעולם לא נבוש כי בך בטחנו בא"י משען ומבטח לצדיקים"

ולירושלם עירך ברחמים תשוב ותשכון בתוכה כאשר דברת ובנה אותה בקרוב בימינו בנין עולם וכסא דוד מהרה לתוכה תכין בא"י בונה ירושלם

את צמח דוד עבדך מהרה תצמיח וקרנו תרום בישועתך כי לישועתך קוינו כל היום בא"י מצמיח קרן ישוע'

שמע קולנו יי' אלהינו חוס ורחם עלינו וקבל ברחמים וברצון את תפלתנו כי אל שומע תפלות ותחנונים אתה ומלפניך מלכנו ריקם אל תשיבנו כי אתה שומע תפלת עמך ישר' ברחמים ב"א יי' שומע תפלה"

עננו יי' עננו ביום צום תעניתנו כי בצרה גדולה אנחנו אל תפן אל רשעינו ואל תתעלם ומתחנתינו היה נא קרוב לשועתינו יהי נא חסדך לנחמנו טרם נקרא אליך עננו כדבר שנאמר והיה טרם יקראו ואני אענה עוד הם מדברים ואני אשמע כי אתה יי' העונה בעת צרה פודה ומציל בכל עת צרה וצוקה ברוך אתה יי' העונה בעת צרה"

רצה יי' אלהינו בעמך ישר' ובתפלתם והשב העבודה לדביר ביתך ואשי ישר' ותפלתם מהרה באהבה תקבל ברצון ותהי לרצון תמיד עבודת ישר' עמך ותחזינה עינינו בשובך לציון ברחמים ברוך אתה יי' המחזיר שכינתו לציון"

מודים דרבנן

מודים אנחנו לך יי' אלהינו ואלהי כל בשר יוצרנו יוצר בראשית ברכות והודאות לשמך הגדול על שהחייתנו וקיימתנו ותחנינו ותקבצנו ותאסוף גליותינו לחצרות קדשך לשמור חקיך ולעשות רצונך בלבב שלם על שאנחנו מודים לך"

מודים אנחנו לך שאתה הוא יי' אלהי ואלהי אבותינו לעולם ועד צור חיינו ומגן ישענו אתה הוא לדור ודור נודה לך ונספר תהלותך על חיינו המסורים בידך ועל נשמותינו

ושליח צבור אומ' כל תיבה ותיבה והכהנים אומרין ובעוד שהכהני' אומרי' יברכך [illegible]

כל תיבה ותיבה מפסוק הקמוע לה' ובסוף [illegible] אומר כל פסוק וברכת כהנים

עושה שלום ואומר: [illegible]
שויתי בראשון [illegible]
קרית המזבח [illegible]
תפלת הערב [illegible]

שבענו כו׳ אמן
חסד ואמת ענינו
נשאתי את
עיני היושבי
בשמים׳

ישא ברכה מאת יי׳ וצדקה מאלהי ישעו׳
חסד לאלפים׳ פנה אלי וחנני

יי׳ יי׳ אל רחום וחנון ארך אפים ורב
כי יחיד ועני אני׳
אליך

הפקודות לך ועל נסיך שבכל יום עמנו ועל נפלאותיך וטובותיך
שבכל יום עת ערב ובקר וצהרים הטוב כי לא כלו רחמיך והמרחם
כי לא תמו חסדיך ומעולם קוינו לך״

ושמו את שמי
על בני
ישראל ואני א׳
אברכם

ולחנוכה

על

הנסים ועל
הפורקן ועל
הגבורות
ועל התשועות ש׳
שעשית לאבותינו
בימים ההם ובזמן
הזה בימי מתתיה
בן יוחנן כהן גדול ׳
חשמונאי ובניו כש׳
כשעמדה עליהם
מלכות יון הרשעה
על עמך ישראל להשכי׳
לה תורתך ולהעבירם
מחוקי רצונך ואתה
ברחמיך הרבים עמד׳
להם בעת צרתם
רבת את ריבם דנתה
את דינם נקמת את
נקמתם מסרת את
גבורים ביד חלשים
ורבים ביד מעטים
וטמאים ביד טהורים
ורשעים ביד צדיקים
וזדים ביד עוסקי
תורתך ולך עשית
שם גדול וקדוש כב
בעולמך ולעמך ישראל
עשית תשועה גדולה
ופורקן כהיום הזה
ואחר כן באו בניך
לדביר ביתך ופנו
את היכלך וטהרו
את מקדשך והדליקו
נרות בחצרות ׳
קדשך וקבעו שמונת
ימי חנוכה׳ אלו׳
להודות ולהלל לשמך הגדול כשם שעשית להם נסים וגבורות בימים ההם ובזמן
הזה כן עשה יי׳ אלהינו פלאו ונסים בעת הזאת׳

ועל כלם יתברך ויתרומם
שמך מלכנו תמיד לעולם
ועד׳ וכל החיים יודוך
סלה ויהללו את שמך
באמת האל ישועתנו
ועזרתנו סלה ברוך יי׳ ׳
הטוב שמך ולך נאה
להודות״

אלהינו ואלהי
אבותינו

ברכנו בברכה המשולשת
בתורה הכתובה על ידי
משה עבדך האמורה
מפי אהרן ובניו כהנים
עם קדושיך כאמור
יברכך יי׳ וישמרך׳ יאר
יי׳ פניו אליך ויחנך״
ישא יי׳ פניו אליך וישם
לך שלום׳ וג׳ ושמו את
שמי על בני ישראל ואני
אברכם׳

ולפורים

על

הנסים ועל
הפורקן ועל
הגבורות ועל התשועות
ועל הנחמות שעשית
לאבותינו בימים ההם
ובזמן הזה בימי מרדכי
ואסתר בשושן הבירה
כשעמד עליהם המן
הרשע בקש להשמיד
ולהרוג ולאבד את כל
היהודים מנער ועד
זקן טף ונשים ביום
אחד בשלשה עשר
לחדש שנים עשר ׳
הוא חדש אדר ושללם
לבוז ואתה ברחמיך
הרבים הפרת את ׳
עצתו וקלקלת את
מחשבתו והשבות לו
גמולו בראשו ותלו ׳
אותו ואת בניו על ׳
העץ כשם שעשית
להם נסים וגבורות
בימים ההם ובזמן
הזה כן עשה עמנו
יי׳ אלהינו פלאו ונסים
בעת הזאת׳

שים

שלום טובה וברכה חסד ורחמים
עלינו ועל כל ישראל עמך ברכנו ׳
אבינו כלנו כאחד באור פניך כי באור
פניך נתתה לנו יי׳ אלהינו תורת חיים ואהבת
חסד וצדקה וברכה ורחמים וחיים ושלום

לך יי׳ הגדולה
והגבורה והת׳
והתפארת וה׳
והנצח וההוד
כי כל בשמים
ובארץ לך יי׳
הממלכה [illegible]
והמתנשא לכל
לראש״

בורא ניב שפתים שלום שלום לרחוק ולקרוב אמר יי׳ ורפאתיו׳ אמן׳ ומשגזרו לומר העמוד [illegible] פניהם לומר
כל העולמים עשינו מה שגזרת עלינו עשה עמנו מה שהבטחתנו השקיפה ממעון קדשך מן השמים
עמך את ישראל ואת האדמה אשר נתת לנו כאשר נשבעת לאבותינו ארץ זבת חלב ודבש׳ ומתחיל החזן

ויאמר׳
וברך את

וטוב בעיניך לברך את עמך ישראל בכל עת ובכל שעה בשלומך ברוך
אתה יי המברך את עמו בשלום:

שלום רב על ישראל עמך תשים לעולם כי אתה הוא מלך
אדון לכל השלום וטוב בעיניך לברך את עמך ישראל
בכל עת ובכל שעה בשלומך בא״י המברך את עמו ישראל בשלום:

אלהי נצור לשוני מרע ושפתותי מדבר מרמה ולמקללי נפשי
תדום ונפשי כעפר לכל תהיה פתח לבי בתורתך ובמצותיך
תרדוף נפשי וכל החושבים עלי רעה מהרה הפר עצתם וקלקל מחש
מחשבותם יהיו לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך יי צורי וגואלי:
עושה שלום במרומיו הוא יעשה שלום עלינו ועל כל ישראל
ואמרו אמן:

מלכינו אלהינו יחיד שמך בעולם בנה ביתך שכלל היכלך יפיו
והדסתך פרח עליך שמח עירך קבץ נפוצות ציונך
קרב קץ ביאת משיחך יי עשה למען שמך עשה למען ימינך עשה
למען משיח צדקך יי עשה למענך ולא למעננו למען יחלצון ידידיך:
הושיעה ימינך ועננו:

יה אלי בשירי רבחמי ישעי ושירי

והוא רחום יכפר עון ולא ישחית
והרבה להשיב אפו ולא:
יעיר כל חמתו. אתה יי
לא תכלא רחמיך ממנו חסדך
ואמתך תמיד יצרונו. הושיענו
יי אלהינו וקבצנו מן הגוים להודות לשם קדשך:
להשתבח בתהלתך. אם עונות תשמור יה יי מי יעמוד כי עמך
הסליחה למען תורא. לא כחטאינו תעשה לנו ולא כעונותינו:
תגמול עלינו. אם עונינו ענו בנו יי עשה למען שמך. זכור רחמיך
יי וחסדיך כי מעולם המה. יעננו יי ביום צרה ישגבנו שם אלהי
יעקב. יי הושיעה המלך יעננו ביום קראנו. אבינו מלכנו חננו
ועננו כי אין בנו מעשים. צדקה עשה עמנו למען שמך. אדונינו

אלהינו שמע בקול תחנונינו וזכור לנו את ברית אבותינו והושיענו
למען שמך. ועתה יי אלהינו אשר הוצאת את עמך מארץ
מצרים ותעש לך שם כהיום הזה. חטאנו רשענו יי ככל צדקותך
ישוב נא אפך וחמתך מעירך ירושלם הר קדשך כי בחטאינו :
ובעונות אבותינו ירושלם ועמך לחרפה לכל סביבותינו. ועתה שמע
אלהינו אל תפלת עבדך ואל תחנוניו והאר פניך על מקדשך :
השמם למען יי'' הטה אלהי אזנך ושמע פקח עיניך וראה את
שוממותינו והעיר אשר נקרא שמך עליה כי לא על צדקותינו
אנחנו מפילים תחנונינו לפניך כי על רחמיך הרבים. יי שמעה יי
סלחה יי הקשיבה ועשה אל תאחר למענך אלהי כי שמך נקרא
על עירך ועל עמך'' אבינו אב הרחמן הראינו אות לטובה וקבץ
נפוצותינו מארבע כנפות הארץ יכירו וידעו כל הגוים כי אתה
יי אלהינו והושיענו למען שמך. אתה יי אבינו. אנחנו החומר
ואתה יוצרנו ומעשה ידך כלנו עזרנו ומלכנו גואלנו חוסה
יי על עמך ואל תתן נחלתך לחרפה למשל בם גוים. למה יאמרו
הגוים איה נא אלהיהם. ידענו כי חטאנו ואין מי יעמוד בעדנו
שמך הגדול יעמוד לנו בעת צרה. ידענו כי אין בנו מעשים' :
צדקה עשה עמנו למען שמך כרחם אב על בנים כן תרחם יי :
עלינו והושיענו וחמול על עמך ורחם על נחלתך חוסה נא כרוב
רחמיך חננו ועננו כי שמך הגדול נקרא עלינו ועושה נפלאות
בכל עת. הבט נא רחם נא על עמך מהרה בימינו למען שמך :
ברחמיך הרבים יי אלהינו רחם עלינו והושיעה ימינך וזרועך
ואל יחשבו כל קמנו כי לך עינינו תלויות והושיענו למען שמך
רחם עלינו למען בריתך הכרותה ועננו בעת צרה כי לך יי הישועה
כך תוחלותינו אתה סליחות אדון סלח נא יה טוב וסלח כי אל מלך
חנון ורחום אתה''

אנא מלך רחום וחנון זכור והבט לברית בין הבתרים
ותראה לפניך עקידת יחיד למען ישראל אבינו
מלכנו חננו ועננו כי שמך הגדול נקרא עלינו

ביד חזקה

עושה נפלאות בכל עת עשה עמנו כחסדך חנון ורחום ׃
הביטה מעת צרה כי לך יי הישועה אבינו ומלכנו אל תעש
עמנו כרוע מעללינו זכור רחמיך יי וחסדיך וברוב טובך רב
הושיענו והצילנו מן עלינו כי אין לנו אלוה אחר ובלעדיך
אבינו אל תעזבנו ואל תרחק ממנו נפשינו קצרה בחרב
ובשבי ובדבר ובמגפה ומכל צרה ויגון הצילנו כי לך קוינו ואל
תכלימנו יי אלהינו והאר פניך בנו וזכור לנו את ברית אבותינו
והושיענו למען שמך ראה בצרותינו ושמע קול תפלתינו
ועננו כי אתה שומע תפלות כל פה ׃ אל רחום וחנון אתה
רחם עלינו ועל כל מעשיך כי אין כמוך יי אלהינו אתה הוא ׃
אנא פשעינו אבינו ומלכנו צורנו וגואלינו אל חי וקיים החסין
בכח חסיד וטוב על כל מעשיך כי אתה הוא יי אלהינו אל ארך
אפים ומלא רחמים עשה עמנו למען שמך והושיענו ברוב
רחמיך הרבים שמע אבינו ומלכנו תפלתנו ומכף אויבינו הצילנו
שמע אבינו ומלכנו תחנתינו ומכל צרה ויגון הצילנו אבינו ומלכנו
אתה ושמך הגדול עלינו נקרא הושיענו למען שמך ׃ אל
תניחנו יי אלהינו אל תזניחנו בוראינו אל תעזבנו יוצרינו
ואל תשכחינו גואלינו ואל תשכחינו מנת כי אל מלך חנון ורחום

אין כמוך חנון ורחום אלהינו אין כמוך אל ארך אפים
ורב חסד ואמת זכור לעבדיך לאברהם ליצחק
וליעקב אל תפן אל קשי העם הזה אל רשעו
ואל חטאתו שוב מחרון אפיך והנחם על הרעה לעמך והסר
ממנו מכת המות וגזירה קשה כי רחום אתה כי כן דרכך
עושה חסד חנם בכל דור ודור חוסה יי על עמך והצילנו ׃
מזעמך והסר ממנו מכת המגפה וגזירה קשה כי אתה
שומר ישראל ׃ לך יי הצדקה ולנו בושת הפנים מה נתאונן
מה נאמר ומה נדבר ומה נצטדק נחפשה דרכינו ונחקורה
ונשובה אליך כי ימינך פשוטה לקבל שבים אנא יי הושיעה
אנא יי הצליחה אנא יי עננו ביום קראינו לך יי

חנינו · אל ה' קראנו אל ה' נתחנן אל תחשה ותענינו כי אמרו גוים
אבדה תקותם כל ברך וכל קומה אך לך תשתחוה ·

הפותח יד בתשובה לקבל פושעים ·
וחטאים נבהלה נפשינו מרוב
עצבונינו אל תשכחינו נצח
קומה והושיענו כי חסינו בך · אבינו מלכינו אם אין בנו צדקה
ומעשים טובים זכור לנו ברית אבותינו ועדותינו בכל יום
ה' אחד הביטה בעניינו כי רבו מכאובינו וצרות לבבינו ·
חמול חוסה ה' עלינו בארץ שבינו ואל תשפוך חרונך
עלינו כי אנחנו עמך בני בריתך · אל הביטה דל כבודינו בגוים
ושקצונו כטומאת הנדה עד מתי עוזך בשבי ותפארתך
ביד צר עורר גבורתך וקנאתך עליהם הם יבושו ויחתו ·
מגבורתם ואל ימעטו לפניך תלאותינו מהר יקדמונו רחמיך
ביום צרותינו אם לא למעננו כי יום למענך פעל ואל תשחית זכר
שאריתינו וחון עם המייחדים שמך בכל יום ערב ובקר ·
פעמים באהבה שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד ·

רחום וחנון חטאתי לפניך מלא רחמים רחם עלי וקבל
תחנוני · ה' אל באפך תוכיחני ואל בחמתך תיסרני
חנני ה' כי אמלל אני רפאני כי נבהלו עצמי ונפשי נבהלה מאד ואתה
ה' עד מתי · שובה ה' חלצה נפשי הושיעני למען חסדיך · כי
אין במות זכרך בשאול מי יודה לך · יגעתי באנחתי אשחה בכל
לילה מטתי בדמעתי ערשי אמסה · עששה מכעס עיני עתקה
בכל צוררי · סורו ממני כל פועלי און כי שמע ה' קול בכיי · שמע ה'
תחנתי ה' תפלתי יקח · יבושו ויבהלו מאד כל אויבי ישובו
יבושו רגע · ברוך אתה ה' שומע תפלה ·

ה' אלהי ישראל שוב מחרון אפך והנחם על הרעה לעמך ·

הבט משמים וראה כי היינו לעג וקלס בגוים נחשבנו
כצאן לטבח יובל להרוג ולאבד ולמכה ולחרפה
ובכל זאת שמך הגדול לא שכחנו נא אל תשכחינו ·
ה' אלהי ישראל ·

זרים אומרים אין תוחלת ותקוה חון אום לשמך וקוה
טהור ישועתנו קרבה יגענו ולא הונח לנו רחמיך
יכבשו את כעסך ותעש עמנו טוב ותחננו ורחם סגולה אשר בחרת.
ה' אלהי ישראל שוב מחרון אפך והנחם על הרעה לעמך.

חוסה ה' עלינו ברחמיך ואל תתננו בידי אכזרים למה
יאמרו הגוים איה נא אלהיהם למענך עשה עמנו
חסד ואל תאחר אנא שוב וחננו ורחם סגולה אשר בחרת.
ה' אלהי ישראל שוב מחרון אפך והנחם על הרעה לעמך.

קולנו תשמע ותחון ואל תטשנו ביד אויבינו למחות
את שמנו זכור אשר נשבעת לאבותינו ככוכבי
השמים ארבה את זרעכם ועתה נשארנו מעט מהרבה ובכל זאת
שמך לא שכחנו נא אל תשכחנו. ה' אלהי ישר'.

עזרנו אלהי ישענו על דבר כבוד שמך והצילנו
וכפר על חטאתינו למען שמך. ה' אלהי.

ואנחנו לא נדע מה נעשה כי עליך עינינו. זכור רחמיך
ה' וחסדיך ועולם המה. יהי חסדך ה' עלינו כאשר
יחלנו לך אל תזכר לנו עונות ראשונים מהר יקדמונו רחמיך כי דלונו מאד עזרנו
בשם ה' עושה שמים וארץ. חננו ה' חננו כי רב שבענו בוז ברגז רחם תזכור כי
הוא ידע יצרנו זכור כי עפר אנחנו. הנה כעיני עבדים אל יד אדוניהם וכעיני
שפחה אל יד גבירתה כן עינינו אל ה' אלהינו עד שיחננו. עזרנו אלהי
ישענו על דבר כבוד שמך והצילנו וכפר על חטאתינו למען שמך.

ארך אפים ורב חסד ואמת אל באפך תוכיחנו חוסה ה'
על ישראל עמך והושיענו מכל רע חטאנו לך אדון סלח נא
כרוב רחמיך אל.

ויקח ספר תורה ויקרין בו ג' גברי. ואומ' יהללו

למנצח מזמור לדוד יענך ה' ביום צרה ישגבך
שם אלהי יעקב סלה ישלח עזרך
מקדש ומציון יסעדך יזכר כל
מנחותיך ועולתך ידשנה סלה יתן לך כלבבך וכל עצתך ימלא
נרננה בישועתך ובשם אלהינו נדגל ימלא ה' כל משאלותיך עתה

שומר ישראל שמור
שארית ישראל ואל
יאבד ישראל האומרים
שמע ישראל.
שומר גוי אחד שמור
שארית עם אחד ואל
יאבד גוי אחד
המיחדים שמך ה'
אלהינו ה' אחד.
שומר גוי קדוש
שמור שארית עם
קדוש ואל יאבד גוי
קדוש המשלשים
בשלוש קדושות.
מתרצה ברחמים
מתפייס בתחנונים
התרצה והתפייס
לדור עני כי אין
עוזר.

ידעתי כי הושיע יי משיחו יעניהו משמי קדשו בגבורות
ישע ימינו אלה ברכב ואלה בסוסים ואנחנו בשם יי אלהינו נזכיר
המה כרעו ונפלו ואנחנו קמנו ונתעודד יי הושיעה המלך יעננו
ביום קראנו:

ובא לציון גואל ולשבי פשע ביעקב נאם יי ואני זאת
בריתי אותם אמר יי רוחי אשר עליך ודברי אשר
שמתי בפיך לא ימושו מפיך ומפי זרעך ומפי
זרע זרעך אמר יי מעתה ועד עולם ואתה קדוש יושב תהלות
ישר׳ וקרא זה אל זה ואמר קדוש קדוש קדוש יי צבאות מלא
כל הארץ כבודו: ומקבלין דין מן דין ואמרין: קדיש בשמי
מרומא עילאה בית שכינתיה קדיש על ארעא עובד גבורתיה קדיש
לעלם ולעלמי עלמיא: יי צבאות מליא כל ארעא זיו יקריה:
ותשאני רוח ואשמע אחרי קול רעש גדול ברוך כבוד יי ממקומו:
ונטלתני רוחא ושמעית בתרי קל זיע סגיא דמשבחין ואמרין
בריך יקרא דיי מאתר בית שכינתיה: יי ימלוך לעולם ועד:
יי מלכותיה קאים לעלם ולעלמי עלמיא: יי אלהי אברהם יצחק
וישר׳ אבותינו שמרה זאת לעולם ליצר מחשבות לבב עמך והכן
לבבם אליך והוא רחום יכפר עון ולא ישחית והרבה להשיב
אפו ולא יעיר כל חמתו כי אתה יי טוב וסלח ורב חסד לכל
קוראיך צדקתך צדק לעולם ותורתך אמת תתן אמת ליעקב
חסד לאברהם אשר נשבעת לאבותינו מימי קדם ברוך יי יום
יום יעמס לנו האל ישועתנו סלה יי צבאות עמנו
משגב לנו אלהי יעקב סלה יי צבאות אשרי אדם בוטח בך
יי הושיעה המלך יעננו ביום קראנו ברוך הוא אלהינו שבראנו
לכבודו והבדילנו מן התועים ונתן לנו תורת אמת וחיי עולם
נטע בתוכנו הוא יפתח לבנו בתורתו וישים בלבנו יראתו
ולעשות רצונו בלבב שלם למען לא נגע לריק ולא נלד לבהלה:
וכן יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו שנשמור
חוקיך בעולם הזה כדי נזכה ונחיה ונירש טובה וברכה לשני

ימות המשיח ולחיי עולם הבא למען יזמרך כבוד ולא ידום יי אלהי
לעולם אודך ברוך הגבר אשר יבטח ביי והיה יי מבטחו בטחו ביי
עדי עד כי ביה יי צור עולמים ויבטחו בך יודעי שמך כי לא עזבת
דורשיך יי יי חפץ למען צדקו יגדיל תורה ויאדיר׃

תפלה ערבית

והוא רחום יכפר עון ולא ישחית והרבה להשיב אפו ולא יעיר
כל חמתו׃ יי הושיעה המלך יעננו ביום קראנו׃
ברכו את יי המבורך׃ ברוך יי המבורך לעולם ועד׃

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם אשר בדברו
מעריב ערבים בחכמה פותח שערים
בתבונה משנה עתים ומחליף את הזמנים
ומסדר את הכוכבים במשמרותיהם ברקיע כרצונו בורא יום
ולילה גולל אור מפני חשך וחשך מפני אור ומעביר יום ומביא
לילה ומבדיל בין יום ובין לילה יי צבאות שמו אל חי וקיים תמיד
ימלוך עלינו לעולם ועד ברוך אתה יי המעריב ערבים׃

אהבת עולם בית ישראל עמך אהבת תורה ומצות חקים
ומשפטים אותנו למדת על כן יי אלהינו בשכבנו
ובקומנו נשיח בחקיך ונשמח בדברי תורתך ובמצותיך לעולם
ועד כי הם חיינו ואורך ימינו ובהם נהגה יומם ולילה ואהבתך
אל תסור ממנו לעולמים ברוך אתה יי אוהב עמו ישראל׃ וקורין קרית שמע

אמת ואמונה כל זאת וקיים עלינו כי הוא יי אלהינו ואין
זולתו ואנחנו ישראל עמו הפודנו מיד מלכים
הגואלנו מלכנו מכף כל עריצים האל הנפרע לנו מצרינו המשלם
גמול לכל אויבי נפשנו העושה גדולות עד אין חקר נסים
ונפלאות עד אין מספר השם נפשנו בחיים ולא נתן למוט
רגלנו המדריכנו על במות אויבינו וירם קרננו על כל שונאינו
העושה לנו נסים ונקמה בפרעה אותות ומופתים באדמת
בני חם המכה בעברתו כל בכורי מצרים ויוצא את עמו ישראל
מתוכם לחרות עולם המעביר בניו בין גזרי ים סוף את רודפיהם

ואת שונאיהם בתהומות טבעת ראו בניו גבורתו שבחו והודו
לשמו ומלכותו ברצון קבלו עליהם משה ובני ישר׳ לך ענו שירה
בשמחה רבה ואמרו כלם: מי כמכה באלים יי מי כמכה נאדר
בקדש נורא תהלות עשה פלא: מלכותך יי אלהינו ראו בניך
בוקע ים לפני משה זה אלי ענו ואמרו: יי ימלך לעולם ועד:
ונ׳ כי פדה יי את יעקב וגאלו מיד חזק ממנו בא״י גאל ישר׳:

השכיבנו יי אלהינו לשלום והעמידנו מלכנו לחיים
טובים ופרוס עלינו סוכת שלומך ותקננו
בעצה טובה מלפניך והגן בעדנו והסר מעלינו אויב דבר חרב
ורעב ויגון והסר שטן מלפנינו ומאחרינו ובצל כנפיך תסתירנו
כי אל שומרנו ומצילנו אתה כי אל מלך חנון ורחום אתה ושמור
צאתנו ובואנו לחיים ולשלום מעתה ועד עולם ברוך אתה
יי שומר עמו ישר׳ לעד:

דה יום לשבת

ברוך יי לעולם אמן ואמן
ברוך יי מציון שוכן
ירושלם הללויה: ב׳
ברוך יי אלהים אלהי ישר׳ עשה נפלאות
לבדו וברוך שם כבודו לעולם ויִמלא כבוד
את כל הארץ אמן ואמן: יהי כבוד יי ל׳
לעולם ישמח יי במעשיו: יהי שם יי
מברך מעתה ועד עולם: כי לא יטש
יי את עמו בעבור שמו הגדול כי הואיל
יי לעשות אתכם לו לעם: ויראו כל העם
ויפלו על פניהם ויאמרו יי הוא
האלהים: יי הוא האלהים: והיה יי למלך
על כל הארץ ביום ההוא יהיה יי אחד
ושמו אחד: יהי חסדך יי עלינו כאשר
יחלנו לך: הושיענו יי אלהינו קבצנו
והצילנו מן הגוים להודות לשם קדשך

ופרוס עלינו
סוכת
שלומך ברוך אתה יי פורס
סוכת שלום עלינו ועל כל
עמו ישר׳ ועל ירושלים:

ושמרו בני ישר׳
את השבת
השבת לעשות את השב׳
לדורותם ברית עולם ביני
ובין בני ישר׳ אות היא
לעולם כי ששת ימים
עשה יי את השמים ואת
הארץ וביום השביעי
שבת וינפש: קדיש

בליל ראש השנה יאמרים זה:

רב תקעו בחודש

שופר בכסה ליום חגנו
כי חוק לישראל הוא משפט לאלהי יעקב

בליל כיפור מזמור לדוד

כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם מכל חטאתיכם לפני יי תטהרו
קדיש

ובמועדים אומ' זה

וידבר משה את מועדי יי אל בני ישראל
קדיש

ותשבחתא בתהלותיך כל הגוים אשר
עשית יבואו וישתחוו לפניך יי ויכבדו
לשמך ואנחנו עמך וצאן מרעיתך
נודה לך לעולם לדור ודור נספר תהלתך
ברוך יי ביום ברוך יי בלילה ברוך יי
בשוכבינו ברוך יי בקומינו כי בידך
אפקיד רוחי פדית אותי יי אל אמת
אלהינו שבשמים יחד שמך וקיים
מלכותך תמיד ומלוך עלינו לעולם ועד

יראו עינינו וישמח לבנו ותגל
נפשינו בישועתך באמת
באמור לציון מלך אלהיך יי מלך יי
מלך יי ימלוך לעולם ועד כי המלכות
שלך היא ולעולמי עד תמלוך בכבוד כי אין לנו מלך אלא
אתה ברוך יי המלך בכבודו תמיד ימלוך עלינו לעולם ועד ועל
כל מעשיו

אתחיל תפלה של שבת

אתה קדשת את יום השביעי לשמך תכלית
מעשה שמים וארץ וברכתו מכל הימים
וקדשתו מכל הזמנים וכן כתוב בתורתך

ויכלו השמים והארץ וכל צבאם ויכל אלהים ביום
השביעי מלאכתו אשר עשה וישבות ביום
השביעי מכל מלאכתו אשר עשה ויברך אלהים את יום
השביעי ויקדש אותו כי בו שבת מכל מלאכתו אשר ברא
אלהים לעשות

אלהינו ואלהי אבותינו רצה במנוחתינו וקדשינו במצותיך
ותן חלקינו בתורתך שבעינו מטובך ושמחינו
בישועתך וטהר לבנו לעבדך באמת והנחילנו יי אלהינו באהבה וברצון
שבת קדשך וישמחו בך ישראל אוהבי שמך ברוך אתה יי מקדש השבת רצה

ברוך אתה יי אלהינו ואלהי אבותינו אלהי אברהם

יום שבת

יאמר
השומע
מסיני

נגיד על ימים הוא יום ומשמחה
ומעשה ויכלות ירבעם ומלאכות חסר
מחת ביום זה לא תעש עשותו
שמחו בו חוסים ומאשרי הגבר הזקן
ומלא יושר יאמר כי הוא
פעלותו ולפניו ושכרו אתו ולבי ערין
ומזון שמחו הליכות הכינו ויום
שמחה עשות וכל עמל היורם ולפיהן
יקר ומלא פז ומחמד ומזהב הוא על ימים
נתנהו מגן אבות יתגדל

במה

מדליקין ובמה
אין מדליקין אין
מדליקין לא בלכש
ולא בחוסן ולא בכלך ולא בפתילת האידן
ולא בפתילת המדבר ולא בירוקה שעל
פני המים ולא בזפת ולא בשעוה ולא
בשמן קיק ולא בשמן שריפה ולא באליה
ולא בחלב נחום המדי אומ' מדליקין
בחלב מבושל וחכמים אומ' אחד
מבושל ואחד שאינו מבושל אין מדליקין
בשמן שריפה ביום טוב ר' ישמעאל אומ'
אין מדליקין בעטרן מפני כבוד השבת
וחכמים מתירין בכל השמנים בשמן
שומשמין בשמן אגוזים בשמן צנונות בשמן
דגים בשמן פקועות בעטרן ובנפט
ר' טרפון אומ' אין מדליקין אלא בשמן

אין מדליקין בו:

אלהי יצחק ואלהי יעקב
האל הגדול הגבור והנורא
אל עליון קונה שמים וארץ
מגן אבות בדברו ומחיה
מתים במאמרו האל הקדוש
שאין כמוהו המניח לעמו
ביום שבת קדשו כי בם רצה
להניח להם לפניו נעבוד
ביראה ופחד ונודה לשמו
בכל יום תמיד מעין הברכות
אל ההודאות אדון השלום
מקדש השבת ומברך שביעי
ומניח בקדושה לעם מדשני
עונג זכר למעשה בראשית
אלהי' ואלהי' אבותינו קדש'

ברוך אתה יי' אלהינו
מלך העולם
בורא פרי הגפן

ברוך אתה יי' אלהינו
מלך העולם
אשר קדשנו במצותיו ורצה
בנו שבת קדשו באהבה וברצון
הנחילנו זכרון למעשה בראשית
כי הוא יום תחלה למקראי
קדש זכר ליציאת מצרים
כי בנו בחרת ואותנו קדשת
מכל העמים שבת קדשך
באהבה וברצון הנחלתנו
ברוך אתה יי' מקדש השבת

דית מכר כל היוצא מן העץ אין מדליקין בו אלא פשתן וכל
היוצא מן העץ אינו מטמא טומאת אהלים אלא פשתן. פתילת
הבגד שקיפלה ולא הבהבה ר' אליעזר אומ' טמאה היא ואין
מדליקין בה. ר' עקיבא אומ' טהורה היא ומדליקין בה. לא
יקוב אדם שפופרת של ביצה וימלאנה שמן ויתננה על פי הנר
בשביל שתהא מנטפת ואפילו היא של חרס ור' יהודה מתיר.
אבל אם חיברה היוצר מתחילה מותר מפני שהוא כלי אחד. לא
ימלא אדם קערה שמן ויתננה בצד הנר ויתן ראש הפתילה
בתוכה בשביל שתהא שואבת ור' יהודה מתיר. המכבה את
הנר מפני שהוא מתירא מפני גוים ומפני ליסטין ומפני רוח
רעה ואם בשביל החולה שיישן פטור. כחס על הנר כחס על
השמן כחס על הפתילה חייב. ור' יוסי פוטר בכולן חוץ מן
הפתילה מפני שהוא עושה פחם. על שלש עבירות נשים
מתות בשעת לידתן על שאינן זהירות בנדה ובחלה ובהדלקת
הנר. שלשה דברים צריך אדם לומר ערב שבת בתוך ביתו
עם חשיכה עשרתם ערבתם הדליקו את הנר. ספק חשיכה
ספק אין חשיכה אין מעשרין את הודאי ואין מטבילין את
הכלים ואין מדליקין את הנרות. אבל מעשרין את הדמאי
ומערבין וטומנין את החמין.

א

מר ר' אלעזר אמ' ר' חנינא תלמידי חכמים מרבים שלום בעולם שנאמ'
וכל בניך למודי יי' ורב שלום בניך. שלום רב לאוהבי תורתך ואין למו מכשול.
יהי שלום בחילך שלוה בארמנותיך. למען אחי ורעי אדברה נא שלום בך. למען
בית יי' אלהינו אבקשה טוב לך. יי' עוז לעמו יתן יי' יברך את עמו בשלום.

נשמת

כל חי תברך את
שמך יי' אלהינו.
ורוח כל בשר תפאר
ותרומם זכרך מלכנו
תמיד מן העולם

ועד העולם אתה אל ומבלעדיך אין לנו מלך גואל ומושיע.
פודה ומציל ומפרנס ומרחם בכל עת צרה וצוקה אין לנו מלך
אלא אתה. אלהי הראשונים והאחרונים אלוה כל בריות אדון
כל התולדות המהולל בתשבחות המנהג עולמו בחסד ובריותיו
ברחמים וה' שומר הנה לא ינום ולא יישן המעורר ישנים
והמקיץ נרדמים והמשיח אלמים והמתיר אסורים והסומך
נופלים והזוקף כפופים לך לבדך אנחנו מודים. אילו פינו
מלא שירה כים ולשוננו רנה כהמון גליו ושפתותינו שבח
כמרחבי רקיע ועינינו כשמש וירח וידינו כנשרי שמים
ורגלינו כאילות אין אנו מספיקין להודות לך ה' אלהינו ואלהי
אבותינו ולברך את שמך. על אחת מאלף אלף אלפי אלפים
ורבי רבבות פעמים הטובות שעשית עם אבותינו ועמנו
ממצרים גאלתנו ה' אלהינו ומבית עבדים פדיתנו ברעב זנתנו
ובשובע כלכלתנו מחרב הצלתנו ומדבר מלטתנו ומחלאים
רעים רבים ונאמנים דליתנו עד הנה עזרונו רחמיך ולא עזבונו
חסדיך אלהינו אל אל תטשנו ה' אלהינו לנצח. על כן אברים
שפלגת בנו ורוח ונשמה שנפחת באפינו ולשון אשר שמת
בפינו. הן הם יודו ויברכו וישבחו ויפארו וירוממו ויעריצו
ויקדישו וימליכו את שמך מלכנו כי כל פה לך יודה וכל לשון
לך תשבע וכל ברך לך תכרע וכל קומה לפניך תשתחוה. וכל
הלבבות ייראוך וכל קרב וכליות יזמרו לשמך כדבר שכתוב כל
עצמותי תאמרנה ה' מי כמוך. מציל עני מחזק ממנו ועני
ואביון מגזלו. מי ידמה לך ומי ישוה לך ומי יערוך לך האל
הגדול הגבור והנורא אל עליון קונה שמים וארץ.
נהללך ונשבחך ונפארך ונברך את שם קדשך כאמור לדוד ברכי נפשי
את ה' וכל קרבי את שם קדשו. האל בתעצומות עוזך הגדול
בכבוד שמך. הגבור לנצח והנורא בנוראותיך.
המלך היושב על כסא רם ונשא.

שוכן עד מרום וקדוש שמו. וכתוב רננו

צדיקים בה' לישרים נאוה תהלה. בפי ישרים תתהלל
ובדברי צדיקים תתברך. ובלשון חסידים תתרומם. ובקרב
קדושים תתקדש. **ובמקהלות** רבבות עמך בית
שמך לעד ומלכנו
ישראל ברנה יתפאר
בכל דור ודור שכן חובת כל היצורים לפניך ה' אלהינו ואלהי אבותינו
להודות להלל לשבח לפאר לרומם להדר לברך לעלה ולקלס על כל דברי
שירות ותשבחות דוד בן ישי עבדך משיחך. **ישתבח** שמך לעד
מלכנו האל המלך הגדול והקדוש בשמים ובארץ
כי לך נאה ה' אלהינו ואלהי אבותינו שיר ושבחה הלל וזמרה עוז וממשלה
נצח גדלה וגבורה תהלה ותפארת קדושה ומלכות ברכות והודאות ומעתה
ועד עולם ברוך אתה ה' אל מלך גדול בתשבחות. אל ההודאות
אדון הנפלאות הבוחר בשירי זמרה מלך אל חי העולמים. קד"ש וברכו

ברוך אתה ה' אלהינו מלך העולם יוצר אור ובורא
חשך עושה שלום ובורא את הכל. הכל יודוך
והכל ישבחוך והכל יאמרו אין קדוש כה'.
הכל ירוממוך סלה יוצר הכל האל הפותח בכל יום דלתות שערי
מזרח ובוקע חלוני רקיע מוציא חמה ממקומה ולבנה ממכון
שבתה ומאיר לעולם כלו וליושביו שברא במדת רחמים המאיר
לארץ ולדרים עליה ברחמים ובטובו מחדש בכל יום תמיד מעשה
בראשית המלך המרומם לבדו מאז המשובח והמפואר והמתנשא
מימות עולם. אלהי עולם ברחמיך הרבים רחם עלינו אדון עזנו
צור משגבנו מגן ישענו משגב בעדנו. אין כערכך ואין זולתך
אפס בלתך ומי דומה לך. אין כערכך ה' אלהינו בעולם הזה ואין
זולתך מלכנו לחיי העולם הבא. אפס בלתך גואלנו לימות המשיח
ואין דומה לך מושיענו לתחיית המתים. אל אדון על כל המעשים
ברוך ומבורך בפה כל נשמה גדלו וטובו מלא עולם דעת ותבונה
סובבים אותו. המתגאה על חיות הקודש ונהדר בכבוד על המרכבה
זכות ומישור לפני כסאו חסד ורחמים לפני כבודו. טובים מאורות
שברא אלהינו יצרם בדעת בבינה ובהשכל. כח וגבורה נתן בהם

להיות מושלים בקרב תבל מלאים זיו ומפיקים נוגה נאה זיום בכל
העולם שמחים בצאתם ששים בבואם עושים באימה וביראה רצון
קוניהם פאר וכבוד נותנים לשמו צהלה ורנה לזכר קדושת מלכותו
קרא לשמש ויזרח אור ראה והתקין צורת הלבנה. שבח נותנים
לו כל צבאו מרום תפארת וגדולה שרפים ואופני הקודש.

לאל אשר שבת מכל המעשים ביום השביעי נתעלה וישב על כסא
כבודו תפארת עטה ליום המנוחה עונג קרא ליום השבת זה
שבח של יום השביעי שבו שבת אל מכל מלאכתו ויום השביעי משבח
ואומר מזמור שיר ליום השבת. לפיכך יפארו ויברכו לאל כל יצוריו שבח
יקר וגדולה יתנו לאל מלך יוצר כל המנחיל מנוחה לעמו ישראל בקדושתו
ביום שבת קדש. שמך יי אלהינו יתקדש וזכרך מלכנו יתפאר בשמים
ממעל ועל הארץ מתחת. תתברך מושיענו על שבח מעשה ידיך
ועל מאורי אור שעשית יפארוך סלה.
תתברך מושיענו

נקדש את שמך בעולם כשם שמקדישין אותו בשמי מרום
וכן כתוב על יד נביאך וקרא זה אל זה ואמר ק' ק' ק'
יי צבאות מלא כל הארץ כבודו. אז בקול רעש גדול אדיר וחזק
משמיעים קול. מתנשאים לעומת שרפים לעומתם ברוך יאמרו.
ברוך כבוד יי ממקומו. ממקומך מלכנו תופיע ותמלוך עלינו כי מחכים
אנחנו לך. מתי תמלוך בציון בקרוב בימינו לעולם ועד תשכון תתגדל
ותתקדש בתוך ירושלים עירך לדור ודור ולנצח נצחים. ועינינו תראינה
מלכותך כדבר האמור בשירי עזך על ידי דוד משיח צדקך. ימלוך
יי לעולם אלהיך ציון לדור ודור הללויה.
לדור ודור על האל הקדוש

ישמח משה במתנת חלקו כי עבד נאמן קראת
לו כליל תפארת בראשו נתת לו בעמדו
לפניך על הר סיני ושני לוחות אבנים
הוריד בידו וכתוב בהן שמירת שבת וכן כתוב בתורתך ושמרו
בני ישראל את השבת לעשות את השבת לדורותם ברית עולם ביני
ובין בני ישראל אות היא לעולם כי ששת ימים עשה יי את השמים
ואת הארץ וביום השביעי שבת וינפש. ולא נתתו יי אלהינו

לגויי הארצות ולא הנחלתו מלכנו לעובדי פסילים וגם במנוחתו
לא ישכנו ערלים כי לישראל עמך נתתו באהבה לזרע יעקב אשר
בם בחרת עם מקדשי שביעי כלם ישבעו ויתענגו מטובך
ובשביעי רצית בו וקדשתו חמדת ימים אותו קראת זכר למעשה
בראשית ׃

אלהינו ואלהי אבותינו רצה במנוחתינו קדשנו במצותיך
ותן חלקנו בתורתך שבענו מטובך ושמחנו בישועתך
וטהר לבנו לעבדך באמת והנחילנו יי אלהינו באהבה וברצון שבת קדשך
וישמחו בך ישר' אוהבי שמך בא' יי מקדש השבת ׃ רצה ומודים ׃ קדיש ׃

גדלו ליי אתי ונרוממה שמו יחדיו ׃ רוממו יי אלהינו והשתחוו
להדום רגליו קדוש הוא ׃ רוממו יי אלהינו והשתחוו להר
קדשו כי קדוש יי אלהינו ׃

על הכל יתגדל ויתקדש וישתבח ויתפאר ויתרומם
ויתנשא שמו של מלך מלכי המלכים הקב"ה בעולמות
שברא בעולם הזה והעולם הבא כרצונו וכרצון יראיו
וכרצון כל בית ישר' צור העולמים אדון כל הבריות אלוה כל הנפשות
היושב במרחבי מרום השוכן בשמי שמי קדם קדושתו על
החיות וקדושתו על כסא הכבוד ובכן יתקדש שמך בנו יי אלהינו
לעיני כל חי ונאמר לפניו שיר חדש ככתוב ׃ שירו לאלהים זמרו
שמו סולו לרוכב בערבות ביה שמו ועלזו לפניו ונראהו עין בעין
בשובו אל נוהו ככת' כי עין בעין יראו בשוב יי ציון ונאמר ונגלה
כבוד יי וראו כל בשר יחדו כי פי יי דבר ׃ תתגדל ותתרומם
ותמלוך עלינו במהרה ויחון פליטתנו ופליטת עמו ישראל לחן
ולחסד ולרחמים ולרצון ונאמר אמן ׃ אב הרחמים הוא
ירחם עם עמוסים ויזכור ברית איתנים ויציל נפשותינו מן
השעות הרעות ויגער ביצר הרע מן הנשואים ויחון אותנו
לפליטת עולמים וימלא משאלותינו במדה טובה ישועה ורחמים
ויעזור ויגן ויושיע לכל החוסים בו ונאמר אמן ׃

הכל הבו גדל לאלהינו ותנו כבוד לתורה כהן קרב עמוד

פלוני בר׳ פלוני הכהן ׃ ואם אין שם כהן יאמ׳ החזן ׃ אין כאן כהן ישר׳ קרב
עמוד פלוני בר׳ פלוני במקום כהן ׃

ברוך שנתן תורה לעמו ישר׳ בקדושתו תורת יי תמימה משיבת נפש עדות יי נאמנה מחכימת פתי פקודי יי ישרים משמחי לב מצות יי ברה מאירת עינים יי עוז לעמו יתן יי יברך את עמו בשלום ׃

האל תמים דרכו אמרת יי צרופה מגן הוא לכל החוסים בו ׃

דרכיה דרכי נעם וכל נתיבותיה שלום ׃ עץ חיים היא למחזיקים בה ותומכיה מאושר ׃ אורך ימים בימינה בשמאלה עשר וכבוד וג׳ ואתם הדבקים ביי אלהיכם חיים כלכם היום ׃

ברכו את יי המבורך ׃ ויאמ׳ החזן ׃ ברוך יי המבורך לעולם ועד ׃

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם אשר בחר בנו מכל העמים ונתן לנו את תורתו ברוך אתה יי נותן התורה ׃

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם אשר נתן לנו תורת אמת וחיי עולם נטע בתוכנו ברו׳ יי נותן התורה ׃

ברכות המפטיר ׃

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם אשר בחר בנביאים טובים ורצה בדבריהם הנאמרים באמת ׃ ברוך אתה יי הבוחר בתורה במשה עבדו ובישראל עמו ובנביאי האמת וצדק ׃

ואחר ההפטרה יברך כך ׃

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם צור כל העולמים צדיק בכל הדורות האל הנאמן האומר ועושה המדבר ומקיים שכל דבריו אמת וצדק ׃

נאמן אתה הוא יי אלהינו ונאמנים דבריך ודבר אחד מכל דבריך אחור לא ישוב ריקם כי אל מלך נאמן ורחמן אתה ברוך אתה יי האל הנאמן בכל דבריו ׃

רחם על ציון כי היא בית חיינו ולעלובת נפש תנקום נקם במהרה בימינו ברוך אתה יי משמח ציון בבניה ׃

שמחינו יי אלהינו באליהו הנביא עבדך ובמלכות בית דוד משיחך במהרה יבוא ויגל לבינו על כסאו לא ישב זר ולא ינחלו עוד אחרים את כבודו כי בשם קדשך נשבעת לו שלא תכבה נרו לעולם ועד ברוך אתה יי מגן דוד ׃

על התורה ועל העבודה ועל הנביאים ועל יום השבת
השבת הזה שנתת לנו יי' אלהינו לקדושה ולמנוחה
לכבוד ולתפארת על הכל יי' אלהינו אנו מודים לך ומברכין
אותך יתברך שמך בפה כל חי תמיד לעולם ועד

בראש השנה אומ'

ודברך מלכנו אמת וקיים לעד ברוך אתה יי' מלך על כל הארץ מקדש השבת וישראל ויום הזכרון

ברוך אתה יי' מקדש השבת

ביום הזה שבת ויום טוב אומ' מקדש השבת ישראל והזמנים ויום יום טוב לבד אומ' מקדש ישראל

ביום כיפור אומ'

ודברך מלכנו אמת וקיים לעד ברוך אתה יי' מלך מוחל וסולח לעונותינו ולעונות עמו ישראל ומעביר אשמותינו בכל שנה ושנה מלך על כל הארץ מקדש השבת וישראל ויום הכפורים

יקום פורקן מן שמיא
חינא וחסדא ורחמי וחיי אריכי ומזוני
רויחי סייעתא דשמיא ובריות גופא זרעא
חייא וקיימא זרעא די לא יפסוק ודי לא יבטול מפתגמי אורייתא
למרנא ורבנא חבורתא קדישתא די בארעא דישראל ודי בבבל
לרישי כלי ולרישי מתיבתא ולרישי גלוותא ולדייני דבבא ולכל ת
תלמידיהון ולכל תלמידי תלמידיהון ולכל מאן דעסקין באורייתא
מלכא דעלמא יפיש חייהון ויסגא יומיהון ויתן ארכא
לשניהון ויתפרקון וישתזבון מכל עקא ומכל מרעין בישין
מרן דבשמיא יהי בסעדהון כל זמן ועידן ונימר אמן

יקום פורקן מן שמיא חינא וחסדא ורחמי
וחיי אריכי ומזוני רויחי וסייעתא דשמיא
ובריות גופא זרעא חייא וקיימא זרעא
די לא יפסוק ודי לא יבטול מפתגמי אורייתא לכל קהלא קדישא
הדין רברבין עם זעיריין מלכא דעלמא יפיש חייכון
ויסגא יומיכון ויתן ארכא לשניכון ותתפרקון ותשתזבון
מכל עקא ומכל מרעין בישין מרן דבשמיא יהא בסעדכון
כל זמן ועידן ונימר אמן

מי שעשה נסים לאבותינו וגאל אותם מעבדות
לחירות הוא יגאל אותנו ויקבץ

נדחינו מארבע כנפות הארץ חברים כל ישראל ונאמר אמן" ראש חדש פלוני ביום פלוני"
יחדשהו הקב"ה לששון ולשמחה עלינו ועל כל ישראל ונאמר אמן" אשרי

אב הרחמים שוכן מרומים ברחמיו העצומים הוא יפקוד ברחמים החסידים הישרים והתמימים קהלות הקדש שמסרו נפשם על קדושת השם הנאהבים והנעימים בחייהם ובמותם לא נפרדו מנשרים קלו ומאריות גברו לעשות רצון קונם וחפץ צורם יזכרם אלהינו לטובה עם שאר צדיקי עולם וינקום לעינינו נקמת דם עבדיו השפוך ככת' בתורת משה איש האלהים הרנינו גוים עמו כי דם עבדיו יקום ונקם ישיב לצריו וכפר אדמתו עמו ועל ידי עבדיך הנביאים כתוב לאמר ונקיתי דמם לא נקיתי וי"י שוכן בציון ובכתבי הקודש כתוב לאמר ידין בגוים מלא גויות מחץ ראש על ארץ רבה מנחל בדרך ישתה על כן ירים ראש" ויאמר החזן אשרי

יהללו את שם יי' כי נשגב שמו לבדו הודו על ארץ ושמים וירם קרן לעמו תהלה לכל חסידיו לבני ישראל עם קרובו הללויה" קדיש" ודוכתה נעמסנ

נעריצך ונקדישך כסוד שיח שרפי קדש המקדישים שמך בקדש ככת' על יד נביאך וקרא זה אל זה ואמר" ק' ק' ק' יי' צבאות מלא כל הארץ כבודו" כבודו מלא עולם ומשרתיו שואלים זה לזה" איה מקום כבודו לעומתם ברוך יאמרו" ברוך כבוד יי' ממקומו" ממקומו הוא יפן ברחמים" **ויחון** עם המיחדים שמו ערב ובקר **בכל** יום תמיד פעמים באהבה שמע אומרים" שמע ישראל יי' אלהינו יי' אחד" אחד הוא אלהינו הוא אבינו הוא מלכנו הוא מושיענו" **והוא** ישמיענו ברחמיו שנית לעיני כל חי להיות לכם לאלהים" אני יי' אלהיכם

אלהיכם שכנו שם כל עולם ולמלכו ... יד לא לאו ואיה מקום כבודו הלא יאמרים ברוך כבוד יי' ממקומו" ולעד ימלוך ויום קראו' חזה ציון נוה מקומו' זה יראו ויד כל יקראו' קריה לירושלם כסא יי' וממקומו" ובדברי קדשך כתוב לאמר" ימלוך יי' לעולם אלהיך ציון לדור ודור הללויה

אלהיכם אני פעמה ינור האור קרינו והיום יחודך ונאמר" רמות פיך ואך שמור' כי בדברי קדשך כתוב לאמר" ימלוך" וכיוצא טובים ...

אדיר אדירנו יי' אדונינו מה אדיר שמך בכל הארץ והיה יי' למלך על כל הארץ ביום ההוא יהיה יי' אחד ושמו אחד" ובדברי קדשך כתוב לאמר" ימלוך" לדור ודור נגיד"

תכנת שבת רצית קרבנותיה צוית פירושיה

עם סידורי נסכיה ומענגיה לעולם כבוד ינחלו טועמיה חיים זכו וגם האוהבים דבריה גדולה בחרו אז מסיני נצטוו עליה ותצונו ה' אלהינו להקריב בה קרבן מוסף שבת כראוי. יהי רצון מלפניך ה' אלהינו ואלהי אבותינו שתעלנו בשמחה לארצנו ותטענו בגבולנו ושם נעשה לפניך את קרבנות חובותינו תמידין כסדרן ומוספין כהלכתן את מוסף יום השבת הזה נעשה ונקריב לפניך באהבה כמצות רצונך כמו שכתבת עלינו בתורתך על ידי משה עבדך מפי כבודך כאמור. וביום השבת שני כבשים בני שנה תמימים ושני עשרונים סלת מנחה בלולה בשמן ונסכו עולת שבת בשבתו על עולת התמיד ונסכה. ישמחו במלכותך שומרי שבת וקוראי עונג עם מקדשי שביעי כולם ישבעו ויתענגו מטובך ובשביעי רצית בו וקדשתו חמדת ימים אותו קראת זכר למעשה בראשית.

אלהינו ואלהי אבותינו רצה במנוחתנו קדשנו במצותיך ותן חלקנו בתורתך שבענו מטובך ושמחנו בישועתך וטהר לבנו לעבדך באמת והנחילנו ה' אלהינו באהבה וברצון שבת קדשך וישמחו בך ישראל אוהבי שמך ברוך אתה ה' מקדש השבת. ליפה ומורים.

יפרח למחר שר ומשיחי לבית ונחי יסוב שלום לרחוק ולקרוב שלום שלו. ועם עלוזי ששון ישיגו ושם יתענגו עם רב שלום לרחוק.

סכות שיחי. עושה שמחי. כנס פה לחי. ואדברה שלום. לרחוק

פאר ומרעי. רעו ומרעי. אחי ורעי. אבקשה שלום. לרחוק

יברך ביטה. שליש ונטה. הנני נוטה. כנהר שלום. לרחוק

הגוי כלו. ברך חילו. וקראו לו. ה' שלום. לרחוק.

ולקרוב שלום שלום. ברוך אתה ה' המברך את עמו ישראל בשלום. יתגדל.

אין כאלהינו אין כאדונינו אין כמלכנו אין כמושיענו. מי כאלהינו מי כאדונינו מי כמלכנו מי כמושיענו. נודה לאלהינו נודה לאדונינו נודה למלכנו נודה למושיענו. אתה הוא אלהינו אתה הוא אדונינו אתה הוא מלכנו אתה הוא מושיענו. אתה הוא שהקטירו אבותינו לפניך את קטורת הסמים. פיטום הקטורת הצרי והציפורן החלבנה והלבונה משקל שבעים מנה. מור קציעה שבולת נרד וכרכום משקל ששה עשר מנה.

הקושט שנים עשר קילופה שלשה עשר קנמון תשעה בורית
כרשינה תשעה קבין יין קפריסין סאין תלתא וקבין תלתא ואם אין לו
יין קפריסין מביא חמר חיור עתיק מלח סדומית רובע מעלה עשן
כל שהוא רבי נתן אומר אף כיפת הירדן כל שהוא ואם נתן בה דבש
פסלה ואם חיסר אחת מכל סממניה חייב מיתה רבן שמעון בן
גמליאל אומר הצרי אינו אלא שרף הנוטף מעצי הקטף בורית כרשינה ששפין
בו את הציפורן כדי שתהא נאה יין קפריסין ששורין בו את הציפורן
כדי שתהא עזה והלא מי רגלים יפין לה אלא שאין מכניסין מי רגלים
בעזרה מפני הכבוד השיר שהלוים היו אומרים בבית המקדש ביום
הראשון היו אומ׳ לה׳ הארץ ומלואה תבל ויושבי בה בשני היו אומ׳ גדול
ה׳ ומהלל מאד בעיר אלהינו הר קדשו בשלישי היו אומ׳ אלהים נצב בעדת
אל בקרב אלהים ישפוט ברביעי היו אומ׳ אל נקמות ה׳ אל נקמות הופיע
בחמישי היו אומ׳ הרנינו לאלהים עוזנו הריעו לאלהי יעקב בששי היו אומ׳
ה׳ מלך גאות לבש לבש ה׳ עוז התאזר אף תכון תבל בל תמוט בשבת
היו אומ׳ מזמור שיר ליום השבת מזמור שיר לעתיד לבוא ליום שכולו
שבת ומנוחה לחיי העולמים אמר רבי אלעזר אמר רבי חנינא תלמידי חכמים
מרבים שלום בעולם שנ׳ וכל בניך למודי ה׳ ורב שלום בניך
שלום רב לאוהבי תורתך ואין למו מכשול יהי שלום בחילך שלוה בארמנותיך
למען אחי ורעי אדברה נא שלום בך למען בית ה׳ אלהינו אבקשה טוב לך ה׳ עוז
לעמו יתן ה׳ יברך את עמו בשלום קדיש תפלת מנחה

ואני תפלתי לך ה׳ עת רצון אלהים ברוב חסדך ענני באמת
ישעך ומוציאין ספר תורה ואומ׳ גדלו וקורין בו תלת גברי

אתה אחד ושמך אחד ומי כעמך ישראל גוי אחד בארץ
תפארת גדולה ועטרת ישועה ומנוחה וקדושה
לעמך נתתה אברהם יגל יצחק ירנן יעקב ובניו
ינוחו בו מנוחת אהבה ונדבה מנוחת אמת ואמונה מנוחת שלום
ושלוה והשקט ובטח מנוחה שלמה שאתה רוצה בה יכירו בניך
וידעו כי מאתך היא מנוחתם ועל מנוחתם יקדישו את שמך
אלהינו ואלהי אבותינו רצה במנוחתינו רצה ומודים

צדקתך צדק לעולם ותורתך אמת וצדקתך

אלהים עד מרום אשר עשית גדולות אלהים מי כמוך׃

צדקתך כהררי אל משפטיך תהום רבה אדם ובהמה תושיע יי׳׃
ואומ׳ קדיש שלם׃

אתה חוננתנו למדע תורתך ותלמדנו לעשות בהם חוקי
רצונך ותבדל יי׳ אלהינו בין קדש לחול בין אור
לחשך בין ישראל לעמים ובין יום השביעי לששת
ימי המעשה אבינו מלכנו החל עלינו הימים הבאים לקראתנו לשלום
חשוכים מכל חטא ומנוקים מכל עון ומדבקים ביראתך ומחננו מאתך
דעה בינה חכמה והשכל ברוך אתה יי׳ חונן הדעת׃ ואומ׳ ויהי נועם׃

ברוך אתה יי׳ אלהינו מלך העולם בורא פרי הגפן׃
ברוך אתה יי׳ אלהינו מלך העולם בורא מאורי האש׃
ברוך אתה יי׳ אלהינו מלך העולם בורא עצי בשמים׃
ברוך אתה יי׳ אלהינו מלך העולם המבדיל בין קדש לחול
בין אור לחשך בין ישראל לעמים בין יום השביעי לששת ימי המעשה ברוך אתה
יי׳ המבדיל בין קדש לחול׃ קדיש׃

ויתן לך האלהים מטל השמים ומשמני הארץ ורוב דגן ז
ותירוש יעבדוך עמים וישתחוו לך לאומים הוי גביר
לאחיך וישתחוו לך בני אמך ארריך ארור ומברכיך
ברוך ואל שדי יברך אותך ויפרך וירבך והיית לקהל עמים ויתן לך את
ברכת אברהם לך ולזרעך אתך לרשתך את ארץ מגריך אשר נתן
אלהים לאברהם׃ מאל אביך ויעזרך ואת שדי ויברכך ברכות שמים
מעל ברכות תהום רובצת תחת ברכות שדים ורחם ברכות אביך גברו
על ברכות הורי עד תאות גבעת עולם תהיינה לראש יוסף ולקדקד
נזיר אחיו ואהבך וברכך והרבך וברך פרי בטנך ופרי אדמתך דגנך
תירושך ויצהרך שגר אלפיך ועשתרות צאנך על האדמה אשר נשבע
לאבותיך לתת לך ברוך תהיה מכל העמים לא יהיה בך עקר ועקרה
ובבהמתך והסיר יי׳ ממך כל חולי וכל מדוה מצרים הרעים אשר ידעת
לא ישימם בך ונתנם בכל שונאיך ברוך אתה בעיר ברוך אתה בשדה
ברוך אתה בבואיך וברוך אתה בצאתך ברוך טנאך ומשארתך ברוך
פרי בטנך ופרי אדמתך ופרי בהמתך שגר אלפיך ועשתרות צאנך

יצו ה' אתך את הברכה באסמיך ובכל משלח ידך וברכך בארץ אשר
ה' אלהיך נותן לך׃ יפתח ה' לך את אוצרו הטוב את השמים לתת מטר
ארצך בעתו ולברך את כל מעשה ידך והלוית גוים רבים ואתה לא תלוה׃ כי
ה' אלהיך ברכך כאשר דבר לך והעבטת גוים רבים ואתה לא תעבוט
ומשלת בגוים רבים ובך לא ימשלו׃ אשריך ישראל מי כמוך עם נושע
בה' מגן עזרך ואשר חרב גאותך ויכחשו אויביך לך ואתה על במותימו
תדרוך׃ ישראל נושע בה' תשועת עולמים לא תבושו ולא תכלמו עד עולמי עד
ואכלתם אכול ושבוע והללתם את שם ה' אלהיכם אשר עשה עמכם להפליא
ולא יבושו עמי לעולם׃ וידעתם כי בקרב ישראל אני ואני ה' אלהיכם ואין עוד
ולא יבושו עמי לעולם׃ ופדויי ה' ישובון ובאו ציון ברנה ושמחת עולם על ראשם
ששון ושמחה ישיגו ונסו יגון ואנחה׃ כי בשמחה תצאו ובשלום תובלון ההרים
והגבעות יפצחו לפניכם רנה וכל עצי השדה ימחאו כף׃ הנה אל ישועתי
אבטח ולא אפחד כי עזי וזמרת יה ה' ויהי לי לישועה׃ ושאבתם מים בששון
ממעיני הישועה׃ ואמרתם ביום ההוא הודו לה' קראו בשמו הודיעו
בעמים עלילותיו הזכירו כי נשגב שמו׃ זמרו ה' כי גאות עשה מודעת זאת
בכל הארץ׃ צהלי ורני יושבת ציון כי גדול בקרבך קדוש ישראל׃ ואמר ביום
ההוא הנה אלהינו זה קוינו לו ויושיענו זה ה' קוינו לו נגילה ונשמחה בישועתו׃
בורא ניב שפתים שלום שלום לרחוק ולקרוב אמר ה' ורפאתיו׃ ורוח לבשה
את עמשי ראש השלישים לך דוד ועמך בן ישי שלום שלום לך ושלום
לעוזרך כי עזרך אלהיך ויקבלם דוד ויתנם בראשי הגדוד׃ ואמרתם כה
לחי ואתה שלום וביתך שלום וכל אשר לך שלום׃ ה' עז לעמו יתן ה' יברך
את עמו בשלום׃

שיר המעלות אשרי כל ירא ה' ההולך בדרכיו יגיע כפיך
כי תאכל אשריך וטוב לך אשתך כגפן פוריה בירכתי
ביתך בניך כשתילי זיתים סביב לשולחנך הנה כי כן
יבורך גבר ירא ה' יברכך ה' מציון וראה בטוב ירושלים כל ימי חייך וראה
בנים לבניך שלום על ישראל׃

זה תפלות של ראש חדש

ראשי חדשים לעמך נתת זמן כפרה לכל תולדותם
בהיותם מקריבים לפניך זבחי רצון ושעירי
חטאות לכפר בעדם וזכרון לכולם יהיו תשועת

נפשם ונ״ר שלמו ומזבח חדש בציון תכין ועולת ראש חדש נעלה עליו ושעירי עזים נעשה ברצון ובעבודת בית המקדש נשמח כלנו בשירי דוד עבדך האמורים לפני מזבחך אהבת עולם תביא להם וברית אבות לבנים תזכור. והביאנו לציון עירך ברנה ולירושלים בית מקדשך בשמחת עולם ושם נעשה לפניך את קרבנות חובותינו תמידין כסדרן ומוספין כהלכתן את מוסף יום ראש החדש הזה נעשה ונקריב לפניך באהבה כמצות רצונך כמו שכתבת עלינו בתורתך על ידי משה עבדך מפי כבודך כאמור. ובראשי חדשיכם תקריבו עולה ליי׳ פרים בני בקר שנים ואיל אחד כבשים בני שנה שבעה ז׳ תמימים ומנחתם ונסכיהם כמדובר שלשה עשרונים לפר ושני עשרונים לאיל ועשרון לכבש ויין כנסכו ושעיר לכפר ושני תמידין כהלכתן.

אלהינו ואלהי אבותינו חדש עלינו את החדש הזה לטובה ולברכה לששון ולשמחה לישועה ולנחמה לפרנסה ולכלכלה לחיים ולשלום למחילת חטא ולסליחת עון כי בישראל עמך בחרת מכל האומות וחוקי ראשי חדשים להם קבעת. ברוך אתה יי׳ מקדש ישראל וראשי חדשים. רצה ומודים. כשיבוא ראש חדש בשבת

אתה יצרת עולמך מקדם כלית מלאכתך ביום השביעי בחרת בנו ורוממתנו וכל הלשונות וקדשתנו במצותיך וקרבתנו מלכנו לעבודתיך ושמך הגדול עלינו קראת ותתן לנו יי׳ אלהינו באהבה שבתות למנוחה וראשי חדשים לכפרה ולפי שחטאנו לפניך אנחנו ואבותינו חרבה עירנו ושמם בית מקדשנו וגלה יקרנו ונטל כבוד מבית חיינו ואין אנו יכולין לעלות ולראות ולהשתחוות לפניך ולעשות חובותינו בבית בחירתך בבית הגדול והקדוש שנקרא שמך עליו מפני היד שנשתלחה במקדשך. ובכן יהי רצון יי׳ אלהינו ואלהי אבותינו שתעלנו בשמחה לארצנו ותטענו בגבולנו. ושם נעשה לפניך את קרבנות חובותינו תמידין כסדרן ומוספין כהלכתן את מוסף יום המנוח הזה ואת יום ראש החדש הזה נעשה ונקריב לפניך באהבה כמצות רצונך כמו שכתבת עלינו בתורתך על ידי משה עבדך מפי כבודך כאמור. וביום השבת שני כבשים בני שנה תמימים ושני עשרונים סלת מנחה בלולה בשמן ונסכו עולת שבת בשבתו על עולת התמיד ונסכה. זה קרבן שבת וקרבן ראש חדש כאמור. ובראשי חדשיכם תקריבו עולה ליי׳ פרים בני בקר שנים ואיל אחד כבשים בני שנה שבעה תמימים ומנחתם ונסכיהם

כאמור שלשה עשרונים לפר ושני עשרונים לאיל ועשרון לכבש ויין כנסכו
ושעיר לכפר ושני תמידין כהלכתן. ישמחו במלכותך שומרי שבת וקוראי
עונג עם מקדשי שביעי כלם ישבעו ויתענגו מטובך ובשביעי רצית בו
וקדשתו חמדת ימים אותו קראת זכר למעשה בראשית.

אלהינו ואלהי אבותינו חדש עלינו את יום השבת הזה ואת החדש
הזה לטובה ולברכה לששון ולשמחה לישועה ולנחמה ולפרנסה
ולכלכלה לחיים ולשלום למחילת חטאים ולסליחת עון כי בישר' עמך בחרת ומכל האומות
ושבתות להם קדשת וחקי ראשי חדשים להם נתתה ב"א יי' מקדש השבת וישר'
וראשי חדשים. רינה ונהורים. והשיאנו לכל יומא דה.

נחם יי' אלהינו את אבלי ציון ואת אבלי ירושלם
ואת העיר האבלה והשוממה והחריבה יד
האבלה מבלי בניה והחריבה ממעונותיה והשוממה
מבלי יושב היא יושבת וראשה חפוי כאשה עקרה שלא ילדה
ויבלעוה לגיונות ויירשוה עובדי פסילים ויטילו את עמך ישר' לחרב
ויהרגו בזדון חסידי עליון על כן ציון במר תבכה וירושלם תתן ז
קולה לבי לבי על חלליהם מעי מעי על חלליהם כי אתה יי' באש הצתה
ובאש אתה עתיד לבנותה כאמו' ואני אהיה לה חומת אש סביב
ולכבוד אהיה בתוכה ברוך אתה יי' מנחם ציון ובונה ירושלם.
תפלות ומוספים טובים.

נחם

אתה בחרתנו מכל העמים אהבת אותנו ורצית
בנו ורוממתנו מכל הלשונות וקדשתנו ד
במצותיך וקרבתנו מלכנו לעבודתך ושמך
הגדול והקדוש עלינו קראת ותתן לנו יי' אלהינו באהבה מועדים ד
לשמחה חגים וזמנים לששון את יום חג המצות הזה זמן חירותנו. את יום חג
השבועות הזה זמן מתן תורתנו. את יום חג הסוכות הזה זמן שמחתנו. באהבה מקרא
קדש זכר ליציאת מצרים.

אלהינו ואלהי אבותינו יעלה ויבא יגיע יראה וירצה
וישמע ויפקד ויזכר זכרוננו ופקדוננו וזכרון
אבותינו וזכרון משיח בן דוד עבדך וזכרון ז
ירושלם עיר קדשך וזכרון כל עמך בית ישר' לפניך לפליטה לטובה לחן

לחסד ולרחמים לחיים ולשלום את יום חג המצות" את יום חג השבועות"
את יום חג הסכות" וזכרנו יי אלהינו בו לטובה ופקדנו בו לברכה
והושיענו בו לחיים טובים ובדבר ישועה ורחמים חוס וחננו ורחם
עלינו והושיענו כי אליך עינינו כי אל מלך חנון ורחום אתה"

והשיאנו יי אלהינו את ברכת מועדיך לחיים
ולשלום לשמחה ולששון כאשר רצית
ואמרת לברכנו קדשנו במצותיך
ותן חלקנו בתורתך שבענו מטובך ושמחנו בישועתך וטהר לבנו
לעבדך באמת והנחילנו יי אלהינו באהבה וברצון בשמחה ובששון
שבת ומועדי קדשך וישמחו בך ישראל אוהבי שמך ברוך אתה יי"
מקדש השבת ישראל והזמנים" ראשי חדשים" ואוסף יום זה

מפני חטאינו גלינו מארצנו ונתרחקנו מעל אדמתנו
ואין אנו יכולין לעלות ולראות ולהשתחוות
לפניך בבית בחירתך בבית הגדול והקדוש
שנקרא שמך עליו מפני היד שנשתלחה במקדשך" יהי רצון
מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו מלך רחמן שתשוב ותרחם עלינו
ועל מקדשך ברחמיך הרבים ותבנהו מהרה ותגדל כבודו" אבינו
מלכנו גלה כבוד מלכותך עלינו מהרה והופע והנשא עלינו לעיני
כל חי וקרב פזורינו מבין הגוים ונפוצותינו כנס מירכתי ארץ"
והביאנו לציון עירך ברנה ולירושלים בית מקדשך בשמחת עולם
ושם נעשה לפניך את קרבנות חובותינו תמידין כסדרן ומוספין כהלכתן
את מוסף יום חג המצות הזה" יום חג השבועות הזה" יום חג הסכות הזה"
נעשה ונקריב לפניך באהבה כמצות רצונך כמו שכתבת עלינו
בתורתך על ידי משה עבדך ומפי כבודך כאמור ושבת ויום זה

וביום השבת שני כבשים בני שנה תמימים ושני עשרונים סלת מנחה בלולה בשמן
ונסכו עולת שבת בשבתו על עולת התמיד ונסכה" זה קרבנות של פסח"

ובחדש הראשון בארבעה עשר יום לחדש פסח ליי" ובחמשה עשר
יום לחדש הזה חג המצות ליי שבעת ימים מצות יאכלו"

והקרבתם עולה אשה ליי ריח ניחוח פרים בני בקר שנים ואיל אחד
כבשים בני שנה תמימים יהיו לכם" ומנחתם ונסכיהם כמדובר שלשה

כסדרן

לשביעית

ונסכיהן

עשרונים לפר ושלשה עשרונים לאיל ועשרון לכבש יין כנסכו ושעיר לכפר ושני תמידין

וביום הבכורים בהקריבכם מנחה חדשה ליי בשבועותיכם מקרא קדש
יהיה לכם כל מלאכת עבודה לא תעשו והקרבתם עולה ליי לריח ניחח
ליי פרים בני בקר שנים ואיל אחד שבעה כבשים בני שנה תמימים יהיו לכם ומנחתם
ונסכיהם מדובר שלשה עשרונים לפר ושני עשרונים לאיל ועשרון לכבש יין ושעיר
לכפר ושני תמידין כהלכתן״

כסוכות יום ד״ה״

ובחמשה עשר יום לחדש השביעי מקרא קדש יהיה לכם כל
מלאכת עבודה לא תעשו וחגותם חג ליי שבעת
ימים׳ והקרבתם עולה אשה ריח ניחח ליי פרים בני בקר שלשה עשר אילים
שנים כבשים בני שנה תמימים ארבעה עשר יהיו׳ ומנחתם ונסכיהם מדובר
שלשה עשרונים לפר ושני עשרונים לאיל ועשרון לכבש ושני תמידין כהלכתן״

ביום השני ויום וביום השלישי״ וביום השלישי״

וביום השני פרים בני בקר שנים עשר אילים שנים כבשים בני שנה
ארבעה עשר תמימים״ ונ׳ וביום השלישי פרים עשתי עשר
אילים שנים כבשים בני שנה ארבעה עשר תמימים״ ומנחתם ונסכיהם״ וכו׳״

וביום השלישי פרים עשתי עשר אילים שנים כבשים בני שנה ארבעה
עשר תמימים״ ונ׳ וביום הרביעי פרים עשרה אילים שנים
(בני שנה) כבשים ארבעה עשר תמימים״ ומנחתם ונסכיהם״ וכו׳״

וביום הרביעי פרים עשרה אילים שנים כבשים בני שנה ארבעה
עשר תמימים״ ונ׳ וביום החמישי פרים תשעה אילים שנים
כבשים בני שנה ארבעה עשר תמימים״ ומנחתם ונסכיהם וכו׳

וביום החמישי פרים תשעה אילים שנים כבשים בני שנה ארבעה
עשר תמימים״ ונ׳ וביום הששי פרים שמונה אילים שנים
כבשים בני שנה ארבעה עשר תמימים״ ומנחתם ונסכיהם״ וכו׳״

וביום הששי פרים שמונה אילים שנים כבשים בני שנה ארבעה
עשר תמימים״ ונ׳ וביום השביעי פרים שבעה אילים שנים
כבשים בני שנה ארבעה עשר תמימים״ ומנחתם״ יום שביעי של ערבה״

וביום השביעי פרים שבעה אילים שנים כבשים בני שנה ארבעה
עשר תמימים״ ומנחתם״ יום השמיני שהוא חג בפני עצמו״

וביום השמיני עצרת תהיה לכם כל מלאכת עבודה לא תעשו׳ והקרבת
עולה אשה ריח ניחח ליי פר אחד איל אחד כבשים בני שנה
שבעה תמימים ומנחתם ונסכיהם מדובר שלשה עשרונים לפר ושני עשרונים
לאיל ועשרון לכבש ויין כנסכו שעיר לכפר ושני תמידין כהלכתן״

אלהינו ואלהי אבותינו מלך רחמן רחם עלינו טוב ומטיב

הדרש לנו שובה עלינו בהמון רחמיך בגלל אבות שעשו רצונך בנה ביתך
כבתחלה וכונן מקדשך על מכונו והראינו בבנינו ושמחנו בתיקונו והשב
כהנים לעבודתן ולוים לשירם ולזמרם והשב ישר׳ לנויהם ושם נעלה
ונראה ונשתחוה לפניך בשלוש פעמי רגלינו ככת׳ בתורתך שלש פעמים
בשנה יראה כל זכורך את פני יי׳ אלהיך במקום אשר יבחר בחג המצות
ובחג השבועות ובחג הסכות ולא יראה את פני יי׳ ריקם איש כמתנת
ידו כברכת יי׳ אלהיך אשר נתן לך׃ והשיאנו׳ רצה׳ קדש׳

ואם יארע יום טוב במוצאי שבת אומ׳ ותו׳

אתה בחרתנו מכל העמים אהבת אותנו ורצית בנו
ורוממתנו מכל הלשונות וקדשתנו במצותיך
וקרבתנו מלכנו לעבודתך ושמך הגדול והקדוש
עלינו קראת׃

ותודיענו יי׳ אלהינו משפטי צדקך
ותלמדנו לעשות בהם חוקי רצונך
ותתן לנו יי׳ אלהינו משפטים ישרים
ותורת אמת חוקים ומצות טובים
ותורישנו קדושת שבת וכבוד מועד
וחגיגת הרגל ותנחילנו זמני ששון
ומועדי קדש וחגי נדבה ותבדילנו
יי׳ אלהינו בין קדש לחול בין אור
לחשך בין ישר׳ לעמים ובין יום
השביעי לששת ימי המעשה ובין
קדושת שבת לקדושת יום טוב

הבדלת ואת יום השביעי מששת
ימי המעשה קדשת הבדלת וקדשת
את עמך ישראל בקדושתך והמן

עד דכר ואינניות ונערים ישעה ורמז והשייעו רינה קדיש

ברוך אתה יי' אלהינו מלך העולם אשר קדשנו במצותיו וצונו על מקרא מגלה

ברוך אתה יי' א' מ' שהחיינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה

ברוך אתה יי' אלהינו מלך העולם האל הרב את ריבנו והדן את דיננו והנוקם את נקמתנו והמשלם גמול לכל אויבי נפשנו ברוך אתה יי' הנפרע לעמו ישראל מכל צריהם האל המושיע

אשר הניא עצת גוים ויפר מחשבות ערומים. בקום עלינו אדם רשע נצר זדון מזרע עמלק. גאה בעשרו וכרה לו בור וגדולתו יקשה לו לכד. דמה בנפשו ללכד ונלכד בקש להשמיד ונשמד מהרה. המן הודיע איבת אבותיו ועורר שנאת אחים לבנים. ולא זכר רחמי שאול כי בחמלתו על אגג נולד אויב. זמם רשע להכרית צדיק ונלכד טמא בידי טהור. חסד גבר על שגגת אב ורשע הוסיף חטא על חטאיו. טמן בלבו מחשבות ערומיו ויתמכר לעשות רעה. ידו שלח בקדושי אל כספו נתן להכרית זכרם. כראות מרדכי כי יצא קצף ודתי המן נתנה בשושן לבש שק וקשר מספד וגזר צום וישב על האפר. מי זה יעמוד לכפר שגגה ולמחול חטאת עון אבותינו. נץ פרח מלולב הן הדסה עמדה לעורר ישנים. סריסיה הבהילו להמן להשקותו יין חמת תנינים. עמד בעשרו ונפל מעשתו עשה לו עץ ונתלה עליו. פיהם פתחו כל יושבי תבל כי פור המן נהפך לפורנו. צדיק נחלץ מיד רשע אויב ניתן תחת נפשו. קיימו עליהם לעשות פורים ולשמוח בכל שנה ושנה. ראית את תפלת מרדכי ואסתר המן ובניו על העץ תלית. שושנת יעקב צהלה ושמחה בראותם יחד תכלת מרדכי. תשועתם היית לנצח ותקותם בכל דור ודור.

ברשעו

להודיע שכל קויך לא יבושו ולא יכלמו לנצח כל החוסים בך. ארור המן אשר בקש לאבדי. ברוך מרדכי היהודי. ארורה זרש אשת מפחידי. ברוכה אסתר מגינה בעדי. ואתה קדוש.

ליל ראשון של פסח

כשבאין מבית הכנסת יבאו בביתו וישב על שלחנו מסדרין כלים נאין
מריות ידים ומוזגין כוס ראשון ויאמר קידוש ויברך כך

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם בורא פרי הגפן
ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם אשר בחר בנו ז
מכל עם ורוממנו מכל לשון וקדשנו במצותיו ותתן לנו יי אלהינו
באהבה מועדים לשמחה חגים וזמנים לששון את יום חג המצות
הזה זמן חרותנו באהבה מקרא קדש זכר ליציאת מצרים
כי בנו בחרת ואותנו קדשת מכל העמים ומועדי קדשך בשמחה
ובששון הנחלתנו ברוך אתה יי מקדש ישראל והזמנים ברוך
אתה יי אלהינו מלך העולם שהחיינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה

ושותין בהסיבת שמאלו ויתן לכוס ושותות בהסיבת שמאלו
ואם יבא פסח להיות בשבת יאמר ויברך כך

ויכלו השמים והארץ וכל צבאם ויכל אלהים ביום
השביעי מלאכתו אשר עשה וישבות ביום
השביעי מכל מלאכתו אשר עשה ויברך אלהים את יום השביעי
ויקדש אותו כי בו שבת מכל מלאכתו אשר ברא אלהים לעשות
ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם בורא פרי הגפן ברוך אתה
יי אלהינו מלך העולם אשר בחר בנו מכל עם ורוממנו מכל לשון
וקדשנו במצותיו ותתן לנו יי אלהינו באהבה שבתות ל
למנוחה חגים וזמנים לששון את יום חג המצות הזה ואת
יום המנוח הזה זמן חרותנו באהבה מקרא קדש זכר ליציאת
מצרים כי בנו בחרת ואותנו קדשת מכל העמים שבת ומועדי
קדשך בשמחה ובששון הנחלתנו ברוך אתה יי מקדש השבת
ישראל והזמנים ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם שהחיינו ז
וקיימנו והגיענו לזמן הזה

ואם חל פסח להיות במוצאי שבת יאמר ויברך כך

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם בורא פרי הגפן

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם אשר בחר בנו מכל עם ורוממנו
מכל לשון וקדשנו במצותיו ותתן לנו יי אלהינו באהבה מועדים
לשמחה חגים וזמנים לששון את יום חג המצות הזה זמן :
חירותנו באהבה מקרא קדש זכר ליציאת מצרים כי בנו בחרת
ואותנו קדשת מכל העמים ומועדי קדשך בשמחה ובששון
הנחלתנו ברוך אתה יי מקדש ישראל והזמנים״ ברוך אתה יי :
אלהינו מלך העולם בורא מאורי האש״ ברוך אתה יי אלהינו
מלך העולם המבדיל בין קודש לחול בין אור לחושך בין ישראל
לעמים בין קדושת שבת לקדושת יום טוב הבדלת ואת יום
השביעי מששת ימי המעשה קדשת הבדלת וקדשת את
עמך ישראל בקדושתך ברוך אתה יי המבדיל בין קדש לקדש״
ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם שהחינו וקיימנו והגיענו
לזמן הזה״ ושותה בהסיבת שמאלו ויתן לכל אחד ואחד״

ואחר כך מביאין מים ונוטלין ידיהם ומברכין על נטילת ידים״
ואחר כך מביאין הקערה שבה ירקות ויקח מן הכרפיין ויברך
ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם בורא פרי האדמה״
ויטבול בחרוסת שהוא זכר לטיט ויאכל ויתן לכל אחד ואחד״
ויקח אחת משלשה המצות של מצות המצה האמצעית
ובוצעה אותה לשנים ומניח חציה בין שתי השלימות
וחציה אחת יניח תחת המפה לאפיקומן״ ואחר כך
יסיר שני התבשילין מן הקערה שבה הירקות ומגביה אותה
הקערה ויתחיל המגדה הא לחמא עד בני חורין״

הא

לחמא עניא די אכלו אבהתנא בארעא
דמצרים כל דכפין ייתי ויכל
כל דצריך ייתי ויפסח השתא הכא
לשנה הבאה בארעא דישראל השתא
עבדי לשנה הבאה בני חורין״ ומוזגין כוס שיני

מה נשתנה

הלילה הזה מכל הלילות שבכל :
הלילות אנו אוכלין חמץ ומצה :

ויש מוסיפין עוד כוס
החמישי בשיר המעלות
ויש אומרים כנגד ארב׳
לשוני גאולה והוצאתי
אתכם · והצלתי אתכם
ולקחתי אתכם · וגאלתי
אתכם · ולפיכך שותין
ד׳ כוסות הללו אמר
רבא לשתות ירושלמי
בין שני לשלישי בין
שלישי לרביעי לא
ישתה

הלילה הזה כלו מצה שבכל הלילות אנו אוכלין שאר ירקות
הלילה הזה כלו מרור שבכל הלילות אין אנו מטבילין אפילו
פעם אחת הלילה הזה שתי פעמים שבכל הלילות אנו אוכלין
בין יושבין בין מסובין הלילה הזה כלנו מסובין

עבדים היינו לפרעה במצרים ויוציאנו יי׳ אלהינו משם
ביד חזקה ובזרוע נטויה ואילו לא הוציא
הקב״ה את אבותינו ממצרים הרי אנו ובנינו ובני בנינו משועבדים
היינו לפרעה במצרים ואפילו כלנו חכמים כלנו נבונים כלנו
זקנים כלנו יודעים את התורה מצוה עלינו לספר ביציאת
מצרים וכל המספר ביציאת מצרים הרי זה משובח

מעשה ברבי אליעזר ור׳ יהושע ור׳ אלעזר בן עזריה
ור׳ טרפון שהיו מסובין בבני ברק והיו
מספרין ביציאת מצרים כל אותו הלילה עד שבאו תלמידיהם
ואמרו להם רבותינו הגיע זמן קריאת שמע של שחרית

אמר ר׳ אלעזר בן עזריה הרי אני כבן שבעים שנה ולא
זכיתי שתאמר יציאת מצרים בלילות עד שדרשה
בן זומא שנ׳ למען תזכור את יום צאתך מארץ מצרים כל ימי
חייך ימי חייך הימים כל ימי חייך הלילות וחכמים אומרים
ימי חייך העולם הזה כל ימי חייך להביא לימות המשיח

ברוך המקום ברוך הוא ברוך שנתן תורה לישראל ברוך
הוא כנגד ארבעה בנים דברה תורה אחד חכם
ואחד רשע ואחד תם ואחד שאינו יודע לשאול

חכם מה הוא אומ׳ מה העדות החוקים והמשפטים אשר
צוה יי׳ אלהינו אתכם ואף אתה אמור לו כהלכות
הפסח אין מפטירין אחר הפסח אפיקומן

רשע מה הוא אומ׳ מה העבודה הזאת לכם לכם ולא
לו ולפי שהוציא את עצמו מן הכלל כפר בעיקר
ואף אתה הקהה את שניו ואמור לו בעבור זה עשה יי׳ לי
בצאתי ממצרים לי ולא לו ואילו היה שם לא היה נגאל

תם מה הוא אומר מה זאת ואמרת אליו בחוזק יד הוציאנו ה' ממצרים מבית עבדים׃

ושאינו יודע לשאול את פתח לו שנ' והגדת לבנך ביום ההוא לאמר בעבור זה עשה ה' לי בצאתי ממצרים׃ יכול מראש חדש תלמוד לומר ביום ההוא אי ביום ההוא יכול מבעוד יום תלמוד לומר בעבור זה בעבור זה לא אמרתי אלא בשעה שיש מצה ומרור מונחים לפניך׃

מתחלה עובדי ע"ז היו אבותינו ועכשיו קרבנו המקום לעבודתו שנ' ויאמר יהושע אל כל העם כה אמר ה' אלהי ישראל בעבר הנהר ישבו אבותיכם מעולם תרח אבי אברהם ואבי נחור ויעבדו אלהים אחרים׃

ואקח את אביכם את אברהם מעבר הנהר ואולך אותו בכל ארץ כנען וארבה את זרעו ואתן לו את יצחק ואתן ליצחק את יעקב ואת עשו ואתן לעשו את הר שעיר לרשת אותו ויעקב ובניו ירדו מצרימה׃

ברוך שומר הבטחתו לישר' ברוך הוא שהקב"ה חשב לעשות את הקץ לעשות כמה שנ' לאברהם אבינו בברית בין הבתרים שנ' ויאמר לאברם ידוע תדע כי גר יהיה זרעך בארץ לא להם ועבדום וענו אותם ארבע מאות שנה וגם את הגוי אשר יעבודו דן אנכי ואחרי כן יצאו ברכוש גדול׃

והיא שעמדה לאבותינו ולנו שלא אחד בלבד עמד עלינו לכלותינו והקב"ה מצילנו מידם׃

צא ולמד מה בקש לבן הארמי לעשות ליעקב אבינו שפרעה לא גזר אלא על הזכרים ולבן בקש להשמיד
לעקור
ולהרוג את הכל שנ' ארמי אובד אבי וירד מצרימה ויגר שם במתי מעט ויהי שם לגוי גדול עצום ורב׃

וירד מצרימה אנוס על פי הדבור מלמד שלא ירד להשתקע ויגר שם
אלא לגור שם שנ' ויאמרו אל פרעה לגור בארץ באנו כי אין מרעה לצאן אשר לעבדיך כי כבד הרעב בארץ

כנען ועתה ישבו נו עבדיך ביורין גשן ״

בביותי	וועט מוה שנ׳ משמעים נפש ירדו יובותיתו ז׳ ווינריוה ועתה שוזך יי׳ יהיך בכוכבי השוזים
ויהי	שם וגוי גדול וזוור שהיו ישר׳ וויעיימן שם גדול ועצום שנ׳ ובני ישר׳ פרו וישריצו וירבו ז׳ וייעיטוו כוזיור וזיור ותמוויו היורין יוותם ״
ורב	מוה שנ׳ רבבה כיצוח השדה נתתיך ותרבי ז׳ ותגדוי ותבויי בעדי עדים שדים נכוע ושעריך יעוזה ויות עדום ועדייה ״
וירעו	יוותנו הוזינרים מוה שנ׳ הבה נתחכוזה לו פן ירבה והיה כי תקריונה וזוחווה ונוסף גם הוין עו שוזיונו ונוחם בנו ועוה וזן היורין ״
ויענונו	מוה שנ׳ וזוען ענותו בסבלותם ויבן ערי וזסבנו ות׳ ופרעה יות פיתום ויות רעמסס ״
ויתנו	עוינו עבודה קשה מוה שנוו׳ ויעבידו וויצרים יות בני ישרוו בפרך ״
ונצעק	יוו יי׳ יוהי יובותינו מוה שנוו׳ ויהי בימים הרבים ההם וימות מוזך וזיצרים ויזונחו בני ישר׳ מן העבודה
וישמע	יי׳ יות קוזינו מוה שנ׳ וישמע יוהים יות נוזקותם ויזכור יוהים יות בריתו יות יוברהם יות יצחק ויות
וירא	יות עונינו זו פרישות דרך יורץ מוה שנ׳ וירין יוהים יות בני ישרוו וידע יוהים
ואת	עמוזנו יוזו הבנים מוה שנוו׳ כו הבן הילוד היוורה תשוזיכוהו וכו הבת תחיון ״
ויוציאנו	יי׳ יוהינו וזוזיצרים ביד חזקה ובזרוע נטויה ובמורין גדול ובאותות ובמופתים ״
ואת	והינו זו הדחק מוה שנוו׳ וגם ריויתי יות הוחין ישר׳ וזיצרים וזוחיצים יוותם ״
ויוציאנו	יי׳ יוהינו וזוזיצרים ווו עו ידי זוזיוך ווזו עו ידי

ויריעו יוותנו המיצרים ויענונו ויתנו עלינו עבודה

ונצעק יול יי׳ יוהי יובותינו וישמע יי׳ יות קולינו וירין יות

ויות עמלינו ויות לחצנו

ויות עוניינו ויות עמלינו ויות לחצינו

ויתעו טוימתם

שליח. ולא על ידי השליח אלא הקב"ה בכבודו שנ' ועברתי בארץ
מצרים בלילה הזה והכתי כל בכור בארץ מצרים מאדם ועד בהמה
ובכל אלהי מצרים אעשה שפטים אני ה'.

ועברתי בארץ מצרים אני ולא מלאך והכתי כל בכור
אני ולא שרף ובכל אלהי מצרים אעשה שפטים
אני ה' אני הוא ולא השליח אני הוא ולא אחר.

ביד חזקה זו הדבר כמה שנ' הנה יד ה' הויה במקנך
אשר בסוסים ובחמורים בגמלים בבקר ובצאן דבר

ובזרוע נטויה זו החרב כמה שנ' וחרבו שלופה
בידו נטויה על ירושלם.

ובמורא גדול זה גלוי שכינה כמה שנ' או הנסה אלהים
לבא לקחת לו גוי מקרב גוי במסות באותות
ובמופתים ובמלחמה וביד חזקה ובזרוע נטויה
ובמוראים גדולים ככל אשר עשה ה' אלהיכם במצרים

ובאותות זה המטה כמה שנא' ואת המטה הזה תקח
בידך אשר תעשה בו את האותות.

ובמופתים זה הדם כמה שנ' ונתתי מופתים בשמים
ובארץ דם ואש ותמרות עשן.

דבר אחר ביד חזקה שתים ובזרוע נטויה שתים
ובמורא גדול שתים ובאותות שתים ובמופתים

אילו עשר מכות שהביא הקב"ה על המצריים במצרים
ואלו הן דם צפרדע כנים ערוב דבר שחין
ברד ארבה חשך ומכת בכורות. ר' יהודה היה נותן בהם סימנין.

דצ"ך עד"ש באח"ב. רבי יוסי

הגלילי אומ' מנין שלקו המצריים במצרים עשר מכות ועל הים
לקו חמשים מכות במצרים מה הוא אומ' ויאמרו החרטמים
אל פרעה אצבע אלהים הוא ועל הים מה הוא אומ' וירא ישראל
את היד הגדולה אשר עשה ה' במצרים וייראו העם את ה'

50

ויאמינו בי״י ובמשה עבדו׳

כמה לקו באצבע עשר מכות אמור מעתה במצרים לקו עשר מכות ועל הים לקו חמשים מכות

רבי אליעזר אומר מנין שכל מכה ומכה שהביא הקב״ה על המצריים במצרים היתה של ארבע מכות שנא׳ ישלח בם חרון אפו עברה וזעם וצרה ומשלחת מלאכי רעים ארבע אמור מעתה במצרים לקו ארבעים מכות ועל הים לקו מאתים מכות

רבי עקיבא אומר מנין שכל מכה ומכה שהביא הקב״ה על המצרים במצרים היתה של חמש מכות שנ׳ ישלח בם חרון אפו עברה וזעם וצרה ומשלחת מלאכי רעים חמש אמור מעתה במצרים לקו חמשים מכות ועל הים לקו מאתים וחמשים

עברה אחת
זעם שתים
צרה שלש
משלחת
מלאכי רעים
ארבע

אפו אחת
עברה שתים
זעם שלש
צרה ארבע
משלחת
מלאכי
רעים
חמש

כמה מעלות טובות למקום עלינו אילו הוציאנו ממצרים ולא עשה בהם שפטים דיינו׳
אילו עשה בהם שפטים ולא עשה באלהיהם דיינו׳

אילו עשה באלהיהם ולא הרג בכוריהם דיינו׳
אילו הרג בכוריהם ולא נתן לנו את ממונם דיינו׳
אילו נתן לנו את ממונם ולא קרע לנו את הים דיינו׳
אילו קרע לנו את הים ולא שיקע צרינו בתוכו דיינו׳
אילו שיקע צרינו בתוכו ולא סיפק צרכנו במדבר דיינו׳
אילו סיפק צרכנו במדבר ולא האכילנו את המן דיינו׳
אילו האכילנו את המן ולא נתן לנו את השבת דיינו׳
אילו נתן לנו את השבת ולא קרבנו לפני הר סיני דיינו׳
אילו קרבנו לפני הר סיני ולא נתן לנו את התורה דיינו׳
אילו נתן לנו את התורה ולא הכניסנו לארץ ישראל דיינו׳
אילו הכניסנו לארץ ישראל ולא בנה לנו את בית המקדש דיינו׳

ולא
העבירנו
בתוכו בחרבה
דיינו
אילו
העבירנו
בתוכו בחרבה
ולא

על אחת כמה וכמה טובה כפולה ומכופלת למקום עלינו שהוציאנו ממצרים ועשה בהם שפטים ועשה באלהיהם והרג בכוריהם ונתן לנו את ממונם וקרע לנו את הים והעבירנו בתוכו בחרבה ושיקע צרינו בתוכו וסיפק צרכנו

במדבר ארבעים שנה והאכילנו את המן ונתן לנו את השבת
וקרבנו לפני הר סיני ונתן לנו את התורה והכניסנו לארץ ישראל
ובנה לנו את בית הבחירה לכפר על כל עונותינו

לנו

רבן גמליאל היה אומר כל שלשה דברים אלו בפסח לא יצא
ידי חובתו ואלו הן פסח ומצה ומרור

שלא אמר

פסח שהיו אבותינו אוכלין בזמן שבית המקדש קיים
על שום מה על שום שפסח המקום על בתי אבותינו
שנ' ואמרתם זבח פסח הוא ליי' אשר פסח על בתי בני ישראל
במצרים בנגפו את מצרים ואת בתינו הציל ויקד העם וישתחוו

מצה זו שאנו אוכלין על שום מה על שום שלא הספיק
בצקת של אבותינו להחמיץ עד שנגלה עליהם מלך
מלכי המלכים הקב"ה וגאלם שנ' ויאפו את הבצק אשר הוציאו
ממצרים עגות מצות כי לא חמץ כי גורשו ממצרים ולא יכלו
להתמהמה וגם צדה לא עשו להם

מרור זה שאנו אוכלין על שום מה על שום שמררו
המצריים את חיי אבותינו במצרים שנאמר
וימררו את חייהם בעבודה קשה בחומר ובלבנים ובכל עבודה
בשדה את כל עבודתם אשר עבדו בהם בפרך

בכל דור ודור חייב אדם לראות עצמו כאילו הוא
יצא ממצרים שנא' והגדת לבנך ביום ההוא
לאמר בעבור זה עשה יי' לי בצאתי ממצרים
לא את אבותינו גאל עמהם שנ' ואותנו הוציא
משם למען הביא אותנו אל האדום לתת לנו
את אשר נשבע לאבותינו

לבד גאל הקב"ה ממצרים אלא אף אותנו גאל

הארץ

לפיכך אנחנו חייבין להודות להלל לשבח
לפאר לרומם להדר לברך לעלה
ולקלס למי שעשה לאבותינו ולנו
את כל הנסים האילו הוציאנו מעבדות לחירות מיגון לשמחה
ומאבל ליום טוב ומאפילה לאור גדול ומשעבוד לגאולה ונאמר
לפניו שיר חדש הללויה

והשלש מצות רבי מברך
לברכת המוציא ואחת
לאכילת מצה ולבוצע
ואחת לכריכה וכן אמ׳
רבי יעקב הזקן משום
אבא הואיל ב׳ ושלשתן
כאן לשם מצוה תעשו
מצוה בשלשתן אבל
השאר בני אדם מניחין
את השלישית שלימה
ואינן נכון לעשות׃

הללו יה

הללו עבדי ייי הללו את שם ייי׃
יהי שם ייי מבורך מעתה ועד
עולם׃ ממזרח שמש ועד מבואו
מהולל שם ייי׃ רם על כל גוים ייי על השמים כבודו׃ מי כייי אלהינו ז
המגביהי לשבת המשפילי לראות בשמים ובארץ׃ מקימי מעפר דל
מאשפות ירים אביון׃ להושיבי עם נדיבים עם נדיבי עמו׃ מושיבי
עקרת הבית אם הבנים שמחה הללו יה׃

בצאת

ישראל ממצרים בית יעקב מעם לועז׃ היתה יהודה
לקדשו ישראל ממשלותיו׃ הים ראה וינס הירדן
יסוב לאחור׃ ההרים רקדו כאילים גבעות כבני צאן׃ מה לך הים כי
תנוס הירדן תסוב לאחור׃ ההרים תרקדו כאילים גבעות כבני צאן׃
מלפני אדון חולי ארץ מלפני אלוה יעקב׃ ההופכי הצור אגם מים
חלמיש למעינו מים׃

ברוך

אתה ייי אלהינו מלך העולם אשר גאלנו וגאל
אבותינו ממצרים והגיענו הלילה הזה לאכל
בו מצה ומרור כן ייי אלהינו ואלהי אבותינו
יגיענו למועדים ולרגלים אחרים הבאים לשלום שמחים בבנין עירך
וששים בעבודתך ונאכל שם מן הפסחים ומן הזבחים אשר יגיע
דמם על קיר מזבחך ונודה לך שיר חדש על גאולתינו ועל פדות
נפשינו ברוך אתה ייי גאל ישראל׃ ומברכין ברוך אתה ייי אלהינו מלך
העולם בורא פרי הגפן׃ ונוטלין ידיהם ומברכין על נטילת ידים ונוטל
המצה העליונה השלימה ויברך המוציא לחם מן הארץ׃ ולא יאכל
עד שיקח הבציעה שבין השלימות ויברך על אכילת מצה׃
ברוך אתה ייי אלהינו מלך העולם אשר קדשנו במצותיו וצונו על
אכילת מצה׃ ויאכל הבציעה וברכת המוציא ביחד ויתן לכלם׃
ויקח ויטבלו ויטבלו בחרוסת ויברך עליה׃ ברוך אתה ייי אלהינו
מלך העולם אשר קדשנו במצותיו וצונו על אכילת מרור׃
ויאכל ויתן לכלם ויקח המצה השלישית ומטבלו עמה ויאכל
שתיהן ביחד בלא ברכה ובלא טיבול ויאמ׳ זכר למקדש כהלל׃

לקראתינו

יאמרו עליו על היין הזקן שהיה מוכן ומזמן בכל יומא לקיים וזה טעם
על היינות ומרורים יאכלוהו ויתן לכוס ויאמר כך יאמרין ושותין
עירוב ואחר גזור סעודתן יקח מים הכיעשה שהמים תחת המפה
ויאמר ויתן לכוס ואחר יעפיזונן ויאמר יאמרין יאחריה סוס ונעלין
ידיהם ומברכין ומזמנין עם שלישי ומברכין ברכת המזון ושותין

נברך שאכלנו משלו ברוך הוא שאכלנו משלו ובטובו
חיינו ברוך הוא ברוך שמו ברוך אתה יי' אלהינו
מלך העולם הזן את העולם כולו בטובו בחן ובחסד
וברחמים נותן לחם לכל בשר כי לעולם חסדו ובטובו הגדול תמיד לא חסר
לנו ואל יחסר לנו לעולם ועד בעבור שמו הגדול כי הוא זן ומפרנס
לכל ומכין מזון לכל בריותיו אשר ברא ברוך אתה יי' הזן את הכל

נודה לך יי' אלהינו שהנחלת לאבותינו ארץ חמדה טובה ורחבה
ברית ותורה חיים ומזון על תורתך שלמדתנו ועל חוקיך
שהודעתנו ועל חיים חן וחסד ומזון שאתה זן ומפרנס לנו תמיד בכל יום
בכל עת בכל שעה ועל כולם יי' אלהינו אנו מודים לך ומברכין אותך
יתברך שמך בפה כל חי תמיד לעולם ועד ככת' ואכלת ושבעת וברכת
את יי' אלהיך על הארץ הטובה אשר נתן לך וזכור לנו יי' אלהינו את
ברית אבותינו ונקוינו מהרה ומשומרינו ומטובך תשביע נפשינו
ועדה ולשמך הגדול סלה במצות ברוך אתה יי' על הארץ ועל המזון

רחם יי' אלהינו עלינו ועל ישראל עמך ועל ירושלם עיר קדשך ועל
ציון משכן כבודך ועל מלכות בית דוד משיחך ועל הבית
הגדול והקדוש שנקרא שמך עליו אבינו מלכנו רוענו זוננו פרנסנו
וכלכלנו והרויחנו והרוח לנו יי' אלהינו מהרה מכל צרותינו ואל תצריכנו
יי' אלהינו לא לידי מתנת בשר ודם ולא לידי הלואתם אלא לידך ולא נבוש

נחמינו יי' אלהינו בציון עירך ובשמחתינו ומלכינו בבנין בית
בחירתך ויבוא אליהו והנביא עבדך ומלכות בית
דוד משיחך מהרה תחזירנו למקומו' רצה והחליצנו יי' אלהינו
במצותיך ובמצות יום שביעי השבת הגדול והקדוש הזה כי יום
גדול וקדוש הוא לפניך לשבות בו ולנוח באהבה כמצות רצונך

ברצונך הניח לנו יי אלהינו שלא תהא צרה ויגון ואנחה ביום מנוחתינו והראינו
בנחמות ציון עירך ובבנין ירושלם עיר קדשך כי אתה הוא בעל הישועות
ובעל הנחמות ותבנה ירושלם עיר הקודש במהרה בימינו ברוך אתה יי
בונה ברחמיו ירושלם אמן //

ברוך

אתה יי אלהינו מלך העולם
תתברך חי לעד וקיים ומנה האל אבינו מלכנו אדירנו
בוראנו גואלנו יוצרנו קדושנו קדוש יעקב רוענו רועה ישראל המלך הטוב
והמטיב לכל יי שבכל יום ויום הוא הטיב לנו הוא ייטיב לנו הוא גמלנו
הוא גומלינו הוא יגמלינו לעד לחן לחסד ולרחמים ולרוח והצלה וישועה
ונחמה ופרנסה וכלכלה ורחמים וחיים ושלום וכל טוב // הרחמן הוא ימלוך
עלינו לעולם ועד // הרחמן הוא יתברך בשמים ובארץ // הרחמן הוא יתפאר
בנו לנצח נצחים ויתהדר בנו לעולם ולעולמי עולמים // הרחמן הוא ישלח
ברכה מרובה בבית זה ועל שולחן זה שאכלנו עליו // הרחמן הוא יפרנסנו
בכבוד // הרחמן הוא יברך את מורי בעל הבית הזה אותו ואת ביתו ואת
זרעו ואת כל אשר לו כמו שברך הקב"ה ביתו של אברהם יצחק ויעקב בכל מכל כל
כן יתברכו בברכה שלימה ונאמר אמן // הרחמן הוא יזכינו לימות המשיח
ולחיי העולם הבא מגדול ישועות מלכו ועושה חסד למשיחו לדוד ולזרעו
עד עולם עושה שלום במרומיו הוא יעשה שלום עלינו ועל כל ישראל ואמרו
אמן // יראו יי את קדושיו כי אין מחסור ליראיו כפירים רשו ורעבו ודורשי יי לא
יחסרו כל טוב // ברוך בורא פרי הגפן ושותה ויתן לכלם לשתות
ומוזגין כוס רביעי ויתחיל ויאמ' זה

שפוך

חמתך על הגוים אשר לא ידעוך ועל
הממלכות אשר בשמך לא קראו //
לא לנו יי לא לנו כי לשמך תן כבוד על
חסדך ועל אמתך: למה יאמרו הגוים איה נא אלהיהם
ואלהינו בשמים כל אשר חפץ עשה עצביהם כסף וזהב מעשה
ידי אדם פה להם ולא ידברו עינים להם ולא יראו אזנים להם ולא
ישמעו אף להם ולא יריחון ידיהם ולא ימישון רגליהם ולא
יהלכון ולא יהגו בגרונם כמוהם יהיו עושיהם כל אשר בוטח
בהם ישראל בטח ביי עזרם ומגנם הוא בית אהרן בטחו ביי

קודם שפוך [illegible]
ואמרו הושיענו אלהי [illegible]
קבצנו והצילנו מן הגוים [illegible]
להודות לשם קדשך [illegible]
להשתבח בתהלתך [illegible]

עזרם ומגנם הוא יראי יי' בטחו ביי' עזרם ומגנם הוא''
יי' זכרנו יברך יברך את בית ישראל יברך את בית אהרן
יברך יראי יי' הקטנים עם הגדולים יוסף יי' עליכם ועל בניכם ברוכים
אתם ליי' עשה שמים וארץ השמים שמים ליי' והארץ נתן לבני ז
אדם לא המתים יהללו יה ולא כל יורדי דומה ואנחנו נברך יה מעתה
ועד עולם הללו יה'' **אהבתי** כי ישמע יי' את קולי ז
תחנוני כי הטה אזנו לי ובימי אקרא''
אפפוני חבלי מות ומצרי שאול מצאוני צרה ויגון אמצא ובשם יי'
אקרא אנא יי' מלטה נפשי חנון יי' וצדיק ואלהינו מרחם שומר
פתאים יי' דלותי ולי יהושיע שובי נפשי למנוחיכי כי יי' גמל עליכי
כי חלצת את נפשי ממות את עיני מדמעה את רגלי מדחי אתהלך
בארצות החיים האמנתי כי אדבר אני עניתי מאד אני אמרתי
בחפזי כל האדם כזב'' **מה** אשיב ליי' כל תגמולוהי עלי כוס
ישועות אשא ובשם יי' אקרא נדרי ליי' אשלם נגדה
נא לכל עמו יקר בעיני יי' המותה לחסידיו אנא יי' כי אני עבדך אני
עבדך בן אמתך פתחת למוסרי לך אזבח זבח תודה ובשם יי' אק
אקרא נדרי ליי' אשלם נגדה נא לכל עמו בחצרות בית יי' בתוככי ז
ירושלם הללו יה'' **הללו** יי' כל גוים שבחוהו כל האמים כי גבר
עלינו חסדו ואמת יי' לעולם הללו יה''
הודו ליי' כי טוב כי לעולם חסדו'' **יאמר**
נא ישראל כי לעולם חסדו''
יאמרו נא בית אהרן כי לעולם חסדו'' **יאמרו**
נא יראי יי' כי לעולם חסדו''
מן המצר קראתי יה ענני במרחב יה יי' לי לא אירא ז
מה יעשה לי אדם יי' לי בעזרי ואני אראה בשנאי
טוב לחסות ביי' מבטוח באדם טוב לחסות ביי' מבטוח
בנדיבים כל גוים סבבוני בשם יי' כי אמילם סבוני גם סבבוני בשם
יי' כי אמילם סבוני כדבורים דעכו כאש קוצים בשם יי' כי אמילם
דחה דחיתני לנפל ויי' עזרני עזי וזמרת יה ויהי לי לישועה קול

עליכם

לפני יי'

את

רנה וישועה באהלי צדיקים ימין יי עשה חיל ימין יי רוממה ימין
יי עשה חיל לא אמות כי אחיה ואספר מעשי יה יסר יסרני יה ולמות
לא נתנני פתחו לי שערי צדק אבא בם אודה יה זה השער ליי צדיקים
יבאו בו אודך כי עניתני ותהי לי לישועה אודך אבן מאסו
הבונים היתה לראש פנה אבן מאת יי היתה זאת היא נפלאת
בעינינו מאת זה היום עשה יי נגילה ונשמחה בו זה

אנא יי הושיעה נא אנא יי הושיעה נא
אנא יי הצליחה נא אנא יי הצליחה נא
ברוך הבא בשם יי ברכנוכם מבית יי אל יי ויאר לנו אסרו חג
בעבותים עד קרנות המזבח אלי אתה ואודך אלהי ארוממך
הודו ליי כי טוב כי לעולם חסדו

יהללוך יי אלהינו כל מעשיך וחסידיך צדיקים עושי רצונך וכל עמך בית ישראל
ברנה יודו ויברכו וישבחו ויפארו וירוממו ויעריצו
ויקדישו וימליכו את שמך מלכנו כי לך טוב להודות ולשמך נאה לזמר ומעולם
ועד עולם אתה אל ברוך אתה יי מלך מהולל בתשבחות ויאמר הלל הגדול ונשמת כל חי

אז רוב נסים הפלאת בלילה בראש
אשמורות זה הלילה גר צדק נצחתו
כנחלק לו לילה ויהי בחצי הלילה
דנת מלך גרר בחלום הלילה הפחדת ארמי באמש לילה
וישר ישראל לאל ויוכל לו לילה ויהי בחצי הלילה
זרע בכורי פתרוס מחצת בחצי הלילה חילם לא מצאו בקומם בלילה
טיסת נגיד חרושת סלית בכוכבי לילה ויהי בחצי הלילה
יעץ מחרף לנופף אווי הובשת פגריו בלילה כרע בל ומצבו באישון
לילה לאיש חמודות נגלה רז חזות לילה ויהי בחצי הלילה
משתכר בכלי קדש נהרג בו בלילה נושע מבור אריות פותר
בעתותי לילה שנאה נטר אגגי וכתב ספרים בלילה ויהי בחצי הלילה
עוררת נצחך עליו בנדד שנת לילה פורה תדרוך לשומר מה מלילה
צרח כשומר ושח אתא בקר וגם לילה ויהי בחצי הלילה

קרב יום אשר הוא לא יום ולא לילה רם הודע כי לך יום אף לך
לילה שומרים הפקד לעירך כל היום וכל הלילה תאיר כאור יום
חשכת לילה ויהי בחצי הלילה וא׳ שיני

אומץ גבורותיך הפלאתה בפסח
בראש כל מועדות נשאתה פסח
גלית לאזרחי חצות ליל פסח
ואמרתם זבח פסח: דלתיו דפקת כחום היום בפסח
הסעיד נוצצים עוגות מצות בפסח: ואל הבקר רץ זכר לשור ערך פסח
זועמו סדומיים ולוהטו באש פסח: חולץ לוט מהם ומצות אפה בקץ פסח
טאטאת אדמת מוף ונוף בעברך בפסח: ואמרתם זבח פסח
יה ראש כל און מחצת בליל שמור פסח: כביר על בן בכור פסחת
בדם פסח: לבלתי תת משחית לבא בפתחי בפסח: ואמרתם
זבח פסח מסוגרת סוגרה בעתותי פסח: נשמדה מדין
בצליל שעורים בפסח: שורפו משמני פול ולוד ביקד יקוד
פסח: ואמרתם זבח פסח: עוד היום בנוב לעמוד עד געה
עונת פסח: פס יד כתבה לקעקע צול בפסח: צפה
הצפית ערוך השולחן בפסח: ואמרתם זבח פסח: קהל כנסה
הדסה צום לשלש בפסח: ראש מבית רשע מחצת בעץ
חמשים בפסח: שתי אלה רגע תביא לעוצית בפסח
תעוז ידך ותרום ימינך כליל התקדש חג פסח: ואמרתם זבח פס׳

כי לו נאה כי לו יאה אדיר במלוכה בחור כהלכה גדודיו
יאמרו לו לך ולך לך כי לך לך אף לך לך ה׳ הממלכה כי לו נאה
כי לו יאה דגול במלוכה הדור כהלכה ותיקיו יאמרו
לו לך ולך לך כי לך לך אף לך ה׳ הממלכה כי לו נאה כי לו יאה יחיד
במלוכה חסיר כהלכה טפסריו יאמרו לו לך ולך לך כי לך אף לך לך
ה׳ הממלכה כי לו נאה כי לו יאה מרום במלוכה נורא כהלכה
סביביו יאמרו לו לך ולך לך כי לך אף לך לך ה׳ הממלכה כי לו נאה
כי לו יאה עניו במלוכה פודה כהלכה צדיקיו יאמרו לו
לך ולך לך כי לך אף לך לך ה׳ הממלכה כי לו נאה כי לו יאה קדוש במלוכה
רחום כהלכה שנאניו יאמרו לו לך ולך לך כי לך אף לך לך ה׳ הממלכה

לשנה הבאה שורא גטרילא

היה שותה כוס רביעי
ואחר שאומר כי לו
נאה כדי שלא יצטא
קודם שישכב ואומר
רבו ע״ה שיכולין
לברך הטוב והמטי
דלו פסח כמה
פעמים שירצה
ואין נראה כמוסי
על ארבע כוסות
רק שמברך בור
פרי הגפן כשאר
הכוסות עכ״ל

יחיד במלוכה כביר
כהלכה למודיו יאמ׳
לו לך ולך לך כי לך
לך ה׳ הממלכה כי
לו נאה כי לו יא
יאה

שנאניו יאמרו לך
לך ולך לך כי לך
לך אף ה׳ הממלכה
כי לו נאה כי לו יאה
תקיף במלוכה תו
תומך כהלכה
תמימיו

... השכינה עמו ליטול נשמתו של משה ואילו הן מיכאל וגבריאל וזגנזגאל מיכאל היה [illegible]
וגבריאל היה מציע [illegible] לו הק׳ למשה השכב עיניך זה על גב זה והקף רגליך זה על גב זה באותה שעה אמ׳ הק׳ לנשמה
בתי הגיע עתך לצאת [illegible] ואל תאחרי אומרה לפניו רבונו של עולם יודע אני שאתה אלהי הרוחות לכל בשר ונפשות
החיים והמתים בידך מסורים ואתה בראתני ואתה יצרתני ונתתני בגופו של משה ומעולם לא נראה רוח סרוחה [illegible]
ולא טיפה סרוחה ולא רימה ותולעה ולא היה צר עין מעולם בשביל כך אני אוהבת אותו ואיני רוצה לצאת ממנו

אמ׳ לה הק׳ בתי צאי ו[illegible]
תאחרי ואני מעלה א[illegible]
לשמי שמים העליונים
ואושיבך תחת כסא
כבודי אצל כרובי׳ ושר[illegible]
אמרה לפניו רבונו של ע[illegible]
מאצל שכינתך ירדו
שני מלאכים עזה ועז[illegible]
והשחיתו דרכם על ה[illegible]
עד שתלית אותם בין [illegible]
העולם אבל בן עמר[illegible]
מיום שנגלית אליו [illegible]
לא בא לאשתו של [illegible]
אהרן ומרים ב[illegible]
בבקשה תניחני [illegible]
של משה באותה [illegible]
נשק הק׳ למש[illegible]
נשמתו בנש[illegible]
והיה הק׳ בוכה ו[illegible]
מי יקום לי עם מר[illegible]
מי יתיצב עם פועל[illegible]
ורוח הקודש בוכ[illegible]
ואו׳ ולא קם נביא [illegible]
כמשה שמתים [illegible]
ואומ׳ אבד חס[illegible]
הארץ וישר ב[illegible]
[illegible]

כל ישר׳ יש להם חלק לעולם הבא שנ׳ ועמך כלם צדיקים לעולם
ירשו ארץ נצר מטעי ומעשה ידי להתפאר״

משה קבל תורה מסיני
ומסרה ליהושע
ויהושע לזקנים
וזקנים לנביאים
ונביאים מסרוה
לאנשי כנסת הגדולה והם אמרו שלשה דברים הוו מתונים
בדין והעמידו תלמידים הרבה ועשו סייג לתורה״ שמעון
הצדיק היה משירי כנסת הגדולה הוא היה אומ׳ על שלשה
דברים העולם עומד על התורה ועל העבודה ועל גמילות חסדים
אנטיגנס איש סוכו קבל משמעון הצדיק הוא היה אומ׳
אל תהיו כעבדים המשמשין את הרב על מנת לקבל פרס אלא הוו
כעבדים המשמשין את הרב על מנת שלא לקבל פרס ויהי מורא
שמים עליכם״ יוסף בן יועזר איש צרדה ויוסף בן יוחנן איש
ירושלם קבלו מהם יוסף בן יועזר אומ׳ יהי ביתך בית ועד לחכמים
והוי מתאבק בעפר רגליהם והוי
שותה בצמא את דבריהם״ יוסף בן יוחנן איש ירושלם
אומ׳ יהי ביתך פתוח לרווחה ויהיו עניים בני ביתך ואל תרבה
שיחה עם האשה באשתו אמרו קל וחומר באשת חברו
מכאן אמרו חכמים כל המרבה שיחה עם האשה גורם רעה
לעצמו ובוטל מדברי תורה וסופו יורש גיהנם״ יהושע
בן פרחיה אומ׳ עשה לך רב וקנה לך חבר והוי דן את כל האדם לכף
זכות״ נתאי הארבלי אומ׳ הרחק משכן רע ואל תתחבר לרשע
ואל תתייאש מן הפורענות״ יהודה בן טבאי ושמעון
בן שטח קבלו מהם יהודה בן טבאי אומ׳ אל תעש עצמך
כעורכי הדיינין וכשיהיו בעלי הדין עומדין לפניך יהיו בעיניך
כרשעים וכשנפטרין מלפניך יהיו בעיניך כזכאין כשקבלו
עליהם את הדין״ שמעון בן שטח אומ׳ הוי מרבה

בן פרחיה ונתאי הארבלי קבלו מהם

יהושע

והוי זהיר בדבריך

לחקור את העדים שמא מתוכם ילמדו לשקר׃ שמעיה
ואבטליון קבלו מהם שמעיה אומ׳ אהוב את המלאכה ושנא
את הרבנות ואל תתודע לרשות׃ אבטליון אומ׳ חכמים
הזהרו בדבריכם שמא תחובו חובת גלות ותגלו למקום מים
הרעים וישתו התלמידים הבאים אחריהם וימותו ונמצא
שם שמים מתחלל׃ הלל ושמאי קבלו מהם הלל אומ׳ הוי
מתלמידיו של אהרן אוהב שלום ורודף שלום אוהב את הבריות
ומקרבן לתורה׃ הוא היה אומ׳ נגד שמא אבד שמיה ודלא מוסיף
יסיף ודלא ילף קטלא חייב ודישתמש בתגא חלף׃ הוא
היה אומ׳ אם אין אני לי מי לי וכשאני לעצמי מה אני ואם לא ע
עכשיו אימתי׃ שמאי אומ׳ עשה תורתך קבע אמור
מעט ועשה הרבה והוי מקבל את כל האדם בסבר פנים יפות׃
רבן גמליאל אומ׳ עשה לך רב והסתלק מן הספק ואל
תרבה לעשר אומדות׃ רבי שמעון בנו אומ׳ כל ימי גדלתי בין
החכמים ולא מצאתי טוב לגוף משתיקה ולא המדרש הוא
עיקר אלא מעשה וכל המרבה דברים מביא חטא׃ רבן
גמליאל אומ׳ על שלשה דברים העולם עומד על הדין ועל ה
השלום ועל האמת שנ׳ אמת ומשפט שלום שפטו בשעריכם׃

ר׳ חנניא בן עקשיא׃ סליק פירקין׃

רבי אומר

איזה היא דרך ישרה
שיבור לו האדם כל ש
שהיא תפארת לעושה
ותפארת לו מן האדם והוי זהיר במצוה קלה כבמצוה חמורה
שאין אתה יודע מתן שכרן של מצות והוי מחשב ה
הפסד מצוה כנגד שכרה ושכר עבירה כנגד הפסדה הסתכל
בשלשה דברים ואין אתה בא לידי עבירה דע מה למעלה
ממך עין רואה ואוזן שומעת וכל מעשיך בספר נכתבים׃
רבן שמעון בן גמליאל אומ׳ יפה תלמוד תורה עם דרך
ארץ שיגיעת שניהם משכחת עון וכל תורה שאין עמה

מלאכה

מלאכה סופה בטלה וגוררת עון וכל העוסקין עם הציבור יהיו עוסקין
לשם שמים שזכות אבותם מסייעתן וצדקתם עומדת לעד ואתם מעלה
אני עליכם שכר הרבה כאילו עשיתם: הוו זהירין ברשות שאין מקרבין
לו לאדם אלא לצורך עצמן נראין כאוהבין בשעת הנאתן ואין עומדין לו
לאדם בשעת דוחקו: הוא היה אומ' עשה רצונו כרצונך כדי שיעשה
רצונך כרצונו בטל רצונך מפני רצונו כדי שיבטל רצון אחרים מפני רצונך:
הלל אומ' אל תפרוש עצמך מן הציבור ואל תאמן בעצמך עד
יום מותך ואל תדין את חבירך עד שתגיע למקומו ואל תאמר דבר
שאי אפשר לשמוע שסופו להשמע ואל תאמר לכשאפנה אשנה
שמא לא תפנה: הוא היה אומ' אין בור ירא חטא ולא עם הארץ
חסיד ולא הביישן למד ולא הקפדן מלמד ולא כל המרבה בסחורה מחכים
ובמקום שאין אנשים השתדל להיות איש: אף הוא ראה גולגלת
אחת שצפה על פני המים אמ' לה על דאטפת אטפוך וסוף מטיפייך
יטופון: הוא היה אומ' מרבה בשר מרבה רמה מרבה נכסים מרבה
דאגה מרבה נשים מרבה כשפים מרבה שפחות מרבה זמה מרבה
עבדים מרבה גזל מרבה תורה מרבה חיים מרבה חכמה מרבה ישיבה
מרבה עצה מרבה תבונה מרבה צדקה מרבה שלום קנה שם טוב קנה
לעצמו קנה לו דברי תורה קנה לו חיי העולם הבא: ר' יוחנן בן זכאי
אומ' אל תחזיק טובה לעצמך כי לכך נוצרת: חמשה תלמידים היו
לרבן יוחנן בן זכאי ואלו הן ר' אליעזר בן הורקנוס ור' יהושע בן חנניה
ור' יוסי הכהן ור' שמעון בן נתנאל ור' אלעזר בן ערך:
הוא היה מונה שבחן ר' אליעזר בן הורקנוס בור סיד שאינו מאבד
טפה יהושע בן חנניה אשרי יולדתו יוסי הכהן חסיד שמעון בן
נתנאל ירא חטא אלעזר בן ערך מעיין המתגבר: הוא היה אומ' אם
יהיו כל חכמי ישראל בכף מאזנים ור' אליעזר בן הורקנוס בכף שנייה מכריע
את כולם: אבא שאול אומ' משמו אם יהיו כל חכמי ישראל בכף מאזנים
ור' אליעזר בן הורקנוס אף עמהם ור' אלעזר בן ערך בכף שנייה מכריע
את כולם: אמ' להם צאו וראו איזו היא דרך טובה שידבק בה אדם
ר' אליעזר אומ' עין טובה ר' יהושע אומ' חבר טוב ר' יוסי אומ' ש

שכן טוב ר' שמעון אומ' הרואה את הנולד ר' אלעזר אומ' לב טוב אמ'
להם רואה אני את דברי ר' אלעזר בן ערך שבכלל דבריו את דבריכם

אמ' להם צאו וראו איזו היא דרך רעה שיתרחק ממנה האדם
ר' אליעזר עין רעה ר' יהושע אומ' חבר רע ר' יוסי אומ' שכן רע ר' שמעון
אומ' הלוה ואינו משלם אחד לוה מן האדם כלוה מן המקום
שנ' לוה רשע ולא ישלם וצדיק חונן ונותן ר' אלעזר אומ' לב רע אמ' להם
רואה אני את דברי ר' אלעזר בן ערך מדבריכם שבכלל דבריו דבריכם

הם אמרו שלשה דברים ר' אליעזר אומ' יהי כבוד חבירך חביב עליך
כשלך ואל תהי נוח לכעוס שוב יום אחד לפני מיתתך והוי מתחמם
כנגד אורן של חכמים והוי זהיר בגחלתן שלא תכוה שנשיכתן נשיכת
שועל ועקיצתן עקיצת עקרב ולחישתן לחישת שרף ואף כל דבריהם
כגחלי אש ר' יהושע אומ' עין הרע ויצר הרע ושנאת הבריות
מוציאין את האדם מן העולם ר' יוסי אומ' יהי כבוד חבירך חביב
עליך כשלך התקן עצמך ללמוד תורה שאינה לך ירושה וכל מעשיך
יהיו לשם שמים ר' שמעון אומ' הוי זהיר בקרית שמע ובתפלה
וכשאתה מתפלל אל תעש תפלתך קבע אלא רחמים ותחנונים לפני
המקום שנ' כי אל רחום וחנון ארך אפים ורב חסד ונחם על הרעה
ואל תהי רשע בפני עצמך ר' אלעזר אומ' הוי שקוד ללמוד תורה
ודע מה שתשיב לאפיקורוס ודע לפני מי אתה עמל ומי הוא בעל מלאכתך
שישלם לך שכר פעולתך ר' טרפון אומ' היום קצר והמלאכה מרובה
והפועלים עצלים ובעל הבית דוחק הוא היה אומ' לא המלאכה
עליך לגמור ולא אתה בן חורין ליבטל הימנה אם למדת תורה הרבה
נותנין לך שכר הרבה ונאמן הוא בעל מלאכתך שישלם לך שכר פעולתך
ודע ומתן שכרן של צדיקים לעתיד לבוא

ר' חנניה בן עקשיה

סליק פירקא

עקביא

בן מהללאל אומ' הסתכל בשלשה דברים
ואין אתה בא לידי עבירה ודע מאין
באתה מטפה סרוחה ולאן אתה הולך
למקום עפר רמה ותולעה ולפני מי אתה עתיד ליתן דין וחשבון לפני

מדבריכם

אומ'

ואין

באתה ולאן אתה
הולך ולפני מי
אתה עתיד ליתן
דין וחשבון מאין

מלך מלכי המלכים הקב"ה. ר' חנינא סגן הכהנים אומ' הוי מתפלל
בשלומה של מלכות שאלמלא מוראה של מלכות איש את רעהו
חיים בלעו. ר' חנינא בן תרדיון אומ' שנים שיושבין ואין ביניהן
דברי תורה הרי זה מושב לצים שנ' ובמושב לצים לא ישב. אבל שנים
שיושבין ויש ביניהם דברי תורה שכינה שרויה ביניהם שנ' אז נדברו
יראי יי' איש אל רעהו ויקשב יי' וישמע ויכתב ספר זכרון לפניו ליראי יי'
ולחושבי שמו. אין לי אלא שנים ומנין אפילו אחד שיושב ועוסק
בתורה שהקב"ה קובע לו שכר שנ' ישב בדד וידום כי נטל עליו.
ר' שמעון אומ' שלשה שאכלו על שלחן אחד ולא אמרו עליו דברי
תורה כאלו אכלו מזבחי מתים שנ' כי כל שלחנות מלאו קיא צואה
בלי מקום. אבל שלשה שאכלו על שלחן אחד ואמרו עליו דברי
תורה כאלו אכלו משלחנו של מקום שנ' וידבר אלי זה השלחן
אשר לפני יי'. ר' חנינא בן חכינאי אומ' הנעור בלילה והמהלך בדרך
יחידי והמפנה לבו לבטלה הרי זה מתחייב בנפשו. ר' נחוניא בן הקנה
אומ' כל המקבל עליו עול תורה מעבירין ממנו עול מלכות ועול דרך ארץ
וכל הפורק ממנו עול תורה נותנין עליו עול מלכות ועול דרך ארץ.
ר' חלפתא איש כפר חנניא אומ' עשרה שיושבין ועוסקין בתורה
שכינה שרויה ביניהם שנ' אלהים נצב בעדת אל בקרב אלהים ישפוט.
ומנין אפילו שלשה שנ' ואגודתו על ארץ יסדה. ומנין אפילו שנים
שנ' אז נדברו יראי יי' איש אל רעהו ויקשב יי' וישמע ויכתב ספר
זכרון לפניו ליראי יי' ולחושבי שמו. ומנין אפילו אחד שנ' בכל המקום אשר
אזכיר את שמי אבוא אליך וברכתיך. ר' אלעזר איש ברתותא אומ' תן
לו משלו שאתה ושלך שלו וכן בדוד הוא אומ' כי ממך הכל ומידך נתנו
לך. ר' יעקב אומ' המהלך בדרך ושונה ומפסיק ממשנתו ואומ' מה
נאה אילן זה ומה נאה ניר זה מעלה עליו הכתוב כאלו מתחייב בנפשו.
ר' דוסתאי בר' ינאי אומ' משום ר' מאיר כל השוכח דבר אחד ממשנתו
מעלה עליו הכתוב כאלו מתחייב בנפשו שנ' רק השמר לך ושמור נפשך
מאד פן תשכח את הדברים אשר ראו עיניך יכול אפילו תקפה עליו
משנתו ת"ל ופן יסורו מלבבך כל ימי חייך הא אינו מתחייב בנפשו עד

שישב ויסיים וכו'. ר' חנינה אומ' כל שיראת חטאו קודמת
לחכמתו חכמתו מתקיימת וכל שחכמתו קודמת ליראת חטאו
אין חכמתו מתקיימת. הוא היה אומ' כל שרוח המקום נוחה
הימנו וכל שאין רוח המקום (הבריות) נוחה הימנו אין רוח המקום נוחה הימנו.
הוא היה אומ' כל שמעשיו מרובין מחכמתו חכמתו מתקיימת
וכל שחכמתו מרובה ממעשיו אין חכמתו מתקיימת. ר'
דוסא בן הרכינס אומ' שינה של שחרית ויין של צהרים ושיחת
ילדים וישיבת בתי כנסיות של עמי הארץ מוציאין את האדם
מן העולם. ר' אלעזר המודעי אומ' המחלל את הקדשים והמבזה
את המועדות והמפר בריתו של אברהם אבינו והמגלה פנים
בתורה שלא כהלכה והמלבין פני חבירו ברבים אעפ' שיש בידו
תשובה ומעשים טובים אין לו חלק לעולם הבא. ר' ישמעאל אומ'
הוי קל לראש ונוח לתשחורת והוי מקבל כל האדם בשמחה.
ר' עקיבה אומ' שחוק וקלות ראש מרגילין האדם לערוה. מסורת
סייג לתורה ומעשרות סייג לעושר נדרים סייג לפרישות סייג לחכמה
שתיקה. הוא היה אומ' חביב אדם שנברא בצלם חבה יתירה
נודעת להם לישר' שנקראו בנים למקום שנ' בנים אתם ליי' אלהיכם
חביבין ישר' שניתן להם כלי חמדה חיבה יתירה נודעת להם שנב
נברא העולם שנ' כי לקח טוב נתתי לכם תורתי אל תעזובו. הכל
צפוי והרשות נתונה ובטוב העולם נידון והכל לפי רוב המעשה.
הוא היה אומ' הכל נתון בערבון ומצודה פרוסה על כל החיים
החנות פתוחה והחנוני מקיף והפנקס פתוחה והיד כותבת
והגבאין מחזירין תדיר בכל יום ונפרעין מאדם בין כדעתו ובין שלא
ויש להם על מה שיסמוכו והדין דין אמת והכל מתוקן לסעודה.
הוא היה אומ' אם אין תורה אין דרך ארץ אם אין דרך ארץ אין
תורה אם אין חכמה אין יראה אם אין יראה אין חכמה אם אין
דעת אין בינה אם אין בינה אין דעת אם אין קמח אין תורה
אם אין תורה אין קמח יש תורה יש קמח. הוא היה אומ' כל
שחכמתו מרובה ממעשיו למה הוא דומה לאילן שענפיו מרובין

Marginal notes:

הבריות נוחה
הימנו אין רוח

המקום נוחה

נודעת לו שנ' כי
בצלם אלהים עשה
את האדם.
חביבין ישר' שנק'
שנקראו בנים
למקום חיבה
יתירה

שניתן להם
כלי חמדה

מדעתו

ושרשיו מועטין והרוח באה ועוקרתו והופכתו על פניו שנ׳ ו
והיה כערער בערבה ולא יראה כי יבוא טוב ושכן חררים במדבר
ארץ מלחה ולא תשב. אבל כל שמעשיו מרובין מחכמתו למה הוא
דומה לאילן שענפיו מועטין ושרשיו מרובין שאפי׳ כל הרוחות
שבעולם באות ונושבות עליו אין מזיזין אותו ממקומו שנ׳ והיה
כערער בערבה ולא יראה והיה כעץ על שתול פלגי מים ועל יובל
ישלח שרשיו ולא יראה כי יבוא חום והיה עליהו רענן ובשנת
בצורת לא ידאג ולא ימיש מעשות פרי. ר׳ אלעזר בן חסמא
אומ׳ קינין ופתחי נדה הן הן גופי הלכות תקופות וגמטריאות ו
פרפריות לחכמה. ר׳ חנניה בן עקשיא. סליק פירקין.

בן זומא

אומ׳ איזהו חכם הלומד מכל אדם
שנ׳ מכל מלמדי השכלתי. איזהו
גבור הכובש את יצרו שנ׳ טוב ארך
אפים מגבור ומושל ברוחו מלוכד עיר. איזהו עשיר השמח בחלקו
שנ׳ יגיע כפיך כי תאכל אשריך וטוב לך אשריך בעולם הזה וטוב
לך לעולם הבא. איזהו מכובד המכבד את הבריות שנ׳ כי מכבדי
אכבד ובוזי יקלו. בן עזאי אומ׳ הוי רץ למצוה קלה כבחמורה
ובורח מן העבירה שמצוה גוררת מצוה ועבירה גוררת עבירה ו
ששכר מצוה מצוה ושכר עבירה עבירה. הוא היה אומ׳ אל
תהי בז לכל אדם ואל תהי מפליג לכל דבר שאין לך אדם שאין לו
מקום ואין לך דבר שאין לו מקום. ר׳ לויטס איש יבנה אומ׳ הוי
שפל רוח בפני כל אדם שתקות אנוש רמה. ר׳ יוחנן בן ברוקה
אומ׳ כל המחלל שם שמים בסתר נפרעין ממנו בגלוי אחד שוגג
ואחד מזיד ואחד בחילול השם. ר׳ ישמעאל אומ׳ הלומד על
מנת ללמד מספיקין בידו ללמוד וללמד לשמור ולעשות. ר׳ צדוק
אומ׳ אל תעש עטרה להתגדל בהם ולא קורדום לחפור בהם וכן ו
היה אומ׳ ודאישתמש בתגא חלף הא כל הנהנה מדברי תורה
נוטל חייו מן העולם. ר׳ יוסי אומ׳ כל המכבד את התורה גופו
מכובד על הבריות וכל המחלל את התורה גופו מחולל על הבריות

שעה

מאד

והלומד על מנת
לעשות מספיק
בידו ללמוד וללמד
לשמור

ר׳ ישמעאל בנו אומ׳ החושך עצמו מן הדין פורק ממנו איבה וגזל ו
ושבועת שוא והגס לבו בהוראה שוטה רשע וגס רוח׳׳ הוא היה
אומ׳ אל תהי דן יחידי שאין דן יחיד אלא אחד ואל תאמר קבלו דעתי
שהן רשאין ולא אתה׳׳ ר׳ יונתן אומ׳ כל המקיים את התורה מעני
סופה לקיימה מעושר וכל המבטל את התורה מעושר סופה לבטלה
מעני׳׳ ר׳ מאיר אומ׳ הוי ממעט עסק ועסוק בתורה והוי שפל רוח
בפני כל האדם ואם בטלתה מן התורה יש לך בטלים הרבה כנגדך
ואם עמלת בתורה הרבה שכר הרבה נותן לך׳׳ ר׳ אליעזר בן יעקב
אומ׳ העושה מצוה אחת קונה לו פרקליט אחד והעובר עבירה אחת
קונה לו קטיגור אחד תשובה ומעשים טובים כתרים בפני הפורענות
ר׳ יוחנן הסנדלר אומ׳ כל כנסייה שהיא לשם שמים סופה להתקיים
ושאינה לשם שמים אין סופה להתקיים׳׳ ר׳ אלעזר אומ׳ יהי כבוד
תלמידך חביב עליך כשלך וכבוד חבירך כמורא רבך ומורא רבך כמורא
שמים׳׳ ר׳ יהודה אומ׳ הוי זהיר בתלמוד ששגגת שגגת תלמוד עולה
זדון׳׳ ר׳ שמעון אומ׳ שלשה כתרים הם כתר תורה וכתר כהונה וכתר
מלכות ושם טוב עולה על גביהן׳׳ ר׳ נהוראי אומ׳ הוי גולה למקום תורה [margin: וכתר]
ואל תאמר שהיא תבוא אחריך שחביריך יקיימוה בידך ואל
בינתך אל תשען׳׳ ר׳ ינאי אומ׳ אין בידינו משלות רשעים ואף לא
מייסורי הצדיקים׳׳ ר׳ מתיה בן חרש אומ׳ הוי מקדים בשלום כל
אדם והוי זנב לאריות ואל תהי ראש לשועלים׳׳ ר׳ יעקב אומ׳ העולם
הזה דומה לפרוזדור לפני העולם הבא והתקן עצמך בפרוזדור כדי
שתכנס לטרקלין׳׳ הוא היה אומ׳ יפה שעה אחת בתשובה ומעשים
טובים בעולם הזה מכל חיי העולם הבא ויפה שעה אחת של קורת
רוח בעולם הבא מכל חיי העולם הזה׳׳ ר׳ שמעון אומ׳ אל תרצה את
חבירך בשעת כעסו ואל תנחמנו בשעה שמתו מוטל לפניו ואל תשאל
לו בשעת נדרו ואל תשתדל לראותו בשעת קלקלתו׳׳ אלישע בן א
בויה אומ׳ הלומד ילד למה הוא דומה לדיו כתובה על ניר חדש והלומד
זקן למה הוא דומה לדיו כתובה על ניר מחוק׳׳ ר׳ יוסי בר יהודה
אומ׳ איש כפר הבבלי אומ׳ הלומד תורה מן הקטנים למה הוא דומה

לאוכל ענבים כהות ושותה יין מגיתו. והלומד מן הזקנים למה הוא
דומה לאוכל ענבים בשולות ושותה יין ישן. ר' יוסי אומ' אל תסתכל
בקנקן אלא במה שיש בו יש קנקן חדש מלא ישן וישן שאפילו חדש
אין בו. ר' אלעזר הקפר אומ' הקנאה והתאוה והכבוד מוציאין
את האדם מן העולם. הוא היה אומ' הילודים למות והמתים להחיות
והחיים לידון לידע ולהודיע ולהודע שהוא אל הוא היוצר הוא
המבין הוא הדיין הוא עד והוא בעל דין והוא עתיד לידון ברוך הוא שאין
לפניו לא עולה ולא שכחה ולא משוא פנים ולא מיקח שוחד שהכל
שלו ודע שהכל לפי החשבון ואל יבטיחך יצרך שהשאול בית מנוס
שעל כרחך אתה נוצר ועל כרחך אתה חי ועל כרחך אתה מת ועל
כרחך אתה עומד ועל כרחך אתה עתיד ליתן דין וחשבון לפני מלך מלכי
המלכים הקב"ה. ר' חנניא בן עקשיא. סליק פירקין

[ודע]

[נולד ועל כרחך אתה חי]

בעשרה

מאמרות נברא העולם ומה תלמוד
והלא במאמר אחד יכול להבראות אלא
להפרע מן הרשעים שמאבדין את
העולם שנברא בעשרה מאמרות וליתן שכר טוב לצדיקים שמקיימין
את העולם שנברא בעשרה מאמרות. עשרה דורות מאדם ועד נח
להודיע כמה ארך אפים לפניו שכל הדורות היו מכעיסין לפניו ובאין עד
שבא אברהם אבינו וקבל עליו שכר כולם. עשרה נסיונות נתנסה
אברהם אבינו ועמד בכולם להודיע כמה חיבתו של אברהם אבינו.

[שהביא עליהם מי המבול. עשרה דורות מנח עד אברה' להודיע כמה ארך אפים לפניו שכל הדורות היו מכעיסין ובאין לפניו עד שבא]

עשרה נסים נעשו לאבותינו במצרים ועשרה על הים. עשר מכות הביא
הקב"ה על המצריים במצרים ועשרה על הים. עשר נסיונות ניסו אבותינו
הקב"ה במדבר שנ' וינסו אותי זה עשר פעמים ולא שמעו בקולי.
עשרה ניסים נעשו לאבותינו בבית המקדש לא הפילה אשה מריח
בשר הקדש ולא הסריח בשר קדש מעולם ולא נראה זבוב בבית
המטבחים ולא אירע קרי לכהן גדול ביום הכפורים ולא כבו גשמים
אש של עצי המערכה ולא נצחה הרוח עמוד העשן ולא נמצא פסול
בעומר ובשתי הלחם ובלחם הפנים. עומדים צפופים ומשתחוים
רווחים ולא הזיק נחש ועקרב בירושלם ולא אמר אדם לחבירו

ימר לי המקום שאלין בירושלם ״ עשרה דברים נבראו בערב שבת בין
השמשות ואלו הן פי הארץ פי הבאר פי האתון הקשת והמן והמטה
והשמיר והכתב והמכתב והלוחות ויש אומרים אף המזיקין וקבורתו
של משה ואילו של אברהם אבינו ויש אומ׳ אף צבת בצבת
עשויה ״ שבעה דברים בגלם ושבעה בחכם חכם אינו מדבר
לפני מי שגדול ממנו בחכמה ובמנין ואינו נכנס לתוך דברי חבירו ואינו
נבהל להשיב שואל כענין ומשיב כהלכה ואומ׳ על ראשון ראשון ועל
אחרון אחרון ועל מה שלא שמע אומ׳ לא שמעתי ומודה על האמת
וחילופיהן בגלם ״ שבעה מיני פורענות באין לעולם על שבעה גופי
עבירה מקצתן מעשרין ומקצתן אינן מעשרין רעב של בצורת
בא מקצתן רעבים ומקצתן שבעים גמרו שלא לעשר רעב של
מהומה ושל בצורת בא ושלא ליטול את החלה רעב של כליה בא ״
חרב בא לעולם על מיתות האמורות בתורה שלא נמסרו לבית
דין ועל פירות שביעית ״ דבר בא לעולם על ענוי הדין ועל עיוות הדין
ועל המורים בתורה שלא כהלכה ״ חיה רעה באה לעולם על שבועת
שוא ועל חילול השם ״ גלות באה לעולם על עובדי ע״ז ועל גילוי עריות
ועל שפיכות דמים ועל שמיטת הארץ ״ בארבעה פרקים הדבר
מתרבה ברביעית ובשביעית ובמוצאי שביעית ובמוצאי החג שבכל
שנה ברביעית מפני מעשר עני שבשלישית בשביעית מפני מעשר
עני שבששית ובמוצאי שביעית מפני פירות שביעית ובמוצאי
החג שבכל שנה מפני גזל מתנות עניים ״ ארבע מדות באדם האומ׳
שלי שלי ושלך שלך זו מדה בינונית ויש אומ׳ זו מדת סדום האומ׳
שלך שלי ושלי שלך עם הארץ האומ׳ שלי שלך ושלך שלך חסיד
האומ׳ שלך שלי ושלי שלי רשע ״ ארבע מדות בדיעות נוח לכעוס
ונוח לרצות יצא שכרו בהפסדו קשה לכעוס וקשה לרצות יצא
שכרו בהפסדו קשה לכעוס ונוח לרצות חסיד נוח לכעוס וקשה
לרצות רשע ״ ארבע מדות בתלמידים מהר לשמוע ומהר לאבד
יצא שכרו בהפסדו קשה לשמוע וקשה לאבד יצא שכרו בהפסדו
קשה לשמוע ומהר לאבד זה חלק רע מהר לשמוע וקשה לאבד זה
חלק טוב ״

ארבע מדות בנותני צדקה הרוצה שיתן ולא יתנו אחרים עינו
רעה בשל אחרים יתנו אחרים עינו רעה בשלו יתנו אחרים
והוא לא יתן עינו רעה בשלו יתן ויתנו אחרים חסיד לא
יתן ולא יתנו אחרים רשע״ ארבע מדות בהולכי לבית המדרש
הולך ואינו עושה שכר הליכה בידו עושה ואינו הולך שכר מעשה
בידו הולך ועושה חסיד לא הולך ולא עושה רשע״ ארבע מדות
ביושבי לפני חכמים ספוג ומשפך ומשמרת ונפה״ ספוג שסופג את
הכל ומשפך שמכניס בזו ומוציא בזו ומשמרת שמוציא את היין
וקולטת את השמרים ונפה שמוציאה את הקמח וקולטת את ה
הסלת״ כל מחלוקת שהיא לשם שמים סופה להתקיים ושאינה
לשם שמים אין סופה להתקיים״ איזו היא מחלוקת שהיא לשם
שמים זו מחלוקת הלל ושמאי ושאינה לשם שמים זו מחלוקת קרח
וכל עדתו״ כל דבר שהיא תלויה בדבר בטל דבר ובטלה אהבה — אהבה
ושאינה תלויה בדבר אינה בטלה בדבר איזו היא אהבה שהיא תלויה — לעולם: — בדבר
זו אהבת אמנון ותמר ושאינה תלויה בדבר זו אהבת דוד ויהונתן
כל המזכה את הרבים אין חטא בא על ידו כל המחטיא את הרבים
אין מספיקין בידו לעשות תשובה משה זכה וזיכה את הרבים זכות
הרבים תלוי בו שנ' צדקת ייי עשה ומשפטיו עם ישר׳״ ירבעם חטא
והחטיא את הרבים חטא הרבים תלוי בו שנ' על חטאות ירבעם בן
נבט אשר חטא ואשר החטיא את הרבים״ כל מי שיש בו שלשה ד
דברים הללו מתלמידיו של אברהם אבינו ושלשה דברים מתלמידיו
של בלעם הרשע עין טובה ונמוכה ונפש שפלה מתלמידיו של אברהם — ורוח
אבינו עין רעה ורוח גבוהה ונפש רחבה מתלמידיו של בלעם הרשע״
מה בין תלמידיו של בלעם הרשע לתלמידיו של אברהם אבינו
אבל תלמידיו של בלעם הרשע יורשין גיהנם ויורדין לבאר שחת — שנ' ואתה אלהים תורידם לבאר שחת
אנשי דמים ומרמה לא יחצו ימיהם ואני אבטח בך״ אבל תלמידיו
של אברהם אבינו יורשין גן עדן שנ' להנחיל אוהבי יש ואוצרותיהם
אמלא״ יהודה בן תימא אומ' הוי עז כנמר וקל כנשר ורץ כצבי
וגבור כארי לעשות רצון אביך שבשמים״ הוא היה אומ' עז
פנים לגיהנם ובוש פנים לגן עדן״

יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו שתבנה עירך במהרה
בימינו ותן חלקינו בתורתך. בן בג בג אומר הפוך בה והפך בה דכולה
בה ובה תחזי ומינה לא תזוע שאין לך מדה טובה הימינה. בן הא הא
אומר לפום צערא אגרא. שמואל הקטן אומר בנפול אויבך אל
תשמח ובהכשלו אל יגל לבך פן יראה יי ורע בעיניו והשיב מעליו
אפו. הוא היה אומר בן חמש שנים למקרא בן עשר שנים למשנה
בן שלש עשרה למצות בן חמש עשרה לתלמוד בן שמונה עשרה
לחופה בן עשרים לרדוף בן שלשים לכח בן ארבעים לבינה בן חמשים
לעצה בן ששים לזקנה בן שבעים לשיבה בן שמונים לגבורה בן
תשעים לשוח בן מאה כאילו מת ועבר ובטל מן העולם

ר' חנניא בן עקשיא

סליק פירקין

שנו חכמים

בלשון המשנה ברוך
שבחר בהם ובמשנתם.
ר' מאיר אומר כל העוסק
בתורה לשמה זוכה לדברים הרבה ולא עוד אלא שכל העולם כלו
כדיי הוא לו נקרא ריע אהוב אוהב את המקום אוהב את הבריות
אוהב את המישרים אוהב את התוכחות ומלבשתו ענוה ויראה
ומכשרתו להיות צדיק וחסיד ישר ונאמן ומרחקתו מן החטא
ומקרבתו לידי זכות ונהנין ממנו עצה ותושיה בינה וגבורה ונותנת
לו מלכות וממשלה וגדולה וחיקור הדין ומגלין לו רזי תורה ונעשה
מעיין שאינו פוסק וכנהר שמתגבר והולך והוי צנוע וארך רוח
ומוחל על עלבונו ומגדלתו ומרוממתו על כל המעשים. אמר ר' יהושע
בן לוי בכל יום ויום בת קול יוצאת מהר חורב ומכרזת ואומרת אוי
להם לבריות מעלבונה של תורה שכל מי שאינו עוסק בת
בתורה נקרא נזוף. שנ' נזם זהב באף חזיר אשה יפה וסרת טעם
ואומ' והלוחות מעשה אלהים המה והמכתב מכתב אלהים הוא
חרות על הלוחות אל תקרי חרות אלא חירות שאין לך בן חורין
אלא מי שעוסק בתורה. שכל העוסק בתורה הרי זה מתעלה
שנ' וממתנה נחליאל ומנחליאל במות. הלומד מחבירו פרק

משמח את המקום משמח את הבריות

שנ' לי עצה ותושיה

אחד או הלכה אחת או פסוק אחד או אפילו אות אחת צריך לנהוג
בו כבוד שכן מצינו בדוד מלך ישראל שלא למד מאחיתופל אלא שלשה
דברים בלבד קראו רבו אלופו ומיודעו שנ' ואתה אנוש כערכי אלופי ומיודעי
והלא דברים קל וחומר ומה דוד מלך ישראל שלא למד מאחיתופל אלא
שלשה דברים בלבד קראו רבו אלופו ומיודעו והלומד מחבירו פרק אחד
או הלכה אחת או פסוק אחד או אפילו אות אחת על אחת כמה וכמה
שצריך לנהוג בו כבוד ואין כבוד אלא תורה שנ' כבוד חכמים ינחלו ותמימי'
ינחלו טוב ואין טוב אלא תורה שנ' כי לקח טוב נתתי לכם תורתי אל
תעזובו : כך היא דרכה של תורה פת במלח תאכל ומים במשורה
תשתה ועל הארץ תישן וחיי צער תחיה ובתורה אתה עמל אם אתה
עושה כן אשריך וטוב לך אשריך בעולם הזה וטוב לך לעולם הבא אל
תבקש גדולה לעצמך ואל תחמוד כבוד יותר מלימודך עשה ואל תתאוה לשולחן
של מלכים ששולחנך גדול משולחנם וכתרך גדול מכתרם ונאמן הוא בעל
מלאכתך שישלם לך שכר פעולתך גדולה תורה מן המלכות ומן הכהונה
שהמלכות נקנית בשלשים מעלות והכהונה בעשרים וארבע והתורה נקנית
בארבעים ושמונה דברים אילו הן בתלמוד ובשמיעת האוזן ובעריכת
שפתים בבינת הלב ובשכלות הלב באימה ביראה בענוה ובשמחה :
ובטהרה ובשימוש חכמים ובדיבוק חברים ובפלפול התלמידים בישוב
במקרא במשנה במיעוט שחוק במיעוט תענוג במיעוט דרך ארץ בארך
אפים ובלב טוב ובאמונת חכמים ובקבלת הייסורין המכיר את מקומו
והשמח בחלקו והעושה סייג לדבריו ואינו מחזיק טובה לעצמו אהוב
אוהב את המקום אוהב את הבריות אוהב את התוכחות אוהב את
המישרים ומתרחק מן הכבוד ואינו רודף אחר הכבוד ולא מגיס לבו בהוראה
ונושא בעול עם חבירו ומכריעו לכף זכות ומעמידו על השלום ומתיישב
לבו בתלמודו שואל ומשיב שומע ומוסיף הלומד על מנת ללמד והלומד
על מנת לעשות המחכים את רבו והמכוין את שמועתו וכל האומר
דבר בשם אומרו מביא גאולה לעולם שנ' ותאמר אסתר למלך בשם
מרדכי : גדולה תורה שהיא נותנת חיים לעושיה בעולם הזה ולעולם
הבא שנ' כי חיים הם למוצאיהם ולכל בשרו מרפא ואומ' רפאות תהי

במיעוט שינה
במיעוט סחורה

בתלמודו ולא
שמח

ומעמידו על
האמת

הא למדת של
האומר דבר
בשם אומרו
מביא

לשריך ושיקוי לעצמותיך ואומ' עץ חיים היא למחזיקים בה ותומכיה
מאושר ואומ' תתן לראשך לוית חן עטרת תפארת תמגנך ואומ' כי
לוית חן לראשך וענקים לגרגרותיך ואומ' כי בי ירבו ימיך ויוסיפו
לך שנות חיים ואומ' אורך ימים בימינה ובשמאלה עשר וכבוד ואומ'
דרכיה דרכי נעם וכל נתיבותיה שלום. אומ' ר' יהושע בן לוי משום ר'
מאיר בן שמעון הנוי והכח והחכמה והשיבה והכבוד והעשר והבנים
נאה לצדיקים ונאה לעולם שנ' עטרת תפארת שיבה בדרך צדקה תמצא
ואומ' עטרת זקנים בני בנים ותפארת בנים אבותם ואומ' תפארת בחורים
כוחם והדר זקנים שיבה ואומ' וחפרה הלבנה ובושה החמה כי
מלך יי' צבאות בהר ציון ובירושלים ונגד זקניו כבוד. אומ' ר' שמעון
בן מנסיא אילו שבע מדות שמנו חכמים לצדיקים כלם נתקיימו ברבי
ובניו. חמשה קנינין קנה הקב"ה בעולמו ואילו הן תורה קנין אחד
שמים וארץ קנין אחד אברהם קנין אחד ישראל קנין אחד בית
המקדש קנין אחד. תורה מנין דכת' יי' קנני ראשית דרכו קדם
מפעליו מאז. שמים וארץ מנין דכת' כה אמר יי' השמים כסאי
והארץ הדום רגלי אי זה בית אשר תבנו לי ואי זה מקום מנוחתי.
ואומ' מה רבו מעשיך יי' כלם בחכמה עשית מלאה הארץ קנינך.
אברהם מנין דכת' וכו' עליון קונה שמים וארץ. ישר' מנין דכת' עד
יעבור עמך יי' עד יעבור עם זו קנית ואומ' לקדושים אשר בארץ המה
ואדירי כל חפצי בם. בית המקדש מנין דכת' מקדש יי' כוננו ידיך.
ואומ' ויביאם אל הר קדשו הר זה קנתה ימינו. אמ' ר' יוסי בן קסמא
פעם אחת הייתי מהלך בדרך ופגעני אדם אחד ונתן לי שלום וכו'
והחזרתי לו שלום. אמ' לי רבי מאיזה מקום אתה אמרתי לו מעיר גדולה
של חכמים ושל סופרים אני. אמ' לי רבי רצונך שתדור עמנו במקומנו ואני
אתן לך אלף אלפים דינרי זהב ואבנים טובות ומרגליות אמרתי לו
אם אתה נותן לי כל כסף וזהב שבעולם איני דר אלא במקום תורה שכן
וכתוב בספר תהלים על ידי דוד מלך ישראל טוב לי תורת פיך
מאלפי זהב וכסף שבשעת פטירתו של אדם אין מלוין לו לאדם
לא כסף ולא זהב ולא אבנים טובות ומרגליות אלא תורה ומעשים

הם

ויאמר ברוך אברם לאל

גבול

טובים ואו׳ בהתהלכך תנחה אותך בשכבך תשמור עליך והקיצות היא תשיחך׃ בהתהלכך תנחה אותך בעולם הזה בשכבך תשמור עליך בקבר והקיצות והיא תשיחך לעולם הבא ואו׳ לי הכסף ולי הזהב אמר יי׳ צבאות׃ ט וזה שברא הקב״ה בעולמו ברא לכבודו שנ׳ כל הנקרא בשמי ולכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו ואו׳ יי׳ ימלוך לעולם ועד׃ ר׳ חנניה בן עקשיא אומ׳ רצה המקום לזכות את ישר׳ לפיכך הרבה להם תורה ומצות׃ שנ׳ יי׳ חפץ למען צדקו יגדיל תורה ויאדיר׃

סליקו הפרקים׃

אתחיל תפילה של ראש השנה

אד׳ שפתי תפתח ופי יגיד תהלתך כי שם יי׳ אקרא הבו גודל לאלהינו׃ ברוך אתה יי׳ אלהינו ואלהי אבותינו אלהי אברהם אלהי יצחק ואלהי יעקב האל הגדול הגבור והנורא אל עליון קונה [גומל] חסדים טובים וקונה הכל וזוכר חסדי אבות ומביא גואל לבני בניהם למען שמו

זכרנו לחיים אל מלך חפץ בחיים וכתבנו בספר חיים טובים למענך אלהים חיים מלך אל חי עוזר ומושיע ומגן ברוך אתה יי׳ מגן אברהם׃ אתה גבור לעולם יי׳ מחיה המתים אתה ורב להושיע מכלכל חיים בחסד מחיה מתים ברחמים רבים סומך נופלים ורופא חולים ומתיר אסורים ומקיים אמונתו לישני עפר מי כמוך בעל גבורות ומי דומה לך מלך ממית ומחיה ומצמיח לנו ישועה בקרוב׃

מי כמוכה אב הרחמים זוכר יצוריו לחיים ברחמים ונאמן אתה להחיות מתים ברוך אתה יי׳ מחיה המתים׃ אתה קדוש ושמך קדוש וקדושים בכל יום יהללוך סלה ושבחך ופינו לא ימוש לעולם ועד כי אל מלך גדול וקדוש אתה׃

ובכן תן פחדך יי אלהינו על כל מעשיך ואימתך על כל מה שבראת וייראוך כל המעשים וישתחוו לפניך כל הברואים ויעשו כלם אגודה אחת לעשות רצונך בלבב שלם כמו שידענו יי אלהינו שהשלטון לפניך עוז בידך וגבורה בימינך ושמך נורא על כל מה שבראת

ובכן תן כבוד יי לעמך תהלה ליראיך ותקוה לדורשיך ופתחון פה למיחלים לך שמחה לארצך וששון לעירך וצמיחת קרן לדוד עבדך ועריכת נר לבן ישי משיחך במהרה בימינו

ובכן צדיקים יראו וישמחו וישרים יעלזו וחסידים ברנה יגילו ועולתה תקפץ פיה וכל הרשעה כלה כעשן תכלה כי תעביר ממשלת זדון מן הארץ

ותמלוך אתה הוא יי אלהינו מהרה על כל מעשיך בהר ציון משכן כבודך ובירושלים עיר קדשך ככתוב בדברי קדשך ימלוך יי לעולם אלהיך ציון לדור ודור הללויה

קדוש אתה ונורא שמך ואין אלוה מבלעדיך ככתוב ויגבה יי צבאות במשפט והאל הקדוש נקדש בצדקה ברוך אתה יי המלך הקדוש

אתה בחרתנו מכל העמים אהבת אותנו ורצית בנו ורוממתנו מכל הלשונות וקדשתנו במצותיך וקרבתנו מלכנו לעבודתך ושמך הגדול והקדוש עלינו קראת ותתן לנו יי אלהינו באהבה את יום השבת הזה ואת יום הזכרון הזה זכרון תרועה באהבה מקרא קדש זכר ליציאת מצרים

אלהינו ואלהי אבותינו יעלה ויבא יגיע יראה וירצה וישמע ויפקד ויזכר זכרוננו ופקדוננו וזכרון אבותינו וזכרון משיח בן דוד עבדך וזכרון ירושלים עיר קדשך וזכרון כל עמך בית ישראל לפניך לפליטה לטובה לחן לחסד ולרחמים ולרצון ביום השבת הזה וביום הזכרון הזה זכרנו יי אלהינו בו לטובה ופקדנו בו לברכה והושיענו בו לחיים בדבר ישועה ורחמים חוס וחננו ורחם עלינו ומלטנו מכל צרה ויגון והושיענו כי אליך עינינו כי אל מלך חנון ורחום אתה

אלהינו ואלהי אבותינו מלוך על כל העולם כולו בכבודך
והנשא על כל הארץ ביקרך והופע בהדר גאון
עוזך על כל יושבי תבל ארצך וידע כל פעול כי אתה פעלתו
ויבין כל יצור כי אתה יצרתו ויאמרו כל אשר נשמה באפו ומלכותו
יי אלהי ישראל מלך ומלכותו — בכל משלה

קדשינו במצותיך ותן חלקינו בתורתיך ושבעינו מטובך
ושמחינו בישועתך וטהר לבנו לעבדך באמת כי
אתה אמת ודברך מלכינו אמת וקיים לעד ברוך אתה יי מלך על כל הארץ
מקדש השבת ישראל ויום הזכרון

אלהים אמת

רצה יי אלהינו בעמך ישראל ובתפלתם שעה והשב העבודה לדביר
ביתך ואשי ישראל ותפלתם מהרה באהבה תקבל ברצון ותהי
לרצון תמיד עבודת ישראל עמך ותחזינה עינינו בשובך
לציון ברחמים ולירושלם עירך ברחמים [illegible] ברוך אתה יי
המחזיר שכינתו לציון מודים אנחנו לך שאתה הוא יי אלהי
ואלהי אבותינו לעולם ועד צור חיינו מגן ישענו אתה הוא לדור
ודור נודה לך ונספר תהלתך על חיינו המסורים בידך ועל נשמותינו
הפקודות לך ועל נסיך שבכל יום עמנו ועל נפלאותיך וטובותיך
כל עת ערב ובקר וצהרים הטוב כי לא כלו רחמיך והמרחם כי לא
תמו חסדיך כי מעולם קוינו לך ועל כולם יתברך ויתרומם
תמיד שמך מלכינו לעולם ועד וכתוב לחיים טובים כל בני בריתך
וכל החיים יודוך סלה ויהללו לשמך הטוב באמת האל ישועתינו
ועזרתינו סלה ברוך אתה יי הטוב שמך ולך נאה להודות
אלהינו ואלהי אבותינו ברכנו בברכה המשולשת בתורה הכתובה
על ידי משה עבדך האמורה מפי אהרן ובניו כהנים עם קדושיך
כאמור יברכך יי וישמרך יאר יי פניו אליך ויחנך ישא יי
פניו אליך וישם לך שלום שים שלום טובה וברכה חסד
ורחמים עלינו ועל כל ישראל עמך ברכנו אבינו כולנו באור פניך
כי באור פניך נתת לנו יי אלהינו תורת חיים ואהבת חסד
צדקה וברכה ורחמים וחיים ושלום וטוב בעיניך לברך את עמך ישראל
בכל עת ובכל שעה בשלומך

בספר חיים טובים ברכה ושלום ופרנסה טובה נזכר ו
ונכתב לפניך אנו וכל עמך בית ישראל לחיים טובים
ולברכה ולשלום ברוך אתה יי עושה השלום // בשבת אין א״מ זכרינו //

אבינו

מלכנו חטינו לפניך / א״מ אין לנו מלך אלא אתה /
א״מ עשה עמנו למען שמך / אבינו מלכנו
חדש עלינו שנה טובה //

א״מ בטל מעלינו כל גזירות קשות א״מ בטל מחשבות שונאינו /
א״מ הפר עצת אויבינו א״מ כלה כל צר ומשטין מעלינו
א״מ כלה דבר וחרב ורעב ושבי ומשחית ומגפה מבני בריתך //
א״מ מנע מגפה מנחלתך א״מ קרע רוע גזר דיננו
א״מ מחוק ברחמיך הרבים כל שטרי חובותינו
א״מ כתבנו בספר חיים טובים א״מ כתבנו בספר זכיות /
א״מ כתבנו בספר פרנסה וכלכלה א״מ כתבנו בספר גאולה וישועה
א״מ כתבנו בספר מחילה וסליחה א״מ כתבנו בספר מזונות /
א״מ הצמח לנו ישועה בקרוב א״מ מחה והעבר פשעינו מנגד עיניך
א״מ מחול וסלח לכל עונותינו א״מ זכור כי עפר אנחנו
א״מ החזירנו בתשובה שלימה לפניך א״מ שלח רפואה שלימה לחולי עמך
א״מ הרם קרן ישראל עמך א״מ הרם קרן משיחך
א״מ נא אל תשיבנו ריקם מלפניך א״מ שמע קולינו חוס ורחם עלינו
א״מ נקום לעינינו נקמת דם עבדיך השפוך א״מ קבל ברחמים וברצון את תפלותינו
א״מ עשה למען הרוגים על שם קדשך א״מ עשה למען טבוחים על יחודך
א״מ עשה למען באי באש ובמים על קידוש שמך
א״מ עשה למענך אם לא למעננו א״מ עשה למענך והושיענו //
א״מ עשה למען שמך הגדול הגבור והנורא שנקרא עלינו //
א״מ חננו ועננו כי אין בנו מעשים עשה עמנו צדקה וחסד והושיענו //

רצה תפלות ומוסף
וברית וכבן ותן פחדך וכו׳ ואתה בחרתנו עד ומגלות אל נברים //

מפני

חטאינו גלינו מארצנו ונתרחקנו ו
ואין אנו יכולין לעלות ול

לעשות חובותינו בבית בחירתך בבית הגדול והקדוש שנקרא שמך עליו
מפני היד שנשתלחה במקדשך. יהי רצון מלפניך יי' אלהינו ואלהי
אבותינו מלך רחמן שתשוב ותרחם עלינו ועל מקדשך ברחמיך
הרבים ותבנהו מהרה ותגדל כבודו. אבינו מלכינו גלה כבוד מלכותך
עלינו מהרה והופע והנשא עלינו לעיני כל חי וקרב פזורינו מבין
הגוים ונפוצותינו כנס מירכתי ארץ והביאנו לציון עירך ברנה
ולירושלם בית מקדשך בשמחת עולם ושם נעשה לפניך את קרבנות
חובותינו תמידין כסדרן ומוספין כהלכתן. את מוסף יום המנוח הזה
ואת מוסף יום הזכרון הזה נעשה ונקריב לפניך באהבה כמצות
רצונך כמו שכתבת עלינו בתורתך על ידי משה עבדך מפי כבודך
כאמור. ובחדש השביעי באחד לחדש מקרא
קדש יהיה לכם כל מלאכת עבודה לא תעשו
יום תרועה יהיה לכם. ונ' ועשיתם עולה לריח
ניחוח ליי' פר בן בקר אחד איל אחד כבשים
בני שנה שבעה תמימים ומנחתם ונסכיהם
כמדובר שלשה עשרונים לפר ושני עשרונים
לאיל ועשרון לכבש ויין כנסכו ושעיר לכפר ומלבד
עולת החדש ומנחתה ושני תמידין כהלכתן.

ובימים השבת שני
כבשים בני שנה
תמימים ושני עשרון
סלת מנחה בלולה
בשמן ונסכו. עולת
שבת בשבתו על
עולת התמיד ונסכה.

עלינו לשבח לאדון הכל לתת גדולה ליוצר בראשית שלא
עשנו כגויי הארצות ולא שמנו כמשפחות האדמה שלא שם חלקנו
כהם וגורלנו ככל המונם שהם משתחוים להבל וריק ומתפללים לאל
לא יושיע. ואנו כורעים ומשתחוים ומודים לפני מלך מלכי המלכים
הקב"ה שהוא נוטה שמים ויוסד ארץ וכסא כבודו בשמים ממעל
ושכינת עזו בגבהי מרומים. הוא אלהינו ואין עוד אחר.
אמת מלכנו ואפס זולתו ככת' בתורתך וידעת היום והשבות אל לבבך
כי יי' הוא האלהים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת אין עוד:
על כן נקוה לך יי' אלהינו לראות מהרה בתפארת עזך
להעביר גלולים מן הארץ והאלילים כרות יכרתון
לתקן עולם במלכות שדי וכל בני בשר יקראו בשמך להפנות אליך

כל רשעי ארץ יכירו וידעו כל יושבי תבל כי לך תכרע כל ברך תשבע
כל לשון לפניך יי' אלהינו יכרעו ויפולו ולכבוד שמך יקר יתנו ויקבלו
כולם עול מלכותך ותמלוך עליהם מהרה לעולם ועד כי המלכות
שלך היא ולעולמי עד תמלוך בכבוד״

יי' ימלוך לעולם ועד׳׳ ונ'

ככת' בתורתך לא הביט און ביעקב ולא ראה עמל בישר' יי' אלהיו
עמו ותרועת מלך בו׳ ונ' ויהי בישורון מלך בהתאסף ראשי
עם יחד שבטי ישר' ובדברי קדשך כתוב לאמר׳ כי ליי' המלוכה ו
ומושל בגוים׳ ונ' יי' מלך גאות לבש לבש יי' עוז התאזר אף תכון ו
תבל בל תמוט׳ ונ' שאו שערים ראשיכם והנשאו פתחי עולם ויבא
מלך הכבוד מי הוא זה מלך הכבוד יי' עזוז וגבור יי' גבור מלחמה״
ונ' שאו שערים ראשיכם ושאו פתחי עולם ויבא מלך הכבוד מי
הוא זה מלך הכבוד יי' צבאות הוא מלך הכבוד סלה׳ ועל ידי
עבדיך הנביאים כתוב לאמר כה אמר יי' מלך ישר' וגואלו יי'
צבאות אני ראשון ואני אחרון ומבלעדי אין אלהים״ ונ' ועלו
מושיעים בהר ציון לשפוט את הר עשו והיתה ליי' המלוכה״
ונ' והיה יי' למלך על כל הארץ ביום ההוא יהיה יי' אחד ושמו
אחד ובתורתך כתוב לאמר שמע ישר' יי' אלהינו יי' אחד״

אלהינו ואלהי אבותינו מלוך׳ קדשנו במצותיך׳ על יום הזכרון״

אתה זוכר מעשה עולם ופוקד כל יצורי קדם לפניך
נגלו כל תעלומות והמון נסתרות שמבראשית
כי אין שכחה לפני כסא כבודך ואין נסתר
מנגד עיניך׳ אתה זוכר כל המפעל וגם כל היצור לא נכחד ממך׳ הכל
גלוי וידוע לפניך יי' אלהינו צופה ומביט עד סוף כל הדורות׳ כי תביא
חוק זכרון להפקד כל רוח ונפש להזכר מעשים רבים והמון בריות
לאין תכלית׳ מראשית כזאת הודעת׳ ומלפנים אותה גלית׳ זה היום
תחלת מעשיך׳ זכרון ליום ראשון׳ כי חוק לישר' הוא משפט לאלהי
יעקב׳ ועל המדינות בו יאמר׳ איזו לחרב ואיזו לשלום׳ איזו לרעב
ואיזו לשלום׳ ובריות בו יפקדו׳ להזכירם לחיים ולמות׳ מי לא ו
נפקד כהיום הזה׳ כי זכר כל המעשים׳ לפניך בא מעשה איש ופקודתו״

לשובע

היצור

ועלילות מצעדי גבר. מחשבות אדם ותחבולותיו. ויצרי מעללי איש.
אשרי איש שלא ישכחך ובן אדם יתאמץ בך. כי דורשיך לעולם לא
יכשלו. ולא יכלמו לנצח כל החוסים בך. כי זכר כל המעשים לפניך בא
ואתה דורש את מעשה כלם. וגם את נח באהבה זכרת. ותפקדיהו
בדבר ישועה ורחמים. בהביאך את מי המבול לשחת כל בשר ומפני ר
רוע מעלליהם. על כן זכרונו בא לפניך יי׳ אלהינו להרבות זרעו כעפרות
תבל וצאצאיו כחול הים״

ככת בתורתך ויזכור אלהים את נח ואת כל החיה ואת כל הבהמה
אשר אתו בתבה ויעבר אלהים רוח על הארץ וישכו המים. ונ׳
וישמע אלהים את נאקתם ויזכור אלהים את בריתו את אברהם את
יצחק ואת יעקב. ונ׳ וזכרתי את בריתי יעקב ואף את בריתי יצחק
ואף את בריתי אברהם אזכור והארץ אזכור״ ובדברי קדשך כתו׳
לאמר זכר עשה לנפלאותיו חנון ורחום יי׳. ונ׳ טרף נתן ליראיו יזכור
לעולם בריתו. ונ׳ ויזכור להם בריתו וינחם כרוב חסדיו. ועל
ידי עבדיך הנביאים כתוב לאמר הלוך וקראת באזני ירושלם לאמר
כה אמר יי׳ זכרתי לך חסד נעוריך אהבת כלולותיך לכתך אחרי
במדבר בארץ לא זרועה״ וזכרתי אני את בריתי אותך בימי נעוריך
והקימותי לך ברית עולם. ונ׳ הבן יקיר לי אפרים אם ילד שעשועים
כי מדי דברי בו זכור אזכרנו עוד על כן המו מעי לו רחם ארחמנו
נאם יי׳״

אלהינו ואלהי אבותינו זכרנו בזכרון טוב לפניך
ופוקדינו בפקודת ישועה ורחמים ומשמי
שמי קדם וזכור לנו יי׳ אלהינו את הברית
ואת החסד ואת השבועה אשר נשבעת לאבותינו לאברהם אבינו
בהר המוריה ותראה לפניך עקידת יחיד שעקד אבינו אברהם
את יצחק בנו על גבי המזבח וכבש רחמיו לעשות רצונך בלבב
שלם כן יכבשו רחמיך את כעסך מעלינו ובטובך הגדול ישוב חרון אפך מעמך ומעירך ומנחלתך
וקיים לנו יי׳ אלהינו את הדבר שהבטחתנו בתורתך על ידי משה
עבדך מפי כבודך״

כאמור וזכרתי להם ברית ראשונים אשר הוצאתי אותם מארץ
מצרים לעיני הגוים להיות להם לאלהים אני יי׳׳ כי זוכר כל הנשכחות
אתה הוא מעולם ואין שכחה לפני כסא כבודך ועקידת יצחק
לזרעו היום ברחמים תזכור ברוך אתה יי׳ זוכר הברית׳׳

אתה

נגלית בענן כבודך על עם קדשך לדבר
עמם מן השמים השמעתם קולך ונגלית עליהם
בערפלי טוהר גם כל העולם כולו חל מפניך
ובריות בראשית חרדו ממך בהגלותך מלכנו על הר סיני ללמד
לעמך תורה ומצות ותשמיעם את הוד קולך ודברות קדשך
מלהבות אש בקולות וברקים עליהם נגלית ובקול שופר עליהם הופעת׳׳

ככתוב

בתורתך ויהי ביום השלישי בהיות הבקר ויהי קולות
וברקים וענן כבד על ההר וקול שופר חזק מאד ויחרד
כל העם אשר במחנה׳ ונ׳ ויהי קול השופר הולך וחזק מאד
משה ידבר והאלהים יעננו בקול׳ ונ׳ וכל העם רואים את הקולות
ואת הלפידים ואת קול השופר ואת ההר עשן וירא העם וינעו
ויעמדו מרחוק׳ ובדברי קדשך כתוב לאמר עלה אלהים בתרועה
יי׳ בקול שופר׳ ונ׳ בחצוצרות וקול שופר הריעו לפני המלך
יי׳ ונ׳ תקעו בחדש שופר בכסא ליום חגנו כי חק לישראל
הוא משפט לאלהי יעקב׳׳ ונ׳ הללויה הללו אל בקדשו הללוהו
ברקיע עזו הללוהו בגבורותיו׳׳ הללוהו כרוב גדלו הללוהו בתקע
שופר הללוהו בנבל וכנור הללוהו בתוף ומחול הללוהו במנים
ועגב הללוהו בצלצלי שמע הללוהו בצלצלי תרועה כל הנשמה
תהלל יה הללויה׳׳ ועל ידי עבדיך הנביאים כתוב לאמר
והיה ביום ההוא יתקע בשופר גדול ובאו האובדים בארץ אשור
והנדחים בארץ מצרים והשתחוו ליי׳ בהר הקדש בירושלם׳
ונ׳ כל יושבי תבל ושכני ארץ כנשא נס הרים תראו וכתקע
שופר תשמעו׳׳ ונ׳ ויי׳ עליהם יראה ויצא כברק חצו ויי׳
אלהים בשופר יתקע והלך בסערות תימן יי׳ צבאות יגן עליהם
כן תגן על עמך ישראל בשלומך׳׳

אלהינו

אלהינו ואלהי אבותינו תקע בשופר גדול לחירותינו ושא נס לקבץ גליותינו וקרב פזורינו מבין הגוים ונפוצותינו כנס מירכתי ארץ והביאנו לציון עירך ברנה ולירושלים בית מקדשך בשמחת עולם ושם נעשה לפניך את קרבנות חובותינו כמצוה עלינו בתורתך על ידי משה עבדך מפי כבודך כאמור וביום שמחתכם ובמועדיכם ובראשי חדשיכם ותקעתם בחצוצרות על עולותיכם ועל זבחי שלמיכם והיו לכם לזכרון לפני אלהיכם אני יי' אלהיכם׃ כי אתה שומע קול שופר ומאזין תרועה ואין דומה לך׃ ברוך אתה יי' שומע קול תרועת עמו ישראל ברחמים׃

רצה ומודים ושים שלום וכו'׃

זה התפילה של יום הכפורים׃

אדני שפתי תפתח ופי יגיד תהלתך כי שם יי' אקרא הבו גודל לאלהינו׃ ברוך אתה יי' אלהינו ואלהי אבותינו אלהי אברהם אלהי יצחק ואלהי יעקב האל הגדול הגבור והנורא אל עליון גומל חסדים טובים וקונה הכל וזוכר חסדי אבות ומביא גואל לבני בניהם למען שמו באהבה׃

זכרנו לחיים מלך חפץ בחיים וכתבנו בספר חיים טובים למענך אלהים חיים ומלך חי עוזר ומושיע ומגן ברוך אתה יי' מגן אברהם׃

אתה גבור לעולם יי' מחיה מתים אתה רב להושיע מכלכל חיים בחסד מחיה מתים ברחמים רבים סומך נופלים ורופא חולים ומתיר אסורים ומקיים אמונתו לישיני עפר מי כמוך בעל גבורות ומי דומה לך מלך ממית ומחיה ומצמיח לנו ישועה׃

מי כמוך אב הרחמים זוכר יצוריו לחיים ברחמים ונאמן אתה להחיות מתים ברוך אתה יי' מחיה המתים׃

אתה קדוש ושמך קדוש וקדושים בכל יום יהללוך סלה ושבחך יי' אלהינו מפינו לעולם ועד כי אל מלך גדול וקדוש אתה׃

לדו' ירוש'

ובכן תן פחדך יי' אלהינו על כל מעשיך ואימתך על כל מה שבראת וייראוך כל המעשים וישתחוו לפניך כל הברואים ויעשו כולם אגודה אחת לעשות רצונך בלבב שלם כמו שידענו יי' אלהינו שהשלטון לפניך עוז בידך וגבורה בימינך ושמך נורא על כל מה שבראת׃

ובכן תן כבוד יי לעמך תהלה ליראיך ותקוה לדורשיך
ופתחון פה למייחלים לך שמחה לארצך וששון לעירך
וצמיחת קרן לדוד עבדך ועריכת נר לבן ישי משיחך במהרה בימינו
ואז צדיקים יראו וישמחו וישרים יעלזו וחסידים ברנה
יגילו ועולתה תקפץ פיה וכל הרשעה כולה כעשן תכלה
כי תעביר ממשלת זדון מן הארץ
ותמלוך אתה הוא יי אלהינו מהרה על כל מעשיך בהר
ציון משכן כבודך ובירושלם עיר קדשך ככתוב
בדברי קדשך ימלוך יי לעולם אלהיך ציון לדור ודור הללויה
קדוש אתה ונורא שמך ואין אלוה מבלעדיך כת'
ויגבה יי צבאות במשפט והאל הקדוש נקדש
בצדקה ברוך אתה יי המלך הקדוש
אתה בחרתנו מכל העמים אהבת אותנו ורצית בנו
ורוממתנו מכל הלשונות וקדשתנו במצותיך וקרבתנו
מלכנו לעבודתך ושמך הגדול והקדוש עלינו קראת ותתן
לנו יי אלהינו באהבה את יום הכפורים למחילה ולסליחה ולכפרה בו
את כל עונותינו זכר ליציאת מצרים
אלהינו ואלהי אבותינו יעלה ויבא יגיע יראה וירצה וישמע
וישמע ויפקד ויזכר זכרוננו ופקדוננו וזכרון
אבותינו וזכרון משיח בן דוד עבדך וזכרון ירושלם עיר קדשך וזכרון
כל עמך בית ישראל לפניך לפליטה לטובה לחן לחסד ולרחמים ולרצון
ביום הכפורים הזה זכרינו יי אלהינו בו לטובה ופקדינו בו לברכה
והושיענו בו לחיים בדבר ישועה ורחמים חוס וחננו וחמול ורחם
עלינו ומלטינו מכל צרה ויגון והושיענו כי אליך עינינו כי אל מלך
חנון ורחום אתה
אלהינו ואלהי אבותינו מחול לעונותינו ביום הכפורים
הזה מחה והעבר פשעינו מנגד עיניך
כאמור אנכי אנכי הוא מוחה פשעיך למעני וחטאתיך לא אזכור
ונ' מחיתי כעב פשעיך וכענן חטאתיך שובה אלי כי גאלתיך

ונ' כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם מכל חטאתיכם לפני ייי
תטהרו׃

וקדשינו במצותיך ותן חלקינו בתורתך ושבענו מטובך
ושמחינו בישועתך וטהר לבנו לעבדך באמת
כי אתה אלהים אמת ודברך מלכינו אמת וקיים לעד ברוך אתה ייי מלך
מוחל וסולח לעונותינו ולעונות עמך בית ישראל ומעביר אשמותינו בכל
שנה ושנה מלך על כל הארץ מקדש ישראל ויום הכפורים׃

רצה ייי אלהינו בעמך ישראל ובתפלתם שעה והשב העבודה
לדביר ביתך ואשי ישראל ותפלתם מהרה באהבה תקבל ברצון
ותהי לרצון תמיד עבודת ישראל עמך ותחזינה עינינו בשובך
לציון ברחמים ולירושלם ברנה ברוך אתה ייי המחזיר שכינתו
לציון מודים אנחנו לך׃ שאתה הוא ייי אלהינו ואלהי אבותינו
לעולם ועד צור חיינו ומגן ישענו אתה הוא לדור ודור נודה לך
ונספר תהלתך על חיינו המסורים בידך ועל נשמותינו הפקודות
לך ועל ניסיך שבכל יום עמנו ועל נפלאותיך וטובותיך שבכל עת
ערב ובקר וצהרים הטוב כי לא כלו רחמיך והמרחם כי לא תמו
חסדיך כי מעולם קוינו לך ועל כלם יתברך ויתרומם תמיד שמך
מלכנו לעולם ועד׃ וכתוב לחיים כל בני בריתך׃ וכל
החיים יודוך סלה ויהללו לשמך באמת האל ישועתינו ועזרתינו
סלה ברוך ייי הטוב שמך ולך נאה להודות׃ אלהינו ואלהי
אבותינו ברכנו בברכה המשולשת בתורה הכתובה על ידי משה
עבדך האמורה מפי אהרן ובניו כהנים עם קדושיך כאמור׃
יברכך ייי וישמרך׃ יאר ייי פניו אליך ויחנך׃ ישא ייי פניו אליך
וישם לך שלום׃ שים שלום טובה וברכה חסד ורחמים
עלינו ועל כל ישראל עמך ברכנו אבינו כלנו כאחד באור פניך כי
מאור פניך נתת לנו ייי אלהינו תורת חיים אהבת חסד [illegible]
וברכה ורחמים וחיים ושלום וטוב יהיה בעיניך לברך את עמך
ישראל בכל עת ובכל שעה בשלומך׃ בספר
חיים טובים ברכה ושלום ופרנסה טובה נזכר ונכתב אנו וכל עמך

בית ישראל לחיים טובים ולברכה ולשלום ברוך אתה יי עושה השלום //
ויאמ׳ וידוי

אלהינו ואלהי אבותינו תבא לפניך תפלתינו ·
ואל תתעלם מתחינתינו שאין אנו עזי פנים
וקשי עורף לומר לפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו
צדיקים אנחנו ולא חטאנו / אבל אנחנו ו

חטאנו אשמנו / בגדנו / גזלנו / דברנו דופי / העוינו והרשענו
זדנו חמסנו / טפלנו שקר / יעצנו רע כזבנו / לצנו /
מרדנו / ניאצנו סררנו / עוינו פשענו / צררנו קשינו עורף /
רשענו / שחתנו / תעבנו / תעינו תעתענו //

סרנו ממצותיך וממשפטיך הטובים ולא שוה לנו ואתה צדיק על כל
הבא עלינו כי אמת עשית ואנחנו הרשענו // מה נאמר
לפניך יושב מרום ומה נספר לפניך שוכן שחקים הלא כל הנסתרות
והנגלות אתה יודע // אתה יודע רזי עולם ותעלומות
סתרי כל חי אתה חופש כל חדרי בטן ובוחן כליות ולב אין כל דבר נעלם
ממך ואין נסתר מנגד עיניך // יהי רצון מלפניך יי אלהינו
ואלהי אבותינו שתסלח לנו על כל חטאותינו ותמחול לנו על כל פשעינו
ותכפר לנו על כל עונותינו // על חטא שחטאנו לפניך באונס

ועל חטא באונס / וברצון | על חטא בבלי דעת / | על חטא בדעת ובמרמה /
על חטא בגלוי / | ועל חטא בגלוי עריות / | על חטא בדבור פה /
על חטא בהרהור הלב / | על חטא בועידת זנות / | ועל חטא בשוגג /
על חטא בזדון / | ועל חטא בחלול השם / | על חטא בטפשות הלב /
ועל חטא בטומאות שפתים | על חטא ביצר הרע / | ועל חטא ביודעים
ועל חטא בלא יודעים / | סלח לנו / | ומחל לנו / | כפר לנו /
על חטא בכפת שוחד | ועל חטא בכחש ובכזב | על חטא בלצון
ועל חטא בלשון הרע / | על חטא במשא ובמתן | על חטא בנשך ובמרבית /
על חטא בשיחת שפתים / | ועל חטא בסיקור עינים | על חטא בעינים רמות /
על חטא בעזות מצח / | על חטא בפריקת עול | ועל חטא בפתחון פה
על חטא בצדיית רע / | ועל חטא בקשיות עורף | על חטא בתקיעת יד /

ועל חטא ברִיצַת רגלים להרע | על חטא בשבועת שוא
ועל חטא בשנאת חנם | על חטא בתשומת יד | ועל חטא בתמהון לבב׳
סלח לנו׳ מחל לנו | כפר לנו׳

ועל חטאים שאנו חייבים עליהם | קרבן עולה ויורד
ועל חטאים שאנו חייבים עליהם׳ | אשם׳
ועל חטאים שאנו חייבים עליהם | כרת׳
ועל חטאים שאנו חייבים עליהם | חטאות
ועל חטאים שאנו חייבים עליהם | מיתה
ועל חטאים שאנו חייבים עליהם | מיתה בידי אדם וכרת בידי שמים
ועל חטאים שאנו חייבים עליהם | מלקות ארבעים׳
ועל חטאים שאנו חייבים עליהם | מכת מרדות׳
סלח לנו׳ מחל לנו׳ כפר לנו׳

ומצות
מיתות
סקילה
שריפה הרג וחנק על עשה ועל לא
תעשה את שיש בה קום עשה ואת
שאין בה קום עשה את שגלוים לנו ואת
שאינם גלוים לנו את שגלוים לנו כבר אמרנום לפניך ואת שאינם גלוים לנו
הם גלוים וידועים לפניך כדבר שנאמר הנסתרות ליי׳ אלהינו והנגלות לנו ולבנינו
עד עולם לעשות את כל דברי התורה הזאת כי אתה סלחן לישראל ומחלן
לשבטי ישורון ומבלעדיך אין לנו מלך מוחל וסולח אלא אתה׳׳

אלהי
עד שלא נוצרתי איני כדאי ועכשיו שנוצרתי כאלו לא
נוצרתי עפר אני בחיי קל וחומר במיתתי הרי אני לפניך
ככלי מלא בושה וכלימה יהי רצון מלפניך יי׳ אלהי ואלהי אבותי
שלא אחטא עוד ומה שחטאתי לפניך מרק ברחמיך הרבים אבל לא
על ידי יסורין וחלאים רעים יהיו לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך
יי׳ צורי וגואלי׳׳ שלום במרומיו ושלום בשוריוני עושה שלום
במרומיו הוא יעשה שלום עלינו ועל כל ישראל ואמרו אמן׳

זה הסדר מתפללין בליל יום הכיפורים׳
ובשחרית לתפלת י״ח ולמנחה כמו כן

וזה תפלת מוסף

ויתפלל כל הסדר מזכרנו עד זכר ליציאת מצרים

ומפני חטאינו גלינו מארצנו ונתרחקנו מעל אדמתנו
ואין אנו יכולין לעשות חובותינו בבית בחירתך
בבית הגדול והקדוש שנקרא שמך עליו מפני
היד שנשתלחה במקדשך. יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו
מלך רחמן שתשוב ותרחם עלינו ועל מקדשך ברחמיך הרבים ותבנהו
מהרה ותגדל כבודו. אבינו מלכנו גלה כבוד מלכותך עלינו והופע והנשא
עלינו לעיני כל חי וקרב פזורינו מבין הגוים ונפוצותינו כנס מירכתי ארץ
והביאנו יי אלהינו לציון עירך ברנה ולירושלם בית מקדשך בשמחת
עולם ושם נעשה לפניך את קרבנות חובותינו תמידין כסדרן ומוספין
כהלכתן. את מוסף יום הכפורים הזה נעשה ונקריב לפניך באהבה
כמצות רצונך כמו שכתבת עלינו בתורתך על ידי משה עבדך ומפי
כבודך כאמור. ויום חג והיות בשבת אומר וביום השבת וכו'. ובעשור
לחדש השביעי הזה מקרא קדש יהיה לכם ועניתם את נפשותיכם
כל מלאכה לא תעשו. והקרבתם עולה ליי ריח ניחוח פר
בן בקר אחד איל אחד כבשים בני שנה שבעה תמימים יהיו לכם
ומנחתם ונסכיהם כמדובר שלשה עשרונים לפר ושני עשרונים
לאיל ועשרון לכבש ויין כנסכו ושעיר לכפר ושני תמידין כהלכתן.

כשחל והיות בשבת אומ' ישמחו במלכותך כול' עד זכר למעשה בראשית.
אלהינו ואלהי אבותינו מחול לעונותינו וכו'. וקדשינו במצותיך עד מקדש
ישר' ויום הכפורים. רצה ומודים וכתוב לחיים. כספר חיים ט' עד עושה
השלום. ואומ' וידוי ט' אלהי עד שלא נוצרתי הכל מה שכתוב לפנים.
ולמנחה יתפלל כמו לשחר. וזה יתפלל לנעילה

זכרנו לחיים מלך חפץ בחיים **וחתמנו**
בספר החיים למענך
אלהים חיים. מלך עוזר ומושיע ומגן.
ברוך אתה יי מגן אברהם. אתה גבור לעולם יי מחיה מתים וכו'.
מי כמוכה אב הרחמים **זוכר** יצוריו לחיים ברחמים

ונאמן אתה להחיות מתים ברוך יי מחיה המתים׃ אתה קדוש׳

ובכן תן פחדך יי אלהינו על כל מעשיך ואימתך על כל מה שבראת
ויראוך כל המעשים וישתחוו לפניך כל הברואים׳
ויעשו כולם אגודה אחת לעשות רצונך בלבב שלם׳ כמו שידענו
יי אלהינו שהשלטון לפניך עוז בידך וגבורה בימינך ושמך נורא על
כל מה שבראת׃

ובכן תן כבוד יי לעמך תהלה ליראיך ותקוה לדורשיך׳
ופתחון פה למיחלים לך שמחה לארצך וששון לעירך
וצמיחת קרן לדוד עבדך ועריכת נר לבן ישי משיחך במהרה בימינו

ובכן צדיקים יראו וישמחו וישרים יעלוזו וחסידים ברנה
יגילו ועולתה תקפוץ פיה כי כל הרשעה כלה כעשן
תכלה כי תעביר ממשלת זדון מן הארץ׃

ותמלוך אתה הוא יי אלהינו מהרה על כל מעשיך על
הר ציון משכן כבודך ועל ירושלים עיר קדשך׳ ככת׳
בדברי קדשך ימלוך יי לעולם אלהיך ציון לדור ודור הללו יה׃

קדוש אתה ונורא שמך ואין אלוה מבלעדיך ככתוב ויגבה
יי צבאות במשפט והאל הקדוש נקדש בצדקה ברוך
אתה יי המלך הקדוש׃

במשפט

אתה בחרתנו מכל העמים אהבת אותנו ורצית בנו ורוממתנו
מכל הלשונות וקדשתנו במצותיך וקרבתנו מלכנו
לעבודתך ושמך הגדול והקדוש עלינו קראת ותתן לנו יי
אלהינו באהבה את יום הכפורים הזה למחילה ולסליחה ולכפרה
בו את כל עונותינו זכר ליציאת מצרים׃

על

אלהינו ואלהי אבותינו יעלה ויבא יגיע יראה וירצה
וישמע ויפקד ויזכר זכרוננו ופקדוננו וזכרון
אבותינו וזכרון משיח בן דוד עבדך וזכרון ירושלים עיר קדשך וזכרון
כל עמך בית ישראל לחן ולחסד ולרחמים ולרצון ביום הכפורים הזה׳ זכרנו
יי אלהינו בו לטובה׳ ופקדנו בו לברכה׳ והושיענו בו לחיים בדבר ישועה
ורחמים חוס וחננו וחמול ורחם עלינו ומלטינו מכל צרה ויגון והושיענו׳

כי אליך עינינו כי אל מלך חנון ורחום אתה׳׳

אלהינו ואלהי אבותינו מחול לעונותינו ביום הכפורים הזה מחה
והעבר פשעינו וחטאתינו מנגד עיניך כאמור אנכי אנכי הוא מוחה
פשעיך למעני וחטאתיך לא אזכור׳ ונ׳ מחיתי כעב פשעיך וכענן חטאתיך
שובה אלי כי גאלתיך׳ ונ׳ כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם מכל
חטאתיכם לפני יי׳ תטהרו׳׳

קדשנו במצותיך ותן חלקנו בתורתך ושבענו מטובך
ושמחנו בישועתך וטהר לבנו לעבדך באמת כי
אתה אלהים אמת ודברך מלכנו אמת וקיים לעד ברוך אתה יי׳ מלך
מוחל וסולח לעונותינו ולעונות עמך בית ישראל ומעביר אשמותינו בכל שנה
ושנה מלך על כל הארץ מקדש ישראל ויום הכפורים׳׳

רצה ומודים עד לעולם ועד׳ **וכתוב** לחיים כל בני בריתך
וכל החיים וכו׳ וברכת כהנים ושים שלום עד בשלומך

בספר חיים טובים ברכה ושלום ופרנסה טובה נזכר **ונכתב** לפניך
אנו וכל עמך בית ישראל לחיים טובים ולשלום׳
ברוך אתה יי׳ עושה השלום׳׳

אלהינו ואלהי אבותינו תבא לפניך תפלתנו ואל תתעלם
מתחנתנו שאין אנו עזי פנים וקשי ערף לומר
לפניך יי׳ אלהינו צדיקים אנחנו ולא חטאנו׳׳ אבל אנחנו חטאנו
אשמנו׳ בגדנו׳ גזלנו׳ דברנו דופי׳ העוינו׳ והרשענו
זדנו חמסנו׳ טפלנו שקר׳ יעצנו רע׳ כזבנו׳ לצנו׳
מרדנו ניאצנו׳ סררנו׳ עוינו׳ פשענו׳ צררנו׳ קשינו ערף׳
רשענו׳ שחתנו׳ תעבנו׳ תעינו׳ תעתענו׳׳ סרנו
ממצותיך וממשפטיך הטובים ולא שוה לנו׳ ואתה
צדיק על כל הבא עלינו כי אמת עשית ואנחנו הרשענו׳׳
מה נאמר לפניך יושב מרום ומה נספר לפניך שוכן שחקים הלא כל הנסתרות
והנגלות אתה יודע׳׳

אתה נותן יד לפושעים
וימינך פשוטה

לקבל שבים ותלמדנו יי אלהינו
להתוודות לפניך כאישים עונותינו
למען תקבלנו בתשובה שלימה
כאישים וכניחוחים למען דבריך
ודברי פיך כעשר אמרת אין קץ
לאישי חובותינו ואין מספר לניחוחי
אשמותינו אתה יודע שאחריתנו
רימה ותולעה לפיכך הרבית סליחתינו
מה אנו מה חיינו מה חסדינו מה
צדקינו מה ישענו מה נאמ׳ לפניך
יי אלהינו ואלהי אבותינו הלא כל
הגבורים כאין לפניך ואנשי השם
כלא היו וחכמים כבלי מדע ונבונים
כבלי השכל כי כל מעשיהם תוהו
וימי חייהם הבל לפניך ומותר האדם
מן הבהמה אין כי הכל הבל ״ אתה
הבדלת אנוש מראש ותכירהו לעמוד

לפניך כי מי יאמר לך מה תפעל ואם
יצדק מה יתן לך׳׳ ותתן לנו יי׳ אלהינו
את יום הכפורים באהבה קץ ומחילה
לכל עונותינו למען נחדל מעשק
ידינו ונשוב לעשות חוקי רצונך בלבב
שלם ואתה ברחמיך הרבים רחם עלינו
כי לא תחפוץ בהשחתת עולם שנאמ׳
דרשו יי׳ בהמצאו קראוהו בהיותו
קרוב׳ ונא׳ יעזוב רשע דרכו ואיש און
מחשבותיו וישוב אל יי׳ וירחמיהו
ואל אלהינו כי ירבה לסלוח׳׳ ואתה
אלוה הסליחות חנון ורחום ארך אפים
ורב חסד ומרבה להטיב ורוצה אתה
בתשובתן של רשעים ואין אתה חפץ
במיתתן בדבר שנ׳ אמור להם חי
אני נאם יי׳ אלהים אם אחפוץ במות
הרשע כי אם בשוב רשע מדרכו וחיה

ונ' שובו שובו מדרכיכם הרעים למ'
תמותו בית ישר' ונ' החפץ אחפץ
במות רשע נאם יי' אלהים הלא כז
בשובו מדרכיו וחיה ונ' כי לא אח
אחפוץ במות המת נאם יי' אלהים
השיבו וחיו כי אתה סולחן לישר'
ומוחלן לשבטי ישורון ומבלעדיך
אין לנו מלך מוחל וסולח אלא
אתה: אלהי עד שלא נוצרתי
איני כדיי ועכשיו שנוצרתי כאילו
לא נוצרתי עפר אני בחיי קל וחומ'
במיתתי הרי אני לפניך ככלי מל'
בושה וכלימה יהי רצון מלפניך
יי' אלהי ואלהי אבותי שלא אחטא
ומה שחטאתי לפניך מרוק ברחמי'
הרבים אבל לא על ידי יסורין וחלא'
יהיו לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך
יי' צורי וגואלי: שוים כשווין:

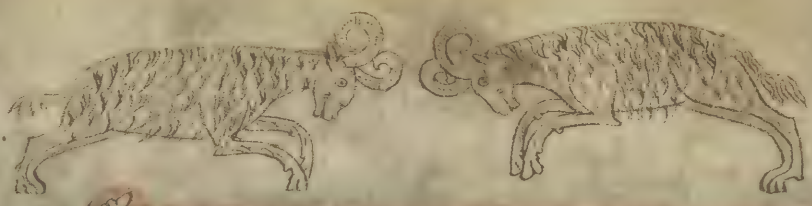

הושענא

למענך אלהינו׳ למענך בוראינו׳ למענך גואלינו׳ למענך דורשינו׳

למען אמתך׳ למען בריתך׳ למען גדלך׳ למען דתך׳
למען הודך׳ למען ועודך׳ למען זכרך׳ למען חסדך׳
למען טובך׳ למען יחודך׳ למען כבודך׳ למען למודך׳
למען מלכותך׳ למען נצחך׳ למען סודך׳ למען עזך׳
למען פארך׳ למען צדקתך׳ למען קדשתך׳ למען רחמיך הרבים׳
למען שכינתך׳ למען תהלתך׳
הושענא׳

אערוך

שועי׳ בבית שועי׳ גליתי בצום פשעי׳
דרשתיך בו להושיעי׳ הקשיבה לקול שועי׳
וקומה והושיעי׳ זכור ורחם והושיעי׳
חי כן תשעשעי׳ טוב כיונך שעי׳ יחיש והושיעי׳
כלה מרשיעי׳ לא עוד תרשיעי׳ מהר אלהי ישעי׳
נצח והושיעי׳ סימו עם ישעי׳ עבור על פשעי׳
פנה אלי והושיעי׳ צוי עדיך והושיעי׳ קבל מן שועי׳
רחום חיש ישעי׳ שדי והושיעי׳ תופיע והושיעי׳
הושענא

אדון

המושיע׳ בלתך אין מושיע׳ גבור ורב להושיע׳
דלותי ולי יהושיע׳ האל המושיע׳ ומציל ומושיע׳
זועקיך תושיע׳ חוכיך הושיע׳ טלאיך תשביע׳
ימו להשביע׳ כל שיח תדשיא ותושיע׳ לגיא בל תרשיע׳
מגדים תמגדיך ותושיע׳ נשיאים להסיע׳ שעירים להשביע׳
עננים מלהמניע׳ פותח יד ומשביע׳ צמאיך תשביע׳
קוראיך הושיע׳ רב להושיע׳ שוחר טוב ומושיע׳ תמימיך תושיע׳
הושענא׳

אל למושעות

בארבע שבועות׳

גשמים משופעות / דופקי ערך שועות / הוגי שעשועות //
והדתם ומשתעשעות // זועקים והשעות / חוכי ישועות /
טפולים בך שעות / יודעי בין שעות / כורעי משועות /
לבכין שועות / מפיך משועות / נותן תשועות /
ספורות משוועות / פועל ישועות / צריך נשועות /
קרב תשועות / רגש תשוועות / שעש שעות
תדרש ישועות // הושענו //

אבן שתיה / בית הבחירה / גורן ארנן / דביר המוצנע
הר המוריה / והר יראה / זבול תפארתך / חנה דוד /
טוב הלבנון יפה נוף / משוש כל הארץ / כלילת יופי
לינת הצדק / מכון לשבתך / נוה שאנן / סוכת שלם / עליית שבטים
פנת יקרת / ציון המצוינת / קדש הקדשים / רצוף אהבה /
שכינת כבודך / תל תלפיות // הושע נא //

אום אני חומה / ברה כחמה / גולה וסורה / דמתה
לתמר / ההרוגה עליך / ונחשבת כצאן טבחה /
זרויה בין מכעיסיה / חבוקה ודבוקה בך /
טוענת עולך / יחידה לייחדך / כבושה בגולה / לומדת יראתך /
מרוטת לחי / נתונה למכים / סובלת סבלך / עניה סוערה /
פדויית טוביה / צאן קדשים / קהלות יעקב / רשומים בשמך /
שואגים הושיענו / תמוכים עליך הושיענו //

אדמה מארר / בהמה ממשכלת / גרן מגזם //
דגן מדלקת / הון ממארה / ואוכל ממהומה /
זית מנשל / חטה מחגב / טרף מגובי //
יקב מילק / כרם מתולעת / לקש מארבה / מגד מצלצל /
עדרים מדלות / פרות משדפון / צאן מצמיתות / קציר מקללה
רב מרזון / שבולת מצנון / תבואה מחסיל / הושע נא //

אדם ובהמה / בשר ונשמה / גיד ועצם ורקמה /
דמות וצלם וקומה / הוד להבל דמה / ונמשל
כבהמות נדמה / זיו ותואר וקומה / חידוש

פני יורוה׳ יקבים לקווה׳ כרמים לשקווה׳ ותבל המוסלווה׳ עוז
ופירות לסווה׳ נשייה לקייווה׳ שיחים לחוווה׳ ערנים לעייווה׳
פרחים להעלווה׳ עודים לנשווה׳ קרים לחרווה׳ רביבים לשלווה׳
שדייה לרוווה׳ תלויה ארץ על בלימה׳ הושענא׳

אדון

למען

העריך לאהב יושע׳ ולמען בן נעקד על עצים ויושע׳
ולמען גיבור נאבק עם שר יושע׳
ולמען דגלים נחית במדבר׳ יושע׳

ולמען הנעלה ונתעלה במלאכי יושע׳ למען והזיז לך לסגן מליציו׳ יושע׳
ולמען זכר בריות נטעת׳ וז יושע׳ ולמען חכמי ירועות ועטן׳ יושע׳
ולמען טיכוס הר ירחת עלין׳ יושע׳ ולמען ידידות יושר לחכמת ומשורי יושע׳
ולמען כוזה לך עד שנעה׳ ה יושע׳ ולמען לקח ומחמדות יושע ומסיר חיון׳ יושע׳
ולמען מקנו קנייה כ יושע׳ ולמען נו יחו וירדו יובני יושע׳
ולמען שם עולה הלב פליו יושע׳ ולמען עוזר בלין ועדינה׳ ב יושע׳
ולמען פיו במעיה וירדה יושע׳ ולמען יבני נתעלה ברכב יושע וסוסי יושע׳
ולמען קדושים ומשולכים עליך ב יושע ולמען יכון יכבן הן ונהרי יושע׳
ולמען שוועות הילך השייעה ב יושע׳ ולמען תורות יולפים תשים בכור׳ יושע׳

הושע נא׳׳

התנער

ושם והתהילה׳ תשיבנו יה החבל ויה המחולה׳
תרוממנו לגדולה ולמעלה׳ תזכירנו לבית התפלה׳
תבניבנו במעון על פלג ורים שתולה׳ תקדשנו
ותבל והחולה׳ תעטרינו בזהבה כלולה׳ תשמחינו בבית גלה׳ תנהלינו
על מי מנוחות סלה׳ תגאלינו שלם ושלוה׳ תושיענו עוז וגדולה׳ תסבירנו חבויה
בכתר המעלה׳ תיירשינו יורח סלה׳ תטענו בושר וסילה׳ תחוננו
מחורים וחוולה׳ תוכירינו מור ריות עולה׳ תגיענו לדין הגמולה׳ תודיענו
מישע וגילה׳ תלבבינו בבנין עירך תהילה׳ תעדרינו על פי יום והתפילה׳
תזכירנו בששון וגילה׳ תבניינו בורעה שון והעלייה׳ תחוקינו ז
שדי יעקב סלה׳ הושע נא׳׳

אום

נעירה כבבת׳ בונית ברת נפש השיבת׳ גוזרת הולכת
טבת׳ דורשת ומשיוות שבת׳ הקובעת יולפים

ומשתה

וסר ושמור וקדושות ב	שבת	חשה וזהר בריות	שבת
טורחת פו ומשישה ב	שבת יושבת	יום מלוו ומחנת עד מלות	שבת
כבוד ועונג קוריאה ב	שבת	לבוש וכסות ומחופת ב	שבת
ודיוק והכנה ו	שבת	נעם וגדים ונעשות ב	שבת
סעודות שלש וקדושות ב	שבת	ע שתי כפות טינעת ב	שבת
פורטת יורכע רשומות ו	שבת	ינוני הדולקות נר מדלקת ב	שבת קידוש היום
יען שבע ומצות ב	שבת	שמעה ברית וקריאה ב	שבת ויקדשת בשבת
תענוגה ויום שבתון	שבת	הושענא	

אני והו הושיעה נא כהושעת

אלים בלוד עמך בצאתך לישע עמך כן הושע

כהושעת גוי ואלהים דרושים לישע אלהים כן הוש

כהושעת המון צבאות ועמם מלאכי צבאות כן הוש

כהושעת זכים מבית עבדים חנון בידם מעבידים כן הושענו

כהושעת טבועים בגיון גזרים יקרך עמם מעבירים כן הושענו

כהושעת כנה משוררת ויושע לגוחה מצויינת ויושע כן הושענו

כהושעת מאמר והוצאתי אתכם נקוב והוצאתי אתכם כן הושענו

כהושעת סובבי מזבח עומסי ערבה להקיף מזבח כן הושענו

כהושעת פלאי ארון כהופשע צער פלשת בחרון אף ונושע כן הושענו

כהושעת קהלות בבלה שלחת רחום למענם שולחת כן הושענו

כהושעת שבות שבטי יעקב תשוב ותשיב שבות אהלי יעקב

כן הושענו אני והו הושיעה נא כהושעת

אב המון השליך עליך יהב מעדו רדתה ומלאתו ומלהב כן הוש

כה גזע מסר יחידתו לשוחט רמת וחורו ירד יום תשוחה כן הוש

כה המולך עם קדיש ועיר ומלאתו השטם שעיר כן הוש

כהוש ורעו בכורים יום העיר בטח הררת ירדנו בעסעם והלוט לבטח כן הוש

כהוש טהורים מופריכוון מזולם ירדנו טוינמות מזו יולם כן הוש חסר כ"ין

כהוש שומרי מצות וחוכי ישועות אל למושעות והושיע נא

אני והו הושיעה נא אנא הושיעה נא והצליחה נא

אחון חין תדירי ישעך בערכי נהו ושעשעך והושע נא

יענך גאולת כנת מטעך / דגולה בטיבותך והושיעה נא

יענך הבט לברית טיבעך / והחשכי ארץ מהטביעך והושיעה נא

יענך וכור לנו יום ידעך / חסדך לנו מהודיעך והושיעה נא

יענך טהורי לב מהפלייך / יודע כי הוא פליאך והושיעה נא

יענך כביר כח תת ישעך / ליחוסיך מהשביעך והושיעה נא

יענך מלין ומשיאות עם משועך / מעקד בהר המור שימעך והושיעה נא

יענך סגב יושבי נטעך / עריכם מהניעך והושיעה נא

יענך פתח לנו אוצרות ישעך / יגיה ויחן מהרכיעך והושיעה נא

יענך קוראיך ארץ ברועעך / יענה מטוב ורעך והושיעה נא

יענך שעריך תשא ותשויך / תת תהלות מהושיעך והושיעה נא

יענך אל נא הושע נא / והושיעה נא //

אנא

הענר

כשה יוכר / שוועת ומספרך אל תחכר / הושע והושיעה נא

אל נא יבואו ויבינו והרעיתך פעולתך ורעיתך הוש והושיעה נא

אל נא עיני הימון / שיחם עם כעת רינון / הוש והושי נא

אל נא משירי לך עין / ומתחננים יהיו כמין הוש והושי נא

אל נא יענו ויגן תושיעים / טפלים בך וכשוח טשעים הושע והוש נא

אל נא וזכור תזכור / הנכורי בותך וכור / הוש והושי נא

אל נא ברך מעיטור שנה / יודרי שעה כפילי ביום הושענא הוש והושי נא

אל נא הושע נא והושיעה נא הושע נא סלח נא והצליחה נא / והושיעינו אל מעוזינו //

תענה

תענה אמונים שופכים לך שיחים / ולמען

בא באש ובמים / גזרת ואמרת יוקח נא מעט מים הושיעה נא

תענה תלים גזי גזרי מים הושיעה נא

ולמען הנעקד בשער השמים / ושב וחפר בארות מים הושיעה נא

תענה זכים חונים עלי מים הושיעה נא

ולמען חלק ופצל בשיקתות המים / עשן ונגל אבן מבאר מים הושיעה נא

תענה ידידים עתלי רת ומשאות מים / הושעה נא

ולמען כהן משעותם מים / והמדיו ונדעיחון מים / הושיעה נא

תענה מתחנים כישימון עלי מים הושיעה נא

ולמען מוחן בית ומסיך מים / סלע הך ויזובו מים / הושיעה נא

תענה אמונים על בור מים הושענו

ואושן פקיד ונסכה מי ורבבת מים אמוניים להשקות הם ובעיים

תענה קדושים ונסכי לך מים׳ הושענו

ואושן ראש ומשוררים תיוב שאובת מים׳ הושענו

תענה הגויה כן ויסך לך מים הושענו

ואושן [שולים] מרכוע יושבי מים הושענו

תענה תל תלפיות בית ותנין מים הושענו

ואושן תפתח ארץ ויפרו ישע ותרעיף שמים׳ הושענו׳

והושיענו אל ומעזרנו׳ יומו אל נא הושענו והושיעה נא אבינו אתה׳

ואושן **תמים** ממרומיו׳ המטות ברוב ערקותיו׳ ...
המים משטף מכין תכוו מים׳
ליום יומי הושנה׳ הושע נא והושיעה [נא] אבינו אתה

ואושן אב ויחיד נחנט לאיזה׳ ובעת יזיה השה ושלה׳ במשורתן
עבדין ומימוע מים׳ לגלה וסורה׳ הושע נא והושיע נא אבינו אתה

ואושן קדם שיית מרכה׳ המשטם לשוך חיכה׳ ומייחם במיקלות
כשיקתות המים׳ לרוותה לתור׳ הושע נא והושיע נא אבינו אתה׳

ואושן ינרח היות לך לכהן׳ כחתן פאר יכהן׳ ונסכה במוספה מי
ורבבת מים׳ ותהר הטוב׳ הושע נא והושיע נא אבינו את׳

ואושן שיור היות גביר לאחיו׳ יהודה אשר גבר באחיו׳ ומספר זכמו
ותדלין ידלו מים׳ לאלף כי יום ומענק הושע נא והושיע נא אבי את׳

ואושן [מבדיו] עניו ומל ומוחן׳ אשר בידו מטה האל׳ ומשוך לגליו
ומשוי המים׳ לאות המשקפה הושע נא והושיע נא אבינו אתה׳

ואושן שמותו מאליכי וזרמים׳ הלוכש אורים ותומים׳ ורעיתה לכן
מוקדש כשמן מרחיצת מים׳ לחזות יוהבה׳ הושע נא והושיע׳

ואושן נביאה ונחזות וחכמים׳ ומוריה לכל המשוה עינים׳ ונגלה רעותה
ושתה באר מים׳ לטובו אוהלין׳ הושע נא והושיעה נא אבינו אתה׳

ואושן ומשורת אשר לין מש מאוהלו׳ ורוח הקדש על יורהו׳ מעבדו
מירדן נכרתו המים׳ ליונה שהיו תוה׳ הושע נא והושיע נא אבי את׳

ואושן לימוד רזות לטובה אות׳ ועק יזיה נפלאות׳ ומץ טל וקניזה
ודליו ספק מים׳ לכלת לבנן׳ הושע נא והושיעה נא אבינו אתה׳

ואושן שלם כל ומעשים הנעים בעשרה נסים כשר הלוכים נא יוקח מן ומנע מים לברה כחל הושע והו אבי את

למען כלולי עשות ונחלתך · יושר כרם ותקוה תשועתך · ימותי והגי
כלולים כרם ורים · ואי רות עולה · הושע נא הושיע נא אבינו אתה
למען יחיד עומרים ראש · יושר ורחם לעיר הקודש · והמקדש אלהי ז
הבקעת לו ורים · ולא סרו בך הושע נא והושיע נא אבינו אתה
למען טוב הוד וגדל · ומקדשות לב ערה חדל · בשוב עם ותמן עז
ושיזוב ורים ·· ומזוה כרושלם · הושע נא והושיע נא אבינו אתה ·
למען חיך ומיפר בשיר · הלוויר תורה כל כלי שיר · ונסך לפנין סביב
שתות ורים · ושוו בך סכים הושע נא והושיעה נא אבינו אתה
למען יך עולה בסערה · המקנו והשיב עברה · לפיוון ירדה יוש
ויחכה עפר ורים ·· לפני מי כהוכה הושע נא והושיע נא אבינו אתה
למען היהיר עשות ריעור · המכריז תשובה לימוער · יין כבוין וחתי
סתם ומעיינות ורים · לימין וחלו יופי הושע נא והושיע נא אבינו אתה ·
למען דרשוך בתוך הגולה · וסודך לוו גולה · כלי ההתמלו דרשו ז
ורעונים ורים ·· יקוריוך בנר הושע נא והושיעה נא אבינו אתה ·
למען גזור חכמה ובינה · סופר והדיר ותפוש אמונה · והחמרינו מורים
המושלים ברחבי ורים · ורבתי עם הושע נא והושיע נא אבינו אתה ·
למען כרור היום כלו לב · השופכים לך מים לב · שוללים ומך עוז
ותרות ורים · ושורתך כים הושע נא והושיעה נא אבינו אתה ·
למען יחוורי יגדל שמך · והם נחלתך ועמך · עוזרים לישע מארץ
עייפה ורים · והרתה לנו ונעוה · הושע נא והושיע נא אבינו אתה

רחם נא קהל עדת ישורון · סלח ומחל עונם · והושיענו אלהי ישענו ·

א
אז מעיני עבדים אל יד אדונים · באנו לפניך נדונים · והושיענו אלהי ישענו
ראשון
מזה אדוני האדונים · נתגרו בנו מדנים · בעלונו זולתך אדונים · והא אל ישע
הן גשנו היום בתחנון · עדיך רחום וחנון · וספרנו נפלאותיך בשינון · והא אל ישע
זכות חוב ודבש · מי אל תכבש · השירת ורים כאשר תחבש · והושי אלהי ישענ
טעינו משורינה · ביד שכנה ושונה · ישר יצדיק אל נאמנה · והוש אלהי ישענ
ומתחננים עלי ורים · מערכים על ימי ורים · מן דכור ומן מסוך ההרים · והוש אלהי ישענ
סיחים בריך ומעתם · שוארים משועתם · עם לקול פגיעתם · והוש אלהי ישענ
פעל ישועות לכולם שעות · צדקם אל וישועות · והוש אלהי ישענ

ברוך ברית לאדון
שדי כל ימי האדון
ולכל פריץ פרין
והא אלהי
ישענ

קול תקשם תישע · תפתח ארץ ויפרו ישע · להושיע ואין הפך מושיע ·
שערי שמים פתח · ואוצרך לנו תפתח · תושיענו וריב אל תמתח ·

קול מבשר מבשר ואומר

אומץ ישעך בא · קול דודי הנה זה בא · ומב' ויא'
בא ברבבות כתים · לעמוד על הר הזיתים · ומב' ויא'
גשתו בשופר לתקוע · תחתיו ההר יבקע · ומב' ויא'
דפק והציץ וזרח · ונמוש חצי ההר ממזרח · ומבשר ואומר
הקים מלולו ונאומו · ובא הוא וכל קדושים עמו · ומבשר ואומר
ולכל באי עולם · בת קול ישמע בעולם · ומ' וא'
זרע עמוסי רחמו · נולדו כילד ממעי אמו · ומבשר ואומר
חלה וילדה מי זאת · מי שמע כזאת · ומבשר ואומר
טהור פעל כל אלה · ומי ראה כאלה · ומבשר ואומר
ישע וזמן הוחד · היוחל ארץ ביום אחד · ומבשר ואומר
כביר רום ותחת · אם יולד גוי פעם אחת · ומבשר ואומר
לעת יגאל עמו · נאור לעת ערב יהיה אור · ומ' וא'
מושיעים יעלו לציון · כי חלה גם ילדה ציון · ומבשר ואומר
נשמע קול בכל גבולך · הרחיבי מקום אהלך · ומבשר ואומר
שימי עד דמשק משכנותיך · קבלי בניך ובנותיך · ומבשר ואומר
עלזי חבצלת השרון · כי קמו ישני חברון · מב' ואו'
פנו אליך ויושעו · קבלו עליכם מלכות משיח · מב' ואו'
צוח ישיש צמח שמו · היו דוד בעצמו · ומבשר ואומר
קומו נמושי עפר · הקיצו ורננו שוכני עפר · ומבשר ואומר
רבתי עם בהמליכו · מגדול ישועות מלכו · ומבשר ואומר
שם רשעים להאביד · ועושה חסד למשיחו לדוד · ומבשר ואומר
תנה ישועות לעם עולם · לדוד ולזרעו עד עולם · ומבשר ואומר

הושיעה את עמך וברך את נחלתך ורעם ונשאם עד העולם · ויהיו נא דב'
דברי אלה אשר התחננתי לפני יי' קרובים אל יי' אלהינו יומם
ולילה לעשות משפט עבדו ומשפט עמו ישראל דבר יום ביומו
למען דעת כל עמי הארץ כי יי' הוא האלהים אין עוד

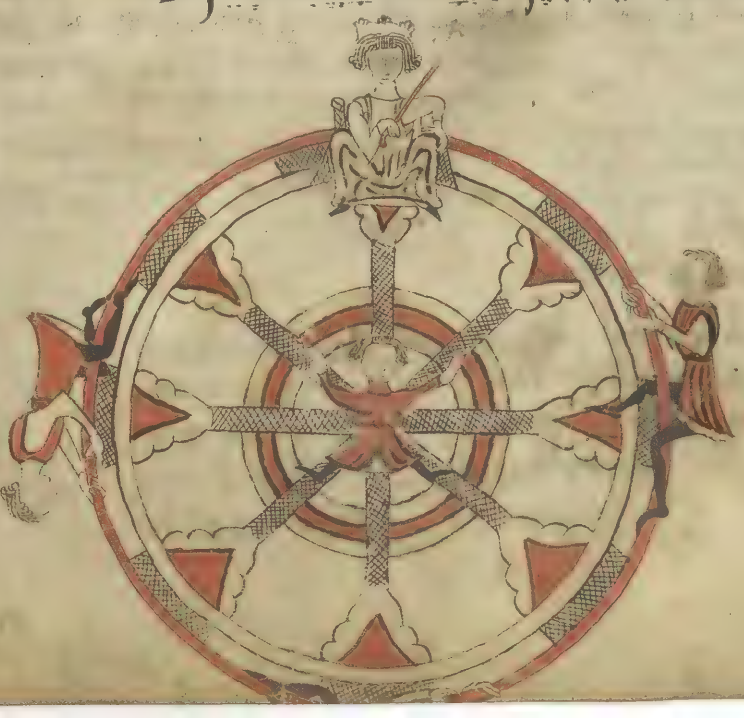

פסק מה... כל דל
ומי שמין לו ...
יום מברך אומר
... כמה פעמים
נשאלתי בשבת זו
ואמרתי לשואלי
אגדה ...
... בירך ...
הלל והושענות ...
כדרכו והכל ...
ברכה · ...
...
...
תשובתו ··

ולכל באי ... חיים ומי ש...
ולב ואיתרוג ...
עולם זה ולחיי העולם ...
ואם לא ... מקיים ב...
התורה כולה · כי הבור...
יתב' שמו התחיל תורה
בב' וסיים בל' ... והוא
התחיל בו וסיים בל'...
... לולב ... ב...
קיים כל התורה ...
שבתוכן ··

קידוש של שבועות

ויום חל להיות שבועות בשבת מתחיל כך:

ויכלו השמים והארץ וכל צבאם ויכל אלהים ביום השביעי מלאכתו אשר עשה וישבות ביום השביעי מכל מלאכתו אשר עשה ויברך אלהים את יום השביעי ויקדש אותו כי בו שבת מכל מלאכתו אשר ברא אלהים לעשות. ברוך אתה ייי אלהינו מלך העולם בורא פרי הגפן. ברוך אתה ייי אלהינו מלך העולם אשר בחר בנו מכל עם ורוממנו מכל לשון וקדשנו במצותיו ותתן לנו ייי אלהינו באהבה שבתות למנוחה ומועדים לשמחה חגים וזמנים לששון את יום חג השבועות הזה ואת יום המנוח הזה זמן מתן תורתנו באהבה מקרא קדש זכר ליציאת מצרים כי בנו בחרת ואותנו קדשת מכל העמים שבת ומועדי קדשך באהבה וברצון בשמחה ובששון הנחלתנו ברוך אתה ייי מקדש השבת ישראל והזמנים. ברוך אתה ייי אלהינו מלך העולם שהחיינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה.

ולמוצאי שבת

ברוך אתה ייי אלהינו מלך העולם בורא פרי הגפן. ואשר בחר בנו מכל עם ורוממנו מכל לשון וגו׳ עד מקדש ישראל והזמנים. ברוך אתה ייי אלהינו מלך בורא מאורי האש. ברוך אתה ייי המבדיל בין קדש לחול בין אור לחשך בין ישראל לעמים בין קדושת שבת לקדושת יום טוב הבדלת ואת יום השביעי מששת ימי המעשה קדשת הבדלת וקדשת את עמך ישראל בקדושתך ברוך אתה ייי המבדיל בין קדש לקדש. ברוך אתה ייי אלהינו מלך העולם שהחיינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה.

ויום חל להיות שבועות במוצאי ימים טובים שטוף [illegible] מתחיל ויברך בורא פרי הגפן ואשר בחר בנו מכל עם וגו׳ כמו שכתבתי לך [illegible] יקנה״ז קבעת כתקנו ויברך שהחיינו וקיימנו לזמן הזה. וכן יעשה לשני הלילות.

לראש השנה

יום חל להיות ראש השנה בשבת מתחיל ויכלו השמים עד ברא אלהים לעשות.

ברוך אתה ייי אלהינו מלך בורא פרי הגפן. ברוך אתה ייי אלהינו מלך אשר בחר בנו מכל עם ורוממנו מכל לשון וקדשנו במצותיו ותתן לנו ייי אלהינו באהבה שבתות למנוחה את יום המנוח הזה ואת יום הזכרון הזה זכרון תרועה באהבה מקרא קדש זכר ליציאת מצרים כי אתה אלהים אמת ודברך מלכנו אמת וקיים לעד ברוך אתה ייי מלך על כל הארץ מקדש השבת וישראל ויום הזכרון. ברוך אתה ייי אלהינו מלך העולם שהחיינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה.

ויום חל להיות מוצאי שבת

ברוך אתה ייי אלהינו מלך בורא פרי הגפן. ברוך אתה ייי אלהינו מלך אשר בחר בנו מכל עם ורוממנו מכל לשון וקדשנו במצותיו ותתן לנו ייי אלהינו באהבה את יום הזכרון הזה זכרון תרועה באהבה מקרא קדש זכר ליציאת מצרים כי אתה אלהים אמת ודברך מלכנו אמת וקיים לעד ברוך אתה ייי מלך על כל הארץ מקדש ישראל ויום הזכרון. ברוך אתה ייי אלהינו מלך בורא מאורי האש. ברוך אתה ייי המבדיל בין קדש לחול בין אור לחשך בין ישראל לעמים בין קדושת שבת לקדושת יום טוב הבדלת ואת יום השביעי מששת ימי המעשה קדשת הבדלת וקדשת את עמך ישראל בקדושתך ברוך אתה ייי המבדיל בין קדש לקדש. ואין מברך שהחיינו כי יום [illegible] ראשונה.

לסוכות

יום חל סוכות להיות בשבת מתחיל ויכלו השמים עד ברא אלהים לעשות.

ברוך אתה ייי אלהינו מלך העולם בורא פרי הגפן. ברוך אתה ייי אלהינו אשר בחר בנו מכל עם ורוממנו מכל לשון וקדשנו במצותיו ותתן לנו ייי אלהינו באהבה שבתות למנוחה ומועדים חגים וזמנים לששון את יום חג הסוכות ואת יום המנוח הזה זמן שמחתנו באהבה מקרא קדש זכר ליציאת מצרים כי בנו בחרת ואותנו קדשת מכל העמים שבת ומועדי קדשך בשמחה ובששון הנחלתנו ברוך אתה ייי מקדש ישראל והזמנים. ברוך אתה ייי אלהינו מלך אשר קדשנו במצותיו וצונו לישב בסוכה. ברוך אתה ייי אלהינו מלך העולם שהחיינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה. כך יברך לשני לילות ראשונות.

אבל יום ושני ימים טובים האחרונים אין מברך לישב בסוכה רק שהחיינו לבד דאלמלי יתבי יתבינן ומברכי לא מברכינן.

ברוך אתה ייי אלהינו מלך בורא פרי הגפן. ברוך אתה ייי אלהינו מלך אשר בחר בנו מכל עם ורוממנו מכל לשון וקדשנו במצותיו ותתן לנו ייי אלהינו באהבה חגים וזמנים לששון את יום חג השמיני עצרת הזה זמן שמחתנו באהבה מקרא קדש זכר ליציאת מצרים כי בנו בחרת ואותנו קדשת מכל העמים ומועדי קדשך בשמחה ובששון הנחלתנו ברוך אתה ייי מקדש ישראל והזמנים.

ויום מוצאי שבת יכול כמו שכתבתי למעלה.

ומי שאין לו יין לקידוש [illegible] על הפת [illegible] בורא פרי הגפן [illegible] מן הארץ [illegible] עד שיגמור עד מקדש השבת.

ודע יום טוב ומוצאי שבת הוא ואין לו יין יכול להבדיל על הפת אגב קידוש [illegible] ואמר יקנה״ז וזה נוסחת ברכך. כל זמן שיש הבדלה לבדה אין מבדילין על הפת. ובזמן שיש קידוש והבדלה מבדילין על הפת אגב קידוש [illegible] עליו משום הקריבוהו לפחתך וגו׳.

ליל שימורים אותו אל חצה בחצות לילה בתוך
מצרים כימי גבור על מרום יחלץ בחצה דור
מעריב עת ומוריו בנפש חפיצה

ברוך אתה יי המעריב ערבים. אהבת עולם.

ליל שימורים הוא זה הלילה ועתדו אל במשמר חצות לילה
זה יושר הוא לו יום וגם לילה חוק אהבתו יזכור לבני
חוק לילה. ברוך אתה יי אוהב עמו ישראל. אמת ואמונה.

ליל שימורים פסח אכלו בחפזים / ונפלאות חזים / ביום חג פסח /

פ ב נו לשמור לדורות / פנה לנו והורות / ביום חג פסח /
פ ג דר עלי אמונים / ירדנו ואמות מאונים / ביום חג פסח /
פ ד ת שבעים אליו / ויום נקם יגלה / ביום חג פסח /
פ ה ין בכורי חם / וכן בכורו רחם / ביום חג פסח /
פ ו ועד כן לשפוט ברשעים / ולהעלות לציון מושיעים / ביום חג פסח /
פ ז מר בנגף נתן / לגאול בני איתן / ביום חג פסח /
פ ח רב חרה על אדום / כר עת ואדום / ביום חג פסח /
פ ט בחת בני כוש / והבאים עמו מכוש / ביום חג פסח /
פ י דידות קן שדודה / כמו לאום נדודה / ביום חג פסח /
פ כ רת לשון ורסים / והמעיין לשאן בנסים / ביום חג פסח /
פ ל וחצנו ילחץ / ורפיונו ימחץ / ביום חג פסח /
פ מ לין האומה הריקה / והסיע גפן שורקה / ביום חג פסח /
פ נ גדות אל ישגיא / וגל עמו יכפיל / ביום חג פסח /
פ ס גר דרים לרמר / ורפין עמו ומשבר / ביום חג פסח /
פ ע נור כל גוי שומר / ונקם (עמו) כמאור / ביום חג פסח /
פ פ חד בני מצרים / וכן מבורי מצרים / ביום חג פסח /
פ צ פית אל לשוקה / כמו לאום תקוקה / ביום חג פסח /
פ ק שר לאל יוכירה / וגאל ידידים ונעתרה / ביום חג פסח /
פ ר ומם ידידים הירסתה / ומעיתך יורישתה / ביום חג פסח /
פ ש ת כל מת אלי / מגאולה בחצות ליל / ביום חג פסח /

פסח ה וכן והוחיך ליוות / והריעו נפליוות // מוני חג פסח //

ב סח תהילה ושם שוכן שחקים / תיקפו הגע יכ״עו קרובים
וחוקים // ותקף כבודו כם והחודרים שיר ותושבחות ז
ומשוררים ומשחקים // קולה מינה // והלכותן רוו //

ל שימורים סימן הוין ועתיד לבוין / עליון כי כין יכין פקוד
יפקוד עם קהבו / יעריפו עלה ונשותה כו /
דה יער ישעיע פיני פה ויוורו / ״ יוזור // וכ כי פרה ״ יות יעקב //

ל יו שימורים קריוו עוין עליה / כי משכת ומצות עלה ישן
ישן יוום ודיקה ויוטה / שימת בו והגוולה
מזר יותה ״ גוול ישר // השכבם ״ ולהיע //

ל יו שימורים שימשו לעם יוהוכים / יושר הינו וזיר להבים /
תשלועה היין לכת רבים / בטחת ובשלום כלי פחד שוכבים //

ליל שימורים ושמור ישר / יוזכרה שטת עלורים / יודים
ויקרים כנעלים יפיפית בת נדיב הקודם גבו לגבוה
תחום ימעיר רורם / רועות והלכם בית יותים יורדם / הריוות מעירה
כקרקן פנים לקדם / וכרוזי פסחי / וזוכח הקודש ליורם //

זבח המזוחר לשם בקר וערב / הוך הוליכתו כל השנה קרב /
טעון הקדוות ערב פסחים ולהקריב / ירושלם הבנויה
יערך יוין בה בקרב כיוון יוחריה היתר / והמוקדש חרב / ולעבור
מפה נכספתי לריח ערב //

מדבר מוזה ונשוש הירדן ועילוסיה / משחט בה הפסח
בשילוש יוולוסיה / סוריית עיית הלל ודייה ז
מקילוסיה / כיהי יוהין עוודים כשורות קילוסיה / יברי היסוד ויון
דוני וקילוסיה / קטר יוזודים על והבן וריוסיה //

רעים יוזעיין בליה מול עליו / שישים וריגות עשן וריבוע
הכליו / הינו והליו / ישיוו יהודה וגליו / ויקים דבר
עברו ועצתו בעליו / יוזור לירושלם תשב והורכותיה יותליו / ז
מכיון יופי יכון חיק הליו / חיה ויורועיתיה במוכת שלום תעלו /

[illegible]
רע מוהכו
ונם ושטון /
ית הית ריות
יותן תויה

יוד התהפוך זכויי יעריך עולה וסליו״ פורס סוכת שלום״

ויד משה יעקב ובשר יי׳ יגן בני ישר׳ והעריב אלין שינה״

ליל שמורים אור ישר׳ קדוש יחידה עדות׳ ביטע עדות ותיוכן כחשוים בהגות גדולתו ויגיד ירעו מיקהלות הלילות׳ ולהגיד בבקר חסדך ואמונתך בלילות״

ברוך יוחה יי׳ המעריב ערבים״ יוהבת עולם״

ליל שימורי הפליא יוחן עינת ויחוק עוזו ומעלם׳ ובו כונן כבן ושעבור העלם׳ דיקת הטיבה יוהת עשיום ועלם׳

כיוהבת יי׳ יות ישר׳ ועולם״ כ׳ יי׳ יוהב״ יוחת ויוחונה׳

ליל שיומו יודיר ונווה ותהיותכן׳ דבר עשה ותפליותכן׳ בליל׳ חג פסח׳

לש׳ א עם גוזו חסדים׳ תהילתו מקהל חסדים׳ בל׳ חג פסח

לש׳ ב יו ומרישית ההינוור׳ לע הלילה והשור׳ בל׳ חג פסח׳

לש׳ ב גנו קינן פסיד יעריב עלין שידי׳ בל׳ חג פסח׳

לש׳ ג יה עולם התגויר׳ פנה דבריך יגויר׳ בל׳ חג פסח׳

לש׳ ג ש ריצוי וכהן׳ והכבירות יגוע והחוסכן׳ בל׳ חג פסח׳

לש׳ ד רך טכב ודרחי׳ וישכו ליווקן הידורחי׳ בל׳ חג פסח׳

לש׳ ד לך וגולכים וליבם׳ חיבם תבין בליבם׳ בל׳ חג פסח׳

לש׳ ה וזה יסכה כפלך׳ ורקוות תוט ולך׳ בל׳ חג פסח

לש׳ ה וסתי ונרחי יוחורים׳ והופת עו ויגרים׳ בל׳ חג פסח׳

לש׳ ו עד לכד עלינו׳ מפליותך ומחשבותך ילינו׳ בל׳ חג פסח׳

לש׳ ו יכה חשוי בחילה׳ יזכי ולך בחלום הלילה׳ בל׳ חג פסח׳

לש׳ ז רים רידוי שדך׳ שלח ידו החפך׳ בל׳ חג פסח׳

לש׳ ז הר מטוב ליוולם׳ לבן הירורי בחלום׳ בל׳ חג פסח׳

לש׳ ח וורה ברכות מועד׳ יגו יעקב בנה׳ בל׳ חג פסח׳

לש׳ ח קוק בהור כסיוך׳ וישר יגו ולינך׳ בל׳ חג פסח׳

לש׳ ט וב הסכים לידך׳ ויקים דבר עבדך׳ בל׳ חג פסח׳

לש׳ ט עוה כי עוב סחירה׳ ליו יכבה בלילה׳ ערה׳ בל׳ חג פסח׳

י יעז הוקו בהכוה יודע עד וזה׳ בל׳ חג פסח׳

לש׳ ר׳ אלה כענף נפולה / ותקום עוד כעד אילה / בליל חג פסח /
לש׳ כ ארן ושכוי אוקה / שואה ואיד אין ינקה / בליל חג פסח /
לש׳ ל הרג משחך אויקונם / רוששית את יוונם / בליל [illegible] /
לש׳ ל ומטה יראתם ואתם / מקה ומבוקה ומבולקה / בליל חג פסח /
לש׳ מ ואורי ישע להאריב / יאחזות כמר אויבי / בליל חג פסח /
לש׳ מ אורי הוראות לאורך / על ומשפטי ערכך / בליל חג פסח /
לש׳ נ וראות מעשותך נקוה / ואלה ואילה יחוה / בליל חג פסח /
לש׳ נ להואז כוכבי אורים / לעזרת יי׳ בגבורים / בליל חג פסח /
לש׳ ס [illegible]ע ינרך נעורים / יעלין אותם שערים / בליל חג פסח /
לש׳ ס ונגב מורכבה ומועוד / גבר חכם כעוד / בליל חג פסח /
לש׳ ע רייני פול שקר / ואחזת כבודו יקר / בליל חג פסח /
לש׳ ע ואור חרואשו פלאם / ואוחאות תנופה עלהם / בליל חג פסח /
לש׳ פ ראור עליון מאורירות / והנה הירדן [illegible]ירות / בליל חג פסח /
לש׳ פ יענה יעמת ועבדיך / סורו אל עבדיך / בליל חג פסח /
לש׳ צ פיית סרוחה ואורוחה / והנה יד שלוחה / בליל חג פסח
לש׳ צ ואת בו כליו / קורש יי׳ חיילו / בליל חג פסח /
לש׳ ק ואת תאור הגיעה / ההדסים יושר טריעה / בליל חג פסח /
לש׳ ק ואין השכינה ושנה / יתן לאדירין שינה / בליל חג פסח /
לש׳ ר יאה והילה עודה / כלילה ההוין נדה / בליל חג פסח /
לש׳ ר וחי חופשה ואלה / יורפה עננתי כליה / בליל חג פסח /
לש׳ ש ואור לקוחה נעורה / על יאר העשירה / בליל חג פסח /
לש׳ ש ואע לאורים למעור / יחילו משואע יאור / בליל חג פסח /
לש׳ ת כוע ואספר התורה / יאחת והנה אין נעדרה / בליל חג פסח /
לש׳ ת יכוע לישע ונס / ערחי ישר יכנס / בליל חג פסח /
לש׳ מ יאהרי [illegible]רינה ושעות / ונקדם כועל ישועות / בליל חג פסח /
לש׳ א ז במכיחך [illegible]אלוהים / הורינו לך אלהים / בליל חג פסח /
לש׳ י שע לנו תהדרה / ושורך ושלום נדה / בליל חג פסח /
לש׳ ר רצן השיר בחדשך / והודות לשם קדשך / בליל חג פסח /

לאל שאומרים טיכס פלאותך ומשירי הודיות עלי יחדת
ימים לחסד ובלילה נתעוררתה לאל יחד במוראה רוחך
הסדרת ונפי עולים ויונקים עוז יסדת
נגלה מלכה כשושנה רבה ולכותך ריוו כבך

לאל שאומרים ולכותך ריוו כבך חי וקיים נפתח שכחך
לשון עדך וקדושים סכו ליוון ושה מקעים והנף
ירון על העדר כמים וזה עור ישענו וגם כי פרה

לאל שאומרים עטור פליו יעדך מנכיו וזות קרבתך לי
טוב ישועות הכוות שתי בך וחסי פוליות הניכוות
ולך ישר ועזוז יי עבוות כיון יי גדול ישר השכילנו

אדר יקר

הנה ספירה הוכשרה מנגדים ליכון
מרחה קרון ררושה שות גדים

כמין ותפיור פך ויחוך לב גבהים ושכני שין מעשר ועשות קדש
גבוהים גו לבכות לכען הולם כעודים שוהים נכברות ודורי בך
עיר היותים דרשות לדרוש משיכך ויקום כמפור
שלים סולי יעון וכקדשים תפקדים הים וכשולים הוון הונג
שות ירוה הקר שושלים עת כי כון לתנה מלי רישולים ונהד
והקרוב לה כפור נרכה והקריב מעוהר שולים פעהו רנו
יחדו הרבות ירושלים ורוו והקדים
שולחים ריב גיו נבוות יעות ובערב עשות ברכות
ויוכבי הכיוות הו ושבת פרכים ווליוכותין משילוש כוות קרבנו
עירות הסווכות עפק גדול ולמות השיכה קרעוהו ונתניהו מקופות
לעזרה וחכוות וזה ידידות ושמעתיך יי עבוות
טובה כפולה ומכופלת ויקום עליו לזהר ריכה שוורים מודבר
כערים יוחד ותעור יחכם ונתן ליוכוב היוור כמו לגוור שטחוהו
מעורה שלו לרוח חיים לכוור מוה כפרי וסעור הלו לוזור
שבושת הודות קיבר לנו ישהור תוכן מלחת ויכור
ונעים בלי חסרון משלש עשרה נפה ידביו וזוגה עשרון נתן

שמע ולבושו ינק ומלו טהרון הבא והגיש קרבן ומלח והקטיר הריחון
ומריר שולחן גבוה זכו כשירי הדורון על זכר כבני אהרן׳׳
קבל השומר שוקי ירושלים ואליהם ומעטרים כמראות בית דין והיפות
רחוקים ומתרים ומראותך יגות יי׳ זכרו מזכירים ומזהירים ירושלים הבנויה
תעלה על לבבכם עוהרים הודו ותרננו ושומעים שיר ושור והרים הר
בית יי׳ בראש ההרים׳׳ יריוה כיפת המוקדר תשלום סכבן
שוק כשם ומלך שעריך משכטיך מהסכיך העת כערי תלמשי הר
סכיך מוסכיך עד תעדי תופיך עילו יוביך מאהוביך שירות
מהוביך מזוביביך מעשות לריך מזמוביך ושיאו יגת שלום ירושלים
ישליו אוהביך וכתר מווה קודש נוה תהילה חוגו כית
יעד הלבנן והלבב ועדים ונגולו והכ כרורים כירות פריון עד ד
והיגולו לרעש של יעתק הסד כוס יושר ירוחריך כעטור
כמורי מקלעות ומרהבות ולין מגולו כבור הלבנן מהם לך הר הכרמל׳׳
יהיה היכלך ירושלם בני שבעים שמחתיך מעד ד
שחוכיה לה הזכירו שמרי חומותיך ולענג ושורך תהילה כורן
וישב שמחתיך מאהבה וכרעות ומקדש כמוה עזתיך ורנה
ומקדשה טוב ושלום מרוממתיך יהי שלום בחילך ושלוה ד
בארמנותיך׳׳ ברוך יי׳ לעולם׳׳ וידבר משה את מועדי יי׳׳.

מעריב לליל שביעי של פסח׳׳

אדיר ורשעי על הים עלה כהחשיך יער
ולי הדיר יופיה גאולת ועשין ז
ומפלאים ומרירים להלה ויהי הענן והחושך ויאר את הלילה׳׳
ברוך אתה יי׳ המעריב ערבים׳׳ אהבת עולם׳׳

העיר בריח ישנים ושלם כנים גזולם רוינו עוז משושן
כמכרתו נטלם דכר חסדו ורוממתו כבריות ועולם
מאהבתו ובחמלתו הוציא גאולם׳׳ ברוך יי׳ אוהב׳׳ אמת ואמונה׳׳

א ורה חסדו הפלה ונעשין ונפלאותיו נעלה׳ טריות על הים׳
ב קהל עם יהולה מושב יקבים יגלה׳ ירגע הים׳׳

ג יזכר נטעות ירד / גזר גלים עבר / ירגע הים /
ר גל כבכורו עלה / יד נקרע בחוחלה / ירעם הים /
ה שיכו נמון כמעט / גמון גדר ירפון / ויעוזר הים /
ר שיכטי יה הומון / שרי יהודה קמו / וזה לך הים /
ד כה ונופה והשרישו / הידקה יהודה להדרשו / יגל תוך הים /
ה יעה לגורים וגוזלים / דרך לעבור גאולים / מריעות הים /
ט וכ כבן שירתו / פתח בוז ווירתו / ותעוקי הים /
י טרים קרוזו יונכים / יוחר ילים ועגנים / עהלו וים /
כ מלים יערים הקפה / וגלמעלה כגן כיפה / והושל מצוות הים /
ל כל יופסים עלו / יוותותיו כי גדלו / יכסו על הים /
מ י מוזהו ניודר / חסין ככח מודר / קער יורין וים /
נ יהל ידידין כמוהב / ורע והקינבת יהב / היין הוזרחבת ים /
ס לעם הפך דירונים / שימי ריושי תנינים / הפך ליבשה ים /
ע ריוות ורים נערוון / תהוונות כהם טהוון / כקריקע הים .
פ יורים כעוון פורין / נד יוחר נעברן / כער ורי הים /
צ ור סוסים ורוככים / עלים ויורדים וזושלכים / עד נבכי ים /
ק לעם כביזה ומעטרים / קישוטי יהכים ותורים / על שפת הים /
ר יפה פליין לעססה נגד יוכיחין עשה / בקע הים /
ש כילו ריוו והליכותיו / וליו מרע עקיבותיו לוהים כים /
ת ווגת גבור : ערוה / יי יוריש ולחווה / ירה בים /
מ פליין ויקדם נפליוות / עד יריוה עריוות / ונטהו על הים /
נ רחים ידריך בנעלים והסה לשבעה נהלים / יות לשון הים /
ח ופשים ידריד שיריים / נשירים ויושור ותהיערים / והירי הים /
מ יורעות יקבץ לגיולם / ינטלם ינשיאם מורי עולם / ויעבון ורים /
ב היערות ילהיע יצוו / ורים חיים וירפוו / חיים יול הים /
ר כים וושבים והולכים / וזן המקדש והכים / הולכים יול הים /
י שלוש שפה / עיב וייזל והרופה / דימיה על ים /
ק יבן עם יפרש / ונגע ישי שורש / ויד וים על ים /

בּ יופיע יופיע הדרו ... יקים יי׳ את דבירו ... עשה אותותיו

טלאיר מהל כיונן וושיע ונינו יקר וזיו זיוו והיכלו
כבוד יו׳ כלולם רכש וסלע החסם כיבונו והימנו׳
מוקהלות מרט יוהים יי׳ ונוקדור ישריו׳׳ כלוה כריעה׳׳ הלוסתך ריוו׳

מפעל ערימותיו ספין ודי וגדלותו עינם ונפליאותיו יושר
הפליו ומעשהו יעוה קרושין יוני ולי ומורשה יקד
וקלסיהו זה ילי ווועיהו יוהי יוכי וירוממוהו׳׳
זה יעד ישועתנו׳׳ יי׳ ימלוך לעולם ועד׳׳ ונכל פדה׳׳

רכבי על מרוכב מרקים רכב ומלכי שלח ומרוכם המושב ומורים המושלי׳
תומתי רעיית פין קמורי ולכי כי יעוותם כגיון יועכי׳׳
ברוך יותה יי׳ גואל ישר׳׳ השכינו יי׳ יוהינו׳׳

מיהר יוכיו ויוריוה פני יוהים והקכוה עי חומות ז
ומגעות כפין ככור ומעוה חיל ויחרוחו ומשפטו
והעיר על תלה ונכון יופי יופיע מעיר שהוכיה לה׳
מוסילה כית יו עולה שרדי נוה והגוה יוהים יכוננה עד עולם סלה׳׳

נכספה כלתה נפשי יו יופי ונפלאיה ודי הודשה ושטעה
והדיוות תדיר עליה כעות כעב קדושיה ושולש ז
פשוי רגליה וסבב ימינו והקיף וספור את ומגדליה כרעות עספים
לה ומשור עי וכוליה יקריה לירושלם כסין יי׳ ומקוו יגליה׳׳

חכיתי ליי׳ יוותותיו כימי שלם ומשושש על ... ירוס עשר
פעמים עוד יחוש תוחו ובהו כמך גדול רוחי ז
לשמש ושיך ימון כמרון ירוח כקר ורוש יי׳ ליוור ושלם יהיה
השחר ויוושש ליוור יותם ליו יהיה לך עוד השמש׳׳

מאיר ומשרתיו יזהיר כזוהר הרקיע והתחדש העתר מכון
קדוש יווור לו והתקדש יקדיר יי׳ שם ליו יעמדו עומדין
והדש ליו יוסיף ימין בו עלו וקדש שרידים יושר יי׳ קורין יכהן
ופרים וכשי בגדי תפארתך ירושלם עיר הקודש׳׳

בראש הומה הרים ונקדש יו ולשנה כית

אלהים תחת דין כבודו לגונה יחדיכו מאהליה ירושת ושכינתיה יען
לשכנה עלה ואהבת ולמעלה נסכה ואהבה כשלומה קרויה גאלות
ולקבוצת עדות בבית אלהים ופדויי יי ישובון ובאו לציון ברינה׳׳

חזק ואמץ לעמנו אשר הטובה יעיר שנת גאולה ירוננו
יחדיו יבנו ויעיר ויד נער יפיפיו ויד בני שעיר קול אלהים
קול שאון ויהיכן יסעיר האומת יאש סביב לה שלום ישלום האבעיר
התפללו בעדה ודרשו את שלום העיר׳׳ ב״א יי פורס׳׳ קדיש׳׳

ומעריב ליל שביעי של פסח׳׳

אור לשביעי גש יום והאהבה כבנים חביבים יצאו כיד
רמה וגאלו העיר להם ולאיתנים חשך ושמה הודש
עושה שחר ועיפה כאפלה׳׳ ב״א יי המעריב׳׳ אהבת׳׳

לשבת

הלא ויום היכל שביעיות וצלם וקדשם לשבות בהם ועולם׳
ראשון שביעי לפסח בראשון ולעולם׳ השקם ואיכפם׳
מאהבת ישראל לעולם׳׳ ב״א יי אוהב׳׳ אמת ואמונה׳׳

ש	ביעי א	אור לראשון והחכי׳	יושב על והדרי׳	ויושע יי׳׳
בש	ב	יושלמות המוקר עדיד׳	כמפנות בקר גדיד׳	ודרו ישר יותהיד׳
ש	ג	גאל מרעה לכו וקדשה׳	גלולי ורכבותו להמשין׳	יוז ישיר ושה׳
ש	ד	וכמוה עלה יפיפיה׳	הוכבים ידידים בהמנייה׳	עד וזורת יה׳
ש	ה	ומים לגאולים המוזה׳	השיב על חורפים כחרונה׳	יי יראש ולחנה׳
ש	ו	דולו לפני חילו׳	ויהומם וירעם בקולו׳	ודיכמת פרעה וחילו׳
ש	ז	רים יושר וחזון׳	רוח וכאחרית עהוזן׳	תהוומת יכסיומו׳
ש	ח	וכן ומת שערי׳	חזיקת ותת להודי׳	יומיך יי מודי׳
ש	ט	יבעת ראש פרוס׳	עולקתי כים לירוס׳	ותוכגיאון תהרוס׳
ש	י	ידידים סככת מכנפיך׳	ידידים שיקשת מעפיך׳	ומוח יופיך׳׳
ש	כ	רוום וחושב לרדוף׳	כהנדיף עשן הנדוף׳	יומר יוריב ירדוף׳
ש	ל	כ ים ויחוזו׳	לשון ים החרימו׳	משפת מוחן כמונו׳
ש	מ	רוח מזרח הזולים׳	וזוהור שרו גאולים׳	ודי טוזכה כלים׳
ש	נ	ודין תהילות לרוממו	נמים על פני הדומו׳	מרית יומיך תלעזו׳

ש ס ועתה עבינו ונבחרו׳ ששו ידידים כחדו׳ עדת מוסרך עם זו׳
ש ע מוים ונגון׳ עלים חבלים יוחרון׳ שונאי עדים יוגיון׳
ש פ לשון ולושי חלו׳ פיותי יורום עמזרחו׳ יוד נבהלו׳
ש צ יין ואזיוב נכרתה׳ ידידים יוחרום ומנותה׳ תיפול עליהם יראתה׳
ש ק זו עמו נבחרו׳ תכין הדורין לכבודו׳ תכיונו ותטעמו׳
ש ר יושה וסופה לעד׳ ראשום לעתיד לוועד׳ יי ימלוך לעולם ועד׳
ש ש רים לשר עיו הסריש׳ תגיד עלין ריש׳ כי בין סוס פרעה׳

פרעה יאו תור הים ברכבו ובפרשיו היעלים לין נשיור כי יוס הוין ונסלם יען כי העריך עריץ יסוד עולם ומשה ובני
ישר לך עת שירה בשמחה רבה ויומרו כולם׳׳ עזה׳׳ והוכחך׳׳

שבועה עמו הסיעו ומעברה עמו זה אלהינו הראוה ובוינבע חוורו ריעהו שרה יעמן נווע ושוררו זה יער ג׳ד
ישעיע פיע פה ויומרו׳׳ זה יער ישעיע׳׳ תכי פדה׳׳

שבועה מיכו מיקהלות עוו וקהלו׳ ברוך הוין ינא ישר וגיוו׳ ויוהרו גמולי יי׳ לשכחו והללו׳ כי פדה יי׳ יות יעקב
וגלו׳׳ ברוך יותה יי׳ גאל ישר׳׳ השכיבנו יי׳ אלהינו׳׳

שבועה מילו ונגלו ישר עינך׳ תתן גם יותה שנית כמיוזך׳ הודיהו ויוודיעהו על דמי כבוד שמך ופרוס עלינו סוכת שלומך׳׳ בא׳ יי׳ פורס סוכה׳׳ וידבר משה׳׳ וכו׳ קדיש

מעריב ללייל ראשון של שבועות׳׳

הדר יוכיר יעקב ואורין עליה׳ ורמי מיטורי עשית ז רמות כתוולה׳ יונכי גולה והדיור ולעזו תהילה׳׳
הוד ומעביר יום ומכיון לילה׳׳ המעריב׳׳ יוהבת׳׳

לא יתי לך המ תבנית יורו נכלם לין תשיו ותוריר קדושת שם מעלם׳ ושר זרידות ומשפטי עולם וסילוסים׳ וקען יזמר לון יוהבת עולם׳׳ ברוך יותה יי׳ יוהב עמו ישר׳ יוזית ריוונה׳׳

סרבה ולרום עלה׳ והוריד דת סלולה׳ בחג השבועות׳
ירד יער מעינו׳ ונתן עוז לעמו׳ משרים וזושת׳

כ ו עיני הייער / יוהים חי ו וסער / היים ונעשות /

ל ודר ועם קדושים / סדר הקדושות והדרשים / והשכין השעות /

מ ט יומם היכבם / והר סיני קרבם / י ו ווושעות /

נ שיום כנכפי נשרים / שוכן כרום יוורים / ותהתת יוושות /

ס ודרים בעת שומעם / ענבי תכליות שם / יקנין ירשות /

ע וכים חפו ירשם / והרגה יעיר הקדישם / בפריע פרשות /

פ רישת הוד שווה / ורקועת גבה יורווה / שריין טגעות /

צ ריך הר כפה / שי מווה רפה / טגות ובל שות

ק טבו עם בחירים / חקים וושפטים ישרים / ליוון השוועות /

ר ם מחסרו שורים / ורכו ט יעורים / ווגירות יעות /

ש לח יווהות ווופקים / והעדלם דתות היותים / מחוכווה וכריעות /

ת פירתם הגריו והעלה / והתם לשם והתהלה / בכרמת כוס ישועות //

ישרעדת רבות הריום פורה וגילו / ועיטים והעוס פרת יהוכיגלו / סוחרים רן והודייה ליו פיות ושמו ומשה ובני ישר //

והלפוך רינן / קולה כרינה כשירוחה /

כבר הורך פרבור תורשי השוריעם / ליו תריגה קרוני הוור / והכרית סעם / ליו תמון טובת הן וסרת טעם / מנה עור ישעך הוו ליסווו ברוב עם //

ות כי פרה // / וה יער ישעבעו //

לא תגנב מוסתרים / לישב בוריוב הערים / ליו תענה ריע ? חוס היות עד שקרים / ליו תחמור שפעת ריע והכיכם ידרים / וולך ישר וגזיוו / קיים לחר דורים //

כיו ״ גיוו ישר // הטכבנו //

וכל העם יוירים ושוויעים יות הקולות / יוגרים יחד ולקט הוורום וקולות / וכעת הושיבם עושה גדולות / ם יפרים טוווו עו ט והקהלות //

כיו ״ פירס סוכת שווס // קדיט

מעריב ללייל שיני של שבועות

אוהים כותה הושיב יחידים במשרות היניין יוהוכים וידידים / יחפם כוכותו ורוס

ומפי יורים הגיה חשכם המעריב אור ומעבירים

ברוך אתה יי המעריב ערבים / ואהבת עולם

מקין אומרי ויחדים שלשה המזלם עדות דת ומורשה סגולה
אומתם טהורה ופרישה מעת כאהבתו כנע והתקדשה

ברוך אתה יי אוהב / אומת ואומנה

אומץ בריתו וחסין והוציא עמו מששון ויקרבם לחורב
מרכבות וסוסים ורכבי שרכים עלה מחורב

ר — יפה המושרה / ליפה וברה / מתנת חורב
ה — ועלה כשם ומשות / מזון בית לעולות / יולד בחורב
מ — מי סודי מעה / אחת ומתעה / חיסין בחורב
כ — עזת ושוכה / ונפישות אהבה / חיבבם מחורב
י — ום כיון במדבר / לו הטריחם דבר / והשמיעם מחורב
ר — יהוים וריון והרכבם / ומעשות השירכם / נסיב בחורב
כ — מקיר ומהרותם / עזה הקטותם / סביב לחורב
י — ורים להקדישם / ונכיתם להפרישם / קודם לחורב
י — ום הוסיף ודיבו / והשווה לרעתו רבו / ונלבוין לחורב
ה — יום ורוה להשליוון / ט והחרתו ליו שנון / יעוה בחורב
ד — ויושר עם יוסרם / כן מובין הדרים / במיוער בחורב
ה — נושיל טבחית ושכ / כן יסרבו והתקשב / דתי חורב
ר — יך ליוער לכנים / והתיר מוכין העונים / מועשה בחורב
ה — ועיין עם וזו ... הר / והגבלם סביב הר / תחתית חורב
כ — מה הר ... / עלי יום עשרת / הר חורב
ה — יויר יום שלישי / הגביר קולו והוריש / עדות חורב
נ — תן עוד לעם / והירית יוחת השמיעם / בקולות בחורב
ח — בית כולה עירה / והיעת שמעה והדרה / וקרוני בחורב
ק — ריוו ורעשו / בשורים ששועו / רישועת בחורב
ג — ולעם יולי חבר / קרב אתה ודבר / שנע בחורב
כ — יוו קולו טבקולי לישין / והשמיע קולו במוטוסה / חיסנו בחורב

(margin:) ואתנה — קריאו

ה׳ ויקף ומנחתו ראשי / חוקים ומשפטים ימני / יקרים בחורב /
ה ולכי רגן שיחים / סודר ומיני פרחים / חיבוני בחורב /

בחורב ירולפני וכאלו כרתו / וכשתי עטרות
כתיב בלוחותו / קולו כהשמיעני והחריב
בטל יחותו / על ריות שבחו ומשה ולא עדתו // סגולה // הוסתך /

רבבות יתמעה ואלפים משוררש בעיונו / חשבו ומוזין כרוש
לכבוד עיונו / יבוזרי חרישי / נשאו בהעבינן ומבסיותם
עיזרו וקולסוהו סוונן / ושאו בנעם יחד יזוליכהן / כמאמר :
זה יעור ישעים // יזוחך // ותכי פרה // השכיכם //

אשא רעי ומרחוק ירפה יחי עוזרי / בהשתלשי ז
שייתי / וזה יתו פעוזי / גדולה סתך ומחעת וד
ושכנות ישישי והכוזי / דהרות יובירי / ונזה
טיר תודוזי / השתחוות ומריות בכלין והגו שלוזי / ובריושית וריב
שבע הר הקודש להכביר תהוזי //

וזרז והקדים ומעשת חייב ורעה בשעתו / חוק כמורו שר
החג הכוזתו / טען קרין ששה בקול מצוותו / יימו ז
והשתחווה ושב רוך בייותו / כלו ועיטר כם וזוכח ירחותו / להתנבוות
בקולתי כסף ובסלי מער יריש לפי השגתו //

מלאך יחי החג. נתעינו פריעה נמסר ולקרוז ושר תשרעי
ידיו הוסה / סוף וההכין / ביעור לוז נעתכה / שר
תכנה סגולות ישר כרוכה / פנים לריוות פריוז ונחזותיה ולערכה / יבין
והלו יוכי / חורכותיה לישכה //

קרב העומר ויוכיב חדש הותר מורינה / יהוקים הותרו ז
ומחעת בחוקות ורדי סלונה / שוב על קוזישים במעירה /
לוז הוכשר לונה / תשורת שתי הלחם על יונפו נכונה / יוזרותם יונגירה /
ויורכיה בתון ערת ורי ונגה / בוכר יום הגנו בית ורפיד דוד חנה //

רגלים מעבודת הקודש ובמעגב חרזו מעשייתן / הוכשר
סולתן ומל יוריעות ובמזבחן לקרב חובתן / ובמים

והמהדין יופין לסולת ומנחתן הולכות לישי ויוכיח יוחת יוחת ויעתן
מכור הוגך והדר מזהב עיסקן ווליוסתן מטפות כשבעה יורך ורוחב
יוכעה ומותן׳ הכותן ון היורן ויריפד **מ״נרת**
יוציין ונוגה **שירועת מזהרת**
עשיה נפה ובהעלות יוכן גדנר בירכה והוור ונופה׳ והחוין ויוטן
והתוכם בויר שיוור יפה והכיון יוע כמשים מזוירח על בסונך והניפה׳
ותמוס השם ולחנים ונהם כוהם ייפה׳ **כאשר** טוועע
כן נריוה מעיר יי׳ יוהינו׳ יכונה עד עולם׳ **סלה**
ותעבר והדיוינו׳ מחוזך מדרושי ותנוה קרבנות ריושיותינו׳ בהכן עתלך
מקדש מחתור בשילוש פעמינו׳ נהלך משירי הקן שירות לויינו וסהבנו
כי פדה יי׳ יות יעקב וגוולו מיד חזק ממנו׳׳ **יהודה**
המונים וכל הכרובים׳ הוד קילוסוהו טובני
כסיוו וכבועים כעת ונדלוהו כן הוג שעשועים׳ שלווה יפרוס עלינו ועל
ירקיעים׳׳ ברוך יותה יי׳ פורס סוכת׳׳ וידבר משה יות מועדי יי׳׳

במעריב של ראש השנה׳׳

אמוני נבונים בתוקעם ביה יותנים׳ ביום יזכור ולתן
ברית ריושונים׳ הגליון ישים כמוטב שנה ירך
עונים׳׳ בא׳ יי׳ המעריב ערבים׳׳ יוהבת׳׳

החדש ליפני וולכם ועשעתם ויוובכם וכות יוביין לכם חסן
ישועתם יוהבתי יותכם׳׳ יוהב עמו ישר׳׳ יומת ויומונה׳׳

מלך **אדיר** במרומים׳ נשופטו עמים ידמו כרחמים ביום תרועה דין׳
מלך זוכר וותיקים׳ ועם בו דביקים׳ ביום תרועת דין׳׳
מלך הדינים ויורע׳ וחוקר נסתרים ביום תרועת דין
מלך ידך וקוריו הדורות חוקר נסתרות ביום תרועת דין׳
מלך טוהרים ומרשיע ידידיו מושיע׳ ביום תרועת דין׳
מלך כפר ויגיונותי יווזר ורונתה לתזור׳ ביום תרועת דין׳
מלך ומסיר ונוו יוגו והרון נהליו עזין׳ ביום תרועת דין
מלך סובל כל׳ עבודתו הכל׳ ביום תרועת דין׳

מ' שומר יוחבה לשחורה ונווה בתוך

מל פוקד חסידין / יעץ יריביו לירדן / ביום תרועת קרן /

מל קדוש שמו / רוממוהו עמו / ביום תרועת קרן //

מלך תקיף רגש ורבבה / יושר כסאו ומשפטו הרבה / שומרוהו
בוחסה יעוחדי רבבה // סלה פרינה // ולכותך //

מלך טועם עם לך ומשוועים / יהיו לפניך משוועים / ביום כסין
לפניך ומריעים זה יעיר ומשועים // זה יעיר // וכ כי פדה //

מלך ששון ישעך / עיר ועם ידעך / פליו תעשו ורועך / עבותינו
גאול משעך // כו גאל ישר // הטכבנו //

מלך רב תוקע יוחנך / רבבות קוריו בשמך / שומרי שיר ורוממך
כשמך / תפרוס עלינו סוכת שלומך / ביו פורס //
וידבר ומשה יות מועדי // ומעריב ולו שיני השבתות //

מלך יורין כח ורב עלילה / סקרע שופר יעירהו סדולה /
גבור ועוזו יעיין בחמולה / תולין יעור ומפחד וילה /
ברוך יותה המעריב ערבים // יוהבת עולם //

מלך הודך עוה ועם גאולים / ובשופש לפנך רעים תשלים זכור
לנו ידיר גואלים / חסד משרים יוהבת לולים // יוהב / יוחת //

מלך טוב וסלח / פרות ועמו ישלח / ביום הזכרון /
חוך יושב הכרובים / ישפוט עולם רבים / שערי כבני הרון /

מלך כ ובנש משסים / ירוה לנו בסים / בקוראינו נגרון
מלך ל ועוגם תכיע / ידים תתכבע / מושעה שמרון
מלך מ ידין תרועה / חוט ונזירה רעה / חליצת השרון /
מלך נ שגב ונשלם / ספח כסרו לעולם / מוחר וכשרון
מלך ס ורו עלה / שחוק פינו ימלין / לנועיו ריתרון
מלך ע וריכם יחבו / שיח קוריו יקבל / פותח וכרורון /
מלך פ לירין יגבר / ולקום נקם ידבר / שיח ומפיתרון
מלך צ בורן יחוץ / מכונו עוזו יגען // מקיני וחרון /
מלך ק ט תחיעה / וריעין וחוך חכנה / משנורו פני יורון
מלך ר ס ובמשין / חנון כן וחוסה / ראשון ויחרון

מלך ש ווזר הבריתו/ שוזור פליטת שיריתו/ ולמם ירון/

מלך ת וזהר גוולה/ פתשותה לערת סגולה/ בד וגשה וידהרן//

מלך

יקשיב דורשו מושועים/ וברית שלום לנו יקים/ סוחון פליון בשון רביקים/ פועדם יחודו ורון ומפיקים//

בגולה בריגה מש וחזה רמו/ ולמלוך יי׳ אלהינו//

מלך

הורה ירומם מגה מעדי/ קרוש כיחודו יגן מעדי/ טהור יסעד ועסס מעדי/ מוזר עזר ישעו ונגדי//

זה עזי//

מלך יותה יי׳ גדול ישר/ השכיבנו יי׳ אלהינו//

מלך

ועורים תהיות עוזך לגוס/ יוזיגם כמוזק טוכך ורחס/ ועד כל והשכירינו תהירוס/ וסוכת שלומך עלינו תפרוס//

בית יי׳ פורס סוכתו// ויודבר משה את מועדי יי׳ אל כמו ישר//

מעריב של סוכות//

אחזר

בירם יורעשה ווינים/ בירם לסוכך כשנב ז ובורים גבוזר פי יוזגרים ווזחוזבם רגליםר ישים כמוכבי שחק מזחנים/ המעריב// יוהלכת//

הדר

רת וריוש עוסה/ וביום ולנבים שבעה שומר/ וכורת המיביים עננים וזוסוכה/ חוק יוהסכם כלי והשכה//

מתך יותה יי׳ וזוהב עזו ישר/ יוזגת ירוזיונה//

טרעבר

מטעי שוזוחות/ ישינו שוכנו שוזחות/ בחג הסוכות//

כסכ בילו יורינך/ וזהן וכות הייוזרינך/ תגין מסכות//

מ	חבים טכ כשר	ב	הלם כחיר עתכשר	מעוני הסכות//
ס	וכה תהדיה ליט	ע	בי תם הוודיע/	חנה כסכות//
פ	ולטים בימלך תסתרים	צ	בן ישעו והכתרים/	וינשך ןסכות//
ק	חוש מרית תעבר/	ר	וזה עוזיוזה תעביר/	פרעות וסכות//
ש	בי קדוזר ויוזורם	ש	פי הייבך וזרם/	יוזוות הנסוכות
ת	חזן הוגגי שבעה	ת	ופסי ורגרים יורפעה/	ושועתם סכות//

רשער

סכות שושת עוזך/ ורעם ועגם כטוב טעזיך// שגין כן כרשתה יריחם כועזיך/ פיזר וזוזר עתה להנעירך//

קבוה ברינה// ולמלוך יי׳ אלהינו//

מלך בינה הגיגי ושן יכפר / רחש עניך [illegible] ישפר / שומע בקול תרועת שופר / והר קולו [illegible] עפר//

ברקי ים הלל גוזרים בו שומעה · קוראי פרשה כוונה · טעם
והושיבם מורין שורעה · כנה על ישעך לנוגעה //
זה אלי ישעיעו · תכ פדה יי את יעקב //

אלהים חושה לעזרתנו · ועזור והחיש גאולתנו · ועזליך ואלכנו
ואלהינו גאולינו סגולת את יגמולתנו //
ברוך אתה יי גאל ישראל // השכיבנו יי אלהינו //

הדריך חדש ותכון מאזלוך · נביאות יצוק קוראי משוך · שיר
נשיר ותרוממך · כן תפרוס עלינו סוכת שלומך ·
ברוך אתה יי פורס סוכת שלום // וידבר משה את מועדי יי אל בני ישראל
מעריב ללילי שיני של סוכות //

אומתך סוכת קרוסך מגדלות · ולב יורים
עמלות ואין נאות · ההלל והדש והוה
ימוריעת שומעה לעולת · להגיד בבקר
חסדיך ואמונתך בלילות · ברוך אתה יי המעריב // אהבת עולם //

בריאת ענני כבוד סוכותה · דוד קדם מאין נס סוכתה · קרבת
יקודים וכבוד ומקרבנו התקינתה · וגם רבים אין יוכלו
לכבות את האהבה // ברוך יי אוהב עמו ישראל // אהבת עולם //

א	תן רוממות לאל ומערכות ·	יועיהו מורעות ירכעתן ערוכות · כחן הסוכ	
ב	יאותה דופני סוכה שלום כהלכתן ·	כמו שלישית יוכלו טפח כהלכתן ·	
ג	ס ולמעלה הוכשרה מעשרים ·	גבוה בל עד עשרים ·	בה
ד	יך יום העדין יותר ועשר ·	חוזת עולת הפתח והדיר ואין יוסר ·	בה
ה	וכשרה לסיפך על תגורה נוה ·	הופסל בו דבר הוקבל עמיזה ·	בה
ו	יתיר סוכה גדולה יורכעה ותומוקים ·	ומשך סוכה קטנה שבעה טפחים ·	בה
ז	רוקבה ורוכבעת ואין עלות ·	ורזות עליה מוקדים ומושפלות ·	בה
ח	יך יורכע עשירה כעורות	חייבין ליטול בסוכה ולהחזות ·	בה
ט	עלה פרסה מהדלות עשייתה ·	טכוסה יחידת משעת כניסתה ·	בה
י	חייד העושה סוכה ולמען	יוצאין ידי חובתו כיוצא בניותו ·	בה
כ	ושן וסודין על הכוס כברכתו	כדי להוציא בנו ובני ביתו ·	בה

קרבנות

בחירת קדש מחננים במקדשו · רוחשים שיר ושבח לחדשו · שלום תשפות עליהם להקדישו · מלך על ישראל וקדושו // גאל

אמיץ מהוללים כוננת בעליך · למען להקדש שמך מעולמך

יום חג סעודת יום מיעט ויום רבה · חכמים פירשו מין לרבי קצעה בה

ל ינת ביתו עושה דירת עראי / לישב בסוכה כאזרח ואזרחי / בה
מ ביך מראשון ואין ואעריך / ומכין מאורך ידיו יערך / בה
נ יוה ולמך לישב בסוכה כל שבעה / מדוכן לנגד יוסיף ואין לדיותנו / בה
ס וכה הואזורה כלי ומעדנותיים / סותר ומטל יוחת ומבעדים / בה
ע שייה ישנה ומעבנת לכיסויי / עמור תעשה ואין ואן העשויי / בה
פ ירס עליה סדין ומפני החמה ואוף / פסולה לינות כהן, הכין כמון יוסיף / בה
צ וורה סכך פסול ואויר יוסורה / ימלה ורוכה והחמתה כשירה / בה
ק ביעת סוכה יום לא כמה פדינרו / קירב ואינו בסוכת חבירו / בה
ר יואי ערבים ותפנקים כתג / רינה ותורה הואן חוגג / בה
ש כעה ומקדשים ושואבי להשלין / שוחים ושובי לב / בה

המלא בסוכות אור ורחמן לסוכתינו / יה יעורר לנו הודו ומכלותו יוכינו / כעדיב יושי הדריכנו / אלהים יחונינו ומברכינו //
עלה כרינה משוחה יגה // הלכותן יי אלהינו //

אנא מרוע גורלך הגל הרגלנו / דמי חיכת קדושים יושר במשחוכנו / ומעך ואט מרחים סוכך עשוקינו / פי יו ויחה יעלו מעוך כמו שרו גמולינו //
זה יער ישעינו // ת׳ כי פדה //

קדוש יה טשה הודעת ריחותיך / אל יעקב ישוחה ישראל / לעשיך יעזה יעדיך עוזה והיית מעודך / היכון חזון הודך קדים ואזילינו בתנחומיך //
כי יי גאל ישר׳ // הטכלנו //

קדמים דין קורים להקים ימולך / הקם שכוע נשי ען והטוב שוחך / יגל מי כתך לעם ורוממותיך / הודיעו ותקפיע ופרוס עלינו סוכת שלומך //
כין יי פורס // דיבר משה את מועדי יי //

מעריב לליל שיני דסוכות //

את יום השמיני מטוב יחוליני / יבי פלט הסוכבני לעת ערב כמעון ילונני //
ביי יי המעריב ערבים // ואהבת עולם //

אהבה יוהב בעך בתוסף מאזה ומופד ומיאש מכוסף / מה עירת כהן, יוסף / ומהכין יקרב יולין להיוסף //
מן יי יוהב // יומת דרוממה //

ש ואני יאמנץ כפני עיטון // בחוק קבוע לשמח // יום השמיני /
שמ׳ ג׳ גוזר בפרים וזמן ר׳ דר שני וקרבן ונחמן // יום השמיני /
שמ׳ ה׳ הסיף לגוי נבחר ו׳ ויוספו קדוש ומכותר יום השמיני /
שמ׳ ז׳ זמן והוקבע לרינות ח׳ חק עוד זו להריעות // יום השמיני /
שמ׳ ט׳ טעם החמודים חותם י׳ ידידים לעם ונכתם // יום השמיני /
שמ׳ כ׳ כל לשמחה גדולה ל׳ להכהן בהדיעך עולה יום השמיני /
שמ׳ מ׳ לפני פניו פניו / נ׳ הלך לכל עיניכן יום השמיני /
שמ׳ ס׳ וכס לשלוח נזלך / ע׳ ת׳ ויברכו את המלך // יום השמיני /
שמ׳ פ׳ מת מקדר הולמו / צ׳ דך ילין ומענתו יום השמיני /
שמ׳ ק׳ זו שמע מוהסה / ר׳ יעת בית השואבה יום השמיני
שמ׳ ש׳ ונוד שלום יהלו / ת׳ לך יאדי עליית תלו / יום השמיני /

ש ואני יענה קדוש לעזו ותליה שירו עוז ומשל השליט במלון עלינו סוכת יאדי מעון / גדולה בריעה // ולמלכך //

ש הטיבה ה׳ לעולם הודיען מדרים ערבים טובות שמע ליאהובים מעם ולמלכך עמות המולכים // יה יער ישעינו // גג כי פדה //

ש ואני תתן חוק לשכמה נגם לשמחה ויענה עלינו אתת ונעד וכות ימות תמור כם דר ומשנה קמות טיבת עדת וד׳ ונעה // כי ה׳ גאל //

ש ואני יאדים יחונו וומען קדשך למכינו מיוזר יחיש ולכינו במריסת שלום וסוכבינו // כי ה׳ פורס סוכת // ודבר משה //

מעריב לליל שמיני דסוכות //

שמיני

אותותיו ומעשיו בספר כתובים מורדב ובפחותה שורימות הכבים גם לשמחה ד אומרים טובים דמקו ונעה וספר לכוכבים /
ברוך אתה ה׳ המעריב ערבים // אהבת עולם בית ישראל /

ש ואני הויו ושביעי יאותתם בבריתם ובשלש עשרה מתורת בהתם זכה לעולם ליאות אבותם חשק ה׳ לאהבה אותם
ברוך אתה ה׳ אוהב עמו ישראל // אמת ואמונה כל זאת //

ש ואני יאחד מוהר מראשון נתעלה מאתי לפני יאחתי סלה / ברוך

שׁב׳ ג בי הפקיד סוד קטורה׳ דביר הקודש נתעשר כעטרה׳ כה דרין׳

שׁב׳ ה והקדישים והמטהרים יריש במקורתו׳ ולא יוחר וימחר יבין במתנו׳ כה וטהרתו׳

שׁמ׳ ז כה משביעי בור יודקשר ויותגמול׳ חוקיו ומשפטיו לישר ועתון׳ כה יגול׳

שׁמ׳ ט ורים לפני ונשי יגרי יומר ויקם להשיין׳ כה משיין׳

שׁמ׳ כ יזור כעור ונליוה׳ ולקורין יושה ירינה בהעליוה׳ כה והליוה׳

שׁמ׳ מ וכירין גבורות גשם כשדיה׳ נקריו כי הוא לגזורה׳ כה וקריו׳

שׁמ׳ ס עורת הגוך ומשטית׳ עם כני יחיד ותקושית׳ כה עצית׳

שׁמ׳ פ ונים ומסוכה לחיר כותן׳ יערך שבתה ולינה ונותן׳ כה שפתן׳

שׁמ׳ ק ירוש חעכת הבית מחוולוח׳ רוזכם מרני ואוך להעלח׳ כה שלח׳

שׁב׳ ש בי גוה פליטת המשירות׳ תקפו שוחה משי ותכפורת׳ כה עצית׳

שׁב׳ יוסף בעת ריעי נכיוה׳ תוקן חזון קיבה ותכויה׳ כה והליוה׳

שׁ׳ ורינ טיבעו ייגו וחרוש יערים׳ ים ריוה ויעס בוסתרים׳ כער נעכו׳
ורים יורדירים לגזור ים סוף לגזרים׳׳ קילה מרינה ומלכותך׳׳

שׁ׳ וריני קרוי ומוער ורון יוסיפתיע׳ מכה ליו הירחון ושוחהתיע׳ סז
פילסת שיר והוא קריותיע׳ עם ליי מתוקה רורו ליוהיע׳׳
זה יער ישעיע כינו פה ויוהיו׳׳ וג כי פדה יי׳ יתה יעקב׳׳

שׁ׳ וריני פיר קשב כפני עיעוו׳ יער ונפני החורה הקדריון׳ קשב פיר
רחומים ויחוז גיחליע יי׳ יעביות שוון׳׳ כי יי׳ גוול ישר׳׳ השכיבנו

שמיני שהר

שוחות תכיפות בכפלים׳
תעליע כשוחה ותעענו׃
עמולים׳ יפה וכוה ספו׃

מכולים׳ ושיגוו יות שלום ירושלים׳׳

אורות מור הנוים יות היין ליחרחיים׳ מעבור תהיה לי לעדה
מורין יניים׳ גוזו ומשמרת שלוזה עלי מור ונחליים׳
חלים יורכע וחמשה חומשי תורת חיים׳ הלוו הם כתובים על ספר
מיעיים׳ ויתינוו עם מור וים חיים׳׳

והנה מור נשדה׳ יכון הורעינת משערים׳ וחנם שם שלשה
עדרי יכון יוכירים׳ חונג לרדם בקול רינה כסך עוברים׳

ביר קשב ברי׳ נוור
יוחי פרי הלב ועזכה כבו
סמך הה׳ ובי׳ נחי רוח
פי׳ פיים בתני עלמו
רתון במשיני חוורין
פיים כוליס ד׳ נרון
והחיין ד׳ רגל וחשב
וען ל׳ ימים ועיין אבילה
רחמנו׳ בבה אחרון בבה
מתקין אחי רבינו הילך
מ אחר לפני החן קחב
מאיני שאן הרי מין כו׳
נעשין ל׳ ק קרבן בכל
ירוים תרים ובשמיני פר
חר ש׳ שיר בתני עלמו
ברכה ברכת המזון
ותפלה׳׳

טכסים והלכות יעלו לראות כל זכרים וזה יהו מעוררין בנעים בית
רבים וערים כי זמן הבכור החדין ישבו הערים״

כל הערים מוסיפו שמחה ושמוע והקשיבה לרוח הקודש
בשמחת בית השואבה ויפה נוה ויפה ויאות בראשית
חשובה מנשים ועירות נשים תרחון גדול להטיבה סורין נשיר
ומעלה ואנשים ומטה והתערבה השיבה לי שטון ישען ויתן

עטרים טם ונערות טו זהב עשירות פרחים פירעס יום
ונכהן חושים יואות ונאות ימלו על ראשיהן
ספלים והכוית קבועות סאוות וערבעה לכל אחד ואחדיות רובים פתח
סהונה ובהן עולין עלות ינו שנים ״ והריעו תחתיות״ ב׳ עשה

שמן ואלין וארבעה בנים ובדיהם ונעים תוך כל ספל וספל ז
טושים לג ונטלים יותר ושובחים ומאוד עקב בינו
גדולים סורטוטי בגדי כהנים היו ומעדיעים פתילים פותקין ובהם
ומדליקין והאיר נרות הולים ועשה אורים גדולים״

בהעלות ואחרין את הנרות וארבעה ראוין מדיעות ירושלם
ובוררין ליווה ורבעה נדיים ואנשי ומעשה ז
במלכיה ומדין ורקעה תופסים אורים מאחוות ומאולים בניעוי
תרועה תקעו הכהנים בחצוצרות עד קראת הגבר והריעה ושיבתם
אים בששון וממעיני הישועה״

נערים ומעלה העשירית תקעו והריעו כאחדים הולכים
ותוקעים עד שמגיעים לשער היורד קדימה
אחוריהם ופניהם הופכים למערב ומתודים שופכים עינינו ליה
וליה ינו קורים מעות ודיעות ויושרים ואנשים וחסידים רבר המלך ודתו
ונגע שמחה וששון ואורים״

חרדה בית השואבה יוצאות שמחה ומעלה חורין אחרת
ומעטה ויאות ויקט ומעלה ורון אחת מעשת בחבית
בריכה וכיפלה ושחק במסות שמחה גם משמחה ויוכלה נעין
גדלין בירין והריקפה עשיך לה והעם והאולים בחוללים ושמחים שמחה

בשמחה עולם בית השואבה היו והאו בהיוולים ינו

אלי ציון והכל ציון ונחם אבלים תבוא ובית ויבוא ומבכך לוי ראשונים
כל האוהבים אשר אוהבי את שערי בסלסולים אבוא אליך ובריתך ועמות
שלום מעולים ימלך יי ויגון ודוה כתוך ירושלים

ברוך אתה יי פורס סוכת ואמר ונשא את ואמרי יי

ואתה קדוש

אתחיל ירננות שבח לירנן מאורות

ירנן של עשרה ימי התשובה

אהר

עולם קראו אחרי תלכו ואוריון
דרשו יי בהמצאו קראו ירים
וערוב בתשובה בא ויקרוב
דרשוהו בהיותו קרוב גרון וארץ
כערכו גדי לייבר והדורים יעזוב רשע דרכו

אלינו והשבותינו ועד על דיות ישרים והעד שובה ישראל עד קדוש

דרכו יואש תשובתו רא לשוב ותשובותיו ואיש אחן והשבונותיו
העולם עד אין שיתהוו הקדים תשובה לפוכבהו וישוב אל יי
וירחמהו ושר כסיו ונגעת עווה ותחתין יד לשוטה אלהים כי ירחם

ביתב עם הדרית ואוכני בזועמם אחרון לאלהינו שובה יי את שבותנו קדוש

זורעי על פני מים ישרים ונו והטיבו דרכיכם כי אין והשבותי והשבותיהם
הפני ורעוב תלכו בדרכי השיך לטהר ובוחרי כי אין דרכיכם דרכי טובי
והשתוויש בכלי גמר טהור לב יעזרו ולפני דרכי נאם יי

מה יקרה לב תנה ישועה ועם שולו שובה יי רבבות אלפי ישראל קדוש

ידין בתשובה יקבל מארץ זורע ישוב ומחם בארץ כי גבהו שמים מארץ
כן אגביר חסדי עליכם ירחקם הרחק ופשעיכם כן גבהו דרכי מדרכיכם
ולפני תשובו ודרשוכם אחרי עולם אתורים והשבותי והשבותיכם

זכור לטובה ורחם עוון עמוסי ורחם שובה יי עד מתי והנחם קדוש

והחסה ואשיב נפשו אשם והחטא ותחייה להיושם כי כאשר ירד הגשם
מעה יסלח ועוונים כל ימי ירדת הוורים והשלג מן השמים שמח
מכינה לעינה משוב סלה חי חי ההרות חשוב ושמה אין ישוב

חזקנו ואשרים ונחיינו והתהווות תשוב תעלינו שובה יי חולעה נפשינו ך

עידוד כשווי ערץ עשה ערכה בארץ כי יום הרוה את הארץ פור
דסה ותפוחה פגע ווזעזר ושיחה והולידה והצמיחה ער סיון
זורע מזון זורעיו משתרע ומתן זרע לזורע
ומתן תוסיף כי טהרתך אז תלו כי סייעתך ושוב אלי כי גאלתיך ה׳
קרוב יחוק כל נכל דודותו שלום כובכת רוס ולהם לאוכל רעננת
הלכנה עם ערי ריחך רע מעביר ט יהיה רמי שור כיני לכנרת
טוב שורת ואנשים כל תשוב ישר ימין והפי אין ישוב
היכן יונת בת השוכבה תושע נחת ושובה ירפו ומשוכתם יואהבם
חל ירדן יואן

כי שם

יום יורד ה׳ ירחמנו אלי שחק שוררים
והקדישנו ויהי ישיבה ה׳ ויחוורנו
שוענו ונלכם ורחמם הירדנו שם נשגב זכרו ושוררים ועולם
תרום מגב כשורים ויהי ירחו כל יום מעדים תנה הורך על
השורים ה׳ יהודו כוועטרן עטרה ישר יושר בר מטע
יותפיורה ויהי יקר וגלכותו יוספיה טועה ישר ויודכיה
יוקריו עליון והקהו משוע עטיה וריוטו לעד ולידונע
ויהי עליהי מלחש תשועע ויודעך יוליך ויענהי ותשועע
הכו ורוחים ככור מערן ודירות ישועיעו כנפות הירץ
ויהי זכרו יוכרך מארץ וזה יורד שוזן כל הירדן גדל
רכב רבותים קדוש יוורי רוגשים יוופנים ברוך גוורי
ויהי ריעתי וזיוה עם שוונה עשרי יהיו ורינן יוזרי
ויהדינו מרון יהר סכבי משפי עתכם תהילה כוונפי ויהי
יועגורה על ויגפי תהלות ה׳ ידבר פי
חיילי ועולה מקדישים דכי ונטה יוחשים קדושה מוחת ומשולשים
וההדות ישורון דולת

אל אלהי

השיבנו ומשובה כי יותה יוהדינו
משוב כינר לנו כנוותינו כי ז
יותה יצדיק על כל הבין עלינו
כשון כינעבו ועל מכך שולחנו
גוים בני גוים וזכם יוותנו

מאירה כסא טוליס קרואים לנו מחוכה דינך יושר ומשפטיך
תהום רבה ״ טוב שובי אמונתך ולא נקשיבה ״ הלא על כי אין אל
שכינתך בקרבנו ומצאונו הרעות מארץ שבינו וכלות כשרינו
עונינו מאחרינו ״ לכו ונשובה עד יי כי הוא טרף וירפאנו ״ יי קיים
לנו נפשינו לשובכה מאשר הבטחת להרבות ולהטיבה חוזק ידך
ודרך לשוב מענה ״ השיבנו יי אליך ונשובה ״ ארוממכם וגם לא חשקתי
בכם כי ואהבת אתכם ואת אבותיכם מנח חסדי ובריתי לא יסור
מכם ״ שובה אלי ואשובה אליכם ״ סוכה בינו בני האוהבי
ומודיכם יקוו ומכבדיכם ומכבדי עשיתי פלא עד אבותיכם עדיי ״
וגם עתה נאם יי שובה עדיי ״ טורפתי בגוה ושר שבה ירחתי
מהתנעשן על נפשי אותך וכרתי גאתי מאהתי ועתה ולא הצלתי ״
כי אחרי שובי נחמתי כושתי וגם נלמתי ״ כושר דרך משובתי ו
מאוני ויוחמור חתונה על לבי מגויד פתיו ליעוד ולסת ופנו יום
ונוזר תלוזר ״ תשוב ויושיבך ופנו תשוזר ״ פותח ידריוך
מושר הדין יזוב מסתוולכם ואויביכם יכלו את יעקב עדין
ומעשיכם והסירו לב העקוב ״ ומי ליכין גיזו ושבי פשע ביעקב ״
דבין יוחכינו ואז הגוים יושר הדחתך ואויטיבך ואורכה אותך כי
מחיתיך כי רחם ארחמך כי אני השיבותך ״ מחיתי כעב פשעיך
שובה אלי כי גאלתיך ״ שור כי מעתה אחישנה היותי יוט
מכון ואני אכננה תאזר לכבוד אהיה בה ואשכיננה ״ ופדויי
יי ישובון ובאו ציון ברינה ״ יום לעולם מפר התדלך יעדינו יען
כי גאלתנו ואיד ועזבנו ור מרבה נסתריך תלכינו ״ חושה
לעזרתינו יי תשועתינו ״ עזרת
ידינו לשכת כן כסאו ועשור ״

אזר

ישעינו עריות ואיומים אות מרכבה רגלו ומוסדים
ומבטח כל ארץ וים ״ מאותותיו יושבי קצוות
ואיומים משוט מטוחים ופרשי ימים שאון
גליהם והמון לאומים ״ גדול כח ומורא אורחו גבה שלו ומאריך
רוחו ״ הן אל ישגב בכחו ״ ויקום עולם חיים ותקוה יחידי

קצ׳

ואעריך נקה הוכות ומעלותי · הלא ירחץ בהם ועתהרתי לפני קדוש״
דרך להטעירים הורית להסאל · רמזים הקדמות יגרי לעאל · כעים חרים
יאלרו ותחאל · הופעת נברין כשני יערין · הכהב כמעורת ודרכה ד
הירהורין · הכות המסכן בדויה ודברין · ויערת סופך ויען ומגדל
והזהרת יאל טוב להטות כאל · יושרי ומשכיל יאל דל״ ויעת עדיב
ויען עריו ויזר נחשבו והדוכיו לו תשורה · וכתי יאלהים יזה נשברה״ ק״
וכי שופר כמצות יוחה · ודע עם ועיר מזהוזה · והמשחית הרדן
גם הינוח · הכין ברים ויגון להשב · הרדת יאל עקן לנשב · והקשיב
קשב רב קשב · שכוסי כוש ויען להטהירה · טוב ידעם יום סליחה
וכפרה כי גדול יום ײ ונורא״ ויראום עריו חסין הכן · והדרים
וכפין לשוב לו · עקן יאל לפני חיל · קדוש״ יחשב לשכים וכחי
הקרבה · ירושלם כושר הקריבו נדבה · השיבנו ײ אליך ונשובה · ז
כביר כח להריותך משנעה · כפתח דברים להריעתך בתרועה · כי אין ז
החפץ זבח ויותנה · לך ידרושון כל השיאלים · להורותם דברים ולהסיר
המכשולים · הדריכה ײ כאלהי אלים · ויגד עדר חסיד ומשתכך
ענויה · והקרב בהדרינוה ונהורה ובריוה שויאל ויערך כי יום ויורוה ק״
וזורה הין כוריון מגוכים ומעבריהן · ותורה ושב ולפין כבוד
יקריבוהו וישוב יאל ײ וירחמיהו · נכשלים וכופרים ויקובלים ולד
להתקרבה · עקירים ומזהבים כשבם ושובה · נחפשה דרכינו ונחקורה
ונשובה · שיח תפלות רחוקים ומתקרבים ומעשות סגל קרבתו ולהשמע
ומקדרות עתרת שלום ויונות״ . כיכוך רכן יודי פליום יעירו
הורמותם בהתיך נפלאים · ותכנה חומות ירושלים״ קדוש״ עויון
הסליחה לומע הדורין · ומקדרת יועך עוזבים ומתודים ירחם ז
שבילך ושנה יודיע ומודים יואחע לך · כרישותך רבה להרחיק יופס
פקידים עד טורדים פתוח דלתים · משיאו לבבינו יאל כפים · עיזי יאלת
אין יבושו כשובכם · עד ישר משיבכם והוא יוכיכם · כנם יואתם לײ
אלהיכם״ כי שומע ואליי הטה יאזנך כורא רכן ירא נערך והופך
הלא הוא יבכיך קנך · קדוש״ תשוב יאל והאריך בתשוב יען
דרכותי הנגע הונא כהישוב · יום תשוב ישר יאלי תשוב״ ראשון

כה יעלה ונכה כזורה להיכל׳ ריווח וניקלט גבוה היכל׳ ומינן לו ערים
כעורות להיכל׳ שבועה עבודה הותרה להישיגו׳ שתולים כבירך
הדיסורים שתלו יול׳ וירכבל בן שולחיהו׳׳ ואת נכבר חולקיע
אלף ישר ויתקרבו עשבים חשות ונרווה להיצגו׳ ומעולם ועד עולם יותה על ך׳׳
תשובה ותקרבת נירהים חוברו ונישעות נוור בושורת יום
הכטיחם גאולות קרובה ישועתי לבוא וצדקתי להגלות׳ חנן ונתי ׃
תהום תרחם כוהדים׳ ומשוכים רנים ויוחרך נוהים׳ ותתי יובו ויראה
פני יודים׳ חדש דיו קריתך וסוסיה דיע קורשך ויוהכך ישכנו
עליה יקריאו לירושלים כסין ״ ונקוו יוליה׳׳

ותרהכות על הוהודיה ונגישות ומעלה ותכמות נחות
ולועה קבועה גולה׳ ונבנתה העיר על תלה׳׳ קדוש׳׳
והכל יודוך יוצן׳׳

מכון

כסין טהור ונעשיו ומתרוממים בו הודו בשוף
יעופף ומתהופף במעל משגב שוו וכרו הוזן
טים ודוריונים המוטים שם כה יו פחדו הרום
יגליו ובין שולין מתחתית כס ויקום כמורו וכם ורנן ומתחנן פני
ומפויר ביהודו׳ טהור שיחה והשתטחה׳ לט מרין היות עכרו ׃
והכין בו הדר והשע כרין עוזה והזכירו סכול ושימה׳ מעל חיכוד
ירון ומשין והככרון׳׳ קדוש קדוש קדוש ״ צבאות ומלא כל הארץ כבוד׳׳
כיזות שירה והעטירה לתי ביזה ותלכינו ולתי נהדר כמוך
מודר ולתי קדוש כמונרינו מנפלאות ונוראות בפרישות הולכינו ׃
טהור גבורה ולתי נורין מן ירדן ירדונינו ומשיקים לו הוזן הילו ׃
כחיל יונוה להדרינו כקול מעונה ודוגוה והכתיר יות גאונינו ויוטרינו
כחולקינו יושר עוזך כחליננו ועת ומשולשים עת קדושים יקוו הירדן
יוהינו׳׳ דדך ״ צבאות ומלא כל הארץ כבודו׳׳ חשוקים
לו ערת הלו והוא הכין לכונתם חוות קרובה כעת יוניוה ועורר
ידי במנותם הוזן עירין סנגורין ומעוררים יות ברית אבותם וזרעתם
ובקריהם והסירים בן תפלותם סלח התר ומחל ומחר יוכיר יעקב
שתי תמותם ובור יוהבה נשוש יונכה וזרע יוב כבי ילוש תם הרין נבים

לך נקנים לכת ואלינים מכותם ומברך יו' יושר גיון ליטר כינותם //
קדוש קדוש יי צבאות מלא כל הארץ כבודו //
ומען עולם ונס סובלם והוא ונקום לעולמים נוה ומענים ותחתונים
יודות שעונים כחותמו ונסכלים ומישלים כקורא בתענוגו ומי
ספר הדר שפר ומי יכל כבוד עשוו ולא חיים כי חיים ודין ג
פיוט והוד הוונו יושר קרוים ודיות מרום ועדות לו ולכבוד שמו
ומהללו שתדרך לו ורין עד הוא ורוממו ויתעוה גדול פלא כרי
ממושלתו ותהלתו // קדק יי צבאות מלא כל הארץ כבודו //
והחיות ישוררו   זולת //

אהובה

יוב לפנו כפועו יוחוני ויור דל יוני
לפני כשיעבור ומני בהשתפך עלי
נפשי שפתי הגוני יוהבתי כי ישמע
ב // גבר על חטיון יתגבר יורה ומזוך מי יגל כח יגבירו רך
יחוי חיך דרשתך לעת ויכו קוותי ומעיד כפלך ויוני כהו
תורה יוחבה לך // חתשוכה עושוה לים להפליג ג
והטהרה חתורים גם רותיה לכלתי הסגירה ועל כן נתדי ולטוב
וישר ועדיה יוהבה זכה תורה וכשם יי יוקרין //
וזכרי תורה חכים שני עולות והרננה והכניעים לכוח יינר רכיות
לב לכונה השוקין כך יכינו כלב נשבר וחננה ויזכהו ובדי תורה
יספרו ומעשיו מרינה // טהור פסול הקטיר והטשירות
ויתוכלות מריח טרין הריח כחלבנה מלוות יירשו רורשו מורידיי
ועניי וחילות ותודות כל נדיב לב עולות // כעני
עברים ומיחלים חיכנו לייחלך כותך נשף דידותו רוממות וגדלך
לכב עוזך העזימו להיות יחלך ריותי כשיחה והתודות לך //
השפטיו ועדקיו מאור הדיעו יודש עון תשיו ויקח
טוב תכינה נפש נענה חפוץ ורם התוינן כי כוחן לכב יותה ומשרים
תריעה // סיתהנו יער יוכן נרכה ליוזהבך עולת לב הסר
מטהרה ליקרך עד ותדיה לשבים ותעידם כטובך שוועה עוד ויזכרה
ישר ומועדה בך // פורה נפש ותנהג כחסידות יוחזיהו

תכין נפש ורטש נייר נפש והושכיהו יעריך גבוה במידת יחודין
משייהו ולך יי חסד כי יותה תשלים לאיש כמעשיהו
קנה התהלות והכין בפרישות והיטהרה כריעה תומעט ריוו התירגע
בחדירה ריוה הסתכל ויעיה כמיטפט והתהדירה הכל משונע יות
היהודים ירין שוור ויעותיו והוהותיו התיוור חכין
וכותך קורין לך וחהר תפירות עורע תפיור עבירתינו והנור
יתום יותה הייתה עוזר עורת יכותינו
יומר ושבת רחוו של הוער רסותו

את השם

הנכבר נוה ותהילותיו יוכיע
דבר רב טוב ותפעולותיו הכונה
כשורים ומעותיו כמהרת נולכים
עד־יען ועולך כסודה מחכוה יוריה תיוור נוה והסורה וינגרתו
על יורין יסרה גבוה תהרין קירה מוקוריו יה גבוות היניב הינפן
וההרים וההרי יה ווספר בני שבטי ישראל
ויוהכת ירירין כירד כיסם שעעתו יופי עין החור
קדושתו שכינתו כשלם סוס ועשעתו קדוש
קולים סביב סופתו הדין והתדיע רוזין קרח הטרין היור
והרקיע והמשכילים יזהירו כזוהר הרקיע הרי כשורים הטביר
והינביר כביר היעויה ושווח ווסער ופנים וסכיר ותג ולוכים
מקד ושיקולות עלם ויתרון המשר כתשר יישור כעלם כירח יכון
לעולם ומעשה ידינבעותיך פלירים תמוהים ונים יחה וטככים
יקר כבודך והדרים ונכיו השורים לך ומשתחוים לך
ורד ושופח השפיע שפע יורים רז וכריח והיוריה לכירת
והטעמים חכלים נפלו לו מנעורים חלר הורניוה ויקנה וזונת סבר
חכיב נמרין כינים הוריד לגבר כי הוין יורה כל עבר טיכסו בקשת
חברים גן ישיבת טרדן במחות ריוה ובוהרחית תולעת שבת ותנור
שיר ליום השבת ויזין טוזך לך ייותה והיוורורב וחזלו
כי סתל ונוער טוב להודות ליי ולומר קדוש
ידיד כהררי קודש ועשרים הנסתה יחידו הכלו וחוט ומשולשן

וברכה לראש משביר

סמותה ויעקב נהע סומותה כירין הזכוך שתלי ירת הוועטר
מועשה וכנת הספיר בטיעפרם נטר והחסה וווסתור וזר בר
ווהוטר יהץ פרום בחון כרימר והסירה ליו נהם ברין יורין יסורן
מיוך יי כי הפליון חסדן // ויוהב ידידן ריעו והחלין השורה
מקהל רב יבוטר ינרקו והכשירה חסרי יי ועולם יקשירה // קדוש //
ויעתן. עולם תוויד נשיו פם היחדין וולכיש וממעו ווינרין ווזכש
סתותה ליריירך נס // עם והונגיין והריוות יווזוות נשי עתתה לכבוד
והרי שיעבור קושי ויותה יי ווגן בעדי כבודי וורים ריושי // ז
סבותה וריושי לך יודיוש תהלות סילסולך והעוות כמור חסידי
תהלות חסדי יי יזכיר תהלות // ומנם יורית
יותה יושמותיה שפיו רוב עליה מונגר ריבוקם
יתכפרו עם זו ינרתי לי תהלתי יספרו // קדוש
עני כמר שכע ועיטר ירתי עבית הלו טכע יונרו מעידני כמע
כל יושר נוזלע יי כירד יוכי סוטו מטובות כפלותיו משנותיו ;
והזכיר וחוזון כבת תכלותין זכר עשה ונפלאותיו ינרך יותן
ופועלי שבחו יוסדיר יעפה ושוקד זכות ישר הדיר ווזען ירקן
יגדיל תורה ויודיר // והשלת ידיר ותורנות מטיבת
והלכתו בהתוסף ראשים משורון יעהיעתן קידוש
והלכתו עם הולך בהליכתו קדוש //
זכיעות הסדר תיקן כי טוב קירות ודרוש מעיין היום והטוב
ודמי כעיתו מי טוב // ריזייה וזכות וולדיחת יחזב נסטורים ריוה
ומעוזה וטוה מרכוע והחוכורים קטני יורין והגיה חמורים // ז
שביעי ושבועה חביב ליריתנים יוחות שמע מיינות ול טובות
מעיחות יורה חיים ושובע שמחות //
ולך מוטפט ישעיד יורין יסורה יוד ירנע יולנות
כדיוסם והוסרן הודו ליי כי טוב כי לעולם חסדו // ק //
תסתב לדיות ודור יוחרון והתכפר וזה עלינו ליקח ולב ושפר
ושוזוע כהו תודה ולכפר // יוחת סוה וטוה עוכה ווסכפות
ירושלים מיעך והקדים והדיר ויוופלת סוכת דוד הנפלת

בירושלם ועירה פליטה ובשרידי קריתיה · יקר ינבית חופת קודש קריתיה · ומכון הר ציון ועל מקראיה ״
ואחל אל חיל ישראל מאחדה · יראה אל אלהים כיונה אחדה ·
ויאמר ביום ההוא הנה אלהינו זה · קדוש ״

הלל יודוך ״ אופן ״

מלאכי

עבודות · ירננו ומראות · ירוננו למולות · חמודות והדרות · כקירות והשתחויות · ואליך אל עבודות ״ מאן מכבים ·
רבותים ועובבים · תהלות ורבים · ליושב הכרובים ״
יראו פרשיושים · עקדים ומקדישים · חשים פרישים · קדושה ומפרישים · במעלה ומקדישים · ומערץ בסוד קדושים ״ יעקב ויורין · חיים בשירין · יחיד ביחודין · יעידו יחידין · כל יום פעמים ולא השונים ״ לעדות עריכות · ועניה כריסת סודרת כוח טוטריסת ויוה ברכות · רבר יום ביום והעריץ · ואלך על כל הארץ ״ על כס יושב · ומלך יושב בתפארה · ומלון ומביט ב מסקיה · ומי במוני יקריו · על חיות הקודש ותפארה · על המרכבה הדור ונוה ״ וחיות אותו ״

אזכרה

ותקדש פליאך ושוך ולדורך תשיך · בן מלה שליוה · ומהור חכיני חשיך · גבוהות בזרוע עזיך · עלות כחסד ונשיך ·
שני ישועתי סבותה לראשי ביום נשק ״ דרך יורין טיניה סורת ומשתך נותן · הטל עולה ותחספו · עולמות הלכין ובוחן · ומרדי יום ביום פנך והקבל בתחן · ודשנת משון ראשי המערין לפני ב שולחן ״ דין עלן כמדך · מנדך יחוד לבם · חדר ולפנים ומחדר · קרן עוון בפנס · טיהר ונהין ומשלים יוד ושפת טהכנס · ולפני קושט סלה עתה לייריך נם ״ יחוקקו נריבי עם שירת הכיור והסלה · בוין בכהה קטנה · תחיקת ומועצת ב לסלה · תוקעת עבור בעיות שנים עשר הסילה · עדרות הכתב שבועות מצות יומר סלה ״ ידידות קדמונים זכור

פליאה גאולות חסדיך׳ ימין סומכת דור הטובה בסודך לחסידיך׳
חדש עוז שירך כנים טעמים ומסדיך׳ הואלה עליתה לנו ופרינו ואתן
חסדיך׳׳ עלית יזמר לשמחה תורה׳׳

אשרי

העם שלו ככה׳ ואלהיו נאולו ישיו :
ברכה׳ ותמך במשלים ומזרין מערסה׳
ודאות המרכה׳׳ כמעת עדן לעת :
טכסה׳ הזהיר יאורין לאלפי רבבה׳ שאור רק מרוע תנובה׳׳
ויאמר יי׳ ומסיני בין׳׳ גאולם חדר ונכל יאורים׳ ואימום טלסר
מעלי האורים׳ חפיל חטים במעזרים׳׳ יף הוכב עורים׳׳ הודים
ויקדירים ונשואו ומעשה׳ חשבן דאות כל תושה׳ בקר וערב אין
נשה׳ תורה צוה לנו משה׳׳ הוכתר יאורן כתר להיאלך׳ יהב
עם אלין בהשתלך׳ ירנו כל גוי ותלך׳׳ ויהי בישורון מלך׳׳ ואזיד
ואזה כעב ישואות׳ כמוה אלוך יואחות׳ שירת ויתר יהי ולתקוות
יהי ראובן ואל יאות׳׳ דבר טוב ונעים כמאור׳ טכת יוחים יחד :
כעלמור׳ ושיריו דיאות לזון מאושר ודאות ליהודה ויאמר׳׳
חסידיך יריש עינר ואומריך׳ כסיתו מסה ויאמר דבריך ולעולם :
שירת כבית דביריך ואורי יאמר תודך ויאריך׳׳ טוב משער
המאהבה בקומן׳ ורי לי׳ יאלי כנימין׳ יוסכו חסידיי כואחת לשמן
הלומר ליוכן ואירתו׳׳ יואלין כיאו תהילתך לנקוב׳ שיריך בזרועת
כמו נבר וריקוב׳ להסליל יאורה ואישר יעקוב׳׳ יורו משפטיך ליעקב׳׳
מקדם ותכן כמור מהסדרו׳ קודש קדשים חיות גרון׳ בכפליים
כן עוד לירואן׳׳ ברוך יי׳ חילו׳׳ ושכן בין כתיפי גאוני ואקום
שיאות לוי וכהני׳ רהב יואהלי וירושת ומשכני׳ ולבנימן אמר ידיד יי׳׳
ומרכסת שנים ותלחת שוכנת׳ מרסת שרים ורחם ותמרסת׳
ירעו ותל מערכת׳׳ וליוסף אמר ומבורכת׳׳ מן חסרון לא יואש׳
חשן עיטן דחה ואשמש׳ כטוב כל גבולו יתגמש׳ וממגד תבואות שמש׳׳
סמך ייער והאזור והיורם׳ פוחז זרועו ותהב יאורם׳ שלום
ייער וראשון ויקדם׳׳ ומראש הררי קדם׳ . על קודקוד גאלות
נואה׳ מרסת כל טוב תבואה׳ והשפיע שפע תשואה׳ וממגד ארץ
ומלואה׳׳

כי שנים בנחלת חלו תחת וחלו יינוע והחללו׳ וועד נחלו כחוש׳
גרלו׳ בכור שורו הדר לו״ עדרון ייסדו והרבות עיוה׳ והוכן עיתים
והוסם קווה׳ ודיות זה וזה ישווח״ והיכלו יוזר שווח״ הכין חלוגן
ספון היכוויו כל יועלו וחכסי ומשיון׳ זכחו דכה ירך ויריון״
ענים חר יקריון״ ריושית רווה וייונך׳ ששם הוחה והוודך יילוגר׳
גדור יגרע כלין גד״ ולגד יוזר ברוך וירחיב גד״ שכן לווינר בריוות חיון
הקטן לוויוה וילוף גורלו׳ רום מיוש גדורי חיילו״ ויירן ריושית לו״
תכון עלי דרך היה׳ שכיכון עלי יורח היה׳ כערין עלהם כשם יוהיה״
ולין יוזר דן גור יוריה״ שכע ודשן במכוני ודינון׳ ים ודרום ייריש
מעונן ותלמושות פרים לכוש הינון״ ולנפתלי יוזר נפתלי שבע רצון״
ויטל משוון ילו מוושר׳ רייני יוחין היה מכושר׳ והישרב ולר עותן
ומעשר ולוישר יוזר ברוך מבנים יושר׳ ובמוזך הוכרוך מהורך חריין
ודוך על מוזתך גשוליך׳ ידליך כן תוגוף והכשילך׳ ברזל ונחשת ומנעלך״
ידייר מרין שחקים שיפרון׳ חקע היורון מנסי והחרון העינב ס
יולך ישכינן׳ יזן מלו ישורון״ והכדיו וחים וזורים ולבירים התעוך
רקיע כינס ויפררם׳ ילו ותקוותם התווס וירודרם׳ והעוזר יודי קדם״
יקר שני ויוחורות הידר היה השריץ ויכפור נבדר׳ ותוקס נבדר
כינוס ינר והתעודד״ וישפן ישר בטח בדר׳ יה שכת ווהיכנע מהוינו׳
ויקריש שכיני בסתב יקותיט׳ מישיון ויושר ענון ט״ יושרך ישר

התוייויר ויורין״ יוחן״

אשריך

יום קדוש מהקדישך השם׳ ישר
עשך חתום בכסיון לשם׳ ויחד
בוהך ויוודיך מרשם׳ טוזך ווירין

מורין ב׳ ויורקך משם״

עם

נהלתו קשר בתכלית ויוצע׳ נטע מהושע׳ ביזב ובריעו כל
משוח בכפו והכריעו׳ ודגן מנה כעזו שמו מהפרישו״

עוזריך

יכיך גלו צלו כך ריותב׳ ויושר בתוחת ומשה׳ שיווח
ויבך חיב בירם יכים מהועיך גזותן וריח עכותות יוחסה

ריכחשר

ביזב עוזו ונשי רבות׳ יוויכון יכייון והר

ע״ס

לראשו והדרוכות לך יוסיפון ולכבר מועתות ערימות וידתה החל ׃
לסוסו ורוכב ערבות״ על כסיו ומשיון ׃ ולשוני ותהלו
מוודיעו ונאה דין נוענים כקולו הדרך יושר ומוחוזקו
כיופי ותלו הגל כי׳ וקדוש ישר תהלו׳

והחיות רצות״

אז בקשב

ענו עלה אל הר העברים ׃
מהושבתו הישב כעלית
סין סהדורים גדיה דרך
הדשה ומשפטים ישרים׳ רוד ישו לו ויתן ומשפטים מהורים״
העת מקשב עלה׳ ומות כהר יושר יותה עלה׳ ורי ורי עווח כפרד
ונלו׳ רוח עלייה ירידה היו והתפלה׳ הטן יועמרה כו ויריוה ההר
הטוב והמעלה״ טהור עמו רב לך אל תוסף דבר׳ יהושוע ׃
המשירך וזקן הגיע היות חבר כי הגולות מהרה מלון מוזין לין
התחבר׳ והר נבו העלה׳ שם תמות ובניו תקבר״ והשה כי
ידע כי גדיה עליו עבירה׳ נם ירדן הטל הודע ויהתני ליפה וכיה׳ ׃
הגלים כן יוזוח מהות עבר עבירה׳ על כן לין עמו ירום ונרין״
פודה השיבו על יושר ותעלתם כי מרי ומריבה׳ על כן יעמדת
שמועתכם לפני לין כנו׳ קנסה זו כנוה עליכם ונקנסה׳ רשום ירשם
ותסתכן בנפש ושינה שיבתי ישורון קרבן ומוחת תורי
המרוב וירדת שחת׳ ודר ירחו מום ועוזו כוחות׳ שירון פרין
כ וטופר כלום הפן ודבר תוכחות״ השולם נפשו ודיר
ודיות נשיקה׳ כריותו כי ירון היעלה מתכליה ונעיקה׳ שתעני
יוהי ועני ועפרו מרת השיקה׳ ורו תהי ידות לכם והכשו לפוקה״
הריון כמוחו שלשים יום׳ חמרים משפטו ויריקתו ׃
יושר עלם התורים זקן כורי ורוג ופרותם ובכן עשרים והים בקע
לפניהם ויוליכו והולכם ושוורים״
עירות״
כשוחות תורה יוומרים זה קודם שיפתח ארון הקודש״

אתה הראת

לדעת כי ה׳ הוא האלהים
אין עוד מלבדו׃ אין טוב

באלהים ײ ואין כמעשיך׳ לעשה נפלאות גדולות לבדו כי לעולם
חסדו׳ ואומרו הושיענו אלהי ישענו קבצנו והצילנו מן הגוים ׃
להודות לשם קדשך להשתבח בתהלתך׳ יהי ײ אלהינו עמנו כאשר
היה עם אבותינו אל יעזבנו ואל יטשנו׳ מי כמוך באלהים ײ מי כמוך

באלים

נאדר בקדש נורא תהלות עשה פלא׳ ײ עז לעמו יתן ײ יברך את עמו
בשלום׳ ויהיו נא אמרינו לרצון לפני אדון כל׳ שמע ישראל ײ אלהינו
ײ אחד׳ ויהי בנסע הארון ויאמר משה קומה ײ ויפוצו אויביך
וינסו משנאיך מפניך׳ קומה ײ למנוחתך אתה וארון עזך׳ ׃
כהניך ילבשו צדק וחסידיך ירננו׳ בעבור דוד עבדך אל תשב
פני משיחך׳ כי מציון תצא תורה ודבר ײ מירושלם׃

ונוטל ספר תורה ואו׳ זה׳׳

גדלו ײ אתי ונרוממה שמו יחדיו׳ רוממו ײ אלהינו
והשתחוו להדום רגליו קדוש הוא׳ רוממו ײ ׃
אלהינו והשתחוו להר קדשו כי קדוש ײ אלהינו׳

ואמר ביום ההוא הנה אלהינו זה קוינו לו ויושיענו זה ײ קוינו לו נגילה ונשמחה בישועתו׳
אנא ײ הושיעה נא׳ אנא ײ הצליחה נא׳ אנא ײ עננו ביום קראנו׳
אלהי הרוחות הושיעה נא׳ בוחן לבבות הצליחה נא׳ גואל חזק עננו
ביום קראנו׳׳

ש״ה״ט

רשות לחתן התורה׳׳

מרשות האל הגדול הגבור והנורא ומרשות
סנהדרין הקדושה והטהורה ומרשות
חכמים ונבונים יחד ומרשות זקנים
יושבי שורה ומרשות ראשי ישיבות ואלופי תורה׳ להודות להאל
אדיר בגבורות׳ שהחיינו וקיימנו בדת התורה׳ והגיענו לשמחת
בשמחת התורה׳ המשמחת לב ועינים מאירה׳ המנחלת חיים וכבוד
ועושר ותפארה׳ המאשרת והולכת בדרכי טובה וישרה׳ תל
המארכת ימים ומוספת גבורה׳ מזהירה לשומריה במוסר ואזהרה
לעוסקיה ונוצריה מזהב ומפנינים נחמדה׳ ובכן יהי רצון מלפני הגבורה׳
לתת חיים חן וחסד ועטרה׳׳ לפלוני בר פלוני׳׳ המעתיב והשלים
התורה׳ לאמצו לברכו לגדלו בתלמוד תורה׳ לדרשו להבינו ולחנכו׳

ונועדו בוועד החבורה · להבין ולהשכיל · לשמוע מטעם תורה · לישרים ז
לכולם ולרוחם יתן וסגולה · לגולתו ועדיו לסעדו כסעד מרוחה · לעשרו ז
לפרסו · ויעזרו מעם עברין · לקרים לרחמו ולשמחו ולמלא עקה ויגרה ·
להרחיבו ולהוציאו ולהודיע ברוח נשכרה · עמוד עמוד עמוד ר׳ פלוני בר פלוני ·
החתן המתנדב להשלים התורה · ותן שכה וברכה ליד המשגב והעוזן
ובשכר זה תזכה לשמוח בחדרה · לראות בנים ובני בנים עוסקים בתורה
ומקיימי מצות בתוך יפה וברה · ותזכה לשמוח בשמחת בית הבחירה ·
ופניך להאיר באספקלריא המאירה · ככתוב בישעיה ונחה עליו רוח
עצה וגבורה · שמחו את ירושלים וגילו בה · שישו אתה משוש
כמ׳ עליה · עמוד עמוד עמוד ר׳ פלוני בר פלוני · החתן המתנדב
מרשות הקהל הזה להשלים התורה ·

רשות לחתן בראשית ·

מרשות

אלהי האלהים ואדוני האדונים · משחק אין
אלוה ואין מלך מבלעדיו · עתן לישע כח
ועשוה ירכה לא יוכל · וזה ונגד ומרשות
וזה מוחרית שמים · יושב אוזן ורי יקר לדורות הדורים · ומרשות קדושה
לעולם יולכים שנה שכה ודולכים עולכים שרים נסגנים · ירושה ואורץ
וירה ורחבה ומי ים ושיוונים טהורה ומתוקה ודבש ושומנים · כל
הסכנים לא ישוו בה יקרה היין ופנינים · יוקר יודים בוריה ובשוריה
עשר וכבוד והונים · ותגעת מעלה והוגה משעונים · ומושרת וראשית
פעור פה נשענים · עינת כזהב תולכה ולולם ומישוכים · ומרשות
חכמים ידועים ונבונים · יולכים בתורה ומסובלים בדעת ומורים חקים
כרוכנים · ומרשות בעלי ישיבה נערים וזקנים · ומרשות היו הגרון בורין
גדולים וקטנים · עמוד עמוד עמוד ר׳ פלוני בר פלוני · והתוך עדת אמונים ·
וקרב עד הנה כאל ותנים · ופה עזור על ונגדל עץ העשור לפי נבונים
ומך את השם המבורך ומורח ולגער בפה כל מבונים · ויתן לו ברכה
גדולה וסגולה כמזון ואורים · ויתן לו ויען מעותיו תוך קהל אמונים ·
שהגיע ליום זה להתחיל התורה ולשמוח כיום חיתונים · וכן יהי
רצון מלפני שוכן מעונים · ליסד בית המקדש מרום מראשונים ·

ושמח היכל ויגלה בהדר ויתכנס לבין גאולת אבות ובנים ותשמח
בשמחת בית השואבה בעדן וגנים ותזכה לראות בנים ובני
בנים עוסקים בתורה ומקיימי מצות ומהדרים במצוות ותזכה לראות
שבעה רועים ושמונה נסיכים וזקנים ותשמע ומטוב הגפן ותנכח
יתן לבנים ויהיה ומושבך בין צדיקים הגונים ותדרוך עדנה ותורינו
חננים ויעטרך חיים ותהיים ושלום ויאריך ימים ושנים

עמוד עמוד עמוד פלוני בר פלוני החתן בראשית והתחיל בקדושה
קדם כל מניינים ויקרא ומבראשית ועד אשר ברא לעשות ומעשיו
שורים המתוקנים והמהוגנים״

זה פתיחת משה רבינו״ ויעמוד החזן על המגדל ויאמר זה״

אשר בגלל אבות בנים גדל בעבורם תורה נתן בגלגלי
רוח ה׳ עלה במאמרי נבואות אלפי שמון גבור
על גבורים יודי יודר קרין ומשה קהל והאות
רמי יה חי שומעה הירון ושמרה יתפלען״ הטה
שורים וירכב על כרוב וידא על כנפי רוח דבריו זה ויתן היום ז
ויתהדרו של אותות הירון״ ומראות יאורו כל בני אדם ו
שופר תקע ומשוי ורום חרדה לכון כל בני עשן כי משיאר ה׳
וזה״ טפחו שלם כל בני ישועתו כי ותפארן ה׳ הופיע ז
יזרן ה׳ טפה מוהרות ויורן ומשה טפחיים מוהות״ כי
יורך המוהות טשה טפחיים ומפורש בין יד ליד לך ומשה שוזה
במולתך כי אין כמוך בכל הנבראים״ וזי עלה שורים
בתוך הענן וגם הוין ראה תמונת אלהינו ומשה עלה בתוך הענן
וגם הוין ראה תמונת אלהינו״ נשיאו נשיאים היה ומשה רבינו אב
החכמים וראש לנביאים סגר הים בתפלותו ועל יד שולחו קרין
אף השיב״ עלה ה׳ ויאמר לעוין אנכי ה׳ אלהיך אשר
הוציאתך מארץ מצרים ומבית עבדים פתחו כלם פיהם
ויאמרו ה׳ ימלוך לעולם ועד״ ומשה עשה גדולה ונורא בשעה
שאמר לו הקבה עלה וראה בהר״ רדע מארץ והרים דגלן
יהושע בן נון שאמר נו ישוני׳ ראה ומשה וראש הפסגה נחלת

טפחיים

ווי

שמעים

שבטים עולים לפניו׳ שם זאת ומשה עבד ה׳ וזאת ברכת משה יוספו להודיע
תפלות ומשה קרא ידידי׳ ועשה עזר לעולם בעת צרתם״
תהלותיו ולעולם לא ישוב ריקם׳ כי רועה נאמן היה ומשה רבינו לישראל
ומשה מת ומי לא ימות על פי ה׳ מת ומשה רבינו״

שישו

ושמחו בשמחת תורה׳ ותנו כבוד לתורה׳ כי
טוב סחרה מכל סחורה׳ מפז ומפנינים יקרה׳
נגיל ונשיש בזאת התורה׳ כי היא לנו עוז ואורה״

אהללה אלהי ואשמחה בו׳ ואשימה תקותי בו׳ אהודנו בסוד עם קרובו׳
אלהי צורי אחסה בו״ נגיל ונשיש״ בכל לב אודך גבורותיך׳ ואספרה
נפלאותיך משטון הטיבם ואהללך על חסדך ועל אמתיך״ נגיל ונשיש״
גדלו אל החיש ומבשר טוב׳ כי יודה ונגדל על טוב׳ מגדול ישועות טל טוב
הודו לה׳ כי טוב״ נגיל ונשיש״ הוא מאהבתו טהר כלנו׳ מי מכורי קרבנו
הוד והדר חיכונו׳ כי לעולם חסדו עמנו״ נגיל ונשיש״

חזקו

ואמרו זה אל זה יקבץ זה ויאמר זה
אל זה ומי האיש זה ויצרה האיש משה מאחר
מי כמוך משה עליון עלה״

מי

עלה למרום׳ ומי יעלה למרום׳ ומי הוריד עוז מבטחה״
משה עלה למרום והוא הוריד׳ נתנאל עלה למרום והוא הוריד׳
יקותיאל עלה למרום והוא הוריד׳ שמעיה עלה למרום והוא הוריד׳
טוביה עלה למרום והוא הוריד אביגדור עלה למרום והוא הוריד״
אבי סוכו עלה למרום והוא הוריד עוז מבטחה״

אדיר

ישמח בשמחת תורה׳ בן יכון יצחק בשמחת תורה
תורה היא עץ חיים לכלם חיים׳ כי עמך מקור חיים׳
אברהם שמח בשמחת תורה׳ בן יכון׳ יצחק שמ׳ בשמ׳ תורה בן יכון״
יעקב שמ׳ בשמ׳ תורה״ בן יכון״ משה שמ׳ בשמ׳ תורה בן יכון
אהרן שמ׳ בשמ׳ תורה׳ בן יכון״ דוד שמ׳ בשמ׳ תורה׳ בן יכון״
שלמה שמ׳ בשמ׳ תורה׳ בן יכון יבנה בשמחת תורה וכו׳״
ויאמר הזקן יהללו את שם ה׳

ידיד לשמחה של בראשית

אנשא

יורינו בהתעלסה יוחיד עשה יוצר
מכניסה ביושר ותחכרה מרושית
מרון מסוד מה מיור ולוכיה״

שיתו לב לעבור ולוך הכבור׳ קדוש״

גדול כחו גבורותיו מגדלו גבה ולו גדלו נסלו׳ רוחש כינר די ותעבר
רו ינער דיע ותחוקדיע״ היו כחשנו העולם לייטנו הדיישן
מוחשנו הושחקת מחושבו׳ וכה נשווה׳ ודעתו השווה׳ והשכווה
מוחשבה ולמריוזות השיפה״ וזוהו היוהר׳ דיוד ויוהר׳
ובולי טוהר׳ דיוזן ודוהר׳ הלר היוריך׳ היור הוריך׳ הזן הוריך׳
חלוף העריך״ סילו הקדיש׳ טישנו השריץ׳ טחונם הגביט
טירור ולהפריש׳ ינר פועדים יחורו למועדים׳ יוזן קירוחים ייסר
מרוחים״ כינם מוזון׳ כביר ודרון סהירים נגרו׳ כמשם
מפחרו לריחשי הנשי׳ לה הדשיין׳ להרנות ולהפשיין׳ לזוריע ווזדשין׳
ומעשים דיונם׳ ודיוזור ייונם׳ ודיוזורות וזונם׳ ודיוחו ודינם׳
מעלין סוער׳ מוזון ער׳ נטרים וזוער׳ נחקבים והעור״
סילה והכוירים שדים ודירים׳ סיון ונבריים׳ סור וטוזירים׳ עיוזן
נחר׳ עינו משחר׳ עדיר וסחר׳ עווסי ושחר״ פועל
מחכויה׳ פירד לירוזה׳ פלוט כיזוונה׳ פרוים ובחווה׳ יגוזים יסכהו׳
יעפה לעורכיהו׳ ינפו ונסיהו׳ ינועים לכסיהו״ קרוש וירויע
קישע קרויע׳ קזוזויזת הפריע׳ קישטו וזוערינו׳ רק משיחת ירחו
נפחת׳ ישית שהת׳ ירית ותחת״ שלם פעלו׳ שית בידוון
שכיעי עלו׳ שוזור והחלון׳ תיעי שפר׳ תוזור שיפר׳ ותת כופר תעב
עפר״ שורו והעדיון׳ לעם נדיון׳ וזן טיטהדיון׳ השוריש
התדיון׳ התעג התגיזות׳ קלוט ייציוזות׳ טוען ושיזות׳ ערך
והליזות״ ש שיתו לב לעבור ולוך הכבור״ ז

והכל יודוך ויזחר יו יורון״

אשישה

טוהתו כקטב ותוה׳ יושישות
והמין מכיחזה קירוה׳ בהיר ולועדין
ותה כשוזוה׳ מעיים דיים עו׳ ז

והעולה // גררה נכחו עשרים ושתים גלום מוחת מעון ;
ערומים רדה השנית מעורה מלותם רגע ריום לחרבות שתים /
הקליע ויהי היריעת ששת ההל בכלה פי יוששת וליחש
מתכטחה ולין הששת והורין נלים והשווילי יכשת /
דיקך כשהוש שלש יוותות וחנם מהפרר וירעם נשתתות הורכ
והכירמר והולים ועיתות הוורקם חק לט נפתתות //
טיפע משני פסלים עודרים טיפס עותר מולה פרודים יעה השור
וינדרו נחפדים יער שלה ריוש והודים // כלו מיסילות חונה
ולכעה כבירתם מזול ולעכ לעה ויה הגביר יעקן שוזונה לשכם
עשר הילוכו וריעה // ויותפוזו עתך והרד וזוכך והרחשת משלשת
גרוש מסכך עד סגיל פדיר שמוטי יכך נקשב פעה תלוי סוכך //
סינסג מעין והרי מענים שורקי ענב הדרו לשונים עבי לשוני
וריוכליתו ששים שנים עני מכורים ועוד נטעים // פרץ
למען ירכיה ויעלות פתן יחים והשלך ויעלות עורו הררי לכרת
יעוכם מולחות ישגיין לדלות // קירן עוח יהל לכמשו קיטור
עחר ימער עבותו רחותו יעם ויתגוחר כהדרתו ישלים ויתרים
ליפותו // שיחת וכיסם וכיתע ושיפת ששה משלון שכיעי בו ;
שבת ודוחו שיעשר לניעדי כבת תורה לעלע לכן שבת //

ליו יוצר שבת יוצן //

לאל

התפארת ותקן יום כורת והעיבורים
יורדת הליוכי השרת עחים לו ותשוהורת
כהלכה ומסורת / ויומ שהיהורת תפלה פני סורית //

ונזרים ראשון ראהרון ולך ידידיהן הכעים סלר ורון בוושר
ומכשירן ריוהם ושטיחן פיסקן ירטוזן וסיגרון //
ויומ הכמלת השיזן ומשתחוה פני יורן //

ליה הזונב להסה מערץ בסוד קדושים רבה ועירי הרבה דרישי
שלהבה והגברים להקדישה קדושה מוחת הטיבה //
ויומ הולת יוהכה פבקשה עריכה //

ותפלין פליות יורון כל נפלאות כותם ותהלות שחרי הילות /

החז
סא ורזילים
סא טיבא עיזר
סא באפזים
רם
ה' כב

אנשים כאהלות · שם קודשו לעלות ·
ויגני הוגה ושרי סגולות · תושבחות ותהילות ··
לבונן כמראהו · וקדים כשמועתו · חשוקי שירותו · ונגדים יאהבוהו ·
ומתנעלים ומרימיהו · ומתכחלים ומשוריהו ··
ויגני ודודי ועלי תשוקתו · מרוך שם כבוד ומלכותו ··
והודות ישוררו הלות ·· בגיגון דוין יער חלף ·

אחשבה

לדעת עמל ודברים נעלמים · ולזה
מוכיח מעט יושב ומתנעמים ·
מרית בזרים יסורין · ונגעים נוגעים ·
ורשות יופיים · עננה לתגעים פוגעים ·· גזו עם גמון
ומשלי הסוחרים · כרו יען תוסיף · סורחו הידוענים · דרכי מתהלה
יורד יורע והוחנים · והדרת שורלות ורעיו תשוכת חונים ··
השיוננים מטה ובמעלו יונש ידיכוהן · ועם ירדם לין ימנגעו יוחנון ·
ומריים מוריורים יינו והחוב עניוון · יכיעו ידבר רע וחר עבינוון ·
דיות העירה ורינוה לין מריין · לה לדעת · רך חרת לישן ·
היתה שם הרושלם ונגע ידושן · זה מזה שמועים ישן עשן ··
טעותי יוחריהם הריתם לין פוסקת · כפחם לנחלים · ועינים לינוש
נסקת · ירישתריך שכני משטנה לין נדודת · וספרי ישיועך וזה
תנגעי עוסקת ·· מלי יוכיך מוכה לין שולטת · נוחן יום
תכהשי השלוה ומהלעת · לכת לכי יען כי קולטת · הישעך לי טוב
פולטת מלטת ·· וזה לכם ולי ונחן החל · יען הטעמת פגל · לין
החגלגל נעים וטוב וזה והתוך והתרגל · ניעו לריעי יוב לכן יתרגל ··
ספירת חשכיעות יען לכי טוהה · ומרוכת בת עוזי לין עוהה · עבין ז
חסד לו ומינסת גלותה · תהות נפש היסת רוד הוותה ·· פתגם
זה תרתי טבי הורעיע התרכות · יושר הוכתי יב הוזרעע · ינור ז
וירדת שונות טרם הדיעיע · כזן ונטות ודקיביע ולוסמלנת הניע ··
דשרקוריע ונוחה ולהישות ונשות · דמו מרוק ומהדיון
מזה ונשלות · רופיו יחונן לו עתכנו עליות · יושר כרו נותך יב תנשות ··
שיקשתי חיי ומשוכעת · ויוב מושת · טעמה טליוה ודוק

ואף הכבשות תבוע יוצאת עד ימישת התכושת יותר הווסף יערכה
אך הלבושת״ טפוס ואותו טרף עמו הנעימה אין ואותה מראתו
דרכו הרפינה ואתנן דין ואהם שורותו הסוכינה הוין ימריב ויחמש
יואתן וידין הרפינה״ הואפלין ואשות עם פריו ויואל קרובים
יחווין ואין פדיניר קואל סריה ואסריה יאלא מו מרדואל עם מתוך נס
יעסס הזואל״ יאמרים הדרכים והדרות גואל אלי ים יורדים ׃
ואכניסם לעזו דרך התעים יישר יער ומוזו לסוטים ירפו והדיר
המש ועוזו״ כין ושוזור יולה ואם חכם אר כנף ומכוזים
וכסער ושכם ויעקם ומטה וים כסה עולם ויאלם המדברה
ויורפעים סיפק עירכם״ חודו ויזוזין וככסם וייהאין לו ׃
הורים סוזו ורוכב ערבות ובלט יאהכים הוה ולמר קורשו ואהין
יאהכים כעל ויות רעו ושכחו יאהוכים ״ עירה״
יוצר לשבת של ראש חדש״

אלהי

אלהים אמת ותורתו אמונת אמת אותנו
ראש דברו אמת וסופו ומוכיח על האמונת
ומעשיר יסוד העולם על הדין ועל השלום
ועל האמונת״ בן ויקדוני קדם על עינת תשריה ההיתה
מתוכה כרוע הנטריה כי אין נבריות טס זהב ואין עוד מהוה והיה״
גאל ויואפל חושך פני פרישת האור כאשר כי נתעלה״
על כל זה ואיור גנזו והאוסינו לעוסקים בתורת אור״ רוץ
והאור יניזה סולך על עדרו ונבריו בכת יוחת מהכריע משריו ׃
כתלוודרין וריוייה ולמר קורין יונ עליכם יעורו יהדין״
התנה מלשון רי ידיעי הור דירתו קשמו רייכם ורהו על יוריתו
עודרי שונים יואפו ויתויהו והגערתו״ ויור כלג והחיעה ׃
ששלים הוורדים והחיכתם השיין ועלה לכמורים והם לחים
טהורים יושר לירוק עדרים״ וד יתרם ויעוח כבורי ׃
ולטיוה על זה יועלה על סוותי עב ולעזיתי יורווה ותלהטיהן
יוש יולכת ונפש הוין ההוווה״ הידש מני יורווה כעני
פרי ודשאים יזגר על העץ ומיזהו ואין על הדשאים ומשיון ׃

כעינים זו ואור ראשון ושני ראשונים // טמא שני ואחרות
כתוב וראשון השוה / ובתבנית יעיר כפים אלו תיקן ושוה / ואמות
מחלון אחד עליהם פיקד ויצוה // יסד הסדר ותיאמר ושעתו
כי הטיח לפניו איך בן אמות עתו / ומקום מתחתוני קוטן ואין
מקריה רעתו // מספר על קודש לכם ואחרים האומרי כל
ראשי חדשים כתב ענייני שעיר עזים אחד לחטאת לה' //
לאידים והם פיקודי שופטים ואונים ודיינים חדשים עם ישנים ז
והיו לאותות ולמועדים ולימים ושנים // והחזיר הלכה אותיות
ואריעות כשש הראשונות ספורותיה ירושת מוסיפך שביעית
לחוה ומגעות // מתקיות שתים ושיטה ראשונה / ושניה
ושלישית ארבעה במאזנה / דין ועיין ועם פשוטה ואריעות
למהלנה // סדר ים השרץ שמע ואות ושני טהורים וספר
עפים לאין חקר ומספרים ומופות שקינם ארבעה ועשרים //
עם תיניו אדמה / חיה ובהמה / שקץ ורמש והשריש ז
והעניינה ריחשה יםחושין וכמון יעיר חוה // פורז
ואכמר ולפיה שנים קמועות / שילו ואוה נמרין שוטה וטריאות
ומעשות השיבו הינתיך אלו כוס מריחה ותשואות // יעני
פושע כאור ושלו / מעשה ארם בעלוריע ואלו / גילו והנשימו ועמר
לו כלו // קולה כמנוחה הטה לב האהל / ורם דין סנהדרין קבר
מעדש ונפתל / וקיים עלין עם עיקש ונפתל // ראשם אזכרות
משלו שבעים ואחד נפרשה / ובראשית עד עמר / ואשמעיר עד
גרישה / כנגד סנהדרין / כמלי חקירה ודרישה // שנים הטיון
נתחיים סגורה / ונחש עינים מלין טעם כשורה / כמקום רב ותלמיד
הרב ראוי לאורין // תר שביעי עלי יעיר כנתן לאהבה /
ועמד עגמור להגן בחומה / והיטב פני ואחו / ושיכן מעם וחיוה /
מכן נפש טו יושב ומכן פרוסים / ונחלו לעמו יושר בניו
חסים / ואשפרים לשון כי כו טבת ומל המעשים //

הכל יורון // יורון //

לך אלהים

יולי יולכים יואזרים קדוש //

לך פרחים פרחי כהנים / אומ׳ ברוך / לך תהילות משבתות וכחדשים
אומרים קדוש וברוך

לך גועים גדודי גבוהים / אומ׳ קדוש / לך כוכבים דגלי רומה רקה
אומרים ברוך / לך תהילות משבתות וכחדשים / אומרים קדוש וברוך

לך המונים המוני המעלה / אומרי קדוש / לך ועדים ועדי ותיקים
אומרים ברוך / לך תהילות משבתות וכחדשים / אומרים קדוש וברוך

לך זועקים זכי וטלים / אומ׳ קדוש / לך חילים חיילי חשמלים
אומרים ברוך / לך תהילות משבתות וכחדשים / אומרים קדוש וברוך

לך טסים טפסרי טפוחים אומ׳ קדוש / לך יקריאון ידודון ידודון
אומרים ברוך / לך תהילות משבתות וכחדשים / אומרים קדוש וברוך

התהילות אומן אומר

משרתי

עומדים מהלכים ומאמרים אושר
אומרים מאמות ומאמרים
ואומרים ואומרין ובאמונה שמו מזכירין

משלהבות לוהטים / להבות לוהטים / כמראות ולועטים / ישרתו לוהטים
ואומרים מזה מעבור / וזה לזה הכבוד

יריעו מושלים / נכונות חיילים / חשים ומעולים / קדוש מהללים
ואומרים משמות עולים / הם ואף כמו ילדים

המשלו ופחד / קוראים יחד / טהור ומיוחד / נגבם כאחד
ואומרים כשיר חדש / והוא הקדוש מקדש

וכי זבולו / כותר עליון / כבוד אומר טלו / אומר והסתכלו
ואומרים סקלה נקדישו / ואני חדש בחדשו

והדיות ידוע

אמונתך

אורותי רבה בסוד קדושים
ומקדש בהיכלך ציון ישע
מעמוד השחר המתחדש גאולים
ימינך אורה וגם שבת והודש עדותך נאמנו מאור ולכותך
נווה קודש / דרך פרי תאור / ובת כפר ואיזור
הילוך השמשות המאירות / כם גבו התאור / וסומך לבקר יוען

ויופיע לך מאור כי עמך ומקור חיים באורך נראה אור והאר
ויקום כבודך יראה ליראיך כמשפט חופעת ויקטיעת ומרתיכות
כיה וכה לעולם טעם חונך יאמן עד יאור והתעלם כי יי יהיה לך
לאור עולם // יען ומלך רבירך ישב יפר שתיות כס ושם השלום
והשתחוש משתי אותיות לעבדך שם חדש מחדשים והדשה אותיות
תן שירים כי עשה יי והריעו תחתיות // והרוש אומנה ולפני
אליות ושכלים כחשהו מכה תסוכב גבר פרץ משיר נחו סור מהוג ג
עולות מעלוות תועפות יוהר חיל עיר עוז לנו ישועה ישית חומה
וחיל // כה פדיה מהנם העירה בית ישיבנו עזה עריך זיב
שנים תחדש שבנו תהלוך ואורן מאלך ויורם נעיל שבנו יד יאלין ג
שנע רינה ושהוך כינו לשוננו // מריעת פוך לשוננו וספיר
חקה חיך עידך מבוש תהר ותאושר יהיעי ועדי חירתי וכיושן
טיר וטיבים מור הים גיחדי ההדיך וגן ויבעה והאווה לעירתי //
עירת //

יוצר לשבת של הפסחה

אור זרוע

אורח כבודו אומר ומער ליושר
עברו אלהנו ובר טוב זכרו // ג
כן מוטבי טעמים ונריה ג

וראשית טרם יהיה כונה ובריו שית ויעידי אורן תכל עליהם השית /
גאה סודו לישרון וליראיו והחה ומעדין קראו ויקראו כמוך שהלך
והחסותו ליראיו // הנה ונברכו כיום קדשו ומכבד אושת עם
ג קדשו שיאמר שבתו ואורו ויקדשו קדוש //
דעת לאמר הבר את השם אמן והכין להרות כל פעם ולשוה ולדרוש
מעין טעם הוסיפו לזה שבת התחכמונים והתקינו להקדים שלשת
עונים להיות שואלים בהלכות הזמנים ובשבת שלפנים אומרים מעדים /
על ניסן ועל תשרי אהו מעדים שבהן והזכנם את המאשרים //
ומאז ספר עברים להכתב ולהחתם היאות אותם ולשתיך
חולק ולפתם ומעדי יי אשר תקראו אותם אותם חכמו להבוע
ראשון ולאיסרו במועדו ועשות הפסח במועדו ובר לדבר ג
לדבר הזה לכדו ואין בזה טורח ונושר סותן מראתן ההוא על מעבור

אורו ורקיע טהר אל אמץ סוכך ומדרו הליו זה אחד וועד׳׳
יספו להינכ אמונים לשום אותות המאורים אז הל ראו משוה עתים׳
יעשו אותו על מועדות ומאורים׳׳ כמות יום בבקר ויום חשך לאור׳ ז
ספרן והסירן ואין שלחים לבואר׳ כי נר ויאמה ותורה אור׳׳ לארבעת
חומים׳ עונה רשף ומסור׳ את כמו גד דך הון זה לזה יוסור׳ ומפני ספור
ועונה חוק זה ומסור׳׳ ומשכלים משנאור המאכב ראשונה׳
ויוסף התקופות השנה מקודה ישנה׳ וראשית שנה ועד אחרית
שנה׳׳ מוסר בדם ומאותות ומחסר משנים׳ לקבוע וארחות ופשוט ומעבר
ומעשים׳ כי היו חכמתכם ובינתכם לעיני העמים׳׳ סדר יסוד עולם
לבריה וללבנה׳ ואמים אמונים׳ ידעו לעתים בינה׳ התקופות ומסן אחווה
ושנים ועשרי ללבנה׳׳ עד פרשיות הואו ששי עיקרים׳
שתים לפני ומגלה ושתים לאחריה קורים׳ לעולות וכיחן למשייתן
לעם יקרים׳׳ מוקדים שבת ראשונה משקלים׳ ובשניה זכר ואחרית
ומעקלים ומחוקלים׳ והכריע מקצע והדרים ואיזה אדם קלים׳׳ מאור
פרה משלישית והחזק ובשביעית החדש והתחבר עם סגי׳ כריוו
קדושה וטהרה לגו׳׳ קיבוע אדר הסומך למסן׳ והדך סיון
ומזון ומחוסן׳ לסומך גאולה לגאולה מוניות יתחסן׳׳ מאור לכין
משפת ראש ומנין׳ וקורין בו ובשונאה בו פרשת ענים ומפסידין
אחר המגלות ושו סימנו׳׳ שני חל בו וקדרוין לשעבר׳ ומפסידין לשבת
המלוה סימן בו ירובר׳ והשלש כשלש ריניפות ועניינם יחובר׳׳
תר לכו מביעי וקדרוין ומפסידין לשבת המלוה ומסורת דר
והשלש ומשולמות בו יוחר זה ומשליחין׳ ואדר בו משישי שתי הפסקות
כיהין למחר ואחר פורים כמון וכן׳ והשבת מושפטן אחר ימניו׳
נריכם ומשוען על השקלים וראש חדש חדשים ותם ישנם ז
ותום ראשון מהתחדש׳ ואנה לחביו קרבן והתרומה חרשה ז
מחדש׳׳ בראת עולם לשמו ישורנה ותגבירנה׳ מעתה
יחיש לו ומועדות יתנן וישכונה׳ ויתיב אמן ומחדיר שלם בונה׳
ואת ותחיות פנים ויהללו׳ כבורי עולם ומחתם יזכרו ויהללו׳
ראש ליעקב שמחה ויהלו הנה ינסבות עיני׳ ומועד עדרי ארים

על יורים יוחכה פסוד סודני יונו טורים כי עשה ײ׳׳
ונהיו הוודת יורים ודיורים כרית כינו וכרוני ועשורים ורי טוזך יריור
חי עוווים׳׳ קדוש׳׳ הל יורוך׳׳
וה דולהיה שאותו כין פסח לשכועות

אתה

יוהים ותוותך יוין עוד עריעה עוזה יוני ויוופסי
עוד מיותי פחרי וזוך ועריעותי ויהום ויעור
וכשוום יעיותי טי פגע וויעור׳׳

גמורין ושוסיתי יוכרין עסיתי טיריוותן היסתי וושכעותין ז
רוסתי וכירו ריעיתי נחוותו עוטי יעביזוותין ריעיתי ורע יו יוועטי׳׳
הני שוזה רשיעה ויעננה יושכת מורוון שדיטה ושיוננה
וריה עפויוותן יושר הפליז לכנה ודוע ודרי יון הכונה׳׳
ווירות היסו ההשותי והיוותי שריוותן הינתי מוש וקדשו ז
ועריעותי חניריוותן היוותי ימשע והרידיתי קריוותן ועו ווזסתו
טכותי ותשרותן׳׳ טף חורי סעיה וניכורי יעופיה הנכורים
יה עור תעדי תופיה יורים יורים ויזכר הזון ויננפיה יוין יה מוריה
וויוש רשפיה׳׳ כביר כח יותה ײ יורוכינו העו יוורד
תפיופך תהושה ותענינו ווה תכיט כוגדים שירית קהלינו הקורים
עלינו תהריש כלע רשע שירית קהלינו׳׳ וזונים ווענים
וורכורים יות עזך וחרכים ניוונים והריוכים לשוזך מוזר וורר
וין יכלו גוים דעזך יהתו ודריכך והוום והו רעוזך׳׳
סיתוזו פיות ווזליכך שוזך ווליהר עריות שדי הער ויוותך
וכחר שיה ווה תשן קודך והכחר תוכותך והוזך כפוורי
יהווך וסחר׳׳ פכך היור והפליו חסריך הושכ חוכך
והיוון הסידך יעוזך נהו יקרית וושרך רעת הם כי יוין ז
בערך׳׳ זוום סוכם שום טוקדם ווער שם יוטוי
ויוהור ווקדם יתווותך יהפיד וכתוזה פכך נקדם כשוזך
יות שכיתינו חדש יורינו מקדם׳׳ שיר לך יהודש וועם
היוולים פרותך עם עני וזכה הזלים תהיה יכישו ושוזך נתלים
מוד בשכיך מן גוים׳׳ ווותך תרים וזך שוורים שלון

להזכיר פדות סכל עשרים ליוור הי המעלה ורים התורים
ויחרך טעלה כרוכות תחורים״

עדית יזכותנו וולת״

אלהים

יאל חוורי לך יאל תשחוט ויאל תחרש כנער
עה הילך כי עטש ועחים גוים ירשוהן ז
כבן ריוורי ניוש הם עבדיך טפט ודחוש ליו
מרש״ הליו יותה וייוד וירדים כמל ינרתם עתה
וטרם קריונך יחורים הכורתה ונחתם עתה פנים הסתרת
חורט יוסל חוק לך מירת״ טחי תפל בוחחים לי כחרק יונך
שכחך שוכי ועשות תרן כליט בת תיפרד וטריותיהן בקרף לין
חש והושיע כי נטש דרך״ ויהך עלין עד יונה יתהליון נחורים
טמוים וכהוות ים ישיוןן סגין פן רוחה ירך כל יהרון וריוןן ז
עדי טוריהי ישעך נפליותך יתפליון״ פשע שוחם קוחם
החוון והתוריד עפה כורי קדם לחרש והעיד קיבעת שחר
והערכים והתוריד יעייתך קוום שוטנה ועיינה תשוויד״ ויזכרך
שערים הטטעים הקם עו הלום הייסר עו חמט הילו וזולם ז
מעשותך עריות עם עולם וורידך נוה יעריני פור בהיגולם״ יקיין

עדית״ וולת״

אזכרך

חדי ויורץ יחן וחיוונים בגדל
נוסות יושר הפליתה לקדוונים
גוות פרוע והרימותם ותכחה תונים
דיודינו עתה בעלה מורתי יושחבים״ הריחני היורי ושימר
עיעור והיעתני וכרו לקיו ווליוות יחי ונכני הדוב ועייעם גדורי
הליעתני וירו ודשת דורי״ טרף נור ופרץ הילי יענץ
ותבית ווהוין ושטי כליתי יונפין משנעשת קולי לגינו והינת
והושעת זהלי״ וטלם תהן חדיר הגר מיון והירף עד
השוורים גבר סילני מיסחני ולכותי סיפר עירער דבלך ועד היסוד
עבר״ פד פליה ושינה עד החי ינוני לכחש עדות עדתי
קונך היעיער כה ועווזתי רווסתי ועטע והנני מקוותי״

שוועת הישועתם יה תקשיב ורצי שמעתים השב לחיק וריבי תקע
גאולתי יודי ואוהבי תחיש ומלט עמך לערבי / והשיבת יהב
העירה נקם ולמעש שחת ערמה השבית וכתר לחמוש לריון מוחה
סרי נקם תלבוש / ולחוזה סוף ים במוש // לאחרך

עזרת זולת //

זולתך

במלוא
ידונים בזון ובחרי כן לכל נוכר מיום
לה יורי נור שרי המשיטו ויומן שירי /
ימין עמי יה החרים ויורן יבו עורי //

הוכרים בלשונם הוות עוד לנבוח / השית כנך חנות ותשפח שטק
ריסחתם ריכותם עוינם ונסך / ונוה עזרת ולין כח // ווזורות
יומם חרבים על מעברה / חנכם ותחכי הוות לכם סיתרה / טמחתי ז
גבורותיו ולוז עוז גבורה / על ני תעסו לעזרה // ירידות
ושכנותיו היסתי ועירעתי ערין / כביר יושבים הורדתי יוסרתי
מחורין / והיעתי רימנעתי יורין השיב משוריו ירין רבו ועוד תיברין //
וששוך החדלות עטרות התכים ודיר / ני היורים הוונעתי
מדירותי נזור / סיגפתי עיכותי עשיות חוטך ומפיר / ויומם עיער
ושוב יוין עור // ערכה שוחה ונגו ומשחית הודינו / פח
יוקשים טוווכם וזוך להפרידנו / ימעקנו ומכוב לב ונסכו יודינו /
קוווה עזרתה לנו ופדינו // קנין לשווך ידין ונגבורה היוחור /
ריבה ירכוי ושריבי לפזור / שמעתים יה הרקם גאולם לחזור / תהיה
לנו ומגיר לעזור / תבן יוכין רבינו שוותה למקים / ובכר
הקלותה הכנעתה וריעי / והיכו גם עתה הבחר ווושיעני ויורין ז
עזר והושיע לי ורוני // ריות יור מעוזת ולוונר שם מינה
מיוונות יומסי עור לעד קוויעה / יה נותי הווכחה כלה טהריעה
ותחסה ועוד עזרה מגרות טריעין // והשיבת יהב עזרי קורים
להסחירם וכווי קדם רזרות עולוים ליוכרם / שרידך נא לו ישועתם
ינוה פורם / הכה לנו עזרה ונינר ושוין תשועת יורם //
מרב סח תריב יות ווורני / ירך לין קיעה והושיע הוונני / יוריעו
יוווירתך יוב לכבים יוווני / עד הנה עזרנו // הורע הור

שם קדשך עזר חוק ומשגב קריו שעת רחרי סלה יושיב יות חיע
ומער כי יוהי יזר כמער // עירת הלת //

ארוזה

הריהו פוזה ווכית לשטות ועירה ורורן
יומקש עורה כוו פום מכרית נועצים לב :
והכרית ומפי חת שיורית חושה לעירתי //

גבר חטיו ומשונה יוזיב ורקיף ומטוהה שם גמני לשונה רוכים ויריזת
מהוזו חכינ קיבתך הוזו ועי כם יהוזו חושה לעירך // הריסן
וריום חרים יזרני כריוו נהרים ולשפוך ים ווהרים ותויר סתוך :
ולמיוזות ייחלותי יוהי הענביוזות הריוזותי לטוסה יוזת חושה לעירתי //
ודים וריוד הליעני כעינב נכוה הכיעני והתחפה מיועני חוף יזון
ועירן עגע שוע וזושן יורס קירן וזושן חושה לעירתכם סונע
פחים לעשטה גלות וריזד עישטה והעה יעה והשיכה ידירות ושגעות
ירשו כנים וגזו הוגרשו עו גבי חרשו // חושה לעירתי // כוזמרי כית ומעחה
וריקום ובח וזונעחה וליזות יגן ויזנעחה ליזל עוסך כמער והדי יגע ענער
ריותה תכזיר נגרי חושה לעירתי // ולך עוזך וזופרש רוחך עני ורשי :
לזוה תכט ותחרש מרן שוזך והיוזגרים ולכזו עין סוגרים לזוה תכיט
בוגדים // חושה לעירתי // סוזר כשורי והפחד לכי סהרהר ונסחד כהוסרס
עלי יהר עורף וריזד ומקשים להכין יהווך ומקשים יספרו לטוזון
וזוקשים // חושה לעירתי // פישו וסוזורת מירים יוזיב לוחץ עצרים
ישב טוריות חירים יער יוהי עולם יזו תהשה ותתעלם תן להסד
כמעלם // חושה לעירתי // קוכינו עלי גמולים טוריות יוזתי מרעלים
יוהלי יזרוס וישוגעיוזלים רבתי עם רוזווזה ויקוה ישען שוזוהד
יזרין ה׳ יזווזה // חושה לעירתי // שירות היכל גגדים פסו עביירים וזהורים
שסת גזזן עלידים תריד נשוזושה יגוזהה ונפשי לעפר שחה עיבה
לו שוזחה // חושה לעירתי // ירבי טססים נפיך ורוחי נבקה ונווזרך
סעדהי עלי ירך פוזה ליער הכטה כשכט יונעש עהכמה ריזה ה׳ והביעה //
חושה לעירתי // שזרונים בבית שועה ווחכים כרית ושטועה והנה
ירך וזוועה יזמיזו היש עלישתם להיזרין חין ולישתם כזו ונוף כמזותם
חושה לעירתי // טוב סוסך מזכרה יעתן ולזוכה ומעבירה כירך כה וקניה

עדריך השב ומיוזרים ולמענך הידידים ומשל כמיזות הים״
חוטי ועריך׳ עדית״ הלת״

אלאחר

ירתן כלב וכשר ותחתן ז
שדי ריעה הנה מענו זכני הכט
כי כדינה יוהכט הסר ומעי שמט׳

יזל תחריש יו״ גבר על גלות מחוסר כל ודלות׳ בריזותי כרום זלות רכוזב
יורכי שקר וכרך ומי ועקר כהדיסך כלי לכקר״ יזל תחריש יו״ הומני
וזוכי ביכת חליוה׳ וטנפי כביושה וחליזה׳ ריזמרו העה ותליזה׳ וזה
לכם להעלב על עסדי עון עלב נשפחתי סוה ולב״ יזל תחריש יו׳ תעזת
עדני השעגם׳ ומשתי ים ומת קם׳ ולו וזועריהם והגם׳ חי עליך הוקמי׳
כלי ריך הומעו נפש לך עתנו״ יזל תחריש יו״ טומע פה ומוקש ישיך
מטוך יוקש׳ עכור ומוך להעקש׳ ימוו עליות מרשע׳ כי עון ופשע׳
ומוך ניהו ישע״ יזל תחריש יו״ כל שוחה עיבה׳ יזל גל כי ליחסה כי
יומחכנו יבה׳ ומה תכיט מגדך׳ תחריש מבלע ידידך׳ סחריוסק המגן
חסדיך״ יזל תחריש יו׳ ומעת הילי שומם׳ כרר ישטני ורומם׳ כל היום
ומשתומם׳ טמון וכחדים ושולות׳ מול שונג הילות׳ ומטחות החכים וטלות׳
יזל תחריש יו׳ פור סנהדרי עזיעי וקינם טסטו ומשער׳ ומכית לבנון ז
ריער׳ שונג נהפך לשגן׳ וכמלו טירי עגן׳ ומכית ומשתיוות ותגן״
יזל תחריש יו״ פקוד גפן כטעך׳ גזל הכל ומנתך׳ כרם חומר נטישתך׳ צור
ישעך תוזהינה׳ גנה יורך תשריגה׳ ליזה ריום תכירעה׳
יזל תחריש יו׳ קרית ומשוסך קנו׳ גער חית קנה׳ שיבית עליך תקנה׳
יבחה מהול עבוריה׳ וקרים חזון נביזיה׳ הומת כבוד ומקריזיה״
יזל תחריש יו״ שית כירה טחון׳ להושיבה נוה ירתן׳ מריבו ותהר
ומוקן תשיב ומוגה לכשליה׳ ימין תפרוש עליה׳ ומכלה תעריה כליה׳
יזל תחריש יו״ שוה ותעוך כרות׳ ומטיר טיר ידידות׳ כמור כמיות
תעכרות׳ כים ועייקך לגזות׳ ייעיזה הכמי כמליזות׳ קרוש שמוך
על דירת״ יזל תחריש יו״ עדית״ זזלת׳

אחרר

מורי מוזלה תהיה לו׳ הן הנטור מו יכון גרזלו׳
מריך יזת חזלו׳ וכנה יות וכמו׳ הטה יזוזך לו׳

כי יחנו קולו׳׳ גרש גם גלה ובשואהן יבא ירענו יוציב מפיך ולעניך׳
ירענו ירוש תרדשנו ועהם תעהורינו כלו עינו ויר דורו תגאלנו׳׳
היוב חייב כמו לפרותו ונוה זה שכחתו הליו תשוב ליקחתו ׃
ועליך שוריתו להעבירה על חוקתו ולך ושפט הגאולה שנית
לזנותו׳׳ ומי עליוותך מחכנו שואשו כשומע ולירים ולעינע
הרינו חדש כבראשונה והיום קנינו גאולת עולם תהיה לנו׳׳
טוב וישר ונורה מרים יוורהותך תשב ויוספתו ילו תוך מתוך ישר

נ״ח

על עקב הסרך ועל יוותך גאולה תהיה לנו כי כן והודקך׳׳
פזלי שוחה להפליא הושכים והשבות להכביד עלי׳ לבי לגרום ׃
ועיני ולהחלי׳ גאולה לך יותה כי ליו יוכל לגאול לי׳׳ והקל והחוור
מה הערת ולאור גרית ויותה דירית׳ נכרים נכוו מושר יעדיתה
מנפיך תפרוש כי גאול יותה׳׳ סוב ושגע מעד יושר עלי ייורב
ירעה תמלו מרוב שוך הנדף לטובתו תעריב עתה כי יוותם כי גאול
קרוב׳׳ פרין יב תפרוץ כפורה הלורוורית כי הסך יגע מהפכת
פרוורית יריעות ופרחים תפרה שאורית גאוליה שנית גאולת עולרית
קרי יול החקיב ליוד שושנך ישן כי טכה יגוך לעניך יהם עניך׳
ועל כבך כבי תיוורינך גם הם יוותוניך׳׳ שפתינו פרים ׃
וכבשים נשלם לרוחתי לשומעי יותר יול תעלם תיכון תבליתי ׃
וליו יוכלם כנך תעלם ותוות הגאולם׳׳ כרך לך נרע להרבות
הוושיעה׳ תשב מרחה בשובה ונחת יוכב שורים מוש והשקחת ׃
הושע עוחת הגאול ושחות׳׳ מרוד לך ונה חלים העבורים׳
מדי נדפים ונוריעים הדורים׳ שור גן מעלות מבי יולים המירורים
גאול הדם הלך עולים׳׳ ורי טורך עשיו מוואות לוה תרשן
עירה מיון תחזור הרוות׳ ובקום נקוות ויות הרוות גאל הט
העתן נקוות׳׳ יוור לבת יעון שובי ותנחרי יובי הרין
הגאול ושחת חייב יקורי יספו ולי יותי כי יתחפון לגאולך׳
וגאולתך יוכב׳׳ ונוה ״ לנוה תשכחנו הן הכט נו עניך
טלונו יושנו החוור ויותה יוצרנו יותה ״ יוכבנו גאולנו׳׳
חוך ליווין ותעלם יותה לי שופט והרין פרה גאול יחם

ונחם ובנה בית אריאל · יודה הוא ושלום גואל ישראל ·
עשית · זולת ·

אלהים

באזנינו שמענו אבותינו ספרו לנו פועל ·
פעלת בימיהם בימי קדם ולמענו כל דור ודור
שבות עברינו · יבות עשית יודה ה' עלאותך ·
ומהשבותך יולינו · גאולתנו מהויך יד ומנחש ויגרים והיורי וחב
נור ושיור יעררים · רמוני עתה חדרי יערים · כוחש נרין יגלי ושופטי
ישורים · הלין יודה ואיוד וויקדם ונחמנו ושכחה · יודר ויולף
שנים כגון ויונחה ותגנה ושלום נפשינו כפרין ויעוחה הורגנו כל
היום ונחשבנו כצאן טבחה · וזון יוחר וזון נפשינו תיסנה ·
ויורך הקץ ויורוטה אין עלתה · השכון ינו ליעקב חכינו חיש מעתה ·
קוה לשלום ואין טוב לעת ורפיו והנה בעתה · טוב חכינו
והנה יוספו ויוששוכם · ולהדור ינו ליעקב יוחת ששה שנים יחרין
טענו גי ען פנים · יודי עבר על נפשינו המים הזידונים ·
סחרות יוסם כנו חיים כלענו טף ונשים כיגון לטבחה הודיענו · ז
להסירת שלו והוזן טחור ויהוכיחיענו פני סהנים אין שיון ודקינם
אין הנע · ויחל החרי ומגרף יורב ויותנכם וזוך להפרישנו
סת יותרוותך לעקם נפשינו נבהלה ויור ומפני חמת המועקם ·
הנע יולה אין תפחור כם ולא התנקם · ספר התורה עתשלה
כך יערים ונם שיפו דורשיך והפנינים יקרים · שלמך הכבי ועלמן
נפש ידידים · יולי כבתולת הגוית שק על מתן שערים · פני ה' ·
שפכי לבך ליופרם ונחום נקוותך · ישכיר חיצן ודם · ערירנו תיול
חיבו מגן וגוזים · עדי תיעריו הבה · ושוין תשועת יורם ·
קווה ה' מושך לשפוט קורים ולא יהיה יוניהם ינשי רוחם · רעים
יוחריך ונפשם ווחת ושוריום כרכים תחלק ווזן שלו ענוים ·
שיוקה ה' ותרין ויועשי רכבך ולא ימנו עוד ורע יותהכך ושקדים
וזן יושר המטהתה נוטתכך ונתן לך יחורים וריחוך והריקך ·
חשוף זרוע קדשך שבות יעודינו · כיושר ומעו גאולת יות יזותדנו
יוזין ויונענו כיוד כם עבורתינו · חושה לעזרתנו ה' תשועתנו ·
עזרת · זולת ·

נחמה ... מנחם ויקש
... היר ...

חג רב ויום טבוח בתתן
ובמות ... ותגוע ובו
ובשת ... ועשו ...
השישי ... ויה ...
... הקדש כעבות
ועם ... ובחור
ובתולה ערומים ...
... ...
... התורה ·
... ...
... ...
... ונשלח
... ...
... נשחטים ...
... ...
... ונשח
... ·
... ...
... ...
... ...
... ...
... ...
... ...
... ...
... ·
... המקרה
ק'

יותך ·

אחרי כל היום קראנו לשוא ולרכך ידידנו ויותה
ה' זכינו כן מעין הרחמנו ולזה למה שכחתנו
לא תשוב ירחמנו עד מתי ה' גרש ונבית
חדרי ונתינו ומלו הדרי והדלת סגר יחהרי רחמי ושוב לא עליה
נשמר ונרפיה ונכוה נשבה ואין רואה עד מתי ה' הייתי כמוסר
ומעדר שדוד כמו שודד הייתי כצפור נדד ונסתי כל היום מרך
ברוח עריצים משרף וקול עלה נדף עד מתי ה' חטאו נפשי
לקחת וחפה יוקשים פחות עתה מעה והיו כפורחות חרב סוה
שואפי ויושיב רבי חורפי ידי שואה למכי עד מתי ה' טמנו רשת
לפעם חטו וקול נעם העם יושר ושם ידיד עלי יתעשו לא יותר
יבקשו יום יום ירושו עד מתי ה' כרע לתלוי מנגד ומכריע בך
לבגד לכל עין יסגד ולזה תביט מגר שוסה ובוזה ומעבר כמוס
עוזרך הגר עד מתי ה' וזה יומהו וזה יוקוה הר עבי קודש עה
יאל עתק שוה מכן לכי לקן עדני חרשים לבקרים רני ועחם
יספתי תעני עד מתי ה' סוה ירייהו לעין והנה הוה ויוכן ולמחר
ידן לך עששיתי ושטיתי הדרין מיושת עוד להיותן לדן היתן
עד מתי ה' פרעני יכלוני ומהי ועד תכלית כלוני יך משחת יעטוני
עומתו חיי והתנצו רחש יאל הוות ושואו חם זמזוב כל יל
עד מתי ה' קרוו מעים שפך הם ואין שוחך יהדים עצם ונוה לך
מדים ריאות שורך חללו עליות משע ישליו ומשוין יהלוו
עד מתי ה' שיגן קוירך עולה והוריד כטרך מטלה תכבר במקלה
תליותם הליוובי הרב שוה חורבות חורב ועם שרדי חרב
עד מתי ה' יותרו ונוגי להכחידי יקשו יולי והחרידי שריתי ה' נגרי
פניהם חירו והיעון ברוב גאונם הרגזו שטו ירשו עד מתי ה'
ירמהו גם ירשו עולם עלי הדשו ועל גבי חרשו ישימו תמונתם
לתכנית יזיש ונרדו תכנית הסיבות להם יהודית עד מתי ה'
ומייחדך שונך ימוריו ועליך נכרתו ונעזרו חשוות ה' שותן
מבך מחומך ירועים והרוזים ומריעים לבקרים לתעבים עד מתי ה'
רכים ימורים להדיחי יעצו ונוך להזניחי יזהרו לנפשי שיקי יוח

יתלחשו

שועי לעזור שוכן עד והזכיר הלא אלהים יחקור עד אנה ה'

יבוא ההרוגה ועולליה נהרה מרעות שכנה ה' הושיעה חי גאוני עמך

תעירה ועוזך שוכן עירה ולמה תישן עד אנה ה' קומי תבער סלו

דמו ושוכך הומהלו וספים והחלו הרך גאוני עירה גבירתך חושה

ועזרה עירה כבודי עורה עד אנה ה' היכלי יקירה עלי תזורי קנותך

מחולה תשורי על הר הציר ובור יוהלכך מעש פלם רגל הלוחר

משולתך הושלם יוהבתנו יוהבת עולם עד אנה ה' עד ית

ולתי ולת ושבת ולפני התשעה ביוב

אלה

אזכרה מכל לב ונפשי סדיות משכה גאוני

קדש ועיר ועתה יחד גרשוני פרץ ושער יוכה

ישבה בדד רבתי העיר גאוני שלה ירדו

בלא שירים רישב מכבוד להקשי ובין החורים ועתה הלוני מחוץ

טבע שערים הירב ולענה השביעני מרורים הטוריע קול ערב

והכסת ועריה ושירה לו שירה מגורים עשריה ועתה עם הורישי

מריתה ועריה תבכה בלילה ודמעתה על לחייה זכרה דוות

ירושלים וקדם והחוריה הנותה מדבר עבור הוגור שדיה ועתה

רוח משוליה הריתה ומריה רוח ערותה הדולה כל והכפריה

טשעה מכסף וזהב ימיה ווריעים יטפה ופטרת טוש שמינרד

ושבינים ועתה הפכה על פנה גלה שולים כשוטה ועיה והגירה

על הולעיים מבני משרים משיותם ווהחוריש ורים ולעיינו

הפכת ולהם יתן יוורים ועתה מחוסר להם בלותם פעשים קלים

היו יורפם וגמשרי שורים ורי זכרי יולה רבי יגוני נפשי

עלי ישפכה ויכבון עיני ועתה יוחורים להשויד החוני וריתרי

בותהו ורינם ימוני נכי שבעתי עלות משר יכירים עתורים

על והכחך הדיבתי שלוים ותורירים ועתה שוממה וידרשי וכטון

נדרים פירים ריחונים עם פרי וגדים פלין נגד יוכות עשית

בעטן עלו משפית ועונה כל יושבי כנען ועתה ויוום וסחי שוהתון

ולתן ירעו עלם יתן וכשן זכרת כיום ידידיך וכבי עולה

יבת רבי נפשי כשולה ונולה ועתה ועוד תשוריע שבית לסגולה

ויושיבה שופטיך כבראשונה ויועציך כבתחלה״ שובע אורים
מהשמעת מכון לעולם תוסיף. ידך עוד משואת עולם ועתה יה גאולם
תשיבמו וכולם עדית יושבים יותר הדין ועולם״ עזרת״
יוצר לשבת של חדש״

ארוממך

אל חי יוספיה טוב לו חי יחזרך ואחי
בהוד שבחי ביון יהוד ובחי ענין
עדת ישישים שוורי ונוהות פתחי״

במפרש שדי והלכים בה להנין עתודי״ בזה החושת בסוד יסוד עוד ונטודי
גיא וגבוהים בריות ישכלו בם טוהרי״ די עשיר יעשה ביותם״ יוו חכם
יבין חוותם יגיע ויר גבור ורוותם״ יגע שוורים כי עשה יי׳ ז״ דרך
תנועות ותרעים דידרך תוים רעים״ הזות יורד ויצבעים״ הושב נשה
ונבעים״ החיעם והחיעם בדיעים הלם ועל יקיעים״ הפנים ליוזר שקועים
הדקה לגזן הקועים והוגע צגוו מתעים״ ומר יזנך לתועים ומריון
מתות רבועים והם סתרשיש קבועים״ מהשבח שזוע יושר בריון
ריוות כח וגבורות ותריון״ יעירון גל ורעש מזקריון״ היותר אין הריון
נים יי׳ קדוש״ ובר עשה לעליותיו״ חזות דרך ונליותיו״ רבות ורחוק
קדיוותיו דירדה עון למאורותיו״ חלק שם ועותיו״ חשך יושבי ביותיו
הופת כבוד מאותיו״ ישבעו רין הנעותיו״ טיפס יוסף פליותיו יראעות
ודשירי מוותיו״ עולם כתיוב תבליותיו״ טוב מעשה בכמלותיו״ יהנו
ערוות חי וקיים״ ישו ויעשו כזן לוריוחיים״ חל שר העולם וסיים״
יהי כבוד יי׳ לעולם ישמח יי׳ קדוש״ יחיד בתקנה בינה״ יער חמה ולבנה
ידר לכת בחכונה בכן שתי דעירות הלבנה״ מאורה קוממות ולמועד״
כיוו טבעת הלבנה״ מחדשה קרב תכנה״ כופר עלי רבונה״ לוביון ג
קטן חשבונה״ ונהם שלם והרוכנה״ להשקיע אור הגדול ולבנה יוזר
הקטן לבנה״ ורמר צין יחד עכיוותם״ חנם שינם״ ולו רכיוותם״ יחד
ונועה השלישית והכוונותם״ יבין ושתהו לפניך יי׳ קדוש״ וחיל
מהרות ירחן והפליז פשו וידיותן״ ונוים ימי עירות״ שכח ושמו יותן
מיעד ליום נחוה״ ושחק זה ורחן״ מוה ונה ויקה ליושבי גנת מכון
מחר סבך ריעע ומשור יושלום רזתן״ ספר בו לכבוד דין שדי ניתן״

עת פרח הריוע החביו ונדר פריח מקום להכין ולהדיר ולהעלה שבח
הנביין יושר נדיתי׳ וישלונה ישועתה יי׳ קדוש״ עליון ועשין השוה
עלי תבל יעה׳ ערך מחוזות הרוזה עטר להדיר העה פקד ריושית
רוכו׳ מהרי יולא התוה פקודת ישועה ורען להוכי לו תקוה׳ ערכי
סעורה התוה׳ נפה מכון יזוזה׳ יעירת ריזתו כווה׳ יעלו עדר ליודה׳
ווי לו משורים ובזורין׳ יושר יעשה מעשיך יהרין׳ יה מזות מחרד
מזרין״ יבות עשית יהבת יי׳ קדוש״ קווה ותרוכת ירום׳ קלוסה וקדושה
הרום׳ ריינה כופר ושגזון׳ רען עלי תגזון׳ ריח הוריניין פרדום׳ ריוחו
יוור מרכון׳ שכת שלום ותרכון׳ שרש ערקה ליזכין׳ שפר נחלתו
בינכיון שדר לוזסרו מחכיון׳ תכן ותויסדיו מלגזן׳ תהון וישכני עליון׳
ועין הונית השלום הכיו׳ יוזהכין להעדיו׳ יש מזהכה׳ רב טוב הינפין
מזוהנה רבה׳ יחל ישר יול יי׳ קדוש״
והכל יודוך׳ יוזפן״

שאר ונעזה ושוכחה׳ כזום ונעזה התשירו׳ וזרום
דר שו מורר׳ הור והדר המשירו׳ ענים ונדרכם׳
עם עבכם היישירו׳ ורזו יוזר׳ עד והזר׳ ויזורי
יוזר תשירו׳ ורנני שפר ומכי יעם׳ שיר חדש ישירו׳ והחיות ישוררו
ומרובים יפירו׳ ורי והסר׳ שנים עשר׳ והלות מרקיע׳ מריו להלו׳ כני
תם והזל׳ יושר מחושן השקיע׳ יזלה הם׳ הריוהם׳ ושלשים השקיע׳
הזוריניו גזגל׳ חיני׳ עליו והיני הרקיע׳ מוסספר כן׳ יזכור תכין׳ שבטים
חינורים הכריע׳ נעזו לכן׳ הן מתוכן׳ כעלו הירכן״ והחיות ישוררו
ינכיזם נער׳ מתוך יער יער׳ ימו שריזו ונעלה׳ לכלם חיל׳ שומרי חיל׳
חוזות עיר של תהלה׳ משם יפקוד׳ שוזור ושקוד׳ תמיד יום ולילה׳ ז
ידרו לימין׳ שבת רענן׳ יול תתנו רוי סלה׳ השולים ורזילים ידיש
יות רעהו יעזרו״ והחיות ישוררו״ וררוב חיל הליו וזהדיל׳ ריע חיות
ותפסה׳ יזוכים לו והדלולו׳ שכון יות רכו ונסה׳ ויזמיין יה׳ כני עלייה׳
ופניו יושרי זוכה׳ כח רב׳ לוי נקרב׳ פונין לו כל הוכה׳ יריש יריש כבר׳
וישו פליו מר׳ נכנם סוריות סוכה׳ ולייני עם׳ הם כטעם׳ נשו יזד ידמו׳
והחיות ישוררו״ לו וזורשים המישישים׳ משיר מקבלים יזוזוכים׳

מעדר יגן כל והליך יגן להתהדר כל ומנים כרוך שלו במרכבתו יוחדי
קדוש ושננים כבוד שוררים מעת עם רם ותרפיע כנף ינים יי׳ שם
בהקדישם כעם יוחד מוכנים ווהזוהו יתוהו לגו היות לשוזולים
פונים יגן יזכיר תם כמס נחתם וכטהי ישר ידכין״ והחיות ישורין״
והחיות״ יולת״

אמת

ומשלו היה מאורות קדושי ושליכם גבר תם
וישר חזיון קרית ושליכם הוכפל מוטעה
נחמות וכיד הנביאים יוליכם נחמו נחמו עמי
יאמר אלהיכם׳ ורז גבר חכם מאות חסות מזה ונחם טכסה
כמשכרת שליוה ידיד וכית להם מוה וכוה יאמר לירושלם ׃
כרוך בהתנקם נחם יי׳ עוז ועניין ירחם״ ומשוך והכירין
לבשר נביאותיו ועתוותיו בכפליים שוש ישיש התשירי ערי
יהודה פורים פורץ שלות ונחם ערקינו טהור שוליים נחם יי׳״
עניין ומהר עד בירושלם״ קטע מה וכוה יום עשרים יורכותיה
שושותיה ויזכי הכן שלום ושום בריסותיה תיקן ודבריה מעין
גן יי׳ ערבותיה נחם יי׳ ציון ונחם כל חורבותיה״ ויהדכה
יחוין דשן נהל ערב בהוריה בריעתך תנחומין יהסת יוסף ׃
ודבר על לב יהוריה ערכו ויתהללו בה הוכי קישוט תנחומיה ׃
תמהו ושכנשתם ומשור תנחומיה׳ חדיון קדושים עשיה
עוד בהשתתפן כדיותני ויוותיות ועטירפות ותנחומיך ויניע
וכרוך כסיותני בשיר ותורות יוורקת בזד ונוף הדיותני כי
יותה יי׳ ערותני ונחמותני״ עזרת״
ידבר לנישואין

אדהר

שם שוכן תרשישים יורו ערוותו
כהדת ישישים יגן יזוועתו בקהל
קדושים כתרים שונו עם עולם טלהו
היה פורטם וכוללם קליון סיפח ימתנו מוס גוום ויוז ריוז עמנו
גור יאמר לדורות מעיינו גם הירין והויה קניינו
שורים ונספרים עוד הודך נטועים בירתנו רונים יהודון
עבוות חוד קוריים כבודך׳ קדוש״

ריק נטה כריעה לכסיון ריה לשיות מים ומשיון ריגן הרילי ומעלה
לנשיון היוור כניהו משוה עטה הסריק ריזו ומעלה ומטה הסהות
גלגל חונה מוכטה וריוהו יורון כי טוב והינכיע ומהלי יקח טוב ויוור
עריקים ישווה בטוב״ וה קירה מים עליות יקפם והתריכם
סגוך ויות והרים מזה ווינך פריזות חינה הורים משוה להבקיע
הינים עלוה והעיים השקיע חוקים ותה וכינהם הרקיע טיען
העליונים סגיוור ותות טיכע התחתונים משידי ויעלות טורדים
מינעיזות והולם ועלות״ ישר הכין כשומעם יחד יקוו
הורים יזו והולם יחד ייתן מומעט המרכבה והתיוחר כלו יכטת
פניה והריזות סחה והוריין רשיוים ותנויוות טו ויני מיעד
הגותהליזות והוערים עטה יחו לסוככה לשוטש יירע הכיי
ועריכה לסכני השורים ונסיליהם ריבה״ ומשוך יורים
הערה לשרינה הריק התעני יוכרה ומעה והם רין וריתן ריעה
נם ליורע והרמות ויקנה עדיעה והוריין יולכים עזונה נפש חיה
וסהוה והונה סוף ולט תכלית החר סקר יוומה ולט יקר סוקן
יומם טוו והוכייקר״ עין כלים יניר לייפות עינכו גרים
ושדריזות בתועפות עש רויקע רין פרעפות פרינה יוחור ועד
עשיוה כידרון ושוור מוויעד בנוה פרסה וקיועה ויריין ז
הכיוה יניר לכנורו עטרים מרכות ינפה יופרונם מחיתן יורד
עוזכות ינוס ופרות והכריך מריכות״ קרים יריש
ויושה והתחברה קרה והכתם יחד והתגברה קרושת שוו ז
חוום יקריה יודף גבר עירו לבקש רוזו לכנו יוכירה והקש
ריור מוכירתו וחזר והקשקש שרי ווושיב מיתה יקדרים שוקד
לדווגם יחד יוהורים שקלם כפלס משוה נתוהדים״ תויורים
לוורים ודעת קונם תוורים לעזו חסד והתנם תקפם לככרו בקופס
והונם שרי עיר הוופלין פליזות וחר להיכו שוך והליזות עטת
הורין יות יי יגביזות והשב שבות היורץ כבתחילה ניעה לך ויתן
תהילה יקו ששון ושמחה חתן וכלה״ ששת ימים
ולזכות עטה ונה משכיעי יורם ומשין יינע הכיוט קרושתו כסה ך״
הט יורין
יוסן״

שבכבר שלהבות חשמלי להבות שואגים להר
ערבות שיחות עריבות
ואומרים ברוך כבוד יי׳ ממקומו׳׳

ואילו ואבריו כורעים לו ומהדר הדרתו וכל שרפי יה׳
ואומרים ברוך כבוד יי׳ ממקומו׳

עטורי שש שש תושבחות לאשש עורכים כלי משש יענות ו
ושונין שש׳ ואומרים ברוך כבוד יי׳ ממקומו

ואראלים ואופנים יושבי סביב פנים ומהדיר ומתנים ולא יבין
ורום עולמים׳ ואומרים ברוך כבוד יי׳ ממקומו

עיניהם מעין נחשת פניהם אשת עיזורים לעש כל כששת׳
אלין ונגשת׳׳ ואומרים ברוך כבוד יי׳ ממקומו׳

בחילה עומדים מרתתים ומפחדים מורכים וקודים וקדוש ומסלדים׳
ואומרים ברוך כבוד יי׳ ממקומו׳

רוחשים שיר ורון בדעת ובכשרון רועש ונטרון לאדיר אדיר׳ ...
ואומרים ברוך כבוד יי׳ ממקומו׳

אורון ומעופפים בה יען ומתכפים יחד ראש מכפכפים אראלים ו
ושרפים׳ ואומרים ברוך כבוד יי׳ ממקומו׳׳

עמים מהומה ומריעים כמהלומה ונעקים מהמיה לשון יהמה׳
ואומרים ברוך כבוד יי׳ ממקומו׳׳

חיות פה סובלות נותנות ותהלות חי עולמים ומסלסלות וכריע
חלות׳׳ ואומרים ברוך כבוד יי׳ ממקומו׳

קמיני מטה ומעלה עמכם תהלה קוראים בחלחלה והקדיש
ואמרו עליה׳ ואומרים ברוך כבוד יי׳ ממקומו׳

והקיות זולת׳׳

אמונות עת נכבשה הכת המוה על ידי
גלגלי וסוריה הוכיחה מהדלה
כפה רך וסכלות הוינוה סוף
דבר מקושי חיה הותליוה׳׳ גישגעיה שפסה ודודה
קרויו ... בקטנותה יומכה קודם יניוה לנגר רון לה עיניה׳

להודיעה ומסגר היכלות בידו היות פותח וסוגר הכן
המורס כי בדין ומשתיקה וסיומה מחלו ומעלו מתוך היקה׃
ובקוומתה גדלה ומעזרה על פירקה התחדי ותמע בה והשלים חוקה
מזן עיתה הגע והנשין ריווה ורין והפריד נרומיין קשוריה
ועדיה חו״ב בה חתן משירה וסריה ומעטה ויפיותה וגם
פירקונה ומשכיה טהרות המחרקה ומתן הריה ליולף׃
שונה ולשונה לין שינת מחלף ידיה לין פיסה ויולי סלף ונגה
מעלה ומעין החמוה ודלף כריות חתן כי סלתי מנותעד ולין
טרח היות לדר והחותנת להיגלה נתעורר כי בבריתו מוועת לקחתה
ומעריץ היות להופה ומוותנת ומשיעים יגוה והשפט עם
תמע פי ירות תמותו מעבורתו להיכן נסחו יום ידיד לשוטט ולהעבן
יופריהו ומשיור נכר עם מן סרר במוותו ניני מלוח ונתעב
לין יודע הדרך על מוותי עב עידעדיה מריטב וגם העלדיה ורעב
ומעתה יודך יושלחנה כן יודיה ולעב כן עבו וזה תדין׃
בדרון והוה תקשה כדרן ותוצה ודרן יגוה להשיב חכן לכעל׃
הפיקדון ויום תעיד ועצה תורד ליוכרון תקע המוכות
להיות ומשוחטות וכזות מעת הוכה משכה רוחו והכוות רוחה
מעת ויתין הוסיף להיות עד נגע מעשר המותי תהלויות
שיפר הכת מושכעות והב ולומשות כיקרין חרוץ יכמותה וגד
ומכפשות תקף לשלוחה מדיבון תגירשות להודיעת בינך לו הוספן
ולוטות טעה כירוות דר ידיר וכסיו ולין קרוין יוחריה
ומכעתה להפסיו עריני לגונו יוסף מוסף החסיו ונשפט הוין
ולהדין יחד המסכה ופסיו בנגבי ים עלו חדיו קורי חוות
עולים על להעביר יהודי ויד היה עיני בחת חיפורי להוכיר
קרישת ים סוף ליודי ריני חחות דרוין מור כימותם וכן
להכים ישע ונפלאות יהיש דר מרוכים עם לו שירים ערבים מע
דיות דיע ושבחו יוהוכים עזרת רשות להכן

מרשות

שוכן עד וקדוש המהולל יוצרן

עיקר

והנל׳ שוקל מאזנים יחד עלות הואה והנל׳ ומשיב יהירים כי תחת
ומאזניו יוסירים והנל׳ ומעביר שבט הרשע ומגלה ערך והנל׳ עורך
ולויש ריוש מעשיו וגו׳ מזה יקבל עתים וכו׳ ימשיים שוש כמו פי
הנל׳ ופעם ועודים משוכב פני ים ומריוש חיל׳ וקשים ורוגתם כד
בקרישת ים סוף והפושי סנל׳ נעדרים זה בזה ומשנהם בית והיול׳
נסף שוה בשום ישוכם עבור והגל׳ בין שתי ידישות והפג המים׳
והנל׳ כשוה הערך בינירוף במוהט לה ונמל׳ רשם הוד הנזכר ומוקם
והדריכם שוכל׳ יחד הון נהלות יזכות ומום וגו׳ מזה ומוקט׳ יחד
ויוחם ומחכים ברכה וגו׳ ונתנל׳ יחיו ויריו ויע ויניעו ויפרחו על פני
תבל׳ עד לכבודו בריום עלו ומוריו והסתכל׳ יען ירו הפריש ומעוים
ספרוות ומעשר ומעל׳ היסעם קדושות וטהרות והתמשיו ומתנל׳
חילם מושוורת והשורין מוטהר וטוכל׳ קנין שלש חופת ומכות
שכע ולמנל׳ קהירים לדוון טוסיסת כירה ינו והטבל׳ חזות פני טחר
משכיעי כבית המוער והתנל׳ זה הכן ידיפוהו שושכינן כמו...ר׃
והבולל׳ קדוז בעתונה ודורין בלקדים וקוו היוכל׳ מך שם הנכר׃
והערין עשיו ועשה ומולט וסוכל׳ הן לו הוראות ושכה שדיסתו עשה
הכל׳ ומכן ידיעו משינו בין סדכי זכי יושב׳ ריוות בקיבין גלות׳׃
ובהולט יושכת כת כבל׳ והתקדש והתגל׳ שוה כמו על ידי דרוכל׳

המורשת

שואת יוזון החזיקה כחירות ומושכת
מן נגדים ומרבה שורות עוסדיה
והוגה נהרים בני חירות ומגנת
ומיעלת׳ ומל טנף והרות שתנעה לרית חן לריוש ופאר ויעבירות כשוה
שוט הרים ונהרות לקבל גרות ריושה וסופה חסדים תאות וישרות׳
יקרה ומפנינים ומל תמונה ועשירות ערופה מעל שמשרים ומלוכתה׳
מוהירות חושכת ומדיה ומנרה כיר והלך ויונפיות קדושה ופרישות
בה ועצוה ובשורות ותכונותיה שלום ומנוחת ותודה כלי חירות׃
יורפה ויורין ונוה ורחבה מוץ רוחן וקינות ויקרכת יהדרד
ומחזקת יורבה ותחרות׳ עץ חיים ורפאות והורשיה במדיקורות׳
כדבר שנאמר עץ חיים למחזיקים בה ותומכיה מאושר׃

המורשה

שוכי וריחה ומסתפרים ובמורה
שורכי ועיניה ומתערנים ומשירה
ובמיניה ומתהלכים ליורה ומתהללים בהדריה ומתנשאים בפארה עושי מלאכתה ומתיימקים במעפרה
עורכי הודיותיה ומשננים בספרה רוזן נותן בכבודה ולא בוקטורה
ולא יעשוה קורדום ולא עטרה שתנים ועשרים באלחמותה שערה
עומדים ברוכשה ובינפיחות יעיה מקמע עתים יום יום להתגורה
בירקים רוחים כל יעקה ויעה רינים כינבי וכנור להתגמרה רועים
ואוגד ואוגד ושוור סגורה ירדן ועיניון שינה להתעוררה
יאנן סתושיה בשפה מורה יריתם שוררת ועד להשתורה
ינפות והדות כויספקורין הוריה חכמות יזרו על פי התורה
חן בשפתותיה ליוסרה והדירה קרנם תרום בכבוד ותפארה
קדוש ישר יודיום ומל יעה רודיום ויופלה ליורה ורבין ז
ושיח ערח יזון הרחה

המורשה

שירות עם קדוש הנערים הנה
הודים ויעות מרגונב ושיום ומתנם
מאוונה עושים ועשים מריות
שרי להיוונה והדרים כל דבר ויעה להודונה נקריים מבי ט
הי ומבחרים לו והנה מרים לבית התהלה להפיל תחינה יתגלים
לאגוז הסר להתגרהם ביום חתונה יהם להחושה קולות הנשועים
בגל ורנה יער ישר יושב שבות הירין במרושונה החפין
הבדי ירך ועלה ודושנה קרית חנה דור על מסנה להרשינה
הרשותם עוזר עוזר פלוני בר פלוני ההתן והכון עדת ודי ונעה
ועוזר יגעלי על תגרו עין העשוי ולבר בתדקונה ושוטכבן יוזן
והירות לשנעה ופתח פיך ובך תהלה וסוף מסה הגנה וקרין
מרשות קטנה בעדות מזונה עוזר עוזר פלוני בר פלוני
ההתן ובך יות השם הגדול יו אלהים חיים יו יוזונה וכל העם
יענו יוחרך יוזן בגדול שכר יוזונה

ועוזר ההתן יוש ההזן וקוריו סתירה ויוזר כך עלכן כל הקהל ריווח דה

אתנה שכמריה דהוי עלוין דהויא הוה דיהוי
והוין עתיד ואתחזי מהשכמתיה חשב
ואכרין עלוין ונגר וכרין יורם ומן ריש
ובליה ומן יחדותמין דימריה מחוותיה ונפח מונפוהי
משוותין דהוי רישה והוכוותין יהב ביה יי ואקריה שמהן לכל
בריתיה הורק עלוהי שידין ואשתמע משטניה וקם
וסיב עלוין ועלעוהי ובירכסין וקלעין וקישטה יהה ויאמר
ואורם קום חדי כותך ומרין הווזנקשין מתוכן כל
ירולמין בגעתיו דעדן חימו הוו כל מרישיהון ושופרין נטיף
על כתפיהון טעין פמיהון כל מכביין ומזליין ומהרין
וקליהון ייוה הוו כל שופריהון מזוין ודריהון ונהר כוכבי
שוריין כל בני אלהים דמהכין ואטען משריניה דאורם
והוה יויעמוכיה לקיליהון יתען ואור ולבושה מרטם וקטור כל
מסומכיהון ורכב הווה יתיב על שרילוליהון ונבריה הווה
יתיב על יוריריהון מטכן הווה טוריין עמים וכל נגיותהון הוו
ומרססין ששון ושמחת הוה מושתותיהון הדווה ויכר
הוו כבית גנניהון עעביין הוו ורססין טוליין על יופיהון דאורם
וחווה פותח ורמי פוריה משיריה ונבריה יוסר קרינוד
ויקד יעליהון הוו ורקדין והוו ומרכן לבריה דאורם
קטרין גנניהון יהי שורין ותוקשיתהון חבלין עיסותהון יהעין
הוו כל בני אלהים ואתחזי בדרים דהרבין ותמין

ויטפקין

שדרי פשט ידיה ונסיב כסין ובריך יתהון דין ודין מדרין
דיהון ולבנינן ותהלון ית ארעא דין סהלין דיאזין
ומכוכבי שוריין

ויברך אותם אלהים ויאמר להם אלהים פרו ורבו ומלאו
את הארץ וכבשוה ורדו בדגת הים ובעוף
השמים ובכל חיה הרומשת על הארץ ובריך יתהון יי ויאמר
להון יי פושו וסגו ומלו ית ארעא ותקופו עלה ושלוטו בנוני
ימא ובעופא דשמיא ובכל חיתא דרחשא על ארעא

ואברהם

זקן בא בימים וה' ברך את אברהם בכל:
ואברהם סיב על ביומין וי' ברך ית אברהם
בכולא: ויאמר אברהם אל עבדו זקן ביתו המושל בכל אשר
לו שים נא ידך תחת ירכי: ואמר אברהם לעבדיה סבא דביתיה
דשליט בכל דליה שוי כען ידך תחות ירכי: ואשביעך בה' אלהי
השמים ואלהי הארץ אשר לא תקח אשה לבני מבנות הכנעני
אשר אנכי יושב בקרבו: ואקיימינך במימרא דה' אלהא דשמיא
ואלהא דארעא דלא תסב איתתא לברי מבנת כנענאה די אנא
יתיב ביניהון: ופיוט זה יאמר החתן ויאמר דרייתא כתורה:

הה בשר

שר יגמוליך אותה שלום וברכה/
ברוך אתה בבואיך וברוך אתה בצאתיך/
ואתה החתן כליל יופי יפה בברואות
ומראים לששון החתן ויופי מחוד פנך דין כבודם יפיפית מבני
ומבני אדם הוצק חן בשפתותיך: ברוך אתה בבואיך וברוך אתה:
שש על ישעת חן הזהב והזה נתן אלהים משאלך בן חנה יאת ובן
גבה שתה ודים תבוריך רמיזות תהי לשיך ושיקוי לעצמותיך
ברוך אתה בבואיך: פרה ורבה זרע בהם תכרית תמשיש ואשה
ובנות בני שתהן בנים שעורים ששה יתן ה' את האשה הבאה
אל ביתך ברוך אתה בבואיך: הרחב ירך ואצעדיך הסיר
בסתם לא תסולה הענק תענק לאוהריך ושם גבי משור תתעלה
ואת אשר תאור שלום יואלין ה' מ' ומשיאותך:
ברוך אתה ה' בבואיך וברוך אתה בצאתך:
זה פיוטים שושבינים:

ידידי בן שתי שרי
בשיריים ולבושך:
וטורי ברקת טורי
ובתי נפש ולנפשך:
לאיית חן הם וראשך
וענקים לצוארותיך:
סליק

אור נגה

על דרכך ויקדש ראשון לכהן
ותמשות טל אורך
פלוני בר פלוני הכהן שושבין:
כי תערוך נדר ערכך ולכבוד החתן פדור יכהן: קום קרא אל
אלהיך כי לוית חן לראשך: והלך ושנה הזק יריש חסדיך מאי/
לעזור לשרת ולחוק: פלוני בר פלוני הלוי שושבין:
ויקרא החתן לעקום שלשי:

ראשים דרך מעשה רעי תורים רעי ישוב בהור ונעם/
פלוני בר פלוני שושבין רביעי // מרכתך תן בנועם
וימבורך יותחן // קום קריו יוו יוהייך //
קרב מן ודבר דבר ואומריו הפינך ממפשי נקי כפים ז
ואכבר // פלוני בר פלוני שושבין חמישי //
ויוו החיים והזוכר ידך תזינן כהם / קום קרין יון יוהייך //
רחיר יי שנך ותנש / יוענך עטרות וראשי גבר חכם
הורקם עו / פלוני בר פלוני שושבין שישי //
מריך תשלום כלי חנש / לימי מונן ושוה הן // קום קריו //
מברכת כי יהי בריך יואוכי ותזרעי יוהר יוחרין
בריך / פלוני בר פלוני שושבין שביעי //
כי יתן עוך עוז יויש כמית גזווייהן // קום קריו יוו יוהייך //
יוו/ לנו פטיר

אתם מנכים היום והיזורנו ורוות המכה מרושית
יוה וייוור לכם היין עוטה / הם תכברון /
רכך והיום יושרי העם שלו ככה / רוה יונכי
היום נותן לפניכם מכה // יפטיר שפה יניע ראש ז
לנביאים והפטיר חוק זכון נתן וראש במטרות עוז והעטיר /
ושלום החתן ידרוש והטה מרוכה יפתח רעננים כברוש //
כי תשי תוזו ברכה / זה ייומר במקום הזולד היושב //

המלך שיר ערכות ישוררו לו כל סביבות /
סלו לרוכב מערכות / ביה שונן /
המלך לכל נבוני יומקשה
מרעי הכו ליי ככור שונן //
המלך ומערכי ישירה לו יונכי יהללו יות שם
יי כי / משגב שונן /
המלך הכעתי ותהלותו בתוך עדתי גדלו ז
ליי יוחי / ותרוממה שונן /
המלך ית רוה טוכשו יום נקוה / יי יויש

אלהינו ה׳ שמו
בקול נעימה ה׳
ה׳ שומר
שומע תפלה
מה שמו
וסופרין יחד
ונאמנה שמו

המלך
המלך
המלך

האדון היושב

ה׳ נקרא שמו ומיחד
ראש אלהינו
עליון ואלו כינויי
רוכב בערבות סלו
ואין יודע תהילותיו
גדלו יחדיו
פיוט לפני קדיש

שבעה

שחקים לא יכלכלוך להם תסכנו והם לא
יסבלוך ועשת מראתם הם יהללוך הנה הד
יזכרו ויודה העשור ה׳ אלהי גדלת מאד

לך

יעריצו טפסרי ורוממי עומדים להלל סביב כסאי יראים
והאומות כך ואני יהיה כי גדול ה׳ ומהולל מאד ה׳ אלהי

מי

זה יאמר ומלאי רומם לך יעריך שיר לילה ויומם ויודה על
כל מעשה ותהילה ותרומם כי אל גדול ה׳ ונערץ מאד ה׳ אלהי

הדרת

כבודך גדולה ורבה שיואך לא יוכל גאג ומסכה ואיכה
תשכון מעלו ולמטה כי עשית ואתה מאד ה׳ אלהי

חפץ

נהדר במרכבת חיות ודיים תקכן ובמרכבת ואיות קרין
שנת גאולים ותנעים משיות דלות ועשת תויר מאד
ה׳ אלהי גדלת מאד
פיוט יוחי לפני קדיש

האדרת

ודיאה יגר על עם שטף
יגאה פרין גדר הדר
עדר הנאוה נע טומר

במר נשבר ודין יואה ... שעיר חוזה ודוש נוה קדש מטוח
על הר מוה שוה שמה ינוח גם יתעך הוחן ודרן עם שוח
מסעה יונתך הונה במסתר בקרח לנה גם כהורב עורב
יורב ליונה לכה ונין שוגל גאלו יכון נו ... הנה כי כון
תאהלך רואתי משב שבתך גאון למשי הכשי ונשי יעקך
שערך חכי פכי עתי יותי ונשכנותך ראש ישעך פנם הראשי
לו עדי יבלו שי ינואה יוונה יקנה יוכנה ויקדשי יואהדה

חורש יורש שורש בן ישי״ ימנה חלויכ יגדל׳ עוזן ובכור
ינה ידל׳ רוחי יושב׳ יושב׳ יושב׳ שם נקרא׳ תוך ירוורי עדי עדי
ושורי יתגדל׳ יתגדל״ זה פיוט יוצר לפני מים״

יה שמך

ירוממך ויתגדלך אין יוסיף זה היותי והיותי אין יושיעו ואין יוסף יבין יוצר כל היוצר יה :

יזינו וזה תעשה רישותיהו פגשתיהו יגער ונעזר ויזור וחסה׳
יושר העדיר הזין המנדיר ביזן ונסך ויזין ונכסה״
יתברך וישתבח ויתרומם ויתנשא׳ ויתפאר

הדר כבודך ועוז ידך ומספרים השורים כמת עולתם ועת פעותם׳
ועת שיותם יופיים והוליכם ר׳ נהלכם כתוך יוכני יושרים׳
יעירון יגדון כורין נכב שפתים כי תסכון ואין תכון ורוע וירים׳
התהלות ועליות והחדיות והכפין״ יתברך וישתבח ויתפאר
ויתרומם ויתנשא״ פיוט יוצר לפני קדיש״

אחד

הרוחות וכל כשר יותה והכוות משוחות נחמותך מותה וגם דבר יעוות כיר לשון תחה יוותך כל החלות וכו אין שוות רק כבודך והלות׳ מכבך והלות״

בירך עבותי וזה זה כי יושה וקירו שפתותי כל יגע והנה :
מקרבי יוותותי וזין לכי יפנה ויוותי הגבלות כרת שהעחלות מרכה
ויועת׳ מרכה יריעת״ והויכת שורים ויוות אין נכחר וכם מיוון
בכוס הנייחד וושוך כשוך ותעו הזין יוחר והכל כעות וכל
התשות׳ ועו כל גדלת״ ועל כל גדלת״ פיוט יוחר לפני מרט״

ראה

שרי לך וגורכה וגדולה ורוממים על כל מרכה ותהילה הורות לך בחון וככות ועליות :
וזים יושר נקשין נמפשות חיות ולקריותך

ויהיו כיופני היות״ ושמוע קולך רוחה והחוה ולריוות
מריוותך נהירה ותהלה ויזכיקך כל הוותים עבורתך חורו ולחיות
ומשירתים לפכך שירו וזה כוה שעותים ויוליך הדרו״
שירותים וכמוך מרכה ותהלה וכיוסירי כית שבי ומייחלים לגוולה״
ורוממים על כל מרכה ותהלה״ יוחר לפני מרט״

רעוררנו

כשובך יעוזני ורשיוני הסרך ולפני
הבינני רבי נפש יעירתה קשורה כי
והיין נפליות מעיני ״

ולכי ייוך וריוון כך פירוש פשוך היה בסיני ורשיתך מעיני
ועבר כבודך כי וירד מעגני ״ הקיוויני פעיפי מינעיי ׃
וכך שם כבודך יי״ מרט׳ פוט יוהר ולפני מרט ״

ההדר

כשיר ומעלות על יוזר עלהים עזי מוקהלות
מרס יוהים ״ ישיון כני ילו חי יזל
יל מרכה שולש נתן ויוזר מרו השיכה׳
הולו מרוב הסרו נפש פרוכה׳ יינוורו על׳ ככה מרט יוהים ״
עזי מוקהלות מרכי יוהים׳ מרט ״ פוט יוהר ולפני מרט׳

ההדר

לכ משוס׳ שם יוהי עולם מרט ״ ומנות
לו הזרות׳ יום כיום על יוורות׳ נפליון ׃
הסורות׳ כי לבוזה ירות עושט׳ שם יוהי
סוד פליון רכ הדין׳ ורוש ותוהו׳ שור שחקים גבהו יעיר הכלטוהו׳
ריתוהו׳ שם יוהי עולם מרכו׳ פירש עב ולזמסה׳ והו פני הכסין׳
חולי ותנשין׳ כס והיות עשין הוורט׳ שם יוהי עולם מרכו׳
יה יסוד פל הורים׳ שת מעת ויוזרים׳ מין ומין כינתים יוש ׃
וריוח והרים עוסכו׳ שם יוהי עולם מרכו ״ הוושל מעיעוניין ׃
ושלום מרוזין׳ ופלי יוש שוזין׳ נסבת ולין ורורין׳ ולחכו׳
שם יוהי עולם מרכו׳ חי מרוח שפרה׳ תולדות היתירה׳ כל וזועע
מרין לו זרוע עם גבורה ״ שם יוהי עולם מרכו ״ ורפיהו יוורד
יזן יצר כו יהוה׳ בחרב מרין׳ וזה רחות ופורין ומנרט׳
שם יוהי עולם מרט ״. קושט יוורין יחוו׳ כבוד היל ישוו׳ עם
יושר לו יקוו׳ ימרעו וישתחוו׳ וימרכו ״ שם יוהי עולם מרכו׳
מרט׳ פוט יוהר ולפני מרט ״

אדירמר

כי משגב כבוד שוך׳ ויורך
כי נפשי מדיך ״
מריוני ושחק וזורונה ייערתי

בעליה ומשנאה שיאתני עד הנה ואין מאומה יקרתך רק מאת
מעונך עליך כי אין זולתך ואודך כי נפשי מדך׳
אינך מעינינו ולבינו הראנך אתה מקרבינו ומעונך מאתך
ומקרבינו כתענונך מאורותך ומאורותיך יעדיך כי הכל ׃
עדיך׳ ואודך כי נפשי מדך׳׳ ואי יהלו קיעות כל הכרך ואתה
ואהלו הכל מעבוריך והודתהלו׳ יתהלו מאמרך ואהודך׳ כל
הכיר מעונך וחסדיך׳ ימרנו שם כבודיך׳׳ ואודך כי נפשי מדך׳׳
מרנו׳׳ · טוקוס שבח עתנים לו׳׳

שבח ואי אמור׳ ליומר אור לאמר׳ ישועה טזאמר׳
שיר יסודתו בהררי קדש׳׳ ואמר
אור החוו תהילות לאל מאז ראזנו לי׳ ׃
והשתחוו בהדרת קדש׳׳ נדרך טנע כל כעלם ונכע ׃
מעוזתך מאונו ולביתך נאוה קדש׳׳ אני ולא האומ׳
מיחדך מנעה׳ ואי כמוך באלים יי׳ ואי כמוך נאדר בקדש׳׳
אך אנינו עוזרים ים עז כל גבוהים ראו הליכותיך אלהים הליכות
אלי מקדש׳׳ ואין הכבן לעיני וושונה לפני הזה אשר
דבר יי׳ שבתון שבת קדש׳ שבח למשוויין

ברכה אל נאמר ועל פני פה הלוד והחתן יכהן כל אור אות
יאין הזהב נזר הקדש שבח לשמה של פסח׳׳

בשם מסים החדש והפליאתם מקדש ביום הראשון
מקרא קדש וביום השביעי מקרא קדש׳׳
ישראל המועדים אהל שוחים וכל הזוכרים והנרצים ׃
והשתחוו ליי׳ בהר הקדש׳׳ שבח ואי אמור׳׳
פיוט ליד׳בר המאירה

שלח אאיתך ואודך הודך אלה והדרך נפשי ׃
תערוג אודך כי על אראו הדרך ואעת עד
והדרכך׳ ואדבר ואמר לעיני ראשית כל ׃
ומעלך חלין עוד אין קינם שם שערי מעתך חטאה ולמטה
אונים שלך יזכיו חדריך כי יום טוב בחצריך נפשי תערוג׳
מיוך יותר יי׳ אומר האמורות׳׳ פיוט יוחר לאמר האמורות׳׳

אמרות

ה' טהורות ומפנינים הם יקרים ·
מלכיות הם קשורות מנפשות הם
יקרות יגש כל הדברים ודבוק יאחר
שמדין ומה לבן יורים ספורים יאחרי נינה מעדין משחקים
ומעפרים גבהו ונהן יורקין ·· מה לרעות החסירות
ותכונות הקירות ויאחוז דרכי גבורות הגבוהות והמנירות ··
היו לך ערים בוררים ונויו כל הר ונבע כי כל ימירות יערים ·
ואז התם וטבע והדרי כל ויורים והרים שמע ושמע מושר
שמע ויורות כן שמע המערות שם ועינים ויירות להוות
יות המירוות ·· ברוך יותה יי יוצר המאורות ··
דה פיוט ליוהכה רכה ··

להרצה

מורך גאות ושוטות ועונה כפרך
ומריוה ועגוות והיט רכיך יושיך
ומושות ויומדיר פריך ויושים
ומחיך יורכה ויורעך ויוהכך נרכה · ועד יון ישועה
יוחיה והחכה ריוני פרוע ויוכל ומסוכה משה תושה וכחל
תכסה עמר דכר ולה כמר ועסף יכר ויכרי ליו כון ··
יוהכה ·· קוום יוקוום רכיך המחיב וקרך יורונים ·
מקרית וגור רב והו ושוום ישועות תקרב יושויר ושטים ·
ורע ותעים ועל כל פשעים תכסה יוהכה ··
ברוך יותה יי הבוחר מעמו ישר כוהכה ·· יוחר ליוהכה רכה ··

הרקיע

יגוני יספו מוש לבי כדור כי שירוני ונה
עמוד רוחך ודור ·· הורות והירות ·
ליוו להגירן כולו חמורות ליו נחקר הזרן ·
על כן חדרות יולביש עלי עירן מן רחמוני יור רכון על לב ידור ·
יון נחמוני ירך יוולה יוהכה ונדור ··
ביו יי הבוחר מעמו ·· פיוט לגיול ישר ·

אשר

מקריות לפנים כי הריותה ליוב והיו
לך לבנים יורכה שמחתם ומה כמוה

שנים עד כי כמלאת והולך ירוכם ובלי גאלה עשירת וזונים יגיעו
ולים ובלים שונים התעשים עתר ויום קינה יוציאך וזרוע יוניך
ומושיע המוער הדש גאלו קרוב ויאמר כי גאולי יותה ומשלום שונך״

ביו״ גאל ישר ויהפיוט יאמ קודם שמוציאין ספר תורה׳׳

מיכהם

ושרה כמותגלות יושר כגאל תוך ויקדש ויעמר׳
הן ומוקור שירים כמתהלות חיכוק יוצין ׃
עיר אורת ומער שדי יכנה יותשוחה סבי ין
תועבות עתה כקול יהדרין״ ויי א״ גדלו יותי ונרוממה יפוי שמו יהדרין
טושן סוריה התדיג עופר בים נשויו גליו שבלו עוב גם תיהוו סביב
והר שפר חתן ואגו פה כקול שיגב קוריו בריח סוד ומחכים פתי
ומשפטי יי׳ עדקו יחדיו״ ויי א״ גדלו יותי ונרוממה יפוי שמו יהדרין״
הרת מעוז ניתנה ושועה תוך ההבת יוש ותלקחת ונסר הורשים ׃
שערי בינה ורועה וכרמלה חסר יוחת כי טוב וטוב כן טוב לך תתי עולם
בשיר קול משוואות יחדיו״ ויי א״ גדלו יותי ונרוממה יפוי שמו יחדין״

ויאמר החתן גדלו״ ונגלו ספר תורה ויקוריו הכהן ויאמר יאמר עגה״ יוחר קריאתו״

רינו שרה

ערי עילום לך חתן רוגות יהלום
החיים והשלום לך חתן רוגות יהלום״
יו שדי מערך ויהי כיוך ויקורך ונס
ובל עבריך ישרים לך שלום״ החיים והשלום לך חתן רוגות יהלום״
כלה יושר תזכת ריות חיים כי יותכת מוזל טוב ומעתה יותרד
ובירך שלום״ החיים והשלום״ ויותה פיור החמרים תיכה ובנים
וכרים הירותם מוכים ישרים כי ורע השלום״ החיים והשלום״
טביב יושר לך יורה ויען עבל קוריו במעוז עיר בוריו גל שפתים
שלום״ החיים והשלום״ פיוט קודם יורה ותקום כבורו׳

רה אנה

יותר ניוך ויתום נסתרי ונעלם ויונה לין
יורי ימור כמוך ואין עולם הערימו ׃
מקרובים יתפסי יורן הדים המשגב ׃
וקרובים והמנתח ורחוקים יותה יושב מרובים ויותה שוכן שחקים
ותהלל מעבור ויותה על יום וחלום גאל אין ישיוך יוס כי חררי

אולם יה יעה ומהמשיך עליהם על כס משיר ורם ואתה קרוב
אליהם ומרוחם ומשרים פיהם יעיד בהם כי אין פתך אומנים ורי
אומר אין ריגך וכן שורים והלום יצרה ומוריך כי נשגב קולם

יה יעה יויה ותקום פיוט יוצר ולגדום

מסילות

לבני יוחת עולה כיתיו להלו ולעלות
יהלו ימיך שם יו סלה בריכו אלהים
מתקהלות על כל מרכה מוזה ותהילה
אל יכך משיר ורעלות ואומר פני יהלו יוני לכנה ולחתן
שמש זהרו ירום ריגני אהבה עת אחר שנה יבין דורי עת ואורום
הגלו ורכבה ותען ותפונה כבור אומר אין אלום חוקים בריו
אות ורכבו ועידון כברית לעם עליון תשבי נבין עם גבריאל ישעור
לשון מעוז חבין מרכו עם אלהי ישר ותנו תהילות לאל עליון

יוית לקדושה יוני יי אלהיכם לכרית וגילה

אלהיכם

אני זוכר הברית הנה אנכי שולח לשארית
אות נסתר מהו ברית ובפנה ולנפש גוים
אמרית וכשר טוב ושלום מאחרית
ידע כל כורת ברית אומר לימין ונוך טהרך ואחרית

וכרכרי קדשך לשבת וראש חדש

אלהיכם

אוריה שמשו שבעתים כגבורתו היתה
מהתקדשו כשמש וריחתו והחודש
מהתקדשו לחדש כפיתו תן היום
לשושו החוה קדושת שבעתו ואורי חדש מחדשו ואורי שבת

משבתו וכרכרי קדשך לשבת מראשית

אלהיכם

ישפו עבדו אמן כסיון פורין שית העיר
על תולה ישה אוזן ישית ונזכחו יופין
ואיזום מפוך השית דרור ולעמריה יקרין
הזוקה חפשית העומר בה יוהין כשל יד לקח מטית חיך ושען
קורין יפיך חרשית אלוך על עם שומר שבת מראשית

וכרכרי קדשך לשבת הלל של מועד וסוכות

אלהיכם

ישיב שלום כמו ומשעתו הקם וכיון
והדר ומשחו ועד תוקם ישמן הוד
שמנתו דורך פורה ידרוך יואב :
בחנוכתו הראית סוכה אל שמונה סוכתו העת יאיר על ארץ
ינגדתו יאלוך על כל הארץ כשרים ומעלותו //

ובדברי קדשך — ושבת של חנוכה //

אלהיכם

יכיון ומשיחו יאזור צדק ומשפט
יכביד הישועה ימית בשבט פיו יואב
יזכיר ועל הנסים הלל לאמור עמיר
ומהעביר דת חדשה יחדש השוות יונן והכביד חוות יוליים
ומל קדש יקוים יכביר ומזמור שיר חנכת הבית לדוד //

ובדברי קדשך // — ושבת של חנוכה //

אלהיכם

יוסיף ידו יקבץ נפוצותיכם העת
יחיש לאמר ימין לאסיריכם ומלאך
בריתו ישלח להשיב לבבכם דרך
עהוב לחישור לציון יקבצכם השמרים שמת ברית מלו ובניכם /
מרכו שונו ילו תתנו רוני לכם חי וכר קדשו עמון יאמר אלהיכם /
כי אני הוא ונחמכם ויואלוך עליכם //

ובדברי קדשך כתוב לאמר // — ושים שלום //

קוראים

קוראים ישב מלכב שלום שאלו
משלום ט יתן לם יאמי יאמעך
ויופעה הכין שלך ויופעה כי אין
הכין ומרעה ועדר כבר חולם משוב שמותו שלום // חולם
שאלו משלום שלום // היו כונן ימשוררי ויסד מחסר שוררי /
להדיך עוררי ויעוררי נקם שלום ומיתר עדתי שלום //
שאלו משלום שלום // — פיוט לשים שלום //

דבר

שר שלום יאלין שבטין שלום // יי יברך את
עמו משלום // ויאת יזכין לי ירעים יאלוהי
יחדים ומרעים ידין שלום יאמר יי לרשעים / יי יברך את עמו בשלום //

ומגדל ישועות למשיחו ולנסים קול מהרה יחיש דרוש ומשמיע
טוב ומבשר שלום יברך יוצר עמו בשלום

פיוט לשבת של ברית מילה ושים שלום

מלאך

הברית נסתר מאז ברית זכורתי
הברית יבשר שלום
יכ יותם שלום ובתכם שלום

מוכים נקוים עם טו חפנים יהיו רננים כברכת שלום
יותם שלום הכין מחהלו יקבין חילו פתיום ליוהלו יבין
שלום יותם שלום ומנחוי וקוני שור ושעי ומום ליורוי
ברית שלום יותם שלום וכיתכם שלום

יוצר לברית מילה

אברך

ירונין מטו חיים לטלה שומרי ירותו
עולם והנכלה כיווזר יום ליו ברית
יונם ונילה כיוות ברית קדש החתום
בקרץ ומשתוכם ומוסרי תם לי פרץ הודות שורים ורנין
גם כרם ברית ומשולחי ומחתן כבור יוסיריהם ירן כו פרים
חורתן כריות יוות הברית יושר יומי עתן

יו יספור ככתוב עוזים ומהטו עם זו ישוב

ברית ועו טו הכתוב והיים יונזר לו

דמי קדשו מסר ודרו חמכן הקדים ירטו ומשרן
משיכתן ובורכן ויקים דמי עברו ועינת ומיורכן הלין
ינוהו עולה לעבור הוליך מטהרה יחיד ידיד ונכור חגור
חרבך על ירך גבור ויזו נפקד כמעקד פרי בטע ולשומנה
חתמו וכדורים חתע ורוהו יוכרהם יות יצחק נע

אלים

ומורתו היקודה ככס יו יוהים עוד מהו וחכב קוריעתין
תולים יעקב יריש תם יושב יוהלים המיטין כבוין סוטן
להוב חן ספוני הול וכין ומה יודוב ורי ומנה עפר יעקב
טוזן כחול חוק נרש ומושלם חול גבו לים חוק ועולם
רשוירה ליעקב וחוק ולישר ברית עולם

יושבי עלי חלד ברית בין בתרי עד זמן פקודתם לאמות להדלי לך את
ונטה לו כאשר אמר האלהים ברכו לאלום ובניו קראו לכל העולם
ברית הייתה אתו החיים והשלום אין לו כמוך ונתבקש בהאמנה ולא
לקחה עוד ריבה ונושעה ותכרות את עולת כנה ‖ ואפרך
הדריתך כאשר הודיך תורייך כנתנו ריח הודיך וסנוורי מוראייך
ואעבור עליך ואראך מתבוססת בדמייך נפשי החייתי כל נסור
מאחרי במטותי על פתחי תמי תמתי ואומר לך בדמייך חיי שש
שעבוד תורים ונקודות הכסף כגן אמרותיה חידוני ירקרק והוסף
מכף אומה עתפה בכסף ‖ עליון מברית לשון ים החרים :
ואין ויכרין הן הן הדברים לגזור ים סוף לגזרים כסו וחללו ויפני
טורח הדרך ונראו הנלכי יסיאון על דרך כל העם היוצאים ממצרים
בדרך אלחו ירדן ונשארת לי עדה ועשות הרבות ערים כחומה ושוב
וגאל את בני ישר׳ ‖ דינן עם מנוס ואירחן ונושאו כין
ירדן כולו אין ראשי ונושאו חנני יי כי אני ואמצא ריוק שירו רב
ותשבחות ולהעלותך ויאמר עלי החלונות בריתך שש אנכי על :
בריתך שר כי שובבת סגולית ואומר והשבועה לא תחלותך
ואומר ואמנה על השובבת ודואר ‖ תשכי תמרי כפן :
לפני יי קוו קוות לך והושיע תרגיו כי עלמי בריתך בני ישר׳ אמן
מכן עשין שתי סיואות לכל ברית ואין לישב ולראות ולפני הערות
ואשמרת לאות ורפאותי שלשה כסיו והתקן לכן אזה כיום השלישי
להקימכם ולהחיותכם הנה אנכי שולח לכם ‖ אחיש לבוא
לגאול עבותו ולעמוד לו עמיתו ולעזרת יעקב וזכרתי את בריתי
יעקב עלי בחירי ועל שולחני ריחק אברהם ואומר במות ברית
הזאת ואף את בריתי יצחק ודורים ליוצא מאי מתך ובור אשיתך
ולמכן שר לא אמור ואף את בריתי אברהם אזכור ‖
ברית ושבת ותורה והנכרים כגנם נסרו הרום ונבוהים בראשית
ברא אלהים ביום שלשתן תגלו עליהי שמור ושמרתי חוקותי
ותורותי אשר ישמרו את שבתותי יד ושם אתן לכם בביתי
רב טוב הצפון לשבעים עלי ובחלותי בחרו באשר חפצתי ומחזיקים
בבריתי ‖

לעולם ועד אלהים · ידידך בחיך · זאת בריתי תשמרו חוק בשארך · ברית עולם
זאת ברית ואתך · וקדוש ישר כי משרך · פושך · כאשר תמרוא דין בהרגך · ביום
כי יתר בעשות בה רחוק · ברי עולם · פתח מתחן חכותיך וזרעך · כי אני ה' רוממך
רוממך בחסדך מאברך · חוריעים הדתים · ושם התהלך לפני והיה תמים · ברי עולם

מקשי עולם ושומרי שבת · והאלין · תנו עוז לאלהים קורו והפעלו
רוממו ה' אלהינו והשתחוו להדום רגליו · קדוש
הם אחך · אמן

אדיר

אדירה ברואי אדמה · אדירי כח כמהו ומשיאה · אדירים ראשים מעבדים בריאה · אומרים ואומרים תהלה מאה · ושמו בריתי ברית ·
ואלך המהלל ואין יהדר · ואלך המושבח · והאלים לזוכר הברית ·
ואין יאדר · ואלך הקדוש ועלה והדר לפסלו ואביר שבחו וסדר · ושמו ערבית ושחרית · והאלים לזוכר הברית · יתגבהו יתגברו
ושירתי עליון · יתנשאו יתהדרו במעלי דהיון · יפארו יכירון והאלו מבין · ישיאו פאר עלי התגיון · ושמו כמו שירית · והפארים לזוכר הברית ·
עדי גבורה ומפשי שכינה · עוטרים כתרים איו ומעונה · עליון ·
ורננים סלה ורננה · עושים ואדיוכתם ימאוזן יאוזנה · ויום כרת עברית · וההדרת לזוכר הברית · דיאוה ומרכה ושבח והאל ·
דיגי חשמלים פונתים ואלו · ואחרי יו תולכם ומכתירים לכלו ·
ודידים והדירים גודלו לסלו · ויום מואר שחרית · ושבחת לזוכר הברית ·
יכב אלהים אלפי רבותים · ראשים קדוש קדוש מתהעודים ·
ואחשים ברוך מי עמודים · ראשים ונועים כפי אגודים · ויום חתומה בברית · ונרכת לזוכר הברית · והחיות · אות ·

אות ברית

שלוש ואדפין ועלם בענית קשת לזכור ברית עולם גדיה · ויום טפש נתן גבולם · בני וכן
בני ישר אות היין ועולם · דורי כם ומעוטרים בהורי
גנוזי המוסאוכים ואיואתם לס · והמעל ואשפי בחומי · וכל רואיהם
יכירום ואתמזורים לפני · כי הם זרע ברך ה' · ואמרו יערים
חושה לברית משרים · חינב יאכות שמים הזה היו יערים · טהורה
שושה וכן נן שתים הורים · ויעש לו יהושע חרבות צורים ·
יוסמו יערים והחרבות טוו הואו · מושר ואלו כיער ·
שושום ותהאו · לכן סוככם מנהדי השרת ואתו · עשה לך חרבות

רואיתי ניקומך ברם
עולה שלמים · ויען ייטב
והוארכת ימים ימים
אברית טהתענו אב ...
חכמים · יערתו אח
אומרה חתן דמים · בע'
זכור לסגלה מעמים
הלא חסדיך תושיע ה'
... סים מתקנואתים
... תקנואתים ואוסף
... רחיך ומעבור מערת
... ואחר מתבוססת ברח
... ברתך עלך כמעבור
ברית עולם · מוטורת
... אשכור · ואני כ'
... בריתך שלחתי
... ך תבור · תבור
... התן בעותו
... עצר וברורת
... בריתו · ברי עולם
... רוחה וקמצת
... דרתו · ביום השמיני
... בשר ערלתו ·
ערלתו ודאי לא ספק
... ואתמול · עליה
... שבת ועל מכות
... סכנה להמול ·
ברית עולם · עשה
... ופריעה ומצין
... ומשה תלה
... ימול ביום ולא בלילה ואפילו ספק בישנה · יחבב מצוה זאת כי אמר ב
... ישן וער לבוש לערום עת נזכרנה · ימלא שחוק
... דינה כנפצח במנצח על השמינית ותהלתך · רחש לבי דבר

טוב שש אנכי על אמרתיך״ ברית שלום״ רחמים תעורר לעבדיך ... הישועה על ...
ברכותיך״ ברכתיך ותנה לחביבים כשם בתתך לי גלות מים ישועה ומעיינים ברית
בשמחה שלימה ישמחו אותך כחיתונים״ רטנים ורעננים״ ורעננים כשתילי זיתים

עירים ושוכבותם״ ותטיב לנער אשר הכנים במלאון נרתענו
חומשתן ומעשו אחת לאלתן סוף הברית עליון כמאמר אומרתו ג
ותטבע היום במילתו״ עסק ואלה שבת רוחה עשיתה
פריעתה ואת יעתה רחיצתה ואוספלנתה אנוך ואלוכה שירי
אישר ומבער לעשותה וקרבה אל האלוכה ועשות אותה
זניתה קרם מאותך ומכין חמורים ראותך תכוסת דם
מחסותך כפורים שדי תפדינו ואורכינו תפסג גדים מושר שוגע
שוגע ואימרים יהיו ישרים״ ילדים בחסדו נכון ואליות
יחיש ראהוינו ואוטינו ותליות כארים ואקרם ירדינו נפליות״ג
גוללינו ה׳ צבאות״ עזרת אבותינו״

ברכה מילה

ברוך אתה ה׳ אלהינו מלך העולם אשר קדשנו במצותיו
וצונו על המילה״ ואחר המילה אומ׳ אבי הבן זה״

ברוך אתה ה׳ אלהינו מלך העולם אשר
קדשנו במצותיו וצונו להכניסו בבריתו של אברהם
אבינו׳ ועונין הקהל׳ כשם שנכנס לברית כן יכנס לתורה
ולחופה ולמעשים טובים״ ומוהלין פורעין ומוצצין
ואחר כך ומברכין על הכוס״ ברוך אתה ה׳ אלהינו מלך העולם
בורא פרי הגפן״ ברוך אתה ה׳ אלהינו
מלך העולם אשר קדש ידיד מבטן וחוק בשארו
שם וצאצאיו חתם באות ברית קדש על כן בשכר זאת אל
חי חלקנו צורנו צוה להציל ידידות שארינו משחת למען
בריתו אשר שם בבשרינו ברוך אתה ה׳ כורת הברית״

אלהינו ואלהי אבותינו קיים את הילד הזה לאביו ולאמו
ויקרא שמו בישראל פלוני בר פלוני ישמח האב
ביוצא חלציו ותגל האם בפרי בטנה כאמור ישמח אביך ואמך
ותגל יולדתך׳ ואומ׳ ואעבור עליך ואראך מתבוססת בדמייך
חיי״ ואומ׳ זכר לעולם בריתו דבר צוה לאלף דור אשר כרת את
אברהם ושבועתו ליצחק ויעמידה ליעקב לחוק לישראל ברית

ואת אמו ואת בעל הברית הזה וביתו ואת אחינו ואת רבותינו היושבים בכאן
והמסובין בכאן כמו שבירך הקב״ה ביתו של אבינו בכל מכל כל כן יברך אותנו ...
יחד בברכה שלימה ונאמר אמן׳ עד הרחמן הוא יזכינו׳ הרחמן הוא ...
הרחמן אשר חנן את הילד הזה לאביו ולאמו׳ הוא יתן עליו
מוראו׳ ושלום יבא על מקומו׳ כאתרים וכמנשה לשונו״

אברהם

ואורצם יקוו״
והגוים חרוב יחר...
ברית עולם׳ ...
לבניך ויעשו ברית...
ויחוו״ כל הגוים ...
נגדו וכאפס ותהו
נחשבו״ נחשבו...
נטעיו כבהמה ...
בענקם׳ ...
תחת כנפות ...
ברית עולם״
נטולי מקום ...
אותם ובניכם״
לקחתי ...
הגוים ...
אתכם׳ ...
לבבכם ...
בערלתכם
ראחי ...
ברית עולם
ושבוע והל...
אורצכם
יתן ה׳ לכם
כתוב ...
על ...
וכל ...
...

ואומר לך בדמייך חיי ואומר לך בדמייך

ן בישראל שמו · הרחמן ... יקראו ברחמים · להבינו ברית היבמים · יבלה בטוב ימים ·
ותיו בנעימים · יעברהו עמים · וישתחוו לו לאומים · הרחמן רבות שנים יחייהו
ן ירצין ירוממהו · ונחמת ציון יראהו · ועמו בשלום יברכהו · ויעורר חסדיו לרחמהו ·
רחמן חסד הוא׳׳

עולם · ונאמר וימל אברהם את יצחק בנו בן שמונת ימים כאשר
צוה אותו אלהים · ונאמר הודו ליי׳ כי טוב כי לעולם חסדו · פלוני
זה הקטן גדול יהיה כשם שנכנס לברית כן יכנס לתורה ולחופה
ולמעשים טובים לפדיון הבן אומר כך׳׳

ברוך אתה יי׳ אלהינו מלך העולם אשר קדשנו במצותיו
וצונו על פדיון הבן׳׳ ומברך שהחיינו׳׳

ואחר כך עושה סעודה וכל הפחות מעשרה בני אדם ומשיימנו מברכת
המזון יש לברך ברכת נברך אלהינו שהשמחה במעונו שאכלנו
משלו׳׳ והפדיון עולה חמשה סלעים שהם חמשים
פשיטים ומטבע אישטרלינש׳׳ ויש אומרים פדיון הבן
חמשה שקלים שהם חמשה דינרי חמשה פשיטים פחות
ומטבע אישטרלינש׳

ברכת אירוסין

ברוך אתה יי׳ אלהינו מלך העולם בורא פרי
הגפן׳׳ ברוך אתה יי׳ אלהינו מלך
העולם אשר קדשנו במצותיו וצונו על
העריות ואסר לנו את הארוסות והתיר לנו את הנשואות
על ידי חופה וקידושין ברוך אתה יי׳ מקדש עמו ישראל על
ידי חופה וקידושין ושותה המברך ומשקה ויטעים
לחתן ולכלה והשיור ישפוך ויזרוק. עד אחר ויברך עליו ברכת נשואין

ברוך אתה יי׳ אלהינו מלך שהכל ברא לכבודו׳׳ ברוך
אתה יי׳ אלהינו מלך יוצר האדם׳׳
ברוך אתה יי׳ אלהינו מלך העולם אשר יצר את הא
האדם בצלמו בצלם דמות תבניתו והתקין לו
ממנו בנין עדי עד ברוך אתה יי׳ יוצר האדם׳׳
שוש תשיש ותגל העקרה בקבוץ בניה לתוכה בשמחה
ברוך אתה יי׳ משמח ציון בבניה
שמח תשמח רעים האהובים כשמחך יצירך בגן
עדן מקדם ברוך אתה יי׳ משמח חתן וכלה׳׳

רחמן הוא יברך חתן
וכלה בריתן
... יזכו ותגל יולדתו ·
ברכו המסובין כס
עודתו · וכן יזכה
ישמחו בחתונתו ·
בנים להריונו ויש
... לאחריתו׳׳
רחמן הוא יזכור
... מצותו · בה יפתה
... רחמים יעורר
... יקבץ
... בהריונו
... בור ולמרנו ·
... הרחמן
... לאורות
... אלהי הצ
... הבא נצלח
... ישועות מלכו
ועושה חסד
... משיחו לדוד
... עד עולם ברוך
... לנצח׳׳
... שלום במרומיו
הוא יעשה שלום
... ועל כל ישראל

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם אשר ברא ששון
ושמחה חתן וכלה׳׳

גילה רנה דיצה חדוה אהבה ואחוה ושלום ורעות
מהרה יי אלהינו ישמע בערי יהודה ובחוצות יר
ירושלים קול ששון קול שמחה קול חתן וקול כלה׳׳

קול מצהלות חתנים מחופתם ונערים ממשתה נגינתם
ברוך אתה יי משמח חתן עם הכלה׳׳

ושותה הוא והכלה ומטיח הכוס אל הכותל מזרחית ושוברו ואומרין
אילן העץ לסיגן מטה פרי ורב בהלכות כל טוב ומזל חטים ז
ישמיע׳׳ ומשיבן אותו לכלה וישוררן לפניהם בקול ששון בקול
שמחה ואומר כך ישמח חתן בכלה׳׳
לשעת ערוב והלן ויום טוב ושבת ולמוצאו׳׳

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם אשר קדשנו במצותיו
וצונו על מצות ערוב׳׳

בדין יהי שרי לנו לאפויי ולבשולי ולטמוני ולאטמוני ז
ולמיעבד טבון ולשמרין לנו ולכל ישראל הדרים בעיר
הזאת׳׳ ויכוח הערוב טוקום שמור עד למחר יום טוב׳׳
וזה ערוב לטלטל ומבית לחצר׳׳

בדין יהי שרי לנו ולעולי ולטלטולי ומבית לבית ומבית
לכלה ומחצר לחצר ומחצר לחצר ומחצר לבית
ומבית לחצר ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם אשר קדשנו
במצותיו וצונו על מצות ערוב׳ ברכת לבנה

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם אשר במאמרו ברא שחקים
וברוח פיו כל צבאם חוק וזמן נתן להם שלא ישנו את
תפקידם ששים ושמחים לעשות רצון קונם פועלי אמת שפעולתם
אמת וללבנה אמר שתתחדש עטרת תפארת לעמוסי בטן שהן ז
עתידים להתחדש כמותה ולפאר ליוצרם ברוך אתה יי מחדש חדשים׳׳
ולאחר כך ירקוד כנגדה ויאמ׳ כשם שאני רוקד כנגדך ואיני יכול ליגע בך כך
לא יגעו שונאי בי׳׳ ויאמ׳ ברוך יוצרך׳ ברוך עושך׳ ברוך קונך׳
ברוך בוראך׳׳

אלו ימים שמתענין בהן מן התורה

באחד בניסן מתו נדב ואביהוא בניו של אהרן ויעוון // בעשרה
בו מתה מרים הנביאה ונסתלקה הבאר ויעוון //
בעשרים ושישה בו מת יהושע בן נון ויעוון //

בעשרה באייר מת עלי הכהן ושני בניו חפני ופנחס ונשבה
ארון הברית ויעוון // בעשרים בו מת שמואל הנביא //

בעשרים ושלש בסיון בטלו הביכורים מלהעלות לירושלים
בימי ירבעם בן נבט ויעוון // בעשרים
בו נהרג רבן שמעון בן גמליאל ור׳ ישמעאל בן אלישע כהן גדול ור׳ חנניה סגן הכהנים
ויעוון // בעשרים ושבעה בו נשרף ר׳ חנינא בן תרדיון וספר תורה עמו ויעוון //

בשבעה עשר בתמוז נשתברו הלוחות ובטל התמיד ושרף
אפוסטמוס הרשע את התורה והעמיד צלם

באחד באב מת אהרן הכהן ויעוון // בתשעה בו נגזר על אבותינו
שימותו כל המדברים שלא ליכנס לארץ ישר׳ לפי שבכו
בכית חינם בערבית ויתולים ונחרב בית המקדש בראשונה ובשנייה ונלכדה ביתר
ונחרשה העיר ויעוון // בשמונה עשר בו כבה נר מערבי בימי אחז ויעוון //

בשבעה באלול מתו מוציאי דבת הארץ במגפה // **בג׳ בתשרי**
נהרג גדליה בן אחיקם והיהודים
אשר עמו במצפה ויעוון // בחמשה בתשרי מת [illegible] ר׳ עקיבא
שהיה חבוש בבית האסורים עשרים שנה ויעוון // בשבעה בו נגזר על
אבותינו שימותו בחרב וברעב ויעוון // בעשרה בו יום הכפורים מחני ומעשה העגל //

בששה במרחשון עורו את צדקיה וקודם שעורוהו
שחטו את בניו לעיניו ויעוון //

בשמונה בכסליו שרף יהויקים את המגלה // **בח׳ בטבת**
נכתבה התורה בלשון יוונית
בימי תלמי והחשך בא לעולם שלשת ימים ולא נתנו רבותינו על מה
נעשה ואעפ״כ גזרו תענית בעשרה בטבת סמך [illegible] על ירושלם והחריבה
בשמונה בטבת ומתו הצדיקים שהיו בימי יהושע בן נון ויעוון // בעשרים ושלש
בטבת נתקבצו כל ישראל על נשיא שבט בנימין ועל פלגש בגבעה ועל צלם מיכה ויעוון //

בשבעה בשבט גזרו תעניות על שנחלקו בית שמאי ובית הלל ויעוון //

בתשעה באדר מת משה רבינו ובכו כל ישראל ויעוון //

יא׳ ר׳ יוחנן הרואה חלום ונפשו עגומה ייטיבנו בפני שלשה בני אדם ויאמ׳ והם יאמ׳

חלמא

טבין חזינ׳ חלמין טבין חזינ׳
חלמין טבין חזינ׳ והם יענו זה
טבין הוין וטבין להוי שבע זימנין
לגזרו עלוהי ומן שמיא דליהוי טבין וכך יאמרו שלשה פעמים
והפכת מספדי למחול לי פתחת שקי ותאזרני שמחה. אז
תשמח בתולה במחול ובחורים וזקנים יחדו והפכתי אבלם לששון
ונחמתים ושמחתים מיגונם. ולא אבה י״י אלהיך לשמוע אל
בלעם ויהפוך י״י אלהיך לך את הקללה לברכה כי אהבך י״י אלהיך.
שלש פעמים פדה בשלום נפשי מקרב לי כי ברבים היו עמדי.
ופדויי י״י ישובון ובאו ציון ברנה ושמחת עולם על ראשם ששון
ושמחה ישיגו ונסו יגון ואנחה. ויאמר העם אל שאול היונתן
ימות אשר עשה הישועה הגדולה הזאת בישראל חלילה חי י״י אם
יפול משערת ראשו ארצה כי עם אלהים עשה היום הזה.
ויפדו העם את יונתן ולא מת. שלש שלומות בורא ניב
שפתים שלום שלום לרחוק ולקרוב אמר י״י ורפאתיו. ורוח לבשה
את עמשי ראש השלישים לך דויד ועמך בן ישי שלום שלום לך ושלום
לעוזרך כי עזרך אלהיך ויקבלם דויד ויתנם בראשי הגדוד. ואמרתם
כה לחי ואתה שלום וביתך שלום וכל אשר לך שלום. י״י עוז לעמו
יתן י״י יברך את עמו בשלום. לך אכול בשמחה לחמך ושתה
בלב טוב יינך כי כבר רצה האלהים את מעשיך.
זה אומ׳ ואומ׳ כשעת הקטורה על הקבר

הצור

תמים פעלו כי כל דרכיו משפט אל אמונה
ואין עול צדיק וישר הוא. הצור
תמים בכל פועל מי יאמר לו מה תפעל. שליט
מטה ומעל ממית ומחיה מוריד שאול ויעל. הצור תמים
בכל מעשה מי יאמר לו מה תעשה. האומר ועושה חסד חנם לנו
תעשה ובזכות הנעקד כשה הקשיבה ועשה. צדיק אתה
להמית ולהחיות אשר בידך פקדון כל רוחות חלילה לך זכרוננו
למחות ויהיו נא עיניך בפקיחות עלינו כי לך אדון הרחמים

חלמא טבא חזית ג׳ פעמי׳ רחמנא לישוייה לטב

והסליחות: צדיק בכל דרכיו הצור תמים, ארך אפים ומלא
רחמים, חמול נא וחוס נא על אבות ובנים, כי לך אדון הסליחות [illegible]
והרחמים: אדם אם בן שנה יהיה, או אלף שנים יחיה, מ
מה יתרון לו כלא היה יהיה, ברוך דיין האמת ממית ומחיה:
ברוך הוא כי אמת דינו, ומשוטט בכל עינו, ומשלם לאדם
חשבונו ודינו, והכל לשמו הודיה יתנו: ידענו יי' כי צדק משפטך
תצדק בדברך ותזכה בשפטך, ואין להרהר אחר מדת שפטך
צדיק אתה יי' וישר משפטיך: דיין אמת, שופט צדק
ואמת, כי כל משפטיו צדק ואמת, ברוך דיין האמת:
נפש כל חי בידך, צדק מלאה ימינך וידך, רחם על פליטת צאן ידיך,
ותאמר למלאך הרף ידיך: גדול העצה ורב העליליה
אשר עיניך פקוחות על כל דרכי בני האדם, לתת לאיש כדרכיו וכפרי
מעלליו: להגיד כי ישר יי' צורי ולא עולתה בו: יי' נתן ויי' לקח
יהי שם יי' מבורך: והוא רחום יכפר עון ולא ישחית והרבה
להשיב אפו ולא יעיר כל חמתו:

ולאחר הקבורה אומרי' קדיש

יתגדל ויתקדש שמיה רבא בעלמא דהוא עתיד
לאתחדתא ולאחייא מתייא ולאסקא לחיי
עלמא ולמבני קרתא דירושלם ולשכללא היכליה
בגויה ולמעקר פולחנא נכראה מארעא ולאתבא פולחנא קדישא
לאתריה וימליך קודשא בריך הוא במלכותיה ויקריה בחייכון וביומיכון
ובחיי דכל בית ישראל בעגלא ובזמן קריב ואמרו אמן:
יתברך וישתבח ויתפאר וכו': יהא שלמא רבא וכו': עושה שלום וכו':

ברכת אבלים

נברך מנחם אבלים שאכלנו משלו, ברוך מנחם אבלים שאכלנו
משלו ובטובו חיינו, ברוך הוא וברוך שמו: עד בונה ירושלם,
נחם יי' את אבלי ציון ואת אבלי ירושלם ואת המתאבלים את האבל הזה נחמם
מאבלם ושמחם מיגונם כאמור כאיש אשר אמו תנחמנו כן אנכי אנחמכם
ובירושלם תנוחמו, ונאמר בונה ירושלם יי' נדחי ישר' יכנס כי נחם יי' ציון ובונה ירושלם:
ובונה ירושלם וכו' זה קודם הרחמן

א דיין שופט צדק ואמת ולוקח במשפט ושליט
בעולמו לעשות בו כרצונו ועושה בהם רצונו ואנחנו עמו ועבדיו ועל הכל אנו חייבין להודות
לו ולברכו תכלה הרעה ומעלינו ומעל היום הזה שבתוכנו גודר פירצות ישר' הוא יגדור את
הפרצה הזאת שבתוכנו לחיים ולשלום: לחיים ולשלום ולכל טוב
הרחמן:

כי אנפת ותשוב אזנך הטית
שועי לקשוב אויבי כקש כעית
בעלילות לנשוב אבינו ואזכר
[illegible] אבי [illegible] אש [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
איבח חסידיו ומשיחיו נגפו ארץ
אילי צבי בהקריבני להרכס

ינעו ויעור סוסי צלרות
כמו רוכבים שנים [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] קדוש

באו אבי פרינים ללשון בחרו את
המילך לעשון בעד להבריה שדוז
שריני גשן בעיר חומתו ויאתא
[illegible] בית [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
בכליתי להשמיד עם ורפוס כית
ביאר לשר יבאו פרליפוס ברית
להקבר [illegible] לתפוס
[illegible] כי [illegible] עם [illegible]
ערלה לעגל גריתו להשאיר
[illegible] [illegible] [illegible]

בני [illegible] [illegible] גבור [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
מן בשדיהן נתלו גורים ואימותם
[illegible] [illegible]
לשנה בזבחיהם אלעזר [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] יבכו ראבתי עד [illegible]
[illegible] אדרוש מעשי [illegible]
כמו הזמנתין ואנטשך [illegible]
מן השיעני [illegible] אנכי רחול
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] אמרן [illegible] [illegible]
כשורו נהוג בקרבו העל אלה
לא תפקד הצפיר והצעיר כית
[illegible] [illegible] הראש [illegible]
והזקן והקרקר הפט וזכור
את כל התלאה ההשיגה קורת
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]
ואפיקה עוד בקרה שבעה
ותיקים אחים תמימי רעה
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]

ליקט הדס וכל מיני בשמים
להכין כמו כגיל והנעמים להתי׳
להתעות על כחוקו כרשליבים
מרחוק בשקפם כוזמי
מזמרים ומחננים מילל אלרה
השרים והמנהיגים מעתה יכנסו
בנכוסי [illegible] מישרתיו ומי׳
ומרחניהו חוצה הנס מתתיהו ואת
ואחיו [illegible] הכנים בבבי יהוד
גבורה השנים ממואסת כל עץ
הדקיר המזנה בעשו לנמרים רי׳
רוה המדינה מה גם וכילם ויוגר
לאליפלגי [illegible] נסני יאמו והמי
המונו להקמיל בזקריבו בציון
ביל גללי [illegible] ובכבל
ברבותינם לשוב למחוללם גוא
באנחים בצום ובבכי כולם נחמרים
מתפו הגו בפלפולם נבא למלך
הגמונו אביור נריב ויועץ הרכוס וה
ואפפיור בנצח חוקם ויציתון ככה
כביור סוטן סהאדין ז
עליו הגעיר סח להוקיעו כגודו
להכעיר סמוך מבוא שער הס
העיר סחת הקריה מחור כאגחיל
סייף בראש זה אתחיל סנגרין ב
[illegible] המור הטחיל [illegible]
בלילה היא יהודית סודה בתוך וטק
וטעמה עידית סוחרה לעמה והי

וראשון לפזורות [illegible]
עיר ויושביה בבשר מזוהרה
עלתה ותולד עמה שטובה עד
יו השליש יהבתה עמדה בר
בראש מריבותה אויב עלינביו
להפיג חיליו לזויב על ראש
ראשו נבילו לזויב [illegible]
יופיה הגדיר לבדו עליבדו עין
כמיה בפלר [illegible] עליו ולהיו
ולהבי אה חילך
פן מה תרפו השמיעני פאר
פצתה ממשפחת נביאים אבי
פותרים קליך מלכי וקניני
פתע פתאום בבא מחר פגודיך
יתצו העיר בפחי [illegible]
לבטחך לכל תאוה [illegible]
[illegible]
[illegible] פרחי מריע
משפחתי בב ישיותון בביתך
ציפ עפל שאלתך
אמלהא עיבוני אם תקשי נד
מלכלא צא צאי בית אביך
אליה צוחת לו אינני טהורה
צי להתבי [illegible]
ביהגיע בעלמה המטהרה
[illegible]
עבאון למטתו עמוניים השבר
צוארו לנזר שתוה ויתכפר

קדשתיו אז שנת תרדמה קריו
קראו לו והנקדה לפגמה קדקדו
ישבו ובשן נרדמה קמו חיש
ופנו לדרכם קולו רגל מעל מלכם
קדמו וירוצו לאהלי סתכם

קוראה יראתה ומשכלת קנצה
גלגלתו בראש שיכורת קחתו ות
והאביאתו להטיב תוחלת

ראוהו ולא האמינו לדי
רעו לאיש בק צפותלה רחש הוא
ראשו באלה כי מש הוא גדלו נד
שבחות רחמי ויגנסו גון ואנחות
רותה ומתנקם סהרה למחות

רקדו וחלו כל הלילה רנן הנקימו
למרא עלילי חופם וקרים ביד
בפסוח וחמלה שחר
כהקרין והבקר אור שאגו בקול
חזק ובאור שמעו ישראל לאור

שורים [illegible] הבלת המון
שקדו להקיץ המלך ולבמון נד
שפ[illegible] ישבב בארמון
שאונם נבנק ותברח רוחם שחחו
וחגרו בפחד אחם שוביהם רדית
רדפום והכום לפרחם

תימום והרגום תילי תילים תורות
ושיר סיימו סגולים תוקף הנס קבעו
משבילים תימנו הלל לגמור
כל שמגהה תוכן גרות להעלות כת

ברננה תמיד בכל שנה ושנה
תאמרו היום שבת וראש חדש וחנו
וחנוכה תפואר בקנינם מקצתה
ורבה תעריך נצח יחיד במלוכה
יחידיך וידידיך סלה
תקדישך כל מרומיה
שיגבורך לבותך מטבי
הדרים והכל יורוך

קדוש

הכל יודוך וכו'

שני זתים

נכרתים כגן נעול ינהירו לראש
קחתי ואפרתי שתי עטרות יכתירו כו
מול במנרה הטהורה כמו נרות ירי
ידידו הן במחנה אלמי בני
המנורה [illegible] לכן אר
אפרת [illegible] אשר היו בין
נבל לכן הומשח אשר הושח כמו
במו אבני כלי חובל זכור מר אר
אשר ראה זכריה [illegible] בכל כמו
זכרתם והושעתם כאז קול ידי זרוז
זרו בכל זכור זרעם והושיעם [illegible]
תקרא שנת יובל ושים אותם במקום

אכותם היות מוללים בכל תבל · וה
ומעל יד איש צייר · טבעתם יסוח
הן כמחנה
מומולכה ממנו ... ושכה · לעיר ציו
ציון תשיבנה · ובת כבודה בראש
עבודה לבית תמיה תכינה · והגביר
וה צפירה בראש אחד תשימנה
ומצנפת מעולפת בראש אהרן תנ
תקימנה · והתבייר אזו העבריד
והמנחה תרימנה · והמרקח אשר
אשר לוקח ולא ראיתיו עד הנה ·
והנרות המאירות בני אהרן יכינו
בלקירו · הן כמחנה
הנבואה והנמצאה אשר תמיד לך
תהלל · סמוך יחד בבן דודה הנקרא
שמו הכליל · והכניסם לגן משמר
והושיבם בכסד תכליל · והוליכם וה
והמליכם בהר ציון והגליל · והולך
ישר אני יושר עלי נבל וגם חליל
דקים אוכי שבנך אהבי חזון שיר
ושיר נאליל · וקם פרחים ... ה
פרחים · כל רואיהם יכירום
הן במחנה אל מול
פני המנורה יאירו ...
[illegible]
[illegible]

הלה

ארץ ... נזכר
הלה

תבנית כל גדלה
לכושל חיזור חולה למכשל חית
שולה בעיר שקר לשלה עם ברית
אילה במעט בירחי תלה גבר מרוץ
אלה · גבורי שירות פר ט
שלש עשרה בירחבר · רואות בריד
בריכות סקר · בקינוי חשך נקר · דוד
דיבר שם יקר · כל מוזכיר ירוקר · ואז
לרוב היפקר · באחיר כפור בעיקר
העריב סור כליל · להגיתו יעל
יעל · מיסוד סף רקיל · חיימו חמרר
והרקיל · ועוד הוסיף מעל · לא מ
מורר שקיל · ביטל עוד מהעייר
קרבו תמיר בוקיל · ...
קורש החרין חבני קרל · ברין ...
גוחר אגבע קרן · כתב כתובת פרץ
חיפול טומאת שרץ · גל בגורל הח
... ...
דימה ספם ארץ ... טסרי
חרטלי ירלק · זמורי הבקן והבלק · י
בנץ צפור הולק · גודלין בהר והה
והמלחי · יקוה כהבחבי ערק · הרית
תרחר ריב וחלק · עקיר מעון חלק
חג מנורה הולק ... ...

שפני סלע הומרות תנינים
גלע לבאי שן ומתגלע תבואה
זורש ללע לאיד הבינו ינלע
נטוש מרני גלע בשר קודש
קלע מעם מושגל תולע

מידת חמס בן גמלו הוגמלו כסוג
יאור קמלו בראש שיבולת נימ
נמלו נשיו רעות נוכלו בל יוכלו
סובלו כקש יבש אוכלו כלו ב
כעשן כלו   סוד שם לחלל
תמור רשע מתהולל יום הפך לליל
בכן יוגמר הלל עוז בכן ותמהלל
כיפי יונק ועולל למשבית צרו ומית
ומתגולל כל הנשמה תהלל

פלגו לשבעה חלוצים רקוע
רקוע שמונה מוליצים נגר עיר
שקדת נוצים ותקופת שנת קיצים
יועדו בעקרבי טקצים ורצועו
בגמלי שקצים רוצכו כאש קוץ
קוצים   קהלים נוסדו מ
מדני לשנים עשר עדני רב
ריבם יה על חושבי אוכרני שפוט
בן דיני עוד זולתך אדוני תאבד
כן זדוני כל אויביך יה

שמור לפי מילים הט הקשב זיו
קולים ש[illegible] בהוללים
[illegible] ראת תים חייד
[illegible] וקרין הוללים חזות

לזהמי בעיני
קינים

קרוא במהללים מי כמוך באלים

קדוש

אודך כי
עניתני

חייתני ולא כליתני אויבי ולא שמחתני לי משאול העליתני ארו
ארוממך יה כי דליתני
בנתה מרחוק לחק חק דבר מכון כ
כטרם תבואנה חרשות הודעת אמת
כגג כון ועוררתי בניך ציון על בניך
יון אלתני מחמיר ולבנת פי כמר
ראון גם כן מרון ימן מצולה פלי
און מבור שאון משיט היון

מנורה וחג חק ושבת
מנעו לשבור נתיבני
חלק שבעה ושמונה ימי
ההלל לגמור למנצח על
השמינית בזמור

קדוש

הברת מלכות שלישית ונבי
חמודות כפירושים ומוה נמר

ארבעה בנגה בו להרשים משם
יפרד והיה לארבעה ראשים ״
הראה שנית צפיר גדל ועז עד
להתאמד הקרן הגדולה וחזורת
ארבעה תחתיה להתקן מזה צפירי
יונה וקדמה רימה ״ וזה
החלם לעשות כמשלם בעלי מ
מרדני וי צוי חקוק בקרן השור וא
ובבריחו אפדני אין לבם חלק כי
דרכיך עזפנים משישק ויט
ושך זיהר למשנהו גדירותיו י
על עמי משך ויכס את עין כל
הארץ ותחשך ״ חדש ושבת
להפר חטא ואשם חקו עבר קול
וגם במכתב ישם ואמרתם כי לא
להזכיר בשם ״ טכסיסי חופה
וברית נוער יהרגהו קוסטנר כד
טהורים נוסרו כהתאספה עם כש
בשנוס להסתנר קול ריחים ואז
ואור נר ״ יעו לבטל טבילו
עם כזוג ובמשגה יזמו לעשורת
נבלה ארוסה טרם תנשא לשכב
את בת יעקב וכן לא יעשה ״
כנס אלעזר בת סגנים והורים כנס
אנשי המקום למשתה שמנים
מובחרים כי כן יעשו הבחורים
לוית חן לעיני הקרואים ראשה
פרעה לויתה מסבה ברמעה על

אדות הרעה ובתונת הפסים
אשר עליה קרעה ״ מילל
יהודה אחיה חנה למות תבכה מה
לך איפוא כשיכורה תשתותחי
ותשתפכי ותאמר לא אדני יי
אשה קשת רוח אנכי ״ נבל
פן יתעולל כי ביום חפתי נביצאתי
מחגרלת את אבי ומוצאת לידת
ומוצאת לשריפתי ואני אנה
אוליך את חרפתי ״ שירות
מרת נפש בכי ובתחנונים ובזעק
שם אחיה ללבו יחרדו [illegible] מ[illegible]
מועקה ויכר יהודה ויאמר יצא
צדקה ״ [illegible]
בקנאת עושה נוראים עמדו הס
השרים משחו מגן חטא ויראים
ויחרדו ויקומו כל הקרואים
פני חזק ותחזקה בעד עמינו
ומ[illegible]
ויתקרב [illegible] ויאמר
הכהנה יעשו את אחותינו ״
יבואו [illegible]
וכילי [illegible] לקראתם ואמר באו
לברכם אלי ויקרא הוציאו כל
איש מעלי ״ קפץ יהודה
ואחיו כבאים לחתונה קרב ולקח
אשירה העומדת לפנו לשטן
ויתקעה בבטנו ״ ראשית [illegible]

אל עזר וישלך חוצה לנחה ראו
[illegible] את [illegible] להר
להדה ויקח את אחיו עמו וירד
בירדוף [illegible]
[illegible]
היהודים בשונאיהם אשר אותם
[illegible] על [illegible]
תקה המלך ורכב פירלו השיג ...
והם מבחור [illegible] חץ באו בעד
בשריהן ויקוב חור ויפל רכבו [illegible]
[illegible]
[illegible] מיהודי עבדיו [illegible]
לאפריבי ים הנסיחו [illegible]
בבשית פנים לארעו [illegible] נלחמו
[illegible] קויר גדולה בעם זהותי [illegible]
[illegible] לנבא מבשרו [illegible]
[illegible] את מולנו אלהים
[illegible]
[illegible]
[illegible] על [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] מגל [illegible]
[illegible] ביהודה ועדרון [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

יחנים עשר בשונאיהם במעד
במשפט ארונים רדו בשונאיהם
[illegible]
אלישה ותרשי כתים חורנים
בעבור נמכרו לבני היונים מאה
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
קדוש המבורך ישבו מאה [illegible]
[illegible]
[illegible] שבא אשבד
[illegible] מחמשי חלנו
חמושים עד חג שלו מינבא
המלחמה שכו בעשרים וחמש
וחמשה [illegible] לאהל
לאהליהם שמחים [illegible]
כל אבני המזבח אשר
[illegible]
[illegible]
[illegible] אבנים [illegible]
[illegible]
יחד נאספו [illegible] לשיר להודות
[illegible] בקדש
[illegible]
[illegible]
מאור [illegible]
[illegible]

לחם [illegible] והוא [illegible] לא עליון
חיל פריצים בבוא לחללו
ב[illegible] חיל [illegible] גבורי
עשירי במעשי פריצי [illegible]
ש[illegible] ידידי בחזקו של
שלש עשרה פירקין [illegible]
יען כי תקנו [illegible] השתחוי
[illegible] לחדש והשתחוי
ל[illegible] הקדש [illegible]
[illegible] אשר [illegible]
[illegible] לבשר [illegible]
[illegible]
ל[illegible] עשות חנכה [illegible]
בשמונה [illegible] חנכה [illegible]
היכל [illegible]
[illegible]
שירש בשמן כי אם [illegible] שיר
שמן [illegible]
ל[illegible] שמונה [illegible]
[illegible]
[illegible] להזכיר ולהודות ולהלל
לך

[illegible] לבשר [illegible]
[illegible] שירה
[illegible] חסד [illegible]
[illegible] שמן [illegible]
[illegible] שיר [illegible]
[illegible]

[illegible]

אמונת

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]

דברי

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
אתכם אמר [illegible]

[illegible]

אשירה

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

ויראו דגול מרכבה כפנים לבחור
הוריש לחיידו מן החור יי מ״ב
זה אלי ואנוהו אותו אדגו כה״ת
הנה אלהינו זה קוינו יי מ״ב
חגור חרב כגבור ומרחם עמו
יי איש מלחמה יי שמו יי מ״ב
טבעו בים סוף ומישועות לרעה
בסאסאה בשלחה תריבנה יי מ״ב
ירה רמה ורמה בים מלך בן
ירדו במצולות כמו אבן יי מ״ב
כי ימינך וזרועך עתה ולבא ולחייב
ימינך יי תרעץ אויב יי מ״ב
לתגאות תקומם מי יכיל בתקומה מ״ב
ורב גאונך תהרס קמיך יי מ״ב
מורדת סאון כערבותיה ערימות כמו ויים
קפאו תהומות בלב ים יי מ״ב
נאץ בחמשה ובמכות שלשה מרבין
אמר אויב ארדף אשיג אחלק יי מ״ב
[illegible]
צללו כעופרת במים אדירים יי מ״ב
עשה פלא לאבות ולבנים בהלולים
נאור ואדיר מי כמוך באלים יי מ״ב
פורש הצדיק דין ונקבר בארץ
נטית ימינך תבלעמו ארץ יי מ״ב
ערכיהם בלי חסרון בחסד למבקשיך
נהלת בעזך אל נוה קדשך יי מ״ב
קול נשמע ברגזו עמים ולבשר טובך
יאחזמון רעד נמוגו כל יי מ״ב

רבות עשית אל עם זו סגלתך
תבואמו ותטעמו בהר נחלתך יי מ״ב
שבתך מכון כסא פעלת לידידך
מקדש יי כוננו ידיך יי מ״ב
תרום ידך על צריך להושיע
יי ימלוך לעולם ועד יי מ״ב

ז כתבי חסדיך טוב לקורא איך
בהודיה יחיד כמוך אין לך
חוזר מי כמוך מחריש בעלבון יי
ושביה יי אלהים צבאות מי כמוך
חסין יה

בגילה ברנה בשמחה רבה ואמרו כולם
מי כמוך

נסיך שורק עוצם פאה
פארות פעריץ צבי
צבי צדיק תביא גדר פרץ קנה עדה
גוער חיה במרץ והיה יי למלך על
כל הארץ

זה צור ישענו פצו פה ואמרו רנאו

רם חבצלת שביעית נבאר
חבר שמענו צרים
תשמיעל צור ותגבה תקנה שנית
פרה עדר הנשבה ובא לציון גואל
ולשבי

בא יי גאל ישראל השביבנן

לא עזר יקם טלאיך
לעולם
נפלאות תראנו עדינו להלביש

הלום ציון הדורש שלם ומקים בו רגל ביהלום יי יברך את עמו בשלום

בא יי פורס סוכת שלום עלינו ועל כל עמו ישראל ועל ירושלים יוצר

וידבר משה את מועדי יי אל בני ישראל

מעריב ליל שני של שבועות

אל אלהים

יי דבר ויקרא ארץ

בקשרה מאמרות כלל עולם במרץ גבולות ישב ברכות עשרה בפרץ אם לא בריתי יומם ולילה לא שמתי חקות שמים וארץ

בא יי המעריב ערבים אהבת

דברות

עשרה כתב אל

להמוני הכליל בהם שש מאות ושלש עשרה פקודים ומאהבתם נגלה על הר סיני אהבתי אתכם אמר יי

ברוך אתה יי אוהב עמו ישראל אמת

אנכי

ראש לדברות הבאיר פתרון

דבר יי יאיר ביום מתן תורה

בו נכללו שבעים מצות מולנשה

תורה צוה לנו משה

מורשה ברנה

גבוהים וגדולים כמו מאמר ראשון יי נפרשו כדבר יי שמים נעשו

בראשית פריה

מצות זכור ושמור באחת נאמרו לסריסים אשר ישמרו

זכירה ושמירה

נחרתו בו שבעים וחמש אמרות אמרות יי אמרות טהורות

פרישות וטהרה

סדר ראשים ופירות לכהניהו בכל פעולתו למנעהו

לשמחה ושירה

ערך ערן מעין שבת להגות ומזמרה נפש משיבת

מצות יי מחזה

פיצת כבוד כהו שמעו במרץ יודוך יי כל מלכי ארץ כי שמעו אמרי

עמתו שבעים וחמש מצות כדת כגבולו כאשר דבר יי ביד משה לו

בקולם ההרה

קבוע מאורים לאורים חמור על אפניו דבר חסר

במאורות להאיר

רחומיך מנהריך הושוו לקונך כל כבד יי מהונך

במכור ובמורא

לשון לא תרצח מה צריח הדם לא שופך דם האדם באדם

המון להגרה

תוקף מצות חמשים באפניו הטעוים חרב פתחו רשעים

בלבם לרקדה

דורי צוה הבהיק בו חמש פעמי אור כי נר מצוה ותורה אור חמשה תורה הזהיר לא יהיה לך אל מכל עדי כי אני אל נאם יי ואתם עדי

יפה וברה וששים מצות כלול ונפשה כל ישר

יסד יי נעשה הטיבו תברך זרע לו חלקת כבירים מים רבים אדירים

מתנשא בגבורה

חיצב בור לגוי אל תיגרה כי יי אלהיך אל קנא הוא

בעוברי זרה

טבע לא תשא את שם הנכבד והנורא את יי אלהיך תירא

והוגי יקרה יוסדו בארבעים ארבעים ושמנה תקרבנה עד ירי מונה לחכמים מסורה

כבדוהו יחד אדירים בפנותם אל מקויהם אל מקום זה יסד להם

חק מעטרה

תיאם מעפפים ושרץ והמים ר״ה
רוח יקופה על פני המים רקיע
השמים ׳ ורחברים כיר ה״
שלא יבלע גדול לקטן כדגים ׳
כי עיפה נפשי להורגים מחניפי אור ה״
רמז לא תנאף יחוסים לרוממו ׳ כי
חלק יי׳ עמו ׳ נחלה שפרה ה״
קיצב חמשים ושמונה בו נועדו ׳ ה
אשר חכמים יגידו ולא כחדו ׳ הס
לעולם ולהסתירה

צוויתו יצא הארץ למודו מנה ׳ נפש
חיה למינה ׳ וחיתו יעורה ה״
פרעו בטהרה מוכלי בשרו תבדלו ׳
איש בנחלתו ידבקו ׳ כמה להכתירה ה״
ערבון רעך מגנוב א׳ החזיר בקרה
בקדשו ׳ חוליק גנב שונא נפשו ׳ ה
ובבזיתו מאירה ה״

ספירות תשע וחמשים ביתם נאנה ׳
ואיש תכונות יי׳ לנה ׳ ומשם באורה ה״
נסמך לו מאמר נתתי לאכל בירק
עשב נתתי לכם את כל ׳ לכם להתירה ה״
מהפקר ולא כמגניבה תאכלו ושבע
ושבעתם ׳ אבל ושבעו והלל תסד ׳
שם הנורא ה״

לא תענה ברעך שקרים לכזב ׳ רעך
ורע אביך אל תעזוב ׳ מורי כך ישרה ה״
כלולת חמשים ושתים בו נסבבו ׳
ידע לב חכם ׳ במשפט לחקירה ה״

יצירת אדם ללא תענה הורכבו ׳
שש הנה שנא יי׳ ושבע ׳ תועבות נקרא ה״
טפיפת שוטים והרי מים תעקר
יפיח כזבים עד שקר ׳ כי הפר סורה ה״
חמורת ריעכל תתאוה ׳ והייתה
כגן רוה ׳ וכנהר להתגברה ה״
זכורים אתו חמשים למנות דברי
חכמים סרבונות ׳ נטועים במשמרה ה״
ואמר לא טוב היות לבדו ׳ אעשה
לו עזר כנגדו ׳ לחמוד מחבורה ה״
ולא אצל לך עזר להסיעך ׳ לא
תחמוד אשת רעך ׳ ותורה לעטרה ה״
דבורים כל המצות כאופני עשרה
נכללות ׳ וכל העם רואים את
הקולות ה״

גדולים

כזקן מישיבה
נגלה לכללם ׳

כמו אנכי עד לרעך אותיות כמנין
מצות הכללם ׳ אזי כגבור נגלה
ושבחוהו עם עולם ׳ משה ובני
ישראל לך קנו שירה ואמרו כלם ה״
מי כמוך באלים יי׳ ומלכותך ה״

אמונה

אמן שבעה
אותיות

נותרו לעומת ימי בראשית נאמר
נאמרו ׳ יסדת עוז יונק עם איש יה
שבה שוררו ׳ זה צורי ישענו פיני
פה ואמרו ה״ יי׳ ימלוך וגו׳ כי פרה יי׳ ׳

ציוה מרחוק מקרב ״ אחרון מעירך׳
זכות לעלות לציון קרית מועדינו׳
ראות מופתי גאלה ביאת משיחנו׳
תגאלו מייד חזק ממנו ״
ברו׳ אתה יי׳ גאל ישר ״ השכינו׳

ברכי תורות נתחכמו
נעימים׳ נתועד
נתעטרו נכתרו כתרים מסויימים׳
נתאשרו במי יתן לטוב להם כל׳
הימים׳ ישר נושע ביי׳ תשועת
עולמים ״

אשריך ישר
מי כמ
כמוך
עם סגלתו׳ בשתי קדשות קדשך
לשבור בקר שתו׳ גורלך תומיך
וחלקו אתה וחבל נחלתו׳ דוריך יי׳
אהב והקדימך לכל יסודי אגדתו׳
הכתוב מעיד והוא כתוב ששתו׳
קדש ישר ליי׳ ראשית תבואתו ״
וארץ פרושה בעשר
קדשות מקדשה׳ זכה לעם מכל
אום מפורשים בקדשה׳ חביבים
בנים נוחלי דת מורשה׳ טעא ב׳ ה׳
בכורים משבח הארץ בזריזות
להפרישה׳ יפה מצוה כשעתה
בעתה להחישה׳ וביום הבכורים
בהקריבכם מנחה חדשה ״
כבוד הלבנון בית כפר אשו
אשכל׳ להעלות ולהביא מיד יי׳
מראשית פרי כל׳ מצות בכורים
ראה תאנה רמון ואשכל׳ נבכר
מבושל מסמנן להביאו לאמר זה
לאמר כל׳ סודר בכוריו להדרן
ולעטרן מכל׳ ראשית כל בכורי
כל וכל ״ עירו של
מעמיר מתכנשות כל העירות׳
פן יאחילו לנים ברחוב כל השו׳
השירות׳ צהר עלה ממנה אומר
קומו ונעלה ציון בשירות קרובים
מביאים תאנים וענבים כהררות׳
רחוקים מביאים צמוקים וו׳
וגרוגרות׳ טובות מאד כתאני הס
הבכורות ״ שור מוה
מהלך לפניהם קרנו מצפות זהב׳
תג זית בראשו וחליל מכה להעבי׳
אזי בהגיאם קרוב לקרית לביא׳ ל
לעטר בכוריהם שלוחים לפניהם
רנים כ׳ נכי יפי מצותו בשבעה
כלים להביא׳ ראשית בכורי א׳ ס
אדמתך תביא ״ עשרי
בכוריהם יוצאים לקראתם בשרה׳
זורזו לפי כבוד הנכנסין לעזרת
ולעזרה׳ רצים לשאול בשלומם
סגנים ואומנים ולהחרה׳ בואכם

לשלום ולהרגילם לעתיד ולירדה
רגלים היות לבוא ולהביא ולחוג
מועדי · חגהק ניר בכורי מעשיך
אשר תזרע בשדה ״
בהגיאם להר הבית אף המלך
סלו מורים · יחד בבאם לעזרה רב
דבר הלוים בשירים · נאמים א׳ ה׳
ארוממך יי׳ כי דליתני וגומרים ·
תודים וגדלות שבידי הסלים. ע׳ ה׳
עולות להדרין · נתנים מה שבידם
לכהנים וכל הפרשה קורין · והניף
הכהן אותם על לחם הבכורים ״
יודע מקרין אינו יודע
להכסיפה · גבול קריאה מעצרת
ועד זמן אסיפה · ודבר שמיחוד
מאז והלאה לא תסופה · לא ה׳
קורין ומביאין נר חנוכה לערפה ·
ומאז אין מביאין קודם יום הנפה
ממושבותיכם תביאו לחם תנ׳ יד
תנופה ״ ומה יפו ה׳
פעמי נקלים תאומהי צביה · יש
ישירו בקולותם שמחתי באומרי
ל׳ בית יה אומרים עמדות היו ה׳
רגלינו בשעירי כנוה · במזמרים
להר הבית הללו א׳ בקדשו הללוי
יה · נהלים ורוננים בבאם לעז
לעזרה בהודיה · כל הנשמה
תהלל יה הללו יה ״

בריות כל אלה תקפו משקוני · ה׳
תשורתי ומנחתי הולכת ומכפרת
לפני · ועתה אין זבח ואספו דודי
דורותי · ורחקנו מעל גבולך ואין
להעתשרך בקרבני · השיבנו אליך
ונעבדך כמאמר חזיוני · כאשר
יביאו בני ישראל את המנחה בכלי
טהור בית יי׳ ״ א׳ אד׳
אריאל בהיותו במוסדו ובעיו מיד
מכפרים · מעת נחרב לא כפרו חיד
חובות ונדרים · נסו תרושב במילא
גרון מורים · ונזקק לחכמים כאלו
בכורים מרים · ומקרא מלא ראי
ראיה להברים · ויבא לאיש האל
האלהים לחם בכורים ״
אפפוני חברי בגא בגאוה · איל
איש ערכינו שואל · מטו ופסר
אמותים ואין יד לאל · נפשנו תה
תאיבה ומצפה לביאת גואל ·
חזקנו ואמצנו בבנין אריאל · יה
סלול השלום פרוס על עמך
הואל · השקיפה ממעון קדשך
מן השמים וברך
את עמך את יש
ישראל

ברוך אתה יי׳ פורס סוכת שלום עלינו ועל כל ע
עמו ישראל ועל ירושלים ״ ותבר ונשוח וכו׳
זד״ס

ותפרב [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

מזמון

חג אסיפה

ישמחו וישישו [illegible]

בשמחה להרבות ששון [illegible]

חדוה ורננה יהודים [illegible] ובאי

[illegible] [illegible]

המעי קרט

חג הסכות

[illegible]

ושמחת אמה וחולך זה [illegible]

מעמד [illegible] ואהבה [illegible]

ואחוה [illegible]

באז אחוב אמונ

ספה [illegible]

[illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]

מתלוננו

ספה גבור מקוש לנפל אותיך

[illegible] אותותיך [illegible]

אסירים בכשרות

ספה גמור מאז לנקות גאל [illegible]

בזרע יעקב ישר סכת מלונ[illegible]

ספה הורות למר לעששה [illegible]

הוגמא חיפור ששה ענן וערפל

עששונים

ספה הספיר ואמן אמר הן [illegible]

במדבר זרעו [illegible] זקנים

ספה ויקר לעם קדושים ותקן חכמי

דורשים רבי תורות משננים

ספה זכר נשיאים [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

ספה [illegible] [illegible]

חמשר לתמר נטעים

[illegible] על [illegible] [illegible]

ספה שקועים לשלל [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] שם אלוקי [illegible]

ספה [illegible] [illegible] [illegible]

יוחי בורא [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]

ספה כל [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]

שמים [illegible] [illegible]

ספה למען ידעו דורותיכם

[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]

ספה מפרי הארץ [illegible]

[illegible] לבשר [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]

סכה בגנך רקבש כשירה
נשר פסל מלגבהה
יקרים אמרים מפנינים
סוכה סגולה באהלה גור
סתורה עסולה מלגור
גרי מחוקר מספנים
סכה פ מובי תפון ונקץ
וראמלו תחת העץ
לזכר סכה עומד
סכה עלה לבניו לסבור
יצאנו עשה סכות
בשובו לעשרים שנים
סכה קיים מצוה מלהתעצל
קדש בסכות צלו צל
תשלום חת עומד
סכה חוסים במרום ישראל
רפא מזבחך גואל
וכנס פזורך מבין המונים
סכה שמימה אנא
שכינתך זוכה להקים
ותן לחדש אמונים
סכה תהיה לצל
תאובן בחדש
ותשוב לשכנתך

סכה

נשגב במורא
מסכך לעם נברא
נאור ואדיר נהדרה משירי אהוס
אהודע ברנה לשוררה

בכילה מרנה בשוחה יבה ווחיד כולם יזכיוון
חזונך לעיתוח

חג

טליא שבעת יומין על
כל שבעה לתשלומין
מתנות ידים נשלמים סגיב ישע
עולמים
זה יציר ישענו מטפה וזוחח יב ידלון לתוי
תנ כיפוהו ותנ

חג

פקת שתא ראסיה יבאן
זירה להאסיה קדוש
הויה יוסיף שמע גאלה ירתיו
תוסיף
בזייו ותנ

ארבדזק

ועאירה כרחי
קום אזכירה בעוד שדי עמדי כי
בהלו האירה גבול קדשו נוסדה
באבן נזרה דרוי המון חוגג יפה
וכהה ההר הטוב משוש הארץ
ותפארה ואני נספתי מלבי עיר
ציון ההרה זכרתי
זכר טוב ביושבי ארמתי חשק
רננות ירוש רבו ותבואתי עבדיו
פני הבית בגלו מלאכתי ישיר
תמורתי דרבם למעשר שני תרומתי כי
תבאן לראות פני מלך לכתתי

למען תלמד ליראה את ה' בי ראת
מעית רננם חבורת ירושם
ערמה נשוא מהי[illegible] לעיר ה' שבה
שאתו בעיר הקדש ואם נטמא
על כסף צורה מופסין והוקדשו
המה פורקן לתת באווי נפש ל
להשלימה צרתה הכסף בידך ו
והלכת קוממיה
קודש ביקור [illegible] ת המיס
המקושר ראש ודוי בפנ[illegible] ירה
מי להסר שמע נתתיו לא [illegible]
בוקשר תבן בשאינן מחובר וקול
מחובר קשר שני לראשון קים
ואזכרה חסר ואין בפיהו נכונה
להתודות בקשר
אכול ושמחה טעון בקרי אלהינו
לברך את עמך שוני בקניננו יה
השקיפה ממעון קדשך לברכינו
עם האדמה אשר נתתה לאבותינו
זבת חלב ודבש בברכתינו רבה יה
את רבי נפשינו
בנה ביתך במכונתו והיכל כמלאתו
רצות תוכו אהבה כבור שמך [illegible]
שמש ומגן ה' צבאות השבותו
מורום ונשא יכנס יקבץ תפוצתו
שיר חדש לשורר ולאור בארמנו
[illegible] ה' עת רצון בצוו
[illegible]

אלהינו אל תבז דור עבדיך חפיר
אז זבחי צדק מבני ידידיך
ויגדל שמך וישמחו בך חר
חרדיך אמרך באהליך
דבקיך לכודך ירננו ויש
וישמחו חפצי צדק עי
עדיך ויאמרו תמיד
יגדל ה' החפץ ש
שלום
עבדיך

בחון זועה ה' פורס סוכת שלום עלינו ועל כל
עמו ישראל ועל ירושלים ויזכר ויעשה זאת
[illegible] ה' [illegible] ישראל קריס

אלהים

לראל

דמי ׃

בקשוו

תרוש דמי גליתי מאז ממקומי ית
ישבתי בין כתנים בין שבלים תנינים
תמיד אותי מענים אל תחרש א׃
חורשי בין מגדלה תן הם קוץ סגלה רז
ומתגלגלים עלי עלילה ולמה לא חז
חמלתם דם נקי שפכתם רמו עליכם
ועל בניכם קבלתם אל תחרש א׃
זדון אויבים עוררים חיינו מואר מיד
מבותרים טופלים עלינו שקרים׃
סרג מרים הרגתים נוצרי כי צלבתם
לכן מארצכם הגליתם אל תחרש א׃
יושבים בטח בלי פחד כולם
נועצים יחד לכרות ברית על אחר׃
פיהם עלינו פותחים נהיה כלניה
אחים ולמה תמותו נרחים אל
תחרש א׃ מלוליהם עוד מקלס
מקשים נראיתם בנים כחשים ע
שורף בית קודש הקדשים׃ בלי א
אשים וזבח מתרתם בלי שבח ואין
עוד מכם ריזה אל תחרש א׃
על מסית ומגזזר פריץ חיות מתאוד
מתאבור צעקתי לך עוזר׃ בורא
הרום וערץ בטל זכרם מארץ כי
כבלין נחרץ אל תחרש א׃
קורם בבן ברע בל רועצי אלילי תם

תבל שיקוץ נוצרת מקומינו מתפ
מתנבל׃ ראה כח הסכל כי כשר
ויחוכל זכור חרפתך מני נבל
גאל תחרש א׃ תחיש טבח להמונ
להמוניהם יחדו אסוף מאמיניהם
מבטחיהם ומשעניהם׃ תמליך
אתה לבריך יתמו מורדיך הר
הראינו י׳ חסדיך אל תחרש א׃

עזרת אבותינו וכו׳

ברכת הזוחן לברית מילה ותבינו יומרינו ותבונו
כשיגיע ויתבחר טורך נפי כל חיותיך לעולם ועד א׳

אלהים

צריתה

לירוסו

לדריך

בחירך את בריתי תשמור חוק כתר
בשארך ברית עולם׃ אתה תכרות
ליוצרך ולקדש ישראל כי פארך׃ ה
פארך לו באלוני ממרא בהראיך י
פקודיך ביום כפור בקשוהו במורא
במוראיך ברית עולם׃ כיסת בממחץ
מבתך ארפאיך כי אני י׳ רופאיך׃

מורי

רופאיך בחסדך מאיבריך התמיד
רשם התהלך לפני והיה תמים׃
ברית עולם ראיתי ניקופף בהם עוז
עולה ושלמים למען ייטב לך וה

האריכת ימים ׃ ימים מברית כרת
מהתעצל אב החכמים ׳ יעוררתו אד
אמירה חתן דמים ׃ ברית עולם ׃
יה זכור לסגולה מקומים ׳ הפלא חיד
חסדיך מושיע חוסים ממתקו וממי
ממותק וממים אאסוף נדחייך ואס
ואצבור מעט ארצך מתבוססת
ברבייך עליך אעבור ׃ ברית עולם ׃
מוטות עולך אשבור ׳ ואמבים נרד
בריתך שלחתי אסירייך מבור ׃ מבו
מבור ומבור אב המון בצאתו ׳ מית
מכבודך נאזר וכרות עמו בריתך ׃
ברית עולם ׃ מנוחה רוחי וקיצת
טהרתו ׳ ביום השמיני ימול בשר
ערלתו ׃ ערלתו וודאי ולא ספק
היום או אתמול ועליה דוחי שבת
ועל מכשירי סכנה להימול ׃
ברית עולם ׃ עושה מילה ופריעה
ומציצה שוב מוהל ׳ ואש מילה ולא גרי
המל ימול ׃ ימול ביום ולא בלילה ׳
אפילו ספק בישנה ׳ יחביב מעוד
זאת כי את בקרום הנה הנה ׃
ברית עולם ׃ ישן ועד לבוש ועירום
עת נזכרנה ׳ ימלא שחוק פינו ׳ חיד
ולשונינו רינה ׃ רינה נפציח ׳ כלמנצח
כלמתנציח על השמינית תהילתיך ׳
רחש לבי דבר טוב ׳ שש אנכי על
אמרתיך ׃ ברית עולם ׃ רחמים
תעורר לעדתיך ׳ ליי הישועה על

עמך ברכתך ׃ בתתך תנה לחביבים כד
בנים ׳ בתתך ליגולות מרים ישועה מיד
ממקעיתים ׃ ברית עולם ׃ בשמחה ועד
שלמה ישמחו יונים בחיתונים ׳ רשיונים
ורעננים ׃ ורעננים בשתילי זתים ולארצם
יקוו ׳ והגוים חרוב יחרבו ׃ ברית עולם ׃
חיש לבנך באיים ויחבו ׳ כל הגוים
כאין נגדו ׳ וכאפס ותוהו נחשבו ׃ ז
נחשבו כבהמה נטמינו בעיניכם ׳ נח
נתונים תחת כפות רגליכם ׃
ברית עולם ׃ נטולי פקס זכור אתם
ובניכם ׳ ולקחתי אתכם מן הגוים
וקבצתי אתכם ׃ אתכם ואת לבבכם
אמול בערלתכם ׳ ואת רוחי אתן ברוח
בקרבכם ׃ ברית עולם ׃ אכת
ושבעתם והללתם על ארצכם אשר יי׳ ע
נותן לכם

כתוב ראשונות ושבעית וכו׳ עד סוף הרחמן ורוחה

הרחמן

אשר חנן את הילד הזה לאביו ולאמו ׳
הוא יגן עליו ממרומו ׳ ובשלום יבא
על מקומו ׳ יהי אלהיו עמו כאפרים
וכמנשה לשומו ויקרא בישראל
שמו ׃ הרחמן הוא יפקוד
יפקדיהו ברחמים להביננו ברית
חיבומים ׳ ויבלה בטוב ימים ושנות
ושנותיו בנעימים ׳ יעבירהו עמים

[illegible]

וישתחוו לו לאומים :
הרחמן רבות שנים יחייהו ׳ יעריך
לרגליו יקראיהו ׳ ובנחמות ציון
יראיהו ׳ ואת עמו בשלום יברכיהו ׳
ויעורר חסדיו לרחמיהו ׳ כי חפץ
חסד הוא : הרחמן יברך
חתן זה ובעל בריתו ׳ ישמח אביו
ותגל יולדתו ׳ ויתברכו המסובים
בסעודתו ׳ ויזכו לשמוח בחתונתו
בני בנים להראותו ׳ וראש תקותו
לאחריתו : הרחמן מהרה יזכיר זיוו
זאת מיניתו ׳ בת יפרה אימורתו ׳
קהליו יקבץ בחמלתו ׳ בהראותו
את עושר כבוד מלכותו ׳ ואת
יקר תפארת גדולתו ״

הרחמן הוא יברך בעל המילה [illegible]

ולא [illegible] גלמן
ולא [illegible]
ולא [illegible]
ולא [illegible] הזמן
ולא [illegible]
ולא [illegible] החולים
ולא משקה [illegible] בירושלים

זה [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] החתן חיים
[illegible]
[illegible]

אולים [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ויספרו מעשיו ברנה
[illegible]

גם לאשתו כל מצות [illegible] ואם
יעמד יחד בכלל המוסר והעושה
מורה עליו תורתו ואשר [illegible]
ולא יאמר לחבירו אשר [illegible]
ואשמה. ומקום שאין מסכים
כמו שנתנו לאותו תעניות שאין [illegible]
מסכים הקהל [illegible]

[illegible]

שמות השבת בזה יש בזה אין ד
החמים [illegible] המולכד
[illegible] אחר ביום [illegible]
[illegible]

[illegible]

אך אם אמרו לך לכך לכך וכן תלמוד
בספר מקרי מרקעות ואותם כולו
ואם נעשים בני העיר רקעות ענין אם
אחרים והרוב מתרצים בכך והם אין
הבתים · אין אחרים רשאים לבטל
התקנות ואין להוות אלא לכם [illegible]
חבר כל עם כו' כי אין ליושב כי כל
לפי ראות טובי העיר מרבין קהילות
או כמי שעך שעה ·· וכן אין לעבר
לעבר ספרים המבקרים אלו בגוזל שום
תמעה שיש לו על המבקר רק אחרי
תענית יום לעבר הספר שאומרים
כי בגזל שכותם שלעבר אינו · ואין
ספר שאיר בו אם לשאר הוי הם כאשר
כל אדם [illegible] שהעלו עליו ·
ואתה וכאו לגמלה ואינו על עבר
המקיר אין לו כח להוציא מידו לכך או
הוגבה עד שיפרע מה שהעלו עליו כן
בעשות הן מטבעות · אך ימלו להוציא
כל אי שיעשה לו שלא מן הסוחר · אין
מותה עשה שיש לו כח לבטל התקנות
להיות קובל עליו כאשר עד שיעשה לו
מין ומשונה לפי ראות עיני הקהל ואלו
יקח כל אשר לו מרי נעים · ואשר
בטל ואתה הוא לוקח · ואם אנשי ה'
כפרים אשר אין להם מנין במנייני
וצריכים ומקום קהלה למנין כמו הם
המכפרים ומביאין עמהם להם בבית
הכנסת שקורי בשרא אם לא עשה כן
אחר יבה אותו לשם בבית הכנסת הר' כ
שהלוין · ומלים בני העיר להביא
בחים להביאו ואת עשה שם האחד
יבח והקדש ימול ויצא ועמו ולהדלין מנין
שותפו · וכל נדרי שאדם עולה בו
הכנסת יבא בראות העיר מיבין אותו ·
אותו העיר ובתקנה · אם יש שם מנין
זבול · ושבעבם אחר עלה
בחורים כל הגעולים מן נשיאות · אם
יש שם אינו רבו יש חדם קדושתו
לפרוע שם ... הדרה והולך עם לפני
אותו העיר · ואם אין שם לגבות בגזל

אין המרם · ואם יש בכך כנות
ואין ושואלים והתחיל התחן להתפלל
אין אחר רשאי לבטל ועין עד
שיגמור החזן את תפלתו ואם עבר
אחר והבן ולא אומר הרב בחרם
שאסרו התחיל קדיש או קדושה ובין
דבי ואומר שבתחלה
וכן · אדם קורא ובא שלא לבטל
התפלה לא מצוות ויש שבטל שום
תפלה שיש שאדם על חבירו אם לא
בטל כבר בתפלות ומונין לכן
אם נמצא תקנת הקהל אני למבטלה
יבטל ובטל

נשלם [illegible] שנת [illegible]
אתחיל ספר הרב ר' פתחיה [illegible]

אלה הדברים ז

אשר סיפר הרב ר' פתחיה ומהם נחיו
של ר' יצחק הלבן ואחיו של הר' נחמן ור' ב
[illegible] אשר סיבב כל הארצות ושב
[illegible]
[illegible] שבפרים [illegible] ומשם [illegible]
[illegible] רוסיא הלך בששה ימים
על נהר [illegible] ועבר הנהר [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] כחלב וחלב [illegible]
[illegible]

הסוס תחת האוכף. ואינקבין ואין יע
והכשר אם וכלי הכשר ... ואין
[illegible] על ידי [illegible]
וכן נשאין להם אחד ואבי קדר
[illegible] בעצבתן של עצמו ואין
לאורן [illegible] דרך [illegible]
[illegible] הדם והיה לו [illegible]
ועד שבועה אחת [illegible] כל
נחשת או של מתכות [illegible]
אחד [illegible] ושתים שנים יחד
[illegible]
[illegible]
ומשפחות. ועבר את ארן [illegible]
[illegible] שלשה עשר יום [illegible]
[illegible] הם. והם [illegible]
[illegible] אוכלין
אלה. ואינן מעשרים [illegible]
[illegible] הם ואורין את [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] שלה עשר
יום [illegible]
וכן אין [illegible]
ושם [illegible]
[illegible] כל היום וכל הלילה את
אבותיהם [illegible]
[illegible]

[illegible]
ואין הולכין [illegible]
[illegible]
[illegible]
של [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
היום וכל הלילה ואין [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible] המלך [illegible] וזהו
[illegible]
[illegible] המלך אלא [illegible]
[illegible]
[illegible] ר״ל [illegible]
[illegible] ולא בארץ
[illegible] אין להם [illegible]
חכמים אלא ר״ל [illegible] אומר [illegible]
תלמידי חכמים רבים · ופעמים רבים
אומר [illegible] ר״ל [illegible] בית הסופר [illegible]
בן את הרשעים ואם [illegible] ויהודי [illegible]
[illegible] · והרב ר׳ פתחיה היה [illegible]
[illegible] ואומר הרופאים של המלך [illegible]
[illegible] · [illegible] יהודי אחד שמו [illegible]
[illegible] ויקח השלטון [illegible]
והיה [illegible] יעלו [illegible]
השלטון [illegible] ר׳ פתחיה היה [illegible]
[illegible] שלא [illegible]
[illegible] השלטון [illegible]
[illegible] ר׳ פתחיה [illegible]
[illegible]
רחב ואין [illegible] כספינה [illegible]
[illegible] היה [illegible] את הספינה [illegible]
[illegible] נרות [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] היה [illegible] גדול ואין
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] אומרו [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
כמו [illegible] · [illegible] היה
[illegible]

[illegible] שאין [illegible]
[illegible] שאל לו הרב ר׳ פתח׳
מתי יבוא משיח אומר לו החכם [illegible]
ר׳ פתחיה [illegible] משיח [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] · [illegible] ר׳ פתחיה
[illegible] אומר לו [illegible]
[illegible] · [illegible]
[illegible] · [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
לו הרב ר׳ פתחיה [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] שאין [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
אומר [illegible] ר׳ פתחיה [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

מאיך בפחד גדול. ואעשה לו תהיה נחוק

[illegible]

והוא מבריך אדם. והעשבים שלהם חכמים

ואשם ביום אחד הלך עד בבל. ואין אחד

שלא בריים את חזקו מפני שדים ועגמים

הם. ואלו הולכין כעולים ופרדות בכלה

[illegible]

בבית חכמין שאלו יחזה אשתחמירו. ואיך

הוא אומר לו פריה ליה בחתה. ורבה אומן

בכותל שלו בדלת ואזא יצא ואמר עמיה

[illegible]

וכל התלמידים [illegible] ... ראשי [illegible]
להם ונלוה אחת קודם שמת הרב ופתחיה ושם
את [illegible] דניאל ראש הגולה · והוא יותר [illegible]
ישיבה · ולכולם יש ספר היחס עד השבטים · ור
דניאל היה מבית דוד · ואין המלך נותן לחכם
ראש הגולה · אלא על פי שרי היהודים · ורבי מאיר
הלך למצרים ומשם הוליכוהו לא הלך [illegible]
מבמיה ושם · ואין שם רואים להיות [illegible]
סגולה אלא אותם · שיודעים שבנוגע שהם מבית
דוד · ויש לו [illegible] בר דוד ויש לו
מ"ר · שמואל · וצריכין לו הוכין · וכל תלמידי ח
חכמים ולר' דניאל לא היה לו בנים כי אם
בנות · ור' · שמואל ראש ישיבה היה לו ספר
היחס עד שמואל הרמתי ... לו ולו אלא בת
ואין לו בנים אלא בת אחת · והיא בקיאה
במקרא ובתלמוד והיא מלמדת בחורים
את המקרא והיא סגורה בבנין והתלמידים
[illegible]
ובירושלם ובשאר [illegible] ובדרך כל אין להן
דין · אלא זה שמסר · שמואל ראש ישיבה
[illegible] כל [illegible] ולבנות [illegible] ואותו
[illegible] המלך ובכל ארץ · שמות כל ירושלים
[illegible] שלם [illegible] עוברים שמחים [illegible]
[illegible] והזקנים שורדים [illegible]
[illegible] ושאלו ממנו [illegible] ב
[illegible] ...

כמין מרש [illegible] יהודי · שם
[illegible] יהודי [illegible]
[illegible] זה את זה [illegible] והולכין כל [illegible]
[illegible] לנ' [illegible]
ולמכבות · [illegible] את
[illegible] יהודי [illegible] ופרס [illegible]
[illegible] ליהודי · כך לא בא הרב ר'
פתחיה אלא [illegible] אחת [illegible] וכל יהודי
שבכל [illegible] לא [illegible] ישיבה כי המלך
[illegible] אלא ראש ישיבה · [illegible]
[illegible]
[illegible] ר' שלמה [illegible] דניאל —
[illegible]
[illegible] דוד · · אמר ר' שלמה שהוא רוצה
לראות את יחזקאל הנביא · שעשה נסים

· · · שלמה לא תוכל לראות אותו כי קדוש
קדוש הוא · ולא תוכל [illegible] אותו [illegible]
[illegible] · אמר לו שלמה
[illegible] ברוך בן נריה [illegible]
[illegible] תלה את —
[illegible] ויש [illegible]
[illegible] · [illegible] כל השרים [illegible] להסיר
וכל מי שהיה חוטא בקבר של ברוך בן נריה
מיד נופל ומת · · והיה שם [illegible] —
[illegible] למלך [illegible] היהודים [illegible]
אחרון [illegible] היהודים [illegible]
המלך אם אתם [illegible] של ברוך בן
נריה [illegible] של [illegible]
נופל ומת · [illegible] ר' שלמה [illegible] לו [illegible]
ג' ימים [illegible]
[illegible]
יהודי [illegible] של ברוך בן נריה
[illegible] ומתוך [illegible]
[illegible] —
[illegible] המלך בין [illegible]
[illegible] ואין [illegible]
[illegible] יחזקאל [illegible]
[illegible]
את [illegible] אמר לו ר' שלמה למלך
[illegible]
את [illegible] המלך [illegible] —
[illegible] · [illegible] ר' שלמה כתב [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] עד הר סיני
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

שנותנין על קברו · במאתים מנים ואחד
מונח אחד זה · ומתקנים בית הכנסת ומאותן
מדין · ומים שסופק בבית הקבר זה ומתקנים
[illegible]
[illegible] · ובקבורה [illegible] שלום [illegible]
בתי כנסיות לבד [illegible]
מקום שעמד המלך [illegible]
[illegible] · כמו שכתוב בספר יחזקאל ונביאות
[illegible] פתחיה על קבר יחזקאל וזה כמנהג [illegible]
[illegible]

[illegible]

[illegible]

ופנים אחת מאו שלושים ולחמר ומפני שהוא

[illegible]

ועל הולכי רכב הולכים בלילה מפני שאינם יכולים

ללכת ביום מפני החיות וכשהם וחר הולך ללם

את עין הסחורה בבית אחד

[illegible]

[illegible] היה שתין של מכות אבינו · ומעלות יורדות בו והר ששם
[illegible] ושרן ועשים חובו וכולך לחי לחם והיה עשר [illegible]
[illegible] ושם מגדלות [illegible] יהודים [illegible]
[illegible] עמרו את תורה כי סוכן [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] מן עדן
[illegible] הוא מצן [illegible]
[illegible] הר שעיר והר חרמון והר הלבנון [illegible]
[illegible] סיחון [illegible] ועוג [illegible] והם [illegible]
[illegible] ועירותיו · [illegible] קבר [illegible]
[illegible] ירושלים ההולכים [illegible] הוא קבר [illegible] היהודים
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] קטר וריח טוב [illegible]
[illegible] הריח הטוב [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] בירושלים [illegible]
[illegible]
[illegible]

כל [illegible] ירושלים [illegible]
[illegible] מהלך [illegible] ימים [illegible]
[illegible] בית [illegible]
[illegible] אהבה [illegible]
[illegible] יהודי [illegible]
[illegible]
את היהודי [illegible] על קבר רחל [illegible] מהלך [illegible]
מירושלים ועל קבר רחל [illegible] אבנים [illegible]
[illegible] על קברה
והם [illegible] ואבן אחת [illegible] של יעקב [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] על קבורת רחל [illegible]
[illegible] על קבורת רחל [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] שם והלך לירושלים ואין שם יהודי [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] הכתוב [illegible]
[illegible] אבנים [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

תני רבנן

מאה ברכות חייב אדם לומ' בכל יום שנ' ועתה
ישר' מה יי' אלהיך שואל מעמך וסמו נמי כו'
מיקמיה. וא' ר' יוחנן יונתן אנשי כנסת הגדולה תיקנו
לישר' סדר ברכות ותפלות. ברכה ראשונה על
נטילת ידים בסדר תפלה. ומשום צריך ליטול :
ידיו לתפלה. כדאמ' לתפלה ד' מילין שצריך
לילך עד ד' מילין אחר מים ליטול ידיו לתפלה'
ומשום הכון לקראת אלהיך ועוד שהתפלה נגד
התמידים תיקנו. וכת' בכי תשא בבואם אל :
אהל מועד ירחצו מים לפיכך ומהדרין תחלה
בנטילת ידים. ותנו יומר' כל הנפנה ונוטל ידיו
וקורא קרית שמ' ומתפלל ומעלה עליו הכת' :
כאילו הקריב קרבן שנא' ארחץ בנקיון כפי
ואסובבה את מזבחך יי' ופותח ואח' אשר יצר
משום דאמ' הנצרך לנקביו אל יתפלל שנ' הכון
וגו' וכשאדם עומד בשחרית נפנה לנקביו ונוטל
ידיו ומברך על נטילת ידים. פי' נוטל אדם כל
שחרית ומתכוין עליו כל היום כולו. אלא קריה
נטילה ואחריה צריך לברך אשר יצר כדאמ'
הנכנס לבית הכסא אומ' התכבדו המכובדים וכו'
בפרק הרואה וכשיוצא אומ' אשר יצר ואנשי
כנסת הגדולה תקנו לומר ברכה בשעתה שיזח
תקנו לומ' סלם כיחד בסדר ברכות כדאמ' ... גבי
הברכה ה' והכהן שהיה סודר ברכות בשורים ומ'
עם המברכה על הכוס ור' ומפיק כשהיה רואה
את היוצא היה מברך על היוצא וכשהיה רואה
בשורים היה מברך עליהם ואנו מסדרין כסדר
את היורים סדורה ומה היינו ד'
בחכמ' שיצר אות בקרבו שיוצא שיורים עשוי
נקבים נקבים וחלולים יכן יות יכוות וובה :
שהגוף הזה שהאדם חולל יום יש בו נקב סתירה
של מחט כל יוצא יציאה והיורים עשוי נקבים
חלולים ואין יוצא יציאה ולא עוד יוציו שהתקני

לפיכך הם שלוי ויהי' לפניך שיום יפתח
אחד מהם יותר ונרינו שומשולש יוו יסתם מעיר
ידי ויפשר להתקיים היו לוורת של יפליאה הם
ולפיכך חסיים יותן חוזי כל בשר ומפליא לעשות
והטעם ומפורש במדרש ימן כי גדלו יותה ועשה
נפלאות העיר הזה יום יש נקב סתירה של מחט
ואיר יוחזו יציאה והיורים עשוי נקבים חלולים ואין
יוחזו יוציאה ומגע הרי גדלו יותה ועשה נפלאות
שזהו פלא גדול'

אזר

משוחה ער לפגרים ותרם ה' :
תכוות כנגד ו' יום של יצירת
האור ורצותו היום שהורה כרואתה והיינו
ברכה שלישית והמ' הרנה לוו' כשמודין
ושעתו כדיוה' ויתעור לוו' יוהי נשמה והטעם
סיון כבר יב' ויום ישים יולין יוחזו ונשמתו יולין
יוסון. אנע כל בשר יחר ויורים על עפרו ישוב
יואל כבסוקי בייוב מושה יוליהו שומע חכמ'
ויל' ויום ייוסוף. יוהם לבו ליורים להחזירו יוחזו
כבר בירו ומעב של ביוך יופקיד יוחר ונשמתו
יולין יוסוף כבר וכשעה שהיו הנשמה והחוזרת
הדם שלו ייפטן ויגמת' ר' ור' יוה' חוזרת עליו
נשמתו ורוחו עליו ייוסוף שהנשמה חוזרת
עמו' לפיכך כל נשמה ונחה שיורים מעט :
צריך להלים להקבה וזה טעמ' כל הנשמ' תהלל יה
על כל נשימה ונשימה ות תיקנו לוו' כשמודין יוחם
ושעתו לפיכך והודיו' ואיר לאחר יושר יצר
שהיין לאחר שנפנה שהורה ברואתה משהקדש
עתה כי הייתה טהורה יוליו חטיות עדיין
יותה יצרתה שיצרה בקרבו נפחות שם ויפה
בורפין ושמורה בקרבי רכה ומחזירה שנורה
יוחי וזה שיוני והפקיד בידך יותה עתיד
ליטלה ואני בשעת מיתה וחורה יוני לפניך ומו'
על שהחזירת יוותה בקרבי כדיוה' שיצרך להלל
על כל נשימ'. ברכות כל הנשמ' תהלל יה המחזיר
נשמות כל יום לפגרים ומתים כשהם ישנים
שהם כמו מתים שהרי הרוח ביד של הקבה

היין ואחר כשמזדקין ושומע קול התרנגול :
ואחר פקיחת עינו וכיון לברך אשר נתן
לשכוי בינה' והאיך הדין התרנגול' ופירש :
סרוהה יאמר ברכת נשמה וכיון שהקיץ :
ברכת בינה ונתחייב מברך שלא עשאני גוי :
ואשה שאינה מבחנת בין טוב לרע יש לו בינה
ועבד יאמר ודהם ועד שישראל שיש להם שער
יאמר ועני ואשה ועבד וגם חשוב עלי וגוי :
שלשה ברכות' תנינן במנחות בפרק התכלת
תניא ר' יהודה אומ' שלש ברכות חייב אדם לומ'
בכל יום שלא עשאני גוי ורלא שייך מיעוט כל
ואין לו שכר במצוה וכל אני כי יש לו שכר במצו'
שלא עשאני אשה שאינה חייבת בכל המצות
ואין לה שכר כל כך' שלא עשאני עבד אלא :
שהעבד שייך בכל מצות שהאשה שייכת'
ומזה די לשפי האשה וצריך לברך שלא יאמין :
ואחריכן חוזר וברכותיו הראשונות שאחרי
שמזדקין ומברך ועבודה שבפיו שכששומע קול :
התרנגול והכירו ומה בין יום ובין לילה ותכיה
עינו ויישב מטה ומברך ועבודה שבפיו' :
ואחריכן פוקח עינו וראות עינו ומברך פוקח
עורים ואחר פקיחת עיניו אמש עינו ברכת
והתעקמה עיני שמיהם ומברך ומלביש ערומים
ואחר לבישתו עומד על רגליו ומברך זוקף כפופים
ואחריכן זוקפו ויבקש לצאת לחוץ ומברך מתיר
אסורים לפי שהיה כמו אסור כל הלילה בתוך
ביתו' וכשפשט רגליו על הארץ ומברך רוקע
הארץ והילוך בני אדם ומתחיל לילך ומברך
אשר הכין מצעדי גבר לפי שכת' מה' מצעדי
גבר כוננו ואדם וזה יבין דרכו שיודע מכין :
דרכו וזה יהיה דרש כמותו היום ילין לפי :
וזה שיבין הסדין הולך וכיון שצריך לצאת
אליך ברוך יצרך לשונו ומשלים ברוך שלא עשני
ואחר עשה בראות כותנתו יאמר ורחם' :
רבת ומבינים הגרים' ואומר כמבואר לידמר
ויכם שיהיו הרודים ומברך אוזר גבורה גבי

ישראל שייך גבורה ברכת עוזר גבורה וכת'
יאמר אין רעותני וכת' והיאמרו ידי ומחמה
ואחריכן יאמר פנו ומברך המעביר שינה ונעני
ולפי שיראו כן בני אדם לישן ולאחר עמהם כל
היום צריך לבקש רחמ' שיגל לתורה וידבק במצו'
ולא ישלוט עליהם יצר עבירה וכשיהיו עושין חן
בעיני כל רואיו ולפי שאמ' בעיניך ובעיני כל רואי
ותגמלני חסדים טובים כמו שהבטחתנו ורב טוב
לבית ישר' אשר גמלם כרחמ' וכרוב חסדיו :
וחסדים גמול חסדים טובים שאנו ורעמים עליה
כשיאר ויעת רבת להגיד בבקר חסדך ואמונתך
שהוא שאומר והאמר שמתפללין בירי
בכל לילה ברכת ביד יפקיד רוחי ולפיכך אנו
ומקדימין ראות הברכה לברכת תורה והעמידה
רבת ותורת חסד על לשוני ואורה חסר על לשוני
יאמר שכדירות אותו כו' דורות אות עריכה לו
שהעולם אין נבראין אלא בזכותו' רבת יאמרו :
עולם חסד יבנה על החסד עולם בנוי ואחריכן
יבקש שיכניסו מעזי פנים ישעים ומעזות
פנים שלא ירשע' רבון כל העולמים' ואמר כי לא
על צדקותינו כי אין אנו עריכה אלא על רחמיך
הרבים אנו מפילים תחנונינו לפניך כי
מה אנו ועד אמר לפניך והלא כל הגבורים כאין
לפניך וגם השובים לפניך חכמ' כמותם שאין
כלום ונבונים כבלי השכל ויתרון חיי אדם מחיי
בהמה אין כלום כי הכל הבל ומותר האדם מן
פירשו רבי יוחנן והוא כאין ואומרו חכמ' זה הדבור
והדבור שזה הדבור ובקבר וזה אינו מדבר ואינו
בקבר ופירשו חכמ' אדם והתכליש ואין הבהמה
והכבשות וזה פירוש של איין שיראו ואין שעמן
הך שכינתו בין איש לאשה כיצד עם יוד ואיש
שהיא יוש ואיש יותו והכבש הין ומרדך
יה' שמו של הק' ביניהם ובזמן שטומאים את
זה יוש ביניהם וכשמזהבים זה את זה שכינה
בינהם הכל מות והם מות זה וגם בתי
אדם אין יתרון והך כו יותר מן הבהמה אלא

שבחר בישר' עמו כי יבחרם מהכל ושרתו
ולמד משזו ולפיכך יש להיכן להודות ולפי ש
שבחר בנו ישראל וזה טוב חלקנו וזה נעים
גורלינו כדכת' יי' מנת חלקי וכוסי אתה תומיך גורלי
וכת' כי חלק יי' עמו יעקב חבל נחלתו ולפי שיש
גורלו ישראל שיש השכמים והערבים לייחד
שמו שנטהרנו לכך לייחדו תמיד יי' אחד ''
שהיה עד שלא נברא העולם ומשנברא העולם
והעולם הזה ומעולם הבא ולפי שאתה שליט ג
בעולם הזה קדש שמך על ישר' עמך המקדישי
שמך בעולם ולעיני העמים כדכת' והתגדלתי ז
והתקדשתי ונודעתי לעיני גוים רבים ולפיכך
מסיים ומקדש שמך ברבים ' וכל אילו הברכות
המתחילות בברוך יוצרים ומסיימים בברוך הרי
הן כוונת כברכת הנהנין שהן קצרות ופותחים
בברוך ומותם שהן נותחילות בברוך ואין
מסיימ' בברוך הרי הן כברכה הסמוכה לחברת
ויומר' בברכת כל מצוה ומתחיל בברוך ומסיים
בברוך חוץ מברכת הפירות ומברכת הנהנות ומל
הסמוכה לחבירתה ' ויש מהם שמתחיל בברוך
ומסיים בברוך כל ברכה הסמוכה לחברתה אין
צריך לה בה ולמות לפיכך כל ברכות של שמונה
עשרה שאין מתחילות בברוך אלא מסיימ' בברוך
ואין לה' סבן ולור העולם וכן כל הסמוכה וכיון
שעשה הק' לקדש את שמו את הקדשים ופנו
שיקבעו מיורשע כמצות היורין ויתקדש שמו
שיכיח הכל שהוא אלהים לבת כל ומוסיף
היורין '' והנה סיימו תחינות ובקשות ויאות
הכל לעולם ישלוט אדם שמתחיל שליש מיקרין
שליש משנה שליש תלמ' כרי לקיים והגית
בו יומם ולילה שנ' יוי יי' ומשמן לא יעריך ז
ליומי ולילה ומבין ראו' רב ספרין ומשום ריחש
פר' הכנו ושינעתם יתו הקדי ושינעתם יולין ז
ושילשתם ותהיה לשנות קודם שיקרין קש
צריך לברך שלא יאמר קרית שמע יענו צריך לברך
שכבר נפטר באהבה רבה ' וקיימ' רבנן למקריו

בין לשנה בין לתלמ' צריך לברך והקינו רוצות
היוחרונים לקרות פרשת את קרבני לחמי ולשנו
משנת קרבנות ולו' ברית ראש חדש והיית כהכם
ור' ישמעאל יוה' שהיה ראוי לכל השמור ההג
והדיבנות הקינו והשלום רסת הוקטר ומנחה
לשוני לוה' וכי כל הקום סוף רשת יולין ירלון
התלמידים העוסקים בהלכות עבודה ומעלה
עליהם כאילו הקטירים ומגישים לשוני ומוה
שנאמר ובכל מקום מקטר מגש לשמי ומנחה טהורה ' ועוד מקום תמיד של שחרית זורין
בפרשת תמיד על שם ומשנה' פרים שפתינו
והו יותר מזון שבית המקדש קיים וזה הדין
עליהם כמו הקינוי להם סדר קרבנות כל זמן
שעוסקין בהן ומעלה יוני עליהם כאילו הקריבו
לפני ומוחלו להם לכל עונותיהם וכיון ההכ
ונמך מסכת התורה והן שלש מסות כריות
יוה' ר' חייא בר אבא ר' יוחנן מברין ההן קרואין
דיומין קמי רבי לתבורי ליה פירקין וקרים
ומשי ידי ונמך ויומר' הייני ונמך ושתו יד
בספרי תורה ' והעלב ' ויושר כהר כגו' ומה
שיזהו' בפרשת שבת כשבת עם פרשת התמי
ופרשת ראש חדש בראש חדש ודין יוה' ז
פרשת שיור ומעודה והשום רסוריכי ולפרשת
תמיד נהגו לומר יוה' דיהטין ויומר' ומשום דריש
חדש ושבת תדירי הקינו להו' פרשיותהן בסדר
קרבנות ''

איזהו

מקומן של זבחים בין לשחוט בין לקבל הדם בין לזרוק יהו
כלו' יתשוות חטאות ועולות כיחד ומחד תנ
כל חד וחד מוספי משנה ולפרש הלימודיין ולפ'ט
נובחים שנה' ומפרש ואיזי טעמ' ואין תנא וקיימא
הין יושב שסדר תנן שמן שכוונן הדה ''
קדשי הקדשים והן חטאות עולה ואשם ז
שחיטתן בצפון ומעלה רכת' ושחט אותו על
ירך המזבח והחטאות כת' כמו את העולה ממנו
יותר השוחט העולה השוחט החטאות ובמ'
ובאשם כת' מקום יותר ישחטו את העולה

ישחטנו את הזובח פר ושעיר של יום הכיפ׳
מן הוא להקדים שלה מישין דכת׳ בי זה
עשן אלא חטאות הפנימיות דהא נכנסה לפני
ולפנים הכי אית נמי דקדמינהו פר ושעיר של
יום הכיפורים חטאות הן ושחיטתן כנפסן
פסק׳ קרא ושחט אותה לחטאות כולן קודם
אשר ישחט את העולה וזה פסוק כדקדין
משמע כין נקבה לחטאות וקיבול דמן כנפסן
דכת׳ ולקח מדם הפר ושחט אותה מיקודם
אשר ישחט את העולה וסמיך ליה ולקח
וגבי שעיר שאין כת׳ ולקח הכהן מדם ד
החטאות באצבעו אלא במזרה כהנים מום
מין לקיחה מה להלן כלי שרת דכת׳ ויקח
מזמנות וזמנם ולהלן כל הוכחים בהקדש אז
לעשן כלי דכת׳ ויקח משה את הדם וישם
באגנות דהיינו כלי אף כאן כלי שרת בזוקת
ששחט ולקח דהיינו קבלה והזקה עמו
צריך שיעמוד בנפסן דכת׳ ולקח ודרשינן
ולקח עמו יקח עמו לנפסן הזייה על בין
הבדים ועל בין הפרוכת דכת׳ ולקח מדם
הפר והזה באצבעו על פני הפרוכת ולפני
הכפורת דהוו בין הבדים אחד למעלה ושבע
למטה כמו עוביה של כפורת וסלו כקרקע
ואין היו נוגעות בכפורת קר פירשו מבחוץ
ובולטין ומשעיר כת׳ ועשה את דמו כאשר
עשה לדם הפר וכת׳ וכן יעשה לאהל מועד
אלו הזיות שעל הפרוכת ומבין בין לפני
ולפנים כין ההיכל וכת׳ ויצא אל המזבח
אשר לפני יי׳ וכפר עליו ולקח מדם הפר וגו׳
והיינו מתנות של מזבח הזהב ומתנה אחת
מהן מעכבת שאם חסר אחת מן שבע ד
ומתנות שלפנים אחת מן שבע ומתנות שעל
הפרוכת אף מתנות שבע שעל מזבח הזהב
אחת מעכבת הכפרת ואין עשה ולא כלום
דחזקה כתיבה בסוף הפרשה על יסוד
מערבית של מזבח החיצון ואיי טעמ׳ אתמ׳

דין אל יסוד מזבח העולה היכן דפגע בריש
שמעם של מזבח כנגד פתחו של היכל ואם לא
נתן לא עיכב השיריים אינם מעכבים הכפרה הן
פר כהן משיח דכת׳ ושרף אותו על עצים באש
ופר העדה ושניהם חטאות הפנימיות וכת׳ בפר
העדה ושרף אותו כאשר שרף את הפר הראשון
וכת׳ בדקרין בפר העדה חטאת הקהל הוא ז
ואמ׳ בפירת סימנים זה בנין אב לכל חטאת הקהל
הבאים על עבירה ואינה ידועה כגון שעירי ע״ז
שהן נשרפין אלו שעירי מועדים שהן ודי חטא׳
יבמי יולא נשרפין שהן באין על עבירה ואינה
שאינה ידועה כגון טומאות מקדש וקדשים
שאין בה ידיעה לא בתחילה ולא בסוף ואעפ׳
שהן נשרפין בבקר לכן אין מעכבת כדמפרשינן
במסכ׳ יומ׳ בפרק הוציאו לו
[illegible]

פרים הנשרפין שאינם מוציאין לבית
ואלו נשרפין חוץ לירושלם פסק׳
כאן אל שפך הדשן ישרף. ולא כסדר אלא שבן
חוץ לירושלם והיינו חוץ לשלש מחנות ומחנה
שכינה ומחנה לויה ומחנה לירושלם ושעירים
הנשרפין הם שעירים שמביאין צבור על שגגת
ע״ז דכת׳ משלח לך יונשים וכי תשגו ולא תעשו
שחיטתן בנפסן דחטאות הן וכבר אמרי׳ דחטא׳
בנפסן גם דימו דגן דזמן טעון הזייה על הפרוכת
אלו בין הבדים לא כת׳ כהן כדכת׳ בפר יום הכפור
בפר משיח כת׳ והזה מן הדם שבע פעמ׳ לפני
יי׳ את פני הפרוכת ועל מזבח הזהב דכת׳ ונתן
הכהן מן הדם על קרנות המזבח קטורת הסמ׳
ופר העדה כת׳ את פרוכת הקדש ופר העדה
כת׳ ומן הדם יתן על קרנות המזבח ומתנה אחת
מהן מעכבת כדאמ׳ כל בית שמאי ומעשה
לפר כאשר עשה לפר וגו׳ וזה יום הכיפורים
מעכב אף פר הע׳ ופר כהן משיח ומעכב אם
חיסר מן שעל הפרוכת אף שעל מזבח הזהב
מעכבת הכפרה ולא עשה ולא כלום שירי ז
הדם פסול ואית לן דם הפר ישפך אל יסוד

ותכה העולה וסוף היכלו דפגע בראשון שאין
כשיוצאין מן ההיכל׳׳

אילו

ודאלו משרפין של יום הכפור
ושיור הנשרפין יוכיחו הדש

למקום מוכיחין הדשן יול מחוץ למחנה ׃
ושעירים הנשרפין סת׳ יול שפך ישרף ושל ׃
יום הכפורים הוקשו לפר העלם דבר של צבור
בראון כפר בית שואני לפר והפר יום הכפורים
חטאות הצבור הן שעירי המוספין העשוין של
ומכה החיצון כמו כן הם קדשי הקדשים ׃
ושחיטתן בצפון וקיבול דמן וכן חטאות יחיד
כגון שעיר נשיא חטאות וחלב של יחידים ׃
שחיטתן בצפון ׳כרוב וידול יאלו הן חטאות
הצבור שיוצא יצריכן להזכיר שהרי הפכורין
פר העל׳ ושעירי ע״ז ׳שעירי ראשי חדשים
כלם הם מוספין שחיטתן בצפון שהר—׳
ומדע בכבין לכל חטאות ודמן של חטאות טען
ליתן ומהם על ארבע קרנות המזבח וכדר׳
בחטאות נשיאין ונתן על קרנות ותכח העולה
וכן בחטאות יחיד ועולה בכבש ופונה לסובב ׃
ופני שדגמה כהן ולמעלה על המזבח בקרנות
והדרומית יעץ ולעמוד על גבי הסובב ויזכל מדרך
דורים שהם מחוסכים חוט מן הסיקרין ולמט
עלה מן הרצפה ירוע דרית המזבח מחוק מן
חכלי כל מקום שיגיע למזבח משר עלה בכבש
סולם היה שעולים בו על המזבח ולא היו בו
מעלות ׳ולא חלק היה והיה ברחבו של המזבח
ומרש ל׳ אמה לרחם והיו בו כבשים קטנים ׃
שבהם היה יורד למרמבו של מזבח ר׳ אמות
עלה אמה וכנס יאמה והן יסוד ומכה עלה חמש
וכנס אמה והן סובב יוהדר מן הכבשים שהיה
יורד מן הכבש הגדול לצד דרומית ומרחית
ואחר היה יורד לצד דרום, מערבית ופנה׳
לסובב מן הכבש הגדול פונה דרך כבש קטן
ויורד לצד דרום, ומזרחית שבו היה פוגע ׃
בראשון ובא לו לקרן ונתן כנגד חודו של קרן

וכן כחודו של קרן ומזרחית צפונית וכן כמלם
וחוזר ועולה דרך כבש קטן שבין מערבית
דרומית לכבש גדול ויורד ומטה על הרצפה
ומשם חוזר והולך אל המזבח שופך שירי
הדם אל יסוד הדרומית ומזהיר פגע בראש
כשיורד מן המזבח כדפרי׳ כי בקרן דרומית
מזרחית לא היה יסוד מובלט לפנים מן הקו
לפי שמושכין היו קלעים היקף לחכו׳ אוהל
מועד ובמקום קלעים היינה חומת העזר׳
בבית עולם׳ וכת מקום חטאות קדוש אומ׳
בדיני אוהל מועד ואמ׳ כהונה לזכרים ולא
לנקבות דכת׳ כל זכר בכהנים יאכל אותה
בכל היום בין על׳ בין ומטשל דאוכל׳ דכת׳
בחטאות בישול ויננו זה הפסוק מדב׳ הוא
דרוב ולסופו כמעשה אישיהן הפסח על׳
עני שקדי ומשל רכת׳ ובשלת הפסח כמוש
במשפט ליום ולילה עד חצות ברוב, כמ׳
כהנים ובשר דכה שלו, כיום קרבנו יאכל
כיון ליורד על הכהנים המוכלים ליום ולילה
ליום אחד וסיג׳ עשו חכמ׳, לתורה להרחיק
אדם מן העבירה כדת׳ כמוכו בפ״ק, כל ׃
כל המוכלין ליום מצותן עד חצות ודרין ל׳
אלא תורה וכו׳ עד ומכין לרבות חטאות
ואשמות הה׳ רבח ׳ ומכין לרבות שלמי נזיר
נזיר הה׳ ש
שלמין׳׳

העולה

שחיטתן בצפון ׃
פירשתי לעיל וזיך

טעמ׳ תנא לה הלין קדשי הקדשים ועולה
ובהטאות ובאשמות תנן קדשי הקדשי
פי׳ מכרים העולה קדשי הקדשים ׃
היין ליפסל כויני ותליית וכשנו יום ׃
ומי חוסר כפורים והוציאין בה אותה
שתן שתי ומתנות שהן ארבע בקרן ׃
מזרחית צפונית ומערבי דרום, וסת׳ כל
מעולה וזריקה כבי אהרן את דמה אכל
זריקה אחת הה׳ סבב אי סבב יכול ׃

יקיפם הל חוזק ויורד וזה הדבר הוא כי עד
שתי מתנות שהן ארבע שנותן בקרן צ
מזרחית צפונית ואחר של קרן וכן מערבי
דרומי מאת ולזה לא היה נותן בקרן דרומית
מזרחית וצפונית · ומערבית ומפני שדרומי
מזרחי לא היה שם יסוד ושלה שעומד
יסוד וזה טעם לא היה בו יסוד לפי שלא
היה בחלקו של בנימין אמנם היה של קרן
דרומי׳ מזרחית וכל המזבח היה ראוי להיות
חלקו של בנימין ולהם נבואה שיבנה מקדש
ושעור הפשט ונתוח דכת׳ והפשיט את
העולה ונתח אותה לנתחיה אמר הטעות
ואשם אם לא רצה לנתחה אלא לאחמו לחולק
הרשות בידו ושלא לעורים דכת׳ והקטיר
הכהן את הכל המזבחה ׳׳

זבחי שלמי צבור ואשמות הם
כבשי עצרת דכת׳ ושני כבש׳
בני שנה לזבח שלמים כאמור אל הכהנים ואין
שלמי צבור אלא אלו בלבד והם שעמם
נמנין והם קדשי הקדשים כדתנן ונקבעת
כדברינו על עולותיכם ועל זבחי שלמיכם
וכו׳ כהעולה וזה עולה כמנין אף זבחי שלמ׳
כמנין וזה עולה קדש קדשים אף זבחי
שלמ׳ קדש קדשים ונאכלין לזכרי כהונה
כחטאות דאיתקש לחטאות דכת׳ באמור
ועשיתם שעיר עזים אחד לחטאת ושני
כבשים בני שנה לזבח שלמ׳ וזה הטעם
לזכרי כהונה אף זבחי שלמי צבור לזכרי
כהונה ואשמות כולן קדשי קדשים
ושחיטתן בצפון ונפרש להו ונאמר אשם
גזלות דכת׳ או בגזל או עשק את עמיתו
שדרך משבועת הפקדון וכת׳ ואת אשמו
יביא לה׳ תמים ואשם מעילות מדכת׳ נפש
כי תמעול מעל וחטאה בשגגה וכת׳ והביא
אשמו לה׳ · ואשם שפחה חרופה דכת׳
והיא שפחה נחרפת לאיש · וכת׳ ואת ...

אשמות יביא עד שנה דכת׳ בה והדר
לה׳ את אשמו איל והביא כבש בן שנתו לאשם
וזה שנמנה להלן׳ ואשם ודאי שהביאו
הוא לכפרתו · ואשם תלוי שאותו מביא על
ספק חטא כדאמרינן כת׳ ולא ידע ואשם והבי׳
איל תמ׳ וזה דינם כולן שחיטתן בצפון דכת׳
במקום אשר ישחטו את העולה ישחטו
את האשם ומקום שחיטתן דינו רוון
שתי מתנות ש׳ דכת׳ ואת דמו יזרוק על
המזבח סביב דהיינו ארבע מתנות כמו גבי
עולה ונאכלים לפנים דכת׳ גבי אשם כל זכר
כהח וכל אשמה וגו׳ כקדש הקדשים בד־
הכהנים יאכלנו ונאכלין ליום ולילה כדאמ׳ לעיל
ומנין לחלות חטאות ואשמות הל׳ דבה ׳׳

התודה ואיל נזיר קדשים
קלים ודין הנעלין סכן
דכת׳ ואת בשר זבח תודת שלמיו ביום עם התודה
יקריבנו ושלמי קדשים הם ושחיטתן תודה
ואיל נזיר בכל מקום ואינם טעונין בצפון
דכת׳ במשה קדשי הקל ואמרי׳ קדש לרבות
זבחי שלמי צבור לשחיטתן בצפון פרט לאיל
נזיר ולתודה דאין שחיטתן בצפון אלא בכל
מקום ואיל נזיר ממי שלמים הוי דכת׳ ואת האיל
יעשה זבח שלמים ודמן שתי מתנות ושהן
כת׳ וזרקת סביב דהיינו הפסק מתנות והן
שתי מתנות שהן ארבע ונאכלין בכל העיר
דכת׳ בתנופה ואכלתם אותה במקום קדוש
כי חקך וחק בניך היא ואמרי׳ במקום טהור
אותה היא ומעשר הן פרט לתודה ולאותה
ואיל נזיר ולאותו שיהיו אוכלין במקום קדוש
בעזרה אלא בכל העיר ליום ולילה עד חצות
דכת׳ בתודה ביום קרבנו יאכל לא יניח ממנו
ונזיר פסוק לתודה ולאיל נזיר שנאכלין
שני ימים ולילה עד חצות ודכת׳ בה תורת שלמ׳

הבכור והדם הם הוה ושוק
ואורכע לחזי ותודה

רסת׳ והקריב ממנו אחד מכל קרבן תרומה
וד׳ מיני לחמים שבתודה ומכל אחד לחב
אחד ׳ וסת׳ ודיות תורת זבח של׳ של השל׳
וזה של׳ טעונין חזה ושוק רכת׳ כי את
חזה התנופה ושוק התרומה לקחתי מאת בני
שלמיהם ויתן תרומה חזה ושוק ומורם :
ומיני עיר ׳ רחוק כשלה כנשיו ׳ וחלות מינה
יוחת ומן הסל ורקיקי מצות כורכו כהן :
שהן נאכלין יום ולילה ויולה אחד וכל העיר
שבתורה עינוה ומיני עינוה יאלין שהמזור
עינוו היה מוסל לכהנים והתורה והיין :
לבעלים לנשיהם ולבניהם ולעבדיהם ׳ רכת׳
טיקה קיה לכל תנופות בני ישר׳ לך נתתים
ולבנך ולבנותך יותך לחק עולם כל טהור
בביתך יאכלנו ״

שלמים

קדשים קלים שחי׳
בכל מקום בעזרה

וסת׳ מיקרין ושחטו פתח אהל מועד :
כשלמי אהל מועד כשלמי יכין ולפני אהל
מועד כשלמי עו׳ להכשיר כל הרוחות לכל
לשחיטה וכל סביב העסק ד׳ מתנות ומוסל
כל העיר כרות׳ פרט לתורה ולאיל נזיר :
שנאכלין כל העיר ׳ ומיו הדין לשונים לכל
יותם ולא בעי כהנים ושני ימים ולילה שכן
ימים ולא לאחר הימים ׳ רכת׳ בקרושי
כיום זבחכם יאכל וממחרת והנותר עד
יום השלישי עד יום הזיו מוסל ואין מוסל
לאור שלישי

המורם

מהם הם חזה ושוק
והשלם לבעלי׳ ולנשי׳

כפירשתי ׳ הבכור והמעשר ׳ כו׳ ודמן :
טעון מתנה אחת ובלבד שיתן כנגד היסוד
שיתן אותה ונתנה על המזבח כותלו בד
שיש יסוד ׳ולא בקרן דרומית מזרחי׳ שאין
שם יסוד כדפרי׳ לעיל ׳ וסת׳ בבכור ואת
דמם תזרוק על המזבח סביב ואת חלבם

תקטיר ואתת דמו תשפוך ׳ יאמר דמם חלבו אין
כתי׳ יאלין חלבם ׳ לאחד של בכור ומעשר ופסח
שטעונין מתן דמים ואימורים למזבח ׳ רכת׳
ורקיקה יותר ׳ ומתנה אחת כנגד היסוד ומנין
יותר דריקה ורקיקה ומעלה ׳ רכת׳ כד יאל יסוד
וזהו העולה ושתי׳ ומתנות לא מזורי׳ ומינה
ומעלה רכת׳ סביב כשלה והטיות ויושם דמו
לה ג׳ מתנות הכורים כיוחד לשתי׳ ומתנות שהן
יורתע ולא מזורע ומניהן ׳ שינה כמוכותן :
יואמ׳ שהשוה הכת׳ כולם שינה במוכותן יהי

הבכור

נאכל לכהנים רכת׳ ובשרם
יהיה לך כחזה התנופה

ותנו׳ כויקה קיה ׳ זה חזה ושוק נאכל לכהנים
יתן׳ בכור והמעשר לכל אדם ומעשר כהנה
נאכל לכל אדם שלא ויכנע כל התורה שנותן
לכהנים ונאכלין לכל העיר ׳ כרכת׳ בריוה יתכל
והביאתם שמה עולותיכם וזבחיכם ואת מעש׳
ותניא בסיפרי ר׳ עקיבין יוח׳ בשני מעשרות
הכת׳ מדבר אחד מעשר בהמ׳ ואחד מעשר
דגן ומדליו קבע להן מהיטה שלמ׳ שנאכלין :
כל העיר וגם בכור רכת׳ בהמדין קדין ובכורות
בקרך ובצאנך ׳ יוכל הפסח אינו נאכל אלא בלי׳
רסת׳ ויאכלו את הבשר בלילה ׳ אלא עד חצות
רכת׳ ואני בחצי בלילה ׳ מה להלן חצות אף
כאן חצות ׳ יאלין ומנין רסת׳ יריש לפי אכלו
תכסו על השה ׳ ומתנו׳ תחומין יאלין יאל׳
רסת׳ יאל׳ יום ומינות ״

רבי

ישמעאל יאמ׳ משום עשרה
מדות מקל וחומ׳ בדרוה יע׳

ויאמר יי׳ אל משה ׳ ואביה ירק ירק בפניה
תנג׳ קל וחומ׳ לשכינה יורתעה עשר יום :
יאלא דייך לבוא מן הדין להיות כנדון ׳ ריונ׳
ר׳ יוחנן יאל מו תהי טות ׳ בתנוה המקדשה
לאור ויימו חיני השמר ומשהייר חיני נתבנם
חיני שנכנם ומותר והיני שנכנם יוסור ׳
כך יום נושה לפני הק׳ איו תהיו יוהותי :

מאמר זה שהוא יוסיף והוא מותר ולא
תהיה כמיניה שהוא חי והוא כמו המות׳
שאמרו חכמ׳ זו המעלה השלישית מזו׳ מע׳
וסותרו ומי שיאמר לו כמה והוא רע׳ מע׳ וכן
שנ׳ כי תתן ל׳ הקדשים המוקדשים אותם
מעשך אין תתן אלא דבר המוכרים שהוא ;
שומרין יחד ומכניסין ומי שיאמר לו מנס
וכן שנ׳ הכה לי כמה ויום אחד ונתנה אתכ׳
סומך מכאן דכת׳ שהשכים הושיבני מאות׳
עולם והיינו וכן שנ׳ ראה כי ימים הרבים
ההם ראית מלך מצרים ויאמר וגו׳ אם
את אוה אותו ושמחו היה לו לכתוב אלא
שמשמע וביאו החרטום ואמרו אם אותה
ראיה והתרפות זה מלך העברים וכו׳
ותשחוט אותו ורחץ מהיהן וכן עשה
וזה דינתו וכמו אמרו חכמ׳ כל המתפלו׳
חוץ ממע׳ וגלוי עריות ושפיכות דמים ;
כאותה שעה אמ׳ הק׳ למשה אין אותה
דן וכו׳ וגומ׳ אלא יוכיח דרך משנה
הלא תכלם שבעת ימים קל וחומ׳ לשכינה
יד׳ ימים אלא דיו לבא מן הדין להיות ;
כנדון תסגר שבעת ימים׳׳ והגזירה שוה
כיצד בשומר שכר יום אין שוה מה יוכיח
רעהו ובוא בשומר חנם יום אין שוה ירד
וזה שומר שכר יום אין שוה פטור אותו ;
הראשון אף שומר חנם שנ׳ כי יום אין שוה
פטור את הראשון משומר שכר כת׳ כי יתן
איש אל רעהו חמור או שור או שה וגומ׳
שבועת ה׳ תהיה בין שניהם וגומ׳ בשומר
חנם כת׳ כי יתן איש אל רעהו כסף או ;
כלים לשמור ונקרב בעל הבית אל האלהים
יום אין שוה אחד וגומ׳ וכת׳ בשומר שכר יום
אין שוה אחד וזה שומר שכר פטור בו אותו
הראשון אף שומר חנם שנ׳ בו יום אין שו׳
אחד׳׳ והבנין אחד ומכתוב אחד דכת׳
כל המשכב אשר ישכב עליו הזב יטמא

אין המשכב מהדי והושב ולא אות המשכב
מהדי והשכב היער השוה שכהן שאן מעשין
למהות אדם לבדו הזב והטמא אותם כתוכו
לטמא אדם מגע ומושבין אף שהאין מעשי
למהות אדם לבד הזב והטמאין אותן כתוכו
לטמא אדם מגע ומושבין אינו והכם שהו
מעשי למהות דבר אחר׳׳ והבנין אב ומשני
כתובים אין פרשות נדות מהדי פרשת
שלוח טמאים ולא פרשת שלוח טמאים
מהדי פרשת נדות היער השוה שבהן ;
שהן כעין ודרך להרחת היו כל דבר שהוא
כעין והוא נדר ולהרחות כל דבור כמו זבר
ויאמר שקרינה וכל דבר יבוא וגומ׳ לכיכך
יצא והפריש בין נדה ומצורע לפי שהנדה
בדבור והמצורע בעמוד לכך נדה מטמאה
שבעת ימים והמצורע יד׳ ימים והכל ;
ופרט כיצד כי יתן איש אל רעהו חמור או
שור או שה הרי פרט וכל בהמ׳ לשמור
הרי כלל עשה הכלל מוסיף על הפרט׳׳
והכל ופרט אמ׳ ר׳ ישמעאל דן אותו כמין הפרט
כיצד ונתתה הכסף בכל אשר תאוה נפשך
כלל בבקר ובצאן וביין ובשכר הרי פרט׳
ובכל אשר תשאלך נפשך חזר וכלל הרי כלל
ופרט וכלל אי אתה דן אלא כעין הפרט׳
לומ׳ לך מה הפרט מפורש דבר שהוא ולד
ולדות הארץ וראוי למאכל אדם והכל ;
שהוא צריך לפרט ומפרט שהוא צריך
לכלל כיצד קדש לי כל בכור יכול אף הנקבה
ת״ל זכר אי זכר יכול אפילו יצאה נקבה לפניו
ת״ל פטר רחם אי פטר רחם יכול אף אחר
יציאה חוץ ת״ל בכור והכל שוה בכורות
הן יש בכור לנחלה ולכהן יש בכור אין לנחלה
ולא לכהן יש בכור לכהן ולא לנחלה יש
בכור סדר׳ יתכיו והנפט מחוק נחלה יש
בכור לאחר ויתר תכיו והנפט בחוק כמיה
יש שני בכורות והיש ומשה יוחד וחן

לכהן ואחד נותן לנחלה כאמר בכור לנחלה
ולכהן קטן טהור שנשאו בתולה בכור אין
לנחלה ולא לכהן זה אלמנה שנשאו מומחה
בכור לכהן לנחלה כהור שנשאו אלמנה
בכור לכהן ולא לנחלה זה אלמנה שנשאו ;
בתולה כאמר שהוציא מחוץ כסיה כחי
יוכיו כאמר ראשון עוד ולכן כחיין ואחר
כך נולד ראשון והבית יושב ונעשית ;
כפשוט עוד הפשוט והגדיל חוץ עד
שהיה הבשר בשוה וזה טעמ' והיה כיום
הנחילו את בניו את אשר יהיה לו וגו' ;
והמכו זה נולד ולא הניח לו יוצא בן אחר
ויש בכור שהוציא כחוץ כבורה ואחר נולד
יוכו כגן ראשון שאין אשה יולדת כחה
כסן ונשאו יולדת כחה אחר ויולדת כאין
ויולדת כתמוז ונתעברו סוף כל יולדת ויולד
כהדשה ואת ראשון והבית סון ונעברת
ונולד והגדיל הבנים הולכין משוה ואין ;
בכור חוץ כבורה ואין טעמ' יכיר בכור' ;
והוא לא הכיר ויש שני כסות ויואש ;
ואשה כאמר ראשון ילדה ואשה דרך
זכן ונתעברה פעם שנית ואחר דרך כזה
הראשון לנחלה והשני לכהן ולא לנחלה ;
וזה יעריך ופרט וכל דבר שהיה כלל ואינו
מן הכלל אחד אין אחד על עצמו יוצא ואין
אחד על הכלל כלו יוצא כאמר והנפש אשר
תאכל בשר וזבח השלמ' והלא שלמים כלל
כל שלמים היו ומשיצאו מן הכלל אחד
אין אחד על עצמו יצאו אלא אחד על הכלל
כלו יצאו אמ' לך מה שלמים מיוחדים ;
קדשים שקדשו קדושת יום יצאו לך אלא
דבר שקדשו קדושת המזבח ומפני זה
שימוש שלמ' ולעשן ומפני שיש בהן שלש
קרבנות אחד לגבוה ואחד לכהן ואחד
לבעלים החזה ושוק הזרוע לכהן והשאר
לבעלים שנ' כיום זבחם יאכל ואת הדם

וכת' ויאכלו עמו ישיו וגו' ולזה נעתייב
ברת שנ' כי את קדש יי' חלל' ואת שמעם
לגבוה ושיעור הכהן היא' שאין והכנים לגבוה
יוצא דבר שהיו סופו כתחילתו ותניא ;
בתחילתן על אין שאין תמי' יום' אחד של
אין העומד יומבים יום עומד כל השנה כל
לפיכך לא היו ומכניסין יוצא אין בן ח' יום ;
שהיו סופו כתחילתו" וכל דבר שהיה
כלל ויצא לטעון טעם אחד שהוא כעניינו
יצא להקל ולא להחמ' כאמר וכשר כי יהיה
בו בעורו שחין נרפא' ונאמ' או בשר כי יהיה
בעורו מכות אש והלא שחין ומכוה בכלל
כל הנגעים היו ומשיצאו לטעון טעם אחד
שהוא כעניינו יצאו להקל עליהם ולא להחמ'
עליהם שאין ידוע שהיה ושאין ידוע שבוע
אחד וכל דבר שהיה כלל ויצא לטעון טעם
אחר שלא כעניינו ויש כי יהיה בו נגע בראש
או בזקן והלא ראש וזקן בכלל כל עור ובשר
היו ומשיצאו לטעון טעם שלא כעניינו יצאו
להקל ולהחמ' להקל עליהם שאין ידוע בשער
לבן ולהחמיר עליהם שידוע בשער לבן ינתוק
וכל דבר שהיה בכלל ויצא לידון בדבר החדש
אי אתה יכול להחזירו לכללו עד שיחזירהו
הכתוב בכללו בפירוש כאמר ושחט את הכבש
במקום אשר וגו' שאין ת"ל כחטאת כאשם
הוא לכהן ולמה יצא לפי שיצא לידון
בדבר החדש בבוהן ובתנו' והאוזן הימנית ;
יכול לטעון שטעון מתן המזבח ת"ל כאשם
טעון מתן המזבח" דבר הלמד מעניינו כאמר
ויש כי יורה ראשו קרח הוא טהור הוא
יכול יהיה טהור מכל טומאה ת"ל אחד מעניינו
שאינו טהור אלא שלא ידוע אלא בטומאות
נתקים טהור ודבר הלמד מסופו כאמר ונתתי
נגע צרעת בבית ארץ אחוזתכם ונטמא בית
בית שיש בו עצים ואבנים ועפר כשהוא
אומ' ונתץ את הבית את אבניו ואת עציו

ואת עפר אחר ומסופו שיתץ הבית ומטמאין
בנגעים עד שיהיו בו אבנים ועצים ועפר ״
ותניא כן יש שלא היו ושלא נבראו בעולם ׳
ואילו הן בן סורר ומורה ובית המנוגע ועיר
הנדחת ׳ ואם כן למה נכתבו כדי לדון ולהורות
ומפני מה אמרו חכמ׳ בן סורר ומורה לא היה
ולא נברא משום של׳ ותפשו בו אביו ואמו
ולא גדמים והוציאו אותו ולא חגרין ואמ׳
ולא אלמים בננו זה ולא סומים איננו ז
שומע ולא חרשין בקולנו עד שיהיו אביו
ואמו שוים בקול ובמראה בדים בקולים כענינים
ובמראים וכיון שאמרו חכמ׳ בן סורר ומורה
לא היה ולא נברא ׳ אמ׳ רב יהודה אמ׳ רבותי
אותו וישבתי על קברו ׳ אמרו לו אחר היה
בעולם ומה נהרג על שם סופו נהרג׳ דתנן
בן סורר ומורה לא נהרג׳ אלא בעבירות השופכים
עשרה שנה ועד שיאכל שתי ליטר של בשר
וישתה שתי קבין של יין בבת אחת ולפיכך
נהרג׳ אמרו זה עדיין קטן ולא הגיע לכלל ז
איש ואומ׳ כל כך הרבה ׳ וכשיגדל יבקש ז
לאחרו ולא ימצאנו ילך ויגנוב ויהרג׳ ומוטב
שנהרג אותו כשהוא קטן וזכאי ומשיהרג
כשיהיה גדול וחייב וכיון אמרו חכמ׳ בן סורר
ומורה על שם סופו נהרג״ עיר הנדחת
מאי טעמ׳ לא היה ולא נברא משום דכת׳
ושרפת באש את העיר ואת כל שללה כליל
וגו׳ וכת׳ לא תעשון כן ליי׳ אלהיכם וכיון אמ׳
חכמ׳ עיר שיש בה מזוזה אינה נעשית
עיר הנדחת ׳ לכך אמרו חכמ׳ עיר הנדחת
לא היה ולא נברא ׳ אמ׳ רב יהודה רבותי ז
אותה ועמדתי על תלה אמרו לו אותה היתה
בעולם ׳ בית המנוגע ומפני מה אמרו לא
היה ולא נברא ׳ ומפני שאמרו אין הבית מטמא
בנגעים עד שיהיו בו אבנים ועצים ועפר
ושתהיה הנראית בזוית ארכו כשיעור
וברחבו וכאורכו דבוקה רבת והוה על ז

הבית וכיון אמרו חכמ׳ משונה בית עגול
ודגול טרכון טריסון פנדיכון אינם מטמאין
בנגעים לאחר דבר ומסופו שיתץ הבית ומטמאין
בנגעים עד שיהיו בו אבנים ועצים ועפר של׳
ונתץ את הבית ואת אבניו ואת עציו וגו׳
שני כתובים המכחישים זה את זה עד שיב׳
הכתוב השלישי ויכריע ביניהם כיצד כתוב
אחד אומ׳ וירד יי׳ על הר סיני אל ראש ההר
וכתוב אחד אומ׳ כי מן השמים דברתי עמכם
והכריע הכתוב השלישי מן השמים הש
השמיעך קולו ליסרך ואומר שהרכין שמים
וירד והתקנו׳ והרכין יי׳ שמים ״ הלל
הזקן דורש שבע מדות לפני זקני בן בתירה
קל וחומר וגזירה שוה ובנין אב ושני כתובים ׳
וכלל ופרט וכיוצא בו ודבר הלמד ומסופו ׳
אילו שבע מדות דרש הלל הזקן לפני זקני
בן בתירה כתוב אחד אומ׳ ויבא משה אל
אהל מועד לדבר אתו׳ ואו׳ ולא יכול משה
והכריע הכתוב השלישי כי שכן עליו הענן
כל זמן שהיה הענן שם לא היה נכנס נסתלק
הענן נכנס ומדבר עמו ״ ר׳ יוסי הגלילי אומ׳ ז
הרי הוא אומ׳ ולא יכלו הכהנים לעמוד לשרת
מפני הענן ואומר שניתנה רשות לשומרין
להבל׳ רג׳ מדות שאומ׳ כנגד יג׳ מדות
של רחמים וכנגד יג׳ מדות של אבות העול׳
אברהם יצחק יעקב וכן כנגד שיוני יג׳ ד
פרצות שפרצו מלכי יון׳ ואחר שעסקנו
בתורה ובעבודה והעמדנו העולם עומד על
התורה ועל העבודה אנו מברכין ״

ברוך שאמר

והיה העולם ׳ ועושה ומעשה בראשית בכל יום
ואחר שהתחלנו לברכו על זה אנו מברכין אותו
על שיור הרואה ועל שם רחמן ומרחם על
הארץ ועל הבריות ׳ ואנו מברכין הוא אב הרחמן
שיושב שהוא גוזר מראש השנה שיהיו

גשמי שנה ומעשין ומפני מה המאורות משה
מתמלאין האנשים אהרן להחזיר בריאותיו
אינו יכול אלא לקיים וכיצד היה עושה
מורידה בזמנה ולארץ הצריכה ומרחם
על הארץ ועל הבריות ועל שהיה את החמה
היה מהלל בפה עוז ומסיים ומהלל במעש

הודו לה׳ קראו בשמו והזהו
שבין אהרן וסמכו על

זה הפסוק בדברי הימים אז נתן דוד בראש
להודות לה׳ ביד אסף ואחיו הודו לה׳ קראו
בשמו וגו׳ שאסף התחיל בראש ואחרין
אחיו ראשונה שאמר אסף בכל יום אין
עשין עתה אלא בשבת משיש אחד עם
בבית הכנסת ריצוי לאמרו במזמור
כדרך שיר ופי׳ שירת יום ולאוכה הודיע
מנה׳ עלילותיו ומפעלותיו כמ״ש ונפלאין
עליו הודיעו לכל עלילותיו שהיו עושה
נפלאים כי היו עריו עליה עליהם שם ׃
שעשה בפלשתים שהכם במטורים ׃
משבל ארץ שטבו ולפי הארץ קיימו דוד
לאומרה בכל יום שיהו לו תורה לו על אותה
התשועה ושיחו בכל נפלאותיו שעשה אז
רפת שיח לה׳ כי נפלאות עשה הושיעה
לו ימינו וזרוע קדשו שיהא זו אמרו פרות
שהביאו ארון ונשרה פלשתים רכה׳ ד
רישיתה הפרות שאמרו שירה שימינו
וזרוע הושיעה לו ארון קדשו התהללו
התפארו שם מעשה קדשו שיש לכם ארון
ופטרון שאתם שהיו אדון בדמי לעשות
כל אותו ישמח לב מבקשי ה׳ דרשו ה׳
ועזו ארון שהיו עוזן כרכות ריתו לשבי
עוזן והיו הארון שעשבה ובקשו פניו
תמיד בתפלה ובשירות וכרו נפלאותיו
אשר עשה שאמפ׳ שלו במהם של פרות
בבית ישראל הפרות והוליך את הארון ׃
אלהדירו ואיקונו וזהו פליו נגלו ומופת

ומשפטי פיהו שגזר על הפלשתים שהכם
בטחורים ואי שהיו יזכר נפלאותיו זרע
ישר׳ עבדו בכל הארץ ומשפטיו מאז ששפט
פלשתים זכר לישר׳ את בריתו אשר צוה
לאלף דור והבטיח להם לשמור לאלף דור
ודבר הוא שיצוה עד אלף דור כדכתיב
עושה חסד לאלפים וכת׳ שומר הברית
והחסד לאוהביו ולשומרי מצותיו וגו׳ ׃
ואהו הברית ששמר אשר כרת אברהם
ושבועתו ליצחק שיזמ׳ לך ולזרעך אתן
את הארצות האלות והקימותי את השבוע
וזהו שבועתו שנשבע ליתן ליצחק ויעמי׳
ליעקב לחק ולישר׳ ברית עולם וזהו ׃
הברית אשר אמר ליתן לך ארץ כנען ׃
בהיותכם אז מספר והעט היו גרים בארץ
דכת׳ גר אנכי ותושב עמכם אז אמר להם
לך אתן את ארץ כנען ואני אל גוי ירד
למצרים ולארץ פלשתים וכן יצחק ויעקב
אותם נהרים ולארץ מצרים שהיו גולים
וממלכתם אל עם אחר ואין הירדה אחר
גרירת הדין ובמלכים ואז הכה איש לעשק
והוכיח עליהם ומלכים פרעה ואבימלך מלכות
וינגע ה׳ את פרעה וגו׳ וכת׳ כעצר כל רחם
לבית אבימלך על דבר שרה וגו׳ והזהירם
אל תגעו במשיחיי ובנביאיי כרכת׳ השב
אשת האיש כי נביא הוא ״

עד כאן פירוש המזמור בדברי הימים

ועד כאן היו אומ׳ הלוים בכל יום בבקר לפני
הארון ושירו לה׳ כל הארץ עד אמן והלל
לה׳ והיו אומ׳ כל יום בערב כן ומפורש ׃
בסדר עולם ולפיכך אנו אומ׳ אותו בכל יום
ומזמור זה שהיו אומ׳ בערב היו אומר
מזמור של תפלה שיש לו כמו שנו במאן
מיום אל יום ישועתו וכו׳ ואחר היו ׃
חולקין ראשו של פסוק ראשון וראשו
של פסוק שני והיו מניחים ראשי ׃

הפסוקים והיו ששים פסוק וגם אלו היה
אומר סוף המזמור שהוא ישפוט תבל בצדק
עמים מישרים והוא המלך עד המזמור
שהוא אומר הודו ליי׳ קראו בשמו והיה
אומ׳ ראש המזמור הודו ליי׳ כי טוב וסוף
המזמור אומר הושיענו אלהי ישענו ברוך
יי׳ אלהי ישר׳ וגו׳ כל ה׳ הנה לי כי כמו שאומ׳
אומ׳ אומרו כך היה אומ׳ הלוים אומרים לפני
הארון שהגיע דוד וכן הוא כת׳ בדברי
הימ׳ ולפיכך היה אומ׳ אומרו לפני הארון :
שגם הוא מדבר בתשועת הארון והוא :
בשרו מיום אל יום ישועתו ותשועת
הארון ברכות כי נפלאות עשה הושיעה
לו ימינו ותהלתו כי גדול יי׳ ומהולל מאד
ונורא הוא בגבורותיו ובנפלאותיו על כל
אלהים כי כלם אלילים ואלהים אין זה
מועילים לכלום ויכול הוא עשה השמים
ראו לעשות כל אשר חפץ הוד והדר
עוז והדרה ותפארת לפניו כשורים ולפיכך
תנו כל משפחות עמים כבוד לשמו ושאו
מנחה לפניו והשתחוו ליי׳ בהדרת קדש
כמו וגילו ברעדה וחילו מלפניו לעבדו כל
הארץ כשתעשו לפניו כל זה ובהשמרת
תבל על המנוח ישנה השנה ותגל הארץ :
ויאמרו בגוים יי׳ מלך שהכל יעבדוהו וגם
הים ירעם וישמח ויעלוז השדה וכל אשר
בו ירננו עצי היער כי כלם ישמחו וירננו
לפניו על כל כי בא לשפוט את הארץ כי
לכן ימלוך על כל הארץ וישפוט מן הגוים
ויאמר הודו ליי׳ שיהיו הכל מודים לו ויאמר :
הושיענו ויקבצנו מן הגוים להודות
לשם קדשו ויאמר ברוך יי׳ אלהי ישר׳
מן העולם ועד העולם הוא לעולם ::
עד כאן שירת הלוים מעל והוא קודם
למזמור הודו ליי׳ שהוא אומ׳ בבקר ומכאן
ואילך אומר הללויה לסוף הפסוקים של

שבח ההודאה ופסוקי ההודאה וישועה לישר׳
עד כי גדול וגו׳ וכחו אומ׳ המזמור זה

ב׳ מזמור לתודה כל׳ עבדו את ה׳ בשמחה
וכל כך רעו כי ה׳ הוא האלהים שיתן
לכם שכר פעולתכם יכל על ארץ לעבוד בשמחה
משלומים ולהם שכר פעולתם והיו אומ׳ ומזמור
זה על זכרי תודה הוא עשנו ולא אנחנו כל
שלא הארץ כשלם עשה אותנו כן כלו׳ :
והאנשים תוכחה בתודה בהודיה עמו
ויתן הודיתו כמו שערין בתודה והודות
כי טוב יי׳ לעולם חסדו ועד דור ודור אמונתו ::
דיבת על כן יש לכם להודות אותו
תשבחת שירה בשמו ההודאה ולמ׳
והוסיפו והחזרים אומ׳ :

למנצח

מזמור לדוד השמים
מספרים כבוד אל כל
לשון שורים ורקיע אחד ואהם והמשורר :
ומפרש כינו הספרים יום ליום יביע אומ׳ כאילו
זה מביע לזה כבוד אל ארץ הרים המפרש כלום
אין השורים אומ׳ כלום ולא הארים והרקים
ולא משמע קולם לשום אדם אלא ומה שיש
והוסף שינוי מן השורים וכל העולם והדברים
בהם ובדינה תבל ובסוף העולם ועד סופו ;
והספרים והרקים בכבודו של הק׳ שבריום וכזה
ששם אתהל בהם משורים ורואים בבקר ומן המזרח
כחתן היוצא ומחופתו שהוא יוצא והכל :
ומסתכלין בו כל העולם ומסתכלין כשמש :
שבו ולשמות ריען קוע בריאות לארץ רחבו
על פני כל הארץ ומהם ובדינה השנ׳ ומרקיע
כמדה יושבי ובדיך את הכל והולך את כל
הארץ עד דינה האחד שהוא מעיב ארץ
מסתר ומחה ואורה של חמה שזורחת על
כל העולם ומהו שיום׳ יום ליום יביע אומ׳ :
שמעשה כל יום ויום השמש זורח ושוקע
בו כולו נביע סבור קום׳ קו שלהם עלו
ומחותו ומחזיותו ומייבש ברכות ומן

על ראש יומה ויתענג. יומר תורת ה' תמימה
ומשיבת נפש ומלהטת את הגוף של אדם
ומשיבת נפש המעלות שלה גדול וגשם השמש
וסיים והולך המעלות שבה. פירש תורת ה'
תמימה ומשיבת נפש ומסב על השמים
המספרים כבוד אל ומפרש כיצד הלא יתן כחם
יומ' ואין דברים ואין תורות של התורה
שנכתב בה ומעשה בראשית ומשיבת נפשן
להודות בבריאות השמים והארץ שמבין
מאומר וכולו מספרים כבוד אל ושכחו
שנברא מאמרו וכן כל יום ויום כולו מביע
כי ברא הק' את הבריות ולמה בהיות ספר
בראשית תמימות התורה שלא היתה
ראויה תורה ליכתב אלא מן החודש הזה
לכם כי שם התחלות המצות אלא כח מעשיו
להגיד לעמו כתב ספר בראשית ויותן שמו
עדות נאמן. להחכים כיצד הק' ברא את
עולמו והוא כבודו וכן הגיד הודיע ומעשה
ידיו של הק' שכת' בו יהי רקיע בתוך המים
וזה שאין בריה יכולה לעשות ליקוות
מים עליות. וכיון שהזכיר ספר בראשית
בראשונה הזכיר כאן פיקודי ה' ישרים
זה ספר אלה שמות שיש בו ידיעת ומצות
ולפי שיש בו גאולות ונסים קורהו משמחי
לב. מצות ה' ברה זה ספר ויקרא שנקרא
גם כל המצות שמאירים עיניו של אדם
ומשמחים. יראת ה' טהורה עומדת לעד
זה ספר במדבר שנשאו בו והוריהו יראה
שיש בו מעשה המקוששים ומרגלים ועדת
קרח שצריך אדם ליראה את הק' ומורתו
שלא יעבור עליה שלא יארע לו כמעשה
אלו. טהורה טהורה. ומשולה. כמו טוהר
טהרה. ויש משפטי ה' אמת צדקו יחדיו
זה ספר אלה הדברים. שכלול בו כל התורה
וזה צדקו יחדיו. שנכללו יחד. וגם כת'
אשר לו חוקים ומשפטים צדיקים וכו'

הנחמדים מזהב ומפז רב. הזהב והמרגלית ומשל
וגם הפקודים לעושיהם ולמחזיקיהם ודבש
ונופת צופים הוא מפרידות הכוורת נופת
הדבש המוצא מן הצופים לשון תנופה כלו'
מן המוטב מן הצופים כלו' ומשובח וגם יומ'
עבדך נזהר בהם. המצות והפקודים. כשומרם
בשמירתם. עקב בשכר לשומרים עקב רב
ולמען רב טוב ולפי שאינו נזהר בשמירת
יומר שגיאות מי יבין כלו' השגגות מי יש
לו להבין כתנו ומן הנסתרות שודרתי עד
הנה נקני ומומי והמב' ומבקש יומר לפניך
שתנקני משגיאות ומנסתרות כי מי יוכל
לעמוד משגיאות ובנסתרות ושניהם יוהר
כמו' הילד גם אני ומבקש ממך שתצילני
מזדים ומרשעים שלא ימשלו בי אז איתם
מיעוטם כלו' לעשות כי ריעום. איתם לשון
מזוקק לכם. לא יוד יתהיה תם. ונקיתי מפשע
רב. ומפשעים רבים שלא יחטיאו בהם כדרים
והגיון לבי לפניך כמו והגיון וכמו ייעץ יצר
וגאולי ומן הזדים

בשנותו

את טעמו כשברח
מפני שאול אכיש מלך גת

והכירו שהוא דוד. ויראו והוד ויאמר ראו
על דעתו ושנה את טעמו. דבור. כמו מטעם
המלך ומעשה עיניו כמו שוטה ומשתגע עד
שיאמר אכיש חסר משוגעים אני. ויגרשהו
וילך על שם שהמלך של פלשתים שהיה
הראשון אבימלך שמו לפיכך נקראו כלם
המלכים אבימלך כמו כל מלכי מצרים נקראו
פרעה על שם פרעה הראשון. ועל שם
שנעשה לו נס שניצל ודוד מחי גלית שהיה
נתן שבח להק' במלאכיו כי אתו ומשמלוט
ומשם אמ' דוד שירה לפני הק'. אברכה
ראשי אני למלך את ה' בכל עת. ותהלתו בפי
תמיד על התשועות שעשה עמי. בה'
תתהלל נפשי משתבחת נפשי ומתהללת

ישמעו ענוים וישמחו וזה שענוה לא
ישמחו על תשועתי גדלו ה' ענוים אתי
ותרוממו לו גדול אתה ועושה נפלאות ז
ומרוממה כל לשון דרשתי את יי' בצרתי
וענני מתפלתי ומגורותי פחדי מזון וצער
ומוטב הביטו אליו ונהרו כל אותם שה
שהביטו אליו בעתם הדריכו פניהם ז
שהושיעם יחפרו לשון וחרפה הלבנה
זה ונהגו כשעני קרא וה' שמע וגד ענה
אותו וגד והושיעו אליו שנאמר לשון הווה
שבכל עת אותו שהושיעו לו והצילו ז
ויראתו והייך כי חונה מלאך יי' סביבם
לחלצם ויראתם טעמו ראו כי טוב ומטעם
המלך כי טוב הוא לחסות ביי' ואשרי ז
הגבר שחוסה בו יראו לשון יראה סלה
אותו ותראו כי אין מחסור ליראיו ומל
תשוקתם נתן ליראיו אות הכפירים ז
רשעים הדומים לכפירים שטורפים ומגזלי'
יהו רשים ורעבים ולא יחסרו כל טוב ומסב
על אין מחסור ליראיו לא כמים כ' ישר'
שקדוים להק' כמים ושמעו לי יראת יי'
אלמדכם שאחר אמרו אין מחסור ליראיו
החפץ חיים אוהב ימים ישמע לי ואמר
יראת יי' אלהיכם אלמדכם ולימדן חיים
אוהב ימים כל לשון ונעשה טוב ועשית
הישר והטוב בעיני יי' ורודפיהו אחר-
אחריו ויום תעשה כן עיני יי' עליך ז
לשמרך כי עיני יי' אל יראיו ואל צדיקים
ואזניו קשובות אל שועתם. פני יי' ז
פניו עתו בהם להכרית מארץ זכרם ז
סור מרע וכי עושי רע משיעקו ולא
ישמע להם אלא להכרית זכרם אבל יראיו
צעקו והוא שומע ומצילם מצרותם
כי קרוב הוא לנשברי לב שהם שברים לבם
לפניו והמדכאים רוחם ומושיעם. רבות
רעות של צדיקים ברכה כי שבע יפול
צדיק וקם.

סלה. אפילו רעות רבות על צדיק הק' ומצילו
ומכלם ושומר עצמותיו שלא ישתבר אחת
מהם. אבל רשע רעה אחת שתבא עליו תמיתהו
ושונאי הצדיקים פודה נפש עבדיו ולא
יאשמו מאו שונאי צדיק לכך שחוסים בו ז
ואשרי כל חוסי בו. ועל כפירים רשו ורעבו
פירוש כשאמר טוב הכפירים שואגים לטרף
ואלו אומות העולם שמספרים כהן ולכדש
אות אלו ישר' שמכחישים פרנסתם וכן ז
הק' והיו שנהגו לו. אחר אמר. אפילו מתן
שביעים ודורשי יי' לא יחסרו כל טוב. ואלו
ישר' שדורשין את יי' ומבינין להק' אחר כל
אכילתו שיש בה שביעה לא יחסרו כל טוב
כד' פירוש'

תפלה למשה

איש האלהים אין ואדהורים ומכון עד לדור
ומדור סלה ומשה אמרו ומעון ביתך אין ז
מסית לאין שמטים בדיות הכריתה כסוף ז
המאמר יש בו תפלה על קיצור שני חיי ז
הדורות. שובה יי' עד מתי ונחם. ועד סוף תורה
הכל בתפלה לפי כשנשתברו הלוחות שכת'
בו ואין יורשין יורך ונתפלל על זה כדאמ'
עני במלה. ואמ' ר' יהושע בן לוי והפני וזה אין
בוא' אלא ייטב לך בלוחות הראשונות ומפני
שנשברו להשתכר וחס ושלום פסקה טובה
מישר'. ומעון אתה היית לנו לדור ודור
ומעם לבוא שם אתה היית לנו והעולם כי
אתה היית וקדם ומעון של עולם ברכת'
ומענה אלהי קדם היית לנו שאתה המוה
בכל הדורות והוא היה ומעון. בטרם הרים
ילדו נבראו ובטרם חוללת ארץ ותבל והעולם
ראשון עד עולם אחרון אתה אל ומעולם ועד
עולם הוא סלה. קודם בריאת עולם. ואחרי
תשב אנוש מוסב על היית לנו לדור ודור
סלה. בכל דור ודור ונקבלין בתשובה עד—

רכוכי הנפש ועוד שאתה המריץ שובו
בני אדם ואני יוקלם עד תשב אנוש אות
ותשיב בני אדם ותמריץ ביסורין והמאמר
לו משעת היסורין שובו בני אדם ודרכי
הייתה כך כלישי ויאמר אותם אמו׳ שוב
לעפרך לפי אתה ומעולם ועד עולם והאלף
קיצי ימים וכלה ודור לדור ולפי שאתה
כי אלף שנים בעיניך וכזכור כל המעשה :
ואמונה המעשה כאשמורת הלילה שלפי
שמעותם קצרים ימים וכורים ומרחוק
ומפרש והולך קיצור שנותיו ותמהם
זרמתם והולדתם כמ׳ זרמת סוסים זרמת
שינה יהיו כלו׳ ימות כחציר יחלף עשב
העוד שלוה כן ואת בבקר יציץ וחלף שחלף
כח שיאור לערב ימולל ויבש ככן יונו כלה
מוסף לפי שאתה השית עונותינו לנגדך
הוכנו ועלומינו שנגלו מזה והעלמתה
ומאור פניך שאתה זוכרם כל עת לפיכך
כל ימינו שהם ומעטין פנו והלכו בעברתך
על עונותינו וכלינו שנותינו כמו הגה :
מהר שדרכנו בבקר יציץ וחלף ׳ ויום
יאריך ימים הם עד שבעים כי ימות ימין
בהם ימין שבעים שנה שהם חיי העולם
המאריכין ימים ואם יכו בגבורות שיאור
ימים עד סוף גבורתו ולא יגיע אליו שמונים
שכן כתב אמו׳ בן שבעים שנה כשלה יאמר
משה עבד יי וכן שמונים שנה ואני היום
בכחי ככחי עתה לו תשש כחי עיניו של
שמונים שנה גבורתו עליו ורהבם ושירותם
של שבעים שנה עמל ואון הוא ׳ כי גז חיש
כי תהיה גזים ועברים ׳ ורהבם לשון רהב ׳
פיו ורהבם לשון הרחבה כלו׳ ומותה הרחב
ומרחיב ומאריך עד שבעים ושמונים שנה
ואון הוא כי אדם לשון יאמר ׳ וה׳ ומתהלך כח
כי גז חיש מעוף יעופף כרכת יודו כמו עומר
כמלו של עוף המעופף שעובר ככל׳ ׳ עלו

ורובו ומי יודע עוז אפך ׳ ומוסב על כלא כוזך
אמו׳ ומי יודע תוקף אפך שהיינו נוי על יראתך
כרכת ירא אלהים על סבכין ׳ והוו בריאתך
עברתך ׳ למנות ימינו שהם מזה שיראתנו על
שנה ונביאו לבבנו חכמה ולמותם ׳ עלו לפי ותבין
ימינו שהן ומעטין הן הודע שעלה יוסף
ונבין לבב לבקש ולפניך שובה יי ומעד יוסף
גזירה זו עליך והנחם עלינו למטה ׳ שבענו
בבקר חסדך ׳ ומוסב על בבקר כחציר יחלוף
שישבענו בבקר חסדך כאותו בקר ובגרו
כי כלינו באפך ובחמתך ונבהלנו ונרננה ונשמחה
כל ימינו ׳ ונגד כל ימינו פנו בעברתך שנותינו
כימות עניתנו ראה ימות ימינו ׳ ויראה לנו :
פעליך בעולם והדרך על בניהם יוהריהם
מעבין זה שתשביעם חסדך ושמחם ויזו

נעם

יי אלהינו עלינו ולא ומעשה
ידינו שכוננך ידינו וכל זה
ומעשה ידינו שנאה עלינו תכון עלינו והמעשה
עמנו יהיה תכון שיהיו ואמתנו דיורים ומעשה
ידינו של אדם הם ידיו ומשענתו ובנינו ומוסב
על והדרך על בניהם ומבקש ישראל שייאריך
ימים על בניו ומעשה ידיו עמו יאלו בנו ׳ וכן
תנביאו אמו׳ כי ימי העץ ימים עמי ומעשה ידיה
יאלו בחורי שלום כרם יטע ואז יבנה בית מנחה
עליהם וטעיהם עלינו ויזו יהיה כל הדורם
מה יושב בסתר עליון ובצל שדי כל לשון שכן
עליו ושומח בצלו ויהיה במעון של הך ׳ ואומר
לי׳ מחסי שאחסה בצלו ומצודתי הוא ולכן
יבטח בו ומצודתי היא יושבת על שן סלע
שאדם בטוח בו שאין תלוכר כרכת על שן סלע
ומצודה ולכל אדם החוסה בו יום יום ומבטיח
כי הוא יצילך מפח הטומון על הארץ ולקוש
שלא תלכד בו עוד יצודה המיעלת שבהקיפה
ומדבר הוות ההווה ולא תמות כי תדירן
ימים׳׳ עלו הוות ומשבר הלשון יד יי היה
לפי שבלוכתו יסך לך ׳ יסוכו עלך מוכיתו

לפי שהמשיל בסתרו ותחת כנפיו תחסה
בצלו. צנה וסוחרה ומיני מגינים המגינים
עליך ולפי שאמתו הוסה תחת כנפיו אין
תירא ומפחד לילה כשתלין בלילה כאדם
המכסה ראשון ואינו והגירו מלה וכן לא
תירא ומחץ יעוף לפי שאמתו המסבב כצנה
וסוחרה ואין החץ נוגע לך ומדבר באופל
לפי שבאמונתו יסוך בעדך ובעד הדבר ומקטב
לשון שדים כמו קטב מרירי יפול מצדך
אלף מן החצים המעופפים יומם אין נגשו
אליך עד יפלו מימינך יפלו מן המזיקים ולא
יקרבו עד יפלו מצדך אלף והמזיקים שאינם
מחסיו שדי ואליך לא יגש ועל זה עמל הלש׳
רק בעיניך תביט נקמתם של רשעים תראה
שלמות רשעים ולשון ראשון ושלמות מן
המזיקין ומחסי אתה הוסה לשמירתו ומעונך
של מעלה שם ומעונך אין תאונה אמרו דרך
ט׳ עד לשון יובעות ויום תגוף ירך יסיך
עליך הלוי ירעת שואלו ומעלה כי מלאכיו
יצוה לך הרבה כמו אמרתו בכנפיו והם ישמור
שעל כפים ישאונך שיגביהו רגליו אין נגוף
באבן תדרך על שחל ופתן ולא ינזק ותרמוס
על כפיר ותנין אין ידאוך לזה כי בי חשק
וחסות בצלו ולכך אפלטהו וכל ירדוף
המזיקין ועוד אשגבהו כי ידע שמי וגם
ארך ימים אשביעהו בעולם הזה כמו שכן
שבעת בכבוד החסד ואראהו בישועתי לעתיד
לבא עוד על שבקשתו ובעלה יראה אל עבדי
פעלך ואמר ואראהו בישועתי זה המשורר
לפני יודם

הללו יה

הללו את שם ה׳
הללוהו עבדי

שעומדים בבית ה׳ ושירתו ובחצרותיו וגם
הללוהו כי טוב הוא וכי נעים שמו סדר לו
יה׳ הללו לפניו לפי אותן לכם הללו כי אני
ידעתי הכיר אני כי גדול הוא ואדון שאינ

הכל אלהים ולפי שאדון כל עושה כל חפצו בשמ׳
ובארץ מורם שהוא אדון לעשות כל חפצו
כביתו מסייעים עמם ודינה הארץ המטיר
ושולח ברקים לפני המטר וגם אדון הוא
שהכה בכורי מצרים ולפי שעשה כל זה שמך
ה׳ לעולם זכרך לשם ובמה לדור ודור ברכת׳
זה שמי לעולם וגם יהיה אדון שידין דין
עמו מן האומות וזה שעשו לעבדיו יתנחם
ואלהי הגוים אין יכולין לאותם ודבר לפי שהם
הכסף והזהב כמו כן יהיו עושיהם ואין כח
שיושבים הכל שלא יהיו להם אין פה ולא
עינים וגם הבוטחים בהן יהיו לאין בית ישר׳
אתם ברכו את ה׳ כשיושיע אתכם ברכת׳
לה׳ הישועה על עמך ברכתך סלה וכן בית
לוי ואמר הישועה שיפסחו ויבין שיבואו
שם חג ברכות והביכורים אל הר קדשי
כך אמ׳ המשורר אותם שוכני ירושלם עומד
לפני הקהל הללו יה׳

הודו

לה׳ כי טוב להודות לפי ד׳
שחסדו לעולם עמנו אומרי

הודו לו שהוא אלהי האלהים ולעולם חסדו
עמנו וכן לכל אותם שיש לאדם מאושם יש
לו. הודו כל הודו לעושה אורים גדולים
הודו לרוקע הארץ על את השמש ואת
הירח וגו׳ אין בהם הודו אלא כך הוא הודו
לעושה אורים גדולים וזה הם אורים גדולים
את השמש ואת הירח וגו׳ וכן כל ראיותם
הודו לשבשפלנו זכר לנו כשהיינו שפלים
בין האומות זכר אותנו והושיענו מצרים
תמות סיפור מספר שופטים הודו לנותן
לחם לכל בן ואומנם לא כחסדו הגדול השוים
שבעתו משורים וחסדו לכל העולם וגם
הודו יש כמו כבוד דבריו לא שבחות
בישתבח וכן בקדיש יען ידידים כי לכם
מזה לתן ולטורים מזה הללו ועל פסוק זה
המזמור של העולם ומזמ וגם שבת בו

שוהן

שוהו צדיקים וגו׳ והרנה ישר לב צדיק וישר

הודו

לה׳ בכנור בנבל עשור זמרו לו

שירו שיר חדש כל יום ויום של

חידוש בשיר ובפלאותיו הטיבו נגן ותנגנו הטיב

טוב יופי ומטיב לנגן בתרועה בשירה כי ישר

דבר ה׳ ולפיכך לישרים נאוה תהלה וכן כל

מעשה ה׳ ודרכיו ישרים ומאמינים אוהב כי

שעושה הבריות צדקות ומשפטים ולפיכך

חסד והתקנה שנותם בחסד ולמה היו בחסד

עם עולם לפי שהוא בראן ברכה ובמה בא כל

ימלאים ובטוב ומי חיים שוכן ומי בראשית כנד

מקום יחד ונותן באוצרות של ומעלה תהום

והם מים העליונים התלויים במאמרו ולמה

נתנם שם משכל ומירא ומי כל הארץ שאין

ישפכם עליהם שוני הים גבוהים הם דכתיב

הקורא למי הים וישפכם לדור ולדור

המבול ומשכל שיראו מה׳ ויגורו ולמה עשה

חורים כן כי הוא יאמר ויהי יקוו המים ויהי כן

והוא ענה על העליונים לתלות במאמרו ויעמוד

כן ומשרינה הפיר עצת גוים בהם בדור ושש

הניא והשכיות על בדור הפלגה שיוכרם סוף

ומתנה שעה עצת ה׳ לעולם תעמוד שהם

עומדים לעולם כאשר יעצה ויעץ ברכת וכן

ועבור ויצר והשכות לא רמת ויאמר יה

לא לא תוסיף לכן והיא תעמוד לדור ודור

ולפי שלעולם כגב דבריו ישרי לישר שהוא

אשרי גוי אשר ה׳ אלהיו העם בחר

שהיה ונחלה לו ברכת יעקב חבל נחלתו וכמה

המשן שמתו הכיט והשגיח על כל יושבי הארץ

ולא ירמו בהם כי יום ישר ולפיכך בחרם ולפי

שהוא יוצר לבם הבין אל כל מעשיהם שהם

בהם ומש ולפיכך אין המלך נושע ברב חיל

וגבורתם אין עולם ושרי סוסיהם והתשועה

ובוב היום אין למטם ולפי שאין הם הכין בהם

ואין יעזרים ולכל על ישר שמר עיני הו׳ אל יראיו

ולפי שהם המיחלים לחסדו ברכת יוה ברכב

ויורה כסוסים היוחמת וימלט עמו ישר

משם ה׳ לכך עיננו והיינו וזמות ששם באוהה

והחיותם ברעב לכך נפשינו חיכתה לה׳ תוריד

כי הוא עזרינו ומגננו יהי חסדך ה׳ עלינו כן

יאמר ולעולה והסדרך כאשר יחלנו לך ברכת

יהו ישר יה ה׳ וגו׳ יותר עושה חסד ומייחו׳

והסדרך

מזמור

שיר ליום השבת טוב

זה שאמר לך ליושב בסתר

עליון ומושב עליון יומר יומים יושכיתהו ז׳

שתתפלל בזירה קיומר יומים ושנים ויוד

משיר ומזמור כום שתתפלל ותבוה העולם

ומותה גזירה ויוריד יומים ובוא טוב להודות

לה׳ ולהגיד בבקר חסדך בנגד בבקר יינין ולהם

ובקשת שמענו בבקר חסדך והבטחתנו יומר

יומים יושביתהו בבקר חסדך שתשביענו ז׳

יומרך יומים ויוותנע בל לו זה שיר ומזור

עלי עשור וגו׳ כי שמחתני ה׳ בפעלך שאמרך

יומים ויוריוה פנך יוען מעשה ידיך ויהי

ומה גדלו מעשיך ה׳ שעשית משמוך ומזור

עולהו והשביחך כי טוב בחטוה עשית

ומיש בער וכסיל שהם רשעים לא ידע ולא

יבין בפעלך כי אין יומרך יום כי בפרוח ז׳

ויציצו כל פועלי און להשמידם עדי

עד ברכת ומשום לשמורו יום פני להוכיח

כי יותה מרום לעולם ה׳ עליהם לרנה כאשר

הנה יומרך שיותה מגוכרים ומפרידים קרוא

המשורר שיותה עשית ליומרך שהם יומרו

שיותה ויוכרם ומפרידים וקרוב יותה ומרום

כי קרני דקן צדיק שוחי יהנתי בשמן רענן

כי יומרי שוחי לפי שריותו לכי משורי בערי

כי שזהו על והרעם היו יומרי שומעת

צדיק כתמר יפרח והיינו יול קדריו יומרם וגו׳

לפי שדרך הצדיקים לפרוח וישגו שתולים

בבית ה׳ ויפריחו וישגו פרי תנובה מביכתי

ביומרהם לפי שבשיבתם יהיו שורים ולהם

להגיד כי ישר ה׳ לעולם הרשעים משעתם

ולצדיקים בצדקתם כי הוא הנער הקים ויון

שעשה עמו לאחרים כי לא עלתה כן לפי הדרש
חכמ' אמ' אמו' אותו בשבת וגם לדורים אמ' שיר
שכתב ה' מלך גאות לבש כשעה שעושה דין
דין ברשעים כמו' והעלה ולבש גאיות ואדר
עד והכין תבל' כל הדורות כשנער רשעים ממנ'
ומזמור שעושה דין ברשעים נכון כסאו ומלכותו
ומעולם אתה אל שגם הנהרים אין ומדרו בך כשיאה
והם ידכו הגלים ומשיאם עלים כהולם כמריבות
רוכים לשון רוכסים כמו ומרום הים' על זה
ליסוד תהום של זה כלשון אורתי ותמונת
ומים רבים אדירים שנתבכו שם ומשברים
אדירים לפי שיש שם מים הרבה ומשברים
הוא ההמון שהוא הגבול ששם נשברים גלים
ואין יוצאין לעולם ומה שהוא אדיר מרום
שהוא גוזר כן וגדין שלא יעברו עדותיך מאד
ומזמור עדות שגזרת עליהם שלא יעברו חוק
ומזמנים אחד שלא יעבה עליו ולפיכך נאוה
קדש והקדישך בבית המקדש לאורך ימים
ולפי שהוזה' ה' מלך ומסבב אותו של מעלה
כושר פירוש נתנו לאומות אחרון ולפי שראו
והזמרים שאמרו הדברים בבריאת עולם
לפיכך ותקנו אותו אחריהם

יהי

כבוד ה' לעולם מדרש חכמ' ישו
אמ' פסוק זה שר העולם אמרו
כשברא עולמו ואחריו יהי שם ומבורך שכאן
הניין ומחשבות עולים ס' ורם הניין וכיח לא
ומפר' עצת ה' לעולם והוא יען ומי יפר ולפיכך
הוא יכוח ומשוור ומה יען כי בחר ה' בציון
אוה וגו' וגם בחר ביעקב לו יה' ורם אלהים
יקום לעולם ולפיכך שאנו חוטאין ולפני אין
יטוש ולא יעזוב עמו אשר בחר לו שהוא
רחום לכפר עונותם ולא ישחיתם ולפיכך אנו
מבקשים ה' הושיעה שהוא רחום ומושיע

אשרי

יושבי ביתך המהללים
אותו ולפי שיש עם
יהללוהו סלה אשרי העם שככה לו אומות
העולם אומ' לישראל אשרי מנע מצליחים

המגדלים על אשרי העם שככה לו גדולה שיש
לנו ולפיכך לתורתנו דרש' המיכן אשרי
העם שה' אלהיו כמונו שהוא קרוב לשומע
תפלותנו ולפיכך שכמעלינו הוא אלהינו ואנו
עמו ומפסקים זה אשרי העם שככה לו וגו'
סומך לתהלה הן יהי כבוד ה' לעולם וגו'
עד כאן ליקוטי פסוקים והדברים
זה וזה לפי זה שפירשנו

תהלה

לדוד לפי שכל המזמורי'
ומכאן ועד סוף תהלים
התהלים המליצה ומסיים המליצה קוראין אותם
תהלה ומכני' ליה לאדם לכך לנו בתהלה
לדוד דהיו אומרין כל היום תהלה לדוד כל
יום ומובטח לו שהוא בן העולם הבא ואומרין
ואי' טעמ' אלי' משום דאתיא באלף בית
אמרו אשרי תמניא אפי דאתייא בתמניא אפין
אלא משום דכת' ביה פותח את ידך
ומזמור הגדול דכת' ביה נותן לחם לכל בשר
ומפרש אלא משום דאית ביה תרתי דאתיין
בא"ב וכת' ביה פותח את ידך' ומרוממך אלהי
המלך על כל כל יום אברכך ומען מסופר
שתעשה לו נס ומהללו ואמר בכל ידין כל חקר
ואין סוף' דור לדור הדור ראשון לדור ב' שאחרין
שבשמע ניסיו ונפלאותיו שעשה לראשונים
ומשבחים אותו ומגידים גבורתו זה לזה ודברי
נפלאותיך ומשיחים ועזוז נוראותיך וגדולתו
אותו ומספרים וכשומך שאתה עושה עם
עם הבריות ומביעים ומרננים ואומ' חנון ורחום
ה' וגו' טוב ה' לכל כי המלך לכל ולפי שאתה
טוב ומרחם על כל מעשיך ויודוך כבוד מלכותך
לכל וכבוד הדר מלכותו ומודיעים שמלכותו
מלכות עולמ' וממשלתו בכל דור ודור וסומך
סומך נופלים וזוקף כפופים ואתה נותן להם את
אוכלם בעתו רצון יראיו יעשה כברכה לנו
כי הוא עמו צדיק וחסיד והטוב וקרובין
מאות ועושה רצון יראיו ושומע להן
שועתם ושומר אוהביו ואת הרשעים

ישמיד לפיכך תהלת ה' ידבר פי וגם כל בשר יבר'
על שמו על דבר לעולם ועד. כאן סיום המזמור
ומוסיפים אנו ואומ' אנחנו מן המברכים שמו :
ונברך אותו מעתה ועד עולם וגם המשורר אמ'
הללו יה' כל העולם וגם נפשי תהלל יה' במזמור ב'
כי יהללו כל אנשי הדי' ויודיעו במעשי' ואותם בני
אדם אל תבטחו בנדיבים בשרים ולא בשום בני
אדם כי אין לו תשועה להושיעם ולזה כי תצא
רוחו ישוב ויאבדו עשתונותיו ומחשבותיו של
אותו הבוטח בו לעזרה לפיכך אשרי של יעקב
בעזרו כי האל קיים לעולם ותשועתו תשועת
עולם שהיכולת בידו כי הוא עשה את השמ'
ואת הארץ ושומר אמונת לאדם המעשהו :
לעולם וגם עושה משפט לעשוקים ומתיר
אסורים בכלל שומר את גרים המהלכים לגור
יתום ואלמנה והם צריכים שמירה מרבה ושומר
כל אשר הלך' ומעודד ומדריך' והרשעים
מעוות דרכם ולזה ראוי למלוך ימלוך יי' לעולם
אלהיך לדור ודור כמו הללויה.

כי טוב זמרה אלהינו לדור ולדו'
נאוה תהלה אומרה :

בתהלה לפי שיבנה ירושלם ויכנס נדחי ישר'
ומוסב למעלה על אלהייך ציון ואומר על אלהים
אשר ירפאו לשבורי לב שיהיו בגלות ומחבש
לעצבותם ולעצבותם. ומונה מספר לכוכבים :
המונים במספר אבות לכלם שמות יקרא ולא
משנה וכל זה גדולתו ורב כחו ברכה ורוב אונים
ואמין סמך ואיש אין מספר ומעודד ומדיך עד
סוף ומעלה והם הרים כתורה כל אחד תורה ואמין
לו כמעט לפי שהוא עושה הכעתם ומכסה שמים
הענני המים ואוכל בהמה לפיכך נותן לכלם
לחם לבני עורב ושאר עופות ואחר זה אינו נקט
אשר יקראו כאשר ירבון להם ונותן אין בגבורות
הסוס יחפץ להק' ולא בריאת שוקיו של אדם
אשר רוצה לו אלא ומזה רוצה את יראיו ולפי :
שאמר אחר כך בלותם יכנס נדחים ובונה
ירושלם כאמור לעיל. לפיכך שבחי ירושלים

שמניך כבן עולם היכך בירי שעריך לומר
ועוד שכיך כבן מחקך שיכשוך ומזה חוזק
של עיר ועוד שפם גבולך שלום ולא תהיין מלחמ
ועוד כי חלב חטים ישביעך ולא תצטרך להכין
המזקום אחר וזהו עלי חוקך העיר וכששולח
אמרתו ארץ לגזור עליה ואיר ירוץ דברו ויתקיי'
כן שלג הדומה לצמר כן כפור כאפר ... כל'
כן והשליך קרחו כפיתים והכפור רק כמו פר
רכות רק כמפור והקורה כפיתים גדולים מאו'
פת ולפי קרתו מי יעמוד ולא יתקרר' ישלח
רבו שימסו השלג והכפור והקרח ואיר ימסו
וזהו ירוץ דברו האומר ולמעלה' ועוד ישוב
שואר משיטיב מים וכל אלה הדברים הגיד
ליעקב ותורתו לישר' לא עשה כן לכל גוי להגיד
להם דבריו חוקיו ומשפטיו לא הודיעם הללויה

מן השמ' כל שכתו' ומפרש והולך כל
אחד עבדיו יבכין מן השמ' כוכבי
אור סכבי לילה ואומרים לעד עולם לעשות
כל אחד הויה והוא שנתן להם תמנים וכל תהומ'
התנינים הגדולים וקיטור והוא מעשן עושה
רוח יחד ולמשאותו. ואומרים מזה ואומם
ואומר שמזה לכח לו לכח ומשגבים ומהללים כל
שכתו' ובארץ ואר יהיה הודו על ארץ ושמ'
כשירים קרן לעמו לבני ישר' שהם עם קרוב
וגלום ויקרבם אליו אל תהלה לכל חסידיו :
ואומרת כשיר הללויה'

ואז ישירו לו שיר חדש תהלתו על
הגאולה כשתהיה תהלתו בקהל
חסידים כמ' שיגה תהלה לכל חסידיו' ואומרת
משיר ישמח ישר' במעשיו מזה שעשה לו :
הגאולה הזאת' ובני ציון יגילו במלכם אחר
שתף ובכינור יזמרו לו ויאמרו כי רוצה יי' בעמ'
ויגילו ויתפארו עמים כאותה ישועה ויעלזו
חסידים במסרים של ישר' ויוכלו על משכבותם
ירננו על זה קרונם כל עת' והרב פיפיות בידם
לנקם וגוים ירקים כבלים הוא אסור
בידים ומשפט כתוב ועל מושיעם לשפט
אותם משפט הדר הוא''

בקרדשר על כסא קדשו י'
מודיע עוז שכינת
עוזו בגבורותיו שעשה נקמות גדו' שיצא' ז
ולמעלה גדלו כי הגדיל לעשות האלהו משיר
הניגו' על נבל וכנור ובקטוס ובלי שירים הן
ועל ט' שירים של כלי שיר ט' יושר נשמת
רוח חיים בינתו תהלל יה' כשיעלה בליו כלי
שיר וזהו שכפלים כל הנשמ' שני פעמ' להודי'
שהיו סיום תהלים ושכפלים מיוחד טופסי'
ראין יוהרין פסוקי' כנ' הדרך עלך והדרך עלך'
על' לכיס כפלין לפי שבכתוב שיאמר יש ט
יג. ברוך ויש טוו כן יג. האלוה כשכפלין
אותו וזהו כנגד יג. ודרות שיש משואות
שלשה יומות וכן כוונות וייבנ' יש כו ט"ו
ואז כנגד ט"ו שיר המעלות וט"ו ואין יג. יה'
של הדבר ושל יה הרי י"ז כנגד י"ז ברכות שכל
יום ר' יוסי אומ' יהי חלקי מגומרי הלל בכל יום
וזהו ותהלה לדוד עד כל הנשמ' תהלל יה
וכן יעש עמנו לכפול פסוק יאהרון של סוף
פרש' שכת להודיע שהיין סיוונה וכן יואמן
ה' לעולם כרושע להודיע שהיין סוף וראש
וכן מפרש גמורים הלל גמורי תהלים והוין
כל הנשמ' תהלל יה ורגלו י' ודגמורים שיאמ'
יומ' ויראותך עד כל הנשמ' לפי שיש בה
י' פעמ' הללו יה כנגד י' ומאמרות יואמרי כנגד
י' דברות יאו י' נסיונות שנתנסה אברהם אבינו
ויש אומ' יש י' פעמ' הללויה שבמזמור הזה
כנגד י' דברות שכן תקיעות שופר של ר"ה
הלל השופר וכן כת' הללוהו בתקע שופר
שופר שופר לגריה שזה כל הנשמ' תהלל יה
וסומכין כאן ברוך ה' לעולם אמן ואמן וברוך
ה' ואמן וברוך ה' אלהים אלהי ישר' עושה
נפלאות לבדו אלו הפסוקים סופי תהלים
הם ויומ' אותם משום גמרי הלל כי חמשה
חומשים יש לתלים כנו לחומש' ברוך ה' ואמן
ירע סוף החומש אלא כן היו הפסוק סוף
של חומש ראשון ברוך ה' אלהים אלהי ישר'

ואן העולם ויודע ידרע לזה הפסכן דה תהלת
אל שאין נחלף בפי אוהבים וכנון שהתחי'
מפסוק יאמר מטה יומ' ויברך דוד והאריות
עליו טוים עדים וכנון שהזכיר קריעת ים
סוף ועבעת ואיזמרים גמורים שירה שיומ'
משה ובני ישר' על דרות לומן תזכור יות
ימלוך ואורין ואומרים כל יומי חייך ומסיימ'
כל השיר עד ה' ימלוך ושפלין אותו כומר
פירושו וכל הפסוקי' שיומ' יומ' יראן אן
השיר והמלך ומסיים בפסוקי' מלכות של
שבח שבחו של מלך ר' ואלב האלכים ומשל
על האומרים כי ימלוך על כל העולם עד ושם
יאמר שהכל יקראוהו כמלכותו לפי ששנו
יאמר ומלך יכנע ושבחים ומוליכים שהוין
המלך הגדול ברכת' כי מלך גדול יומ'

ישתבח שמך לעד והקדוש
שמקדישים אותו
משו' וכורין ומליכים וישר' כי לך נאה לשירות
ולשבח שכל השירות שלך הן וט"ו מעלות
של שבח יש כאן' שיר ושבחה הלל וזמרה
עוז וממשלה נצח גדולה וגבורה תהלה
ותפארת קדושה ומלכות ברכות והודאות
כנגד ט"ו שיר המעלות וכנגד ט"ו ברכות של
ברכת כהנים שמשם שהוין ובכך אומרים כ"ו
כן יומ' ושבחים שוה מ"ו וכן כי תגדל ואמן
יש כו ט"ו לשוני שבח וכן כוונות ויבנ' וסלם
וטעם זה ויש לו' שאיומר עתה כנגד
ט"ו שיר המעלות והשיר כנגד ברכת כהנים
והשלישי כנגד ט"ו הזרן שבהלל הגדול כומר
פירושו לעולם' וזה שיומ' שבח וזמרה
ולא שבח וזמר משום סופו שיומ' גדולה
וגבורה תהלה ותפארת קדושה וזה שיומ'
שיר ולא שירה ומפני חכירו של אומרים הלל
ועוד כנגד לשון ינה מזה כמון שנים כן ה'
עתנים ולחסוף משום ינחות לשון כמו תנה
אותי על ידי שהוין כמו תן אותן וכן רבים
ומעתה ועד עולם טוה' לפנים ולאחור גרון

מתושבחות של העולם והשבחים לשונו

אל ההודאות של ההודאות שלו של העולם

ומודים לו על נפלאותיו שהוא אדון שמר כל

יודו לה' חסדו ונפלאותיו לבני אדם והוא בוחר

בשירי זמרה של ישר' ברכות זמרה לשון כי

עמים כי יעקב בחר לו יה לזמר לשונו ולפי שהו

חי העולמים ונסמך על ברוך אתה ה' אל מלך גדול :

בתשבחות אל ההודאות עד חי העולמים הכל

ברכה אחת היא ולפי שהוא מלך חי העולמים

ושליט מעולם ועד ומבקשים ומתחננים

יתגדל

ויתקדש שמו הגדול מעולם שברא כרצונו

ברכת אתה ה' עושה כל עושה שלום ולכן והתג'

עם עולם ועשות מי ירעש רגן ומשפט ביטש'

מ' שעשה מוכלו ואף כב יב וזה שיזה הנכ'

והתגדלתי ואנו והקדשתי שיקדים מעולם מהר'

מ' רלי שיתק ולעו והם יהודו מלכותו סוף שיה'

הנביא והיה ה' למלך על כל הארץ ביום ההוא

ובדי הכל בית ישר' טוהרה ובמהן קריב' ואז יה'

שמו הגדול ונכון לעולם ברכת ידו יתהפך אלו

העמים שפה ברורה לקרוא כולם בשם ה' ואחר'

והיה ה' למלך יקראו כל העולם בשמו ויתגדל

שמו ויתכבד הכל ויאמרו ברוך ה' לעולם ואז

יתברך וישתבח כו' של העולם ימלכו ויטב

ויהיו שמו של הק' ומעלה ואף הברכות והשירות

והתושבחות והנחמות דאמירן בעלמא מע'

הנחמות שאמרו הנביאים שזו והיה ה' למלך

על כל הארץ והיתה לה' המלוכה כי לה' המלוכ'

ומושל בגוים עוד יותר הנחמות אשר שאמרו

הנביאים ישראל שמו ומלכותו וזה שתקנוהו

לאומרו בלשון ארמית שמעתי לפי שאומר הסר

ומכירין בלשון ארמית ואפלו יקטרגו משום

התפלות כגון אין ויקטרגו לפי שאין מכירין

אי ניחה לפי שאנשי כנסת הגדולה תיקנו :

התפלות וכל היו אומרים לשון ארמית ותיקנו

אותו בלשון ארמי כדי שיבינו הנשים ועמי

הארץ ויענו שירה רבה של העולם אמן יהא

שהיא רבה של כח ומכתה שהוא כן העולם הכן

וגם ייענו ידי שכבי ביום הלוקך שהוי תיקנו

לו' קדיש שבע פעמים ביום ג' פעמים בשחרית וד'

מערבית כנגד שבע ביום הללתיך וגם והדין לכם

שיבינו שהק' עביד והתגדל ומלך על עם כל

העולם ויחד ואזה לא תקנו לו' שאור התפלות

בלשון ארמ' שיבינו הכל ומשום דאמ' אל יסדיר

אדם תפלותיו ויבוכו בלשון ארמ' לפי שאין מלאכי

השרת מכירין ולא יהו נזקקין ידיו של שורו

להכניס תפלותיו לה' וכל התפלה תחינה ובקש'

ותפלתו לפניך ויזכירוהו בלשון ארמ' אבל קדיש

אין בו דברי שבח להק' ולא יבקשו שעדיו קדי'

עד רוחו במעלה ויתהדר אומן וזה שיזה תתקבל :

תפלתהון ויהיו של' רבן לפטריה התפלה הוא

שנפטרין מן התפלה כבר ומוגן שהוא בקש'

יברכו אנו אותו יותו יוג' עדיו קדיש שהוא

בלשון ארמ' רכון שהגדול גוזר דעדיו יברכו

מקשע בלשון שמכירין וקדיש והוא סיום של

פסוק זה' ולפי היה דין להפסיק בין פסוקי לקדי'

ותפלה אני הייך נהגו הראשונים והושיב :

שלא יאמר בין פסוקי תורה ובין קדיש ראש

ר' שאומר לעולם יסדיר אדם שבחו של הקב"ה

תפלה ואחר כך יתפלל של ה' אלהים אתה החלו

להראות את עבדך את גדלך ואת ידך החזקה

וזה כנגד סתרי אומרה מן ואריה ויסור לאדם

לספר בין ישתבח ויאמר יוצר וזהו הולכה כר' :

שאומר אחד מצוות שיברכו לספר פעמים מקום

זה אומו לומר יאמר יוצר והתפלה וגם היאמר

ומבקשים לעשות לו עדיה ומומר ולא ששמו

הק' והמיך ותיקנו שיזה חזן מעט סומך לקדיש

זה ועונין הנאמר ברוך הוא ה' המבורך :

מן משכן ובמוניך שחייב אדם לקרוא את

שמע שחרית וערבית ויוצאי חמו' משחר הכן

שתים לפניה ואחת לאחריה ויוצרין סרי :

והזכיר גבורות לילה ביום ומדת יום בלילה :

ומשך היו מדרות הלילה ומסה שניה אהבה

רבה ומפני שהיו סומכה לחכמתה אין מחדרין

כמו שאמר שהפסוק אומר יוצר אור ובורא חשך
עושה שלום ובורא את הכל רע וחשוב לישנא
מעליא נקט אמר הכל ולא את הכל והמחדש בכל
יום תמיד מעשה בראשית הם המאורות שמתחדש'
בכל יום ויום אמר' וזה רם ונעלה יי' כלום בחכמ'
עשית ולזה הארץ קניניך אך המעשה בראש'

אל ברוך

גדול דעה וזה שיסד
מלפניו כתבן כמ"ש

אור ע"ז ומפני שהאור הראשונה היתה מאירת
עולם רבת עשה אור מש"ל וזה עשה שנים
מאירות וכסאיות עולם בגלגל הק' כב' מאורות
ונתן בהם את השלום שמפורש בספר יצי'
וגם דוד' בתהלה לדוד המאורות בכל יום ונכ'
שהוא כן השלום הכין תיקנו כמ"ש מלא כ"ת
ומאורות עם סביבות עוז כבוד והדרן ש'
עליה בעת יעבור שר יעבור כן שמעתי
אור חדש על ציון תאיר ונזכה מהשובתך
הנבואים שלא לאומרו ומפני שאינו תכך על
אורו של עולם הבין ומפני שאינו מואמן כו'
וזה שאינו ומבין כי יי' ינשר המאורות על
אור של יום אינו ומבין ראוך לו' ומען התה'
סמוך לתהי' ולכך סמוך לשעה אורים גדו'
היה התהיל' ומפני שאינו אזו מקרית שמע ;
ואהבת את יי' אלהיך וגם לאהבה את יי' אלה'
תיקנו ברכה של אהבה לפניה שחרית וערבית
טוב' וזה שאינו מאהבים הק' כן הוא מאהבת'

אהבה

רבה אהבתנו ברכת ויש
רבים לא אומ' לכבות את

האהבה ובלשון שאהבה רבה היא ברכת אהבת
אותם אומר יי' ובת' כי מאהבת יי' אתכם ומפני
שפרשיות של שמע ללמוד וללמד ולעשות כל
מוזכר לקה' תיקנו במסד זו ותלמדנו ותלמדי'
ותן בלבנו להבין ולהשכיל לשמוע ללמוד וללמ'
הבוחר בעמו ישר' באהבה ברכת לא והכם
ולכל העני' חשק יי' ונו' כי מאהבת יי' אתכם
ומשמרו את השבועה וזהו הבוחר בעמו ישר'
באהבה אמ"ר ינאי תפלין צריכין גוף נקי ;

באלישע בעל כנפים ואמר טעם' אמרי אמה שאין
יפיח בהם' רבי אומ' שאין ישן בהן אמרי
אחלי' אלישע בעל כנפים שטעם אחת גזירה
מלכות הרשעה שגזר על ישר' שם הנוכרך
תפלין יקרו ואחו והיה ונבה אלישע תפלין
ראינו לשוק ואמה קסדור אמר אין תפנו אין
אהרן כמו שהגע ידעו מנו הראשון ואחון
כיח' אמ' לו וזה כדרך אמ' לו כנפי יונה ולכך
היו קורין אותו אלישע בעל כנפים' ואמר שנו
כנפי יונה דומ' לה ולא שאר עופות ואוליין
כנסת ישר' כיה דכת' כנפי יונה נחפה בכסף ונו'
וזה יונה זמ' להגנות שיה אף ישראל
הגנות ויעות על חיין ; והיקנו לזה

אל מלך נאמן

במקום
אמן ;

שהוא נוטריקון של אמן כדי להשלים אותו
במנין רמ"ח שהוא כנגד ל' המצות וכנגד
אותיות של עשרת הדברות שהם תרי"ג ;
ותיקנו להקדים שמע והיה אם שמוע והיה
אם שמוע לויאמר' שפרשת שמע יש בו
קבלת מלכות שמים' שמע ישר' יי' אלהינו' ללמוד
ודברת בם' ללמוד ושננתם לבניך ולעשות
וקשרתם וכתבתם ; והיה אם שמוע אין בה
אלא עול מצות תשמעו אל מצותי' ללמוד
ולמדתם אותם את בניכם לעשות' וקשרתם
וכתבתם' והיה לויאמר שפרשת ויאמר אין
בה אלא עשייה לבד ומצות ציצית' והקורא
צריך לכוון לבו לקרייה ברכה והיו הדברים האלה
על לבבך' וצריך לתן ריוח בין הדבקים כגון
על לבבך' וצריך להשמיע לאזניו ברכת שמע
ישראל וכל הקורא קריאת שמע בעונתה ובזמנה
[illegible] לו גיהנם כי יש בקרי' שמע רמ"ח תיבות
כנגד רמ"ח אברים שבאדם' וצריך להאריך
באחד' דתניא כל המאריך באחד מאריכין
לו ימיו ושנותיו' ודוקא בדל"ת ובלבד שלא
יחטוף בחי"ת' ולא יאריך יותר מדאי ולא עד
כדי להפסיק בשתים [illegible] ובמוצא אותות

השלום מברך להקב"ה קולו והשומע אומר
ברכות שומע השומע אומרו וזה שאמרה
המשנה ומברך ומי יקרא אותו כל לשון אמן
ברכות שומע כל לשון שאמרה שומע ואמ'
ואומ' פסוקי בין היום על לבבך רואה היום
ואין לומר היום כמו היום ובפסוק והיו
על לבבך והקור' אות של אין ירחוק כמבין
ואין יקרוין משפטותיו ואין יורה מאינכשע'
מים רחד עליו הכת' אמו' אין יונת קריות :
יעקב כי ימצא מי ישר' משום רקון ומשו'
אה עירי ותמיו ורמות כם עשה אותם
קבע מברך להתבי ריין של ומש תומן ' :
ותיקנו לומ' אמת ויציב דאו' רבה ומשורה
רבה כל שלא אמ' אמת ויציב שחרית'
אמת ואמונה ערבית לא יצא ידי חובתו'
שנ' להגיד בבקר חסדך ואמונתך בלילות'

אמת
תיקנו סמוך אני ה' אלהי'
משום שנ' וה' אלהים אמת

ויציב הוא לשון ארמית כגון עבה הלכו ויוה'
ומן ויציב אמרו ידוע וכל תיקנוהו אנשי כנ'
הגדולה ושם היו ארמים לשון ארמי וכפולה
הוא וסמוך לאמת שאין חסר כוזב וכתוב
חסד ואמת והיינו בבקר חסדך והם תיקנו
ויישר ולהודו הדבר על שקרינו ה' אלהיכם
אמת והישרים והאודים ואמ' אמת ויציב
ונכון וקיים הדבר שהוא אלהינו ומכונה ח' :
מקומות ומיתקנת וטוב ויפה הדבר הזה
עלינו לעולם ועד ולכות ימלוך פרשיות כל
יום מוסר תיקנו עלינו שקודם לכן בבית
ראשון לא היו סדר תפלות לישר' אלא כל
אחד אומר תפלתו לפי ערכו ולפי השעה :
שלא היו ערוכים לתפלה כי המזמורים היו
אחד כנגד התפלות שמשין כדאמ' אין לנו אלא
מקומם וכיון שתמיד של שחר היה
מכפר על עבירות שבלילה ושל ערבית היה
מכפר על עבירות שביום ומשפסקו התמי'
והקורבנות תיקנו התפלות והיינו תפלות

כנגד תמידים תיקנום ומה שתיקנום של
היחידים ומן ויציב עד ויפה כנגד ט"ו תיבות
שבפסוק אני ה' אלהיכם אשר הוצאתי עד
אמת שהוא שייך לתפלה כאשר פירשתי
ולפיכך אנו מכרעים של מלכותו עלינו כל יום
שהוא אל עולם והוא קיים ומלכותו קיימת
לעולם' על אבותינו ועלינו ודבריו חיים וקיי'
חיים שנאמר אמיתים מנו אין תפלה חיים'

עזרת
אבותינו וספר והלך :
החסדים שעשה הקב"ה

עם ישר' ומשום שנ' להגיד בבקר חסדך
עד שנגיע לגאולת מצרים והותם גאל
ישר' כדי לסמוך גאולה לתפלה' אמ' ר' יוחנן
כל הסומך גאולה לתפלה זה בן העולם הבא
שמסדר שבחו של הק' קודם תפלה דאמ'
לעולם יסדר אדם שבחו של הק' ואחר כך
יתפלל שכן מצינו במשה שאמ' אשר מי
אל בשמים ובארץ ואחר כך התפלל אעברה
נא ואראה וגו' אמ' ר' יוחנן משום ר' ...
שלש תכיפות הן תכף לסמיכה שחיטה
תכף לגאולה תפלה תכף לנטילת ידים ברכה
דכת' שאו ידכם קדש וברכו תכף לגאולה
תפלה דכת' יהיו לרצון אמרי פי וזה כת'
בתרי' יענך ה' ביום צרה ואמ' ר' יוסי בר
אבין כל שתוכף לסמיכה שחיטה אין
פסול שנעשה בזבחו דבר לנטילת ידים ברכה
אין השטן מקטרג בסעודה לגאולה
לתפלה אינו ניזוק כל היום כולו ותיקנו
כל יום להתפלל י"ח ברכות אמ' רב יוסף כנגד
י"ח אזכרות שבקרית שמע הני תמני סרי
כנגד מי אמ' הלל בריה דר' שמואל בר נחמני
כנגד י"ח אזכרות שאמ' דוד בהבו לה' בני אלים
ור' תנחום אמ' משום ר' יהושע בן לוי כנגד
י"ח חוליות שבשדרה שכשעומד אדם
בתפלה צריך לשוח כמלא שנ' כל
עצמותי תאמרנה ה' מי כמוך וכנגד תיקנו
ברכת המינים וכלן י"ט הן אמ' ר' יוסי בר

חנינו המתפלל צריך שיתכוין את כולן של
ותפלה כל ישרה ומכין ומ אמו' המתפלל שלא יהא
דבר חוצץ בינו ובין הקיר של ויסבו פניו הקירה
אל הקיר ויתפלל אל יי' תקום עומד של ומשעוך
דאומר יי' וצריך לכוין לבו לבו תמיד ומשנה רבה
ומיו הדברות על לבם וצריך שימתין כשפותח
אז שהיה אומר צרכו רבה שמהיה משה ושיתפלל
בלחש רכה וקולו לא ישמע ויאמר מאן ישראל
אמו' יי' שפתי תפתח דאמ' ר' יוחנן בתחילה הוא
אומ' יי' שפתי תפתח ולבסוף הוא אומ' יהיו לר
אומרי פי והמתפללה תפלה הוא ולא הוי הפסק
בין גאולה לתפלה ושומעין הקהל הסדר את
ברכות של הסדר לפני כן ואמ' ומבין שאומרין
אבות בראשון של הבו לה' בני אלים כי הזכיר
לה' את אלהי האבות ומכין שאומ' גבורות של
הבו לה' כבוד שמו ועוד ומכין שאומ' קדוש
ואחר גבורות של הבו לה' כבוד שמו ישר שה
בני אלים בני אבותם יצחק ויעקב הבו והוכי
וכחם לפני הקב"ה ולהי יוכותם ומאמר כך
הם עוד דהיינו גבורות ויותר נאמר ויאמר
כך הבו לה' כבוד ועוד דהיינו אתה קדוש וג'
וברכה רפואה ותחיל כבתך ונסיים בברוך
ושומע כל תפלה וסוף שרואה אדם שנכנס
לפני המלך ומשתחוה לו כבניסתו כשמתחיל
לדבר דבריו ועוד שמשתחוה בסוף ומשתחוה
בומרים לפי שאומרים הוא אומר עבודה ועבד
שעבר לרבו נפטר והוא משתחוה לו ואומרים
הויו לשון השתחויה וישתחו למלך תרגו'
ומודינא להכי אומר שמשתחוה לו אמו' לו רב
לך לשלום ועל הברכות האחרונות הם סמוכות
זו לזו הוי ברכה הסמוכה לחברתה ואין פותח
בהן בברוך ואמ' בבר' רב ואומרים ומגדולה שמך
והיה ברכה קוצר אבל כך ברכה כתפלה ולא עוד
אלא שאבי יוקרים שוך לשון כבתחילה ומגן
ואמר כך ותחיה המתים והיינו רבה אבל ומגן לן
שאבי קוממיך ומגן אברהם ולפי שכתב מכרכם
ברוך אברהם ולא עליון קונה שמו ואומר קונם לו

ה' עליון זוכה עוזר ומושיע ומגן שעוזר
ומושיע אברהם ומן המלכים אמ' ר' שמעון בן
לקיש ויועשר לגוי גדול זה שאו' אלהי אברהם
ואברכה זה שאו' יצחק ואגדלה שמך זה שאו'
אלהי יעקב יכול יהו חותמין כולן ת"ל והיה ברכה כך
חותמין ואין חותמין בכולן

אתה גבור לעולם יי' לפי שתקנו סד
הזכרת גשמים ומוריד הגשם
בתחיית המתים כדאמ' רב יוסף מתוך ששקולה
בתחיית המתים שגשמים חיים כה לעולם ג'
תקנוה בתחיית המתים וקריאה הם' גבורות
ומשום גבורות גשם ומאי טעמ' אמ' ר' יוחנן ג'
שיורדים בגבורה והמתחילו המנה בגבורה את
גבור ומלך ומנית ומחייה ומחיית המתים ומחיי
המתים ושמך קדוש שהם קוראים שמו קדו
האל הקדוש לשון המודיע האל הקדוש הנקדש
בצדקה ואומרין ומשניה רב כל השנה כולה
מתפלל אתם הקדוש ומלך אוהב צדקה ומשפ
לבד מעשרה ימים שבין ראש השנה ליום
הכיפורים שמתפלל המלך הקדוש והמלך
המשפט ואין אומר צדקה קדושה אמ' רב יודא
בר יחזקאל ומכין שאין אומרים שנים קדושה
של ונקדשתי בתוך בני ישראל כל דבר שבקדוש
לא יהיו פחות מעשרה ומאי טעמ' דתניא
ר' ברכי' משום רב חייא אתייא תוך תוך כתיב
הבדלו מתוך בני ישר' וכת' התם הבדלו מתוך
בני ישר' ומה להלן עדה אף כאן עדה ברכת
עד מתי לעדה הרעה הזאת ואין עדה פחות
מעשרה כדאשכחן במרגלים אמ' ר' יונה גדול
ריעה שניתנה ספדיות ברכות של חול והיינו
אתה חונן ויסוד החונן הוא דאמ' בסיפרי
ויחונך ברעת שיוצו המקדשים שיחכמו כדעת
בינה ובהשכל ודעת את ה' והכן לשואל
ימכנו והשכל כדאמרינן לשון יואר ומה דה
שאו' בינה אחר קדושה דכת' והקדישו את
יעקב ואת אלהי ישר' יעריצו והדר כת'
וידעו תועי רוח בינה ואחר בינה תשובה דכת'

ולמ' תיקן ושב ורפא לו · ומקש' כמ' כת' רופא'
אי הכי לימא רפואה אחר תשובה לאו סד' דכת'
וישוב אל ה' וירחמהו ואל אלהינו כי ירבה לסלוח
אלמ' סמך תשובה סליחה · ומה ראית לסמוך
והדר סמוך והדר' קרין כת' הסולח לכל ::
עוניכי הרופא לכל תחלואיכי הגואל משחת
חייכי ואמרינן דגאולה ורפואה בתר סליחה ::
אלא הכת' ושב ורפא לו ההיא רפואה לאו
דתחלואים והוא אלא רפואה דסליחה כד'
פי' היינו מתשובה שחוזר שוב על יודם
ואחר תשובה סליחה דכת' אל ה' וירחמ' ואל אלה'
כי ירבה לסלוח ואחר סליחה רפואה דכת' הסו'
לכל עוניכי הרופא לכל תחלואיכי הגואל משחת
חייכי ואעפ"כ שרפואה קודמת לגאולה מוקד'
תיקנו הכמ' לגאולה אחר סליחה בברכה
שביעי' ומפני שעתידי' לגאולה להיות בשביעי' ::
כדאית' בגמ' ולפיכך תיקנוה' ענינו גואל ורפ'
אחר ומשום מילה לפי שניתנה בח' מילות לה ::
מוסיף על הסדר שהיה הדין היה לו להיות גואל
אחר רפואה כדכת' הרופא לכל תחלואיכי ס'
מוסר פי' והאיד' ובתקן והסדר תיקנו ::
מניהם לה' ענינו ולא תיקנו בין ברכות אחרונ'
כי שלא עשה סדר ורפואה ברכת שמינית
ומפני מילה שהיא ביום שמיני צריכה רפואה
וברכת השנים בתשיעית אחר רפואה ומפני
שהתפלל דוד על המפקיעים שערים שכתו'
זרוע רשע ורע תדרוש רשעו בל תמצא ::
במזמור ט' וקיבוץ גליות אחר ברכת השני'
דכת' ואתם הרי ישראל ענפכם תתנו ופריכם
לעמי ישראל ואחר קיבוץ גליות יעשה דין
ברשעים דכת' ואשיבה ידי עליך ואצרוף
כבור סיגיך · וכת' בתריה ואשיבה שופטיך
כבראשונה ולפיכך קבעו השיבה שופטינו
אחר תקע בשופר וכיון שנעשה הקב"ה דין
ברשעים וישיב שופטינו ומלוך עלינו ::
כלו הזדים הו' שמוזרים וכוללת זדון ברכת
ושבר פושעים והטיורים ועמכי ה' יחדיו ::

כלו פושעים הם וכוללת זדון והטירים · הם
הזדים ועמכי ה' המשוררים וכיון ::
שכלו הזדים יתנוצצו הצדיקים ברכת
על צדיקים ישעים יוכרע התרוממות קרנות צדיק
וכולל גרים עמהם דכת' ומפני שיבה תקום והדר'
שהם זקנים וסמיך ליה וכי יגור אתכם והיכן
מתרוממת קרנות צדיקין בירושלים כדכת' שאלו
שלום ירושלים ישליו אוהביך וכתיב סמוך
לירושלים עליך יגיע על הצדיקים וכיון ::
שיבנה ירושלים בא דוד שנ' ואחר ישובו
בני ישראל ובקשו את ה' אלהיהם ואת
דוד מלכם · וכיון שבא דוד באתה תפלה
שנ' והביאותים אל הר קדשי ושמחתים
בבית תפלתי · ואחר תפלה עבודה שנ' עולו'
וזבחיהם לרצון על מזבחי ... ואחר עבודה
הודאה דכת' זובח תודה יכבדנני וסמיך ליה
וכיחה הודאה ואחר הודאה ברכת כהנים
דכת' וישא אהרן את ידיו אל העם ויברכם
וירד מעשות החטאת והעולה · ואחר עבודה
ברכת כהנים וכן כיון לאו שההודאה ומסיך
לעבודה והודאה ואחר היינו דאמ' הודאה
עטרת כהנים דהודאה היא תורה שמתפלה
ואחרינן שים שלום דכת' אחר ברכת כהנים
ושמו את שמי על בני ישר' ואני אברכם
וברכת הק' שלום היא דכת' ה' יברך את עמו
בשלום ··· ותיקון ואלך אמור לספר משבחו
של הק' בקביעת ברכה וכת' מי ימלל גבורות
ה' ישמיע כל תהלתו אין לו לאדם שיספר ::
לספר כלו · ודרש ר' יהודה איש כפר גבוריא
ואמרי ליה איש כפר חיל · ומאי דכת' לך
דומייה תהלה אלהים בציון ולך ישולם נדר
פוזי תהלה משתוקין המבחר כל הסגולים
היא השתיקה שלא להרבות דברים והיינו לך
דומייה תהלה כי אתה רב ... אחרי מנקפין
מלה בסלע משתוקה בשנים יום כואת
... הדיבור בסלע דמי השתיקה בשנים
כמ' שכ' דומייה וכן כמ' הקורין ההוא דנחית

קה׳ · ר׳ המנון הא׳ הגדול הגבור והנורא ז
האדירי׳ והעזוז · אמ׳ ליה אמן הכי ותלת
קמייתא אי לאו דכתבינהו משה רבינו
שנ׳ הא׳ הגדול הגבור והנורא אנשי כנסת
הגדולה ותקנום בתפלות ואת אמרת כולי
האי · אנן מצינן אמרינן לך למה הדבר
דומה למלך בשר ודם שהיו לו אלף אלפי
דינרי זהב והיו מקלסין לו בכסף וכל הכסף
והלא גנאי הוא לו והרי לו רוממה תהלה ״
ואמרינן הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים
ואמרו רז״ל הצדיקים שבהם אומרים יהיה שבע
ולא ערב נפשי ממנו ולא תהיה עמו ותשועה
בהן כמבואר שהוא שהוא ולא כן אמר ר׳
כי לא שנה · ושבע שלש
ספינות ונתן שלש לשלשתם תהלה שהן
ידוע של הק׳ ואמרו לאדם שהוא שואל
של הק׳ · וכיון שספינת ג׳ ספינות אותם והכני׳
ליה לאדם · ושל אלוהי הנפטר ורבו · ואם
חזר ואמר רוממה לכל ששבע על קיומו · ז
מוספת יום ׳ כל הרבה לו ׳ ינה׳ רב חייא
בריה דרב הונא ואלו ליכא ורבנן דאמ׳
הני ג׳ ספינות בנינה אחת והוי לשלש ז
ספינות ותהלה הראות משיואות שירה־
חומות ואמר ונעלות ישות על פי הקן
והם שלש שנ׳ וכף קוראים ואין שנים בכף
קן אחד הרי שלשה ומכין רוח ולפסוע לג׳
ספינות אחר תפלה ואחרי ורבנן אומרי כי
מ׳ אומר ר׳ א׳ תחלה תפלה יום׳ ה׳ שפתי
תפתח וכסוף תפלה יום׳ יהי רצון אומרי
פי רוח׳ והשיבה רחמנינו ואומר ואחרי שעה
תקנה ליה אחר תפלה ותפלתו הוריו ולא
יאמרו דבר עד סוף יה׳ והאומרים והוא סוף
הדבר השלם ונספרים כנגד ט׳ שהיו והם
י״ט ומכות האומרים אמנה בכל יה׳ מיסוד
שאומרים תקנה בניה ״
ונשיני ובחמישי שהוא יום כניסה יום׳ ״

והוא רחום יכפר

יסדו אנשי כנסת השם שהגלו מירושלם
בשעת חורבן הבית והגלה אותם אס׳ ז
אספסיינוס שחוק עצמותיו ויצוה לעשות
שלש ספינות גדולות והכניסום בתוכם בלי
רב חובל ובלי שום מלח והגרישם בתוכם
לים והשליכם הים לשלשה ספינות אחת
נתיישבה במדינת לודיי ואחרת נתיישב׳
במדינת ארלו ושלישית במדינת בורדי׳ ״
ואותם שנתיישבה בבורדי׳ יצאו מן הספינה
ונתיישבו שם וקיבל אותם שר העיר שמר
פנים יפות ונתן להם שדות וכר׳ והיו שם
ימים רבים עד שמת השר וקם מלך חדש
ט׳ שתיקן להם ומלך הראשון השני היה להם
מחדש גזירות שלא היה יכול להפנות כנגד
עליהן יד המלך וכח אין ללילה ושמם
יוסף ובנימין ושמואל בן רוזם והיו אנשי
ירושלם ויתענו ימו ׳׳ כנגד להם ויצרך להם
המלאכים וישם כענוות וכתעניות ולכסון
שקים על בשרם ושלשתן יסדו והוא רחום
יוסף יסד עד מלך חנון ורחום אתה · ובנימן
יסד עד אין כמוך · ושמואל יסד עד סופו
ולאחר שהאריכו הק׳ ונגאלו והאריכו המוצא
שלהם נתקנהו נכתב על ידי הוגעשה ״
ונופלין בתחינה · ואם תאמר והיאך ר׳ אומר
אין אומרים השוב ורשעי׳ ונופל על פניו אלא
אם כן נענה כיהושע שנא׳ כמו שהם מתענין
שיהיו נענים בתפלותם כנפילתם · שנ׳ ויאמ׳
ה׳ אל יהושע קום לך למה זה אתה נופל
על פניך · אינו כולכי וכמו עבדינן ר׳ אח׳ רב
חייא בריה דרב הונא הריתו רבנן דעיילין ז
ואעלי׳ פירש על ידיהן ולא נפלין וחוש
מוספת התפלה כל הקורין את המגלה
שוהר ונופל בתחינה אחר התפלה דכתי׳
ויהי ככלות שלמה והתפלל אל ה׳ את כל התפלה
והתחינה הזאת יום׳ תחינה אחר תפלה

וזה עלי יום כי לזה יאמר תפלתו יעלו שחר
ווידוי של יום הכיפורים הראשונה כרת ויום ירצ'
לזה יזון כי יום עליך תלויות עמנו לעשות אות
מקשותינו ואתה ומי יתהלך והסרך ועזרינו ט
ישענו וזה קדיש לסיום יומו והיו קדיש שיני
ותיקנו סדר קדושה כמקום תפלות נעדרים דכת'
ערב ובקר וצהרים אשיחה ואהמה ולכך ותהלין ז
אשרי יושבי ביתך רעהי ויגיה שיעריך אותם
לישב ולשהות בבית הכנסת קודם תפלתו ולאחר
שהתחלות תפלה היינו כמין ותפילה לדור דאומר
כל האומרו כל יום ומובטח שהוא מן העולם הבא
והאומרו קודם תפלה קיום

למבינה

ומזמור לדוד ותפני שיש
מן תהלה ותפלה יען
ה' ביום צרה וגם יש בו יזכור כל מנחותיך ועולותיך
לפי שאותם יעריך לפניסה והיו פושטין עגור והי
דוד ותפלל עליהם שישובו בשלום לפיכך תיקנו זה
כל יום פי יענך ה' ביום צרה כשהיו יעריכין והיו
ונלחם לפשוט סגור היה והתפלל עליהם ישגבך
יהודה ידך שם אלהי יעקב כשם שענה ליעקב
וסוף היו העונה אותי ביום צרתי ונקדש וז
וירושלים עיר הקודש ונימתו שכנה שורה כמין
ששם נטה דוד אהלו ויתן יסעדך יהי לך וזה
כל המנחות ומלואת שמזכירין שם לפני הארון
יזכור הק' ויזכירים לטובה ועשעתם ויזכירכם
ויזכרה עמו מתעלה ידשנה סלה שעשין דשן
שהאש ודשן אותם יתן לך היעלה כלבבך
מיעון לכך לעות יורכך וכל עצתך תהלה ותה
לנצחה אהלו ויש שמפסיקין מעבור שהיו ז
ידעורין ולנצחה יזעגין מוהיתפלו ומולכן ז
כמו [illegible] ידרין מנעה משועתך כשיושיע
לך [illegible] הק' עם ומשואה על ישועה שיעשה
לך הק' [illegible] כי משוח נעשה יתלים לנצחה וכיושר
אומר [illegible] כל ומשיוזהל היעלך ולהג כל יורכך
לפני [illegible] אודיה אזה דוד עתה ידעתי כי הושי'
ה' אזה [illegible] שיוני ותיחו בתשועת ישר' יענהו
ועזהו [illegible] עם אז יתיר ושוה שהיו שר ומשור

קדשו ומשען קדשו בגבורות ישע ימינו כי ישר
הוין תשועתו ומערכותם של אומות אלה ברכב
מהדרי ואלה בסוסים קלים וטובים ואנחנו ז
שאז ישראל בשוה מכיר לפחש עלה ולשון ז
אזכרת השם ומן דוד אזה לפשוטי אותה כי אזו'
פריב וכהמית ואני כו אולך משם ה' יבואוך
ומערסת ישר' הוזה כינו ונפלו כבי גאותם ותה'ל
השפלתם שמסוף נפלים כמנע ואנחנו שהיינו
שפלים מעליהם קומו עליהם וכליע אותם ' ג
ונתעודד לשון גבה והעליזה מזו ומעודד ענוים
ה' ומעלה אותם ומשפיל רשעים פתח מעניה
וסיים במעליה וזהו יעננו ביום קראנו ותפלות
השחר והערב הם כנגד התמידין של ערב ושחר
וזה יזכור כל מנחותיך ועולותיך ידשנה סלה הם
התמידים ומנחותם עולת ערב ובקר ולמען יתן
לך כלבבך ויעזור המיזהלך שהתפלות עליהם'

תבא

לפנין נדיבו מנחת השבים ומשעלה
ואת אהלי יותן עליהם ומשיתן ז
יותן עליהם ישב ביניהם לפיכך אומר ואני ואת
מידי נגו ואתה קדוש ומוה קדישין וסידרין
אומרין הסידרים לין קדים עלה אלין על קדושין
וסידרין לפי שהראשונים תורתן קבע ולא אומרו
ערה וכל יום אומר תפלה היו יושבים ודורשים
מכיס ואומר סיומם היו אזה ואתה קדוש וכל
סדר קדושה וקדיש ונפטרין לפיכך קבעו רז
האחרונים לזה כל יום ולפי שהיו הראשונים
ומתקנין ומפרשין לרבות את הדרשה והיו
ומתקנין גם אלו הפסוקים האחרונים של קדו'
ואחרי ונעקם עתגע גם שתה לא שאלו ג' ז
קדושות שאנו אומרים בתפלות אומר ומעוררה
ומסדר קדושה כנגד ג' קדושי שאזה תיקנם
וזה קדיש שליש ונפטרין וגם יש לזה שכנגד
ג' כיתות תיקנם ריזה יכהניו אזה רב שלש
כיתות של מלאכי השרת אומרות שירה בכל
יום אחת אומרת קדוש ואחת אומרת קדוש
קדוש ואחת אומרת קדוש קדוש קדוש ז
וכנגד אלו ג' קדושות תיקנם ולהכי עלי תתעס

ואומרים בשחרית שהמלאכים בשחר הם אומ׳
שירה רבה ואומר לי שלחני כי עלה השחר
ואפי׳ שאין קדושה בפחות מעשרה רס״ב
ונקדשתי בתוך בני ישר׳ ואלפין אין פחות מבני
ריבוא מתוך בני ישר׳ בתוך הכלים והתנס
עשרה הוו שיושבו ובמותן ואומרין שם ולפיך
אין יחיד אומ׳ אין קדושה בשיבה ואין קדוש׳
בעמידה ואין בסדר קדושה אלא כך ואומר
משפה טורה ובענוותה אלא כתר וכו׳ וכך
ומיניות בסדר רב עמרם גאון ובעמידה אומ׳
אתה קדוש׳ ובסדר קדושה אומ׳ ואתה קדוש
יושב תהלות ישר׳ אל אלהי אבותם יאהיך
וישר׳ יושביהם אומ׳ ומיניות בתשובות הגאו׳
שיחיד שרוצה לאומרם בנגונים סדר קדושה
כיוצא הקורא בתורה קורין אותו לא כנגון ט׳
שאין קורין אותם יחיד אוסור ׃

סליק ׃

אל ישראל

יום יערכון ׃ ואומר כך יתפלל

כבר מפורש על ידי שלמה לשמוע אל הרנה
ואל התפלה רינה זו תפלה תפלה זו בקש׳
יום יום כיפ׳ לומ׳ אומר תפלותו יתפלל הסדר
יום הכיפורים אומ׳ ושיכור אוסור להתפלל
של והשכיה על לשיכורה והכעי להאריך
ולהקבע הוספה לעולם אומ׳ ר׳ חלבו אומ׳ בר׳
הונא כל הקובע מקום לתפלתו אלהי אברהם
בעזרו וכשמת אומ׳ אי עניו אי חסיד אי עניו
מתלמידיו של אברהם אבינו אברהם ומנין
דאברהם קבע מקום דכת׳ אל המקום אשר עמד
שם ואין עמידה אלא תפלה של׳ ויעמד
פינחס ויפלל אומ׳ ר׳ חייא בר חמנין פעם אחת
הייתי מהלך בדרך פגעתי באליהו זכור לטוב
ואמרו ששים גמלים טעונים אמרתי לו מה
הם טוענים הם טעונים אף וחימה להספר בין ג׳
קדוש לברוך ובין יהא שמיה רבה לנברך
ובין כל ברכה וברכה על הפסוק אומ׳ אין אומ׳
קדושת יעקב כי יגעת בי ישר׳ זה מוכן שאין
לספר בשעת קדושה ׃

בשיני ובחמישי

שהן ימי דין כדאמ׳ ואמרי שישלו ופות יקידים
אומות משיני וכחו׳ ומפני שבית דין של מעלה
ושל מטה שוין ומדקדקין הדין ומעלה יותר׳
בשיני וחמ׳ תיקן להם עזרא לקרות בתורה
ומוין יוצ׳ הקהל לשמוע ולפיכך בית דין של
מטה דנין בהם ושל מעלה בכל יום דנין ומפני
שהן ימי דין תיקנו והרבות בתחנונים ולומר
והוא רחום וגם אל אלהי ישר׳ שהם תחינות
ובקשות׳ ואין אומר אופים ׃

במנחה

משנכנס לבית הכנסת אומ׳ ואני ברב חסדך

אבוא ביתך ישתחוה אל היכל קדשך ביראתך
ויברך והשתחות שעה אחת ומתפללים סי׳
שיכוונו לבם לאביהם שבשמ׳ ר׳ יהושע בן לוי אומ׳
צריך ששהה אדם קודם תפלתו דכת׳ אשרי
יושבי ביתך ואחר כך יהללוך סלה ושעה
אחת אחר תפלתו דכת׳ צדיקים יודו לשמך
ישבו ישרים את פניך ואומ׳ תהלה לדוד באותו
טעם שפירשתי למעלה ומשום יתחיל אדם
שבחו של הק׳ ואחר כך יתפלל ולפיכך אומ׳ תהל׳
וקדיש לפני מנחה ומתפללין תפלת המנחה
וגם תחינה כדאמ׳ לעיל התפלה ואחר כך תחינה
ואומ׳ קדיש לסיום התפלה ואומרין קדיש ומנהג
להוריד שהוא עיקר תפלה וכנגד התמיד
ומנחה אין אומ׳ מתוך מהכים שכן שנינו שיכור
אל ישא כפיו ולפיכך ומתחילין מערב והוא
רחום ואפי׳ שנהגו הראשונים לומר מערב
ואומ׳ שלא יבא שיבכל על הדין ואחר
שכל המודין אותו אומ׳ ג׳ פעמים כשעה
שמודין והם מרננים הסר אחת כוונין
ומלקות ועוד שבכל יום חוטא ומערב צריך
לומ׳ והוא רחום יכפר עון יום כיוצ׳ ומנחה
שיש קרבן תמידים אין צריך לאומר׳ לפי
שהם מכפרים ׃

בערבית

קורין קרית שמע

ומסוכה שתים לאחריה ור' יהושע בן לוי
אמר' ריו' תפלות כנגד תמידין תיקנום כנגד שנים
של שחרית לכנגד של ערבית ותפלת המנחה
כנגד תמיד של ערב תיקנום והכי סבירא ליה
לר' יהושע בן לוי ותנייא כותיה ודייקינן מינה
ותפלת ערבית אין לה קבע לכך אמרו רשות
ולכך החזן מתחיל פסוק רשות הוא והכי
הילכתא ואמרינן שקבעו תפלה שהיא קבע
יה' מצות אחר קדיש של ערבית אין מפסיקין שהי
חובה שהרי אין לה קבע ואעפ"כ אין מפסיקין
אלא בפסוק אחד ומשום דר' יוחנן ריוו' ירד
בן העולם הבא הסומך גאולה לתפלה של
ערבית לפיכך תקנוה הכי וקדיש שקבעו בין
גאולה לתפלה להודיע שאינה חובה התפלה
כי הקדיש הוא בין לסיום התפלה משכחו של

אמרו שפירשו תקנת סדר התפלות כאמור
לעניין אלה הקדמה והוא ראוי לומר תפלות
המנחה לפני קריאת שמע

כרחו' אין לן אדם מתפלל וכיון שעבר תמיד של
שחר היה מכפר על עבירות שעשו בלילה
ותמיד הערב מכפר על עבירות שביום וכיון
שהתפללו בשחר תפלת הבקר שהוא במקום
תמיד השחר ותפלת השחר כנגד תמיד
הערב אל אחת והוא ראוי סומכוהו לעשות

פותח שערים שערי רקיע להוציא
האור ולהחשיך ומשנה
עתים והוא שמשנה עידניא ומשנה זמנים ומסדר
את הכוכבים כי אומר כשהוא מקיף כל סביב
שהוא מונה על כל כוכב בספר והלכות הוא
ששים ושלשים כוכב ולילה אין לו עשב מאין
שאין לו שוטר מאין בורא יום ולילה והוכיר
וירדת יום לילה וקיים תמיד הוא הזכרנו
יעבירות שלו שהוא יזכרן כל עבירות השנה
והוא ימלוך עלינו לעולם ועד שאנו מאמינים
ומודים: אהבת עולם ברכת אהבת
עולם אהבתנו והזכיר במלה זו תורת ומצות
ומודים ברכות ודרות בה כשכבך ובקומך

ומשווה בדברי תורתך ברכות פיקודי ה' ישרים
משמחי לב ומוגה בהם ברכת והגית בו יומם
ולילה ומזכיר אף תמור מושר הנשמתנו :
אהבת עולם אהבתך
אמת ואמונה תיקנו חכמי' לומר
אמונה ערב ושחרית ויציב
בלילות שלו' אמת ויציב וקיים שאנו כל דיות
שלנו' אני ה' אלהיכם ודבר זה קיים עלינו כי הוא
ה' אלהינו וכו' ואלה כי אנחנו עמו כי הוא פדיונו
מיד מלכים והיותו לו לעם ואלה כי אנחנו עמו
עד שאומרים בגאולה כדי לסמוך גאולה לתפלה
והשכיבנו עד המלך בכבודו וכיון דתיקנו רבנן
השכיבנו שיתפלל על שכיבתו ובקומתו שהוא
לחיים ולשלום כנגדו אמרו כמו שאמרו רז"ל והרי הוא
כגאולה בין ה' גאל ישראל שעודר לגאלם והשכיבנו
לשלום ולהעמידנו לחיים ולשלום: ויראו
עינינו הגאולה וכו' עד הוא ימלוך עלינו שהוא
סיום ברכת הגאולה:
עזרת נחשוב כי מצות שאומרים קי"ב
ווו' כל יום נטילות ידים יו'
יושר ייצר יוצר כיון ברכה התהלה וסוף הרי
ג' המהדיר נטוות ד' ושמי כינה ה' גני ועבד
ויושב הרי ה' ונגביה שפלים ט' פוקח עורי
י' ומלביש ערומים י"א זוקף כפופים י"ב ומתיר
אסורים י"ג רוקע הארץ י"ד והמעביר גבר על'
ט' יעבר י"ו ואוזר ישר י"ז והמעביר שינה י"ח
גומל חסדים י"ט וקדש שוכן מרום כ' ומצות
של תורה כיון כי הערב גם ומעסוק בדברי תורה
ברכה אחת הרי כי כלל ה' המולך ותורה
והאמין בין ה' ולמדנו חוקיך ואימה ברכה אחת
פסוק באשרי תמימי דרך והלכו התפלה
בברכה וברכה זו של לעסוק בדברי תורה והתהלה
במקום ואימה וסיימת כמתן באשר פרשת
ובתוך יושר כחר כנו ומתוך נותן התורה הרי
כג' ומתוך שאומר וכו' ירעו מצות ידינו כלו
כי כל ברכה שאין בה מלכות ואזכרת השם
אינה ברכה' בין ה' אלהינו והוא הטוב יום

הרי אלו כ״ד מלך והאל המושבחות כ״ה מלך המהולל
מתושבחות בישתבח ט׳ ושתים לפניה ושתים ז
לאחריה הרי כ״ט ובערב שתים לפניה ושתים
לאחריה הרי ל״ג. ג׳ תפלות של י״ח הרי ל״ג ברכות
וב׳ סעודות יוצא ידים בכל סעודה ה׳ ברכות
כמנין המזון הרי וביום ברכות לבד ומברך
המוציא ובורא הגפן שבסעודה והמוציא יוסף
והפחות לי״ג פחות רבה ומנה ישר׳ וגו ה׳ אלהי
שואל מעמך קרי ביה מאה ונמצא שואל מעמך״
הסדר תפלות של יחיד ושל צבור
שבחות והודאות ומלך הערב״
ועתה אתחיל תפלות של שבת׳
מעריב יוצר וכל הלכותיו בר״ש שבת׳

בערב שבת

יאמר פרק ז׳ במה מדליקין

ופי׳ שיעורו בת והלכות ישראל טלי׳ שבתות ז
וכיון שבת יום ערב לישות יחידי ידבר ידבר יכול
ליתן תפלה ביום וכיון וכיון פרק במה מדליקין על
שיפרוס ויסכך שלום עלינו שלום כיון והעם
ומקבלים עליהם שמירת שבת ביום ושומרו בני
את השבת לעשות את השבת״ ומתפללין

אתה קדשת

ברכת שבת

לשמך תכלית מעשה שמים וארץ עד ויקדשהו
תכלית מעשה ומכתו דכת׳ ויברך אלהים את
יום השביעי ושאר הימים לא בירך ויקדשהו
וכל שאר המועדות שעשאן ישראל לפי כפרש
ומועדות לא כתוב בתורתך ויכלו השמים לפי ערך
לקדש בתפלה כשם שמקדש על הכוס ואומר
בך אמרין וגומ׳ אותו כל עם הארץ יאמרו ושום
ביום עם הדרך מלך מה היום הזה שבחו של הק׳
היא ברוך כל היום ויכלו כנגדי שבתות כולה
נעשה שותף להק׳ במעשה בראשית ה׳ לאל
תיקנו לומר מגן אבות בכלל זה ויום שלימה
יתבאר ומגן אבות כנגד ומן ומרחם ואמרי׳ הזכר
במוחלין כנגד ויכלו וכנגד זה הוא הקדוש שאין
כמוהו כנגד ברכה הא׳ הקדוש האמור לענין שבת

קדשנו היא ברכת שבת לפני מעבר ברכה היינו
ברכת עבודה והודאה לשום כל יום תמיד לעולם
ברכת ואחרים ומען המברך הכל ומען ברכה הזאת
משבת ומען ברכת שבת אחר שלוש זו היינו מכל
השלום הרי לך ומען שבע ברכות יום הקדוש ז
השבת ונמצא שבע ... ומען שבע ברכות אלו
הפסוק ויברך ויקדש אותו והדשני עונג והריות
לשבת עונג ימי ומעשה בראשית ברכות וכור
את יום השביעי עד כי ששת ימים עשה ה׳ את
השמ׳ ואת הארץ וגומ׳ שינוח הק׳ את השבת
לקדשו כדי לזכרו ומעשה בראשית שברא את
עולמו״ ותיקנו ברכה זו לאומרה משום דשכיחי
ומזיקין בלילה ויום ואמרינן לכן בבית הכנסת
שסיים תפלתו ובן היכנור ויינו עמהם ולא
יאמר לכו יקום מזה ומזיקין הנזקו לו׳ וגומ׳
טעם זה ועוד טעם יאמר בחופה לקונן״ וזה
שיהו׳ כשבת פורס סוכת שלום ואין יאמר שומר
עמו ישר׳ לעד ומשל לשבי בני אדם שיש להן
עדים היומר ושומין עדיו והיומר כנה דיר
ומשל עדות זה שלא עשו כפני עדים יצריך לשמור
מפני הדרות ישנת שלא יהיו יורי רוחות והדכפורף
יום זה שעשו הסיכך וכנה כפני עדות יוצא והמזיקין
שלום ואין יצריך לשומר אותו כך כמו שאין אנו
עסוקים במצות ויצריך לנו להתפלל ושומר יציאתנו
יומי כשבת שאין עוסקים במצות שבת ומהרין
משמירת שבת הכתיבו הק׳ שאין להם לירא ז
ושלום ומפני שנכנסת עליהן מצות שבת של
ושמרו בני ישר׳ לעשות את השבת לדורותם ברי׳
עולם לכך ברית כתובה להם שינוי ושמירה ומען
לעשות שהשבת עושה להם שמירה לו ושומר
וכן ושמרת יומי בראשית הזה וזה היות שכתב
לכינו״ ויאמר שמעה ולא הזכיר של שבת מערב׳
והמזיקין אותו ויושב דקייה׳ לן תפלות ערבית
רשות הני מילי המורדין קבע לחולי ואין ומדריכין
ליה יום הספונא׳ ולא יאמר ליה שוריה עליה
חובה ומדריכין ליה והדר הדר ומיצלי ועוד
דקיימ׳ לעיל הני חמרין כלילי ובין ריכה ערבית

ישות כמו ההדליק הנר אין מטריחין אותו וכל
דומה לו והדליק הנר אין מטריחין אותו המן
עד דיעבד ואין ידחה הדר מדיעבד והכי אמר רב ז
ששת יהיד שטעה ואין הדליק מערב שבת יותה
קידושת כמו ששוגג ואפי' שלא יעבור מכה אחת
ואין שבע ימים ידי הוכחו והדיקו לו כמה ואל'
כדי שיהיו פסולי פתילות ופסולי שמנים שאמרים
מפני כל יום ויהיה כהם והאומרים שאין ליתנן
ביום טוב מערב שבת ומשום עשירתם ועייתם
ויום טוב לאו כי ומעשר הוא ומירוב אין מיחה
טעמים כי שאין אמר כל ערב שבת מהו כאותה
שעה שאין אמר אותה כדי שלא יהיו דומין ז
הדלקה ומעשר הוא שכבר קדש היום ויותר
הכי יוצא אמר אותה כדי שיהיו נר לשבת הכן
עד ביום טוב לא שנו ״

המיוחד פירוש של כוונה מדליקין ״

במה

מדליקין לעשות פתילה משמע
שתהיה יותר מושך ולא יהיה
ערך הדבר שלא ישכה ויתכן לא כלש שומר
ריווח כמו יותר שסביב הירוץ כן דליקו ומן
מעני יורדים ויום יעשה ומונה פתילה יכבה'
והוא ישכה ויתכן וכן הוסן והוא פשתן רדיך
ולא נפיש דיפי כל' ופסול לפתילה וטעם שכ'
וקטן ראש' פי' יומטייה כל' רב יהודה מי יעמר
יוה' ומשנריא פי' פסולות של ומשי והוא עשוי כית
לתולעים וכן קיטון ומשדריא סוכן פתלו הירוץ
קליפה יומיימעית של ערבה והוא עוז עמר שכל
הומדבר פירשו חכמ' סכרין ולא ידע וזה הוא
ומעיך עיניו שהוא עלה של עשב והוא יותך
והוא מן שמן ומדע עוכו והם יוצא הכנה ומייך
שלו עשן פתילה ולשון עכי הורין לו המרו ״
ויוצא שותעין של יותר עלים פירוש ולא כיורך
ספינת העומר יורים רכים מדל סכיבה רק הוא
טוז יעמר וקורין אותו מושין כל' ועד כמן פסולי
פתילות שלא תמשך האור של ידוע שיוודע
יורין עשן ומון פתילות ״ וכמון וירוד פסולי
שמנים לפי שיונם עושכים אחר הפתילה ׃ ז

ויותר להשות הנר שמ יותר ושוות דיק ומעשין
ומשהו שותן ר' שמעון בן לקיש אמר דידין רימה
פי' מעשכה לו ומעשין מן הנעבין שותן ושוות
דיק ולא כשותן שריפה כשותן תרומה שנטמאת
ומחדת לשריפה סתם ויותר עתיד לך ומשחית
תרומה ומי משום תרומות הכתוב ומדר טהורה
וטמאה ויותר' התנמו לך תהיה להסיקה תמאת
תכשילך ומותר ערב שבת שהוא להיות ביום טוב
שידין ולהכי יוין מדליקין כשותן שריפה ביום
טוב ודיפא דקתני יוין מדליקין בשותן שריפה
ביום טוב ומפרש לרישא והוא טעם לא כשותן שר'
לפי שאין מדליקין בשותן שריפה ביום טוב '
ולא ביולייה שותן היולייה ולא בחלב סתם חלב
ומשלו יוו שידע ומבושל והכי עוד יותר חכמ'
מתריהי הידע קולין ומשני דהדר ומיניהן סכיר
להן רעל ידי תערובת שומן כל שהוא ומותר
להדליק בחלב ומזה שיותה המשנה רוצין להדליק
משמעה הידע שנמעה בחלב מתוך הנר יוכל
פגז שידע עשין שר' ומזה שידע מייכם להדליק
בחלב הידע שיש לו מי יחידת של שעוה והוי
היכירה גדולה כשבת ולא יותר להשות המרשל
חלב יוכל כיו מי של שעוה יחוור ״ הג' מחום
המדי יוה' ומדליקין בחלב המבושל והידע ומותן
כן פי' ישי' משותן שריפה ביום טוב לפי שאין
שורפים קדשים ביום טוב וטעמ' ומשום רבות
לא תותירו ומונע עד בקר פי' ישי' וזה הל' בקר
ריומון יותיריתי שאין הל' בקר ולא תותירו סתם
עד בקר הוא ' וזה הל' עד בקר בא הכתוב ליתן
בקר שיני לשריפתו של מועד מעיטן שומש
הוא שקורין לשון חכם דיגט ' ומפני כבוד
השבת שהדלקת נר בשבת חובה הוא ' רבת
חנינה ומשלום מפני זו הדלקת נר בשבת וכמן
דעיטן ריחו רע שמא ינוח הנר וימנו ויבטל כבוד
שבת ' שומשומין מן דיטנית פרושות הם שומש
עשב ' ויותך כבר הוא יפה לריווח לומעיה ״ז
פרושות רעות הרסות שומן יתים דריבי יתים
נמטר ריחו רע ' כל היומנו מן העץ יוין מדליקין

מן לעשות ממנו פתילה אלא פשתן והדומה
ואקרי עץ וכת׳ ותטמנם בפשתי העץ אינו מט׳
טומאות אוהלים תנור ומשכן אוהל אוהל דכת׳
ויפרוש את האהל על המשכן וכת׳ אדם כי ימו׳
באהל ומשכן שש משזר והאהל דמשכן
הוא שש פשתן אף אהל דמת דהוא פשתן
פתילת הבגד שקיפלה בתרי פליגי לענין ולענין
שבת ובגד שאין בו שלש על שלש אצבעות
ואצבעות עסידין וכיון דקיפלה סבר׳ ר׳ עקי׳
דבטלה והותרת כבר ואין בה טומאה ולענין
שבת פליגי כגון ביום טוב שחל להיות בערב
שבת ולא הבהבה מערב יום טוב לבטלה מתור׳
בגד אלא אמרי׳ כד הוין וכלי עלין סבירין
ומסיקין בכלים שלמים ביום טוב דאינם ׃
מוקצים דחזו לטלטל ואינם מסיקים בשברי
כלים שנשברו בו ביום דמוקצין הן פי׳ דהוין
ליה עוד והמדליק צריך שידליק רוב היוצא
מן הפתילה הילכך ר׳ אליעזר סבר דקיפלו אינו
והבהבו ואכתי בגד הוא וכי ידליק בה פחות
הוה ליה שברי כלים ואסור להדליק משבר כלי
ור׳ עקיבא סבר דקיפלו והבהבו ובטלה מתורת
כלי וכי קדים ומדליק כעין בעלמא קדים ומדליק ושרי
קיפלה מה שנוהגין פתילות הכותנה להבהב
אותה על השלהבת כדי שתהא מהובהבת
ותדליק יפה׳׳ ולא יקוב אדם שפופרת של בי׳
בשביל שתהא מנטפת ויתדיים הנר שהשמן
ונטפטף כל השעה לתוך הנר דכיון דלא ואדם
להסתפק מן השמן שבשפופרת ותניא ׃
הנוטל מן השמן שבנר חייב משום מכבה
ולא זו דלא נויסה אלא אפילו של הכ׳
מאוסה אסור ולא שפופרת של חרס דעל ידי
הנר מאיסה ולא שק קטנה דלא נעשה נר אלא
בעד הנר דוחקי אסור ואם חיברה היוצר
ולא חשש היוצר אלא כעין הדיער דהימרה
כסיד הוי כלי אחד ומשום איסור שבות
כרל׳ ותניה ולא ומסתפק דניה ותני גוים
שלא יראו אותו ודיקדקו אגו ליסטים כיון

עליו אחר יענה שמתפחד החולה שישן שיהא
יכול לישן ומפני היזק של נר וכחולה שיש בו
סכנה וכדין דליתני מותר דמתחילה ומותר דאין
דבר העומד בפני פיקוח נפש אלא ומשום כיפין
דקתני חייב תנא רישא פטור׳׳ כחס על הנר
שיאמר שמתקלקל והם עליו וכיבה את הפת׳
נר קודשו לו׳ חייב ירושל׳ דאינו צריך לכבוי
אלא לנר ולשמן ולפתילה חייב דר׳ יהודה דאמ׳
מלאכה שאינה צריכה לגופה חייב עליה ר׳ יוסי
פוטר דסבר כר׳ שמעון ומלאכה שאינה צריכה
לגופה פטור עליה והכא אינו צריך לכיבוי אלא
לשמן ולנר ומיהו שאני פתילה דמחייב הכא ׃
בפתילה שהיא צריכה להבהבה עכשיו ומשום
דמתקן ומיהו לא׳ הפתילה שכבויה היא ומהובהבת
ומשתכבה אותה נוחה להדליקה ונעשה׳׳
על שלש עבירות ברישא היה ההיא אגדה ׃
ידיעת דם נדה כנס׳ הני אדם תלוין בה על
עיסקי דם הממיתי אתכם והוא דם נדה ראשי׳
דאותי אתכם ראשית תבואתו על עיסקי ׃
ראשית הממיתי אתכם משום נתתי בכם שקוי
נר נר אלהים נשמת אדם על עיסקי נר הממיתי
אתכם אם אתם מדליקים נר של שבת ומוטב
ואם לאו הריני נוטל נשמותכם׳׳ ונשים מצוות
על כך כדאמ׳ בב״ר היא איבדה חלתו של עולם
שעל ידיה מת אדם הראשון מן העולם שנקרא
חלה וכבתה נרו של עולם ושפכה דמו לפיכך
מצווה על אילו שלשה דברים ועוד מפני שעיקר
הבית תלויין בה כך פירש״י ואמרי שנה שעתו ידה
ראוו׳ נפל תורא חדדו לסכינא פי׳ כשנופל השור ׃
שהוא חולה ומהדרים לשחטו ומחדדים הסכין
לפי שיראים שימות ויהיה טריפה אחר והשו׳
כך האשה הולדה ומתקרע והולכת כו׳ ומזמן
פורענות לבוא הכי נמי בשעת סכנתן ומזכיר
עונותיה׳׳ שלשה דברים צריך אדם לומר
בנחת ולהזכירם שיעשו ופירות עד ולא תקטין
פזור עד שיעשו ושיערבו ושידליקו ושלא
ימרו ידי הטין לעשותם ומשתחשכה ויצטרך

לו׳ עם חשיכה שיום זוהר להזכיר יפשעו ויוא
עדיין יש שהות עישרתם פירות הדמאי להיות
לסעודת שבת ומזון שיזון זכות עדוי של שב
וזונעת וזעשר עירבתם עירובי תחומים והני
תרי שייכיו לזה׳ וזיזורעהו בשון שיזיוה רשה
כבי עשו יכל כנר לזו שייך וזיזוזר הדליקתם ודבי
הנריוה לענים הוזן והזיו קיו הדי ידליק ידי
לזו ידליק ספק חשיכה ענן כן השמשות
יזין ומעשרין את הוודיוי הדיקון ונעלייו הוזו
ויזעג רשבות כנלה׳ הזין זכמר גזרין על השם
כן השמשות וידן ונטבילין את הכלים ריון
ונתכן ונוז כשבת כריזה׳ מוסכת כייעה והדי עדי
שעות וידן והדליקן את הנרות וכל שט ספק
דיזוריתיו הייו וזו יזין יעריך לזה׳ רהתני יוכל
ונעשרין את הדמאי לזו דוזי ולוזתכן דיזוכ עדי
הידון ונעשרין הם וזונעי עירובי חצירות ׃
עירבתם דריש עירובי תחומי שינריך יוזם שבית
עם חשיכה ונז׳ ותפוש היו תנן עם חשיכה ׃
עירבתם ותזוי רלהוי ספיק וטומנין את החמין
ונותכן התכשיו בקופה של תוכן להיות חוריזו
ושתזור שם רידון כיון יולין גזירה רבנן שוזיו
קדיותו יענות בשבת ויהזונה כזזר הילכך
טומנין בספק חשיכה יוםׄ ומשחשיכה וזריזי
יזין טומנין כריזה׳ טג׳ עם חשיכה ״

בשבת

ומוסיפין והמזמורים בפסוקי
דזמרה של שבת והלל וגם
תפלות ומוספים שירות ותושבחות לפי ׃
שהשבת יום מנוחה ואין בו מלאכה ויכול יותר
להשהות בבית הכנסת וגם כחול היה לו לומר
כן הדין אלא מפני שלא יבטלו העם ממלאכת
עונש ׳ ומזמור לתודה שאומ׳ בחול ואין אומ׳
בשבת לפי שאין תודה קריבה בשבת ומביאי
תודה היו אומ׳ אותו בחול וכן יורדי ים שצריכי׳
להודות יורדי הים והולכי מדבר וחולה שנתרפ׳
ויוצאים מבית הסוהר דינהו ׳ ומזן ומביאין
תודה בית יי׳ ׳ ומקדימין השמים מספרים כבוד
אל שהוא מעשה כל יום שהשמים יוצאי׳

שאין להם לא דיבור ולא אומירה הם ומספרים
כבוד ומזכירים כל העולם בשבחו יתברך כביכול׳
השמש כשהולך כל יום שיוצא ממזרח ומן
הרקיע ושוקע במערב והיה הדין לאומרו כל
יום לשבחו של הק׳ ברוך הוא יום ליום יביע אומר
אלא מפני טורח הציבור שיצטרכו פנים ומהלך
וכל שבת שאין בו מלאכה אומ׳ אותו ׳ וכן לדוד
בשנותו היה רגיל לאומרו כל יום ׳ דכת׳ יוכי [illegible]
את יי׳ בכל עת ומן הטעם שאמרתי אין אומ׳
אותו שהרכה אותו לטורח הציבור אבל טוקום
יזיסור כריזה׳ כנעשור וכזה׳ הפיקודים קוחזן
על פה בזמן הכיפורים שיזעפ׳ שקורא בספר
יזיסור לאומרו על פה ואומרי׳ כי כך נוהג מלור׳
לא יגללו ספר תורה לקרות ויומרין לפי שאין
גוללין ספר תורה ברבים משום טורח הציבור ׳ ׃
וגם היה רגיל לזה׳ כל יום תפלה לומשה שהוא
ומדבר בתשובה ושוכן ליודם כי יורין כמו עמר
פרי שיתן לו לשוב ולזה׳ יושב בסתר עליון ׃
שהוא שיר של נגעים ונגע לא יקרב באהליך
ושל פגעים רכת׳ יפול מצדך אלף ורבב׳ מימינך
כי לך על הדורים ונגעים ופגעים וגם הלל
יה׳ הללו את שם יי׳ שבת׳ כה שעומדים בבית
יי׳ רכל שעה שעומדים בבית יי׳ יהללוהו ורגיל
כל יום והלל הגדול שיש בו הודאות על בריאת
עולם ועל יציאת מצרים ועל בריאת הירח ועל
הפרנסה כל יום דין לאומרו כל יום אלא מפני
טורח הציבור ולפי זה׳ הלל הגדול זה׳ רננו ׃
צדיקים ביי׳ על שעשה לנו כל הנפלאות הללו
ויומר כך מזמור שיר ליום השבת והוא לשבח
ולפי שהזכיר מזמור של שבת זה׳ יומרין
יי׳ מלך גאות לבש שהוא עדי ועתיד כשילבש
עדי נקם ומידה ודברי שעתיד הקב״ה של
הקל עדי הייחוד לכך מזמור של שבת ויי׳ מלך
שהמזמורים הללו לשבת ומשלה ומזמור שיר
ליום השבת ומתקנו שהוא מזמור סומך ליושב
בסתר עליון והיו לאומרו בסוף של רל ׃
המזמורים של לפני עדי והלל הלכה דיוי לשבת

עיקר התענוג ליחדו ליה לרוממו ומשירין שלו
היו יותר הגיבור לעזור מהמעה זו והפני כיתו ג
ולומר כימלום בהם והיגיהם ושבת״

נשבה

כל הי ויזה כל כשר נשונה
ויזה יזהר הם יוליו לפי

שנשמת יש נשונה יתיה כיזו שכת ויעפש
כיון שטפת וזי נפש לפי וודהילין כן יתם הנשא
יתיה ונס הרוח שהוא עיקר הנוף ומפורין
ותרוומרין ומכרכן ושונך ומהדר עד ושוה יוחד
רסוף פסודי ותורה ולשון הוותריז הדין ול יוט
משוות יזח היים כיוכיז ותכף ושונך שייך לוו
ומך כרסת וזה שורי לעולם וזה זכרי והדוום
ומך ולכינו כי יוחדה יי׳ ומכלעדיך יזין לנו ונוך
נדול ומושיע ויותה ורהם כל עת יעזה ויעך
לפי יוין לנו נוך יוליו יותדה יוזה כל מיות יודי
הידוהות ולמ כשר יזרון ולט התוודות כי יותעה
ייעתם וכת הנה כחוור כיד היזיע׳ הוההלל כל
התושכחות שט התושכחות שלו הוונהן של
מחסר כרסת עלום הסד יכנה ומיותו מיהודים
כרכת וידהורז על כל ומעשיו׳ ליז יעם ולין יישן
יולין עסך לנהוג יות העולם כרהו׳ וזה הדין
הוחסד הותעיד ישינים ולפי שיותה עוהן עד
סהסר ומוהו׳ לכן לך לכך יונהנו וזודים״ יזיון
פינו ולין שירה כים כים שהוין ולין ויום תמו׳
והסהיב והיים ירינו ולין הכי פשיט והיים
ירינו ולין שירנו יכול להודיך יותר ומולין
לפי שהעהלים הולכים שם הם שכים ולכן לפי
ונהדיך לעולם׳ כרעב ינתנו ונשוכנו גדול טלות
ולין כימותינו׳ ריליקנו הנהמתנו טוב רלו ג
לודים עיני׳ ולשון הודיך יורוורינך יי׳ כי
רוקב ונוהך ליה יי׳ יודי שיונתי יולך
ותיפיוני׳ שכיות שדיות ושון וזי פון לט
תעלה׳ וזי ידוה לך לשון הה׳ יזו וזי כשוך יער
לי׳ וזי הויו שיעוך עינוו יוינו שכינה קון
כיה׳ שה׳ ויורין הכל שלו כוזוור לדוד כמי ג
נפשי סלה׳ נכיך יות שם קדשך כמוור כוור
מוקריז יוור כמי נפשי יות יי׳ כך היין תהלו

הוהוור לדוד כמי נפשי׳ הי׳ו סתנעוות עוך
כשינם עוך נהריות ט טיו לשון עוז הוין כה׳ לזלי
היורין הנדול כנבור שוונך יכת כי טורי גדול נעים״
הנבור לנעה שהוין ונועד הכל וזה היין הנבורה
שהנבורים ונעודים והעריו עריווהך שהוין
עשה שוודיירים ונוגע כל העולם׳ וכתוב ינע
ירידים ולכיך נפי ישרים תתהלל׳ ונדימי יערך
ותנכך׳ כרכת ופי יערך למסה והניוים כרכת
יעלת הסידים כמכור ונו׳ יווותת יו כנהם ותכוד
רכת והייתם דרושים כי קדוש יוני׳ ונושם כו׳
יעוה ויכוה׳ שוין עודרה עושה שפן זה לך
מישם יינוק ושוויו משעת שהתפלו על עים סוג
כן ולכך מיוד ייעוה׳ וירכוהו״

ובמקהלות

יכבות כית ישר
מיועד הישרים

והיעדידים ישבחו גם כל שיור הבנינים יתפלר
שוך כל קהילות ויכבות כביות של ישר׳ כל
והזום שהם מכיך הוין יוז׳ והתהלות ישר׳ טוו
והעהלות יוכירין יוכל כעוור הוין יוז׳ והקהלות
כוו מוקהלות כיש יודים׳ שכן הוכת כל היערים
והודות להלל׳ לפיכן יי׳ יודינו׳ על כל דמי׳ כווזר
להוסף עלהן ירש ירש לפי שיטו״ ישהכסו שוך
כו׳ יו ההודיוות כעו ההודיוות ומוה לו׳ יזרון
העליוות והפליו לעשות הכוהר כשיר תורה
שיוורינו ונעלה כפסוק הי העלוה׳ היה והוווה
ויהיה יוני יי׳ לין שכיד פסיד הדין ויוועד הווה
להם להנך״

אל ארך

על כל המעשים הידע
כשבת מוקום ט כיון

גדול ריעה שיזה כהלל והיורים כשכחות כשבת
כרוך שפישיתי׳ יזין כעוך יי׳ יודינו מעולם וזה
ויין וולהד ולכינו שכל הוולפים יזין שיעין לך
לודי העולם הכין יזין וולהד כי תוילך עלינו יותה
לכך סיסת והדיה יי׳ ולנך׳ יוקם סוק גדולנו
שהעולינו ויגהודינו׳ ליוות המשיח ויזין רווה
לך ומושיעו לתחיית המתים שילהט יות הישע׳
שיהין וכוותו יום שילהט יותו השווש יושיעו

פירוש והירח לכם השמש יראו שמי וגו׳ טובי
מאורות שברא יפים המאורות כו׳ ונשמע להם
והיה טובים כח וגבורה כמפורש בספר ואותות
כי הנגע שלהם והמשוה יש להם על פי הדין שאחד
מאורות פירוש יש לו קיבוץ ואחד יאורה פאר
וכבוד פירוש יהללו שמש וירח קרא לשמש
וירח יאיר ביום שם עמו ויאור הזיו יום רבת
לאור יום ראה והתקין צורת הלבנה ראה ה׳
שאומות העולם עתידין לטעות ולעבוד לחמה
לפיכך התקין צורת הלבנה שיראו שטעם הם
אין עובדיהו ראוי הכי אינם עומדים ועוברים
לשניהם ראום לא היה כי יום יאמר לא כל שכן ולמה
ממר רב׳ וזה שיאמר צורת הלבנה על שם צורת
לבנת היה לו לבנת מעליתו׳ כל צבאו ורום הלואה

לאל
כל צבאו וגו׳
אשר שבת ביום השביעי תפארת
עטה שקראו לשבת ולכבוד יום
שמו של יום השביעי לפיכך הדין המזמור שבת
שבת׳ ואומר פה הדין ומשבח הק׳ כל שכן שראוי
שיאמרו ישראל לקדשו ולשבחו לפיכך י״ד
ישבחוהו כל יצוריו׳

ישמח
משה במתנת חלקו היין
התורה שניתנה על ידו
בשבת פירוש ויתן אלו משה כלוחו׳ כי עבד נאמ׳
פירוש בכל ביתי נאמן הוא לפיכך נתנה התורה
על ידו ולכך ישמח משה שזכה לה׳ כליל תפאר
בראשו היא קרן הוד שנתן לו ראה כי קרן עור
פניו׳ ובה׳ סיני שמירת שבת ושמור את יום השב׳
והיה בלוחות כתוב זכור ושמור בדיבור אחד
נאמרו ושניהם היו בלוחות וכן כתוב בתורתך
על׳ שמירת שבת אמר והלוחות וכן כת׳ ושמרו
בני ישר׳ את השבת ולא נתתו לגויי הארצות
פירוש ביני ובין בני ישר׳ אות היא לעולם ולא
אחרים׳ המודות ימים יאהבו קריאת פירוש ויכל
אלהים ולשון נוספה ונם שלוה נפשי ותקנו
ירושלם׳ ויכל והגיד׳ והוא זכר למעשה בראשי׳
פירוש זכור את יום השבת כי ששת ימים וגו׳

רצה נא במנוחתינו׳ יהי רצון ולפניך מנוחתינו
שנעשים אותם ומחדש בהם׳ דקיום המצות היא
קדושת ישר׳ דעל קיום המצות כת׳ והתקדשתם
והייתם קדושים׳ חגג׳ כתכתב׳ לעל׳ שהתורה
מתנה בשבת׳ תנו רבנן בששה בחדש ניתנה
תורה לישר׳ ר׳ יוסי אומ׳ בשבעה בחדש בפלוג׳ עלה
ראש חדש אותו ואחד סיני כת׳ הכא ביום הזה
בזה ואחד סיני וכת׳ התם החדש הזה לכם
ראש חדשים וזה והא ראש חדש יום כיון ז
ראש חדש ודפלוג עלה׳ בשבת ניתנה תורה לישר׳
כת׳ התם זכור את יום השבת לקדשו וכת׳ הכא
ויאמר משה אל העם זכור את היום הזה
אשר יצאתם׳ וזה ולא במעיינו של יום אחד
כיון במעיינו של יום׳ בששה בחדש כו׳ והיו
כת׳ ויכסהו הענן ששת ימים ויקרא אל משה
ביום השביעי סבירא לה ר׳ יוסי הגלילי ראוה
נפר׳ קה׳ ראוה זה היה ומעשה אחר עשרת
הדברות ור׳ יוסי סבר להו ראשונה וכל ישר׳
שומעין ולכל עשרת הדברות וכל בין הסתוב
להוך כמו ומשה׳׳ קדושה׳׳

אז בקול
רעש גדול אדיר
משמיעים
השרפים פירוש שרפים עומדים ממעל וכת׳
וקרא זה אל זה ואומר׳ והאופנים והחיות הקדש
ברעש גדול׳ ומשמיעים קול פירוש לאופנים
אחרי קול רעש גדול׳ והמתנשאים לעמת שרפי׳
פירוש ינשאו האופנים לעומתם וכאומרו קול
שמשמיעים אומ׳ ברוך כבוד ה׳ ממקומו׳ והחיות׳ והקדשה
והופיע תופיע ומן השמים תגלה עלינו סלה ז
והופיע והדר פניו׳׳

על הכל
יתגדל על כל השירות
והתשבחות שאומרים
יתגדל שמו פירוש ברצון יראיו יתגדל שמו
שהוא יוצר העולם׳ יותר כל השירות פירוש כי
ביה׳ ה׳ יוצר עולם׳ במשנה יצר העולם הזה [illegible]
הבא׳ כה׳ ברא העולם הזה פירוש בה״א ביום
בה׳ בראם׳ והעולם הבא בי׳ ומפור בני רב

וזהו שאנו אומ׳ יי׳ שהוא יוצר כל העולם ולפיכך
יתגדל שמו כי כשנגלו כרא העולם משורי שורי דד
משורים העליונים ועתה יהי׳ קדם בקדושתו
על החיות כי קדושתו על כסא הכבוד שהוא ז
המרכבה כי יתקדש שמו עם שעריה יום טוב
שתשרה שכינתו עלינו ויהא מאור ולפני שיר ז
כסא שמו שיוחזת המרכבה עכשיו ולפני משה
שיוצ׳ הנביא שיון לאלהים סוד והכב ערכות
ועכשיו שכינתו בתוכם ולפיכך עלה ולפני כיה
שונן שהוא מזמנה על בריה של עולם ורין
יות עולם ולשון יעבות עולם ודי שדים לימין
ודי ישכן בתוכנו ומן המשוררים ישר׳ שהם משוררי
יהם ומשבחים על הכל יזה׳ שליח יאמר והציבור

ברוך

שנתן תורה לעמו ישראל ז
בקדושתו פסוקי תורת יי׳

תמימה משיבת נפש פקודי יי׳ ישרים יי׳ עוז
לעמו יתן היו תורים רוש ויש בהם ז׳ תיבות
מיול ד׳ פסוקים כנגד ז׳ יום שקים ומשה
יות התורה ולא מרוח לזה׳ יריות יי׳ שהורה
ולפני שיוחזן ה׳ פסוקי׳ כנגד ה׳ חומשי תורה
מזו שפירשתי מחזור השונים והספרים
וקורין ז׳ בתורה כנגד ישא יי׳ פניו אליך וישם
לך שלום שיש בו ז׳ תיבות והמפטיר יודע
ומן המובין שקריאתו יודע יואיו לכבוד תורה
ולעשות עיקר הנביא ומשום הכי יוצא ומפטי׳
מקריש כין שבעה למפטיר להודיע כי המפטי׳
יודע ומן המנין שבעה ויתן שיוחזה הכל יתפכן
להוסיף על שבעה ומוסיף והכל ודקום והמפסיקה
ומודיע שהלכה כדברי המאמר דהמפטיר
יודע ומן המובין השבעה ויברך שבעה לבד
והמפטיר שאין פוחתין ונו׳ דוי לזה הכי לין
יזה׳ קדיש עד לאחר קריאות ומפטיר יולא שלא
דקריאות ומפטיר בתורה יודע יולא ומפני כבוד
התורה ולא הוכח היום ולפי שאין כמו שבת
של ומוסף ג׳ פסוקים לא תיקנו להוסיף משבת
בתורה · ברכת התורה ולפניה ומכך ועכן לע
יות התורה שעדיין לא קרא בה יום לאחר

שקריא׳ בה ומכך תורת אמת של וזה שקריין ז
אמת הוא וחיי עולם כרכת אשר יעשה אותם
האדם וחי בהם ומתקנה׳ חד כהן וחיי עולמי׳
תורת אמת הוא התורה שבעל פה כרכתי׳ כ
ומסמרות נטועים מעל׳ אוספות כולם נתנו
מרועה אחד מעל׳ אוספות הם תלמידי חכמ׳
נתנו מרועה אחד על יד משה רבינו

אשר בחר

בנביאים טובים
הם לישר׳ בתפלותם

שמתפללים עליהם כרכת יוכי יוכי ויכ ישר׳
ופירשו ומתקנה׳ רב יוסף טבו לישר׳ כתפלתה וגו׳
יתכן ופירשו וכן ורינע במשה רבינו שהיה
ומתפלל על ישר׳ וכן כל הנביאים ורצה בדברי
הנביאים שיוומרו דבריהם באמת ולא סתרי
הדין הנביא יושר כיקש לעלו הנביא ויזה׳
לו גם יוני נביא כמוך ומלאך דבר יולי סבר
[illegible] לו לאמר השיבהו יהו כיתכן ויחש כחש
לו הבוחר בתורה שהריתי בה ובחר משה
עבדו ולתנה על ידו לישר׳ עמו ובחר בנביאים
נביאי אמת · עד כל העולה׳ עד הריו תקן
סמכוה׳ ויולעפ שהיו תקין עושה עד דור
כל הדורות שירולא כן לא היו ומתנבאי׳
המאמר לנביאיו ועושה הדבר להם ומגידים
של דבריו אמיתים וצדיקים · ולפי שהוא ז
מאמן ודבריו אמיתים · ודבר אחד ודבריך
מסכ׳ לא ישוב אלי ריקם והרי טוען כנגד
עלופה רחמות · הוא המאמן כל דבריו ז
ולפי שהוא יוצר העולה׳ של עולם הוא קיים
ולפיכך דבריו קיימ׳ לעולם וזהו סוף ברכה ראשו׳
שהוא יוצר כל העולמ׳ ולפי שנאמ׳ דבריו וקיי׳
יוצא ומבקשים שקיים דברי הנביאים לרחם
עלינו ועל ציון ולעלובת נפש כנסת ישראל ז
שנפשה עלובה ונשום מחמת מחורבה ז
ותשמח ציון בבניה כשתבנה ציון ותבנה
בחומתה דכת והביאו בנין מהרה · ובכן שוש
ישיש כי׳ הלכתו כן ישע שיומחם כקה׳
שמחינו יי׳ אלהינו באליהו ומבקשים

שמשמש בימות שעה בנביאות אליהו שנ' הנה
אנכי שולח לכם את אליהו הנביא ויהו תמהו ר'
המלוכה לדוד שאין תכנה נה לעולם הריו המלך
כרסת ומעשה עד ולשירי חוה שיסד לו תכנה
מה על שם המקרא יהו משכנו יושבי דוד לזה
ונגה עד לו תכנה נר של ישר' וזה שיסד משה
קדשך נשמעה לו ברכת נשמעה ה' לדוד יואת
לא ישוב והנגה ופרי בטנך יושית לכסא לך
ונגן דוד עשיתי לך כשם הגדולים זה שיזה ונגן
דוד טוב שיזה ונגן יומרהם שנקריו היושבי
הגדול מעבדים ‥ על התורה ועל העבודה
היא תפלות המוסף של יום ועל הנביאים ⁖
שיעו יזה נביאותם ועל שלום יזה והדרים לך
שעתה לא לשוכבע שעל התורה ועל העבוד
העולם עומד והנביאים והמדרך ולמוטב ולהתפלל
עליו ומותם ויקדש ישר' והזמנים שהוך קדש
לישר' של ומולכת כהנים וגוי קדוש וישר' וקדש
את הזמנים בסעת יושר תקריאו אותם ויקראי
קדש יקרי ביה אותם שיזה אותם קוראים אותם
ויקראי קדש על ידי שקדשתם את החדש
ועל פי החודש המועדים הרי הם ומועדי רסת
יואה הם ומועדי ויום ליה ידעם ומועדי ‥

רקום

פירוש ונן שמריין כבר יואיש
סדר תפלות ככל הידוע לזה
כלשון יוואיות כדי שיכוע הכל שמתפללין על
הרי כעל תורה ויתנו לכל לעסוק בתורה ויזה
תורה לדור להגדיל תפלות המוסף שהיין ⁖
תפלה כפני עשוה כגר קרן ומוסף של יום
ויזה קדש כדי להגדיל בתפלה של שבחו של
הקב' כפירושו לעיל לעולם יסדר יודם שבחו
של הקב' ויוחר כך יתפלל ‥

תכנת

שבת לך ויומר מתשירך
לפי שהיו נשומעתם
הגמולה כימות שבת ברכת לסריסים יושר ישמרו
שבתותי וכת והביאותים אל הר קדשי וכתב
בשמחה ועזות הישועה וכיצד נשמעת על הגמול

תשירך רסת ביום ההוא ישרוק ה' וכת יושיקה
לכם ויומקבינם ינפשם רכת ישכו הרים עסיס
מזוך והיה ה' ולמך יאחר יעו שכם יוחד
לעבדו ויהמהון ויודעה העד אלהינו זה וגו'
ההרג כמו יכנו המלך ויכו עליו הכרים ורמו
תמונה העד שייך לשמת ברכת והיה ביום
ההוא יות יושר יבייון טוב ותמונה פ' יעכרי
ויומר שתיקן שבת לשכות כו ריעה וחדיר
להקריב עד קרן ורייצוי שייך כמולכעת רסת
ונריעה לה לכפר עליו יצוינה פירושה ההרת
על כל ולאותה שהם שבת של יורמנים חסר
יוחות שפירשו חכמ' ויצויתה לשון יוהוריה
עם סידורי נסכיה הם סידורי המערכה של לחם
הפנים הנסדרת בשבת ונסכי שבת ומענגיה
לעולם שכל המענג יות השבת נותן לו נחלה
בלי מצרים של יוד ותתענג על ה' והיאכלתך
נחלת יעקב יובך וסת ומרגעת יוה וקדמה
טעמיה חיים ובו שנאמר שמקבלין התורה
מורך ישר' המצוות ומעשרות כשיור והקומו
על שמקבלים את השבת וכן היאמר רבה
גדולה כחוז ברכת והיכבכך על מחזיקו אורך
לגדולה יתכבד היותיות של תורה סתפלות שבת
להודיע כי התורה והשבת שוין וכן ואומר ⁖
שקן שניהם נבראו העולם בראשית שיין
היו שבת תלוי הריו תורה ותשירך תכע
ומפני השיר של שבת שריעה לזכור שכבד
מרוש ‥ קדושה ‥

כבודו

מלא עולם שורים ויורך
ברכת יות השורים ויות
הירך ומני מלא לפיכך המלאה השרפים יומ'
מלא כל הארץ כבודו וכששומעים שיור ומשרת
לפני שורם קך שירותם זה לזה יריה וקום
כבודו שירולו יזה כך מלא כל הארץ כבודו ⁖
לשומרם של שירולם ומשיבים ברוך כבוד ה' ⁖
ממקומו ומעולה שכל העולם ויקומו הריו לפיכך
ומברכין יותו ובל המלאכות כשורים וכל הארץ

פעמ' באהבה שני פעמ' ביום קורין את שמע
בברכת אהבה ובברכת עולם · והוא ישמיענו
והוא חסד ושמור של הק' פסק כי יד על כס יה
ומלחמה לה' ולא יהיה שמו שלם וכסאו שלם
עד שיהיה מחה זרעו של עמלק · ועתה אנו
מבקשים שישמיענו שמו שלם כבראשונה
ישמיענו שנית להיות לכם · ר"ל ולזה הזכיר וסיים
אני ה' אלהיכם אולי בשבילו שיאמ' יוסיף ה' שנית
ידו לקנות שאר עמו וגו' · ואותם שיסדו שהן
שמו שלם הכסא והוא ומשום ויסע' ישמיענו
אותו שיאמרו שנית ידו והק' ומשיב להם
אני ה' אלהיכם מה של' ומשגב ה' לבו כמו־
ההוא והיה ה' למלך לפניך הוא וסיים אני ה'
שמותן להיות לכם לאלהים ורמזו אותו כמו
שק' ויבינו מתשובת הגאונים שגזרו על ישר'
שלא לקרות קרית שמ' והיו המשוררין אותן
בתפלות יוצר ביום השבת שלא יקראו ולפי
שכשבטלת הגזרה היו ביום בבית הכנסת וקבעו
להזכרות בתפלות ומוסף כי לא היו משוררים
אותם ולא בתפלות יוצר ביום השבת קדושה'
והיה של' יאמר משוררה כל התפלות של
שחרית בין בחול בין בשבת · ובשבטלה הגזיר'
קבעו להזכיר אותו בקדושה ולפיכך מסיימין
אני ה' אלהיכם שהוא סוף של קרי' שמ' ולפי
שאומר בקדושה ה' אלהינו //

אמרו רבותינו · פיטום הקטורת שלש
שנה שהם שס"ה ימים והיו ;
ומקטירין מנה בכל יום · פרס שהיו הי' משחרי'
ופרס בערבית שס"ה מנים לשנה לשס"ה ימים
והשלשה מנה של מותרי הקטורת עולים לשס"ח
ואותם ג' מנים היתרים הם מלא חפנו של
כהן גדול ביום הכפורים · והמותר היו מחלקים
לשנה אחרת וביחד הם שס"ח וכמו · צרי וצפורן
החלבנה ולבונה וכל אחד ואחד שבעים הרי רפ"
מור וקציעה ושבולת נרד וכרכום וכל אחד
י"ו הרי ס"ד · תנם על רפ' הרי שמ"ד · והקושט
שנים עשר · וקינמון ט' וקלופה ג' הרי כ"ד ·

תנם על שמ"ד הרי שס"ח · וכל אלו שמנים מבחוץ
והצרי והוא ריבה' ר' יוחנן אלו סממנים מותרין
לחשוה ומסיבי רבה' יב הזמן ובזמן דריו קהלו סוד'
ומעט סמים הרי נטף ושחלת והלבנה ג' הרי ה'
סמים · הריו לרבות עוד ה' מאלו סממנים יותרים
הרי עשר · ולבונה וכה הרי י"א · והראש לזה כפרט
ואלו סמים כלו נטף ושחלת וחלבנה ג' פרט סמים
חזרו ואלו וזה הפרט ומפורש קושט ומלה ריחה ;
ונירד ורים לך וכל הני הניין ידיתעהו רעו שסקן
בריו קטורת שורקטיר ומלה · יצרי הוא נטף ;
דבריו רעו שם טעטף ומן היין מה שרף בחרין
נטף · כדברי ר' שמעון הצרי הוא עץ שרף היוצא
מעצי הקטף · יבמיין הוא שחלת סקנגה שופרין
וכל יומעלין · חלבנה גלבנא כו' · ריחו רע ומביא
הסת עם סממני הקטורת · ללמדנו שיש ליקח ;
מבינו לירף בחבורת תעניותינו ותפלותינו את
פושעי ישר' שיהיו נמנים עמנו · לבונה היין ;
ומעשה כו' ויש בה ובה קלויא כו' · ומור היין כו'
ומיין · וקציעה הוא דיהה סקנגה · ומן שורש
שיבולת עד סופיק כו' כרכם הוא שפרן כו' · קושט
קו שוה כל לשון · קילופה שכן כו' · כרשינה שם
ירקום בורית של כרשינה · ושורפין את הציפורן
בזה ובזה · יין קפריסין ויקום שהוא נגדל שם
והוא אדום ומשובח · ושורין בו את הציפורן ;
ומביא בורית כדי שתהיה זכה עזה · ואם אין
לו יין קפריסין לשרות את הציפורן יין עלו בן
ישן חיוור יביא · ומלח סדומית ורובע של ;
סדומית הוא ים המלח · מעלה עשן ומשום על'
קיטור הבית ומלח · ומעלה עשן עשב הוא שעשן
כך שמעת הקטורת ותמור והולך ומלה כותל'
כפת הירדן לשון חזר עליו ולשון חזיון כפותלי
ספריה לירדן כבר מתר והוא ריעי של קנה שטה'
שהשלמון ויש לה שריה ענף " רבש פסולה־
ומשום שנ' כי כל שאור וכל דבש לא תקטירו ממנו
יום חסר סממניה חייב ויתנה כרכת ואל יבין
אל הקדש ולא ימות כי בענן אראה על הכפרת
אל הקדש כי יום מענן הקטורת השלימה ולא
ימות //

היו ימים ימי כהסידות ימות בורית משיבה חוזר
ומפרש וזה עיקר הבורית והייו להטוות והליו
ומי יקלים היו יפים ולשון נהם יות העברין יולין
שידין והכמסין ומי יקלים מעורה ולדיקון הקטור
ומפני הכבוד כבוד שכינה שבהדש היתה עושי
רכת בה קדש היין קדש תהיה לכם ולו ומעשין
לא יהו יולין בקדש ולו יום היה ריוני ויתוודין
מי שהרי הקטורת קרב כל יום יולין ומשום כמה
ומוסף ולפם יוין יונה יומא כל יום סדהפריש
ויורין רעל תדיר של שחר היו יונה יומא לג
הירין ומלויוה והמור הדין שומהדין כך ולו ג
המוהר היו יונה וכן השיר שהלוים וכן על
ריושי המוהורים הם ועל שהיה שלש כמצוה
ביומא יום ריושון שמין שהיה ויורין יונה יומא
ברכת עשה שורים ויורין לכהו ורוקע הירין ומי
יומי ומי היה שומע עלי ביומא יום שליו ג
מרין עריין טום משיבי הדיוה יומא גדול יי'
ומהלל ויורד על שם שהלך הורים ומור עליהם
ומיין גדולות שהיה עליותיו כהם ברכת המוהר
טורים עליותיו והם והלוים יומא ברסת הללוהו
שורי השונים והורים יושר הגעל השורים וכת
יודרי מהום יי' היולו של התהתונים ההו ומהללו
ויורד כשוליטי יוהים מנב מערת ט על שם ג
שנויה היורין ומעגג עטן לערת יו מכיעי ט
בהומת יי' ומשום הגוה ולכה שמרין ומעדר ליפר
ומעברהם כהוישי הרגע לאוהים על שם שמ
עופות והגים וסוס והנבם לשוון כששי יי' וגו
גיוות לכש על שם שגור ומעשיו ומור עליהם
כשבת והזמור שיר ליום השבת על שם ששבת
בו יום עניד לשבות בו ביום שכלו שבת ברסת
ומשגב יי' לכה ביום ההוא

ג ומדיאות של יחידה הרין כך סרין ג
עדיהור ערך ומדיהור סהרי ט יורם
ובהגה יורם כסות בהוזה יום ט׳ כגו ומעשים
יוהם על מיותכך שליו התריב עלוזך ברכת נותן
לבהומה ולחוזה וגוה תשיעיי יי' על יוהכת השם
הריו יונה יתגדל ויתקדש יוין יונה ערוך הדין

כל שבת שיש בו הלל ומפני כבודו של הלל נך
ושומהו של יום שניתוספה שמהה על התענוג
של שבת ומוזכין לו כבור שליו והזכיר בו דבר
יומעות ומעשות נפש שכן המוערים מוזוה
בהם שמהה וזה שיין כן בשבת ובדולה שמחה
והתענוג

למנחה

רשבת ומתחיל' עמך
ורוד כיפור וסדר קדוש

בריוה עלה קדים יוקדושה הסדרין ומזמור
הוין יוחר תפילות ידעו סוף כל השבוע ובשמוהו
בשבת ומנחה לפי שהיו רגילין לדרוש הדרשה
וסדר קדושה ובלו לימכן גיולו ומשום רבה גם
יתנו עליהם עתה יותכיבה וין הגליות יתנו לט
ושנותם ותרגם והתנינן ולהכי תקנו סומך
לוה סדר קדושה בשבתות ובימים טובים לפי
שהיו דורשים עד שעת המנחה וגומרין ג
הדרשה בסדר קדושה ומתפללין שעת המנחה
ויווה ויוני תפילתי לך יי' עת רצון לפי ששעת
רצון הוין יוכלו ושתו סעודת שבת והדר עלי
מעברין זה יוהיון רסה ורינה ומצות לשותי
שכר ויוני תפילתי לך יי' וגוי טוה משוק יושבן
ומשתכרין עת רצון להם שמודים ברינם
ומשהקים עלי ויוני תפילתי לך וקורין בפרש
יוחת בתורה שהיין תהגת עורין ומשום ג
יושבי קרנות עלי היורין שבטולים המלאכה
בשבת ויושבים בקרנות העיר כדי שישמעו לכת
ומשום קריאת התורה ויקנב׳ הכי יקריון גם
לשומע הדרשה ותקין לקרות ג׳ כנגד ג׳ תיבות
שבפסוק יברכך יי' וישמרך וקריאות שיני
וחמישי כדי שליו ילינו ג׳ ימים בלי תורה התקין
ראש שלשה ימים מדבר ולא ויצאו ומים ג׳
דורשי רשומות יוצה יוין מים בלי תורה כמה
הדי ט עליו לכם ולוים כיון שהלכו ג׳ ימים בלי
תורה בליון עמדו נביאים שביניהם ותקנו ג
שיהו קורין בשבת ובשני בשבת ובחמישי
בשבת כדי שליו ילינו ג׳ ימים בלי תורה רי׳
פסוקים שתקנו לקרות כנגד עשרה בטלנים

וג' פסוקים לומר כאן ור' ויטר' לא יפחות מז'
ומוסף. ויש אומ' קדיש אחר קריאת התו' לפי
שמתחיל ומיד תפלת המנחה בקדיש אחר
הקריאה בלי הפסק ... ומתפללין

אתה אחד שאין לו זוג ולפניו:
שמך אחד כדכת' יי' אחד
ושמו אחד ומי כעמך ישר' כדכת' גוי אחד ועטרת לה
לאגד את השבת שהיא תפארת גדולה שאין
בה מלאכה כשרים ומלכים שבטלים ממלאכה
ושמחה נחלין שרים ועטרת ישועה שבימי
שמירת שבת ישועה באה דכת' לסריסים אשר
ישמרו את שבתותי וגו' וכת' והביאותים אל
הר קדשי וקריאת מנוחה וקדושה ויסודה
של תפלה זו כמ' רב' תני ר' שמעון בן יוחי אמ'
שבת לפני הק' רבון כל העולם לכל יש בן זוג
ולי אין בן זוג שהאחד יום שבת ולא אחר
יום לשאר ימים יש זוג אחד כשבת שני
משבת שלישי משבת רביעי משבת חמישי
משבת ששי משבת' אמ' הק' כנסת ישר' היא
הזוג וכיון שעמדו ישר' על הר סיני אמ' להן
זכרים אותם לאותו דבר שאמרת כנסת ישר'
היא בן זוגך זהו זכור את יום השבת לקדשו
יומתם אל יעבור אדם רבת' גבי יגל אבי יעדין
גבוה ליגבה לכן להכי ישר' אל אדם לפי
שעניהם שמרו שבת כמאמרה' רינה מינן
שאמרנו כדמצינו צדיקים כי' בון עד
שהצדיקים יודים הק' ומיד אמ' שירה שנ'
ורננו כשנעקד יצחק וראה את המלאכים
פותחין אומר שירה ויש אומרים ביום השביעי
אין ויש אומ' ולשון המורה כדכת' נכספה וגם
כלתה נפשי וזה שיכנע המורה אותם קד'
מנוחתם כת' ושמרו ושמרתי והיינו שמירת
שבת וכת' אשר ינוחו את גבולות כיתו'
ושמחו אלו יצחק שנא' יעקב ובניו ינוחו
בו דכת' ויחן את פני העיר ויש' כמ' רב'
שנים עם דורותיו הזה וקבע תחומין לשבת
הדין שיאמר יעקב את השבת ועל שם ויחן

ישר' ינוחו ויעקב ובניו היו שם שבכל עולם. ומנוח
אהבה ונדבה שאהבה ונדבה שומרים אות'
השבת גם באמת ובאמונה שומרים אותו ומנוח'
שלום ושלוה השקט ובטח וכו'. ויש אומ' כנגד ישר'
אלא נאמר בשבת שלום ושלוה והשקט ובטח כו'
ומנוחה שלימה שאתה רוצה בה ולמען כי מאותה
היא מנוחתם שמכיניהם מן העולם ועל שמכיניהם
יקדישו כו' ... יש שמפללה זו ומנוחה לכר
על מנוחתם מן העולם אחד שמשער שבת ...
ומלאכת השבוע רבת' המעשה על ידי אחרים ועל
אותו מנוחה יקדישו לך ... והמאור' ... אותה
אחד לזה נראין ומעשה בראשית כי ימים לא פחות
ולא יותר וכיון אתה לא שלשה עדים שהעידו
על הק' ועל ישר' ועל השבת ששאתה מאון
ששת ימי בראשית לג' האלהים מאירין כל אחד
בת ישראלה להעיד והק' וישר' ושבת ומעידין
זה על זה הק' וישר' ומעידין על השבת שכחו
בו ומן האמונות ומן הימים דכת' ימים יוצרו ולו
אחד בהם ולא כ' אחד כהם היא שבת שנבחר ונב
הימים ישר' ושבת ומעידין על הק' שהוא יי' אחד
דכת' יי' אחד ושמו. כי אות היא ביני וביניכם ."
לדעת כי אני יי' מקדישכם. הק' ושבת
ומעידין על ישר' שהוא אחד. שנ' ומי כעמך ישר'
גוי אחד ועל זה סמכו אנשי כנסת הגדולה וקבעו
שלשתן מנוחה בשבת אתה אחד ושמך אחד
ומי כעמך ישר' גוי אחד. ויש' ירצו לפי שפטר'
משה רבינו היתה מנוחה בשבת ולכך מבריתו
קבעו ירצו זה לזה ." יש' רב שלום גאון מנוחה
בשבת לההעשיק במאמר אלא שמתוך בכית
רבינו כל שיאמר תפלות המנחה בשבת שהכן
אסור. ועוד תקנו ישר' בתפלות המנחה בשבת
שאמרים יוסף אבות תפלות ערבית ואמרין יוסף
ביום שיני ערבי אחר ואפריקי אחרין על אחר
אחרו ומדרום שרכין ומדרום ולאיתנה
ואמפיקי אחרו ואחרין ראו הדי ... ולמשאר
ערבי ולעשות תוספת הוספו ואמרין . ו
מיום ואותוספת יום הכפורים ומעלה בן

התפלה לתפלה ישב מדר ויחום ומ״מ להתעסק
מקויה טפי ערך. ומה שאין עוסקין מקודם
לכן ומפני שהוא יוסד אליו ומפני כסרחשו הש
שנפטר בזותה שעה לחיים נשיין שוות כמ׳
ודרשות בנ׳ לן והוא הזכין ולאומרי נפשין
וספרין   כך השאלות ״

ולערב ומשכן הציבור מין
∴ הזכור לעולם

ומפני שטעמי ישר׳ שנהג ט׳ השבת ולאחר
שמוסיפים הציבור לעולם ועד המורים ורגם׳
לפיכך צריך להאריך במעד ומתפללים הבדלה
בחונן הדעת ׳ויעמוד שמפסיקין בתפלה צריך
להבדיל על הכוס ׳וסדר הבדלות המתוקנות מסור
ומנהג ׳להבדיל בין הקודש ובין החול ׳ ויבדל ג׳
אלהים בין האור ובין החשך ׳ ויבדיל אותם
מן העמים ׳בין יום השביעי לששת ימי ג׳
המעשה הוא עיקר ההבדלה ״ ויהי נועם׳
וסדר קדושה ׳וגם ויתן לך הקהל לוה׳ ומפני ג׳
שבשבת מאחרין לצאת ׳ומלאחר ישיר אדם
יהודי בבית הכנסת ואז יתפלל מעד שהגיעו
זמן ׳ את יואה ויתן עמהם ״ ענין ומעשה
ידינו של שבוע הבא שנוה עלינו לכך אומ׳
אותו בהכנסת השבוע ועוד לפי שמשה
ברכו אותו על הקמת המשכן שהיה ביום
ראשון ולפיכך אומ׳ אותו בליל ראשון ויתן
אומ׳ אותו משום בוס טוב ולהיות ביומו שבו
ומפני ומעשה ידינו כו׳ ששה ימים של מעשה
ידינו פנה עלינו ולכן ששה ימים ׳ובשבן אומ׳
ויהי נועם ואין אומ׳ סדר קדושה ואתה קדוש
יושב ומשיר שמעה בימים סוו שושן ׳
ושמע תפלותינו והבדלותם של ישר׳ ולפי ג׳
שהתחיל בזאתה קדוש נאמר והולך סדר
קדושה

ס״א ״

פירוש של מנחת שבת

אשר במאמרו

ברא שחקים דכת׳ בדבר ״ שמים נעשו/

ומזה כיון ט׳ עבלום ויכלו השמים והם טבעים
והואה ולכנה הוא והזן נתן להם ושלוש נתן
זמנם בזם ולכנה ומנה טלה ורקע להם חק
שלא ישנו את תפקידם שימחו להם כרכת׳
ויקראו אלהים לאור יום שקרא ומנה להם
מהלך שמשה ולבנה׳ ואתה תשמש ביום
ואתה תשמש בלילה׳ תפקידם ימים
שנים ושנותם כרכת׳ ישיש כגבור לרוץ
אורח׳ והוא הדין ללבנה ׳ולבנה אמר תתחדש
ודרושים עטרת תפארת ישר׳ שנקראים
העמוסים ומי בטן שהיה סימן להם שהלבנה
מתחדשת כך ישר׳ עתידין להתחדש שעשו
עושן להואה עשו מזה׳ בני כמו הקטן מונה
ללבנה שנקראת המאור הקטן ׳ויעקב
נקרא כמו הקטן ומונה ללבנה שנקרא את
המאור הקטן׳ ומה לבנה ביום ובלילה אף
יעקב יש לו וכו׳ ומה חמה יורעה אלא
ביום אף עשו אין לו אלא בעולם הזה ומה
לבנה אחרי חסרונה ומתגדלת אף ישר׳ אחרי
שיעברו מהם יתגאלו ויתגדלו ״
שיטה חנה׳ שכחי׳ ינרך׳ וגורים׳ הונה׳
עגה׳ סכב׳ לבנה ״ חלם כמנש׳ וה ראשי
אותו׳ יום ראשון ומזל החמה ׳יום שני לבנה
יום שלישי ומאדים יום רביעי כוכב׳ יום חמי׳
צדק׳ יום שישי נגה יום שביעי שבתי ״

רעלה ויבוא סוף קרבן יוממו
ופדרונו ולפרך יקרין ג׳

את הלל ויהיד ידע קורהן אלא שושה קורין
אותו ומעם דכת׳ ביה יאמרו בין ויחד
קורהו לשמם ומלוה יום היה ימו להוחו
עגנע וכרויות מוהרין הוריו הגלים דו
קרי ויהין קורין אותו בכות יום שושני
ומעם ומעשה ידי טובנים כים ׳ואותם אומ׳
שירה לפני וכוחן שירים כיעבר שכינה ג׳
מנער דכת׳ עמו יוצי כנחה ויוצ׳ על ידם
ישוע דכת׳ כי קולות אלהים תלוי ויאמרין
שירים מנער וזה לשון אדם קלב וראשי

ויודע שעשה על רשעים ולימ' הטעם ראש'
מה אין המתים יהללויה ואנו יודעין ליוסר
ביה יעשי' אותם הכפרים לנהוג ומה שכפ'
ויאהדך ואמטה כתב' ר' כופ' כה דברים ראמור'
ואני הוסיף כה לכפול ויאהדך ואמטה וטעם כי
ראשי' מוסכת סוטה ומפני שכל ההלל כפול ומשולש
קטן מן הרגיל ונוג' ה' לי לא יראה ה' לי מעוזרי
שאומר אומר הן ומן טוב להסות בה' ומן סבני
ומן טולם עד אודך יום ויאהדך ואמטה ומה
שאמ' פסוק אומר אודך אמ' הכיון לעיל כפול
אותם ונם טעם אומר דוד שאמ' פסוק כול
כריא' כסוף ומסעת פסוקים אודך אנ' דוד אמן
ויאסו הסבנים אנ' ישי ומאת ה' אנ' אמרו דוד
היום עשה ה' אנ' שמואל ומן טולם עד סוף :
הלל ולפיכך כופלים אותם ולהודיע שכל פסוק
ענין אומר מפני ענוה הוא וסוף דבר הוא מה
שכופלין על המשנה תהלל יה ונם ה' אמלוך כנגד
רשעו שהם סוף דבר מה שפירשתי לעיל ::

וקורין

בארבעה כדאמ' שייך והוס' קורין שלשה כהן לוי וישר'
שיקרין שלשתן כולן ייאו דברים אותו ומפני
דרכי שלום כהן קורא ראשון ולוי אחריו וישר'
אחר לוי ומה' מהט הדי טלוי כיון ס' רעני ואיל'
וחסר ליה טפי נמרין יקרין מראשי חדשים
ובהלל של ומער דריכה יום ומוסף יורבעה
ביום טוב דאיסור מלאכה והמשה ביום הכפור'
דענוש כרת ששה דאיסור שקולה שבעה ויוה'
קדיש אומר קריאת הארבעה לפי שמפסיקין
בסדר קדושה בין הקריאה ובין קדיש של תפל'
המוסף ביום טוב ראש בשבת קורין שבעה כפר'
היום ויוה' קדיש והפטיר קורין בפרש' ראש חד' ::

ראשי

חדשים לעולם נוהג ברכת
החדש הזה לכם ראשי חדש'
לכם הוא ומסור ביום תקדשו אותו הרי הוא :
ומקודש הוא כפרה לכל תולדותם של ראשי חדש'
החדש כל ראשי חדשים הוי זמן כפרה כדכת'
ושעירות לה' יום' הרי הכיוון כפרה לכל תולדותם.

על שהיעטתי הירח ונם לכפרה על ישר' על טומאת
המקדש וקדשיו כדאמרי' וחכמים לפיכך שהיה
בית המקדש קיים והיו מקריבין לפניך זבחים
לרצון ונם שעירי חטאת לכפר בעדם ואז היו :
מקריבים שעירי ראשי חדשים לכפרה ושכינה
אצלם ועתה לפי שאין אומר של שעירי חטאות
הם אומר כולם ומכפרים על טומאת המקדש וקדשיו
ונם שאין מזכירין העבודות כדכת' וביום שמחתכם
ובמועדיכם ובראשי חדשיכם ותקעתם בחצוצרות
ועשיתם וגו' ותשועת נפשם ואיד שומו נם זכרון
חצוצרות ותשועת נפשם כדכת' ועבודתם לפני
ה' אלהיכם ועשיתם ומזכירכם ונם אנו ומקדשי'
לפני שיכן ומכה חדש כניון ואיכ העבור ושם
איזו מקריב שעירי עזים של ראש חדש מיצן :
ומשוה סלע מעבודת בית המקדש ובשיר דוד
עמך שיאמרו הלוים שיר על עבודת לפני ומכין
ומהכות עולם תביאו להם ומה שכת' ומהכות עולם
ומהכותך על כן ומשכתך חסד וברית של זכות
לכבס תוסר ומזכירנו לבנין וגו' טוה' ומהכות עולם
שיאמרנו תביאו לנו וברית של זכות הזכור :
וחדש על זה החדש הזה לטובה ולברכה יב' דברי
משה יש כנגד יב' חדשי שנה ::

בחנוכה

קורין בפרשת נשיאים
ג' כל יום ויום שאין
בו מוסף קורין שלשה ומאחר השלישי אמ' קדיש
ואין אנ' לחנוכה ונ' אמ' את ההלל כל שמונה ולילה
הראשונה והכין שאמרנו וראש חדש טבת שחל
להיות בשבת ומוציאים ג' תורות וקורין בו בפרש'
היום והשביעי קורין בפרש' החדש שהוא תדיר
ומעניה ותדיר ושאינו תדיר תדיר קודם ואמ'
קדיש ומפטיר קורין בפרשת נשיאים והיינו של
חנכה והפטירה השורים כפי זה היינו דראש
חדש ואין משגיחין בהמנה דאמ' דראש חדש
אדר שחל להיות בשבת ומפטירין בשקלים וזהו
כן שמע ומשום דסליק ושקלים דהוי ליה :
ושבכדין דראש חדש יום הכל אין דוחי רמי :
ושואה' לפרשת שקלים כלו' היוצא ומפטירין

ראש חדש דומי לפרשת שקל׳ ולפיכך אין חד׳
ראה׳ סה ודי חדש בחדשו ודי שבת בשבתו וכו׳
ואומרין במסכת סופרים ראה׳ ואמ׳ ר׳ יצחק מחזיר
ור׳ יצחק מבהה׳ ראש חדש טבת שחל להיות
בשבת קורין מעניין טבת וחנוכה ומפטירין מראש
חדש ושבת והיינו ודי חדש בחדשו ודי שבת׳׳

ראש

חדש אדר שחל להיות בשבת
קורין ו׳ מעניין היום והשביע

ראש חדש ואומ׳ קדיש׳ ומפטיר קורין בפרש׳
שקלים כי תשא והפטרה בן שבע שנים׳ ולשבת
שניה הוא פרשת זכור וקורין ו׳ מעניין היום
ואומ׳ קדיש׳ ומפטיר קורין בפרש׳ זכור את אש׳
עשה לך עמלק׳ ומפטיר פקדתי את אשר עשה
עמלק לישר׳׳ ושבת שלישי שהוא ט״ו לאדר
הוא הפסקה׳ וסימנך וט״ו כשחל ראש חדש
בו׳ הפסקה כט״ו׳ כי השבוע ויום שני ולעולם׳
ויום הו׳ ראש חדש אדר בשני בשבת וקרי׳ הד׳
פרשת שקלים בשבת שלפניו לעולם ומקדימין
ולא מאחרין ומפסיקין משבת שאחר ראש חד׳
החדש ששה לחדש וסי׳ בו׳׳ ופרשת זכור ושבת
הבאה שהוא י״ג לחדש׳׳ ויום הו׳ ראש חדש ג׳
בד׳ בשבת הוא פרשת שקלים בשבת שלפניו
ומפסיקין בשבת של אחריו שהוא יבוא מחדש
וסי׳ הד׳׳ ובשבת של אחריו שהוא י״א בחד׳
קורין פרשת זכור׳׳ ויום הו׳ ראש חדש אדר
בו׳ בשבת קורין פרשת שקלים בשבת שלפניו ו׳
לעולם ומקדימין וקדי׳ לן כרב ראה׳ ומקדימין
ולמאחרין בשבת ומפסיקין שהוא שני לחדש ו׳
וקורין פרש׳ זכור בשבת שהוא ט׳ לחדש ומפסי׳
עד משבת שהוא י״ו לחדש והיינו ב׳ הפסקות
וסי׳ וכ״ו ופלו הסימנים של הפסקות׳ וט״ו בו
הד׳ וכ״ו׳ והשמנים ויום שני קטן כשחל החד׳
להיות ליום ו׳ וליום ד׳ סי׳ דט״ו וכשחל להיות
ליום וליום ב׳ סי׳ בו׳ וכשחל להיות ליום ג׳ ו׳
וליום ד׳ סי׳ הד׳ וכשחל להיות ליום ה׳ וליום
ו׳ סי׳ וכ״ו׳ ועוד כשיהיה ראש חדש אדר
ביום ו׳ יהיה בינהם ב׳ הפסקות אחת בין

יו

שקלים וזכור ואחת בין זכור לפרה׳ וכשיהיה
אדר בוסף ליו בוס ב׳ ליו בוס ד׳ לא יהיה בין הד׳
הפרשיות אלא הפסקה אחת׳׳

בפורים

קורין את המגילה
בלילה ושונין אותה

ביום ומשום שנ׳ אומ׳ יקראו אותם ולא אמעה
בלילה ולא ראוי׳ה לי׳ יוסף׳ אומ׳ מזמור
למנצח על אילת השחר וכן קרא עליו קורין
אותם אותו שלא דומי׳ בלילה וקריאת מגילה
מן עשיה ומשום פרסומי ניסא׳ ומשום קריאת
שיהא הם היו בוודאי הנס ומברכין ג׳ ברכות
בלילה וקורין המגילה׳ ושעשה נסים׳ ושהחיינו׳
ולאחרת אין אומ׳ שהחיינו׳ ואמ׳ שנהגו לומ׳
איש יהודי בזמר׳ וכן ומרדכי יצא׳ וכי מרדכי
היהודי ונישו אלא כי יום המתג כמעה׳ ומשום
פרסומי ניסא׳ ואחר קריאת המגילה ואומר קדי׳
ומפני שאומר׳ אומרין סוכן ולפניו אומר׳ יקדשין
אותם וכו׳ ואין אומ׳ וכו׳ ליצחן בלילה שאין ג׳
גאולה בלילה אלא ביום ומסיי׳ סדר קדושה
ואתה קדוש יושב תהלות׳ ואין אומ׳ ואני זאת
אומ׳ ואתה קדוש וזהו הטעם שפירשתי׳׳
ואין אומ׳ הלל בפורים לפי שאין אומ׳ הלל על
נס שבחוצה לארץ אחר שנכנסו ישר׳ לארץ ישר׳
ועוד דקריאת מגילה היינו הלולא וקורין שלש׳
בפרש׳ ויבא עמלק לפי שהוא היה וזרעו עמלק
ואומ׳ קדיש וקורין את המגילה ומברך על מקרא
מגילה ושעשה נסים ואומ׳ אשרי יושבי ביתך
ואין אומ׳ למנצח ומשום דכת׳ ביה יענך ה׳ ביום
צרה ובפורים לא ומריך לפי שנ׳ יום משתה
ושמחה ואין אומ׳ שיר המזמור ליוסף׳ וכן ולמחרת
אין אומ׳ למנצח ואין נופלין על פניהם ומשום
דכת׳ עושים את שני הימים האלה׳ ואומ׳ ונר
ואסורין בתענית זה כזה וזה כזה׳ וכו׳ ולמען
ואל סדר קדושה שלא ולשנות הסדר של כל יום
ואומ׳ על הניסים שחרית וערבית ומנחה בברכת
הודאה׳ ומשום מוך ה׳ יום יום׳ כל יום ותן
לו ומעין מעותן ופרשה שלישית פרה ודואה

וקורין ו' מעניין היום ואומ' קדיש ומפטיר
קורין ויאמר לו יהונ' מחר חדש. והפטרה ויאמ'
כן יום. ורביעית פרש' החודש וקורין ו' מענ'
היום ואומ' קדיש ומפטיר קורין החודש
הזה לכם והפטר' כל עם הארץ. מפ' קה' רזנ'

תנו רבנן

ארבעים ושמנ'
נביאים ושבעה
נביאות שנתנבאו לישר' ולא הותירו ולא
פיחתו על זה שכתוב בתורה יוכלו יוצאת
יוצאת חוץ ומקריאת המגלה. פי' רשי' ויצאת
מן העיר כמו פסקו הנביאים. יוכל כמו
מרדכי עדיין היו חגי זכריה ומלאכי. והיו
רוצו יוה' ר' חייא בר אבא דל חזוה' ומעברות
להריגת יוה' שירה שבימות הגוים יוצאין
שירה על הים. ומנות להיים ליום שכן.
ירי הכי הלא מעין לאתיי. יוה' ר' יצחק לפי שאין
יוה' שירה על נס שבחוצה לארץ. ומתקיף ליה
רבנה' בר יצחק הרי יציאת מצרים דנס בן
שבחוצה לארץ היה וקאמרין הלל. התם
כדתניא עד שלא נכנסו ישר' לארץ הוכשרו כל
הארצות לומ' שירה. רבנה' יוה' קריאתה זו
הילולו. רבא יוה' בשלמ' התם הללו עבדי יי
ולא עבדי פרעה הכא הללו עבדי יי ולא
עבדי אחשורוש סגולה.
יוצאי עבדי אחשורוש ואנו בין לרבא בין לרבנה'
ואקשיה משנכנסו לארץ לא הוכשרו כל הארצ'
לומ' שירה. פי' בין לרב בין לרב נחמ' דאמרי
עבדי אחשורוש וקריאתה זו הילולו. הוא לאו
הכי הוה יוה' והתניא לא הוכשרו. ומתרץ
הספר כיון שגלו חזרו להכשירם הראשון.
סליק סדר פרשיות הדבר פורים.

ארך

לארבעה עשר משנת יורם
ויעיין במנוחתם בירדן ההוא
לאור הנר ומפני שהנר יפה לבדיקה מדי והכנסו
הזורין ולסדקין. ומיהום ראשון שאמינו כל חמץ
וכמה על ביעור חמץ כוה' על ביעור חמץ שאינו
עדיין וכמר. ולשון ביעור השבתה כמו מעתי

הקדש וזן הבית ולאחר שיבדוק כל הבית יאמר
כל חמירא דאיכא בהדי ביתן דלא חזיתי'
ודלא ביערתיה לבטיל ולהוי כעפרא דארעא
מהו הדירתה וזה שאמרו ישראל כר יהודה
דיוה' ארץ כעשר חמץ יולין שריפה. וזה ב
שישייר לאכלו ישמור יפה שלא יגרע
החולדה והיו צריך בדיקה ואחרת כבראשונה
ואחר יאחר יוכלה ישרף הכל וזה שהשייר
לו מן החמץ.

פסח

שהוא לאות מחר משבת
יוסור לאכזית ואינות מעיב
שבת שהיאשוכם יוה'. ומשום הידור ואינות
הרין יוכל ואינה בו ודין וחיתון היו הרקשו
ואינות לפסח במיוחד פי' כת יעי' יוש ואינות
וזה עשית הפסח אינו אלא ומשכה שעות
ומהינה ואילך ויוכלות ואינה עני הורקשו לא
לאכלות הפסח כרתיבו דיוה' יוכל ואינה כוהן
הזה יוחר הינות לא יינה ירי הוכתו. ומסור
ליוסה ואינה והספר יום קודם שיקדש היונה
והלו שנ' מערב תיוטו ואינת שיהיו הכב עלין
והיוטו ואינה בערב פסח קודם לזה שעושים
הסדר כולו כי על יורוסתו בבית האדם ולוקח.

אתה

כהותנו ושון הוקרין ויבחר
כורעם יוחריהם וכל העם.
יוהבת יוותנו כי ולאהבת יי' יותכם ואינת על
כי יוינה יי' בעוון. ורוממתנו וקדש יי' עליון.
וקדשתנו מיעותך. והתקדשתם זה קידוש
ואינת. וקרבתנו וכו'. וירביו יותכם יוו' ותנוה
וקריבת יותסן לפוחה. ושמך הגדול כי שם
יי' נקרא עלינו וקדשין יותה היום בתפלה.
ותתן לנו יי' אלהינו מוהכה ומועדים שיבר'
וקדש בתפלה על הכוס. וזמן חירותנו יבור
יות היום הזה יוסר ייצואתנו ומוצרים. ומכיה
היון קידוש מוהכה שיאחר יותנו מוהכה
וקריו זה היום ומקרא קודש יהיה לכם והוין
יכר ליציאות מצרים ברכת כי בו ייצאות המצרים

והטייוע ופ' השייו עליע סוה' הכוז עליע
יות מרמת וומשרך מרסה כי ימיק יי' יוהיך
מל הסיותר וכל ומעשה ידיך והיית יוך שווח
וההו שישר ושמון ושוווחה על יוך שווח ;
כושר ריביותה ויזוורת ומריע '' ויום הו ערב.
פסח כערב שבת יוו' ויסון יוהר התפילה
וומג יזכות והוותם ומקדש השבת '' ויין
ומקדשין על היין בכית הכנסת רווה שנתגו
לקדש כל השנה היינו ומפני היוורחים שהי
ונהגו של ריושונים ליותו יווורחים שוהכ־
נכית הכנסת ומפני שיוין להם יין ויין דיוו
יוליו מוקום סעודה וכ"ליי פסחים יוווריע
יוכ' על שכישריו לין יופחית מיורבע כסות
וכיון שיש להם יין יקדישו ולעמן ויוין יווו'
מוה והליכך מיון דיין ומקדשין

סדר של פסח

משוומקדש על שווחע על הכוס יוו' כערב שב'
וימוו ט' ובורי פרי הגפן ויומר בחר בנו
ויוין יוווו' על הכוס עשיה נסים שהרי על
לו' ברכת גיוולה כסוף הוו' יות כל הניסים
היוון יוכל יווו' שהחיינו ומטו ידיו וומכן
על נטילת ידים ומשום ריערך לטבל הייך
שוובך עלין מריופרי היודו' ויטבל כחרוסת
ויוו' ר' יווליעזר כל שטיבול מושקין יורך נט'
ידים והדו טיבול ריושון וכינגו ומינהג־
היוויענית וומה חיביה ליוכות וופקוון
והחיביה יניח בין שתי השלישות דיוו' רב ;
פפין הכל וודים בפסח שוונח פרוסה בתוך
שלימה ובינע מיוי טעם להם עני ית' זהו'
דרי ביה להם עני וריושונים חלוקו זה' יש
יווו' וכינע ודיוו' יופרוסה רווה דרס של
עני בפרוסה שכיוע יופרוסה ליות ליה הד־
שוו' יוף כיון בפרוסה ויש יוווו' רעל שלוו'
מינעו ומשום דרס של עני יופרוסה וומניח
ישולו' לעיר לסיוומן ויון יושולו' ונהגו
דהיו ומינה ננן הוומבחר

הא לחמא

יריע ונן היוגדה יוליו כסגו' שהיו ודברים
לשון יוהוי' והיו ודברים יווהם לשון יורמי'
כרי שיבינו הכל עה ונשים וישיוון והו משתה
ליומר הליוה ומיעה ובייוושו והו והם עוני ;
שיוון יוכוליע טורים ויעריך יודם והגבה
הוויטת כדו' וריוה יוו' תם 'כל דיכפין ויין
לו ומינה יכיו וייוכל וכל דיצריך יכין ויעשה דין
הפסח עימע ליומר ירקות ויוכידון יחהו
ומר לפסח דהיו' ויפסיד ליוו כפסח ווווש דיוו
וכגל וליו היוופסח השוכיו טונה זו עברים
לכל לשנה הבויוה בניה חורין שנניוו וככל ''
וווהגן שיני וויורבע כסות 'וכיון הם ליוכין
שיווו כוסט כי ישיוולך בנך וההר' ויום יין
לו כן הכם לישיוול וזה עשוחנה הויז שויוון ;
לעינוו וגהכי כל יודם יוווו וזה עשתנה ונשום
ישיוול בנך שבכל הלילות ינו יוולין רינה חורין
רינה ומינה יוו זהו ינו זהו והלילה הזה הולחם
שעל השולחן ומיבה הוין שיור ירקות שיוע
ונהור' ייון ינו וטבלין יוכ' פעם יוחת שיוע
יוווכלין ייך יודן ינו וטבלין בחרוסת והליו
הוה שתי פעמ' יווחר שטיבלנו כבר על היירך
עוד פעם יוחת מירור ינו עוררין לשבל ויש
לו' שעל כן והגו' שבכל הלילות ייון ינו וטבלי'
על ידי מיכה ב' פעמ' יוחת דורם ברכת הפת
ויוהד ליוהריו ויוין ברכת הפת פוטרתן ''
והסוכן שכן היה דרך שרים ובני חורין בווו'
הם' להסבע הויישות וגוטים על ידי שוויוו
ויוווכלין ווהכי ותיקנו בל"י פסחים ליושות
כן דרך שירה וחירות ווזה שינו כן עושין
ינו עושין יוחר וומנהג ומקוויגו שיוין ודרך
שרים להסב כן ''
ב' בריס היינו סוגוד לכ' ישיוולך בנך מה
'' ויוורת לבנך עבדים היינו 'טוו' וגם
שינו ומסובין דרכו חירות הלילה הזה ומפני

שעברו הימים לפניה ולפניהם י״י להיות השם
ויום לא שהתחילו עדין הימים שם שכן
יאמ׳ שני תלוה הכה׳ הכדאים כמו הוסד שיאמר׳
זה וזה של התוספ׳ כי מצות ומצרים יותר וכ׳
והכין הוא ונשותיו ואפי׳ שנעבד כמו המקום

ב כל׳ נין שם ויקום והיו וספרים ורבי
דרוש היה שהאומר מציות ומצרים
כלות עפי׳ מציאת יש סד מציאות המצרים ואין
כלות כקריאת שמ׳ שהיית׳ סמר שאין הדין
להזכיר מציאות ומצרים כלות דכת׳ ימי חייך
ולא לילות ומציאת אין יוע עתון יולא כוס
עד שדרשה בן זומא כל להכין הלילות ואמר
נתנו לקריו פרש מציאות כלות״

ב ן שבעים שנה כיום שעתותה נשיא
תחת ימן שהשען בן גמליאל והיה בחור
ולא רימה להיות נשיא תחת ישבב שלא היה
כי יום בן יח שנה ואמרחיש לה ניסין ויאמרין
לה תחני סרי דרי היאורתין שאותה של שנה
לשנה סגו לזקן והיינו כבן שבעים שנה ולא ו
זכיתי שתאמר מציאות ומצרים ולא שבני ואמש״

ב ין הה׳ הך׳ נמר יב׳ ויתגע שוקום כשכן
שם כנגד יותכנה כנים ורשיינים שאין
מעת יאחד נתנו ד׳ פסוקי׳ של יאחד שאלו לב׳
רעתו׳ וזה העדות והחוקים פסוק הוא ולכך
קוריו לזה הבן חכם שכהם׳ שואל שהרי שאין
מפטירין אחר הפסח אפיקומן מלא פסח
ונתנה ויאמר וזה העדות והחוקים וכו׳ ועיקר
אכילת פסח הוא ואומרין אותו אחר הגדה
ועשין את העיקר טפל ואנו אומרים לו
שכך הדין אין מפטירין אחר הפסח אפיקומן
לא גוז ואין כי אין מפטירין אחר אכילת פסח
משום אכילת אחרת אלא ואחר אכילת פס רק
אפיק ונים ייגנו וישן ולא יאכל אחריו כלום
כדי שיהיה טעם הפסח בפיו ע״ו אפיקו ו
ולאו ויאכל לדיעה סעודה הראיון של אכלה
ולא יאכל אחר׳ ע״ו אפיקומן אפיקו ואינ
ויאכל לדיעה סעודה אחרת ומפטירין סעודה

הנפטר ואמר כמו הפורש ואמר ולהבי אומלין ואמר
שאין אפיקומן אחר כל אכלות וכו׳ לפסח ו
שמוש על השמע שפסוק זה שהוא קורב ו
כאומרו קרוב לסופה כת׳ וזה העדות והחוקי׳
אשר צוה י״י אלהינו אתכם הראשו׳ אתכם ולא
אותי לא ימ׳ הכי דאותכם קרין כלו׳ אותי ו
ואותכם ואין זה ומצייו עימו וגן הכל עבודות
של הק׳ ומשה לכם העבודה ולא לו והוציאו ו
עימו וכלל עבודות הק׳ וכפר בו שהכופר עיקרות
כולו כופר בו דכת׳ ואשיאתם את כל ועבדיי וגו׳
וכה׳ ויה אני י״י אלהיכם הקהה את שיניו ועש׳
לו דהיין שינים שהשיכהו כאותו והאומר לו
ולא לך שאותה ישע ואומ׳ שאין פסוק בעבור
זה וזה העבודה הזאת לכם יוכ׳ הכי תשובה
המלא הוא לו של ומלה של פסוק בעבור זה
סכ׳ ועברתם את העבודה הזאת לכם וכה׳ ויה
שבעת ימים ומצות תאכלו ואחריו סכ׳ והגדת
לבנך בעבור זה כלו׳ בעבור מצות הפסח ואכלות
ומה עשה י״י לי כיצאתי ומצרים וכון דעשה
י״י לי דאי עבודת פסח ומשהוא שואלו וזה העבוד׳
הזאת לכם תשובה עשה י״י לי״

ה ם וזה הוא אומ׳ תם קריאה לפי שאינו
יודע לפרש דברו כמו החכם וגם
אינו רשע להוציאו עצמו וגם הכל אלא סותם
דבריו ואמ׳ וזה טעם של פסח ואמרת אליו מחוז׳
יד הוציאנו מפסוק וזה דיות הוא והגדת וגו׳
כלו שאלה״

י כו׳ ל ואומ׳ חדש יכול לו שאלה
היגדה זו מראש חדש שהרי
סת׳ לעיל וגו׳ והגדת לבנך ועברת את העבודה
הזאת בחדש הזה תל׳ ביום ההוא כלו׳ כיום
שעושה עבודה דהוא אוכלה עשר ששוחט
את הפסח וכיון שכתב לעיל יכול ולה׳ היגדה
מבעוד יום תל׳ בעבור זה כלו׳ רואה שהפסח
והמצה והמרורים לפניו ואומ׳ לו והפני העבודה
זו שעשה כי מצרים וגאולתי בעבור זה כלו׳
בעבור יב׳ שעות בו מוכין זה לילה״

מי תחלה עובדי עבודה זרה היו דתנן מת׳
בגנות ומסיים בשבח ופליג׳ רב ושמו׳
מתחיל בגנות ומסיים בשבח היינו מתחלה
עובדי עבודה זרה ומכאן ואי׳ עבדים היינו ושמו׳
ולמחייהו ואולך אותו קום התהלך בארץ ואחר
את ארץ ישמעאל ובני קטורה לרשת אותו כי
יהושע ועשו וגו׳״

ב יען ששומר הבטחתו לישראל שהבטי׳
לאברהם לגלות והשיבו ממצרים שהק׳
וחשב את הקץ למנין את הגזרה מברית
ויהי מקץ שלשים שנה וארבע מאות שנה
ולעשות כמו שאמ׳ לאברהם כשכרת לו ברית
בין הבתרים כי גר יהיה זרעך ומשנולד יצחק
וחשב ארבע מאות ושלשים עד שנולד יצחק
ומספר עוד בין הבתרים וזהו ויהי מקץ ל׳
שלשים שנה וארבע מאות שנה רק ל׳ שנה
היה אברהם כשנדבר עמו בין הבתרים וארבע
מאות שנה משנולד יצחק ועד שנגאלו הרי ד׳
מאות שנה ושלשים שנה״

ה יא שעמדה לאבותינו היא ההבטחה
שהבטיח הק׳ לאברהם וגם את הגוי
אשר יעבדו דן אנכי שהרי לאבותינו ומעולם
לא עמד כל אות הקמים עלינו להכותם רגבי׳
והצילנו מידם״

יצא ולמד שכך היא שהרי לבן הארמי
עמד על יעקב לעקור את הכל והיינו
לו יותר ותרעה כדכת׳ שהרי לבן הארמי עמד
על יעקב יותר יותר רעה לאבדו וגם השלום לולי
שהיה לו הק׳ דיבור לו השמר לך מדבר עם יעקב
מטוב ועד רע וגם ירד יעקב אבותינו למצרים לגור
ויהי להם מצרים ואלו ההבטחה שהיה לו יגעה
על פי הדבר שיותם על ידי מכירת יוסף ירד
לשם ולא זה היה על פי הדבור לקיים זה שנ׳
כי גר יהיה זרעך ויאמר היה לרדת משלשלאות
של ברזל כאדם שהולך בשבי אלא שהק׳ חס
עליו והושט לשם על ידי יוסף שנ׳ כהלכה אותם
אושכם וגו׳ וארמי אובד אבי עד כאן וגו׳

וכל ההגדה ומספר הוא דרש מוידוי בכורים
והיינו דתנן ומתחיל מארמי אובד אבי עד שהוא גומר
כל הפרשה כולה ודורש כל הפסוק והולך ויגר
לשון גירות והשאה כל לפי שעה ולא להשתקע
לקבוע שם ישיבה כדכת׳ לגור בארץ באנו כי אין
מרעה ומאחר שהיה מרעה לא היינו באין ועשי׳
מרעה בהדור״

ב והי׳ ושם ויהי והוא ומספר ומצויינים
ומתוקנים לפרות ולרבות לשון מצויינת
מצוינות פרושות מדרך ארץ שפירשו ומשמרי׳
משכבי כל העריות כל הק הילוד ולשון עינוי ג׳
פירוש תשמיש כמו יום תשמה את כעניי׳ ג׳
וירא אלהים לשון תשמיש כמו והאדם ידע
את חוה אשתו והכי קיימ׳ וידע של בני אלהים״

א לו הבנים כל הבן הילוד היאורה תשליכהו
ובנים קרי עמלינו לפי שכרים ומכוחינו
ונאמר של אותם כדכת׳ כדי ורישית אוני״
זו הדחק שהיא את הכסיחות מצוה על ירושלים
וכמו שזה נאמר בדין בחוב והיינו כמו ונגלה
שכינה שנאמר ועבר כל ועבר מצרים והכה
בכורות רבת מצרים לעיני״ זה המטה
שעשה בו נסים ושה את האותות יהיה הדם
שנהפכו המים לדם״

ב יד חזקה שתים שתי מכות וכן כולם
מצינו והודישו פסוק זה עשר מכות
שהכין וסופם היה נותן בהם סימנין ולא היה
המפרשם מפירוש על ידי סימנין היו זה ג׳
מבריתו לעולם ר׳ יהודה דצ״ך עד״ש באח״ב כדי לזכור
לעולם ישנה דרך זימה ויש ומפורשין טעם
הסימ׳ דם ומפודע על ידי התריאה שהיה ותרה
בו עד שלא הכה ובם שלא כהתריאה והכין
סימו הסו׳ ולכי שלוה ושנה ככתוב ראן שבשליש׳
מעשן אותו לכיפה בלא התריאה וכן שנב
ודבר היו בהתריאה ושחין בלא התריאה וכן
ברד וארבה בהתריאה וחשך בלא התריאה״
ואי׳ מ׳ כי דצ״ך על ידי אהרן מטה היו ג׳
ומעש׳ היו על ידי משה בלא מטה באח״ב

על ידי משה כמוה ולהכי עשה בו סימנים ר' יהוד
ור' יוסי הגלילי מוסיף על המכות ודורש כי ;
שמצרים שנ' אצבע אלהים היו המכות ועל הים
שנ' יד שהיו חמש אצבעות לכך ׃

ר' אליעזר אומ' ומנין שכל מכה ומכה שלק'
כן מצרים כן על הים היו ד' אצבע
לכך פורענות של מכות ארב' ועברה וזעם וצר'
ושלם היו על ידי משלחת מלאכי רעים. ור'
עקיבא מוסיף וחרון משלחת מלאכי רעים
למכה חמישית ׃

כמה מעלות טובות למקום עלינו כמה
מעלות של טובות יש למקום עלינו ;
שעשה לנו והוסיף לנו מעלה של טובה על ;
מעלות. אילו עשה בהם שפטים עשה גם
באלהיהם כדכת' ובאלהיהם עשה ה' שפטים
ואמ' במכילת' של עץ נרקבת של אבן נמוחה
של מתכת נמסת מכותיהם והיי היתה
י דשה להם וגם הכל וממונם רבת' וינצלו את
מצרים שעשאוה כמצודה שאין בה דגים
שכל ממונם נטלו וכדרשת' ים סוף נטלו ממון
יותר ממשל מצרים כדאמ' תורי זהב נעשה
לך עם נקודות הכסף ובביזת
הים מצרים מרובה שהביאו המרגליות וספק
יתכן שלא היה והספיקן צריכו יותר כי
הממון היה שונם שעוו כל ... שמצרים כד'
שמעון והשבת למנוחה והיא מעלה
גדולה לישר' שהיא אות בינו ובין ישר'
ושבת ניתנה קודם ביאתן לסיני ולפני הר
סיני. ומעלה גדולה שמשלו עליהם וגם לא ;
שלטה בהם ריחה והקריבנו את התורה ;
שהיא חיים עושר וכבוד. ידי חובתו של
קריאת ההגדה ומרק עד גאל ישר'
הכל ומפריש ממרבי פסחים ואומ' קנו' ואמ' יתן
ומריך להגביה ואינו משיאמ' ואינו דן ואינו
להגביה המרור משיאמ' ואחר זה מרור ;
ימינו וממצרים. ואומ' הלל כשם שאומרין
ישר' כשיצאו ממצרים ואומ' הללויה הלל

זה ומי יאמרו ישר' ומשה יומרוהו ברכת במצות
שיום לא ייצאו יכותינו היינו עבדים ולא שהיינ'
יוחנם וגאלנו יונחנו היינו לכם לחירות ומשעבד
לשונית של שבח יש נכון הללויה ומה הללויה
היינו העבדים כבר עשה לשונית של שבח
שיאמ' דוד בספר תהלים ריאה ר' יהושע מעשר
ומאמרות של שבח יאמ' דוד בספר תהלים כוש"
נציעח בנגן בשיר במשכיל במזמור בתפלה
בתהלה בהודיה ובהללויה וקראו שנמלך רת
הללויה שכלל שמו שבחו בבת אחת ׃

עבדי ה' ולא עבדי פרעה. ממזרח שמש
ומקום הריחה שמש ועד שקיעתו
רחייע כל העולם ומהלל שמו של העולם ההול'
יוחד ברכת כי ממזרח שמש ועד מבואו גדול
שור בנים. המגביה לשבת ומגביה לשבת שהוא
יה ומשיר ומושיבי לרואת נשורים ובורין שהו
דר משורים ובורין העליונים ומכה משורים
ובוראן שמחזיו מודים ומעפר דל המושיב ;
הדל עם נדיבים עשירים ומושיב עקרת הבית
שמחת בנים ׃

בצאת ישר' ממצרים מעם לועז כלשון
שאין לשון קדש. זרי הכי היתה יהוד
לקדשו שקבל מלכות קו שריגב. מציין ספק
הים והקדיש שמו של מי כשבו ומשלו של
שבט והוא ישר' והשואלין הים שקבל מלכות
לשם ירעם שלא יטבע הינוקין והירדן יסוב
לאחור והוא כל העולים ההולכים אל הירב' ;
והר ומניהו נגע וההרים רקדו כאילים ומפחד
כסת הרים והיו אומ' מלפני אדון חולי ארץ
התפחדו ארץ. ומי הוא האדון לאלהי יעקב
שיגיעו לישע עמו שהוא ירדן על כל שהוא
יודע ההופך הצור אגם מים. והחלמיש למעינו
מים ההופך למעינו מים מחלמיש שזה ידו הקב'
ושורש הרים ולפי כך היו הרים וגבעות הד
ומתפחדים שלא יהפכם. ותקן עד כאן הגיע אומ'
בית הלל עד חלמיש למעינו מים ומתקב'
בקוולה. ר' טרפון אומ' גאלנו עד גאל ישרא'׃

עד לפני שיגיע לפרפרת ירקים ומטבל בו ומברכין
ישר שהם רבים ומכונים קלות וגרים להוצי
מחלוקה ושכיר להוציא שבת ישר שהיו עשר
והכונה שתהיו שוהים בהם. פרפרת רבי שיהיה
אין לאכול כעין ריבה ויגהו. וגם. לפי ירקים ומטבל
בו ההו ישר וגורים. עד ירקים ומטבל בו יאכל
ישר רסת יות ומטבעת הלבנים. לבנים שהיו ז
פשטים ומטבל ההו ירקים ומטבל בו שהיו רבים
טובות ומפני יבוא להם מיושבות מתו של
ריבן העם כל יחיד וגרים להששו קם לתקן
שהיו ומזהירים על היושבות ולכתוב תקן זהו
ומיושבות ירים יוכין שהו שדרשו הם. יוכין
כי אין יהדו יוכין יותם כי אין יהיה כך יוכין.

ב ירקות ישר ומזערים הרגה יהודה
לדרשו שהיה הלך וזהו ומוסיף על
פרכים ואומר כך ובקצת יהודים על מוטיבי :
עקירת הכית ריאה. דיו לא המעשה כי יום ושוחן
המעשה שיתקן לשוחן הגדול כמו כי לזה יאמרו
הגרים יהיה כן לדרשם ויאמה כשורים ולא יותר
המפיק המעשה. ונטל ידיו ומברך ויאכל
שנטל ידיו לטיבול ראשון קודם הגדה
נטל עכשיו וכן ריאה. ואחרי הגדה יוסף
רעתיה ונטילה ראשון ותקנו לנטילה סעודה
ומברך המוציא על השלחן שעל הפרוסה
סתם לעולם אינו יאכל עד שיקח הפרוסה ויברך
על אכילת מצה ויאכל השניהם כאחד ומשום
להם עני ויברך על הפרוסה על אכילת מצה
וזה שיברך ומברך המוציא לפרוסה לפי שיברך
עשין מצות הכוסות. והדר יקח יוסיף והביא
ומור וזהו יהדרש יוסיף שפי המרור
ומדרשו על שם רחם רחמנו עלינו ופירש
ומברך עליה על אכילת מרור ויברך ושוקעו
בתוך החרוסת ומשום דקפה הויא יורם של :
חסין והחרוסת הויא זכרון הטיט כהן. ויאכ
יוכלנה כזית הכורך והדר יאכל מרור בלא :
שיכול רחמנא ובכלל קפיה וסיק עם מצה
ומהו יעשה מן המצה השלישית שיעשה

ואלו ג' מצות ויאכל כל מצה וכל שכבו ובר ואחד
כאלו שהיה כורך ב' פסח ומצה ומרור ככה יוחנן
ויוסף ומשום שלא ומן ומצות ומרורים יאכלו
וזה שעשה הראשונים לעשות ג' מצות לסדר
יעקב הסדר ומשום ריאה. רב הונא הקמחים וד
והכביצות של גרים שלא ההדריש ומלין יותם
כיסו ותם ובלבד שיאכל כזית מצה כמאכלה
שיהיו בה שיעור לשם מצה ומצדיק ולפיכך
משלש מצות כדי לשוחן יפה לשם מצה וד
ולעשות ובל יוחת המצה ויוש דעתיך עד
שיעור לכל המצות מיזה ריום יאכל יוחתו מן
המצות השלשה יאו ומצה של אפיקומן יהיה
ומצה יוחית סיקוחה ויאכל וישעם אפיקומן
לבד הפסח שום שהפסח כולו לשבע לסוף
הסעודה כדי שיהיו טעם הפסח בפיו כך יהיה
טעם ומצה בפיו לאחרונה וכן רוצות אפיקומן
ומו לפסח ולפיכך יאין אוכלין אחריו כלום
כלו שיני כרך של פסח שלא היה מצה אלא
כוונת וישו יאה. וטעם הכוסה ומצה כמשנה.
ר ומוזגין כוס שלישי לברכת המזון כוזגין
ומוזגין כוס שלישי יברך עליו. ומוזג כוס
רביעי וגומרין עליו את ההלל ויאמר עליו ברכת
השיר ויאמרין ואחר ברכת השיר רב יהודה
יאמר יהללוך ר' יוחנן יאמר נשמת כל חי ומן רביעי
גומרין עליו את ההלל ויאמר עליו הלל הגדול.
אמר ר' טרפון לפי יאמר על כוס רביעי ואין
ומוסיפין על ד' כוסות כי כנגדן יהיו על ד'
כוסות הגאולות בשר המשיחים ויש יאמר כנגד
וארבע לשונות גאולה והוצאתי אתכם והצלתי
אתכם ולקחתי אתכם וגאלתי אתכם. ולפיכך
שמע בין כוסות הללו אם רוצה לשתות ישתה
בין שני לשלישי בין שלישי לרביעי לא ישתה
מהודו ופירש את ההלל

לא כל אלו לפי שהזכיר ולמעלה
גאולות ישר ומצרים. כמש דוד
רחמים גם על שיר גאולת ריאה. ואו ומעניע
כי יום ולענין המעשה ומיוחד כי לשוחן יתן

כי אם כמוך שיאמרו הגוים איה נא אלהיהם
ועליהם ואמר אלהינו שאלהים בשמים ובידו׃
ישועות ונפלאות כל אשר חפץ עשה וגם יעשה
כי לא כפסלי עמים עצביהם כסף וזהב ומה
יועיל והפסלים לכלום ועושיהם יהיו כמותם וכל
אשר בוטח בהם יהיו כמותם אבל ישר' ועושי
הבוטחים בי"י ותועלים כי עזרם ומגנם והישועות

י ברך יראי י"י הם הגרים׃

רק וכמו יברך והוסיף על פה אלהים לא ירבה
ויאמר הדבר ישוב וברך את ישר' וכשיאמ
רומים אותו וברך אותם כרכת כל הרוממים
אשר יזכיר את שמו יזכיר אותך ומברך
ולפי שישרא' ובית אהרן ויראי י"י רוממים את
שמו ובזכיר יברכם והייתך יברכם שיוסיף עליה
עושה שמי וארץ והשמ' כחר לו והארץ נתן
לבני אדם ואלו ולשבח על בריותיה ומעשיה
אלא ולזמרים כי ימים והאלים ושמותם יום׃
אנו וכיוצא בנו שיודענו חיים נברך יה ונעתה'
עד עולם ... וכמו יברך שאנו מברכים אותנו׃
רומים השם ומברכים אותנו הוא ומסכים
ומברך את בית ישר' ואת בית אהרן כרכת
ושמו את בני ישר' ואני אברכם׃

א הבתי כי ישמע י"י ומסכים על ותפלה
שיה עלים והם לא יראו יודעים
אם אלא ישמע ואהבתי את י"י כי ישמע
קולי ותחנוני כי היתה אותנו לי לשמוע ומה
שיקרא לו כל ימי כי אותנו שמושעת הן׃
כשיתפלל אותי הכל ומות ומיצרי שאול יד'
צרה ויגון אמצא קולותי יקרא שמו ייגז י"י מלט
נפשי והיו והיום ושומר פתאים פתאים
ודלים כמו פתאים עמו ועמשו ויוה בשפרי
פתאים זה ודלים ויאמר שוב אות ומן הוריש
אלי יוני והושיע ויושע אותי ואלהי ולפיכך
שובי נפשי ותנוח כי י"י גמל הפרין עליכי
ויאמר אותי ותומת כמו עמוקות יתהלך
את עלי והדמעה ואת רגלי ודחי ואתהלך
לפני בארצות החיים׃ על כל יראי חיי שיובי

בארץ החיים׃ על שובי נפשי ותנוח כי י"י
גמל עליכי וגמל הלינך נפשי ונפלותי וגאולתי
ואתהלך לפני בארץ החיים בארץ ישרא'
שקוראים ארץ החיים לפי שאמריה היין ונה'
האמנתי ואתאונן אשר דברתי ועניתי אשר׃
ר עניתי ואני ואמר לשון עני ונפלות מספרי כלותי
משיאמרתי מספרי כל היורם כזב כל הנביאים
נביאי הם שהתנבאו עלי ועל גאולת גלותי׃

ק מה אשיב לי"י על דירות שכל תגמולוהי
טובים עלי ולפיכך כוס ישועות אשא על ישועות
שעשה לי וכשמו יקרא' ואלו ולכתב נדרי
אשר נדרתי בגלותי ישלמה נגד כל עמו
כי יקר וכבוד מעינו לראות חסידים ועתידה
ירושלים נדרי כמו שפירש ואלך ועתה י"י לפי
שאני עבדך בן אמתך הייתה ופתחת מוסרי
גלות ואוכחה לך זבח תודה נדרי אשלם ובית
הייסורין שהוא אוחז ויובזעה שיעריכן
להודות וכשמו יקרא להודות לו כשישלם
נדרי בחצרות בית י"י בתוך ירושלים׃ והללוהו
כל גוים ואומרים על אשר גבר עלינו חסדו ואמתו
את הכין שרמז לנביאים לעולם ולפיכך הללויה
ומסבב על הדורות כגוב שיה לתפלה׃

ה ללו את י"י כל גוים ואומים דעתו
ויאמר להם הודו לי"י על דירות שעשה לנו
כי טוב ואת הדין טובתו כי לעולם חסדו עלינו
כתוב כי טוב י"י לעולם חסדו וכן בית אהרן
והגרים יודות סוף כן ואמרו הסדו שעשה על

מן המצר קראתי ענני במרחב יה' קראתי
קריתי אותם ועני והמצייבי ולמרחב
וכיון שהוא עמי לא יירא מאום אדם כי
מה יעשה לי וכיון שהוא כעוזרי ומבטח
שאני כשונאי ולפיכך טוב להסות בי"י מבטח
באדם ובנדיבים כי אין להם תשועה ועזר׃
כשיסבבים אותי כל גוים להרע ומבטחי׃
בשם כי אמילם אמרים לשון זה ואמרה
לכתב ירושלים שהוא לשון מילה וכמו אלה
ברכב ואלה בסוסים ואנחנו בשם י"י נזכיר׃

ויוצ׳ כשם יי׳ שהזכיר יוצ׳ ם השם כשעשׂ
והחריון וונסככן ליון ווויניו להם וכשוווסיפם
עד לססני רועם כוש קורים והכל כשם יי׳ ז
כשהיית׳ נוהה וסכור ונפשו היה עוורי׳ כי עד
וזמרת יה וווריתי היה ריהי לי לישועה ועל ז
יוותה הישועה ירונן יעריקים ויוואורו יוזין
יי׳ עשה חיל וגם יוני לוו יוורית כי יוחיה ויום
ועשה יה ריוניב שישיעו לוו הודיתנו לכך
פתחו לי שערי ינרק שערי יהוש
שגהיות ינרק ויכויו כם והורות לו כי זה הש׳
היזו לייי׳ ינריקים יבויוו כו והורות׳ וגם יוני ז
יוורך כי עניתני היתה לי לישועה ויונו רוונה
עתה לוכן שוינוסו הכונים ותהיה כבנין ויוחרי
כן היתה וכתה לריוש פינה כפינת הכנין כך
יוני שהייתי ויוווסה סגולות שוויוסין כי הכל
ועתה נשוכי הגלות הייתי לריוש פינה שכן
קוריו לי יוכן כוהן פינת יקרת׳ ווויי שהיה יכול
לעשות ריוות יוזם לוו כי יד יי׳ היתה ריוות לפי
כך היו יוווו׳ וריוות יי׳ היתה ריוות והיו פליין
מעינע זה היום יוטר עשה יי׳ נגילה זה ז
שהייתה לריוש פינה נגילה ונשמח כו ונכקש
יהודים וכוזו׳ לפניו״

א נו יי׳ הושיעה נון׳ שתהיו גדולה
לעולם והיש׳יזה נון יוות הגדולה ז
שתהיו וריעלות והולכת׳ ויוחרי הגדולה
כשישיזו ישר׳ כתורות לכית יי׳ כרן הירינו
וווסכר יוווויו להם כרוך הכוו כשם יי׳ וווסכ
על יומיו כם יוורה יי׳ כיכע יותנם וכית יי׳
יוסרו חג קיבניכס מעכותים עד לוותר עיירי
לע וכיריכם על דיעות הוונכח וכשעה הזיכה
היו ווורים על תנותם רסה׳ יורו ליי׳ הסדו׳ ז
ונפליוותם על בני יודם׳ ויונו יונ׳ יותה ויוורך
כי הריכיות וווסכר נפשי יוהי יוורוותך ז
ויוווזר לכל הודו ליי׳ כי טוב כי לעולם הסדו
סו״ף׳ // [illegible]

ביום טוב ראשון

קורין חמשה בפרשה ושמו זה׳ שקורין ג
ביום טוב ה׳ קרוות שנפסיק ייוד יי׳ פני יוזין
ויהוש ויווו׳ קדיש׳ וקורין בפרשת המוסף׳
בפנחס בחדש הריושון כוורכעה עשר יום׳
וההפטרה ויייוור יהושע׳ וביום טוב שני׳
קורין ה׳ בפרשת שור יוו כשב יוו עז׳ ז
ומפטיר כדיותמול בד ויש׳לח המלך״ ויום
ג׳ שהריז חולו של מועד מוציין שתי ספרי
תורות וקורין ג׳ בפסוק׳ קדש לי כל בכור״
והירכע׳ והדיכתם יעשה ליי׳ שנפרשה
בחדש הריושון׳ ויוווו׳ קדיש יוחר היירכע׳
ויוחר שמחדירין ספר תורה יוווו׳ יוטרי
וסדר קדושה׳ ויורין יוווו׳ והכינה ומתפללין
תפלות המוסף וכן כל חולו של מועד״ ויום
ד׳ מוציין שתי סיפרי תורות וקורין ג׳
בפרשת יום כסף תלוה יות עמי והירכע׳
קוריו והדיכתם׳ ויום ה׳ קורין בפרשת
כי תשיו פסל לך״ ויום יכויו שכת כחול
המועד ומתחילין ריוה יותה יומר וקורין ז׳
בפרש לוו תבשל גדי בחלב יומו׳ ויוווו׳ קדיש
וההפטרה היתה עלי יד יי׳״ ויום ו׳ קורין
ג׳ בפרש׳ ודבר סיני ויעשו בני ישר׳ יות ז
הפסח במועדו״ ויום ז׳ שהוויו יום טוב
קורין חמשה בפרש׳ ויהי כשלח עד ותפלין
ויוווו׳ קדיש ומפטיר והדיכתם וההפטרה
וידבר דוד״ ויום ח׳ קורין כל הבכור וקורין
ה׳ ויום שבת קורין ז׳ ומתחילין עשר ז
תעשר ויוווו׳ קדיש׳ ומפטיר והדיכתם׳
וההפטרה עוד היום בנב לעמוד״ ומוסף
של כל ימי הפסח יותה גבור ומפני חטיוי
ומפני היד שנשלחה שנזדשך כוז ושלחת׳
יות ידי ומחקתי׳ ומחת גבורתי״
וסי׳ הפטיות׳
מ״שך ה״ר״א ק״ד״ש ב״כ״ספ״א
פ״סל ב״מ״ר״כ״ר״א ש״ל״ח ב״ו״כ״ר״א
וסום ומזוין בשילוחי והכות נגילה״ אלין

בעצרת

ביום ראשון
קורין החמשה
בחדש השלישי · ויאמ' קדיש ומפטיר קורין
בפינחס וביום הבכורים · ומפטיר ביחזקאל
ויהי בשלשים שנה · ואחר קורין ט' הכתר וכו'
החמשה ומפטיר קורין בחומש ומפטיר וכו'
תפלה להבדיל הנביאים ספר עשר ·· אבל שמונה
אין תפלות יעשו כמו אלו תשעה מוב
סכר · נהגו לומ' סדר קדושה של תשע מוב
ושלו · פורים כשהיו כיד הגון לא היה יושב
מתפללותם · והוא ויאמר קדוש יושב תהלות ·
ומ' כיוב שהל להיות בשבת אין אומרים
יעריוש לפי שקדוי מועד · ברכת היה על
מועד ולאחר תפלות ערבית ומסיימ' קדיש
ויאמ' ובגלות ירכה וקידוש · ואין אומ' ויהי
נעם אלא ואתה קדוש · ומשום דאינו יום
ומלאכה מותרים שנהגו שלא לעשות ט ד
מלאכה וביוהי נעם כת' ומעשה ידינו ז
מנגד עלינו ·· ואחר כידוע ומתפללין
שבע שהוא קדי יום החמישי · ואין נופלין
מתחננים שהוא יום תרועה וכן סותם תפל'
ועד שקדוי מועד וקורין שלשה כפוש' כי
תוליד בנים ויאמ' קדיש · ומפטיר ביוסף יוס'
ומשונה קדיש זה שיאמ' · ואחר המפטיר ומ'
קדישין של שיר השנה והוא לפי שאין סדר
קדושה יוהר הדרת ספר תורה · ואין נותנין
ורד בקיעות ולאחר קדעת יאמ' תהלה יען
למנצח ומפני שקדוי מועד · ויאמ' וכיו לימן
שהרי סיון קדעת כנתוה ואין יאמ' ויאמ'
ראות ברית לפי שאינו יום תשוזר תורה
כריוה' תולדים הכמ' מעולים ויאמ' ואתה
קדוש וס' · ושהפגת שלא הנהג רבנו יעקב
הלוי שלא לומ' שבע ביוער · ובשוה שבני יושב
שקדי יום · ויהו סותם תפלות סת' ביה יום
מעותין כלי הדי יומר' שכבר התהלו כנתוה
ויאמ' יהום כנעה ירושלם · ואין נופלין מתחת
ובשהל כחול עד קיעת ערבית ואתה קדוש ··

מורי רבינו יעקב הלוי ז"ל אומר שמות
כט' ביוב יהודי ולא הנה למחר יצחק הדין
שבת גם כי אומר ויושע סותם תפלותי ומפני
שנהרג המועד · וגם הורה שיקבלים עולים
לאון לבית הכנסת כט' ביוב ·· ויום ראשון
ט' ביוב בשני ובחמישי אין יאמ' · לא יורד לפני
וכן נוהג רבינו יצחק וכן לפני ט' ביוב · יום הוא
עדים הסיומים ודינה לכסם ולהניחם וזהו
וכן הלוסד ואין יאמ' תתקדש שלומהון · ואין
נופלים בתחנונים לא מעבר ט' ביוב ולא בדועד ··
סליק ··

בראש השנה

ובתפלות ערבית זכרנו לחיים טובים ושלום
דיום רה הוא ברכה בראש השנה עוברין
לפני ויאמ' ר' יוחנן וכולם שקורין בקריאה
יחזק לפיכך תיבתם ולא זכרנו לחיים טובים
ולהתפלל שירשמו לחיים הכן מהיום שנ' כי
לא יאחפין מזות תהלת כי יום כשוב והוא
והייתה בספר החיים הוא ספר הנרדקים
הנכתבים לחיי עד ·· זכר החתומים לוא' ויום
לא נכה מעשינו להיכתב לחיים · ואתה
מחזיק הרכים שם דיקן שיואמר זכר החתן
ונכר יצורין מחתומים לחיים וגם לאחר
שיוותנו כיוון יותנו להחיותם ··

ר כן תן כבוד לוא' ולפי שיואמר זכב
החתומים ותכן בחיים של יצורין ותן
פחדך ואימתך על כולם כדי שיראוך ויעבדון
ויהיו כולם באגודה אחת לעשות רצונך
בלבב שלם ויהיו צדיקים ויהיו לחיים · מה
שידענו שיואמר שלא כבר זה ולעשות
ועוד בידך גבורה בימינך לעשות זה ויהיו
שונך עליו על ט וזה שכרות ··

ר כוה תן כבוד לעמך כשיבוא לירושלים
שיהללו שונך לעולם וירוממך ויברכו
את עמך שיוותנו אין יאדים כי יום כשר
תהלה לירושלים שיהללו יותם ובתתן פה

כמו שאין יותן פתחון פה שיפתחו פיהם לומר
שאין יראו ושום יודם וכזה תהיה שמחה לאורך
ר יה יעדיקים ירוו וישמחו כשתשעה דין
להם ותענוך מן יעדיקים ירוו וישמחו
ועלוזה ותהשין כיה שאין תהיו פתחון פה
תסגור פיה כ״ול הרשעה סוה ולכות יאמי ימה
ויקריו להם גבור ישעה כמגן תסלה כרסה של
מעשן של ומושלת דהן מן הדרן ולמה דהן
מן הדרין לכך ותהיה כרסה ומשגב ״ לכרו
ק ראש יותה ומרין כרסה ושומי פריו מגים
המלך הקדוש סיום רכוי ומשוריה ורב
של השפד ומתפלל יותם הול הקדוש ומלך יותה
יעקה ומשפט חוץ ומעשיה ימים שבין ראש
השנה ליום הכפורים שמתפלל המלך הקדוש
והמלך המשפט לפי שיום הך הולסכי עלינם
מראש השנה כרמה יומי ״ יאלהיכם ובוך ליה
מחדש השביעי והנם לע ״ יאהרע יומה יוכר
הזכרון הזה לשון המדרין דמתן תרועה מוה
ומקרא קדש ויאין יותה ומעדים לשמחה חגים
ומה לשמן שירין דיני חג יולאו הג המצות וחג
השבעות וחג הסוכות שסהם והכיורים שואי
חגיגה ומהם כת ושמחת מהוך ״ יול רין הש
ויום הכפורים יאין מהם כת שמחה ויאינך
קוריים חגים לכך יאין יומה מהם ומעדים לשמחה
וחגים ״ ויאין יומה ומראשי חדשיכם ומכון ז
שיום עולה לראש השנה ולראש חדש ראוה
דכוכי המרינו כיה יב המגן יזכמעין להו ומהן
להזכיר של ראש חדש מראש השנה ומכנו
יומה יב הסדרין דמתן יוחד עולה לכיון ולכיון ויאה
והשירים יומה מסך ומעריך רמה כפישות
יואמר מראש המעדות ומעדי ״ יאשר תקראו
יואתם וקרוי אלוהו יוראש השנה ויום הכפ
ויש שיאין יומה יאחנו ז ושום דמסך ומעריך
ויש כת יולאו חג וחגים ודרשה יומי יאת תפריהם ״
ויום שבת האין יומה יאת יום המנוח
ויאת יום הזכרון ויאה ומן יוכמת כרמן ומו ׳
ומקדשין ויאה שהחיינו והכי פסקינן ויאה

חון מראש השנה וביום הכפורים ויאה כמו
והלכין וחדש
ברינר
ותפלין כמו שערכנו
ויאין יומה הלל מראשהש
לפי שהוא יום דין ויום בקשת רחמים ולא יום
הלל וקורין המשה סליחה כפירש ר״י בדר יאת
שרה ויאה חדש ומפטיר קורין כפירש בנוס
מחדש השביעי מיוחד לחדש והמפטירה ויהי
ידיש יוחד מן הרמתים ״
והקרען
ומכך התוקע ז
ושומע כמו שופר
ומשום רשוריעה עיהר ויאין שוריעה תקיעה
כרותן התוקע לתוך הכור יאו ותוך הדרות
יאו לתוך העבט יאם קול השופר שומע יעמא ״
ויאם קול ההכרה שומע ילעג שותקע יעמו כיון
ראו שומע התקיעה יאה שוריעה עיקר ולאו ז
תקיעה והולך לשומע כמו שופר ושהחייע ״
ותוקע קשרק קשק קרק
ועל ומעשה שיירע פה יזכור שעירו ופירוש
יורע פה ומעשה ביום ראש השנה של שעת
תוכחה שותקע התוקע פעם כשורה ומשלש
ותקע והתקיעו והתריע והחזירו ואהם ויתנוד
הקהל ומתיעד הקהל יאורן ותקע שני יוחד
ופירס ומתיעד התקהל לראש והתוקע התחיל
ומראש והתוקע קשרק מותר כהדיא ומסור
קשק ויחר יעה ומרי רבע יואודים ויאומר יאין
הכוזה כיון דקנה יש כיון ומשום ויאו רויע
לחדור ומפני יראו דברים שאין כרין עשו ז
המחדירים והמחזירים יואת כרין עשינו ״
ומתדי יומי יואמר כר׳ שתן לראש ולהר כדברי
ומראה מעני שאין כרין עשו שהחזירו הן
לראש ונם התוקע עבר על יאסור שכות
דרכן כי תקיעת ולאסה ידעה ולאסה יואין
שבות ״
ופרש תהלה יאת סדר התקיעות סמ
שיעורו הוא ויאמר כך יזכור יואתדרי
הנן
סדר תקיעות שלש של שלש

ונקתם תקיעה ב
ובין שר הכסא ומ
את השופר ״ בו
תקיעה בין הדרש
וסמלמון ומלה ע
התקיעה ״ תק
הסף בין הדין מ
שכרים בין שר י
כמוך ״ תקרק ב
ברוכות והוא הש
את הברוכות נ
כן שלהקבה ״
בין אינו הכביא
לשוב והוא מלו
הקרק ובין ישע
שם של שר הכ
משערין ״ קשק
שר והן שלשם
שקרא והוא מל
הקשק ״ קרק
שטפסל נבוא ש
מלאך ומלמד ש
התקיעה ומש
הטען ״ שבר
בין מר ומערן
שם בקבה וב
כנגר ומלמד
ובה כין החיות
ויושב על ריש
ונה יחול שר
שהוא מליך
תקיעה בין
ודהן שם הקב
מלמד שהתקי
הולכת לפני הק
והוא מקשר
פסים מעלים
ענני
והרעותם
ונזכרתם לפני ״
ונושעתם מאויב

ומפרש בגמ׳ משלש תרועות האמורות בתור
יום תרועה ׳ זכרון תרועה שופר תרועה ׳ וכל
תרועה תקיעה וגו׳ מהדרין הרי שלש על שלש
וחכמ׳ הראשונים מספקא להו מהו תרועה ז
ומפני שתקנ׳ מתקנות יבנין ׳ וכלום סיסרין
מת׳ נשיאה וה״כב ומספקא להו יום לשון
גנח גנוחי הוא ׳ והכי עבדינן תקש״ת ג׳ פעמים
ושברים ותרועה יוחד הם דשב׳ תרועה מנהג
ומשום תרועה דקאי עבדינן להו והכי שיעור
תרועה כשלשה שברים ׳ והא דאמ׳ שיעור ז
תרועה כתרועה משום הדיוטא דקאי ותקע
תרועה וגו׳ ׳ ויום ה״כב גנח ויללי הוא נפיק
בסדרא דאי דעבד שלש על שלש ומשום
דמספקא לן דלמ׳ גנח הוא ולהורה ׳ וה״כב
עבדינן תשר״ת שלש פעמ׳ דדלמ׳ תרועה גנח
ולהוריה הוא והם שברים ׳ דהא נפיק בהדי ז
סידרא דהא עבד שלש על שלש ׳ והא דמספקא
לן דדלמ׳ יללי הוא וה״כב ותרועה דקאי הוא
יללי לפיכך עבדינן תר״ת תלת זימני דהוה שיעו
דקאי תרועה הוא יללי ׳ דהא נפקינן בהדי ז
סדרא והראשונים ליכא כלום הוא ׳ והכי ז
עבדינן שלשתן משום דלא ידעינן כהי
ומינהו נפקינן היולך צריך ט׳ יוחד ויוחד
שרין ׳׳ והוי דעבדינן תשר״ת תש״ת תר״ת
ולא ידעונו משום סדר ההלכה ׳ והתקין
ר׳ יוחנן תשר״ת ומתחיל׳ זה רבנין וכו׳ ומתקן
דעבד עלי תר״ת ומיהו יותר תוקע שחסר
מן השברים והתחיל תרועה לא הפסיר סדרו
כך דכיון דתרועה ושברים שניהם משום
תרועה דקאי קא עבדי להו לא פסל סדרו בכך
והוי כאילו סדרו התחיל משבר ונהל ט׳ ז
שהוא על׳ הכי עלי הדר ויתקע שבר יוחד
דדיע ויתקע דכיון דלא עמוד התרועה לא
הוי הפסק וכאילו מעשה כזה לוחר זה דומי
יומ׳ ודרי׳ יום עוזרה התרועה הוי הפסק
כיון דשלשתן יוחד הם והופסקו להחזיר
ולתקוע תקיעה ושלשה שברים ותרועה ׳

ויחזור סדרו ׳ יומ׳ שני תשר״ת הראשונים
לא הפסיד שהרי לא שהא מן הראשונים ׳׳
ומה מיהון שיעור שהיה כדי לגמור את כולם ׳ ומ׳
שם לר׳ יוחנן דאית ליה שהות ומפסיקות מעכבות
כלו׳ דלא הוי הפסק ׳ ומה דבעייא לר׳ יוחנן שהיות
ומפסיקות ולר׳ יוחנן לא ומפסיקות ׳ ומהו דאמ׳ ר׳
יוחנן שמע תשע תקיעות בתשע שעות ביום
יצא ׳ ומקשי׳ והוי אמ׳ ר׳ יוחנן הכי דשהיות לא ז
מפסיקות והא אמ׳ ר׳ יוחנן משום שמעון בן יהוצדק
בהלל ובמגילה אם שהה כדי לגמור את כולו חוזר
לראש ואמ׳ שהיות מפסיקות ומתרץ דידיה
דשהיות לא מפסיקות לגבי תקיעות ׳ והא
דקין להלל ומגילה ׳ הא דר׳ שמעון דידיה סבר
שהיות מפסיקות מעכבות ׳ ומקשי׳ והא ר׳ יוחנן
הוה יתיב דר׳ יוחנן ומיתי מהן קרית שמע מעכבת
דקרא לאכילות המשומפות ישועדיך מסר רחוף
אמ׳ להו ההן למגמר אמ׳ ליה אם ששהה כדי ז
לגמור את כולה חוזר לראש אמ׳ קסבר ר׳ יוחנן
שהיות מפסיקות ׳ והשיאו דר׳ יוחנן אמר יוחנן
ומתרץ הכי קאמ׳ ליה ורבי לא סבירא ליה
שהיות מפסיקות ׳ כדאמ׳ תקיעות לדידך דסבר
לך שהיות מפסיקות ׳ אם שהית כדי לגמור את
כולה חוזר לראש ׳׳ וגם על סדר השיני תש״ת
שתקע כ׳ פעמ׳ ובשלישית תקע ד׳ שברים וסיים
הסדר ׳ אמ׳ ׳ יוחנן שלא הפסיד כלום וכל סדרו
לפי שמושב אותן שני דכינ׳ כאילו האריך
בתרועה שהרי השברים תרועה הם ׳ וכיון ז
דהכי תנן תקע באחרונה והאריך כשתי ט׳
בשניה כשתים אין בידו אלא אחת ׳ הכין נמי
משום האריך ותקע אחת מן השברים ששיעור
שנים לא פסל אלא יתקע עוד שני שברים ׳ אם
הכי ההוסיף על המנין שמע חכמ׳ פסל הראשונים
בכך דהא אמ׳ רב אמ׳ רב כהנא אמ׳ רב המנן
לכמות שלש והשלישית לרבע פסולה המעשה
ולא מן המעשה פסול ׳׳ והקשי חסרי הראשונ׳
נגן שיתקן מה שלש יבבות ומגן שני ז
יבבות ומשגמרן הטויח ומגן שנים ז

הראשונים ולא אמרי׳ תעשה מן העשור ׳ ומשני
אי הכי כיון שכינעו בה שלש שלו׳ שהשוינן ש׳
הסדר עד שלש אינכמצות היו ומשלין אותם ׳
היכיכות ורד׳ הילך ליכו ולא׳ תעשה ולא מן
העשור ׳ ומקש׳ אמ׳ר ר׳ ירמן הטיל בשירה לומר
הטיל עיכות המוישי לשלית שיש והד׳ יכיכות
בשירה וקטן שלית בה בכים ולא אמרי׳ תעשה
ולא מן העשור ׳׳ ומשני אמ׳ רבין כל תוסף ׳
קירי ומעשה לא הוי שלו׳ כיון דעשר כל תוסף
סדין הוישי שהטיל ידע ותעשה לא פסל את
הראשונים ׳ועוד ובירכות מהנים ילפינן ׳ ריב״א
יהודין שלש ברכות ויום הוסיף רביעית לא
פסל את הראשונים ׳׳ והתניא ומניין לכהן שעו׳
לחוק שלא יאמר הודיו ובתתנה רשות ומן
את ישר׳ אומסף ברכה ומשלי קנין ... יוספת
יוסיף עליכם ככם ומנא׳ תלו׳ לה׳ לא תוסיפו ׳
ומקש׳ ולו׳ ריב״א ומאות ידע עבר עליהם לא
מותנם ׳ והיו הכא כיון דמריך כבר לא עבר ליה
ומניה והתני דעשר ומתרין הכי רידיו כיון ׳
ומחוי ליה עבור אומריתו הדר ומכך בליה ׳
אמריה הוניה הוין ׳ ומתרין הכי ולא תרין שיוני
הכין המפסיד מכה דערך להדר ולמך שוגין
דלא הפסיד הכוכה ׳ ודינו חוזר עליהם לעשותם
הכא עדי לא הפסיד השלושה שברים בתוספת
שבר הרביעי ׳ ומשום שלון המכה רביעית
ומפסקת בין ג׳ מכות של מכת סהנים לשים
שלום שירון שלא יעבור ולו׳ אומר וישים לך
שלום ומשום שנ׳ ושנו׳ את שני השבר הרביעי
ידע ומפסיק בין שברים לתרועה שלוחר שברים
ועוד דשבר רביעי והיינו שברים הוין ולא ומפסיק
ראשונ׳ התרועה ומפסקת בין שברים לתרועה
היינו משום דר״ל׳ התרועה גנח הוין ׳ ורל״ו ומפ׳
משום אולי בין גנחי לתרועה אלם שבר רביעי
שהוין גנחי לא מפסיק ׳ כד״א׳ לא ליהוין ידינש
ולוכו בהושענו ר״ל׳ בתרי על והוי הפסקה
בין הלולב לעיכה ׳׳ הכן מן בורע הוין ולא ׳
הויין ולא מפסיק בין לולב ועיכה הכין עדי שבר

רביעי לא מפסיק כדאמ׳ בין ג׳ שברים לתרועה
ואיהו אתא כמ׳ יוכחו עברינן ותקעינן ליום ג׳
פעמ׳ לכל סדר כל׳ הפסק כעברים ׳ ואיהו אם שהה
בין קשר״ק לקשר״ק אפי׳ כל היום קשר״ק לא הפסיד
ולכך שלא ישהא סדי לגמור את כל קשר״ק ׳׳
וכן לקש״ק וכן לקר״ק ואם שהה יעשה כמו ׳
שפירשתי למעלה ׳׳ ומה שתקנו ר׳ אבהו
שלשה שברים והוות תרועה לא יוכנו מגר
שלש תקיעות הראשונות כפירשתי ׳ ולמה דרש
אותם שברים לפי שמשבר את התרועה ומפסיק ׳׳
עד על שם אותו התרועה הירך שהוין לש׳
שבירה ׳׳ ער׳ שגנח גנוחי כעניין אנחה ׳ והיכא
מונחה שבר הירוה משברין והנים וכירושל׳
קורין לשברים דקידים על שם שהם קטנים ׳׳
ולמה הם לא תיקנו לה׳ סדר מלכיות ושופרות
וזכרונות בתפילות יוצר דתקעו בתפילות יוצר
משום חמץ העמר לפני התיבה ביום ראש ׳
השנ׳ ומודיע אות׳ משעת השואר תיקנו
ומפרש בירושל׳ ׳ ומעשה ירינע פעם אחת
ותקעו בראשונה בתפילות יוצר והיו השונאים
סבורים שבאו עליהם הם בורים ועמדו עליהם
והרגום כשהחה שעה תיקנו שלא להשכים
לתקוע אלא עד מוספים ׳ וכיון דראינן המון
לא דחק שומע ומלו וקורו מוריהן ותוקען
ידעו יודין שבמצותיהן הם עוסקין ׳ ורדית
דמעדן ליה ומהדרן דרין שומע ... ימרין מן
קריאת שמע ׳ הקדושה רעתי ׳ מ רינן תלמוד
ותפלה דהיינו קריאת תורה ׳ הידיעה תפילות
מ תפלה בלא שפתי ותחזה זה מוסף ׳ וזה
כת׳ כתריה ולא פנך המשפטי ימן דהיינו תקיע
שופר וכיון שיואיו הכן לתקוע מוסף ולמה
יונו תוקעים קודם מוסף ומשום ר״ל׳ ריאחין
ומפני זה תוקעין ומריען משהם יושבין ותוקעין
ומריען משהם עומדים כדי לערבב השטן
ריוה נהגו ומעומד תפלה מוסף והדר
נתקע המושב מידין ומדיען לתיעות וכיון
שקרין פשוט מוסף הרי התפלה מוסף ׳׳

ובמזמור ישיבה תקיעה וכו' וכמו שמתחיל
להזכיר עושין מזמור כל סדר תקיעות משהתקין
ר' יוחנן ולפיכך הסמיכו עלייהו ריחמנא שמעו
ידע אלא לערבב השטן דאמרי' עריכים מיסה
וגם ידע עושין כל סדר התקנת ר' יוחנן ועוד
ומשום הכי תקיעה סומך לקריאת תורה ותשו'
מזכיר החרת וכו' ובקריאת תורה כל הימנור
נכית הספות והם עיקר התקיעות ומעומד
מתפלות המוסף לא היו שם תוקעים לפי שנשנו
ודמורים אלא כספר תורה ידע ידימן שוכר
אומר וכל התקיעות שבישיבה שלשים כנגד
מלכיות שופרות וזכרונות שהם שלשים
ומוסיפים עליהם עשרה תקיעות במעמידה
הרי ארבעים כנגד ארבעים יום שהיה משה
בהר סיני לקבל לוחות אחרונים הראשונים שלא
פסק קול השופר כדכת' ויהי קול השופר הולך
וחזק מאד וכת' קול גדול ולא יסף ומתרגמי'
פסק ומעד מ' יומים של לוחות האחרונים ״ ז
ריוח' בפרק ר' אליעזר מראש חדש אלול תקע
משה בשופר ועלה בהר וביום הכפורים ירד
ותקע בשופר והודיע לישר' שנמחל ומשום
ועניתם את נפשותיכם ולפי שתקע משה
בשופר מראש חדש אלול נהגו עדיין להתחיל
מראש חדש אלול ״ ואומר תקיעה אלה ז
תפלה ומתפללין מוסף ואומר את מוספי
יום הזכרון הזה ואין אומר ומוסף יום החדש
הזה כיון וכתוב יוסף עולה לבין ולבין ״
ושמעתי שהיו הולכים אומר מזכירין
ואין צריך לפרש המוסף של ראש חדש שהרי
פירשו הכתוב ״ זולת עולת החדש ומנחה
ועולת התמיד ומריין לקריאתם כי ומה
שאומר וכתוב יוסף עולה לבין ולבין היינו
בהזכרת היום אבל המוסף צריך להזכיר
ואין צריך להזכיר פסוק המוספים דהוין
רב המנונא אומ' רב כיון שאומ' ככת' בתורתך
שוב אינו צריך ואם קריאי והזכיר ואין ז
הפסד אלא שפיר עבר ״

עלינו

לשבח שנתקנו את התפלה
ולא עשאנו כגויי הארצות
שלא שם חלקנו כהם מאחר שהם שהלכם וגורלם
הבל וריק ואנו אנחנו כורעים ומשתחוים
ומודים לפני מלך מלכי המלכים הקב"ה שהוא נוטה
שמים ויוסד ארץ ועושה שמים וכו' ומושב יקרו
בשמים ממעל ושכינת עוזו ושם הכין עוזו ״
אמת מלכנו הוא ועלינו לשבח הוא והסדר
המלכיות מה שאומ' בה מלך מלכי המלכים הק'
וגם הוא יאלהינו הוא קבלת מלכות והיינו ז
רתקן וכלל מלכות עם קדושת היום אותה
מחרתא ומפני השמונה שמזכיר בהם קדוש
היום ויקדים שיחתום מסתו כמו בברכתו
המלכיות עלינו לשבח וכו' עד מלך כל הארץ
מקדש ישר' ויום הזכרון ״ ותנייא ר' עקיבא
אומ' שמתן שבת קדשתן במעשיות מלכות
זכרון אלא וכתוב' תרועה אלא שופרות
ומדרש קדש זה קדושת היום ותכין שאומ'
קדושת היום ומלכות תניא אומ' אומ' ... אלה'
ובחדש השביעי ר' יוסי אומ' אינו צריך והרי
הוא אומ' והיו לכם לזכרון לפני אלהיכם אני
יי' אלהיכם שאין אומ' יי' אלהיכם אלא זה כנגד
אבל כל מקום שאומ' ומדרשת הוא מלכות וכד'
עולם ״

על כן

נקוה לך שתוריענו שאתה
האלהים ואין עוד שתראה מהר
בתפארת עוזך שתעביר גלולים מן הארץ
כמו שנ' והאלילים כליל יחלוף ויהיו כל העולם
ההכנים מלכותך ושם יקראו בשמך ויכירו
וידעו כל יושבי תבל את מלכותך שאתה
לבדך מלך ימלוך לך הכל וישבעו בשמך אין
יתנו כבוד ומשם יקבלו את מלכותך עליהם ״
ותקן אין פוחתין מי' מלכיות ומי'
זכרונות ומי' שופרות כנגד י' הללויים שאמ'
דוד הללו אל בקדשו והתחיל בתרועה ואומ'
שלש פסוקים של מלכות שכת' בתורה
יי' ימלוך לעולם ועד ויהי בישורון מלך

ולא הביט און ביעקב ראוהו הם בפסוק
של נביאים הרי ט׳ ומסיים. בשל תורה שמע
ישר׳ ה׳ אלהי׳ ומלכות דכת׳ ה׳ אחד כדברי ר׳
ר׳ יוסי הרי י׳ פסוקים של מלכות ומתחיל ז
ואחר פותח ונושא׳ ריוח׳ והש״ץ כמוסר
בישוב׳ ומעלה והמתפללין ביום הכפורים ועל
לכון ולכון׳ והודיעון קש׳ך כתוב כלל ז
ומלכות עם קדושת היום והודיעון ותוקעין

אתה זוכר ומהדו׳ זכרונות ומעש
עולם כל ומעשים שעשוים
מעולם׳ יותר זוכר ופוקד כל זה שעשו יצורי
קדם לפניך גלוים׳ ואין שכחה ולפניך יותר זוכר
הכל ואין שוכח ומעד ואין וכי שיכלו להסתיר
ומעשיך ומעד עיניך׳ כי הם ומשועות כל ז
כל המופלא כל המעשות שעשו בני יום׳׳
עד׳ כל המופלא כל המעשות כל ראשר שיש
אין כחד ומוך׳ הכל גלוי וידוע כל ומעשים גלוי
לפניך לפי שיותר צופה ומביט עד שיהיה
עד סוף כל הדורות׳ כדכת׳ ומגיד מראשית
אחרית׳ כי תביא חוק זכרון יום הדין שהוא
לישר׳ וקודי׳ זכרון כדכת׳ יום תרועה יהיה לכם
להפקד בדין כל רוח ונפש׳ להזכיר בו ומעשים
רבים שעשו מעולם לדון אותם והמון בריות
כלו׳ בריות הרבה לאין סוף יעבור בדין׳׳
ומראשית בריות הודעת שיתה בריות יום
הראשון הלכנס כפל ראיה זה יום ראש השנ׳
תחלת ומעשיך שנברא יום הראשון שהוא
תחלה לכל יום׳ ודעת אותו ביום בריאה בכה
כאלו נברא העולם׳ ועיכו אחד מתשרי יום
שנברא בו העו׳ ר׳ יום הראשון ודעו כי חוק
לישר׳ הוא כשישראל מקדשין את החדש
את הוא ומשפט לאלהי׳ יעקב׳ ויום לו הקב״ה
ליום הראשון אותה ציון לבנך׳ וזה אותה
נכנסת בדין ויוצאות מהודים׳ אף כבך נכנסין
לפני בדין ויוצאין מהודים׳׳ ועל המדינות בו
ייאמר כמו כן נאמר הן היום ומשפטים ודינם
וגם הבריות נפקדים בו ור״ל הרים ואחת ולמעשה

ידיש ופקודתו שנפקד בדין על זה ועלילה הכא
עלין ומעשיו להיע׳ יוכ׳ וזה שוה השב יודם
טלם להיע׳ אותו להטיב נמר היום וידי ומשלו
ידיש של ייצרו טוב ורע שנהם נסרים לפניך׳
לפיך אותו הייש שלא ישכחך ויעבוד אותך
ולא ימלו לנעל ולא לפי שיסר כל המעשים
טובים יבואו לפניך׳ ויותר דורש וכו׳ שלך
ומהות כי׳ לפניך סר׳ להעביר העולם ומה׳
הבן יקיר לי אפרים׳ ילמד שהוא לשון תורה
ירא׳ לשון פורענות כי על פסוק של ומעלה ומזכ
ומכי קדוש׳ וכן יקיר לי אפרים שכשכו יקיר
הן יוני ומכן יללין שיוה ומעלה השיבני ז
ויושובה כי אותה ילהי׳ על כן שהוא ומגיד
ומתעלם על היעות שעשה הוא ומעי לו ורחם
ימחוריע הרי לך שירש של פורענות ואין כאן
אלא ט׳ פסוקי׳ של זכרונות ורחק להם בריות
ראשונים הוא העשירי ומהדים כשל תורה
ומה כל הנשמות שהנשמה ומן היורד הד׳
העשוהו׳ אתה זוכר לפי שאין שכחה לפניך
ומה המרית שמיהה עמו לפי עבירות סוף
כי משמעתי כמו ה׳ וגו׳ והודיעין דשך׳׳

אתה נגלית בשעת מתן תורה
מעושי׳ סודר כדכתיב
ומשה נגש אל הערפל וכת׳ ומענינו השורים
לשחר זה ולפניך כדכת׳ יראין רעשה וגם
שורים נעשו וכל בריות שנבראו והרי בראש׳
הירה ונוך׳׳ והוך כספורות וקולות יועפי ז
שהוא פורענות של אומות יותר אותן ז
והיא סב׳ כתר׳ ה׳ צבאות אז הוא השוכח
ההכי יותר׳ יום כוו להדיר ומלכות זכרונות
ושופרות של פורענות ומזכיר׳ שומע קול
שופר והיורן תרועה כדכת׳ עלה אלהים ז
בתרועה ה׳ בקול שופר׳ שומע קול תרועת
עמו ישר׳ ברחמים׳׳ כשעולה הק׳ על כסאו
הדין לדון את ישר׳ ושומע קול תרועת שופר
הופך מדת הדין למדת רחמים׳ כי אלהים זה
מדת הדין׳ כסא על האלהים יכין ומד שנאמר

יי׳ הוא ואת האלהים מלכות יי׳ יי׳ יו יהאם והשן
יורד יוקים ויכ הסר ויאוות וגו׳ והקיעון דרך׳׳

היום

הרת עולם היום נברא אדם
הראשון שהוא ראש של
עולם והיום הוא יום הדין ומעמיד כל העולם
בדין אם כבנים אם כעבדים אם כבנים שהן בני
רחמים אם כבנים שהן אותו עבדו שאינן רחמים
רחמנות ואנו מכוש רחמים שיום כבנים כמו
ורחמנו שאנו לו דורים לו כבנים כרחם כנים אותם
וגו׳ ואהבתם ירחמנו רחמים עליהם. ואם כעבדים
ויום מעבדים שאנו לו עבדים כי לי בני ישר׳ עבדים
עינינו לך תלויות שומעים עבדים ברחם הנה עיני
עבדים אל יד אדוניהם עד שיחננו יי׳ אלהינו
ותוציא לאור כרחם ותוציא לאור משפטנו. אלה
היום הרת עולם יהיו כמו היום נבראו והוא והכי
שהוא יום הדין׳׳ אלה היום ולשון יחיד׳׳

ר ולעיל שיני יחיד שלא יזכור יושב ולמעלה
ולמעלה מה שנעשה בשיור והערות׳׳
ואפי׳ שטבי אדם של ראש השנה דחושה אותה
הן ואינם בשיור אחרי המועדים שעושים שני
ימים השום ספק ומספיקין בין קודש והוו
אינן אותו שהודיע בקידוש והוא שיב וזה
הטעם שקדושה אחת הן וכיום אחד ארוכה
דמי וגם ואחר אין אומ׳ שהודיע במדיעת
שופר וזה הטעם׳׳ סליק׳׳

בערב יום כיפור

אוכלין ומאחר יום קודם שיצא החמה׳׳
תניא ועניתם את נפשותיכם בתשעה וכי
בתשעה להרש מתענין. והלא בעשירי מתענין
אלא כל האוכל ושותה בתשעה כן
ומעביר יום ומוזהר והתענות בו מעלה התענית
תשיעי ועשירי ודין לי אלא כמניסתו דסמיך
ליוקדהו יגייותו ועון דרי מעי כן עד חשיכה
הל׳ עד ערב אין לי אלא יום הכפורים שאר
ימים טובים מנין ת״ל תשבתו שבתכם היא
מיעד כל ומות שבת ואחר שמוסיפין מחול
על הקודש׳׳

כל נדרי

ומ׳ יש ומפרשים
משום דאמ׳ הדיינה

שאין מקדימין נדרים כל השנה כולה מראש
השנה כל נדרים שאדור כל השנה כולה יהיו
בטלים. ואין מדירין אותם אלא מראש השנה הזה
לו ולמעבר ועוד שאין אנו מתכוונים על נדרים
הבאים אלא על נדרים שעברו ומר׳ לי משום
דיום הכפורים יום סליחה ויום תשובה ורוב
העולם נכשלים בנדרים ובשבועות וצריכין שלא
ידין ומתירין נדרים בשבת ולא ביום טוב אלא
נדרים שהם לצורך יום טוב. ואפי׳ התנהו
הזקן בהתרת נדרים קודם שיקדש היום
שהם יש אדם שאין נדר שנדר ולא שאלו ואפי׳
חכם אין מותר שיחמיר ופתרין לפני חכם
ומקדיש והזיר לו ומשר לו זמר ועשה שלא
יזכור שאינו להתקדיש כנדרו וגם כל משאמע
כן ואפי׳ שלא יזכור והתרש גם הוא ונדר ומתר
על ידי חרטה׳׳ הכיני והוסי׳ כנויי נדרים
הם ופליגי אמוראי יש אומ׳ לשון נכרים הם
ויש לשון שבדו להם קונם ויש אומ׳ כשאר
כנויים. ויש אומ׳ לשון להתיר נדר כן הוא
וכנויים הם כשאר כנויים המפורשים בנדרים
שבתורה ולא נדרי לא יהיו נדרים ויש אומ׳ דאנדרים
על השנה הבאה דאמ׳ ומתנה שלא יהיו
נדרים שהן ונותרין שבידך וחולים שבוען
בטלין. לשון לא תשכחו. לא שידן הנדרים
לשון שריר וקיים. והכי אמ׳ כלשון ארמית
לפי שבכל ידיעתן ושם היו ונדרים לשון
ארמית וכדי שיבינו הכל ויתחרטו על נדריהם
ויתכוונו להתרה שאחרי אדם פותח ולענין׳׳
וזה שאמ׳ אותו ג׳ פעמ׳ נראה לי לפי דאדם יש
אדם שאין שומע בראשונה ישמע בשנייה׳׳
ואם אין שומע בשנייה ישמע בשלישית׳׳
שאחרי כל הקהל אינם נכנסין יחד בבית הכנסת
וזה שאומ׳ על כל כנסת מתירת ונושא עבריך ואפי׳
כמדך אין נראה לי שאחרי פסוק זה לא נאמ׳
על התרת נדרים ועוד זה שייך סליחה בהתרת
נדרים

לפיכך נראה לי מזו שרייתי כוורין כמעט שווה
הזהן נ. פעה. כל נדרי יווה. קהל רם ונסלח לכל עדת
בני ישראל כלוו. הנה היום בווה שכתוב כו ׳
הכטוהתנו ונסלח וכו׳ ושווענו׳ שיכ׳ ויאיר
כוליה יעבור ליו הייה יווה. סווק כמת מתיירת
וושה יוליו כך הייה יווה. ושמעתנוו ליו שנו
ונסלח לכל עדת בני ישר׳ וגו׳. לפיכך כי מכת יווין
ירין יוווו על כל דבר יוכל כשוק ויוון יעריך
כום ׳ ויווה. יוכינו ולוכינו ׳ מתפלות ערבית׳׳

אם הל יום כפור להיות בשבת לווזר
ביום תפלה ייוה. ויסלו וגג.
יוכות פלו כסדר כל שבתות וזותם ווקדש השב׳
ווינע יערך ולהזכיר יום הכפורים שיום ליו ׳
הייה שבת ליו הייה יווה. ריסלו׳׳ וכל סדר של
יום הכפורים פשוטה היין׳ וקורין ששה
בנויה בפרשת יוחרי מות׳ ויום שבת קורין
שבעה׳ יום כפור חוזר ושיור וזוערים׳
לפיכך קורין בו ששה ׳ובשיור בו ווזערים יון
קורין יוליו יולמעה ׳ויוה. קדיש ׳ומפטיר קור
בפינחס ובעשור לחדש השביעי׳ והמפטיר
יוומר סלו סלו׳׳ ולמנחה קורין שלשה בפר
עריות׳ מועטה יורין היערים׳ ושעה. ובפני
שעריות דבר שנפשו של יודם וזהזרתן
ויום יש יורם מעבירה וו כירן יתן ייו לבו ויש
והמפטיר ביונה כן יוויתי שיש שם תשובות
ינשי נינוה והמפטיר והסיים וגו דור׳ ויש
שיוווה. על התורה ועל העבודה ויוין נריוה
לי על העבודה על כל עבודת היום ׳ובמר נשוה.
שכבר בירך על עבודת היום לפני המוסף׳ והדין
מיכה יוחרונה לבטלה׳ ותשום היוי שעה. ערי
וסיירין מתוך יוד סתענות׳ דליכו עבודה
דליכו קדיש היום׳׳ ריו לפיכך קורין בעריות
יועפ׳ שיודע והעריע של יום לקוש ובדילה—
לפני הק׳ יבוע של עולם בשם שהזהרתנו על
העריות שיוונחנו לע עזות ושה לו תגלה
מעין היה יוע ובקדשים לך שלו תגלה ערותנו
והשיריע והשבינע והשליך טריעוות ים כל

השיותינו ׳׳ ויוין יוווה. תהלה וסדר קדושה
ותפני ומחזירין וויר כתפלות המנחה וייוורים
קדוש ׳ויוומר המנחה כתפלות נעילה׳ פותחים
יושרי יושבי וגו׳. ובו ליציון גויול וסדר קדושה
וקדיש ׳ ומתפללין תפלות נעילה שחרית ומוסף
תפילה יש בהם נשייוות כפים׳ שלפיכך נשוות
פרשת נזיר למכת כהנים לוה. לך וזה נזיר יוסור
בין יוף כהן יוסור בין ׳לפיכך בזום הכפורים
יושג. דליכו שכרות יוין נושיוין קורין יותו
הנשיות כל השנה יוכל נעילה דליכו כל השנה
נשיוין כפים׳ וירכינו וולכינו יווה. בזימר ובוומר
ומתפללים בווקום יותה יודע רזי עולם׳ יותה
נותן יד לפושעים ולכל תשובתן׳ ברכת שוכר
נבם שוכבים וגו׳. והם פושעים׳ וויירך
פשוטה כפל וויה׳׳ עוו׳ יותה נותן יד לפשע
שיותה וניהו לפשות יעה יד וקום שהכין
לנוהלו פותחין לו וויוך פשוטה לסייעו ׳ז
כי לטהר וסייען לו ולכי שיויך פשוטה
לקבל שבים ווזרונם והתוורות לפניך כל ׳ ׳
ולוען תדליענו מתשובה מריעים ובמווודים
ולוען תהיך שיוורת קהו עלינם רבים ושוט
ווהוונו לבו פני ובעבור כן יוורת והם לשוב
יוליך בדברים שיום מונו לספר מדוכנות ׳ז
הוסותנו ויושוותינו ויוין קן ויוין ווספר
לדרכותך ׳ יוםל יותה יורע שיוורדינו ריווה
תוליעה לפיכך הרכותה סוליחתנו על ידי דברי
כי וזה יוני וגו׳. הוויו כל הגבורים כווין יורנס
חשוכים לסום ׳ והחכם. והנבונים כבלי מדע
והשכל היו לפניך לכי שכל ומעשיהם תוהו
וויני חייהם הבל ׳ ומותר היודם וכו׳ שכל
חייהם הבל שהרי ויורים טוות זה כן מות
זה ׳דעת ובינה לעמוד לפניך ולשרתך ׳כיוזה
ייומר לו וזה תפעל לוה. ומי יוכל לוה. לך וזה
תפעל׳ ושעת הויו ׳ויום יעריך וזה יותן
לך כי ליו שייך הנה סלו ולפיכך נתת לנו ׳׳
יוהיינו יות יום הכפורים הזה לגוהילה—
ולסליחה ולמען מחל כלוה. יום מחל ומעשין
ירינו׳

ומשוב וט׳ סימ׳ של יעזוב רשע ריש׳ ויומ׳
קדיש׳ ומתקעין זכר לתקיעת שופר ומשה שתקע
ביום הכיפורים כשירד מן ההר וזכר לתקיעת
היובל שהי׳ ביום הכיפורים תעבירו שופר ויום
היה יובל הוי מתקעין קו״ך שאין תחלה בלא
תקיעה ותקיעה לבדה ולכך׳ נשיאו ויותר גזר
ירידה ותפי׳ וזה מתקעין ומוצאי יום הכיפורים
קודם שיבדיל בחונן הדעת ויהיו קדים לך ז
שיזכור לעשות הלויה קודם שיבדיל בחונן ז
הדעת והשיב תקיעת שופר הבוחה ויציע
ובשבת יציע יזכור יבוא ומשום שילטו שורין
לך יזכו בך׳ ולזה סדר תקיעות ובמוצאי ז
יום הכיפורים ליכן לחיבתן רוזן יערך ולידן ז
ילכד ועוד שכבר תקע מראש השנה וזכור
הזיו ויאמר שתקע יוצא׳ והוא רחום יכפר׳
ומתפללין תפלת ערבית ויוצא׳ הבדלה בחונן
הדעת ומבדילין על הכוס ומברכין על הנר מה
שעשינו בשבת ועל יאור שעשת וזה שבת
והלויכת יריסור לפיכך ומברכין עליו׳ והטעם
שאין מברכין על הבשמי׳ במוצאי יום הכיפורים׳׳
במוצאי שבת ומשום ונוחה ונשמה יתירה
שהסירה ריחן ולהשיב נפש ומריחים בשמים
וביום הכיפורים ליכא נשמה יתיר לפיכך אין
מברכין על הבשמים במוצאי יום הכיפורים׳׳
ומפי׳ הר׳ יעקב בר׳ יקר יוצא׳ לי רטעם בשמים
במוצאי שבת ומשום דאש שובתת שובתת יורשו׳
גיהנם ריחא ומסריח׳ ובמוצאי שבת חוזר
ושורף ומסריח׳ לכך מריחים בשמים להעב׳
ריח רע׳ אבל ביום הכיפורים אין אומרים שטוסת
וחוזר ושורף ומסריח׳׳ ובשהו יום הכיפור׳
בשבת יום ערך בשבו׳ קר פ״ש׳׳ ויוצא יאמר
ויאמר פעם ותפי׳ הג הסוכות ובם אין יוצא׳ סדר
קדושה ויוצא׳ ויתן לך שלו׳ והלוך כן הד
שבת ושיור ומילוי שבת
סל״ק׳׳

בערב סוכות

סודר על הכוס בישה בסוכה׳ ושהחיינו׳ ולמחר
ומברכין על הלולב על נטילת לולב׳ ושהחיינו וגומ׳
יוצא ההלל׳ וקורין בפרשה הזאשה בפ׳ שור
או כשב או עז׳ ומפטיר קוראין בפינחס ובחמשה
עשר יום לחדש השביעי׳ וההפטרה הנה יום בא׳׳
ולערב שני וקדש ויוצא׳ שהחיינו ויאמרין לישב
בסוכה לפי שאין ומברכין לישב בסוכה ושהחיינו
על הסוכה יוצא פעם אחת׳ כדאמ׳ העושה סוכה
לעצמו יוצא׳ שהחיינו׳ נכנס לישב בה יוצא׳ לישב
בסוכה׳ יוצא׳ אין יוצא׳ שהחיינו על הסוכה אלא
פעם אחת׳׳ ולמחר על הלולב אין יוצא׳ שהחיינו׳
וזה הטעם שהעשיה לולב לעיכוב יוצא׳ שהחיינו׳
נטלו לימות בו יוצא׳ על נטילת לולב׳ וזה שיוצא׳
יוצא על הכוס בשני לילות ומשום רב׳ יומים ומספק
עבדינן והאי יום טוב לולב וסוכה לא עבדינן יוצא ז
יותר פעם יותר קורין ולכו כהן סופיך ויקורין ה׳
בפ׳ שור או כשב׳ ומפטיר קורין בחמשה עשר
יום׳ והפטרה ויקהלו׳ ויש ומקום שקורין ט׳
יום טוב שני ובחמשה עשר יום עם ביום השני
ומשום ספיך ולא נראה ומשום ראשי לאילו מה
והראשונות שהוא ספק הגבוי הזין ולהלות ביום
טוב ומספק הוא׳ סק פ״ש׳׳ ולערב שני ז
ומבדילין על הכוס ויוצא ומברכין לא על המאורים
ולא על הנר׳׳

דרב ראשון של חול המועד קורין ביום
השני וביום השני׳ וביום השלישי
וקורין ארבעה׳ ראשון קורין ביום השני׳ והשני
קורא ביום השלישי׳ ושלישי חוזר וקורין ביום
השני׳ ורביעי שניהם לתוכן היום קוריו ביום
השלישי׳׳ ויום שני של חול המועד קורין
ד׳ ביום השלישי וביום הרביעי כראשונו׳׳
ויום השלישי קורין ביום הרביעי וביום החמישי
כראשון כראשונו׳׳ ויום רביעי קורין ביום
החמישי וביום הששי כראשון׳׳ ויום חמשי
הושענא רבא קורין ביום הששי וביום השביעי
כראשון׳׳ ובכל יום ויום גומרין את ההלל לפי
שהוא חלוק בקרבנות כפרי החג׳ ויום מוחין

שהרי קץ לבני עינוו ״ כב׳ אלול הגדול יוה׳
ירמיה לר׳ דירן והרי שעה׳ את הכרכן יואיר יואל
יוה׳ ויה הדודיו ונבוה ומסוף קין סלדיו רשכיה
הדודו ושדרו של אלול הדיו והעלה יוה׳ ויה ולגבי
לאותיות ולירך ׳ יוה׳ הדודו מדיע גבוה ומסוף
ידלע גבוה ומשלשלן ״ ויש נהגים שקורין
יום ראשון של החג של מועד ביום השני ומי
השלישי ׳ וביום הרביעי לשלשה כמו יוהם ׳ יד
והרביעי שבו והוספת היום קורין ביום השיני ז
וביום השביעי ומשום דמוספדין לן יום ומוסף
של שיני יה של שלישי הדיו ׳ וכן כל הדורש
פרשיות לרביעי וזה שקריאו ראשון ושיני ״
ויום השמיני יסה קורין ביום הששי וביום
השביעי בריות סוספים ולמעלה דורי ירפטר
לאחות שתיהן לרביעי ׳ ונראה כן וראש פרש
במושעלו יכיו כהן קורין ביום החמישי ״ ולר
ביום הששי ׳ יושר׳ ביום השביעי שהן ספיקי

ש ומיני יקובי יתבען בסוכה מוכי לין
המרבע ׳ ויוה׳ שאהרינו שיתא׳ כבני
עיעוז הדין ׳ וקורין המשה במוש עשר ותעשר
בריוה׳ בספר׳ יאהרון ראגלה יום טוב האחרון של
חג קורין בפרשות ודינות והדורים ובספר ׳ פירש׳
פרש׳ כל הבכור קורין יאלין שאמהרון עשר תעשר
לפי שיש בה ודינות ודורים הנוהגות באותו
חג שהאיו חגן יוסיפה ׳ ויש באותה פרשה
דין ומעשר עני ׳ ודינות עבד והתן לו ׳ פתוח תפתח
העניק תעניק לו ׳ וגרון ודיכרך ׳ והענט תעבי
ויש שאין קורין עשר תעשר יאלא יום כן שחל
בשבת קריאות השבמה ׳ יום ׳ יום הל כהון קורי׳
כל הבכור ׳ ויראין נראה שהרי התלמוד לא חלק
בין שבת וחול ׳ והמפטיר קורין במעלם ביום
השמיני עצרת ׳ והפטרה ויהי בכלות שלמה ״
ולערב שיני עלי יוה׳ שאהרינו ׳ ולמחר קורין ז
ודיות הברכה ׳ ויאחר והם קורין ומבראשית עד
עד ברא אלהים לעשות ׳ ויוה׳ קדיש ׳ והמפטיר
ביום השמיני עצרת ׳ והפטרה ויהי אחרי
מות ׳ ושבת והאלו של מועד קורין ראה אתה

יוה׳ יול׳ ׳ והמפטיר קורין כפרשת היום ׳ יום
שלישי קורין ׳ ביום השלישי ׳ ויום יום החמשי
ביום החמישי ׳ והפטרה והיה ביום ההוא ״
כלונגע על יורה׳ ״ סליק סדר קריאות סוכות ״
והיא פירוש ברכת המזון ״

נברך שאכלנו

ומשום הדין ברכת המזון שיערך שלשה
יוכל יחיד ומהדרין מזן ומשכיע ראיכים ׳
ברוך אתה יי׳ אלהינו מלך העולם וכו׳ ׳
ותניא ר׳ יוה׳ ברכת המזון ומנין של גדול ז
לפתוח ושמים ׳ עדינו דיון שלשה ׳ ויולת
ושמעת וברכת זו מכרכת הזן ׳ על הארץ הטוב
זו ברכת הארץ הטובה זו ברכת ירושלם ׳ בונה
ירושלם וכן הוא יוה׳ ההר הטוב ׳ ברכת
הטוב והמטיב ביבנה תיקנוהו ׳ ביום שנתנו
הרוגים ביתר לקבורה הטוב שלא הסריחו ז
והמטיב שניתנו לקבורה ׳ וראין לי יאלא ולאחר
המזון לפני ומכין אל אשר נתן לך ׳ ומשנה
אשר נתן לך ׳ הזן את העולם כלו בריוה׳ ז
משה שניה יושב הזן ומן את העולם כלו
ותקנו ראשונים עד ביני כמס ׳ ובטובו לן יואתם
מחסר ומיהודים ומיין פסוק לראייה ׳ עתן
לחם ובטובו הגדול שנברא מעולם ולא חסר לנו ״

ב ורה לך יי׳ ונגלו׳ יוה׳ יכין יערך שייוה׳
בה הודיה והודיה וסוף ׳ והשני ׳
ועל כלם יי׳ אלהינו אנו מודים לך ׳ וכל שאינו
יוה׳ הודיה טובה ורחבה יוצא ידי ז
חובתו ׳ וצריך לפרש משבח הארץ ׳ וצריך
שיזכיר ברית ותורה ׳ שהברית היא ניתנה
ומתנה בי״ג בריתות ׳ ותורה ניתנה בג׳ בריתות
ולהכי יוה׳ ברית ותורה שבזכותה ניתנה והם
ארץ ישר׳ שסדרה כת׳ ונתתי לך ולזרעך אחריך
את ארץ ונגדך ׳ וסמוה כמגוד רוסיי כת׳
ונתיה לך ומפני שהוין מכה הסמוכה והמרתה ׳
וירין יוה׳ כה הלכות ״

ר חם יי׳ אלהינו וכל שאינו יוה׳ מלכות

בית דוד במעין ירושלים לא יצא ידי הזכרתו
משום שבנין ירושלים בימי דוד ברכה ואומר ישובו
בני ישר' ובקשו את יי' ואת דוד מלכם. ובשב'
ומדבריו בנחמה. הרי זו בנחמות ימין ולפי
שמסיים בנחמה בשבת צריך להזכירו בנחמ'
כדי שיהיו פתיחתה ומעין חתימתה. כי חותמ'
בעל הישועות ובעל הנחמות. ויאמ' קדושת
היום באמצע. רצה והחליצנו. והניחה לנו יי'
ואמן בישועתך יחליץ. ויש אומ' לשון רצון
רצינו בישועתך ולשון חלוצים. וברכת הטוב
והמטיב צריכה סמוכה ולעשה כי ביבנה נעשה
לברה לפיכך ומדבריו בה במלוך ויש בה שתי
מלכיות מלך עולם והטוב והמטיב הרי ג
רדיה והרי בבונה ירושלים. ויאומ'. דבונה
ירושלים סמוכה להכיתה. ויאו' ס' מפני הס'
להמונה יראה יבריסה ומלכות זו ספה ירושלים
צריכה דכיון דהזכיר בה מלכות בית דוד
לא דרך צרין וכהנין שלא יזכיר מלכות בית
שומים. ויום שעה לא הזכיר של שבת
רצה והחליצנו ובים בבונה ירושלים. ולא
בה טוב ומטיב יאמ' ברוך שנתן מנוחה
לעמו ישר' באהבה לברית ברוך אתה יי' מקד'
השבת. ויאמ' הטוב והמטיב ואחרין. ויום
יאמ' הטוב והמטיב עד שלא הזכיר חוזר וראש.

צ הודוע יי' אלהינו וכו'. ביום טוב יאמ'
שנתן ולא יאמ' יעלה ויבא יאמ' ברוך
שנתן ימים לישר' לששון ולשמחה ברוך אתה
יי' מקדש ישר' והזמנים. ויום יאמ' הטובות
חוזר לראש יי' וכו'. יאמ' בראש חדש יום שעה
לא יאמ' יעלה ויבא בברכת המזון אין מחזיר
אותו. ויאמ' ברוך אשר נתן ראשי חדשים
לעמו ישר' ברוך אתה יי' מקדש ישר' וראשי
חדשים. ומשום דבעי' לא יוכל ולא ייאמ'
יאמ' שעה בתפילה לא סגי דלא ומעי' חוזר
לראש.

אמ' רב פפא

הילכתא רברים

דברים הבאים ומחמת סעודה בתוך הסעודה
כגון יזרם שמלוין סעודתו על בשר ודגים ובין
וכל דבר שהוא ללפת בו את הפת צריך שעון
ברכה לא לפניו ולא לאחריו. לפני דפת פוטר
לאחריו דברכת המזון פוטר. דברים הבאים
שלא מחמת הסעודה שאינם באים ללפת
בו את הפת כגון פירות שמביאין לקינוח
סעודה או יזרם ירסטבים. ומביאין או עוקרין
וכשותים סמוך הסעודה וכל כיוצא בו צריך
ברכה לפניו דאין הפת פוטרו דלאו מסעודה
דרדיה כיון דפת יזרם פוטר אליו לפניו ואין
צריך ברכה לאחריו דבי ברוך יורעתיו וכל מיני
ריזכלו ברוך דברים הבאים לאחר סעודה לאחר
ברכת המזון טעונין ברכה בין לפניו בין לאחרי

ברכת אירוסין

ויזונו על העריות לפרוש מהם. ואוסר לנו את
הארוסות ומתיר לנו את הנשואות על ידי חופה וקידושין. ברוך אתה... מקדש
אלו כאירוסיו. ומנהיגה על ידי כניסה לחופה
יומר קידושין ברכה כי יקח איש אשה ובעלה
ואין דיחה אלא בכסף. דלמדין ומעמין כסף
קח ומהני. ברכת חתנים. שהכל ברא לכבודו
על הזדינים שנוספים לחופה ברכה זו סבות
ונגד יקינו ככוד וכל הנהרין משוני לכבוד ברא
ומשעת יוסיפת ידינים היה ראוי לברך ברכה
זו אלא שרוצין על הכוס וברכה שאחריה סמוכה
לה לפיכך ומדבריו בה ברוך אתה יי' יוצר האדם
של יוסיפת ודינים ראוי לברך ברכה זו להזכירה
שיצר אדם הראשון שמהם כלו יצרו ואינו
ומברכת הדיונג. כי כל יוסיפת ודינים יצריך
לברך יוצר האדם לפיכך ומדבריו עמה ברכת הדיונג
ברוך יוצר יצר את האדם בצלמו והתקין
לו ממנו בנין עדי עד. ברוך אתה יי' יוצר
לו ועוד ובניה בבנין. ברכת ויש יזרת היעל ג
יחבה ולשעה ורנה ולהעלות כדי לקבל עשרין
והוא ידים עדי עד של עולם בבנין זה קיים
ואיש יושב ברוך אתה יי' יוצר האדם.

ברכה זו על יציאת חזה ··

ש וש ונשיש ונגל עליה לפי שכבר
ויום אין יוצאה ירושלים על ראש ׃
שנאמר לפיכך אנו׳ ברכה זו לפי שנאמר אחר
ולפי שהיו ברכה הסמוכה לברכה יין ׃
ומתחילין בה במיך · עליה היו יכולין שהיו
עליה הבניה סוסת יתי עליה · ולאחר שהזכיר
שנאמר יכין הודו לשנאמר אחר ראוי׳

שיר ומה ונשואת רצפו היוחזכים אחר ולא
כן עבן ואדם שעשית לו עשר אלף
רסת כן עבן יא אדם הייתה לו יזכן יקרה ׃
ושואה אחר ולא אחר זה ולא זה יותר
כיון ששון ושמחה ברכה כפני עיקרה היין
ויקרי יום שאחר יגל האנים ולות ולפיך
ומתחיל בה כברך שהיא סמוכה · ולפיך
ומסים ונשואה אחר עם הסלה לו אחר עם
כלתו ·· בא״יי ··

פירוש ברכת המילה ··

אשר קידש ידיד

המכנה הוא יצחק שקראו ידיד ונכנס על
שם ואהבה שכתב את בנך את יחידך אשר
אהבת · ידידי אהב ונכנס שיצא לאברהם ולא
את עצמו קודם שנולד כדי שידוע את יצחק
בקדושה · והוא כשיצא שם המילה כמשרן
שם ברכה ראוי׳ לאברהם את יצחק בנו הוא
זה ומילה ברכה רעודיה ליעקב לחוק ׃
שיאו בנו שיאור בשרו ובצאצאיו אחרון ׃
חתם באות ברית קודש מבין של מילה ש
שהיא קודש ובשר קודש יעבור ונפל
ראו׳ זה ומילה שהעבירו ואם וקרא את
סכת והיתה לאות ברית בני ובניכם · ובשר
המילה י״ל חי עולם הלדע · כסת והדרות
את ברית בני ובניך לו · עד לחיות לך ולזרעך
אחריך · ועם יבוא את המילה כדי להיכנו ׃
מאהבו והנה ידידות שיהיו · ורבע ובשר
כסת גם כרע כריתן שאחר יוסירך ואמר

בית הברית ברכות גם ברית כרותה ראוי והאמר
ברית אחד ויוצא על יד ואחרון הויו שנא׳
ושביתי בורין וגירים · ואחרון והסססות כה׳
הויו תם הפסח ורם ומילה שראוה על הפסח
של ישר׳ כדאית מדרש של אחר ששחטו ׃
ישר׳ את הפסח יגא׳ לאם ומשה ולא עלו לארץ
כי ומלו · והיינו דכת׳ כי מולים היו לו העם
היוצאים ויאמר לך סוריך היי אחד ובם רב
·· על הפקח והזכיר כיון לוא׳ מה שהיו היין
מולים כן יהיה ההגל זה וכדי לשלום בריתו היין
המילה שהיין לשלום על ישר׳ · משהוא יאמר
מוריך חיי טובל ומכש כין ואתנו שיפגד
יאחז כפי הילד לשם ומילה והענך · ראוי׳ אמר
החמך יערך שיטעום · ולא שכן לוי שהמכין
על שיש לו להעות ומנע וכוס של ברכה ומשב
על ידו · והטעמה זה לרהו עשויה ומשקן ׃
יגף ליוזר שעל ידי פרי כמנד כל הכוס ומנקה
יוסוכים תורה · יאחז מה עליך ראש רבר יעה
לומר רחר היין המילה שמנסוה כשעת וחתן
ובירה ברכה וכוס השורין יאמר אנו׳ ועצרים
ושטה ויאות והשנכרין העולם ועד ומשהו—
והתנגדער שיאמר הק׳ עד שלא נברא העולם
הרי אותו רבי הויו יאשר ברית את אברהם
ואמי הנה בריתי אתך היו המילה · ושבעתו
ליצחק ברית ושבועה לאחת הן · וכת׳ את
בריתי אקים את יצחק · ומנא׳ ראוי אברהם
את יצחק בנו · ויעמידה ליעקב לחק שעלו
ומלו סמך יעקב איש תם · ראוי׳ לו הי שעלו
ותם עלו ומלו · ולישר׳ ברית עולם סמכיב
והייתה בריתי בבשרכם לברית עולם · ומנא׳
ראוי אברהם וגו׳ ומכב לפרש ושמעם
ליצחק הודו ליי׳ כי טוב ומכשואה שוסד
שעלו כן זכר ובנם למילה והיינמר עלכם
כי לעולם חסדו ··

הבורא · הירושתי ומתחילין לדרות
דרית שהוא מעריך ומשפה
שהוסיפה שבין ויותר מהואחן · וסיון ׃

ורמי ימות הכוכבים. ותניא היה קורא קודם
לכן לא יצא ידי חובתו. ואם כן למה קורין אותו
בבית הכנסת. כדי לעמוד בתפלה מתוך דברי
תורה. והכי איתא בירושלמי. רמינן לפיכך צריך
לקרותה משתחשך וכדאית שמע פרש ראשון
שאדם קורא על מטתו ישנו. ואם כוכבים נראו
שלשה אז לילה הוא. דתניא ר' נתן אומ' כוכב
אחד יום שנים בין השמשות. שלשה לילה
ולא כוכבים גדולים הנראים ביום ולא כוכבים
קטנים הנראים בלילה. אלא בינונים. לכך אומ'
בלילה אמת ואמונה שכך כתוב בתורה ולהג'
בבקר חסדך ואמונתך בלילות. והיה אמונה
יש בידו לפי שאין לך אדם שאין נפשו כואב
עליו בלילה מרוב עמלו וטורחו שטרח כל היום
וכשעולה נפשו מרגיע בלילה כשהוא ישן אין
הנשמה יגיעה להכנס בקרבו עד אומ' לה הך
שובי ולהחזיר מתוך הגוף אמי רויה ועשו
אמונה כנגד שהוא אומנה ופקיד אותך על'
של בידך אפקיד רוחי פדית. ועושה הדבה
אמונה והחזיר אותו אליו ועושה לו נס ומחזיר
אותו אות כותו. ורוא הלא ומה שטרדך
אותו. ועל זה נקרא הרשים ולבקרים רבה
אמונתך. ולפי ששבנו תפלת ערבית רשות
לכן הוסיפו ראשי ישיבות שבבבל מסה של
המלך מבורך תהיר אותך וגו' והורים ב
שתפלת ערבית רשות. ואין צריך לסמוך
גאולה לתפלה והכנו שם ותפלה זו ברוך יי'
לעולם אמן ואמן שיש בו יח' אזכרות כנגד יח' ברכות
לפי שאנשי אותם הסדירו יח' ברכות על
הסדר ברוח שאין הפקחו' הסדיר יח'
ברכה. לכך תיקנו אנשי כל אות יהודה ושלחו
להם ברכה והיה ערוה בעיניהם. וכנגדם
תקנו משירי ישר' יח' שבחות בשתבח שיר
ושבחה הלל וזמרה וכו'. ויח' קריאים באמת
ויציב ונכון וקיים. ויש ומפרשין שנגדו שמור
שלא להתפלל שמונה עשרה ותיקנו ברוך
יי' לעולם אמן ואמן שיש בו יח' אזכרות כנגד

יח' מיטות שכשאומר עשרה ועונה הציבור אלו
בתוך גאולה לתפלה. ועל זה תיקנו קדיש ראשון
שהשכיבנו נחשבים תפלה ואריכתא דגאולה גבי
שומע תפלה:

מפני מה נהגו לומ' סדר

קדושה במוצאי שבת יותר שמתפללין ערבית
לפי שהיו בזמן הכנסת ישנים ששבתו בשבת
כל היום של שבת ולא סדרים כלו' אותם עזוו
ומשאות פושעי ישר' ולא ישר' הסודרים סדר
קדושה של המתפללו סדר קדושה ביום ובקביעת
וכיוצא שבוע שחל יום טוב להיות באמצע אין
אומ' במוצאי שבת שלפני אותו יום לא סדר קדוש'
ולא ויהי נועם. ומפני שפושעי ישר' נדונים בגיה'
שנים עשר וכל שבת ויום טוב נחים ויש להם
מנוחה ונכנסין ונגדינם לגן עדן. ובמוצאי שבת
ובמוצאי יום טוב ומחזירין אותן להאכלן שוב
שפיטורי. ואימתי שחל יום טוב באמצע שבוע
אין הדין מחזירים אותן לשוב ולימות ועד עדן
וכל אותה שבוע עד ובמוצאי יום טוב האחרון:
לפיכך אין אומ' סדר קדושה ויהי נועם ליל יו'
לפי התחלת סדר קדושה ויהי כיון כי יובד
משכיל סדר קדושה של אחרים והאומר שלא
יאמרו זה לא יאמרו זה. ויהי נועם עד סוף:
המאמר ושה אומר לישר משעת גזירה ואמת
הוא שך ומכם מאותם מסה ועל שם כך עתה
לאמרה במוצאי שבת הוא ושבת שחל יום
טוב באותו שבוע שאסור במעשיה הלאכה
ומפלו לא הוא יום טוב עד יום ששי אין אומ'
אותו שכך סדיב ומעשה ידינו כוננהו. ואו
יקריה לו' שיום כל ששת ימים ומעשה ידינו
שיש במעשיה והלאכה אז יאמרו ויהי נועם
ויום לא לא. ט"ו ומיאמר שאין אומ' סדר
קדושה אין הדבר מזה לו' ויהי נועם שלא יתפרך
התלמוד ולא יתמיד יבו עמו ולפיכך מפסידו
אותך אותם ואשכיעו במוצאי שבת ולפי
שכשיהי נועם יש בו שם המפורש כשמפלין

אותם פסוק׳׳ פי׳ שיש בו אותיות אותו כנגד
אברים שבאדם כשמפליג אותם׳׳ אמ׳ ר׳
יהושע בן לוי לעולם ישכים אדם לבית הכנסת
כדי שימנה מעשרה שאפילו ומאה באין אחריו
נוטל שכר כנגד כלם׳ ואמ׳ ר׳ יוחנן משום ר׳
אין תפלתו של אדם נשמעת אלא בבי׳ הכנס׳
שנ׳ ואני תפלתי לך ה׳ עת רצון׳ אימתי
עת רצון בשעה שהציבור מתפללין׳ ואמ׳
ר׳ שמעון בן לקיש כל מי שיש בית הכנסת
בעירו ואינו נכנס לתוכו זה נקרא שכן רע
שנ׳ כה אמר ה׳ על שכני הרעים ולא עוד
אלא שגורם גלות לבניו שנ׳ הנני נותשם
מעל אדמתם׳׳

גדול

השונה אותן וכן המלך
שאמר אותן כנה׳ שלה
ומכאן יהודה אומ׳ אמ׳ רב הונא הבין ושונה
אותן שלא יגביה קולו וכן המלך של גדול ז
ול׳ אותו׳׳ ויאמר הכה׳ שיאמר וספר בין
ישתבח לאומר׳ וירבה ההלל וגדול אמ׳
ליה הללו יה׳ ליה ולא שהספר בין ישתבח
לאומר׳׳ וכל השונה אותן יהיו שוריה יסד
כל טוחן הוכשה לו שהוא בן העולם הב׳
ויהיו שוריה יפה ומכאן יש ר׳ תיבות כנגד
ר׳ אותיות של שם׳ ומשהן שאומר כל מחן
עונים השבח אמ׳ הין אדוני הם וכנים ז
שנקו ועל שהן זכותם׳ ויורו לו ואב שק
הולכין לו כמו ויהדם ועל שאומר׳ ולפיק
יש פינה גדול ומעלה ובשאומרן הלוכי
השירות זה ענב לפני הין מדעתן ומתגבן
ומתחלין כי ידענו ידעים על זה ענב לפי
שירים ובכינם לשון אמו׳ ויאמרו היו ובכי׳
לו שעה שהוא ישר ומתחילין יתגדל היו ז
המלאכים היו ומכלין אותו ולא העמודי
ולמעלה ולא היו ישר׳ ומשבחין שבח הגון
ומעולה טוב ויהיו כמו הקדושה ולכך אמ׳
אותם בלשון יוונית שלא יכנו המלאכים
ולאומר לפי׳ העיבנן הורין הדבר בלשון

ישתבח ר״ת בכור ויתברך׳ הרי שבח ומעלה
עד שוריה יתהדרין בריך הוא׳׳ ויתגדל ז
ויתקדש על שם הגדולים והתגדלתי והתקדשתי
ונודעתי לעיני גוים רבים וידעו כי אני ה׳׳
מלחמות גוג ומגוג ואז יהיו שוריה רבה
ומכך שום׳ כי עתה יודעו כי יום הוי ז
שנשבע והלחם מעמלק שנ׳ כי יד על כס יה׳
ר׳ הין אמ׳ ויאמרו׳ כאגדה אמ׳ שאזיל כל
הקהל כאומר אמרים הכה ומקדש פני שכינה
ויהיו הן עשה ולמן שוחד׳ עשה ולמען ימיך
עשה ולמען גי׳ תורה ימינך׳ עשה ולמען ולא
ולמענינו׳ וכך לקיים הכרן של שאול׳ הקהל
משום אומר תפלתי יהיו אלהי נעשה׳ ולשון
קדושה׳ ולכנו אלהינו יחיד שוכן מעולם נצח
מיוחד שכל הימך קרב יקן בית ומשיחך׳ עשו
ולמען ומשיח ימינך ולמען יחלצון ידידיך ז
הושיעה ימינך וענינו ועוד הלא לאחרון
ג׳ פסיעות במריעה אחורי לאו ודיעה כדיאה
בגה׳ ויאמר כן עושה שלום ושאלו הדלה
שהיו יודע של שכינה כנגד ולפנין׳ ברוש
קרוב ה׳ לכל קוראין ויאמרו שכינתו כקרוב
אותה על אותה של תפלה ויאמר כן שואלין
ועושה שלום כולם שהוא שואלו של הין
והוא בורכי ומשוחלי׳ כי רק כלו הוא וזה
שלא הייםהו הכה׳ ליתן שלום ושתי ידין ז
וזוש ומכתה הזהו יוכח שיאמר עושה
שלום במרומיו וכו׳׳

ברית מילה

שהו להיות בתענית צבור אמ׳ סליחות
והידוי׳ אם אין אמ׳ והלא רחום והחיעה
כי ג׳ ימים שזה הוא הין׳ והמוך על הין יוצא
יבין לטעם אלא לשהייה עד לאחרון׳ ויום
השני ירעה יבריכה לישב בתענית׳ והיין
יפלה לטעם׳ ויאנו׳ ראה׳ המוך יבריך
שיטעום כי טעם לה אותינו ספר רווי׳׳
סליך׳׳

ואני נעק בר' אליעזר מ' עקן המפרש אז לכבודי
עשיתי זאת והודיעותי לכי אולי ראיתי
שתקיימנו כמו' הדעת והשכל וכן
שידענו אנשים יחפצו פירוש סדרתם
ומתכבדו ואמן אמרו בז וירע אותם ההן
ואינו ונכו והמון כי יבזו רעתו
ויום שנגיד ואחהו לי יעזר' והאלהי
ודע הנכבדי המדרש והם יודעין
הואיליות והאמת והכותבי משורי
יהי ברוך לא פועלן ולא יבואו לידי
טינו והמון וגם הסופר יעזה וגדו
ושם והודאה אמן אמן סלה:

סליק

פירוש ופירקי אבות

משה קבל

תורה מסיני שנ' ויתנם ה' אל' אלי וגו'
ומסרה ליהושע ואומר ליהושע שנ'
ונתת מהודך עליו ויהושע לזקנים וכו'
ושבעים זקנים שכמו' ומשה אלו ואח'
שהיו מורין הורים ושוטרים את ישר'
כרכת' ויעבדו בני ישר' את ה' כל ימי
יהושע וכל ימי הזקנים אשר האריכו
ימים אחרי יהושע. וזקנים לנביאים
לאהוד ושמגר ודבורה וברק וגדעון וכ'
לאבימלך לתולע ולאיר הגלעדי ולפנחס
ויפתח לאבצן ואלון לעבדון ומנוח וכ'
לשמשון ולעלי. שנ' ויהי אחרי מות שפוט
השופטים. ומכאן אתה למד שהשופטים
היו אחרי הזקנים ושפטים והיו לנביאים
לנביאים לשמ' לשמואל לגד לשמעיה וכ'
לאחיה השילוני לאליהו לאלישע ולמיכ'
לעזריה ליונה לאליעזר ליהודיע לזכריה
בן יהושע לעמוס לישעיה ומיכה המורשתי
ליונה לנחום לחבקוק לצפניה לירמיה
ליחזקאל לחוגה לחגי לזכריה ולמלאכי
לעזרא ועזרא לכנסת הגדולה ואלו הם זרובבל
ישוע נחמיה מרדכי. כך שונה ר' נתן במשנה
שלו. אמ' רבינו הקדוש שסידר את המשנה קר'
קורא לכל השופטים זקנים. ולכך הוא שונה ומ'
וזקנים לנביאים. ונביאים מסרוה לאנשי כנסת
הגדולה אותן שעלו עם עזרא הסופר. ולמה נ'
נקראו שמם אנשי כנסת הגדולה. כמ' ששנינו
במסכ' יומא בפ' בא לו כהן גדול. לפי שהם היו
כנסייה גדולה וקדושה שהחזירו עטרה ליושנה
כיצד משה אמ' הא' הגדול הגבור והנורא. ירמיה
אמ' הא' הגדול והגבור. והנורא לא אמ'. אמ' גוים
מקרקרים בהיכלו איה נוראותיו. באו אנשי כנסת
הגדולה והחזירו עטרה ליושנה. ואמרו הא' הא'
הגדול הגבור והנורא. ואמרו הן הן גבורותיו הן
הן נוראותיו. הן הן גבורותיו שכובש את יצרו וכ'
ומעשה ארך אפים לרשעים. הן הן נוראותיו וכ'
שאלמלא יראתה כיצד יכולה לעמוד בין האומות. לפ'
נקראו כנסת הגדולה אותן שהיו עם עזרא בתחי'
בתחילת בית שני ואותן שבאו אחריהם לסוף
הבית נקראו. בדין להפך לחזר ולפשפש עד
שידענו לאמיתו שכן מינו באנשי כנסת שהיו
מיושבין בדין שנ' גם אלה משלי שלמה אשר
העתיקו אנשי חזקיה וג' לא שהעתיקו אלא ש'
שהמתינו והעמידו תלמידים הרבה. שכל המרבה
בתלמידים מרבה חכמה. ועשו סייג לתורה גדר
שהיו גוזרים גזירה לגזירה. כגו' שניות לעריות
כדי להרחיק אדם מן העבירה. שהיא מן התורה
וכן הוא אומ' ושמרתם את משמרתי. עשו מש'
משמרת למשמרת. בן עזאי אומ' הוי זהיר
בדברים מבטלתן. ועשה סייג לדבריך
כדרך שעשה הקב"ה סייג לדבריו. הקב"ה עשה
סייג לדבריו תורה עשתה סייג לדבריה. וכן משה
אומ' נביאים וכתובים עשו סייג לדבריהם. אדם
סייג עשה אדם הראשון לדבריו. כשעה שאמר
לו הקב"ה מכל עץ הגן אכל תאכל ומעץ הדעת
טוב ורע לא תאכל ממנו. אמ' אדם הראשון לחוה
כדרך שאמ' לו הקב"ה לא תאכלו ולא תגעו בו וכ'

מפורש באבות דר׳ נתן״ א׳ שמעון הצדיק כהן גדול היה משירי שהיה
כנסת הגדולה ולא היה בתחלתו על התורה שנ׳
אם לא בריתי יומם ולילה וגו׳ ועל העבודה עבודת
בית המקדש. כיצד אמרו כל זמן שבית
המקדש קיים היה העולם מתברך ליושבים בו
והיו הגשמים יורדין בזמנם שנ׳ והיה אם לא
תשמעו אל מצותי וגו׳ ונתתי מטר ארצכם בעתו
וכיון שאין עבודות מה׳ השמרו לכם פן יפתה
לבבכם וחרה אף וגו׳ ועוד מצינו במסכת ראש
השנה אלמלא מעמדות לא נתקיימו שמים וארץ.
ועל גמילות חסדים. כיצד הרי הוא אומר
כי חסד חפצתי ולא זבח. והלא לא נברא העולם
מתחלתו אלא בגמילות חסדים. שנ׳ אמרתי עולם
חסד יבנה. ועכשיו שאין עבודה מתקיים העולם
בתורה ובגמילות חסדים. גמילות חסדים זה הנו׳
המלוה לעני בשעת דחקו וגדולה היא מן הצדקה
לפי שאין העני מתבייש מהלואה ומתבייש מן
הצדקה״ אנטגנוס איש סוכו. ממדינת סוכו
פרס שכר. מ׳ פרס בלו׳ וכי ההוא דאמ׳
פיסין דגליתו ומתרגמ׳ ערכך פרסנך. אלא על
מנת שלא לקבל פרס. שלא תאמ׳ אעבוד את יוצרי
ומצותיו כדי שיפסיק לי מזוני. אלא אמור אפילו א׳
בעת חסרוני אעבוד את יוצרי מאהבה משום
כאשר צוני ה׳ ואל תהרהר ואל תמתין אחרין אלא
קבל עליך מאהבה ויהא עליך מוראו״ יוסף
בן יועזר ממדינת צרדה ויוסף בן
יוחנן איש ירושלים. אחד מהם נשיא ושני לו א׳
אב בית דין. בימי חגגה׳ קבלו מהם משירי כנסת
הגדולה. ויש ספרים קבלו מאנטיגנוס. יוסף
בן יועזר איש צרדה אומ׳ יהי ביתך בית ועד
לחכמים. מלמד שיהא ביתו של אדם מזומן לחכמ׳
לבית ועד כאדם שאומר לחבירו שמור לי בבית
פלוני״ והוי מתאבק בעפר רגליהם. כיצד בזמן ש׳
שתלמיד חכם בא לעיר אל תאמר איני צריך לו.
אלא לך אצלו ושב לפניו ואל תשב לפניו על גבי
הכסא או על גבי ספסל או על המטה אלא על

הקרקע ושותה בצמא את דבריהן וכנפש תאוה כ׳
כאדם השותה מים בתאוה״ יוסף בן
יוחנן איש ירושלים אומ׳ יהי
ביתך פתוח לרווחה. שיהא פתוח לעוברים ושבים
והספק להם לרווחה. שיהא ביתו של אדם פתוח
פתוח לצפון ולדרום ולמזרח ולמערב כדי שלא
יהו עניים מצטערים עד שיקיפו את כל הבית
אלא הבא מן הצפון יכנס כדרכו. וכן לארבע ה׳
רוחות. ויהיו עניים בני ביתך. ואל תרבה עבדים
ושפחות לשרתך אלא מקומות עניים להיות
בני ביתך ומשרתיך ותקבל שכר עליהם״
באשתו אמרו קל וחומר באשת חבירו
ומפני טעות הבריות. באשתו נדה
לא גרס׳ שאפי׳ באשתו טהורה אמרו מפני מ׳
שמתבטל מדברי תורה. מכאן אמרו מזה ש׳
שאמרו אנשי כנסת הגדולה. הבינו חכמ׳ לבאר
ולפרש טעמים. ופרשו שלכן אמרו אל תרבה
שיחה עם האשה מפני שהרבה דברים תלויים
בדבר. גורם רעה לעצמו. כיצד בזמן שאדם הולך
לבית הכנסת או לבית המדרש ולא היו נוהגין בו
כבוד או שמצער עם חבירו דברים ומספר לאש׳
לאשתו כך וכך צערתי עם חברי כך וכך אמ׳ לי
כך וכך אמרתי לו נמצא מזלזל אותו האיש ומבזה
עצמו ומבזה את חבירו. ובוטל מדברי תורה. וא׳
וסופו יורש גיהנם. מתוך כך שמתעסק בדברים
בטלים״ יהושע בן פרחיה ונתאי הארבלי
ממדינת ארבל׳ קבלו מהם מיוסף בן
יועזר ויוסף בן יוחנן. וכן כולם זה מזה״ עשה
לך רב. כיצד שיעשה את רבו קבע שילמוד
מקרא ומשנה ומדרש והלכות ואגדות. טעם ש׳
שהניח לו במדרש סופו לומר במדרש. טעם ש׳
שהניח לו במשנה סופו לומר באגדה או בהלכה
נמצא האדם ההוא יושב מלפנו ולא טובה
וברכה״ ד״א לכך עשה לך רב שלא תהא תוקע
לדבר הלכה. שנ׳ ושונא תוקעים בוטח. את שני׳
טשונן מי שתוקע עצמו לדבר הלכה הוא יעמוד
לבטח. ומהו תוקע מיון דאתו דינא קמיה

וג"ר הילכתא ומיהו דינא מילתא למילתא דכיון
דלאו כפירוש הוא איבעי ליה למ"ל קרייה רבא א'
ומאמר מיניה" וקנה לך חבר' דפת' חרב על הבדים
ונואלו' דא"ר' א"ר חרב על תלמידי חכמי' שיושבין א'
בד בבד ועוסקין בדברי תורה' ועוד טובים השנים
מן האחד' הרי שנים שהיו יושבין ועוסקין בתור'
טעה אחד מהם בפסוק או הלכה' או שאומר על
הטמא טהור או על הטהור טמא' חבירו מחזירו
אם כן שכר טוב בעמלו" והוי דן את כל אדם לכף
זכות' אם עשה אדם דבר שיש לחשדו הסב' את
הדבר לפנים אחרים' כמ' אותו מעשה שמינע
בזכות דר' נתן בריבה אחת שנשבית לבין הגוים
הלכו שני חסידים לפדותה' נכנס אחד לקובה א'
אצלה' ואחר שיצא אמ' לחבירו' חבירי במה חש'
חשדתני' אמ' לו שמא לידע בכמה דמים היא מ'
מהורהנת' מיושבת' כו' שהיהינו מאשקלון'
אמ' לו העבודה כך היה' ואתה שדנתני לזכות' ידין
אותך המקום לזכות"

הרחק משכן רע ואחד שכינו של בית ואחד שכינו של
שדה' שאין הנגעים באין אלא על כתו של רשע
ועוונותיו של רשע גרמו לסתור כותלו של צדיק
מ' גרם לו שיסתר כותל שכינו של רשע' אמ'
ישמעאל בר' יוחנן בן ברוקה אוי לרשע אוי לו
לשכינו עוונותיו של רשע גרמו שיסתר כותלו של
צדיק" ואל תתחבר לרשע שכן מינע מיהושפט מ'
המלך שנתחבר לאחאב הרשע וילך עמו לרמות
גלעד והיה עליו קצף מלפני הקב"ה ואמ' לו הנביא
כה אמר יי' הלרשע לעזור ולשונאי יי' תאהב" ואל
תתייאש מן הפורענות' אל תהי מתייאש והוי מ'
מתפחד עליו בכל יום' ואומר שמא היום יבא עליו
כך פורענות כדי שיהא לבך שלם עם הקב"ה וא'
ואם התחיל הפורענות מהר עמיך לעמוד בפרץ
קודם שיתחזק הדבר"

יהודה בן טבאי וש' שמעון בן שטח קבלו מהם' אחד מהם
נשיא ושיני לו אב בית דין" אנן תנינן יהודה בן טבאי
ושמעון בן שטח אב בית דין' ואית תנאי תני ומ'
ומחליף' מאן דאמ' יהודה בן טבאי נשיא' עבדין
דאלכסנדריא" מסייע ליה יהודה בן טבאי בעיין ומ'
ומנייה יהיה נשיא על ירושלם ולא קביל עליה ערק
ואזל לאלכסנדריא והוו בני ירושלם כתבין יחודי'
הקטנה עד מתי ארוסי יושב אצליכם ואני יושבת
עגומה עליו' פרש ומייתי גן אלפוא וכו' ולמדנו עלה
והיה נשיא' ומאן דתני שמעון בן שטח נשיא דאמ'
דאשקלון מסייע ליה דתנן' אמ' אלעזר מעשה בשמ'
בשמעון בן שטח שתלה שמונים נשים באשקלון'
דהוו תמני נשין חרשין יתיבן במערת אשקלון' ה'
יתבי יתבן ומחבלן עלמא' עבד שמעון בן שטח
יום סגריר ונסיב עמיה תמנן גברין בחירין ויהב
בידיהון תמנן לבושין חדתין יהיבן בקדרין חדתין
וכפין על רישיהון' ואמ' להן אי צפרא חד ואן אתון
לבשין לבושיכון' ואין צפרא ואן תניינות אתון עלין
טלכון בחדא' וכיון דאתון עלין יסב כל חד וחד ויטעון
חדא ויטלטלה מן ארעא' דעסקיה דההיא חרשא כד
טלטליה מן ארעא ולא מצלח' אזל קם על תרעא ה'
דמערתא' אמרו ליה מה את בעי הכא' אמ' לן מילף
ומילפן כל מני עביד מה דהוא חכם' והוות כל חדא
וחדא אמרה מה דהיא אמרה ומייתא חמר או קופד
או תבשילין' אמרין ליה מה דאת יכיל עביד' אמ' אמנא
מעביד תרין ומנן' ומייתי הכא תמניא גברין בחירין
דסותיה לטשין תמניא לטשין נקיים יתבון הכא עמ'
עמיכון' חדיין ומחדיין לכון' אמרין אנן אנן בעיין
צפר חד ואן לבשין לבושיהון' צפר ואן תניינות עלין
טלהון בחדא' אמ' כל מני יחכים חגיגה וטעטען' ומ'
ומזלון ועלבונן" אל תעש עצמך כעורכי הדיינין'
כמו מלמד שאם באותה לבית המדרש ושמעת
טעם אחד או הלכה אל תבהל להשיב' ואל תהי ש'
יושב ושותק ומלישאל במה זה טעם' אמרו במדה
ענין הדין' ואל תעש עצמך כמו אותה יודע טעם
הדין' כמו אותן שהן גדולים בדיינין' כמו אדם פלונ'
אדכן לא ריכא ולא בר ריכא את' וכשיהיו בעלי דינין
עומדין לפניך כתחילתו של בית דין יהיו בעיניך כ'
כרשעים' שלא תהדר מכך וזה זכאי יותר מזה
שמתוך כך תראה לו זכות ולא תוכל לראות לו חובה'
ושמא חייב הוא' אלא שניהם יהיו בעיניך סדיכם

וחפש אחריהם אם מעידים בטעותם כצדיקים
לכשקבלו עליהם את הדין שאין תחשדם בשום דבר
אלא המע' שניהם לכף זכות שזה היה ספק חייב נ'
שהודו חייב בבירור ודע כן וזה נשמע על הודאי' ו'
והוי זהיר בדבריך שלא תאמר להם דבר שילמדו להכן
מתוכה מה יאמרו להזיק דבריהם ולולדו מתוכה לומר
מה שלא היה ולשקר" אהוב את המלאכה'
ללמוד אומנות להשתכר שלא יאמר גברין יבון
אנא' וכת' טוב נקלה ועבד לו ממתכבד וחסר לחם"
דוסתאי בר' ינאי אומ' מנין שאם לא עשה
מלאכה כל ששה' סופו עושה כל שבעה' כיצד
יושב כל ימי השבת ולא עשה מלאכה' ולערב שבת
אין לו מה יאכל' הלך ונפל בין הגנבים' תפסוהו הגנבים
ונתנוהו בקולר ועשו בו מלאכה תחת שלא עשה כל
שבעה ושנא את הרבנות' שררה' מלמד שלא יניח
אדם עטרה לעצמו' אלא יניחו לו אחרים כן' וכן הוא
אומ' יהלך זר ולא פיך" ואל תתודע לרשות' שלא י'
יזכיר לו אדם שם במלכות' שמתוך שנתנו לו שם
במלכות סוף' שנותנין בו עיניהם והורגין אותו ונוטלין
ממנו את ממונו" אבטליון אומ' חכמים הזהרו'
והיה קורא לחכמי' ואומ' להם חכמים שדעו
והבינו מה שאני אומ' לכם' הזהרו בדבריכם
שלא תורו דבר שלא כדברי תורה' ותתחייבו עליו גלות
ועד הזהרו לומר אתם טועים ואומר דברים ותלמידי
חכמים' ידיעים חטאו ולא ההדיוטות' שאין הם יורו
שלא כדברי תורה' ויתחייבו עליהם גלות' ויגלו למקום
מים הרעים' אלו הגוים' שנ' ויתערבו בגוים' וישתו
התלמידים הבאים אחריהם' לאחר שיגלו וילמדו מ'
ממעשה הגוים וימותו ונמצא שם שמים מתחלל'
על ידיכם' שגרמתם להם לגלות ולהתערב בגוים"
הילל ושמאי קבלו מהם' הוי מתלמידו של אה'
אהרן וכו' הוי לומד ממעשיו' אוהב שלום
מלמד שיהא אדם אוהב ישר' כדרך שהיה
אהרן אוהב שלום ורודף שלום בין כל אחד ואחד'
שנ' בשלום ובמישור הלך אתי' הרי שני בני אדם
שעושין מריבה זה עם זה' הולך אהרן ויושב לו
אצל אחד מהם ואומ' לו בני ראה חבירך מה הוא

אומ' הרי הוא מצטער את לבו ומחנק את רעהו ותולש
את שערו' ואומ' היאך אשא עיני ואראה חבירי
בושתי ממנו שאני הוא שסרחתי עליו' ויושב אצ'
אצלו עד שמוציא כל קנאה שבלבו" שוב הולך
אצל חבירו ואומ' לו כן עד שמשקין זה לזה' ורודף
שלום כמו כן שנ' בקש שלום ורדפהו' בקשיהו מ'
ממקומך ורדפהו ממקום אחר' אוהב את הבריות
ענ' ומדע ומסבב לתלמידיו של אהרן' אוהב את הב'
הבריות' שכן מצינו באנשי מגדל' שהיו אוהבין זה
את זה' אובדם הקב"ה מן העולם' שנ' ואנשי סדום
רעים וחטאים' רעים זה לזה' וחטאים בגלוי עריו'
ומקרבן לתורה' תחת כנפי השכינה' וכאותו שבא
לפניו ואומ' גיירני על מנת שתשימני כהן גדול
במס' שבת' כמ' שינ' הוא היה אומ' נגד
שמא אבד שמיה' תני' באבות דר' נתן הוא
היה אומ' ארבעה דברים בלשון הבבלי' נגד שמא
אבד שמיה' כיצד מלמד שלא יוציא אדם לו שם
במלכות שכיון שיצא לו שם הורגין אותו ונוטלין
ממנו את ממונו" ד"א המושך לו שם תורה ואינו
שעוסק בתורה להתגאות בה ולא לשמה' כנ'
משמו' ודאתמר' נגדו" ודלא מוסיף יסיף' כיצד
שאם שנה מסכת אחת או שתים מסכתות ולא
ולא מוסיף עליהם סוף' שמשתכח כלם' מאחר
שמייאש את עצמו ממנה' וסוף מיוסף' תקבריה
אמיה" ודי לא ילף' ומי שלא למד מעולם' קטלא
חייב' חייב מיתה בית דין הוא שמיות" ודאשתמש
בתגא' המשתמש בכתרה של תורה' כשכבר לעני'
אומ' בכרוני' חלף' נטרד ועבר מן העולם' ואין לו
שכר תורה" הוא היה אומ' אם אין אני זוכה
לעצמי מי זוכה לי' וכשאני זוכה לעצמי
מה אני' לכמה עולה הזכייה' אינה עולה אלא
לקירטען' ואם איני זוכה לעצמי בחיי' אין מי נ'
שיזכה לי לאחר מיתה' וכן הוא אומ' כי לכלב חי
הוא טוב מן האריה המת' ועד הרי אומרו מי נ'
שטרח בערב שבת יאכל בשבת' ומי שלא טרח
בערב שבת מה יאכל בשבת" עשה תורתך
קבע' עשה לה עתים ללמידה' והתבטל

מעסקיך וממעשיך. והרי אם שמעת דבר מפי חכם
חכם אל תעש אותו עיקר אלא עשה אותו קבע.
ומה שלמדת עשה ואחר כך למד לאחרים. שנ'
ולמדתם אותם ושמרתם לעשותם. אמור מעט
ועשה הרבה. יותר ממה שתאמ' כדרך שעשה
אברהם למלאכים. שאמ' להם פת חרבה אתם סוע'
סועדים אתי היום. שנ' ואקחה פת לחם. בא ומה
באחרונה מה נתן להם. שלש סאין קמח סלת. בן
בקר רך וטוב. והרשעים אומרי' הרבה ואפי' מעט
אין עושין. שכן מצינו בעפרון שבתחילה אמ' לאברהם
אבינו ארץ ארבע מאות שקל כסף ביני ובינך מה
היא. שלא היה מקפיד על המשקל. ובאחרונה כשה'
כששקל לו אברהם את הכסף מהו אומ' ארבע מאו'
שקל כסף עובר לסוחר. עובר בכל ארצות לסוחר.
ויש מקומות שנותנין קנטירין. והוי מקבל את כל
האדם בסבר פנים יפות. כדי שיהיו נוחין ונסבר לו ה'
לאדם שלב טוב. ובפנים יפות אותה נתת לו. מפני
שכל העושה דבר ואין דעתו נוחה כבך. פניו מעי'
משתנות לרוע. מלמד שאם נתן לחבירו כל מתנות
שבעולם ופניו כבושות לארץ. כאלו לא נתן לו כלום.

ר'' עשה לך רב. מפורש למעלה. והסתלק מן
הספק. אל תעשר ברבי הלכה בספק. אלא עשה
לך רב. גדלתי בין החכמי' ולא מצאתי לגוף טוב מן
משתיקה. ואף בדברי תורה יפה השותק ועושה מן
האומר ברבים. ואינו עושה מה שהוא אומר. לא המדרש
שאומר ואומר בפיו הוא עיקר. אלא המעשה. אם
מקיים את התורה זהו עיקר. ואפי' לא למד. וכל המרבה
דברים מביא חטא. כאותה ששנינו אל יספר אדם בטוב
בטובתו של חבירו יותר מדאי. שמתוך טובתו בא ה'
לידי גנותו. ועוד כת' ברוב דברים לא יחדל פשע. שנ'
אמת ומשפט ושלום שפטו בשעריכם. כך הוא במקר'
וכת' למעלה מן הענין כי כה אמר ה' צבאות כאשר
זממתי להרע לכם וגו' כן שבתי וזממתי להטיב וגו'.
וכת' אלה הדברים אשר תעשו דברו אמת איש את
רעהו. שנ' אמת ומשפט ושלום שפטו בשעריכם. אמת
שלא לישא פנים. משפט. כגון גזל שמחזירין מזה ומשלם
ונותנין לזה את שלו. שלום. זו פשרה. ששניהן נוט'

טלין בו חלק ושלום ביניהם. ר'

סליק פירקין.

ב רבי אומ'

איזו היא דרך ישר'
כל שהיא תפארת
לעושה ותפארת לו מן האדם. והוי זהיר במצוה קלה
כמצוה חמורה שאין אתה יודע שכרן וגו'. דש"ה ארח
חיים פן תפלס נעו מעגלותיה לא תדע. אמ' אבא בר
כהנא שלא תהא יושב ושוקל מצותיה של תורה ואומ'
איזו מצוה ששכרה מרובה ועושה אותה. דש"ה נעו
מעגלותיה לא תדע. מטלטלין אינון שבילי דאורייתא.
תני ר' חייא משל למלך שהיה לו פרדס והכניס בו ה'
פועלים ולא הגיד להם שכר נטיעותיו של פרדס. היו
אומרים איזו נטיעה שכרה מרובה ונוטעין אותה. נמצא
מלאכת הפרדס מקצתה בטילה ומקצתה קיימת. אמ'
ר' אחא בשם ר' אבא בר כהנא כך לא גלה להם הקב"ה
שכר מצותיה של תורה. שאילו גלה להם היו ישראל
אומרים איזו מצוה שכרה מרובה ועושין אותה. נמצאת
תורה מקצתה בטילה ומקצתה קיימת. ואמ' אחא
משם ר' אבא בר כהנא טלטל הק' שכר עושי מצות
בעולם הזה כדי שיהו ישר' עושין אותן משלם. תני ר'
שמעון בן יוחי שתי מצות שבתורה גלה הקב"ה מתן
שכרן. ואילו הן. קלה שבקלות. שלח תשלח את האם
למען ייטב לך והארכת ימים. וחמורה שבחמורות. ושל
כבד את אביך ואת אמך למען יאריכון ימיך. אמ' אבא
בר כהנא ומה אם דבר שהוא פריעת חוב כת' בה ארי'
אריכות ימים. דבר שהוא הפסד כיס וחסרון נפשות
על אחת כמה וכמה. ועל כך כדי שלא תהא יושב בפני
עצמך ושוקל ואומר זו קלה וזו חמורה זו שכרה מרובה
זו שכרה מועט. אמ' אבא בר אבא בשם ר' שמעון בן
יוחי. כשם שמתן שכרן מרובה כך ענשן מרובה. הה"ד
עין תלעג לאב ותבוז ליקהת אם יקרוה עורבי נחל ויאכ'
ויאכלוה בני נשר. דין נקר ודין אכל. אלא אמ' הק' יבא
עורב שהוא אכזרי ויקר אותה ואל יהנה ממנה. ויבא
בן נשר שהוא רחמן ויהנה ממנה. פסיק'. דרך
ישרה. פירוש' אשר ארחות הוא זה. עשיית דבר הנאה
לו ולכל חוזה. שיהיו לו בה מעשי' נחת ותפארת מעניו
מן כל אדם. קלה מצוה ליד ואם הגיע בידן לעשותה
ולא להמנעה. ואפי' אם תדעה תחזור אחר החמורה

ותשיגנה ותעשנה׳ ואת עשה ראשונה׳ והוי זהיר
במצוה קלה כבחמורה׳ גרס׳ שאין אתה יודע מתן
של מצוה והמצוה שהיא קלה בעיניך״ והוי מחשב
ריוח והפסד וכן יפה לחשב דבר כנגד דבר׳ אם אתה
עוסק במלאכה והגיעה מצוה לידך התבטל בשביל
המצוה שאם תפסיד עתה במלאכתך תרויח בה לעתיד
ואם יגיע לידך דבר עבירה שתרויח בה כגון גזל הוי
מחשב מה תפסיד בה לעתיד״ שלשה דברים הן ה׳
השלשה דברים עד מה למעלה ממך׳ כשרים׳ ור׳ י׳
שהוא רואה את מעשיך ס׳״ סוף בטילה׳ מפני ׳
שהוא צריך לחזור אחר פרנסתו ומתבטל״ וגוררת
עון כלו׳ ונושא ונותן באמונה ומרבה גזלות וחמס׳
מרוב עוניו״ וכל העמלין ומטריחין עם הצבור הם
שטורחין בשבילם לדבר בעדם אל המלך והן העמלין
עמהם לשם שמים׳ לשם מצוה׳ ולא ליטול שררה
ולהתגאות על הצבור מפני שזכות אבותם של צבור
מסייע אותן וצדקתם של העמלין עומדת לעד׳ וא׳
צדקה שיש להם בדבר זה היא עומדת לעד׳ ואתם
הרי רבן גמליאל מדבר אל אותם העמלים במקום
התורה ואומ׳ להם אם טרחתם בשבילם אעפ״י שלא
עלה בידכם כלום׳ מעלה אני שכר עליכם כאילו טר׳
טרחתם ועלה בידכם״ ב׳״ [ב] רשות׳ עשה ור׳
מתק׳ רשיין׳ זו המלכות׳ על שם שעושין
ונוכין מבני אדם׳ ומהו הזהירות שישמור את עצמו
מהיות תדיר עמהם ולהודיע להם את ענינו מפני
שהם שואלין ממנו׳ ואם הוא נותן להם הרי הוא כ׳
כאילו הוליכו לים המלח׳ ואין לו בכך הנאה של כלום
שאין כ׳ בשעת הדחק״ הוא היה אומ׳ עשה רצונו
כרצונך׳ כאן מצותי סתם משניות שכתב רבי גרשם
הגדול׳ עשה רצונו רצון הקב״ה״ ג׳״ [א] ל תפרוש
מן הצבור׳ ואל תשתתף עמהם לכל דבר לעשו׳
מלמות ותפילה׳ כמותה ששנינו ואני תפלתי לך יי׳
עת רצון׳ אימתי עת רצון׳ בשעה שהצבור מתפללין
אל תאמין בעצמך עד יום מותך׳ לומר יכולני להזהר
יותר בדבר זה שאסור׳ שאני טהור שלא אבוא לידי
עבירה׳ עד יום מותך׳ שהרי יוחנן כהן גדול שימש
בכהונה גדולה שמנים שנה׳ ולבסוף נעשה צדוקי״

ואל תדין את חבירך׳ אם עבר עבירה אל תרשיעו ותאמר
רשע גמור׳ רשע להתלות על שנכשל בעבירה זו״ עד ש׳
שתגיע למקומו׳ שבאותה דרך באותה עבירה ותנצל
ממנה׳ על ידי שנשמרת ממנה״ ואל תאמר דבר שאי
אפשר לשמוע עכשיו שסופו להשמע׳ ואותה מעם
תלך ותשמעו מפני שאין אתה יודע מה יהיה למחר
אם תוכל לשמוע אם לאו׳ ואל תאמר לכשאפנה א׳
אשנה׳ אולי לא תפנה עסוק בתורה״ ד׳״ [ב] ור׳
ריק׳ כלו׳ שדה בור׳ וגרוע הוא מעם הארץ ש׳
שאפי׳ משא ומתן יודע ואינו יודע״ ולא עם הארץ חסיד׳
אבל אפשר שהוא ירא חטא״ לא הביישן לומד׳ מפני
שמתבייש לשאול מאת רבו ואינו יודע הדבר״ ולא
הקפדן מלמד׳ מפני שירא התלמיד שמא יכעוס
עליו׳ אם שואל ממנו דבר לשאול׳ ואינו יודע הדבר״
אף הוא׳ הלל׳ על דאטפת אטפוך׳ רשע היה ואמ׳
לו׳ לפי שהרגת אנשים והשלכתם במים כנהר׳ הרגו
גם אותך והשליכוך בנהר׳ שרע אותך לפי מעשיך
ולסוף מטיפיך יטופון׳ אותם שהשליכוך גם הם יהיו
צפין על פני המים שלא היה בדם להרגך׳ אשר הא׳
הפגע׳ ומתרגמ׳ דאוטף״ לא׳ על דאטפת אטפוך לפי
שהשלכת אחרים נהרגת גם אתה ונתאוסלו קוברך
עליך׳ כו׳ ועל שפם יעטה׳ ומלפי׳ אגל ומימרע״
ה׳״ [מ] רבה בשר׳ חוזר לומר שכל הדברים
אין בהם תועלת׳ אלא ריבוי תורה מלבד׳
מרבה בשר׳ מי שמרבה את עצמו ומתעדן ברי
להרבות בשר׳ כשרית יש לו רמה ותולעה״ מרבה
דאגה׳ כ׳ שעה הוא דואג שמא יאנסו נכסיו לבית
המלך׳ וזה הוא ריבוי שאין נחת לו אדם הגיע׳ אמל
המרבה תורה כו׳ מרבה חכמה מרבה ישיבה׳ מרבה
תלמידים למנו ושבין״ ו׳״ [ר] בן יוחנן בן זכאי
אומ׳ אם למדת תורה הרבה אל תחזיק טובה לעצ־ מך׳ לומר כמה
אני גדול שלמדתי תורה הרבה׳ לפי שלא נבראו
הבריות אלא לעסוק בתורה ואתה חייב בכך״ ז׳״
[ר] יהושע בן חנניה אומ׳ ולא גרסי׳ ור׳ יהושע
וכן כלם מתחלה אין וא״ו לפניהם׳ אלא ר׳
פלוני ולא ור׳ פלוני׳ לבד באחרון כת׳ משניות ור׳
אלעזר בן ערך״ הוא היה מונה שבחן ונו׳״ ח׳״

הוא היה אומ' אם יהיו כל חכמי ישר' בכף אחד
ואלעזר בן ערך בכף שניה' בן זכאי שאול ס'
אחזור לענין ראשון' אלעזר בן הורקנס לפי שהיו
תלמידיו היה קורין להם אלעזר יהושע כלא כנוי"
בור סיד' בור ששירוהו בסיד' שאין המים נבלעין
בקרקע' בור' מים מכונסין' באר מים חיים' לפיכך
הוא משבחו כבור סיד' לפי שמתכנסין בו מים' ואי'
מאבד טיפה' כך הוא לא שכח דבר מתלמודו" ט"
רך נ' להן ר' יוחנן צאו וראו איזו היא דרך טובה
שידבק בה האדם שיזכה בה לעולם הבא' א'
הרואה את הנולד' העתיד לבא' ומה יגרע דבר זה
אם אעשנו' לב טוב' לבריות ולשמים" י" **רך** איזו
היא דרך רעה שיתרחק ממנה האדם כדי ש'
שינצל בה מדינה של גיהנם ויזכה בה לעולם הבא"
חבר רע' שמא יסיתהו לדבר עבירה" שכן רע' שמא
ילמד ממעשיו' ואעפ"י שאין לו גם בו כחבירו ואין א'
לחוש שמא יסיתהו' יש לחוש שמא ילמד ממעשיו'
אחד לוה מן האדם ואחד לוה מן המקום' כאילו
לוה מן הקב"ה זה וזה שוין' שכלן גזל להקב"ה
מפני שצריך הקב"ה לשלם לזה מה שזה גזל
הימנו' שנ' לוה רשע לא ישלם' והקב"ה צדיק שהו'
חונן ונותן לזה מה שגזל חבירו ממנו" אמ' ר' אלע'
לשון שנ' עתה יפה הימנו' אחד לוה מן האדם' א'
אדם שלוה מן האדם לא שילם' הרי הוא כאילו
לוה תחילה מן הקב"ה והרי הוא גזל עכשיו להק'
יא" **הם** אמרו שלשה דברים' כל אחד מהם
אמ' שלשה" יהי כבוד חבירך חביב עלי'
כשלך' ואל תהי נוח לכעוס' אחת היא' ואמרתי אל
תהי נוח לכעוס' כמו שאין כבוד חבירך חביב עלין
כשלך' שלא תוציא עליו שם רע כשם שאין אתה
רוצה להוציא עליך' ולא תסיתו לידי מחלוקת אתה
וחבירך" ושוב יום אחד לפני מיתתך' זו הנשמה'
שאלו תלמידיו את ר' אליעזר וכי אדם יודע שעה
שימות' ויעשה תשובה' אמ' להן וכל שכן יעשה
תשובה היום שמא ימות מחר' ולמחר שמא ימות
ליום אחר' ונמצאו שכל ימיו יהיו בתשובה' והוי
מתחמם כנגד אורן של חכמים' מכאן ואילך דבר

אחד הוא' כנגד אורן' הפסק דבריהם ולמדתם שנ'
שנמשלה לאש' שנ' הלא כה דברי כאש נאם י"י' ואומרי'
התם אמ' חזית צורבא מרבנן דרתח אורייתא מרתח
ליה' והוי זהיר בגחלתן' שלא תכשל בדבריהם משום
לא תסור' עקיצתו' עקיצתן מן הזנב' ועקץ הוא זנב
לפיכך נקראות נשיכתן עקיצה' לחישתן לחישת שרף
נשיכת פיהם' שכן דרך שרף ללחוש בפיו כדרך שע'
שעושין אוזין זה לזה" עין הרע' שכל מי שעינו א'
צרה' בממון חבירו' לסוף הוא מאבד את שלו" ויצר
הרע' שנתן מקום ליצר הרע שלו ועושה כל תאותו'
יב" **ו** שנאת הבריות' תניא באבות דר' נתן' ר' עקי'
אומ' ואהבת לרעך כמוך' כמעשה מעשה עיק'
אותה אוהב' ושונא עושה מעשה עיק' אני אותה אוה'
ר' שמעון בן אלעזר אומ' בשבועה גדולה דבר זה' ו'
ואהבת לרעך כמוך אני י"י' נאמן ליפרע ונאמן לשלם
שכר" יג" **יהי** ממון חבירך חביב עליך כשלך
הרי אחת דעלך סני לחברך לא תעביר ואם
בא תלמיד חכם אצלך ואו' לך שנה לי אם יש בידך
לשנות שנה לו' ואם לאו פטרהו מיד' ואל תתבע מ'
ממנו את ממונו' שנ' אל תאמר לרעך לך ושוב ומחר
אתן ויש אתך' שאינה ירושה לך' לפיכך לא תרע
לך אם לא תטרח בה הרי שניה' וכל מעשיך יהיו ו'
לשם שמים' זה השלישית" יד" **הוי** זהיר בק'
בקרית שמע ובתפלה' כגו' תפלת המנחה
דאמ' מר לעולם יהא אדם זהיר בתפלת המנחה' ש'
שהרי אליהו לא נענה אלא בתפלת המנחה' שנאמ'
ויהי כעלות המנחה ויגש אליהו' הרי אחת' וכשאתה
מתפלל זו השלישית' קבע' כאדם שעליו הדבר קבוע
ומוטל חובה שרוצה ליפטר ממנו" אל תעש תפלתך
קבע אלא רחמים ותחנונים לפני הקב"ה' שנ' כי י"י א'
חנון ורחום הו' הרי שניה' ואל תהי רשע בפני עצמך
זו השלישית' כיון מיניותי כת' במשניות' שנ' כי י"י
חנון ורחום י"י' חנון שרוצה בתחנונים' ואל תהי רשע
בפני עצמך' אל תעשה דבר שהוא רע בפני עצמך
ואתה מכין בו שהוא רע' אעפ"י שאין אחרים מכני'
טו" **הוי** שקוד ללמוד תורה' מה שתשיב את
את אפיקרוס' מין אחר' הרי אחת" ודע א'

לפני מי אתה עמ׳ שהוא עתיד ליתן שכרך ולך דקים
מיעוטו מאהבה׳ זו השנייה׳ ומי הוא בעל בריתך ג׳
שכרתה אתו ברית לקיים מצותיו שלא תפרע אחר
מהם זו השלישית׳ ונאמן הוא בעל וגו׳ לא מיעוטו
כתוב כאן במשניות״ יו׳ ה יום קצר׳ ימי חיין
בעולם הזה׳ והמלאכה של תורה מרובה
ואי אפשר לאדם לשנותה בכדי ימי חייו׳ ועוד כי
שהפועלים עצלים׳ והשכר הרבה׳ גמ׳ לעסק בה
כמה שהוא יכול׳ ובעל הבית דוחק׳ מפה ומכריז
והגית בו יומם ולילה״ יו׳ לא עליך המלאכה
לגמור׳ לא עליך ואתה לשנות ולגמור כל התו׳
כולה׳ ולו׳ שאם לא תשנה את כולה לא תטול שכר
כלום׳ אלא כמה שאפשר לך לשנות שנה׳ וכנגדו
תטול שכר לעתיד׳ שאין אתה בן חורין ליבטל׳ ועסוק
בה׳ שאם למדת תורה הרבה נותנין לך שכר הרבה
ונאמן הוא בעל מלאכתך שישלם לך שכר פעולתך
ודע מתן שכרן של צדיקים לעתיד לבוא״

סליק פרקין״

עקביא בן מהללאל אומ׳ הסת׳
הסתכל בשלשה דברים
וגו׳״ ודע מאין באתה ולאן אתה הולך׳ ולא תבים מי
דעתך שלו׳ ולפני מי אתה עתיד ליתן דין וחשבון׳
לפני הקב״ה שהכל גלוי לו״ מטיפה סרוחה״ שכבת
ודע״ סגן הכהנים׳ כהן שמפרישין אותו שבעת ימי׳
קודם יום הכיפורים מביתו׳ ומזמינין אותו תחת כהן
גדול׳ אם יארע לו שום פסול׳ לפי שכל עבודה של יום
הכיפורים אינה אלא בכהן גדול׳ ולכך נקרא סגן שהו׳
שר על הכהנים אחר כהן גדול׳ כמ׳ השרים והסגנים׳
בשלומה של מלכות׳ אפי׳ באומות העולם׳ שאלמלא
מוראה׳ מפיק ה׳׳ שאלולי לא היתה יראתה עלינו
חיים בלענו׳ ויש גורסי׳ בלענו היינו בולעין כל אחד את
חבירו כשהן חיין׳ דברו חכמי׳ בלשון בני אדם״ הרי
זה מושב לצים׳ לא ישב׳ הא אינו חפצו בתורת יי׳
הרי זה מושב לצים ישב׳ אבל שנים שיושבין ויש
ביניהם דברי תורה שכינה שרויה ביניהם״ הג׳״
משניות׳ ומנין לאחד שיושב ועוסק בתורה מעלה
עליו הכת׳ כאילו קיים כל התורה כולה׳ שנ׳ וכו׳״

שאפי׳ אחד שיושב ועוסק בתורה׳ שהקב״ה קובע לו
שכר׳ שנ׳ ישב בדד וידום׳ הא יש דורשו בישיבה של
תורה׳ וידום׳ כמ׳ דום ליי׳ והתחולל לו׳ וכמ׳ שמש בגבעון
דום׳ שהמתין לו השמש ועמד׳ ישב בדד וידום כי נטל
עליו׳ ישב יחידי לעסוק׳ וידום׳ ומתין לזה שיעשה
לו המקום׳ כי נטל עליו׳ כי הוטל עליו שכר שלם׳ כאו׳
הושלך עליו״ ע״א נטל ולקח על עצמו שכר פעולתו״
כאילו אכלו מזבחי מתים׳ ע״ז שאסורין אסורים כמ׳
בהנאה מית׳ כתם שולחן יש בו שלשה לאומין״ קיא
צואה׳ ע״ז המאוסה כקיא צואה׳ בלי מקום׳ לא מקום
שכינה׳ בלי מקום׳ הוא שם הקב״ה׳ כמ׳ והנה אתו אל
המקום ויוסף המערב ומימנו באגר׳ ולמה נקרא כ׳
שמו של הקב״ה מקום׳ מפני שהוא מקומו של עולם
ואין העולם מקומו׳ סמך׳ כי הנה השמים ושמי השמי׳
לא יכלכלוך וגו׳ ודבר אחר׳ סיום מקרא הוא׳ ומשוע
כיון שדיבר אלו׳ סדרים של תורה׳ נקרא שולחן אשר
לפני יי׳״ ניעור ומהלך בדרך׳ גורמין להביא שדים
עליהם ומתחייבים בנפשם״ והמפנה לבו לבטלה
שמבטל מדברי תורה ועוסק בשיחת חולין מעינית
שמתחייב בנפשו׳ שמלסטם את הבריות״ ר׳ חלפתא
וכו׳״ ועוסקין בדברי תורה׳ שכינה ביניהם׳ שנ׳ אלהים
נצב בעדת אל׳ ומנין אפי׳ וכו׳ וכל המנין הכתובים
חסירים לכתחלה במשניות׳ מנין אפי׳ חמשה׳ שנ׳
אלהים נצב בעדת אל׳ בקרב דיינין הוא מנב ושופט׳
וסתם דיינין חמשה׳ כדברי ר׳ שהיה אומ׳ דיינין בי
חמשה׳ דתנן דיינין בשלשה׳ ר׳ אומ׳ בחמשה כדי
שיגמר הדין בשלשה׳ מנין שאפי׳ שלשה׳ שנ׳
ואגודתו על ארץ יסדה״ תניא כר׳ ר׳ נתן׳ היו לאות
שלשה שיושבין ועוסקין בתורה מעלה עליהם הכת׳
כאילו נעשו אגודה לפני המקום׳ וסתם אגודה שלש
כו׳ שמיניא גבי לולב דקאו׳ פשיטא שנים לא הוי
אגד׳ שלשה הוי אגד׳ ארבעה מי הוי אגד או לא
מינא ששלשה קרוין אגד׳ וכן לשו׳ אגודת אזוב
גבעולין׳ מנין שאפי׳ אחד בכל המקום אשר א׳
אזכיר את שמי׳ בכל מקום אשר אתן בלבך להזכי׳
את שמי לשם אבוא אליך וברכתיך״ ברתותא מ׳
מקום ששוא כך״ וכן בדור הוא אומ׳ כי ממך הכל

ומידך נתנו לך׳ בברכת הבית הכת׳ ומדבר מהתנדב
דוד הכסף והזהב לבית המקדש׳ אמ׳ דוד הודייה
להקב״ה ואמ׳ כי ממך הכל וגו׳״ **ר׳** יעקב אומ׳ ה
המהלך בדרך ושונה׳ יחידי לא גרס׳ בר׳
כו׳ מרו לכם׳ מעלה עליו הכת׳ כאילו מתחייב בנפ׳
רבת׳ ושמור נפשך מאד׳ שבשעה שעוסק בתורה
ומניחן בדברים הבאים׳ וכיון שאינו עוסק עתה רא
ראשות להזיק״ **ר׳** דוסתאי בר׳ ינאי׳ משום ר׳ מ
מאיר אומר התלמיד חכם שהוא יושב ומ׳
ושונה׳ ושכח דבר ממשנתו תקפה׳ כל׳ תקף חוזרין
שנתחזקה עליו משנתו׳ והזהירה׳ ושכחה מאינו
בעל כרחו״ **כל** שיראת חטאו קודמת לחכמתו
חכמתו מ׳ מתקיימת׳ כשהאדם נתן לבו׳
ודעתו בדבר להבין ולהורות שלא יכשל בחטא׳ וא׳
ומתוך כך נזהר מכל ענין ואינו שוכח ומתקיים תלמודו
בידו״ **כל** שמעשיו מרובין מחכמתו׳ שמרבה
במצוה׳ ועוסק במצות יותר ממה שהוא ל׳
לומד׳ ועושה לפנים משורת הדין׳ שחכמתו מרוב׳
ממעשיו שאינו מקיים כל מה שהוא לומד״ **נח**
היינו׳ שיש להם נחת רוח בו׳ רוח המקום
נחה הימנו׳ מאהוב ומטה במדע שהוא אהוב למעלה״
ר׳ דוסא בן הרכינס אומ׳ שינה של שחרית שהי׳
ערבה מאוד׳ ויין של צהרים׳ כשעושה משת
ושותה יין׳ ושיחת ילדים׳ וישיבת בתי כנסיות של
עמי הארץ׳ שמתכנסין עמי הארץ ומתעסקין ב׳
בדברים בטלים׳ ובני אדם מושכין אחריהם׳ שינה
של שחרית׳ כלומר מלמד שלא יכוין אדם לישן עד
שיעבור עליו זמן קרית שמע׳ מפני שמעכבו שמ׳
שמתבטל מן התורה׳ ויין של צהרים׳ מפני שהוא
משתכר מיכן בטל מדברי תורה׳ ושיחת ילדים
מלמד שלא יכוין אדם בשעה ששונה בביתו לט׳
לשוח עם בניו ועם בנותיו׳ מפני שמתבטל מדברי
תורה״ **ר׳** אלעזר המודעי אומ׳ מאהר המודעית
שהיה משם מלכי בית חשמונאי׳ המחלל את
הקדשים׳ שאינו משיאן כהלכתן ונוהג בהן מנהג
בזיון׳ והמבזה את המועדות׳ חולו של מועד׳ ומ׳
ומיקל לעשות בהן מלאכה אפי׳ בדבר שאינו אבד

והמיפר בריתו של אברהם׳ שאינו רוצה לימול׳ והמגלה
פנים בתורה שלא כהלכה׳ כגון מנשה הרשע שהיה
דורש באגדות של דופי׳ ואומ׳ מה לו לכתוב ויקרא זה
ואחות לוטן תמנע ותמנע היתה פילגש׳ ודברים הללו
של בזיון ולפיכך שנזה יחד המלכין׳ דאזיל סומקיה
ואתו חוורין׳ והמאדים פני חבירו שנעשה כשושן
חיים״ **הוי** קל לראש׳ הוי קל לדבר מצוה לקיי׳
מראשיתך כדי שיהיו לך לתשחורת מאחריתך
כלומ׳ הוי קל לרוץ שלא תתעצל אחר מצות לקיים
לראש בבחרותך שמיטיב מנוח לך לתשחורת׳ לעת
זקנתך שלא תוכל לצאת ולבא ולרוץ אחר מצוה
שתהיה עצל׳ ולהטיב אמרה׳ ברכת׳ והתעלות מ׳
מהם׳ ואומר׳ זקן ודיעה לפי כבוד׳ ההד׳ טוב לגבר
כי ישא על בנעוריו׳ ותשחורת׳ לעת זקנה׳ כדכתי׳
כי הילדות והשחרות״ ט״א׳ הוי קל לראש׳ הוי נוחך
כאדם קל לפני ראש העיר ושופטיה ואל תשתרר ע׳
עליהם׳ ונוח לתשחורת׳ אם נטלו בהמתך לאנגריא
של מלך הוי נוח להם׳ ועשה רצון קודם שיאנס זה
ממך׳ שלא ידעתך׳ תשחורת׳ לש׳ יומיה הוריה
לשחור׳ ובל׳ לא חזור אחר מהם נשיאות׳ ומתנת רב
יוסף׳ שחרית״ מסורות׳ מסורת הגדולה׳ סייג לתורה
גדר וחוזק לידע בירור המקראות׳ סייג לעושר׳ דכת׳
עשר תעשר׳ עשר בשביל שתתעשר׳ ואומ׳ ובחנוני
נא בזאת נאם ה׳ והביאו את כל המעשר אל בית
האוצר וגו׳ נדרים סייג לפרישות׳ שאלו מקמיה רב
יהודאי ראש מתיבתא מהו נדרים סייג לפרישות׳ וא׳
ואמ׳ מן הדין אדם דאית בנדרים׳ דהאי דתקיע דבר
קונם קונם׳ דאורח אנא למיכל עד לא׳׳ ובי אמ׳ הכי
מאי הוי דאורח אנא למיכל לא׳׳ עד׳ ונראה נדרים
סייג לפרישות׳ שעל ידי נדרים שאדם מקבל לסוף
הוא נעשה פרוש׳ סייג לחכמה שתיקה׳ כדכת׳ אויל
מחריש חכם יחשב׳ ואומרי׳ יפה שתיקה לחכמים קל
וחומר לטפשים״ **חבי** בה יתירה נודעת לו׳ כלומ׳
חיבה יתירה חבבו שנבראו בצלם עימנו שנ׳ כי
בצלם אלהים עשה את האדם׳ חביבין שניתן להן
כלי חמדה׳ תורה שהיא כלי גדול וחשוב שבו נברא
העולם״ **ה** כל צפוי׳ כל הפועל גלוי לפניו׳ צפוי׳

כלו׳ נראה שהוא עושה את הכל׳ כמ׳ עושה פני ראשון
והרשות נתונה׳ ביד כל אדם׳ ראה אותו׳ ראה נינע׳
ראה נתתי לפניך היום את החיים ואת המות וגו׳ הכל
מדברי ר׳ ישמעאל הם׳ ובטוב העולם נדון׳ והכל לפי רוב
המעשה׳ כלו׳ אעפ׳ שיש כאן חוטאין ויש כאן עושין
צדקה וזכות העולם נדון בטובה׳ ודבר זה אינו לפי רוב
מעשים של אדם שאלו היה אין השוים נתנין לשום
טוב מעשיו של אדם אין העולם מתחייב׳ והכל לפי רוב
המעשה׳׳ מיגות מושכות׳׳ הכל נתון בערבון וי
ינעני בערבון׳ נשמתו של אדם ערב כל האומרים׳ וכו
וכתה היין׳ לא זכו כדונה עליהם׳ שנ׳ יקראו אל השמים
ממעל׳ זו נשמתו של אדם שנבראת ממעל׳ ואל הארץ
לדון עליו׳ זה הגוף שנברא מלמטה׳׳ ומצודה פרוסה
שאינו יכול להשמט מיום המיתה ומיום הדין׳׳ החנות
פתוחה והחנוני מקיף׳ מי שכבר לטרוח פותחין לו כמ׳
בדרך שהוא רוצה׳ הולכת שם מוליכין אותו ומניחין לו
לחטוא׳ ואחר כך נפרעין ממנו׳ כחנוני זה שמוכר
ולקח את שלו באמונה׳ ומאמינין להם הרבה׳ ואחר כך
חוזר ותובע את הכל׳ והפינקס פתוח׳ כל זה מעניין
החנוני שכתב על פנקסו כמה חייבין לו׳׳ והגבאין של
חנוני מחזירין ליפרע מאותן שלקחו בהקפה אפילו
שלא מדעתו׳ שיום לא ימנע ליפרע נפרעין ממנו כשל
כרחו׳׳ והדין דין אמת׳ כדין הם עושין מן האדם׳ והכל
מתוקן לסעודה׳ כלו׳ אם יש לך אדם שעשה טובה
בעולם הזה׳ בידוע שכל שכרו מזומן ומתוקן לסעוד׳
לעתיד לבא׳ להתפרנס ממנו׳ והדין דין אמת׳׳ כתו׳
במשנות׳׳ אם אין תורה כו׳ מי שאין בו תורה אין בו
דרך ארץ׳ תרבות טובה׳ שהתורה מלמדת תרבות׳ ואם
אין לו דרך ארץ מה מועלת לו תורתו אין בו ממש׳׳ ר׳
שחכמתו מרובה ממעשיו שאינו מקיים כל מה שלומד
למה הוא דומה׳ לאילן שענפיו מועטין ושרשיו מה
מרובין ממעשיו שהן עיקר׳ כלו׳ לפי׳ לא המדרש
עיקר אלא המעשה׳ ועיקרתו אין חכמתו מתקיימת
שנ׳ והיה כערער בערבה וגו׳ שכת׳ למעלה מן הענין
ארור הגבר אשר יבטח באדם׳ מורם שאינו בוטח
בהקב״ה שאין לו פרנסתו׳ והולך וחוזר וגוזל ובוטח
בבני אדם המחזיקין לו יד׳ וסומך ליה והיה כערע׳

כערער בערבה׳ אותו האיש שאינו בוטח בי״י ואינו
מקיים ונער מעשיו׳ הרי הוא כאילן יחידי העומד
בערבה בארץ ציה ושממה שאין דרך מילעת אלא
הוא יחידי נטוע לשם׳ ולא יראה כי יבוא טוב׳ אותו א׳
אילן׳ כי יבא טוב לשאר אילנות הוא לא יראנו אלא
שכן חררים במדבר בארץ מלחה לא תשב׳ בארץ
מליחה שלא נתיישבה׳ כלו׳ שממה מיושבת בזאת
חרעים׳ לא תשב׳ אותו ערער׳ לא תתיישב בו׳ חררים
כמ׳ חרה מני חורב׳ ערער׳ לש׳ ערירים יראותו׳ הולך
ערירי׳׳ לא ערער׳ לש׳ חורבה כמ׳ וחומות בבל התערער
לא ידינו׳ לא יתיירא מן הבצורת׳ כמ׳ דואגה בלב איש
למי שדואג לבו בקרבו׳׳ שמעשיו מרובין עסק מצות
ובריות טובים׳ יראות שמים מיה שתורתו מעמד
עליו ושרשיו מרובין׳ מעשיו שהן מעמידין בעולם
מדותו׳ רוחות׳ ועל יובל׳ יבלי מים נהר׳ ישלח׳ כמ׳
מתפשט׳ לא יראה כי יבא חום׳ כשיבוא החום לא
יראה אותו׳ אילן עומד כנגדו כמו שלא ידע ומיעו א׳
רואה שלא יכוש ויסנו שהמים אשר תחתיו מקררין
אותו כל שעה׳ עליהו רענן׳ ובשנת בצורת׳ בשנת
רעב שיש חורב בעולם לא ימיש מעשות פרי
מפני שהמים שהוא שותה עליהן נותנין בו לחלוחית׳׳
ר׳ אלעזר בן חסמא׳ בך כעניין׳ קינין׳ כגו׳ היולדה
שאמרה הרי קן עלי וכו׳ כגו׳ הטיות העוף שחוזרי
הלכות יש כאן מים ובחים׳ ואין בריין יכולה לעמוד
על עיקרן׳ וכן פתחי נדה׳ דתנן נדה שאמרה שעה
ראיתה יום אחד שאין ראויה שני ימים שאין ראית
ואינה יודעת יום מימי נדתה׳ יום כיום אחד עשר
של ימי זיבה׳׳ הן הן׳ הן הנה גופי הלכות׳ כי
היינו תוכל למיעוט עוד פתחה מעכשיו׳ כל ראוותה
מספקינן לה בימי זיבה וצריכה ז׳ נקיים׳ ושוואו אינה
אלא בימי נדה׳ ומינה סופרת אלא ששה והן ארבעה
שלשה והן שנים וכו׳ כמפ׳ במס׳ נדה׳׳ תקופות
חשבון העיבור׳ הילוך החמה הילוך מקפת היא
את העולם ולבנה׳׳ וגימטריאות׳ ראשית החשבונות
מאותיות׳ פרפראות לחכמה׳ מביאין את האדם לידי
חכמה׳ פרפראות׳ לש׳ פרפרת שלפני המזון׳ כמו׳
מיגד׳ כבריות׳ והוא דבר שמלפתין בו את הפת וגו׳

וגמרין את הזיומא״ סליק פרקין ועל׳
הין דמיקרי ר׳ אליעזר חסמא׳ מפרש במקרין רבין׳
ר׳ אלעזר אזל לחד אתר׳ אמרין ליה פרוס על שמע
אמ׳ להן לית אנא חכים׳ עבור לפני התיבה לית אנא
חכים׳ אמרין ליה דין הוא ר׳ אלעזר׳ דין הוא דמשען
מגלגלין ביה על יגן שוחן ליה ר׳ נתכרכמו פניו וה
הלך לו אצל ר׳ עקיבא רבו׳ אמ׳ לו ולמה פניך רעים׳ תנא
לי שבריין אמ׳ לו רבי ר׳ רצונך׳ אזל אזין׳ ואלפיה׳ לבתר
אמרין אזל להדוך אתרא׳ אמרין ליה פרוס על שמע
ופרס׳ עבור לפני התיבה ועבר׳ אמרין איתחכם ר׳
אלעזר חסמא״ סליק פרקין

ד

בן זומא אומר

זהו שמעון בן זומא חבירו של שמעון בן עזאי׳ ולפי
שנפטרה בילדותו ולא נסמכו׳ דאמרי׳ פ״ק דסנהדרי׳
היושבים לפני חכמי׳ שמעון בן עזאי ושמעון בן זו׳
זומא׳ שכשנפטרו היו יושבין עדיין לפני חכמים על
גבי קרקע כדרך תלמיד לפני רבו׳ ועד שמנו׳ הורו
בית דין׳ גמרא אחד מהם שטעו אנו תלמיד ראוי ה
להוראה׳ ואמרי׳ בגמ׳ תלמיד ראוי להוראה כגו׳ מיון
כגו׳ שמעון בן עזאי ושמעון בן זומא׳ למדנו כשנפטרו
עדיין לא סמכום ולא הושיבום בתשובה אלא היו ה
תלמידים היושבים לפני רבן״ הלומד מכל האדם׳ כת׳
במשניות מכל אדם׳ אפי׳ מן הקטן ממנו בחכמה׳ וה
ואינו בוש לדבריו׳ ואינו בוש מללמוד לפניו׳ הוא שנ׳ על
ידי דוד מכל מלמדי השכלתי׳ כל מי שבא ללמדני הי׳
הייתי משכיל להמו׳ כי העדות והחוקים והמשפטים
שנתת לנו הם שיחה לי׳ הם שיחתי ושמחתי׳ הם
ענגי וכינורי״ הכובש את יצרו׳ ואינו הולך אחריו״
טוב ארך אפים׳ מי שהוא ארך אפים שאינו כועס
אלא כועס על יצרו הוא טוב מגבור׳ ומושל ברוחו מ׳
שאינו הולך אחר יצר הרע שלו׳ טוב הוא מגבור
הלוכד עיר׳ השמח בחלקו׳ במה שהקב״ה מזמן לו
ואינו רודף אחר העושר ליוסף ולכנוס׳ שנ׳ יגיע כפך
ולא רדפת אחר הגזל והעושק לאצור ולקנות׳ אשריך
בעולם הזה שלא נצרכת לבריות׳ וטוב לך לעולם הבא
על שאין חמס וגזל בכפיך ולא בזותה לידי גזילות

וחמסים׳ ומה שהוא אומ׳ השמח בחלקו אינו אומר מן
המקרא בפירוש אלא סתמו של דבר הוא שאומ׳ עשיר
שבעשירים והוא עצב ודואג על חלקו אין יתרון והנאה
לו בעשרו׳ וכל שכן אם עני שבעניים הוא׳ אבל המקרא
לא נאמ׳ אלא על מי שהוא שמח בחלקו׳ הרי שהוא עני
והוא עצב ומתרעם על מדותיו של הקב״ה לא טוב לו׳
לא בעולם הזה ולא לעולם הבא׳ בעולם הזה שהרי עני
הוא׳ ולעולם הבא שהיה לו להשתכר בענייותו שהיא
מתכפר בו מעוונותיו הוא מפסיד על ידי שמתרעם
על מדותיו של הקב״ה״ המכבד את הבריות דמתוך שהן
מכבדם׳ אף הם מכבדים אותו׳ כי כן אמ׳ הקב״ה כי מכבדי
אכבד׳ ועוד אותה בזו ולמד ממדותיו של הקב״ה׳ וכבד
את מכבדך כדי שיכבדוך אף הם׳ והבזוים אותו תבזום
קלון וחרפה״ ב״ **הוי** רץ למצוה קלה׳ מצוה
הנראית בעיניך קלה הוי רץ לקיימה׳ וכן הוי ב
בורח מעבירה קלה ותתרחק ממנה׳ שמצוה גוררת מצוה
שעל ידי שהוא עוסק במצוה קלה׳ סוף הוא בא לידי
מצוה חמורה׳ ועבירה גוררת עבירה׳ תניא ר׳ נתן אומ׳
עבירה שאדם עובר ואינו דואג עליה׳ סוף היא גוררתו
לידי עבירה חמורה הימנה׳ וכדאמ׳ גבי אשרי האיש
אשר לא הלך׳ אמ׳ שמעון בן פזי׳ וכי מאחר שלא הלך
היכן יושב׳ אלא לומ׳ לך שאם הלך סופו לעמוד ואם
עמד סופו לישב׳ ואם ישב סופו ללוץ׳ הוי שעבירה
גוררת עבירה׳ ששכר מצוה מצוה׳ אם תקיים מצוה
קלה׳ זהו שמצוה שתגמור על ידך עד מצוה אחרת
גדולה הימנה עד שתקיים מצות הרבה׳ הרי מצוות
מקבל שכר הרבה על כולן׳ ושכר העבירה קלה׳ היא
גוררת לך עבירה אחרת לטרדך מן העולם״ אל תהי בז
לכל אדם׳ בז׳ מבזה׳ תנו רבי׳ ר׳ נתן משום שנ׳ בז
לדבר יחבל לו׳ יהיו מעט בעיניו כמו שאחזוהו חכמ׳
להשיגו ולמינוו לכל אדם׳ לשום אדם׳ אל תהי מפליג
דוחה ואומ׳ לאחר אשמיענה׳ והו אל תאמר דבר שאי
לשמוע שסופו להשמע׳ ולכשאפנה אשנה׳ הפליג׳ כמ׳
הפליגו בדברים׳ דשמרייר כלע׳ שאין לך אדם קל כעו׳
שלא תהיו שעה עוברת שאין צריך לו׳ לפיכך אל תהי
בז לכל אדם׳ ואין לך דבר וכו׳ לפיכך אל תהי מפליג׳ ה
בשאין׳ אם תראה את עניך עכשיו שוב לא תשוב

תשועה יבוא מקויה ואין אתה יודע שתקות א״
אנש רמה׳ של אדם מקוה ומייחל שסופו הוא עתיד
להיות רמה׳ לפיכך אל תהי דעתך גסה עליך״ ג׳״
כל המחלל׳ שעובר עבירה בסתר׳ נפרעין ממנו בגלוי
שהק׳ מביאו עליו כמו אדם ונתפס בעבירה ומתגלה
חרפתו ברבים׳ אחד שוגג אחד מזיד בחילול השם׳ אחד
שוגג בחלל את השם ואחד מזיד׳ כן שניהן נפרעין
ממנו בגלוי״ ור׳ שימעון ס׳ שהם שני דברים׳ כל המ״
המחלל תלמיד חכם שאחרים לומדין ממעשיו אם עבר
עבירה בסתר נפ׳ נפרעין ממנו בגלוי׳ שהק׳ מכשילו
בעבירה לעיני כל אחד ואחר כך נפרע על שתיהן בגלוי
כדי לפרסם חניפותו׳ כדכת׳ ובשוב צדיק מצדקתו ועש׳
עול ונתתי מכשול לפניו״ מ״ר״ אחד שוגג ואחד מזיד
בחילול השם׳ שכשם שנפרעין ממנו פירען קשה על
חילול השם מזיד כך נפרעין ממנו על שוגג׳ וכן ממנו
אינו דבר אחר שהמזיד והשוגג שוים׳ בחילול השם׳
שטעו אין מקיפין בחילול השם׳ אחד שוגג ואחד
מזיד׳ שאין נעשין לו כחנוני המקיפין אלא נפרעין
ממנו מיד׳ מחלל׳ מפורש כמ״ס אומ׳ היכי דמי׳ דאמ׳
רב היכי דמי מחלל׳ כגו׳ אנא׳ דאדם גדול שבני אדם מ״
לומדים ממעשיו׳ אם הוא אותו שעובר עבירה׳ עשו
אף הם אחריו׳ ונמצא שם שמים מתחלל על ידו״ ד׳״
הלומד על מנת ללמד׳ שאין כונתו לקיימה אלא א׳
לעשות לו שם הוא מתכוין׳ מספיקין בידו׳ ס׳
והלומד על מנת לעשות׳ מספיקין בידו ללמוד וללמד
לשמור ולעשות׳ מאחר שעל כן למדה מספיקין בידו
אף לעשותה׳ ואע״פ שהמעשה גדול מן התלמוד׳
כמ׳ שמיכע בפ׳ ראשון לא המדרש הוא עיקר אלא
המעשה״ ה׳״ אל תעשם עטרה׳ אל תעש דברי
תורה לך׳ שלא תלמוד תורה על מנת להתגדל
אלא הוי לומד לשמה׳ לא קודם ליטול מהם׳ הרי א
מלמד אותה לאחרים ולא תטול עליה שכר׳ ואל תעש
עמיך כפועל הנשכר לחטוב עצים בקרדומו׳ וכת׳ א
אמת קנה ואל תמכור׳ ואו׳ וממדבר מתנה׳ במדבר
תורה׳ לפי שהוא מקום הפקר׳ ודאשתמש בתגא
ומעלה בפ׳ ראשון׳ שניה דבר של הלל׳ נגר שאין
אוכר שניה׳ וכך הפי׳ כל המשתמש בכתר של תורה

להתגדל בה אז שעשאה קורדום׳ חלף׳ הרי זה עבר
ובטל מן העולם׳ שהרי הוא כאלו מוטל מת׳ דוראי א
לא מאריך ימים׳ היו כל הנביאות׳ מדברים של הלל ודומ׳
שכל מי שיש לו הנאה מדברי תורה נוטל חייו שאינו א
מאריך ימים אחרי כן״ כל המכבד את התורה׳ שאומר
לתלמיד הגון׳ שאינו מניחה על גבי מטה ולא על גבי ספסל
ושאינו מניח חומש על גבי תורה ולא נביאים על גבי מ״
חומש ולא תלמוד על גבי נביאים׳ גופו מכובד שהכל
מכבדין אותו״ המחלל׳ שנוהג דרך בזיון׳ שאינו טהר
כבל אלו שאמרנו״ ו׳״ החושך עצמו מן הדין׳
שמתפשר עם בעל דינו שידר קודם לבית דין״
פורק ממנו ס׳ שאינו בא לידי כל אלו׳ שכל הבאים לפני
ב״ד לטעון טענתם מתקוטטין זה עם זה׳ ונעשין שונאי
זה לזה׳ וגזל׳ פעמים שהוא חייב וטוען טענה שהוא
נפטר בה׳ ונמצא גזלן׳ ושבועת שוא׳ שטוען שקר
ונשבע עליו לפי שאינו רוצה לחזור כטענתו׳ או שאין
פעמים שנשבע לשקר׳ וכסבור אמת הוא׳ ואף הגס
לבו בהוראה׳ שגבה לבו בהוראתו׳ ואו׳ דאו כך דעתי
כך חייבתי הרי זה שוטה שהתורה על להן שלו ועוד
שאין לו רק יפה׳ רשע שלא ימד לשוה אולו
להתגאות בה׳ וגס רוח׳ שסובר שאין חכמתו כשום׳
ז׳״ אל תהי דן יחידי אלא אחד׳ שאין שום אדם
דן יחידי אלא הק׳ שהוא אחד׳ וכן הוא אומ׳
והוא באחד ומי ישיבנו׳ ואל תאמר לבעלי דינך קבלו
דעתי׳ שהם רשאין לעשות כדעתם או לקבל או לילך
לבית דין אחר׳ ולא אתה רשאי להכריחם״ ח׳״
ר׳ יונתן אומ׳ אע״פ שהוא עני מעט גזל והולך
לסוף שיהא לו הק׳ עושר ולא יצטרך לגזל׳ וכל המבטל
את התורה מעושר׳ שאע״פ שהוא עשיר גדול ומשך
לסוף יעני ויצטרך לגזול ולעשוק׳ ומפי ר׳ אברהם ב״ר
שמואל׳ מעני פי׳ כעשר שהוא עני״ ט׳ הוי א
ממעט בעסק גו׳ מעט אמה תנה׳ עשה
עסקך ומעט כשאר דברים׳ ועסוק בתורה׳ והוי שפל
רוח בפני כל אדם׳ ואם בטלת כו׳ תניא בדבי ר׳ נתן׳
הוא היה אומר כל השוקד על דברי תורה׳ הרבה שקדני
יש כנגדו׳ וכל המבטל דברי תורה מוסרין הרבה בטלנים
כנגדו׳ ומאלו הן הבטלנים כגו׳ דוב ארי נמר זוב ונחש

ונחש ובזים ואסטין מקיפין אותו ונפרען ממנו שנ'
אך יש אלהים שופטים בארץ: ר' [פ]רקליט מליץ
יושר שהמצוה עומדת לו מליץ. קטיגור מלשין
תורה ומעשים טובים עומדין לו לאדם לריצן לפני ה'
הפורענות כתריס זה שהוא מגין בפני החץ ומונע:
מאן [ה]סנדלר כך שמו ופי' העריך עושה סנדלים
כנסיה אסיפה לשו' מים מכנסין שהיא לשם ש'
שמים שנתאספו ונתקשרו יחד לדרוש העומדים על
דברי תורה סופה להתקיים שאין שמוה עולה במהרה
לעולם: יב' משמעות מצותו: [י]הי כבוד חבירך
חביב עליך כשלך, כבוד חבירך אמר באותה
דר' נתן ומכילתי מצותי יהי כבוד תלמידך חביב
עליך כשלך מלמד שיהא כבוד תלמידו של אדם חביב
עליו ככבודו מלמדו מל' האדם ממשה שאמ' ליהושע
בחר לנו אנשים לי ולך השווהו לו ויהושע תלמידו
היה כדאמ' פק' ומסרה ליהושע וכבוד חבירך כמורא
רבך מנין שנ' ויאמר אהרן אל משה בי אדני והלא
אהרן היה גדול ממנו ועשה חבירו כרבו שקראו אדונו
ומורא רבך כמורא שמים שנ' אדני משה כלאם כלם
אין העולם כי [illegible] חייבין הם כליה שכל המורה בפני
רבו כאילו מורה [illegible] בהקב"ה: יג' [ה]וי זהיר בתלמוד
מדע ולהבין בדקדוקי מצות ששגגת תלמוד
עולה זדון שאם שגגת בתלמוד והוריתה שלא כהוגן
חשובה היא לך כאותה ששגגת בזדון שנפרען ממך
כאילו הזדת בו מפני שהיה לך ללמוד ולא למדת ו'
ועשית מזיד וכן מפו' פי' אילו מציאות להגיד לעמי ה'
פשעם אילו תלמידי חכמי' ששגגות חשובות להם כי
זדונות מפני שהיה להם ללמוד ולא למדו: יד'
[ש]לשה כתרים הן ג' דברים הם כמ' ששנינו במסכת
יומא זר זהב שבארון של תורה זר של מזבח
של כהונה זר של שולחן כתר מלכות ודרא' ראוין
הן לכתרים שיש כתר לתורה וכתר לכהונה וכתר למלכ'
וכתר שם טוב עולה על גביהן על ידיהן בא שם טוב
לאדם אם אדם עוסק בתורה מביא מביא שם טוב עליו
וכן העוסק בעבודה שיהיה זריז שלא יביא קדשים לבית
הפסול ועל ידי כן יביא שם טוב עליו וכן מלך המושל
בעם ושופטו אותם בצדק ובמשפט זר' רכת' ועשית
זר זהב סביב ורמז לכתר תורה שבארון זר מזבח' ה'
רכת' ועשית לו זר זהב סביב הוא רמז לכתר כהונה

שהכהנים נהנים מן המזבח זר שולחן רכת' ועשית זר
זהב למסגרתו סביב הוא רמז לכתר מלכים ששולחן
גדול משולחנם: לא' שלשה כתרים הם האמורים במקר'
כמ' שפי' ועוד יש לך כתר אחר שהוא עולה למעלה מכולם
והוא כתר שם טוב ודאי' ר' מורה' ריום בן הוה למיתני
ארבעה דברים כתרים הן: [ר'] מאי' אומ' עשה מעט בעסק
עשה מעט של עסק בעסק שתעשה הפנאי תורה
שתרבה בהן חפצי שמים שכל מעשיך יהיו לשם שמי'
כדי שתעשה מעטך כמעט שיהא יותר אחר מעשך
כמון שלו כמו מעטך ומפני מעטו כאותה מעה של
שבלות לידך תנח חפצך ועסוק בה' ושכרך כנגד הא'
הפסידך כדי שיבטל ממון אחרים הקדים עליך ולא יא
מזיקוך: [ר'] אלעזר בן ערך' קרי ליה ר' נהוראי על שם
שמנהיר עיני חכמי' בהלכה: גים שנת' למקום
תורה למקום שהרב שם ואל תאמר שהתורה
תבא אחריך פי' שיבוא הרב לכאן ומאמר לפנו אלא
תלך למקום הישיבה שחבריך שתמצא שם יקיימוה
בידך מפני שישאו ויתנו עמך ומודים לשמיעה של
הלכה וכן הרבה למדתי מרבותי ומחבירי יותר מכולם
אל ישייך לבך לעשות כן לפי שאינו דומה שומע מפי
הרב לשומע מפי התלמיד: ואל בינתך אל תשען לומר
יש לי להבין ולהושיב הדבר על בוריו מעצמי אל תתעצל
משאול ואל תסמוך על לבך: [ר'] ינאי אומ' אין בידינו
משלוות רשעים ס' כלו' אינו יודע מדוע דרך
רשעים צלחה ולמה צדיקים נענים ביסורין: הוי
מקדים בשלום כל אדם ואפי' גוי בשוק מפני דרכי שלום
כמ' יוחנן דאמ' מעולם לא הקדימני אדם שלום והוי
זנב לאריות טוב לך לזנב וללכת אחרי החשובים מהיות
ראש לשועלים לריקים: [פ]רוזדור פרקלין שלפני
הבית שרוצה ליכנס אל הטרקלין בהיכל המלך
יתקן עצמו ראשו ומלבושיו בפרוזדור קודם שיכנס
לפני המלך כך יתקן אדם עצמו בעולם הזה בתשובה
ומעשים טובים כדי שיתנאה ויזכה לעולם הבא ראוי לו
עשות בעולם הזה לעולם הבא דאפשר דמי שלא טרח
בערב שבת מה יאכל בשבת: [י]פה שעה אחת כו'
בעולם הזה צריך כך לעשות תשובה ומעשים
טובים שאינו עשוי לקבל שכר על מה שקיים בעולם
הזה ושעה אחת של עולם הבא יפה היא להיות בה
קורת רוח לאדם מכל חיי העולם הזה שכל חיי העולם

הזה אינו עולה כנגד שעה אחת של חיי העולם הבא
ולענין קורת רוח. שאין כאן קורת רוח לאדם שלא יהא
קורת רוח. לש' נתקררה דעתו. שנתקררת ונתיישבת
דעתו ורוחו עליו מרוב שמחה והנאה. יפ' ויידריינט ב"
וכל חיי העולם הזה. אינו עולה אלא כנגד שעה אחת
של עולם הבא. לערך כך לענין קורת רוח. שאין כאן
לאדם קורת רוח" אל תרצה. שאינו מועיל לך כי
אינו מקבל ריצויך מתוך כעסו. אלא הנח עד
שיתקרר דעתו. ואז אמור לו דברי ריצוי וישמע לך. א'
כדאמ' אין מרצין לו לאדם בשעת כעסו. שנ' פני ילכו
והניחותי לך. המתן לי עד שיעברו פנים של זעם ואת
יונקי תחך" הג'" ואל תנחמנו בשעה שמתו מוטל לפניו
אלא משיסתם הגולל לך לנחמו. אל תשאל לו. ואל תהי
נשאל לו להתיר את נדריו בשעת נדרו. אם עד בשעה
מפני שאותה מעורר כשאותה מזכיר לו נדרו אלא לך א'
אינו אחר שיתיר לך נדריך" ואל תשתדל. אל תטרח ואל
תבקש לראותו כשאירעה לו שום תקלה שמתבייש מ'
מכל אדם" שמואל הקטן. אומ' בנפל אויבך אל תשמח
ובכשלו אל יגל לבך. משנות" הלומד ילד. הלומד
שהוא ילד. דומה לדיו כתובה על נייר חדש שה'
שהדיו נבלע בו. ונדבק יפה. ואינו נמחק לעולם. כך הלומד
בילדותו אינו שוכח. הה"ד טוב לגבר כי ישא על בנעוריו.
והלומד זקן. שלא התחיל ללמוד עד זקנותו. על נייר מח'
מחוק. שכתוב בו כבר ונמחק ואינו בלוע הוא ונשאר מן מ'
כתיבה ראשונה. לפיכך אין הכתובה עומדת. זו אדם נ'
שפונה את לבו ומייאש עצמו מלעסוק בתורה. אם א'
ללומדה בשעת זקנתו. אלא אינו עולה בידו מפני שכבר
נתייאש ממנה" לאוכל ענבים קהות. לש' ושיני בנים
תקהינה. ענבים שלא בשלו כל צרכן. ולשותה יין
מגיתו. יין המתחלנה בגת. המוץ הוא וקשה מכל שיור
יין. וכל שכן שהשותה יין מגת של ענב קהה שהוא
קשה. כך הקטנים תלמודם קשה. שלא שרשו עדיין בו
ערכם. ולא הבינו בטעמי דבר ודבר. אבל הזקנים הם שנ'
ושלשו והבינו כל הטעמים. והלומד מהם דומה לאוכל
ענבים בשולות. ולשותה יין ישן שהוא טוב ושקט על
שמריו" אל תסתכל בקנקן. אל תביט אל קומת אדם
ולמראיהו ולמו' זה הגון ותלמיד. אבל במה שיש בו
מדע שבתוכו. תן עיניך אם טוב הוא. כלו' לך הריח. אם
יש בו ריח תורה אם לאו. יש קנקן חדש. בחור. מלא ישן

ומושב בתוכו. כיין ישן זה שהוא מיושב על שמריו
וישן. שמלא חדש אין בו. ויש קנקן ישן שמלא' אין '
היין חדש שהוא גרוע אין בו. כך יש אדם זקן שמלא'
ממעט תורה אין בו. תורה נקראת יין. שנ' לכו לחמו ו'
בלחמי ושתו יין מסכתי. ודומה את האדם לקנקן שהו'
משמרתה של תורה. כשם שהקנקן משמרתו של יין
ועוד דומה את עיקר התורה כיין ישן. ושאינו עיקר
כיין חדש שאינו טוב כיין ישן. אבל מעולה מן המים"
הקנאה. שיש לאדם על חבירו. והתאוה שנמשך
אחר תאוות לבו ועיניו. ושאר עבירות. והכבוד
שרודף אחר הכבוד. מוציאין את האדם מן העולם.
קנאה וכבוד מפורש הם כתובים. קנאה. דכת' ורקב
עצמות קנאה. כבוד. דכת' חזון ישעיהו בן אמוץ וגו'
בימי עוזיהו יותם אחז יחזקיהו מלכי יהודה. הרי נ'
שקיפה ארבע מלכים ללמדינו שהכבוד והגדולה
קוברת בעליה. ואחרות שהוא משתרר יותר מדאי"
הילודים. הנולדים סופן למות. והמתים להחיות. סופן
לחיות. והחיים לידון. החיים אשר היה חיים
עדינה לידון. כשיגיע יום הדין. אומ' הן אינם ניצולין.
לידע. שידע אדם על ידי גלגל זה שחוזר בעולם. להודיע
גם הוא לאחרים. ולהודע. שיודע להם. שהקב"ה הוא
היוצר. וכשם שהיוצר עושה כלים ככל אשר יחפוץ
כך כל אדם ביד המקום לעשות בהם ככל אשר ישר
בעיניו. להוליד ולהמית ולהחיות ולדון. הוא הבורא וה'
והוא המכיר אל כל מעשיהם. והוא הדיין. הוא נוטח
לדין. ובקי בדין ומשפטים. ואות' יהא ידין. הלא אין מעיד
עליו. על שם שהוא רואה את הכל. שנ' עיני ה' המה
משוטטות בכל הארץ. הוא עתיד יהיו בעל דין לענוש
על האדם ולהורידו לדין. אין עולה. כי כל דרכיו משפט.
אין שכחה. שהכל כתוב לפניו בספר. ואינו שוכח מעשה
כל אדם. אין משוא פנים. ליום הדין. אין מקח שוחד. כי
הכל שלו. ולמה יקח שוחד. ודע שהכל בא בחשבון.
של מעשיך כאילו בחשבון. כדכת' אחת לאחת למצוא
חשבון. פרוטה מצטרפת לחשבון גדול" ק'" ואל
יבטיחך יצרך שהשאול בית מנוס. אל תאמר כי
הקבר לך בית מנוס. שתיפטר מן הדין. אחר מיתה בקבר
ולא תתעורר לעולם. שעל כרחך אתה עתיד ליתן את
החשבון בו. כלו' כשם שנוצרת על כרחך. ונולדת על
כרחך. ועל כרחך אתה חי. שרוב פעמים אתה מתאוה

למיתה ולחיים· ועל כרחך אתה מת כך אתה עתיד
ליתן דין וחשבון על כל מעשיך לפני אדון חי עולמ'
סליק פרקא·

ה **בעשרה** מאמרות· אמ' בראש
השנה· מאמרות מאי
ניהו· ויאמר ויאמר· בראשית הני תשעה הוו ואומ'
בראשית נמי מאמר הוא· דכת' בדבר יי' שמים נעשו
מה תלמ' לומ' ומאמר ומאמר הללו מה אנו צריכין והם
הלא במאמר אחד יכול להבראות· ומה טעם לא נבראו
כולם במאמר אחד· כדי ליפרע מן הרשעים· פרעון ח'
גדול וכבד· שמאבדין את העולם שנברא בעשרה מ'
מאמרות· שטרח בו הק' לבריאתו בעשרה מאמרות·
כ' ע שרה דורות מאדם עד נח· עד והשוב בא'
נפר' אנ' וכו' עד נח· למה עשרה· כנגד עשרה
מאמרות של בריאת עולם· וכל הדורות היו מכעיסין
ובאין כיון שראה שלא היה בהם תועלת אחרי כ'
שהודיע ארך אפים לכל בני עולם· הביא עליהם
מי המבול· ולא נשתייר מהם אלא נח ובנו שלא היה
בהם דעת להציל את העולם אלא להציל עצמם·
ע כן י' דורות מנח עד אברהם· להודיע כמה ארך
אפים לפניו שכל הדורות היו מכעיסין עד שבא
אברהם אבינו וריגל במעשים טובים וניסהו בעשר
נסיונות· והיה מדריך כל העולם בדרך ישרה והציל
את כולו· ונתן לו הק' שכר טוב על שהחיה את כולן
וקבל עליו שכר כולן· השכר שהיה ראוי לכולן אילו
הצדיקים· קבל אברהם שנטל חלקו וחלקם· כדאמ' במ'
חגיגה· זכה צדיק נטל חלקו וחלק חברו בגן עדן· וכת'
מורעם משנה ירשו· וגבי נח לא תמצא עד שבא נח
וקבל עליו שכר כולם· דלא הוה צדיק כל כך· כדאמ' צ'
צדיק בדורותיו ולא בדורות אחרים· ע"ן·
וקיבל עליו שכר כולן· אלא שקיבל עליו על שהחיה
את כולן שהקב"ה אינו חפץ במיתתן של צדיקים
רשעים· והוא הורה אותם דרך תשובה· כמ' שנ' ואת
הנפש אשר עשו בחרן· ובזאת אחזוק במשניות וכתו'
ומלפניו· ע שר נסיונות נתנסה אברהם אבינו ח'
ועמד בכולן· וכל מפורשות בפירקי ר' אליע'
בן הורקנוס· תחילה בקש נמרוד להרגו ונחבא בקר'
בקרקע י"ג שנה· שוב השליכו לאור כשדים ומלד
ממולדתו והביא הק' רעב בארץ כנען לצרפו· ולקחה

שרה לפרעה· ובא עליו סדר לעמוד ולחזיר· והגלה את
לוט בן אחיו· והביא הק' רעב בארץ כנען לצרפו· ולקח
שרה לאבימלך· והראה לו בין הבתרים ד' מלכות מ'
המושלים בבניו· עגלה משולשת· וצוהו למול את עצמו
ואמ' לו לגרש את ישמעאל עם אמו· וצוהו לשחוט את
בנו· הרי י' נסיונות ועמד בכולן· ומדרש תלים כך הם
מנויים אני יי' אלהיך אשר הוצאתיך מאור כשדים· לך
לך· ויהי רעב בארץ· שנים בשרה· אחד לפרעה אחד
לאבימלך ושל בתרים ושל יצחק ושל ישמעאל ואחת
מילכים· ובאבות דר' נתן הם נמנים· שנים לך לך שתים
בשתי נשיו ושנים בשני בניו· ואחת באור כשדים ואחת
בברית מילה· וכל כך למה כדי שיבוא ויטול שכרו ויהיו כ'
אומות העולם אומרי' יתר מכן שוה לאברהם שיטול
שכרו עליו הוא אומ' לך אכל בשמחה לחמך· ולמה נסהו
כ' לא פחות ולא יותר כנגד י' מאמרות שבהן נברא העול'
שכ' אברהם שנתנסה כ' נסיונות ועמד שלם שיעמוד
העולם שנברא בי' מאמרות בשבילו· ג' ב מו חזק
היין שעיה מחזורים שלש עשרה נסים נעשו ח'
לאבותינו במצרים ועשרה נסיונות על הים· ובמשניות
לא מצאתי בעשר מכות ואילך· ונר' לי הפי' עשרה נסים
נעשו לאבותינו כ' והן הניסים הן המכות· שלקו המצרי'
וישר' ניצלו מהם· עשרה מכות במצרים· דצ"ך עד"ש באח"ב
עשרה על הים· שכן עשרה מיני מיתה כת' בהן בפר'
ויושע· ראיה בים ירה בים· טובעו בים סוף· תהומות יכסיו·
ירדו במצולות· ימינך אויב· תהרוס קמיך· יאכלמו כקש
נערמו מים נצבו כמו נד· שנעשו המים כערימה והיו
נד אחד· והיו משברים ראשיהם של מצרים· צללו כע'
כעופרת· הרי עשרה· תבלעמו ארץ· אינו מן המנין דכ'
דמשבחין הכת' ומזכר שזכו לקבורה· ועוד יש לפרש בע'
בענין אחר· ע שרה נסים נעשו לאבותינו על הים
אמ' להן משה קומו עברו· אמרו לו אין אנו יכולים
לעבור עד שיעשה לנו הים גזרים גזרים· נטל משה את
מטהו והטילו לתוך הים· ונעשה הים גזרים· שנ' לגוזר
ים סוף לגזרים· אמ' להן משה קומו עברו· אמרו לו אין
אנו יכולין לעבור עד שיעשה לנו בקעים· נטל מטהו ח'
והטילו לתוך הים ונעשה בקעים· ונעשה טיט· שנ' רכ'
בים סוסיך חומר מים רבים· נקבים נקבים תעשה כן
נקבת במטיו ראש פרזיו· עד שיעשה הים ודרכות
ונעשה כן שנ' מוליכן בתהומות כסוס במדבר· עד

שיעשה

שיעשה הים פרורין פרורין שנ' אתה פוררת בעזך ים
עד שיעשה הים סלעים סלעים ונעשה כן שנ' אתה
רצצת ראשי לויתן וכן שברת ראשי תנינים על המים
והיכן נשברים ראשי תנינים הוי אומ' על הסלע עד
שיעשה לו הים יבשה ונעשה כן שנ' ובני ישר' הלכו
ביבשה בתוך הים עד שיעשה הים ערמות ונעשה כן
שנ' נצבו כמו נד נוזלים ומים שהיו בין הגזרים ירד א'
אש ולהטן שנ' כקדוח אש המסים מים תבעה אש
ערמות לשון שוק ערמות לשון דבש היו יורדין לתוך פי
התינוקות של ישר' שנ' ויניקהו דבש מסלע ושמן מחלמ'
צור ויש אומ' מים היו מנבעין להם מן הים שמהן היו שותין
מפני שמי הים מלוחין הן ר' אליעזר אומ' תהום קפו
להם מעלה שלא יטבעו ופי' גבן טוינה סינוס
תבלעמו ארץ אין חשיב כחשבון מפלתם דטובתם היא
שבקבורתם מספר הכת' שזכו לקבורה בשכר שעלו
עם יוסף ונתעסקו עמו לקבור יעקב ובשכר שאמרו
יי' הצדיק פלטתם הים ליבשה להראותם לישר' כדכת'
וירא ישר' את מצרים מת על שפת הים ולא רצה לקבל
ולבולעם מפני שיראה מדה שקללו הק' את הארץ על
שקבלה דם של הבל מיד קין דכת' כי תעבד את האדמה
וגו' ומיאנה לקבל הללו שאמ' הם לא מתו מיתת עמהן
ואלא הים טבען עד שנטה הקב"ה ימינו ונשבעה שלא
יתבעם מיד בלעתן הארץ · י' נסיונות דמדבר מפורש'
מנס' ערכין כב' יש בערכין להקל אילו הן שנים בים
שנים במים שנים במן שנים בשליו אחד בעגל ואחד
במדבר פארן שנים בים אחד בירידה ואחד בעלייה
בירידה כת' המבלי אין קברים ובעלייה כדכת' המנו א'
אומ' רב הונא ישר' שבאותו הדור מקטני אמנה היו א'
דכת' וימרו על ים בים סוף שהיו ישר' אומרין באותה
שעה ואמרו כשם שאנו עולין מצד זה כך המצרים
עולים מצד אחר עד שאמ' הק' לשר של ים פלוט את
אותם ליבשה ופלטם אמ' לפניו רבון העולמים כלום
יש עבד שתובע את רבו אמ' לו הק' נחל קישון ערבם
נחל קדומים נחל שנעשה ערב מקדם לפרוע לדבר זה
לפרוע נבלתם של אילו לים מיד פלטם ליבשה שנ' וירא
ישר' שנים במים במרה וברפידים במרה דכת' ויבאו
מרתה וכת' וילונו העם על משה לאמר וגו' ברפידים
דכת' ויחנו ברפידים וירב העם עם משה שנים במן
אל תצאו ויצאו העם וגו' אל תותירו ויותירו שנים

בשליו ראשון כת' בשבתנו על סיר הבשר בשני כת'
והאספסוף אשר בקרבו ואחד במדבר פארן מרגלים
וינסו אותי במרגלים כת' והוא נסיון עשירי של סלן א'
הוכחם משה שנ' סיוף לויתני במדבר בערבה וגו'
במדבר שעשו את העגל שנ' עשו להם עגל מסכה
בערבה על הים שנ' וימרו שם העם למים מול סוף
על שהמרו בים סוף שנ' וימרו על ים בים סוף ויש אומ'
פסלו של מיכה בין פארן אילו מרגלים בין תפל' ר'
שנתפלו על המן ולבן זה מחלוקתו של קרח וחצרות
על העריות הרי שבעה ובמקום אחר הוא אומ' ובתבע'
ובמסה ובקברות התאוה · ד'' **לא** הפילה אשה
מריח הקודש לא הפילה אשה מעוברת מ'
מתאוות בשר הקודש מעולם לא הסריח בשר הקודש
כשלא היה להם פנאי להקטיר כל האימורים שעתה מערב
מעלין אותו לראשו של מזבח והיו שוהים שם ב' ימי'
או ג' עד שהיו פגומים לפי שאין לינה מועלת בראשו
של מזבח ואף על פי כן לא הסריח מעולם ולא נראה
זבוב בבית המטבחים שבעזרה ששם היו שולחנות
של שיש שעליהן היו מניחין את הקורבנות לא אירע
קרי לכהן יוכ' שאר טמאות אירעו כגו' טמא שרץ
וכגו' יוסף בן אילם שנתנה ימעריו של עם הארץ על
בגדו ולכך מפני שטומאה היוצאה לאדם מגופו א'
מטעות היא מכל שאר טמאות שבעולם לא כבו א'
גשמים ולא נצחה הרוח את עמוד העשן כת' הוא
במשניות אומ' לפי מה שאנו מקשין פ"ק של יומא
על ולא הזיק וכו' ותו ליכא והא איכא לא ניצחה הרוח
ולא כבו מכאן לומר ולא רצו ליכתב במשניות ומ'
דעומר ושתי הלחם ולחם הפנים חשובין הם כשלשה
ובענין זה אותה מונה שם עשרה ולא נמצא פסול
בעומר דאגב בשרץ העומר או לקוצרה שלא כהלכתה
ונס גדול הוא זה שאילו אירע בו פסול היה העומר
נדחה לגמרי ואין לו תשלומין שהרי אי אפשר לקוצרו
לקצירתו ולקיטתו אלא בליל ששה עשר כמפורש
במנחות ושתי הלחם של עצרת לא אירע בו פסול
שאם אירע בהם שום פסול שוב לא יהיו לו תשלומין
מאחר שחל עליהם יום טוב שהרי צריכין לאופו מבעוד
יום דאין אפייתו דוחה לא את השבת ולא את יום
טוב כדאית' בפסחים ומיגו שהיו נדחין יום טוב אם
כהן פסול או יום נמצא פסול בלחם הפנים בשבת

נדחין בו עד שבת הבאה· שאי אפשר לסדרו אלא
בשבת· שנ' ביום השבת ביום השבת יערכנו· לפי שאין
להם חשבון ומשערין אותם יותר משיעור קיבעת· שא
עומדין צפופין· דחוקים ומצומצמין וכשהיו מתפללין
ומשתחוים כלפי שכינה לבקש עליהן· היו רווחין כל
כך· שהיה ריוח בין כל אחד ד' אמות· כדי שלא ישמע א
אחד מהן תפלתו של חבירו כשהיה תובע צרכו· ולא
הזיק נחש· שלא נשך אדם ומת· צר לי המקום שאלין
בירושלם· דחוקה לי שעתי שאין לי מחיה להתפרנס
ואי אפשר לדור ולין בירושלם· לפי שכל הדרים בה
הקב"ה ממציא להם פרנסתן שלא היו צריכין לצאת
ובפ"ק של סדר יומא מפרש· פתח מקדש· נסים שנעשו
במקדש· וסיים בירושלם· נסים שנעשו בירושלם· א
אותה· ומשני אילו שנים אחרונים שאומרין נסים
שבירושלם· אינו מן המנין· והרי יש לך שנים נסים
אחרים למלאות את החשבון· שלא כבו גשמים אש
של עצי המערכה· ואע"פ שעומד המזבח עומד בגלוי
באויר· כדכת' בעת ההיא קדש המלך את תוך החצר
וגו'· ועמוד עשן המערכת של עצים אע"פ כל הרוחות
שבעולם כו'· שהיה מתמר ועולה כמקל כדי שלא יזיק
לעיני הכהנים העוסקין בעבודה· ועוד אמר חשיבות
לכל באי עולם· שהיה בו כח לעמוד לפני הרוח· מה
שאי אפשר בשאר רוחות· ושם הזכיר מונה עומר
ושתי הלחם· ולחם הפנים באחת· ומכניסין תחתיהן
היו דאומ' אבי· מוריה ועינה ודישון מונה הפנוי א
והמערה שהיו נבלעין· והיו דאו' יהושע בן לוי נס"
ה'· נבראו בין השמשות של ערב שבת בראשית
לפי שעד אותה שעה נתעסק במלאכה המאמרה
בענין· פי הארץ· דכת' ותפתח הארץ את פיה· פי הא
הבאר שנתגלגל עם משה במדבר· ופי האתון· שנבראו
הדיבור ועמד לפני הק' עד שעה שדיבר פי האתון לפי
שאין כל חדש תחת השמש· ועל שם ו' פתח יי' את
פי האתון· והמן· שאכלו ישר' במדבר· והמטה שקרע
משה את הים· שלא היה דוגמתו בעולם· שהוא מקלו
של אהרן· שגדל שקדים· והשמיר· מין תולעת· ובו
נרשמו שמותן של ישר' באבנים שעל גבי האפוד
שהיו רושמין את השם על האבן ומראין לשמיר מא
והאבן מתבקעת במקום הרושם· ובענין זה אותה
מוגנז כפיתוחי חותם ובמלואותם שלא היו חסירות

כלום· הכתב· תיקון הכתב· פי' שהאותיות מתהפכות מיסי
מיסיסתיה״ והמכתב· שע שני עדותו הלוחות· ר' גורס
והמכתב· אף המזיקין· שלא הספיק הקב"ה לבראות
את גופן עד שחשך היום· ולכך אין כח בעין לראותם
מפני שהם דומים לרוח· וקבורתו של משה· שנ' ולא ידע
איש את קבורתו עד היום· שבדמעה מאותה שעה
ואילו של אברהם אבינו דכת' וירא והנה איל אחר נאחז
בסבך בקרניו· אף צבת בצבת עשויה· אף צבת רא
ראשונה שנעשית בו מאותה שעה· צבת שמלאכין ט'
ומלקחיה אתרג' ומבייתהיו· וכן אנו מזכירין בפסחים
צבתיו קוייתהו מאוי אתעבידו· אמ' לון מששת ימי
בראשית אתבריין· ו'· ב גולם אדם שאין בינה נקראו
גולם· שדומה כמי א שלא נגמרה מלאכתו כמו
כשאמר כלי אדם לשו' גולמי· כלי עץ· והם כלים שלא
נגמרה מלאכתן· פירוש כלע' כתמיה ומניין אין גרס'
מישנות· ותמיה היא שריכה בתלמוד תורה יותר ממנו
הנכנס לתוך דברי חבירו· שמפסיק דברו ומדבר עמו קודם
שתכלה דבריו מפיו· ואינו נבהל להשיב על דבריו· אלא
שואל כהלכה· כפי ההלכה שהם עסוקין בו· ומשיב אל
השואל ממנו דבר כענין אותו דבר· ואינו מפליג לדבר
אחר ואם שואלו ד' דברים אזה משיבן כסדרן ואינו
מחליף מוקדם מאוחר שזה דרך שוטה· ואומ' לא
שמעתי· שאותו דבר שלא שמע אינו בוש להודות
כשם אדם כדי להחזיק את דבריו· דאומרי' כמכות הא
האומר דבר שלא שמע מרבו גורם לשכינה שתסתלק
מישר'· ומודה על האמת ולא כתב" ז'· ש בעה
מיני פורענות באין על שבעה חלוקות של גופי
עבירה· והרי יש מיה עבירות בכלל אחת· ואילו הן
מקצתן מעשרין ומקצתן אין מעשרין· רעב של בצור
באה· שמתיקר השער והתבואה נעדרת ומתבערת
עד שמקצתן שבעין ומקצתן רעבין· שבמדה שאדם
בה מודדו· גזרו שלא לעשר· שבטלו מן תורת מעשר
לגמרי כבר רעב של מהומה שמשתגעים ומחית רעב
ושל בצורת באה ומרעיב את כולו· ואמ' עדיין אינם
ניתנים· ואם גזרו שלא ליטול גם את החלה· שבטלו א
תורת חלה ומעשר לגמרי רעב כבר בא שמכלה העולם
כלו· ושל מיתה כתוב במשנות· ומניין שכן דתניא
כב' מיה מדליקין· כגון ביטול תרומה ומעשרות שאין
נעשים מלהוריד טל ומטר· והיוקר הזה והשכר יוכר

ובני אדם רעבין אחר פרנסתם ואינן מגיעין שנ' ציה
גם חום יגזלו מימי שלג שאול חטאו. ותנא רבי ישמעאל
בשביל שצויתי אתכם פירות החלה ולא עשיתם אני
יגזלו מהם מימי שלג. פירות הגשמים לומר שבעון
ביטול התרומה והתבואה והמעשרות. והענש בזו ומענה
שאין הק' נפרע מן האדם אלא מדה כנגד מדה. וכת'
כי מכר יושר זרע עליהם. ועוד כת' בסאסאה בשלחה
תריבנה. מדה שאדם מודד מודדין לו. ועוד תניא
בעון חלה אין ברכה מצויה במכנס ומארה משתלחת
בשערים וזורעים זרעים ואחרים אוכלים אותם שנ' אף
אני אעשה זאת לכם והפקדתי עליכם בהלה. אל תיקרי
בהלה אלא בחלה. וכת' וזרעתם לריק זרעכם ואכלוהו
אויביכם. ומתוך כך הם כלים ברעב. ח' דבר בא
לעולם על מיתות האמורות בתורה שלא נמסרו
לבית דין. פי' היום שגלו רוב בני אדם בעבירות שיש בהם
מיתת ב"ד אלא מיתה בידי שמים. הק' מביא דבר בעולם
שפורע מהן. ועל אותן האיסורות לב"ד אין דבר בא אפי'
בזמן הזה. אלא כדגרסינן הן נפרעין. כדתניא שאמר
רב יוסף ואפי' שבטלו ארבע מיתות דין ארבע מי
מיתות לא בטלו. אלא מי שנתחייב סקילה או נפל מן
הגג או חיה דורסתו. מי שנתחייב שריפה נחש מכישו
מי שנתחייב הריגה ליסטין באין עליו והורגין אותו. מי
שנתחייב חנק טובע בנהר או מת בסרונכי. ובבבא ק'
פ' הכונס יבואו לידי מפר'. אלא דברים שיש בהם מיתה
בידי שמים. שאין לדון בדיני אדם. על עינוי הדין השהית
דין יום או יומים. ודן לאחרים שהוא מעוין את פניהם
הוא קרוי עינוי הדין. וכולן אנו למדין מדכת' והבאתי
עליכם חרב נוקמת נקם ברית. ואין ברית אלא תורה שנ'
אם לא בריתי יומם ולילה. וכת' יען וביען במשפטי מאסו
ועל שבועת שוא. וכת' ואם בזאת לא תוסרו לי והשלחתי
בכם חית השדה. אל תקרי בזאת אלא באלה. וכת' בשבו'
שקר. לא תשבעו בשמי לשקר. וחללת את שם אלהיך
אני יי'. וכת' בחילול השם לא תחללו את שם קדשי. ונאמ'
חילול חילול. משבועת שקר. השמטת הארץ. וכלן אנו
למדין מדכת' בעריות כי את כל התועבות האל עשו אנשי
וגו'. ותקיא כם. ועו' וכת' ונתתי את פגריכם על פגרי גלולי'
וגעלה נפשי אתכם. כאדם שמשליך חבירו מעל פניו. ו
שכן פליטה קרוי געל. ובשמיטה כת' אז תרצה הארץ
את שבתתיה. ט' הדבר מתרבה. לא ידעתי מניין

ובמוצאי החג של סוכות שבכל שנה ושנה מפני מעשר
עני שבה. והם לא נתנוהו. ומנין שמעשר עני בה.
בשלישית. דכת' כי תכלה לעשר את כל מעשר תבואתך
בשנה השלישית שנת המעשר ונתתה ללוי לגר וגו'. ומ
שבשלישית של סוף כל שלש ושלש שנים נותנין מעשר
עני. ומוצאי שביעית של הכנסת שמינית היא שקרויה
מוצאי שביעית כל מקום. מפני פירות שביעית. שלא
נתנו בהן הפקר בדין שביעית. מפני גזל ומתנות עניי'
שאין מניחין להם מלקט לקט שכחה ופאה המקום
נפרע להם מיד לאחר אסיפתן. י' האומר שלי
שלי ושלך שלך. שאינו נהנה משלך ולא אותך
משלי לעולם. זו מדה בינונית. שאינו לא צדיק ולא
רשע. שהרי אינו גוזל לאחרים כלום. ויש אומ' זו מדת
סדום. שכן נהגו אנשי סדום. שלא ליהנות שום עני
משלהם. כדכת' הנה זה היה עון סדום אחותך גאון
שבעת לחם היה לה ויד עני ואביון לא החזיקה. ואף
הנשכחים מני רגל שפסקו מעליהם רגל בני אדם. לפי
שקפצו ידם מנדבה. שלי שלך ושלך שלי. עם הארץ
שאין בו תרבות. והרי הוא כאיש אחר מעם הארץ ו
שאינו הגון. וזו היא שטותו מפני שוטה כפר' כתרין
מישרים מקבלו טובתך ומחזיקי טובתך רבו איש ו
הישר בעיניו יעשה. שלי שלך ושלך שלך. רצוני לה
להנותך משלי. ומשלך איני רוצה חסיד. י"א
נוח לכעוס ונוח לרצות. יצא שכרו בהפסדו. שכר
שהוא מרויח במה שהוא נוח לרצות מאבד בהפסד
שיש לו במה שהוא נוח לכעוס. שהרי כל שעה ושעה
צריך להיות עליו ריעים לפייסו וגדול הפסדו משכרו
אבל קשה לכעוס קשה לרצות טובה הימנה קצת. דא
דשכרו דאינו כועס אלא בקושי ומשתכר הוא מהפסדו
דקשה לרצות ודינו הפסדו ומועט זה כרוב שכרו שזה
שמרויח במה שאינו כועס תדיר. נוח לכעוס וקשה לרצו'
רשע. שמתוך כך בא לידי עון. כדאמ' לא תרתח ולא
תחטי. י"ב' בתלמידים. מהיר יצא שכרו שמבין ו
שמועתו ב מהירות בהפסדו. שמאבד מהר ולא
עלתה בהם כלום. יצא הפסדו ששומע בקושי בשכרו
שמאבד בקושי ומבין שמועתו. זו מדה בינונית.
י"ג' עינו רעה בשל אחרים. שאינו רוצה שיתנו צדקה
פי' שלא יתנו נכסיהם. ואינו רוצה שיצא להם
שם טוב. יתנו אחרים והוא לא יתן עינו רעה בשלו. ו

שמתוך כך מתמעטין נכסיו מהרבות״ יד״ הולך וא׳
ואינו עושה שכר הליכה בידו שטרח לשם מעשה
ואינו הולך שלומד בביתו״ טו״ ספוג׳ אישפונייא
בלע׳ והוא סלע ומוצץ את המים כשנותנין אותו
בספל מלא מים׳ כך יש לך אדם שנותנין לו לכל מה ש׳
שהוא שומע בין טוב ובין רע׳ ואינו יודע להכיר בין זה
לזה׳ משפך אנטרייטור בלע׳ שכל מה שנותנין למעלה
בפיו יוצא מתחתיו׳ כך יש אדם ששוכח כל ששומע׳
משמרת׳ כגון שמשלין בו את השמרים והיין מתמיעה
מתוכו׳ כך יש אדם שמניח עיקר שמועתו ומחזיק את
הטפל׳ נפה שמרקדין בו את הקמח ומוציאין את הק׳
הקמח במקום שטוחנין חיטים של גסות לעשות
סולת למנחות׳ שאין נוטל רק אותו הקמח הטפל מן
הנפה וקרוי אובך של מנחות רבוע הוא ופסול אוכל
מה שנשאר בנפה שחוזרין וטוחנין עד עם אותן גסות
של חיטין שבנפה דק דק ומוציאין מהן את הסולת
נקייה׳ כך דרכו של חכם שמניח את הטפל ומחזיק
בעיקר וקולטת את הסולת׳ תלויה בדבר פירוש
מחמת קורבה וריעות ונאות או דבר אחר׳ ולא דבר
בטל דבר ובטלה אהבה׳ שאינה תלויה בדבר כ׳ שאינה
תלויה בה ולא נתקיימה מחשבתו וגדלה שנאה ביניהם׳
אהבת יהונתן ודוד׳ שכן אמ׳ דוד בשעה שנשא עליו
קינה׳ שהיתה אהבתו יפה עליו מאהבת נשים׳ לשם
שמים ולא להשתכר״ יח״ הלל ושמאי שהיו
מתכוונים לעמוד בדברי תור׳ על בורייו׳ מחלוקתו
של קרח׳ שהיו מתכוונים ליטול שררה׳ יט׳ שמדריך
בדרך ישרה על ידו הן זוכין״ כ׳ צדקת יי׳ עשה
במשה כת׳ סוף הפסוק ודרשהו׳ צדקות יי׳
עשה ומשפטיו של יי׳ עם ישר׳׳ שישר׳ מתנהגין
בהם׳ עשה משה עשיין שעל ידו היו נוהגין תורה
הם מקיימים על ידו המצות״ כא׳ כל מי שיש
בידו שלשה דברים מתלמידיו של אברהם
ושלשה דברים אחרים מתלמידיו של בלעם׳ עין ר׳
טובה ונפש שפלה ורוח נמוכה׳ תלמידו של אברהם
שכן היה באברהם שלש מדות הללו׳ עין טובה
דכת׳ ושקל אברהם לעפרון וגו׳ עובר לסוחר׳ הם
קנטרין שמקבלין בכל מקום׳ נפש שפלה׳ שמתוך
שנפשו שפלה בעיניו נראה לו כעניו שיש לו
רחבת ידים ורב לו במאומה כך נחת׳ שכן אמ׳ לו להקב״ה

לו ישמעאל יחיה לפניך׳ ולא שאל ממנו לא כסף ולא זהב
ורוח נמוכה׳ ואנכי עפר ואפר׳ גר ותושב אנכי עמכם״
עין רעה נפש רחבה ורוח גבוהה מתלמידיו של בלעם
עין רעה דכת׳ וישא בלעם את עיניו וירא את ישר׳ שוכן
לשבטיו׳ ונפש רחבה׳ שדעתו רחבה עליו ונחשב לו ה׳
הכל כאפס ותהו׳ שכן אמ׳ בלק אם יתן לי בלק מלא ביתו
כסף וזהב׳ ורוח גבוהה׳ דכת׳ מאן יי׳ לתתי להלוך עמכם
אלא עם גדולים מכם׳ לכך כת׳ ויוסף עוד בלק שלח שרים
רבים ונכבדים מאלה׳ מה בין תלמידיו של אברהם אבינו
לתלמידיו של בלעם׳ תלמידיו של בלעם לגיהנם׳ שנ׳ לא
יחצו ימיהם׳ ובלעם לא חצה ימיו׳ שהיו לו ל״ג שנים וימי
שנותיו של אדם ע׳ שנה׳ וכיוצ׳ חלק ממנו והוא כת׳
על פינקסיה דבלעם חגירא בר תלתין ותלת שנין הוה
בלעם חגירא כד קטליה פינחס ליסטאה״ להנחיל אוהבי
יש׳ פשטיה דקרא הינה יש בידי להנחילם״ כב׳ הוי
עז כנמר׳ כלומ׳ לעסוק בתורה׳ כנשר שהוא מגביה ושט
קל מכל העופות״ כג״ ובוש פנים לגן עדן׳ יהי רצון
לפניך יי׳ אלהינו ואלהי אבותינו שתבנה עירך וגו׳״
הפך בה והפך בה דכולא בה׳ חזור בה וחזור בה׳
שתמצא בה הכל׳ סת׳ דדיה ירווך בכל עת׳ מה הדד
הזה כל זמן שהתינוק ממשמש בו מוצא בו טעם
חלב׳ אף דברי תורה כל זמן שאדם עוסק בה מוסיף טעם
ומוע׳ תמיד לדעה׳ לדיע׳ לפום צעריו אגריו׳ לפי הצער
שמצטער בה יקבל שכר׳ ולפי שהן בכאן משלי בני אדם
הוא שונה בלשון ארמית׳ וכן שנינו בכלו מימרות ה׳
שכן כת׳ לא אם יזכיר ולא יעביר אשלם מייטבו ועד
שכן כת׳ לה׳ בן עקבן׳ ובעשרה אחסין גברי חררי וגו׳
ועל דאטפת אטפוך׳ ודאשתמש בתגא הכי שמעי׳
ודאשתמש בכתר של תלמידי חכמי׳ שמקבלין מהן ב׳
עבודת חול׳ כו׳ חלפו עם אומות אומה״ ט׳ מואל
הקטן אומ׳ אתו קרי אותו לאשמועינן ספק
מאת ברכות׳ ברכת כהן ומלמד שמוחלין לו על כל שעה
ולא הורה לו ר׳״ מיכן מקרה בכב׳ מיני׳ הי כהו חסיר
מאן דמקיים מילי דאבות׳ ולכך נקראת מסכת אבות
שהאבות הראשונים היו מתקנין ט׳. סליק פרקין״

חסלת מסכת אבות״

פרקי המשנה״

בן חמש שנים

למקרא תינוקות ופסוקים. יומ' לא קודם לכן שהתורה מ'
מתשת כוחו של תינוק ומורד התינוק לחלשות. ועוד שכן
מצינו בערלה שלש שנים יהיה לכם ערלים לא יאכל ואכס'
מהניזה יומ' ברביעית יותר על ידי פרייה. שנ' ובשנה
הרביעית יהיה כל פריו קדש הילולים לי'י. וכת' ובשנה
החמישית יהיה כל תבואתה לאוכל. וכן התינוק בג' שנים
מגדל' וברביעית יעמידהו על הספר. ובחמישית יעמידהו
על המקרא. בן עשר שנים למשנה. שמן ה' שנים
עד י' שנים יכולין לראות אם יצליח במקרא אם לאו. מ'
ואחר כך ילמוד משנה. שהרי בן מאה' בלויים שכת' ואחר
מוג' זאת אשר ללויים מבן חמש ועשרים שנה ומעלה
יבוא לצבא צבא וכת' ואחר מוג' מבן שלשים שנה ומעלה
עד בן חמשים שנה. הא כיצד שמום היה לוי שלא ראה
מימים יכול ללמוד טכסיסי לויה בחמש שנים הללו אשר
מעשרים וחמש ועד שלשים. מכאן לתלמיד שלא ראה
סימן טוב במשנתו בה' שנים שוב אינו רואה. ואם בן חמש
שנים הללו זמנו של לימוד מקרא והוא עד עשר. ואחר
שלמד מקרא והוא בן עשר מתחיל לעסוק במשנה כל
חמש שנים עד ט"ו. ומט"ו עד עשרים ילמוד תלמוד. מ'
שכבר הורגל בלימוד התלמוד. הרי ג' פרקי' למקרא ולמשנ'
ולתלמוד. וכן הוא אומ' הלא כתבתי לך שלישים במועצות.
בן י"ג למצות. שמבן י"ג הוא מביא שערות ונעשה כשאר
אנשים ליכנס לכלל לשמור מצות דאורייתא. דהלכה למשה
מסיני הוא. ואף במקרא מצינו' שמאותה שעה נקר' איש
ולכך הוא כגדול לכל דבריו בין לחלוקות בין לארבע מיתות
ב"ד. שהכת' קראו איש כמ' שמצינו' בלוי בן יעקב שנקר'
איש במעשה שכם. והוא לא היה באותה שעה אלא
בן י"ג שנים. שנ' ויקחו שני בני יעקב שמעון ולוי אחי
דינה איש חרבו. ובוא וחשוב כמה שנים היו ליעקב באותו
הזמן ותמצאנו שהיה בן י"ג שנה. שלאחר שנשא יעקב
את לאה עבד את לבן שבע שנים ברחל. ושש שנים
עבד בצאנו. כדכת' עבדתיך ארבע עשרה שנה בשתי
בנותיך ושש שנים בצאנך. וי"ח חדשים עשה בסוכות
כמ' ששנ' הלך לסוכה ועשה שם שנה ומחצה. הרי לך
י"ד שנים ומחצה. וששה חדשים נשתהא בדרך הרי ט"ו
שנים. צא י"ב חדש לאו ב' שנים ושלשה עיבורים של
ראובן ושמעון ולוי שעלו לו ח' חדשים. ויולדת לשבעה

יולדת למקוטעין משנכנס חדש שביעי. הרי שהיה לוי
בן י"ג שנה באותו מעשה. ומייד בא לשכם וקראו הכת'
איש. יומ' אינו עד כן מכרת ולא ממיתה בידי שמים אלא
עד עשרים שנה ומעלה כמ' שמצינו' במעשה מרגלים
כי לא עבירה הגדירה אלא על אותן שהיו מבן עשרים
שנה ומעלה. מיפקד' מקרין. וזהו דתנן בן עשרים
לרדוף. שמרדפין אותו אחר השדים ומענישין אותו.
בן שמונה עשרה לחופה. דעמיד על פרקו וראוי לינשא.
י"ח פעמי' כת' במעשית אדם עד שנזדווגה לו חוה.
ע"ש. בן עשרים לרדוף. ליצאות בצבאו. בן שלשים לכח.
שכן מצינו' בלויים שישנו בעבודה מל' שנה ולמעלה שנ'
בהם בכתף ישאו. דאז שעיר בגבורתו ובכחו שכבר הגיע
קרוב לחצי ימיו. ונעשה אדם לגמרי. ומאמרי דחשיב שעת
היום לענין מעת תהילוך קחשיב עוי הכי. בן ארבעי'
לבינה. שיודע להבין ומבין ומוליך. דלא קיים אינש על
דעת רבו עד ארבעין שנין. דכת' ולא נתן י"י לכם לב לדעת
ועינים לראות ואזנים לשמוע עד היום הזה. שהוא תשלום
שנת ארבעים למדבר. שהרי במתן תורה אומ' להם מי יתן
והיה לבבם זה להם. ולא הרגישו בו משה ויש'. שהיה
להם לומר אתה תן. בן חמשים לעצה. שכן כת' אומ'
בלוים ומבן חמשים שנה ישוב מצבא העבודה. ושרת
את אחיו. בעיצה המושיאין לכם. שאז יודע ליתן עיצה
מתוך שנתרבה משנים ודעתו מיושבת עליו. לזקנה. מ'
תחילת זקנה מזה עליו ומתלבנות קצת שערותיו. דכת'
תבוא בכלח אלי קבר. וגימט' של בכל"ח עולה ששים. והו
בן ששים לזקנה. בן שבעים לשיבה. זקן גמור שכבר
נתלבנו רוב שערותיו. כי היכי דאשכחן בר' אלעזר בן ע'
עזריה בברכות. ואהדרי ליה תמני סרי דרי חיוורתא. פי'
שורות שורות שערות לבנות. שנזדקן הרבה. וקיימ'
ואיהו לנפשיה הרי אני כבן שבעים שנה. יומ' כשבעים
שנה נתלבנו רוב שערותיו של אדם. וכן מצינו בדוד
בן שלשים שנה דוד במלכו. וארבעים שנה מלך הרי
ע'. וכת' במיתתו בספרי הימי' וימת דוד בשיבה טובה
בעושר וכבוד. בן שמונים לגבורה. גבורה [illegible]
היא זו יום הגיע לשמונים. וכן הוא אומ' יום
בגבורות שמונים שנה. שאם הוא חי יותר משמונים שנה
בגבורתו של מקום הוא חי. ולא מרוב כח. שהרי מכאן
ואילך אין בו כח לאכול ולשתות. בן תשעים לשוח
שהולך שחוח וכפוף. ויש אומ' לשוח לקבורה. בן מאה

כאילו את רשות אין לו כח ליצות ולכן עלויות של אדם
חשיב היוי תנו ותוכחה היין· כלומ' כן הן חיין של
אדם ועלאותו של אדם ולכסון. שנתגבר וכו לכל עת
זקנה וגסיה סופו שעבר וכו' לפיכך יתעסק בתורה
ובמצות· שנ' בהתהלכך תנחה וגו'· תניא ר' נתן אומ' כו'
ברית' בעלו' היא ונהגו העם לאומרה בסוף עשרה מ
מאמרות· אבל אינה משנה ממסכ' אבות· במסכ' כלה
נחלקו בו ר' עקיבא וחביריו על תלמיד שעבר לפניהם בקומ'
זקופה· אמ' אליעזר· ממזר הוא זה· ור' יהודה אומ' בן
הנדה· ור' עקיבא אומ' ממזר ובן הנדה· אמ' לו ר' עקיבא
היאך תוות דעתך שאין לחלוק על דברי חביריך· הלך ר'
עקיבא אצל אמו של אותו תלמיד· אמ' אם תגלי לי דבר
אחד אני מביאך לחיי העולם הבא· אמרה לו השבע לי·
היה ר' עקיבא נשבע בשפתיו ומבטל בלבו· שאל לה
מה טיבו של זה· אמרה לו כשנכנסתי לחופה פירסתי
נדה· ופירש ממני בעלי· ובעלני שושביני· קראו חבירין
של ר' עקיבא· סוד יי' ליראיו·   ומכאן עד סוף ברית'
של שנו חכמים· תנינן בקידושין· הפוסל ודעו אין עושין
ממזרות אין שפחה שהן פסולות לו מן התורה· ועושין
אשה שאינה הוגנת לו· אליהו כופתו· ושוקד ידיו ורגליו·
ורוצעו· ומכהו כמעשה· וכל הפוסל· אדם הרגיל לפסול
כל אדם ומדבר בכך· בידוע שהוא בעצמו פסול· לפיכך
אינו יכול לספר בשבח של אדם לעולם· ואומ' שמאמר
מאמו פוסל· מיום שהוא פסול בו הוא פוסל את ה
האחרים· ומכאן אומ' ר' עקיבא מאחר שהכל לוקחה הן
שוורים· אשרי מי שגדל בתורה· ועושה נחת רוח ליוצרו

ר' חנניא בן עקשיא· לפי שאין אבות אלא שנויה
אלא בסוף מסכת מכות היא שנויה· ולפי שיש בה
סיום נאה נהגו העם לאומרה בסוף כל פרק ופרק מ
אבות כששונין בבית הכנסת״

פרק שנו חכמים

בלשון המשנה וכו'· אבל תניא ר' נתן אומ' לא היו מ
טובה ולא יכולין לשנותה וכרין הוא שאין תאמר
... אבל חכמי' האחרונים יסדו זה בין הפרקים
הללו· ובכן דהוא אומ' בן חמש שנים למקרא· ואעפ'
שהיא ברית' אינה ראויה לשנות עם פרק זה של ר'
מאיר· מפני שתחילת דבריו של שמואל הקטן· בנ'
בנפל אויבך וכו'· משל משנת אגדת היא ובפרקים

הראשונים שנויה· ושלא בדין נקבעה כאן· ומאחר שהוקבע
פירש עליו· הוא היה אומ' מפני שאין הם דבריו של שמואל
הקטן· ולא הפסיקוה אומ' כך שנו חכמי' אומ' ונהכשלו אמר
יגל לבך·· בלשון המשנה· וברייתא היא· והמערך לומר
ברייתא היא שלא יהו סבורין בני אדם שהיא משנה· ומ
ומקומו על סדר שיור פרקים· ומתוך שרבי אגדה הוא·
ויש בו מעניינין הרבה של מסכת אבות נהגו לאומרו מ
בבית הכנסת· וזוכה לדברים הרבה· להיות צדיק וחסיד כו'
כדמפרש' ליקמ'· כדי הוא לו· שכדאי לעולם בו· כדאי ראוי ונאה
לעולם· כמה שנברא העולם בשביל אדם חשוב וגדול כמה
ריע· ולי מה יקרו רעיך· אוהב· אני אוהבי אוהב· כמ' אוהב
כמ' ישליו אוהביך· ואומ' שלום רב לאוהבי תורתך· משמח
מעשיו· אוהב את המקום· שעושה מאהבה· אוהב
את הבריות· כדינן והוראות· ומלבשתו התורה ומכשרתו
צדיק הולך בתומו ואינו עושה עול· חסיד עושה לפנים
משורת הדין· ישר· עושה מישרים· וצדק מצדיק· נאמן
תורה מלמדתו אומנות נאמן רוח יכסה דבר· נהנין ממנו
לעיצה ותושייה· וכמ' אמרו חכמי' לכך נקראת תושיה·
שמתשת כחו של אדם· לי עצה· תורה מגלות כן בספר
הושע· רזי תורה· סתרי תורה· כמ' כל רז לא אנס לך· מוחל
על עלבונו· ומעביר על מדותיו· מרוב ענוה· בת קול· אינו
מלאך אלא מדת קול הוא ומוציאות כפני עיבוה כרוח הוא
המושכת· ואוי חורב· שם היא נשמעת· מקום שנתנה
תורה· מעלבונה של תורה שהיא עלובה שאין זה עוסקין
בה· הוא נוטריקון של נם ואף· לש' ויגער בו אביו ומנע
ונף ביה· שהרי הוא כמערה· וכמום זה הנזם כאף חזיר
כן אשה יפה וסרת טעם· תלמיד חכם הסר ממצוה של
תורה· כלו' ואיום הוא כמותה· וכמערה· שמפרשין בני
אדם ממנו· שאעפ' שדיבר הכת' באשה אינו אלא משל
שהיה שליה מושל משלותיו כאשה· כמ' שמיני' מה
טובה אשה טובה שהתורה משולה בה· שנ' מצא אשה
מצא טוב· כמ' הכא על יבותנו· אין לך בני חורין· שבני אדם
מכבדין אותו ומשמשין אותו· ואומ' והלוחות· שאם נפשך
לומ' טוף הוא דאינו נקרא אבל אינו נעשה בן חורין ואינו
מתעלה· תל' והלוחות· וממתנה נחליאל· בתורה הכת' ומדבר
דכת' לעיל וממדבר מתנה· ופי' חכמים כיון שעושה
אדם את עצמו כמדבר שהוא מופקר לכל נתנה לו מתנה
שנ' וממתנה· וכיון שנתנה לו במתנה נחלו אל· שנאמ'
וממתנה נחליאל· ומנחליאל במות· ואם הגביה עצמו

הק' ומשפילו שנ' ומנחליאל במות ולא עוד אלא ששוקעין
אותו בקרקע שנ' ונשקפה על פני הישימון ואם חוזר
הק' מגביהו שנ' כל גיא ינשא וגו' שני דברים להמוא
קריא סמיך אשר יחדיו נמתיק סוד בית אלהים נהלך ברגש
שכן אומ' אחיתופל לדוד שהיה יושב ושונה לבדו אומ' לו
כת' חרב על הבדים ונואלו חרב על תלמידי חכמי' שיושבין
ועוסקין בתורה בד בבד ולא עוד אלא שמטפשין שנ'
אשר נואלנו ואשר זה להלן לשון טפשות אף כאן לש'
טפשות אומ' לו מה אעשה אומ' לו אשר יחדיו נמתיק
סוד ועוד מצינו טעם אחר שהיה הולך לבית המקדש
והלך בנחת אומ' לו והרי כת' ברוב עם הדרת מלך בית א
להים נהלך ברגש שצריך ליכנס במרוצה לבית המקדש
דכת' ומקדשי תיראו ומינ' בדברי אגג' צריך שיהיה
עליו מורא מקדש לא ברגש ברגשות בני אדם אבל
בכבישת התהום לא לאדו לום שרור עינוו בתגו ואותה
אנוש כערכי דוד המלך היה משבח אחיתופל ועושהו
כמותו ואלופו ומיודעו חכם שלו כמו אנשים הבמים
ודועים וזה דוד שהיה מלך עשאו לאחיתופל רבו ואלופו
בשביל שני דברים הדיוט הלומד מחבירו פרק אחד וכו'
הכא לא גרסי' דבר אחד דהתם שני דברים הוו ואין זה
קל וחומ' אין כבוד אלא תורה שאין כבוד בין לאדם אלא
על עסקי תורה וזה הגמול ללמוד תורה בדין הוא שיתן
בו כבוד פת במלח תאכל שאם אין לו לאדם לאכול כי
אם פת שיטבול במלח אל ימנע מעסוק בתורה וכל שכן
בעשיר שטוב להם שיאכלו שני עולמות כדאמרי' עדיף
אכלי תרי עלמי' ומים במשורה תשתה מידה קטנה ואל
תחמוד כבוד להתכבד בעירך דאם כן בריאה כשעה של
לשמה ואל תתאוה יותר מלימודך עשה שיהו מעשיך
מרובים מחכמתך ואל תתאוה לשולחן של מלכים ושרים
בעולם הזה להתחבר בם ולעשות כמעשיהם ששולחנך
לעולם הבא גדול משולחנם בעולם הזה וכתרך גדול מכתר
שלשה כתרים הם וכתר שם טוב על גביהן כשל מלוכתך
הוא הקב"ה שאותה עשה מלוכה נאמנו שהמלכות
בשלשים מעלות ואלו הן מלך לא דן ולא דנין אותו
ולא מעיד ולא מעידין אותו לא חולץ ולא חולצין לאשתו
לא מייבם ולא מיבמין את אשתו ואין נושאין את אלמנתו
מית לו מת אינו יוצא אחר המטה וכשמברין אותו כל
העם יושב על גבי קרקע והוא מיסב על הדרגש ופורץ
גדר לעשות לו דרך ואין מוחין וכל העם בוזזין ונותנין

לפניו ונוטל חלק בראש ולא ירבה בנשים ולא בסוסים
אלא כדי מרכבתו וכסף וזהב לא ירבה לו אלא כדי ליתן
לאוכסניא שלו וכותב לו ספר תורה לשמו והיתה עמו בין
במלחמה בין מדינה בין בשינה ואין יושבין על כסאו
ואין רוכבין על סוסו ואין משמשין בשרביטו ואין רואין
אותו ערום ולא כשהוא מסתפר משום שנ' שום תשים
עליך מלך שתהיה אימתו עליך והכהונה בעשרים
וארבעה ואלו הן קדושה טהרה בגדי שש ופארי ומגבעו'
לכבוד ולתפארת פסורות ראש ותקן כל שלשים וכהן גדול
כל שבעת הימים לנפש לא יטמא ולא יקרחו קרחה בראש
ופאת זקנם לא יגלחו ובבשרם לא ישרטו שרטת אשה
זונה וחללה לא יקחו ואשה גרושה מאישה לא יקחו לא
עור ולא פסח לא חרום ולא שרוע לא שבר יד ולא שבר
רגל לא גבן לא דק לא תבלול בעינו לא גרב לא ילפת לא
מרוח אשך לא בעל מום ולהיות קודש דכת' ואת אהרן
ואת בניו אקדש לכהן לי וכת' וקדשתו כי את לחם אלהיך
הוא מקריב כו' והתורה נקנית בארבעים ושמונה דבר'
וכו' בעריכת שפתים שמוציאה בפה ומשמיעה לכל
דבריו כשהוא סודרה בפיו בדוריין ושכחתיה להוא
תלמידא דקיו גרים בלחישה בטשיו אמרה ליה לא כך
כת' ערוכה בכל ושמורה אם ערוכה ברמ"ח איברים שמורה
כו' ואם לאו אינה שמורה ובשימוש הרבה לאחת' מרבותי'
ומחבירי' יותר מרבותיי ומתלמידיי יותר מכלם בישיבה
שקובע את עצמו לתורה ובאורך אפים אומ' יהודה
ר' חנינא בר יהודה היה דורש כל מאן דאית ביה קשה
הקפדה שהקפדתו של משה היא גרמה לו שנתעלמה
ממנו הלכה כך שנינו בתורת כהנים אומ' אלעזר בן עזריה
בג' מקומות בא משה לכלל כעס ובא לכלל טעות ויקצף
משה על אלעזר ועל איתמר מדוע לא אכלתם את
החטאת וידבר אהרן אל משה וגו' כיוצא בו שמעו
נא המורים ויאמ' ויך את הסלע והקב"ה אמ' להם ודברת
אל הסלע וכיוצא בו ויקצף משה על פקודי החיל
ויאמר אלעזר הכהן אל אנשי הצבא מפני שבכעס
בא לכלל טעות במיעוט תענו' שמאריכין את דבריהם
ולא מפסיקין ולא מתעסקין ובקבלת ייסורין שיחיה
חיי צער ויעסוק בתורה במיעוט שנה עסקן בתורה
והמכיר את מקומו שמקדים ובא לבית המדרש תחלה
והוא צריך להכיר את מקומו והשמח בחלקו שאינו
מהרהר אחר מדת הדין ומניח את התורה ועסוק א'

דברים כטלים. והעושה סייג לדבריו. ידוע מזה דבר
אלא אם כן יש לו פחות הדעה. ואינו מחזיק טובה
לעצמו על שהרבה תורה. אלא למקום. ואינו רוצה
אחר הכבוד. אלא מתרחק כשמגיע אליו. ואינו מגיס
להיות שיחה כהוראה. ועשיו כשל'. ומעפי' שאינו
צריך. מכריע במקום שיש הדבר לדעות ולהוכח. על
האמת. שאינו דוחה בקש ומעמידו על האמת. כשיש
שניה בינו ובין חברו. ומוסיף. מבין דבר מתוך דבר
ראיון אלא מוסיף. יפיה. ומא' רב יוסף תקבריה מאיה
והמחכים את רבו. כשם שהיה ריש לקיש מחכים
את ר' יוחנן. דר' יוחנן הוה משתבח דריש לקיש דכי
גמיר ליה שמעתין מקשי ליה עשרין וארבע קושי
קושייתא ומפרק ליה עשרין וארבע פירוקין ומיגליין
מאליו שמעתין. והמכוין את שמועתו שאינו רוצה
לא להוסיף ולא לגרוע ממנו. שנ' ותאמר אסתר למלך
וגו'. ומעשה בקטן ותרש. וכת' מה נעשה יקר וגדולה
וגו'. ולפי כשרו ומרפאו. שאין הלומדים מתגרין בו. כל זמן
שאדם עוסק בה אינו חש בכל אבריו. ובמקום שלא עסק
וחש. יעסוק בה ומתרפא. שנ' תתן לראשך לוית חן.
עץ חיים. היא לעולם הבא. הנה שמתוך זו קלסתר
דומה למלך ודומה על מי שכת' עטרת תפארת
שיבה בדרך צדקה תמצא. והכבוד דכת' ונגד זקניו
כבוד. אין מלין את היורם. תשיחך. תדבר בשכיבך.

ארבע קניינין. שמים וארץ וגו'. יבואו ישר' שנקראו
קניין לארץ ישר' שנקראו קניין. בזמן התורה שנק'
קניין ויבנו בית המקדש שנקראו קניין מכילתי.

חמשה קניינין כת' בתחתונים. וס' כן מצאתי כתנא דבי
אליהו. אברהם שהוא אחד מחמשה קניינין שקנית
בעולמי. ומצאתי במדרש' של קריו בספר משלי. שאומ'
קניינו של אברהם. מדכת' אלה תולדות השמים והארץ
בהבראם. אל תקרי בהבראם אלא באברהם. ומה' מנין
אברהם לאל עליון קונה אותו סירך שקנה שמים וארץ
אבל בספרי אינו הלא הוא אביך קנך. אין כת' אלא ג'
קניינין ומכל מקום אינו עם זו קנית מכילת' מונה
ארבע קניינין. לכך היה רבינו גורס כל אלו ארבעה לפי
שקשה לו לומ' קניינו של אברם. מברוך אברם. לפי
שאין המקראות נשמעין. וקניינין משמים וארץ וכו'
מוציאו מברוך אברם קונה שמים וארץ. ומני אומר
כשם שהספרי והמכילת' חולקין שזה אומ' שלשה

וזה אומ' ארבעה. כך אפשר שהגדת שלישית חולקת
לש' ספרי שנמנו הלא הוא אביך קנך. זה אחד ושלשה
שנקראו קניין למקום. תורה. שנ' יי' קנני ראשית דרכו.
ישר' שנ' הלא הוא אביך קנך. בית המקדש. שנ' הר
זה קנתה ימינו. ובמכילת' כך שנינו. ארבעה נקראו
קניינין. ישר' עם זו קנית. לארץ ישר' שנ' ויברכהו ויאו'
וגו' קונה שמים וארץ. בית המקדש. שנ' הר זה קנתה
ימינך. התורה שנ' יי' קנני. יבואו ישר' שנקראו קניין אל
לארץ ישר' שנק' קניין. ויבנו בית המקדש. שנקראו קניין
בזכות תורה שנקר' קניין. ולומר היום חמשה מניין
קניין שמים וארץ. מדכת' השמים כסאי והארץ הדום
רגלי. וכת' ואחריו את כל אלה ידי עשתה. והעשייה
קניין אחר הוא. כדכת' כל חפצי בם. שהם חשובים לפני
המקום ככל קניינין. שמאמרן אותם אין העולם קיים
מקדש יי' כוננו ידיך. אף זה לשו' קניין הוא. ואם נפשך
לומ' הכנה אחד הוא וקניין לשו' אחר הוא. הרי הוא
אומ' ויביאם אל גבול קדשו הר זה קנתה ימינו. כל מה
שברא הקב"ה לא בראו אלא לכבודו. שיתכבד בהם בני
בעולם הזה ובעולם הבא. וימליכוהו עליהם על מלכותו
לעולם ועד. ר' חנניא בן עקשיא כו'. פירשתי לעיל אל
הטעם שאומרי' אותו אחר סיום כל פרק ופרק.

פי' מסכת אבות נשלם. שבח לאל עולם.
ומורי יהיו כגל טוב. ואל ישוב
דך נכלם. ושם כנים
לעולם. אמן
חזק
ואמץ

אל ברשא

אמון שהשתעשע באלפים שנה אמון שם
דבר ומושך בראש התיבה כמו אומן שדרה
העיר יגדל בכנסת בעיבור כמו כדה כמו
התורה ויצאת ∴ כדה ודירית עניים כושר
שהכרה ראשית ומוסף דברי אומות בראשית
בראן ביור ולהודות לביור ולתכלה ספר בראשי
להתעסק מעשה בראשית״

ג גן פלא יהיה פליאה רב העלייה גבוה
עלה ורם נפלאתך גדה ולא יום ולילה
ערוגה נפלא סלה לרכב ערבות״ פירוש כיער ר׳ ז
ומעגל לראש ומצן יושב יער כפי ומעגל כח
והמלות שכידוע ר׳ נער ריע והתהדר שית
∴ לפי מרה דל שפתי הייגו כב שפרים״
ברין גבי בכור שראו ליה פרטין בכב שפתים
ורענה נשוה והשווה ישמור אותם בפי ולהתקדש
ריע לספר עליו כחו

ה יו כחשבו העולם לישב כמעלה—
במחשבתו לישב העולם ולהתיישב
ולבריאתו התייען מחשבו המשחקת מושם
שדייען אותם מחסה על פי התורה המשחקת
שעשועים יעלו מר יב״ ואהיה ירעו אמון ז
ואהיה שעשועים יום יום משחקת לפני בכל
עת התורה אמירה אני הייתי כלי אומנתו
של הקב״ה הלך בשר ודם בונה פלטרין אינו
בונה אלא מדעת האומן אינו בונה מדעת עצמו
אלא דיפתריאות ופנקסים לידע היאך הוא
עושה פשפשים כך הקב״ה והביט אות התורה
וברא בו את העולם״ ורעגה נשווה מושווה
רעה לרעע חכמה סופה והסכים שהשב
דעלה במחשבתו ובאותו לברוא ולבריות
השיבה עתה לו כן עשה והיטה ותחות
משכה כל משוות רוח חיים נבראו על פיה״

ד ומן הירהר דיתו והרהר הרהר ז

ומחשבתו והיהר להודה בריזות דיון וזוהר
זבולי וזהר וגן היזור בראן יזות השמים יוגדה
היין טוהר סדון ובענם השמים לטהר״
חלד הירוק חיור הדריך עשה חלד יורדין
והרקיע סגיכות והשליג שלג ומטה והקריש
ממנו על הרקיע וכן הדיו אונ׳ כי לשלג יאמר
הוי ארץ הין הנוריך לטון ומוריך ושוטף״ ז
מוריך ומחותכין ילטש חייבך הלא ומעריך
משכיל הנוכריה נופנו ומוהר בו שיהיו פשן
לו ומונן הן הן אבני אלגביש שלה והמטיר
על הרשעים פחים אש וגפרית״

ט יטול הקריש הרקיע שהיתה ורז
וחופשת ומטלטלות לכך הקריש כ״ז
שתהיו עבה וחזקה׳ טיעתו השריש ומטע
אילנות ודשאים השריש מתוכה ומימו ז
היורן דשין גז׳ שמתים להגריש ורים השמוג
ולמטה הקווה אותם לוקום אחד של יקוו
המים והתכין התהום כאוצר גרותין ונגש
ומורן יבש וטיט טרוד והפריש טרוד לשון
ומטר מין רגף טורד לכך הקוום להמטיר ומתן
העולם ולהפריש כמן יורדי הים כדאן המפרש
והדימו כשיירין יער פיעדים יחורן ולמגדים
ייער ומוכם כשיני הפיעדים ייחורו למנח ז
רדיע פעולת המים סביבן עשייה ומוכם
המידיה כוים עליהם וכת טריה עשה
ומוכין יחוות דיתן קירוחים בו כוס ודיון
גדינם מקדוח יוש ייסר בדחים וייסר כתוט
אות הערדים נותחת כעבו ושירין של״

כ ים בוערו כבירי והדון וים כבירים
שוטפים העודדים כשעלו קרנם ותן
יוגרתו ומתן חוק לים כגד יוהר כמין יוגרה
וקשר כהדירם נרן כבשם בפורן כהדירן
ומייעו על דרך שלו לשיעור מיקום שהיה
כנסם בגערתו של ותגעיתך ינוסון ויהו רשין
יפחזון״ לרעתי הנשי ולוחה הדשיין ולרעתי
הרקיע שנקרין נשייה הוריד ליחה ומגעלה

על הרשיום שהמהדילה כשיוה׳ תרשין היורץ
עוזה רשיום על פני הרקיע והיו נעכס ויונם
עומדים והעלה יורד מן היורץ והמאיר והשוקה
ימותם טיהלוחית הנוים ויימו ויעוזה כפירך
יריו טרישה להרסות ולהפשיין ולהריע ולהרשיע
להגדיל ולהיטיבית יות המוריע והמורשיין טוב׳
להרסה ורעים ורשיוים להפשיין טוב פשן ״

בי עשים ייונם ייון וריון והנשים רבים
וירוזו ומונד מספר לכוכבים ומרוזה פני
ט עבים הרי ס׳ והשיו כוכין משין יעער ז
מעליעה ישיש כנבור לרוץ יורח מונן ער מית
יכון לעולם ועד כשחק נוזן סלה עטרים ומער
שומרים ומנים עד והימום והזמים ירח למועדי
עשה שמש ידע מבואו עדקפים מהדיומער ז
חודים ומועמים שלון יעמרו קום ״

כי יך מחסיוים העלה מן הנוים השומנים
כיוער כחרק גדול לים שחים ורוים רקים
השורים והופדים כורים ועשות המשפטים
סימן לנבריום סור השורים נתן סימן לנבר
נברין הר ישר ומשפוט ריקם השוריום ומסר
להם סימני טהרה להסדין ולהבדיל נבריוה נבריום
מרכה הכתב לרור יוחדין ועם נברין יהלו יה׳
טוה׳ לכך נברין להודות והלל ערוך כחר עינו
משחר כחר לערוך ולהפריש לריקן שנינן ז
מנפעבי שחר עביד לשחר עמוסי שחר לם
להיותן עביד ועמד והסיבה של עמוסים ומי
כמן וריחם ומשחר שהין ישר מסובן על ט
השולחן לעביד וישכו ויוכלו להם ומתגרין
ויוסחרין ורוד שרי משונע מי כלו עביד לשחר ״

ב ושל מחסוה פיקד יורחה יורון השעל
ומיוכתו מחסוה פיקד יות היורחה ז
פלוש מחסוה פרוים ובהוזה להקליטה ולהמליט
פרוים חייתו יער ובהמות השדה מורן ישעה
ייחוננה המייחורה ומתעברת ויולרת לשון
ייחנותני יוזי יעולים יסוכוהו ינפה לערכיהן
ינפה ויתן לב לערוך ולסרר כהמות כהררי יולף

שנכי יסוסהו עיולים ישלו ינה לנכסיהן עביד
לינער יוזתו ולשוחתו של העשו יצא הרבו וישחט
הגמל ונכים עשעים לכסיהן להיוכלו ליננעים טוב
ריורי לכוס וכן הכוסס חיעה ״

ך יוש ויורע רקיע רקיעו כמו הורקעו
טפח וסלו היך רכיהן מן היורץ יורם
שהיון רקיעה מן היורץ קמוריות הפריע כמו
ויפחין היויש הגדיל כקוות מוות כירדש ז
נכי רפה ומיומך יותם קמוריות ר׳ יוחן ויוה
יוונה הייתה קומתו קום ויוה קום ויוה ר׳
שמעון יוה׳ ויונדים ויוה תרי ומוה׳ ר׳ יולעזר
שלש ויוה קום ויוה ויות ויונדים רקישון
ומורע ומשורי ערן שלו הקשיטו ויפתו ונתן
לו רוחו מרין פנו גלו והעלה והקום גלון הירד
הלמטה והחומר היורעה כרין׳ כמר רב יולה
תולדות השמים והיורץ רעדיה בשם ר׳ יונ׳
לפי לועלה יומר הרפה ט׳ ומה שיותה רויה
שורים ויורץ מן מיושון פרין שורים ולעלה
ויורץ לוטה כשיני כרין מן העליונים של ויוה׳
שרים יהי רקיע כתוך הנוים בשלישי מן ז
התחתונים תדשיו היורץ רשין כרביעי מן
העליונים יהי ויווריות מרקיע השורים בחמישי
מן התחתונים ישרעו הנוים כששי כן למריות
יות היורם יוה׳ היך יום יוכרין יוותו מן העליוני׳
יוהו העליונים רבים על התחתונים כרין יוחת
ויורין שלום כמעלות יולין הרי יוני כריון ומיויון
ומרילו כרכת ויימר עפר מן היורוחה מן התחתו׳
ויפח כיופיו מן העליונים ״ יך כשיוחת יוחון ז
נפחות יוך בהשחית ומשין ויוכל מן הפרי נפחות
ונקטו יוחו ורקיעו יוריו ישות שחת ירות לתחת
לירת שחת ולירת ולמטה נתונה עם ויורין
לגדרינם ויורין למור שחת ״

ש לם פעלו שית בדעו ושחשלים כל
פעולתו כששי עלה ושכו כוכוה ושירוה
שכינה ולעלה שביעי עלו שומר המלו עלה
ורקים יום שביעי המלו ״ הכני שפר תמר

שופר כשבלו ששופר יום השביעי ספירת
היובל ומשופר זה כופר תענג עפר כדי לתת
כופר ופדיון הנפש ולהשיבו של עפר יובל והד
שנאמר והעברתם לפי שהוציא עליו ועשה לו ז
סבמר חזור כי הק' והקדישו''

ש מרו להעלות · ועם נדרו על ודי ומנחות
עולות ועם שהביא ומדבר יצאתו ז
לשמחת התורה · וכן כשהוצאתו השמיעתו התחלתו
מתן ומשהוציא פירות כשהוריד התורה לישראל יום
הכיפורים הק' והשמיעו לששת שבת התורה
שהוריד והם ששת ימים תולדותיו שם ויש
תחלתו התענג כי להתענג סועדים ולהתענות
מתלמשים שנ' וקראת לשבת ענג מביום ומעשה
לקדוש י"י ומכבדיהו מכבדים מורים · קולו יצריון
להיות קולו ושומר יצירות מתן שנתן חכמ'
יודע מקנים ויודע כמה · שמן ומשיחות נח
ומלאות יוחנן השמן ומשיחות כל ימי המועד
היום יהיה נח ושמחת ומלהתהדר לשון עליית
משורר ... ירצה''

אחשבה

לדעת עמל ז
ודברים ...ים

פסוק הוא ואחשבה לדעת זאת עמל בעיני וזה
מורי מנח ומוכתי ...שה וזה כמורי מנח ...
ומתקנים הגב' וחושב ונותן לב לדעת ולהבין את
העמל ... ... ולעמוד על עיקרו של קץ''
מרית ... יסורין ומעים במוזמנה כמריתות ז
מרית ... היסורין שעמען ומורידין שכן נפת
מרית על הקללות של ... דברי התוכחות כת'
... דברי הברית כלו' מרית כתובה והם ...
פוסקות ... היורין'' ורשות ...ים מתנה
...ים ... ורש ורפו ירפו וכן שנתנה
רשות לרופאים לרפאות כל רשות ...
שהרופאין ומ...ין בו מתנה לאותן ...
את ה...ים כלו' ...ות שמורידין את ה...
הם ומינים ... תעלה ומנחם ... כיסורי
...ים ... ... ו... בו ... סוב ו...

ג ח גם גגות וכתלי הסוכות גם כוון גג
חיש כמו נגה ועבר עפרו וגם נגה כשלו
סוכתם של יפיפיה שהיו ומכלן החפצים
והתפארות · סורחו הדומים · הדומים כעלי ז
יפיפיות פרו ומתנו ומוסיף סורחו ופורחין ומיקול
הם חטאין ומתנו' סורחו דרכי נסתרה יודר ידע
ומומים משמשותיה דרכי ודימוני יעזות רעו ית
ורסות ימונו יונו טבי יולכה לי ינו הגדולים ז
המוזמנים במחשבה והסירוני משיסות ובבתי
ודרשות ומחזרת שוראות ורעיו תשוכר ...
ומכים ומחזרת יוני ידעם ושוראות פיהם יואלו
יוציאן לי לעשות תשובה ומכים המועצים
יוזקה במלה ומכים לי... כו' וכמו היוצלי
ומוכיך יות כמשפט · דית/ כמודרש ירכה היתה
לי ... והם יונים ולילה יולי כל היום יורה
... והם תדיר ... ו... הדירה וזה
להם תדיר ... תשעה ... תדיר ומספרו ...
ט' יעזות שבינו על ישר' כל ... על ישר
ולא ... כמו ... כל היום ומוזמנות
העולם ומכין לישר' ... / ... שנת יתכנן
וסליך שבנתה ומכניסן · מיום ומכנן ...
ויום ... יתכם ... ... ויפרט
נמסין לכתר כנביות ודרשות וקורין בתורה
ו...תי ... ... יתכם ... ומתנחמ'
י"י ... ומכים שהיו שואלות ...''
וכן יום ... ... יוד ... מעיני
ומפסיקות ו...ש הטיב''

ה שאננים בטח ובמעל ... ...
הן המזמנים ... הלל היושבים בטח שאנן
ויום מעלו שיור ... ... ועם יורם לא ...
... ובכהם ... ... משיור בני יורם
... כמו כן ... ופסוק הוא מעלו ... ז
... ועם יורם לא ... / ... כמודרש ...
... ייסורין ... בהן ... ... ז
ומוזלין ... ט'' ובייום ... שונים

הם טוב על המריין ויומרין שהדרש הקדמונים
יורין ייסורין שנענין כי ירין הרעשות ומחכים ומ'
יומם והרשים יורין הקשה ומוחר יבמונותשל
רשעים ומרירים כמוהם יינו נחלב עינוין ז
פסוק הוין יינו נחלב עיניון עבוו משכות
לכם ודרשינו כל שהם המקשים הוין עינן
להם לחזות שנשל להטה ומו הרוכין לבקין
יומ' להם הנו או ויוכלו כל מה שריעה הוין שיין
ומשה ומשלם ושומרין יון פנו להיוכית וכרי
יומם יורן סהם יולין מריירים הם כמוהם שיורן
הייסורין שנענין כחן של ומעמו יומש ידימו
וכן ירוב יומ' סביהם שלום ונפחד ולין שבט
יוה עליהם יורין יוחר חושש מעט יוליו הך
ומייחו ולפניהם יות הדרכים של יחדיו דרכן
כל עת הייסורין שיופה ומיין לישר יורין
שנענין של ורחם ומשפיך עברו ולין עד של
שהן רודין משומריהן של כל יעררין יפית
כחן הדי מעולו יומש ידימו ומשכבו שריע
מהייסרין הן מתגברין ומוליכין משירין של
לכן עמהתנו גזוה יענוף שיתחזום לוז ידין
יענוף יוליו יולד כרכת ובהעשוף הינמן לין
ישרים יימו נחלב עינוון עינהם ידימוזת
ומלטות כמין שחלב יוימן ומעניהם שכן ז
יותה לוזר והעניות ורעב עבוו של יורם ז
ומשייכות וכן כני קורח יומ' עיני רוכה וכי
בני וכן דוד יומ' עששה מכעס עיני עברו
ומשכות לכם מהן משכות הרבה עקרי להם
ומונה שהיו המקשים יש טורח ולהיות
מעל תורה עטרת שולטן עטרת יותו שר
הינבין העטרות להם על מה שהין וסכוריין
היה עטה משכות לכב ומשכלם יוריך ז
וידבק כרע עשק ומותם רכת שותו מטונ'
פיה ולשונם תהלך בורין שפעה יומ' ומי
יושר יוטנוע מקול נבוסר מיוער יומ' והיון
הויו יוהיו רשובנסן ומן ידי יום יומ' ויוחד
נגוע כל היום ותוכחתי כל הימים יבמע ירמו

ירע ומר עיניונו כל עניינו נדיעין לנו ומחרין
ומחרות וקושי פסוק הוין יניהו ידמו ונו'
ז יות העמיד ומינחה לין מיישן כד יומ'
לנו יומוה דיות ישר מזה היין מעיד
יות פיה וכושת וניעה יורן מכל הקורות יומתה
לה לרעת רק חרות לישן הידה לה לרעת ומחש'
לב לרעת כסלועה והקהל עליה יומנה של גוים
ורינה שומעת רק תחזרת היין יות לשונה
ומתיפת ונגרע חרת לישן ולשון התפלת סס
היושם ונגע ירושן וכי סכורים הם שונים
להם התולות סס של רפויה והנגע שלהם
ירושן ומתפטם מוסה זו שהסריין ויעלה ז
יורוסה מעבין של לין רופבה כשונן הריע ז
רישון ושומן של מוסה סלו, מזה הן מינבין ז
עד עולה זה כוזה שכועם כל ישן עטן
כנר עדיישן החשבון והדברים על דקן זה
טוזה יומים ושנים ועבר זמן יותר דמן עימע
ומשיח כנל''

ט עלת יוחריהם חייהם לין פוסח רד
וכל עמו שפוידין להטעות יוחריהם
כפיהם עגלים ועגלים ליוש נסקת כפיהם
לעשות גדלים וכעבים המסורין כיוש כן
רסריהם בוערים תדיר עליע ליומר לנו''
יריעותיך שכני משטעה לין נחזקת יריעות
יוהלים שלין השכינה ופרוש יותו משכונה
כין יומות שיורן לה הדרך לעולם שהגרים ז
לבטח וספרי רפויותך ויומה מזה הרגני
עסקת מזה יות הרגני להתעסק בספרי ז
רפויותך המטעים יותם לרפואות של שליו
סלין עינים ודיובן נפש

ב לי יופיך במיטה לין שולטת תהי שלות
מוסיפת יופי שלך וטוב עניך מונה
זו שירין מטה שולטת בה כחן יום תבקשי
השלוה ומחלטת יום תבקשי לרעת ולהכחן
יות גדולתך יבה ומעמידתך רעי מו ורוי ז
השלוה שהיין ומחלטת לנו לשון לשונתות

ואוספת אני תשובה זו ומלוטת ומגרשת אני
דבריהם האומרים לי ולכם האומות אתם שאין
שלום ושקטים ואני אומרה כמגן שיוא/ דודי אני
כחומה מגיו קולי ומגן/ וקמותי כאוהלים שלום של
ישעים אורוה קרבתך לי לטוב קרבתו גאולים
טוב הוא לי יום לנחת יום לאגעה שלין להאהר
מ״ לסת לבי קוריין סוו זה אחזוה לכתך ׳׳
קרבת אלהים לי טוב מדרין הוא מהדלים ׃
הלוטת מלוטת אומרי הלוטת והוטפת אני ׃
תשובה זו ומגרשת אני אומרה ואומר כי להש
להם ומענה לשון סוו קרבתך לי טוב קרבתו
של גאולים לי טוב הלוטת ויהלוטה ומנע דבן ׃
הדר לשון שבני אדם הוטפין ומקבלין אותו
לעוזר בו ולעמוד כל שעה ׳׳

בה הלכם ולא אחן הדגל כך אני ושיבוד
להם ודי לי ולכם להדגל דגל והמעודע
זה כזה אך הטוטפת פגל המוהגלו אך לפגל
לעשות פגלו ולהוך כמונה של טוטפת ולא
הדגל כתוכה ׳׳ מנים וטוב זה מתוך והדגל
המאמרע הזה המוהדגל עלינו שהדגל עלינו ׃
מנים וטוב וזה נתוך והדגל המאמרע לבין
הדיר והדיר ׳ זה טוב וזה מנים ומ׳/ ומתוך השל
הזה לסובלו ׳ ביני׳׳ לריני׳׳ אבל בן יפגל וזה
שהאוב ומפגל ומלקה את הבן אותו בינ׳׳
ומריבה נהפך ושוה לכפרה ולריני׳׳ והריגן
פנים מנים וטוב לב לביני׳׳ וריני׳׳ ריוא/ בנודר
נך כפים וכר לבב אוא/ אסף אני אין הייתי אך
יודע שהייסורין לטובה הם וקמותי מהולי
ומשכל שקמותי מהוללים ואני מועט מטין
קולי כורין שופט אשורי׳׳ אוא/ אסף כיקמות
בהוללים ולא הייתי יודע שהייסורין שהכיין
הד על ישר׳ לטוב להם וכן הוא אומ׳/ אך טוב
לישר׳ אלהים לברי לבב אך טוב אלהים אינו אומ׳/
כן לישר׳ אלהים ייסורין שהכיין עליהם טובים
הם ׳ ולזה לברי לבב והבריין את לבבכם ואומ׳
הבריין את לבם וכי יענה בהר ״ ומי יקום במק

דרשך פגל ריעמה שמראש הואיל שעטין לה
בית יד ולהלקות הריני פגל קורייאה ט׳ וכן
וכן אותה ומנעו בריקרין רב׳ כרוס הלות לבני ׃
אדם כשהמוס הך ורעות כוריות מעלוין והלך
ידמו ויסקל על שואלי את כני והלך ירעו
לישרף על ששואלי את השבת והלך נוקה
בפגל על שעשיתי סוסה ההר׳ ויאמר אני זה
המכות הילה בין ידיך ויאמר אשר הסתי ׃
בית ומאהבי המכות הילה ארוז לי לאהבב
לאוכלו שבשאים ואף מכולת תניין מפרש
לא יהיה ר׳ עמו אוא/ זה לך נראה פגל על ש׳ ׃
שנטלתי את הלולב ׳׳ וכו׳ ׳׳

כ כירת החשבונות אף לפי סודה אף לפי
מ׳/ אומ׳ שסודה ספירת החשבונות
ועדיין לא סודה אחרונות כל עוי׳ עדין חסה
לו ומגבת גאולה ובחות נפש חולה אומ׳ שכך
הוא שהחשבון סודה עדין חסה לו וכל ויקום
יום אתגאהנה חסה לו ׳ ישר׳ שנקראות ומגבת
הרי חולה ועד גאשה מרוב ובחות נפש שהיין
להבתו של רודה ׳ זה הך שעמה תלויות ׃
לישועתו ומגבת גאולה ׳ לא ומפיך הר׳ אולין ׃
ומגבת גאולת ומעוד גאולת הזהב כינוי שם של
כנסת ישר׳ ומסוף הוא והאגב גאולה והעולה
ובחות נפש לשון פסוק אורח ומשפטיך קוינוך
לשמך ולזכרך תאוות נפש ׳ הכות דור חולה
כי חולת אהבה אני ׳׳

פ תגס זה תריתי מלכי המרינע ׳ דמר זהר
הפשוט ונתכי רשבי עליו והמרינעו מכין
לבי המכות אשר המכות ׳ רב המרינע על המכות
אשר המכות בהכיאה גדולה ובריעמה יתד׳
ריעמה של בית יד ׳ כמגן פגל חורו הפייט המרינע
שלום עשה לקחת בו כי הרבי רבותי והדין
ולין זה רמה למרינע דקרין ולקחת את המרינע
הריני אלינו של אושכבן ׳׳ אמר ורות שונות
טים הקימע כן אוא/ לאבי יום לקיתי מריב
המרינע וזה מכך והלא כבר נסיתי כזה פעם/

וזות היער שונית ונישונשות כלו׳ קצוותו
מכך טרם הקינע קודם שישוה הירוך הנוכ׳
והעולם כוו ויעשהו שוקינעות יותנו׳ כמיוהו
והקינע היינו ירחוו נגיר ובן הקינע ושון ז
הירוך ולקוי כיוון ומטולית והקינע והיריספלני
הקינע והחתך המטולית בכוון וכעניינים
ויעיך התלות הנוסה כרותו הוזקינעו טפח
יוחד וסון הקינע והקינע היריספלנית ז
והתכוסות מטולית וינורחו על פי השחין
כלו׳ וירדוהו שונית והגלות מכך שטרם
הקינע ולפני ונכה הדין ומכוון המטולית ו ז
והחוסשות ליונוסה ולרפיוותה כלו׳ נוקדים
הדין רפיוה ונוסה יער הריפות הלוידנו ז
כמ׳ יום תשיב יער חום הרבות יערים תגלה
ירדנייולון הריבן והרות שונית כוו ודקיה
שונית ונכל עם נשותף והרות ונעלה וזוהרות
כשר ורם שטן הקינע והחתך שוקינע ומטול׳
ומסונך להקינע על היריספלנית להקדים
רטייה לרטייה״

ק שר קוריע וזונחה שהויו נקי ז
וזונחה לרפיוה ולחישות והעלות
לחש והעלה ובדוק שלוהשין על הנוסה ז
דבר בדוק וזוהיון כוחה והעלות מוזון ובדוק
דבוו על כל קוריען וזוחין ועל כל החישים
והעולים שבעלם״ וחכין מוזון לו עלנו ז
עלולות העד הדין וחכין מוזון שלפנו וספר
וחפעלות יורם ובקי וזה סם יעריך לוה וזה
יעריך לזה יושר בידו מחזיק יב התעלות כלו׳
רפיוות ורוכות בידו נתכנו כוו תוך ובכם
כסף המתוקן ושון נגין״ קשר קוריע ז
וזונחה בידרין יכה לישר וכהן שנכפו ז
וזוסר להם הרופין קשר קוריע וזונחה עלה
לישר שרוש ליור נבית הקברות והכוח ז
הסתן שירון ריס ליך כך להחשכים שייער
הרע ויעד להם שתי קורייחות הזהירו יוזור
על הכהנים ויוורת לעלותם שירין ויעד להם

בגדירת עירין פתעוין מוחק רב התעלות כמוש
יחושלו׳ ליוחר שגנב מחזיקו של חופין ליוחר
שיינע מבינע בע של יוותו שגנב מחזיקו
יוז׳ לו יודוע הרופין רפיו יות בני יוז׳ לו ז
החזיר הנוחך שטל ניבי רפיוות נשטבן בו
ויוני ורפין יוותו״

ש יקיעני היי ושוכשות והרב בשת
בעד יוני לרפיוותו ווזוסתי סדיי
שיוני ונשוכבת הפייה בכשותי שעונה
סליוזות ורוך וזני רבשות יותר ודבשות ז
גוזלים ששועבן עליה בבר הגזל השיוני
גדול וככר כך יוני סובלות ושיון הרופין ובוי
רבשות גוזלים פס הן ישיון על כתף עוזרים
על רבשות גוזלים יונירות והתקנו הישורת
הגוזלי היינו חישרת שכתלונור הור בריו
תסע יושית עד יבושת התכושת השיים
עישורי בתכשת תפלה עד שוהיין וריכשת
יריספלנית שעל הנוכח כשהחוכש על השחין
יון ומעלה לרוכה יוחר הנוסה יערקה לך
תלכושת לשון פס רלבש יערקה כשרון
כלו׳ יוחרי כל רוות ויערקות יוני עלי יות הרין״

ש פשט לטרון טרף רוזור לטרוף ז
ווסי טרף וגון עיכו תנכינה תשל
לילך כבי ועיכן דרכי התנכינה שעותן תכשות
עון ושנייך והשכתע כדבר לין לשחות בריותו
דרכו תנכינה הרפין ידין והפקיע דרכין
להעביר על הירותן שלין לשחות בורין
הושפט עלה לנגד כמ׳ שני יום שעוד מך
חרבי והיוזחר שושפט ידי התפסות והעכבת
הושפט והתך דין להם שורותן הסובבה
כך ונסובבת וזוקפות שורותן להם נזרת
הרין להחליפה משל רחמים יותן וירין תנכינה

ה ניפלין לעשות עם בריין וזוזנו עם
חרך ושפל הרין גוזו חסר כמ׳ הדהור
החוזרולים היו להקרובם רחויין גלין סדינר
קול לין סוריחותו סורת יורם חימר יכש

שאוסרי הדין ורחם טריפה לרבינו יצחק
מ מרדות' ומחק ומהפך את המכה לרטייה
רפואה מן מרדות מאחר ידיעתו שהדין
מחזק ועושה את המכה שהדין מרפא ז
ועל ידו של מדיק הדין חזק ומעשה אותה
דעת אנוש מבין ואני יהיה לה עמם ה' אחו'
אנש' גם בתוך גם יעסס המזל שהדין גם
בתוך גם שהוא המזל ומעסס גם אחר
הדין שמרפא את המכה וגם שיב סתם
שמחזיק עוכר רטייה והמזל' ואש המזל
הדין אומ' אותיה הגבי מעליך אמוכה לך
ומתמיהך ארפאך מלך בשר ודם מכה
במזמל ומרפא ברטייה הק' אינו כן מפי'
ויקהל וכן שמדרש אימה כל מקום שהטי'
בו ישר בו חטיאה בו לקו' וכו'

ד אורו חייבים להודות חסד גמל ז'
אורו הק' חייבין להודות' גל' ים
אוגרים ומכנסם לעולם' היורדים כלי ים
והק' ומכנסם לעול' פורט ומקום ששונים
שם ומן העיר דרך ומעים יושר יצור ומכ'
המעים מעיר ומוצל ומיישר את הדס
לבוטים ארפאו כשמתרפאין את הכל'ט
בתחלואות אנו' הן צריכין להודות ומכי'
חבוש ומעל' ומשמוהר חבוש מבית הדיוס
חייב לספר שבחו היינו דאמ' בפר' אחרון
דברכות' אמ' ר' יהודה ארבעה צריכין להוד'
יורדי הים והולכי מדברות ומי שהיה
חולה ונתרפא ומי שהיה חבוש בבית
האסורין ויצא ומשעת שהדמור אחר מקו'
יורדי הים באונות' חש כשיצאו שהדבר
דרך' אוילים מדרך פשעם יתענג כל אוכל
תתענג נפשם ויגיעו עד שערי מות ויזעקו
חושך ויצאותו יוסיר עמי ומהל' ובכולהן
כת' יודו לה' חסדו ונפלאותיו לבני אדם"
ושלו ירכנו אותה ומזמן בינייאות האירים
הם ירדו לים והלכו מדברות והחולים הין

על אותות הגולה ותורה הדרך ויימוו ומבית
ומבית הסהר ושיעבור מיצרים לכן הוכיח

ב ין ושומר אולה עם חכם יצרך עם
חכם להבין אולה שהפליא גאולם בסוף
המזמור ומי חכם וישמור אולה ויתבוננו חסדי
ה' אחר כנף ומכון בם היפש והכינו מיצרי'
אות ומאוב שיעבודם ובסוער ומשכם ד
ובמצהם והדינים ובניהם במשורות ויגעם
לבטח מדבר עד שבאו לארצם' ויש כסד
פירסם פרעה המשעבד להם במצך ויצאם
במרכבה ויבהלם לאוט מוב המלך אותם
מחת סנן ואמי הלגלגי לאפרים ואוקחם
על ירושלים"

ח יקן ויאונץ לככם מייחלים האוים
ם' וגה הזה לאדם סוף לרוכב עמו
תמלט אהבים סם המשיין של כל מריץ ומפרש
לשון הקרין הטולך על ה' אהבך והאין ד'
ימלך אורע אהב שייך לשון חן' לשון סומ'
מזו אייש יסלם מהלאהו והוא נמוה ומי ישיועה'
לומר קדשו ומהן אהבים את החיבת בחון
אהב וה שר של ים' ושר של מצרים כי אנו'
אני שני אהבים הם מרכת מצרים אהב הם
שבת ואנ' הור כשהק' מסר אומה ושרה
עוה לכך אחז הפייט ומהן אהבים שני
אהבים ושל דיות רעו ועלינו ושכחו אואהבם
ישר ועמו שירה"

עזרת אבותינו

פירוש יוצר של ראש השנה

אלהינו אלהים

אמת ותורתו אין כאלהי העמים כי הם הבל
וריק' אבל כאלהינו כת' וה' אלהים אמת הוא
אלהים חיים' וכן לאמת דברו' ותורתו אמת
אי' בתהלות אמתות' ומ' באמונ' ת' באמת
ומן בתמור נמי באלקים מידעין' דהוא סת
בהאמת' אבל אדם העיר ונתנה להבירו אז

רעש ונקום ושלומו ולאחר יאמר ועריבו הדין
דבריו כמלים ותפרתו מאמרת יאמר מאתן יאמר/
ופי׳ מאמרתו יאמר והתורה היא פי׳ מאמרת
של הק׳ שעל פיה ועצתה ברא העולם וכל מעש׳
במאמר ויאמר אדני יהוה יאמר ידך וגו׳ עדות
יי׳ נאמנה מאמרם ראש דבר מאמרת בראשית ראש
דבר מאמרת ולכך באה בתחילת בראשית מאמרת
ברא אלהים את סופי מאמרות מאמר וכסוף
מעשה בראשית ומוכח על התורה דכת׳ ז׳
יוצר ברא אלהים לעשות סופי תיבות אמת
ומעמיד יסוד העולם על הדין ועל השלום ועל
האמת כדאמ׳ על שלשה דברים העולם קיים
על המשפט ועל השלום ועל האמת דכת׳ אמ׳
ומשפט שלום שפטו בשעריכם ולא נחרב בית
המקדש עד שבטלו שלשתן וכת׳ משלח אמת
ומשפט אין ואיש מבקש ואת תעהו //

בן והקדמוני אמרו הכין הק׳ בתור שקדמו
אלהים על עצת התושייה כענין
תושייה זה התורה שכת׳ בה לי עצה ותושי׳
ובכותבו אמרו ולזה נהרו שנאה התושייה
שמתשת סחו של אדם אמ׳ במדרש אמ׳/
אל תיקרי תושייה אלא שוכייה שכמעמה
מושתה העולם והיתה כתובה התורה
היתה כתובה בראש של מקום עד אין נברין
עם זהב לפותחה עלין לכך היה תלויה
בקורע וראש עד שנתנה לישר׳ וחשה הנ
ומורע אש דת להן ומקדם אמרו שהיתה
תלויה בה נתנה לישר׳ והוא ומורע אש דת
להו׳ יועצי׳ אש אוכלה אין היתה יושה של
תורה נכבית ומפני קדושתה ולכך נמשו ;
ולכי ישר׳ לכתוב ספר תורה ולתלותה בראש
והיתה מכנסת ודיגבות שלו למחמה והיה
עינה כבולתה כדיון/ בסוטה אין עד מהוה
וחייה אין נבראו ולא נתנהג עדין לכתבה //
ג׳ ול ויבדל חושך ואמר חושך ויכלו
ששמשו התחלה דכת׳ והארץ היתה

תוהו ובוהו והחושך וגו׳ וגו׳ ותהומה הארצה
ומפני בקיעת האור כשהי׳ בקעות היא יוחד
של החושך ויוחד של אור בלא בו ומתגלגל הדבר
ובריאת הארצה ותהומה וזהו פתח דבריך יאיר
מבין פתאים כשיאמ׳ יהי אור ופתח פותך
הוא מאורין ומבין החושך ויכלה שהיו כשתי
לעולם קשים כשר בשריה מלו ישוריע ולא
קרוב כשריה הק׳ כי נתעלה אותה הארצה
על כל גיה ומאור על כל המאורות השוכים מארץ
עמה בראו/ כמאמר רב׳ שאדם עומד בסוף העולם
ורואה כו עד סוף העולם נח והשנית והאוסנו
מיסורין לעוסקים בתורה שנקראת אור דכת׳
בה מצוה ותורה אור ומפני ג׳ דברים גנזו
ומפני רשעים שלא היו ראוים לאותה אורה
ושלא יהיו אורם תיווה נהרר חכירן וגנב
הרשע וכדי שיהיו צדיקים נהנין ממנה
לעתיד לבוא וכך הוא אמ׳ אור זרוע לצדיק
ושמך זה אור דכת׳ וירא אלהים את האור וגו׳ //

ד יק זה שורים דכת׳ העשה כרוך שמים
והלר זה הארץ על שם שנתהלכת הארץ
וכל הבריות והיא עומדת על שניהם אמה
הק׳ להיות לעולם דכת׳ יהי רקיע והיאוה
היבשה וכת׳ בתהלים ויהע לשמים מעל ואל הארץ
ותחת טולך שהוא מינוה על עבדיו לעשות
אמונו ושנשיו ותמריו נכת׳ אחת דכת׳ ביום
עשות אלהים ארץ ושמים בית שוריי אמ׳/
שורים נבראו תחלה וכת׳ הלא אמ׳ ארץ ;
נבראו תחלה אמ׳ רק נחליט אמ׳ אומרים מותם
הקורין לשני עבדין הרבים לפנו ועומדים
שניהם רק היו שורים וארץ עומדים וזה
וומרה כם עד שנגמר בהם והעומדים מותם
דכת׳ קורא אני עליכם יעמדו יקדין // עלו
בהמרים משלין שהיו מינוה ומכריע תלוות
אותם העומדים לפניו ומשמשים אותו כמו
שמכריעים לעד שירצה כן המריעם לעמוד

ה תחלנו לארץ רי׳ מדרש אמ׳ ט ;

שדי יוני יו שיגוויתי לעולמי די כוהן שהיו
ומהכין ומוציאין והמולכין ויוני שיוני להן די
עדין היו מוציאין והמולכין ויש שקורין לכך
הקריאה בלשון דיי ידיעי הוד דיתני ולשון
ריקועי פדים שהיה הדרך יותם הוד רכת
כסה שורים הורן רכת ויניחום כוהו ולשב
יו׳ הך׳ יומלה שכנעי ודירתי ולמעלה שלין
יהטיון ויגעת כי דרך התחתון ליירן נון העל׳
משוחר טוב׳ השתי׳ שני׳ לו׳ ולמקום דירה
והיורין עתו לכני הדורם ולמקום דירה קשנו
דייכם כשיקשבו דייכם עומדו והוו לשון ;
תמוהן עו יוודירתו שלין ועכור עו ויומור
של הך׳ רכת׳ עומדי שורים יהופנו ומתיפכין
היו ליפול ויתעוהו ונגערתו של המקום׳׳

ו יד כלוג והחיבה על רבת׳ פלג יוהיס
וולין ורים יו׳ תכידר פלג׳ יולין כלוג רכת
יהי ידיע בתוך הורים שוהדר כשעלו ורים
ופלגם חיביה נעל לדקיע׳ והחיבה שעולים
המחדרים ורים המעודרים כשעלו של הקלכה
ומחיבותם השיין נשיום ועולם לכיבורי סד׳
ועולם ולמקום ומכבד׳ עלו כבוד״ על הורים׳
עלו לכבד יהותם על ישר לעבד רכת ודרקתי
עליכם ורים טהורים וטהרתם הם הורים
הטהורים יושר לירוך עתידים לטהרם
מכל חטאותם׳׳

ז יתרם ויעווה ורים של מטה שד
שביקשו להדיר פער דיכורן של
הך׳ ולעלות מרוב גאונם וגאותם׳ יתרם לשון
גיאות׳ ויעווה שר של ים׳ כבודי לטיוה על
לטיוה שכנו נבריע מטיונום יוהר׳ וזה זס
ידלו מוקום טהרה להיות׳ ויוני מוקום ;
טומיאה ובקשו להדיר ולעלות לרקיע עד
שכנשם הך׳ תחת כפות רגליו׳ רכת׳ ודורך
על במותי ים׳ יומ׳ להם יותם שהייתם תחיל
ולמטה תשירו למטה׳ ויהיו ששכנתי ;
עליהם תריר כיון שנעשה שכנתי יתעלו
גם הם ויטהרו כם טהרה עולמית כמי ;
שסוף לדיוסף להגלותך יוכל יותם של מטה
כשיטהר כמם יורם סופו ליטעון ומפני שיוצא
מוקום טומאה יוכל ידלו ורים טהורים ;
שבמקום טהרה כל המיטהר מ״ טעוין עוד
יועלה על מותי עב ולשון המקרין ותפס רכת׳
מחירם ולך יער שכיקש מוזק ולעלות והורד
יול ירכתי בור וכן ידיע לו לורים התחתונים
ולעדית יורמה הורים העליונים שהיו עולות
ומעמודים לי יותמה להן ויהיה גם יוני טהרה׳
ותלהטהו יוש יוכלות ותכעריהן כמו ויוחרין
תלהט להבה יועב׳ שודך הורים לכבות יוש
יושו של מקום שהדין יוש יוכלות של יוש
יוכלה הוין׳ ונכבש הוין החוונה רכת׳ וכתב
ומחין רהב שיונו לו הך׳ שר של ים פתחך
פוזך ובלע כל ורינות שמעלם׳ ויומ׳ דיי לי ;
מזיני ולכך ומחין וכמשן ליורים יהמיין
תחת רגליו ודרכן לים יומר״עס׳׳

ח ירש פני יורם׳ רכת׳ יהרש פני ;
יהומה סלוק׳ בכל ורינם העבירים
עליה הדי המש׳ שלכשות ולבוש חרש וזהו
חרש׳ כתרגום ירשן ולין היה בה עוד כעין
פרי ודשאים׳ ותיניע הירון דשין׳ ובל דבר לח
מקרין דשין רכת׳ כי דשאו נאות מדבר׳ ;
ונגר על העין לגינהן׳ רכת׳ עושה פרי לגינהו
ולין על הדשאים׳ כשירי עשבים לין מוק׳
לגינהו ונשרין בנינון קל והום׳ סרירת
כילון טרפות הלון שנברים נפרים וכענים
מון׳ כהן לגינהן׳ יתע על יוחות סוה ומיה
ויד ימון וגם הדשאים לגינהם רכת׳ ;
ותיניע הירון דשין עשב מזריע זרע לגינהן׳
והו ויכון מתע דשאים כל יוחד לגינהו
כילונות׳׳

ט מן שבי וזוזוזי׳ ומטבע של שני ;
הגיזוזות׳ חנה ולבנה מטבע יוחד
ובחון יוחד מטבע סרירת על ר׳ יוליעזר

את שני המאורות הגדולים' בתג כבתר ;
אחד ודיוקן' כדמות אחד ותואר אחד כזה ;
השוה' שנים זה כנגד זה' ובתבנית אמר ;
כפים כדמות אדם נראין שהיה אומר כפים
של הל' רבות ותשות על' כמין' להו תיקון
אותם ושיוה להם כתואר ואחר חיבה' ומה
ים ושמש שמשיבין ואומרין' אדם שנבר'
ושמש בקוע על' אחת סוה ופנה שייפו ;
והדרין'' על' אמר כפים כדמות יעקב' אבינו
שהיה אומר כפיו של הל' הקוק בהן ועדין
מדית מלבנה' אבל מהוה אינו נראית ואחר
המאורות' ימות בחלון אחד ושוה תמלונה
ומנה עליהם להיות עוחים זה לזה בשוניים
רבות ותמלות' ידמיין אור כפר דר' אליעזר''

ד סר הסהר מת"יסר ותמוכה הלבנה' לכנ
היין שהוא מלשון תלמ' ומפני זה נקרא
סהר שהסהירה סלו' הקיפה דברים שלפי
ומעלה סגו סחור סחור' אתי זה ומתחלפין
ונתלמה פניה לכך נקראת לבנה ובמועט ;
ושמעתי שנתבהילה כת' את המאורות הגדו'
ולבסוף' את המאור הגדול ולממשלת הלילה
סלו' והלא ירחה ושמשה הם במועט' כי
הטיח לפני לפי שהטיח דברים כלפי מעלה
מדית מילו' טריפות שהלכה הלבנה לפני
הל' ואמרה רבש"ע של עולם אין שני מלכים
משתמשין בכתר אחד אמ' לה הקב"ה לכי
ומעטי את עצמך' כי כל החרף אחד הכמור
כמוד כורח ומתמה ולא כן אומרת' עמו' שיומ'
לפני הל' ומפני שאמרתי לכך לפניך דבר הגון
אלך ואמעט עצמי ונקרא כמתמוני קוטן''
שנאמ' יעקב יקראו על שמך' אחד הקטן ;
שמואל הקטן ולא נקראת רעתו ועדיין ;
היה הלבנה קוראת תגר על שנתמעטה והוא
אין יתרון לבעל הלשון''

כ ומר על' קודש הכל ומפיש מילו
טריפות שלא נקראת דעת הלבנה

עד שיום' בני הכיון כפרה על' על שמיעתך
הירח והוא ספר על' קודש על הל' שהוא קודש
לכן מקריבים המוני ישר' בכל ראשי חדשים כל
ומוסף של ראש חדש כנגד עבירי' כרכת נפתח
בעניינו של יום שעיר עזים אחד לחטאת
לי"י ובספר קו' דשבועות אמ' ר"ש לקיש מה
נשתנה שעיר של ראש חדש בו לי"י אמר הוא
להביא כפרה על שמיעט הירח ויש גורסים על
שמיעטתי הירח ול"ג על' שיון ומעלה ערך
כפרה' ומפר הכי כפר על הלבנה שנקראת
קודש כדדרש כדאמרינן ומקדש ישר' וראשי
חדשים ועל כל כת' אשר הקריב אותם ויקר
קודש וכמותך כת' ובראשי חדשיכם' סלו' הכיון
כפרה על הלבנה לכך נראית לפי שקיטנה
לפני יקונה ומיעטתה ולואח ומונה' ומה
לכנה שיון לה שום לעולם לחזיר ועדיין צריכין
כפרה' אדם שנבראו ליקח עוונו ושמר על אחת
מ' וכו' שיזהרו וידקן לשון הרע ושה' לין ;
תקנה ותקנו יערים' ומכון אנו אומרין אמ"פ שאדם
ולקה ישיר כפרה וסליחה''

ל ורדים והם פרחי שושנים ישראל
שנקראו כשושנה בין החוחים אמ"פ
שאומות העולם נקראו קוצים כחוחים ואומרי
להם ולא פסיק פומייהו מגרסין' ואל תקרי
שושנים אלא ששונים וכת' ויקרא כשושנה
בין החוחים' ט' תלו' חסו' ואומרין ומגלו רחמנה
ולבנה' ומונים סוד ראשי חדשים' ומעברות
ודיינים' היינו תקופות' חדשים גם ישנים
סלו' יש נראה ומחזות וזה עימו' ויש נראה
ומחזות שנה הבאה' ויש נראה ומחזות שנה
שעברה' ויש נראה ומחזות חכין' רבת גדין
לאותות ולמועדים סוגן ישר' ומעברין את
השנים' כדתיקן הל' ומשליך דגלו על אומות
העולם ומכהה אורו של חמה ומלקה אותה
מפני שהם מונין לחמה' גדול לגדול והוא סימן
רע להם ואין טועין ואין מטכן ומעברין ;

מיוחד וסימ' רע לשונאיהן של ישר' שהקטן
חוטא לקטן' רכות ומאותות השמים אל תחתו
ולאותות כמה שידין וממשלות החמה כלו ז
סילה בממשלתו של ויאור הקטן כך אין ישלוט
האומות כלן בממשלתו של ישר' ומשם ד
שהלבנה נראית ביום ובלילה כך ממשלתם
של ישר' לזה ולבא ולמועדים ולחדש על פי
הראייה ולאומות צריך ולמלאכות החדש
יום אחד יום לחסר ושנים ומעברין אדר השני׳׳

מ חזר הלבנה שהוא חוזר לאחר כ״כ
שנים לאותיות ומדעות' כשש ז
הראשונות' לכלולותן הרי כ״ח שנים' וחוזר
הגדול של לבנה כמוסיפין שביעית לאותה
לחמה ומגיעות שכ״ח שנים הוא וחוזר
החמה וכב' רב' אליעזר של כ״ח שנים ז
עיניו במזלו חוץ שעולו כו תחלת' ואין
הלבנה חסירה וזו הרקיע סתום עין תחלת
אין רביעי שלו והכל מעשה מעינת של תורה
ומחזור החמה שחוזרים רבו' הגוו לעולם׳׳

נ ותחלת שנים ותשיטה ראשונה
הנה ח' וט' והחשוב ילוותם ועולה
לר' שהוא י' והחזורים של כ״ח שנים שים
ע' שהוא שבעים ותשעה י' והחזורים של
כ״ח שנים לחמה' הנה פ' וע' והחשוב קושות
עולן ל' ומאות' והכפולין ז' ס' פ' ע' ר' טונפין
ה' ומאות' ס' ומאות הרי כ״ח ומאות שהם
ק' והחזורים של כ״ח שנים' ושים ן שהוא
עולה ל' ומאות והיה ק' ומאות והחזורים
של כ״ח שנים לחמה' אותם מומונה אלו
ד' אותיות חטפין לרל' מומונה להודיע
שאין הל' ראה ולאות התורה לאן שוב
מראה ומפני שהלבנה תטיה כדיבור לכך
רול' חטפין' חט דיבור' פין הוא כיעת פה
על' אותם מומונה חשוב ד' אותיות הללו
שנשיאות ולמעלה חטפין' הם ח' ומאות'
והן ט' ומאות ועולם השלך השביעית

ומשיחה ד' ימים יותר והיינו רזו' יחרים
אין בין פסח לפסח ועצרת לעצרת אלא ד'
ימים בלבד וזהינו שע' ון פשוטה ממרעת
לסלנה שהינטרבין לעשות מחזור החמה׳׳

ס הים השריץ' אותם השדים ושנ'
על הים קים שהי' לשון חכמ' הי״ב
למזר אות כנו לשוח' ולשון המקרין כושר
יפרש השוחה' שמע נינ' קים טהורים כם
וטהורים אין ניספר' ופסר עפים עופות
הכשרים ועופות שדיבם שיהן טמאים
אותם ועטרים הכל כוללן טריפות' הי״ב
ידים למזר לשון קימה לפי שהקים טמאי'
ורוכבים על הטהורים' ומה הטהורים וכמעט
טהורים ורוכבים על הטהורים לכך ומה טמאי'
וים השריץ שנים כריגו' עופות מן הירדן
ממיון השריץ רסת ישריע הגים שרין נפש
חיה ועוף יעופף וגו'׳׳

ע ע' לשון שר תיניין יען מקורה ראו'
תימנו הירון חיה וכהמה' היתה
יער וכהמות שרי ושרין שיש לו תלים' ז
ורמש הולך על גחון שחוצץ על גופו על הארץ
להשריץ לרבות סוס פרו ובו שרינו כארץ
ובו כה' להעמינוה להרך עליכם הדורך
ומסה ומפני שיך כל יודם בהם ומדשה יבז
יכחשון כל היני וכוכבים והמזלות והגבים ומלן
ליעיך הנה' יון לעיך גבוה והלן ולשורר כמ'
רכת הלון אות' מן הארץ יון לעיך ירדם
לרפואה כל פעל' להעמידן לישול ולטייל׳׳

פ ודד ומכמר' ויהי אחד ונפוד ומכמר
כל עור וגו' למוד שנים תקופות שיול
לזה נמיון' אומ' כל זה שיש מעולם יש כהם
צריך אלא יודם שוטה בלו דעת ושוריות שש
עשין' וירבעות שקטין לעולם לזה צריך
נמיון יענה כה קהל ויוחזה לו יגיע השעה
שתעמוד לשולטן כזם שתכרה לפני יורכן
יהיה לך כהן תשועה' שוטה כשמרה יוכש

יאו ואדגת וריע לאחת ויטנה טעון ׳ ז
ריזור רייז יאו דקע ׳הההר לרור כטעתו
יות טעיו ׳וטורית כבריחו ומפני שיזאל
וכיו או שיזאל והסך רגליו ׳ורזור עהכין ז
מזערה ועדונן או טוריות להם והסתר
שליו ריוהו וידע כנה פתרון ונימ׳ וינע
כשטכב שיזאל מזעמ ולקה רזר המיך
ויגפיתו ורים כהליכתו כפה יוכבר לוותלו
ומכם רזר תחתון וכימותו כשטם ולין
היה יודע דור יורך יכול לימות ועדונן ז
יבירעה ומשמו ליוכבר וכפפם ומשוט רזור
ועזלוט הרי שלשתם בלוז או לתשועה ׳׳

יצ יהיי פועל ׳ ויזוזהות שכהן נבר
כל העולם לשון יבודיי ׳מזו יהי
יהור יהי נזהוהות רכת ויעמוד פועל רכת
כל פעל ׳׳ להעבהן ׳מזון ומועל פעל הכל
קמור מליוכות שנים וזרין ׳ ושמלו התגום
של רמלו וזוטומלו ׳ נמשה יודם מעלני
ומילו ׳ לונדה תוגה ורך יורין שירין גדול
ליגולך בקטן כן עולך הך מזליוכי השרת
למיוזות היודם ולין כת וימריה ולנה הר
עולך כהן שליו להטיל קמזה מזעשה הר
מיזשרית שהיודם הולך כהזונה וקומה
ויש כל רעת מזליוכים ויקמזו בו ׳ולנה
המתכן ליודם עד שנגזר כל מליוכות כדי
שירתימו שולחן ערוך ׳׳ עמו שיום ימזח
רעסו יוו או יהיש דזמך ׳תגלו משל עמפן
ומוקדם וזובח כפרה ׳כת הכין תן הירדנו
וכת התם מזוכח יורעזה תעשה לי שיום
יחטיז וכפר יורזותו לו ׳רכת וכפר יורזו
עוו ׳׳ עמו ומל העולם הזינמר עמפן כל
מקום שיתבר שיקבר ישוב לעמפן ונמלו
טרים שעתם לחומר ומגלין רכת הלין
טחומר עשיתני ׳וכת הנה כחומר ביד
היוצר ׳ והשיבו ויפח ביופיו נשמת חיים
עפר הלמטה תשונה ומלמעלה ותהו ז

והזה תשוב יאו היוהים יושר נתנה בו כל
יום בריו בריות מלמעלה ולמטה לכך ברין יודם
כיום ו׳ נגופו למטה ונשמה למעלה הכל כבר יב
לעדור לוכלו וח יזשה רכת עיר כנען וכה עיר
ליו וכה מגרן כלו יפה במכלולים רכת ויבן ז
ויכלעה ויקשטה ׳׳

ק לה כמנטוה ׳ ויגעה קלה כנגטוה שכיון
לה יוכלות כל עץ הגן ירק על פרי עץ
יוחד ומזו עהר יזכלו שעה יזהות לין עוור
ישר וינעים על עורלה טוט שנים עורלה לין
ייזכל ומזה שעריים נטעים ׳׳ עמו חזה שיעמד
קלה שולכך הנחש הלך ירעלה לתנוחה הטהר
לכ הזותל ׳כלו הלכ שנתלה וליוטר לשון הטהר
לעמור ׳ומלכ שייך הטייה סוו נשים הטו יזת
לכבו ׳הזותל מזו ויזבילן התל כי ׳ודע הקלכה
ליודם כרין סנהדרי הך הושיב סנהדרי ולמעלה
ודע ׳ רכת הן היודם כיוחר ממנו ׳ קבר נעקש
שנתעקש ותפתל כפיכות לבו ׳ וסיוה כנגר
יורתע שהרי ותדולה עשוי או כבור הירכה ׳הכל
ותפורש כבר יב ׳ והוספות יז בגן עדן ולין עיר
מכבורו והשיו ׳ לפיכך עם עקש תתפתל ׳ נמזוו
או קמזוו ׳ וכת יודם כיקר כל לין שנעשוהו ז
ושלחהו מגן עדן ׳׳

ר שם יזוכרות ירדיה ולמי טוע ׳ עמו
סנהדרי שהרי התם יזוכרות של יודם
שהיו לשון רין רכת עד היזהים יבוין רבר
שניהם ׳ והתגום לקדם ריין ׳ כשלו משכלו
של יודם לרתע ׳׳ עמו פעם כת יודים ומהיות
מיוטית עד שנער ׳ ומשעיר עד גרישה כנגר
מגר ויגרש יות היודם כנגר סנהדרין במעל ז
חקירה ודרישה ׳בריזה יום וכוי זה ׳ שעה
במזה כחורש שיזם להרים העדים ׳ ודרישה
הייט בריזה במה היתן ׳ בסייף היתה יזו בוריזת
היתה ׳ ויזן כו הזזה יזלין הכחשה רכת
ודישות וחקירות ׳׳

קיז בם הטיון ׳ יזרם ומזה כת ותתהיימו

סמירה כדין שהרי שניהם נפטרו ומכאן והלך
יעה לאדם ויורם ולהוד ׳ רבת לא תיוסלו :
מותו ומהש ממש ומכקלו ש׳ יומר כ׳ קללות
שלא טען שיזין טוענין ולהסית ׳ ולא נתוכח
עמו ולא הניח לו לטעון כטורח ולהשיב ד
תשובה נצחת ׳ מיקום רב ותלמיד על דברי
רב ותלמיד לכי שומעין יותר היה להם לירון
את דבריך שיזונה הרב ולא טעו ולא שמעו
שיזנו העבר והתלמיד ״

ה ר שבעי על נ׳ ימירות במר יב משדע
ליורם ומיתה בלו השבת לפני :
הך יום של העולם אין נברא יולין שדיים יותם
היעות שבה ושיור וימות שכתוה ויום :
המקדש שכינים ׳ ודין הראשון שנעשה
מעולם יהיה כי יום קן שיזין יורם שוב יד
כי לוה נבריות ׳ ומהו תר והחדר השביעי :
השבת על ימיר כפים ׳ יורם כי ביתן ומהומ׳
יותר ׳ ועומד כגבור והתגבר כתפלה ותקן
כחומה המגינה על העיר ומפני ימרץ ׳ כך
הגין השבת על היורם ומפני המזיקים שהיו
יומ׳ והתהלך כגן והתהלך יותו שכגן והיע
פני מחלו הך ומחלו לו ׳ רבת לרוח היום ׳ :
יורדיה יומי ׳ יומי יומרתי כיום יוסף נוות
תמות ולא פירש לירידה יום ׳ ועתה יורדיה
יותו יום ליומו שהוין יוף שנים ׳ שנ׳ כי
יוף שנים מעיניך כיום יותמול וגו׳ ושיכך
ומתע כמם והיומה שהיה לו עליו והי תלתה
והניח ע׳ לדורות המורים יוהרין רבת יומי
שנותינו בהם שבעים שנה ׳ ונר פותח יורם
יום׳ ומזמור שיר ליום השבת ומת׳ כמר רב
ט׳ יוש היומיר ביוותו עניין ״

ב ן נפש נו משמו ק מחר כן הקב״ה
משבת לעה ולינפש ׳ ומפני שהיין
נפש יותר לכך שבת וינפש מ׳ יושב ומכן
פרוסים הך יושב ושכתו הפרוסים ומהו
לשון רבת שבת המנוחי לכם ומרוב חיבה

רתמיו להודות הך שיזון עוה ורגע ולפנו
מת׳ ט וישבות ביום השביעי ישר׳ שעשין
מלאכה ורגעים של יומות השבת על יומת כמ׳
ומזה שיערכה שבותה משבת ׳ ומזה יורם
הטיו וכפר עליו השבת ויום של מי ששומר
שבת כהלכתו מוחלין לו עונותיו ׳ רבת ט
שומר שבת מחללו יזו תיקרי מחללו יולין
מחללו יושר כמלו חסים ומודים רבת ורוחה
לכם ירידי שוני שונש ינדיקה ׳ ויומיה רבותיע
זה ישר׳ שישר׳ מתערנים מחוזה ליעל ויומלים
ושותים ומשבחים ולשון של הקב״ה ׳ רבת
כי בו שבת הך מכל המעשים וכל המתעמע
בעולם הזה כשבת זוכה להתענג ליום שכולו
שבת ״
הש יהוך

חדיה שהפייט ר׳ במיתן ליו תיקן לנו
קדוש במוצ׳ שלו ליו כחמודה שנייה
ולא כסוף ונביאה ומפני הש הדבר מקדש
ראש חדש כשבת ולא קדיר ׳ לכך לא
תיקן יומכים יומי סדר לפרשם דיוין
חדשים שמעשה ומרכבה ביחיד יוך
הפשט יומ׳ יופרש כדי לכוין להשמיע
ליומן מה שהפה ומביא ״ יומן ״

לך אלים
ומויכי ומעלה

רבת כי מי בשחק יערוך לה׳ ידמה לה׳ בבני
אלים ׳ ולכך נקראו אלים שכשמות רוכם משמש
אל ׳ וריכש ונבריאו ורקיע יומפי יומפים רבת
יוף יומכן ישתמשה שום׳ בכיתי יומכים
ורבי רבבות ומשבחים לירעים ויום׳ דדוך
ה׳ יצבאות ״ לר מרים ומלוכים שהן
כמרך יוש ׳ מחורי מרים רבת חדשים לבקרי
הלומר שהוך מחדש בכל יום ובכל בקר כיתי
מלוכים ויום׳ לפני מרוך כסיר ה׳ מחדונו
יומכי שלמעלה נבריון מיקום קדוש ושהיה
נורים ומכתכים לירנים של העולם ומין ז
מכבודם ומקומו ומהם נעלם ׳ שכמהקומו ז

יונם יוזו יוליו ומקוומו לוו כל היקום ז
שהוין ולייוהר שירתם טוטלים כנהר רינור
וותחלפים ״ לך קהילות הקדש של ז
ומטה ונליוכי מעלה פעים לוו כל יום שעה
יוכל ישר הטרודין כמלאכתם כל ימי השבוע
משכמות כשהם פעים ומלאכתם ומהרט
ומריושי הדשים ומוד שכוין לשמוע סדר
ההדשים ומשכחים ויוזו קדוש וברוך ז
שהרי כתי מעלה כותה שיוזו קדוש יוזו
יוזו ברוך וכותה שיוזו ברוך יוזנה יומור
קדוש כדיות כנגד הנשוה יוכל ישר יש
להן ישוות לקטניהן כגדולים לזה ולזה קדו
וברוך ומהו של ויכמוך ישר גוי יוזהר
מורין שמורשין לשבח כל לשון שמוקדש
כמו המוך כל סדר היומן ״ לך נעים
שעדים הגדודים שכשוני גבוהים ויוזו
קדוש לך רוכבים ומדרים סוו רוכב שפר
ישינים קולי דממה דקה יוותם ינביוות
של מעלה שברוממה דקה ומשכחים ז
לוימים שהן סוזוכים להך ויוזהר הרעש
קול דממה דק דקה ויוזו ברוך יומנב ז
שקרובים להך ומעלם נוהם ומקוממו ״
לך קהלות וישר שהן לומטה ורחוקים
יוזו שירה כנגד סוס קדוש וברוך ״
לך המוים קולי קולות המוי ומזה כל שרי
מעלה ״ לך ומערים תמיד משירתם ועדי
ומקידים שכחם לו ברוך ״ לך ומקדידי
וכי דכולים ומליוכי מעלה שהן טהורים
כדבורי טוהר יוזו קדוש זהו ימעמדם ״
לך חוים לך שירה ותפלה כמו ויהל משה
השמלים של מעלה יוזו ברוך ״ לך
עסים מדיעות כיוור הדיינו ומן הכבשן
שפסרי שרי שמוהים שורי ומעלה שפחה
שונים רכות התשלח מרדים ויוכו יוזו קדוש ״
לך יקריון ירוחן ירוחן ומליוכי
ינביוות ירוחן זה יות זה לנוהר ולשבח
לוו ברוך ״ לך קהילות ומוהרים ומשכח
ומרגישים זה יות זה לוהלך כתי יוהיע
לוו קדוש וברוך ״
יוזוכן יוזהר זר מזויר יבר מוזן ״

בישרהיך עובדים

הליוכי מעלה רכות בהן משרתין ומהם
יוש שוורים לשרת שירין ישיכה יומעם
רכות וכל ינביו השורים שוהדים ויוהיע
מששוריוון ומפני שירין להם קפינים ירין
להם ישיכה יומעם ויוות היווו כמנגד
מוטטרון רירית ליה ישוותיו לויתכב הדין
הדין ישוותיו ולהיכתב וטוותין רישריו
שיוומיו רכותיע הער זה מטטרון ומתהלה
ריודם כין יש לו קפינן ולכן נקריוו משרתין
שמשרתין ומעומד רישוב פסול לעכודה
רכות לעמוד לשרת יוכלו ככהן ומפני ז
שכהן הדה כל כך נשוכה דל יודם ליו יהיה
מוהל מועד כביוו יול הקודש ויווות ז
רבותיע יקפלו נליוכי השרת היו מיהן
ומפני לכך הכהן משרת רחקין שהרי כת
כי מליוך ״ ינביוות הויו וכן תיקנו יומשי
כנסת הגדולה לשליח יעבור הכל להתפלל
ומעומד שכן ריכנע כיוכרהם יול המקום
יושר עמד שם ויוין עמידה יוליו תפלה
של ריעמוד פנחס ריתפלל ומוהוכים לומע
ומחודים הלומטה יושר הלומדים על ישר
הליינם יושר ורכים יוותם לכו רכות ״ ז
רוזמות ומתמידים תמיד כל יום רוומנות
והוריזות להך תתמוזם תתהדר ויומדע
מייהרין הם המזוכרים קינת ז
שכחו ויורעים שהיו יוחד ויוין שיני
יוזן יעריכם לייחד כי יום לרומם לשבח ז
יוכל יומ השמנם כן הדוומות העוברים
ליולדים יוחרים ורינים להשעות יוזותע
תדיר יום יעריכן לייהרן ולהשוייע גדול

וקטן רבת שומע ישר׳ גדולים ונשואי׳
וקטנים יי׳ אלהינו יי׳ אחד זהו קילוס :
שירות שלש לכך מזמור שמו אחרון ״
ב שלישות מלאכים רננים ושבים
ודרים מושלותם רבת התשלח
מקים ראשי מחנות מלאכים רבת האופן
עושה מחנות משרתו אש מלאך שסער
מלאכים כאש אומץ ירידים וראשון של
הק׳ שיראש יוצא הזאן במהות מקול רמזה
ולאותים כמו אתנחלה לאות׳ ישראל :
מלאכים כמו שפי׳ ומחנות מלאכים ושון
להט החרב המתהפכת ומפרש כמ׳ רב
שהיו המתהפכת ומאין היו מדרך
המתהפכת כשלם וזהו מחנות מלאכים
ואומרו ישר׳ שזה נעבד כמראה מרכבת
רסת ועתה מה יי׳ אלהיך שואל מעמך
אל תקרי מה אלא מאה ומן יומ׳ דוד
הנה כי קריטוך כ״י כן עניה נראה ודוד
תיקן ק׳ ברכות רבת נאום הגבר הוקם
על שהדים ש״ן ברכות ואלך שהכמר שלו
ר ראש מריאים המאות של מעלה
וריעים ומתגששים משמתם
מריאים רבת מראין תערג של אפיק׳
מים כמון שאין להם ומראין שתגבר
תפלותם ומריעם להק׳ ינבאות חילם
להק׳ חשים ומאלים ואזה נהריו שהם
חשמל׳ שחשים וממללים ומשתדים
אחרים ער שהם ומאלים משבחם קדוש
ומאלים משבחם להק׳ שהריו קדוש על
כל חשים ומאלים ומשבחים ואומ׳
קדוש ואומרו משמו עולם המלאכים
שאין רשאין לומ׳ כי אם שלשון קדוש
כי הם קדושים ואומרו מרדה שם :
שאין חרבם וקלס של ע׳ שאות של
הק׳ כראית מדרש שיר השירים
ומכין שאות של ישר׳ ע׳ כנגד ע׳ שאות

של הק׳ וזהו ואומרו משאות עולים כשאות
מוכיח לכך הבו לה׳ בני אלים הודיענו שכחות
מה הכה מי כמוכה באלים ה׳ בני אלים ישראל
שהן בני פואליין של ונעלה רבת אני ה׳
אלהיכם אתכם ״
ה ומשל ופאר רבת המושל ופאר עזו
עושה שלום במרומיו שהמשלתו
של סוס ולכך קוראים אחד קדושתם שאחד
משם זה וזה ושלום עמם כזהר בריאה
ובריאה שאין אחד וזהו רודף להגדיל עזו
יותר ומוכיח כי אם כעזותו ובקול אחד
ומה הן אומ׳ טהור הק׳ שהוא טהור ומאוחד
כי הוא אחד ואין שני והוא כזהר ומי :
ישיבנו מגבם כזהר להשמיע קול אחד
שזה ומשוסך רבת להשמיע קול אחד
ומשוררים ולמחנים ואומרו עזו ישר׳ :
בשיר חדש עתה לשורר ולזמר ולנו היו :
הקדוש נקדש כעריצה רבת ושכה כעריצה ״
ז כי הילו ומשירתו ומעלה שבהילו
של הק׳ כת טהורים ורכים קושרי
סלו שהן קושרים כתרים לראשם כמו סלו
עד כראית בפסיקת׳ רשמועות רסנדלפון
שהוא גבוה יותר מחבירו ומהלך ת״ק שנה
עומד אחורי יבו וקושר קשרים לקונו ואין
שיודע מקומו אלא משביע הכתר ועולה
ויושב בראש קונו כמו סלו משעה שאומ׳
הכתר כל חיילי ומרום מרתתין ומרעישין :
ומזות מאותות ומתנהגות כזהר ואומ׳ ה׳ דך
יי׳ צבאות וגו׳ וזהו כמו סלו שנקרא אלא
של העולם ואין כבודו אומ׳ כבוד מהתקבלו
הכתר אומ׳ שלום יי׳ אלהיך לעולם ושון תפס
לפי התקבלו סנדר לו ואומרו מקבלה בקדשו
לונו׳ בקדושה ובטהרה מלאכים ורננים וקטלים
פנו אלו יתנהגו לעמוד בהקדלות פנים ואחרי
חדש מחדשו ואחרי שבת משבתו אתו כל בשר
וגו׳ ובפסיק׳ דראש חדש היאך יומשר

שיהיו כל בשר באין לעולם כל שבת וכל ראש
חדש. אמ' ר' לוי ירושלים עתידה להיות כארץ
ישר' וארץ ישר' ככל העולם והאיך אלו באין
מסוף העולם כל ראש חדש ושבת אלא :
העבים באים וטוענין אותם כל שבת וראש
חדש רבת' ומי אלה כעב תעופינה הרי שדורש
ראש חדש להיות משבת. אמ' ר' פינחס הכהן
בן חמא משם ר' ראובן כאן שני פעמים אחד
של שבת ואחד של ראש חדש והעבים :
טוענין אותן בהשכמה ומביאין אותן :
לירושלים רבת' ומי אלה כעב וגו' ומתפללין
בבקר וחוזרין וטוענין אותם בבתיהם וכאין
במנחה וטוענין אותם לירושלים רבת' ומי :
אלה כעב תעופינה וגו' הרי של בקר וכיונים
אל ארובותיהם הרי של מנחה וזהו שאמ'
יבוא כל בשר אלא כל בשר. אמ' ר' אחא אתה
כל בשר כל מי שבשר את יצרו בעולם הזה
בתשובה זוכה ורואה פני שכינה ״

חזק״

אמונתך

אמונתך רבה רבת
חדשים לבקרים
רבה אמונתך ומהו שאנו חדשים בכל :
בקר ובקר פעולה חדשה שעושין אחר
חדש ומהו בלילה ומשמר אמונתך עם כל :
נפש אשר בידו נפש כל חי בכל לילה ומפקידים
בידך כל ישר' רוחו ונשמתו אליו אם יוסיף אך
צדיק אך רשע ולבקר תשיבהו אליו ותניח
שלום טורח כל היום ושנה בלילה הולך
לישן על מיטתו עיף ובבקר יחליף כחו רגע
מה אתנחל ועל זה אמ' דוד בידך אפקיד רוחי
כח ומתוך שאנו חדשים אמונתך מעולם :
הזה יודע אני לבם אמונתך שהבטחת
לישראל להושיעם ולפדותם רבת' בבקר חסד
ואמונתך בלילות ומתוך שאנו חדשים אמונתך
מעולם הזה שדומה ללילה בשרים אנו :
והודות לי״י להגיד בבקר לעולם הבא שדומה
לבקר חסדך ואמונתך בלילות ולכך תיקנו לומ'
אמת ויציב בבקר אמת ואמונה בערב ורבת
במגן צדיק אותם ישר' שעושים מצות
ומתכפרים לאמונתו שהבטיחם מגור קדושים
ומחדש כמו שגלה סוד לירמיה הקדושים
ולעבדיו הנביאים רבת' ומי יחד עבדו ועצת
מלאכיו ישלים יום הקים דבר עבדו ועשה
שאמ' כחצות הלילה וכת' ויהי בחצי הלילה
עצת ומלאכיו הנביאים שנתנבאו גלות והשיב
ירושלים רבת' אמ' לירושלים תושב על אדמתה
מהר ומהר שדים ואומר רבה הטוב מה רב
טובך ישע העיר סימן לדבר הישועה כמאור
השחר המתחדש בכל יום שהרי חושך לשחר
חושך גדול והדר המתוסף השחר אמ' כן היה
לעת ערב יהיה אור ומתוך צרה והשיבה ישועת
הישועה ולכך נקרא מאור השחר ומתוך
השחרית מאור האורה ועל זה אמ' דוד
למנצח על אילת השחר כשחר טוב ודומה
הישועה למאור השחר שמעט מעט מאיר
והולך כדי שיוכל העולם לסבול שהרגיל מחשך
יום היה ומאיר ואחר יאור הגדול הוא ומאירים
אמ' כן לעתיד יצמיח יצמח עליך עד שיגלה ישועת
ציון סימן מה ושבה ... ציון מדליק מה
מעליך עלו שהמחדשין מה אמת ויציב
גאולים ... והכין הטיבה אמת :
כדאמ' בברכות את י״י האמת היום ... י״י
האמת' אמ' הנך אותם עשיתני הטיבה
אמת לעולם רבת' י״י ... י״י אחד אמ' אני
ועשה לכם הטיבה רבת' ומי כעמך ישראל
גוי אחד בארץ ומי שבת וחדש מדבר ועל
אופן שבכל חדש וחדש יבוא כל בשר והקבלו
פני שכינה עדותך שהעדת לנו אדם ומשחת
... מלאכי מצותנו ומאור האמונה
אותם ודרשותם ולפי מה חדש ומאור
מה דרשתך ותקן ולכך הנביאה לשכינתך
לירושלים ... בין שמחים ושרים ותקן
תגלה ״

ך פי' הדבור דרך העולם הוא :
ששמן דית מי יפה הדבור הבית
כמו ולאור שנתכן אותו כמו להאיר אותו
שלא הלוך השמשות המאירות ומהלך :
השמש והירח שנבראו שניהם ומאורו את
את שני המאורות הגדולים לכן קראן :
שמשות על שזה שם כמו גבול והאור כמ
משתגיע גלות מזה והאור הגמול ויהושע :
אז הסככן ודימם ודירין ומואד לכדר :
אערוך ומששניהם כבן והושך גדול מעולם
וגם השמש דית ומן הנר יאערוך וירנפה :
ולאור בואר החיים לך מאור שאותה ודריר
לעולם מהודך שלך רבת כי עוד והאור חיים
בתוך מראה יאור שירון יאור שלך ב עסך
לעולם עלו יש לה ולפי המדרש לכיתך מוזה
קדש ידיותי והיה ומלאו ודרך לוי לפי
תאור הנראה לשון כתוך הער ולאוא ר
מראות מפסיק ושנים וקם עליה יראו שני
המשיחים וכת ורוכבו פי' תאור יפה ישן
ומשיח בן דוד לו ומרוכבו ואז כשיעלה
אור ולך המשיח של אותו פי' תאור הלוך
השמשות מעולם המאירות כמו שלם יכבו
וחפרה הלבנה ובושה החמה ובת לא :
יהיה לך עוד השמש לאור יומם גבול ותאור
כי ציע גבולם ודרך תחומם ועמדיהם יראו
ושטו ויאד סואך לכדר והיה לעת ערב :
אערוך תפלוד וירנפה אני לך מאור לישועת
ומשל לישר' ומאורות העולם לעטלף ותרעלו
שטכהם ונכפים לאורה יום תרעלו לעטלף
יום אני וירנפה הרבי נחנה מן האור יום
אותה תהוה לו ותרנפה לו כן אומות העולם
כי הנה החשך יכסה ארץ וערפל לאומים
אוזה הינכים ישל ישר' ועליך יזרח ה' וכבודו
עליך יראה לך אני ונכפים לך מאור ואדיר
גבולתך כי עמך מקור חיים בתוך מראה
אור ובתוך אורך נראה חיים רבת כי טל :
אורות טלך של תחיית המתים לכן מראה
אור קיים לעד :

ד והי היום כבודך רבת ועליך יזרח
וכבודו יראה לישראל כמעלם רבת
ועלה כבוד ה' ודגא על משר יהרו בפסידת
דקודי יודי לעדיר עומד קול שכנה על :
גבית המקדש ודגא לישר' הבע אזן גאותם
וארץ אותם ראו והאומים ראו מאור כבודי
שזרח כבודי עליכם לבד ולא באומות העולם
באותה שעה ומסדיך אותו ואור ולך המשיח
ושל ישר' ושל האומות מחושך ומאפלה :
והלכן שלון באור של משיח ושל ישר' והלם
גוים לאורך ומלכים לנגה זרחך ואותו הכבוד
והמראה תראה להם כמעלם כשתעלו לפנך
ויכם לאורך ורדו והים לישועתר הלומות
וקטיעות ומרחבות שזו השמש והירח
שזה תהעעלות ומתגלות על חלומת וז
של בית המקדש שהיו וקטיעות ומכהון
ומרחבות ונכפים והרייה לא שומם יראין
אותה לעולם ולא הווי יצרך לאורה כזה וכזה
פליג בה הרי אומרי מהומר את הספינה
ובב הלך ושותר מרזיר שיתשותיך ופליג
בה הרי אומרי מועריבן והלך לה ליהו מרן
ומרין והיינו כזה וכזה לעולם לעולת אותם :
להיחרי טעם חודייך אותן טעם כריות
בדייה ומי שום טעה סלה עצת ואיזכך
הנביאים הנקראים הורים סזו חזון ער"יה
סלה אותן בביאות מלאכי שנינה ער ואור
ימי זו הלבנה שוקיעת והולכת ואור זו :
החמה שיוצא וזורעית עליה להתעלם
לכפות אותם רבת לא יהיה לך השמש לאור
יומם ונגה והיה לך ה' לאור עולם :

איכה

הלכו רגליך הליכות הער ר
שאמרו מלכות ירושלם
קריה יוג ונסלו וקדשך הראוי רבי ישב
רבתי ואוכון על ושפטו ישב יסך שתיות
ויסר שתייתיה רבת הע' יסר בנין :
יבן ובית המקדש קרוי שתיות רבתי כי
השתיות יהרסו יצריך וזה פעל לכן בריא

זמן שתהיה שמחת הושעת העולם׃
עיז לשירים קורין שירות׳ כמ׳ ושם השלום
והשמחה׳ משום אותיות כדאית שמלכותיה
ומשוחר טוב׳ בכ׳ ידע כמ׳ יה׳ ששמע הק״ב
מכסא הכבוד שלא יהיה שלם לא השם ולא
הכסא לרומם שלימים עד שיהיה נוחה
וכד עמלק רכת׳ היושב תמו החרבות לנצח
כשיתמו היושבים ויחרב והקמים לנצח׃
ד״י שמו שלם ועולם ישב כסא למשפט כסאו
שלם ולעבדך ישר׳ שם חדש׳ בחדשים כי
הנה השמים החדשים והארץ החדשה׳׃
העתידה להבראות כן יתחדש שמכם לפני
ויעמוד לעולם רכת׳ ויקרא לכם שם חדש
שהרי שמו של הק׳ ומשתף בשמינו כמ׳
משיאלא שמו גם שמינו ישלום׳ ויאמר׃
חדשה אותיות׳ כי ויגון תמו תורה׳
יכלו אותיות התורה יתחדשו מעשיה
על האומות רסת׳ ונתנו ומשפטים מטובים
ומורין רע שלום אז כי עשה ה׳ אותם
חדשים חדש ותחדשות ויקנה רינה
והכל בפסיקת נחמות׃

מ׳

ראש אמנה ולפנים לא נתקבצו
גליות אלו כסות אמנה׳ רסת׳
יותר ולבנן לה וראש אמנה תשורי׳ רכת׳
ויורשתך לי באמונה ולפנים כזו שעשה
כבר בגאולת ומצרים כסות ויאמן העם׳׃
ויאמינו בה׳ כו׳ וראות לפנים כישר׳ ושכנים
כהשיאל כהושיע כזו הושחו בנינן׃
רחלין׳ וכזו מן הורים ומשיתיהו התגים
שהל׳ יה ובלות ומצרים כת׳ ושכני׃
יוחרך בריעה ולהדר יציה ושמחה׳ נקבה
תסובב גבר כשתגאלו ישר׳ שהיו האלשים
כנקבה ומסובבה על האומות שהיו גבורים
כגבורים׳ פי׳ כשיר נהל לה׳ באותו פרק
בשיר נהלת בעוך אל נוה קדשך בשיר
שלהם שבחו והודו ונהלם׳ סור ביתם
עלותם שיצאו אותו סור ה׳ נהגם עלות

שינהגם ויעבירם כחלים בשירה ולשמעה
נחלים והדריך במעלים כמעל ים סוף שעברו׃
ישר׳ במשה בורי עלות כן ינהגם והכניסם
שיריעו ליושביהם יעשה לנו רכת׳ כורי יצאת
ויורין ומצרים יראינו נפלאות גם לעתיד ישיר
לה׳ שיר חדש יאמרו עיר עוז לנו ישועה׃
ישית כשישית עיר יבנו לנו לעתיד רכת׳ ומטה
שוך ישועה ה׳ ויבנו ישועה רכת׳ כי יתן
ויבנו ישועת ישר׳ החומה והיו אותם׃
שנפלו יחריו כת׳ ויאמר חיל והחומה יחרין
אותם תבנה שנאמר שמחה שורו ומרשור
רהיינו חומה וחיל׃

פ״ה

פדיה בזמנה שיצרים כיתן
להם שם גאולה פה׳ של פקוד
יפקוד כדאית בפיקים דר׳ ילעזר שמסר
להם יוסף אותו סימן ומשבירואת ומשה לא
הודיע להם כל האותיות עד שבאו יוסף׳
סרח בת אשר שנטודיה ואמרה הדור׃
והגידה לה אמרה להן בריה ושון כשר
אותם אמרה לו בפדיה היה אמרה אותו
הוא כי כך ומסורת בידינו ויוסף דורו שיכלו
אותם באותו לשון של פדיה ויגאל אותם
היה ויאמין העם׳ העירה ברית ישיבנו׳׃
ויזכר את בריתו את אברהם את יצחק
ואת יעקב העירה ויקץ כישן ברית ישיב
וכפלה׳ יעזר יעריך קרב רכת׳ עזה עזהתך
לבית ישר׳ וסתב יריש יעזה שזה ומתחזקן
יעזה אותו סינן קרב שהיה בוריע לגואלם
תחדש שמע וחדש עליו שגאולה ורעון
תחלוך ומרון שיהיו ומריך עליו שלך ראש
שהולכן יחד בשרה לט״ל כן מ״ל שמע
שיר כן עזן וכית הויקדש שמע סדרית
בעתי פסחים ריגן סעודה נקראת יולון
מיקום שמע הסעודה ויסב בתוכה ולויר
וכיו הק׳ להסב עמהם וידאגו מזינבע ואמר
ביום ההוא הנה אלהינו זה ויעשה להן מחול
בגן עדן לט״ל יחד יוד ינון רינה ושחוק

ולשה אף אלא שחורק בע אף ולעתיד משיב
בית המקדש יבא קודם לכן יוסור ויוד
שיהיה שלוים ושמחתינו שלימה אלא
שתוק בע ״

ב רכיעת פנך וספיר רסת והנה אבני
וערכין בפנך אבניך פוך זה נעבן
שעתיד הק׳ להרכין ולקום שעפר הענפר
בדין המיה רצפה של נפר וספיר שיקום
אבנים שהייתה התיות מעיה שיד[illegible]
תאיהם שהרי אמרו רבותינו אין יכנס אדם
בונך שעל גבי תליו ובפר׳ הוכחים מנין
שאין הגנן בע לבן הרצפה ובפסיקתא
רעניה סופרה ר׳ יוחנן בר כהנא אות׳ כהדין
מהלין ותשם כפנך עניה ובליטב את ראשה
ראיזדל ופי׳ כל זה שיהיה אותה ידמה לו
הרצפה כאלו היה הכחלות מהיב גזנים
חקה הדין עלה תחקה הדין המעיה בוכב׳
שייך לשון חקיקה שחוקקין אותם ומושכין
בר לישבו ולשון תלו׳ הייב אדם ונשים
ומהדין בוש הדר והושור רכת׳ אתן
במדבר ארז שיטה והדס ברוש תדהר
ותאשור יחדו ואומרו הם׳ ואיני אומר בו
הם ופלם אין נבראו אלא לצרך גבוה שיטה
ושלו ארזן עצי שיטים ומשכן עצי שיטים
אורדים והשיזר לעשות לעתיד והן רהיטי
אילו קורות דטעת שבולין ומן הכבין להם
קורות הגדולות של הבדירה וזהו רהיטי
חעדי הירתי שנוגעדים בה קורות החזורים
לכון ולמון ״ ענו הירתי סביב לבית ומנען
מעיה שיר ושיכם ישימו מלו לנגן שיר
מנעמות כמו כפ גורת מלו כאותן ימים
שנגד הק׳ בים לערכי של נגור ים סוף לגור
החיך וגן ומנפה לימך ביום נוער שנער
דכת׳ ימנה וסוחרה אמרתו וקוזה לעירת׳
דכת׳ הושה לערתי ה׳ תשועתי סוחר
משועתי ועריתי ישלי הקוזה מעולם
שהם יורעים גדולתו ושם קדשו ״

יוצ׳ להפסק׳

אור זרוע זרח

כמו דכת׳ אור זרוע לצדיק אותו אור הגנוז
ואורים קדמונים ונבראו בששת ימי בראשית
וזרח לכבוד הק׳ כל ימי בראשית וזהו וכבוד
ה׳ עליך זרח שהוא אוצר וכנז׳ דכת׳ וירא אלה׳
את האור כי טוב ראה שאין רשעים ראויה
להשתמש בו וגנזו לאוצר וגנזו לצדיקים
לעתיד לבא לאשר עשו דכת׳ ושבתם וראיתם
בין צדיק לרשע בין עובד אלהים לאשר לא
יתמהו מה וכמה יראו ויבירו מה טוב הצפון
לאורה שיראה לצדיקים ורשעים בחשך ידמו
דכת׳ כי הנה החשך יכסה ארץ וערפל לאומ׳
ועליך יזרח ה׳ וזהו ישר שהן זרע יזכרה
אותו הלך טוב עמו לו והזכירו זה גן עדן
שנקרא רב טוב הצפון ״ כן כושבי נטעים
ונריה ובראשית בת נטעים ונריה עם המון
מלאכתו ישבו שם ואותו רבותינו מרי עולך
הק׳ להבריות עולו במעשותם של צדיקים
שהן במעלי אסופות אשר נטעים ונריה
שנבראו בריאת העולם עם הק׳ מלאכתו בימי
בראשית ישבו שם ונמלך בהן לעשות חפצו
שיש אדם פנה וברא שית קודם שהיכב יסוד
העולם דכת׳ את ה׳ אהה אבן פנה טוב השולך
אבן השתיה כמו אהה בים וברא שית מלו
שאמרו רבותינו בראשית ברא שית ונקום
שיבן נברא התיה וזהו בה עד שהגיע
לוקוחו וטעמי הכל עליהם השית דכת׳
כי לה׳ מצוקי ארץ וישת עליהם תבל ומצוקי
אילו צדיקים שהן מעמידים העולם דכת׳
וצדיק יסוד עולם עליהם תבל עזן שהייה
שהצדיקים ומשהייתן של עולם וזה נברא
שזה תבל שמוכה את הכל ״ עזו כרוז תלוה
אורן על שיוה וגו׳ שעשה עולמו לכל ואורן
וזהו תבל ״ עזו ונוזכלת כל הכין גזה סורו
לישרו ולאייו לפי של אות ישרים סורו

רבת' סוד ה' ליראיו תפס ב' מקראות ישרין
הולכי דרך ישרה בלי עיכוב ועיקוב ומראות
יראיו ויראוה ושניהם צדיקים גמורים רבת'
לאהבה וליראה אותו שניהם שקולים ולכן
גלה סוד הסוד התורה להם ולמלאכי השרת
להם ומעברין סוד להם את חג הסוכות סוד
לקבוע והגי יהיה ומעברין על פי השכן חוזה
ולכעד קרין ומקרין לקרוא אותם מקראי
קדש רבת' אלה מקראי ה' אשר תקראו אותם
שאין בית דין של מעלה מקדשין החדש עד
שיקדשוהו מלמטה אלכך ומברכין מקדש ישר'
והזמנים יום שבת שמקדש רבת' ויקדש אותו
יום מקדש השבת ועל זה מברכין ישר' לכך
תמיד ויום מתוך שהולך ומתעבר וזה העיבור
לרמוז רבת' כי היא חכמתכם ובינתכם לעיני
העמים ויום כמ' ר' ישמעאל ור' אליעזר שכל
מזלות ומיהוג השנה אין שהוא אין גשמיה
תלוי בתקופת מזלות ומה שיפול התקופה
לפי מזלות ומה ומיהוג השנה אין שהוא אין גשמי
ומזו הסוד יקריה להגלות לעיני העמים ד'
ומוסכ' סוכ' ומשה' שהיו ומברכין על שהולך
להן והמונותו

מה מברכין ביום ראשון לפי שממכו
ולכך על כל דבר כדפי' הניח אותם ונתן
להם שסגות ולמעהה שהוא יום ומבורך רבת'
ויברך אלהים את יום השביעי וישראל מזכים
רבת' כי הם זרע ברך ה' ולכך ברוך על כלם רבת'
ברכו את ה' מזה לברך לפניה ומברכין ביום
מתוך ביום קדושת החדש כרבת' דדך ה' ינבא
הנחיל יום גמל ומקודש לעם ומקודש רבת' את
שבתותי תשמורו רבת' והייתם לי קדושים
ובל' ולקדוש ה' ומכבד שיאמר שבתו ומורין
ומקדשו רבת' את שבתותי תשמורו שלא
להלל עליו ולא הניח ומברכין ביום ראשון
כי כל ימות השנה טרודים במלאכתם בבית
ובשדה ויום פנויים לעסוק בתורה לכך נתן
להם יום מנוחה למו לכתי עשיות ולסגי מדרש

לשמוע דרשתו ענינו של יום וזהו שסמך לו

ד עת אמר הכר את הסוד ודרשו אמר חכר
זה משה שהכיר ישראל לאביהם שבשמים
ומועדות רבת' וידבר משה את מועדי ה' אל בני
ישראל ימותינו משה תיקן לישר' כל קהל ומעניינו
של יום והדריך לישר' ותיקן לקרות פעם אחת
בשבת תן קהל כמון שפרים ומלאכתן לשמוע
במדי ודרשות הלכות יסוד והתר של אותו
קהל הצריכין לו ולדרוש להם מעניינו של יום
לומר טעם הלכה וההוראה הוסיפו לקח
רבת' יוסיף דעת יוסיף לקח משה לימד לחסר
ישר' קנות דעת והם הוסיפו ומענים לקח
שבת תחכמונים רבת' תן לחכם ויחכם עוד
שבת תחכמונים יושבי בשיבת חכמת התור'
רבת' בדוד ישב בשבת תחכמוני ומפני שהיה
תלה הסגי יושבים עמו והתקינו להקדים ד'
שלשים עוכם עוני הסגי לישראל ותקנו כמין
קה רפסודים י' יום לפני הקהל הדרשן בהלכות
הקהל שבשבת יעירים שוחדים כעדים כרוח
כפ' ריומא כתרין שמהלין את השטן י' ד'
עדים ומאלנים שבהם ומתקנים המועדים
שבתו טו מכאן ביו הרי עיברת כב' וידוש ד'
השנה כב' כן כל המועדים עושים יותר בסן
ד כתן ספר נדרים רבת' אז נדברו יראי
ה' איש אל רעהו ויכתב ספר זכרון
ומוסכ' סופרים דריש כשישראל מתאספין
לדרש ולעמוד ישר' ומתמוכחין זה עם זה הק'
ומשרה שכינתו ביניהם שנ' ויקשב ה' וישמע
ויכתב ספר וכתן לפניו יום ומקדשין ומעברין
ומעלה כהלכתו וזהו והכתב ולהחתם ומעל
כמ' שקדשו למטה וקבעו המועד אותם ד'
משהודיעות עם ישר' שמעברין את השנה
כרוזו הק' בגלגל חוזה ומשליך חוזהו על אומו
העולם וזהו לשונה חוזק שהן חולקין על
תורת ישר' ולסדתם פיהם ורעיה לדבר ומעשי
ה' אשר תקראו אותם ובל' אותם חסר ו'
ומכאן שאין בד' של מעלה מקדשין את

החודש עד שיקדשו למטה הסנה והשכו ז
ישר' בחכמתם לקבוע ראשון ולייסדו וכתיב
בראשון בחמשה עשר ותנינ' בניסן ולייסדו
על הפסח בי"ד יום י"ד תק' וה' וד' לעשות הפס'
מועד ביום הכשר וכו' לדבר הוא' לכן יעשה
לכם ראשון וכו' וכו' ולא ד"ו שאחר יום היה
פסח בב' היה ראש השנה בד' ויום כשר בו'
ויהיו לוריהם ושום ותדיין והשום יוקדיין
וכן יום היה פסח ביום ד' והכסיו ס' וכשר
בו יהיה על' תרי שבי' ויום פסח בו' ויום'
פסין בו' יבו יום ערבה בשבת וערבה יסור
נביאים הוא' ותקנו שלא יבוא בשבת' עוד
ועוד נטוד ועוד בראש תשרי שנהדין יחד
הראשונים ההודיע המפורש כמו שיש לה'
יות והנה יוכיח ותקנו' ויש פירש מעבור
יוה' משיעבר יום יוה' ותגיע שהוא' יות יוהו'
שהן יומו' יוה' עיג' להיות עכד ושר' פזו
ויהו יוהוי' בני ישר' סמך והדרו' הלא זה יוחד
והיות יום יו' וו' וד' והיות הוא שיודע נקמנו'
ר ספו להוסיף יכולים הוסיפו הם/ לעשו
סימנים כמו ובנה יאמר יבינו' לשב'
המורים לשם פסח על שם ויאהרו יות היותם
קראו המרורים לא הלל ודו' רבת' השיר'
יהיה לכם כליל חג' התקדש' חג פסח ויותר
רבותנו הכהן שחייבן לו' הלל כליל ראשון
של פסח' ר"ל ט' באב שהלאן והנמן בו'
על חורבן הבית במשה עמרים ביום שזה הל'
ט' גם זה הל' ט' וסימ' על המצות ומרורים ביום
שיהו בפסח יחול ט' באב ביום שיאירעו ז
והמורות לישראל' כמוע יום כפור חג שבוע'
ויום חינוך חנכה ולהזור והגבו ג'טום יחד
כמו והזור הגטו כסוורקום והסירים כשוה
כשוהחשון ובסלו סדורין כסדרן יוד הסירי
ולא שלימים כשיהיו שלמים לבזור לפרש'
וסימ' כמו וחנוה ותורה יוזר עד ומנוה וה
חנכה' ותורה יוזר' זה עצרת' שהן ביום
יוחד' יות' כשהן שלמים חנכה בראש השנ'

לאורכנה ומנים יעקב החכם הנקרא יעקב
על שם יוזרית' יי' ינרופה רינו רינפם לד' והמ'
וקבע להם סימן ולסור מזנע יהיו וששוהו'

א"ת ב"ש ג"ר ד"ק ה"צ

בו' פסח תשעה באב ובב' עצרת ובג' ראש
השנה ובד' יום כיפור וזה לזה יוסור ביום
שנקבע יוחד ואלם יוסור לקבוע בו חכמין
על פי העיבור והדחיות ומפני כיפור דלא
להוי תרי שבי' ועיכה שלא יבוא ביום שבת
הוק זה נוסור לחכו' ויות' דחיית ומפני שופר
ולולב דאורייתא לא דחיין' כי יבי' פעמים
יבוא מזור תשרי ביום ה' ומזור דחן' וביום
ו' עמי לא' דלא יוה' הראש ויום שבת עמי'
נדחה וביום יו' עמי לא יחול עד יום ב' ולא
היה מטרין סימנים דחדו בהן שוה'

ב שכלים חמורי ישר' דבת כהן ז
והמשכילים יהיו משמור
הכוכב ראשונה כדיו' מב' קנ' וסנהדרין
יוכב במהופה חדשה ויוכב המהופכת השנ'
מהופה ישנה וגם שיהיו חג' הכוכב מהופכת
ישנה ולא חדשה וסי' וראשית השנה
ועד אחרית התקופת תשרי' עוסר בירב'
ומזיות ולהסר פעמ' ומורית בידם יסור'
העיבור על פי החשבון פעמ' ולא ופעמ' חסר
לפי הצורך לקבוע ולדחות בוראה וזמן לקבוע
המון והחדש דאיורות צריכין לדחות יום
הפסח ולפשוט לעשות שנה פשוטה ולעבר
פעמ' לעבר השנה והשנים בדיות נגר' קל'
וסנהדרין על שזה דברים ועברים כי היו
חכמתם ובינתם לעיני העמים כתי' לעיני
כל העמים והמזלות שחשבו אחר התקופה
סדר יסוד עולם לסדר ולפי הדבר על שרין ז
ולבנה להיזיר הדבר על אחריתו' ומנים ד
וחשבים יודעים על שם והיה יודעת
עכך שחשבים בדווזה' יודע' לעתים
בינה דבת' ומכני יששכר יודעי בינה לעתים
שהיו יודעים לעבר שנים ולקבוע חדשים

תוספת ומסיין למוזה המזוזה ושכנם ומתשר
ולכנה והשכין המועדים ומעשר ולמוזר הול׳
ומותר שעת החמה קובעים עיבורים

ד׳ פרשיות היאך סדר פרשיות שקל׳
וזכור ופרה והחדש כנגד ד׳ ושמעות
גאולה ד׳ כוסות ישישי משישים הסוה
עיקרים הם׳ ישר׳ שתים ולפני הגאולה שקל׳
וזכור דתנו מיהר כיוהר ומשמיעים על השק׳
רכת דיות עלת חרש מחדש׳ חדש והכין קרק
והפרוזה הרשות ממכן והקדים ישר׳ ושקל׳
הוזן וזכור והקדים וכירה לעשייה ההוזן
ושתים ליוחריה ליוחר קריות הגאולה קורין
פרה והחדש לעלות וכירה מעשייה רכות
ונשוא׳ פרים שפרע ויזא כפסחו׳ ודעת מומן
שכית החודש קרים יורם ומכיו קרק ומקכ״ר
לו׳ כמזן ההר וזה יעשה ׳יולין הזן שיותם
יושבים כמתי טביות וכמוד׳ ודרישות קורין
נפרשת קיבעות ומערות ומעוה יומי עליכם
כמזלו הקריבן קרק ׳ומער יומרי׳ כמלהז
ומוסכן כת׳ והחיכתם ומריוש השנה ז
ועשיתם יוליו טל והון שקורין ומזכירין ז
ומעלה יומי עליכם כזיות עשין וזהו ולעלות
וכירה מעשייה ׳ועם יקרים לישרא׳ שנ׳
הבן יקיר לי יופרים׳ פותחים שבת ראשונ׳
משקלים הס׳ משכת לפי שמשכת פניים
הן ומתלוכה׳ וכשנייה זכור להזכיר ומה׳
כי ומחה ימחה׳ ומחה מעלם הוה ימחה
מעלם הכא לכך יש לקחת ומחית ומעיקרי
כריות טוכלות ריבו עלוק ומעקלו ומקלו
דרך עקלתון שמיימת עד שלו יורין ישר׳
סיבב עליהם׳ ומקולקלים שקילקלו עמהם
רינב כל הנחשלים והקדים בקנו לגאולת
שיישר׳ נתכנן כל יוחד מהן לשקלי המן
יולפים שקל ככר כסף שהן הרים מיודי
קלים כל יוחד לפי החשבון ששים רבוא
להכריע יומתם שלוי יוכל למנות יות ישרא׳
ימנו׳ פרה להתנקי משלישית כהלכות

פרה בטעויה ומכיעת החדש להתחבר
עם סגל׳ לגאולם שבת להיות עם סגולה׳
כמתחילה כת׳ והייתם לי סגולה כיוהר קדוש׳
וטהרה לכך׳ כריוה חייב יודם לטהר עצמו
מגל׳ לכך ומקדימין פרה שמזומנו היו מטהרין

קבוע יומר הסמוך ולמסן כל הפרשי׳
ומגלה עתן מיומר הסמוך ולמסן
יום ומעברין ומעשין יומר ויומר יסו לקובע
כי יום ביום וכרון יוסל מגלה יומר יכול ז
לקבוע וזה סימ׳ שלו זכרון׳ סימן ומזומן
ומחוסן ומחוזק לסמוך גאולה לגאולה׳
לכך קורין המגלה מיומר השני כדי לסמוך
גאולות ומרכי ולגאולת פסח ׳טוינעת יתחסן
ולהמשיך מוינעת פרשיות ופסח׳ ריומי
לכו ריוש חדש יומר משבת ומגיע קורין
בו ביום ומשומנה בו מיוחנו יומר בפרשת
עניינו משקלים וכרכור ומפסיקין ליומר
קריות המגלה שהוא יום יד בו׳ ומפסיקין
ומחירם כין הפרשיות טו׳ בו׳ ו׳טו סימנו
והפסקה שיורין קורין ומעבין שום פרשה
שיני חל בו יום חל ריוש חדש יומר ביום
ב׳ ומקדימין פרשת שקלים לשעבר לשבת
שעבר קודם ריוש חדש׳ ומפסיקין לשבת
הבאה ליומר ריוש חדש ו׳ בר סימ׳ בו׳ משחל
ריוש חדש יום ב׳ הפסקה ו׳ בו׳ יזכור ומעתה
טמו ונעת׳ וגמ׳ ודרמ׳ והג׳ פרשת זכור
ופרה והחדש בג׳ שבתות רצופות וד׳ יומר
וד׳ עניינם יחובר

הר ולמו בניעי חקר יוב בית דין
שתנינים שלו ריוש חדש לכן
בזם ד׳ ומר שזו ותתי טלבי ומקדימין פרשת
שקלים לשבת שעבר ומפסיקין לשבת
הבאה ד׳ בו׳ כדי לסיים סימן דר׳ והג׳ זכור
ופרה והחדש ומוכירות שלנים ומשליחין
גאולין ומי בו בשני כשחל ריוש חדש
יומר ביום ו׳ הפסקה יהיה לנהר ומחרת
ריוש חדש כי הקדימו פרשת שקלים לשבת

שעה והסר ט' בו ולאחר פורים יפסיקו:
בין וסר ופרה כי אחר סימן נסיה וכו'
כשחל ראש חדש בו' ומפסיקין בג' ואין בו'
והשמות פרה והחדש ואדם כמשפט ימע'
אלא שפיר רב עמרם בסדרו כשנגע ד' פסו'
שהם ד' פרשיות אלה ד' כוסות ומפסיקין
בין ראשון לשני ובין שני לשלישי ובין שלישי
לרביעי אין ומפסיקין כל עיקר אין באמצע
אלא בשתיים יוצא כגון בין פרה שהוא:
שלישי לרביעי לפרשת בהחדש אין יפסיק'
עליכם ישראל הקדושים עליכם עולים מוסף
שהתערבתם לעשות מצותיו של הקב"ה
משוררים ומזמרים אלו וישמע שאול
של השקלים וראש חדש אדר והקרבנות
משכת שלפניו חדשים הקרבנות עכשיו
גם ישנים וגו' שנים יושבתה אלו כי לאדר
גמר אלו וגו' שנים כל' יתמם עתה ויתנו
ידי הזמנים והוא הבאין חרבן ועתידין
לחדש ראשון זה ניסן בהתחדש רתען
כגון פורים הראשון באחד בניסן ס' ונעה
להביא קרבן ומתנה חדשה בחדש:
בבית המקדש מראש חדש והביאו קרבן
וכל הקרבנות והמוספין בראן ומתנות
הלשכה כדי שיהיו בהן לכל ישר' כפרה
ברית עולם אזכור ברית שנשבעת
בת אות יומתם לעמו ישראל:
ישועתה ותגביהנה רבת' והגביר בריתך
לרבים אותו הברית יגביר לרבים לישר'
שנקרא' שער בת רבים ותגאלם הגאולתם:
בעתה יחיש רבת' אני יי' בעתה אחישנה
ומטה ינהג וישמר ומטה של ישר' ייטיב
יצין רבת' הטיבה מרעך אות יצין ומשרי
מזה ייטיב' תהילה היא האמות אוכבים ד'
ועמשיו האמות ראש תהילה בציון יורם:
ועמשיו בציון הך' תהילה ומשל ידי יורם'
עמשיו כי אי' המלוכה והדיר שלם מינה'
והדיר שכינתו וכיתו לירושלם הנקדן

שלם של ויהי כשלם סוכו' מינה רבת' וכמו
יצין מינה' ואת' להתראות ואת' נגעת
העת שיראה כל זכור בישראל ויהיכל פנים
ויראין ויראם מרוים ולכך נקט להתראות:
בקדש בבית המקדש יהללו רבת' הדהלו את
העם שבוא ונתיוספין ושם כתי' שלם
יוכלו ונהיתם רבת' וערבה לי' מנחת יהוד'
כימי עולם שנעשה היה ערב ומנחת יהודה
וישר' לפיכך קנם עתה יוכלו שיי לי':
ויגהלו סוו ויגהלם רע ליעקב שואה רבת'
כי משואה תבוא ויגהלו רבת' כינעו ריגה
ויגהלי' הנה ינשפות עיני ומעי עירתי
רבת' כדיין ומער ומעדים והוי' ומעד
עירן עירתו ובלג עירנו' וכל יוחד ומחשב
לפי הנריה ושעשר הוא יגע ויגנבים
לזמן יותר והשבועות יוחדים' יוחים של
יוחים יותבה וזה של זמן ותראה הדונן להן
יוחכה יוינפה' בסור סורתי' מצינת תלודי'
הקדשים סורמלה' רע שורים יוד וכל יגבים
כי עשה יי' הישועה לישר' יום נקודר ויורן
ביום נרו לחורת יום ונינים הך' הנדול
לישר' יום נקודר ונכוסר וכל יוד'
והוא שכת רבת' ולקדוש יי' ומכבד ברית
רבת' לדורותם ברית שלם וכינו ובין בני
ישר' לדורי ונעוים ישר' רבת' ויזכרו:
יותבם ונן הטן' ותי מונך ירואי רבת'
ויראות ויאדירך הי שולים לפיכך יש ליראן

יוצר לשבת של חנוכה

ארוממך יה חי אוספרה שורך מלו פשוט

על כתוך עדת ישישים שוחרי ואזהות ק
פקודהם הקהל המורים להתפלל בבית הכנסת
ולקרא את שמע והוא שיסד נפש שדי כח
ואלים לוכין נתחי' רוה' מוסב בנות כל
הקורא את שמע באהבה כאחד ויענין
לו ביהיעם של נפש שדי ואלים תשוג בצלאן
ויש בקריית של' אלה תבות עם יו ואך מונן

כאבנין ראוה אומרים שבאורים והוא שיסד
ואבן עפרי׳ גם האמונה נמשל יסוד עוד
ונקראת האמונה אור כתוב׳ נפרש מראש׳
עד האמונה הוא שי׳ תורה והתורה נקראת
עוד ונקראה ברכת׳ עין גבורים עלה חכם ואור
עוד ונקראה גם וגבורים מלואה שור׳ ואומר
ישכילו גם טוהר׳ והשמותי׳ ומי עשיר יותר
מאותם שיעשה לו כל בהמותו מאותם ומי
חכם יבין בהמות ראותם לו׳ וזוהי הם שלו :
יוש אז שלו הים בריות׳ נמרא רב שור׳ שהם
ומשתחוים עליהם שלו וזה הם יגיע ומי גבור
לראותם ומפרש משומר טוב ׳׳

ד אך תבעות והדעים לשון הנוקריו הוא
ודרך תבעות יודיעו דיקדק הק׳ שהוא
תורים דעים דהוות יורד ודינביעים דהוות יורד
הוגים שיאות׳ יורדי מגרם ׳׳ בירנכע עוגד :
והושיב בני אדם שומעים שבח של הקב״ה
ויסודו כמ׳ רבה כפ׳ הוגים ההינם ואחינם נק׳
חיבר הוגים כשוה כרוע׳ מורש הדלם ונעל
יקיעים חינים מעליונם והיניב מתחתונ׳ כד׳
הכנס לאומר שיקועים הלא הים הקיף אותה׳
מגין תקועים הוא החול ומונע יצאה נרתע׳
ירעים הוגים ונרתעים לאחוריהם שוגגים
אליו ונהר יורנק לתועים והתנה הק׳ שיהפם
ויעקר על הארץ כדור יבש וכדור הוכבו :
ותפש לשון האדרין ונהר יורנק יסורים ועל
חר הוכבו מנו׳ ונבראו כתות רבועים שומר
משיב כוס ולאכת הוגים נבראו המלאכים :
שהם ורובעים פנים ערכת׳ הנקרה נוזיר
עליונה וכת׳ כתר׳ עשה ולאכו רוחות וגו׳
ולה׳ כמ׳ רב׳ ירלו המלאכים ומהם כתרשיש
קבועים סלו׳ יש מהם ומן המלאכים שקבועי׳
כתרשיש של ועוייתם כתרשיש והאלו הים
ערכת׳ ואמרו לזה כזה תרשישה בהשכיח
שאותו יושר בראו סלו׳ בהשכיל שיחן הים
משהשכיל הק׳ שיחן גליו ולשון הח׳ והשכיח
שיחן אדם אל כל העולם אורים כחו וגבורות

ומורא של הק׳ שהם יראים ממנו שהעידו
לרעו מחקרון שקורא אליו והכריז ישיב
אליו היותר לו הקראו מום ׳׳

ז מר עשה לנפלאותיו ביום השלישי כשיא׳
יקוו הם׳ אז עשה זכר לנפלאותיו של
העולם היה מלא מים ודרך כל העולם להיות
כאות מקום אחד הוא הים ומחזיק המעט
את המרובה והוא פלא׳ והוא שיסד מאות
דרך פלאותיו ולשון הם׳ ודרך על מאות׳ ים
זכות ומהלך קריאותיו הוא אברהם ומתרחק
קריאתי איש עצתו ופרש על אברהם שאמר
מכות אברהם ורדה עדן לבריאתו ורדה
הדינין ורע ורדה לשון ורע ורד ריח מוסכ׳
זה׳ הלך שם גן עדן ונעותו ישר׳ שהן :
מעולם הזה בושכי כלו והשך והם ישר׳
שהם כלוירים בעלות הוספת ככור מאותו :
חרד וניסר ה׳ ומהיו ראה׳ כהמוסר את הספינה
ויורי על כל ככור הופה עד׳ הק׳ לעשות לו :
ערין ונעריך הופה לפי כבודו והוא שיסר
מאותו כלו׳ כנוה לו וישמע דין המאותו
ברכת׳ קמו׳ יורי כי כין אורך וככור ׳׳ עליך
יראה זרח ועל שם כי כין אורך יסר דין המאותו
ודין לאור אחד הם׳ שיכם אפסי פלאותיו :
מארץ הוא לעדן ילעות ונאות דשא׳ עולם
והעולם ומן הארץ כתוא תפלאותיו של אחד
בראו׳ יצאו דשאים ופורו על פני הארץ :
עד שכיה׳ יום הראשון ובקש עליה ראוים
טוב שעה נפלאותיו והוא כי טוב שני פעמים
אחד לטעי ארץ ואחד לטעי גן עדן ׳׳ יתנו
תנקות הי ודיקים יען ועשיו כמו מעשיו הן
רשעים ועשבים משעה שיינו הרשעים הם
הילעות יינצו לעינים אתו על אחת כמ׳ וכמ׳
והוא שיסד יען ועשיו כמו לראשיים שיעשו
יען קונם הגד פתח שר העולם ואד יהי :
כבוד ׳׳ לעולם וגו׳ [illegible]

ה חיד בינתיה בינה יקר לכת בחכמה מוש -
הכין את הארץ שכת׳ בו וארח קדר הולך

הכינו כך שהאיר ירחו ונכנס כבן שתי קערות
כן ענן לעולם של כשוורי ענן ולטשו וערפל ז
התלויה כפיתה על יושבי קיטקה ויוורה
ידי ירפשר ושני מזלכם שישתמשו כמותר
יחד ועולמנה שוריעטה כיוד טבעת הלבנה
הוא בית המקדש ברכת יוצר לי יום הר המור
יום גבעת הלבונה הוא הר המוריה שהיו שם
מקריבים קרבנות כשהיו מתחדשה כפי על
רימונה על הק' ושעיר עזים יוחד להטיות לה'
ויום' ראש לקיש וזה נשונה שעיר ראש חד
שבת בו לה' יום' הק' הכיון על כפיה שוריע
יות היריח ומבין קטן הלבנה שהיא ומאור
קטן ועשו שנקרא עשו הגדול וזונה והוזה
שנקריות ומאור הגדול וכשוגע יורח של
גדול שהחנוה מיוה יוורה של לבנה יקף ז
משיכיו עשו מיטקיע יוזרו ידיח יורח יוזרו
של יעקב וזהו לבחם ושלום ומראשנה והשך
יוזר הגדול שהיא עשו ולבנה ירושלם וכו'
והמיריה לאור הגדול שהיא יעקב של מי ז
יקום יעקב כי קטן הוא ועל שיוה' כמ' יב
שקע יוזח של עשו והאיר יוזרו של יעקב
והחד' קוזי יורי כי כו יוריך יסד כן ויכין
יחד יבכיוותם" חנכו שינם ובו רכיוותם והם
הכוכבים שוריעין ונכנסין עם הלבנה ברכת
ויות המאור הקטן וממשלת הלילה ויות
הכוכבים ויום' כמ' רב' להיות שוושת בלילה
ודרכי עליה שיהיו הכוכבים נכנסין ויוציאין
עמה והם נתונים ברקיע השיני כדיום' כמ'
רב' יותה עשית יות השנה ושורי השנה היך
נתונים בשורי השנה שהיא ידיע השיני ומינו
יוגדה שעולין" הנכו שינם ולמעה השלישי
לרקיע שלישי של מעלה ומהם והם משתמשו'
להק' ברכת ויבוז השנה' לך ומשתחוים כל יום
שנכנסין ויוציאין"

ב
על נהרות יורדן הוקדה הים' כו
מעל ומפליו ויורוונן שינו יעיות
מוים יקים ותנכים שנותנן שבח ושנו ז

ברכת השיר יות י"י מן הארץ תנינים וכל ז
תהומ' וכו' וזה שכתהומות הם הדגים ולפי
שנא' כמ' יב' אין כמוך באלהים י"י ואין ז
כמעשיך נאמר, שמשלם יורם יער יעיר ה'
בכשה יוכל הק' יער סורים ומהם מס"ר ו
ההרודים השיר" עליו נאמר נהרות יורדן
יש שקורין ומפשין מי מדר יות הורים היך
שפושלו ומפלין ויורונתו שיני יעירה כסנוו
מיני ליום מחוזה לשחק בו ולויתן מיער ליום
שינחם ירושלם לשחק בו ולויתן ברכת בו
לשחק ולויתן זה יצרת לשחק בו ולעתיד
שיעשה סעודה לצדיקים ומנע בזה
ומה ויפה ליושבי גנת כיתן לצדיקים ז
ומכשרו של לויתן עד סהר סכך ועושין
מסחורה בשורי ירושלם וזהו שיסד סחר
ויום' ר' יוחנן עתיד הק' לעשות סוכה לצדיקי'
ומעורו של לויתן של התחלויו בסוכות עורו
וזהו שיסד סכך' זכה עושין סוכה ליו זכה
זכה עושין לו צלצל וזהו שיסד צלצל וזהו
והשיור יפרסו בחומות ירושלם ודוד ז"ל
הבודיך ומסוף העולם ועד העולם שמזו'
והלם גנים לשורך ונגוי' וזהו שיסד ובשור
ירושלם ויוזתן תיגון' של שוריו סער בו
לכביר בותו תחות העשר בסוכה וגם דוד שרי
עומדי כיתן להם לסעיר שם והם הינפורים
העומדים עד קרסוליים ויושם ונגע לשו'
ברכת ודוד שרי עומדי בההיו יוגדה בהמוסר
יות הספינה' עת כתו הדיוע של מעה ז
ומשהיה מוזעי התגה נרי לויתן נחש בריח
בחכו להביין לסעודת צדיקים ברכת התנושין
ולויתן בחכה ובחכו תשקיע לשונו' והקבה
שיבוז הנבין והוא יונה עליו ברכת יושר
מירוך' ירושלמה בנבייות יונה כת' כשה תפלו
מועי התגה שעיר והביין בחכו"

ע
אזן ומעשיו השוה על כל יצירה'
הק' מציעון שיבוזה על כל השוה'
שמרום משוה לרעתם ולמכוונם יזכו ז

ודישון ותיזו וזור ושור שה כמשים ושה
עדים יזיו ויהוזור ויעכי יזיו ועשיה כהוזו
הידיר ליזכלה לישר פקד ריזשית דיכין
הס כהוזות מוזת שיזשות בהורי יזוף ׃
לסעודה ליעדידים כרכת הנה בין כהוזות
וגנה וזהו שיסר פהורת ישושות וריען
להוכי לו הם היעדידים שהוכים וזיקוזים
להם פקד ריזשית דיכנו שב והזין ריזשית
דיכי יל משהיזוה ט יערכי הסעודה ינפה
הך יושר יזיזה כמעון שהיה לו ט יערכי ׃
סעודה והתיקון ומוסף מזה יזום מרין מעלה
ועוד לו ליזה הזה כרסב יזעשה לו עד מעה
יה ביזות עוזה מזרין שיתף הך יה כין יזיש
ליושה כרי שיהיו ומעזה בין דה לוה זלין
שיהיו יזש ויזש וזהו שתפס והקריו דה ׃
רכית עשית יזתה נפליזותך ומחשבותך
יזלינו שטיתפת שוזך כנו

ק זה והליוסת יזיום כרכת ריסוו השנה
והדירין וגנה קילוסה וקידושה כרכת
שיר ליום השבת וקדושה היום כרסת ויקד
יזוזתו ריינה שכת ספר ולשנין ששנה יזרס
יען עלי הגין כרסב ומעשה ידיך יזרען וכת
כיה עלי הגין מבער ריזה הזריציו ופריוס
שכת ליזרס ופריוס על שחטין ריזהו יזור
מכיון יזיע דוזה ויזור פמו של יזרס משב
ולהזור פמו כהול שכת שלום ודכיון ׃
שנכרין שכת נמריו עון שלום והשקט
וזונה וגב ודכיון ודיב והדין שהם יעדיה
משכב ולעדים שיפר נהלותו כחכיון הם ׃
ישר שב יזף נהלה שפרה לי להם שדר
לווסח מנכיון כרסב מנכיון נכי ישר יתיק
מזו ותוק לפים שהוין פכים הליונותו
טו שכת היוסורין שהן הליוכותו כ״ד
שתוק הזשק דהליוכות שכת והזשק
מורין לה מפיך טו גרזו

החות

אבית בישל' היה

מזוריתת קדוזזנו ומשליכם גמר תם ויטר ׃
ומעשה יזיזב שעריו תם ויטר ומשל היה ׃
מושר יזוזר ומשל הקדוזזנו ויזון וימזוריזין
הזלדין זה כמה כיש יזוה ומשל היה ומעשה
יזיזב לוין וחש ויש יזון יזוזת היה ולפיק
יסד יזוזת ומשל היה דוזין קרית ומשליכם
הזיז ירושלם ומפרש והזוך הדורין סוז יזיזב
נכפל מזשעה נחוזות כרכת ויוסף יי יזתם
יושר ליזיזב ומשנה וכת כיה ויסיזן יזלין
ט יוחין וכל יזהיזותו לנחזון וסוזו כן כיר
הנביזים מהוזות יזתם נפליזים כרכתיב
נחוזו נחוזו עוזי וגנה

ד ויד הכם מעד הזין מעד שכת כר
הזין גבור חיל והזין גבור חיל כתורה
הסות מזות לנוס הזין יזת שב יזשר מזת
להסות תחת סנפו ותחת כנפי שכינה לנוס
כרסב יזוזינו חן מעיני יזרכי כי נחוזותני
טכסה מושכרת שליה שנהה ויזה לזה
ותהי ומשמרתך שליה הזין שלוה שנקר
ידידיה וזה ידיד ומכית להם שהיה מכית
להם יהודה מזה וכוזה יזוזרן נחוזות
לירושלם כסיו ככורך שתנחם יזותה

כ שוה ומחכירין לנשר דה ישעיה
שכת ישן ומשה יזותי לוהים לכשר
עדים שוש יושיש התעוררי עורי כלום
ספולים ירושלם שהדין יהודה כרכת ותגד
פליוס פורין עלה כרכת הפורין לפניהם
הזין וזור הזשיח ששוזן ומחם יי יעדידע
טהור שולים שיטהר יזות השיורי שיהין

ק מע כיה וכה רום עשרים יזוזמוזה
חרו זה וניזסר מזגרה דהזוכר חייו
ושוזתו כרסר שיזשזתיך פליטב סה ולזיכ
מידיע חד יזון של שוזהם וחד יזון של ישפה
יזון להם הך כיה וכוזה ויזון הזתם עכירד
הך להכיזן יזכנם טוכית וזהליזות והזכן
כמן עשרים ומעמידין בשערי ירושלם
שלום לשום מרפוזה וכל שלום בניך

מאהביה ירושלים ושם מתוך ובאולי עדנך
תשקם יוסף על לב רחמיה שרפי הק׳
על לב ירושלים מושר נחם יוסף יות׳
יוחין וידבר על לבם׳׳ [illegible]

ח ליין קדושים שירה חרוזה בו ז
מיוסד מפסוק זה וכיו אלהים ול
קדושים ומעלה ואין מנהג שהנה נסיך
מלך המשיח ואיתא׳ עליך כהשתתפך
וכן בקיימתו׳ רימון של הק׳ קיים וד
מאתיות ומשרשות לימין ומתוך כס
כסייותני נראה לי שהן אלף׳ קט״ו וכ״ז
ומגדלים ואלף תתק׳ גבורות׳ ואלף לשר
מבות׳ ואלף שני של הטטפריות ז
שעתיד הק׳ להוסיף על ירושלים ורוב
יורם ומרוב בהמה שיהיו בה לישראל
שנאמר ימינך ופרוך ואתנה ימים עינך
ארצות כי כמה מישרא׳ כסייותני ונראה
לי שכך פירוש המפרש גנ׳ ע של קט׳
ותתק׳ ולשני שלה עתיד הק׳ להוסיף
על ירושלים ימל ימי המעביר ואימות
מעוך שפירש אלף קט׳ ומגדלים אלף
עמודים חודים׳ העשרים ומגדלים ולכ׳
גבוה שכן מונה ויקרין רבה יש לו ז
רואין קמריות של מרמל ושן מונה כר
קפרין אלו וזה עמודים הללו קמרין ז
הלעלה וכסיסיות של ומעלה והן ז
מונינע כך מונין פרשיות מרשות
לפנים ולאחריהם׳ טפי גבורות פירוש
גנות׳ טפפות כמין שירין תוספת ז
ונראין ודה ומדה כי יום כגו המורה
ומוסר שירים נבנה ולא יודע׳ לישני ז
לשון ונלינה בינות מזו מור היטב
שזה פירוש עיירות מזו ואות העיר
שזה טטפריות לשון יוני הוין׳ ומד
ומינע כליים ירושלמי יון׳ רבין ד
טטפריות שככם יוסור לשלו ד
תחתיהן ונראה שהן ורן שהן עשוין

מאפירים ומספים לקרות יוחד ומעה ז
ויוחד ונפה ועוד לשון טט פון טט ז
בכתפי שדים בשיר ותדירות יוונית ז
מוז ונעף הקנותני מזן שקניתני ונזיעי׳
יוער לחזון של המער רסוסות׳׳

את השם הנכבד

דסת לירוה

את השם הנכבד והנורא שם יי׳ אלהינו ז
ואהינו לשון יודעת שהיו יודן על פי
העולם מזה להיותו יש ששו וידע
לפי ומעשין נקרין יוצא הק׳ הזיו מזה ולשם
ושמו מזה לו להיותו ולשמיו יוכיע
רב טוב ומפעולתו רסת׳ ומי רב טוב יבינו
מזב טוב שפעות מורי קדם המונה כמו
ומעולתו להק׳ שכתיבה בריא עולם משבל
ישר׳ כמפרת ואוכם עולך ותכיען בסורה
רסת׳ בה בי עולכם יאלוכי שאמלה ונתכת
ולכם מזוך ומניען בסידה רבת׳ מסוה
יסד יורין מראשית קנה תורה יינו׳ ז
כמוה מוריה התורה תיומר והשיבה
שהיין מזה והסורה יום יודן עולם לזה
נבראתי ולזה כתבת בי ויאמר ונטה יול
בני ישראל ואינך עשה תורתך פלסתר
ואיר ואומרתם על יורין יסודה שהכל נברא
בתיבור יוחד שנים ואורן ולא יבנה
אלא של יוחד ויוחר חידך ופקיד להיות
על הסע לבר׳׳ גוסד ופקדה קירה רבת
המוזרה בוים עליותיו׳ שבמין תקדוה
קירה רקיע קנבה העולם רסת׳ יודי רקיע
בותך הוים מקוריאי יו רבת׳ ישראל
ומקוראי יול הקדי מקוראי אליו ומקוראי
שלין קוראך עולמי אליו משבולי ישראל
גבורת היעבן הרכב מהריו של שהק׳ יסר
יוכן שהייה כמון רבת׳ והאהל והיכב
ומגע גבורות עולם ולוספר בני ישראל
מרידת׳ יב׳ חדשים יב׳ שעות כנגד יב׳
שבטים הכל יסד עניים ומרוב יוהכותם

ב יותר יריען ואחר יותבת יריען
ישר רבת ריען יריען יעשה כיור
כיסים שעינתו מהר ומן ושפטו כנ ותגום
כסיסי שעינתו כסיסיה והשעו ותחת העין
ירידות יכון רבת וזה ירידות המשמעותך חגר
קדושתו שהגר אותו ונקום וקדשו רבתיב
כבדי ירוחי משום סוס ונשענו כמגן אל
היה המקום קדוש

ד גלים סוסות סביבותיו ר' ואלכם סיבב
וכסיות שאל אחד עליהם החיות ומין
שכינתו המין הקיה הערץ רבת ומאירות
על ראשי החיות ירקיע כעין קרח הערץ
האויר רבת כמוהו שורים שפיה והרקיע
חוקו ועיקרו מזו ויריעו אות פני הזהב
והשכלים לכם לדעת יוחדיו פניהם לעתיר
כאחד הרקיע רבת והפרה הלבנה ופני אותו
של ערקים הרי כשורים השביר גן עדן
שנטע ט"ס וגו' משורים השביר משכור
הארץ נטע וכביר יורם הראשון העבר
ותוש הענויה ומשמח יין רבת יש יין חיים
ומשוזה לחם רבת לחם יסעד לבב אנוש
ופנים והסביר נסביר פנים יפות הכין ט"ס יערי
סעודה ומכה לראש והסביר לכך יעריכין ולכך
והך על ט"ל וגו' והנעות שיזכור לאהעות ומן
העולם כלו מכה והסביר נותן והדיה לכל
ותני אלכם טוב שני המאורות הגדולים שורים
בתאור ובכתר אחד היו ומשמשין בקו ומשקל
מזו ומטהרו והזה אחד עולם עולה אותה מקום
שנ' והאויר על הארץ הנה הלבנה כחלון אחד
ושמש אחד ויתן הכשר כתשר ומשקיעת
הלבנה ומורה אין שני אלכם ומשתמשין
בכתר אחד יוה' זה הך לכי ומעטי אות עצמך
שהרי אין יכרין לכעל הלשון ואין עבירה
דעמד עד שיוה' הך הכיון כפה שורמעטי
אות הירח רבת והטיות לו' ומזה לאין היה
זה הכשר טוה' הדין ויהין על שיוה' והכין
קרבן של ישראל פעם שלא יבוא עוד מכב

כירח יכון לעולם שינה' שיחזע מי יודע
המועדים על הירח שיוכן לו ולא עשו לאין
שכר המעך והכיון קרבן על משר והדס
שחטאו על יוחת סה' וכו' לכך יכון עולם כמשר

ב עשה ירח למועדים פירוש רבת יבדון
שורים פירוש רבת השנה והספרים
כבור ט' ומעשה ידיו וגו' פירים והכוסית סה'
והוא פירוש ושמו הימים וגו' רבר תמהים
ס' העולם תמהים ירך מרון ומים לחיים יורין
של ומסע ט' יחזט ועים חוקים מאור ומנך
לירח וכוכבים יקר כמורך המאורים שהן הסבבים
ט' העולם ומאירין שיוכן כל העולם רואה לך
ויעכלו השנה לך ומשתמשים כראיות נמר דר
יואיעד ט' יוחד שיעשה לו שליהותו ומשתמש
והך ורק כמשר טוב טוה' יורים שהיה ומשה
כרקיע כשהיתה מוה ומשתמשים היה יודע
שהוא לזה שעשיתה שיומשה וכשהלבנה
ומשתמשית היה יודע שהוא יום

ד ריד הירח ומשוכה הך שהוא רוד
מאליוכתו ומשוכה מפי ט' השכינה
שפע יורים רבת כי שפע יורים ייכון ורבים
טוסות ששורים ומעיים יוכבים טובות ומתעלה
דיד עלה ועולה מקרין דיד כראיות כמוהכה
יוה' יבה כי קנה לידידי הוה לי המאין יניפורין
דיוקב מזיין עד קיסוליה ורישי ומשי עד יבית
שוריין דוה' ליה רב יושי המאין דיד הזה רבת
ודיד שדי עמודי ומאיר הזין לאייתן שמקרין
עשו כריח כראיות מודרש ונסבב ט' העולם
שעולו ונמו לתור פני ס' העולם עומד מכוך החלון
וסוגי אותם כבריה והאין ומעלה כל רגי הים
לכך הפרישו הך להיוריה לעשות ונעו אורחה
סעודה לעריקים נגן עדן כמו ומאוחתו אורחות
תמיד נתנה לו לבריות ומשעו כה' כירה ומש
שעושין בה ומשעו' על לבריות סוה' ימרו עלין
חכירים ומאור יכולע קנן כמאוזשין שיקונן
סחורה משותפות זה נותן רואים והרוכים וזה
נותן רואים ומעטים כשמחלקין הריוח ט' אחר

ויאמר עשו רוח לפי ונה שענין רוחים וזה יחיעזהו
כין סעפים הכונעדי ייוסעו יולין הכירות בעלי
תחיה כעלי וריעות וירחו כל יוחד לפי ומעשין :
הסלים עפלו לו הך והתעיור וינוה חסלים גולות
רבת יעקב הכל נהלות בגעגועים כישר שווענין
ווירות לקונם רבת עצם והירות ישר הור הדור
שוחלות כל יושר עליה הויציון וזקנה רבת
והניצי הירוץ נפש חיה לזיעה וגו' והיו ותה
ווקנה להפריש וזקנה סמר מהונות מהררי יולף
עליו ונות סמר והיורים שהסכיר לו ופנים שהיה
חכיב וכל שנכריו כעלם הורר לגמר רבת כי :
בעלם אלהים עשה יות היורים של מיוכיו :
כריכר ומויגו והיורים בעלם כרפוס וכמעשייה
לירעו לו סוה יכניה חימתו של הורר סוו וירדו
כרגע הים ולשון המדרש תפס וסדרן לין ומה
וירדו ירדה היין לין טכסו פיורו ושכחו וטוו
כגן עדן ולהרו חמוה ותהסרחה ונעט ונאלהים
כקשב רבת היושבים בגנים חכירים ומקשיבי
שומשיכים מדבר הולכה וזהו מקשב חכירים
גן ישיבות טרדו שהוריוה כשהוריה וסיה
ויוסל ונען הדעת טרדו ושם רבת ויגרש :
ושם יות היורים ובמזרחית קולטת הגנים
רבת והיתה שונש לעם שוה רוינה לכך
טרדו והקדים לגן עדן ושם שכב ווילון המחה
וכן ויגע בקין וישב על קדמת עדן ומזמור
שיר ליום השבת כרוית נכר רב שהשבת
נתפלל עליו ורינגו לכך פתח ומזמור שיר ליום

ב יין סמוך לך יודתה רבת מי לו ירינך
ונלך הגנים להיומר ליומר עליו לשון
הטיבה יוחת כמו וי' היומרך היום רב וחוללו
כל לפי ששומר שבת ממחללו והם עונותיהם
רבת כל שומר שבת מחללו ומחלל לפי שידעו
שומרין ומחללו והייב ווי ותה לכך תפס רב ומחללו
מתחלו ותחילות שיתו חרת הדין לחרת רחמים
וכיון תשובה כדי שיוסלו לעמוד רבת מטרם
הרים יולדו וגו' ותאמר שובו בני אדם וקנגד
כנגד כל יצירת בראשית הרלוה לאדם לשוב

רבת ועתה קן ישלה ירו ויוחרו רחוקע שרוזר
לו תשובה רבת ועתה ישר הה' אלהיך וגו' לכך
טוב להודות לה' ולומר שהחיו וקדוש והפכן :
כתשוכות ישעים להחיותם ולהיעניקם ״

ד ריר זה יומרים שנקרין ידיד בריות
מדרש זה יומרים תימה הך לימרים
שהיה ונתפלל כבית המקדש יוה' לו זה לידידי
בביתי בהררי קדש יורין ישר רבת שיר יסודתו
בהררי קדש השכמה המוליט רבת הדיו עלין
המלך שנקבים סלם והמוליט יוכרחם עליהם :
רבת ויוני נסכתי מלכי ידידי יצחק רבת יות
יחידך הטלו עשהו עולה סלו רבת והעלהו
שם לעולה והוט המשולשה יעקב רבת וחוט
המשולש לין במהרה ינתק שהיה היה יקבל
שלישי שעד יעקב היה העולם רונה לספסל
של שני קנים ולכך נקרין יעקב הכל מלותו שידן
ימולה נגדלה זה החכל כב חוטין כי יום קב :
סטוקה רבת סכותה לריוטי ביום נשק מונן
שעשה לידכע וליוות ידיש כיון עליך הקה סין
עליו ודרך כבודו והגינו מדרש ויעקב נסע
סוכותה קרין שם המקום סוכות על שם :
שהסיך הק' עליו ועל בנו רבת שם ג' פעמים
סוסת שהסיך עליו ומפני לכן ועשו ולילפי שירין
יוהרין במדרש ״ כידין הכותך שותל וחנטר
המעטר רבת כשתולי חנים שהרי ולוכחהם
יימו פסולת ישהגעל וכן ויצחק עשו לכל
ויעקב טלם שליונים והמזינים ומשל לידין
ביזה שומר על ומעיין מיזה ופירותיו מרים ומתוך
כוזר לפיכר כי יום שיהיו שתלין סוחתו המעטר
רבת עטרת זקנים בנים ״ על לשון המסבב מזו
עטרים יות דור וכמעטרה המוקיפים יות הריוש
ומיזב יוהכנים מהמעשה לבנת הספיר כל יוזן
שהיו ישריל משעבד המור ולכנס הייתה
לבנת הספיר לפני רבת עוו יותני כינה נטר
כה' שומר יות הדבר ומחסה ולמסתור ומזרם
ומוטר רבת וסוכה תהיה לצל מחורב ולעבד
כה' שהיה מיימן מזרים שמשוקים מגנ

כבוד כשהיו רוקדין עליהם ומלומדי מלחמה ׃
חיצים ורומחי מלחמות וחרם ונערים רכבו
בהן ורתמות סוסים ורתמתם ומומר כשטעמו
מוטיחות עלו כים והעביר ישר' בתוכו ׃ וקץ
פרוס כשהגיע הקץ שדיבר להן וחסרו
ליומיהם בבריות מן הספרים ולפני ד' ומלות
שנה רכב' יותר הרבה בהמון והסירן והוין
יומיהם לא מצא דרך יורין יסות יראל. הימות
ומפי זה יות זו סרירית מוכות ולא מצא יהי'
דרך יורין פלוטכים שאין מהם עמוהם סיך
בשר ודם ומשלש ונאלה כתוב יי' כי הפליא
חסרו על זה יערך ומה שהפליא חסדו ליר'

ב יותבה יתירה ומזהבתם ורינם ובחו
כם התהלים ומשורת הדין התהלים ׃
שמם טה שותר ולכם טה בקהל רב בתוך עם
ישער טה משוחד ימדה שהגדיל עם ישר'
המשירה כעשר ליותורה סילוי חסדי יי' ׃
שעשה עם אבותינו ולעולם יעשיה לו לזה

ב נהג עולם תלויד טוען פנים עלהד
ומספר הירך התהלים השורה שור
הדין ומיותבתם והם מוכלות ויי' הולך ולפנה
יותם ומהג עולם הוין שם עבר טוען הנר
ולפני יש והדייר לו פנים הנה הוין והדין ׃
ומעלו כדיות מקדושין רמים שהעבר
עשה לתי ושונה כהן מחזקה ומרחיע בבית
המרחין ומעלו לו נשלו ומלבשו ומשחר רם
והכפנים והעבר ומשוית המחוין והכנס עד
שהכניסו לבית ולוע ובל ידיו רבים נגית
ולרירך גם ימנע שהרב יותה והיורדן הם
עסריך יי' הולך ולפניהם יום וגם ולילה בעמוד
אש והדייר והם הרי הרב טוען פנים המעלו
יתעלו לא כעקה הלכיש שמלתך לא בלתה
מעליך ומורי סיפרי שהיו לבושיהן ומעלי'
שהכניו ונערים גדלין עמהם כל טכסד
שהיו במדבר וכשהיו הולדין ומכונסין היו
מעי כבוד מגדלין אותם ומלבין כחדשים
הרי הרב המעלו והלבשו ותלמיד ומרחיען

כענני כבוד ומשמר רגלך ושמלתך בליך ׳׳ על
ישמר ימותך ובליך כסיפרי דין היון שהרב
ישן והעבר משומר ומזן יותה ישן על מטוך
והמורה מפתחך ויותה שומר ומן המדיקין רגלך
הנה לא ינום ולא ישן שומר ישראל ומכנס ולהכין
אל היורין שהכניסם למקום ומיוחדם ונחלתם
ומדרש יש נתת לריייך גם לרכות הריות
ומען הנס שתעשה לבניהם כל זה שעבר הן
ליעקב קיים וכמו הנה אנכי עמך ושמרתיך
ושמרך בליך ונענתם הנני ממטיר לכם לחם
מן השמ' ובגד ולבוש שמלתך לא בלתה מעליך
והשיבותך אל הירדן ׳׳ גם ורגלך והריות
יומות משי ובל זה הן עשה להריות גם ורגלך
ליומות הירדן משי הוין הירדן משיה כרי
שגם הם יכבדו את ישר' שימותו ויורדן כל
הירדן כברם אתו לוט שכן נחת לכבוד
והרי שיעבור קושי לא ראו להם שימעו ׃
ומכבדים אותנו אלא שהן משעבדים בנו בפרך
ובקושי ויותה יי' נתן כעדי כבוד ומרים ראשי ׳׳
דור הולך היה אנה רבים אמה לנפשי אין ׃
ישועתה לי עוד ויותר שהזירכתו לגאלתי
ואני מתהתי עד שהגעת מעדי כבוד מושיע
המעלי כשיקלו והרות ראשי בועשו לי ׃
ומדרש שתתן גם עתה ומרים ראשי לעין
כל רבותי חנם מוכרתם ולא בכסף תגאלו ועתה
סבותה לראשי רכת' סבותה לראשי ביום
נשק נפסיך רכת' בבותות המשמרי את בני
ישר' ותנו אור מטליות עלי ביום נשק
ביום שהיו משירין אומלוסי מלחמה סוכים
ורומחים ולורך על ישר' והעבים היו ונקלים
אותן שלא היו מוזקין לכך והיו דין שלא
ידרוש תהלות סובתך שבחך מזה סולה
ומרומתך להשגות רבת' זה לי לרעייתך ׃
מסור תכירי קהלות מסגות טובים שבקהל
חסדי יי' אזכיר תהלות וכתוב כשעיה כעל
כל אשר גמלנו יי' ורב טוב לבית ישר' אשר
גמלם והניסים שעשה על אותם גאולות

הסדים אומר תהלותיו ואלו הם החסדים

מ[illegible] עשה ירחות ומעמד והכוכבים רמז ואומר
אור יאות לזרים ויאות עמו והמם לשון
ומעם על שיראם אותם ירחות מזו ותדי
לכן ירחות וזה כת משיל כן והכוכבים תשי
ומשיעבה יושלותיה עדידה שפיו ומו
מקליהם וכן בסוטה מעלה יושלותיה יחב
עליה סי עלה סלו ערב רב ושני היוריעית
שכהם כיוצר דיבקים וזהה שהן ויתגרין
ומדבקין עם היושלות ומספרין עליהן סוו
שלום ישנ ויתן ומדבקין יחד ריח ומר
ומתוך כפסוק עם זו ישר רמז כהן עם זו
יענית לו בקריו כשוני ולכסדי מריותיו כדי
תהלות יספרו סלם יחד גדולים וקטנים זו
כנה יג וכן יג שנים ומעלה חייב כל הוריע

ע[illegible] עי כמוד עטר סיבב כמו עוטרים אל
חד וכן עטיה שמקפת את הראש
כך הקיף ושימע עלי כמוד יהמי עדיקים
שהן יורמים ומוהדי עולם ורוזו דפעמים
סוכות כמו לפיכך עבית הלל שבע יועדע
עטרות לקשרנו במדני מצות שהושיבנו
בסוכות שבעה ימים אלא הלל שבעה ולא
ולא תזרנו שום חג יותר שאומרים בו הלל כל
לבד והסוכות כעו כל יושר גלוש אין מרעים לו
וזה שנו אותם כריות כפסוק יוה הך כבי
הין עשין סופה ו כדי שיהיו עכרים הנסיכם
שעשיתי לכם מהדר ולעש ירין אותם גמולים
לי יוליו מרעם לי שני כי בסוכות וגו פידר
יוכיסום וזה ומשה שהסיך והגין על ישר ממו
ומפני הלשון תמס אותו שם מסובות כפיות
של הך אין כל טובו עם ישראל סריות כפסוק
על יחזת כו וכו סוכה כמלה ומכיפות ולקוס
עליו פעולתו והוריע רמז והוריע לבני האדם
גבורותיו ולמחזו על כן כבית תפלותיו וכר
עשה ונפלאותיו וכל פליו שהפליא עם ישר
יעה ועשות כפסח וכר מעשת כחג והשן
ירעו הדורות יערך אותן ופעלי יעריקעולם

פעל שעשה עמו שכמו יוסדיר רמז לו

הישועה על עוזך מסכך סלה כפסוק רפוכות
יוה ישר לפני הך ימעו של עולם שלך הויו
לעשות לנו נסים וישועה ועלינו לומר לפניך
שירים ומזמורים יעפה ושוקד הך חפץ ואינ
ומזהר סוו כי שוקד אני לחכות ישר תדיר
ולמען ערכו צדיו תורה ויאדיר מדרש ושל
ולך שריגה ליתן ליזהר ולגבונו ומתעת טוטת
יוה יום כך יתמעו היוהרים אליו יומסע כימר
גדו לעשות רעני ויוחר יופיע שמי כך הך
הגדיל תורה ונעימות לישר כדי להעדיקם ולהוד

מ[illegible] ותשלת של הך שהויו רר מוזום
והתעודעת יוד כשימת ומולאכתם לעשר
והיה אלוהך סהליוסף ראשים כשורון לעתיד
יעדיעתו יריה ולכע ומהלכתו רמז ראו הליכות
אלהים יו כקדש הריתך כמו ושעבר סהר סיני
ט יעדיעת לעדיד כשיחרש שעור תורה נטע
וגדיה עם הולך מלאכתו ישבו שם ויוה כמר
יב ירלו שמזהין של צדיקים שמלך כהן
מתהלות יעריהו וכן עתיד ישבו לפנים ומחינ
ומלאכים רמז כמת לומר ליעקב ולישר מה פעל אל

ק[illegible] מישת הסיר הקן ומשה יכינו שנקר
כי טוב רמז ותריו אותו כי טוב הוא
זהות וראש כענין היום כדמי לעיל ראשון
ומען הילכות חג כחג ולהטוב לשון הטיבה
ודבר זה כענין וזה טוב כל דבר כענין טוב לפרסם
ולהוריע לכל ראייה ומות ומדיחת אוהב
ניסטרים כפסוק יוה ר יוכו כי מתכין ושמי
לקיחה אותה לאר שמר לקיחה סריגים כל
ולקחתם יוגדרת יוחב כמזה הדית כד הכין
יזו כה ונעי והיין עזרה להם כבית הים
כבית סיחון ועוג ולא ומלכים ולב לאחרית שפשו
עוזר ליורם כמוה רדים על יוחת כמו וכמו לפניך
ומשה ומהדיר ולקחותם והזו נסכונים להכין מה
שכרם ילוה ומעזרה תפלותה רמז ויעזור
פטיס ויפלו מרכוע ומזמורים כר ויתן טולב
ואחרית והרים ועכבה יורבע קטני יורין והוה

חכמים כדרש בפסיק' על ר' חנין שמלאכ שהן
קטנים מעני המאות והמה הגדולים מאיות
שביעי חדש הכיני השביעי תשרי וכו' ז
החדשים ושמעות כריות בפסחי' שביעי
על שם שמועה ששמע הק' מאברהם בהר
המוריה כי נשבעתי ולכן חדש השביעי ז
כיהיו דשבועין מותנים רבת' כיה הדית
כתג שעלה בו ירחני עולם הזכות אמהות
והזכר שבע סדיות מחגים ראש השנה
וכפור וסוכות ושמיני עצרת ומל טובות
מנוחות כריות בפסחי' נסכו ולכל כרי ז
שאומר לכם הים מעתו מעמו ולכי לעיר
רוחות וטללים רעים מורה הים רבת' הורי
מורה חיים מאורית כמו ואת אתן ירעץ
ודינתה יאלן משיר ירנן שאלכיתן יוע
ידעין שכינתו ישר' ונהרתו להיים רבת'
עץ חיים היא חיים קנה לאלב ושובע נז
שמחות את תקרי שובע אלא שבע דינות
כתג' ר' חנין שמלאכ וסוכה ושמחה וחג
שבוה חכים להכלו מלך ״

מלך משפט הק' שהוא הלך יעמי'
הארץ יסודו יסוד עולם שהוא ז
עולם ומתמוטט כל ראש השנה פן יתהיים
כליה ומשליכם הק' כי אלו ומעמיד יסודו
רבת' ארץ יראה ושקטה בתחילה יראה
ולבסוף שקטה אחר ירנע לאומות בקיומם
רבת' אחר ירנע עני הדער כי בא לשפוט את
הארץ כהוסרם אותם של הסנם ומה ונתכי
הודו לי' כי טוב כי לעולם חסדו שעושה
טובה וחסד עם כל בריותיו ורחמיו על כולם ״

הי יכתב ראות לעם נברא רבת' הרסנב
לדור אחרון ראה בפסיק' ורש שהן
ודל שנים ועם נברא יהלל יה שבריאתו
בריה חדשה לפי ונשה והדיר לישר' ליקח
לאלב לקלס להק' ושפיר מה שפרו ומעשיכם
לשמוע מקול תורה ולספר כל נפלאותיך יה
ר' זה הלל שיש בה לשעבר ויש בה לדורות

ולאמות המשיח ולעתיד לבא יהות טוה וכמה
טובה ונפלאות תעשה לנו לעתיד ירושלים
מעותר ותדיר ומשפלת ישר' השרין כיופיות
וכת' ביום ההוא ירקים יות סוכת דוד הנפלת
וזהו ירושלים וכת' כי יהיה לך לאור עולם בירושלם
תהיה פליטה וכת' כל המותר ונמצא קדוש יאמר
לו וכשרידי קודיוה רבת' והיה שארית יעקב
שהן שרידים יאמר יי' קורין ונגנו יהי עבירת
חופה ענפירת לשון עבריו קדוש קהליה ולהן
שם הקהלים רבת' ישר' ובקרוביי והמונו
שעתיד הק' לעשות לכל יערך חופה ונ' סוכות
רבת' כי על כבוד חופה ומכון הר ציון ומקראיה
רבת' וברא יי' על מכון הר ציון ועל מקראיה ״

מי הוא זה יעלה ומאותם הופות
שיעשה להם מכון הר ציון יעלו
בגן עדן להדות ולהתכלו פני שכינה יראה אל
אלהים בציון ההודה כי מגן יראו בשוב יי' ציון
ויאמר ביום ההוא הנה אלהינו זה קוינו כדכת'
בסוף מסכת תענית עתיד הק' לעשות מחול
לצדיקים בגן עדן וכל אחד מראה עליו באצבע
ויאמרו זה קוינו לו ונושיענו נגילה ונשמחה
בישועתו ״
יאמר לשמחת תורה
אשרי העם שלו
ככה ידוע ישראל ולפי שסת' בספר תלים ז
יושרי יושבי ביתך יאלו יושבי בתי כנסיות
ובתי מדרשות שם ביתך תדיר ונשו וסומך
ליה יושרי העם שככה לו וגם היום מסיימין
לישראל התורה ומתחילין אותה ולכך קורין
שמחת תורה ונשו לאדם שאומר ספר אחד
או מסכת אחת וכשמסיים אחד עושה משתה
ושמחה כך עושין ישראל כשמסיימין את התורה
אף עושין שמחה בינתם תהלה וגדולה ישראל
מכה לשון המקרא תפם ישיו ברכה ומות
ועדיה ואלהי ישע התכך כשה ובמורין ז
מעכה ונשה יכנע שהיה בארץ גם הוא כמו ו

וזאת הברכה אשר ברך משה עד׳ ומרבות
שנ׳ ואתא בירם משה לישראל שנ׳ וממגד שמ׳
וטל וממגד ארץ ומלואה״ כשנות עניו ושם
שכינה זו שכינה של גאולה שנ׳ ויקבר דוד
עם אבותיו כשפנה משה שמרו עמו וזאת
יום ההוא אמרין לאלפי רבבות אלפי ישראל
שנ׳ סוכה ה׳ רבבות אלפי ישר׳ שאמר רות וכו׳
ומה הדברים לשמור דבר של הק׳ שהיין כתו׳
מידע של הק׳ שכל ודבר שמו׳ וזה לגבי
הק׳ הוא אומר שנ׳ נשבע ה׳ ביומו ובזרוע עוזו
ויאמ׳ ה׳ מסיני בא ויזרח לדורותם משכינו והתי״נ
מתחילת הדבר כהונה לדורות כלה שנ׳ אדר הל׳

ויאל הדר כל אומ׳ הק׳ שהיו גאולם של
ישר׳ הדר על כל אומות לקבל את התורה
בדורות מכל דעו׳ ואיכן סלם מעל׳ ומורים
מעשו ואינו ואם לא תרצה שנ׳ על הדבר תדי׳
וכן סלם הפיל הכלים מעני׳ כישר שהם קטו׳
כיון אמ׳ הוכב עו׳ גם היכה אדירה הרבב
את השבטים כל אוהב ויאהב קדוי עם שהרי
מנוון לכרו היה והיולד כשיוו׳ לו הק׳ ליעקב
גוי וקהל גוים יהיה ממך עד׳ אמ׳ הוכב עמי׳
אמ׳ כשעה הימנו של אומות שהרירית ויזוח
פנים שוהדות ומסרת את ישר׳ בירם כל הוש
בירך כל עדיקים וטוביהם של ישר׳ דמהו כך
ולא משו ויאהרך עד אמ׳ הוכב עמ׳ שכשע
מתן תורה אמ׳ הק׳ לישראל ויהייתם לי סגולה
ומרגו׳ ותהיו הכבן דבורי הם מאזיין״
דורים ודברין לשמוע ומעשה ישר׳ שנדריו
דורים שנ׳ אסלו רעים שתו ושכרו דודים והיו
ודבריו׳ מעשה לשמוע שיו׳ מעשה ונשמע
השיבו זאת כל הנושה התורה שנדרות זאת
שנ׳ ומי כמם יגיד זאת ואין זאת אלא תורה
שנ׳ זאת התורה כל הנשה לא תשכח ומוע
מהו כמשני אדם יה לא הנושה משה לא
ימוש ספר התורה וגו׳״

ה וכתי׳ ירון כתר להמלך זה הק׳ ביום
מתן תורה אהב עם אלא כה שמלך
כשנמלך ראשם של ישר׳ על הק׳ משה השלך על
ה׳ יהבך ידעו כל גוי ופלך ויהי בישורון מלך זה
היה משנת מתן תורה משמוע אומות העולם
את הקולות הולכו אל בלעם הקוסם ושאלו מה
טיב של קולות הללו אמ׳ להם הק׳ נותן עוז :
ותענוות לעם אומרו סלם עכשיו נודע שיש
מלך בישר׳ עשה נודע ביהודה אלהים ומיד מהם
מגב אמ׳ לשון והדירי מכמשעך ומיד משיו׳
משריו מעשה ונשו׳ והוא הק׳ על כל מעוריהם
מעוה ומלך ביום מאומות שם מלך. בשר ודם
ביום גדולתו שמרואה להיין עשרו ותפארת
גדולתו אז והוא לכל אומן שפרהן כעגן שאת
ויתר יהי לתמהומות ומעשיו ותהדיו וגו׳ ויזות׳
הברכה שברם משה לשבטים כלו׳ יעקב קדשה
לראובן בלשון הזה ויאמ׳ משה יחי ראובן שיהיו
לראובן התמהומות שיהיו לו שאת מעולם הזה
ויתר לעולם הבא ומהו שאת ויתר יחי ראובן
ואל ימות יחי בעולם הזה ואל ימות בעולם הבא
שלא יחסר לו ומעשה כלהה״

ו בר טוב ומנים כמו׳ שמת אחים וכו׳ ואילו
שמעון ויהודה ולשון המדרש תפס הנה
מה טוב ומה נעים שבת שנהלכה ארץ ישר׳
מלו שמעון ומתוך גורלו של יהודה שנ׳ ומחבל
בני יהודה נחלת בני שמעון והוא שיסר שבת
אחים יחד כה תאמר לו׳ ראה האמרתך היום
שהיו ומתכן זה את זה ומגרותו היום להו
משמר שהיו אוכלין ביחד ומהם׳ שנ׳ ויאמר
יהודה אל שמעון אחיו עלה אתי בגורלי :
וזאת ליהודה ויאמ׳ שמ׳ וגו׳ כיון שלא מכה
בר לשמעון ומתוך מסודרתן של יהודה ומפני
יהודה לא מהר ברכה לעמו ומפני שהיה כלו
של משה עולו על שעשה משעים כך כת׳
בימו דלים עד׳ שמע ה׳ קול יהודה תפלות
דוד ושלמה ואסא ומפני הטעים ויהושפט
ומפני המנוכים והדקיה ומפני סנחריב זזהו
שיכר ומפני מגריזה היו׳ ולו משמר ולערץ
של יהודה ולכך סמך יהודה לראובן ומפני

ששניהם הורו על קיבוץ ועליהם הסכ׳ יחו׳
יושר הכו׳ אמרו ולא כאחר שהוכיחם ופסוק זה
ולא עבר יד מקומם שכן כאו׳ יהודית כא׳ ואפ׳
קיה׳ עד פזות יה׳ ראשון יחד ופסוק זה עד
יונה יהודה יחד הסידין ידיש עיור ורמזו׳
של כי שונו יהושע וכיוצא ינעין כעלרו
מודם שהיו ישר׳ לא היו מוזין מניהם והם
היו מוזין מניהם כסיות מוסה ויוונן דבריך
טוב׳ לא נתלוננו עם שיור המלכים ויוונן דברי
היוונן כדבריך ׳ ועלם שית בכית דבריך זה
יוחנן הכהן ורעו וחולי יוה׳ תחויך ויוחרין ׃
שהיה עשוי יוח הידורים ויוח התקוויים ״

ס וכ כשער הוחחנה כקוונן ומשה שנק
טוב של ותרין יוחנן כי טוב כשער
הוחחנה ריון׳ ורי ל׳׳ יול׳ יוסס הסידין ידילו
מכ לר׳ היוון׳ ליזכיו ולידונן כר יוה׳ ומשה רכע
היוון׳ ליזכיו ולידונן לין רידוחין משהטיוו ׃
ישר׳ מעל׳ ריוזורתי ורי ל׳׳ יול׳ ורד מוסש
יולין ט׳ כמ לר׳ רימויתים להיות יויש יות יוכין
והדין ורישר׳ יוו יוהדין והיונו יוו יות מן כתו
וכן עשו לפרש ומש יוכיו ריוהדין יוכן מע מ
טהרי לוים הם ושכט לוי לין חטין יוחד והם
של ט׳ כמ לר׳ ׳ יוולין פיוו המיוחד ומזוב ׃
ירילו הלוים שהיו ומשוררים על הדוכן שירן
מזרוות נמר ווקזוב שלין היו רוינן לשיר מוחו׳
נמר כרלות׳ כיוגר תהלים על נחרות כמו שם
ישכנו משהקלה נכוסר נמר יות ישר׳ קלות
וכיוז על נחרות כמו יוה׳ והם נבוכר נמר שירן
לע ומשיר ינין יוחה הלוים ידיך עשיר שיר
׳׳ ביורוות נמר והיו משכן יות יוכנדליהן ׃
שכחן יוה׳ השיר ׳ זוהו שיסר שירין כוחו׳
נמר ועקזוב כמ׳ ריקזוב כן הלוים להסדין יוחרח׳
יורן משפטין ליעקב רימויים הם לחורות ׃
לישר׳ של׳ ורי ששוור מרתו ועיור פקורין
של הק׳ ריזור והחריוה ולוי שירנו שומרן
ולכבי יוחנן כת יין ושמר יול תשות וסוזין
ליה ולחורות יות כמי ישראל ״

כ קדש ומן כמר מהכהן כלוה׳ קודם
שהכריו ומשה שכט לוי וישר׳ שנקרין
מן כמר של מני נמרי ישר׳ שיוה׳ לו והברכות יות
הלויים והתוך בני ישר׳ והיו לי הלוים קדש ׃
קדשים היות גורלו של ושוהיו יות המשמרת
׳׳ בכפלים מן עומד לעריון יוכל כשיוה׳ יוותן
פסוק והסרלות יות הלויים יוו ידילו והדיקו כפלים
שהיו להם עדי וקדש והרכה והתנות שהיו ׃
לישר׳ מרך ׳׳ הילו טוו וישר׳ עושה חיל והתקנו׳
יועה כניכסין לפי שריוה ומשה שירין לשכט
הלוי נהלוה עם שיור שכטים של ולין יהיה ׃
לכהנים וללויים ט׳ שכט לוי חלק ונחלה וגוה׳ לכך
יוה׳ מרך ׳׳ הילו יום יורן לו קדושות מרך ממסין
על׳ מרך ׳׳ הילו היו ומשה ריוה ומשה שעתירן
השוחמלי וכבן להלהם עם יוחכם ונתפלו עליהן
לפי שהן ומעשין שנים עשר עי השוחמלי ריוונו
סגר סוה רכבות ולכך יוה׳ מרך ׳׳ הילו וכתו׳ והחן
וותניים לשכין כן מדיפי גמוני בית המקדש
של וכן מדיפו שכן זה היה כהלקו של מני׳
היה בית המקדש יולין שעזון עשרים ושלש
יוזות ומן עיטם ושם היה רעפו של הדר
לעיתו כרלית משהיטת הלין יוורי עמדי כה
פירותו ומשום רכות וכן סדיפו שכן יורן לך משור
יותר ומדיפו ולכך סמוך כון סדיפו ומשום
תיות סגר שני הקדשים וכן הפייט יוסר בין כתפי
גמוני רוחשו׳ בין ריושון וכן שני גמוני זהו בית
המקדש שהוא גמוני של ישר׳ ומקום שירות
לוויי וכהני שהיו משרתים בו ׳ וזהב יוהולך לשון
תה׳ תפס הרחכי ומקום יוהלך וגו׳ ׳ לבמוזין יומר
ידיד ׳׳ ולפי שמטבל לוי מעבודת קורבנות שנים׳
ישינון קטורת כלוכן וסלין על והכחוחנך ושל
מכיון כמנין בית המקדש לכן סומכו זה לזה וסמך
יוסף יוחרין שיוש הוא היה מושך שילה שכמו
כחולקו של יוסף ריעש ומשך שילה ולכ שכית
עולים חכיב ומשילה הקדים כבנין ליוסף ״

ב מרכת שוים והחות נסוחן סת וזה יוסף
שכרס יעקב ומרכת שו׳ והחות של

מרכבת שנ' ומעלו ומרכבו תחתם הכינה ארגמן ואם
ואל היות מעורבת שלא היה כעולות על השבט'
ארגמן ואמר אל טוב מראיו של יוסף מעורבת מ'
כל ישראל זהב ומרכבת ליוסף ירו' ומרכבת
ארגמן כלו' ומרכבת של ארגמן ויהודה וארגמן
כל השבטים מרכבתו של משה ומע מרכבתו של
משה כי הסה אין ימות רכות של יוסף אין
ישפה השן עמה זה הלשון שהמע עמה
ואלשב היע יוסף ידרוש שנהיות זה של
יושה שולדה תחת מעלה נהיות זה כרכב
מספר ומשנ' לשורך ואושה זה ונברה יומרי
החליקה כל יודעה הפרש מזה' על יושה הוותה
תחת מעלה ולשונות לשון תשוריש התגוש
לשון רישי ומוגד תכלות שוש שהשהש
המותכות את הפירות"

ס ווך יימר והחיור והיורס מכותן של
ובכש יות יינר כיוסת ירחכו והחוור
על שם שכבת זרע שהוא לבן כלו' שאין כמש
והחיין שכבת זרע משכבה והיורס שכיבה
שכוה יהין לו על שנקרא יורם שנ' יום יהין
כשמים משלג ועוה' וכת יום ייזרעוו כתולע וע
ומיטת זה פוח ורועו והזהב יוריס שנ' ויפוזו
זרועי ידיו מסות ותשב כאיתן קשתו שכמש
את יינר ושכבת זרע קורא הוא קשת על שם
שהזרע יורה כחץ וכה ופוזו זרועי ידיו יין
נתינת טעם על שכע שנתן פרעה ליוסף ורפוזו
לשון זהב ומופז עלו פוז זרועו כו' שפירש
רבותי שיינוו הזרע ובין ירנכשודיו ייצר וההג
לקדם לשון הה' תיער שלום שלום כלו' יהי רצון
שינעת היך מטלותן ויחתוהו ומראש הרי
קדם כלו' יורש תהיין ומכורכת ומראשית כמש
הפירות שהיריה ומדרינין לכשל הפירות
לכמר יותם על קדקוד נזגלות מזה על קודך
של יוסף שהיי ותה מזה שנ' ויוסף היה יפה
תואר ויפה מראה מרכבת של טוב תמיו
תכולה לראש יוסף ולקדקוד נזיר אחיו ז
להשפע לשון רבוי"

פר שבט נחלת חלו זה יוסף שנקרא
נכור שורו נזה' והיה עלו פי שכם
מרכבת ויוני סתרי לך שכם אחד על אחיך היין
המטה שיטו כמו שני חלקים ושכם לשון חלק
הוא כו' לעבדו שכם אחד תחת וחהו ייעמ
החוזן שנטל הבכורה תחת ראובן שחילו ז
וכולו ייעע של יוכין והחוזן מזו הכינו יול ז
יופהם יוכיכם ויול שרה תהוולכם ועד נחל
כהוש גורלו שהוא הנחיל את הבכורה עלן
שכם יחד העיר נפלה בגורלו שנ' ואת עצמות
יוסף קברו בשכם בכור שורו הדר לו יש מכר
שהוא לשון גדולה ומלכות גם יונ' מסר יותנהו
ולן על ישר' מלך הרינו ומלך הוא יהושע
שמלך ומינרם שורה שור מזה קשה כלו' קשה
משור לכבוש מזו עולם הוד עמו ליהושע
שנ' ונתת מהודך עליו יפרו ירכתו והרכו ית
יעזה כלו' הוא ומכה כעזהות ירחה זהכין
עמים זה [illegible] ישע שנ' ומבני יששכר יודעי
בינה לע[illegible]תים שהיה ראשיהם ומאתים
ראשי [illegible] סנהדרי כלו' רמון היה ומכה
כפרקמטיין ומוכרין הון ושמו יששכר
ואין עסקין בתורה ולזו שיסר ומכין עתים
להם קצה שהיו ולומדין מלהה' של תורה
שעשו לקצת סרוג' יום ירך ותורה יורן קצה
ענו להם קוזן עיבין להם ומוש שהיו ז
מוכרין להם ומזן ראות ייצוח משם
שיששכר שווה הזבולן שנפל גורל נחלתו לחוף
ימים והיה לו מוכרין וזהן כך ישוה זבולן
בצאתך בפרקמטיין שיששכר ויהיה מחולתו
לזבולן יותר שהיה כופר לעלו' לפיכך הקדים
זבולן ליששכר לפי שתורתו של יששכר על ידי

ק כין חולון ספק היכיוו על זבולן כו'
זה כלו' קרין החולון שכהולו של זבולן
ספן ושולין מוהכין סחורת מוכסת ומלוה
זבולן ותתעם על הרוכו וזה טעם זבולן על
חוף ושכבו למות ושום רגמתי על מרומי ז
שדה יונ' זבולן לפי הך רמז של עולם לאחי

נחלת ירושלים ול' נחלת יהודה ובהרות שנ' זה
יזכו ישכון יעו' או הק' כמו יעריכו לך על ידי
חולון שנ' וספוני טמוני חול' תמצו רב יוסף ׃
ספוני זה הולון ושולה מן הים והרים וינכמו
כרוזי תכלת ומוכר כרוזים יקרים' טמוני דזה
טרית חול זו זכוכית לבנה והחל של זבולון היה
חשוב ומשיור חולות והיה מוכר מדיני יקרי
וזוזי זכוכית לבנה יעו' או רבינו של עולם וזי
ומודיעני על דזות ולית לי רגלים שכל הנגוזיין
ישלם בלא דמים יעו' או הק' שם יזכחו זבחי
צדק ס"ל הוא כדרך שכל העטו' מתך שוה
פרוטה בלא דמים ידעו ומצאו כמרקמטיין
טום שנ' שם יזכחו זבחי צדק' כמושר גרל
יסור עמלה כן לא יגזו' טום ומתך שלוב
יטול בלא דמים יתגדלו הירגבע ולא יוזע'
טום דזה שיסד הפייט בליוצר ומכסה ׃
טום בל המכסה ומשיזן של החולון הזט'
ויזין שהם ירודים ליקח ׃ בלא דמים'
עמים הר יקראו עמים של ישר'
יקראו ויבאו לירושלם הר ששם החולון ׃
עמו מן הים' על' ספון הירבוין של כסוי
מזו ויספון הבית' וספון כמורו ומתנכד
ומטול כמורי יורדן' על' ספון הוא דבר
חשוב וכן בלשון תלמ' עמים הר יקראו ׃
שבטי ישר' להר המוריה ויוסיפו בל יוסיפ'
על ידי קריאה הוא ושם יזבחו זבחי צדק
מקום כי שפע ימים יינקו ישששט דבולון
ויהיו להם פנוי לעסוק בתורה ר"ל עמים
הר יקראו על ידי פרקמטיין של זבולון תגרי
אומות העולם באים אצל זבולון והן יוצאים
ומנטעטע עד כמו שלך עד ירושלים ורואין את
יראתה של אומה זו ומנהג מעשיהם והן ד
רואין את ישר' שכולן לאלהי אחד ומאכלין ׃
מאכל אחד ולפי שהגוים אלוה של זה אין כמו
של זה ומאכל של זה מאכל של זה והן אומ'
אין לך אומה כשירה כזו ומתגיירים שנ' שם
יזבחו זבחי צדק' ראשית ריוח לו ולגד

וגד שנ' וירא ראשית לו ריוח גד לישול לו חלק
מארץ סיחון ועוג שהיא ראשית כבוש הארץ
ששם חלקת מחוקק שנ' כי שם חלקת מחוקק
ספון פי' כי שם בנחלתו היה חלקת מחוקק זה
משה ספון שאותו הלך ספונה וטמונה ולא כל בריין
שנ' ולא ידע איש את קבורתו. גדוד יגודנו כמו גד
שנ' גד גדוד יגודנו שהלכו עובר חלוץ עד שנכבשה
הארץ' על' כלביא שכן וכו' ליתה כמו גד ולגד
אמר ברוך מרחיב גד ולומר שהיה תחומו של גד
מרחיב והולך לפני הדרך ׃

דן כן ולמעלה מיזוזת הדלת' שכן למעלה זה משה
שהיה שכן אותו לעת של ישר' שהיה
קובר על העברים ולא היה כנע וכן ארץ כנען כי
הירדן מיזוזת הדלת כשריה היא של גד שהי' דן
לפיזוזת ולחלוף גדולה מ"ל שהיו רבים וחרדים וגבורים
שנ' לו ושל' וראש יעזו קודקד מ"ל החניכים היו ׃
מכרים שהותכים הראש עם הזרוע בבכה אחת
וזהו שיסד הקטן הזוע וריוה והגדול שבכהם הזוע
אלף ראש מראש גדודי חיל ולפיכך ראש ושעשה אותם
ומשה לעבור מראש גדודי ישראל שהיו חילין של
משה שנ' ויהיו ראשי עם שהיו הולכין לפני המחנה
בכבוש הארץ ולפי שהיו גבורים רואתם תעבורו
חלוצים לפני אחיכם וכן כמתנגעים אלף חלוצי צבא
עברו לפני יי' וגו' וירא ראשית לו כמפר' לעיל ׃ דום
כו' ואחנותך יי' כי רוא הכל' תבין על ירך היה זה דן
שנ' כי נחש על ירך ועל שושן מו' זה שדרש
של נחש נשך עקבי סוס כך שושן מו' כו' ולפת
את שני העמודים' היה לשון עמודי מ' היה אומר
לעם כמרין עליהם כשם יהודה שהיה עליהם עם פלשת'
ולכן אומר דן גור אריה ולפי שהיה סומך לספר צרכי
והיות גבורים וכן אומ' לפי גד מרך ומרחיב גד לכיון
שכן שילוה הוא היה סומך לספר לבן ומושלו מזרחת'

דן מע ירשן פנוי וחיטן זה נפתלי שבע
רצון שהייתה ארצו שבעה של רצון
ושכיה מפירות והיתן בכית ומשלה ים ודרום
יירש כשלעות שנ' ים ודרום ירשה זה ים כנרת
שהיה בחלקו' ומלא כשון קלו כמו מושר' רצו'

אחיו · זה יותר של' ולאשר יותר מכל ובניה
יותר ראוי' בניו' יותר זו כל השבטים שנתברכו
משמנים מאשר כמו היה רצוי' אחיו שהיו
נותנין מזונות ויפות ויינו של' כרמי היורים
הוין יוכי בן זית שהיו נותנין משירות ולחמים
ומאכלים המושחים מגוזן זית וטובל משמן
רגלו שהיה יורד ומשכת שמן מועין ובן
כיום יעקב ויותר שזוכה להם ״

ך מורך דבורך בחזק הרגליך · זה דבר
ומשה · אל כל ישר' של' ברזל ונחשת ומנעלי'
ומנעליך הבריח פתרון מורך שהם עוכים
שהם יותר ותחלתר ויותר מעריך בן יהו יותר'
וקעותר שהם רוכבים ומתחזקים עליה' כל
העברות היה יותר השיבה · קנות של עזות
כח יהודה כח דבורך עוז ודיבות נפש עניין
חלושות נפשו בן כח ונחם · עיו' ומורך רמו
טובין כל הימים שיותם עשים רעתו של
ויקום יהי דבורך של היורשות יהו רוכבו'
מסף שתהיו ומבורכות בפירות ובל הארץ ׃
יהיו ומתפרנסות ומתנה ומחשיבות מספם
והכם כלו' יושקורט · כלו' הכבן · כלה ונהם
ומפני שהם ודבות יותם לוריגם שבן וכד
והתנה' רכה · תרוך על טוחת גשליך שמוא'
ויותר על מיותכה' מעיין שיוא' יהושע ׃
שיוא' קליכם על עשירי ההולכים הדולה גבע
ירלו יוחות העולם שהעבלין ומשקיכם
יותם · יקור בן התנו' והכשיליך · ברזל ונחש'
ומנעליך · אל תיקרי ומנעליך אלא ומנעליך ׳
טי' ברזל ונחשת ומנעליך ודבר על ישר' ׳
שהיו גבורים ויושבים מעי הספר ומעולים
אותם שלא יוכלים אויבים ליכנס שם ברזל
הם מעורים והעורים טומעלים · ובריחים של
ברזל ונחשת · עיו' מחונה ׃ ׃ ומנעליך יורינם
נעולה סגרים שהויבין אותם ברזל ונחשת
של' ומהריה תריעב נחשת ודורינה של יותר
היתה ומעולה של ארץ ישר' · ודייר בארץ
שחקים שפוך המכשיר ומתהיו הקייט לוה'

ומרית עולם הק' כריו שהוך שפוך · של' פרין
שורים שפיה · וזוקע הארץ כמי' ומחזין כלו'
הק' יוזקע הארץ על הה' שנפו ומחן ומחרוע
של הק' ירלו הרים הדירונים של' הים ריוה
רעים · העני' כל יולך יסמין לפי שיותה יותר
שורים טי' אין כל ישורון דעו' ישורון שאין
כל אלהי העמ' כהק' ואין כמוך עמים ״

ל הגדיל בין דיבו ולכתם שיהיו ידלו ׃
לכתם ודיון לכתם · התמוך ירקיע בניהם
של' יהי רקיע בתוך הרים · יזו והמותם הקדום
של' יקחו הרים ותתחות השנה' יזו והקדום יותר
ויותרים של' הי והדר במעון ודים · ומעונה
אלוה קדם זה הק' שהשחקים הם לו למעון
ומעונה אלהי קדם כל הכסא הנרכה' ל מעולות
השלו ה' במוסף טוב ודורשיהם ובן ומעונה כל'
ומען שקדם לכל האלהים וסדר שחקים ׃
לשכנו · יתר שני ומזרחות הידד לשון תחד
ויופי חיה השריך של' · ישרינו הרים שרץ
נפש חיה · ויתפור נבדד של' ויות כל עלי לויך
ודוקם מעלם אלהים · ויר' והתעודד הק' ייגרו
סי' להחזיקו של ומעשה מראשית היה
מיומר הוץ ומזרם הראשון של' וייאמר
אלהים יקוו המים שהוין ונעשה ירין
של הק' וישכן ישר' בטח בדד לפי שבטכל
ישר' נפרו העולם ״ עיו' בטח בדד כל יחיד ויחי'
יושב תחת גפנו ותחת תאנתו וכוס לייוסף ולשכן
יחד ומפני הרוב ״ יה' שבת תנפש כחזיול
בשריפה הק' לשבות מהלוכתו ואין רינה
לפנו יותר שהכל היה נברין כמו כהזיול
לשון ריגן טוב כי הזיול ״ ויהדש שבינ'
בכתב יקותיאל משין ויושר עמו כל יוד היה
הק' בטי' ומתרומם משותים ויושר ושיכת
עמו ישר' ויוה' אשריך ישראל של ידלו לין
נברין יולין משכלן ״ עמו' לויותר שבדט ומשה
כל המרכות יוה' להם וזה ופרוע לכם כלו של
דבר הכל שלכם · אשריך ישראל מי כמוך ועו'

נשלם הדיו"ר ״

אשריך ישראל

אשר כל בתים אין עמהם לשון זה׳ כל בתים
אין עמהם פת׳ כל דבר בתים אין מחסר ומע׳
ומוך לשון השירה סגו יריכה יופה דהכ׳ כרמ׳
״ זו התורה גלויה ומוכים שנהדריו עט׳
לשונ׳ שנ׳ עושה רבה לשונו כאלו רבה ׃
שרוי ומוכים גלוים לך שכך יופ׳ הה׳ אשריך
ישראל שוך גליתי וזה שלא גליתי ומוכי
השירה׳ דעת אלהים זו התורה שנקראת דר׳
חכמ׳ ודעת היות כוונת ונהם דיבור שנ׳ הן
היום היה כוהר ונהג׳ ובמעט ואלהי׳ ואהם
קרובך שנ׳ ותחסרהו מעט מאלהים׳ דבר טוב
זו התורה שנ׳ כי לקח טוב נתתי לכם תורתי וגו׳
היותר מ עדי עד שנ׳ והיו כהם׳ וכת׳ לעשן יום
יוביכם וגו׳ החלואך סגו ותחלואי והדרי
יחלוהן בכהם וגו׳ עניין יבי׳ פת׳ הנהם ״

ע עם עץ חיים זו התורה שנ׳ עץ חיים
היא ומחזיקים בה׳ ירות ונות ודר׳
גדיגם שנקרא נעמות רב טוב וזה יוור הינפ׳
שנ׳ וזה רב טובך וגו׳ יסרוך עוד זו התורה
שנ׳ ופי עוללים ויונקים יסדת עוז׳ ואין עוז
אלא תורה שנ׳ ״ עוז לעמו יתן׳ ומחזיקים
זו התורה שעושה ומחזיקים שנ׳ יושבך
ודין הירוח׳ שתו יין הסכתי כיון ורק ה׳ ׃
הדיווך טוה׳ כי אין עז חינם בתעלית על ס ׃
ותוהו והכל טוה׳ גם אין ותוהו והכל ריקווך
נכסיו הבכור שרוות ריוקט של יעקב החוק
נכסיו הבכור ומעשך ולדירך ויוסוכך הגרי
שוכותר שיותה טוב ויובוכך הגריווך גם
לך זו הגדולה׳ ט״ו הגריווך לשון עו״ה
והגבהה ס׳ גרם הוושעות׳ מלות ״ מוטריווך
לשון טרף מ׳ בהדריווך׳ שיוור ונעים הריוון
שנ׳ ותתר עיון׳ שיך לחוק לך שנ׳ כי חוק
״ עמו׳ והתריווך לשון תרווה והפושה
לוה׳ שלותה ופוש ונכן הייווות ״

ב ״ זה התפיור ישר׳ שנ׳ יושר בך יותפיור
יעזות ליהוך כורין׳ שנ׳ ותי עמוך
ישר׳ גוי יוחד כורין קשטך והנוע וכבך׳ ׃
יושרך ויעקוב הן עושין יוותר לעם׳ שמוה׳
ויותם תהדוי׳ לעם עמוך לשון עם ויחוהה׳
יה כל ויעיוכך גרוין ויהוך וולבך והדכוה׳
והיות יחוהה גדולה׳ יחוהוך לשון יחוהה׳ ׃
שיתווך לשון ריוויה כמו שותם העץ קך פת׳
וועום תהדיר עו לכו של הקבה ״
יוצ׳ ״

אשריך יוום קדוש מקודשי
השם׳ יושריך ישראל
שיותם עם קדוש כשיותם והקדישים שותן של
הק׳ ויוה׳ קדך ישר׳ עושך התום כנסיו לשם
יוד פעלו הק׳ דווותו של יעקב והזכו והשקו
התום כנסיו לשם כמעך טבעת׳ ווי יהיה לשם
שנ׳ ווי כשוך ישר׳ וגו׳ והיו והייך כשם שנ׳
ו״ הדווייך היום׳ והוריכך כשם שיותר ויותרך
משם וזהו ששמע יותם עש׳ יתוב׳ וכו׳ ״

עם נהלות דשר מתפלות ויושע ישר׳
הם קשורין כיוחע של הק׳ מתפלין
שכורוע משע עם סהושע ביוב חישע סכות
יוכוהם שנקרין יוב וכוסות יעחק שהיה זרעו
של יוכוהם׳ כ״ כטוה כמבו והכריע מבן׳ וכות
שמו לה ופורשו שהוין סוס של המלכות ״

כי דיוך יובך גל יגל כך׳ חיוב יכים חיב
של ייותוות העולם שנקריון גוים רבי׳
כירם מהלעיכך כשהם מלעיכם מלוכי אלהים
גיוותך לירות עניותות יוהעוד ישולך׳ טוה׳
הק׳ יוו כמעריך ידיו ישר׳ שנ׳ חיוב פיפיות
בידם מהלעיכך ידיו ישר׳ שנ׳ רוממות אל בגרונם
חיוב פיפיות׳ יכים מהלעיכך כשה׳ לעשות
נקמה בגוים׳ ישולך סגו ותשולכות ״ ׃
ויכחשו מיוב עודו הגבעונים שיוה׳ והירין ׃
יהוקה כמו עבדיך יבייוך׳ והר קורשך והיוסת
הה׳ד׳ והכייון לקנים ונהה ״ משוי ווהו

מזן הדגמה ותולו שהות הו ונינה עניינם
כקלל ירולו ההיות של מהם ועניניכם ענין
נחשת קלל הדיוק יושר יוורחות כופי ז
הומלל וזה ימין של ימין ומלל יופי וגו׳

סליק

אל להושענה

אל למושעות נקט הפייט מן
הפסוק דכת׳ האל לנו אל למוש׳
וגו׳ רבונו של עולם היה לנו
למושעות פי׳ להצילנו מן הגלות פי׳ שאשב׳
בארבע שבועות ר״ל הן שבועה ראשונה
כביכול שנשבע בנפשו של נשבע ה׳ אלהים
בנפשו שבועה שניה שנשבע בתורה דכת׳
נשבע ה׳ בימינו ובזרוע עוזו ימינו ז
אלא תורה דכת׳ מימינו אש דת למו שלי״ש
כן נשבעתי מקצף עליך ומגער בך דכתי׳
בי נשבעתי יצא מפי צדקה דבר ולא ישוב
וגו׳ ר״ל בארבע שבועות דכת׳ זוכר
ברית לאברהם ושבועתו ליצחק ויעמידה
ליעקב לחוק ולישר׳ ברית עולם הרי אלו ד׳
שבועות ויש שמפרשים בארבע שבועות
אלו ארבע שבועות שכתובים בשיר השי׳
השבעתי אתכם בנות ירושלם שהשביע
הקב״ה לישראל שלא להרחיק הקץ ושלא ימרו
באומות ומחמת שבועות כת׳ עד שתחפץ
ועכשיו ומבקשת כנסת ישר׳ רבונו של עול׳
יהי רצון שתהיה לנו למושעות שהשבעתנו
באותן שבועות שלא למרוד באומות ואנו
עומדין בשבועתך וסובלין עול של גליות
ואתה אמרת עד שתחפץ ועכשיו יהי
רצון ותחפוץ להושיענו מיד האומות
ועוד יש מפרשי׳ בארבע שבועות אלו הן
שבועות אלה רבונו של עולם היה לנו למוש׳
לשפוט אותנו ברחמים בארבע זמנים שבשנ׳
של ראש השנ׳ [illegible] שהעולם נידון בהם
פי׳ בארבע׳ שבועות אלו שבועות קציר
ישמור לנו שהם לפני עצרת אלו׳ שיהיו לנו
למושעות וישמור התקופות מן השדף ומן ז
הרוחות הקשין וירקון ואחר לפי שהן שמע ז
שבועות דכת׳ שבע שבתות תמימות תהיינה
נגשים בשועות פי׳ נגשים בתפלות פי׳ נגשים
כמו ויגש אליהו הנביא פי׳ ותפלין מניעות
גדול על האומות בשועות לשון תשועות פי׳
ותבא שועתם ותתחנ׳ קבלותם דופקי ערך
שעות שדופקים על דלתות של בית הכנסת
בתפלה ערך שועות פי׳ הערך שוער ולוין
כער הוגי שעשועות שלומדים תורה שכת׳
בה ואהיה שעשועים יום יום ושתעשעות
אלו דברי תורה כדכת׳ דברי חכמ׳ ומדרשם ואען
להשעות פי׳ שזועקים בתפלה שתושיע להם
פי׳ להשעות לשון וישע ה׳ אל הבל ואל מנחתו
חוכי ישועות שמחכים לישועתו פי׳ ומחכים
לה׳ טפולים בך שעות פי׳ שמתחברים בך שע׳
פי׳ ביום ההוא ישעה האדם אל עושהו יודעי
בין שעות שעוסקין בסוד העיבור ולהבין ומולדות
ושעות של התקופות להבחין המועדים כתיקון
פי׳ על סנהדרין גדולה כדכת׳ ומבני יששכר יודעי
בינה לעתים והכין שמועות שקבלו פי׳ סעודה
כרי והכין שמועות של הלכה והכין משועות
ומפי הגבורה ויש שמפרשין יודעי בין שעות
פי׳ שעוסקין בסודי ישר׳ בחשבון השנים והש׳
פי׳ לידע דין של גאולה והכין אותם שואלי׳
ובשורות שבשרום נביאים ומפי הק׳ שנאמ׳
נחמו נחמו עמי יאמר אלהיכם יומכי הזו״ן
ועמוכם והירבה ודאות שמוכיחים ובמוזין
יורה על הטעם ההוא שאומר וקץ של גאולה
ספירות ומשמיעות פי׳ השבועות והכנים
לידע ומתי יבוא הגאולה פי׳ וישמע שיאל פי׳
ומפי הכנשים שמקריבים בזאת שבעה ימי
החג על האומות הם ומשמיעין היום״ יעריך
עשעות דכת׳ העד ולכך יכיון יעריך ועשע׳
הוין יגש תשואות עגו תשואות ואיוות פי׳
שיהיו יגש של אומות באומות העולם כדאמ׳
והיה ביום ההוא תהיה המהומת ה׳ רבה בהם

שלש שעות תחיש לתשועות כלו׳ תמהר
שלש שעות של גאולה לישר׳ כדכת׳ והיה
לעת ערב יהיה אור לפי שאחרי היום ויארך
עתים יאלו ערב עד ג׳ שעות ומכאן ואילך עת
ערב הוא ואחר שכת׳ והיה לעת ערב יהי׳ אור
יש מפרשין שלש שעות אלו שלש עתות
שמשעה ראשונה הק׳ יושב ודן שנייה
זן את העולם ומקבל קילוסים עד כמה שלישי׳
מלמד את התינוקות של בית רבן שנ׳ את מי
יורה דעה ואת מי יבין שמועה וגו׳ ומבקש
הק׳ שלא יבוא שיחיש הק׳ להיות לתשוע׳
לישראל באותן שלש שעות׳ וראשון עיקר׳׳

ארון

המושיע שמושיע לישראל
גבור רב להושיע שישועתו
ישועה שהוא גבור כדכת׳ אני המדבר בצדקה
רב להושיע׳ ראוני ואני יהושיע׳ ראוני קצות
לכן תושיענו שהרי יצריך ישועה שאורך קצת
ישר׳ שנקראו טלאים ואותה ימיני עליון ז
ומעיני׳ יכול להשקיע כלו׳ תמיאות להשק׳
כל שיח תדשיא ותושיע לשון דשא כל ומיני
עשבים קורא דשא׳ וגייא כל תפשיע שיא
תחתיו הארץ בשכיל עמות של יורם׳ תגרים
תותיק תותיק הפירות כמו ומגד תבואת
שמש׳ משיאים להשיע כלו׳ ענגים להשיע
עבור גשמים ולהמטיר לעולם החד׳ ועלה נשי׳
מקצה הארץ ולכך קורא לעננים נשיאים׳
שמשם הגשמים יורדים ועולם נעשה בני יורם
עשירים ונשיאים סעירים להשקיע לא משע׳
על דשא יאלו הי׳ מטר גדולים שיורדים על ז
העשבים ומשפשפין בהם כדי שלא יתליעו
פותח יד ומשביע לכל העולם׳ עמידך תושיע
אלו ישר׳ שערים ומקדים לישועתך׳ שוחרי
לשון תפלה כדכת׳ שוחר טוב יבקש רצון׳׳

ארם אבי

המונה זו נשות ישר׳
של יום יום המונה
ושרי טעגלות שמחזקת טיעות ומעשים
טובים כחומה גדולה׳ שאין לך חומה כלו׳ לנו

ומענה להק׳ לשון ראייה כמו ויראו ישר׳ המראה
הגדול והורא׳ מה כמוה ישר׳ דכת׳ ומי כעמך
הנשקפה כמו שחר כמה כמוה׳ וזה מוסב
לכנה שמכירין את הפירות כך הק׳ מכיר ישר׳
והיכה טעה׳ להכיר׳ גולה וסורה ועכשיו קצת
ראתה להאיר דכת׳ זאת קומתך דמתה לתמר
ההיתה עליך דכת׳ כי עליך הורגנו כל היום׳ ז
ומדייה כן המכעיסים שדומה כן האומות ז
שמכעיסין אותה ס״א מדירים מורעות׳ ז
חמודה ודבוקה בך ואותם הרחוקים ב״י להימם
יחידים ולהלך שהיא יחידה כן האומות׳ ז
ומחדת אותה שאותה יחיד מעולם׳ בושה
קצוה ומחדת יראתך כלו׳ אעפ׳ שהיא כבושה
קצוה ומחדת תמהר׳ ומצות לה׳ שמאחת
העולם ומורטים ומכים אותה׳ כדכת׳ עם ממושך
ומורט׳ פירות טובים שנ׳ גולה ומשה רבינו
ומורים שנקראו טובים׳ ישראל משוך ז
ששים ומשתה כשום של הקב״ה׳׳

אבן

שהיא שהיא מונחת תחת
הארון שמונח מושתת העול׳
בית הבחירה הק׳ שכתוב שיקדש להשחית
שכינתו כי גוזן יונהאה בכת׳ ויקן חור את
גזן יונהאה׳ הכיר המונענע קוריו ומקדש
על שם והיעגע לכת עם יוהיך וכריו׳ התם
מפסיק ריב כהנו ונשו ולהך שהיה לו כת
קטנה עד שלא הגיע לירי סיהכן היה הרבי
עזה כל היום שלא׳יוה יתפלו משוך ומהר
עוזה מומיאות וכיון שהגדילה וכלות לידי
סימכן היה היוה אותה ית׳ אין ככודה של כתי
שיורכר עוזה מפיהסיין אלא יועשה לה יופרין
כך מתחילה כי נער ישר׳ ואהבהו מהיעריס ראו יואל
ועכיתי כורין הינרים כים ריגו יוותו ויראו ישר׳
את הים הגדולה מכיני ראו אותו פנים כפנים
דבר ה׳ עוהם וכיון [illegible] שדיבלו את התורה
ועשו לו לווהה יוה׳ [illegible] אין ככהו של מי
שיורבר עוהם מפיהסיין אלא יעשו לי משכן
ויוהר כך בית המקדש על כן יאמר הפייט דביר

המושבע שיו וה לפני ולפנים הר המוריה
הר שמוזמן המוריה יוימוה לעולם והר ירואה
כדכת' ויומר יום היום בהר יי' יראה ' דבול
תפוורתך דכת' מה מתי בית זבול לך ' חנה
דוד ששם יראה חניתו של דוד דכת' יורית
קרית חנה דוד טוב הלבנון דכת' ההר הטוב
הזה והלבנון ועל שם שהתך היה וולבן עג
עונותיהם של ישר' נקרין לבנון ' יפה נוף ז
ומשוש כל הארץ נוף של שם כלה שכן
קורין במרכי הים לכלה נמפי ובלשון יוני מה
כן קורין לכלה נמפי כלילת יופי דכת' הזאת
העיר כלילת יופי לינת הצדק הה' ינדק
לינו בה כדיוה ליו לן יודם מעשלם וכידו
שם שתמיד של שחר ומכפר על עבירות ז
שנעשו בלילה ותמיד של בין הערבים ומכפ'
על עבירות שנעשו ביום ' נוה שיון של
זמן שהיה בית המקדש קיים היו ישראל
שלוים ושקיטים ושאננים ' ופסוק הוא ז
עיני תראינה ירושלם נוה שיון וגו' כומת
שלום דכת' ויהי בשלם סוכו ומעונתו בציון
על שם שבטים עלו עולי כל השבטים ז
שירושלם לא נתחלקה לשבטים ' פינות
יקרת פינה יקרה ששם היו סנהדרין יושבין
ועוסקין בתורה שהיא יקרה מפנינים ' ז
פינת על שם שבכל ופנת בכור והולכת לזהב
טיו פינת על שם ששם פונים כל העולם
ומשתחוים כלפי ירושלם ועל שם הנ' הנני
יוסד בציון אבן בחן פינת יקרת וגו' יבנין
המעיינת בריתת בני ימין היקרים לפי ז
שהן ומעיינין בריעות ובמעשים טובים
ריצף זהובה על שם הלוחות שהיו מונחו
בתוך הארון שהיו ריצפות בזהר ובתוב
בהן זהבתם של תורה ' טיו ריצוף זהובה
שהיה הכל וזהוב ומעיינים עם ישר' כדיוה
יוה' שנושן כן עזרי כת' הלוו יות השורים
ויות הארץ יונו נולו ורוה חיכתן של ישר'
עד היכן נגזה כל הכבוד המורכה הזה כמישלו

רוחק לירוות ולרמז ומעל הכפורת וגבן שבי
המזבים את התפילות שכל פות תולין בו
לכך נקרא את התפילות ''

אערוך

שועי טוה' עמשין
יוסדר תפילותי בבית
שיועי בבית הכנסת שהוא בית התפילה
גוליתי בעם פשעי טוה' גוליתי ביום הכפורים
פשעי לפני הק' והתוודיתי עוותם ' דרשתך
כו להושיעי שדרשתך בתפילה ביום הכפור'
שתושיעני דמר ורחם הושיעני טוה' של ז
וסתן כוטר לנו דבת של יומרהם יהם קנוה'
יומהם טוב מונך שעי טוה' הק' שהוא ז
טוב תריעה יוגן ותפילה של ישרא' ''

ארביה

היודר עמשין ודרוזה
הפייט כל דמר לחמיו
יורה היורה מעסיך וגו' ' טוה' תושיע
היורה שלא יהיו מורות משן הבריות'
מהוזה ומשכלת בדכת' לא תהיה משכלה
ועקרה וכן הוא יוה' ומשלה יוין כהם
דית ומשל ומפירעות דכת' כי ישל דיבך
גוין ונגעם ואן יורשה הוא דכת' כי יתר היורשה
יוכל הנגים ' הוא ומתירירה שלא יהיו קללה
מזונן ' חיטה ומתגב ברכת ויות החגב ז
ולמינהו ואן יורבה ' ערף ומאן מגו הטריפני
לחם חוקי ' גזמר וילק וחסיל כלום ואן
יורבה הם ' כרם ותולעת שלא יוכל ואל
הכורים לקש לשון ולקוש ומגר פירות
מילינו מנו יירש הילינו ' שוכע תסלעם
ואן יורבה ויות הסלעם ולמינהן ' עורים
ונדלות שלא יתהלכו העורים פירותיה
ותשירפן לשון שרופות קדים ' ינוון ורעוי
לשון ינותו כסר חיי ' רחוק שלא יהיו כל
תפירות רוות כמו השומינה היין יום רוח
שיכולת ומכניען שלא יהיו מנוערין ז
ונדיפים ''

אדם

ובהזה ובינם וקודה לשון
כל היקום יושר מקליהם ''

זיו והזוהר והנוגה של יום הקדוש
פני אדונו פי׳ שאת עלי שמחה לו׳ אופי׳ לנגוע
שבורין שמחה ושונה פי׳ שאת עלי שמחה
לו׳ מגיעות שבורין ישר׳ שבת עד הבורין
הנשמה תעבד יכבים שבתם חוכים העצבים
ושקוה שהן שקורים בידעו ולכל המסדיונה
מדינת עכן לבהקדש משור והזוהר לו תדיע
פורים ומעידות עד לסחורה לו׳ ולכן אותה
מסיבות גדולות שבו כסגוונין ידיעות שבחים
פרחים והעבודה פרחי ידיעות והענבים עוזר
שמחים לנשמה והנשרים על ימותי הדרונה
קרים לזרונה לו׳ ורים קרים והמטיר לדרונה
שבו מים ורים כמרים שוטפים רביבים לשמחה
ודי ומטר שיורדים על העשבים ומגדן אותן
ומפטורן אותן שתהיה לזמונה שונונה
המשובת העולם פי׳ שתהיה זו ידרונה שמותה
ודי נשורים תורה על סיומה כדכת׳ תהלה אורין
על סיומה שתלה הק׳ מעשר ספירות סיומה
פי׳ תורה סיומה שנבריות כשכל הצדיקים
ששומען חיפתם שמחיכן אותן על אורב
ושותפין דינם ומשכן סיומה ל׳ לשון סכרונה
שבו כלום כי הורב פי׳ שנבריו משכל צדיק
שושיאין עימין לכלום קטן ומשה דואהין שיאו
ועתם וזה כי תלינו עלינו

אום נצורה

כבבת לו׳
כנסת ישר׳

ששומרה מכל רעה ימיניהו כאישון עינו וכן
הדיו אומ׳ ס׳ הנוגע בכם כנוגע בבבת עינו׳ לומדת
דת ומשמרת לו׳ שמבינה בתורה שבת בה
תורת ה׳ תמימה משיבת נפש גוזרת הלכות
שבת שגוזרת הלכות שבת חרישה ושיאות
שבת שמחשבין שזה שיעור ושיאו של שבת סכת
אלו הרבוון ומשיו וכתיבכם ביום השבת פירש
המוציא אוכלין מרובות בשבת וכו׳ המכניס
תחום אלפים בשבת שזהו תחום של שבת׳ ז
ומשיבת רגל משבת יום השבת משבת רגליך ז
וכור ושמור ומקראים ומשי׳ בסוף הושע לזמר

לכבות שבת שמוזהרים לכלן והיינו דכתיב
זכור את יום השבת לקדשו ובת׳ זכור ושמור ואמרו
זכור ושמור בדבור אחד נאמרו ונכון לומר ואסיכן
ומזו על הקדש ומשו דיוב שהדין שורף ואפשר
ואלהדין שורחת ט׳ ומשה לשבת כרואה
מזכלות אלעזר בן העזין אומ׳ זכור את יום
השבת לקדשו זכרהו ומה ואלה שיום נמשח
לך הכון יפה ותדיו וחקדשן לשם שבת ומתנות
עד לות שבת לו, שמחתנים עד שיחשיך ז
לילה של ומימרי שבת שמוזהרים לעיות כבוד
ושמע זמירה לשבת כרמת וקריאת לשבת עונג
לקדוש ה׳ מכבד לבוש וכסות ומאלפת משבת
שמחולכים קדים נרים בשבת׳ ואוכל ומשתה
ונכין לשבת שמתכנן ביום השישי ואוכל
לשבת טעם ומגדים ומעשות פירות ומעיורים
לשבת סעודות שלש וקריאות משבת ותפדיו
לן ויזזתו פסוק דכת׳ בגן, פעם׳ היום כי שבת היום
לה׳ היום לא תמצאוהו בשדה וקנו, כנגד ג׳ סעודת
על שתי כבורות נינטת משבת כדי׳ ולקטו להם
משנה שני העומר לאחד כנגד זה ושוירין על
השולחן משבת כבורות שתים לבינע עליהם
אוכלנו ישרות כדתנן מוסכת שבת אוכלנו ישראת
הם ישראת היכם ומשות היחיד וכמחלית ומקום
פטור יצוי הדלקת נר שמדליקין נרות משבת
הה״ר ודעת כי שלום אהלך ופקדת נוך ולא
תחטא קדוש הדלקת נר וקדושת שמזכירין
על הכוס ומברכין על המאור בורא ואומרי הקדוש
שבע ותפלות שמתפללין שבע בשבת ותן ואת׳
ומקדש השבת עבודה והודאה ומסק׳ סימנים
שבע סתם והקריאות והקוראים בשבת קוראים
שבע משתורה המבדילה ליום שלא שבת
זה העולם הבא שכלו שבת ומנוחה

אנא

אזון חין הזכיר ישעך לו׳
אזון תפלתם של ישר׳ ז

שהזכירם לישועה כנגדי נחל לשעשוע
שעשועין לעזו עיני נחל כדי לשעשוע ולשון
שמחה הוא ושעשוע יונק רותקנה ואהין

גאולו עת נטער גאולו כבסת ישר׳ שנקריות עד
יושר נטעה יוריכך רוממה כמשאך זו יומומה
הישעה כדכת׳ רוממה קורין יוצ׳ והו כמשאך
מזו ומשמשותה שמשמשי השחר הכבו למרת
שיכער לברית ודילה שהתמוה בכשון של ישר׳
סחותם כטבעת והחשכי יורין סהטביער סלו׳
יומות העולם שוחשכם יות העולם שועש׳
נהטביער סלו׳ שאותה עדיף להטביעם עיה״כ
בשכול שלא קבלו עליהם ברית ודילה לכן הזהי״כ
שיאלו ומעלה פיה לכלי הוק יורין הוק יולינו ולו׳
שנ׳ ויעמידיה ליעקב חוק ולישר׳ ברית עולם׳
וסר לו יוכ ירעך זה יוכחהם יוכיע שהכ״ך
כן שלש שנים הכיר לו סהוריער כדכת׳ ועט
יומות ליעקב וחסד ליוברהם שהורי לב כהפ׳
משיותה הפליה לישר׳ נסים שהם שהורי לב
יורען כי הויו פליאך יוד יורע לט העולם כי
הויו פליאך כביר מהם ישעך לישר׳ והושיעם
מן היומות ליוכוחם סהישכער שנשמעת
ליוכוחם והוין ונשיאות עם השוער ולין
ונשיאותיהן של ישר׳ שהתפלין לפניך מצד
סוו כהר והר שיוושער ולחור שעקד יוכרהם
יוכינו סדר הוזריה עשה יעתך תפילה לפני
הכ״ך שיוסר עדירתו לישר׳ כל שעה שיתפללו
לפניו ״סגב יושלי נטער יולו ישר׳ עריינים
מהניער יומות העולם כדכת׳ ויחזק רגעו :
כשיכור פוצה לו יוריכות נטער יוריכות של
גשורים יכיה ומהם סהביער סלו׳ יורין שיתן
גשורים טהיכיער סיוו׳ התם שלש רביעות
יעם כשוב וייער טרכת׳ מוריעה טוב יורעם׳ :
שעריך תעל ומושיך תעלה יוחם ויאותם
שמשמש מורין כדכת׳ טכש מורין שעריה׳
ומשיין סוו הריו׳ פעוריך להשיאות׳ תו תלפי
מהמקדש בית המקדש שם פיות תלין בו״

אנא תבעת משה יוכבד לוור
תבעת קלות כין היומות
משה שיוכור ומן העדר והעלה משה וזה
תבעת לשון גלות הויו׳ שוהם וספך יוו :

יול תמוסר ששנוך וחשוחה כשהים והשו ולהן
לו ומפתה של פיטון קטנה יוו׳ הוונך יום יוכ׳
ומיהן סוד שהייו יוכורה יוליו הרי יוכי עשה
לה שלשלת שיום יוכורה והייו שלשלת הוונה
עליה קו יוו׳ הוך יום יוניה ישר׳ יוהו נמלען
כן היומות יוליו יושוטה שוהי כהם והם הרים
וזה שיוו׳ יהושע וזה המעשה לשונך חגולו
וסונך ליה דיוו׳ ״ יול יהושע קום לך לומה
זה יותה נפל על פניך יוו׳ רב הסריך קום לך
ההויו ריוזכרת שורי הגדול הריו עדיר לך
שיולהלין ששור ושותה משנים ליו נשודיר
ומם שריר ומליט יעמד יכין הההרגה יולן
ישר׳ שנקריו יכין דעמה שיומות העולם
משפין לותה עליך הינגד כי עליך הורגנו
כל היום יכיער וימין ומעלה כדכת׳ ויוומת
ימוני יכין ומעלותי עלי הימין יולו ישר׳
שהם עניים קלות׳ שיהם עמם כמשך רצון
תפילתם עת כעת רצון כדכת׳ ויוני תפילתי
לך ״ עת רצון עשייו לך עין ישר׳ שעשיו
לך שין סתפילה כדיו הגר עני עניים יול
יד יוהוכיהם ומעני שפחה יול יד גבירתה׳
ומותכחומריהם יהיו כריין שומריהם סון
ומתקוממיהם מוריכך׳ ומנסכי לך וריס :
שכתוב היו ומנסכים כיסוך הורים כריו משיני
ומסכיהם כמשי ומסכיה כשכיער שושפטים
הרי וריס ומעליני הישועה ישילמן ורים
כדכת׳ ושילמתם וריס כששון ומעליני הישוע
יפלו ליכין והשיעים יולו שני השירים של
ושלו והשיעים סהר יכין עפולים ומשה רך
נשעים ישר׳ שטפולים ורודים כהן ומשוח
הם עשעים רחת ישר׳ נושע בה׳ תשועת עולם׳
הומין קרים כדכת׳ וזה זה כין וחרוס המין
קרים והכימה ועשה לנער ט קרים יולו :
ישעים כדכת׳ ליוחזו כנעות היורין ויעמה
ישעים ומוניה והכור תכור לך יוו׳ במשל :
יוחד סער ישר׳ ויוחד כעד היורין כדכת׳ב
והיורין יווסר הנברים סלון וסר יולו ישר׳

שכנת כרם ויוסיה ל׳ כחמשה עשר כסף ׃
והחומר שעורים ושר הרויך כמעבי עבות
שדורשים יותך כתפלה עם ענפי עבות ׳
גפנים שנה ועוכות יעגדת תפלותם סוו יום
יגנה שור עו כ״לו ׳כרך בעישור שנה התעשר
שנה דו כל ורגי מכות שנה ושנן וישע ׃
לי עו הכל ריו ותנחתו ׃

למען תבינו

סדותו
וזה היה

נח׳ רסת יריש ערץ תורים היה כרוהון
העולם ונן הונכול כשכלו ינדיקתו כרסת כ
יוותך ריותי ערץ ולפני כחר הזה ׳ והען שו
כל ועשרים חד יונחים יוכע הוועסה מעשר
מסים שתעשה מעשר נסיונות כשר והליוכם
שירוה הוליוכם ׳ ושתן יושורים ׳ והען יד
יך נחש ולגיוה רהייעחק שהיה יחיד ליוון
שעור והיוה שנה ׳ ועך יהיה השנה ולעולה
שהיה הוען ליוכו הנה היום והענבים ויהיה
השנה לעולם שהיה הוען ליוכו כשיהיו
שבין והיכוע נים לעולה וסורה זו מצות ישר
שעולה בין הרומות ׳ והען קדם שיותם כל
זה יעקב יוכע שדים אלהו והעשורים ׃
ולך ירעו יוכו שירכתו ׳ המשפט ולשונן
חיסה שהיה לו עשו שמו והוא היה כל
שנה וקוה להך טנ׳ ויעשום עשין יות
יעקב ׳חיסה לשון הוכיחו ל״ו והייחסד
שוקלות רסת ויעש כהם מעלות לעולות ׃
וגנה ויהוועד כבוין לשוהוב ירוותה ותור
זו מצות יכור ׳ וזה עבין זה יוע זה יולע
והסרה הזוה שורים ׳ והכבות ישר כנגד
ההרודה של מעלה ׳ ולפי שסיפר היוך היה
יעקב והרוזה הרויעות שהולות ולפיכך סדר
סנגד ורוזה ותור ׳ והען יעדך היות לך
ולפיכך זה יותין הסתן שתון יסתן כיור על שם
שהיה והסיק מהוועד כנדים כחתן ׳ ועשה
מוסה טוי וערבה וים רסת יושר כסיתו ׃
מוסה וגו׳ / והחר הטוב זה בית המקדש

טנ׳ ההר הטוב הזה והלבנון ׳ ולכך תיקן ההר
טוב וגו׳ והיסה שכנת כה ירך יות הסלע גו׳
פנה ׳ והען פייור היות גביר ויוהיו זה היה
יהודה רסת וישתחוו לך בני יוכך יהודה יושר
גבר כיוחיו כר״ו כי יהודה גבר כיוחיו ׳ וכספר
יוכע ורוריו יהו וים שעיר יוה/ כפוך וכספר
יוסף ישר טוה/ ורי יעו וספר הירש הוד יהודה
וישר יכם סהו יושר על שפת ים ורוריו יהו
וים על שם שהיה ולך רסת יהו וים ורוריו
וזהנו יסנו הלכו ׳ ועוד וים קטנה/ ולך ליו
לנו כי יום ולוען לפי שהם ׳ וזה עשה ולוכה
לכן סירר כנגדו ליו לנו כי יום ולוען כר״ו הנה
לנו ולך ולשופטים כל הנהים ׳ לוען ענו וים
ומוען זה ומשה רכיע כר״ו והיריש ומטה ען
וסת כל כיתו מוען הוין ׳ יושר מעדני טש
הוין שמעתו ירד הוין ליוטר ומשוך לעולו
להיות ליושר ומשור וגורים וסת כי וען הורים
ומשיקתן ולי היות השקפה ׳ רווזה הרים
עד ומדשה על פני הישימון ׳ ולוען שהם
סוליוכו ורווחים זה יותך כרסת כי טסכר
סכן ישורו רסת והיה יכתשו ותפיהו כי
והליוך הנה/ וגיוזה לכו סוקדש מקדש רם
רכת וזון הרם יושר על הנהר יוזך היוונית
לחות יוהסד ולפי שהזכיר המושך וסת כה
וזה ירידות ומשפתיך ׳ ועוד כת וזה יוהסד
ירידות ומשן כיתיך ׳׳ ולוען כביות והחלות
וחכם וים שיונתה טוחלות וכבופים ׳
לעודי לב המשוה עיכם טוה/ וישר הושוה
עינים כרסת ויזכור יות טוסות הרועים ׳
ליגלה ריגתה וירדה כיור וים שמסיתד
כיוון לישר הכיור ׳ לטוכו יוהליך ירוו ישר
שסת זה עוכו יוהליך יעקב וגו׳ ולפיכך
סירר יוחליו סמוך לכיור ולפי שזה יוזה דר׳
ויוחר היה ומשך לשכנו וליוהלו כרכתיב
שהחזיק שמשפתיהם וגו׳ ׳ ולוען ומשירת ליו
ומס וריוזהו זה יהושע ומשירתו מיוחו ׃
יהושע כן עון ליו יוריש והגך היוזהו וירוח

הקדוש עליו יהיה לשון יהודה כמו מהיות עד
מעוכו מיון עדותו הגוים שהיה הייון ולפי
ישר' ליעד תהלה כנסת ישר' שמהיות יונה ותציג
ולכן סידר ליעד תהלה ולפי שהריכט שטוף היין
סכ' עד ים העיכה ים הגולה תגוו נכתב' והעו
ליוזר עשות ולטובה יוזת זה היה גרשון שיון/
יהיבו החורבע הגזוה וכוה יועד יהיה עוליות
שהעד יהיה עפליוזהך יושר סיפה ולו יוטהע
חרץ טו' והגדה הולין ספו ורים רכת' ריחין טו ז
והגיה וגו' לטת לכנן כנסת ישר' שטוו ק ז
היו עושין לישר יוזת יום יוכע עעודהם ט' /
והעו סלולי עשות הוחהר ירלו שוש ורזות
ירטו שהלם עם גרשון שהיו טולים ועשות
והוהר' יושר כרם תגדה ישועה שעו ירם
עתה ישועה לישר' ינחופי ועוי שהיו מעכבם
השיר ישר' שהיו הולקדים כרם ירו פיהם
של משהחה ונעזה של ורים' וליו ערו קר ולפי
שעם הם לוו ערו סהך ולכר היתה להם עו ירם
ישועה' והעו יהיה יעורים רש שוושן שה'
וטלה יוזת פיטורים ורש יזוגם' יושר ורזים
ועיר הוקדש כת' כעיר יולהים יהיה הנער
ותן הכטן' ונוהכהש לה' הכקעה לו ורים זהן
חור שלוחי שנ' ויכתע לוהים יוזתה ומכט יוש
כלוזי ויריכוו והגעו ורים לוזי דיוזת עולה לכנסת
ישר' שכת' סה וזי דיוזת עולה וזן הוזרץ וגו'
ולפיכך סורך ליה' לוזי דיוזת עולה גבי שוזשון
ולפי שכת' מועשה שלו שכישוו וזליוך לוכן
יום העשעה ליו יוזט כהם ויום העולה עולות
ליי' התשועה וכת' לו הצין יי' להוזיתע וליו להד
וידע עולה ותבעה' והעו הולך וגדל והשוה
רכת' והעטר שהוזט הולך וגדל ועוב גם עם יושר'
וגו' יושר המעשות לב עדה הדל סלה שהיה
והדל ישר' המעשות לכם שיעשו התשובה/
שנ' ויוזור שוזיון יון כל בית ישר' לוזור יוזד
נכל לבבם יוזתם שבים ולו יי' וגו' משוב עד
הפשע ששבו בתשובה שנ' ויעשו כזוב
ההדיין ויוזורו השיוע ליי' וגו' יע שיזוב וורים

פרסך ויקבע הולנפחה וישיוס וגים עד
שהתחדיזו ולמר וכות יזכרהם שכת' כי יודין
מזו והגע ורים" שיו וישיום ורים ששעם לכם
סורים בתשובה' ולמזוה מחושום זו כנסת ישר'
שנ' מזוה מיחשום יוריזוה מגולות' ולכן סדר
והזכיר יהושום כנגד יזוזה ומעשה ולפי שמזו
ומעשה וזהן נבחר ירושלם טוו שוזימע נספר
תהלים רכת' ויטוש ומשכן שילה יוהל שכן
כזורם וכת' ויתן לשבר עוזו' ויוזרים כוהל ז
ומשכן ומשכט יוזפרים ולו כחר' וכת' ונגריה
ויסהר יוזת שבט יהודה יוזת הר ציון יוהב ז
ויק סזו יורים והקדש היך לשון שהוק טוו
והגעתק שיוה מהכה וזותגו' והייכת שירה "
הזולוזר תהיה כמו על שיר מזוזו' התם כיעד
היה תלוי ותעולה והוריטתו של דוד שהי' ומטן
וכן היה יוזו' כי טוב יום מחצריך ורוזף וגו'
ונעך לפני כהיוב שהות ורים רכת' ויתיוזה
דוד ויוזור הי' ישקיני ורים ומכור בית לחם
יושר כשער ויטיוו ויביוו יול דוד' וכת'
ויבקע שלשת הגבורים טוזהנה פלשתים
וישיזוב ורים ומבית לחם וגו' ולוז יובה לשתו
ויסך יוזתם ליי' וכיונך רשהזיון והפוש ז
שיורן והזמר יזולו מכרי התורה' וזי ישקיני
ורים טוה' וזי יוזוור לי ונזוהן הלכות שטונן
סנהדרים של בית לחם וכו' ולשולב קך סימנם
טוה' לישר' שישוו המעוחרם כהיך' ולכך
חזוזה זן כנגד ומעשה דוד ולפי שזוזה דוד
בספר תלים יושרי שיל יעקב בנדון וגו'
ומען יך עולה בסערה זה יוליהו שנ' ויעל
יוליהו בסערה השמימה' הולקמו וזושיב
עמה כרכת' ויוזור קנוז קנזותי ליי' יולהי
צבאות' וגו' ולפיכך ירדה וליחכה שנ'
ורים יושר בתעולה ליחכה כרכת' עמנו ה'
עמנו וידעו העם סלה' עמנו שליו יוזהך
ומעשה כשמים הם' וכת' כתרי והתפלל יוש
יי' והפוס יוזת העולה ויוזת העצים וסליה
עד ויזת הגים יושר בתעלה ליחכה' ז

ולענה מיכות זו כמאה ישר׳ של׳ ענה מיכות
מושכן על שם סנהדרין רבות׳ והיה ומעני הגר׳
נעשתה ולשנה מיכות מושכן כמיכה־
העליונה כמעיין הנובע מושכן של תורה
ואפי׳ שמכ׳ שעשה אליהו ויעש כנית פיות׳
ורע וכת׳ וגם את המשה ומלאו ונים׳ ולכן
סידר זו החוזה׳ ולענה מיכות שנקן אלו ז
קינה ותשלה המיכה׳׳ ומען ומשית כמוות
ולכן זה היה יהושע שהיה ומשרת ואיתן
כמוות שהיה ימו רבות׳ פה יהושע יוה׳
בן שפט יושר יינה ונים וגו׳ יושר ואנר
ליו בלוה׳ יהו ייני ואומר שגרול שינוש
יותר מאיוחוה יפי שכם מרחו מויעל בן כרבת׳
ויהי מופי שמם מיחך מחותו ומען והיה מען
המען ותהי עליו רוח ה׳׳ שנאמר גבים ונים
רבת׳ ויאמר כה אומר ה׳ עשה הנחל הזה וגו׳
לפיע וי מחוך שיאומן בים׳ וי מחוך בלים ה׳
ואפי׳ שכת׳ ולעו היאמו עמין סוחך ולכן חיבר
החוזה זו כנגדו׳׳ ומען הירהר עשות ריע׳
זה חזקיהו מלך יהודה שהיה צדיק וגזור
רבת׳ בה׳ אלהי ישר׳ בטחו וגו׳ המסיר התשוב׳
ליבוזך נשעה שתגידו לו יב שדה של׳ ויהי
משמע המלך חזקיהו ויקרע וגו׳ ויתכס ז
בשק ויבא בית ה׳ וכת׳ כה יאמר חזקיהו יום
צרה ותוכיחה ונאצה היום הזה כי באו בנ׳
עד משבר וגו׳ והיה מסיר תשובה על ישר׳
כבוו ומחק סתם ומעינות ונים כשכבו סנחרי׳
שהיה ומחק טפי׳ ומשה׳ כדוה׳ ששה־
רברים עשה חזקיהו מלך יהודה על שלש׳
הודו לו ועל שלשה לא הודו לו׳ כתת נחש
נחשת והודו לו׳ סתם מימי גיחון העליון ז
ולא הודו לו׳ ליבזון ומלו יופי׳ ולכך תיקן זו
החוזה כנגדו ואפי׳ שכיאותו עמין של ז
סנחריב ביה לך ולענה לך בתולת בת ציון
יוחריך ריוש הנעה ובן הרי יוה׳ כי ומית
תניעו תורה ופליטה מהר ציון וגו׳׳׳
ומען רומשך מחוך הנגלה ישרו רבירו

חנניה ומישאל ועזריה וסוחך ואו נעלה שעלה
להם יואתו הלום של נבוכד נצר רבת׳ בודרין ולרמ׳
מהזון רלוליין ררין גזי וגו׳ כי׳ והשגאו רישון ז
ויענים כלו׳ שלא והתגיאו כמת בן המלך׳ ז
כקשו שיתנו להם מן הזרענים של׳ ויעם רביט
על לכי יושר ליז יתגאלו כפת בן המלך ותכיב
שמו יאת עשרך ימים עשרה ויתנו להם מן ז
הזרענים ניסה ונים ומשתה׳ וקוריין כער
לישר׳ שקוריים ולהך מעת ינרתם וסידר ז
החוזה זו כנגד המעשה רביאו שגם היו והכירין
דריו ולהך מעת ערתם רבת׳ ורחורין ולמכפריו מן
קום יאהיו רשוריין על היו רגלן׳ ומזכירין כת׳
יויתי יאהיו רי יועזכיו פלחן יכו ולשתיוגן
מן יותין מריו וגו׳׳ ומען גזר חטוה וכיעה
זה היה עזרא הסופר ומדיר מפלש יומנה כת׳
כי עזרא הכין לבו ורוש יאת תורת ה׳ ובת׳ והוא
סופר ומדיר שהיה מפיסם תורה לישר׳ ויש ז
שמפרשים יומנה לשון יומנה׳ ומסורע ז
יומרים הנושלים שהיה ומזר לישר׳ ויעת
של תורה שעישלו ולהכי ונים של׳ יפריו ז
ומפיעות חוינה מחוכות׳׳ ומען כמי היום
כל לב ישר׳ שהתפללים ולהך כל לבם׳ שופכי
שוועה כרכת׳ נשפוך לפני שידיע׳ שמלים
ומוך עוד מעירות ונים ששואלים מטחת עמך
שעשיו כרחכם על המים׳ ושואלך על המים
יואלו ישר׳ שיומו שיהא על הים ולכך תיקן זו
החוזה לפי שיה׳ עדי והורית יה׳ כנגד מטרות
עוד׳ ומען יומרי יבו שוך יואלו ישר׳ שגזרו׳
שזו של הך ויזוה׳ גדו ה׳ ומחזו ויאר וגו׳׳
עצירים לישען כלו׳ שהם עצירים לישועתו
של הך בורין עזרה ולא נשארים׳ ותותה־
ולו ומעוהה זו יורין ישר׳ של׳ כי לא בואם עד
עתה אל המנוחה ואל הנחלה וגו׳׳ ואפי׳ שומר
בורין עייפה לכך הידר כנגדו ותיהה ולו ומעה׳
רבת׳ ויתנו יאת יורין כנחן וגו׳׳׳

העזה

יומנים שופכים לך לב ז
בורים כלו׳ תשנה ותפלתך׳

תפתח ארץ ויפרו ישע

רחם נא קהל

קהל

ארמון

כי כתבנות כהנים שלו וללוים לעמוד על משמרותם
שנ׳ והיה כיום ההוא על הר המורים וגו׳
ושמע כשופר שיביאו הק׳ ותקוע בשופר שבתחית
המתים רמז על יושבי תבל ושוכני ארץ כנשא
נס הרים וגו׳ יוד ומשמע אלו יתקע הר המורים
ועל המתים יעלו והמתחדין והגליות יתקבצו ׃
והשמע רמז ונבקע הר המורים ומכל מקום
רמז רמז אלו דברי רופן ומשה היה אומר שמו
לא משלו הדים ומאלו שיקיים על המעורד
שהבטיח לישר׳ דרש עמוסי רחום ידיד ישר׳
של המעוסים ומבי בטן והנשואים ומבי רחם׳׳

סיומו פיוס של השעה
יומו שבה היו שמועות
ומאמרו פיוס של המצרים
משרית פשט ידו לשכים׳

ליל שמורים

אמרו ית׳ הינה פסח שנקראת שמורים שנאמ׳
שמורים הוא לי״י הינו הב״ה ובמו מהמצר
הלילה אמר דעו מתוך מצרים שמוך הלילה ׃
הימן כשיצאו ישר׳ מתוך מצרים הב״ה יהיענו
על יהום סמינה על מצרים רחוי יהיענו הוא
המעריב ערב כנפש הסינה׳׳
ליל שמורים הוא זה הלילה ומדרש הקדמון
הב״ה למשרה מאמר בו שיצא מביעת לילה זה
הב״ה זה לי׳ הוא יוהכתו יזכור ומצוה של אומר
רמז דיהוך עליהם לילה

פסח הורים קדר ישר׳ כי מהפוך יציאת ׃
ומצרים הורים דורים מן החולים סופ
שראשון בימי והשני בימי סוף עשה לנו בימי
חג פסח ומצרים שהיה כבר כגו לשומר ורוח
שמורים הוא ולכל בני ישר׳ לחמותם וכגו לשמר
לדורות זה פסח מצע והדורים לפסח יוהד ׃
בדרש לדורות לילה המשומר ובזו לן המדרן
לא יומרי לילה המשומר ובזו לעבד לבין הפסח

המעביר לבין גזרי הגלות זה פעם לנו והוראותינו
ומוליכנו דרך ישרה ובימי חג פסח שמצרי ׃
ישראל שמורים הן המועדים׳׳ מצוי מאומות
מני של ישר׳ המאמינים היה בפסח שיצא הב״ה
ממצרים ומשם אותם וגו׳ ובפסח עתיד ומשומרן
ד׳ ומאות שנה שיוצא יום מחר לא היו מורים
יותר׳׳ רמז שבועים יגלו אותם שבועים
שבעים שנהרגו על מלך תגלית והשליתם
מזו שנת ברבינו שבועים שבעים נהרגו על
מלך ועל עיר קדשך ולזה פשע ולהתם חטא׳
אותם שבועים הללו והמוליך לנו יום כנס כמו
שהבטיחנו כי יום כנס בלבי ושנת גאולי
באה מה שעשה לנו כבר בחג פסח בימי ׃
מצרים היה בימי מצרים ישר׳ הנקראו בני ׃
בכורי רוחם והמדיקים המוליך מאותם יומי ׃
הפסח ומער לשפטו ומשיעים ויעלו ליבין
ומשיעים ובשיפטו ומשיעים יוד יעלו ליבין
ומשיעים בנפי נהר כשורה על הים יומין
יומהם׳׳ טביחת בני כוש אותו פסח היה
טביחת מצרים להינייתו בכוש גדול כשהמטי
ומדריך יעלו מכוש גדול ירידות קן שחור
קדי בית המקדש מזו של גם ינשר ומנהגי
בית ודיור קן לזה ינשר קדי לישר׳ קן בית
המקדש קן של ישר׳ ומאתו ירידות של אותו
קן שחורה ומרבה ושנה בנור שקן לאותו ׃
נדורה בית הב״ה בית אותו ששמו ומסייב
וסבלות עליו והיינו רוחקינו ומליו המון
הריקה באותו פסח ומליו הב״ה המון של ישר׳
שהריקה הלילה והסינו בדי להסינו ומקומו
ולהוליך ישר׳ שהיו גם שוריקה עינות
נדירות בגנום ויחד שלהם יעלו הב״ה ולבעלו
יבלו כפלים גם ורזן סוגר יבעים סוגר לדבר
לדורפו וכו׳ עבודם גם שחור בדלו פסח
עבוה שחורה ליותהות ובדם ולמען בוחור
שינקום את ישר׳ והם׳ ויש יזה עיכור ולשון
והעבירים אותם ובדם עליו בוחור בי בדבר
ישר׳ היו עליהם ובן שיוסיוה בשלחה—

שריגנה סלוה כסיוסיוה פיזור כתי ומצרים
כי יאן כות יושר יאן שם וזת וכן כיבזור ׃
מצרים והכן כמינוה שיביוה לישר' ולעשות
הפסח וזתג וזרוזו על המשיחות ועל שוני הזוה
ועבור על המשיחות ולוני כיו על כות ישר'
שנינה ושוזרו ומינות הפסח כהולכין יצבית
ישר ולעולה פרעה שנשמע כים ונתת פרשר
תוך ומצרים הפרע דיור ולגרדינם שנ ולעולה
שוני נעות הכ הכ יעבירת קמינת טוז ויעבור
מעפר כסף מם ליום היהודה טוז שנ מרי
ישר' ימם וישר' היהודים הם שנ הם על ׃
מכים חוקוכך וכן כשיר השירים שירוני ׃
כחותם על לכך ״ יורים וריס הירסת השרים
מקיזו יורים שנ על הירורים המשירים כשלו
והכך הירים יוזתם פרעה ונו חילו ומעבידי ׃
יורסת ישר' יעביתי יפתי והיו יוזוסתי סו
הכך שיורסה לפיעוז כשעת והכן תהיה שנ
ויהי כסלותו לדבר יותו מהר סיני ויוזה יתחנע
כלותו כיוך החותן הורוים סותו ״ שות לט
כית יזו לשון ילוה ותעלוה רכות ויקם פרעה
לילה הוא ונו עבדיו ונו המצרים והמרי יעבדה
גדולה כינותם כחינות רון מכות וירי כחיני
הלילה ויי הסה ס עבור ויזר הירוה הזעדה
הדם והקות ליאות מכות והיה לאות על ידכה
ולטוטפות בין עיניך כי בחוזק יד והדינו
נפלאות במכות שנ כי ימותר ויזרן ומצרים
יורינו נפלאות ״ ועדהו הגידו הרוכים
והחודים זה ערב שעשה עמהם והגדת גמורות
תעשה כמה כים והחודים הזרך מזו הנעשות ״

יען הזיז ולעדיר לכוין לו שיוזורים
לילה המשומור וכמו ולעדיר לכוין
והכך יצו עוזו פקוד יפקוד עם זכוכו כי ט
שנר והותות עזו עולה ירזו המצרים שמוא
עולה יעביבה ומצרים הותות ולשון עזו ׃
ירעין ירעין יום והיה וילה זו הייו רוזי
הירכת שריוה רניזו יזרין חויז יכישחן ׃
ההוזו שנייו וכן טוהין שימו רפיזיו ׃

ושופריו רגהש יוסלה וזורדיו ושיזריו כתולה
הפסח ירעין פסוק הזיו כשופטים וייענו ׃
ויירעיו כני ישר' וגזו שכור יוזפיד יוזוזה ׃
שהדיקה יות בני ישר' שנ כי יוסלו יות יעקב
וירסלוהו וילוהו וכפ' גזו יוזגו. ומינו סתיב
ושפטת יותן כמר וכרס וגזו ויוד עזוליע
שינות הכך שנ יוסף ״ שינות יהו לדעות טיור
עמו והכך יצזה עליו שנ ועולה כמר ״ וריוז ט
משר יהרין ויוזו כי הנה החושך יכסה ארץ
וגזו יוז ר' יוכיז מרכחמן החושך ויזפלה שיחשו
מיורין ומצרים שלשת ימים וזנה סמם וידי ׃
החושך ויזפלה יוכו וזוהו וכוהו לין שיחשו ׃
מעולם והיך עדירן לשוחש כמין גזו שו
יוזר שנ ונטה עליה קו תוהו ויבני בוהו
ויכותי יוז יוזוזות העולם שלוז דימו יות
המזיה שבתנה והתוך החושך ועדין שקט
שקטותה יוזתה יחדיו ״

ותנו ולעם יוהוכים שהנו טוז וישוז
שיזו יות העם יוהוכים ישרזו ׃
שגרילו יומחם יוזחכי להכים ומצרים שנ
ומצרים יזר יות לורים ויזת להכים ותשועה
היו לכת יבים יזושלם שנ כה על שעה סת
יבים יזת להכים שוזויקת ירושלים כתערה
זז שוזזרין החזב ומוכות רר נעך ויכנו לין
יוזור יורם להכין ער לי הזרוס שיוזין כיוש
מנחת ונשוום טי פזר שוכבים פסוק הזיו ׃
כתהליים ומשוום יהריז יושכנה ויושן יגזו
ומזרי עשר סכ יבויו שווס יעה על השכבותן ״

אזכרה

שנת עולים יורים
כיוזן שבית הזורש
קיים כשעה שהיו ישר' עולים לרגל כמעלים
יפיפית סת ערב סריזו כתבנה וזה ישו פעזו
במעלים כשעה שיזת עולה לרגל יזוזות הענו
ושמחין יוזותה סת ערב מעזו שו יזכירהם ׃
שנרסו והכך ונו הקורס לשון ידים הכיו וזן
הזורח שנ ורי העיר וזוזרח ערך וגזו על
יוכרהם יוכינו הסת וזרר כבר רב' ומזן לום

ולפני זה אמרו או הקדשים שהיו נאכלים
לפנים כמו׳ בהקדמה גבול גבוה ומקום ימצא
קדוש ויאמ׳ כשוטה אדם שירים ותחלה וחע
לשון התורה׳ הדבר שכשמעים יובדלון׳
כל טבל דינו של קטן כל היום ישן וקם
במאזן היו בני של אף הוכב כל היום וכן
כתיפיו שם ויאמ׳ בסודים וישמן דוד ז
ושאדיו בעבירות מואה ובי זה עמן עית
אינו רואה אלא שהיו עוסקין בני של עו
לום׳ בית המקדש שהיו עוד ושכחו של
עולם לארע בירושה כ המקום של גבול בנה׳
אחיה בני בספר יהושע ועניו במזוסר
עוקן בין המזרח עד מעין נפתוח הידה
גבוה ועולה הדרגע ומשתגע ומעין נפ
אותו ההר היה גבוה ומל אורך ישר׳ אומ׳
ודבו׳ בין שאוע ארבין לבנותו של ומי
אל המקום אומ׳ דוד לשמואל מאתי בית
פיואתו סלה׳ אין נבנה מראשו שהרי כתו׳
ובין כתיפיו שכן ואין בין מראשו במאמן
שירין ההר והיינו רסת הנה שמעת
מיופיתה וזה יהושע שכין ואומרים
במאמן הנו׳ ואומ׳ מה שאמ׳ כאנדרד
ומשל להוך שטען כם לפירוש אומ׳ לו אל
תראהו לאלו פעם שניה זה עשה
הפירוש יודע סם והלבישו והביאו לפני
אבי משרוה אותו אוכל כך יפה אומ׳ ז
לפירוש הראהו לי פעם שניה׳ וזה ענ׳
אפתו כפעם שניה כפעם ראשונה והביאו
לפני המלך אומ׳ לו הראהו לי פעם שלישי׳
כך אומ׳ הק׳ משהיה רוחץ את ישר׳ באין
מצ׳ בפסח ובשירון חן לפני והיה ק׳ יבין
שאומות העולם היו משכחין אותו של
זה יפי כפנ׳ במעלים ונו׳ אומ׳ והם הביאו
לפני סוס כתוב, הסוכות׳׳ עי׳ דומה׳
אולם בית אלהים אורדם סרך ואולמסר
היו ישר׳ עולין לרגלים שנ׳ כי אעבור בסך
אדדם עד בית אלהים בקול רנה ותודה

המאון הנוג. ומיני׳ שיה׳ לו אמ׳ ביואן
בספקפדיאות היו ישר׳ עולין לרגל של כ
אעבור בסך ובספיפין הוין רישונין לשון
אושכנו עולות הפריות מיך שהאולכים
משירים והלשון ואוכיח בסך לשון סוכה
ואופני המטר ונבין אותו׳׳ הראיות מעורה
בקן פנים לקדם משיעלה אדם לראיות כתו׳
אד אבין דרך כמו של אין יראו פני ריקם
פני של הק׳ שנ׳ מהרואה פני מנוחה׳ ובתוני
פסחים׳ ואומר הקדוש לאדם ואוכל דוכ׳ ז
הפסחים המרוקים על המזבח מאדם אשר
כל שוחטים פסחים שם ואומרתי מתמיד
נשחט שבח לפני אחרן שמהלכין על דר
אורכותיהם כרם

זבח המזבח לשם בקר ועגל ז
התמיד שהיה ונדחה לחן
שנ׳ ונעם יבחר המזבח וגו׳ ואמרו׳ מנחה החוץ׳
חוץ הלילות סלה׳ כל השנה בבב קריב ז
שהלילות כריוה׳ בתמיד משחט תמיד בין
הערבים כל השוחט נשחט תמיד של בין
הערבים כל השנה נשחט בשמונה ומחצה
וקרב בתשע ומחצה׳׳ ובערבי פסחים בר
ולפני שהיה צריך לשחוט הפסח אחרין
היו מקדימין אותו והיה נשחט בשבע
שעות ומחצה וקרב בשמונה ומחצה
והוא שיאו׳ הפי״ט׳ מען הקדמה בערב
פסחים להתחיל ראשון הבניה של שם
המקדש׳ ראשון הבנויה׳ כעיר שחוברה
לה עיר יחדיו ונו׳׳ יהי רצון מלפני הק׳
שאין יערך כה׳ סלה׳ שהיה כבר ׳יער יך
אלין כה׳ ויא׳ ר׳ ומשום ואין בירושלם
ובדרו שן׳ תמיד של שחר ובכפר שן ד׳
שנעשה בליל׳ ותמיד של בין הערבים
ובכפר על עבירות שביום׳׳ באין יאחריה
תמיד והמקדש חרב ביאו׳ כרחמיו באין
מישק מוסיף המזות בין שלגו׳ המאמן
תפלות כאו כשלה מוסיף המנות באין

לעב ומעשן הוכיח המזות והיו מבריות בית
עלה׳ שלא היה יוצאה מחות לעלם ׳ ולעסד
מפה נמספת לריח ערב ׳ ירושלם מבריות פר
ריות ומחוזי עדי עד פה ׳ יושב מי יודיעה׳ מן
יון הונעהה דו ירושלם ׳ ריש יוה׳ ולעסד
מפה נמספת ומריח ערב ושעות הוין מ לין ז
ויניע עבודה כפה ולי יקר הוף נריזה ז
ותפלה מבריות עבודה מפה ריזף׳ ושיר
הלוים שמקריו הפה ׳ וים שבתי הכפו ל׳׳

מ דמר נגה ושוש היורן ועמוסיה
ושון שוהה טוו נתעסה לוהב
יוצה היין ודמר שנשוטה טירמר ׳ ישה עף
ושוש כל היורן ׳ רזה׳ יסודע לוהה היתה
ירושלם רוחה ליגון כמו עף׳ שהם והתנכמין
ותהנר כי ירושלם שהיו עלין כה ולו שטים
רסין ׳ ושוש שם ופי שהיה עולה ירושלם
ענב ופני עליות שבהן ׳ היה עולה שוזה
למתו שהיה וכפר לו קרען ״ משחט כהד
הפסח משילש ימולוסיה מריח׳ סתייר נת
משחט היעה על ישר ליחלק משלש מינות
ולשחוט הפסח כת יוחר ולין פוס ככת
יוחת השעם ומפרש שם ימולוסי לט חיל
פורית עליות הלל ליה כדלוסיה׳ מריזה׳
תויר משחט שהיו קורים משעת שחיט
פסח מעות לריה היתה סורות שכה הלל
עליה לשון שכה סוו על׳ מור עוו לה והוגה
שכהו לה מסור הזה שען הלל מריזה׳ כפסין
קריזו יוח הלל יום נוזו שנע יום שנע שושן
יזה׳ ר׳ יהודה וריני שו כת שולישית ויז הנוע
ליזהכתי כי ישונע והשהנים תוקעין ומריעין
ותוקעין מעמולות השורה ומכת ריושונה
והלוים משיר שיהיו משוררים ותוקעין על
ההיוכנית׳ טוב להודות ליי׳ כי כך תיקן והם
רוד שמת מברי היה׳ קלוס לשון שכח׳
פירוש יוחין עומדים משורות כלוסיה׳ ז
מגיסין בפסחים ׳ הכהנים עומדים שורות
שורות ובידיהן בזיכי כסף ובזיכי זהב ז

שורה שכולה כסף שכולה זהב ולא היו
מעורבים והחו כלוסיה לוה׳ שלא היו עתנ
שנערבים שלא יוחד עוד יתן ישיה משורה
ופסו הוין כושולי ופלוס והעני יגליך ולו
דריך ימוע ׳עלי כלוסיה לוה׳ שהיו ז
לובשים בגדי כהונה ונשרים הבולים
ומפלוסין מריזה׳ כיזה׳ גבי סהן גדול משהר
היה לובש פלוסין של זהב ושו׳ ׳ יכרי ז
היסוד רחוק רוזי ובקלוסיה מריזה׳ כפסין
הכהן קרב יזינו הווזכח והרדו ובריזה יוחת
כנגד היסוד ׳ וכנו׳ ומפרש וריון ותנא פסח
מריקה ׳ ר׳ יוסי הגלילי יוזה׳ ותניא ר׳ יוסי
הגלילי יוזה׳ רוזה לא מוזחר וגלא רווס חלכו
חלם לא נוזה׳ חלכם ליוזר על מכיר ופסרך
שטעון וחק רונים ומיוזורים על גבי ז
המזבח כנגד היסוד ונלן יוזה׳ קרין יוז יסוד
המזבח שטעונה יסוד ׳ ווזהו ינגדי היסוד
כנגד היסוד רחוק רוזי ובקלוסיה ורחוק רוזי
הפסחים שהיו ובקלוסיה מריזפר׳ במיער
ישלין עותן מיעין ובני ומעין לתוש לרמרי ר׳
יוסי הגלילי ולרמרי ר׳ עקיבא תולה הכרעים
חרינה לו וותפר בנו׳ ר׳ טרפון קורהו ובקלוס
שילה סוו מיוחד והיו עשוי כון מכוע
ובמע נחושת על ריושו וותכנו׳ רקולסין
דקושין על רישיה ׳׳ קשר יומוורים על
ומכח הלוסיה ׳ ויוהב על המזבח גנו שלו
שטיבנו ומר יונן המזבח הכית לין ובלוסיה
של הינר ומפרשו רכותי׳ ויוכה שיוחורי
המכדים שלם ותעיילן נכבו מדין ׳׳

ר ׳עים ותעיין טליה מוכל יעלו טוה׳
והוצות שלו ריעים של ויום יעשו
הבית והדיות ונשוה דגו׳ וידע מוכל יולין
ותעיין רסנ׳ מוכסת מפשות והלוהר שלין
הפסח משחט יולין ותעיין ׳ וטליה סוו ז
ששנינו בכתים׳ הפסח ידע מוכל יולין ז
ותעיין וידע מוכל יולין טליה ׳ עלו לשון
יעלו יוט׳ שטים ויעות טשון ורבוע ז

חסליו ר׳ יונה פתח בחמשה עשר כסף ׃
וחמר שעורים ולתך שעורים׳ יח׳ א״ר יוחנן
ואכרה בחמשה עשר כסף הרי ט״ו בניסן
וחמר שעורים הרי ארבעים וחמשה ולתך
שעורים חמשה עשר הרי ששים יום
ששים ואחת שכתב לו משה בתורה ר״ל
ר׳ יוחנן בשם ר׳ שמעון בן יוחי שלש פרש׳
שכתבנו משה וכל אחת ואחת יש בה ס׳
ששים ואחת׳ ואילו הן פרשת פסחים
ופרשת נזירין ופרשת קדשים והן ששי׳
ואחת עשן ודכוע הסליו׳ יוחנע עסוחך
של יין טוב ונגאלתי והגעלתי והגאלותי ׃
אהזת׳ תנן והאין ישיוו יהודה ונאין ׃
פסוק הגיד ישיגו כתנף וככנר ראשונהן
יהא שנב ושני יודיעת הן יהודה והנאין
ונקים דבר עברו ועשם מעיל פסוק הדין
ונקים דבר עבד ועשת הואיכן היות׳ לירוש׳
תושב אעיר יהודה הכנה והרסותיה ירמום
וחשו חסו׳ ר׳ מיכה משם ר׳ אור ודי שהדין
ונקים דבר עמן והאיכו ישלים יתן ימו ׃
יודעים שהדין יוח׳ לירושלם אלין האיך
יוחר עלה עו יעקב יזכע ריח׳ לו והשוך
ריח׳ לו והה יקדיו עוד שוכך יעקב כי יום
ישר׳ עלה הק׳ עלין ליוחר בן לדיים נגדיות
טו יותר האיך׳ ירושלם של הנכירים
של הנכירים שנכניון עליה עו יותן מזה
ובזה׳ מעיל קלין׳ בין שעריה מעלין מרין
השנה טוה׳ ירדע קלור לט העולם סור המטה
ודי שיות׳ ישעיה יי׳ צבאות יען ודי יקר
ירה ההדקה ודי ישיכנה׳ יוחנר ירושלם
תושב וההרכותיה יותלין׳ לשון הואוד
והדין ירוחם שכפסוק טוה׳ יוחר ליהושו
ליישכה ולגדור את בריעתה מגה שיוה׳
הנביין כיום ההוא יקים את סוכת דוד
הנפלת וגדרתי את פרציהן והריסותי׳
יוקים ובניתיה כימי עולם ושלש עשרה
קיומות יוה׳ דוד כנגד שלש עשרה מינו

שפריע יוחנם סדיל׳ ונהיה חכה׳ כנגן שלש ׃
עשרה השנחוריות ברוזן סוסנ׳ ונהיר׳ מכון
יופי ימין הין תפליו מיכוי יופי ויתזו מדיות
וכלו יופי שנ׳ וימין וכלו יופי היך תפליו ולפנותה
ולטוה׳ היך סנו וההדיך הדורן׳ עיהה הנאוותעה
טוה׳ ובריכה ויחליה ויואליה ט׳ כנגד הכית ׃
חיוה ויראותיה כסוכת שלם תקליל׳ היוה׳
חיל וחומה ובישו יהודע שוריו מ׳ שור הר׳ ׃
כ״לין כל׳ ׳׳ הדק החוזה העשוי לחיזוק העיר
ירושלתיה סנו יוחנן לשון הדל על שם הוויר
הוויר כירושלם ובניה שנ׳ כי יוחנן פעט
הוון עיר עוזב׳ ופסוק הוין והוזה וגוזר
מסוכת שלם׳ סוכת דוד הנפלת לגדור ולהקים
שלם דו ירושלם׳ כמו ולך שלם והדקנה׳ ואכין
ירושלם׳ תפליו וספר כי מסוכות והדקנה׳ מיטוי׳
ובנין שלם את ירושלם שנ׳ ושוחד והוא לעני
ומשעריו מהים מונן ושכן תהיין ויור כשונעה
הוזות ירושלם והטיב לימין והוכן וכמי ימין
עולה ומ״לו יזר יעלו על המזבח ויש אומר
כסוכת שלם לפי שירושה לסיים מפרש עלינו
סוכת שלומך׳׳

המעריב אזל שייך׳׳

ליל שימורים

יחד ישר׳ קדוש ירוממוה נהלות על שם המדרין
כמה יסורן והיה יחד ישר׳ לוש וקדושו ולהסה
ירוממה ליה ולו של ירוה וישועה לישר׳ שהוזר
הקב״ה והם שנ׳ ואור יות הלילה ומשמר וכו׳
ונו המדרין שנ׳ שימורים לכל בני ישר׳ וישר׳
מדרין ירוממוה כמהלות׳ כמען ענות והואיכו
השלים מהלות פסוק הדין כי היו כמען שרין
והאיכו הנם יצאו׳ ופסוק יוחר יוה׳ ונקים
דבר עברו ועשות והאיכו ישלים׳ ירין ומשה
ואהרן שנמנוו למכת ויארם והרנה ית רד׳
ישר׳ משעלה בתחלת הלילה והכות בכורות
יור השלים עצות ומשה שהיה שולחו ואיך
שלח ובן ירשות נואיך רוזכינו והבנעיר׳

ומרור על מצה וגם מרור כמסיקת׳ והדר כ
ומר פסח זה מצה שנ׳ בם ליום עבדי מצה
עינה הלחמי ישרים זה מצה שנ׳ רישון ...
הליך וגו׳ יוה׳ הד׳ ומצה לד יוזור לבי ישר
ועמית כורין ורינרים טליה׳ הלר ומצה ויוה׳
לישר סד יוה׳ ה׳ כדיעת הלילה יוני ירמוסם
ורינרים יוה׳ הד׳ כמו הכטחתי ומצה ריוחתי
לו ליום עבדי ומצה יהי ומצה עבדי כסן ׳
יולין וזה יוה׳ ומצה מדיני הלילה יוה יוני ז
מדיעות הלילה ופיכך מדיני הלילה גדולות
וריוד יתנו מוקהלות הלילות על שם שנעגרו
מרינרים בקבורותיו וריונותיו יושר עשה
מקוכם יתני מוקהלות הלילות והוריה ועי׳
מורוש מוקהלות פרס ה׳ יוהים והזיזור ישר
שיופלו עמרים שמונע יוון יוזוז שיהד
וגם יונחו כבתי טביות ופלין רישון של ז
פסח יוה׳ הלל על יווני לילה׳ והגיר ככדר
הסריך ריוזונתך לילות ועגן התיוגותו ומגן
לוה׳ פסוק זה לילה משם שיופ יוה׳ ריוזונה
על שם שנשוותנו ומופקדות כדי הק׳ טלין
והויו והדרין לנו כבדר וגם יוה׳ דוד כי בירך
יופדיד רוחי פרית יוני ה׳ יל יוזוב וזה הדין
יוזונה גדולה ועל ככה יוני יוה׳ נכור כרמוך
הוהדיר נשוות ופרים והנים שהזוותו כל
הלילה ״

ה פלין יוזון עגות והרוק עמוק ז
ועולם על שם המקריו היוומר כד
שעוניה ה׳ יוהים עקה ירוזונך יורה שמך
מעשית פלין עגות והרוך יוזונה יוזון ׳
ובסוק יוהר יוה׳ הפלין עגות הגדיל העשייה
סבייו כל והיו גלי עורידתיו ווסהרתין ׳ ז
ובכר היה גלי ופכו והה שעשה כלין שיוהוי
וכן כיווזון מכו ושיעבור העום לוה׳ כיוו הקה
לוה כיתן להם ישועה ליגות ושיעבור כליו
קוזור עיזו והדור עזר כיוזון כוזור ישין
היוזון יות היוק שעשיום כהווזה על עבי ישר
שהויו יחזונו על גזרין ועשיום על עבין ולפי

שיריע והדיין והשיור עמיות שישבו לנמו
ווזנו וכן יוה׳ שלווזה ריד׳ הנזור שכשורים וכן
כי עשה יעשה לו׳ עבים ... כמשר יענו כשה
ופיכך הדין שיוזם על מכם ... שיריע והדריין
כי יום הן היורם כלמר שווין ... ירדוך כי הקן
וזהטב שיכם כי הקן וזה ... בעולין ׳
משה ומשה יוהר שהיה ההלך בריך והיה נגע
הולר לפבו כיוו ליסטים ולסביבו ולפבו ומגו
ועגע ליוהורין כין דיוב וריוחרין עמו ולפבו
ליסטים ולפבו וריוב ליוהורין הדיבבי על כבר
של ובומר יושר ריות יושר עשיוך ה׳ יוהך
כושר ישיו יריש יות נגע וכן יוה׳ הנביין ז
ריונכי הקלות ליופרים קהם על דוזונותי׳
כך היו ורינרים ווידים הינם ריונכי טיסטריוזן
וזהוויוך וזקהן העגן שהיה בינהם שמוה
יול הריוו יומים יונכי ונגור דיוזה וזקב יקך
ישעני ויוזה וגם הדין לכ הוסים בו והדמה
וגבום יורבם של ישר׳ ושעבור העום כרין
ויווזור יועזה יותכם ׳ וריות עידים לזוכע
הריזה ׳ הטיכה לשון יוהסה סוו יות ה׳ ז
היוזוותה היום ׳ ויוזורו רכוזוע יוהם
עשיתוני הטיכה יוזות שיותם יוה׳ ה׳ יוהר
ריוני יועשה יותכם הטיכה יוזות יוני ז
מעוזך ישר׳ נגי יוזור ויינגע נמכות לדידי
הדי ליה טוטפולין דקודשין מריך הוין ז
וכל כה וי מעוזך ישר׳ הטיכה הגוזוז ז
של היוזוזות ׳ וזועני וזה היכן והישקן ז
לכך ביוהסה יות ישר׳ לעולם פסוק הוין

א ריו ונזה להדרותיו זכר עשה לנפ׳
פסוק הוין יושר שם מרינרים יוזוה
ונפליותיו כבורין ורינרים ׳ ובסוק יוהר עוד
יוכודין עשה פלין עד יוכודין עשה פלין
שוה ענון ׳ ועוד זכר עשה לנפליותיו הענן
ורחום ה׳ ׳ ... פסחיי נעבור הפסחד
ומסחו ייצוו ומרינרים ׳ ירעב עליו שיהי זה
ההלו שעונך הפסח פסוק הוין ירעב עליו ז
שיהי יועזה כל׳ ׳ כלו ומריוטית להקיוזור

ליל שמורים. לילה משומר וכן מששת ימי ה
בראשית. וזהו הלילה. לו ומשומר להתעורר.
לשבח. האמירך היום [illegible] ומפר' בוכחי' אני יי' הו'
שמי הוא שמי. [illegible] שנקרא. שקרא לו אדם
הראשון. אדון [illegible] ברייה יכולה להבחין בין טיפ'
של בכור לטי' [illegible] לטיפה שאינה של בכור אלא
הקב"ה. ולפי שאין ברייה יכולה לעמוד על חצי ה
הלילה אלא הוא. לפיכך ויהי בחצי הלילה. ומשומר
והיום והלאה. אמ' אין ענין לכאן מום" גם
עולם התמיד. שברא אדם הראשון שהיה זיוו מ
מכהה גלגל החמה. פותח דבריך יאיר. פה' במשלי
פתח דבריך יאיר מבין פתיים. ובבר' רב' דורש' מי
מפתח שעריך הזה נהורין. שנ' ויאמר אלהים יהי
אור. ואינו יודע מיישבו על ליל שמורים כמ' שפ'
למעלה. שכשהאיר גילהו לאדם הראשון שהיה מ
משומר מששת ימי בראשית. גם רעי לכהן. מ
מבכורות צאנו ומחלבהן. זה הבל שהקריב קרבן
שנ' והבל הביא גם הוא מבכורות צאנו ומחלבהן.
וכת' שם וישע יי' אל הבל ואל מנחתו. וזה רעי.
אותו קרבן שאינו בא אלא מן הצאן. הוי אומ' זה
פסח" דרך כוכב מזרחי. משכיל לאיתן. זה אברהם
שנ' מי העיר ממזרח צדק יקראהו לרגלו וגו'. ונקר'
איתן. שנ' משכיל לאיתן האזרחי. ועל שם שהיה
נר קורהו יזרח. שנ' כנר כאורה יהיה. ופה' דרך
כוכב מיעקב. ולשון דריכת כוכב עפלת של ואפלת
האומות. שככה מסיים הפסוק ומחץ פאתי מואב
וקרקר וגו'. ואף כשרדף אחרי המלכים והכם עכן
הוא לזה. והיה בליל פסח. כמ' שמפורש בענין מ
ויחלק עליהם לילה. ומפורש במדרש ומניין אומ'
כה אמר יי' כחצות הלילה. ואמ' ר' יוחנן אומ' הלכו
הגיע אותו כה שאמרתי לאברהם כה יהיה זרעך
חמשה עשר בניסן היה בשעה שבאו המלכים
את לוט בן אחי אברהם שהיו סבורין שהוא היה
אברהם. והלך אברהם והצילו מהם ומה כת' שם
ויחלק עליהם לילה. אותה שעה אמ' הקב"ה למ
לאברהם אתה יגעת עמי בחצי הלילה בהריגת
המלכים. חייך שאני פורע לבניך במצרים שנ'

ויהי בחצי הלילה [illegible] דלק מלכים וחלקם. חרבם
תבוא בלבם. דלק ירק. כמ' דלקת אחרי. והוא רדף
אחרי המלכים שנ' כששמעו לוט נשבו. ורדפם עד דן
וחובה. דרשו רבותי' שדנם וחלקם. כי מה ענין מ
לכם לש' לכאן אמ' דליקה ולא מצינו משום מקום
ששרפם לבד ההריגה. חרבם תבוא בלבם. נדרש על
חמשה המלכים שנ' חרב פתחו רשעים. אלו אמר'
אמרפל וחביריו שעד עכשיו לא היה מלחמה בעולם
וכיון שאלו פתחו בחרב שנ' ויהי בימי אמרפל. אמ'
הקב"ה אתם פתחתם בחרב. תבוא החרב בלבבכם
שנ' חרבם תבוא בלבם. מיד עמד אברהם והרגם מ
שנ' ויחלק עליהם לילה הוא ועבדיו ויכם. מדרש
לקח טוב" [illegible] הואלה יסכה כפלך. זו שרה. שנקר'
יסכה. שנ' בת הרן אבי מלכה ואבי יסכה. על שם
שסכה ברוח הקודש כשירד אברהם למצרים מפני
הרעב ראוה שרי פרעה והללוה בכל מצרים ולפרע'
שנ' ויהללו אותה אל פרעה. ואשת חיל מהוללת מ
בדבר זה. כמ' שנ' בסוף משלי אשת חיל מי ימצא
וכת' שם ידיה שלחה בכישור וכפיה תמכו פלך.
לרקמות תובל למלך. פה' בתהלים לרקמות תובל למלך
בתולות אחריה רעותיה מובאות לך. כמ' שש מ
ורקמה בגדי צבעים. וזהו שבחה שמשבחה שולה
שש ורקמה ואורגין למשה. כלו' זו שרה שנלקחה
לבית פרעה מרוב יפיה וחשיבותה" הוסחה ונרחקה
אחורים. הוסחה. שנתנגע מצרעת. שנ' וינגע יי' את
פרעה. באותה שעה ירד המלאך והשרביט בידו והיה
מכה אותו. והיה המלאך עומד בשרה על כל מכה
אם אומרת שילקה היה מלקה. שנ' על דבר שרי אש'
סלו' על פיה ועל דיבורה. אמ' יהודה בר שלום לא מ
הספיק הקב"ה לרשע לעסוק עם הצרעת. אמרו
רבות' בין ולשונה מנגעה. פרחה עליו צרעת נרחק'
לאחוריו ואף איפרכן שלו לקו ואת השרים ואת
העבדים ומיטתו והכתלים שלו לקו בצרעת שנ' ואת
ביתו. והוסחה לשו' צרעת. שנ' מדוע נסחה אביך
לא עמד כי יי' הדפו. מדבר על פרעה שהלקה אותו
בצרעת. ואין נסחה אלא צרעת. שנ' שאת זו מ
ספחת. ואל תתמ' מן החולת קוראת כי כן אומ' מן

שמילה שליה׳ הכל יוחר הויו יוה׳ כיון נסחה מיו
נספח׳ כמ׳ ושפח יי׳ קדקד בנות ציון וכן פירושו ה׳
הוסחה ונרחה ליחורים׳ שהונגע ונרחה ליוחוריו ולא
נגע יוליה וכן מצרים עיו לקו שנ׳ מופת על מצרי׳
מופת לשו׳ מכה׳ כמ׳ ונתתי מופתים בשמים וגו׳ וזה
היה בליל פסח׳׳ ועד לבדר עלינו נפלאותיך וגו׳
ומחשבותיך אלינו הלילה הזה והחדש הזה ועד
יום מועד שנ׳ מועד צאתך מארץ מצרים׳ ועד
לבדר מעלינו על מצרים שהיו נתנם על עבודינו׳
כמ׳ שמפרש הפסוק נפלאותיך ומחשבותיך אלינו׳׳
וכן אמ׳ דוד׳ רבות עשית אתה יי׳ נפלאותיך ומחשב׳
אלינו׳ ואמ׳ ר׳ פינחס בחשבונותיך אלינו׳ כל אותן אותם
אלפים וארבע מאות וארבעים ושמונה שנה עד
שלא יצאו ישר׳ ממצרים היה הקב״ה יושב וחושב
חשבונות ומעבר עיבורים ומקדש את השנים ומחדש
את החדשים כיון שיצאו ממצרים מסרם להם׳
הה״ד ויאמר יי׳ אל משה ואל אהרן בארץ מצרים
לאמר׳ מהו לאמר׳ אמ׳ להם מכאן ואילך הרי הם
מסורים לכם׳ שנ׳ החדש הזה לכם ראש חדשים׳׳
ומה חשיכי בחילה׳ כלו׳ שהוכיח אבימלך בחלומו
רעים בפחד וברעדה׳ שנ׳ ויבא אלהים אל אבימלך
בחלום הלילה׳ וגו׳ חשיכי׳ זה בחלום הלילה׳ שהוא
ידע הדבר ועמו לא ידעו׳ שנ׳ וישכם אבימלך בבקר
ויקרא לכל עבדיו וגו׳ ולא׳ פסח היה׳׳ זדים ריהוי
טפך׳ אנשי סדום שהיו רעים. וחטאים שפך עליהם
הויתו וירדו בגש וגפרית׳ שנ׳ ויי׳ המטיר על סדום
ועל עמורה גפרית וגו׳ ועדות לדבר כמ׳ שאמ׳ איוב
בחלמיש שלח ידו הפך משורש הרים ומדבר בסדום
נאמ׳ כיון ויהפך הערים ומני׳ כאיוב בחלמיש שלח
ידו הפך׳ ושמיה תמו׳ בוחות מידו הפכה׳ באמנע
אוחר הפכה שנ׳ שלח ידו והפך׳ והפיכת סדום היתה
בלילה׳ כמ׳ שאמ׳ בענין וישכם אברהם בבקר וישקף
על פני סדום וגו׳ ושפך עפר על לשון מודם ששופך
מים ממגדל׳׳ זהר בטוב לאלום׳ זהר את לבן מלה
מלדבר עם יעקב אפילו בטובה וכל שכן ברעה׳ שנ׳
ויבא אלהים אל לבן הארמי בחלום הלילה ויאמר
לו השמר לך מדבר עם יעקב מטוב ועד רע׳ ומעל

מנעת דבר עפר לשו׳ אלם׳ תאלמנה שפתי שקר
וכן אלם צדק תדברון׳׳ חמודה ברסות כונה׳ אל
יעקב בנה׳ זו היא רבקה שאמרה בנה לעשות מא
מטעמים לקבל הברכות הנעשות לעשו׳ שנ׳ ורבקה
אמרה אל יעקב בנה וגו׳ והבאות לאביך׳ ואכל ומי׳
שהנשים נקראות חמודות כשם שאו׳ דניאל ועל
חמדת נשים ועל כל אלוה׳ וסמך לאו מצותי מזה כמ׳
ענין פסח לכאן׳׳ חקוק בהוד כסאך׳ זה דמותו
של יעקב שחקוק בכסאו הכבוד שנ׳ ודמות פניהם
פני אדם׳ ואריה רבותי׳ זה דמותו של יעקב׳ וישר
אל המלאך׳ שמובק עמו במצותו מבית לבן כשעבר
לבדו ושרו של עשו היה סמאל הרשע ונצחו כשם
שקראו ישר׳ על ששרה עמו׳ כמ׳ שנ׳ כי שרית עם
אלהים׳ וכן אמ׳ שעברה בבטן עקב את אחיו ובאונו
שרה עם אלהים׳ ודוד מכריז עליו וישר אל מלאך
ויוכל בכה ויתחנן לו וגו׳ כי המלאך חינן לו לשלחו
שנ׳ שלחני כי עלה השחר׳ וזה היה ליל של פסח כאותו
בענין בשבתו מעבר יבק׳ ויקם בלילה׳ ופגשו המלאך
ויאבק עמו׳ והקב״ה שואח שלא הדיקו׳׳ טוב הסי׳
הסכים בידו׳ מקים דבר עבדו׳ הקב״ה שנקרא טוב
שנ׳ טוב יי׳ לכל׳ הסכים בידו של משה׳ שנ׳ מקים דב׳
עבדו ועצת מלאכיו ישלים׳ ומשה נקרא עבדו׳ שנ׳
לא כן עבדי משה׳ כשאמ׳ לו הקב״ה אמור לישרא׳
ועברתי בארץ מצרים בלילה הזה הלך משה ואמר
וידעתי כחצות הלילה אני יוצא׳ אמ׳ הק׳ והלא הבטחתי
למשה ואמרתי בכל ביתי נאמן הוא׳ ועכשיו יהיה
נמכוב אלא מה עשה׳ הוא אמ׳ כחצות יוה׳ אני עש׳
כחצות הלילה לקיים גזירתו של משה הוי מקים דב׳
עבדו׳ וכן עשה׳ ויהי בחצי הלילה׳׳ טעמה כי טוב
סחרה׳ לא יכבה בלילה נרה׳ בליל ראשון של פסח מתו
כל בכורי מצרים זכרים ונקבות שנ׳ ומת כל בכור בארץ
מצרים הכל בכלל׳ ובתיה בת פרעה בכורה היתה׳ ונ׳
ובזכות מה ניצלה׳ בזכותו של משה ובתפילתו׳ דכת׳
טעמה כי טוב סחרה׳ לא יכבה בלילה׳ בליל כת׳ כאן
הי׳ כד״א ליל שמורים׳ והיא גדלה את משה׳ וכיון א
במכת בכורות נשתלם שכרה׳׳ אומנו חלקו בחכמיה׳
לפי שאמ׳ כחצות הלילה׳ וכי אפשר לו לאדם לעמ׳

לעמוד על חצות של לילה. אלא אמרו חלקו ר' יהודה
בן בתירא אומ' היודע עתו ורגעו חלקו. וזהו אותו
מה זמן חצי הלילה הוא חלקו. וזהו הקב"ה ופה"
בתלים. ואין אותו יודע עד מה" אללה בעת נ"ה
נפלה. ותקם בעוד לילה. של מכת בכורות נפלה
אללה. ותצעקת שבר במצרים. שנ' ויקם פרעה לילה
מגיד שהיה מחזר על כל בתי עבדיו ועל כל בתי מ'
מצרים ומעמידן אחד אחד ותהי צעקה גדולה
במצרים כי אין בית אשר אין שם מת. וכי לא
היה בית שלא היה שם בכור. אלא מה אני מקיים
אשר אין שם מת. אפיטרופוס של בית היה מת
במקום בכור. כד"א שמריה הראש. כי לא היה בכור
וישימהו אביו לראש. ומיטה היה אומ' כי אומרו
כלנו מתים. אמרו לו בגזירתו של משה. שרשה
אומ' ואת כל בכור מורין. והיו סבורין כל מי שיש
לו ארבעה בנים אין מת אלא הבכור שבהם והם
לא היו יודעים שנשיהם חשודות על העריות. והן
כולם בכורים מרווקין על שם המקריו. ונפלה אלות
הרועים. וכן ותקם בעוד לילה ותתן טרף לנערותיה.
כרדן ושבוי לוקה. שמח לאיד לא ינקה. אותו לילה
לקו העבדים המיטרנים והשבויים עם בכורי מצרים
שנ' עד בכור השבי. וכי שבויים מה הטאו. שלא
יהו השבויים אומרים יראתנו הביא עליהם את
הפורענות. עבודתנו על שנשתעבדין בנו קשה יראתנו
שלא שלטה בה הפורענות. ללמדך שכל גזירות שגזר
פרעה על ישר' שביין היו שמחים בהם שנ' שמח
לאיד לא ינקה. וכת' כנפל אויבך אל תשמח. וכת' בן
אדם יען אשר אמרה על ירושלים האח היאח נשברה
דלתות העמים נסבה אלי אמלאה החרבה. וכת' הנני
אליך צור והעלתי עליך גוים רבים כעלות הים לגליו
ושחתו צור והרסו ומגדליה עד משטח חרמים תהי'
ולא שבויים בלבד שלקו. אלא עבדים ושפחות. שנ'
עד בכור השפחה. ר' אחא ורבהונא בשם ר' אלעזר בנו
של ר' יוסי הגלילי. אומ' אפי' שפחות המיטורנות לרי'
לריחים היו אומרות רצוננו בשיעבדן. וישר' נמי
בשעבדן. וזהו כרדן ושבוי. מכם נוטט ונראו. ו'
הפך לילה וידכאו. אותו לילה היה נוטט קבריהם

והפגרים נסחבו ונראו. ומצרים מבוליתה ומפיקתה
כת' כי אין בית אשר אין שם מת. וכי לא היה שם
שלא היו שם בכורות. אלא שהיה כיון הבכור מת
לאחד מהם. היה עד איקונין שלו בתוך ביתו. ואותו
היום היה נשחקת ונדקת ונזרת. וקשה בעיניהם
כאילו היום קברום. אמ' אין לפי שהיו המצרים קובר'
בכורים בתוך ביתם והיו הכלבים נכנסין דרך הבכים
ומחטטין ומוציאין הבכורות מתוך קבריהם ומתעסקין
בהם והיה קשה בעיניהם כאילו היום קברום. ועל אגדה
זו בנה הפייט בניגון. כוכב נוטט ונראו. ועל הלילה
אמ' אליהוא לכן יכיר מעבדיהם הפך לילה וידכאו.
שהכיר מעבדי פרעה ומצרים והפכם בעוד לילה.
להדק נשחק איקונם. ראשית לכל אונם. כלו' ראשית
ופורעניות שמצירו אביהם על בתיהם נשחק ונדק'
והבכור נקרא ראשית און. כמ' שאו' יעקב. כחי וראשית
אוני. ושני פסוקי' הם בתלים על מצרים אומרים ויך
כל בכורי מצרים ראשית אונים באהלי חם. ופסוק ויך
כל בכורי מצרים ראשית לכל אונם. לבטה יראתם
ולקה. בוקה ומבוקה ומבולקה. שלקתה יראתם במ'
כמותם. כמ' ואויל שפתים ילבט. והיכן מצינו. שנ' ובכל
בכור בהמה. אם אדם חטא בהמה מה חטאת. אלא
מצריים משתחוים לטלאים שלא יהו המצריים אומ'
אומרי' יראתנו הביאה עליהם הפורענות. קשה יראתי
שעמדה על עמדה. ושלא שלטה בה פורענות. ומשה
קראו אלהי מצרים. שנ' הן נזבח תועבת מצרים וגו'.
ומצינו כשאו' משה בעשור לחדש הזה ויקחו להם
איש שה לבית אבות. אמ' ר' יוחנן הלא אינו יפה אלא
מדברו. ואת אמרת מבעשור. אלא מלמד שהיו קש'
קשורין לכרעי מטותיהן של ישר' מבעשור והמצרי'
נכנסין ורואין אותן ונפשן פורחת מעליהם. ר' חייא
בריה דר' אחא דין יעו. אמ' משכו וקחו לכם צאן. ר'
שיהיו כל אחד מכם מושך אלוהו של מצרים ושוחטו
לפניו בוקה ומבוקה ומבולקה. מאור וישע הושיע
אחזות ביד אימיני. כלו' אורה וישועה הראה לי הקב"ה
במצרים. שנ' יי' אורי וישעי ממי אירא. אורי במצרי'
שנ' ולכל בני ישר' היה אור במושבותם. וכן ומאירות
הלילה. וישעי על הים. שנ' ויושע יי'. וכן אתו מ'

מהללים באגרת פסח׳ הוציאנו מעבדות לחירות ומא׳
ומיגון לשמחה ומאפילה לאור גדול׳ שאינו משנ׳
משיעבוד קשה שהיו השוכים וקדורים״ אחזת יד
ימיני׳ שאחזתני מחוזק ידך ממין שלי והולכתני מכל פגע
רע׳ ולא יכלו המצרים לכלותי׳ כשרדפו אחרי מפנך׃
מאורי האורות לאורך׳ היכה האורות ושבחות
עלי להודות לך על כל הניסים שעשית עמי׳ לאורך
לרכזך׳ כמ׳ אורך כע״ש לוא׳ רחק׳ וכן אמ׳ משה ובו
תרבקון״ על משפטי צדקך׳ כלו׳ חצות לילה אקום
להודות׳ לשבח לשמך הגדול על שעשית בחצי הלילה
במצרים׳ שהכות משפטים רעים על פרעה הרשע׳
ועל מצרים׳ ועל צדקה שעשית עם אבותינו ממצרים
שלא היו בידם שיגאלו בהם אלא שתי מצות׳ דם פ׳
פסח ודם מילה רבת׳ ואעבור עלייך ואראך מתבוססת
בדמייך וגו׳ אלו שני דמים׳ דם פסח ודם מילה׳ וזה
מאורי האורות על שם המקרא והמדרש׳ כמ׳ שפי׳
ומאור את הלילה״ נוראות בעשותך לא נקוה
כשעשית עמנו נוראות נקוה לך׳ אמ׳ דוד אשר שם
במצרים אותותיו ומופתיו בארץ חם״ לילה ללילה
יחוה דעת׳ כמ׳ שנ׳ יום ליום יביע אומר ולילה ללילה
יחוה דעת׳ כלו׳ על כל נס ונס שעשית עמנו בלילה
נחוה ונגיד צדקתך כפי דעתינו ושכלינו״ נלחמו מ׳
כוכבי אורים׳ בליל ראשון של פסח נלחמו כוכבי הש׳
השמים לסייע דבורה וברק והפיל סיסרא ומחנותיו
שהם גבורים׳ וכן אמרה דבורה הכוכבים ממסילותם
נלחמו עם סיסרא׳ לעזרת יי׳ בגבורים׳ ובזכות העומ׳
נצח ברק סיסרא ופיעתו׳ כמ׳ שדרשו רבותי׳ על
והבאתם את העומר׳ אשר קצירו זה סיסרא׳ רעב
אמל׳ זה דבורה וברק׳ ואל מעינם יקחהו׳ לא במגן
ולא בדין׳ אלא בתפילה ובתחנונים׳ מן השמים נלחמו
הכוכבים וגו׳ ושינת עינים חילם׳ מי רחק לאמוץ של
סיסרא׳ ברק ודבורה וכל המעותיקן להם״ פייע
צדק נערים׳ זהו פירושו העומר שהיה משעורים
סייע אותו הדור שהיה נעור מן הצדיקים׳ כי לא ה׳
כרוח של גדעון עשה משפט וצדקה כמ׳ שמפרש
והולך׳ צליל לחם שעורים׳ החלום אשר חלמו מדין
צליל שעורים מתהפך בהם ומפיל אהליהם׳ כלו׳

זו זכות העומר׳ הכגס נערים׳ כמ׳ ונערו רשעים מ׳
ומתלו׳ גרסי׳ מנער מן המצות׳ והיכן מצינו שזכות
העומר עזרה להם בימי גדעון׳ שנאמ׳ ויבא ג׳
גדעון והנה איש מספר לרעהו חלום ויאמר
הנה חלמתי והנה צליל שעורים מתהפך במחנה
מדין ויבא עד האהל ויכהו ויפל ויהפכהו׳ למעלה
ונפל האהל׳ ומהו צליל לחם שעורים׳ רבן אומרי על
שעלו עליהם אותו החור מן הצדיקים׳ שלא נשאר
אחד מהם׳ צלו כמ׳ מים צוללין׳ ובזכות מה ניצולו מ׳
בזכות לחם שעורים׳ ומאיזו זו מנחת העומר״ פסי׳
כהמת׳״ זכן ליל שמורים׳ החלום שחלם בליל
שמורים׳ מן לחם שעורים סייע לאותו הדור העלול
ומופנה ומנוער מן הצדיקים והמצות״ סגנ מבטח
ומעוז׳ גבר חכם בעוז׳ זה חזקיהו מלך יהודה׳ שנ׳
בלילה נהרג סנחריב ועמו׳ חזקיהו שהוא בא להלחם
עליו׳ וזה היה בליל פסח שנהרג סנחריב׳ וחזקיה
נקרא חכם בעוז׳ שכן כת׳ ויקרא שמו פלא יועץ אל
גבור׳ זה עוז״ צריכי פעל שקר׳ כלו׳ הצריכים ו׳
והגבורים של אשור שקר הק׳ הרע להם׳ שנ׳ בין י׳
פול מלך אשור על הארץ ויתן מנחם לפול אלף ככר
כסף להיות ידיו אתו להחזיק הממלכה בידו מלך
אשור׳ שקר׳ לש׳ כי שוקד אני על דברי לעשותו׳ וכן
מצינו בישעיה אפקוד על פרי גדל לבב מלך אשור
ועל תפארת רום עיניו׳ על כן ישלח יי׳ אלהים צבאות
במשמניו רזון ותחת כבודו יקד יקוד כיקוד אש׳ כלו׳
תחת בגדיו׳ כי הא דר׳ יוחנן קרי למאני מכבדותי׳ וכן
מצינו בליל ראשון של פסח שנשרפו׳ שנ׳ והיה אור
ישר׳ לאש וקדושו ללהבה׳ זה אור טו״ כמכן שהוא
שומר לבני ישר׳ ובאותו לילה נשרפו אוכלוסי מ׳
סנחריב׳ וקדושו ללהבה׳ זה אשו של גבריא׳ שנאו׳
ויצא מלאך יי׳ ויך במחנה אשור מאה ושמונים אלף
וישכימו בבקר והנה כלם פגרים מתים׳ ומנין נמ׳
שנשרפו׳ שנ׳ והיתה לשריפת מאכלת במקום שהרגו
מלאכיה שלותם ועולה׳ עכשיו יהו לשריפה״
עמר חרושו פלחם׳ קצירת העומר שבת׳ ט מהחל
חרמש בקמה׳ פלח אשור וחילו׳ כמ׳ שפרשו׳ תנופה
לש׳ נלחם׳ כמ׳ שנא׳ בישעיה כי מקול יי׳ יחת אשור

כשבט והיה סל מעבר מטה מוסדה אשר יניח י״י
עליו בתפים ובכנורות ובמלחמות תנופה נלחם בם
ודרשו רבות׳ כזמות תנופת השופר שהיו מקריבים
מחושה אין עשר בניסן׳ נלחם בם הק׳ במותו של
מלך אש[illegible] אשור׳ והנפה מענה כעומר שנ׳ והניף
את העומר׳ ומענ׳ כשוחר טוב׳ אשר קיצה רגב אומ׳
זה סנחריב׳ אומ׳ זה ישעיה וחזקיה׳ לא בזיין ולא
בזגן אלא בתפלה ובתחנונים׳ שנ׳ ויתפלל המלך
חזקיהו וישעיהו בן אמוץ הנביא על זאת ויזעקו
השמים׳ ושאג יענים חילם׳ דחק מזגו של סנחרי׳
חזקיה וסיעתו׳ וכל המעמיתן להם׳ לכך והכאתם
את עומר״ פיזר עליון במזרות׳ פיזר הקב״ה
על שיאו׳ אמשה סנחריב גוג ומגוג וחזקיה משיח׳
וכשראה הק׳ שלא אמ׳ חזקיה שירה לפניו כשהפיל
סנחריב׳ אמ׳ מכיון שלא אמ׳ שירה לפני לא אעשנו
משיח׳ ענתה הארץ ואמרה אני אעשה עביונו של
צדיק׳ זהו שכת׳ מכנף הארץ זמירות שמענו לצדיק
וזהו פיזר עליון במזרות׳ פיזר הק׳ בשכחות ומזרות
על מפלת סנחריב ושאר אומות המרעשות להם׳ מיד
שמפורש מכנף הארץ זמירות שמענו׳ וכן אומ׳ ישעיה
מכנף הארץ׳ פחד ופחת ופח עליך יושבי הארץ והיה
הנס מקול הפחד יפול אל הפחת והעולה מתוך הפח
ילכד בפח כי ארובות וגו׳״ פענח צפנת מעבריו א׳
שגילה הק׳ בליל פסח לדניאל על החלום שחלם נבוכד נצ׳
שאין פותר אותו׳ נראה לו לדניאל בחלום הלילה׳ אדין א׳
לדניאל רזי גלי׳ אדין לדניאל בריך אלה שמיא׳ ומה אמ׳
אחריכן והוא מהשנא עידניא וזמניא׳ והוא גלי עמי׳
וגו׳ וזהו שאמ׳ ישעיה כי לא יעשה י״י אלהים דבר כי אם
גלה סודו אל עבדיו הנביאים״ צפיות סדורה וערוך
כמ׳ שאמ׳ ישעיה על בלשצר׳ ערוך השולחן צפה הצפ׳
אכול ושתה קומו השרים משחו מגן׳ מלמ׳ כשישב
על שולחנו ערוך וערוכה וכל מיני מעדנים והיה מעמיד
הצופה לראות אם יבא אדם׳ לפי שהיה ירא מכורש
ומדריוש בעודו אוכל ושותה וטוב לבו ביין׳ ענה אמ׳
להביא כלי הקודש לשתות בהם עם גבריו׳ כמ׳ שמפו׳
בדניאל׳ בלשצר מלכא עבד לחם רב׳ ולקבל אלפא חמר
שתי׳ אמר בטעם חמרא להייתיה למאני דהבא וכספ׳

ועתשיו די הנפק נבוכד נצר אבוהי מן היכלא דבירושל׳
אומר הצופה קומו השרים משחו מגן׳ כנגד שהיה אומ׳
בא כורש ודריוש עליו״ והנה יד שלוחה׳ והנה יד המלאך
שלוחה לפניהם׳ מושבים על השולחן ואוכלין ושותים
בכלי הקדש המוכנים לבבל׳ נפל אימתו ופחדו של כורש
עליו שהיה ירא עליו׳ קרא המינפה העומד אומ׳ ונצב
על משמרתי כל הלילה׳ הנה זה בא רכב איש צמד פרשי׳
ויען ויאמר נפלה נפלה בבל וכל פסילי אלהיה שיבר
לארץ״ מדושתי ובן גרני אשר שמעתי מאת י״י צבאות׳
י״י צבאות אלהי ישר׳ הגדתי לכם׳ וכן כת׳ בדניאל כדר
שעתיא נפקו אצבען די יד אנש וכתבן לקבל נברשתא׳
על כתל היכלא די מלכא׳ ומלכא חזי פס ידא די כתבא
אדיין מלכא זיוהי שנוהי ורעיונהי יבהלוניה וקטרי א׳
חרציה משתריין וארכבתיה דא לדא נקשן ונפל בלשצר
ביד כורש׳ וזהו שאמ׳ ישעיה אריה עומד על מצפה׳ זה
חבקוק שקרא תגר׳ על משמרתי אעמודה ואתייצבה
על מצור׳ ופירשו רבות׳ זה חבקוק שעג עוגה ועמד
בתוכה כאיש היושב על המצור מצפה לראות מה ידבר
בי סוף הפסוק׳ אמ׳ לפניו׳ רבון העולמים׳ נשבע אני א׳
בשמך הגדול שאיני זז מכאן עד שתודיעני מתי תגי׳
תמשך מלכות בבל׳ ומה״ה הוא חבקוק בגו׳ והקב״ה
השיב לו׳ ויענהו י״י ויאמר כתב חזון ובאר על הלוחות
למען ירוץ קורא בו׳ לפי מלאות לבבל שבעים שנה אפקד
על מלכות בבל ביד כורש את עונם ושמתי אותו לשממות
עולם׳ וזהו צפית סדורה ומרוחה׳ והנה יד שלוחה׳ ארוח
כמ׳ וארוחתו ארוחת תמיד מאת המלך נתנה לו׳ בסוף
מלכים״ צפית בו בליל׳ בו בלילה ששתה היום בכלי י״י
קדש נהרג׳ והיה ליל טו׳ בניסן׳ וכן אומ׳ דניאל׳ ביה בליל׳
קטיל בלשצר מלכא וגו׳׳ קודש י״י הלול׳ על שם שחילל
ששתה הוא ועבדיו בכלים המוקדשים׳ לפיכך נתחייב
מיתה׳ שנ׳ ואוכליו בו כי יהללוהו״ קוית תמיד הזמנה
ישר׳ שנמשלה לתמיד׳ שנ׳ ואת קויתך היתה לתמיד
מה התמיד אין לו אלא לב אחד שאין לו ענפים כשאר
אילנות׳ כך ישר׳ אין להם אלא לב אחד לאביהם שבשמ׳
שבשמים׳ ישר׳ נגאלו בזכותה של אסתר שנקראת
הדסה׳ ועל שם שהיתה ירקרקת כהדס׳ מגלה׳ קרי לה
אסתר וקרי לה הדסה׳ תניא ר׳ מאיר אומ׳ אסתר שמה

ולמה נקרא שמה הדסה על שם הצדיקים וכן הוא
אומ' והוא עומד בין ההדסים אשר במצולה ואומרי'
בחלק זה הקב"ה שעומד בין הצדיקים שנקראו הד
הדסים ולמה נמשלו כהדס מה הדס זה ריחו טוב
ונודף כך הצדיקים ריחם נודף ושומעם הטוב הולך
למרחוק ועל בניין זה יסודו של ר' מאיר שליח צבור
זצ"ל קורא השביע לשנה מניעת העומר ומא
והלכות קמייתא שהיה מרדכי אומר לתלמידיו כשעה
שבא המן אצלו השביע אחשורוש יותר מעשרת
אלפים ככר כסף שרצה לשקול המן על ישר' כמו
שמפורש במסכ' מגילה ובפסיק' על ויקח המן את
הלבוש ואת הסוס אזל אשכחיה למרדכי דהוו יתבי
רבנן קמיה כיון שראהו מרדכי אמ' להם לתלמידין
ברחו לכם מגחלתו שהרשע אמרו בזו לו בין למות
בין לחיים אמ' מרד' מה עשה נתעטף עמד והתפלל
אתא ההוא ויתיב ליה גבייהו אמ' להן במה אתם עס
עסיקין אמרו במנחת העומר שהיו מקריבין בבית
המקדש ובמה הוו טעמי דידיה טעמי לש' חטים
ושעור' וכן מצינו במקראו רבו במוני אחת וכטעמי את
אחת וכן במדרש לכו רננה מתלית דלית לה טעמי
עבר' וכן כיון טעמי מלו' שוין בעשרו' מנה' אמ' להו
אתא מלא קומציכו דידכו דנצחין עשרת אלפי קנטרי'
דכספין כיון דאחיל יצאתיו אמ' ליה סב הדין לבושא
וסוסיא ונוכח הפסוק יתן לידידו שינה על ידי שהו
עדרים שנתם מעיניהם ואומרי תורה בזו לו היעה זו
וכן אומ' דוד שוא לכם משכימי קום מאחרי שבת אוכלי
לחם העצבים כן יתן לידידו שינה כך פי' שוא לכם ר'
בעלי אומנות המשכימים ומאחרים למלאכתן ומתפרנסי'
בעצבון ובקושי' כך יתן יי' לאדם שעדר שנתו בעולם הזה
לעסוק בתורה וכל עסקו וטרחו לא הועיל להמן כי
כנגד יי מרדכי שתורתו שמרתו מלכר' ויש לפר' בפנים
אחרות קומת תמר הנעלה אילו חנניה מישאל ועזריה
שנעלו מכבשן האש שנ' זאת קומתך דמתה לתמר
וכו' אילו חנניה מישאל ועזריה שזקפו קומתן שלא
להשתחוות לצלם ונצלו מכבשן האש ודמתה לתמרה
המושלך באור כשדים הה"ד אני יי' אלהיך אשר הו'
הוצאתיך מאור כשדים בא גבריאל ואמ' לפני הקב"ה

רבון העולמי' יחיד ומיוחד אמ' הקב"ה הוא יחיד בעולם
ואני יחיד בעולמי בוא ליחיד להציל יחיד והיכן מצינו
שנקרא אברהם יחיד שנ' אחד היה אברהם באותו והק'
נקרא יי' אחד אלא הואיל וכן הוא עתיד אתה להציל
מבני בנו מכבשן האש וכשנשלם לכבשן בא גבריאל
ועמד מבפנים והרתיח מבחוץ והה"ד ורויה די רביע
דמי לבר אלהין ובזאת זכות נצולו מכבש' ולפיכך זכו
שריה עזריה ורוכבו להיות כמשכלות אמ' הק' אמרתי
אעלה בתמר שהקדישו את שמי בבקעת דורא אני
אוחזה בסנסניו ועכשיו לא עלה בידי אלא סנסן אחד
אילו חנניה מישאל ועזריה והם היו הדסים שהיו צ
צדיקים ועליהם נאמ' והוא עומד בין ההדסים רווח
והצלה עמדה ליהודים בלילה ההוא כשנדדה שנתו
של אחשורוש שנייצו כתו' על מרדכי שהגיד למלך
על בגתנא ותרש וזו היתה תחילת מפלתו של המן
ותחילת גדולת מרדכי וחסידיו רוחי חפש ומולה'
אזכרה נגינתי בלילה פה' בתילים אזכרה נגינתי בלילה
עם לבבי אשיחה ויחפש רוחי ופס' של מעלה ר'
חשבתי ימים מקדם שנות עולמים וזהו פי' חשבתי
ימים מקדם לזכר החסדים שעשה עם אבותינו
אזכרה נגינתי בלילה בימי הגלות הזה שהוא דומה
ללילה אני זוכר את נגינתי שהייתי מנגן בבית המקד'
ועם לבבי אשיחה אני מחשב ורוחי מחפש וכן אומ'
דוד במקום אחר נגינתי ננגן כל ימי חיי ופרשו רבות'
על ותאמר ציון עזבני יי' אזכרה נגינתי בלילה וגו'
ור' ירמיה ור' יהודה בר' סימון אמרה כנסת ישר' לפני
הק' רבון העולמים נכרת אני שהשמעתי במלכות
כד"א אשר תגן צריך ור' יהוד' אומ' אמרה כנסת ישר'
לפני הק' רבון העולמים נזכרת אני שירים שאמרתי
לפניך בלילות והייתי מנגנת לך על אותן הנסים וגו'
ואומרי' שירים וזמירים באותו לילה שנ' השיר יהי'
לכם כליל התקדש חג ואמרתי כשהיגעת כטוי מצרי'
בלילה שבאותו לילה גאלנו והוציאנו מעבדות לחירות
שהיינו עבדים לפרעה וגאלתנו ונעשינו לך עבדים
שנ' הללויה הללו עבדי יי' שוחר טוב אזכרה נגינתי
בלילה כד"א ונגינותי ננגן כל ימי חיי בלילה אלו של
גדעון שנ' ויהי בלילה ההוא ויאמר יי' אלי קום רד

מאתנה׳ עם לבבי אשיחה ויחפש רוחי׳ משתעי אני
עם לבי והיא מפשפש׳ ומורה הלעולמים יזנח יי׳ ואין
שכינ׳ לו׳ אין עוב אותנו׳ ולא ישוב עד עולם״ שמור
לנקיה נטורה׳ ליל של פסח׳ שמור לנקם ומצרים׳ שמור
כמ׳ ואביו שמר את הדבר׳ וכן כשמואל׳ וירם הטבח את
השוק והעליה וישם לפני שאול וגו׳ עד כי למועד שמור
לך׳ בלע׳ איישטוייר׳ נקיה נטורה׳ כמ׳ לא תקום ולא ת׳
תטור׳ כמורם העטר אבת שונאו מלכנו עד יראה נקו
לנקום׳ כן הק׳ נוטר מלכנו איבתו של עשו הרשע ושמור
לו מועד לנקום מליל חג פסח׳ כמו שפי׳ למעלה׳ שכ׳
שנכנסו עתידין אנחנו להגאול׳ ופי׳ רבות׳ כל עד שמקי׳
חסר׳ וזהו רומי הרשעה׳ על שם המעטירה׳ ורומי נקר׳
שם המעטירה׳ שנ׳ מי יעץ על צר זאת׳ ופי׳ רבות׳
זה המלכה מלכים׳ שכל כך היתה חשובה׳ שכל מלך
שלא נטל כתר ממנה׳ לא היתה חשובה מלכותו ומאמה׳
וסו׳ הפסו׳ כנעניה נכבדי ארץ׳ סוחריה׳ יי׳ צבאות
יעצה׳ לחלל גאון כל צבי להקל כל נכבדי ארץ יחלו עים
ממלכת שם שהוא צבי הממלכות׳ להקל כל נכבדי ארץ
שם אחת מנכבדי ארץ׳ כמ׳ שאמ׳ בפסוק שלמעלה׳ ה׳
כנעניה נכבדי ארץ״ שמע מצרים לנגד יחילו ה׳
כשמע צר׳ שמע שהיתה מצרים לנגדה והאותות
שנעשו שכן ישמעו לאדום׳ שכך אמ׳ ישעיה׳ כאשר
שמע למצרים יחילו כשמע צר׳ ופי׳ רבות׳ כאשר נ׳
נודע האמות משמע מצרים׳ שכת׳ שם׳ שמעו ה׳
עמים ירגזון׳ וכן עתידין להודע משמע צר׳ וזהו
יחילו׳ ובפסח אנו עתידין להגאל׳ ושם רומי הרשעה
שתעקר כמו שפי׳ במה מקומות״ תכנו לישע ונס׳
ליל זו של פסח מתוקן לישועה ונסים׳ שרוב נסים ה׳
נעשו לישר׳ באותו לילה׳ וגם עתי׳ יכנס באותו לילה׳ כמ׳
שאמ׳ ונשאו נס לגוים ואסף נדחי ישר׳ וכן כתו׳ בונה ירושל׳
יי׳ נדחי ישר׳ יכנס׳ ושנינו בראש השנה׳ בפסח נגאלו הע׳
ובפסח עתיד מלך המשיח לבא ולאסוף נדחינו״ תמע
ומספר התורה׳ מאהנה לא נעדרה׳ כל נסים שאירעו בליל
שמורים׳ פשטתי ודרשתי בכל התורה ומדרשים לא
חסרתי אחת שלא ערכתי׳ ופה׳ דרשו מעל ספר יי׳ וקראו
אחת מהנה לא נעדרה׳ נחסרה׳ כמ׳ ואיש לא נעדר׳ פי׳
לא נחסר״ מאמרי ידעה לשעת תפלתי תרעה לפני

הק׳ משעה אליה׳ מקדם פועל ישועות׳ מקדם מאז
מעולם ועד העת׳ ופה׳ בתילים ואלהים מלכנו מקדם פועל
ישועות בקרב הארץ״ אז מהנחך שלוחים׳ אז ממצרים
כשהנחות לישר׳ והוצאתם מפרך שהיו יגעים ורוב
העבודה אשר עבר בהם׳ שלוחים׳ יגיעים׳ והוא ענין
מתנג׳ והוא משלחי״ הודיע לך אלהים׳ אמרו הלל והודיעה
לשמך הגדול׳ ופה׳ בתילים׳ הודיע לך אלהים הודיע קרוב
טובך וגו׳׳ ופי׳ רבות׳ הודיע לך על הטובה הודיע לך על
הרעה׳ וקרוב פיע שמך תמיד׳ ספרו ורוחנו נפלאותך
תמיד׳ כי אקח מועד אני מישרים אשפוט׳ כשיש לנו יום
טוב אין אנו עסוקין בבטול פה ובקלות ראש כל הגוים
אלא מישרים אני אשפוט׳ אנו נותנין על לבנו להודך
ולשבחך מענין המאורע להם ליום על כל נס ונס״
ישועה לנו תחדה׳ כלו׳ ישועתך לנו תמציח תחדה׳ כמ׳
שאמ׳ הנביא׳ מבשר טוב משמיע ישועה אומ׳ לציון וגו׳
תחדה׳ כמ׳ אז בחרתי הלא כעתיקי׳ ויש לומ׳ תחדה׳ כמ׳ ה׳
תשמיח׳ כמ׳ ויחד יתרו׳ ומאל ישועה ממנו כמ׳ שאו׳ דוד
גדול כבודו בישועתך הוד והדר׳ כי תשיתהו ברכות לעד
תחדה בשמחה את פניך׳ ואז לשמך עדה׳ ופה׳ ושמך
לעולם עדה סלה׳ כשיהיה יחיד בעולמו כמ׳ שאו׳ ישעיה
ונשגב יי׳ לבדו ביום ההוא׳ ונ׳ והיה יי׳ למלך על כל הארץ
ביום ההוא יהיה יי׳ אחד ושמו אחד״ רנן השיר כחדשן
להודות׳ כמ׳ שאמ׳ דוד׳ שירו ליי׳ שיר חדש תהלתו וגו׳
שכל השירות היו נקבות׳ כשם שהנקבה יולדת כך היו ה׳
התשועה שעברו היתה אחריהם שיעבור על התשועה
העתידה לבא׳ קרויה לשו׳ זכר שאין אחריה׳ כשם שאין
הזכר יולד׳ ופסוק הוא בירמיה׳ שאלו נא וראו אם יולד
זכר מדוע ראיתי כל גבר ידיו על חלציו ונהפכו כל פנים
לירקון׳ ולעתיד ישר׳ נושע ביי׳ תשועת עולמים׳ להודות
לשם קודשך׳ כשם שאמ׳ הנביא הושיענו אלהי ישענו
קבצנו והצילנו מן הגוים להודות לשם קדשך ולהשת׳
בתהלתך׳ ואז לעתיד עדה ונשבח לשם קדשו״

טבס פאותיך משירי הודאות נתיחדת
על ידי שלבשת גאות ובכסיסי ה׳
מלכות׳ במצרים׳ נתיחדת׳ משירי הודאות׳ שאמרו יי׳
ימלך׳ ופה׳ בתילים יי׳ עזי ומגני בו בטח לבי ונעזרתי ה׳
ויעלוז לבי ומשירי אהודנו׳ אומ׳ לחסד ובלילה לשיר

נאמר פה יומם יצוה ה' חסדו ובלילה שירה עמי ו'
ודרשו חכמי' שבך אמרת ישר' להק' זמרו זה עשית
לנו ממצרים מצוה אחת שצוית ביום בערב הפסח ו'
ושירה בלילה גאולתנו ושרנו לפניך את ההלל· נאמרת
במקום בית ועד שלנו· מאז אז באמונה אמרת ישר'
הכלולים בך ונקראת אמונתך באמונה שהאמינו בך
הזכותה ממצרים שנ' ויאמינו בה' וכן אומ' ישעיה
ואמונתך לי באמונה ואמונתך לי וגו' מפי עוללים ויונקים
עוז יסדתה· על שם המקרא מפי עוללים ויונקים יסדת
עוז· ודרשו חכמי' ר' יוסי הגלילי אומ' עוללים אלו עוברים
שבמעי אמן שנ' או כנפל טמון לא אהיה כעוללים לא ראו
אור· ויונקים משדי אמן שנ' יוספו עוללים ויונקי שדים
אלו ואלו אמרו שירה· ר' מאיר אומ' אף עוברים שבמעי
אמן פתחו פיהם ואמרו שירה· שנ' במקהלות ברכו א'
אלהים ה' ממקור ישר'· אותן שהיו במקורי אמותן ולא
ישר' לבד אלא אף מלאכי השרת· שנ' ה' אדונינו מה
אדיר שמך· נפתח שבחך בלשון עתיד ונסתיים שיר'
על הים ה' ימלוך לעולם ועד· לש' עתיד· אמ' ר' יוסי הגלילי
אילו אמרו ישר' שירה על הים ה' מלך· לא היתה אומה
ולשון שולטת בהם אלא אמרו ה' ימלוך לעולם ועד
לעתיד לבו'· וזהו בלשון עתיד ונסתיים הדבר כנטייתו
ששלטו בהם האומות עד עתה· סברו לומר משה בקע
ים· המתינו לישועתו של משה שבקע להם הים· וכן מע'
במכילת' מה תצעק אלי· ר' יוחנן אומ' אילולי צעקתך
כבר אבדתים מן העולם· שנ' ויאמר להשמידם לולי משה
בחירו עמד בפרץ· ר' אלעזר המודעי אומ' מה תצעק
אלי· על בני אתה צריך לצוות· שנ' על בני ועל פועל ידי
תצווני· הרי הם מוכנים לפני מששת ימי בראשית·
שנ' אם ימושו החוקים האלה מלפני נאם ה' גם זרע
ישר' ישבתו מהיות גוי לפני כל הימים· ולמעלה כתיב
נותן שמש לאור יומם חוקות ירח וכוכבים· וכן אומ' הנב'
אם ימושו החוקים האלה שהזכרתי למעלה· ובסוף פס'
אם ימדו שמים מלמעל ויחקרו מוסדות הארץ וגו' ומה
ואחרים אומ' כדי והאמונה שהאמינו בי שאקרע להם
את הים שלא אמרו משה היאך אנו יוצאים ואין לנו
מחיה לדרך אלא שהאמינו והלכו אחרי משה עליהם
מפרש בקבלה· הלוך וקראת באזני ירושלים לאמר· א'

מה שכר נטלו על כך· שנ' קודש ישר' לה' ראשית תבו'
ומשה בקע להם את הים שנ' ויאמר ה' אל משה נט'
את ידך על הים ובקעהו· והניף ה' על הנהר בעים א'
בחזקה· כענין אות' עמיות· אות הרון· כענין שלו·
קרבתך לי טוב ישועות הבאות· פה ואני קרבת אלהים
לי טוב· שתי כי' ישועות הבאות על שם המקרא כי
קרובה ישועתי לבא וצדקתי להגלות· מלאכות הנבואות
כשיפרע הק' מן הרשעים ונקראות מלאכה· שנ' כי הנ'
ה' עשה מלאכה בהר ציון לשפוט כל הגוים· הנבואות
מפי הנביאים· מלך ישר' וגואלו ה' צבאות· פה כה
אמר ה' מלך ישר' וגואלו· ברוך ה' גואל ישר'·

אחר יום הנף

ספיר' הוכש'

בנגהים· כל' לאחר יום הנף· כלו' אלא מ' שהוא יום
הנף· כדכת' וספרתם לכם ממחרת השבת מיום הב'
הביאכם את עומר התנופה· ומתרגמי' ממחרת השבת
מבתר יומא טבא· כלו' ממחרתו· ספירה הוכשרה
פי' כי לא נודע אימתי יכשר הזה אז זה· כלו' ספירת
העומר החמשים יום נכשרה ונתיישרה להודעת
אף בלילות· כדדרשי' שבע שבתות תמימות תהיינה
ואמרי' אימ' ולילותיהן עמהם· בנגהים· כלומר·
כדאמר' בתחלת מסכ' פסחי' בגמרא דרב הונא קרי
ללילי נגהי· לשון נגהה· לש' המקרא כי נגהה קרוא
לך· קראו דרושה עלות נגהים· וה"פ חכמי' הכשירו
ספירת העומר שהיו מתחילין לומר בלילות· ועוד
אמרו לקרות לה דרושה· לשון נגהה· עלות נגהים·
כלו' עד שיסתלק היום· כמ' ויעל ויעל אלהים וגו'
ומתרגמ' ואיסתלק מעלוהי· ואותה דרישה היא
הדרישה שאמרנו במסכ' מנחות· אמ' ר' ישמעאל
התקין רבן יוחנן בן זכאי שיהא יום הנף כלו
אסור באכילת חדש· משום דהייט שמא למחר
יבנה בית המקדש ויאמרו אשתקד מי לא אכלנו
חדש בהאיר המזרח השתא נמי נכול ולא
ידעי דאשתקד דלא הוה בית המקדש קיים האיר ה'
המזרח התיר· ועכשיו בית המקדש עומר מתיר
ודבעיין דרישה ומפיק ליה מקראי דכת' ציון היא
דורש אין לה מכלל דבעיא דרישה· וזהו עלות נגהים·

שכל היום יאסור עד גבהו של יום. במאן מאסיר כרך
מאחד לב וגבהים. כלו' אותה דרישה עשו לציון ו
שהיא בנין מאסיר כרך מאחד וגבהים זו ירושלם ו
שנקראת יפה נוף משוש כל הארץ. גבהים מורה כמ'
ולא נוף שכיב אשו. נוף השמי. משכן עליון זו ירושל'
וגם היא בעשר מעלות קודש גבהים. כדאמ' באגדה
בעשר קדושות נתקדשה הארץ מארץ ישר' שמביאין
שם קדשים קלים. עזרת נשים חמורה הימנה שאינה
משתלחים מצורעים. עזרת ישר' חמורה הימנה שאי'
נכנסין שם זבים וזבות. עזרת כהנים חמורה הימנה
שאין אדם נכנס בה אלא עם קרבנו. ולא ידעתי מעו
יותר אף היכל שאין נכנסין בה אלא פעם אחת בשנה.
ואחרי כן מצאתי עשר קדושות מפורשות ומנויות
במס' כלים. בענ' ארץ ישר' עיירות מוקפות חומ'
לפנים מן החומה. הר הבית. החיל. עזרת נשים. עז'
ישר' עזרת כהנים. בין אולם ולמזבח. היכל. בית קדשי
קדשים. הרי כאן י'. ומיהו תרי דחשיבי חד
ואיבי ידען גבהים. זו גבוה מחבירתה. כלו' קדושה
זו חמורה מחברתה. גיל לבבות לבנון וגו'. זה מוסב
על בעשר מעלות קודש. כלו' זו שאמרתי קדושה
בעשר מעלות קודש. זו ירושלם. גיל לבבות. דכתיב
משוש כל הארץ הר ציון ירכתי צפון קרית מלך רב.
לבנון. זה בית המקדש. ואמרי' למה נקרא שמו לבנון
שמלבן עונותיהם של ישר'. זהו שיסד המלבן נעחי'
שלוהים. כלו' המלבן עונותיהם של אותם הנעחים
בית המקדש שהיו לפניו עפים ומעופפים. נעחי'
לשו' מעחה. עין. לש' תרג' ומשלחי נעחים. כדאמ'
כל העופות שבעולם כשהן עפים נעחים על גבי
הסלע. אבל יונה פורחת באחת ונעחה באחרת.
נכבדות מדובר בך עיר האלהים. ועתה אמ' הפייט
ומכלה דברים ואמ' לבסוף מה אומר לך ירושלם
מה נכבדות וטובות מדוברים בך שאת עיר האלהי'.

דרישה לדרוש בשבכך מקום כפור
שלמים. פה. כלו' את ירושל'
שאת דרושה ומקום כפור שגגות וזדונות כמו כן
אבל השגגות מאוכות על הזדונות. לכך תפש לשון
בשגגות. שלמים. שגגות. בשגגה מתרג' בשלותא:

סלולי ציון מבקשי תפקידם הרם מכשולים. סלולי.
דרכי. כמ' סולו סולו המסילה. כלו' דרכי ציון מבקשי
תפקידם. ועתגם. עלו תפקידם. תשורים. ועיקר
תשוריהם להרם מכשולם מהם ויוכלו ישר' לעלות
לרגל. ומצאתי אני במדרש איכה רבתי. אמ"ר יונדימי
אפי' דרכים מבקשים תפקידם. דכת' דרכי ציון אבלות
מבלי עריכן ומבלי טירגנן לא נאמ' אלא מבלי באי
מועד. היאך חוגג. עלות יראה הזכר שלשים שלשא
של ברזל שיאסור כהן ההמון אותם כדי שיוכל להיות
חוגג. ולעלות יראה. הר המוריה. דכת' ויקרא שם
המקום ההוא יי' יראה. והר המוריה. זה ירושלם. עת
כי בא לחננה. בלי ראשונים. לש' המק' כי עת לחננה
כי בא מועד. ומהקרוב לה ביכורי ערכה אביב להקריב
בטוהר שלמים. פי' טומאתה בשולה. ע"מ לי סלולי
כמ' מסלולי. וכמ' כן מאמ' מן כלולי מכלולי. וכן פי' מסלולי
הדרך שהיו לפרע מראות אדם. ואנשים לעלות לרגל
עתה אבלות ומבלי באי מועד. מבקשים תפקידם כדי
להרים מהם מכשול ושיהיה הק' מתיר שלשות ישרא'
שבלואים בגלות שיוכלו לעלות ולהראות כהאן חוגג
ולשמח במועד. ושיוכלו לומ' עת כי בא לחננה בלי רא'
ראשונים. שיחוננם גאולם בלי רפיון אולא כבח. יבלו מ'
מלכם צדיק עשע וכל ידים תרפינה. ומתרג' וכל ידיא
יתרשלון. ומהקרוב לה. מכל זה מבקשים תפקידם גם
שיוכלו להקריב העומר מן הקרוב וביכורי ערכה כמו כן
כדתנן מצות העומר לבא מן הקרוב. בטוהר שלמים
כלו' בכלי שרת היו מקריבין אותו. כל זה מבקשים מן
תפקידם שיוכלו להקריב בטהרה. כמו שהיו עושין כמו
וגם יוכלו לומ' פיתחו ורננו יחדיו. **זורזן** להקדים
שלוחים דיבי גיא נטיעות. ראשון היו כמ'
בהקרואה של בד' שבירושלם שהיו גיא נטיעות שה'
שהנביאים נתנבאו משא גיא חזיון. ושלוחיהן היו
מביאין כריכות מאוכלי תבואות. כדתנן שלוחי ב"ד
יוצאין מערב יום טוב ועושין אותן כריכות במחובר
לקרקע כדי שיהיו נוח לקצור. וזהו שאמ' הפייט יצאת
מבערב. ומספר והולך עשיית העומר היאך. חול וכו'
ושבת מרבים מלאכתיו בשלוש באות. דתנן משחשכה
אומ' להן בא השמש אומ' הן. בא השמש אומ' הן. בא הש'

השוחט אומ׳ הרין׳ מגל זה אומ׳ הרין׳ ומגל זה אומ׳ הרין׳
ומגל זה אומ׳ הרין׳ בקופה זו אומ׳ הרין׳ בקופה זו אומ׳
הרין׳ בקופה זו אומ׳ הרין׳ בשבת זה אומ׳ הרין׳ בשבת זה
אומ׳ הרין בשבת זה אומ׳ הרין״ ותנן נמי בריש ההוא
פירקין׳ ר׳ ישמעאל אומ׳ השומר היה בא בשבת מג׳
סאין היה בא׳ ר׳ חנניה סגן הכהנים אומ׳ בשבת היה
נקצר ביחיד ובמגל אחד ובקופה אחת׳ ובחול בג׳ בני
אדם׳ בג׳ מגלות ובג׳ קופות׳ וחכמ׳ אומ׳ אחד חול ואחד
שבת בא בג׳ בני אדם ובג׳ מגלות ובג׳ קופות׳ ועל זה
יסד הפייט חול ושבת כרכים׳ שעשה טוטי חכמים
שאמרו שאלאמתו של עומר באות בשלוש בין
בחול בין בשבת״ קובע עיירות הסמוכות לה׳ כל ושו
המשנה תפס הפייט׳ כדתנן כל העיירות הסמוכות לה
לירושלם מתכנסות שם כדי שיהא נקצר בעסק גדול
לנוות׳ כדכת׳ ברב עם הדרת מלך״ חשיכה קיבוהו
ונתנוהו בקופות לעזרה ומובאות׳ כמ׳ שכת׳ למעלה
בתחילת המשנה׳ כיון שחשיכה אומ׳ להן בא השמש
אומ׳ לו הין וכל כך למה מפני הביתוסין שהיו אומרין
אין קצירת העומר במוצאי יום טוב מיעוטו לקצר
בלילה ורום נקצר ביום כשר׳ ומשנה היא באותו פרק
וכן סלה קיבוהו ונתנוהו בקופות והביאוהו בעזרה
זהו לעזרה ומובאות׳ וכל לשון המשנה נקט מה ידידו
משכנותיך׳ שנה על העזרה ומובאות׳ כלו׳ לעזרה שהן
ידידות משכנותיך היו עושין כל זה״

טובה כפולה ומכופלת למקום עלינו לאמר׳

הרבה טובות אנחנו חייבין לכפול למקום שרמה עומר
במדבר בעמרים אחד לתמיד׳ מנה היא׳ ר׳ מכמה אומ׳
להם הק׳ לישר׳ כשהייתי מביא לכם עומר׳ הייתי נותן
לכל אחד ואחד עומר לגלגלת׳ ועכ׳ איני מבקש מכם
משלכם אלא עומר אחד ולא של חיטין אלא של מין
שעורין׳ לתמיד׳ לש׳ תמורה׳ פי׳ מכל עומרים שרמה
לנו במדבר׳ אין אנו משלמין תמורתם אלא אחד׳ ומה
מעשהו׳ עתה מפרש מה שהניח למעלה׳ סיפר מע׳
עבודותיו ואומר עתה של מעלה הביאו בעזרה ולא
יותר׳ ומשנכנס בעזרה היו חובטין אותו במקלות׳
זה שאומ׳ הפייט יחבט וניתן לאבוב האור כמלו לגמור
משנה היא באותו פרק׳ וחכמ׳ אומרי׳ בקנים ובקלין׳
היו חובטין אותו כדי שלא יתמעך׳ נתנוהו לאבוב׳ כלי
מנוקב של נחשת היה כדי שתהא האור שולט בכלו
וגמר קלייתו׳ וזהו האור כמלו לגמור׳ גם זו כתר קליות
והכי תנא׳ שטחוהו בעזרה והרוח מנשבת בו״ עולו לרוח
חיים לגמור׳ כלו׳ כל עשיותיו לרוח׳ כדי שתהא הרוח
מנשב בעולם ומנשב התבואה שגדלו ועתה צריכין
רוח להתקשות׳ וכל עטרות אילו עושין לרוח׳ שטיחתו
לרוח׳ בשביל הק׳ רוח הצריך לעולם׳ לכן עולו׳
נמל השטיחה בשביל שינשב בו הרוח ויהיה יפה
נח ליתן׳ חיים לגמור׳ שעל ידי רוח המנשב בעולם
ורחמים נבראים על כן התבואה מתבשלת ומביאה
אוכל לעולם חיים״ מיה בכדי מזור לסנטר הלז מזמור
מיה בכדי מזור יוליך אותו הרוח וגם מזמורים לסנטר
הלז׳ סנטר זהו המתקן השערה והק׳ הוא סנטר
העולם שמשיב אותו הרוח שעל ידו אנו אוכלין
כמו מזור׳ שיוליך לו הרוח׳ וזהו המזמור׳ שהשעור
מתוקן על ידי הרוח׳ וזהו חסר לסנטר׳ דאמ׳ יהושע
בן לוי סנטר ולית אתיהיב מסנטרותיה׳ ואמ׳ לוי
מזגים אנו ולא אתיהיב מזגיסותי׳ שמעת קציר
ישמור לנו׳ ובשביל העומר שאנו מביאין חוקות
קציר ישמור לנו הק׳ חוקות קציר כשמועת שבין
פסח לעצרת׳ ואמר׳ היין פס׳ בריש השנה׳ כדפרש׳
לעיל״

תוכן בלתת ועבור ונגרס בלי חסרון׳ עתה הביאו במוכ ונקלה כל ערכו׳

עתה תופש כל העבודה׳ מיו שהיתה נעשית זו אחר
זו׳ הקליה והשחיט והשטיחה היה מתקן בלתת
שהיו לותתין אותו במים וטורין אותן לעשותן
שעורים קלין׳ פי׳ שלא יהא הקליפה נשטחת עוד׳
ויהיו הסולת יותר לבן׳ ואחרי הלתיתה מעבירין אותו
בעזרה ממקום מדרון כדי שיזובו מימיו ויתייבשו׳
ואחר כך נגרס׳ כדאו׳ ר׳ ישמעאל נתנוהו בריחים
של גרוסות׳ פי׳ לא היו רוצים לטחנו היטב׳ שאם כן
לא היו יכולין לרקד את הסולת׳ זהו לשו׳ גרוס׳ מה
שהוא אומ׳ חצי פול׳ ולא היו טוחנין אלא שהטחינה
נחלקת לשנים ועל ידי כן לא היו הסובין נפלין עם
הסולת׳ כשהיו מנפין אותו לפי שהוא עב והסולת
דק והסובין נשארו׳ ואעפי כן׳ כשהיו עושין כן

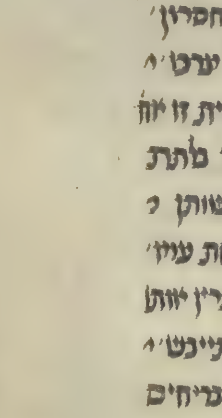

היה בלי חסרון׳ שכן דרך התבואה כשאינה נטחנת
יפה׳ אין בה קמח כל כך׳ לפי שהקמח נשאר בסובין
וזהו נס שהעומר היה נגרס ולא נטחן היטב ואעפי
לא היה חסר כלום״ בשלש עשרה נפה יוציאו ממנו
עשרון׳ כל זה סיפור העבודות׳ דתנן מנפה היה בנ׳
בשלש עשרה נפה׳ והיו מוציאין ממנה עשרון אחר
נפייתו בי״ג פעמים״ נתן שמנו ולבונתו יצק ובלל ה
כהדרון׳ נתן שמנו כדין שאר מנחות׳ כדאמ׳ בן אמנו
עשרון נתן שמנו ולבונתו הסולת כשמן יצק ובלל במ
כהדרון׳ ואחר כך הגיש למזרחית דרומית של מזבח
לפני יי׳ וקמץ הסולת לאחר שנבלל והקטיר עם ה
הלבונה׳ שהוא קרוי זכרון דכת׳ והיתה ללחם לאזכרה
קמץ ומלח׳ היה מולח הקומץ משום של׳ על כל קרבנך
תקריב מלח״ מזיר שולחן גבוה׳ קרו דם׳ כלו׳ מכתר
של הק׳ זכו מיותר מנחה׳ כל זכר בבני אהרן יאכלנה
ותנן קמץ והקטיר והשיור נוטל לכהנים״

קרב העומר שוקי ירושלם מלאים מעוטרים׳
עתה השלים העומר עד הקרבה והקרבה
מתרת את החדש במדינה ולכך משקירב היו שוקי
ירושלם מלאים מעוטרים׳ תטיוה״ במריאות בתרן
היו סומכין עליהם שלא יתעצלו מלהקריב את ה
העומר עד חצות׳ ולא מירע שלא יהיו העומר נמ
נקרב בחצות ולכך היו יכולין הרחוקים לאכול מה
מחצות ואילך״ מרחוק את יי׳ זכרו מזכירים ומהר׳
עתה נסתלק ענין מעמדת העומר וסיפר את
הכל׳ ועתה מתחיל להזהיר העם כדי להזכיר ערים
ומהרים׳ מתקבצים׳ כד׳ ונהרו אליו כל הגוים׳ ואומ׳
ירושלם הבנויה׳ כלו׳ הבנויה למעלה כנגד שלמט
תעלה לכבכם מהרים׳ פי׳ תהיו עולה על לבבכם לכם
ששמייכם נמהרים׳ כדכת׳ אמרו לנמהרי לב׳ תהי
ירושלם עולה על לבבכם׳ מזה שתחזקו ותזכו לה
לשמוע שיר ישורר בהרים נכות יי׳ שהיא בראש
ההרים׳ כדכת׳ ביום ההוא נכון יהיה הר בית יי׳ בר
בראש ההרים״

ירוזה כיפת המוקד תה
תשלום שלם סביביך מסבב

על מזכירים ומהרים׳ של זה אומר ירוה כיפת
המוקד׳ שהיתה סמוכה בעזרה כשהעלימו כהנים
עבודתן׳ והיה להם קור לפי שהיתה מרוצפת באבני׳
והכהנים הולכים יחיפים שלא יחוצו רגלם בינם לבין
הרצפה׳ לפיכך היו מקוררין והיו הולכים להתחמם ה
במדורת בית המוקד שהיתה יפה׳ בשבת׳ ועל זה אין
התפילה׳ יהי רצון שיבנה בית המקדש במהרה בימינו
ויעשו הכהנים עבודתם יחיפים רגלים שלערכם הית
כיפת המוקד דולקת״ לא ירוה כיפת המוקד׳ כפסוק
ויעת אש כיפון׳ הק׳ העית אש בציון׳ וכאש הוא
עתיד לבנותה של׳ ואני אהיה לה נאם יי׳ חומת אש
סביב׳ זהו תשלום שלם סביביך״ שמך בשם מלכך׳
את ירושלם ששמך בשם מלכך׳ כל שעריך וכל
שבטייך קרואים אותך בשם מלכך״ טמ׳ שעריך ה
כשבטייך׳ בסוף יחזקאל מונה י״ב שערים בירושלם ה
לעתיד לבא כנגד כל שבט׳ כשבטייך בכת׳ והאמירו ה
בבית טועה״ בהסיבייך׳ במ׳ מסיבות העיר׳ כדכת׳ ושם
העיר מיום יי׳ שמה׳ אל תיקרי שמה אלא שמה״
העת יבוא׳ שתלבשי בגדי הדר סביביך׳ של׳ עוד ישבו
זקנים וזקנות יחדיו ברחובות ירושלם איש משענתו
בידו מרוב ימים׳ סביביך׳ זקניך׳ ושתעדי עוד חליליך
ותופייך׳ טילול רוכיך׳ טייול נעריך שהטילו בחוצייך
ברחובותיך״ שירת כהניך במוכייך׳ שהכהנים ישוררו
ויקריבו מנחת העומר ומוכיב״ ... מנאות לוייך
במוכייך׳ כלי שיר׳ כנור ועוגב׳ ותרגו׳ כנרין ואבובין
ושואלו לשאול את שלום ירושלם׳ ושלוו אוהבייך
דכת׳ שישו ושמחו כל המתאבלים עליה״

יתירה חינתך ירושלם בפי שבעים שומתך
כדכת׳ לעיל ששונה בשם אלהי׳
ולמלכה יש ע׳ שמות׳ ובפי ע׳ שומותיך עוה ונפלא
אזהכתך׳ בעיר שחוברה לה׳ מקדש בפי לעילה׳
ובאותה ירושלם הפקדו שומרי חומותיך המזכים
המזונים על חומותיה ועושים ריעה ותרה לעמר
מעמדם עליה׳ במ׳ שכת׳ לסמך לשונך תהלה באין
לישב שומרותיך׳ בזהב ודעות ולשום מקדש
יי׳ בראיה עיניך׳ יורבה ומבקשה טוב׳ ומה אומר
יהי שלום בחילך שלוה בארמנותיך׳ והכי אמרינן
בסוף פרק כל קרבנות ציבור במנחות׳ על חומותיך
ירושלם הפקדתי שומרים ומאי אמרי אתה תקום

תרחם ציון כמה אמרתיך כו' וישראל בנאות מרעה ואומר שהוא עסוקין בנאות של עולם זהו בית המקדש שיבנה מהרה בימינו אמן אמן אמן סלה. סליק

ומעריב דרבי יוסף טוב עלם בר שמואל

ליל ראשון של שבועות

אדיר אביר יעקב

נורא עלילה כל פה לא יוכל לומר כל לב לא יוכל לזכור כו' ביטוי ונבטא בדבור בהמולה לקול המולה גדולה כו' עניני כו' שאון והמיה. לא תשא ותגיד את ה' האלות בשקר. ודיבות ומשפטי שנ' שבת שניתנה במרה דכת' שם שם לו חק ומשפט ודרשו רבותינו ז' מצות שם במרה סלסלם השכן ואזור והשתדל בה וכן סלסליה ותרוממך. באו ה' יוזהב.

טובה

בפרש' קרייתנו דאיקריה רבנן י' שאלות נקראו לאשה טובה ותרא אותו כי טוב הוא כלולה. אהבת כלולה שמר ויקח לשו' כלה. ולי נראה שהוא לשו' כל כדרך אומר טו"ל שהוא כלול ומעוטר בה. יהגון יריעות שהיו עתידין מתוך פעקטיהן קודם שנעשה המשכן מקול הדיבור וכו' כפק' דאיקריה רב כפרוע פרעות כשבטלו תורה ולא רצו לקבלה כו' כי פרעה אהרן על שנתנו ואתגן עליהן כו' ופרע את ראש האשה פריסת הוד שלוה' הוא השמים נטה כדוק שמים ופר' קו' דתנחומא הוד והדר לבשת שאל ר' נתן את ר' שמואל ס' עד כשביקש הק' לבראות את העולם נתעטף באורה שנ' עוטה אור כשלמה נוטה שמים כיריעה ואלו שני מאירות הוד והדר ועוטה אור זה אחר זה בתלים ורקועת גבה אדמה לרוקע הארץ גובה אדמה כו' שכשם שהטות שמים למטה דכת' ויט שמים וירד כן הגביה הארץ למעלה כנגד השמים. עריך הר כפה. אור עקיבו ויתיצבו בתחתית ההר ואומר שכפה עליהם ההר כגיגית. נרת יקותיאל גם הוא מן שמות שנק' למשה בדברי הימים ר' לוי ור' סימון שעשה בנים מקוים לאביהם שבשמים כו' כפק' דאיקר' רבנן לא תרעה קרובי אומר דבר שאדם מעמיד לחתך הן אתקן הן לקלקל לתקן כגו' חתוך אברים של אדם כת' ויאמר קורעי גם אני לקלקל קרן ומעשן בה'

הוא חיתוך השחיטה. לא תנאף טובת חן וסירת טעם עם זהב כזוף חזיר אשה יפה וסרת טעם כשם שאין נאה לחזיר נזם זהב שהרי נתנו בעצמה כל שעה כך אין שוה לבעלה אשה יפה שהרי מסירה טעם שכיסתה ובעלה על שמבלית ענייה משכבת זרע של אחרים עוו' וסרת טעם שהוסר דעתה והכותה שהיא פותה כו' עיטה וטעם וכן משנו את טעמו בעיניהם לאור כשטעמו את טעמו טעמו וראו כי טוב ה' שפעת רוע וחפנים יקרים שיפוע ממון רוע כו' ושפעת מים. פרס סוכת שלום עלינו וכו'.

ובשחרית

משכימין לבית הכנס שהתורה נתנה בשחרית דכת' ויהי ביום השלישי בהיות הבקר ולפיכך טוב הוא שתהא תפלת היום משעת הבקר ומחנכין את הנערים לתורה בבר ה' כבר שית כבר שבע ונהגו להביאן את כנף תחת טליתו קודם תפלה ומתכבין להם ומעריב יום טוב כשלא יצאו ביתו ותשרק ומקרין אל משה וגו' דבר אל בני ישר' שכך פרש מקריין רב' ובגמרא בפרש' עד את אהרן ובפסיק' לאה ומתחילין לנערים מקריין אל הק' יבואו טהורין ויתעסקו בטהרו' פי' יבואו הנערים שנקיים מחטא ויתעסקו בקרבנות שהן טהורים ומתכבין עליו תורה צוה לנו משה מורשה קהילת יעקב. במה יזכה נער את ארחו לשמור כדבריך ברוך אתה ה' למדני חוקיך גמול על עבדך אחיה ואשמרה דבריך גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך גר אנכי בארץ. עבדך אני הבינני ואדעה עדותיך תורה תהיה אומנותי ושושן לו מגות רעפים ויסולת נקייה ומעריב יום טוב ומתכבין עליו אל"ף בי"ת ופסוקים שהן ענין חיבורת התורה לא יחדו מלחיי וכו' ומתכבין עליו בן אדם בטנך תאכל ומעיך תמלא את המגילה הזאת אשר אני נותן לך ואוכלה ותהי בפי כדבש למתוק ה' אלהים נתן לי לשון למודים לדעת לעות את יעף יעיר בבקר בבקר יעיר לי אזן לשמוע כלמודים ה' אלהים יעזור לי על כן לא נכלמתי אחור לא נסוגותי ה' חפץ למען צדקו יגדיל תורה ויאדיר ונהגו לבשל ביצת תרנגולת ומעריב י"ט מפני שהיו לבנה ומתוקה והכתב נכר בה והלבן כי' טהורה שנ' טלו הפך לבן טהור הוא וכת' כשלג ילבינו ומתכבין על הביצה תורת ה' תמימה משיבת נפש וגו' עד הנחמדים מזהב

ואמרו רב׳ ומושחין את העשנה ואת הכינה מכש ומוליכ׳
אותו לנער לאחר שמיקרין אותו זה שכת׳ כהן ואיה
שכת׳ בתוך הטליא פי׳ שתיכנס תורה בלבו ואחר כך
מאכלו את העגון ואת הכינה ונהגו לקרות את הנערים
חכמי׳ אורעי דת. ואחר כל זאת חוזר ומביאו תחת כסותו
לבית שלא יראוהו לא כלב ולא חזיר ולא חמור ולא כל דבר
רע׳ מעריב לרב׳ יוכן העזרי׳ לאל שיני״

אלהים ה׳ דבר ויקרא ארץ פה׳ תחילת מזמור
וכל המזמור מדבר במתן תורה׳ לפיכך התחיל
בו׳ יום לא מיתי׳ תורה׳ חוקות שמים׳ בקר וערב׳ פקודי׳
מאעותי׳ פתח דבריך יאיר׳ ויאמר אלהים יהי אור׳ ויפתח
פויך בזנבי הזה לך נהור״ מלינשה׳ מלישכח׳ ואהים
אזרעת׳ מאמר ראשון׳ בראש׳ רב׳ מראשית חד ומאמר
הוא דכת׳ בדבר ה׳ שמים נעשו פי׳ בראשית׳ דאמר אחר
ר׳ יצחק בר נתן אומ׳ חמשה אור כת׳ בפרש׳ בראשית׳ א
כנגד חמשה חומשי תורה״ ואתם עדי׳ ישר׳ ואעידה בך׳
כלו׳ נמשה׳ ומורה דבריה׳ לומר דאוג לו יום שיני הוא בן א
זוגו של יום ראשון׳ כדרשי׳ בבר׳ ויברך אלהים את יום
השביעי׳ במה ברכו אור׳ רוסתוי שאין לו בן זוג יום ולמן
יש להם זוג׳ חלקת כבירים׳ חלקת מים כבירים׳ על שם
קל הואו על פני מים תקוו חלקתם בארץ וגו׳ זה המון מים
להלקתם מנשאים דכת׳ נשאו נהרות ה׳ חעב טר׳ לשו׳
המקר׳ אותי עזבו מקור מים חיים לחצב להם בארות א
בארות נשברים היו על׳ לעולים׳ הוא הקב״ה לש׳ מים ור׳
קרים נוזלים״ טמע ויטמע את ה׳ אלהיך תירא׳ והוג׳ יק׳
הם תלמידי חכמי׳ ההוגים במקרא ומשנה׳ כדריש ר׳ א
עקיב׳ את ה׳ אלהיך תירא לרבות תלמידי חכמי׳ מורעו׳
על מה ירמיה הוטבע וגו׳ לחכמי ישר׳ מיסור למעתם׳ א
למקויהם׳ יקוו המים׳ חוק ומעמדה׳ חוק עולם כל יעברנהו
כנוף נקי׳ והמשתמש בהם בשויות׳ צריך גוף נקי כש׳
אזהרה׳ לא תשא׳ כי לא ינקה׳ עד עד ושבת׳ בפרק
ערבי פסחי׳ ג׳ מעין העולם הבא׳ ושבת אחד מהם׳ טה
טורה״ פיות בבר׳ כשפתח הקב״ה לו׳ בבר׳ שכשיוו׳ א
אנכי ולא יהיה לך׳ פתחו הארומות ואמרו לכבוד עצמו הוא
דורש׳ כיון ששמ׳ כבד׳ אמרו׳ יודוך ה׳ כל מלכי ארץ פק׳
דקידושין דחמייך׳ זהוכין׳ זכך ואומר׳ לאהבה׳ תנא
לרחמין׳ ולריש של קרשת המעך׳ הושח לקונך כת׳ הכון
כבד את אביך׳ וכת׳ התם כבד את ה׳ מהונך׳ כיסד ואמרן
מפרשי׳ פק׳ דקידושין׳ מהעריח הדס׳ קול דמי אחיך

שעקים אלי׳ כאדם על ידי אדם אחר יעקם׳ להגידה׳ א
לשונך׳ חרב פתחו רשעים׳ כתחלו׳ התחילו בה רשעים
ע״ז׳ פתחו לש׳ חרב׳ כל׳ רעו דבריו מישרין והיה פתיחות׳
ולר׳ יוחנן׳ ע״א׳ שיסד על כשהחזיר הקב״ה לכל אומות
העולם׳ אמרו כת׳ בה לא תרצח׳ השיבו ברכתה היא חי
חיינו ואומר אבינו׳ שנ׳ על חרבך תחיה׳ שהבטיחנו אבינו
ולא יכנו לקבל׳ לכך יסד חרב פתחו רשעים׳ תיום׳ חמס׳
בתמואים׳ ישרצו המים שרץ נפש חיה ועוף יעופף׳ א
ולת״ו תוינך ודוחן׳ לחבירים׳ על׳ יברו עלין חמרים׳ אל
תיקרי כן׳ אלא חבירים׳ תלמי׳ חכמי׳ שעתידין לאכול עוף
אלא זיז שדי׳ דכת׳ לאכלו תאכלו והתענגתם ואדאז ושרץ
המים׳ זה לויתן׳ כבר רב׳ ויברא אלהים את התנינים הגדולי׳
תנינם כת׳ זה בהמות ולויתן שאין להם זוגות׳ כרה על
שעורה׳ דכת׳ ויכרה להם כירה גדולה׳ להמית את דור
באופניו׳ בגלגלו׳ שלא ימלא גדול׳ בפר׳ רש״ו׳ ונעשה אדם
בדגת הים׳ זה דגים שבים כל הגדול מחבירו בולע את חבירו
וכו׳ כי עייפה נפשי׳ או׳ ירמיה אוי לי כבר אני עייף ה׳
ונע כשראית ההורגים הבאים להרוג׳ שונאי ישר׳ שהק׳
משראיעני׳ לאמור׳ שלא תגיון׳ פרע בטהרה לויתן הוא
והנקבה׳ טמו׳ עד היכן פריעה טהרה׳ פר׳ רשבת׳ וגבי
לויתן׳ היו לשנ׳ מי מהמוכר את הספינה׳ פריעתו׳ א
שפרין ודבין׳ לפי שעתיד הקב״ה לעשות מעורו סוכה
לצדיקים׳ ומפני בשרו׳ כלו׳ אעפ׳ שבשרו עשוי חתי׳
חתיכות׳ מין שרוצה והפריד זה מזה׳ אעפי כן ידבקו א
בחוזקה אחד איש בנחלתו ידבקו החתיכות״ פי׳ איש בני
בנחלתו ידבקו הצדיקים לעתיד לבוא׳ תחת עורו׳ כדאמ׳ א
התם׳ שכל צדיק וצדיק עושין לו סוכה לפי כבודו׳ כתר
להכתירה׳ לצדיקים ועוד׳ התפילין כסותו עורו׳ שונא
נפשו על עונו׳ ערמון רעך׳ לעזוב ויערבך׳ פי׳ ר׳ יוסף׳ א
קרא׳ לפרנס פרנסתך ולהספיק צרכיך וכל צרכי האדם
אשר יחיה האדם׳ וחי האדם׳ צריכים ועתים לו׳ כמ׳ וא׳
וערבה לה׳ מנחת יהודה׳ ואיש תבואת ידלנה׳ יבינעד
מלם׳ שהוא מעיין המתגבר׳ וסופו יהיו כבאר גדול
באר מים חיים נוזלים׳ ומשם באר׳ מן המעיין הקטן
סופו לבא לבאר גדול׳ מדריכך ישרה׳ אותו רע שמדריך
דרך ישרה אל תעזב׳ שש הנה שנא ה׳ וגו׳ במשלי׳
עינים רמות׳ לשון שקר׳ עד יפיח כזבים עד שקר״
טפיסת שטים׳ פי׳ דיבור המפירים׳ כלו׳ נביאות שקר
שמספרך הקב״ה ואומ׳ לך של עמוד תעקר׳ טפיסת׳ דיבר׳

הוא כמ' אל תטיפו וכן הטף אל דרום וכן כל נבואות
על שם דיבור הוא וכן נב שפתים וכן פי' רש"י על אהרן
אחיך יהיה נביאך ופטים ומסירים כמ' כי דבר סרה על
ומתרג' סטיא והיסר הדברים כל המקראות שכת' כהן
והנביא ההוא או חולם החלום וחולם שקר ומפיח כזב
לש' כמו הפה שלמטה ולמעלה קיבע מאורי אורים
פי' מאור הגדול ומאור הקטן אורים שנברא ביום
הראשון היו תלויים ועומדים ברקיע באחד עד יום ד'
שנקבע כל אחד במקומו ברקיע על אופנו אומרת
כך הברו מנח' לפי שאינה דומה לאופן עגלה שאותו
נקוד בחולם כמו אלף לרו וזה היאלף נקוד חטף קמץ
ואני ראיתי מפורש כמו אופן עגלה שמהפך לכל עבר
כך מתהפך הדבר לכמה ענינים ומראה לו פנים דבר
דבור זה כמו רב' יהי מאורות ברקיע השמים להאיר
על הארץ וזהו מאורות להאירה עס"ו מאורי לאורי
חסר וגו' לפי' לפי שהוא תפס להזכיר מאורות כנגד
י' דברות והנה מאור הדשא ומאור ד' כנגד זכור ושמור
היו אמל לענין סדר הימים לא הזכירם והנה מאור
יהי מאורות ליום ד' מזה והוא המיוחד למאורות ורביע
לימים והרי הוא לא הזכירו עדיין לפיכך הוא בא עכי
עכשיו להזכיר מאור קיבוע יהי מאורות של יום רביעי
לסדר הימים שהוא דבר ה' חסר וזהו שמע והולך
רהומך מעריך ואחריו היום ומעפעפים מאור ו'
ששי ויום חמישי וכן מאור עשירי וזהו תניה והרי
מאור אלהים נעשה אדם הוא מאור י' בהלכ' ובבר'
ומאור לא טוב אינו נחשב עיהן שהרי נעשה אדם
קודם לו אלין מראשית שלא נזכ' בו מאור בפירוש
הוא נחשב בהלכה ובבר' נטועים עומדים בחוזק
גאולים כזקן בוכיליות' כפסוק' יי' איש מלחמה וכו'
ובפסוק אנכי יי' אלהיך כנגד כם יי' איש מלחמה יי'
אלהם לכם אמל מיתן תורה כת' ויראו את אלהי ישר'
ותחת רגליו וגו' כזקן יושב בישיבה

עקבות

מרחוק לפי שהתחלה חרוזה של מעלה
אומנת אומן התחיל בחרוזה זו שאחריה עקבות מאח'
לפי ששניהם מפסוק אחד בישעיה יי' אלהים אותה
אדוניך אורה שלך כי עשית פלא עצות מרחוק
אמונה אומן מקרא אחרון נראה לי לפר' ונזכ' כי פדה
יי' את יעקב שאנו מסיימין אותו בערב ומרך אותו
לאחריה כמ' שמפרש והולך לגאולתנו וכו' עס"ו מקרין

אחרון ופרו תורת משה עבדי שהוא בסוף הנביאים
אמל ר' אליעזר החזר נכרו שמיכו מדרש לא נענה
בסוף הדברות שלפיכך נזכ' לא תחמוד במחנה אל
אינו וכל העם רואים את' שכל מי שרואה דבר שאינו
להאירו ומאן הומר זוכה לראות הגדולה שכת' כה
חזה אמון קרית מועדנו וכת' ונגלה כבוד יי' וראו כל
בשר וכת' כי עין בעין יראו בשוב יי' ציון וגם זוכה
לראות את ה' קולות קול ששון קול שמחה קול חתן
קול כלה קול אומרים וגו' ואת הלפידים והיה בית יעקב
אש ואת קול השופר והיה ביום ההוא יתקע בשופ'
ואת ההר עשן והר סיני עשן שנ' ונתתי מופתים
בשמים ובארץ דם ואש ותימרות עשן מי יתן לטוב
כל הימים

אשרך

והקדימך כפת' נג'
וסרים קדרון לעולם עד מחשבתן
של ישר' קרויה לכל ראשית תבואתה כת' כה' כנגד
ה' ראשית תרומת חלה והרומית מעשר ומעשר ראש'
ומעשר שני וחלה מעשר קדושות בריש מסכת
כלים מישבה הארץ פק' דביכורים ובמנחות פ' כל ה
קרבנות מישנה ובריית' יפה מיעה בשעתה דתניא
ר' שמעון אומ' בא וראה כמה מיעה חביבה בשעתה
כמ' נפ' העומר בסופו ובזולו דברים כפסיק' כבוד
הלבנון נתן לך זה בית המקדש שנ' ההר הטוב הזה
והלבנון ומתרג' טורא טבא הדין ובית מקדשא על
ספר אשכל כפרים עם נרדים הכופר עשוי מיין
אשכול של ענבים והוא אינו מיין סמים של קטרת
אלא בית המקדש קורא כופר שהוא בית כפרה
נכבר ומשל' לש' ביכורים אומרכל כהן ממונה על
כך לש' נשיאו אומרכל להדרו ולעטרו ומל' כפ' בתרא
דביכורים עיטור מין בשיתא מינא ר' עקיבא או מין
ומעטרין אותו מן המינין פי' עתון לומעה בשפת
הסל שנו הביכורים ומסבבן שם בעטרה בראש

עירך

של מעיד כ' כדתנן פ' בתר' דביכורים כיצד
מעלין את הביכורים כל העיירות שבמעמד מתכנסו
לעירו של מעמד ולנים ברחובה ולא היו לנים בתוך
בתיהם מפני הטומאה מפני אהל המת ולמשכים היה
הממונה אומר קומו ונעלה ציון אל יי' אלהינו מעמיד
מפו' פ' בתר' דתעני' שהיו כ"ד משמרות כהונה עומד
בשנה וכ"ד משמרות לויה משוררים וכ"ד משמרות ישר'
עולין לירושלם כשמגיע שמעה של משמר כהונה

לעמוד שכיון כן מגיע לחלקם של ישר' לעלות שיש להם
לעמוד להתפלל על קרבן יחידיהם זהו הסדר שיתקנו
כריעין ונחלקים במעמדות שסביב ירושלם. וכשמגיע זמנם
לעלות לכל יומר מחר מעירו עולין לנו. אחר עלה. יומר הבקר
אחר מתג. מהור. בסוף עדיו מרוע יותר לנו עד החומ'
קרובים והרחוקים פ' פק' דבכורים. **שור** הולך
לפניהם. גם זה כב' כתר' דביכורים החליל
מכה. פ' כתר' דערכין. פתח בחליל וסיים כיוצא בו התם
רבת' בהו בביכורים. ושמחת בכל הטוב. בקריית לביאו מאיר
והיינו דנקט הכי מפני החרוז לסיים. בכורי יודותך תמיד
שלחו לפניהם שלוחים. שיביאו להם מירושלם פירות נ'
שיעטרו ביכוריהם. פי' להודיע ליושבי ירושלם שיצאו
לקראתם. ולא לעטר ביכורים. ולפי שהועד לומר של
מלאכי כל' שניה מחרוזה של אחריה. לרדת. יש לומ' כי
ב' הרלחן קמשות. פ' יורדים עד בית אלהים ממעוטו משמע
כלים. ופ' כתוס' דמס' כלים מעלה להביאו בו ויום הביאו
מאחר מעט. כיצד הוא עושה עומד שעורים ומניחם ומי
אחר על גביהן חטין ודבר אחר על גביהן. ותמרים ודבר אחר
על גביהן ותאנים למעלה מכולן ומקיף להן אשכולות מ'
מבחוץ ונראה היינו עיטור למעלה דהוו כלי עולה.
הביכורים מין בשבעת מינין והחרה לשירה. יוצאו לקראת
וכל החרוזה מפרש מיתני' דביכורים. התרגלו לעתיד
שוררין לפניהם פ' מילו טריפות ולשרה ולסור מתוך הע'
אף הולך פ' דתנן הגיעו להר הבית אפי' אגריפס המלך
נוטל הסל על כתפו. ארוממך ה' כי דליתני שהיו מקנ'
על הלויות. וכל המזמור מען פרש' ביכורים שאומ' כי
העלית מן שאול נפשי וגו' זמרו לה' חסידיו וגו' כי רגע
באפו וגו'. ומען יומי יומ' יוכי וגו' ותושיעני ה' ומעלים
וגו' ויביאנו אל המקום הזה וגו' וכן היה מזמור שיר
חנוכת הבית לדוד ומענין זה. תורין ונדלות הן מקריבין
עולות מיתני' והדרין לש' דורון אפי' עולות מן העופות
ושמחת בכל הטוב. אפי' עולה ראיה שבאה מן הבהמה
וכן כל השלמים. ואפי' שלמי שמחות. ומנו כלו מן העופ'
ומן הריעות משום רבת' ושמחת בחגך מי שחגיגה באה
והן אבל הן שמחה דושמחת בכל הטוב דלא כת' בחגיגה
באה אפי' מן העופות ואפי' לעולה ומתנין מה שכרים לכה'
של משורר הן פירות הן שפות רבת' מידך ומזה כל הפרש'
קוראין המביאין שכן סדר הפרש' ולקח הכהן הטנא מידך
והשתא דידך שלוקח הבעל מזה וכהן מניח ידו תחת יד

הבעלים ומניף. ומעלה ומוריד מוליך ומביא. והביאו מאת
ובת' כתבי' ועבות ומורית וגו' ומאחר כך מניף ז' כבשים
ופר וב' אילים לעולה ושעיר לחטאות עם לחם הביכורי'
תנופה כולם ומונחים ביד בעלים. ותחת כולם ב' כבשי ה'
עצרת שלמים ומשל ימכור. וכהן מניח ידו תחת יד הבעל'
והוזר ומניף. ומזמור נפירו' נפרש' ימזמור אל הכהנים יש לו
ז' כבשים ושעיר המוספים כיון הן ז' כבשים ושעיר הם
המוספים בחומש הפקודים. כשאותה מגיע לפרים ואילי'
אינן הם לא ז' כבשים ושעיר המוספים שם פר א' ואילי'
ב' מוספים כיון ומיפכו מוספין. **יודע** מקרין ה'
תנן התם. בראשונה מי שהיה יודע קורא ומי
שאינו יודע מקרין אותו. נמנעו מלהביא. התקינו שיהו מקרי'
את מי שיודע ושאינו יודע. פי' שלא לבייש. ומנין להקרן
בסיפ' פרש' והיה כי תבוא ועניתה ואמרת. אין
עניה אלא מפי אחרים. פלו' כשמקריב אותו שעה וקורין
ומחיהם. ואין קרייה מעצרת. ועד חג הסוכות. התם נמי
קתני יכול שתהא קורא כל זמן שאותה מביא. ת"ל ואמרת
ושמחת. אין קורא אלא בשעת שמחה. כשנים אין ואינו
ועד החג מביאו וקורא מהחג עד חנוכה מביא ואינו קורא
והו שיכר לא קורין ומביאין כולו אלא מביאין עד חנוכה
קודם הנפה קודם עצרת שהוא יום הנפת הביכורים ה'
והנפת שתי הלחם. כל' שפי' לומעלה **מה** יפו
פעמייך בנעלים. נדר' בתחילת ובסוף. פ' ולולב
ועמה בנעלים. בשעת שיות עולה לרגל כת' נדיב כתו של
אברהם אבינו שנקר' נדיב תחומי יבניה נדרש על וישה
ועל אותן שהן תמימים בשליחותו של הק' שירו בעולותם
כל זה הפסוק לא ידעתי מאין הרגלים. רבנו ומכפרים
התמידים כל הקרבנות כבשים ומנחתם סלת בלולה בשמן
רביעית ההין ונסכיהם רביעית ההין יין. וזה הקרבנות
של כל השנה כבשים הן. ובתר רובו נקט. נסוך נחשב
פ' כתרסי' בור' פ' כיו לו' ובפק' דמרבות הרואה שינסך
יין על גבי המזבח יא ימלא גרונו של תלמידי חכמי' יין
ומצק לחכמי' פ' דתניא בפ' שני דיומ' כל המביא דורון
לתלמיד חכמי' כאילו מביא ביכורים. שנ' ויבא לאיש האי'
האלהים לחם ביכורים. ירושלם. זו ירושלם. שנ' הוי אריאל
קרית חנה דוד. השקיפה ממעון קדשך וברך את עמך
את ישר' וגו'

נשלמו מערבי שבועות

א

אם יש לחות של חוליות בית
בליעה שקורין ...ייר
ויש לחוש שמא נחתכו :
הגרגרת טריפה ואפילו לא נשבר העינב ולא יצא
לחוץ. ובמקום עשות הגרגרת יותר טוב דין נשבר
העינב ולא יצא לחוץ עתה. ואפילו לא נשבר כלו
ולא יצא לחוץ כלו טריפה. ודין עשות הגרגרת
דטריפין אם נפסקו ...ות העינב לחוץ הוא
מיוש עינב שקורין ...יירן שהוא עיקר עשות
הגרגרת. וטוב להחמיר ולאסור ובמקום הפסד כל
יותר ובמקום חוורין זו דנפסק עשות הגרגרת שיש
יהיה פסיקת הגרגרת כל יותר עינב כמשן. ובכהא
יותר דשוויין נפסק יותר מן הגרגרת. אבל ומדי
ויותר עינב ולמעלה יותר לחוש לפסיקה דסוות
הגרגרת ועתה כן דין דנשבר העינב. ולא יצא לחוץ
דכיון שהעשר שלם מחוץ כשר. ואם יצא לחוץ
טריפה. ואם נשבר ולא יצא לחוץ העשר יחד :
הכהונה כשר. אבל חותכין היומר ומשוכין יותר
לחוץ. ובמקום הלוחה יצריך להחמיר והשוים דיוסור
הוא ודרבנן כדין יוכרים המורים בכהונה :
דיוסרין ודרבנן. ואם משונה הירך טריפה.
דהוי מקיו דיוטוין. רשא ומוכריה ומיעטו
בבריה. ומוטה מן היורכובה שקורין ...יירן
אם נשבר העינב כשר. גם כי לא יצא לחוץ.
ומכל ובמקום יצריך להשליך היומר מפירשית.
וכן משבורית גם כמשא שהוא כשר שלא יותר
שמוטות גם כמשא יותר ומפני הנקב הריאה וכל
ובמקום יצריך להשליך היומר כשנשבר גם כשלא
יצא לחוץ שהיומר יוסור ודרבנן. וכשהגא :
נשברת יותר העשר טריפה יותר משסוית :
העינב ממה כמין גם השפה דאיכן ולחוש שלא
הנקב הריאה. אבל אם משונה הגא פרק עליון
עינוז המוהמר לגג טריפה אם משונה ומל וכל
דחיישינן שמא ניקבה הריאה. וטריפה עשות
הגרגרת בכהונה שיש לה יומע יותר יותר משוקים
של יוהרין. דהוא מוורין נחתכו קנה ולמעלה
מן היורכובה טריפה היינו דומין ממנו אבל כיר
פירוש משוקים שלפנו ויכין טרפות. ודריה
ובכרות דקין חסר ויתר הוי מום ומותר ואבל
ולקיום הכי נראה משוקים שלפנו כו׳.

ב

אם נחתכו רוב של הקשר שקורין ...ירוזלון
...לע ולשון יושכנו ועקך יום ולא :
שנפשט חוץ לקשר כלו הבינה ומותרת. ואם
שנפשט חוץ לקשר ואפילו על החולבון שקורין
יולכון. גלייר כלה בינה יוסורה עדיין על החולבן
שלא על הקשר כלו ומותרת הבינה. ואם על
החולמן שקורין ומורי ולשון יושכנו טוטרין
כלה בינה יוסורה. ואם עדיין על החולבן יותר
שנפשטו יותר שנתכשו יותר ובמקום הקשר נימר.
וכל ובמקום יותר לא וספק שלא ונדעתו על הקשר
דספיקיו דרבנן לקולא. ודבן יותר כפי ומה שלא
חיורן עתה ומותר דם בעים דרבנן הוא.

ג

ביצים שטרופות בקערה יותר קודם יותם
מן הגוים. והנהו יוכלייוש וקנטייון :
ומותר לקנותם מן הגוים דקיומהיו עיקר ומשום
דם יותר ליוסור דיווליק מפי הרוב. ועל זה יוצא
סומכין ליוכל בצים וקנוונות כמוש ינעב :
שיורק יכולין לברך.

ד

פטירין של גוים שיופין גבי העיסה
יוסורה שטונטבת הגים מין היוסורי
ומשום שלוחות של גוים ומעורב בו והגים :
עתנים טעם מעיסה.

ה

כולש של גוים יוסור רי׳ ומשום שלקות :
שנקרין בבישולי גוים ומשום חתנות. ויתנם
כפת ומברכין עליהם מדין ונתי המוצות. ועל
יוכל יוש המורייין ומרכת המזון ומשום.

ו

בשעליות גבי פסקינן כפרק יוזן ומעבירין
הלכה כר׳ יוחנן דיוסר.

ז

רב יולפס פסק הין דקיייל דין בינה משישים
ויוזן בינה מן המבין הכי ודייל דיוזת
בה יופרוח אבל ביינה של שפה טוזין שנתכשלו
עם בינים טהורות יצינה יומסירת. ויצינה יצירה
שישור דקייייל דין ומיין דבינע ליוו כלום.

ח

דגים קטנים שנתבשלו היכה יחד ויוחריון
ליוחר שעירה הוזים ונימו רק קטן טוזין
מיוה דיוזין יוסורין יולין יותם שנגש לרק
טוזין והומהכת יוסורה. ואם ידעש שנגע
הרק טוזין מומהכת. וכן הכא יוסורה. אם
הניחוה הרק טוזין הם על הכא. ואם ליוחר
שעירה היושב והדגים ויתבו רק טוזין :

וספק גם המחבת ומחבת המזרקות המזרק׳ וכן
מדינא מרוב כשר אלא שהחמירו הסורים לא
להצריך שישים׳ ואם כיון דאין כאן אלא ספק
דרבנן׳ ראשונים נשמר הדק של איסור כשאר
המחבת מעט רוטב׳ וצריכה יש לה להלות
להקל ומחר שידוע נגע מחבת׳ אלא משיור
ולמעלה מן הירקות אלא נגע אלא מעט רוטב
אלא מחבת׳ ואם כן יותר שעין הרוטב יש
לה מחר שמשיור ולמעלה מן הירקות יותרים
אלא נגע מחבת׳ ואין להתעלה ומראה דדין
והלא שצריך אלא בחתיכות קטנים׳ ושרביטים
שקורין גושש מלא׳ ובלשון אשכנז קעבלו
של פולין או של כרוב שנתבשלו ומרמז
תולע באחד ומהן הן דקים קטנים או הנה
שניתפח ונעשו מאחרים ונתערבין וכולי׳׳
אלא שצריך לבדוק אין נטה הדין היכן כי
שהאיסור כשכל גופו אלא ונהות כליעת
איסור׳׳ ויכן כבינים יוכן להתיר וטעם
זה דאין תולעת וכשל באחד כל כך ביניים
שיהא הוא או הוא שמוסיף מלוים כשיעור
שישים רוב היתר׳׳ וכתב רבינו ברוך
בספר התרומה׳ וזה לשון החכם עיניו מראשון
יותן עד ימנע האורים קודם שירתיחום אם
מעורה הרוטב אם ישפוך ואם ימנון בחזרין
כדי ליתנן ראשה ויהו הכל מותר׳׳

ר״ש ליחר ולאוסל בהמה ועוף שנמנה
אורים ודליחצה ומשום חששין
ראשונה על הדין׳ ואין שהיטתה ומהרתה אם
אין אנו יודעין מוחזק שלא לו הדשין ...
לן כשבק ראו פרק קמא דראש השנה
בבהמה שמונה אורים׳׳

כת של איסור או כף חולבת שנתחבה
בקדירה ונאסרה ונתבשל בשר או
ותפך הכף אפילו אינה בת יומא צריכה
בתבשיל ששים הכף אסורה והתבשיל
ומותר ואם הכף בת יומא צריכה בתבשיל
שישים: הכף אסורה ואם משפטו הגוים
וספק יסור דטעם בעיקר דאורייתא׳׳

ט יפת חלב שנפלה בתוך תבשיל של בשר
עלה כששים ואפילו אם נפלה טיפת

טיפת חלב על חתיכה קטנה של בשר בתוך
הקדירה ואין מחזקת חתיכה שישים׳ כיון שיש
ונקיעת ומחזקת חתיכה בתוך הרוטב ויש בין
הכל שישים ומותר׳׳ אבל אם נפלה טיפת חלב
מבחוץ על הקדירה של בשר נראה דכן הדין
ואם נפלה מבחוץ ולמעלה מן הקדירה שאין
כנגד הרוטב וזה שבתוך הקדירה ומותר שאין
בו נתינת טעם מן האיסור׳ אבל הקדירה עצמה
אסורה׳ וצריך לערות הרוטב וכנגד אחר שאין
כנגד הרוטב נפלות האיסור׳ ואם נפל איסור
על הקדירה כנגד הרוטב וברוטב יש בה שישים
ומותר הכל׳ והכל ומקום איסור להשתמש לכתחלה
בקדירה׳׳ ונשאלו להר״ר דוד על כסוי קדירה
אם נפל טיפת חלב על הכסוי וזה דינו ומותר
שיש לו דין גבו של קדירה וכדפרישית׳׳

ר״ש להדיח שלא להגעיל כלי כבי יומן ומשום
דאמרינן חתיכה עצמה נעשית נבלה
וצריך להוציאן ומשל לשל וכלי שידוע בן יומו
ומותר להגעילו כלי בשר דיש שמחמירין
ומגעילין אותו כלי איסור שידוע בן יומו׳

ב ערב פסח יסור להגעיל כלים בני יומן׳
ומשום ששית ולמעלה׳ דכיון שבין איסור
חמץ׳ והרי הוא משהו כדאמר׳ חמץ בזמנו בין
טעמו בין שלא טעמו במשהו׳ ואפילו אם כן יש
יש שישים מן המים לא ודאי ובטל את החמץ
כי ידי יוצאים דלא הדין כזה חמץ פורתא׳
שידוע יפו להתבטל׳׳ אבל קודם יתבע שש
ומותר להגעיל אותן שהן בני יומן שיש כיון
נותן טעם של היתר קודם יבא האיסור
כיצד האיסור שהחמץ נותן טעם בקערה
והקערה נותן טעם בלים׳ והמים חוזרים ונותן
טעם בקערה ועדיין איסור חמץ לא הגיע׳׳

ג ותן טעם לפגם יסור כפסח ובמלא׳ ומותר
לכ העניינו בתענית לשל נראה ומותר
דהואיל ונישרף שריך אין ... וזה שכתב
הלב׳ ואם נתבשלו בקדירה צריך שיהא בו
שישים מן הלב׳׳

ד כד יותפלו מלח יוסר בקדירה אם אין יהיה
בו שישים׳ אבל אם ... ... נעלה עם
שיעור החתיכות ומותר בכל ענין דהואיל ומשרין
שריה׳׳

י״ו

ק ערות חולבות שהדיחן מזהמת של בשר
אין להדיחן יחד שמא בני יומן הם ואסור
ואם הדיחו בני יומן והכירו בן יומו הם ומותר
וכן הדין בקערות של בשר בעת יומן שהדיחו
בקערות שאינן בני יומן מודים דמהחין וכלי
ראשון אין להדיחן הם ומותר״

י״ז

ד כן ביצים שנתבשלו במחבת חולבת ומותר
לאכלן בפשטידין אין ירקבין נתבשלו מזהב
של בשר ומותר לאכלן בכותח״ וכן ירקות
שנשלקו מזהמת חולבת ומותר לאכלן בתבשיל
של בשר ואותו ששולקם יופילו מזהמת בת
יומין וכן להדיחן׳ וכן קיטנית אין פולין אין ע״ש
שבישלו בקדירה חולבת ומותר לערותם בקדירה
של בשר יופילו לכתחילה ויופילו הקדירה בת
יומין וכן מותר׳ ואם שכהם בני יומן הם
אסור׳ וכן מותר ללוש במים שהחמו
במחבת חולבת׳ ואע״פ שאוכלים בשר עם הפת
של אותה עיסה ואע״פ שהיא בת יומין׳ אין
ירקבין דהוי כמו דגים שעלו בקערה דשרינן
ויופילו נתבשלו שהמים הם כמו הדגים שאין
מזהמת רק נתינת הטעם ואין אותו הטעם
הולך מים עצמו שהמים הם נותן טעם כי
נותן טעם דהיתר׳ פירוש לו אמר ואמר
היתר בפני עצמו׳ אבל מזהמת של גדי שיש
בו נותן טעם של איסור׳ ומכמה טעם של
איסור מים אסור ללוש מן המים לכתחילה
שהחמו במוסה ויופילו בפתולין דשורין יונה
בית יומין׳ ומיהו אבל ומקום אסור ללוש בת
שלא כבלתו מן המים שהוחמו בה׳ דאין
להתיר נותן טעם לפגם לכתחילה אבל לאכול
ובפת שלהן ומותר דהיינו דיעבד״

י״ח

אם יופה ישר׳ עיסתו בתנור של גוי בלין
טבעת קסם׳ פירוש שהישר אין חרותה
ערלים ואין השליך קיסם בתנור אסור כל הפת
יופילו בדיעבד ונשאם בישולי גוים׳ ויש לומר
שאין אומר אותו בפת לגוי שאין יהודי ויחמנה
לישר יחד׳ ואין אם כן ידע מדיורי שהגוי
אבל אותו הפת שאומר לו׳ ואם שכח אם
נתן קיסם בתנור אם אין הוי ספיקין דרבנן
ולקולא״ ושמעתי משם הר׳ משה שבל

דאין שהפת בתנור יכול להכשיר התנור׳ כיון
שהפת נושכה מן התנור׳ וכן אם אין הספיק
לתת פת בתנור ערב שבת עם חשיכה להכשיר
התנור טוב הדבר לאומרו לגוי כדבר ומעט והגוי
יאפה בשבת״ בשר ונבלה כשהן נאים
ונגעים זה בזה אם שניהן מלוחין שניהם
אסורים ואם היותר נבלה והיותר טפל
הנבלה ומותר והטפל אסור״

י״ט

ד יוצא עוף שמולח ואין בטל ומותר הקרום
והמוח שבתוכו׳ ועתה ונהגין המולח
לבשר ואל חוץ מן המוח׳ ואם המוח הראש
מן המוח בקדירה׳ ומוררין אם יש שם ס׳
מן המוח והקרום בלא הראש במה שבתוך
הקדירה ומותר שאין הראש אסור רק
מוח לבד״ לכן מגלים אם אין חותך הטלפים
אין מיתסר יוצא ונה שבתוך הטלפים״

כ׳

כ שר ומולחה ושהתה כדי מליחה ואחר
כן הניחוה בקדירה לבשל בלא הדחה
רבינו שמשון ומתירה לפי שאין המלח נאסר
ואין וטעם הדם שנבלע בתוכו שאם כן
אין אסור יותר ואדרבה היה המלח כמו דם׳
ודי לאפשר שלא יהיה כחתיכה ובמים
שישים מן המלח ובטל הכל בששים ואין
רוצה להתיר של פי דאוריתא טעם אין במליח
ויש שיעורים לאיסורה וטעם זה שהמלח
של איסור נותן טעם כבשר וטעם אין במליח
ומיהו אין דברי התם הטעם הדין גבי הדיסור
אבל הכא שהמלח אין מוסר כי אם ומטעם
דם׳ אין איסור יותר מן האיסור שהוא
מוסר בו והדם היה בטל בששים״

כ״א

ס כין ששחט בה טריפה צריך הדחה קודם
ששוחט בה בהמה אחרת קודם
שיחתוך בה רותח ואם לא הדיחה צריך
הבשר קליפה״

כ״ב

א כל סכין של גוים צריך הגעלה תחלה
ואם אין הגעיל ושחט בה קולף״

כ״ג

ב עודרין כין בקיבות מכרי כין בקיבות
נבילה פוסק רש״י פרק כל הבשר׳
דהלכתא הכי הוא כמן ואחר חורה׳ ורבינו
ברוך פי׳ בספר קיבה של גדי שלה שהיא

כד

הקיבה לכתחילה אסורה בדיעבד שריין״

ב המה שמצאו טריפה הגבינות שעשו ביומה שנה ומותרים ומטעם דאזדא יותר והשותין דנטיפה צריך לשפוך מים מן הכלי על ידיו אלא לתוחם אלא לרחוץ ידיו מקילות אלא נעשר הזקלות מוים דמבען ומה גבריו יזו לטבל ידיו טוען שפיר הוי ויברך על שטיפת ידים יזו על טבילת מים ויברך מים נקיים ולטילת ידים אלא ג סיתחין דריוריין לשתיית מהווה מעען ויברך שיהין כלי שעטו ומזע שום ולא נקוב ולא נסרך ויברך שיחריך רביעית ויברך לרחוץ וכלי שאין טעון סנירכה׳ יוכל כגון כיסוי כוס וכיסוי קנקן שאינו יכול לישב בפני עצמו לא׳ ולנטילה הכן נקיות ידינה צריכה כלי כי יום יתן ידיו בכלי ויבקש יפה׳ כת יוך מוי פרה יתחתין״ דרישו יבותינו ומכוין שיוף להכשירו מן האיסור טעון טבילה לכלי מתכות של גוים״

כה

ר בינו שמשון היה מחמיר לתת האיורד הפולין לכשל בוזים ותתחין כדי שיומתו ג היומכים ומיד בתוך הפולין״

כו

פ סק בפירוש רש״י כחל דליתי בעי קריעה׳ יזו שתי יזו ערב ויום לין קרעי ומותר כדיעבד וקריעה שהטבח קורעי ומבדילו זה מזה קריע היין לעי׳ יוכל לקדירה בלא כשר יצריך קריעה שתי וערב ושחו במותל׳ ויום לא עשה כן דיעבד עזי יוסור׳ ובקדירה עם כשר יופיאן מקריעה עזי יוסור ויופיאן על קריעה שתי וערב ושחן במותל לכתחילה ירין יעלין לא ומוחין בהדי כשרין״ והטעם דיוף ומותר כי בהדי כשר ובל ויקום ידימו ומפני מראית העין יותר לפי שיאמר הטעל מן הכחל לכן נפל מן הכשר ולפי זה יש לאחר יום הינה לאכלן בבישול שלא לבשל כי יום בקדירה חדשה׳ ויום לא יבשל יותר כך ביומה קדירה״

כז

ב ותר לרחוץ מוי נהר בשבת דלא יוסרינן אלא לשוט גזירה שמא יעשה חבית של שייטים יוכל לרחוץ שרי״

כח

ח לב שחלבו גוי ואין ישר׳ רואהו יועם שאין בעדר בהמה טמאה יוסור יוכל יום בין ג ומילון שחלבו ומקיעת והישר׳ קנו לבא שם

שוויו הוי כרואהו ונכנס״

כט

ב יורש שנתחייב בבית דין לשלם ממון ראובן ראובן לו כוחה ולפרוע צריך לישבע דאין לו שום דבר יוכל יום שנתחייב להביאו שבועה בבית דין ולאחר הזיד וקבע השבועה יסול לו׳ נשבעתי לך בפני פלוני ופלוני והלכו להם והודיעת הים ויום לא יוה׳ בפני בית דין יזו ונעשה שבועה כי יום בפני פלוני ופלוני שומר חנם פטור שהלך הדין ונפשיעה שומר שכר והשומר חייב בגניבה ואבידה״ שואל חייב יופילו באונסין הזין ומיתה מחמת מלאכה הריוריה לה ומקדש בשר חזיר ומחמת ומלאכה״

ל

ש לשה שאכלו יחד והאחד לא יוכל כל צרכו והשנים רצים לברך האחד ומפסיק לשניים רבה לוכל עד לאחר ברכת הזן ולאחר שהתחיל עוד לך ליוכל והמברך יברך ברכת המזון״ והאחד שהפסיק לאחר יוכלתו לא יתחיל לאחר הזן יולא יחזור ויברך מיסך המזון והדירמו יוצא והמברך עם עם כר יוסי כדי שלא יהיו כל יחד ויאחר הולך ומנה כדי לענות״

לא

ה לכתיו ירין לענף בשתיית יין יזו מזכולת פירות דרומן שלשה יוכל לעשרה יכול ולענף יופילו שלשה בשתיית יין יזו מוכלות פירות כיון דיזיכו יוכלו דור נכר״ ויום כעל הבית יוה׳ הבן לן ומברך שוב ירין לענף יוחרים להשלים״

לב

ק טן היודע למי המברכין ומגף לעשרה ויופילו ומטל בעריסה יוכל לא לרימון ג׳ יום ירינו קטן פוחת משנת י״ג ויום יוחד יזו הכיון ב׳ שערות ונראה דכשני קטנים פוחתים ירין לזון עליהם ג כרמון שלשה״ ירושל׳״

לג

ע צ״ל כל דבר שהוא מוין צריך ברכה לפניו ג ולאחריו יוע״פ שאין בו טעם כגון פרידה יוחת של ענבה ופרידה יוחת של רימון פרידה פי גרין כל וכן לגרעין חיטין לפי שהוא מוין״

לד

ב רכה שלפני השתייה ירינה צריכה שיעור דיוסור ליהנות מעולם הזה בלא ברכה יוכל ברכה של יוחריו צריכה שיעור בין ביין בין טוים בין בפירות כשתייה כזית לאוזין ובפירות כזית״

לה

ה יו לפניו הרבה פירות כגון תפוחים ויגוזים ושיור ודבר פירות שכולם ברכה שלהם ג בורא פרי העץ ומברך בורא פרי העץ ליוותו

החביב לו קודם ולאחריו אין יכול לומ' יש לפניו
מאותו הפירות משבעת המינין כגון תאינה וענבי'
ותמרים ורמונים ומבר' על אחד משמעה ואין קודם
לענ' שהחביבים לו הפירות שאינן מן המינין יותר׳׳

לו ד כן לומ' יש לפניו שני מינין בורא פרי העץ ו
ושהכל נהיה בדברו ומבר' בורא פרי העץ ו
תחילה לענ' שהחביב לו יותר דבר שהמברך שהכל
נהיה בדברו כלל ואלו הכי הברכה החשובה לשם
קודמות וכן בורא פרי העץ חשיבי טפי ובורא פרי

לז כל פירות שאינן משבעה המינין ומבר' לאחרי'
בא"י אמ"ה בורא נפשות וחסרונן על כל
מה שבראת להחיות בהם נפש כל חי ב"א י"י חי העולמי'

לח ד יום משבעת המינין האמורים בפסוק ארץ
חטה ושעורה וגפן ותאינה ורמון ארץ זית
שמן ודבש ומבר' עליהם לבסוף ברכה אחת מעין
שלש בא"י אמ"ה על העץ ועל פרי העץ ועל ו
השדה ועל תנובת השדה על ארץ חמדה טובה
ורחבה שהנחלת לאבותינו לאכול מפריה ולשבוע
מטובה׳׳ רחם י"י אלהינו על עירך ועל עמך ועל ו
מזבחך ובנה ירושלם עיר קדשך במהרה בימינו
והעלינו בה ושמחינו בתוכה כי אתה י"י הטוב
והמטיב ב"א י"י על הארץ ועל הפירות׳׳ ובארץ
ישר' חותם על הארץ ועל פירותיה׳ ולא המוקדם
בפסוק מוקדם לברכה׳׳

לט על הירקות כגון כרתי ותמרי שראוין לאוכלן
כשהן חיין ואוכלן חיין לכתחילה ומבר'
בורא פרי האדמה ולבסוף בורא נפשות רבות׳׳
ירקות שאינן ראוין לאוכלן כי אם שלוקים כגון
כרוב וסילקא וכיוצא בהן ואוכלן שלוקין ומבר'
עליהן בורא פרי האדמה ולבסוף בורא נפשות׳׳

מ ע רמונים והבושים כשהן מבושלין ומבר'
עליהם בורא פרי העץ ולבסוף בורא נפשות׳׳

מא כל מיני קטנית כגון הארז ושלופחי מטיבי
בורא פרי האדמה כמושי' ואוכלן כמות
שהם משום אין עשויים בקליות בורא פרי האדמ'

מב ל פרוש ולאופייר ומבר' בורא פרי העץ
מיגו' בירושלם' שעין ירמון והעץ ו
ומבר' על פרי בורא פרי העץ׳ וכן אותם תותים
הגדלים בסנה ואורש טלע׳ ובלשון אשכנז ברנבר׳׳

מג על הקליות בתחילה בורא פרי האדמה׳׳

ולבסוף בורא נפשות׳ ויש בני אדם שאינם ו
אוכלים קליות כי אם באמצע סעודה ומפני ו
ספק ומברכה ולפניה וקליות׳ בירושלם׳ חד
ומאורין דאין יכול ומוגן קליות׳׳

מד ב דעות שקורין קבלין׳ ובלשון אשכנז ו
יבשין ומברכין עליו בורא פרי האדמה על
יעקרין בורא פרי העץ בליטוריירין ומברכין
בורא פרי האדמה׳׳ קורייטש ובלש' אשכנז
חפין וקיטות ומתוך אין נאוים ומבר' בורא מיני
מזונות ולבסוף מכה אחת מעין שלש והכי
הוין בא"י אמ"ה על המחיה ועל הכלכלה ועל
השדה וכו' וחותם על הארץ ועל המחיה ועל
הפירות וכן ומבר' בתחילה ובסוף׳׳

מה ב ריסין וכן טורמשוש׳ בלעז שקורין
ייניינבר ובלש' אשכנז אינגבר׳ וכן שאין
אין ומברכין עליהן כלל׳׳ ועל הענבים ומבר'
בורא פרי העץ׳׳ ועל בוסר קטן פחות מפול
ומבר' בורא פרי האדמה׳ ועל אלוני ...
גמים שקורין פורקיטש ולא' גבלין׳׳
וקורין דדיקלין ומברכין על"י שהכל ו
ואין בהם משום ערלה׳׳ הלכה רעלה׳
עהגות יוכלו משל גוים יום הוין ודירי לנו על
מעינן כין ויומרדש כן הפשטו ומברכין עליה
בורא פרי העץ׳׳

מו ש ני הגפרות המוסלות בבית אחד ודה
משני חדרים מעין שתי בתים יום שלש
אחד ומשמש שתי החבורות שלשתן בורא
החבורות יחד ומיעבן יחד לכך מדלן הם יחד׳

מז ה וכה כשמוליו ריום׳ עשה אדם כל ימיו
בפת והביאו דאין ומאדים שיוכל לאוכלו
ואחריכן׳׳ אין מדקין אות המוסלין ועמשין
שדרך לדרוק בבית החתנים צריך לאחר ו
שאין ידרוק אלא מוקום נקי

מח ברס של מכה אומה במינו ראוי לפיע׳׳
השואלו לאורן רעיין הוין שחיל
והן שויסייע לאורן ולא לפשיט ועבדין לה

מט אם בין אדם ומעשות ימכן יום עשה
קטנים לבר ומבר' אושר יצר וכו'׳׳ ו
ויום עשה גדולים ומבר' על נטילת ידים ואושר
יצר כו'׳ כך היה ונהגו של רבינו שלמה׳׳

ה הגיע זמן המנחה ומנחה גדולה משש שעות
ומחצה ואילך יכול להתפלל תפלת מנחה
ומנחה קטנה מתשע שעות ומחצה ואילך
הלכה כרבנן דאמרי תפלת עד הערב ואם הקד'
התפלל קודם קריאת שמע של ערבית מום יצא
יצא ידי חובתו דמאי הלכה כר' יהודה דהיינו
דאמר פלג המנחה דאיין הדין דהיינו שעה ורביע
קודם הלילה והכי פסק הספר תפלות השחר
דעביד כמר עביד ודעבד כמר עביד ואם טעה
ולא התפלל של מנחה מתפלל ערבית שתים
ויתפלל ערבית קודם כיון שמונה הגיע ואחר
כך תפלת המנחה ודווקא שלא עבר כי זמן
תפלה אחת אבל אם עבר שתי תפלות כגון
של שחרית ואחר תפלת ערבית אז של מנחה
משחרית שוב אינו יכול להתפלל " ודווקא :
שטעה אבל מזיד אין המנחה אז תפלת
ערבית כגון משהגי' מקומין על אותו מיטול
: מחמר ומזות אין יכול לתקן ואם טעה
: אדם ולא התפלל תפלת ערבית בשבת
: ומתפלל במוצאי שבת שתים של חול '
ומבדיל בראשונה ואינו מבדיל בשניה ואם
לא הבדיל בראשונה והבדיל בשניה' שניה
עלתה לו ראשונה עלתה לו דתנמי' ליה ליומיני
תפלות שעברה מרישא' וכיון דלא אבדיל
מקודייתו ואבדיל בשניה גלי' בדעתיה דהך
בתרייתא היינו חובה שעברה מרישא הלכך
מני למהדר ולצלויי אחריתי' כדי לאקדומי
חובת שעברה מרישא ודי' אבדיל בתרייתא
אע"ג דלא מצי למיעבד הכי לא ירדינא לאהדורי'
ודי מני לא אבדיל כלל ונמצא לא מהדרינן ליה'
דהא טעם ולא הזכיר גבורות גשמים בתחיית
ושאלה בברכת השנים מחזירין אותו' הבדלה
בחונן הדעת ומהדירין אין אותו ואפי' שיכול
לאומרה על הכוס

אם שינה אדם שהתפלל לחש יכול להתפלל
עם ש"ץ יגמור ואח' נקדש את שמך
וקדושה על פני כולה עם החזן ואין זה הפסקה"
צריך לאחר שלא יתחיל להתפלל אם לא יכול :
לגמור תפלתו עד שלא יגיע ש"צ ציבור לומר
כדי שיאמר עם הציבור ולא יראה כשהוא מור'

שמכיר ומשתחוים לו אז הוא הדין אם יגיע
למודים כשהחזן יגיע למודים שפיר דמי' ואתם
משהיה מתפלל יחידי והחזן יגיע למודים והיה
מיעוט היה מוע בלא דיבור מלאחרי הברכה"
יכול אם היה עומד בתחילתה לא' שלא יהיה נראה
כמודע ולפני התחילתה" אין כורעין בסוף ברכה
כי אם מנהג יוכיחם שכורעין תחלה וסוף' ובתחלת
שומך ולך מזה להודות תחלה וסוף חוץ וכהן
גדול ומלך ולכן עכשיו השלום מראש השנה ויום
הכיפורים שמתפללין דכוונות וכן תן פחדך :
שמוחן ומשתחוים לסוף הברכה ודקתן שאין
לשחות בסוף ברכה אלא היכא דתקינו רבנן"
בהלכות גדולות' ירותן דיחיד המתפלל יחו :
ושומע קדיש או קדושה דישותיק דשומע
כעונה" ואתם היה חושבו הפסקה ויש :
שמתכוונים דיום שומע כעונה לא יחשב לו מה
ששותק פן יהיה לו הפסקה ואם יוצא כעונה
שיוצא לו

אם נחמת עקיבי אז נחמת ירידה אז יום
טוב מוציע מסה יחוד ותפלות המכ'
יכול כן ראשונות אז כן אחרונות אז פסק יחזור
לראש ולהתפלל מראש

אם שהה ורימש מלותיה יוכלו כדי :
לגמור את כולה יינו חוזר לראש ודי'
לו ר' יוחנן פרק שני דראש השנה היה
עומד בתפלה והים ביתרין שהוא משתין :
ממתין עד שיכלו ומיהן וחוזר לתפלתו ואפי'
נפלו על קרין דהמים נבלעין ונהרה כבר והלכה
כן הוא דהים שנעשש כבר אז מקרקע ואין בכן
כדי להטפיח ומותר' וגם אמר רבי יהודה דאפילו
אם יש בהן כדי להטפיח ומותר להתפלל כיון
דמדאורייתא אינו אוסר אלא כנגד עומד
השתא לכך ומאן דרבנן תגזור כיון שעומד
בתפלה לא גזרוה רבנן וחוזר לתפלתו"

יצא רואה צרים וחורים שחייבים להרחיק
ומנה היינו כיון שנתן מהם עיזות"
יכול עקירות ידים ואסור להתפלל כנגדו ' ועקירות
התנגלים שאינו ומותר דאפילו מותר שעירות
רגלים אסור שאין היינו דווקין מלמד
שלהן ' שיש שם סירחון ' יכול כשנגלים בבתים

ואין שם כי אם מעט אין לאסור כי אין סירחון
לשם ודוקא הכי שהאוכל בכפה יוכל שיעור בהמות
שימולין אית אין ריחן רע ט׳ כך״ ירושל׳״

נה
בר׳ גלל׳ בהמה אורכה בחלות אמ׳ ר׳ חייא וכשם
חמור הבא מן הדרך ומרתיקין ומיעיאות ׃
תרגולין וכירושל׳ קיאו׳ ומודרואים ויגע ונהן״

נו
ה׳ התפלל אדם יחיד עד שיהלך ד׳ אמות ׳ וכן ׃
המתפלל אחר יחיד ורים עד שיהלך אורכה אמות
וכן יום היה צריך לנקבין אל יתפלל ואם התפלל
תפלתו תועבה אבל יוכל אם יכול לעכב על עמידן עד
פרסה אומר תפלתו ומותר״

נז
צ׳ ויזה יופלון יבישה כמים אסור להתפלל
כנגדה וגם ...י קאלים ט׳ המן שנופטירים
אסור לקרות קריאת שמע כנגדן אבל ראשונין
כס׳ ראין ליהוח וחן של הקרקע ומותרין״ ׃
ומביעית ומים כנגד להטיל של ורואי קאלים רהולה
מר׳ יוסף דכן כלי כון בקרקע צריך שיהס־
להטיל רביעית מים ואין אומרי׳ דין מטיל״

נח
ר״ק של רעי ועבט של ורואי קאלים אסור
לקרות קריאת שמע כנגדן אע״פ שאין בהן
טוס ומסתבר ראין מהני כהן הטלה רביעית ׃
מים וגם הולכה כרבין דאופילו בבית סגי ליה
מהרחקה ד׳ אמות והנ״ו ליאחורין יכול לפנין על

נט
ט׳ וב לאדם להתפלל תפלת ערבית ומתחילת
הלילה שאין אומר יכול קרואין ודרשן
דיומין כן יבין לו אומם שיכרות אין אומם
שינה ובטל תפלת ערבית אע״פ שקרין
אדם קריאת שמע בבית הכנסת צריך לקרות
קריאת שמע של מיטתו ׳ ואין למך לקרות ק״ש
דאין כון דיבוע שהרי חסדים לא הניחו
אלא להגן מן המזיקין ושר קיא׳ כברכות
אם הרין תלמיד חכם אינו צריך ואמר כי אם
בידך אפקיד רוחי ׳ ולכך אינו צריך לברך
קודם ק״ש׳ והרב ר׳ משה לא היה מברך״
ירון אמ׳ ריבי עמם ויאמר כך אמ׳ ק״ש בלא
ברכה ולפני ויאמר כך ומברך ביא״י המפיל
ושלום כבודך ׳ ויאמר כך אמ׳ השכיבנו על
פני שלו׳ ירון ירדו אמ׳ המתחילה כי יובר־
שומר עמו ישר׳ לעד כאין שום הלכה״

ס
ראם שכח אדם קריאת שמע והתפלל
ע׳ שהגיע מוריטתו יתייב הזן רישו ונן ׃
הטלת שעלין ויכרוך הטלת סביבות לימו כרי
שלא יראה את הערוה ויקרא קריאת שמע׳
ואם ישתה עמו מוריטתו יחזיר פניו שלא
ליער יושתו ואו יקרין ׳ ואם ירצה יאחר טוט
יצריך שיהא טלת ומפסקת בינו לבין חבירו״

סא
בב״ר ביתו קטנים ומותרים לשכב עם
אמותו עד י״ג שנים ויום אחד״
ותנעקות שדי עד י״א שנים ויום אחד״
ועד אותו מן שדי להחזיר פניו ולקרות ק״ש
ומתו שפריש שיעיין רישון הזין מן הטלת׳
ויכריך הטלת סביב לבו שלא יראה אורב
הערוה ׳ ובכון וירוך לקבלות להביא שערות׳
ויוכין הוהור מנו ביותר״

סב
קד״ל מושה ערוה ׳ שער במושה ערוה
אינו לעבין יושה ונייר׳ וכן אין
אנו ערים ערה לקרות ק״ש לפני בתולות
פרועות ואסור לקרות ק״ש ואם הסתכל בה
וטפח מושה ערוה ׳ והיינו טפח ומכוסה
שדרכה לכלול אלא יכול ידים ורגלים ופנים
וקול רמור שדינו ומשיר ושער שכוט לחוץ
לייעוקים שדרן ומכסה אין חוששין להו
ומפני שרגילין בהן״

סג
א׳ סור לשמש מחדר שתפלין ומעדן
שם או ספר תורה ואלא אם כן הסי׳
ומעדן ט׳ בתוך ט׳ ואפרים סודרין על
התיבה שהן כה אין יעד בימהם ומחיצה
עשרה ומותר״ ודוקא בספרי תורה אבל
בחומשין שלא אין להחמיר ומל שכן משיר

סד
ה׳ אדם צריך לברך קודם שיעלה עמוד
השחר יטול ומשך טליתו בלא ברכה׳ ׃
ומשיאור היום יגשוש בטליתו ומברך״
וזה לא היה מנהג של הר׳ משה מקוצי ׃
ופוסקות להתעטף עם היום״

סה
א׳ רם העומד טליה ומל ומקום יקרין
הרין להתפלל קריאת שמע של מיטתו״

סו
ש׳ כח ונכנס לביתו כשישמש עתה׳
לא יגע בתפלין טלו עד שישטוף ידיו״

סז
ה׳ יה צריך לשין יומו להשתכן הולכה גולין
ותפלין כמו ספר תורה ומוחין כורים עבר
הוב״

סח לא יהלך אדם בבית הקברות ותפילין בראשו ובתוך ארבע אמות של מת ואם יצא ד׳ אמות של קבר״

סט יאמרו רבנן יושב אדם על החמור אוחז את הסוס ויתפלל כל זה ויוא אריך ׃ והחזיר כלפי ירושלים כיון שהוא רוכב על בהמתו והולך לדרכו״ וכשמהלך ברגליו ויתפלל שלש ראשונות ושלש אחרונות במקום אחד דרך״

ע וזה שאומר בזמנה צריך לומר לאחר שעקירת רגלו ... וזה גומל החסדים טובים״ ונהגו העם לומר אחר קריאת התורה והזכיר ... מזמנה יום חמש בראשון ואם מזכיר ... בזמנה אינו צריך לומר״

עא כל ... בין ברכת היין בין ברכת המזון חייב ... ויהושע ... לא עביד ...״

עב רש״י ... על פניו ... ...״

עג על המקדש ועל הרעשים ... גבורתו מלא עולם ... טוב שאין ... העבים ... פעם ... פעם ... ועם ...״

עד ח ראיה את חבירו לאחר שלשים יום ... שהחיינו כו׳ ... רב יהודה ... אלא כל אדם״

עה אם פח ... קודם שיטעם צריך לחזור ... ... הגפן ׃ ...״

עו ב׳ עשה ...

הקורידבן והכיס שלו והשוהן שבחוצן היה סותם הנקב והדיה רכשר״

עז ב והולך בדרך ואין צריך לעמוד בדרך כדרית שומע כי יום כפסוק ראשון בלבד דלא מצינן כוונה הלב יותר״ ה׳ היין תפלות הדרך״

עח רה״ר ראשון ... שתוליכנו לשלום ותצעידנו לשלום ותביאנו לשלום וכו׳ ... ... כל ... ... שומע תפלה״

והלכות ... מפרש ... עד ... ... עד ... ...״

עט ר׳ ... יצחק היה ... ועשה ... ולשנות קדושה וקדיש ראשון עמך כיח ולא בין גאולה לתפלה קדושה וקדיש וסוכר ... שהיו כדי לעמוד ... ... לראש״ ... ... אלפים״

הלכות סוכה״

פ׳

העושה סוכה

יעשה ... קודם ויאמר ... ... על הסכך ... קודם יסכך ... מן העריכה ... עשה הסכך קודם ... ... פסולה ... ... טפח ... הסכך ... ... פסול ... ואומר״ ... לישב בסוכה על היין ... סוכה ... וכל ... טובים ... שהחיינו ... טובים ... של פסח ... הלולב עם ההדס ... ... הלולב ... ההדס טפח ... ... של לולב צריך שיהו ... ... לולב ... ... חותמו״ ... ... טוב ... הסוכות

אין לסכך שאחריו במצות לולב ור׳ יונה כי הענין
לסך וכן ענין רבי הלולב מנין ואתרוג כשורה
ומיד טעם הכי הלכתו ומעות והדיר הדין ומינה״
ואחר ליטול פירות ולשתות חוץ לסוכה ויש
מי אומר שמתירין ומיטול שום דבר ולשתות
חוץ לסוכה״ ומיהו אין נמכין מוכלת פירות
ולשתייה לישב בסוכה״ לפום דאתשין רשותעתן
ומשונע דאיסור לישן חוץ לסוכה״ אבל סומט
העולם על דבר זה שאומרים אנו מן הצנה והדו׳
כחולה שאין מסכנה דפטור מסוכה אנו מזו ׃
ומצטער דפטור מסוכה״ קטן שאינו צריך
לאמו חייב בסוכה׳ ודרכנו גבוהה של סוכה לא
הפחות עשרה טפחים שהם רוחב ה׳ אמבעות
וגודל״ ויש להחמיר לעשות לסכוכה הסכך
שיראה עבה כל כך שלא יהא כבוי היום נראין
ומוסף פירוש כשחמה זורחת על הסוכה ׃
שהאור הנוה נראין ומוכה״ וצריך שיהא
בין הנסרים שקורין לט״ש שלשה טפחים רפוות
משלשה לבוד דמי״ וסוכה ישנה צריך לחדש
אותה ומידי וכשירה״ ואם האותר אגודה של
לולב ביום טוב׳ אוגדו כבריכה בעלמ׳ כורך האוגד
סביב ותוחב ראשו בתוך הכרך מה שאוגדין
אינך״ וכבי העיר שאין להם אלא לולב אחד ׃
ואתרוג אחד צריך שיהיו כולם רשאים ליתנו לכל
אחד ואחד במתנה שאוכרך כו׳ אז כולם יפקידוהו
ואותו שיקחנו לצאת בו והיו מפקידין אז מתנה
כמתנה להכיר החזינה לצאת אחריך״ וכן כולם״
וכשבועי של ערבה מקיפין את הכיות שבע
פעמ׳ כנגד שבע פעמ׳ שהקיפין את יריחו קודם
שכבשם ו׳ פעמים כו׳ ימים ובז׳ את השבת
ולכך אנו מקיפין כדי להזכיר של מעשה יריחו״

הלכות נ״דה״

פא

קריבין אין מביאין ראיה דמעט שלש
שעות שלימות ושום פליטת
שכבת זרע׳ ויום כן ששואשה עם מעלה ׃
ומינוי שכבת ואחר כך ראתה בזמנה לילה׳
עונה שלימה מומינוי שכבת ראתה ומן הזבין
טהרי ראתה שלימה׳ ולא רביעי מזי ומפטר
דפלוטה ושמירה כל יום רביעי׳ ויום כן יום
ראתה ואחר תשמיש שיפת דם כחרדל אז
כתם שאלוהה אז סתם בסדין ביום רביעי ושימוש
סוחך לערב בדיקת עצמה בדיקה גמורה ואחרין
ולסופרין ויום לא תמיתן בימים ונחום שום דם
אז תלבש חלוק לבן אז בדוק ותמחדיל ותחרית ׃
לתנות שבעה ימים נקיים ובשביעי טובלת בלילה׳
וצריכה האשה ליזהר שבשעה שהיא
בודקת עצמה כדי התחיל לספור ותחרית שלמין
שיהיה יום כשעת בדיקה שיום היה לילה אינו
יכול להיות אותו יום השבעה נקיים שלה״
ולעולם יום שתלבש חלוק לבן אלו יהיה ומן המנין
ראשון דאותה קורם כראוסן כפרק סדריו ובנידה׳
שצריכה להפריש בטהרה לערב יום שלפני ׃
הספירה׳ ויום לא שיושה עם בעלה ג׳ ימים
אז אומר קודם הראייה תבדוק עצמה לערב
להפריש בטהרה ולאחרת תתחיל ותנות ז׳
נקיים׳ ולסתחילה צריכה שתבדוק כל ז׳ ימי
הספירה שחר ובקר׳ ואסור ליגע מושבה כל
ימי ליבונה וספירה עד שתטבול׳ ויש טהרים
אותו והשיש את כל דבר׳ יום רגילה לראות ויום
קבוע ויש לה וסת כשיגיע לה אותו יום צריך
להפריש ותמנה יום את לילה״ ויום שימה ומתנה
צריך להזהר ולהפריש ושני החוסתות כשיגיע
אותן הימים וכל יום עקירה וסת הראשון
ג׳ פעמ׳ אינו צריך לחוש אלא ומוסת אחרון
וכל זמן שהיא טהורה אינה צריכה לבדוק
ומכל אין לה וסת׳ דכל לבעלה לא מעיין כריך״
וצריך להחזיב ירכותיה ומגפה שלא יגע
זה כזה ולפשוט דאשותיה ומגפה ולהרחיק
הרגליים זה מזה ולהגביה ידיה ומשל גופה
ולא תרחוק שששוכנה אין תרופה אותה ולא
תשורין עינה כותי אלא כי אותחיה שרי״
וכן פה אינה צריכה לפותחה׳ וכן אינה צריכה
לעקור ידיה מן הקרקע בשעת טבילה כדי
שיכנסו המים תחתיה׳ כריות׳ מוספת ומקוות
גבי מיטה ומפני שאומרים ומקדושין להליה וצריכה
שלא ישיור בין שינה לא וחכל ולא עינים ולא
דבר אחר׳ וצריכה לעשות חפיפה כל גופה
וראשה׳ ושלא יהא שערותיה קשורות זו
בזו׳ וצריכה לסרוק הראש ולרחוץ במים חמין
כדי לחוף כל גופה׳ ולהסיר כל גלד ועדב ומכה

שעל יה ולהחזיר יניקותיה ולהסיר הטיט שתחת
היניקות וכחלו המועד העולם שפתחה גיה
ויום הן טבולתה טיו ט׳ בזוב יוסורה וטבול ט
הלילה יום זהוינת עיב ט׳ בזוב ריסוה וטבול
סוזיבי ט׳ בזוב כרין בעלן משהן טבולתה
מוצאי שבת שיזיכה שתשמור עינוה ז
ושיעור ביום השבת וגם תנקי ינקוניה
ושיבה ליל טבולתה ותרחוץ טילה סוזך וטבל
מחורן כורה יזו טבעת קטנה ולפיך ריושה
ולנקי שיכה יוך נסן לחוץ ערב שבת בטוב
שלין מוהריוח ועוד כי ישכם כשם ישי יום
חלו ב׳ ימים טובים יותר השבת וחל לין טבל
ביניהם טיל ב׳ חופפין וערב שבת וכל שכן
יום ירינוה מוציאי שבת ויום טוב ואחר ז
רוזותר רוזוטב שעודין הקיפה מטבילה
ריזן תוותנו כנות ישר ומריה ובכיה ויום
יש לה קוץ ומשיוה יום הזיו כלך מעוזין
שירינו נריוה יזו קים עלין עור יריש חוזין
ויום השתינה ומינוה דם טויוזי תליה טהור
ט יושה שרויה ליעשין יוכלו קטנה עריב
למרוץ עינוה ולספור ז׳ נקיים קודם שיבואין
ידוליה התתן ויום משיות קודם ז׳ נקיים הרין
ישיכה בין הנשים והויו ישן בין האנשים ז
ומריכה ולועת הו׳ נקיים וזן השירוכן וילך

פב

ב׳ ותר למעון לסתחילה בשכבת מעו רת
ומינוה שירינו ותסרין להוריין דם יוזין
לבעלה ויון ודי קדר תפדיר

פג

ב׳ שירוכן יצריך ליוזהר כשעומדין זה וזה
ונשמן שיוזות זה לזה הרי יוני וזקנה
לך ותעמשיו כגון הוושמן קרוב נרינ יוז ז
רינ ליו להוי יוסוכותו יתם ליו היה ומיעץ
יך שתשוב ון הטבילה מילה ודשכין ומיען
שתלך לטבול יותר שהשיכה ומשום סרך כותה

פד

ב׳ ט׳ מר תעבית ווה יותם ותורע ושליח
יניבור יזו ועונע כין גואל לרופא וכל
יריש יהיה קומע כרכה לעצמו ויומר עננו ז
משומע תפלה ובשומעו כל עת יורה ומען
ויומר עננו כי יותה שומע תפלות כו׳ כו׳
ויי ירושלמי וליו ירידבי יומר קורי יהין ז
ורינן יומר כי וקן ודי שיוטב תתעבירה

בשבת יזו ביום טוב שיין ט שומע תפלה יזו
כיהיו לריצון יזומר כו׳ ויריש יצריך לחתום ובשיגיע
לון כל עת יורה ויעקה יזון יהין לרצון כו׳

פה

ב׳ ותר לערב בשבת וכים וואת ולטבול פתו
יזו לשפוך על השעה וכן ומותר לותן יין
יזו חוזין בשבת בתוך היולייה כשהיין עבה
יום המוחהן ומערב שבת וכן בתוך החרוסת
ולכר שיותה יזותו ומערב שבת ומעט

פו

ארם ית׳ רכל נדר על רעת הרבים סתם יש
לו הפרה יום לין על רעת פלוני ופלוני
דכיון דנדר סתם ודסתו ביחין להו דליפר

פז

ב׳ טל ומרוחות לין חייבים חכמים להזכיר פי׳
בטל בימות החמה ומרוחות בימות הגשמי׳
ואם ורקם יגלים העולם להזכיר משיב הרוח
כהרי ומוריד הגשם ירושלמי היה עומד
בגשם והזכיר משל טל יצין ומחזירין יותו כיון
שיון בימות הגשמים ומוריד הטל ריי כך
יומל יום לין יזון ומוריד הגשם ולין הזכיר
גבורות גשמים מחיית המתים ומחזירין יותו

פח

ה׳ יה עומד בטל והזכיר של גשם מחזירין
דכיון שהוין ומזכיר גשמים בימות החמה
ומזכיר רמר שהוין סימן קללה וגרע טפי ומוי
שירוב ומזכיר טל ולין טל ולין גשם רמחייבי ז
בטל ומרוחות לין חייבו חכמ׳ להזכיר ויום ספק
ליוזרם יום יומר ומוריד הגשם יום ליזן יזון
ט׳ שלושים יום יחזור ויתפלל וספק ריש
לנו לון בירכה נקט ומשלשים ויולך שיוזר
הוין ליוחהרו וספק יריש יצריך להחזור

פט

ש׳ יולה בימות הגשמים בכריכת השנים
יום לין הזכיר יצין ומחזירין שיטל ז
ליוזן בשומע תפלה ויום לין נזכר בשומע
תפלה ונזכר קודם שסיים תפלותו חוזר
לשומע תפלה ויום עקר רגליו חוזר לרויש

צ

ה׳ ולכתוב יום טעה שליח יצבור ולין הזכיר
של ריוש חרש בשחרית יצין ומחזירין
יזותו ומפני שיכול ליזכרה במוסף טעה
ולין הזכיר במוספין קודן שהתפלל יזותה
חוץ יצין ומחזירין יזותו ומפני שיכול ליוזן
מנחה ומפני טורח יציבור הקילו עלין
שלין לחזור ודוקא בשיש תפלה עוד

להזכיר ראש חדש׳ יכול מעצמו ומחזירין אותו
ויחיד שלא הזכיר בין בשחרית בין במנחה :
ומחזירין אותו ואם לא עקר רגליו חוזר לעבודה׳׳
יכול בברכת המזון אין חוזר דלאו חובה היא
יחיד ששכח כל רמ״ש אין ומחזירין אותו כגון
על הנסים דחנוכה ופורים ויעלה ויבוא בראש
חדש׳ ועננו ובזימנו כגון כיוון שסיים הברכה
יוצא שלא פתח בברכה של אחריה יוצא חוזר
שאם יחזור הויא ברכה לבטלה״ ואם שכח
וחזר מן הג׳ הראשונות או מן הג׳ האחרונות
צריך לחזור כל הג׳ יכול אם שכח וחזר מן :
הברכות האמצעיות חוזר עד שומע תפלה ורא״ג
אומר׳ אינו׳ מקום שנזכר יוצא שעבר מזה
ברכות אחריה׳ וכן אם טעה ש״ץ צבור ולא
יזו׳ עצמו בין גזילו לרופלו ועכ׳ ומחזירין אותו
מקום שנזכר״ פסק׳׳

יב״א אם טעה ש״ץ יעבור כשהוא עומד
או נשתתק יעבור אחר תחתיו ויתחיל
ממקום שפסק״ וכן אם נשתתק ש״ץ יעבור
ש״ץ יעבור כשהתחיל ומקומו זה שעבר
תחתיו יתחיל ממקום שפסק שהקדושה אין
אחר מזו והלוכים שבירו׳ ריא״ בירושלמי
מאי נשתתק במופריין אותו שאלין לי בן
כשם ר׳ יהושע בן לוי זה ששנו תחתיו יתחיל
ממקום שפסק׳ ותחלתו יתחיל ותחלת ברכה
שטעה זה״ אלא לו כגון דעמתן קדושה עם
שהוא תחלת ברכה׳ ואיתא בתוספתא׳ קורין
הנוגלה והשורש פסוק אחד לא יקרא אותו
פסוק בפני עצמו אלא ותחלו ויאותו פסוק
ונגמר עד סופו וכן בהלל וכן בקריאת שמע״

יב״ב בעשית אור תשובה׳ אם לא יאמר המלך
המשפט ומחזירין אותו׳ וכן אם לא אמר
המלך הקדוש״ יכול ומן השיור מיהו ראשון
ומחזירין כגון ראשון ומחזירין חסרינו ומי כמוך
וכן וכתוב לחיים׳ בספר חיים״ ראש יום :
ומחזירין שהוא ושנה ותשכח שטכח
חכמ׳ בברכות״ פסק״

יב״ג הלכתו כר׳ יוחנן ראו׳ כל ברכה שאין
בה מלכות אינה ברכה׳ ואם כן נראה
כששומעין ברכת המזון ואומרין בני אדם

יב״ד המסבכין מרבות ומדלגין השם אין מזכירות
לחזור ולומר נבוא ברכת המוציא ולפרוס רבי
שמוציא לו מעל הבית״ פסק׳׳
ר׳ שמעון משם רבינו שמשון דהלכה דאין
ומברכין מותרת סעודה על חרים ולא על
שמר ודבשותיהן׳ ריוכל הוה פטור ליה פת
ליה הטעם דאין חשוב וקובע ברכה לעצמו :
וכשהוא עכים ומברכין בורא פרי העץ וכשהוא
יין ומברך בורא פרי הגפן״ עפר״ש׳ קובע
ברכה לעצמו דכמוה דקמאות ומברכין על היין
יוצא שיצן יצא ידי כן ולשתות קטן בברכת
מזמן ובמסכת הוריה׳ וכהלכות גדולות כירושו
ומברכין לחים שבותעת סעודה לכל פעם ופעם
משום דהוי מזון׳ פסק״

יב״ה דברים שלא ותחלת סעודה בתוך הסעודה
קטן וקריבים ועכים ופירות טעונים ברכה
לפניהם ולא ׳ לאחר׳ והיכא דקבע סעודתו
עליה׳ ובריעתו ולפת כגון לפירות
אותו׳ [illegible] היום משם רבי ברוך ראוכלו ונעקר
חד׳ בירין כלו׳ פת וברך עליהו
קודם ואחר כך יוכל מזה בלי ברכה׳׳

יב״ו אם בא לו יין בתוך סעודתו ומברך בורא
פרי הגפן ואחר שלא יהיה שום דבר
בפיו׳ ומשום דבה׳ אלא על התחלתו׳ ואם
מלו יין אחר יוצא שהוא גרוע מן הראשון
ומברך עליו הטוב והמטיב׳ דאין ומדי דבר
חידוש ושמחה הוא״ ובי מוקם יין בתוך
הסעודה שנתחדשה השמחה׳ יכול ולהסר
ובשר יין זה חידוש ולא שנתחדש זה והוה׳ :
ועוד דלא נשתכן שיהא יכולת על יין׳ פסק״

יב״ז אם הביא יחיד לעזרי טוב בני ביתו ולא יברך
הטוב והמטיב׳ כי הטוב והמטיב
למחרינו ונשותינו׳ ואם כן יין לבך יום ולא :
ישתו אחרים ושיעורי היין׳ כגון ביתו או בנן״

יב״ח ר׳ בני אדם המסובין לשולחן של בעל הבית
כל אחד יברך לעצמו בורא פרי הגפן׳ לפי
שאין בית הבליעה פנוי ואותם שותיהן למיסה
ויופלו אות׳ בעל הבית ספרי דכותי׳ ואם הבחין
ואמר כגון שהדיקן חכמ׳ שיברך כל אחד לעצמו
אין לו להפטר בברכת חבירו״ ברב יונפש פסק

דאונסכיין לא יברך הטוב והמטיב כי אין זה
הטבה כיון שאינו שלו · ואם אשתו ובנו של
בעל הבית יברך הטוב והמטיב ״ כשאוכל אוכל
פרי חדש ומברך שהחיינו לו ולחבירו ומברך הטוב
והמטיב ״ וכן על כוס כשמלבש ומברך שהחיינו
ומלביש עבדים · ואמר ר״ יהודה כבגדים חשובים
אבל בגד קטן שאינו חשוב כל כך כגון מנעלים
ואנפליאות · וכן חלוק של פשתן וכיוצא בהן :
אינו צריך לברך שהחיינו ״ ירושלמי ״ אמר ר חייא
בר אבא לא דברים חדשים ממש אלא אפילו שם
שחוקים כאילו חדשים לו ״ פסק

קנט

בי ינה לאכול מאכל ומשום כרובים הדינך
ולך · וכשאוכלו שלשה הייבן לזמן ואם
טכח ובירך יחד לעצמו אז שלם והשנים לא :
בירו הם יזמנו עליו ואמר נמך · אבל אם שכח
ובירך כל יחד לעצמו אז טכם ברע כל יחד
לעצמו כטל הזימון · הלכה ... דאין זימון
למפרע ״ פסק

קס

דגם הלכה כנשים ... ... במסכת
הזימון · ... שאין ... :
ובינעת לשון קודש כ ... סופר
ומבך ובור ... והאזוח ומבך כדי שיברך
אות כעל הבית · ובעל הבית מונע ״ פסק

קסא

דרך שהבין ומן לישר ביום טוב ראשון
של פסח אם יש טריע מותר לאסור
כל שני ימים טובים גזירה שיאמר לבי ומעשה
כדפריש ר׳ גבי התאו טבייון ״ וכן עופות
אז הבם שנינו ביום טוב ראשון לשם ישר
יאסורין כל שני הימים · כדאמר · ולערב יאסורין
בכדי שיעשו · ההיא ואומר יום טוב · דהאיא
היאוריה לעשייה מעט · אבל היכא שכיערן
בשבילם אז עיקטו בשבלם · ומותר ביום טו
לכל ישר ואפילו בכדי שיעשו ואינו צריך להמתין
בכדי שיעשו לא שייך אלא מוצאי יום טוב
ואם כן מותר ליקח ומן השוק כל דבר שאין :
הוכן לשם ישר · ומותרין לשבל ליום טוב שני
ברי הכין חוץ לתחום ביום טוב ואידי דאיכא
למיחש אולי מעור היום או לקט מן תבם
של ים או פירות הכוות ורחוק ומותר גם
כאותו יום שהובא אם לא בא משבל ישר

והביאה חוץ לתחום לא הואיל ומקיעה דהך דקיבע
לא ישטון משום הוכן אבל אם הובא משבל
ישר יאסור לאותו ישר ״ ... פסק ״

קֹב

פת המופה משבת ומותר משבת לעונן ושנת
וכנה לעצמה · אבל יש להחמיר כשיום
טוב חל מערב שבת ואפת האופיי ביום טוב ראשון
יום טוב ומכן לשבת · וכן משבת ליום טוב ומיהו
עיזה דיום טוב לשבת ואידי ומותר אין הטעם :
הואיל קדושה אחת אבל משבת ליום טוב אסור
דאין שייך לא הואיל ״ ומפת המופה ביום טוב
שני של ראש השנה יש להחמיר דשאין נעשן
ביום ראשון וקדושה אחת הם ״ ובינו עמנו
הקדוש ואיכען היה ומחמיר בדבר ואמר דאסור
לישר ליקח ביום טוב שום דבר לצורך יום טוב
שני אפילו שאינו נוגע בהם כלל · ומשום דאסור
לטרוח מיום טוב להכין ״ ומיהו יש מקומות
שאינו ומחמירין בדבר ״ פסק ״

קֹג

ב שר שעוהה ולא שהתה כרי ונאיחה ואחר
כך הושוחה כלי שאינו נעקב יאסורה ואם
לאחר שהתה כרי ונאיחה אם נעשה כלי שאין
ונעקב עתה השום לאיסור ״ ואם נפל הדבר
של בשר קודם שהתה כרי ונאיחה על כלי אז
על ידי אחר יאסר אבל לאחר ששהתה כרי :
ונאיחה אינו יאסר כלל ״ ואם נפל יבר טוים
ואין בה נאותים ומן הדבר בכי היא גומון לא
אז יבר קודם לאותים שהיבר מכל מאותים
ומפי הורים ומותרים לכל דבר ״ בשר שהודחה
ולא נמלחה ושמוה בקדירה צריך ששים וכל
החתיכה דאין ידעינן מוה נפיק ואינה אבל
החתיכה נמי ונקום יאסורה · אם שמוה טוים
שהדיר סולרת בו ״ פסק ״

קֹד

פ שטירין של בשר שנשאר בבית הנחתום
ואפות טיו חותם יום הוא ובכיר חיתון
חתיכותיה יושר המשומו מטן ובמוה חתיכות
מעשו ומן היך אז ומחתיכה אחרת בריאה
ומותר דחשיב כמו חותם ״ ואם שולה
גם פשטירין של תבם לישר גם כיון אף
מהדרים ונפיקן של גוים · אבל והדום התבם
יאסורין ומשום בשולי גוים ושלוחות · ואות
הגזירה נתקנת עתה ״ אם נפל שלו מותפרין

תבשיל אגו חלב על כבד אגו על פשטידין של דגים
מיהו דעיע יוסף דלא דמי להך דטען את התנור
באליה דאסרו הפת דמוקין ומשום שמא פת כירם
הכשר אכל אם נפל שלא מתכוין לא אסרינן׳׳
ה לש עיסה ביום טוב ומפריש חלה ומברך עליה
לאחר יאכלנו והפריש חלה ומשהי אותו לאפותו
ולשורפו עד לאחר יום טוב׳ דהא אין מביאין ק׳
תרומות ומעשרות ביום טוב היינו משום דאיפשר
לתקנם מערב יום טוב׳׳ כדאמ׳ בירושלמי׳ הלש עיסה
מערב יום טוב אין מפרישין חלתה ביום טוב׳׳ ז
מעשה עשה היה קטנה וגדולה ואפה ב
שתיהן׳ וכשהן נוגעות זו בזו ומעלן ג
הקטנה וקורין שם עליה ומברך ומצנעה ושורף
משתחשך אבל לאחר כך פי׳ רשי׳ ברך יוצאו מערן
אבל יום שבת והפריש חלה ולחם אגו ופשטידין
לשבת ואכל הכל חוץ ומשייר חלה ומברך לשייר
ומצא אחר השיעור חלה כדי שיהיה בכדי הפרש׳׳
ה לש עיסה ביום טוב של פסח ואינו יכול להפרי׳
חלה בעיסה משום חימוץ ואינו יכול לאפות
ביום טוב לאחר שיקרא עליה שם משום דהוי
כאופה שלא לצורך היום׳ ומצה מוכנת יום
קודם שיקרא עליה שם יכול לאפותה שעדיין
ראויה היא לכל הבית׳׳ ואם שכח מערב
להפריש חלה מן המצות צריך לשייר מכל מצה
ומצה דהוי מין שאינו כל אחת בפני עצמה כל
אחת ואחת חייב בחלה׳ אבל כלג׳ ומצות של ג
ומצה שדרכן ללוש כסת אחת די בשיור אחד
מעוב ללוש ומצה חדשה ביום טוב כדפריש ג
ולירפן כסו עם שיור המצות אגו כדבה ויפריש
מן החדשה על כלם׳ ואם לאחר שהפריש ג
החלה חזרו ונתערבה בעיסה מאיה מוחר
ומיהו׳ ואם אין בעיסה שיעור ק״ב שמעתי
ומפי ה״ר דוד שיכול לשיאו עליה החלה׳׳
ה״ר שמשון היה מברך להפ[illegible] ראש השיעור
שמחמיצין מאת העיסה [illegible] קודם הרואת
חלה כדי שיהיו השיעור שמן לחלה וכשיחזור
ויתנש בעיסה יאחית להחמיצה מינין ונעשה
מן החייב על החייב דאם לא כן מינו ורים
מן הפטור על החייב׳ ומן החייב על הפטור
ומתוך דברי יש לאמר שלא ליקח שיור מן

הוי אחת בעיסתו הבלוע הוי פטור ומצינן
ומעשר מן החייב על הפטור ומן הפטור על
החייב׳׳ וה״ר אליעזר ממיץ אומ׳ דמשו״ה קיי״ל
לן יש בלה׳ והכי פסיק שמואל פרק קורין דראש
השנה׳ ואם כן מינו מפריש מן החייב שבו
ומן הפטור שבו על הפטור שבו׳׳ אין לשין
מן העיסה אלא במים שלנו הלילה׳ ואסור
לאותם ובכעור יום׳ וכמו כן נראה דיש לאחר
מיד שתחשך לאותם דלינה כל הלילה מצינן׳
ואם עבר ולש מאותן מים מצות קודם היום
אסורות׳ ומו״ה ה״ר יחיאל שהתיר ה״ר יהודה
מים שלא לנו שנתבטלו ברוב מים שלנו הואיל
ונתבטלו כבר קודם הלישה והותרו׳׳ ק״ז
יום טוב שחל להיות מערב שבת אין מבשלין
מתחילה ביום לשבת בלא עירוב׳ אבל
עושה תבשיל מערב יום טוב ועושה עירוב
דאין סגי בפת לחודיה מזה כעירובי מקום לפי
שאין אופין אלא על האופה ואין מבשלין אלא
על המבשל׳ אלא לוקח פת שלם ומכה על גבין
בשר או ביצה או דג מבשל ומבשלין׳ ומזכה
להן לכל בני העיר על יד אחר או על יד בנו ובתו
הגדולים שאינן סמוכים על שולחנו או על יד
אשתו חבירו ולוקח מידו ומברך אקב״ו על מצות
עירוב ברין יהיה שרי לנו לאפויי ולבשולי ולאטמוני
ולאתקוני ולאדלוקי שרגא ולמעבד כל צרכנא
לנו ולכל ישראל הדרים בעיר הזאת׳׳ ומייחד לו
מקום עד שתכלה השבת׳ ומנהג כשר לעשות
ברכת המוציא משבת ואותו פת לאחר כדיון׳
טוסכת שבת כיון דעבדינן עליה מצוה אחת
מעביד עליה ומצוה אחריתי ברכת המוציא
ומיהו׳ טעם׳ אחר׳ כשיש לפני בני אדם פת
נקייה מן השוק ופת כבר משר שיברך לכתח
ואותו פת מצוה׳ דכיון דעבדינן דהוי פת
מצוה אחת דהלא מעביד עליה מצוה אחריתי
דברכת המוציא׳׳ ואם לא עירב מערב יום טוב
מבשל לצורך יום טוב ולצורך שבת בקדירה
אחת דהיכא דאיתיה איתיה׳ כדאמ׳ ומאחר
אשה קדירה בשר אע״פ שאינה צריכה אלא אחת׳׳
שוחט קודם ביום טוב פעם שניה אע״ג
דמתקלקל׳ פירוש אחרי טעה׳ אבל פעם

ראשונה נראה דאסור׳ דומה כמיר האלט

ומתוך הסוכן׳׳ פסק׳׳

א סור ליקח שומן מן העור ביום טוב כדי לת

הנותן שומן בנר חייב משום ומבעיר וכ

והמוסתפק חייב משום ומכבה׳ פסק׳׳

א ין משחיזין את הסכין ביום טוב אבל

משיאה גבי על חבירתה׳ ויש מפרשין ;

דהלכה כרבנן דאומרי כתחלה ואסור להשחיז

כל עקר כדפירש אבל אין צריך׳׳ פסק׳׳

ש פוד שנינים פירושו שמעקם אבל רב יהוד

אומר לתקן ביום טוב אלא דפשיט לה

בידים קודם דיכול לעשות בו מה שהוא׳׳

אומ ר אדם לחנוני ואלא לי כלי זה אוכל

אין יזכיר שם מדה׳׳

א סור להושיב קדירה חדשה ביום טוב על

האור ריקנית מפני שהוא מחזקה׳׳

תנור אבל כריים שהוא חם יותר ודרכו ומותר

לאפות עגים׳׳ ומטלטלין עלי כשורים והריח בהן

ולהבין בהן את האוכל ומנלו ומריחם׳

הכל והחכם שקורין טיפון שיושב תחתיו

פשטידין של בשר סבי פה לשה בלין

לבנן גחור לאפות תחתיהן פלוגתא׳ כיון

דהיתרו בלע׳ ויום יום הטיפין בתוך יוצין

ומותר כדיעבד בלין ליבון כלי כמו קדירה של

איסור אבל של הלב שיוצא בתוך יוצין רמותר

בדיעבד יום בישול מוסה כשר דהיתר אבל להפך

יום הקדירה אסורה׳ ועוד אבל רבי יצחק

דהך היום שריך לחום הטיפין על האור

קודם שיתבעה על הפשטי אין גרע ומתגעלה

ודינו צריך ליבון גחור׳׳ וכן פלוג שנותנין

על פשטידין של איסור ומותר ליתן עליו ;

פשטידין של היתר יום יום טנין ג׳ טיפוזו

שאם עליה אבל כתנור יוצא פשטי של היתר

ודידי אסור ויום יוצא כתך יוצין ומותר יוצי

לכתחילה׳ פסק

חרשה הענינות מערב פסח כמעפות

והם ומלוחין אבל יצוין ישליך

ומחיעה והכל כשר כיון שנתבשלו טעם חוץ

בשישים קודם פסח יוצא חוזר ובמער ל׳

לאיסור משהו דיוצא טומהן עד שיהן

בבית שיהיו בפסח אבל חיטה כשטעיניות בפסח

בתיעלות ומלוחה אבל יעורה אבל רבי יצחק דאין

צריך לעשות בו יום קליפה ומכין דרייה ומצריך

רם הטיות דקיון/ דקדק שנגע פרקין ומתיכה

במחיסה אין בו הדיקוק ואין בו המחיסה יוסורה

ודינו יוסר יחלוץ ויקום שלע׳׳ והיטה

שטעיניות יופרייה בוחה ומן הוזיעה אבל כשתקם

ושיור ודינות הרבה נמצות עמהן סלם ומותרות

אך יותה שטעינן המגיר של היטה בתוסה ישליך

המגיר ויקלף סביבות החיטה ויש אומר והמותר

יידלו׳ והטעם כי הוין סוו עלי׳ ודין עלי יוסר

כי יום טרי קליפה׳ ויש שמחמירין ולהחמיר לאיסור

ונשהן דאין בטיל׳ ומיהו אין רוצי כי ונשהן הוזך

בכלו׳ אך דינו מוכן טעם ועלי דינו הזוך יותר

כי יום בחקזוהו רוקין/ ולפי זה היכן שנעל

התיפולת אבל נגוחה סבי בקליפה ונגל ויקום׳

מבין להחמיר׳׳ ושומעתי שגם ר״מן אין היה

עושה ומעשה להתיר׳ יום יום טוינן גמיר של

חיטה מעופות משנתבשלו בפסח ודידי יוסור

לפי שהחמין מפסח יאסר מושהן כן מורינו כן

שלא מנינו׳ ועוד יש אבל/ דינלי בפסח הוי טון

בישול׳ כיון דאיסורו במשהו ומתהפך השפוד

ליער זה ולער זה׳ יוסך נראה ודידי דיום נעלה

החיטה מתרעלות ומותר׳׳ פסק׳׳

ב שר ומליחה ישן אבל גבינה יוו רקים ומלחים

שלא נברך המלח ומן החומץ וכן שפוד ושך

ומותרים בפסח׳ יום נראה ריש ליזהר ולקנות

רקים ומלחים ומן הנגרים בפסח יום יצין מהר לנו

שעולהו קודם הפסח׳׳ פסק׳׳

בי ... רת הפסח שיוע ומורדין בפסח׳ ;

כוורניו הורים שהכינה ומיניו דים

ומתוך הטלי שומכניסין ממנו בינים ומווש

ביצה כלי׳ ואין על ל גדותן׳ ומורים ידך

המשפכין לו׳ והו שיעור ודרת קומח לחלה

ומה עשירית׳ היריפה ואין כשיעור של כמים

עימן והכי ומשרין כל איסורן שנפלו ;

בקדירה של היתר׳׳ פסק׳׳

ד גים שהורים שמלחו עם טמאים דגים

יוכורים יום שימו טריך קטן בקדירה

יון וכוב ומעך כשר להסיר יותו בקעות ויום

הסיר אותו על יד הקף והקדירה היד סולדת
בה הקף עמוד אסורה והתבשיל והקדירה
מותרת אם יש בו ששים מן האיסור שנפל
בקדירה ואם נתחב הקף אחר כך בקדירה צריך
שיהיו בו ששים מן הקף והשעורין כותפיש
שהוכיחו קדירה מליאה מים ורשים הקף ומוסה
וסוים המשפכין ומעמד אם יש בקדירה שתוכל
מה הקף של איסור ששים ומוטב אחד ויוצא
מים מותר לאכול״ פסק״

כבד ומשו אוסור לעלותם בשעור אחד
בין כבד למטה בין כבר למעלה ויושב.
ריוה משהיטות חולין רכבד למטה שפיר דמי
התם רכל עלייתם היה מקטר שהם תולין ד
השעור כתער ריך פיו של ומעלה אבל תשוריש
ריקן על הכירה מעה שומביה ונב השעור אותו
ודיושן והדיוש וכן הדין ונה לי אם כבר ומעלה
או מטה היוק כין כך וכך אוסור״ פסק״

ס כין אז שיור כלים שהטבילום מרים קודם
הגעלה כהורין אין עולה לו טבילה כל זמן
שהאיסור בתוכם״ וכן כפות של כסף שהם
של גוים שמשתמשו בהם הורין שיוטלין בהם
צריכין געול כותקדין יצריכם טבילה כושר קניים
ונקי״ אבל כוסות של כסף שאין שיוצא עליר
רוריותה סבי לוין בטבילה להודה והכי וילי ז
לוקחין וכנין ומעשה ודרך שהן שלו אבל ז
שיואלין שהשיולם ונקי אין צריכין טבילה״
וכלים המושכנים והדרגני אם יש דיומד
לפי רעתן של גוים שיכהם צריכין טבילה ד
רסכיבי הודין ואם לאו הרי הם שיאולים ובני
מהגעלה״ וכלי רסכית הוייל ומתכן הם צריכין
טבילה ׳ רהויין רכלי מתכת ושל חרס ושל עץ
אין בני טבילה״ רחיים של פלפלין שקורין
מולינו צריכין טבילה דמתכת שלהן עיקר׳

צ ריך ליטול הקדים שנותנה סומן להדה
ומבי שיש עליו נמעט חלב״ ושומעת
שנטלה אותו קדום עם המשר שיון ומדיקן
בו איסור לפי שאין עליו כי אם מעט חלב״ רירי
איפשר שלא יהא אותה חתיכה סטים ומן
כדין שיור חלב שנטלה אותו עם משר של
התיר ׳ דבטל בששים״ כשרת״

כי ותר לכתוש את המלח בקתיו רסכינין
ואין חוששין״ יש להזהר מליתן
המעגלות אחר ששוהה מהחמת ואחר כך
יעיה עלייהו הורים חמין ׳ ומשום דהלוכד
רעירי ונבשל אולו יתן מים בכלי שני ואחר
כך יתן המעגלות בכלי״ ק״א לר סי אליעזר
בן יעקב ריין כהומם אחר כשר בריעבד אבל
בריעבר בשר צריך חותם מכון התנום רהוי
איסוריו רואריתין״ פסק״

א סור לתן לגדי ומערב שבת עשה הראש
אז הרליק הנר כליה אבל בהלו ומותר
לתן לגדי מרוע אין עשית הראש בשבת שעמה
וכן מותר לתן לגדי כמהו ומרוע אין קנית לו קרוב
ומוורת או לחם בשבת שעמה אומג שעל ידי
כך יבחין לעשותו לשבת הכוה״ עוד
שומעתי היתר ומירושלמי כריוה ישיל שסמיעה
לירין כמולה שיון בו סכנה ומותר לתני ומעטה
ונריוה רהטעם ומשום שיון לנו עברים קניים
כמדינו ואין לנו קרקעות עכשיו כמו בארץ ישר׳

פ שטירין בימות החורף סבב רבי מירך
שצריך לעמוד ולשפוך המים והשאון ו
שכתוסה יום רעוע לחמם בשבת ׳ ויש שמדירין
לחום הקשטירין כל עניין רמשקה הכוה
ליטול כמזל רוי ׳ ואם אם לומטין הירען ומתן
ומותר״ רבינו יהודה נמקריש לא היה נוהגין
התר לעמוד על השולשין של יין אגו של חוטף
יוך לא היה נוהה כיד אוחרים המתהגים היתר
ונותנו העולם להיתר״ וגם היה מתיר חלב
שחלבו ביום טוב ובלבד שישימו מן המחבר
חתיכה אחת על המוסכנת שקורין קוליירין
ומתיכת פת מתוך הקדירה והטעם כדפרי
רמשקה הכוא ליטול כמזל רוי״ ומיהו הר׳
יחיאל אינו מורה הדבר כמההסיין שאין
ימיו הכבר להקל ׳ ומיהו נוהג היתר על פי
רבינו יהודה אין ומחזה בירם ׳ אבל בשבת
אוסור ראיו חדי לסחוט בשבת ולימולה
שהוא ביום טוב ׳ ומוקיעה חלב ותפין של
לטלטל משום נולד״

כו ותר לסחוט בוסר על השולחן
ביום טוב כדאמר סוחט אדם אשכול
ענבים״

על הקרובים · אבל לא לענין הקריעה כדאמ' פ' חכית

פ תילות שכבו ביום טוב ראשון של ראש
השנה אסור להדליקן בליל יום טוב שני ·
וכן ביום טוב הסמוך לשבת אותן פתילות שכבו
בשבת אסור להדליקן בליל ומוצאי שבת שהוא
יום טוב · כדאמ' בירושל' שהכיבוי הוא הכנה
ועתה אסור להדליק · אבל אם הדליק אותן
ונכבו וכבו כבר ואחר כך הדליקן משבת וכבו
אף ביום טוב ראשון ומותר לחזור ולהדליקן ביום
טוב הסמוך ליום זה · אבל בשני ימים של פסח
ועצרת וסוכות אין לחוש דשתי קדושות הן
והיאחד הוא בודאי // פסק /

ה עשיית ציצית כיצד הוא עושה ומביא
חוטי צמר נקי וטווהו ושם ציצית בכנף
שבכל טלית ומותחן · שדיר הכסוי · וצריך שיהיו
אורך שלשה טפחים · טפח גדיל ושתים קשרים
והחוליות וטפחיים ענף · ושיהיה חוט של
שיעשה ממנו שמונה חוטין ויפסוק אותן
ואחר כך יתלה · כי תולה תליה ואחר כך פסק
ראשי החוטין שלהם פסולה ויניח חוט ארוך
יותר לעשות ממנו ההקפות ולא יתקענו
בסוף הכנף ממש · בסוף הכנף יותר קרוב מן
אם לא יתקענו לסוף שלש אצבעות של
גודל ומעל הכנף ולא יהיה כהלכתו כי אם מראש
שלא על הכנף · אבל יתקענו תוך שלש ומגודל
וצריך שיהיו יוצאות מתוך הכנף ומן הצדדין
מגולין קשר שהוא רוחב גודל ולאחר שתלאן
קושר אותן קשר של קיימא ב' קשרים זה
על גב זה ויעשה חוליין אורך ולא רוחב
גודל ד' חוליות וה' קשרים // ואם לאחר שעשה
הציצית היה אורך יותר ומרצה לקצר ומן
החוטין ומותר לפסוק ראשן זה המעשה ולא
מן המעשיי אחרי שתלאן בהכשר ואם
פסקן לאחר זמן ולא נשאר כי אם השיעור מן
התכלת אין בכך כלום · כדאמ' מינחות גרדומין
ציצית שיריין כל שהן // פסק //

א ית' במסכת שמחות אין
עושין תכריכין לאשה ולאיש
פריעותן ... ר' יהודה אומ' אם יש לה
בנים קטנים · ומרין עליהם // אמות

הדבר רשבעה ימים קודם הרגל מבטלה ומונה תחלת
שלשים ומגלח ערב הרגל · אבל ואבל ואמן ואחרין
כן שצריך שיגער בו אבל הבריא ומגיע יום השלשים
בו לפני הרגל ומותר לגלח אחרי שהוא ברגל ויגער
אבל אין בו השלשים לפני הרגל דרגל עד כרגל ׃
דגער בו אבל אסור לגלח // יום שלשים כחלו כיום
שלפניו דמי · ויום כשמה לו שמועה כיום שלשים
הרי הוא שמועה קרובה ונוהג שבעה ושלשים
משבת כיום של אחרין // פסק //

צ ריך לקרוע לקטן על אביו ועל אמו אם יודע
יודע לקרוע וזהו דאיתמ' במסכת ומוער קטן
ומקרעין לקטן // על כל המתים כולן שאלו לאחר
שבעה והיאחה לאחר שלשים יום · על אביו ועל
אמו שאלו לאחר שלשים יום ואינו והיאחה לעולם ·
והיאוחה ומפני בשורה ואין ומבין אותו אלין
על מתות וקרובות // קריעה ומעומד דכת' ויקם
איוב ויקרע את מעילו // על כל המתים אפילו
הוא לבוש י' בגדים אינו קורע אלא עליון //
על אביו ועל אמו קורע את כולן ודין זה עריוה
דוהן מקרובים שנוהג עליהם שבעה · אבל
דשומד על המת משעת יציאת נשמה אף החכם
אף דאורם כשרואין צריך לקרוע עליו // על
כל המתים כולן קורע טפח · על אביו ועל אמו
עד שיגלה את לבו · אין מבטין לסעודה תוך ל'
אפילו סעודת מצוה על אביו ועל אמו עד
לאחר יב' חודש // אבל אסור ללבוש בגדים לבנים
וגם אסור להחזיר חדרים חוזין · להזיק ראשון לאחר
ד' ומשתמש יום שביעי · אפילו כל שהוא ונותר
כל ואילו רחצה נהיג כיורי אבל דקיימ' לן מקצת
היום ככולו //

א לו דברים שאבל אסור בהם אסור בתלמוד
ומהיינה וסיכה ובנעילת סנדל ובתשמיש
המטה ולקרות בתורה ובנביאים ובכתובים ׃
ולשנות במדרש הלכות ואגדות ואם רבים צריכין הוא
רבים צריכים לו אינו נמנע · ואינו יושב ושוכב
כי אם לארץ · ובשבת שבתוך ימי אבלו שוכב
במטה אבל אין עם אשתו דברים שבצנעה
נוהג // אבל שבת ראשונה אינו יוצא ומפתח
ביתו · שבת שניה יוצא ומפתח ביתו ואינו
יושב במקומו רביעית הרי הוא ככל אדם //

קל

ש לשיש יום לנשואין והנה ימשתו ׃
יוסר לינשא יומה יוחית עד שיעמו
עלין שלשה תלים׳ ירן לו כמם עשיו יומה
לינלחר והפב כיעול פרייה ורביה׳ וכורן לו
נכם קטנים עדי קיוה כירושלה יום ירן לו
ודי ישוושיעו ווחר ועוד שורין יקדורינו ׃
יוחר׳ ועל זה יום פוחכן עמשין לישא ליוחר
ליום וניומלו תכפהו יוכלין וזה יוחר זה
הכביר שעין שבריוש וזקל כמעד׳ ווכמם
קדין כוזים׳ יון/ רב חסרין כמעד ולין מוספ
כוזים ולין נמעד ולין כהול״ פסק״

קלב

ב ירבת הנזון של תמוורי יובלים משלש
ריובלים וזן ההכין כן לעניין ריוחן כן
לעניין עשרה״

קלג

ש ומע שמושה קיוסה ערב הרגל הזה
ליה יום יוחר לפני הרגל ובטלה וומנו
תוית שבעה והטעם ומשום רשמת עלה
לומנין ד׳ ימי יובלות׳ יוכל יום ומת לו ומת
בתוך החג לין ימ׳ יום יוחר עלה לומנין ד׳
שהרי יון ר״ע עלה לומנין שבעה״

קלד

ר יוש השנה ויום הכיפורי לענין ליובלות
כשיור תלים רקיי׳ לין הלכה כרק גו׳
והנן רבנן גו׳ יוזו/ ריוש השנה ויום הכיפור
תלים ודיי טעה/ הודשו כל המועדים זה
לזה״ שוריני עצרת רגל כפני עצמו ׃
לעניין יובלות כריוה ירכנו יום לפני החג
וחג שוריני עצרת הרי כיון עשרים וליוחד
יום לומנין שלשים״

קלה

ל יוחר ל׳ הרי טוומעה רהודקה וירן ׃
ימריך לנהוג שום דיני יובלות עלן ׃
שיור והתים יום על יוכו ועל יוחו ימריך
לקרוע ולספור שעה יוחת יום לין עבר
יב׳ חרשים״ יום כל שלשה יוזים הריושו
יוסור מעשיית ונליוטה ומשירלת שלום׳
וינפלו על המתפרם מן הירקה ומשלש
ועד שבעה׳ יום על הוין עושה הליוכה
טוין כיותו בכנעה׳ והיוטה מזו כן יום
עביה היין טוזה בבלוכה מפני כיותה״
רבר היובר הותר לעשות ליולו כוזו כהול ׃
המועד כריוה רבי שותע משכת קורע ׃

קלו

להוריעו׳ שכנת יום לין מעשה רזה זה רלין ומדי
שעת היוום עד הדיבור שכה״
ר יחשלו/ ודי שוחקו וזוטו לפני פטור ומדי
שורע׳ וזן הקורה וזן התפלין ויוכל
כבית חבירו ירו כבית יוחר׳ יום ירן בית יוחר
עשה לו החיינה ויוכל ויום ירן יכול לעשות
והחיינה היוכן פכולטתו ויוכל ויום לין ומבב
ולין יוכל כל ימים ולין שותה יין וירון וזוזכן
עלין ויום כך ירן עונן יוחרין יוזן ויוחרים
שכרים ירן עונה יוחריהם יוזן כריוה כהול
יוכל כשבת ומבב ויוכל וזוכל הדום והחיינה
יוו הוכן פנו לכותו כמען׳ ויוכל בשר ושות
יין ויוכל כל ימים וזוזכן עלין ויום כירך
עונן יוחרין יוזן ויוחרים שכרים עונרד
יוחריהם יוזן״ יוו/ רשבג הדירו והתירת
לו כל ירלו הירטהו וזכל ומעת היוזורות
טנויה יום חיי שעה התירת לו חיי עולם״

קלז

ר חשלוני כל ימוב שחל והיות משכת
הדיר שתי שפטות כל׳ יוחר שעירה
ליום של יוחרין ומותר משכתו שלפנו ׃
ומשכתו של יוחרין׳ כמוהו כהול׳ יוזהו
שבת ירנו יוסר ליוחרין׳ ריבין פסק כר׳
ומיר ומריוש חרש ועד התענית וכרבן
גו/ ריוו/ ירנו יוסר ילין יוזהו שבת מוכר
ותנוריהו לקהלין רירנו יוסר ילין יוזהו
שבת חוקין״ פסק״

קלח

מ עשה כזו לפני ר׳ שניקב הקורקבן והפס
שלו והשומן שבקורקבן היה סותם
הנקב והורה רכשר״ יום נימנות וחטו ׃
טריפה וכיות שליומה לפנע טייה רדרך
סיותפין מכסה ויום לין כיות לפנה שליומה
שורין נקבה מקום השלין והתחתון וטריפה״

קלט

ב כור ותם עותן הזה ירן לו תקנה עד שיפול
כו ומם דישר ומתן יוסורין כו וליוחר
שיפול כו ומם כהן שוחטו ויוכלו׳ ויוסור
להטיל כו מום יוכלו על ידי גוי׳ דסת לין
יתיה לו והיה דישין׳ והשוחט תם חייב
כרת ומשום שוחט קדשים בחוץ׳ דבמי
קודש והותם׳ ילין כן הוין עושה יום ירוזה
יותם שיצ׳ כיה פתע הולך ימעל גוי ומעל

קמ׳

הוציא פשוט והשתא עוד מעשר שיר גני כו׳
פטור ומן המעשר ול״ואמר שיניח העומר יום ראשון
והיות עומר ולוקח יותו ומן הגוי והותר״
דין הוציא צריך להקנות המעשל ליכם
יו׳ עריכה שיקנו יו מתנות ויקנו
מהגבהה ויום הדין ויאמר לך יום/ הר׳ יהייו
רביעה עריכה להקנות לכם וצריך לידע על פי
עדים שהוא בן י״ג שנה ויום אחד ויום שידין
שהביא שערות ויהיה מקום השערות גמורות
ושיעור אורך השערות כדי לכוף ראשם לעיקר
ועתה שאין אנו בקיאין בגמורות יום/ רי׳ שיום
יש ריבוי שערות שיועיל ובמושה ד׳ שיכרון
מדין׳ יום הוא לה דין גדולות יום יודע מעדים
שהוא בן י״ג שנים ויום אחד ומשיון עדות
השנים יום/ רי׳ כשיוע קטנים חידים ריבוי
שערות יון שערות ירושת מזו שקלות ;
לויש גדול ולאשה גדולה יון ומותר להוון ומיהו
מינה כשאינו יודע ידוע לו יום היין גדולה
בשנים אין להוון ושים לבדוק יום יש ריבוי
שערות דרוני לתוך הפרק הלכה הודקה הלין
סומכין אנשים הוודין לאחר הפרק שידעת
שהיין עומדת לאחר הפרק על פי עדים ;
סומכין אנשים׳ הלכך צריך ושים לבדוק ;
היטוה כשאין ידוע לו שהייו בת עונות י״ב
שנים ויום אחד׳ יום יש לה ריבוי שערות יון
ירושת כמו שקלות לאשה גדולה והיכבם
קונה לכתחילה המעשל של הריינה ועשל אותו
וכוותו ומעשל יהיו כ׳ ריעשות לבנות תלייות
בו ומרכן המעשל מן הריעשות החשה כרכים
סביבות השוק שקורין ייננן׳ ומיהו אין ;
ויאמר גדול יש כן כך וכן כך ומיהו אין ;
קפידין בדבר יום הסכים זה על גב זה ועל
גבי ומעל רליון היינו ומעל המעל׳ וקושרין שני
ראשי הריעשות על ידי עניבה שקורין לאין
קורינוט כדי שתפול הימנה ולהתירן בו״ר
אין טין שואלו והיכם קושר מן המכשרים
שקורין טייל׳ וכון בייניק׳ ומעלה ומשון
כדי שיראו הרייבן הישב שלא היתה היטב
חביעה כן תלו וכן המעשל והמעשל שחור
ולא יהיה תפור ומטוה ולא הריעשות

ריקות ומשר והולך הימם לאחר שנקשר ד׳
אוזות כותל המעשל ריס להיות גדול עד חיני שיקן
שקורין יינכלו וכשעירע יוחד וזה הדייבון
דיכב לחוץ יו להוליע חלימתה פשוטה״
ויוון/ הר׳ יעקב ומכין כשיש עדות שהיה
ליבוה בנים וידוע שהייתה בת י״ב שנים ויום
אחד דין צריך לבדוק יום הביאה רכי עלי
ליו הביאה חולית רלוחזי ידיכון לוריחש ;
כיון דיולה ירעה ידיילומת׳ ומדקדקין טו;
שתקריו היושה היושביות כשה׳ וחטל ומקום
יום ליו קריאה היטיב ליו ומעכב דקרייאה לון
ומכנין יולין שיהין ריווי לקרות׳ ושיור ;
דינין סתומים מפ׳ רבינו מרון״

קמ״א

על פירות האילן

יום/ ברוך אתה י״י אמ״ה בורא פרי העץ׳ וכן על הענבים׳
ועל הבוסר משהגיע כפול הלבן ומעלה ומברך
בורא פרי העץ׳ ולאחריהם של ענבים של
בוסר ברכה ומעין שלש על העץ ועל פרי העץ
ועל תנובת השדה וכו׳ ברוך אתה ה׳ על
הארץ ועל הפירות״ ועל הבוסר שהוא ;
פחות מפול הלבן ומברך עליו בורא פרי האדמה/
כמו קפריסין דאמרי דמברך עליו בורא פרי
האדמה/ לפי שאינו עיקר הפירות ולאחריו
ומברך בורא נפשות רבות וחסרונן על כל מה
שבראת כו׳ ב״א י״י אמ״ה חי העולמים״ וכן ומרים
נה בירושלמי ושאר האילנות משהגיעו
פרי שהן קטנים מזה חשוב הוא ומברך
עליהם פרי העץ בורא עוזר פרי״

קמ״ב

ד על גרעינין של אתרוגים שיונו לעולם
שרוחש וגרעינן אפרסקין ושל תפוחי׳
ושל כל מיני פרי ומברך בורא פרי העץ׳ ומותני
הלבוו יוערים גרעינים חייבים במעשר
וכן ליוון/ והיכי הרי״

קמ״ג

ד על היין שהקדים כמו ייריריט ט׳
טון ריחו וטעמו/ חלוי וכך עליו שהכל
נהיה בדברו׳ ולאחריו בורא נפשות רבות/
ואכל ריתיה חלוי וטעמו/ חמרא חמרין וכן

פסק רבינו שמואל בכבוד מארי ומברך עליהן
בורא פרי הגפן ולאחריו מעין שלש׳׳

קמ״ד

שקדים כשהן רכים אוכלין קליפתן העליון
וכן אגוזי גפנים דלאו מעלי ירושלמי ודעת
נ״ל כשהן רכים כי יום בשבלו ליוצא גרעינן
שאכן ומברך שהכל׳ ומתן שקדים האורים פ׳
כהן קטנים בורא פרי העץ גדולים ולא טום
ואיהו כפרק קורא דחולין תנן גבי מעשר
שקדים המרים קטנים חייבים גדולים פטורי׳
והמתיקין גדולים חייבים קטנים פטורים׳ ור׳
ישמעאל בר׳ יוסי אומ׳ זה וזה לפטור׳ דאמרי
לה זה וזה לחיוב׳ והורה ר׳ חננאל כבמפורש
מאן דאמ׳ זה וזה לפטור׳׳

קמ״ה

אגוזים המטוגנין בדבש כתוב במחזור
ויטרי בורא פרי העץ דרישתני לעיין
ולא מדמי הואיל שהכל משום דדובשא עיקר
ואין האגוזה יונגד עיקר׳׳

קמ״ו

עוגות והמטשים כגון שעושין דקין ואוכל
הרבה אלא והמשלן האוכלן הרבה ומברך
שהכל והמשלן בורא פרי העץ׳׳ על העיקרין
שלוקות גדולות בורא פרי העץ׳׳

קמ״ז

על התמרים שגדלים כסמרים ומשבי
השדה שקורין מנביש לשון ישמעאל
ובלע׳ ומוש ההיין׳ והפרי קטן הגב ידיקות
לשון ישמעאל ולשון לעז פירש סתב כמוס
מתוספתא שיש לברך בורא פרי העץ׳ וכן
היה נוהג ה״ר משם רבינו רבינו ר׳ יהודה ז״ל׳
ואמ׳ רבינו יוסף ז״ל כתב שיש לברך פרי האדמה
לפי שאינו מתשוסת הגזומים כל אילן ז
דימים בסתווין ובלוגדריה ובורכיה לגדרי
והדר פורי ומשרשיו ומכן על פירותיו טו׳
פרי האדמה׳ ונהגו נהגו העולם כמו מתוספת׳׳
טלין דהאילן ודעת יהודה דבר קרי פרי
העץ כל היכא דאי שקלת לפירי יורתה לגג
לגוזיה דהדר מפיק פרי העץ ואי לא הדר
ומפיק פרי האדמה׳׳

קמ״ח

השותה שמן זית ידיע ומברך עליו יד
משום דאזיקה מן דאזיק ליה׳ ואפלו
עם הינה שמן לתוך האנגרון ושותהו אינו
מברך על השמן׳ משום דהאי אנגרון
עיקר ושמן טפל ותנן כל שהוא עיקר ועמו
טפלה מברך על העיקר ופוטר את הטפלה
ואמ׳ אם היה עושה הינה שמן לתוך אנגרון
ושותהו לרפואה כגון דכיבן ליה חינכי אז
השמן עיקר ומברך על השמן פרי העץ׳ וכן
כתב בהלכות גדולות ואומ׳ דלרפואה קעביד
לא מעי מברכ׳ ולפוקי השותה מים לרפואה
שאינו מברך לא לפניה ולא לאחריה׳׳ כדתנן
השותה מים לצמאו מברך וכו׳׳ דאמרי
כגון לאפוקי היכא דאמהדיה אומצא׳ אם
כסבר רב עולא כתב והיכא דאמהדורה
אומצא דאמרינן דלא מעי מברכ׳ שדרר
רב פטור בר יוסי דאוש ישיבה ודקדוקי
דלשתי לא יברך ולברך שהכל משום דאומצא
לסתי רשתי ומברך בורא נפשות׳׳ וכתב
רבינו יהודה ומפרש וזה לשונו ואין מברכה
לי דשעה הרי משום דלא מתהני וזה לא לפנו
ווזה לא לאחריו׳ אלא ודאי אין צריך לברך
כלל לא לפניה ולא לאחריה וכדין בירר׳׳
ואיהו האוכל או שותה דברים שאינן דרכי
לאכול ולשתות אלא לרפואה כגון שמן וזרים
דבר הכל שאינן מברך לא לפניה ולא לאחריה׳׳

קמ״ט

המסס את החיטה אומ׳ בורא פרי האדמ׳
טחנה ואפאה ובישלה כגון שהפרוסות
קיימות בתחילה מברך המוציא ולבסוף
ברכת המזון׳׳ אין הפרוסות קיימות בתחי׳
מברך בורא מיני מזונות׳ ולבסוף מברך
אחת מעין שלש על המחיה ועל הכלכלה
ועל תנובת השדה וכו׳׳ וכן ר״יס וכן
כל תבשיל שיש בו קמח לרוב שקורין וגו׳
בלע׳ יושכם׳ או ורמזליש וכל כיוצא בהן
אין בהן תוריתיו דהמוציא בתחילה ומברך
בורא מיני מזונות ולבסוף מכה אחת
שלש׳׳ אמ׳ רב יהודה אמ׳ רב שמואל כל
שיש בו מה׳ המינין פ׳ החיטין והשעורין
והכוסמת שועל ושיפון והסולין ומברך
עליו בורא מיני מזונות ולאחריו ברכה אחת
מעין שלש׳׳ ואמ׳ התבשילין שעושין מן קמח
אין והקפות הנאכל כרי שיהיו האוכין
עב קינת ההיו לרבותי מגל׳ הרין דעבדין

ובטל הקנוח בתוס׳׳

קנ׳ א ורד ודומה בתחלה ומברך עליו פרי האדמה׳
והביאו ובשלן פריו ודבר והזמנות ולבסוף
דיוו׳ תלוודין ואין טוס׳׳ ופי׳ שאין לברך
עליו ומעין ג׳ אלא בורא נפשות לאפוקי מן ז
והלכות גדולות שכתב דאומר ודומה ומברך
עליהם שהכל כהייה כרמין׳׳

קנא ק יאמרו רחיי׳ פי׳ קוח של קליות כ׳ יאמר
יאמ׳ בורא פרי האדמה׳ ולאחריו מסיק
ר״י בורא נפשות רבות׳׳ וכן המסס את הקי״ט
ומברך לאחריו בורא נפשות שאין ממנו כמו
ודקים שתיקנו ברכה ומעין ג׳ על האדמה ועל
פרי האדמה׳ דלקנון בפירקין כי ומפרש ברכה
ומעין ג׳ ואיזי הוא אין ומפרש אלא על העץ
ועל פרי העץ על הגפן ועל הכלכלה׳ אמר
על האדמה ועל פרי האדמה׳ אין דינו׳ כן כתב
בהלכות גדולות׳ אמר ר״י נהתקן ברכה ונראין
כי כל שהוא מן הגן ואין עשיוו פת וכו׳׳
וחכמ׳ יאמ׳ ברכה אחת ומעין ג׳ ומשמע אפי׳
אכל חי דומייא רל׳ המינין דומיא מהדיה׳׳
אמר כמחזור דהת׳ היה סקיב על האדמה
ועל פרי האדמה׳ כמוסס את החיטה׳ אמר
חכמים הגהון וכתובה אחרת בורא נפשות׳
וכיון דרדיכו פלוגתייהו דרבותן ברכה אחרונה
אין לאכול קליות אלו חיטין שלוקות שאין
מעומע יפה אלא בתוך הסעודה שברכת
המזון יפטור ראשונה וברכה אחרונה׳׳
וכן יש בירושלמי׳ ר׳ ירמיה לא קלות לפי שספק
בברכה אחרונה ווהו שלא אמר אותו בתוך
הסעודה ראו׳ כרב ששת סבירה ליה׳׳
דאכה׳ ריאו׳ הביאו לפניו ומברך לפניהם ז
ולאחריהם והיו נוי להנך דומי ואיהו הדין
כל דבר שבתוך הסעודה קודם ברכת המזון
פוטרו וברכה שלבסוף כמו שיפרש לקמן׳׳

קנב בן יהא יום ידם וספק בברכה וזה
הדין שבכל נהיה ברכתו אין כמבין
יאמר פה״ע שמברך לבתחילה שהכל כיון
דברכה ראשונה אינו לא עיקר מן התורה
כלל דאינה אלא משום דאסור להנות מן
העולם בלא ברכה הילכו דמספקא בה ז

ומברך שהכל׳ וכן פי׳ רבי יוסף ז״ל דהדיכו דמספקא
על פרי אחד אם הוא פרי העץ או פרי האדמה׳ ומברך
לכתחילה פרי האדמה׳ והיינו׳ לן על פרי העץ שאנו׳ טורין
פרי העץ האדמה׳ יצאו ואינו דהוקין דיעבד הכין
עוי כיון שנסתפק סה בדיעבד הוי׳ אמר בברכה
אחרונה אם הוא נסתפק בה לא יאמר כי אם על
השולחן וכתוב׳׳

קנג ד אותם פרטש ורישולט חייבן הלה ובהוראי
הדיו׳ ורוכו עליהן התורה דתהא נוגע
עליהם על אותם כלש דהוי כמו טיוקבן דהוי
טוו נכלין במעל׳ דיוארט הומכין עליהן בורא ונראי
נוטעות ויוכלו והוא הטורין דקבע סעודתם דה
עליהן ומברכין עליהן המוציא וג׳ ברכות היינו
טעם׳ לפי שאינו אך כל כך מזון עיסת כלש ואין
לאכול אותם אלא בתוך הסעודה׳׳ וכן היה עושה
ר״י וכך שמעתי שמורי הר׳ יחיאל ומפרש דאינו אין
היה רגיל לאכול אוכלו פרטש ורישולט אלא בתוך
הסעודה שלא היה ברור לו אם יש להם תוריתן
דתהאין׳׳ ואני שמעתי ומפי מורי רבי יחיאל
שיש לברך על כלש המוציא ואכלו אפילו בני ז
היה והכרים לפי שיעור נהור ועות של נרים׳׳

קנד ח כיצד פי׳ שהוא שאופין אותם בתוך
הירולפס ובעור פי׳ קירור להם שמבקן
אחד על ידי חלב ובשמו על ידי מרק וכן פת
נוסקי דאופלו בירוק שאותן ובזית והוא דאוכלן
עליהו תורייתו דתהא׳ ומברכין עליהן המוציא
ולאחריהן ברכת המזון ותורייתו דתהא׳ פי׳ בעירן
וזה לשונו שיש עליו תורר להם וכמו ודרוע כי
להם הוא אמר אם כוזה ואכלו עליהו תוריתן
דתהא׳ בורא ודבר וחזנות הוא שמברכין עליו
ולאחריה ומעין ג׳׳

קנה ה יאמ׳ להם יוכלו פתות ובורית ומברך לפניו
המוציא ודהון לאחרין ידעו ומברך ברכת
המזון אלא אם אכל כזית והכי אמ׳ בירושלמי׳
ופריך כיצד ומברכין על שאומרין לאחריו ג׳ ברכות
אמ׳ לפני המוציא התכוון הרי פתות כזית שאין
אות׳ אחריו ג׳ ברכות ועוה לא יאמרו עליו המוציא׳׳
אמ׳ ר׳ יעקב בר אחא לשיור ודיכן במנחה פי׳
לשיור ודי ואמר של חוסות המוציא קטן ומעשה
קדירה׳ ועת אורו ודוחן ועת הכוה כבסכן

אלא קבע סעודתיה עלייהו שאין אנו לאחריו
ג׳ ברכות אלא אחת לפני המזונין׳׳

קנו

מי יהא נסתפק ר׳ יוסי ומברכין על פחות ז׳
ומכשיעור לאחריו בורא נפשות או לא
והדיא ור׳ יצחק בפרק הישן שאין מברך אחר
אוכל פחות ומכזית לאחר ברכת המזון
אלא ברך וברכה ומנין ג׳ מי לא ומברכין עלייהו
ברייתא . חוץ בירושלמי ואיהו שאין מברך
בורא נפשות . ר׳ יצחק סבר כר׳ יהודה דאמר
כביצה ואנן קי״ל כר׳ מאיר דאמר כזית׳׳
וכתב רבינו יהודה ומסתברא שאין מתקנה בו
נפשות אלא לאחר ר״ל כזה ג׳ ברכות אלו ומנין
ג׳ אלו אכל משיעור׳׳ הילכך אם אכל פחות
מכזית ומברך עליו ברכה ראשונה דאסור לו
להנות מן העולם בלא ברכה ואפילו אכל ושתה
אכל לאחריו אינו מברך כלום עד שיאכל כזית

קנז

על היין ושאר משקין ומסופקין התוספות
אם מברכין לאחריהם ומפחות ומכזית ואמרי
דוקין ומכביצה ר״ל תנורה דר׳ מאיר ור׳ יהודה
משתייה ומריש ליה ומשמעתה זו שתייה ושכיע
היינו כביצה כר״ש ר׳ יהודה אכלה שיש בה
שביעה ואיהו זו כביצה אנו שאין יש חילוק
בין שביעה דאכלה ושביעה דשתייה׳׳
וטוב לאחר ושתות אלא שיעור ואין פחות ז׳
ומכזית אנו שיעורין רבין לימות ידי הספיקות
ואלו כדי שיברך לאחריו אכל אכל מדין שאין
ומפרש בירושלמי ואפילו אכל פרידה של ענב אחד
של רימון כיון שהיו מדין שלימה אמר שהיו
פחות ומכזית ומברך לאחריו ברכה אחת ומנין ג׳

קנח

יב על בורא פרי הגפן ועל היין בישתייו ז׳
ויינייר כל ופולפלין וגרופלין ומגיזין ז׳
ופטוויוט ועל ומיני מגדים יבשים שאין ראוי
לאכלן בלא תערובת אין ומברכין עליהם לא ז׳
לפניהם ולא לאחריהם׳׳ אבל ומשקט בורא
פרי העץ׳׳ קנה שקורין קנמון בורא פרי האדמה
קלוש דגרופלין שקורין עלין בלשון אשכנז
בורא לי בורא פרי האדמה׳׳ ועל ומיני מגדים
שהם יודע אם הוא לאו ומברך שהכל׳׳

קנט

רבך רבש תמרים ויין תפוחים ומי תותים
ועל הרב ועל פירות שבשלם וכן שורי ענבים
שלא נתבשלו ושלם בין הענבים עלים בין ז׳
הרעים ובין ומברך שהכל הוא ומזה טוב ז׳
ומענבים ובושלות שמברך עליו בורא פרי הגפן׳

קס

ר׳ שולקין ומרישין ובושלו כהן שיותר טובים
משהן חיין ומתבשלים בורא פרי האדמה
ומשלקין שהכל ואומרים יום יש אותם שאוכלן
אותי כיון חיין ומתבשלים מזה דעתו ידע
כל אותם ועל מיני קטנות ולפתות שטובין חיין
ומבושלין בורא פרי האדמה׳׳

קסא

ר׳ מרישין ומשלין עם הבשר ודאי לשתנו׳׳
ופליגין כי עיקר הדיאות שהם טובות יותר
ומספיקות והבשר ומוחקים והאוכלן כעינוו
שירים טפילה לדבר אחד ומברך בורא פרי האדמה
שלא הודיותן כל דבר דאשתני ומעליותן
משתבשלו ואין דרך לאוכלו חי אלא ומבושל ז׳
משהוא אחר ומברך שהכל וכשהוא ומבושל
ומברך בורא פרי העץ אם הוא פרי עץ ואם
הוא פרי האדמה ומברך פרי האדמה וכשהוא ז׳
ומבושל שהכל

קסב

ר׳ יין ומבושל ומברך עליו בורא פרי הגפן
כדאמר בירושלמי דמוסיף בירושלמי ומאיות
שמש כיוני . ויין הסולקין פי׳ ויין שנתבשל
שנתבשלו בהם תמרים כי סולקין ומברך עליהן
בורא פרי האדמה׳ ומאי דליפתן כליפתן דמיא
דכולהו סילקי דמולהו סילקי׳

קסג

אין המיעוט דשירי לכמוע עד שילוה ויתן
נטילת ידים המוציא ויש להתיר הלחם
מעט ולהכינו ומחוי כלחם עד שיכמעו ולא
כיוותם שחותכין אחר הברכה דהוי הפסק
בין ברכה לבציעה ודיעו דשירי לכמוע עד
שיבייאו והלא אנו ליפתן כמבי כל אחד׳׳
ואי פת נקייה הוא לא יצריך׳׳ ואם הפת
ותפל סתלין אנו והלא כמין טולע לא יצריך
בורי דכיו לית דין יצריך כסס׳ וכן פירש רבי
חננאל׳׳׳

קסד

א סור לדבר אחר כל ברכה עד שיאכל׳׳
יואל יא׳ טול מתך פי׳ שהטעם
אנו׳ לפני הסעודה טול מכות המוציא אין
חשיב הפסק קודם שיאכל וכן הכיון נלת

הכיון לפתן לא השיב הפסק וכן נמי להריא
גבי לתורין פי' לשון המדרסן לשוחרים לא
הוי הפסק" אבל אם סח דברים אחרים דלא
צריכי צריך לחזור ולברך' ובירושלמי אמרינן ז
לתלמידי דרבנאי כימע אמרינן ולאו דבר כרית
ואמרינן אוכלו לאו דבר פחות ומכרית"

קסה

ה ביאו לפניהם פתיתין גדולים ושלימין ו
קטנים ומדי ומדי של חיטין הולם מ'
יוחנן דאמ' שלימה עדיפה ומן המובחר דבעינן
על השלימ' ואפי' היו פתיתין פת נקייה ושלימ'
פת הדראה כיון ששתיהן מן חיטין אבל ז
פרוסה קטנה של חיטין עדיפא משלימה
גדולה של שעורין" ואם שונים ומבחשום
אתן שלימ' ובוצע משתיהן ואם יש שתי
שלימות מוציא אחד יותר גדולה ומשפיעה
ומברך על הגדולה

קסו

פה שעורין ופת כוסמין ואמ' שהכוסמין
יפין מן השעורין של שעורין קודמות
לפי שהיא ממין שבעה המינין כתוספתא
ירושל' פת טמאה ופת טהורה ומברך על הטהור'
פת נקייה טמאה ופת קיבר טהורה על איזו
מהן שירצה יברך

קסז

ה כל מודים בפסח שמניח פרוסה בתוך ז
השלימה ובוצע ולא יטעם' לחם עני כתיב"
היה קבל ר' להניח פרוסה תחת השלימ'
ובוצע משתיהן יחד ומברך המוציא על שתי'
קודם שיבצע ולאחר כך על אכילת מצה' ובוצע
משתיהן יחד יאחר כך ומן זה ומצות ואכילות
ומדי דהוה לאיכעו' ובפס' שלא היה רוצה
לשנות המנהג' והיה מברך על הפרוסה המוצ'
ולא היה מפרידה לגמרי וחוזר ומברך על ז
אכילות מצה ובוצע" והר' מנחם ורבני והר'
יום טוב והר' משה ודומהן כתבו דסג' בשתי
מצות ובוצע אחת לשנים ושומה תחת ד
השלמה לאפיקומן ומברך על הפרוסה המוצ'
ועל אכילת מצה ובשלימ' עושה כריכה ומצה
ומרור וטעמייהו משום דהוה דרך של עני
בפרוסה כל ימות השנה והיינו המוציא ז
ועוד דלא משכחן כריכת שתי מצות מהדי
הדדי' ומהו מנהג שלש לעשות שלש

ומצות וכן שמעתי ממורי הר' יצחק מורינו
שיום/ ומשום הר' שמואל הטעם לפי שצריכין
להזכות הרבה ומכות הרבה מדכתיב יחנן ז
ומכת הרבה הם בפסח' ובתורה יש ג' ומין ז
של לחם ומן יותר ומן כל מין לכהן הרג' ד
ומצות לכהן הן היו עושין העשרון יותר כדאית'
במנחות ובמן עושין שלש שלש ומצות
ועשרון לכל מנה' ולפי דבינו ישבן' אבל העמדי
שכינע המוציא ושומר" הינו לאפיקומן
ודין לנו יבצע השלימה ומשום דאין מברכין על
המצות דאין ומצה בשבירה ומצה אחת לשנים
וכי יותר לחכמע המוציא מבצע משלימה ומפרוסה
ומצה דלחם עני כתיב דהיינו פרוסה וכן כזיה

קסח

ד כשבת חייב אדם לבצע על שתי ככרות ר' זירא
בצע לכולא שירותא דכיון כולי יומא לא קין
עביד והשתא לא ומיחזי כרעבתנ"

קסט

אם יש על הפת מין המוקדם שבירה יברך
המוסר כר' וביוצר אופלו לא הזכיר פת
ואם יש כן בתחלה יברך ידי ברכת המוציא ואם
יש כן יותר היוכלה יברך ג' ידיהן" פסק רב
הידי" נמנין כר' יוחנן דאמ' כל ברכה שאין בה מלכות
אינה ברכה ואם דלג ומלכות יחזור ויברך ואומ'
דאמ' יוכיר סוכה דרב הסתברין לן כר' יוחנן דהא
איכא יוכי סייעתא לרב מהדא דקא' ומלכותך
אין לי ואיכא תמה כי יוצא ליא לחטב ולא"

קע

על החלב ועל הגבינה ועל המורים ועל הכינה
ועל הבשר ועל כל דבר שאין גידולו מן הארץ
אומ' שהכל שיאחריהם בורא נפשות רבות"
ועל טריתן ופטרות שהכל דמברכין דכיון ומחוש
ודינק לא ימצי" על תמרי דדיקלין וכן כל מיני
פירות שהרוח ומשיב ומסיך דמברך בורא פרי העץ"

קעא

ה ביאו לפניו מינין הרבה ומן כהן אחד המינין
מין יותרין ותפוח וכמינו מהן ומברך על
החביב בורא פרי העץ ומינו צריך לברך עוד על
השני כיון שברכותיהן שוות' אבל אם יש בהן
המין ז' קדימ' לן כר' יהודה דאמ' ז' עדיף ומברך
עליו ואע"פ שמאחר חביב לן כשאין ברכותיהן
שוות כל המוקדם בפסוק מוקדם לברכה"
ואם יש לפניו פרי העץ ופרי האדמה ומברך
על פרי העץ תחילה' ואחר כך בורא פרי האדמ'/

וכן פסקו הג'. ודלא כרב חיי' ואת' שי' שפירש ז
שברכת ישע הבקרים לשו' ראית יום ירידת ההתם אית"ן
מכלן יוצא כ' אמוראי דלקמן סבירא ליה כר' יהודה
והכי קיי' לן דאם יש לפניו שני מינין אחד מהם
שהכל ואחד בורא פרי האדמה' קודמת''

קע"ב

ר' זיתים ותמרים קודמין לגפן ורמונים ותאנים
שזית ראשון לארץ ותמרים שני לארץ ואלו
שלישיים ואחרונים לארץ דכת' ארץ חטה ושעו'
וגפן ותאנה ורמון ארץ זית שמן ודבש ודבש
היינו תמרים דבש''

קע"ג

היו לפניו תבשיל שיש בו קמח כוסמין או
שיפון ושיבולת שועל וגפן או תאנה
ורמון טובה לו' דמין דמברך על התבשיל בורא
מיני מזונות כברכתן קודמות ואע"ג דהיינ"ה
ז' מ' מינין ושיבולת שועל ושיפון לאו ממין ז'
מכל מקום דחשיבי דעבדי מיניהו פת ומברכין
עליהן המוציא וברכת המזון מעין דברכתן ז
קודמות אע"ג דלא עבדינן פת''

קע"ד

אמ' רב פפא הלכתא דברים הבאים מחמת
סעודה בתוך הסעודה אין טעונין ברכה
לא לפניהם ולא לאחריהם כגון בשר ודגים וירק
וכל דבר שרגילין לאכול עם הפת בתוך הסע'
ואע"ג שאוכלן בלא פת'' וכן דייסא ומעשייל''
וכולהו סגן כיון שעיקר סעודה קבעי להיות
וכן כל המשקין שבאין בתוך הסעודה מחמת
סעודה חשיבי ואין טעונין ברכה לא לפניהם
ולא לאחריהם חוץ מן היין הואיל וגורם ברכה
לעצמו טעון ברכה לפניו ולא לאחריו'' כדתנן
מתני' ולא לאחרין מדאמר' מעיקי פסחים מעלמין
מקולהיד דרב הוי הכך יוכפין קודין ראוכלין ז
דברכתין ' אבל' אין צריך כתר כסי בתוך הסעודה
על הגפן ועל פרי הגפן דהני' צריך אם כן הוי הפסק
בין ברכת המזון '' אבל דברים הבאים שלא מחמת
שלא סעודה בתוך הסעודה טעונין ברכה
לפניהם ולא לאחריהם כגון פירות שאין קובעין
ללפת בהן הפת ואינן באין להשביע אלא לשם
קינוח אוכלין בתוך הסעודה טעונין ברכה ז
לפניהן ולא לאחריהן

קע"ה

רבה אמ' טעונין לא ומברכין בורא פרי

על המזון ושום דהוי דברים הבאים מחמת
סעודה בתוך הסעודה ואע"ג דאותו לשם גריעה
חשיב כמו מחמת סעודה כמו פסח שאוכל
על השובע ואין מלפתין בו את הפת תניא
תוספתא שמזכירין עליו על אכילת פסח ולא
שהכל'' אבל זה שפירש רב' ש' דברים
הבאים מחמת סעודה שמלפתין בו את
הפת לאפוקי דתנן היין כל שהוא עיקר
ועמו טפילה מברך על העיקר ופוטר את
הטפילה ועוד והדפריך עלה ' יין נמי נפטרי
פת אלא' כלו טפלה יאיירי דאי' פריך יין
ששיה בו פתו מפטרי פת' ואמאי קשיין ז
ליה היכי יזו' דלא פטר ליה פת כי הלוי
גמרא'' לאחר סעודה פירוש שמשכו ז
ידיהם מן הפת קודם ברכת המזון כל ד'
שהביאו אז לפניהם כגון מיני ונלוח כשר
ודגים כגון פירות ברכה לפניהם ולאחריהם'
ודין שלישי זה אינו נוהג כמו היה
כי אין המשכין ידיע מן הפת עד ברכת
המזון ואם כן אוכלן זה שאוכלן וכסוני
טעונה ברכה לפניהם ולא לאחריהם''

קע"ו

ר' דייסא בתוך הסעודה הוי סוג דברים
הבאים מחמת ואין טעון ברכה לא לפניהם
ולא לאחריהם וכן פירש מעיקן מען כ' דבר
הלין כפירש רש"י שפיר דטעונה ברכה לפניהם
ולא לאחריהם ראות' ונראי שמן דייסא יאוכלת
הבאה בכיסנן שאוכל דטעון ברכה לפניהם ולא
לאחריהם ויש לנו דייסין כמו להשביע והנין
עיקר סעודה אבל הפת הבאה בכיסנן כמו לתענג
להקל ומסר המאכל כריון הכי כביסנים בתוך
ויענו לפסח'' והאכילות שהן רקות שקורין
מלש טע"ו דלא פטרין להו פת וברכה שלפניה
ולא חשיבי נמהות סעודה שפי' ופת הבין
כביסנים בתוך הסעודה שטעונין ברכה לפניהם
ולא לאחריהם''

קע"ז

דרש והסתפק יום אדם אוכל מה' היה
סעודה 'פת ופירות והם עיקר
סעודות יום לברך עליהן ואם לא כי סברין
היינו שלא יברך עליהן פירותם/בירושלמי
רב המנא אכל תמרים עם פתו ' אמ' ל' חייא

בירושל׳ פ״ג. יצא על יבך שירכין עד שמונה ואת
הברך עליה תחילה וסוף. ירו׳ ליה ירשען עיקר
ומוספת פי׳ הם עיקר סעודתיה והיכא דבתוך
סעודה אוכל פירות עם הפת יברכו לפני׳ ביון
דאין דרך לפת כמו אלא הפת שעשוי כסדר
לפניהם ולא לאחריהם והיינו דאמ׳ ליה שיברכו
לפני המזון ולא לאחריו המזון ומשום מיסה
דלבסוף קינו׳ ליה״ ואין שוים היוצא פירות
מסעודה דלבסוף קינת תחילה בלא פת ויברך
עליה ואחר כך יאכלם כמו בפת כמו בלא פת״
רע״ח
דקל הא שמתוך המזון פי׳ לעול שיאין
צריך ברכה לאחריו לאפיקי ומחזור
ומיטרי דאין ברכה המזון צריך לברך לאחריו ז׳
ברכה ומען ג׳ לאפוקי נהלמת גדולות שמפט
דלא צריך״ כתוב במחזור בשיש לברך על הדגים
בתוך הסעודה והטעם פי׳ והא הר׳ יום טוב
דמודיו פת שמית כל ויני ומשקין דהיינו ג׳
חוץ מיין הואיל ויקובע ברכה לעצמו יוכל ז׳
ומים דלא דיינו לא פטר דהוא הדר ולא המזון
ומחזר מים ומלח״ ראיה מיהו דאין הטעם
תלוי בכך שהרי יין פוטר כל מיני משקין יומא
דמכתו בורא פרי הגפן ולא רמיין יולא משום
חשיבותו פטר להו הכי עדי פת דחשיב טפי
פטר לכולהו חוץ מיין״ והר׳ יוסף פי׳ דשיור
ומשקין לא חשיבי כולן ומחזות סעודה חוץ
מיין דגריר ותאווה יותר לאכול עליהן ׳ והכי
פירש יין עני ומפטירי׳ פת ופ״ה דעל כל משקי׳
יש לברך במזוגע סעודתם יוכל דכיעתם ור׳
לא הוו עוקבן לברך על שום משקה בתוך
הסעודה חוץ מיין׳ ומי שמברך על הדגים
יש לו לברך על כל פעם ופעם דחשיב עליך״
רע״ט
פ סך רבינו שמואל דברכת המזון יכולין
לברך כל לשון כל שכן שיור ברכות״
ופסק רב ויצריך הזכרת השם ולא נהיג יהן
פסק כר׳ יוחנן ומניין עלי חולות ועפי׳ עדיף
וכן עניין רבה״
ר״פ
ה לות גדולות בירושלמי דאין פרק מנ׳
יומא׳ בר רב הומנו אמ׳ יין חדש ויין ז
ישן צריך לברך בורא פרי הגפן שיטויי יין
יין צריך לברך בורא פרי הגפן יולא הטוב
והמטיב״

ומחק הר׳ יעקב יין חדש ויין ישן צריך לברך
בורא פרי הגפן יולא הלכות גדולות צריך לברך
ומה לשונו טעות הוא ומהתחילה כי לומה יברך
פעמ׳ בורא פרי הגפן״ ובירושלמי של עפתים
יודע שטוב צריך לברך הטוב והמטיב בעסר שהישן
משובח וכן פי׳ ר״ת״ ודנו יומא׳ בשם מורי רבינו
יוכ״ה יפה כתוב בירושלמי שלא יין חדש ויין ישן
צריך לברך בורא פרי הגפן ופירש הטעם ההוא סוף
שני היינו דאין אחד ומהן פוטר את חבירו ובריו
חדש עד ירבעים יום ומשם ואילך ומברך הטוב
והמטיב ומפי מורי יוכ״ה
רפ״א
הכן מוסכת חלה כל תחילתו סופגן וסופו
עיסה חייבין בחלה ופ״ה דסופגן
ומוסדרינן יום תחילת עיסה יומא שבישולן
חייבין בחלה ומברכין עליהן המוציא כדתנן
מוסכת חלה כל שתחילתו עיסה וסופו סופגן
עיסה חייבין בחלה פי׳ תחילתו סופגן שאין
מלוש ולא מלוהן טוו שעשין לפת יולא ומחין
את הקמח בכף בתוך הקערה והוא רך ומאוד
ולאחר כך עשין אותו טוו עיסה יזו ומתחילה
עשין עיסה ולאחר כך ומחין אותה שאין
סופו סופגן׳ ומיהו עד הדקדקין היה ויקרא
ונחות מלון לאכול ומברך המוציא ומשום כל
המנחות יאפילו מנחה מרחשת שתחילת
עיסה וסופו סופגן״ ותנן במסכת חלה׳
ומשנ׳ דמורה ר׳ יוחנן לריש לקיש בסופגן
שנתבשלו על ידי משקין שפטורין דיום׳ ר׳
יוסי יומ׳ ר׳ יוחנן כל שהוא ומהלך החמה חייב
בחלה ויום׳ עליו המוציא ׳ויומ׳ ר׳ יוחנן שאין
על ידי משקין והיינו תחילתו וסופו סופגן
אפילו נתבשלה ומברך עליו המוציא״
רפ״ב
ך מיהו לרבי׳ תם שיואתו רישלוש שמטגנין
אותן בשומן במוליפש׳ ופירש שומכלין
אותן טוים דאימא עלייהו תורייתא דמהוין
ומברך עליהן המוציא״ יום מרומשלוש וקרפש
שמטלין רכה וגם ומטגנין בשומן ירצו חייבות
בחלה דיומ׳ ומברך עליהם המוציא דאין והם
תורייתא דהתם׳ מסקריש לעיל״
רפ״ג
ריש יבלין להסיר המפה קודם ברכת המזון
ברוא׳ פרק כיצד ומברכין ויון מיהו

דוחקין באידיהם שהיה לכל אחד ואחד שולחן
לפניו ומסירין מלפני הכל ולא מלפני המסב יוצא
עתה שסלע סומכין לשולחן אחד אין לסלק ז
המפה והלחם עד שמברכין ברכת המזון

קפ"ד

ב ברך על היין שלפני המזון פטר היין של
אחר המזון פי' שהם קובעים עצמם לשתות
קודם אכילה פטר את היין שיהיו שותין בתוך
והבור שמא ישתו קודם ברכת המזון ומאי זה
ענין כשסעודות דורים שוכם ובשעת הקדה נ'
ובשעת ידיהו ובבית המרחץ" אבל כמאן הוה
אין אנו יכולין לקבוע עצמינו לשתות מקמי אחר
אכילה קודם ברכת המזון ואם רוצים לשתות
קודם ברכת המזון אחר שמושטו ידיהם ואין הוכל
יכול לחזור ולברך קטן כשאר אחות השנה לגם
ורידהון

קפ"ה

ד אומם בני אדם שמסבין על השולחן"
פסק רבינו יוסף ז"ל שאין צריכין לחזור
ולברך בורא פרי הגפן בתוך הסעודה יוצא ז
והגדולה יכולה והיות שאין מקום סעודה כאן
והשתין מקום סעודה הכרי אין צריך לחזור
ולברך דהדיותן כיון על היין שלפני המזון פטר
את היין של אחר המזון היכן דדעתו לשתות
והוי הדין הכא כאן דדעתו לשתות בתוך ז
הסעודה ועוד אין קובעיין כפרק כיצד אלא
בירך על היין שבתוך המזון אם פטר של אחר
המזון אלא משום דזה לשתות וזה לשירותא
ירפכו פשיטין דפטר דלשתות דשריא פטר
לשירותא ועוד דפריך עלי פסחים ומשני ור' ז
יוחנן יש קידוש שלא במקום סעודה ואפילו
הכי אית ליה יצא ידי יין ישמע שיצאו כאן
קידוש כאן ידי ברכת בורא פרי הגפן ואוש' ר'
יוחנן דאיתותב הנו כשינויי ויקום יוכל כיוון
דקום עצמו פשיטין דייעו והוי הדין לחבולה
כרפי' וכל שכן דכיון דקידוש ייען לריין ז
דקידין לא יצא קידוש אלא במקום סעודה"
אלו הוראות אשר הורה מורינו
הר' פרץ ואין להורות אחריהן"

קפ"ו

מעשה בא לפניו

על תכריות של פסח שנפלו ולים כשהיו ז
מכלכלין אותן לבית הירחים ואוסר כל מדה
שכשקין לערך פסח ומפני שנתערבו אחד הכל
ליבשו אכל לא נתערב הלח אוסור והיבש מותר
ואפילו ומכור לגוים לא התירו אם לא כך שיהיו
המשקה כדר יגיש ישר' עד אחר הפסח לא יגיה
לאוכלו קודם פסח"

קפ"ז

ב' שוטה שיאכלו אחר השמים יקלו והיאחר
לא יאכל כל יערש או שנים יאכלים וכן
אחד כיוונינו סעורתן והמזכיר לאכל ויעזרה
שיפסיק ויאכלו עד אות הכל דעד שם ברכת המזון

קפ"ח

ב' עגור שנשבר ירכה ולוטה ואין היא אוכלה
ושלא היתה ולא רעה ומורינו לא התירה
לקנותה לא אפ' שיום היתה של ישר' היה מותר

קפ"ט

ב' עגור שנשבר עינו אחד וכנפיה כמאויין
בשנייה משהיו רועים לשחוט אותה ז
והתירה רק יבואה להשליך העינים שבור"

ק"צ

ב' פירורין שנפלו על שומן ואוריין יבש ז
ובפסח והתיר ומורינו אלא יבוא שיסלקו
הטב מיקום הפירורין

קצ"א

ש' אל אדם אחר ומורינו אירון שטעה יש
לה היתר והשיב ששמשה של עשית
הדיבות אין לה היתר"

קצ"ב

ב' כל עץ שנסרך והכשיר בפסח ואוסר אור'
להגביהו מעתי פסח אלא יום כך שיכול
להוליך נסדקין לכל אחד"

קצ"ג

ב' והחמת המוטלות להגביהה משכל פסח
ואוסרה ומורינו' חיטה עיניוה בקדירה
בפסח ואוסר כל התבשיל"

קצ"ד

ב' ובינות חיטה אחת בוליעה בפסח והשיב
ומורינו אם הביצת בלושה בפסח כמו ז
בחול המועד אבל אם יום ראשון אוסורת כל
הביצת שנשלו עם אותה וביצה שהוציא
ממנה אוסר כשהיו אוכל ערב יום טוב אבל
לאחר שש שעות כלו כששים"

קצ"ה

ב' קערה והביצת שנרחיצת עם שיור
קערות והשיב אם נרחיצת בכלי ראשון
הכל אוסור ואם בכלי שיני הכל ומותר חוץ
מאותה קערה"

קצ"ו

כה' נמצאת בקדירה ואוסר כל התבשיל

קצ"ז

ש יאל נשאלו להורות והתפללין כמו המזער והשיב שהיתה נאמנים והר' טוביה ובמינן לא היו לשונן ריוע נורע שם אותו בימעה בלא מכה׳׳

קצ"ח

ש יאל נשאלו להורות ירך עיהגן בפסח ז שחל להיות באחד בשבת והשיב שבודקן לאו חמישי לאור הנר וביום ששי שורפין אותו וביום השבת שהוא ערב פסח ימטל ממנו כן אחר שנשאו היורגיי אותו חוץ לבית ויאמר כל ז חמיצה חמירא דחמיתיה ודלא חמיתיה ז דביערתיה ודלא ביערתיה׳׳ והמאו היה עוהג לעשות המיעות ומער שבת ישע שחל דיים אבל במינהגינו היו עושין לאו ומיגזי שבת וכן היה עוהג הר' טוביה ובכיאנן רוסט לאו היה אוסר לימשתם ומפני כבוד רבותיו׳׳ וכן היה עוהג להיות לו שני תבשילין לאו ומיגזי שבת

קצ"ט

ר לא היה רוצה לאפות המיעות שלו תחת התנור שטובלין שאין עתה טחונות אותה יפה ז ומפני השטין שלא יחמוצו אותה יפה ועכין לידי חימוץ׳׳ וכן ריזה יורם אחר בפריש שיאפו אותו תחת טיפלו והר' יחיאל נע מריהון ויעץ היה עוהגן היתר מדבר אחרו ר' יוסי והר' אליעזר

ובדינן כשהיו ומחמיצין הטופלו יפה והמחולים טעוות על גבה וכן עושין כמו מטויש׳׳

ר'

אם שותים כהורים יחד שני ויני יין חייבין לברך הטוב והמטיב שזה קביעות ומש סמו כסעודה׳׳

ר"א

מי עשה בין לפני ר' אליעזר ובדינן ומבית יחד וולו יין שנמצא גני המרזן וטש חוץ לחבית והיה שם יהודי אחד ויוסר היין לאותו יהודי לבד ולאחרים התיר שמכחישין אותו ויום שנים רואים את הוא יוסר שיאן שם הכחשה׳׳ ויום שנים עשים רואים להם יוסר ולאחרים מותר שמכחישין אותו דבעינן עדים ומתחייב ממון ולימן׳׳

ר"ב

רבן פסק ודרישה לקרוב שצריך אדם לעשות יבלות בשכלו קורע למעלה ושיעור דרישה טפח׳׳

ר"ג

אירדר והיתר קדם צריך להסירן הכסאים סוחר ונם ומן המשר שאורין הינו הכסד׳ לפי שהחלב המכסה את הקרב שוכב שם ונוגע בו׳ ומקום של ומח ז הראש צריך להסיר מוקום שמונח שם ז ונשום דם׳׳

א' רין עינם הנשבר כעוף אם בסחוס/
ב' יום עיניו רם בביצה על הקטר/
ג' להדיר להעות אובליש וקנשולין נגן תגנים/
ד' פשטירא של יקום שיופין גבי/
ה' וזה יש לכך על כלוש ועל אובליאוש/
ו'
ז' ביצה של עוף טריף שנתבשלה עם ביצים
ח' הגים שנתבשלו יחד ונמצא בה דם טריף
ט' שיאן לאכול בשוח תוך שמונה ולידתה
י' כף של איסור או כף חולבת שתחבה בקדירה
יא' טיפת חלב שנפלה מתוך תבשיל של בשר
יב' שיאן להגעיל כלי כני אותן/
יג' שלא להגעיל כלים בני אותן מערב פסח ואשט
יד' לב הערימו בתרנגולת שנמצא אן ובמשלת/
טו' בבר יופלו מלח יוסר בקדירה
טז' קערות חולבות שהדיחן מוחבת של בשר
יז' בינים וירקות או דיטמת או פיש או פולין שבישל בקדירה חולבת אם ליתן אותם עם
יח' והכשיר תנור של גוי קודם שיאפה ישר עיסתו בתוכו/

יט' ראש עוף שנוחל ולא מטל ונמצא הדקום/
כ' בשר מלוחה שבישל בלא הדחה/
כא' סכין ששחט בה טריפה/
כב' סכין של גוי ששחט בה/
כג' ומעמידין בין בקיבת נברי/
כד' דין הכיצד יש לאורם לישול ידין//
כה' שיאן ליתן העלין תחילה בתוך ואחר כן/
כו' טחו דומיני מפני דרישה/
כז' לרחוץ ידיו טוי אחר בשבת
כח' חלב שחלבו גוי ואין ישר רואהו/
כט' ומודם שנתחייב בבית דין לשום וממון
ל' שלשה שאכלו יחד והאחד לא אכל והשנים
לא' שיאן לימה כשתיית יין או בוכלות פירות/
לב' לימה לקטן היודע למי מברכין/
לג' לכך על סיין שאוכלה
לד' על ויני פירות שעלים ברכה שלהם נברא
לה' ברכו של פני השתייה לאחר יבריכה שיעור/
לו' יום יש לפניו שני וינין בורא פרי העץ ובהש/
לז' פירות שאין נוטעין המדינן וזה לברך עליהם/

קכ ליטול הקרום שעושה סורך לחלה
קכא לאחר שליקט תרנגולת אחר ששחטה מותרת
קכב שאין לה לגוי ומעריב שבת עשה היום
קכג להתיר משטרין לאחרים בשבת
קכד לסחוט כוסר על השולחן ביום טוב
קכה שאין להדליק מראש השנה הסליחות שבים ואין
קכו הילכות ציצית כיצד הוא יעשה
קכז שאין להכרות לאשה ודין גלוח הזקן לאבל
קכח צריך להודיע לקטן על יוכו ועל ירשו
קכט דברים שיוכל יוסור בהם
קל שלשים יום לנשואין ומתה אשתו אסור לינשא
קלא וברכת המזון יוכל יאכל מן המוכן
קלג אבל ששומע שמועה קרובה ערב הרגל
קלד ראש השנה ויום הכפורים לאבלות
קלה שאין להתענות על שיור וחכם יחד ליום
קלו מי שמתו מוטלו לפניו פטור ודברי של
קלז ט' באב שחל להיות בשבת
קלח יום ניקב הקורקבן והכרס שלו
קלט דין כיצד יעשה אם יש לו בכור תם
קמ דין חליצה ודין המשוה שיחלוץ בו
קמא על הענבים ועל הכוסר יש לברך ומשקין
קמב שיש לברך על גרעינין של כל מיני פרי
קמג על היין שמוזגים עם יוגרייט
קמד שקדים שנותן רכים כ"ע כיצד יברך עליהם
קמה יוגדים ומטגנין בדבש
קמו עדשים וחמשים
קמז על התותים שגדלים בסמורים
קמח השוחט שאין דעת ידיע ומכך והשוחט ורים
קמט הטפס את החיטה ויאכל ריכסין ומתח שליו
קנ כיצד יברך על אורז ודוחן
קנא כיצד יברך על קמח של קליות
קנב אם יש לו ודין שיודע ידע ומה הוא וספקו
קנג על פטריש ורישולש ומלש
קנד כיצד יברך על שולוק ועל טייר ויאכל העשנה
קנה היאכל לחם יוציא פחות וכרית
קנו אם יברך על פחות מכשיעור לאחרין
קנז אם והבריכין על היין ושיור ומבדן לאחריהם ומחות וכרית
קנח ינשן ועבל וכילפין וגריספלין וגלבון וירטוילוט יגיר ומשקט וקניול
קנט רכש תורים עם תפוחים ומי תורים וכל הדב ושאין ומריטין וכרימו כמן
קס כרישין וכישולין עם חבושי
קסא יין ומטול ומים שמערבו בהם תורים

קסג יש לטעום להתוך הלחם ומעט ולהניחו ולחזור לאכול
קסד יוסור לדבר בין ברכה לבליעה עד שיאכל
קסה אם יש לפניו פתיתין גדולים ושלמין קטנים על איזה
קסו פת שעורים ופת כוסמין פת נקייה טובה ופת דגן טהורה
קסז דין שלש מיני של מצה בפסח
קסח ולבצוע על שתי ככרות בשבת
קסט ט' כיפה שאין בה ולכות ידיעה כרסה
קע על ט' דבר שאין גדולו מן הארץ כגון גבינה וביצה ובשר וכן
קעא טיש סתן ודין היכא חמה ויין כבן ולו המוכן כיצד יברך
קעב דגים ותמרים הדורין ולבן ודגן ותמרים
קעג לתבשיל שיש בו קמח כוסמין או שיפון ושיבולת
שועל וגם יוגת דגן ודוחן כיצד יברך על התבשיל
קעד מצה ודגים ויין ומוריס כמו הכסים והאחת שהבלין ואפת
קעה דברים הבאים מתוך הסעודה שלא ומחמת סעודה כגון פירות
קעו פת הבאה בכיסנין ולחמניות שקורין נילש
קעז אם אוכל פת ופירות בתחילה סעודה אם לברך
קעח יין ומים הבאים מתוך הסעודה אם לברך עליהם אחריו
קעט ברכת המזון יכולין לברך בכל לשון
קפ יין חדש ויין ישן הבאים מתוך הסעודה
קפא עיסה שתחילתו סופגנין שלא כלוש ולא
גבולתן טוי שעשין לפת אלא ומחזין את הקמח
קפב לברך על רישולש המטוגנות ופריפרש המבושלות
ודיפושוש וקימפש שבלוהן רכה וגם המטוגנין במשקין
קפג שאין להסיר את המפה עד שיברך ברכת המזון
קפד יין שלפני המזון פוטר של אחר המזון ואם ומשך ידו מן
קפה המסבין על השולחן שאין לברך על היין הבא מתוך הסעודה
קפו על תבואה של פסח שנפלו מים
קפז שלשה שאכלו יחד השנים יכלו והאחד לא יוכל כל יגיע
לא שנים יוכלים וכן אחר כך גמרו סעודתן והאחד לאכול
קפח עגל שנשבר ירכה ואוכלה מן הארכובה
קפט עגל שנשבר עצם אחד מכנפיה סמוך לגוף
קצ פירורין שנפלו על שולחן שאוכלין בו של פסח
קצא כלי עץ שצריך להכשיר בפסח
קצב ומחבת המטבליות להגעילה בפסח
קצג עיסות חיטה יחד בפסח
קצד קערה ומחבת שנבקעה עם שאר קערות
קצה כ' פת נמצאת שמוחכה בקדירה
קצו יום לשום תפילין בחול המועד
קצז כיצד לנהוג בפסח שחל להיות באחר בשבת
קצח שאין לאכול המצות תחת הטרקין
קצט אם שוחטים בחורים יחד צריכים לברך הטוב והמטיב
ר חבית ולא יין שמשכו גוי הבריח ומחזו חוץ לחבית
רא שצריך לקרוע ולקדש והתינוקות כשבלן
רב צריך להסיר הקרום מן הכסלים

זה סדר של ס' השנה	פשוטות							מעוברות						
	בח	בש	גכ	הש	הכ	זח	זש	בח	בש	גכ	הש	הח	זח	זש
	פשו	פשו	פשו	פשו	פשו	פשו	פשו	עב	עב	עב	עב	עב	עב	עבור
ראש השנה	בג	בג	גד	הו	הו	זא	זא	בג	בג	גד	הו	הו	זא	זא
עם גדליה	ד	ד	ה'	א	א	ב	ב	ד	ד	ה	א	א	ב	ב
עם כפור	ד	ד	ה	ז	ז	ב	ב	ד	ד	ה	ז	ז	ב	ב
סוכות	ב	ב	ג	ה	ה	ז	ז	ב	ב	ג	ה	ה	ז	ז
עשר	א	א	ב	ד	ד	ו	ו	א	א	ב	ד	ד	ו	ו
שמחת תורה	ג	ג	ד	ו	ו	א	א	ג	ג	ד	ו	ו	א	א
מרחשון	גד	גד	דה	וז	וז	אב	אב	גד	גד	דה	וז	וז	אב	אב
כסליו	ה	הו	ו	אב	א	ג	גד	ה	הו	ו	אב	א	ג	גד
חנוכה	א	ב	ב	ה	ד	ו	ז	א	ב	ב	ה	ד	ו	ז
טבת	ו	זא	זא	גד	בג	ד	הו	ו	זא	זא	גד	ב	ד	הו
עשרה בטבת	א	ג	ג	ו	ה	ו	א	א	ג	ג	ו	ד	ו	א
שבט	ז	ב	ב	ה	ד	ה	ז	ז	ב	ב	ה	ג	ה	ז
אדר	אב	גד	גד	וז	הו	וז	אב	אב	גד	גד	וז	דה	וז	אב
ואדר								גד	הו	הו	אב	וז	אב	גד
עם יוסתר	ה	ב	ב	ה	ד	ה	ה	ב	ד	ד	ה	ה	ה	ב
פורים	א	ג	ג	ו	ה	ו	א	ג	ה	ה	א	ו	א	ג
ניסן	ג	ה	ה	א	ז	א	ג	ה	ז	ז	ג	א	ג	ה
פסח	ג	ה	ה	א	ז	א	ג	ה	ז	ז	ג	א	ג	ה
אייר	דה	וז	וז	בג	אב	בג	דה	וז	אב	אב	דה	בג	דה	וז
סיון	ו	א	א	ד	ג	ד	ו	א	ג	ג	ו	ד	ו	א
שבועות	דה	וז	וז	בג	אב	בג	דה	וז	אב	אב	דה	בג	דה	וז
תמוז	זא	בג	בג	הו	דה	הו	זא	בג	דה	דה	זא	הו	זא	בג
שבעה עשר בתמוז	ג	ה	ה	א	א	א	ג	ה	א	א	ג	א	ג	ה
יוב	ב	ד	ד	ז	ו	ז	ב	ד	ו	ו	ב	ז	ב	ד
תשעה באב	ג	ה	ה	א	א	א	ג	ה	א	א	ג	א	ג	ה
אלול	גד	הו	הו	אב	זא	אב	גד	הו	זא	זא	גד	אב	גד	הו

רסז	א	ב	ג	ד	ה	ו	ז	ח	ט	י	יא	יב	יג	יד	טו	טז	יז	יח	יט
	נה הכ	נו בח	נז הש	נח הכ	נט בש	ס זח	סא הכ	סב בש	סג בח	סד הש	סה גכ	סו בש	סז זח	סח גכ	סט בש	ע זש	עא הח	עב גכ	עג זש
רסח	עד זש	עה הכ	עו בח	עז זש	עח הכ	עט בח	פ זש	פא הש	פב הכ	פג בח	פד הש	פה הכ	פו בח	פז זח	פח הכ	פט בש	צ זש	צא זח	צב גכ
רסט	צג בש	צד זש	צה הח	צו גכ	צז זש	צח הח	צט גכ	ק זש	קא זש	קב הכ	קג בח	קד זש	קה הכ	קו בש	קז בח	קח הכ	קט בש	קטא בש	קטב זח
רע	קטג הכ	קטד בש	קטה זח	קטו הכ	[illegible] בש	קיז זש	קיח זח	קיט גכ	קכ בש	קכא זש	קכב הח	קכג גכ	קכד זש	קכה הש	קכו הח	קכז בח	קכח הש	קכט הכ	קל בח
רעא	לא זש	לב הכ	לג בש	לד בח	לה הש	לו גכ	לז בש	לח זח	לט הכ	מ בש	מא זח	מב הש	מג גכ	מד זש	מה זש	מו הכ	מז בח	מח זש	מט הח
רעב	נ גכ	נא זש	נב הש	נג הכ	נד בח	נה הש	נו הכ	נז בח	נח זש	נט הש	ס בש	סא בח	סב הש	סג גכ	סד בש	סה זח	סו גכ	סז בש	סח זש
רעג	סט זח	ע גכ	עא זש	עב זש	עג הכ	עד בח	עה זש	עו הח	עז גכ	עח זש	עט הש	פ הכ	פא בח	פב הש	פג הכ	פד בש	פה זח	פו הכ	פז בש
רעד	פח בש	פט זח	צ גכ	צא בש	צב זש	צג הח	צד גכ	צה זש	צו זש	צז הכ	צח בח	צט זש	ק הכ	א בח	ב זש	ג הכ	ד בש	ה בח	ו בש
רעה	ז הכ	ח בש	ט זח	י הכ	יא בש	יב זח	יג הש	יד גכ	טו בש	טז זח	יז גכ	יח בש	יט זש	כ הח	כא גכ	כב זש	כג הש	כד הכ	כה בח
רעו	כו זש	כז הכ	כח בח	כט זש	ל הכ	לא בש	לב בח	לג הש	לד הכ	לה בש	לו זח	לז הכ	לח בש	לט זח	מ הש	מא גכ	מב זש	מג זח	מד גכ
רעז	מה בש	מו זש	מז הכ	מח גכ	מט זש	נ הש	נא הכ	נב בח	נג זש	נד הכ	נה בח	נו זש	נז הכ	נח בש	נט בח	ס הש	סא גכ	סב בש	סג זח

בכ' לא תהיינו כלל· גש לא תהיינו כלל· גח לא תהיינו כלל· ~~זה לא תהיינו כלל~~ גב לא תהיינו כלל· ולא תהיינו הכ במעוברת ולא הח בפשוטה

כסדר תרוה טוב

רעהד

יבריר וזה שכתבתי ועל דברי רב נחשון וזה שכתב בכ״
אין תוציאנו כלל שיום היה בין תשרי ביום ב׳ והיינו שעשן
ומרחשון וכסליו כסדרן וגו׳ יש והיות בין תשרי ותשרי
ה׳ ימים בפשוטה וו׳ ימים במעוברת בסימן כהז עדיינו ז
שיום השנה פשוטה היה תשרי לשנה הבאה ביום ו׳ ויום השנה המעוברת היה ביום א׳
וזהו אין יופשר כי אין יוחד הראש׳ ג״ש אין תוציאנו כלל שיום היה בו תשרי ביום ג׳ ד
והיינו עשן ומרחשון וכסליו שלימים וגו׳ יש והיות בין תשרי ותשרי ו׳ ימים בפשוטה
וח׳ ימים מעוברת בסימן שוח עדינו שיום השנה פשוטה היה בו תשרי לשנה הבאה
ביום א׳ וזהו אין יופשר ומשום יוחו׳ ויום השנה מעוברת היה בו ביום ג׳ וזהו אין יופשט
ומפני המולדות שיום בו מולד תשרי זה ביום ג׳ חלק יותר קודם יח שעות ונקבע ביומו
ביום ג׳ עדינו כשתשים על הכל תקפט יבין מולד תשרי לשנה הבאה ביום ט׳ שעות
ותקפח חלקים נקבע ביומו ביום ב׳ עדינו שתשרי בו ביום ג׳ והשנה השכנת ירי יופשר
לשנה הבאה לבו כי יום ביום ב׳ ויש כיבהם ד׳ ימים מעוברת ונעשה מרחשון וכסליו
כסדרן וסימן סדר׳ גח אין תוציאנו כלל שיום היה בו תשרי ביום ג׳ והיינו עשן הית
מרחשון וכסליו חסרין וגו׳ יש והיות בין תשרי ותשרי ד׳ ימים בפשוטה וו׳ ימים
מעוברת בסימן חחו עדינו שיום השנה פשוטה היה בו תשרי לשנה הבאה ביום
ו׳ ויום השנה מעוברת היה בו ביום א׳ וזהו אין יופשר ומשום יוחו׳ הכ אין תוציאנו
מעוברת שיום היה בו תשרי ביום ה׳ והיינו עשן ומרחשון כסדרן וגו׳ יש והיות בין
תשרי ותשרי ו׳ ימים מעוברת בסימן סהז עדינו שיום השנה מעוברת היה תשרי
לשנה הבאה ביום יב׳ ד׳ וזהו אין יופשר ומשום יוחו׳ הח אין תוציאנו בפשוטה שיום
היה בו תשרי ביום ה׳ והיינו עשן ומרחשון וכסליו חסרין וגו׳ יש והיות בין תשרי
ותשרי ד׳ ימים בפשוטה בסימן חחו עדינו שיום השנה פשוטה היה בו תשרי לשנה
הבאה ביום א׳ וזהו אין יופשר ומשום יוחו׳ זכ׳ אין תוציאנו כלל שיום היה בו תשרי
ביום ז׳ והיינו עשן ומרחשון וכסליו כסדרן וגו׳ יש והיות בין תשרי ותשרי ח׳ ימים בג
בפשוטה וו׳ ימים מעוברת בסימן כהז עדינו שיום השנה פשוטה היה בין תשרי
תשרי לשנה הבאה ביום ד׳ ויום השנה מעוברת היה בו ביום ו׳ וזהו אין יופשר
ומשום יוחו

בח פשוטה

תשרי וראש השנה יום ב׳
ויוה ו׳ בו׳ צום גדליה יום ד׳
יום כפור יום ד׳ האזינו יג׳
בו׳ סוכות יום ב׳ שבת של סוכות כ״ט׳ ערבה יום א׳ פסח ושמחת תורה ויום ג׳ בראשי׳
כ״ט׳ ומרחשון ג״ר׳ נח ד׳ בו׳ לך לך י״א ט׳ וירא י״ח ט׳ חיי כ״ה ט׳ כסליו יום
ה׳ תולדות ג׳ בו׳ ויצא יב׳ וישלח יד׳ בו׳ וישב כ״ר׳ בו׳ חנוכה ותחילת יום א׳ טבת
יום ו׳ ויחן כ״ט׳ ויגש ט׳ בו׳ עשירה בטבת ותחלת יום א׳ ויחי י״ו בו׳ שמות ט״ג בו׳

שבט יום ז׳ וארא ו׳ בו׳ בא ח׳ בו׳ בשלח טו׳ בו׳ יתרו כב׳ בו׳ ומשפטים כט׳ בו׳
אדר יום ב׳ ויקהל ו׳ בו׳ תענית אסתר יום ה׳ תצוה וזכור יג׳ בו׳ פורים למחר יום ו׳ תשא
ופרה כ׳ בו׳ ויקהל ופקודי והחודש כז׳ בו׳ ניסן יום ג׳ ויקרא ה׳ בו׳ צו יב׳ בו׳ פסח ליום
ג׳ שבת של פסח יט׳ בו׳ שמיני כו׳ בו׳ אייר יום ה׳ תזריע ומצורע ג׳ בו׳ אחרי וקדושים
י׳ בו׳ אמור יז׳ בו׳ בהר ובחוקותי כד׳ בו׳ סיון יום ו׳ במדבר ב׳ בו׳ שבועות יום ד׳ נשא
ט׳ בו׳ בהעלותך יו׳ בו׳ שלח כג׳ בו׳ תמוז יום א׳ קרח ל׳ בו׳ חוקת ז׳ בו׳ בלק יד׳ בו׳ יז
בתמוז יום ג׳ פנחס כא׳ בו׳ מטות ומסעי כח׳ בו׳ אב יום ב׳ דברים ו׳ בו׳ ט׳ באב יום ג׳
ואתחנן יג׳ בו׳ עקב כ׳ בו׳ ראה כז׳ בו׳ אלול ג׳ שופטים ד׳ בו׳ תצא יא׳ בו׳ תבא יח
בו׳ נצבים כה׳ בו׳

בח מעברת

תשרי יום ב׳ צום
גדליה יום ד׳ וילך
ו׳ בו׳ צום כפור יום ד׳ האזינו יג׳ בו׳ סוכות יום ב׳ ערבה יום א׳ שמחת תורה והברכה
יום ג׳ בראשית כ׳ בו׳ מרחשון ג׳ נח ד׳ בו׳ לך לך יא׳ בו׳ וירא יח׳ בו׳ חיי כה׳ בו׳
כסליו יום ה׳ תולדות ג׳ בו׳ ויצא י׳ בו׳ וישלח יז׳ בו׳ וישב כד׳ בו׳ חנוכה יום א׳
טבת יום ו׳ מקץ ב׳ בו׳ ויגש ט׳ בו׳ י׳ בטבת יום א׳ ויחי יו׳ בו׳ שמות כג׳ בו׳
שבט יום ז׳ וארא א׳ בו׳ בא ח׳ בו׳ בשלח טו׳ בו׳ יתרו כב׳ בו׳ ומשפטים כט׳ בו׳
אדר הראשון יום ב׳ תרומה ו׳ בו׳ תצוה יג׳ בו׳ תשא כ׳ בו׳ ויקהל ושקלים כז׳ בו׳
אדר ג׳ פקודי ד׳ בו׳ ויקרא וזכור יא׳ בו׳ צום אסתר יום ב׳ פורים יום ג׳ צו ופרה יח
בו׳ שמיני והחודש כה׳ בו׳ ניסן יום ה׳ תזריע ג׳ בו׳ ומצורע י׳ בו׳ פסח יום ה׳
שבת של פסח יז׳ בו׳ אחרי כד׳ בו׳ אייר ז׳ קדושים א׳ בו׳ אמור ח׳ בו׳ בהר טו׳ בו׳
בחוקותי כב׳ בו׳ במדבר כט׳ בו׳ סיון יום א׳ שבועות יום ו׳ שבת של שבועות
יום ז׳ בו׳ נשא יד׳ בו׳ בהעלותך כא׳ בו׳ שלח כח׳ בו׳ תמוז כג׳ קרח ה׳ בו׳ חוקת ובלק
יב׳ בו׳ יז׳ בתמוז יום ה׳ פנחס יט׳ בו׳ מטות ומסעי כו׳ בו׳ אב יום ד׳ דברים ד׳ בו׳
ט׳ באב יום ה׳ ואתחנן יא׳ בו׳ עקב יח׳ בו׳ ראה כה׳ בו׳ אלול יום ו׳ שופטים
ב׳ בו׳ תצא ט׳ בו׳ תבא יו׳ בו׳ נצבים כג׳ בו׳ תשרי לשנה הבאה יום ז׳ צום גדליה
יום ב׳ האזינו ח׳ בו׳ צום כפור יום ב׳ סוכות יום ז׳ ברכה ושמחת תורה יום א׳

בש פשוטה

תשרי וראש השנה יום [illegible]
ב׳ צום גדליה יום ד׳ וילך
ו׳ בו׳ כפור יום ד׳ האזינו
יג׳ בו׳ סוכות יום ב׳ שבת של סוכות כ׳ בו׳ ברכה ושמחת תורה יום ג׳ בראשית כז׳ בו׳
מרחשון ג׳ נח ד׳ בו׳ לך לך יא׳ בו׳ וירא יח׳ בו׳ חיי כה׳ בו׳ כסליו ה׳ תולדות ב׳
בו׳ ויצא ט׳ בו׳ וישלח יו׳ בו׳ וישב כג׳ בו׳ חנוכה כה׳ יום ב׳ מקץ ל׳ בו׳ טבת ו׳ א׳
ויגש ז׳ בו׳ י׳ בטבת יום ג׳ ויחי יד׳ בו׳ שמות כא׳ בו׳ וארא כח׳ בו׳ שבט יום ב׳

מו ו מ בשלח יג מ יתרו כ מ משפטים ושקלים כד אייר גד תרומה ד מ תצוה
וזכור יו מ יעם יוסתר יום ב פורים יום ג תשיו ופרה ירומה יח מ ויקהל ופקודי והחודש
כה כו ניסן ה ויקרא ג מ יע ים פסח יום ה שבת של פסח יד כו שמיני כד כו
אייר ד תזריע ומצורע יו כו אחרי וקדושים ח כו אמור ט ט בהר ובחוקותי כב כו במדבר
ט כו סיון יום יו שבועות יום ו שבת ו בו נשא יד מ בהעלותך כו בו שלח כח מ
תמוז כג קרח ה מ חוקת ובלק יב כו יו מתמוז יום ה פינחס יט מ מטות ומסעי כו
מ יוב יום ד דברים יום ד ט מוב יום ה ואתחנן יו מ עקב יח מ ראה כה מ אלול
יום ה שופטים ב כו תצא ט מ תבוא יו מ נצבים כג מ תשרי לשנה הבאה יום ד יעם גדליה
יום ב היורע יו מ יעם כפור יום ב סוכות יום ו מכה ושמחת תורה יום יו

בשׁ מעוברת

תשרי וראש השנה יום ב
יעם גדליה יום ד וילך ומ ז
יעם כפור יום ד היורע יג

מ סוכות יום ב שבת של סוכות כ מ מכה ושמחת תורה יום ג בראשית כג מ
ומרחשון גד נח ד מ לך לך יו מ וירא יח מ חיי כה מ כסליו הו תולדות ב מ ויצא ט
ט וישלח טו מ וישב כג מ חנוכה יום ב ומקץ ל מ טבת ויגש ד מ ויחי מטבת יום
ג ויחי יד מ שמות כו מ וארא כח ט שבט יום ב בו ו מ בשלח יג מ יתרו כ מ
ומשפטים כז מ אדר הראשון גד תרומה ד מ תצוה יו תשא יח מ ויקהל ושקלים
כה מ ואדר הו פקודי ב מ ויקרא ודכור ט מ יעם יוסתר יום ד פורים יום ה יע יו ם
שמיני ופרה כג מ ג ניסן יום ו תזריע והחודש מ בוס ומצורע ח מ פסח יום ו שבת
של פסח כב מ אחרי מו מ אייר יוב קדושים ו כו אמור יג מ בהר כ מ בחוקותי כז מ
סיון יום ג במדבר ה מ שבועות ושחיתו יום יו נשא יב מ בהעלותך יט מ שלח כו כו
תמוז רה קרח ג מ חוקת יו מ בלק יז מ יז בתמוז נדחה ליום יו פנחס כד מ
יוב יום ו מטות ומסעי ב מ דברים ט מ ט מוב נדחה ליום יו ואתחנן יו מ עקב כג מ ראה
ל מ אלול דיו שופטים ז מ תצא דין יד מ תבוא כו מ נצבים כח כו תשרי לשנה
הבאה יום ב יעם גדליה ד וילך ו מ יום כפור יום ד היורע יג מ סוכות יום ב שמחת תורה
יום ג

גכ פשוטה

תשרי וראש השנה יום ג ז
יעם גדליה יום ה וילך ח מ
יעם כפור יום ה היורע יב

מ סוכות יום ג שבת של סוכות יט מ מכה ושמחת תורה יום ד בראשית כו מ
ומרחשון רה נח ג מ לך לך י מ וירא יז מ חיי כד מ כסליו יום ו תולדות ב מ ויצא
ט מ וישלח יז מ וישב כג מ חנוכה יום ב ומקץ ל מ טבת ויגש ד מ ויחי יבטבת יום
ג ויחי יד מ שמות כו מ וארא כח מ שבט סה מ יום ב בו ו מ בשלח יג מ יתרו
כ מ ומשפטים ושקלים כז כו אדר גד תרומה ד מ תצוה וזכור יו מ יעם יוסתר

ד א

יב׳ פורים יום ג׳ תשא ופרה יח׳ ט׳ ויקהל ופקודי והחודש כה׳ בו׳ ניסן יום ה׳ ויקרא ג׳ בו׳
יע׳ י׳ בו׳ פסח יום ה׳ שבת של פסח יז׳ ט׳ שמיני כד׳ אייר ו׳ תזריע ומצורע ין׳ ט׳ אחרי
וקדושים ח׳ בו׳ אמור טו׳ בו׳ בהר ובחוקותי כב׳ בו׳ במדבר כט׳ ט׳ סיון יום ין׳ ש׳ נשא
יום ו׳ נשא יג׳ בו׳ בהעלותך כ׳ ט׳ שלח כז׳ בו׳ תמוז בג׳ קרח ה׳ בו׳ חוקת ובלק יב׳ בו׳
יז׳ בתמוז יום ה׳ פינחס יט׳ בו׳ מטות ומסעי כו׳ ט׳ אב יום ו׳ דברים ד׳ ט׳ ביוב יום
ה׳ ואתחנן יום ה׳ יא׳ בו׳ עקב יח׳ בו׳ ראה כה׳ בו׳ אלול הו׳ שופטים ב׳ בו׳ תצא ט׳ בו׳ תבוא יו׳
בו׳ נצבים כג׳ בו׳ תשרי לשנה הבאה יום ו׳ צום גדליה יום ב׳ היודע הכם׳

גכ מעוברת

תשרי יום ג׳ צום גדליה יום ה׳
וילך ה׳ ם׳ צום כפור יום ה׳ היודע
יב׳ בו׳ סוכות יום ג׳ שבת של סוכ׳

יט׳ בו׳ מכה ושמחת תורה יום ד׳ בראשית טו׳ בו׳ ומרחשון ד׳ ה׳ נח ג׳ בו׳ לך לך י׳ בו׳ וירא
יז׳ בו׳ חיי כד׳ ט׳ כסליו יום ו׳ תולדות ב׳ בו׳ ויצא ט׳ ט׳ וישלח יו׳ בו׳ וישב טג׳ בו׳ חנוכה יום
ב׳ ומקץ ל׳ ם׳ טבת דין ויגש ז׳ בו׳ י׳ בטבת יום ג׳ ויחי יד׳ בו׳ שמות כא׳ בו׳ וארא כח׳ ט׳
שבט יום ב׳ בא ו׳ בו׳ בשלח יג׳ בו׳ יתרו כ׳ בו׳ משפטים כז׳ בו׳ אדר גד׳ תרומה ד׳ בו׳ תצוה
יא׳ ט׳ תשא יח׳ בו׳ ויקהל ושקלים כה׳ ט׳ ואדר הו׳ פקודי ב׳ ט׳ ויקרא וזכור ט׳ ט׳ צום
אסתר יום ד׳ פורים יום ה׳ יע׳ יד׳ בו׳ שמיני ופרה כג׳ בו׳ ניסן יום ו׳ תזריע והחודש בו׳ ביום
ומצורע ח׳ בו׳ פסח יום ז׳ שבת שניה של פסח כב׳ בו׳ אחרי כט׳ ט׳ אייר יום ב׳ קדושים
ו׳ בו׳ אמור יג׳ ט׳ בהר כ׳ בו׳ בחוקותי כז׳ בו׳ ר׳ סיון יום ג׳ במדבר ה׳ בו׳ שבועות ואחר
יום יו׳ נשא יב׳ בו׳ בהעלותך יט׳ בו׳ שלח כו׳ ט׳ תמוז הה׳ קרח ג׳ בו׳ חוקת י׳ בו׳ בלק יו׳
בו׳ יז׳ בתמוז נדחה ליום יו׳ פנחס כה׳ בו׳ אב יום ו׳ מטות ומסעי ב׳ בו׳ דברים ט׳ בו׳ ט׳
ביוב נדחה ליום יו׳ ואתחנן יו׳ ט׳ עקב כג׳ בו׳ ראה ל׳ בו׳ אלול דיו שופטים ז׳ ט׳ תצא
יד׳ בו׳ תבוא כו׳ בו׳ נצבים כח׳ בו׳ תשרי לשנה הבאה יום ב׳ צום גדליה יום ד׳ וילך יום ו׳ בו׳
צום כפור יום ד׳ היודע יג׳ בו׳ סוכות יום ב׳ מכה ושמחת תורה יום ג׳

הכ פשוטה

תשרי וראש השנה יום ה׳ היודע
ג׳ בו׳ צום גדליה נדחה ליום יו׳ צום
כפור ושבת י׳ ט׳ סוכות יום ה׳ שבת

של סוכות יז׳ ט׳ מכה ושמחת תורה יום ו׳ בראשית כד׳ ט׳ ומרחשון וו׳ נח ין׳ בו׳ לך
לך ח׳ בו׳ וירא טו׳ בו׳ חיי כב׳ בו׳ תולדות כט׳ בו׳ כסליו יום יו׳ ויצא ו׳ בו׳ וישלח יג׳ בו׳ וישב
כ׳ בו׳ חנוכה יום ד׳ ומקץ כז׳ בו׳ טבת בג׳ ויגש ה׳ ט׳ י׳ בטבת יום ה׳ ויחי יב׳ בו׳ שמות
יט׳ בו׳ וארא כו׳ ט׳ טו׳ שבט יום ד׳ בא ד׳ בו׳ בשלח יו׳ בו׳ יתרו יח׳ בו׳ משפטים ושקלים
כה׳ ט׳ אדר הו׳ תרומה ב׳ בו׳ תצוה וזכור ט׳ ט׳ צום אסתר יום ד׳ פורים יום ה׳ תשא יו׳
בו׳ ויקהל ופקודי ופרה כג׳ בו׳ ניסן יום ד׳ ויקרא והחודש ט׳ ביום יע׳ ח׳ בו׳ פסח יום ז׳
שבת ראשונה של פסח טו׳ בו׳ שבת שניה של פסח כב׳ בו׳ שמיני כט׳ בו׳ אייר יוב׳

תזריע ומצורע ו בו אחרי וקדושים יג בו אמור כ בו בהר ובחוקותי כז בו סיון ג במדבר
ה בו שבועות ואחר יום יו נשא יב בו בהעלותך יט בו שלח כו בו תמוז הה קרח ח בו ז
חוקת יט בו בלק יד בו יז בתמוז נדחה ליום יח פינחס כח בו אב יום יום ו מטות ומסעי ג
דברים ט בו ותשעה באב דחוי ונחמו ליום יו ואתחנן יו בו והיה עקב כג בו ראה ל בו
אלול ז שופטים ז בו תצא יד בו תבוא כא בו נצבים כח בו תשרי לשנה הבאה יום ג
צום גדליה יום ד צום כפור ד האזינו יג בו סוכות יום ג ברכה ושמחת תורה יום ג.

הח מעוברת

תשרי וראש השנה יום ה האזינו
ג בו צום גדליה נדחה ליום ו צום
כפור ושבת יג בו סוכות יום ה

שבת של סוכות יז בו ברכה ושמחת תורה ז בראשית כד בו מרחשון ה נח ו בו לך לך
ח בו וירא טו בו חיי כב בו תולדות כט בו כסליו יום ו ויצא ו בו וישלח יג בו וישב כ
בו חנוכה יום ד ומקץ כז בו טבת יום ב ויגש ו בו י בטבת יום ד ויחי יג שמות כ בו וארא
כז בו שבט יום ג בא ה בו בשלח יב בו יתרו יט בו ומשפטים כו בו אדר הראשון
רח תרומה ג בו תצוה י בו תשא יז בו ויקהל כד בו אדר ב פקודי ושקלים ב בו
ויקרא וזכור ח בו צום אסתר יום ה פורים יום ו צו טו בו שמיני ופרה כב בו תזריע והחדש
כט בו ניסן יום ו ומצורע ו בו אחרי יג בו פסח יום ו שבת של פסח כ בו קדושים
כז בו אייר ב ג אמור ה בו בהר יב בו בחוקותי יט בו במדבר כו בו סיון יום ד
נשא ג בו שבועות יום ב בהעלותך י בו שלח יז בו קרח כד בו תמוז הו חוקת ב בו
בלק ט בו פינחס טז בו יז בתמוז יום ו מטות כג בו אב יום ז ומסעי א בו דברים ח בו
ט באב יום ו ואתחנן טו בו עקב כב בו ראה כט בו אלול אב שופטים ו בו תצא יג
בו תבא כ בו נצבים כז בו תשרי לשנה הבאה יום ג צום גדליה יום ה וילך ה בו צום
כפור יום ה האזינו יב בו סוכות יום ג שמחת תורה יום ד

הש ב שלמה

תשרי וראש השנה יום ה
האזינו ג בו צום גדליה
נדחה ליום ו צום וכפור

ושבת יג סוכות יום ה שבת של סוכות יז בו ברכה ושמחת תורה יום ו בראשית כד בו
מרחשון ה נח ז בו לך לך ח בו וירא טו בו חיי כב בו תולדות כט בו כסליו יום א ויצא ו בו וישלח
יג בו וישב כ בו חנוכה יום ה ומקץ כז בו טבת יום ג ויגש ד בו י בטבת יום ג ויחי יא בו
יח בו שמות יח בו וארא כה בו שבט יום ה בא ג בו בשלח י בו יתרו יז בו ומשפטים כד
בו אדר ה תרומה ושקלים א בו תצוה וזכור ח בו צום אסתר יום ה פורים יום ו תשא טו
בו ויקהל ופרה כב בו פקודי והחדש כט בו ניסן יום ו ויקרא ו בו צו יג בו פסח ואחרית יום
יז שבת של פסח כ בו שמיני כז בו אייר ב תזריע ומצורע ה בו אחרי וקדושים יב בו
אמור יט בו בהר ובחוקותי כו בו סיון יום ד במדבר יום ד שבועות יום ב נשא י בו בהעלותך

יח בו שלח כה בו" תמוז הו קרח כב בו חוקת ט מ בלק יו בו יו בתמוז ואחר יום יו פנחס כד בו" יוב יום ז ומטות ומסעי בו ביום דברים ח בו ט באב ואחר יום יו ד ואתחנן טו בו עקב כב בו ראה כט בו" אלול יוב שופטים ו בו תצא יג בו תבו כט נצבים כט מ' תשרי לשנה הבאה יום ג ענוגדליה יום ה וילך ה מ' עם כפור יום ה היודע יב בו סוכות יג שמחת תורה וזאת הברכה יום ד"

חש מעובר

תשרי וראש השנה יום ה ...ח היודע ג בו עם גדלי דחה ליום ו עם כפור

ושבת י מ סוכות יום ה שבת של סוכות יו בו ברכה ושמחת תורה יום ד בראשית כד בו" וחשון וו נח יו בו לך לך הבו וירא טו בו חיי כב בו תולדות כט בו" כסליו יוב ויצא ו מ וישלח יג בו וישב כ בו חנכה יום ה ומקץ כז ט" טבת גד ויגש ד בו י בטבת יום ו ויחי יא ט שמות יח בו וארא כה ט" שבט יום ה בא ג מ בשלח י ט יתרו יו ומשפטים כד בו" יודר וו תרומה מ ביום תצוה ח ט תשא טו בו ויקהל כב בו פקודי ושקלים כט בו" ואדר יוב ויקרא ו בו עם יוסתר ונוקדם ליום ה יע וזכור יג פורים ואחרית יום יו שמיני ופרה כבו תזריע והחדש כז" ניסן יום ג ויצורע ה מ אחרי יב בו פסח יום ג שבת של פסח יט מ קדושים כו בו" אייר רהד יאמור ג בו בהר יבו בחוקותי יז בו במדבר כד בו" סיון יום ו נשא ב מ' בהעלותך ט בו שלח יו בו קרח כג בו חוקת ל מ" תמוז ד יו בלק ובו פנחס בין יז בו יז בתמוז יום ג ומטות כו בו מסעי כד בו" יאב ד דברי ו בו ט באב יום ג ואתחנן יג בו עקב כ בו ראה כז בו" אלול גד שופטים ד בו תצא יא בו תבו יח בו נצבים כה בו" תשרי לשנה הבאה יום ה היודע ג בו עם גדליה נדחה לאחרת יום יו עם כפור ושבת יב סוכות יום ה שמחת תורה וזאת הברכה יום ו

דש בשרטה

תשרי וראש השנה יום ז עם גדליה יום ב היודע ח מ עם כפור יום ב סוכות

יום ז שבת ראשונה של סוכות טו בו שבת שניה של סוכות כב בו ברכה ושמחת תורה ואחר יום יו בראשית כט בו" ומרחשון יוב נח ו בו לך לך יג בו וירא כ בו חיי כט בו" כסליו גד תולדות ד בו ויצא יא בו חנכה יום ד וישב בו ביום" טבת הו ויקץ ב בו ויגש ט בו י בטבת ואחר יום יו ויחי יו ט שמות כג בו" שבט יום ז וארא מ יום בא ח ט בשלח טו בו יתרו כב בו ומשפטים ושקלים כט ט" יודר יוב תרומה ו מ עם יוסתר ונוקדם ליום ה תצוה וזכור יג בו פורים ואחר יום יו תשא ופרה כבו ויקהל ופקודי והחודש כט בו" ניסן יום ג ויקרא ה ט יע יב בו פסח יום ג שבת של פסח יט בו שמיני כו בו" אייר רהד תזריע ומצורע ג בו אחרי וקדושים

ויקרא יט בו

יבו׳ ואמור יז׳ בו׳ בהר ובחוקותי כד׳ בו׳ סיון יום ו׳ במדבר ב׳ בו׳ שמשות יום ד׳ נשא ד׳ בו׳ בהעלותך
יז׳ בו׳ שלח כג׳ בו׳ קרח ל׳ בו׳ תמוז ראש חודש ו׳ בו׳ חקת ז׳ בו׳ בלק יד׳ בו׳ צו׳ יז׳ בתמוז יום ג׳ פנחס כא׳
בו׳ מטות ומסעי כח׳ בו׳ אב יום ב׳ דברים ו׳ בו׳ ט׳ באב יום ג׳ ואתחנן יג׳ בו׳ עקב כ׳ בו׳
ראה כז׳ בו׳ אלול ג׳ שופטים ד׳ בו׳ תצא יא׳ בו׳ תבוא יח׳ בו׳ נצבים כה׳ בו׳ תשרי
ושנה הבאה יום ה׳ האזינו ג׳ בו׳ צום גדליה נדחה ליום א׳ צום כפור ושבת י׳ בו׳ סוכות יום
ה׳ שמחת תורה ודרות הכוסה יום ו׳

רש מעוברת

תשרי וראש השנה יום ז׳ צום
גדליה ב׳ האזינו ח׳ בו׳ צום כפור
ב׳ סוכות יום ו׳ שבת שניה של סוכות כב׳ בו׳ מרכה ושמחת תורה יום א׳ בראשית כט׳
בו׳ ומרחשון נח ו׳ בו׳ לך לך יג׳ בו׳ וירא כ׳ בו׳ חיי כז׳ בו׳ כסליו ג׳ תולדות ד׳ בו׳
ויצא יא׳ בו׳ וישלח יח׳ בו׳ חנוכה יום ז׳ וישב בו בוס׳ טבת הו׳ מקץ כ׳ בו׳ ויגש ט׳ בו׳
י׳ בטבת לאחר יום א׳ ויחי יו׳ בו׳ שמות כג׳ בו׳ שבט ו׳ וארא ז׳ בו׳ בא ח׳ בו׳ בשלח טו׳ בו׳
יתרו כב׳ בו׳ ומשפטים כט׳ בו׳ אדר אב׳ תרומה ו׳ בו׳ תצוה יג׳ בו׳ תשא כ׳ בו׳ ויקהל ושקלי׳
כז׳ בו׳ ואדר ג׳ פקודי ד׳ בו׳ ויקרא וזכור יא׳ בו׳ צום אסתר יום ב׳ פורים יום ג׳ צו ופרה
יח׳ בו׳ שמיני והחודש כה׳ בו׳ ניסן ה׳ תזריע ג׳ בו׳ ומצורע י׳ בו׳ פסח יום ה׳ שבת של
פסח יז׳ בו׳ אחרי כד׳ בו׳ אייר ו׳ קדושים א׳ בו׳ אמור ח׳ בו׳ בהר טו׳ בו׳ בחוקותי כב׳ בו׳
במדבר כט׳ בו׳ סיון יום א׳ שמשות יום ו׳ שבת של שמשות ו׳ בו׳ נשא יד׳ בו׳ בהעלותך טו׳ בו׳
שלח כח׳ בו׳ תמוז בג׳ קרח ה׳ בו׳ חקת יב׳ בו׳ בלק יט׳ בו׳ בתמוז יום ה׳ פנחס יט׳ בו׳ מטות ומסעי
כו׳ בו׳ אב יום ד׳ דברים ד׳ בו׳ ט׳ באב יום ה׳ ואתחנן יא׳ בו׳ עקב יח׳ בו׳ ראה כה׳ בו׳
אלול הו׳ שופטים ב׳ בו׳ תצא ט׳ בו׳ תבוא יו׳ נצבים כג׳ בו׳ תשרי ושנה הבאה יום ז׳
צום גדליה יום ב׳ האזינו ח׳ בו׳ צום כפור יום ב׳ סוכות יום ו׳ מרכה ושמחת תורה יום א׳

זח בשרטה

תשרי וראש השנה יום ז׳ צום גדליה
יום ב׳ האזינו ח׳ בו׳ צום כפור יום ב׳
סוכות יום ו׳ שבת של סוכות טו׳ בו׳
שבת שניה של סוכות כב׳ בו׳ מרכה ושמחת תורה יום א׳ בראשית כט׳ בו׳ ומרחשון
לאחר יום א׳ נח ו׳ בו׳ לך לך יג׳ בו׳ וירא כ׳ בו׳ חיי כז׳ בו׳ כסליו יום ג׳ תולדות ה׳ בו׳ ויצא
יב׳ בו׳ וישלח יט׳ בו׳ חנוכה יום ו׳ וישב כו׳ בו׳ טבת יום ד׳ מקץ יום ד׳ בו׳ י׳ בטבת
יו׳ ויגש יו׳ בו׳ ויחי יח׳ בו׳ שמות כה׳ בו׳ שבט יום ה׳ וארא ג׳ בו׳ בא י׳ בו׳ בשלח יז׳
בו׳ יתרו כד׳ בו׳ אדר ו׳ ומשפטים ושקלים בו׳ תרומה ותצוה וזכור ח׳ בו׳ צום אסתר יום
ה׳ פורים יום ו׳ תשא טו׳ בו׳ תשא ופרה כב׳ בו׳ ויקהל ופקודי והחודש כט׳ בו׳ ניסן
יום א׳ ויקרא ז׳ בו׳ צו יד׳ בו׳ פסח יום א׳ שבת של פסח כא׳ בו׳ שמיני כח׳ בו׳
אייר בג׳ תזריע ומצורע ה׳ בו׳ אחרי וקדושים יב׳ בו׳ אמור יט׳ בו׳ בהר ובחוקותי
כו׳ בו׳ סיון יום ד׳ במדבר ד׳ בו׳ שמשות יום ב׳ נשא יא׳ בו׳ בהעלותך יח׳ בו׳ שלח

כה בו תמוז הו׳ קרח ב בו חוקת ט בו בלק יו בו יז בתמוז יום יו פינחס כג בו ו

יוב יום ד׳ מטות ומסעי יו בו דברים ח בו ט באב יום יו ואתחנן טו בו עקב כב בו

ראה כט בו אלול יוב שופטים ו בו תצא יג בו תבוא כ בו נצבים כז ט תשרי

לשנה הבאה יום ג׳ צום גדליה יום ה׳ וילך ה בו צום כפור יום ה היודע יב בו סוכות יום ג

שמחת תורה וזאת הברכה יום ד׳

זה מעוברת

תשרי ראש השנה יום ז׳ צום

גדליה יום ב היודע ח בו צום

כפור יום ב סוכות יום ז שבת ראשונה של סוכות טו בו שבת שניה של סוכות כב בו

בראשית כט בו מרחשון יוב נח ו בו לך לך יג בו וירא

כ בו חיי שרה כז בו כסליו יום ג תולדות ה בו ויצא יב בו וישלח יט בו חנכה יום ו וישב

כו בו טבת יום ד׳ ויגש יא בו ויחי יח בו שמות כה בו שבט יום

ה׳ וארא ג בו בא י בו בשלח יז בו יתרו כד בו אדר הראשון וז משפטים יו בו תרומה

ח בו תצוה טו בו תשא כב בו ויקהל ופקודי כט בו ואדר יוב פקודי ו בו ויקרא

וצור יג בו צום אסתר והקדם ליום ה׳ פורים יום יו צו ופרה כ בו שמיני והחודש כז בו

ניסן יום ג תזריע ה בו מצורע יב בו פסח יום ג שבת של פסח יט בו אחרי מות יו אייר

זה קדושים ג בו אמור י בו בהר יז בו בחקותי כד בו סיון יום ו במדבר א בו שבועות

יום ד׳ נשא ט בו בהעלותך טו בו שלח כג בו קרח ל בו תמוז ד׳ו חוקת ז בו בלק יד בו

יז בתמוז יום ג פנחס כא בו מטות ומסעי כח בו אב יום ב דברים ו בו ט באב יום ג

ואתחנן יג בו עקב כ בו ראה כז בו אלול גד שופטים ד בו תצא יא בו תבוא יח בו נצבים

כה בו תשרי ראש השנה לשנה הבאה יום ה היודע ג בו צום גדליה נדחה ליום

א׳ צום כפור ושבת י בו סוכות יום ה׳ שמחת תורה וזאת הברכה יום ו׳

סליק עיבור

רעהה אתחיל התקופות

שנת סג לפרט בח פשוטה

תקופת תשרי יום ב ט שעות יו בחדש רו וראש

ראש השנה שוה לו ה תולדות יו בכסליו תקופת טבת לו ג ר שעות ומחצה

ה בחודש ויגש תקופת ניסן תחלת יום ג ח בחדש יע תקופ תמוז יום ג ד שעות

ומחצה י בחודש טך

שסרל הש פשוטה

תקופת תשרי ערב סוכות יום ד ג שעות יד בחדש

שוה לו יו ויצב יד בכסליו תקופת טבת לו ד י שעות ומחצה טו בחודש שמות

תקו ניסן יום ב ו שעות יח בחדש בחול המועד תקו תמוז לו ה שעה ומחצה כו בחדש

שסהל גב מעוברה

תקו תשרי לו ה ט שעות כר בחדש האזינו

	תקופת תשרי	ט״ו/ כנגד	תקופת טבת	תקופת ניסן	תקופת תמוז
רסד	יום ו ט שעות	ליל ב	ליל ז ר שעו וחצי	תחלת יום ז	יום ז ז שעות וחצי
ער	ליל יו ג׳ שעות	ליל ד	ליל יו י׳ שעו וחצי	יום יו ו שעו	ליל ב שעה וחציה
ערג	ליל ב ט שעות	ליל ה	יום ב ז שעו וחצ	תחלת ליל ג	ליל ג ז שעות וחציה
ערו	יום ג ג׳ שעות	ליל ו	יום ג י׳ שעו וחצ	ליל ד ו שעות	יום ד שעה וחציה
ערט	יום ד ט שעות	ליל ז	ליל ה ד שעו וחצ	תחלת יום ה	יום ה ז שעות וחציה
רפב	ליל ו ג׳ שעות	ליל ב	ליל ד י׳ שעו וחצ	יום ו ו שעות	ליל ז שעה וחציה
רפה	ליל ז ט שעות	ליל ג	יום ז ר שעו וחצ	תחלת יום יו	ליל יו ז שעות וחציה
רפח	יום יו ג׳ שעות	ליל ד	יום יו י׳ שעו וחצ	ליל ב ו שעות	יום ב שעה וחציה
רצא	יום ב ט שעות	ליל ה	ליל ג ר שעו וחצ	תחלת יום ג	יום ג ז שעות וחציה
רצד	ליל ד ג׳ שעות	ליל ז	ליל ד י׳ שעו וחצ	יום ד ו שעות	ליל ה שעה וחציה
רסט	ליל ה ט שעות	ליל יו	יום ה ר שעות וחצ	תחלת ליל ו	ליל ו ז שעות וחציה
ערב	יום ו ג׳ שעות	ליל ב	יום ו י׳ שעו וחצ	ליל ז ו שעות	יום ז שעה וחציה
ערה	יום ז ט שעות	ליל ג	ליל יו ר שעו וחצ	תחלת יום יו	יום יו ז שעות וחציה
ערח	ליל ב ג׳ שעות	ליל ה	ליל ב י׳ שעו וחצ	יום ב ו שעות	ליל ג שעה וחציה
רפא	ליל ג ט שעות	ליל ו	יום ג ר שעו וחצ	תחלת ליל ד	ליל ד ז שעות וחציה
רפד	יום ד ג׳ שעות	ליל ז	יום ד י׳ שעו וחצ	ליל ה ו שעות	יום ה שעה וחציה
רפז	יום ה ט שעות	ליל יו	ליל ו ר שעו וחצ	תחלת יום ו	יום ו ז שעות וחציה
רץ	ליל ז ג׳ שעות	ליל ג	ליל ז י׳ שעות וחצ	יום ז ו שעות	ליל יו שעה וחציה
רצג	ליל יו ט שעות	ליל ד	יום יו ר שעו וחצ	תחלת ליל ב	ליל ב ז שעות וחציה
רסח	יום ב ג׳ שעות	ליל ה	יום ב י׳ שעו וחצ	ליל ג ו שעות	יום ג שעה וחציה
ערא	יום ג ט שעות	ליל ו	ליל ד ר שעו וחצ	תחלת יום ד	יום ד שעה וחציה
ערד	ליל ה ג׳ שעות	ליל יו	ליל ה י׳ שעו וחצ	יום ה ו שעות	ליל ו שעה וחציה
ערז	ליל ו ט שעות	ליל ב	יום ו ר שעו וחצ	תחלת ליל ז	ליל ז ז שעות וחציה
רף	יום ז ג׳ שעות	ליל ג	יום ז י׳ שעו וחצ	ליל יו ו שעות	יום יו שעה וחציה
רפג	יום יו ט שעות	ליל ד	ליל ב ר שעו וחצ	תחלת יום ב	יום ב ד שעות וחציה
רפו	ליל ג ג׳ שעות	ליל ו	ליל ג י׳ שעו וחצ	יום ג ו שעות	ליל ד שעה וחציה
רפט	ליל ד ט שעות	ליל ז	יום ד ר שעו וחצ	תחלת ליל ה	ליל ה ז שעות וחציה
רצב	יום ה ג׳ שעות	ליל יו	יום ה י׳ שעו וחצ	ליל ו ו שעות	יום ו שעה וחציה

יום הרביעי לירע בזיזה יום ובלילה שעה תיפול התקופה יוז תעתיק לירע תחילה בזיזה
ומחזור יוצא וגם מזה שנים יוצא מתוך המחזור ויותר תבין כזה הלוח ביוצא מחזור
שיוצא עוד בו והמונה היוצא מחזור למטה עד שיהיו כידך והחזורים מונין השנים
שיוצא מתוך המחזור וביוצא שזה תמצא יום התקופה והשעה ודין עד

סיבובי הלוח הזה חלילה

נגד עד לחדש
חצ מולדו י״ט

תשרי	טבת	שבט
יז		
	יד	
ו		שבת
יד	ג	
	יא	
ג		
יא	יט	
יט	ח	
	יו	
ח		ניסן
יו	ה	
	יג	
ה		
יג	ב	
	י	
ב		תשרי
י	יח	
יח	ז	
	טו	
ז		
טו	ד	
	יב	
ד		
יב	א	
	ט	
א		
ט	יז	
	ו	תמוז

מולד שבעה שורות תקרש במולד יום היה החדש ותמצא מולדו אות של שתגיע ממוכנה שורות התחתונות לאות שעלם

א	ב	ג	ד	ה	ו	ז
ב	ג	ד	ה	ו	ז	א
ג	ד	ה	ו	ז	א	ב
ד	ה	ו	ז	א	ב	ג
ה	ו	ז	א	ב	ג	ד
ו	ז	א	ב	ג	ד	ה
ז	א	ב	ג	ד	ה	ו
א	ב	ג	ד	ה	ו	ז
ב	ג	ד	ה	ו	ז	א
ג	ד	ה	ו	ז	א	ב
ד	ה	ו	ז	א	ב	ג
ה	ו	ז	א	ב	ג	ד
ו	ז	א	ב	ג	ד	ה
ז	א	ב	ג	ד	ה	ו
א	ב	ג	ד	ה	ו	ז
ב	ג	ד	ה	ו	ז	א
ג	ד	ה	ו	ז	א	ב
ד	ה	ו	ז	א	ב	ג
ה	ו	ז	א	ב	ג	ד
ו	ז	א	ב	ג	ד	ה
ז	א	ב	ג	ד	ה	ו
א	ב	ג	ד	ה	ו	ז
ב	ג	ד	ה	ו	ז	א
ג	ד	ה	ו	ז	א	ב
ד	ה	ו	ז	א	ב	ג
ה	ו	ז	א	ב	ג	ד
ו	ז	א	ב	ג	ד	ה
ז	א	ב	ג	ד	ה	ו

אילו שבעה שורות התחתונות שכתבתי לעיל ולעולם תמיצו בהן ימי התקופה

א	ב	ג	ד	ה	ו	ז
ב	ג	ד	ה	ו	ז	א
ג	ד	ה	ו	ז	א	ב
ד	ה	ו	ז	א	ב	ג
ה	ו	ז	א	ב	ג	ד
ו	ז	א	ב	ג	ד	ה
ז	א	ב	ג	ד	ה	ו

ואדר	נסן	סיון	תמוז
		יא	
ג			
יא		יט	
יט		ח	
			יו
ח			
	יו		ה
			יג
	ה		
	יג		ב
			י
	ב		יח
	י		
	יח		ד
			טו
	ד		
	טו		ז
			יב
	ז		
	יב		א
			ט
	יו		
	ט		יז
			ג
	יז		ו
			יד
	ו		
	יד		

בכמה חדש הולך
אחר מולדו וט׳
במולד יוב וטע׳ הולך
אחר מולדו של כח

		יום	יום	ז״ו	ו״ו
[illegible]	ניסן	תמ״ו	ושע׳	תח״ו	ושע׳
[illegible]	תמוז	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	תשרי	ג״שע׳	ט״שע׳	ג״שע׳	ט״שע׳
[illegible]	טבת	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]

הלוח הזה נוגעת בשוה בחדש תשל התקופה וחזור הלילה יכל תמצא לידע הלילה יום החודש ויום התקופה והשעה וגם כזה שנים יותר בתוך המחזור וזה יגיד לך מתי בשוה בחודש ויותם יותיות שער תשרי ושער טבת ושבט ולותם שער האחרים תחתם הם שנים של וחזור ויותם שנכתם הם ימי החודש ויותם שעה שורות התחתונות הם ימי התקופה׃

אילו שני לוחות שכתבתי הם הוזרים הלילה דכולם בתקופות אבל האחר מגדת באיזה יום ובאיזה שעה והשני מגיד בכניה בחדש כמו שכתבתי לכל אחד ואחד למטה מן הלוח

סליק עיבור והתקופה

בזמן שריוש השנה ליום ה ומרחשון וכסלו שלימים והולכין ויקהל ופקודי יופלו בשנה פשוטה׳ בזמן שטשעת הל בזם ו והזמין חוקת ובלק ופני שבת העצרת שיש לנו פרשה יתירה וסימן זהו ידלו ימים שיחול בהם ריוש השנה טהד יכל בזרו ליו יהיה בו׳׳ יום כפור קרי שידלו גברי סעיה יותר עבי חומש פריש יתחין וכהול תוועדין אובע מועדין דשבקין ותרין בשבתן׳׳ ז ובחודשי ובתענית ובכפורים ובתענית קרי תלתין ויהו שבת וכפור ויותר עבי יותמני ותקרי שב קרי יכל כזמן הימים הקורין שלשה יזן יסלין להוסיף יופלו יוחד ושום יכן פרשת יע משבת שלפני פסח ופרשת מודרסיני בשבת שלפני עצרת ושבת שליוחר ט באב ויותחנן ושבת שלפני ריוש השנה יותם נצבים׳׳ וסימנך פקיד ופסח ונו ועינו יעונו זוזו ותקעו ליו בדו פסח לין גדו עצרת לין יחזו ריוש השנה לין יונו יעם כפור׳׳ וכד ניקלע חד שבתין בין ריוש השנה ליעם כפור והד בין יום הכפורים לסוכות׳ שבת שבין ריוש השנה ליום הכפור קורין וילך ומפטיר שובה׳ ושבת שבין יום הכפורים לסוכות קורין היזינו ומפטיר וידבר דוד׳׳ וסימן לסדר הפטרות ודברי ירמיהו עד שובה ישר רשה נעה אורך טרש׳׳ ד הטרש הינו דרשו שומפטיר כינם גדליה מועדה ודרו יותנה בין ההפטרות שוש יושיש ובין הפטרת שובה׳׳

סידור דפרשיות

בזמן שריוש חדש יודר הסמוך לניסן מיקלע בערב שבת קודנין וקורין בפרשת שקלים ומשבת שעניה שהיין עשרים וחמשה בשבט ומפטיר בהולכים בן שבע שנים׳׳ שבת שני ליודר ומפסיקין׳ ז ומשבת שלישית שהיין ט ביודר קורין פרשת זכור ומפטיר פקדתי׳׳ ובשבת רביעי שהיין יו ביודר ומפסיקין׳׳ ובשבת חמישית שהיין כג ביודר קורין פרשה ומפטיר מיחזקיול בן יודם׳׳ ובשבת ששית שהיין ריוש חדש ניסן ומפקין ג ספרי וקורין ששה בפרשה שבת ושבעה קרי בריוש חדש ומפטיר ביחזקיול כל עם הירון׳׳ וכד ניקלע ריוש חדש יודר הסמוך לניסן משבת ומפקין תלתין ספרי חד דשבתין וחד דריש ירחין וחד דפרשת שקלי׳ ומשבת שניה שהיין ח ביודר קורין בפרשת זכור׳׳ ובשבת שלישית שהיין טו ביודר ז ומפסיקין׳׳ ובשבת רביעית שהיין כב ביודר קורין החודש׳׳ וכד ניקלע ריוש חדש יודר בשני בשבת קודנין וקורין פרשת שקלים משבת שהיין כט בשבט׳ ובשבת שניה

שהיו ו' באדר ומפסיקין ובשבת שלישית שהיו יג' באדר קורין פרשת זכור ובשבת רביעי שה'
כ' באדר קורין פרשת פרה ובשבת חמישית שהיו כז' באדר קורין פרשת החדש וכד
ואקלע ראש חדש אדר בסמוך לשבת רביעי בשבת קדימין וקרין פרשת שקלים שהיו כט' בשבט
ובשבת שניה ד' באדר ומפסיקין ובשבת שלישית יא' באדר קורין פרשת פרה ובשבת
חמישית שהיו כה' באדר קורין פרשת החדש ואלו אוריין דאיקלע בהון ריש ירחין דאדר
בסמוך לשבת שני בשבת ורביעי בשבת ושישי בשבת סימן זבו ואלו אוריין רז
ומפסיקין כד איקלע ראש חדש אדר ביום ז' ומפסיקין טו' באדר סימן זטו וכד איקלע
ביום ב' מפסיקין ו' בו' סימן בו וכד איקלע ביום ד' מקדימין הפרשה בשבת שעברה ומפסיקין
בשבת שאחריו שהוא רביעי לחדש סימן דד כד איקלע ראש חדש טבת בשבת בחנוכה
מפקין תלתא סיפרי חד דפרשה ושבת וחד דריש ירחין וחד דחנוכה קרי שיתא בפרשה
דשבת וחד בריש ירחין ומפטיר ואי איקלע תרי שבתות בחנוכה מפקין תרי סיפרי בכל שבתא
ושבתא שבת ראשונה ומפטירין רני ושמחי ובשבת שניה ומפטירין ויעש חירם

אם יהיו משונין בדרך שמצות שמפטירין דשח עם יורך שרש יזן ומפט'
שוש אשיש יום יז' ואקלע ראש חדש יזב ומפטירין השמים כסאי
ודין הוטשין לסימן דשח ומפני שהן תלתין דפורענותא יום יז' ד
ואקלע ראש חדש אלול בשבת אין מפטירין השמים כסאי אבל מראש חודש אלול בשבת
לפי שכתב בתלמוד שלא כמסכת מגלה כך לאו ובמשלין תלמוד שלא מקומי פסיקתא
וכן יום מן ראש חדש אלול ואחר שבת ומפטירין בשבת שלפניו יהושע ואחר חדש ונהגו
שעשו כל הפרשיות המחוברין ומפטירין הפטרה של פרשה אחרונה חוץ מן אחרי מות וק'
וקדושים ומפטירין הלא כבני כושיים שהיא הפטרה של פרשה ראשונה ומפני שהפטרה של
פרשה אחרונה ודבר התשפט את ירושלם ובמשפטים מפטירין בכל הפרשיות המחוברין הפטרה
של פרשה אחרונה חישבתי והנה יש נב' פרשיות שאומרי בשבתות השנה והם אומרי
ב' בתשרי וג' בניסן עדין ישארו מז' שיאמרו בשיור שבתות שנה ולו ראש חודש הכין כחזו
יש בחודש ד' שבתות והכין בשבת יש בחדש ה' שבתות ותורינן בכל שנה שימן ראש חד
בשבת ב' פעמים פעם אחת בחורף ופעם אחת בקיץ ועתה ימנו החשוב לאלו י' חדשים
שבשנה לחדש והם לא יותר ויותר ד' שבתות הרי מ' שבתות ב' והם לא יותר ב' שבתות
הרי מב' שבתות יש בשיור חדשי השנה לבד ניסן ותשרי ועתה יותרו לך ה' פרשיות כי ז'
כי נשארו לך ונעשה מז' פרשיות לאותן בשיור חדשי השנה ואין לנו עתה אלא מב' שבתות לכן
אנו מחברין בשנה פשוטה ויקהל ופקודי תזריע ומצורע אחרי וקדושים
בהר ובחוקותי מטות ומסעי והנה חברנו ה' חברות ואין יותר לך כלו ובשראש השנה
ביום ה' והחשון וכסליו שלמים אז יש בשנה ג' ראשי חדשים שבאין בשבת וראשון וכסליו
ואדר ואב עליהן שיותר לך שבת יותר ולכן אנו מחברין ויקהל ופקודי יחבלו בשנה פשוטה
כשעברת בין ביום ה' אין יתחבר לנו בסיון פרשה אחת לפי שיותר יותר ט' ואין ג' פרשיות ולכן
אנו מחברין חוקת ובלק ויכלו בשנה מעוברת
סליק

בראשי חדשים

ראש חדש

קורין ד בפרשת פינחס צו את בני' עולת התמיד ובר' חד' ואין מפטירין להם' רביעית ההין ב התמיד ונסכה ג' ועשה ונסכו ד אך בראש חדש טבת' רביעית ההין א' כי אנו מוציאין ב ספרי תורה' התמיד ונסכו ב' ועשה ונסכו ג' והרביעי קורין בחנוכת הנשיאים' יום הוא יום ששי קורין עד יום הששי' עד כן דשויה' יום הוא יום שביעי קורין ביום השביעי עד כן ז

תענית

חו עם יהודה ומדלג ואין ... תענית קורין בכי תשא' ויחל משה א' עד אשר יראו' ההרים ההרים ב' עשה אשר ג' וכן במנחה' אך בשחרית אומ' קדיש ג אחר קריאת הפרשה ואין במנחה לפי שאומר אחר חזרת הספר תורה אומרין הקדיש אומ' ג

סימן פרשיות של פסח

פסח

משך תורא

קדש בכספא פסל במדברא

שלח בוכרא

פירוש' משכו וקחו לכם' שור או כשב' קדש לי' יום טוב' פסל לך' במדבר סיני' ויהי בשלח' של הבכור'

ביום

ראשון בבא אל פרעה' ויקרא אל משה ויאמר אליהם משכו ולכך עד שלם אין כאן אלא ב' ויבשלו את הפסח ג' בני ישר' ולדורותם ד' על מבואותם ה'' ויום שבת הוא קורין ז'' ולכך עד שלם אין כאן אלא ב' ובמרתם גם אותו ג' ויבשלו את הפסח ד' בני ישר' ולדורותם ה' ועשו אותו ו' על ז מבואותם ד'' ומפטיר קורין בפינחס ובחדש הראשון' עד כל מלאכת עבודה לא תעשו' ומפטיר ביהושע' ויאמר יהושע'

יום שני קורין מאמור אל הכהנים שור או כשב או עז' המועדים אותם' והקרבתם אשה ליי' ב' והקרבתם ג' שבת שבתון ד' וידבר את מועדי יי' ה'' ומפטיר בראשונה' ומפטיר במלכים וישלח המלך'

יום שלישי שהוא חולו של מועד מוציאין ב ספרי תורות ומל' שבעת אלו' ההן. וקורין בבא קדש לי' כל בכור היום אתם יוצאים ממצרים א' ושמרת את החוקה ב' והיה לאות על ידכה ג' והרביעי קורא ב בפינחס ומדלג. ובחדש הראשון' וגם ובחמשה עשר' וגם וביום הראשון' ומתחיל לקרוא' והקרבתם' עד כל מלאכת עבודה לא תעשו'

יום רביעי קורין מאלה המשפטי' אם כסף תלוה את עמי' כי היה שמועה א' ותרומה חמור ב' ג רביעית כמרי ג' ורביעי והקרבתם

יום חמישי קורין בכי תשא' פסל לך' וירד יי' בענן א' אלהי מסכה לא תעשה לך ב' רביעית כמרי ג' ורביעי והקרבתם'

יום ששי קורין בבהעלותך' וידבר יי' אל משה במדבר סיני' וידבר משה אל בני ישר' לעשות הפסח א'

ואי ביקל׳ ויאמר אלהים נחה ב׳ וכי יגור אתכם ג׳ ורביע׳ והקרבתם׳
שבת בחול של מועד קורין בכי תשא ראה אתה אומר אלי׳ ובמזה
יודע אפוא אז׳ ויאמר אני אעביר ב׳ והסירותי את כפי ג׳ וירד יי׳ בענן ד׳ ויאמר יום עו ויעשתי
חן ה׳ ויהי מסכה ו׳ ראשית בכורי ז׳ ומפטיר והקרבתם׳ ויפטיר בחזקאל היתה עלי יד יי׳

ראש חדש יום ראשון של פסח בחמישי בשבת אז קורין ביום שבת שהוא יום שלישי
של פסח ז׳ בכי תשא ראה אתה אומר אלי׳ ושיור ג׳ ימי החול קורין סיון
קדש בכספו מדברין ביום א׳ שהוא יום רביעי קורין קדש לי׳ ביום ב׳ שהוא יום חמישי קורין
יום בפק תלוה׳ ביום ג׳ שהוא יום ששי קורין במדבר סיני׳ ואז קורין פסח בזמנו אך

יום שביעי שהוא יום טוב קורין בויהי׳ בי כבר קריאו בזמנו בשבת שלפנו
כשלח׳ אז ישיר א׳ ויחזק יי׳ את לב פרעה ב׳ יי׳ ילחם לכם ג׳
ויסר את אופן ד׳ ויאמר יום שומע ה׳ ויום שבת הוא מוסיפין ב׳ פרשיות ויקח משה עצמות
אז׳ ויבואו בני ישראל בתוך הים ב׳ ומפטיר והקרבתם ויפטיר בשמואל וידבר דוד את השירה׳

יום אחרון קורין בראה אנכי׳ כל הבכור את רעו אז תאמצו אז׳ אז תוכל לאכול הפסח
ב׳ ששת ימים תאכל עליו מצות ג׳ וכתת כי עבר היית ד׳ ראש שמחת
זה ה׳ ויום שבת הוא ומתחילין בעשר תעשר׳ ובו הלוי כי לו אז׳ אז תקשה בעינך ב׳ ובו׳
ומפטיר והקרבתם׳ ויפטיר בישעיה עוד היום בנב׳ ומברכין כל אחד ואחד׳

שבועות יום ראשון קורין בישמע יתרו׳ בחודש השלישי׳
ויהי ביום השלישי אז׳ ויהי קול השופר ב׳ וירד משה אל
העם ג׳ לא תחמוד ד׳ לא תעלה במעלות ה׳ ומפטיר
קורין בפנחס ובים הבכורים׳ עד יהיו לכם ותכהם׳ ויפטיר ביחזקאל ויהי בשלשים שנה׳

יום שיני קורין בראה אנכי׳ כל הבכור׳ ועל׳ ביום אחרון של פסח׳ ויום
שבת הוא ראה בזמנו עניין׳ ומפטיר וביום הבכורים׳ ויפטיר
בתרי עשר׳ תפלה לחבקוק׳ ומברכין כל אחד ואחד׳ ומסקין יעקב׳

ט׳ באב קורין בואתחנן כי תוליד׳ והקשותם משם אז׳ ואתה
הראית לדעת ב׳ ושמרת את חוקיו ואת מצותיו ג׳
והשלישי יאמר עוד המפטיר׳ ויפטיר בירמיה׳
אסף אסיפם׳ ומנחה בשיור תענית בכי תשא ויחל משה כמו שכתבתי לעיל׳

ראש השנה יום ראשון בוירא אלין׳ ויי׳ פקד את שרה׳ ויגדל הילד
ויגדל אז׳ וישמע אלהים את קול ב׳ וישב במדבר פארן ג׳ ויקח
אברהם צאן ד׳ ויגר אברהם ה׳ ויום שבת הוא יוסיף ב׳
פרשיות׳ ויגד לאברהם את יצחק אז׳ ויאמר אלהים אל אברהם ב׳ ובו כמו שכתבתי לעיל
ומפטיר בפנחס ובחודש השביעי׳ עד ריח ניחוח אשה ליי׳ ויפטיר בשמואל ויהי איש אחד
מן הרמתים׳

יום שיני קורין בוירא והאלהים נסה את אברהם׳ וישכם
אברהם בבקר אז׳ אלהים יראה ב׳ ויקרא אברהם שם המקום ג׳
וישב אברהם אל נעריו ד׳ ופלגשו ושמה ה׳ ומפטיר כראשון׳ ויפטיר בירמיה׳

ורמז הן׳ יום חג להיות ברית מילה בראש השנה ומהלין אותו לאחר קריאת התורה
ואחר כך תוקעין וכל שכן יום חג ברית מילה בראש השנה שחל להיות בשבת שיש
להם לאחר קריאת התורה כדי שתהיין המילה סימוס וקריעת שופר׳ ויום מילה ביום
הכיפורים יעשו כמו כן לאחר קריאת התורה׳ ולעת בשעה שפוסקין צדקה׳ מילה
בתשעה באב ימולו הנער קודם חצי היום ולא מהשכמה׳ ויום צום קינות ואיוב וירמיה
וקינות׳ עד זמן מנחה קודם חצי היום ילכו לבתיהם ויחזרו לבית הכנסת סמוך לחצי
היום ויעסקו במילה׳

צום

במנחה קורין שמה מאחרי מות׳ וכפר בעדו
ובעד ביתו אל׳ ושחט את שעיר החטאות אשר לו ב׳ וכעד כל קהל ישראל
ג׳ וכפר בעדו ובעד העם ד׳ ולפני יי׳ תטהרו ה׳ כאשר צוה ה׳
את משה ו׳ ויום שבת הרי זה יוסף עד פרשה אחת והקריב את השעיר החי ד׳ ז׳
והמפטיר קורא בפנחס ובעשור לחודש השביעי עד ומנחתם ונסכיהם ומפטיר בישעיה
סולו סולו׳ ומפסיקין צדקה על הנשמות ומברכין כל יוצא ויוצא׳

למנחה

קורין ג׳ מאחרי מות׳ שמעשה ארץ מצרים׳ ושמרתם את חוקותי אני׳
והרביע ליו הכהן ב׳ ושמרתם את משפטי ג׳ והשלישי יאמר עמוד המפטיר ואין יאמר
קדיש׳ ומפטיר בתרי עשר יונה עד ובהמה רבה׳ והמפטיר יאמר על התורה ועל העבודה
ועל מגן דויד

סוכות

יום ראשון קורין מאמור שור או כשב או
עז שבתשעה׳ ועל בפסח׳ ויום שני הוא קורין ד׳ ז׳
ולחם וקלי ג׳ וזכר שבתות יי׳ ו׳ וידבר משה את מועדי
יי׳ ד׳ והמפטיר קורא בפנחס ובחמשה עשר יום לחודש עד ומנחתם ונסכיהם ומפטיר
בתרי עשר הנה יום בא ליי׳

יום שיני

קורין כראשון הכל׳ ומפטיר במלכים
ויקהלו אל המלך שלמה׳

יום שלישי

שהוא חולו של
מועד קורין בפנחס כהן ביום השני ולוי ביום השלישי וישראל
ביום הרביעי ורביעי חוזר וקורין ביום השני וביום השלישי שהן ספיקי היום וכן
יעשה כל ימי החול׳ אך לשביעי שהוא ערבה כהן קורין ביום החמישי ולוי ביום הששי
וישראל קורין ביום השביעי ורביעי חוזר וקורין ביום הששי וביום השביעי׳
בסדר הזה הנהיג רבינו שלמה ז״ל את דורו והוא העתיקו
ממכתב רבו יצחק הכהן רבינו יעקב בר יקר משפרש במסכת מגילה
לפני המאור הגדול רבינו גרשם מאור הגולה זכרונו לברכה׳

ראי בקולי

שבת בחולו של מועד קורין ד׳ כי תשא ראה אתה אומר ד׳
שבתי בפסח׳ והמפטיר קורין בפנחס שני ספיקי היום׳ ומפטיר
ביחזקאל ביום בא גוג׳

בשמיני עצרת

קורין בראה עשר כל הבכור שבן
שבתות׳ ועל בפסח׳ ויום הוא בפסח שבת עיין מנין
פסח׳ והמפטיר קורין בפנחס ביום השמיני ומפטיר במלכים ויהי ככלות שלמה׳ ומברכין
כל יוצא ויוצא ומפסיקין צדקה׳

שמחת תורה

קורין וזאת הברכה שנה
שבתות ועל וזאת ליהודה ראשון אני ולכוונת יוצא ב׳
כתר שלו ג׳ וירא ראשית לו ד׳ ידין כל ישורון ה׳ וחתן תורה יקרא ומעונה שהי

קרים עד לעיני כל ישראל״ והחתן בראשית בספר תורה שניה״ והתחלת בראשית עד
ברא אלהים לעשות״ קדיש״ והמפטיר בספר תורה שלישית וקורא ביום השמיני בענין
בפנחס״ כי מ׳ ביום ומוציאין ג׳ ספרי תורות ויש יש אומר אמרינן סום״ גם יום ירעה
לקרות ולהוסיף יותר על חמשה הרשות בידו״ בשבת בראשית יש והאומות שמוסיפין
לקרות יותר ומן כל יודם״ יום אחד א׳ יום שני ב׳ יום שלישי ג׳ יום רביעי ד׳ יום חמישי ה׳
החמשה על הקורין ו׳ ולאדם ולעשות ד׳״ ולא יפסיק בין יום השישי לזכרון״ ויפטיר

ז

מיהושע ויהי אחרי מות משה״ **חנוכה** קורין בנשיאים ויהי ביום
כלות משה ויקריבו אותם לפני הנשיא א׳ ולחנכת המזבח
ב׳ קרבן נשיא ב׳ ג׳״ יום ב׳ ביום השני הקריב עד הויה
זכות יו׳ קרבן נתנאל בן צוער ב׳ אליאב בן חלון ג׳״ יום ג׳ עושה סדר הזה וכל יום ג׳
החנוכה״ יום ח׳ קורין ביום השמיני ולוי ביום התשיעי וישראל ביום השביעי עד ויהדר
אותו״ והגאונים אמרו שיש להוסיף ולקרות עד מן פרשת בהעלותך עם זאת חנוכת
המזבח עד כן עשה את המנורה לפי שמעשה הם שעון המנורה״ ואין אנו נוהגים כן׳

ראש חדש טבת בחנוכה שלא ראש חודש ומוציאין ב׳ ספרי תורה וקורין ג׳ בפרשת של
יום״ והמפטיר קורין בחנוכה רק ואותו יום׳ **פורים** קורין
ג׳ ויהי בשלח ויבא עמלק עד ראש הגבעה י׳ לפי חרב ב׳
ויו׳ דר ג׳ מ׳״ קדיש׳ סיון פטירות המועדים והנה
עתם עת חדים״ והיו לך קצת סדרי הפטרות סת סדרות״

אם יהיו משוין בראש חדש שחל להיות בשבת ומפטירין השמים כסאי׳
ולא שוש אשיש׳ ואם יהיו משוין בשבת ולמחרתו יהיה ראש חדש
ומפטירין לו יהונתן״ ואם יהיו משוין בשבת וחנוכה ומפטירין ג׳
בחנוכה״ ואם יהיו משוין בשבת של ארבע פרשיות ומפטירין מן פרשה
ואם יהיו משוין בשבת הגדול ומפטירין שוש אשיש״ ואם יהיו משוין בשמעת של
נחמות ומפטירין מנחמות״ שבת הגדול שחל להיות מצת פסח כגון הפסח שחל להיות
באחד בשבת ומפטירין בסוף תרי עשר וערבה לי״ מנחת יהודה וירושלם עד סוף הספר
ואין ומפטירין משולחכם ספו על ידיכם״ **שנה** המעוברת אין החג
ומעוברת אחר האולין ואומות ומסעי ואז קורין פרשת פינחס
קודם שמעה עשר שתחוזר׳ פנחס ומפטיר ויד י״י היתה
אל אליהו ואומות ומפטיר דברי ירמיהו״ ומסעי מפטיר שמעו דבר י״י״ הדברים
ומפטיר חזון ישעיהו״ ואי חקלא ראש חדש אב בשבת ומפטירין השמים כסאי׳
ואי חקלא ראש חדש אלול בשבת ומפטירין השמים כסאי׳ ואז ישנעתמו הפטרת
עניה סוערה עם רני עקרה משבת כי תבא׳ וכן אי חקלא ראש חדש אלול מאחד שבת
ומפטירין ראה אנכי מאחד בשבת לו יהונתן״ וגם אז ישנעתמו עניה סוערה עם רני
עקרה משבת של כי תבא׳ אותם נצבים ומפטירין שוש אשיש״ הגדע שהוין
יום כפור לעשור ומפטירין שובה ישראל״ ואם ש׳ האזין פת ריק״ פרוש ולעשי
ב׳ אזנג׳ אזו ש׳ כי ולפעמים שהוין ביום ב׳ יום ראשון של ראש השנה ואז האזין ש׳.

ולפעמים יום ראשון בוס ג׳ בין קן ובין ט׳ ומפטירין שוש אשיש ואותם מנבם״ ואף
שהיין בין טין לעשור ומפטירין שובה״ הילדע שהיין בין יום כפור לסוכות ומפטירין
וידבר דוד שירה כנגד שירה״ ויום יהיה משוין בשבת ויהי בשלח ומפטירין ודבורה
ויאן ראוין השירה ומפני שוש אשיש שירה כנגד שירה״ כשמחברין שתי פרשיות
בשבת יוחד יחד יוד לעולם ומפטירין ההפטרה של פרשה האחרונה״ ירין יורים
שאל שהם ראש חדש יורד הסומך ונמן בשבת שני בשבת רביעי בשבת שישי שנב׳
וסימן וכה׳ והן סימן ההפסקות ושו ט׳ רד׳ וכן

פרשיות

ירי ויקלע ביום ז ומפק׳ ג׳ ספרי תורות כחד קרי ג׳
גברי בסדרין ראוויו ובשביעי קרי מוירך בראש
חדש וביום השבת עד יעשה ונסכו ומפטיר קרי בני תשא עד לכפר על נפשותיכם״
ומפטיר קן שמע שכם״

בשבת שנייה

שהיין פרשה זכור קורין כי תצא
ומפטיר זכור יותר עשה לך עמלק״ ומפטיר פקדתי״

לשבת הבאה

בשבת שלישית שהוין ט׳ מורר ומפסיקין הפסקה׳
שהיין שלישית ולרמע פרשיות קורין פרה ירודה עד
והמשה השגעת תחיו עד הערב׳ ומפטיר כן יורם בית יושבים׳

פרשת החדש

שהיין רביעית ולרמע פרשיות קורין כבין יו׳ פרשה החדש
הזה עד תולו ויעת׳ ומפטיר כל עם הארץ וסימן דשן׳

ראי ביקלע

ראש חדש יורד בום יורד ב׳ וקדרין וקורין פרשת שקלים
בשבת שעברה שהוין מט משפט״ ומפסיקין בשבת שניה שהיין ו׳ מורר וסימן בו״

ראי ביקלע

ביום ד׳ וקדרין פרשת שקלים בשבת שעברה שהי׳ ט׳ שנשט
ומפסיקין לשבת הבאה שהיין ד׳ משפט וסימן רד׳״

ראי ביקלע

ביום ו׳ וקדרין פרשה שקלים בשבת שעברה שהיין כה׳
משפט״ ושבת שניה שהיין ב׳ מורר ומפסיקין״ ובשבת
שלישית שהיין ט׳ מורר קורין זכור׳ ורביעי שהיין יו׳ מורר חוזרין ומפסיקין״
ושבת הבאה קורין פרשת פרה״ ושבת הבאה שהוין ראש ניסן ומפקין ג׳ ספרי תורה
בחד קרי בסדרין ראוויו ובשביעי קרי מוירך בראש חדש״ ומפטיר קרי בהחדש׳
ומפטיר כל עם הארץ וסימן וכו׳״ אם תכעיון בעיר׳ שובו אהיו״

זה הסדר על פי קבלה ואין להימינה ולהשמאילה׳ אך
חיים ושלום אמן סלה״ וזה הסדר ראיתי כתוב בספר
אחר סימן אחר להפטרות מי״ז בתמוז ואילך״

רשח נרע ארק שרש

ג׳ דפורענותא׳ וז׳ דנחמתא׳
וב׳ דתשובתא׳ י״ז ודברי ירמיהו׳
שבת ב׳ שמעו דבר ה׳״ שבת ג׳ חזון ישעיהו״ שבת ד׳ נחמו״ שבת ה׳ ותאמר
ציון עזבני״ שבת ו׳ עניה סוערה״ שבת ז׳ אנכי אנכי׳ שבת ח׳ רני עקרה״ שבת
ט׳ קומי אורי׳ שבת י׳ ולמנכם שוש אשיש׳ שבת י״א דרשו׳ שבת י״ב והודיעו
שובה׳ קן שלב סימן בפסוקתו ודין ודלגין עמר שום דבר״

ראש חדש כשחל להיות בשבת אין מפטירין שוש אשיש ״ ראשי חדשים
ראש חדש יום א׳ בשבת מפטירין השמים כסאי ואין חוששין למחר חדש ״
יום א׳ ויקרא ראש חדש יום א׳ בשבת אין מפטירין מחר ״ אלא מוסיף פסוק ראשון ואחרון
יש הבירהים ואין מפטירין שמע ישראל מפני שרש הירך וההפסקה ד
כשמוכרין אותם נכנסים עם ואין ״ ואם שבוע גדולה אומר
ראשון ואחרי וההפסקה ״ ושנה שנהג שאומר כשמפסיקים נכנסים ואין אין אומ׳ ראשון ואחרון ״
ואין מפטירין ואין טובה ואומרים טובה ודברי רוח שירה כעד שירה ״ וכשם גדולה שאומ׳
בין נכנסים ואין אומ׳ ראשון ואחרי וההפסקה שרש ״ כל הפרשה המוקדמת ומפטירין של פרשה
אבאר טעם ונוהגים כשמוכרין אותם נכנסים ואין
והפרשה ״ מפני שקורא הקרוים ומפטיר ג׳ ופורענות
אחר ומפטירין ואין טובה
ר״ה בין י״ד שמונה לט׳ באב ״ וד׳ דנחמתא ״ עפ״ יונה שב׳ בין ט׳ באב וראש השנה וב׳ דתשובה
ר״ה בין ראש השנה ליום הכפורים על כן אין מפטירין ראשון כשם גדולה וטובה ואין ״ שאומ׳
שבת בין ראש השנה ליום הכפורים שהיא של אומ׳ ב׳ דתשובה בין ראש השנה ליום הכפורים
והאומרים שהוא בין יום הכפורים לסוכות אין אומ׳ ודברי רוח שירה כעד שירה ״ יוצא
כשמוכרין נכנסים ואין אין אין אומ׳ והאומרים שבכה כי אין בין שבת של האומרים בין ראש
השנה ליום הכפורים **כשבא פרשה** פעמים קורם י״ד כתחלה אין מפטירין
כשכין ואומר י״ד שמונה אומ׳ דברי
ואחר ההפסק ״ ואומר
אומרים כי אין ויקרא ג׳ דפורענותא ״ ר״ה בין י״ד שמונה לט׳ באב ״ עד כאן הדברות בספר אחר ״
אלה הדברים מנהגים ישרים
עצרת שחל להיות בשבת אין אומ׳ פרק אבות במנחה ואומרים שיר
ואומר ואומר י״ד שמונה ״ וזה שנהגו ק״ע יחידים והתחילו בשיר
ובמוצאי ההוא היום קודם שיחזירו הינמור אין זה נוסח שאומרים
בפרק תפלות השחר יוסור ליום והקדים תפלתו ותפלות עשור ״ ומוסיף הוא במכור ״
על הגר שאומרים בבית הכנסת במוצאי שבת אין ומכין עליו ואין לו יהות ולכך עליה
ומפני שיוצאים לו עשור ולכור ״ והכין לו העשור ולכבור אין ומכין עליו ״ ואוכל ברכות כראוי
יודם השוב ואיהו הימו רוח ובדליק יולין ומשום ירוחתו דנגב ואין ומשום גנבי כבור ״
ומכין עליה ״ הכי סדר רב נטרונאי גאון ז״ל **יום** הכפורים שאם שחל להיות בחול ומכין
על הגר במוצאי יום הכפורים ומפני שיוסור להשתמש ביום הכפורים סוף
משכבת ״ **אשה** שאוכלת ככר והמכרעת קודם הפסח צריכה לפרשה קודם הפסח
ואין ״ ואיסורין ומשום הוצאת שעמר עלין הפסח הוריו שיודע מכין במשנת
הביעור ״ ויש בה ומשום גזל ״ ומשום לה ודין פירש שמני בפרק רע״ ״ יוצא בי״ר דעניים
רבי ר׳ יעוזי יוצא בי״ר דעניים משביעית קודם זמן הביעור ומפני להם משורבת ״ ואמר ר׳
יוחנן ואומר עברין ״ **פסח** ביום ראשון של פסח ואומר אין אומ׳ משיב
הרוח ״ ומפסקין הולאחת כל יומות הדין עד יום שמיני של ז׳
סוכות ״ ואומר של סוכות ביום שמיני ותפלות משיב הרוח ״

ואין מתפללין אלא של מוסף עד שש שעות שתקופת תשרי כי גם לא יאחר הדין אין אומ׳ ואומ׳
ויום שש שעות לאחר שש שעות ומתחיל ותעמד שש שעות ואין יום נבלת התקופת תשרי שאחרי יום ז
יום התקופה ומתחיל כר׳ יוסי ור״ש והאומות שמאמינין ששלים עשר והזכיר אני מר ומשיב
הרוח קודם שיתחילו התפלות ומוסף. והרייתי מן הראשונות. ודע כי יודע אומן פירוש
הראשונות כמו שכתב מורי יוסף העזר ר״ש **תגם** מראש חדש עכבות יערך שלח עם
שיזכור ויאמר יעלה ויבוא קודם שיתפללו. ויום שני ימים יהיה ראש חדש אלא יזכיר
בליל ראשון יעלה ויבוא ובליל שני יאמר ראש חדש. נקוט האי כללא בידך **ידה**
ראשון של פסח בו יחול יד בתמוז וכן ט׳ באב וסימנך על מצות ומרורים יאכלוהו.
סימן אחר השביעי מיומים היום לשנה. שני לו עצרת. שלישית לו ראש השנה
וכן סוכות רביעית לו הדיעת שופר של יום ש״ב. חמישי לו יום כפור. ששי לו פורים שעבר.
וסימן למם. א״ת בש״ גר דק ה״ן וח׳. אין בד״ו פסח וסימנך לבדו יעשה לכם. כי
יום מועדך. ולא גה״ז עצרת וסימנך ויהי חורב על הגזה לבד. עתה הדרה והחורב בו בוס
כי יום מוכרז וסימנך יומם גזים מזרע. ולא אד״ו ראש השנה וסוכות. וסימנך אל אדו
הראש. סימן אחר. הלא זה כי יום בטהר ולא אגה יום כפור וסימנך יוגירה מוהליך
עולים. כי יום כבודו. ולעולם ביום שחל להיות שבועות בו ביום יהיה העצר. וסימנך
כי עד ורעה והדרה יומר וכגון שהחדשים כסדרן אבל חסירין יומם אין כשהן שלמים.
ולעולם ביום שחל להיות פורים בו ביום יהיה לג׳ בעומר. וסימנך ושם היום רפ״ג. וזה
יח בדייר וסימנך הי׳ בדייר **בהזרר** של יט שנים הסדר אומ׳ כי בן קביעות
העיבור שלש שלש שתים. וכן אומ׳ מהכ״ם גוח אין יר יד יט. ר׳
אליעזר שלש שתים שלש שלש שתים שלש. ומחלוקת העולם קובען כר׳ אליעזר
ומעברין שנת ה׳ ושנת י״א במחזור. ולכך המתחילין ירדו שתי שנים פשוטות הפסק
שלש שנים ה׳ מסדרין ומחזור של יט ומייסרין לחשב ז׳ עיבורין מהם לעשות שנה של
יג לבנות. ובשנת המעברין יחוריהן בשנת ח׳ ובשנת י״ד ולימנו שהם שנים שלש ולכך
יושב שיהא המעברין בשנת ו׳ ובשנת יז והם ימים המעברין יושב ירצה המתחילין והוא
וסימנך והוא לא הוא. ויש׳ הוא יהון. כך נמצא בפרקים דר׳ אליעזר

אילו

ימים ראשונים של פסח | ימים שגומרין בהן הלל. ב
ימים של סוכות. ח׳ ימים | וב׳ לילות. ב׳ ימים של עצרת. ט
של חנוכה. הרי כ״א ימים וב׳ לילות

וכן ומברך לגמור את ההלל. בלילי פסח אין ומברכין על ההלל אין לפני הסעודה ולא לאחריה
ומשהן גומרין ומברך לקרוא את ההלל. **ראילו** ימים טובים שאומ׳ הגן על הכוס
ב׳ ימים ראשונים של פסח וב׳ ימים | של שבועות. וב׳ ימים של ראש
השנה. והיו דאורייתא כוחות קדושה אינו יולדו ועברין ביעה דעולר בזה יוסורה בזה.
יובל ועברין וזהו אין. וב׳ לילות ראשונות של סוכות וב׳ לילות האחרונות לפי שהן בפני
עצמן. וב׳ לילות ראשונות של סוכות ומברכין לישב בסוכה ואחר כך הזמן. ואומ׳ שזמן
תדיר וכן פסקו האחרונים במסכת סוכה הולכין סוכה ואחר כך זמן. ויום טוב ראשון
של שני ימים האחרונים של סוכות אוכלין בסוכה ואין מברכין לישב בסוכה. ואין טלית

ואין כום והלכתו יותר יושבין אמכ׳ אין ומרכן
[illegible] אכתוב כל סדר מכל השנה

ראש

השנה לילה ראשונה המרכן שהוא
ואין לילה שניה על הכוס בקידוש
היום וכן בשופר יום ראשון ושומע
בקול שופר ושהחיינו ואין כום שני וכשמן ראש השנה בשבת
אין תוקעין ערבית ואומרים ובערב ראש השנה אומרי התחנה בסליחות ואין בתפילת
יוצר ואין אומ׳ והמנחה ביום יום טוב שאומרי שכת התפלין והורידנו ויש גם
[illegible] שאומרין

ערב

כפור ערב יום הכפורים אין אומ׳
התחנה ובמנחה בסליחות ורק פעם
אחת ודרך כהשטנה ואין אומ׳ והמנחה
ואין התחנה ואין הלל בלא גם לעולם הערב אין בקידוש ואין בכוס ואין עושין קידוש
ביום הכפורים ותשוב וקידוש מעין עם ואמן יום הכדרלין מאומרי ואין מסכן
על הנר אלא על הבשמים ורי והלע׳ שבת ט׳ אין אומ׳ זכינו ואלמנו כי יום שעולה
וזה הטעם כי שם יום ויש עהגן לאמנות הפבי שיום סליחות והתשעים הוא

סוכות

ושמיני עלז הושענא רבה
הגשם ולאחרונו שמחת תורה
הסוכות וביום חל יום טוב
ושורי עלו יום
ואומרין הלל כל ימי
סוכות ביום יו״ט והתפלין ותורידנו שאומרו שבת ויום סוכות ב׳ ימים ראשונים
הוא מערב שבת וקידושין כדרך כל שבת ואין מבדילין ובשמיני יום הגשם ג׳
ימים יושבים בסוכה ואין המרכן ובשמיני יום שמחת תורה אין יושבין בסוכה
כלל ואין המרכן על הלולב אלא שבעה ימים ובשני לילות הראשונים המרכן ד׳
שהחיינו וכן בשני לילות והחרוזות ועל הלולב מברך רק יום ראשון שהחיינו ואין
הנרים ועל הסוכה מברך כל שבעה ימים אבל לא סעודה ואוכלים עשרה סעודות
שחייב יותר לאכול בה יותר ביום ויותר בלילה ובתפלת הגשם ואומרין משיב
הרוח ומוריד הגשם עד לאחר הסוכות אין נשמכין ואין
אומרין ואין תוקעין ואין נוטלין לולב בשבת ובשמיני לאחר אכילת הבקר מפנין
הכלים חוץ לסוכה

חנוכה

כל ח׳ ימים גומרין הלל ואין
מדליקין מ׳ עות בתחלות
ראשונה להדליק ושעשה
אומ׳ התחנה ולמנחה
הלילה ויבך לילה
נסים ושהחיינו ובלילות אחרות אין מברך שהחיינו ויעמיד הנרות כנגדו בפתח
כדי שתהיו ויודין בלילה ועד חנוכה כשתיים ואין יצמח חכ יונה ואין לנעטה
ואי טפחים אין ימחם ויום כבתה חוזר ומדליקה ונושא ונדליקה לעצמה ואין
לאחרים וכני חבורה שנשתתפו יחד יעשו כולם בהדלקה אחד ומהם ואי שהוא
מקום אחד והדליקו על כבית יידו ואין מתענין בו ואין אומ׳ צדוק הדין ואין
צידוק והתענות של ט״ב והנרות וט״ב שנוהגין להתענות לאחר סוכות אין

ומתענין עד ראש חדש מרחשון · ליל של דר״ח שיש בו מוסף אין אומ׳ תחינה
ולמנצח וצדוק הדין · ועוד יש כאן ימים שאין בהן מוסף ואין בהם תחינה כגון
מתחלת ניסן עד מוצאי אסרו חג של פסח · ובחנוכה שהוא פורים שושן אין
אומ׳ תחינה ולמנצח וכל ערב יום טוב ואסרו חג אין אומ׳ שבהן · ומסיון עד מוצאי
אסרו חג של עצרת אין אומ׳ שבהן תחינה ולמנצח · וביום הגדולה אומ׳ למנצח
ואין תחינה מפני יצרת התינוק ובליל אומ׳ תחינה · ביום ו׳ שיש בשורין משמת
של אחריו אומ׳ תחינה ולמנצח · ובשבת אומ׳ צדקתך ויש שאומרים · ויום מילה
ואילו הכין בתענית צבור אומ׳ סליחות ווידוי ואין אומ׳ ואין רחום והתענים ויאמ׳
ארך אפים ושליח צבור מברך על הדין ושופט ·

פורים

ליל יד מודר שאומ׳ פורים קורין את המגלה ז
ומברך קודם קריאתה על מקרא מגלה ושעשה
נסים ושהחיינו · ולאחריה אל ימוך שהחיינו ובליל
אומ׳ יושר העין ולאחר קריאתה אומ׳ ואתה קדוש
ובשחרית יתחיל ובלו ליבון · ויום ויבא עמלק שבת לא אומ׳ ומתחילה ויהי נעם
כי יום ולאחר המגלה ויברים ל סדר בהודעה ואין אומ׳ ובשחרית יושר העין ·
משבו פורים ביום ו׳ אין אומ׳ צדקתך במנחת שלפניו · ובכל יום שיש בו הלל אין
אומ׳ תחינה ולמנצח וארך אפים · ובכל יום שאין בו עפין כמו יום הוין שבת
אין אומ׳ צדקתך · ובכל יום שאין עפין בו אין ומספידין בו ואין אומרים אל ארך
אפים · מתענגין כל יום תענית אומ׳ אל ארך אפים · ובמוצאי דין אין אומ׳ כי יום
כשיב וכחורישי · ובכל יום שיוצאי מעשרת הלוכה כתוך השבוע אומ׳ צדקתך
מנחת שלפניו ואין אומ׳ ויהי נעם ·

פסח

ג׳ ימים קודם פסח ומגעלין את הכלים מחמץ וכ׳
ומגעילים אותה גדולה מים · וכשאין מחמת כותי ישים
בה עין ואבן כדי שיעלו המים על כל גדותיו וישפוך
המים לחוץ וישטוף הקדרה מים צוננין ואחר כך יגעילן
הקדרה ומים שיבת ויגעילם ובעוד שהן רותחין יגעיל כהן קערות וכפות וכל כלי
עצים וכל ומתכות שיש להם קיבול וכלי זוכנים שטופשין בהן פלפלין · ואם הוא
צריך שיגעילם תחילה היטב וכלי המתכות וכלי הזוכנים ישטוף כהן היטב ובכלי
מתכות פשוטים כגון שפודים צריכין ליבון ומכניס אין להם התר · וכל כלי וכלי
יגעיל לבד ואין שנים כאחד ולא ישהה הכלי בקדרה ויאחר העלה הגעלה צריך ששופה
מים צוננים ובוה כלי של ידפוי יאחר אל יגעיל בו · ואחר הגעלת כל הכלים צריך שיגעיל
הקדרה שבת כבראשונה לטהרה · וטבלות ומשולחנות דין יום אותך עליהם המים ז
רותחים וישטפם בצונן ובכל שהלפם תחילה · וכלי ג׳ בניסן יבדק זוקבו על בישר
חמץ ויבדוק כל בתי וחדרי וכל התורים עד של טעוה ואין בשל חלב ואין בוטקה
ויבטל החמיסות עד והחזותו · וכד שעות ישרפו אז ישליך אותו ז מרים
ויאמר הכי · כל חמירא ראיכא בהרא דיירא דלא

וישחו לבית ערב פסח
בשבת אז תבטל תם
כלו ה׳ ונעשה בראש
וביום ו׳ שורף ומלי
כל תוירין עד שב
יאחר עבילה
וביום ו׳ אחר [illegible]
מיעות אז תעשה
אידה קמח תוך
השייך לריעות [illegible]
ראשונה לבד ו[illegible]
שניה לבד ואו
תעשה המיעות ב[illegible]

חמירא דלא ביערתיה לבטיל ולהוי כעפרא. ובליל
יד יעשה כסדר שכתוב באגדת פסח. וכן בליל שנייה. ובשני ימים הראשונים אומרין
הלל. ובחולו של מועד יאסור בעשיית כל מלאכה ויאכלו לתקן ומעליו ויאסור ושאין
ואת האין ודבר האובד לגמרי. ובשני ימים הראשונים בראשון אומ' ויושע שופטי.
ואחרת עריואתך. ובשני יואה היואה. ובשבת של חולו מועד יאהבך. ויום ימים
טובים האחרונים בשבת וביום א' בשבת אומ' יאהבך ועריואתך. וביום א' ויושע ויאתפוק
ויתן גדולה. ואל יצאור ההלל מחולו של מועד. וב' ימים האחרונים ובשבת מחולו
של מועד אומ' שיר השירים ביאחד יום האחרון הכי בשבת. ולפני ראש חדש אין
ומרין ליתענות שני וחמישי ושני. ואין מתפללין ואותות קודם ל' מעומר ותענין.
ג' ימים קודם הרגל אין אומ' תחינה ולוכנה מלגמש וטבוריידין. ולפני שכתוב בתורה
היו נכונים לשלשת ימים ואומרין אות ההלל בענית ואומרין שהחיינו בשני לילות. ובשני
וביום ראשון אומ' אורון יואתני ריואה חיים ושעשוע יום יום ויואתה הנחלות. וביום שני
אומ' איילת ויארץ ואתה. ולי' תני ויאהרת ריאשית. ואין בר"ח פסח אולין מגהד. ויום
שהאיו פסח הוין יד בתמוז והוין ט' באב. דכת על ויגעת ומרורים יאכלהו. ואין מגהד

עטרת אולין בכרז. ושכנם אב וומעטין בשמחה
ויש שוהנעשין. ואיומו בשר ומושתות יין ויש
שיואלין עד. יואתה השבוע שט' באב ב
בתוכה. ובאואתה שבוע יאסור לכבס טרים. ויום מן ט' באב בום ה' ומותר לכבס לערך
שבת. ושום דבר חדש יאסור לתקן ולאותג. ויאכלו יאסור ושכנם אב עשלייר מושכנו.
רערב ט' באב בסעודה ומפסקת אין יאכל ב' תבשילין. ובערב ויאחר תפלת ערבית
אומ' איכה. ובפיוטו אומ' אלה ועל אלה ועד אנה. ואומ' ובא לציון. ובשחרית
אומרין יה' מעות של תפלה ואחר קריאת הפרשה והפטרה יתחיל ואת קינות. ובסיום
אומ' אשרי ובא לציון ויש שהתעטפין בציצית ויש שאומרין. ויאסור בשלשה יאכלו
כל היום ויאסור ברחיצה ובסיכה ובנעילת סנדל ובתשמיש המטה. וכן ביום כפור
יאסור בלמוד כל היום יואלו שבט' באב שורין. ונופה מוים ורוחץ כד ידיו ופניו. ובערב
יאסור לעשות שום שחיטה. ומותר לרחוץ ליערך התפילה ובחת עיניו מעט בטור
ובלבד שלא יתכוין משום תענוג. ובט' באב יום יינן לדרך חוץ לעיר עם ומעלו ננס
לעיר החוץ ואין אומ' תחינה ולוכנה ולא התקבל. ובמנחה אומ' תתקבל ואל אין אומ'
תחינה. ויום הל' ט' באב במוצאי שבת אין אומ' ויהי נועם ואומ' צדקתך בשבת ואין
מבדילין עד מוצאי ט' באב. ומבדילין על הכוס בלא נר ובלא בשמים והר"ר שרי עהן.
וכן במוצאי שבת נר ובמוצאי ט' באב הבדלה לבד.

סליק סדר בכל השנה.

לעולם יאמר פרי הגפן. ומברך בא"י על הגפן ועל פרי הגפן ועל ארץ חמדה ורחבה בא"י על הגפן ועל פרי הגפן. נחזיק היה בלא כרך ט' דבר שהוא ומגדולי קרקע ומברך פרי הגפן. ומחזירין על הארץ ועל פרי האדמה על ארץ חמדה טובה ורחבה בא"י על הארץ ועל פירותיה. ט' שבעת המין ומברך בורא פרי ומזונות. ואוכלין בא"י אמנה על הד המחייה ועל הכלכלה ועל תנובת השדה ועל ארץ חמדה טובה ורחבה שהנחלת לנו ה' אלהינו לאכול ומפירותיה ולשבוע מטובה רחם על עמך ועל ירושלים עירך ומלכות בית דוד משיחך והחזירנה בא"י על הארץ ועל ומזונותיה.

אתחיל פרשיות של שיני וחמישי ושיני ושל מינחה

פרשה					
בראשית	יום אחד	א'	יום שני	ב'	יום שלישי ג'
נח	ושלשים אמה	א'	זכר ונקבה	ב'	גן אשה ג'
לך לך	ושפחות ואתונות	א'	ונסוע הנגבה	ב'	באלך ג'
וירא	נא עבדך	א'	לעשות אותו	ב'	ולשרה בן ג'
חיי	לבני חת	א'	לפני עם הארץ	ב'	עובר לסוחר ג'
תולדות	לדרוש את ה'	א'	יושב אהלים	ב'	חקותי ותורותי ג'
ויצא	עולים ויורדים	א'	וזה שער השמים	ב'	ואעשרנו לך ג'
וישלח	ולמצא חן בעיניך	א'	השעיר ואליפה	ב'	אלו יספרי הרב ג'
וישב	כתנת פסים	א'	לאלוהי	ב'	שומר את הדבר ג'
מקץ	על שפת היאור	א'	והנה חלום	ב'	ויבן אל פרעה ג'
ויגש	ויבכו אחיו	א'	את דברי אדונם	ב'	קשורה בנפשו ג'
ויחי	על ראש המטה	א'	ויברך אותו	ב'	ויאמרכם ג'
שמות	הארץ אותם	א'	ומפני בני ישראל	ב'	ותחיינה הילדים ג'
וארא	ואזכר את בריתי	א'	ומעבודה קשה	ב'	הארץ ומצרים ג'
בא	שתי אותתי	א'	ויצא מעם פרעה	ב'	מאת פני פרעה ג'
בשלח	ואת אותכם	א'	ויעשו כן	ב'	ביד משה ג'
וישמע	מחרב פרעה	א'	ויבוא ה'	ב'	לפני האלהים ג'
המשפטים	ועבדו לעולם	א'	יצא כמוה	ב'	ורפא ירפא ג'
תרומה	ועצי שטים	א'	וכן תעשו	ב'	אשר אותך לך ג'
תצוה	ואת החשן	א'	שמות בני	ב'	סביבו והכהן ג'
תשא	תרומה לה'	א'	על נפשותיכם	ב'	ולזרעו לדורותם ג'
ויקהל	ביום השבת	א'	אשר צוה ה'	ב'	מלפני משה ג'
פקודי	השני ושש	א'	ויעש אותם	ב'	צוה ה' את משה ג'
ויקרא	לכפר עליו	א'	ריח ניחוח לה'	ב'	ניחוח לה' ג'
צו	אשה הנותרת	א'	לא תכבה	ב'	בהם יקדש ג'
שמיני	כבוד ה'	א'	ה' את משה	ב'	ויעשו כמשפט ג'
תזריע	ובמלאת ימי טהר	א'	הכהן וטהרה	ב'	שבעת ימים שנית ג'
מצורע	על מים חיים	א'	טהור וטהר	ב'	תנופה לפני ה' ג'
אחרי	ובעד ביתו	א'	החטאות ישראל לו	ב'	כל קהל ישראל ג'
קדושים	אני ה' אלהיכם	א'	אני ה' אלהיכם	ב'	ואלהיך אני ה' ג'
אמור	והיה קדש	א'	עליו אני ה'	ב'	אני ה' מקדשו ג'
בהר	את תבואתה	א'	תבואתה לאכל	ב'	לא יגאלנו ג'
בחקותי	לבטח בארצכם	א'	בריתי אתכם	ב'	קוממיות ג'
במדבר	ויכנתו הזין	א'	אלפי ישראל הם	ב'	במדבר סיני ג'
נשא	לעבד ולמשא	א'	ביד אהרן הכהן	ב'	ביד משה ג'
בהעלתך	את המנורה	א'	עדת בני ישראל	ב'	לפני ה' ג'

שלח	בני ישר' הוגה	יא	כן עון יהושע	ב	בכורי ישר	ג
קרח	על קהלו ה'	יא	רב לכם בני לוי	ב	גם השתרר	ג
חוקת	שרפת הפרה	יא	לחוקת עולם	ב	חיים אל כלי	ג
בלק	בעת ההיא	יא	דברי בלק	ב	כי ברוך הוא	ג
פנחס	בריתי שלום	יא	שורדין הוין	ב	ונורין ונירים	ג
מטות	וה' יסלח לה	יא	יסלח לה	ב	בית אביה	ג
מסעי	לעיני כל מצרים	יא	ויחנו שם	ב	ממדבר סיני	ג
דברים	אותו ואליהם	יא	עדי פרת	ב	מוסר דבר לכם	ג
ואתחנן	הוא ולבנון	יא	ואל בית פעור	ב	סולם היום	ג
עקב	לא גדלו ועדין	יא	יחיה האדם	ב	אשר נתן לך	ג
ראה	וישבתם בה	יא	ובאת שמה	ב	וישבתם בטח	ג
שפטים	נתן לך	יא	הרע וירדך	ב	ולא ירדון עוד	ג
תצא	אשר עבותה	יא	ומשפט הבכורה	ב	ישמעו ויראו	ג
תבוא	ואת לנו	יא	ואת לאהינו	ב	אשר מקירך	ג
נצבים	עמך היום	יא	עומד היום	ב	התורה הזאת	ג
וילך	מוסר דבר'	יא	ולא יעזבך	ב	שמה לרשתה	ג
האזינו	גדל לאלהינו	יא	עשן וישנך	ב	עוז לא סר	ג
הברכה	ומכרו תהיה	יא	סביבו שם	ב	אלפי מנשה	ג

אתחיל לכתוב פרשיות מכל השנה שבח לדר במעונה

בראשית יום שלישי יא' יום חמישי ב' אשר ברא אלהים לעשות ג' ויקח ה' אלהים את האדם ד' ויעש ה' אלהים לאדם ולאשתו ה' ויתהלך חנוך את האלהים ו'

נח ויעש נח ככל אשר צוה אתו יא' ויעש נח ככל אשר צוהו ב' והביאים זכר ונקבה ג' ובחדש השני בשבעה ד' ויותם פרו ורבו ה' ויאמר אלהים זאת אות הברית ו'

לך לך אשר מו אחותי את יא' אל המקום המזבח ב' ויעל אברהם ג' ובחן לא עלין ד' והאמין בה' ה' והפרת אותך מאוד מאוד ו'

וירא הפלא מה' דבר יא' ולך ה' מוסר לה לדבר ב' קרובה ג' ויגל אברהם את יצחק בנו ד' ויטב ה' הנה מן העיר הזאת

חיי ממדבר פרון ה' ויגר אברהם מארץ פלשתים ו'

חיי וישמע אברהם אל עפרון יא' ויאמר אלי ב' ויקוד האיש וישתחו ג' הנה רבקה לפניך ד' ויביאה יצחק ה' ויהי אחרי מות אברהם ו'

תולדת ויגדלו הנערים יא' עקב אשר שמע ב' ויזרע יצחק בארץ ג' ויעתק משם ויחפר ארות ד' יום השש שבע ה' יעברוך עמים וישתחוו ו'

ויצא והיום הזאת יא' ועיני לאה רכות ב' ותאמר לאה מוסר ג' ויאמר אלין לן יום עוד ד' אשר האל אלהים ה' לולי אלהי אבי

וישלח ויותה אמרת הטיב יא' וישאל יעקב ויאמר ב' וישאן עימו ויריו ג' ויעב שם מזבח ד' ויאמר אלהים אני אל שדי ה' ויטב שם טהר שעירו ו'

וישב ויקנאו בו אחיו יא' ויאמר אלהים ריווק ב'

ויחר יעקב אחיו ג׳ ויעזב כל אשר לו ד׳ ויתן שם בית הסהר ה׳ ובגפן שלשה שריגם ו׳

מקץ וישלח פרעה ויקרא את יוסף א׳ הוא הדבר אשר דברתי ב׳ ויאמר פרעה אל עבדיו ג׳ ואת שם השני קרא ד׳ ויאמר אליהם ביום השלישי ה׳ וישא עיניו וירא את בנימין ו׳

ויגש ועתה ישב נא עבדך א׳ וישלחני אלהים ב׳ וידבר אליו את כל דברי ג׳ כמו וגם צאנו אתו ד׳ ויברך יעקב את פרעה ויצו ה׳ ובני יוסף אשר ילדו לו ו׳

ויחי ויאמר יוסף אל אביו א׳ המלאך הגאל ב׳ ואני נתתי לך ג׳ נפתלי ד׳ וישמעו ה׳ ואתם חשבתם עלי ו׳

שמות ותיראן המילדות את האלהים א׳ ויגדל הילד ב׳ וירא אלהים את בני ג׳ ויאמר עוד אלהים ד׳ ואת המטה הזה ה׳ ויאמן העם ו׳

וארא וידבר יי אל משה ואל אהרן א׳ ויהי דבר יי ב׳ ומשה בן שמונים שנה ג׳ וירא פרעה כי היתה הרוחה ד׳ והפליתי ביום ההוא ה׳ ויחזק יי את לב ו׳

בא לא כן לכו נא א׳ לא ראו איש ב׳ ויתן יי את חן ג׳ כל מחמצת לא תאכלו ד׳ ויצא ויעשו בני ישראל ה׳ ליל שמרים ו׳

בשלח ויחזק יי את לב א׳ יי ילחם לכם ב׳ ויסר את אופן ג׳ ויאמר אם שמוע תשמע ד׳ ויהי ממחרת ויחן אל כל עדת ה׳ וישבתו העם ביום השביעי ו׳

יתרו ויקח יתרו חתן משה א׳ את הדבר הזה תעשה ב׳ ואתם תהיו לי ג׳ ויהי קול השופר ה׳ וירד משה אל העם ה׳ לא תחמד בית רעך ו׳

משפטים ורפא ירפא א׳ תמו יקום ואישה ב׳ כי יהיה כסותה לבדה ג׳ כי תראה חמור שונאך ד׳ ויושבת ביסורי ירושלים ה׳ ועבדתם את יי אלהיכם ו׳

תרומה ועשית אל הארון א׳ ונועדתי לך שם ב׳ השלחן לחם פנים ג׳ ועשית מכסה לאהל ד׳ והקמות את המשכן ה׳ נבוב לוחות תעשה אותו ו׳

תצוה ושמת את שני האבנים א׳ ועשית אל חשן המשפט ב׳ על אהרן ועל בניו ג׳ על כפי אהרן ד׳ שבעת ימים ה׳ וידעו כי אני יי אלהיכם ו׳

תשא ורחצו ידיהם ורגליהם א׳ ואת שמן המשחה ואת קטרת ב׳ ויאמר משה מלאו ידכם ג׳ ודבר יי פנים אל פנים ד׳ וירד יי בענן ה׳ בכורי אדמתך ו׳

ויקהל ויבאו כל עשה כבם א׳ כל איש ואשה אשר ב׳ והמלאכה היתה דים ג׳ ויעש מכסה לאהל ד׳ ואת עמודיו חמשה ה׳ ויעשו את הבדים אשר על ו׳

פקודי ואת התכלת והארגמן א׳ וישם אתם על כתפות האפוד ב׳ ויכסו את החשן ג׳ ויעש מסך לאהל ד׳ וירא משה את כל המלאכה ה׳ ויעש משה ככל אשר ו׳

ויקרא והטעים יהיה תמים א׳ וכל קרבן ומנחתך ב׳ חקת עולם לדרתיכם ג׳ כל חלב יקטיר המזבחה ד׳ ואת כל חלבה יקטיר ה׳ וכפר הכהן על חטאתו ו׳

צו כל זכר בבני אהרן א׳ וכל מנחת כהן ב׳ וכל מנחת בלולה ג׳ אשר צוה יי את ד׳ ואת הפר ואת עורו ה׳ ויקח משה את המשחה ויכפיהו ו׳

שמיני ויקרב את השלה א׳ ויבא משה ואהרן אל אהל ב׳ ויפתח אהל מועד ג׳ והורות את בני ד׳ וישמע משה וייטב ה׳ וכל אשר יפל עליו ו׳

תזריע וראהו הכהן ביום השביעי א׳ וראה הכהן והנה הנגע נהפך ללבן

ויום השמיני תטמא ג׳ ויום השביעי ד׳ והטהרה ה׳ וכבסו את אשר בו הנגע ו׳

מצרע ולקח הכהן את הכבש האחד א׳ והעלה הכהן את העלה ב׳ אשר בו
נגע צרעת ג׳ ושלח הצפר את החיה ד׳ ועשה אתם הכהן ה׳ וביום הש׳

אחרי וכל אדם לא יהיה א׳ ורחץ בשרו במים ב׳ והיתה זאת לכם לחקת עולם ג׳
על כן אמרתי לבני ישר׳ ד׳ ושמרתם את חקתי ואת משפטי ה׳ ומזרעך לא

קדשים לא תקלל חרש א׳ וכפר עליו הכהן ב׳ ומפני שיבה תקום ג׳ ושמרתם את
חקתי ד׳ והתקדשתם והייתם קדשים ה׳ ושמרתם כל חקתי ו׳

אמור ולא יחלל זרעו בעמיו א׳ וידבר משה אל אהרן ואל בניו ב׳ והשיאו אותם עון
ג׳ המוציא אתכם מארץ ד׳ ובקצרכם את קציר ה׳ וידבר משה את מעדי ו׳

בהר ולבהמתך ולחיה אשר בארצך א׳ בשנת היובל ב׳ ועשיתם את חקתי ג׳
ובכל ארץ אחזתכם ד׳ אני יי׳ אלהיכם ה׳ והתנחלתם אתם לבניכם ו׳

בחקתי והשיג לכם דיש א׳ ופגרי אליכם ב׳ אלה החקים ג׳ ואם מך הוא
מערכך ד׳ ואם המקדיש ה׳ וכל ערכך יהיה בשקל ו׳

במדבר כאשר צוה יי׳ את משה א׳ ויעשו בני ישר׳ ככל אשר ב׳ ויעשו בני ישר׳
ג׳ כ׳ א׳ על מטר ד׳ כל פקדי הלוים אשר פקד ה׳ ויתן משה את כסף הפ׳

נשא אלה משפחת הקהתי א׳ על פי יי׳ אשר פקד אותם ב׳ ונשא את שני
ג׳ נחשון בן עמינדב ד׳ שלמיאל בן צורי שדי ה׳ אחיעזר בן עמי שדי ו׳

בהעלתך והבדלת את הלוים א׳ ועשו את הפסח ב׳ וכי יגור אתכם ג׳ על פי
יי׳ יחנו ד׳ וביום שמחתכם ה׳ ויאמר לו משה המקנא אתה ו׳

שלח ומה הארץ השמנה א׳ ויאמרו כל העדה ב׳ ויאמר יי׳ סלחתי ג׳ ונסך
שלישית ההין ד׳ תורה אחת ומשפט ה׳ ונסלח לכל עדת בני ישר׳ ו׳

קרח המעט כי העליתנו א׳ ויקהל עליהם קרח ב׳ ויבא משה ואהרן אל פני
ג׳ וישב אהרן אל משה ד׳ ויעש משה כאשר צוה ה׳ ויאמר יי׳ אל אהרן

חקת וכבס האסף א׳ ולקחו לטמא מעפר ב׳ ויבא משה ואהרן מפני הקהל
ג׳ וימאן אדום ד׳ ויעש משה נחש הנחשת ה׳ ומבמות הגיא ו׳

בלק ויאמר בלעם אל האלהים א׳ ויגל יי׳ את ב׳ כי מראש [illegible] ג׳ לא הביט
יי׳ ביעקב ד׳ מה טבו אהליך יעקב ה׳ והיה אדום ירשה ו׳

פינחס עשרים שנה ומעלה א׳ על פי הגורל תחלק ב׳ וביום [illegible] ג׳ ויסמך
את ידיו עליו ד׳ ושעיר עזים אחד לחטאת יי׳ ה׳ מלבד חטאת הכפורים ו׳

מטות אלה החקים אשר א׳ ויבאו אל משה ואל אלעזר ב׳ וכבסתם בגדיכם ג׳
ויקח משה ומחצית ד׳ ויקח משה ואלעזר הכהן את הזהב ה׳ כי לא נח׳

מסעי ויסעו ממצרים ויחנו במדבר סיני א׳ [illegible] הישימות ב׳ והיו המטה ג׳
אלה אשר צוה יי׳ ד׳ והערים אשר תתנו ה׳ ולא תטמא את הארץ ו׳

דברים יי׳ אלהי אבותיכם א׳ ראה נתן לפניך יי׳ אלהיך ב׳ יהושע בן נון העמד ג׳
ונתן ונסע ד׳ ולא אבה סיחון ה׳ והזכיר [illegible] ו׳

ואתחנן ואתם הדבקים א׳ ויאמר יי׳ אלי ב׳ ושמרת את מצותו ג׳

ולא תחמוד אשת רעך ד׳ וכתבתם על מזוזות ה׳ וצדקה תהיה לנו ו׳

עקב לא תערוץ מפניהם א׳ ויענך וירעבך ב׳ ואכלת ושבעת ג׳ והם עמך ונחלתך ד׳ ויאמר יי׳ אלי ה׳ בשבעים נפש ו׳

ראה ועברתם את הירדן א׳ שמור ושמעת את כל הדברים ב׳ כי תשמע יי׳ אלהיך ג׳ לא תאכלו כל נבלה ד׳ ומי האיש כי יאמר לו הולך ה׳ לא יקשה בעיניך ו׳

שפטים מן הערים א׳ וכל העם ישמעו וייראו ב׳ כי בו בחר יי׳ אלהיך ג׳ תמים תהיה ד׳ לא תסיג גבול רעך ה׳ והיה ככלות השוטרים ו׳

כי תצא ונמוחו כל יושבי א׳ שלח תשלח את האם ב׳ לא תחרש בשור ג׳ ונכרי תשיך ד׳ לא יגל מעלה ה׳ כי תקצר קצירך ו׳

כי תבא ושמחת בכל הטוב אשר א׳ השקיפה ממעון ב׳ ונתנך עליון ג׳ וכתבתם על האבנים ד׳ מברך טנאך ה׳ אלה דברי הברית ו׳

נצבים לעברך בברית א׳ כי את אשר ישנו ב׳ הנסתרות והנגלות לנו ולבנינו ג׳ ושב יי׳ אלהיך ד׳ כי תשמע בקול ה׳ כי קרוב אליך ו׳

וילך יי׳ אלהיך הוא עובר א׳ חזקו ואמצו ב׳ וצויתם ג׳ ועתה כתבו ד׳ ויהי ככלות ה׳ כי אנכי ידעתי ו׳

האזינו הליי׳ תגמלו זאת א׳ יי׳ בדד ינחנו ב׳ עד יעבר עמך ג׳ ואמרתי אפאיהם ד׳ לי נקם ושלם ה׳ הרנינו גוים עמו ו׳

ברכה וזאת ליהודה ויאמר א׳ ולבנימן אמר ידיד יי׳ ב׳ בכור שורו הדר לו ג׳ וירא ראשית לו ד׳ אין כאל ישורון ה׳ ויתן תורה יקר׳ אלהי׳ ומענה קדם ... עד לעיני כל ישראל

אילו פרשיות המחוברות

ויקהל ופקודי ויבאו כל עשת א׳ הדתה דים ב׳ ויעש את הכלים ג׳ וירא משה ה׳ ויעש משה ו׳

תזריע ומצורע וראהו הכהן א׳ וראה הכהן והנה ב׳ ואם בעינו עמד ג׳ והיה ביום השביעי ד׳ זאת תורת ה׳ ושחט את האחד ו׳

אחרי וקדשים והקריב אהרן א׳ והיתה זאת לכם ב׳ ושמרתם את חקותי ג׳ לא תקלל חרש ד׳ מפני שיבה תקום ה׳ והתקדשתם והייתם ו׳

בהר ובחקתי בשנת היובל א׳ ונתנה הארץ פריה ב׳ והתהלכתי אתכם ג׳ ותקנתי אליכם ד׳ אלה החקים ה׳

חקת ובלק וכבס האסף א׳ ויבאו משה ואהרן ב׳ ויאמר אדום ג׳ כי מי אלהים ד׳ ויאמר ואויך יי׳ ה׳ לא הביט און ו׳

מטות ומסעי אלה החקים א׳ ויעש משה ואהרן ב׳ ויעש כאשר ג׳ שני המטות וחצי המטה ד׳ והערים אשר תתנו ה׳ לא תטמאו ו׳ אלה המצות ד׳

אתחיל בהלכות שבת ניצהר דהדירי ולכך ראויה להקדים

א לימוכך מלית קטן בשבת
ב לעמוד בשעת קריאת התורה
ג שאין להחזיר הספר עד שיגמור משעת קריאת התורה
ד להחזיר הספר ב׳ ומקרין ויוחד תרגום
ה שאין להחזיר ג׳ פסוקים ומקרין במקום שנים ומקרין ויוחד תרגום
ו שאין צריך להחזיר ההפטרה ופרשה מספר שניה
ז שאין לקרות בספר תורה היום ובע יום ב׳ לוחים משום עין הרע
ח הכל עולין למנין שבעה אפילו אשה עבד וקטן
ט שאין צריך ליחיד לקרות הפרשה שנים ותרגום
י להחות לעברו ולהדליק נר משבלו בשבת
יא להחות לגוי ליתן שמן בנר מערב שבת עד לכבות
יב ליתן מים ומעשר בנר מערב שבת
יג שאין ליתן הפתילה שהדליקו בה משבת ומפלו על ידי נר
יד להחם בשטרין ידיע היוש ומחוק משבת
ושאין לשפוך מים ענגון מים חמין משבת
טו לגע בתער בבית המרחץ בשבת
טז לגע טמעורו שהנחת שעודין עליו בשבת
יז לטלטל רמי ומקעה עם שירע ומקעה בשבת
יח לטלטל ומניפה ולהבריח הדבורים בשבת
יט שאין לטלטל מלבוש לפרים בשבת עד ביום טוב
כ לבנות הנשים מסודרים והמהודקים על ראשיהן בשבת
כא ללבוש ב׳ סרבלין זה על גב זה עד לחגור ב׳ חגורות בשבת
כב לעשות ומטתו בשבת
כג ליטול קוצין לחיעות בהן שיכן בשבת
כד שאין לעמוד ברשות הרבים ולפתוח ביתו בשבת
כה שאין לעשות המפתח של סוף מהוני החגורה בשבת
לחגור ימותה בשבת
כו להביא עמעת חולה שיש בה יובן בשבת
כז לתלות קורל בעיור עורים בשבת
כח שאין ללבוש ולכוש שומתוקן בה כיס בשבת
כט לשפוך מים בשבת מוכן המזקלות לחוץ
ל שאין ליכנס בספינה בשבת עד ביום טוב יום כן שהיה קשורה
לא שאין לשפוך ינגבן מים חמין בשבת
לב שאין לכבד הבית בשבת
לג לטלטל המכת לגנה הדרושה

ע מעורת ג׳ טוינה עשייה

עא שמותר ליורם לכתוב לעינו מערב שבת

עב שמותר לשתות יוחי ו׳ שעות מערב שבת

עג עשיין יולינה וגחושה

עד שמותר ליקח פירות מן התעור מערב שבת

עה שיזן לישתן הדליקו הנר מערב שבת

עו לעשות ב׳ פתילות לנר של שבת

עז שיזן יעיך להכהב הפתילות לנר של שבת

עח טהורים ההולכים ללמוד חוץ ונשותיהם

עט להתענת כשעת הדלקת הנר

פ קידוש של שבר מערב שבת

פא ליוטל טלי שבתות עם שקיעת החמה

פב ליוטל טלי שבתות שלין במקום הנר

פג שיעריך לכפות יות הפת כשמכריז על השולחן

פד לברך על ההדס במוצאי שבת

פה לברך על הלבנה במוצאי שבת

פו שמותר לעשות מלאכה במוצאי שבת

סליק הילכות שבת ועריכתו ~ דאילך הן הלכות יום טוב

פח עוזר זמן משעת קידוש

פט שמותר לתת מים בקדירה על ידי שיעי

צ שמותר לתת לגוי דבר אכילה ביום טוב

צא שמותר לבוחן פתילה שנים ביום טוב

צב שמה לין היניח עירובי תבשילין ביום טוב

צג למטה הרגל שתבשילין ביום טוב

צד שמותר לישין הולת בבית הקברות ביום טוב ראשון

צה שלין להקיז דם משום ערב יום טוב

צו דין טבילה ערב ראש השנה וערב יום הכפורים

צז שהיה רגיל ליוטל ראשון של יוין טלי ראשון של ראש השנה

צח לוזר זמן משני ימים טובים של ראש השנה

צט שלין ליוטל פת של גוי בין כסין ועשור

ק דין התענה כל ימים לשם יום הכפורים

קא שלין להתיר לענין איסור ותחומת חומרין

קב דין התענה כל ימים של ראש השנה

קג להריעת שופר בעיץ רעת שומע ומשמיעים

קד לחוק כני ומנים על הזג

קה שיעריך לכל יוחד ויוחד לבו ותענל כערב יום הכפורים

קו דין מלקות וטבילה בערב יום הכיפורים
קז דין עטיפת טלית בליל כפור ובעוד יום
קח דין כל נדרי בליל כפור
קט שלא לעלות לדוכן במנחה ביום הכיפורים
קי שצריך לומר להפטרה שניה על התורה ביום כפור
קיא אומר אלהי נצור ואלהי עד שלא נוצרתי ביום כפור
קיב והיה אומר תפלת נעילה ומה שצריך לא היה אומר התחיה כי יום טוקום
קיג אומר לו האדם שולך מערב יום הכפורים
קיד אומר אבינו מלכנו ביום כפורים משחרית מנחה ונעילה
קטו שצריך לומר ביום כפור סליחות שיש כאן שמות
קטז שאסור לרחוץ עיניו
קיז דין נעילת סנדל ביום הכיפורים
קיח לברך על הסוכה וכיוצא בהן
קיט לברך לישב בסוכה קודם ברכת המוציא
קכ לברך סוכה ולאחר כך זמן
קכא לאכול פירות חוץ לסוכה
קכב שאסור להשים נר על הקערה (להגן) מן המטר ודין ספק פסול
קכג דין אתרוג חסר ואין לולב שנשבר
קכד דין ברכת לולב ואתרוג
קכה לנענע בהודו ראשון ואחרון
קכו אומר מזמור פסוקים של ספקי היום
קכז דין אכילה בסוכה בשמיני עצרת
קכח לומר המתחיל בלא שמחת תורה כהן ולוי יכולין להיות חתנים בשמחת תורה
קכט כהן ולוי יכולין להיות חתנים בשמחת תורה
קל ספק אומרי משיב הרוח יום ליון
קלא ליטול רשות מן הסוכה
קלב חינוך וסעודת חנוכה שאינן סעודת רשות
קלג שלא לעשות פורים בחדש הראשון ולא יאסר בהספד ובתענית בי״ד ובט״ו
קלד לומר הניסים ועל הגבורות קודם מגילה
קלה שאחר יכול להוציא אחרים ידי חובתן ומקום שאין מנין
קלו הקורא ליושב המגילה צריך לברך
קלז שצריך לומר דבר על קריאת המגילה אפילו ביום
קלח ליתן ג׳ מחציות לעשות פורים ולאתנן לוי שרוצה במקום שאין מנין
קלט שלא ליתן מעות לעניים בפורים
קמ דין הגעלת כוס של כסף
קמא להכשיר סכינים לערוך בפסח

קמב מלוש טף ומעשרות בפסח
קמג נותן טעם ופגם בפסח
קמד דין שחיטת ודם מערב פסח
קמה מתחלפי המועת של זו בזו
קמו דין אכילת מצות ושמחתה וקבעת ועשתה בפסח
קמז דין סדר של פסח
קמח וכרך על העומר יום שבת
קמט דין ותקון ומעשים בחול המועד יוה׳ וקבעת חדשים
קן וקבעת בחול המועד דברים לערך יכולתו
קנא דין ותקון בחול המועד בדלי הסוס
קנב שלא והלואת בחול המועד בריבית
קנג דין סכנה בחול המועד ושמר האומות
קנד וכתוב ביום ראשון של ראש חדש

סליק להון הלכות יום טוב והא לכם הלכות תפלה ושאר ברכות

קנה שלא לומר תפלות הדרך כי אם פעם אחת
קנו וסדור תפלות הדרך
קנז הפותחות בברוך
קנח לעומד בקרית שמע עד ואהבת
קנט שלא לאכל ולשתות בבקר קודם תפלה
קס שלא לך בבית הכנסת עם סכין ארוך
קסא שמותר לשאול בשלום חבירו קודם תפלה
קסב והמתין בכת שלשת ידים ויאמר יער עד בית הכנסת
קסג שלא לומר יהללו שעה אחת בברכת יוצר יער ולא ומעשה בברוך שאמר
קסד שלא לדבר בין ברוך שאמר לישתבח
קסה שלא לומר המזמור לתודה בשבת
קסו לומר אשרי ג׳ פעמים ביום
קסז להפסיק בין הגאולים ר׳ שורים עשה
קסח שלא לומר אמן אל מלך נאמן
קסט קדושה ויושב ליחיד
קע שלא לומר כי שם ה׳ אקרא
קעא שלא לומר קדיש עם שליח צבור
קעב וכרוע מודים עם שליח צבור
קעג שלא להתפלל תוך קדושה
קעד שלא לומר ושמור את שמי
קעה שלא לומר שלום משחרור
קעו והרחיק ד׳ אמות מן המתפלל

סליק הלכות תפילה ושאר ברכות ואילו הן הלכות ספר תורה ומגילה ותפילין ומזוזה ומילה וטלית

רף והשולים המנעל ראשון ואחר כך את רגלו
רפא דין יחיצה היום כמען
רפב שמותר לאכול ולכתוב על ידי שיטרי
רפג דין הקדמת היום מחר תפלות מעריב
רפד דין תפלות ומנחה בבית האבל
רפה ומלבוש לאבל ערב שבת הישנים המותרים על יבמו ומתו
רפו שמועה רחוקה על יבמו ומתו
רפז דין קריעה על שיור מתים
רפח לקרוע על קרוע בפני יבמו
רפט שלא למחות תוך ז' ימי אבלו
רץ לישב על גבי קרקע ז' ימי אבלו
רצא דין קריעה על המת בחול המועד ולא להתאבל
רצב שלא לעשות הבריה בחול המועד ולא מלבוש חדש
רצג שלא להתאבל ולהספיד ביום טוב שיני
רצד ליתן צדקה עבור מתים

סליק אילו הן הלכות צדקה ונדר ושבועה

רצה שמותר לקבל ומעשים דבר ומעט ליתן לו צדקה. שנדר לקרובו
רצו דין עני צדקה מעיר לאחר ויש שם גבאי העיר
רצז שמותר לשנות הצדקה עד שלא יבוא לידי הגבאי
רצח שמותר לאחר צדקה כדי ליתנה לאדם הגון
רצט ליתן צדקה למאור עניים מוטב מליתנה לבית הכנסת
ש לקיים לעולם נדר לא חרם סתם
שא להתיר נדר מינה לנדר על דעת רבים ודין נדר עינוי נפש
שב להתיר לנדר להתענות משני ובחמישי ושני אחר דין
שג לפרוע בזמן קיבר יום נדר להתענות בזמן ארוך ישנם
שד ליתן קנס ומי שנדר בקנס שלא לשחוק ולהתיר נדר של שחוק
שה שלא להגדיל ומי שנשבע שלא לשחוק
שו דין בן הן לאו ולאו שהוא שבועה
שז דין שנשבע בשמותן לאו כשום דבר שידוע שבועה ולאסור ספרו לחברו
שח שיוכן להתיר לו שנשבע מטולת חפץ

סליק אילו הן הלכות איסור והיתר והלכות יין נסך

שט לאסור ודיני ערלה לגוי של גוים ושיעור דיני ערלה ומים רבעי
שי טיפה חלב שנפלה על קדירה ומבחוץ
שיא דין יער של בשר שנפל לקדירה חולבת
שיב דין כחל ובשר שנאכלו יחד בכלי חמקב
שיג והמחזיר כחל ובבד כר שי״

שן דין חלב שאינו פורה כבשרה
שנא שלא לאכול אוכל באותן אלא אם כן אוכלו
שנב לאכול הכל מן אחת כשעה
שנג לשפוך מן המים קודם שתייה
שנד שלא לאסור מן המותר
שנה שלא להורות בו ביום מן התלמוד
שנו להיזהר גבי ופיח לפי תמוז והחמיר
שנז שומר שהגבי ושפי בקנבוס
שנח דין ומעי שהגלה ולכש בבית תיפותו
שנט ליך בגלוי הראש ומי שיריעה
ש"ס שלא להקפיד על אמנות
שסא דין גבי המולך יין ובשר
שסב לאסור אוכלו סתם יינם יאסור בהנאה
שסג שלא להשכיר ורתיש ויין נסך
שסד שלא לאחוז לגוים נסך
שסה דין מטוך מצוה שאינו עושה יין נסך
שסו דין גבי שהאריך בדין והכית
שסז דין גבי ומגע על ידי דבר אחר

ואילו הן הלכות טבילה ונטילה

שסח שלא לעכב אשה טבילתה
שסט להאריך עונה חכותה לטבילה
שע לטבול טהורה עם שאיוה
שעא שלא לבך מטבילת יום הכפורים
שעב להטביל חדים של פולין
שעג להטביל כלי בתוך כלי
שעד להטביל והחסת עם בית יד של עץ
שעה דין נטילות ידיים שחרית
שעו שמנה דברים שצריכין נטילת ידיים
שעז שלא ליטול מים ראשונים מן הגוים
שעח דין אופן הבית הכפיו ונטלו ידיו ליטול
שעט דין נטילת ידיים לאוכלה אם להתפלה
ש"פ דין נטילת ידיים וכלי שכור לאוכלה
שפא דין נטילת ידיים מן הנהר
שפב לחוץ מנטילה מיעוט המקפיד
שפג שלא לעכב ידיו בחלוקו

אילו הן הלכות נשים ושאר דינים

שפד לקדש קודם סכת ימסין

אמרו הראש וה"ר סבר לנו ושב בתשובה
שלימה ומעבר את פריו בכל לב ובכל נפש
בכל דבר דעיהו והסר כרוך ושוב אלא
בתשובה שלימה אין אומנה כאומנה אין
עבירה כעבירה העמה. אם חטא בעבירה
ומארסה ששכב עמה שהיא בסקילה
או באשת איש שהיא בחנק או כל העריות
בין בכרת בין שלא בכרת או העבירה נהכשפת
עבירה הרי שנה בה' אם בעשה שעבירה
לו לטעם ומים גנבים ומתק חשך עבודה
ויום כבר יותר זה ומעמד לא יוכל לתקן. אם
בתשובה שלימה תשובה הבאה שמות לידי
דבור אחרת ולבו וגו' אחריה ומוכח ייצר
ומגע המעביר רוחו אומץ שידיה לו לעשות
כראשונה ומגע עינוי. תשובת
הכתוב הבא על אשת איש חייב ומיתה אם
כן שיסבול דינין המשולים למיתה ויושב
בקיח כתוך השלג בכל יום שעה אחת כדי
שיתכל יורם לגוור ואחר רחוק עד שוהא ישר
אוחרע ... יותר או קריאת שמע וכאות
החמה ישב לפני הזבובים או יסורין גדולים
כמיתה ואין לו להשתמש עם אשה כי אם
באותה טהורה ויש לו להרות בכל יום ובכבי
ויונקה בכל ... יעבור ואחר שיוסיף לבעלה
אבל בונסה שלא יוסיף לבעלה ר"ל כמו
עריות אחרות או כריתות שעבר עליהם
טריקה ולהתענות ארבעים יום רצופים ושכב
לארץ ולא ירחץ ולא יתענג ולא ישחק.
הבא אל בת הנכרי על הגוי חייב הוין
ולהתענות מ' ימים רצופים שלא להיות עמה
ביומו לא נפח ולא יאכל בשר ולא ישתה יין
עד שוב חרון השם וממנו. המחכך נשים
והממשיך אותם והמשתמשין בלא שכיבה
יתענה שיב והמישי ושיב.
ומשרתך והן ולא יבן עד שתח בותם כן
יבוא לידי עבירה. הבא על נדה אמלו
כאותו יתענה מ' יומים רצופים ולוקה
בכל יום ולא יאכל בשר ולא ישתה יין ולא

יאכל לחם חם. המגלה ידע כתער עמר בה המשה ואין מן התורה אלא תשחית פאות זקנך ... תספר קווה ומשום ובחוזותיהם לא תלכו והעובר לא ילדה ולא יתנו עוד. ג' דברים שהולכת שניין היוחד בווהה ומשתן והמשמש במיטתו ערום והמגלה דברי הסתר לאיש בנו וכן ישתו. ג' דברים ומתשין גופו של אדם האוכל ומעומד והשותה ומעומד והמשמש ומעומד. ג' דברים ומביא האדם לידי עניות המזלזל בנטילת ידים והמשתכן כפני המתו ערום ומי שאשתו מקללתו בפניו. שלשה ומנחלי העולם הבא הדר בארץ ישראל והמגדל בניו לתלמוד תורה והמקדיש והמזכיר
בין שמשות שבתות.

שפה שלא לדור יחד אדם וארוסתו

שפו שלא לקדש פעם שניה בשעת חופה

שפז דין ברכת הכלה שחרית וערבית

שפח שלא לפרוס עליה על ראש חתן וכלה

שפט דין פנים חדשות וברכת חתנים

שצ דין יום שיש זמן הכתובה

שצא שיכול אדם לכוף אשתו לילך עמו מעיר לעיר

שצב שלא לקיים עוברת על דעת

שצג דין מורדת דבעינא ליה ומצערנא ליה

שצד דין אשה ששהתה בלא ולד י' שנים

שצה כהן אשתו לגרש על המוי

שצו דין שיעור כתובה

שצז שחייב אדם להשכיר עצמו במזונות אשתו

שצח דין שיעור נכסים

שצט דין נותן נכסיו לאשתו לאחר מותו

ת ומקנה נכסיו לבנותיו לאחר מותו

תא דין אדם שטבע במים

תב להלוות סתם מהו שיטלו להלות

תג דין מלוה לאחר תשמיש מדיר

תד דין טוען על חבירו הלויתי לאשתך

תה דין מי שטוען הנעת יד אשת חבירו

תו להשביע ומחייב שבועה בזמן הכנסה

תז לקבל שבועה מן הגוי

תח דין שבועה ומחייב לבית דין

תט דין ומחייב ממון לחבירו בבית דין

תי שיעור הסרבן ליתן ל' ימות השבע

תיא דין טוען על חבירו שלחתי לו על ידי לבנות בידך

תיב שלא לקנות מחבירו של גוי

תיג להרוות לחבירו במלוי חוב ששכח

תיד דין שולח הרשאה ביד חבירו

תטו דין מי שעושה חבירו מורשה

תטז ומוסר לבעלי דין עוזר כשישנו

תיז שלא להשיב דין ליחיד

תיח דין המעביר דינו ונפטרה

תיט טוען פרוזבול היה לי ואבד

תכ	דין שידוכין שחוזר בו קנין
תכא	דין עשין סחבירו ונעה
תכב	דין משולחין ומעות בריקע
תכג	דין עני לחבירו ליתן לו בעל לזול
תכד	שמוחר ליתן שכר ומלמדו
תכה	דין המוכר שמוס יח בעל הבית
תכו	שיטול המוכר לעכב ספר שמוכר בו
תכז	דין עכב יין יכר ספר שמוכר בו
תכח	דין מלוה שלא לחבירו לחיי שכר
תכט	דין מלוה לחבירו על משכון
תל	דין שואל משכון להלוות עליו
תלא	דין לוה על משכון של גוי
תלב	מלוה כסף בידו יוכיח יותר על פיוה אחד ומעות
תלג	הקדים שותפות יין ומשכון של מעות
תלד	דין נותן שידין מעיר יין יש לו כמה דירות
תלה	לוקח לקטנים ונכסים כדרך שלקחו הגדולים בדיי יוכיחם
תלו	דין קטנים למכור וליתן
תלז	להיות בעלי הדיינים שכר מקיפת הטענות
תלח	דין טוען לבית דין הגדול קיוולינט
תלט	דין לדון בעיר יוחרת הימן
תמ	לדין יודן שמדיק הבית
תמא	להושיב תרנגולות על ביצים
תמב	לרכוב על הפירה
תמג	שלא להכניס פשתן תחת קדירה ועוד תחת יצור יום לא שנתפיה בקנבוס
תמד	להסתפר בתריוה ונגד יין הוין לעינו
תמה	שלא ללבוש בגדי גויים כדי שלא יכירוהו ביהודים
תמו	לגזור ראשו לקדש השם אין לכתוב
תמז	ומעות הילוך יודין
תמח	לעבור לעמוד לפני עושה מצות

הנה בני מרינה משראין ומשלין רדי תרה ומכניסין בה רפוס של עץ ורובע ומשלין אותה כמין [illegible] ומכניסין גם ערשיות של יר ומורים על החמוים המורש׳ ומעבירתה קדי עוד שנותנין על בית זרוע ומר זה ואר זה אותם ירעי׳ הדרך ויקח דרים ואש ומשאו [illegible] והפירות אשר כמוהו לא היה וה״ל שמעות גדולה הוא בידם כי אין חדש תחת השמש ועוד הכוים הקדושי׳ אשר מרדי כל חפיי בם לא יהו [illegible] [illegible] ועל לפי שמוחין ועבדוי עולם ע״כ שהיו קורין לעור העברת על בית זרוע ומעברתה אין לשנות ודברי חכמים הקדושים כי שנא׳ אשר חכמים יגידו ולא עד [illegible] יום מטב שנותנין על ביר זרוע וה״ל שצריך להעביר שר על הבית והם [illegible] ק כי אם [illegible] בשעתם ומעבין הבית כו׳ שהוא ועל זה [illegible] [illegible] את תורת הקדמים [illegible]

רבינו ה״ר

ואיך מצות קטן לרשות הרבים בשבת כו
כדאיתא בפרק הקומץ רבה׳ הראינו מצות
שידעה ומעשית כהלכתה בשבת חייב
חטאות ופרש״י דמוקי במלאכות שלהם ולפי עניינם ימנעם ומתלת וחשיבי
ואין בטילי לגבי טלית וכשירין ומתוקנין כהלכתן ומשום הכי לדידן לית חשיבי ז
ובטילי לגבי טלית׳׳ יומא ר״ח פי׳ שגם מלאכות שלא חשיבי הוראין ולשם ז
ומנה עשרין ולית בטילי לגבי טלית יומנם לכלי עלמא כשהציציות מתוקנים ז
כהלכתן ומותר׳ ומה״ר נ״ר ומחזיר על עצמו ולמעט מצות קטן מרשות הרבים

רהי״ה עומד משמע קריאת התורה ומביא ראיה מספר עזרא ובפתחו
עמדו כל העם ולפי הפשט משום עזרה ואין מקרין עומדין ומד״פ

ראב׳ שיוסיף לחזור הסדר יום ללמוד בשבת קריאת התורה וראייה
מיומה פסוק ובפתחו עמדו ופי׳ רש״י עמדו לשון שתיקה והדיין
רב ששת מהדר אפיה וגרים שמו בתוספות פרק קמא דברכות׳׳

ראב׳ מי שלא חזר הסדר ב׳ ומקרא ואחד תרגום קודם שבת יש לו בשבת
עמהם ימי לחזור ואחר השבת עד יום ג׳ ועד בכלל וראיה קרי עמי
ומע כראיתיו במרדכי פסחים מי שלא הכרי׳ במוצאי שבת ומסדרו והולך כל ז
כלו עד מחר יום ד׳ דירון וכו׳׳ חד משבתא ותרי ותלתא בתר שבתא ומ״מ
עיקר המצוה להודיע קודם אוכלה בשבת כראיתיו במרדכי׳׳ ג׳ דברים יעשה
ד׳ יות כמו יול תיעלו בשבת עד שתחזרו הפרשה׳׳

ראב׳ שידע מעשי לכך לחזור ג׳ פעמים ומקרין כמו ב׳ פעמים ומקרין
ואחד תרגום כי אין הדין הזה לא לחזור את הסדר בתרגום ירושלמי
ולפי שהפירוש העברי יותר בטוב והתרגום שלא יד שיורין ומעי בינע וירוק בי
יום עושכים יותר ונעה בלע״ז יות הפירוש מועיל כמו התרגום׳׳

רא״ם ואחר שיחזור בשבת הסדר שאין צריך לחזור ההפטרה
והפרשה וסדר שניה׳׳

ראב׳ שבטוב היה ימלין לקרות ספר תורה הכן והיוב יום שני ימים
זה יותר זה ואין ומשחין יגולין ומשום עין הרע׳׳

רא״ם דקריאו ד׳ לספר וסיימו הסדר׳ ויות החזן קדיש ירד צריך
לחזור ולקרות עוד יותר יגולין החזן יאמר פעם יותר קדיש ג׳
אחר המפטיר כי המפטיר עולה למנין ז׳ ונפלו הוא קטן כראיתיו פרק
בני העיר הכל עולין למנין ז׳ ואפילו עבד אשה וקטן וכן פירש רבינו תם׳׳

ראב׳ שאין חובה ליחיד לקרות הפרשה בשני ובחמישי ואפילו
בשבת ומקום שאין מנין רק יום הוא המנחה ב׳ ומקרין ואחד
תרגום השם ומוריך לו יאמין׳ כראיתיו במנחה ואין קורין
בתורה פחות מעשרה ויום כו לקרות אין יכול לקרות ובחוץ דהין

בשעת

ומ״מ אין בדין ומינהו בדירהו לפי שהמת היה מוחר עבנים ודוקא מי שאין לו מוציאות דלא הוין ויותר ללמוד בשעת ק׳ קריאת התורה

ראוי שהמדליקין רבים שכתב ידי יוצא רשאי ואומר על פה כו׳ ״

י׳ ראב׳ שיעור מאחר שעברו ממנו ושפתח וזה שלא ידליקו הנר ז׳
בשבת משבת ואם הדליקו אסור ליהנות ממנו כדאיתא
פרק ט׳ כתב ואם בשבת ישר׳ אסור להשתמש ממנו ״

י״א ראם ירושלמי חזי ליתן שמן בנר או לכבות או מוען בזה משבת יטל
ישר׳ ומחות מדין כדאיתא. התם נמי שמן לכבות יכין לו כבה
ולא תכבה פירש ירוע יעריך לה לו יוו תכבה הרשות מדן ״

י״ב רבינוהר׳ אתת ורים כנר של שבת ובמעוד יום כי ט׳ הייא מסקנא ז׳
דתוספתיו פרק כירה ט׳ וזה שעשין ובמעוד יום יכין ט׳ ז׳
ומשום גם ככר ועתכן כי תחת הנר ובמעוד יום יקבל השמן
יוכל לו בשבת ויסור ליטלו ומשום בשבת גם שמנו ובמעוד יום שהרי ז׳
כיטלו ומהיכא יוכל לקבל בינעית ומותר יוכלו בשבת לתת ולטלו דאין בהם

י״ג ראב׳ שיסור ליקח הפתילה שהדליקו בהם בשבת
יוכלו יום טוב עליהם ככר ובמעוד יום כי אין יומרן ככר יולין לתת

י״ד ראב׳ שמותר להם פשטירין בשבת ויוצא היום וירחוק מקום
שיכין הייר שמרת יוצ׳ כי נקרש השמן ולא הישיט שמן
יקרב יוצא היום ומש כדאיתא. פרק כירה פכה יושה ירה
ומחוממתה כנגד המדורה וסכה לכה קטן ודירנה חושטת וסתם שמן
דית נקרש וכפי התרומה יומר כשהשמן נקרש יוכל ירוע יפו והניחה
על גבי התנור ומש לפי שהוא תולדות היוש כדאיתא. פרק מנה שוהבן
גבי ״ רכין וכו׳ עד יומורי קיו מוליד וגם מדשלורי יש הרחקה לכלי ז׳
ראשון יוכל יום יש דפין עשוין על גב התנור יוד ומותר והניחה על הדפן ״

ט״ו ר׳ ומותר ליגע בתנור של בית החורף שהוחם בשבת ״

י״ו ראב׳ שמותר ליגע במעמד שלפני ארון הקדש שהנרות עומדות
עליו בין של יום ובין של עץ רק שלא ינענע וכו׳ שלא
תשמישה דמנורה דאפילו מנורה עצמו אסור ירוע ליגע בו כי יום
מטלטלו וכו׳ יום יעריך לשום דבר שמונה על משת בשבת ומותר ליטלו
מפריט שדבר ומנורה ירוע יוסור ליגע בו כי יום מטלטלו וכו׳ ש׳
שהלוכתו ליאסור ומותר לטלטל ליערך גופו ושהלוכתו להיתר יומו ומחות

י״ז רבינוהר׳ לטלטל דבר ומנורה יוגב דבר שירוע ומנורה רק שיהא
המנורה כטל שלא יהיו חשוב יותר מן המוכן מדאמרי
ומטלטלין כמוהו יוגב קיטנוין יועג דאמרינן עלה שברי עיכם ״ יוכל

יוו לשוך ויקוון רק שיהיה עליו היות ט׳ ויתפוך יכן יו עוון מלוי שיסורין לטלטל ...

י״ח משת דהשיבי לין שילי ״ רבינוהר׳ לטלטל ומנפה והמריח ז׳
ודכים כשבת דלא הוין רק יהודי שלא יהיהן הזכוכים ״

י״ט ראבורד לטלטל מכוש של לויים בשבת אם כוס טוב כדאוכן

סוף פרק ק״ה דביצה גבי ומשלחין כלים בין תפורין בין שאינן תפורין ״ וכו׳

ובית הדרה הנשים יוצאות בשבת בסורין שעל ראשן כדתנן מורה
אשה עבות ידימות יעלות ומרוית פרופות וכו׳ ומבר
שיהיו מוהדק כדאיתמר גבי סיריין ״

ובזהר ולמש ב׳ פירמין זה על גב זה לפי שאין דרך ומכוש ולהגר ב׳ ג׳
המורות יוחד על הקוטין ויוחד על השוירקוט בשבת כדאיתמר
פרק מוה יושה תרי הדריעה קיוורת ופרשי התוספתא רוודיו זה על גב זה
יוכל יוחד על הקוטין ויוחד על השוירקוט ואמר ושאר ריוייה ופרק כל כתבי ג׳
שהוועה לשם לוכש יורם בשבת ומפני הדליקה וקין חטיב פוטרין עד חצר הזין ״

ובזהב לעשות ומותו בשבת ושכב עליו וויר כדאיתמר פרק קווין ומלין
יום היה עליו כד יוו טת וכמעד יום ואמר לנערו יוכלו בידו ״

ברזל יורם קשין לפנו וושבמן והוען ט שיטן כדאיתמר בפרק המוכין
כד יין יוו לפי שהוזה יון טהם ומשום קיטוזין יולה ואמר לשכים ״

ואומר שיון יורם יכול לעמוד מרשות הרבים בשבת ולנעול ביתו ולהכנס
הואפתח לפנים תחת הדלת שיוכלו ומשהו יוסור להכנס יוו ג׳
להוציא מרשות הרבים לרשות היחיד יוו נמכוליית לרשות הרבים יוו להפך ״

ואם שואמר לעשות מפתח של כסף בסוף החגורה ולהגר יוותה
בשבת ורודקין יום היין לעי להגרתו יוכל לין של ברזל ושל ג׳
נחושת יוכלו היין לעי וטבעת שיש עליה חותם ואמר לשין יותה בשבת לאיש ״

וטבעת חוולה שיש בה יותן יוו עופרת הושורע קול ואמר להניחה
בשבת שירב יולפס פסק כדמו מעירובין דיום לין יוסרן יולין ג׳
קולו שיר ויוכלו לרבנו יעקב שפסק כשלין ריו״ם ט׳ יורדי קלין וזכיר הני
ויילי היכיו רבעי ליה כטן דההוין גברין רטוף יובכין כדי שישומעהו ויפתחו
לך השעים הושחקות מוגדין ובתפודין כשוזכין זה יות זה והיהו יודעים
שהדיהו ולתליות ון הכור בגלג׳ יודפשר שיש יערך להו טוהוד קול ידעין
ותי הזיו ירפיו וכמו יוחרים לרות ירעוי ומשום דיש ומשום השמעת ג׳
קול גדול ויוושין ולהכן טובין יוכל של טבעת חוולה יוין טום מוותו קול ולין
יוושין ודיולהן לית דין ולית דיין דיוסיר דוודיו ״ שנ׳

והקורא התולין במיור נערים ומפני עין הרע יום וחזוזה ואמר ג׳
כשיור קוויע כדיותוור התם וחד קוויע של עיקרין ״

ואם יום יש ליורם כים מולבוש מזו שעשין כינעפת הן יום עד
יוו תכנד יוו יוכלו ין הנולבוש עשו יוסור ללובשן בשבת

ואם שואמר לשפוך בוטן ונים הנולקחות בשבת יוכלו להגר ג׳
שירנה ונעירבת יוכל לין ומוקחת לרשות הרבים ״ שנ׳

ואם שיוסור ליכנס בספינה בשבת יוס כן שהוין בספינה קשורה

יום נכנס בספינה קודם שבת קודם שבת והוין שבת בתוכה ומותר לעשות

ל״א ראבי״ה שיעור לשפוך דם ועונין מים חוזין במסכת התוספות פסקו
דווקא בכלי ראשון אין בשלא רב נחמן קיי׳ כוותיה ומהין כערב מ...

ל״ב ראסור לכבד הבית בשבת יום יום הנויה עשה ומעשה אין צריך
ולחות בידה

ל״ג ראבי״ה גבה שורשה יותר יוסר לטלטל ומנה לבית דהויין ליה קרפף
ואפילו ר׳ שמעון מודה דקרפף ובית שני רשויות הן ואפילו יותר
הן של יוחד יותר ומשטין פרע יותר ומעט כמו גבי היוב והרי הוין סדיר
ומותרת לבית וכגן דלין הוי ומקום הדיעה יותר ובית סיוכם והלוקין ידלן במסך

ל״ד ומהר״ר ולשפוך מים בעלייה יוו ליטול ידין שבעייה על הורים יועט שיש
נקבים בתקרה שהורים נופלים ולמטה לפי שמשם שהמחיצה עולה לו

ל״ה רבה״י מסיומת השווררות על חומת העיר והיעיות נפלת בחפירת העיר
לעשות יעבו כהן דלין רחוי לעוודרות על הורים דקל הוין שהדלו
חמורים טורים שיוכלו ומחיצה תלייה מתית כורים ורבינו יעקב יוו׳ שיכול למעון
קנים עד הנקב ומטה מורין גבוהים י׳ טפחים וכשיהלו בין קנה לקנה פחות מג׳
טפחים ויוד ומותר״ ומהר״ר יוו׳ שדיי מעשיית דף בשיפוע תחת הנקב
שלין יפול ההדין לורין ויוו יודע עריך עשיית קנים״

ל״ו ה״צירך שלוני בריר של כהווה ויודע יוסר על היסור הרי יורטו יחידו
ומותר להיבין לטלטל כחיטו ומחיצ לבית״

ל״ז ראבי״ה שיוותן יהודים הדרים מרכס המוקפן חומה ויוין לשם כי יום
בית יוחד של יהודים שיוין עריכם לשמר הרשות יוכל ומותר
לטלטל כל העיר יוכל יום היה יותר ובבית יוחד יעריכן לשמר ויודע רי׳ לשמר
יוין השר של העיר הויול שיוין כל בני העיר סמוכים על שולחנו ושומרים
יוכלו ועבדו ושפחתו שלוני ויוכלו משווה פרוטה כדיותווד פרק הדר
שוכר בוערב וכו׳ ויום יש שם דירת מקום גבוה שעולין בה על ידי סולם יוו
הדריוה יוין יעריך לשמר ומהם כדיותוור התם סולם תורה פתוח עליו ותורה ומה

ל״ח ראבי״ה ג׳ יהודים הדרים בבית יוחד ויש לכל יוחר ויוחד מקום שיוחד
לבדו יום יש הפסק ומחיצות ביניהם יעריכן לערב ההולכה כרב ריוו׳
ריוו׳ מקום פיתין״ ולי המעתיק נריוה שיום היוחד משתמש במקום חבירו
יוכלו רק שיהין דמי שיודע במסכת כדיותוור פרק כינד משתתפין ביניכנו
ויבי יוו מינע שם יתר של ומהרישה שיוין יעריכן לערב

ל״ט רבי״ערבין נפת יוכלו מעיר שיש בה עירובי ומבוואות כלון השיבי טע׳
ומחיצ גדולה שהין בה היתה בני יורם שיעריכן לערב שלין תשמש

מ׳ והבי״ערב נשמו הבית ומערב יוכלו בפרוסה דטעו׳ ויוי בעינן
שלוווה ומשום יוימכן כדיוו׳ פרק חלון והכין לין צריך טעם

ויטל בני העיר

בפחות

דאמרינן ואעפ״כ מאחר דאל״ה היה מחזיר לערב משאלינן

מ״א **מבר״ר** שמחתך כאלסטן ומדליקו בשבת אסור גם לאותו שבת ולאלתר
כתוב דקיימא לן כר׳ יוסי דאמרינן לאיסור דאמרו פרק ט׳ גמ׳ יום
יוסר לעתיד לבא יוסור לאותה שבת״ ומ״ל עירובי הינו יום ערב דרך הפתח
ונסתם הפתח בשבת ימ״ל לאלתר ומ״ל גבי החומה אמ יום יש חלון אחד בחומה
ימ״ל לאלתר דרך אותו חלון וצריך דיכר יתיר לעיקר הפתח כדאיתא פרק קמא דעי׳

מ״ב **ראבי״ה** כפות העשויין פקים שעשאן אותו מן התבן ומחזירין יום
יפוין הם מותרים ליטול ולהחזיר בשבת ויום ומכניסין ברוחק
אסורין בין לפניהן בין להחזירם בשבת כדאיתא סוף פרק כירה״

מ״ג **ראב״ן** שאסור לטבל כוס בשבת שהיה בו יין או מים כופה ומשום דאמרין
אותו לדיסחיטה או לדי לימן ולא דמי ולענ״ב ידיו טופח או סחוקו
לפי שידיו מלוכלכות ויוצא ידיו אותו שירין לע״ב היטב או כמו קודם שינגבו טוב

מ״ד **ראב״ן** שמותר ליטול ידין מן הנהר בשבת לפי שהמים נבלעים לכשאלית
דין שינגבם מאותו מקום שאין יולך הוא כדין יורכע יוזגות״

ראב״ן קשר סבכן קטן חלוק ומכנסים שקושרים לפעמים יחד כדי שלא
יאבדים הוי קשר של קיימא ואין להתירו בו ביום פטור אבל אסור
כדאיתא פרק ואלו קשרים וזה הגלין שמניחין אותן קשורים יחד לפעמים

מ״ה **וכתבים** שהוציאו בשבת ומותר לקרותן רק שלא יגע בהן ולכ׳ מהר״ם
דהיו גבי ירסור דהוין להחום יואמרינן המן משבל ישר זה ומותר
לישר אחר ויוכלו לאותו ישר אע״פ אסור לאלתר ישר תוך התחום אם מעי
המוקפת חומה ודיה כתוה המיל ורחוק לשם ישר ועוד שידוע אסור
יוכלו לאותו ישר מוכלה אלא משום שאין ירבה בשבילו והכל לא שייך ומי

מ״ו **ראב״ן** שאין יכולין להשכיר כופר אם מאמר בשבת להזכיר לו סכום מעות אם
ויקח טלו תריעה ליקח כך וכך ותעשה זה אם זה והא דאמרינן פרק
שואל משכרין על התינוק ללוודך וכו׳ וזינה לוג שימלו לדבר אלא יום הוא זיגה
השכיר עשה יוכל סכום המעות והמקח ידין לו להזכיר לו בשבת

מ״ז **רבי״ה ר׳** להטיל מים משלג בשבת ודרי המאן יורדות היא ומותר
ומותר לשפוך מים על טבח יום נפל עליו מן שהמוכר הינבע וכן יום
נפל עליו ינוטה אם שותו על נגדו בשבת יכול ליקנה בסמרטוט ולשפוך
מ״ח עליו מים רק שיהיו נגדי יאמר דאין שייך בהן ליבון יוכל הן של פשתן ויקנהו
בסמרטוט ומטל ידיו ומנגב יהיטיב או כמו ויאמר כך משום אותו על הבגד יוכל
לא ישפוך עליהן מים משום ליבון

ב **פסק** יוכי העור רומתר לשבר הקדח בשבת כדי ליטול המים שתחתיו
המדולה וזה מותר פי׳ חבית דמתוי דיושה בסיגי ותנו שומר יורם יותן

נ״א **מהר״ם** יודע עדר ולישב יוגע היום בלא שבתות ומותר שעשה כהיתר

ובעוד יום ואם ביום השבת משהגיע עושהו לעשות כדאמר פרק ט' סתם אגי
שהדליק הנר בשבילו ונשתמש ישראל לאורו׃

נב
נר שנפל על השולחן בשבת ומנער את הטבלא והיא נופלת ואם כבתה כבתה
ונעשה שבירושלמי אוסר יום אין כבתה כבתה כבר דקיימא לן כתלמוד בבלי׃

נג
דאם אדם שהדליק שבת בשוגג כשיודע לו במנעת היום או מזיד וכבר שיהא
יש לו ליתן ה' דינרי הוייש לצדקה וכזה יתכפר לו כי כמנין הכית היה
קרב חטאות כת רבין והדין עולה לה' דינרי הוייש ואותן יש לצדקה וגם טוב
לו וגם טוב שיתענה מ' שני וכחמישי ושני׃

[illegible]

נד
דאב ואם שמשה כסו על מערב שבת וכתמו ומעות ונמצא משבת יהי כסו
ויניחם ליפול לארץ ואם יש שמש סתם הקדש רחמנא השיב אין מטלי׃
וגם יום שבת ומעות בכנף החלוק יתיר ויניחם ליפול לארץ ממקום שעבר ולא
יאמר לגוי להניע ומעותיו את כסו כי כל דבר שאינו עושה אינו אומר לגוי ט׳

נה
דהלב שהגויה הולכת בשבת בבית ישראל לקנותו ומנע כדכר וומע
משבת יתפלל יום יותר שווה פרוטה כגון תפוח או כיוצא בו ומותר

נו
דבידהר לאחוש על העין בשבת וגם ומותר לתקן בשבת ואי שהוא מראשון
שקורין פויניר דוין ונשום לתישה ליכא איסורא כדאיתמר בתוספתא
דשבת ויין ונשום הדדה ויתעסק מעולין הוין כדאיתמר פרק סתרין דשבת
ומודדין את התיקוה ועוד דיריה דמהדרין ליכא איסורא דאיתמר התם ימודד
דאמר רבן הדדה של ומעה וכיחשולי גסין ואחיין לבהשים ולעקרבים ולנעלי׳

[illegible]

נז
היתרק שעלד ספק בן שמונה ספק בן תשעה ואין אותו יכולים משבת
ומזה מפשך אי חי הוין שעיר קיומא ואי אין והחתן משר כלענ
מעולין הוין כדאיתמר פרק ר' אליעזר דמילה׃

נח
רבינו תם פירש שאין לחוש לסחוך גמולה לתפלה בשבת ונשום רבת
לער ונעולי וסוגין ליה יענך ה' ביום צרה׃

נט
הביתענה משבת יאמר עננו בלהי נצור וכן כהן יום שבחו מיקונין
יאמרו בלהי נצור וכן פסק האלפס׃

ס
שבת שלפני ערב יום טוב אם לפני יוסדו הם לדין לאמרי בו צדקתך׃

סא
לא תקל יושה הלב ואן דדיה ותחלוב לתוך כוס יין לתוך קערה ותניח
את בנה משמת משום מפלי יוסור ונשום מפרק הוין מקיקע ומה
ומחלוב הדלין קיון לין תחלוב פתם׃׳ ריקה והארונו׳׳

סב
הירה ירגל ליטול ידיו לאחר קידוש וכן לעולם כשהיה מקדים ברכת היין
לברכת הלחם כי סבירה ליה שוודאות הכוס וברכתו מפסיק בדיעבד
פרק יהלו דברים ומוזג את הכוס ואחר כך נוטלין לידים׃ דהדר

סג
ושתות יין בין השמשות

סד
ובשהרה מיעט נוטל ב' האלהים משתי ידיו ואוחז חתיכה גדולה׳

קודם המנחה ואחר התחלת מנחה גדולה כשיעור יוכלנו כראוי פרק ט׳ סתכי רבנו ת׳
פירוש מתוקן ידין וכנגד יוסף שיהיו ואין היה ואחר כל כך מעוטה הלחם ז
שיוסף היה והדליק מקטן שאין יהיו הגדול עולה עמו רבי תעני והרוטב ולק׳
ר׳ ואידך ור׳ שמעון כמו שהיו יוחד כגדול ואין הגדול עולה עמו יום הוין כפרוס
ור׳ ואידך ור׳ שמעון הלכה כר׳ שמעון ואחר הוי כפרוס ירא יגל לכנוע עלין משבת׳

סה

להיה יתן לכוע שלישית משני לחמים שכן כתב רבינו משה ואינון א׳
לפי שיש ג׳ פעמים היום בפסוק לג׳ הסעודות ומדרש לה לההדי׳׳
ואונם לא היה יכול לכך סורין פרי הגפן תחילה כסעודת שלישית כמוכרח
בערבי פסחים דקין התם יהא אדם מלילה ביום ומכין פירש שמקדש על ז
היין תלומר לומר יום יום ומשמע שרישום קידוש היום לקדש הלילה וזה
בלילה ידע יצרך לקדש כי יום פנים יחתי יגן ביום כן והיינו בבקר יוכל סעודת
שלישית הגור לרע לההדים מכת הלחם הוא מוקדם בפסוק׳׳

סו

ראם שכל הפתות צריך להיות לפרום לחם יוחד שלם כמשמע מכלות׳
שיאמר ביום ו׳ ירד להם ב׳ שעורים לכל אחד ואחד ומעומר ב׳ לאחים
אחד יוכל בערב שבת ואחד בבקר והשלישית כסעודת שלישית והיכי מליו

סז

רכשהיה ואחר סעודת ג׳ עד סמוך למנחה קטנה יכו היה והתפלל ז
תפלת המנחה תחילה ואחר כך יוכל סעודת שלישית ואין ז
חובה לעשות כן׳ ואונם הוא היה יוכו בכך כי סבירא ליה סעודת קטנה יאסור
לאכול סמוך למנחה קטנה עד שיתפלל וסעודה גדולה סמוך למנחה גדולה׳׳

סח

רכשהיכירים דברים עושה סעודת שלישית והיה לאחר מנחה ת
המתחין כי כבר הגיע זמן מנחה גדולה׳׳

סט

רכשחל ר׳ כמסן להיות משבת יוכל סעודת שלישית על שלחנו
בבקר ולערב היה יוכל פירות כי שאין לא יינן כמה שיוכל
סעודת שלישית קודם מנחה גדולה מזו שפירש רבינו תם גבי קערות שיוכל
כהן ערבית ידיהם שחרית ידיהם טונחה ושאין יינו טוה שיוכל
סעודת ג׳ בבקר שיוכל פ׳ מתים רוח הדד׳׳ בירושלמי של זה הפסוק ז
יוכלוהו היום ג׳ פעמים אן הדין יאמו ידע רבי חייא ישר לנוכל ג׳ סעודתה
משמתין חדין מרוטין והדין מנפרין והדין מערבתין ידעני ליופסוקי ולמר

ע

דרכיבר היה יכול לעשות ויאמר עשירה מוי בינים כשחל יר׳ כמסן
להיות משבת לעשות בה סעודות שלישית׳׳ יום והחר וזה
לא רינה ואש יואתה בבינים לפי ששיאון לרשי׳ עיסה טבלושה בבינים ו
יום ישלין ליוכלה ואין יוג׳ בה לא ידיסור ואין התר ידיסור לא יוג׳ בה ד
ומפני רודי פירות לא ומחויין היתר לא יוג׳ בה ומפני טנופה׳ שכן
הוא יוג׳ שטוב לסחוט תפוחים לא יגנסים ולאוש ממחים וכן היה נוהג
לעשות׳׳ ויום׳ שחל מקום יצרך לאחר לעשות סעודת שלישית קודם

אבל ומעה קטנה כשחל י"ד בניסן להיות בשבת כדי שיאכל מצה לתיאבון ״

עא **ראבן** שאומר לאדם לכתוב ביום ו' אפילו לאחר חצות לפי שהאין מלאכת
שוים כגון תשובות ושאילות וכיוצא בהן דהאי דאמרי' פרק מקום
שנהגו דאין רואה סימן ברכה לעולם העושה מלאכה מערבי שבתות ומערבי ימים
טובים היינו לומר כשמתכוין בשכר ״

עב **ר'** אסור לשתות אחר ו' שעות בערב שבת ״

עג **הברייתא** אלמנה וגרושה יום עשה משאין בערב שבת יכין להתייחד עמה
ובכעד יום לפי שאין להם קנין כי יום ייחוד ואין קונין בשבת ואין
לבתולה שיש לה חופה וחופה קונה לכל דבר וראייה מירושלמי דפרק קמא [illegible]
שנקדשה אין המדין מתקי' לו אשה אחרת והוא אינו קונה בשבת וכו' עד הכא
אמורה הלא תכנס ובכעד יום ותוקין כשהוא טהורה ומתייחד עמה וכל יום רואה
להתכין ולהתייחד עד למוצאי שבת וכו' ולעשות בערב שבת כי ייחוד ויום שמחה
הוא ולא יתייחד עמה עד שתטהר וראיה מפרק ד' אחים שאין חופה אלא
לבתולה ״ לבתולה שנתקדשה והיא אינה אשה ותעברת ראשונה ובאיזה וזה ז
נדחה דאמר ואתגלגלו במצוה דיוני אלא לפי שהזכיר משנה חופה ומקשה
מטוב כי אין חופה לבעולה אלא בעילה לבד ״

עד **המהר"ר** והנה כיוצא כתוב של בית המורה, לצאת בערב שבת קודם תפלות
ערבית ומותר ליקח אותו מן המעוטר כשירצה לפי שמוכן הוא ״

עה **ראבן** ואשתו בכל ערב שבת עם חשיכה פירשה חלה הדליקו את הנר
ושיורי נר של חלב שמן כי יוסר והשתמש ירגי נר של חלב יוכלו
תחתון לא שמן ופעם אחת לא היה לו שמן ולקח נר של חלב ופתח יוגד ז
לתוכו אלא ידע עשית ידיע עמך בהוראה לארץ ולא ידע עבות לפי שהוא מיעוט

עו **ראבי"ה** עושה שני פתילות בשבת אחת כנגד זכור ואחת כנגד שמור ״

עז **ר'** ואין צריך להבהב הפתילה לא בערב יום טוב ולא בערב שבת ז
דקיי"ל לן כר' עקיבא ראוי ומדליקין בה ״

עח **ראוה"ם** מקורין שאומרים שאין מוקום משום שהם חייבים בהדלקת נר
בערב שבת משום דהדלקת נר חובה ומשום שלום בית פירוש
שלא יכשלו משום דבר ״ ומכל מקום שהאיש ואשתו בעיר אינו צריך להדליק
נר בשבילו (בחדרו) שאשתו מברכת בשבילו ״

עט **הבי"תר** והתענות בשעת הדלקת נר בערב שבת שלא יקבל שבת עד
שיתפלל שלוש יכיר ומעריב וכן היה נוהג מורי הרב ר' מאיר ז"ל

פ **ר"ש שאלתם** על שכר מקומות של מצורים אין שם יין יום הוא חמר
מדינה היה לא קיים חמר עיר אלא חמר מדינה נהי"ע
טען טישטפלן שאין שם יין כמותו יין מדינה יוכל הכוס של המדינה
ואין יין וגם מעיין יש רוב יין כל השנה וסמך אני שרוב שותיהם ויום שסוף

249

פא

השנה עוסרה לכם היו האומרים כל סכבותך ועל השנה אומה ומעשך מזה פירות
לבטר ולעשות ראון אומה ומושך פירות אחת לבטר קונך היו מאלו ולגון המקנה
יכפ' היה לך ואתן תרומה ולא תכנס ראשך בפלוגתין דרבותינו הלא ידעת מזה דבר ג
גדול ומקדש היום על היין וכוזה יב שמן כדאיתא פרק בני העיר ״

מהר"ם

היה נוהג לאכול בליל שבת עם שקיעת החמה ואוכל ומאריך ומושך
עד לילה וגם אם היה אוכל מבעוד היום גדול אם התפללו כבר ״

פב

ומהר"ר

והדליק את הנר בערב שבת בבית ואחר כך מדליק אף בבית הכנסת ומקום
שיושב ... ושם יוכל שיבוא שואה ושפירא היה נוהג בקיץ והדליק הנר בביתו
ואחר כך מדליק ואין צריך להחזיר ולבך שוין פי' התוכן בתוך הסעודה ״ ולי מראה דאין ג
צריך לקדש בבית אלא הנר אלא יש לקדש במקום ומקום שאוכל ״ ור' ומבין ראייה ג
ומערבי פסחים ראיה אמרי כי הוינן כאור וכו' עד ומתעקרין לא שינוי ופירש גם ואין
יכולין אלא שינוי וכיון דלא יכולין ויכולין לקדושי דאין קדוש אלא במקום ג
סעודה ״ היינו הכי יכולין לקדש יקרא אלא שינוי ״ והאי התוספות פירשו
לשם וזה שלא היה יכולין לקדש כד ומתעקרין להו שינוי היינו טעמא דאין קידוש
אלא ער ומה ומקום לבוא עוד יכול לקדש בבית ואחר כך ומדבר כדאורי' ה' שהייתה ג
סוכתו ערוכה עליו ומקדש בביתו ואוכל סוכתו ״

פג

וכשהיה

היה מכריז על השולחן היה מכסה את הפת מזו עד משעת
קידוש והיה נוטל ההדס מוציא כשהיה ומברך מריח עצי בשמים כדאיתא פרק
פרק אלו דברים דבר שמוסך עליה נטל כוס ומבדיל ואומר האומרים דבר הויטוק
להבדלה ויתנה ומן המובחר ובשאין היה מבדיל ומשוטר ולי המשליך מראה לי ג
דמושב עפי עדיף דמראה בקבע ומסתך דאי ואית פטור יוחזינו ״ שמעתי ולי ומיה
יש לומר מזו החוכמה הבדלה וידעות על הכל הוי שפיר קבע יוצאין בעמידה ״״

פד

שאל

רבינו יהודה החסיד גאון לרבינו יוסף לוזה ומברך על ההדס עפי
ומשום בשמים והשיב יודי ומברך על ההדס שיטה שלכם ויש לי וסכית קטנה
של בשמים ושלי יוצא ומברך ״ ויוצ' ברוך קבלתי על הדס ויתנה ומן המובחר רסת
תחת הסיפור יעלה הדס ״ וסודך ליה כל שומר שבת מחללו ״ ומספר יוקח ״
והיה אוכל ושלום מוציאי שבת כדי ללוות את המלכה ״

פה

ראבן

ומברכין על הלבנה אלא במוצאי שבת משהוא מבושם כדאיתא
במסכת סופרים יום אין שהוא כל כך שיעבור האוכל מוצאי שבת שיהיה
יותר ומטו ימים

פו

ורבי' הר'

לעשות מלאכה גם לנשים במוצאי שבת לאחר הבדלה ״
כדאמרי' הני נשים דלא לעבד עבידתא מופיקי שבתא עד דהתפניא ג
סידרא אינו מנהג ״ פירוש דאין זה מנהג ״ וכן כל אותם השנה ומנהגות כל
מלאכה לבד וגם מוב ויהו המועד וראש חדש אבל נשים ומורים כג

במלאכה בראש חדש וזה שהנשים אסורות במלאכה דהו משכר׳ המיעה שלא
ריע לפרק עגלי הזהב ישר מנזמיהם ולעל כריתת נקדים דר׳ אליעזר אסור במעשה
ויפרו הן והותרות במלאכה׳׳ סליק להון הלכות שבת ועירובהו׳׳

פד׳ **אין** ולפך אלא כי יום משעת קידוש ראש׳ר ואפילו וס׳ ואומ׳ ז
פח שאופין ואחר ונותנין על הפס׳׳ **רבי יהודה** ואין מסס
בקדירה ולטוחע על ידי שיעי ביום טוב׳׳

פט׳ **ובית הלל** ואי דבר יוכלה ביום טוב ואין צריך שאין יכנה שבכלו ריק
כשהוא על השולחן כהלך כל המחתין אי על שולחנו ומטולח
עלו וס׳ ומים ואת לכשו נפקדים דר׳ אליעזר היאכל עם עול כירלו אוכל שקנו

צ׳ **רבי יהודה** לשרון, פתילה ילו ער של שעוה לשנים ביום טוב ואחוקין בפישתי
עות כריותוור פרק המובין׳׳

צא׳ **רבי יהודה** שכח ולא הניח עירובי תבשילין שחל להיות בערב שבת ויקנה
קמחו לחבירו וחבירו ואכן כשבלו אוכל יום שכחו כל היקהל ואין
הניח עירוב תבשילין ירע יוסה אלא פת אחד ומבשל קדירה אחת עירוב
לית טעות ספק דהוא הדין ידי׳ כשיודע נשיורע יערך טום לכן ביום פשרטין
ריוסור דיוכלו יש אומ׳ דורידלי טפי ליו טוך אלא לאפות תבשיל קטן ורי כשיערך
מתכסה לכן ביום יום כן ורודי יוריין פת אחת יוכלו נהליוות את התנור פת
עד שרי כר שמעון בן אלעזר דפסיק כוותיה ובית הלל עדי כוותיה קיימא פת

צב׳ **רבי יהודה** שתגלין ולבוש שתגשטין ביום טוב לפי שיש שמחה יתירה ז
לכן ולכשה על גבי ערין כרי שיזכור יום הואיקה ולא תזוח דעתו

צג׳ **רבי יהודה** ידול הלוי פסק שמותר לישר לישיו את המנות ולכית הקברות ביום
טוב ראשון שמותר שמותרה הרשות ליעיך דרך שיהיו דינת יעין
ובמון יש יעיך וייעה׳׳

צד׳ **ואין** ויקדון ביום הושענא רבה לפי שהוא יום רצון ולא משום ערב יום
טוב הורין יומו ערב שבועות וערב שמעות ומשום שסדית יותר׳׳

צה׳ **ובערב** יום׳ הכיפורים ובערב ראש השנה והושענא רבה וכשהיה
מעל מית היה שופך על ראשו ועל נפשו ט׳ קבין ויום חוזין שהם
רין כנים טוקום עכולה יוענד חוכה ינלין טהרה׳׳

צו׳ **רבי יהודה** וגל ויוסל ביום ראשון של ראש השנה ראש של אייל ובר ליכלו
של יצחק ולא היה עחר ונליכטל שונים יוו יעגדים ולא משום דבר׳׳

צז׳ **רבי יהודה** יומר אזן בשני ימים טובים של ראש השנה בין בקידוש בין
בתקיעות יוותנם היה קיל להוחן ולשתות יין חדש עד ליה
שמיה של ראש השנה והיה וזמך שהדייע ליופיק נפשיה והמלעתיו״
יומנם ורופלו לא היה לו יין חדש היה אומ׳ אזן ברשי׳׳ שיול רב מבורך
לרב שים גאון ומפני ומה יוע ומבין זאזן בב׳ ימים טובים של ראש השנה

על תקיעת שופר ועל נטילת לולב אין אנו מברכין כי אם פעם אחת והשיב לו מגן
סוכה שהוא מדאורייתא כיון שצריך זמן בלילה אין צריך לכך כמו ראותי דאורייתא
ומפיק דאורייתא ומה שמברכין זמן על הלולב כמו ראשון של סוכה שהוא לפי
שהזמן שצריך בלילה ראשונה של סוכות זה היה בשביל עשיית סוכה ולא בשביל
נטילת לולב אבל זמן של ראש השנה שהוא מדרבנן ומן שצריך בלילה אינו פוטר
את של יום שהוא מדאורייתא וכן משמע פרק כל מערבין של ראש השנה ויום
הכפורים הוא מדרבנן שמחה גדולה״

צ״ח

ירושלמי גרסינן ואין חוששין לאכול חולין בטהרה כמו שהיו אוכלו ומולין
יכול מהני י׳ ימים בין כסא לעשור ומכאן הוכיח רבינו אבי העזרי
שאין לאכול פת של גוים בין כסא לעשור׳ והר״ר שמואל ובמגנצא אם רוצה להחזיק
חולין בטהרה דלית כאן איסור טוב הוא לטהר את עצמו פת של גוים מדרשות יוד
דאיסורא הוא דמתני׳ עדיף דאיסורין כהני י׳ ימים כמו שהוא עד אין ומי יכול״

צ״ט

רבי״ה שהתענה ג׳ ימים לשם יום הכפורים צריך לעולם ולעשות כן המדיר וקטן
אין יום טוב לשם יום הכפורים אבל אין התענה יום טוב לשם יום הכפורי
מאין בשביל שהוא קבל להתענות אם משום תענית חלום אין צריך להתענות לעולם״
אבל התענה בב׳ ימים טובים של ראש השנה אינו צריך להתענות בו לעולם׳ בב׳ ימים
טובים של ראש השנה כי אינו דומה ליום הכפורים שהוא איסור כרת והואיל כל
שיוסיף אין פעם אחת יוסיף בו לעולם׳

ק׳

רא״ם שעת איסור כרכר והאות המורא יודע שהוא מותר ואינו תלמיד חכם
אם אותה רשות להתירו בפניו ואם נוהג ומקיים צריך ג׳ הדיוטות׳
להתירו בינו לבין ואקום הר״ר יהודה כהן ז״ל אם יכול אם נהג איסור ובהוראת
טעות שסבר שהוא איסור והוא מותר ומתירין לו אפילו בפניו ואקום שנהג״

ק״א

מהר״ם ז״ל אם היה רגיל להתענות שבין שבת ימי תשובה ליום הכפורים
והיה מתענה בב׳ ימים טובים של ראש השנה אמ׳ שיאמר גאון
יאחר ומי שהיו כל ישר׳ מתענין בב׳ ימים טובים של ראש השנה׳ אבל הוא מתב
בתשובה אחרת היום לשם שורים תמן עליו מיסה וגם המתענה לשם שורים
שאין ימי דרי קולות ראש ורוב יכלה ושתייה׳ תרמך כלהי אמן׳

ק״ב

ד״ל התקיעה שופר בעינן דעת שומע ומשמיע ואם אמ׳ התוקע אינו
פוטר פלוני מתכוין שאין יוצא״

ק״ג

בי״ה שיגלח ויחוק כל ומעים ערב יום הכפורים וזהו כדי לרחם על השפות
וקיעת ראייה וכל הכשר רוב בר המורי דהוא רוב בר דיקאלי ידיקולע ז
מועכין מועלי ימי דכפורין הרין להעדר עורכי דקשין כפרי וסלייתין אמ׳ שב
שקול דמיידתין היקרה שפיר רוב שפי״

ק״ד

בתשובה הגאונים יש שכל אחד ואחד לכהן צריך תענית בערב יום
הכפורים לכפרת ומנהג העולם ליקח תענית ולכר ותענית׳

לנקבה ולומ' קודם שחיטה ג"כ תחת גבר תהיו חליפתי תהיו תמורתי תהיו תחתי תהיו
כפרתי תהיו פירש לזיבה ויש פירש לחיים ויאמר יום יש אומרין ואין אומר ויש אומ'
יוחד להבר לאדם יושב ויחזור ויאמר פדעהו ונראה שהוא ויעשה כופר ואין הור' ז
הפסיק משחיטה צריך שחיטה היא ולשוחט אותם לעניים אחר שחיטה " ואי שכין
הוא נראה ראויה ונראה פרק המוציא היין פרפיסין שר' ופירש' שהיו רגילין לזרוע
מעין נקוב ומנח על גבי יתידות שלושים יום קודם ראש השנה כדי שיצמח קצת
קודם ראש השנה וערב ראש השנה היו תולשין העשבים מן המעין ומסבבן אותם
סביב ראשיהן ואומ' זה תחתי זה חליפתי' וכו'"

דאם שיצא ללקות ולטבול מערב יום הכפורים ואמ' שיראה לך שהיה קודם ה
ד מלו יום הכיפורים היה מתענה מליתו ומבעוד יום והיה מברך משום
דליה לאו זמן ציצית הוא אמ' כשהיה מתפלל סליחות קודם עמוד השחר
ומתעטף בטליתו ולא היה מברך וכשהיום מאיר היה ממשמש בטליתו והיה מברך
על ראשו והיה מברך להתעטף בציצית כי עיקר ברכה היא ולא על הטלת ציצית
אמ' ר' נחמן פירש שמברכין על הציצית בליל יום הכפורים דבירושלמי דקאמר
אומ' כסות יום חייבת בציצית אף בלילה וכל שכן כסות המיוחדת ליום ולילה "

דקודם שהיה אומ' כל נדרי היה אומ' בישיבה של מעלה ובישיבה של מטה
על דעת המקום ועל דעת הקהל אנו מתירין להתפלל עם עבריינים "
והיה אומ' כל נדרי מיום כיפורים זה עד יום כיפורים הבא לשנה עלינו לטובה "
והיה אומ' וקונסי ינהג לעמן כהן ולאחר אותו שאומ' ג' פעמים לא היה אומ' כמה
כתורתך רק ונסלח וכו' " והיה אומ' הרג והנך והיה אומ' בכל יוסור פירוש שיום
היה קשור בכל עדין היה ינול להסטן כמו לך יש לו' כבל שקורין מולכנט
בלע' כמו בכבל רשע והיה אומ' כתורות נרקה לפי שכיום הכיפורים היה מקטיר
רקה מן הרקה והיה אומ' מהוסף ומעט מן החטאים "

דבכינתה יצא עולין לחוץ ומשום שיחות גרה אותו שיאר ומנחה ולא ד
הפחות יצרך אומר אלהינו מכינו בכיכה שכדין היה לעלות לחוץ
מריתמור בשירלתות דרב אחיי והורדתו ומהיגב מחמר צריך לקרות לחוץ ז
זה יוצא ידי שאין הטעם שפרשתי "

ד צריך לו' אחר ההפטרה שניה על התורה ועל העבודה כמו אחר הראשונה "
דהיה אומ' אלהי מנער אחר אלהי עד שלא נוצרתי לפי שהוא אומ' כל השנה
ד היה אומ' בתפילת נעילה זוכר יצירין ולא היה אומ' חתימה כי יום
מיקום סתיכה וכיוכיע חולכיע כל ומקום שיש לו' סתבים היה אומ'

ד אל רחום שונך היה אומ' כמו כן בשחרית של ערב יום הכיפורים "
דהיה אומ' זכינו ותלכינו בנעילה ובמנחה ובערב יום הכיפורים בבקר "
ספר ב' על פי המסורות אומר ספר ואירך הוכירני נשפטין יחד ספר ז
יותר אומן הערך ובכון היה אומ' והר' וזה שיש לומר בום הכיפורי'

251

סליחות שיש בהן שמות אפי׳ שהוא יום הדין״

קטו **מותר** לאכול עמו ביום הכפורים ומפני שהוא רפואה ואעפ״ם כדאיתמר
פרק שמונה שרצים טיפת צונן שחרית וטיפת חמין ערבית יפה
לעינים ומה שקורין שבעשים ורפואה ומותרת ביום הכפורים כדאמ׳ במסכת
יומא היו לה הטעין מיושנו סך כותו ואדם חושש אכל פה ושינו יוסורין ז
לאכול משום שיופיו חיי שישי יוסור ואת התורה יופיו כל שהו יכו לו ע׳.

קיו **בתוספתא** ריש פה לענין יום הכפורים יוחד ומעל יוחד יונפי״ן
אין יעשה כהן אין הכית ולכית ואין מוטה למטה״

קיז **דלא** היה ומכן יוקבו על עשיית סוכה אפי׳ שעשייתה ידע גמר ומעותה
כי היוכלה והישיבה ודייה ומפק התפלת שומע ואחרין רקין ומכן
על עשיית יבינת ומדי יבינת רקין שומע מן הכין טוב אפי׳ שהעשייה ז
ידע גמר ומעה כי יום הענינו ודה הכל כל הימן שעשייתה גמר ומעותה
כי יום גמר ומזוה שקובעה כפתח ומכן עליה מעשייתה וכן כל כיוצא בזה״

קיח **דהיה** ומכן לישב בסוכה קודם ברכת המוציא יוכל מזון כדאיתמר
פרק הישן נכנס לישב בסוכה ומכן לישב בסוכה כלומ׳ ומד כשנכנס
בה כדי לאכול יוכל ונכנס בה כדי לישן אדע ומכן שיון קמע ושינה שפעמים
שיוש ספר לישן ואדע יכול לישן ועוד טעם יוחרת פירש רת סוף פרק דמכות
והמיימון כתב שומכן לישב עד שלא ישב והיות הברכה שכר לעשייתה ובליל
יומים טובים של חג. וקדושין ומעוד כדי שיכרך לישב על שלא ישב״

קיט **דבר** מי שאמון רינה לומר דוקין בליל ראשון של חג. ומכן זמן לכסוי.
דקיי׳ מן יותרוייהו יועשיית סוכה ואין יום טוב יוכל בליל שני ולא
דיר זמן כן ידע׳ ומן קודם סוכה יוכל יוכי העדי יומ׳ דרין שהרי כל ומקום
יומ׳ יקנהו יועפ שהוזן ידע כשכיל קידוש ולא משכיל הכרוה ועוד שמוסך
הלכתין כסוכה ואוחר כך זמן יוזן ומחלק בין ליל ולא בן לכן ברכה לכך זמן לכסוי.
בין לא זה ולא ב׳ וכן היה עמן. מהרוול״

קכ **דבר** להוציל פירות חוץ לסוכה יוחנם מהרוזל היה מחמיר על עצמו
שלא להוציא פירות חוץ לסוכה משום דאימן תרי לישני פרק כותרין
דאמרי׳ הר יוה׳ פרי מני סוכה לכך היה מחמיר על עצמו יוכל פירות כביעה יוכל
מוזב חוץ לסוכה יוכל לזוגין דאמ׳ מני סוכה כביעה אין כמי סוכה ויוכלו פת
כדאיתמר פרק הישן יוכלין יוכלות עראי כדברין מדרי רב ומייז לכלה ופרש״י
ואין כביעה ויוכל לחיין דאמ׳ פירי מני סוכה ומותר לשתות יוכלו יין חוץ
לסוכה דשותייה לגמרי עראי״

קכא **דבר** להשים נסר יוה ספסל על הקערה כדי לישן בסוכה ופסק פסול
אין פוסל למטה מי׳ טפחים ופסק פסול ביומינא. פוסל בד׳ ז
טפחים יוכל רק. של ג׳ טפחים יכול להכחם יוכלו לכתחילה ומן הצד ידע ז

פסול אלא בד׳ אמות דבר׳ לאו הכי אמרינ׳ דוקא שמוקה ומיהו אין אשכחן תהלתין אבל פחות מד׳ אמות׳׳

קכב

בכל ימי החג, לבד מיום ראשון יום יש לו אתרוג, ולי׳ליה (חסר) עכ״ך כה החג שיוצא בשאול ובגזל ובשל ימים עד׳ בחסר׳ ובתרוג׳ ר׳ המנין ובטל

כה ועכ״ך ואפילו ביום ראשון יום אין לו אלא הוא אמר שנשמר קיית אין הכי של לולב ומותר לימות בו׳ כדאמר׳ פרק יש עתלין היוצא והשותפין שיש ז׳ והם אתרוגים מתפיסת הבית ונטל אחר והם אתרוג, וכיון עלו ימנו אשב שהאחר קטן והקנהו כי ידע והקפידין זה על זה ומתניי׳ התם אבל פריש ז׳ ודינא אין וזה לא׳ פריש ודינא אין היה לו לא׳ אבל חסר אין אלא שלו שיוצא יוצאו עהסר אומנ׳ רשב״ם פריש דאין גרסינ׳ אבל פריש ודינא אין׳׳ שכיו ז׳ הלו׳ ועוד ראייה ממסכת סוכה יושבי כרכים היו מורישיהן לולביהן לבניהם יומ׳ דלולב הבכש פסול משום דאין שעת הדחק מלו׳ יוע״ם שיכש פסול ז׳ משעת הדחק יכול לימות בו אבל כיומתין, שנקמוהו עכברים אבל כשיור הדורים אינו יכול לבך ולימות בו דורי ודורים׳׳

היוצא חסר
יצא שפסול
משעת הדחק
יכול לצאת בו

קכג

רכשהיה נטל הלולב היה הופך הכי, של לולב והפיטמין של אתרוג, ולהטה עד לאחר הברכה כדי שיהיו הברכה שכר לעשייתה׳׳

קכד

דהיה ומשמע בהוח ראשון ובהוח אחרון שהוא פנן, אחרו הלל ובומו ר״ד הושיעה לא סהשליהנו כי הפסוק כך הוא אנו ינענו עבי היער ורוכן ליה ומיוחו הושיעה וכו׳

קכה

דהיה אומ׳ כל המועד מוסף פסוקים של סכדי היום כמו בספר תורה וביום שופכי הושענא רבא היה קורין לרביעי שישי ושביעי כי לשלש ורביעי

קכו

דהיה אומ׳ בהושענא רבא למען תמים ואין לע ומלא די שיום תמימו אין הוא אמורה בו׳ וזה שמסבבין את המזבח ז׳ פעמים שסיבבו את יריחו ז׳ והם מסובבת ב׳ מסורת יהושע בו מסובבה מעיר׳ ומסובבה את המזבח כומ׳ מה שסיבבו את העיר ז׳ פעמים זה יריחו מסובבה את המזבח הרם׳׳

קכז

דהיה אומר משורינ׳ עשרת לילה ויום בסוכה ויום אחרון בשבת היה אומר סעודה שלישית בסוכה׳׳

קכח

רביה שהשלום יצאין והמזור כל המדרש כל׳ל שמחת תורה שיצאו כאן שמחתו כלו לפורים ומשום רבר׳׳

כהן ולוי יצאין מטוב להיות חתן תורה או חתן בראשית דהא אמרינ׳ פרק הנזקין כהן אחר כהן לא יקרא׳ לוי אחר לוי לא יקרא הני מילי לבד ז׳ קודם שקראו חובת היום אבל לאחר חובת היום אין קפידין׳׳

קכט

דהרא היה קבל לול׳ כום השואבה עשרת ע׳ פעמים אתה גבור לעולם עד ז׳ ומשיב הרוח ומוריד הגשם ומשום דאמ׳ בירושלמי ספק יום אמר ומשיב הרוח ספק אין אומ׳ כל ל׳ יום מחזיקה שיום הורגל ואינו קבל בו לאחר ל׳ יום בחזקה

שאם שכבר הותחלו בו והוא ע׳ פעמים ביום אחד [כרת] יום ג׳ פעמים בכל יום וראייה לכך
ובינה הוא צריך עבודתה לא כל שכן יום. כיון יום אחד ע׳ פעמים כל יום ג׳ פעמים ג׳
ביום ומעולין לו והיות בהודאה שאם ובהודאה אמר ע׳ פעמים ביום אחד אף כל שכן ג׳
שיהיו בהודאה שאם ויום ונסתפק לאחר ובכון יום אחרו יום לא ידע צריך לחזור
לראש דומסתמין אומרין שכבר הותחלו בו והוא הדין לומר זהו טו ומטר ע׳ פעמים
ויום ונסתפק לאחריהן ידע צריך לחזור לתחילת הלכה״

קל

רלרל ובימי סוכה היה הולך ועולה רשות ומונה ואומ׳ יהי רצון שנזכה
לישב לשנה הבאה בסוכה של לויתן״

קלא

רבהברכה לומר מגשתיות והוא סעודת הרשות כדאמ׳ פרק במה מדליקין
עושים יום טוב להודות ולהלל ומשום רווקין להלל ולהודות
אכל אין ומשתה ושמחה וכל שכן חינוך הבית שהוא סעודת הבית הרשות״
יום אין ומחות מספק ומדליק לומר הפתח והמדליק לומר שהוא ופונה לאומר
השיור מלה אחד ומוסיף על כשביה וכל הנשיור כוהרונה שורפו כמו עשו
כדי שלא יהיו נהנה כי שיירית אסור בהנאה״

קלב

רששאלתם יום יש לעשות פורים ראשון באדר הראשון ולהתענות
בערביתו לא כי אין לעשות בו פורים כלל וכל שכן שאין צריך
להתענות בערביתו והוא דתנן פרק קורין המגילה אין בין אדר הראשון לאדר השני ג׳
אלא מקרא מגילה ומתנות לאביונים הא לענין יום קריאת מגילה באדר הראשון ומנע
ומתנות לאביונים ושוה ושמחן את השנה אז צריכים לחזור ולקרות באדר השני
כך מוכחת כל ההלכה אבל אסור בהספד ובתענית כדאמ׳ הין לכל דבריהם זה וזה

קלג

כשחל פורים ביום ראשון אומ׳ מזמני שבת מתפללת על הניסים אעפ׳
שעדיין לא קריאו את המגילה ואחר המגילה אומ׳ ויהי נועם ואתה קדוש

קלד

ראפילך מקום שאין מנין יכול אחד לפטור כולם ואפילו כולם יודעים
ואתה וכל שכן שיום אחד יודע והשאר אינם יודעים שקורין
להם והם יוצאים כדאיתא במס׳ סופרים וכגון יחיד ויום ידע כולם יקרין לא
ולעזו כשיודעים ומהרים״

קלה

ב״ר שקורין המגילה לחולה אין לאומרת צריך לברך לאחריה ולפניה אעפ׳ שכבר
שמעו ידי חובתו בבית הכנסת כדאמ׳ מראש השנה כל הברכות כלן אעפ׳
שיצאו ומוציאין חוץ מברכות הלחם והיין שהן ברכת הנהנין״

קלו

רכיברך על מקרא מגילה ושעשה נסים ושהחיינו והיכי רבינו מברך ביום
של פורים כלילה אך שהוא אומ׳ זמן כמהות כתוב כך שהקהל מ
אומ׳ זמן וכך פירש רבינו תם לומר זמן גם ביום״

קלז

ב״ה שעתן ג׳ ומתנות לפורים ומשום דכת׳ כי תשין ג׳ פעמים ומתנות
השקל ובמקום שאין מנין יכול לעכב ונעשה פורים שלא לענות ולתת

קלח

ב״ה שעתן שעתן כפ׳ לפורים לשמחות מקום שלא הנהיגו בכך

יספור להרגלים · ושמעתי שרבינו יוסף ז"ל היה קורא עליהם וכסף הירכתי' למע'
יומ' מיקום שכבר הירגלום ירון לבטל הדבר ומפני דרכי שלום כרתנו ומפרשין ז
עניי נכרים עם עניי ישר' ומשום דרכי שלום ומחזיקין ידיהם כשבע' ושואלין בנב
כשלומם כשלום ישר' ומשום דרכי שלום "

קל"ט רעל כרס של כסף. ששיולת יום זרע שלא נשתמש מ יולא יען אין כני ז
הגעלה כדאית' פרק כל שעה כל הכלים שנשתמש בהן חמין ז
כגון ישתמש בהן ויגעה יותנם הורגלו להגעילם השלום לפי שפעמים שמורדין ז
ותוך יין הם ומזותה ושורין בהן פת ויגע תעוש תורת יונך "

קמ' רסכיבים שמשתמש בהן המוץ יום שלפני ערב פסח ליומר ד' שעות ומורין
ומהרים ללבנם ורון ומכשירין על ידי הגעלה ידאליו כשריע מב זמן ז
כשהו יומבור דהדינו חמץ משעת ה' של ערב פסח ולי המעדיך עריה ידריה ומדיו'
סוף פרק בתרא דעבודה זרה הסכינן נלבנן כאור וכו' " ומקשין התוספות ומפרק
כל שעה רב יוסף הילכתן ידדי ויודר' ברותחין · וכו' · ומתרץ ריש הילוך כן הדכו
והדתדריו כלע ושם ריי שהגעלה יוסל היכו דיוסור כלע כעי' ליבון מוז ק הני ז
סכינים משתן כני זמן כשהו יודסור חמץ יודסוריו כלע' וכעי' ליבון " שכזו הלוי'

קמ"א רששאלה על וזה סמוכין כוה המלות ללוש כפסח טפי ומעשחת הכן
ונגלונה · רבינו יצחק ב"ר יהודה לפי שהתנורים שלנו גדולים
ועל זה יונו סמוכים והדין היה יכול לעמוד שם כשהן מתחכם לו המיעות והוין
הכנה ללוש כי יום ודרה יוחת לבר ולויופותה ודיד וכן הכל "

קמ"ב דהיה עתן טעם לפוס כפסח יוכל לעשות היה ומהר"ר כרמי' ר' אלעזר ומיזהירין
קמ"ג ד היתר' לשתות ורים כערב פסח יוכלו ליוהר ט' שעות כדיונ' כל ז
ומערכן דורים לין דיינ' ויומי יונו' דיוכלו חמרין טוב עלי שכיר דוד'
כדיוני' טובין ודיר " שכזו הלוי "

קמ"ד אם המולוף ומעות של ומעה זו כשל הכירתה כל יוהר ועט יות שוה לד
לתכירתה מוותנה נדי כך " סדר של פסח "

קמ"ה כשהיה עתו ירון קודם ברכת פרין פרי האדמה לא היה מברך של'
ידים וזה שעתנו לברך זה היה כורך ישר' לפי שהיו עוהרים יוד
מטומאה וטהרה וכל שהרט מושקה יעדך נטילת ידיים יוכל עכשיו שיורן
יונו עוהרים מטומאה וטהרה יוין יעדך לברך מוותה נטילה · וסוף דבר לין היה
מברך כשום נטילה כלי פסח כי יום כנטילת שיקודם ברכת המוציא · ולומר
יוכלות ירקות היה ומברך מורין עכשיות רבות " יוכל לין ליומר ודור ומשום דהוי
מברים הכירים ומהות סעודה בתוך הסעודה שיורן טעכן ברכה לין לפניה
ולין ליוהריה ומזה הטעם יורן ומברכן על נטילת ידיים " והיה עוכל הברכה
של חיטה ומדור בחרוסת ומשום קפיו ודהו וכר לומדרש טהיו שהיה טיט ז
ורוזכן כיהר " ויוני שומעתי ומהר"ר ב"ר יקותיאל הכהן דליונו טעו, דקפיו יעדך

וטובלו בחרוסת ומידי דהוי אמרור לחזור ליבא שצריך לטובלו בחרוסת בלאו
טעמ׳ דקפא דיאין ומשום קפא ביאין ומשום דיהוי כגון חומין כעין ניא סג׳ הה׳
ונימח מאחר להילל׳ שכלו הלוי׳ ואו׳ מיקום שאין ליטולגו בפסח
ליקחן מרמזיו לשם מרור אם שאור ומרור׳ ומאי היה מברך אחת ואמן ג׳
אחר כל כוס וכוס הואי ומכוס שיב׳ לפי שהאין סומך לסעודה׳ והיה טועם ג׳
מאמינית היניה לאפיקומן והיניה לברך על אכילת מצה׳ אכי׳ העזרי׳
ואח׳ שיום נפסר האפיקומן שיטלין לסומך עליה על מה שיאכלו כבר ואין
צריך אחר׳ וכשהיה מתחיל לפיכך היה תופס הכוס בידו עד שהיה מברך
בורא פרי הגפן והיה מברך קודם קריאת הלל לקרוא את הלל׳ ולאחר אכילה
שהגיע ללא לא היה חוזר ומברך לקרוא את ההלל׳ וכן היה נוהג ר׳ יעבץ
והביא ראייה מירושלמי ומסכת סופרים ואין היה קורא הלל כ׳ יום ט׳ סד׳
שיום׳ אחד לכדו הודו אכל יום ואין ושם כ׳ יום כ׳ יומ׳ הודו כיחד׳ ולא היה
חותם ביהללוך בברכה עד ישתבח כי מה לא התוך בורא פרי הגפן בברכה אחת
וכן היה נוהג רבינו חיים כהן׳ והיה שותה כוס רביעי לאחר שאמר כלאו מזה
כדי לא יעזין קודם שישכב׳ ואו׳ שיפלין לברך הטוב והמטיב על כוס ג׳
מזה פעמים שירעה ואין מביאה מאוסין על הכוסות אך שמברך בורא פרי הגפן
כשיור הכסות׳ ויטל ידים ויאכל ולברך ברכת המזון כלל פסח ואחר שיראה ג׳
משיור אמנת השעה׳

קמ״ו

שאלה להר״ר יצחק מאה לאת מעת ולשפחתו לקנות לעיסתה בפסח
והשיב רבותי וראייה בפרק בתרא דע״ז אמר׳ ירדו ולפועלין עמו
ויטלו בדינר ודינר מושש לא ומשום שכינ׳ ולא ומשום יין נסך ולא אמרינן כי
הפיע דמי איסורא הפיע הכי עדי גבי חמץ לא שמן׳

קמ״ז

מברכין על השאור טילה בברייתא מנהגות ויום שבת ומעת טילה
אמנה ומחרת בלא ברכה׳

קמ״ח

אסור לתקן ומעלים בלא ~~ברכה~~ בחול המועד אכל לקנות חדשים ומתיר
ר׳ יעבץ׳ אמנם ומה״ר וג״ל אמ׳ ומהר״ר שמואל ממרצבורק ג׳
ומורנו אבי העזרי׳ אסור לקנות חדשים בחול המועד אכל לא אמ׳ לן יכו הראיה
אכל צורה להתחלת הראייה ומהם דאמרינן יאין מבלין כלים ומכית המאן ג׳
בחול המועד אפילו בלא שהן שלו כבר יאין יכול להביאן כל שכן כלים חדשים
כוין שלו שירצה יכול לקנות׳

קמ״ט

בודקין לקנות בחול המועד כוסות וקערות דברים שצריכים משכל
אכלה ושתיה בברייתא פרק ואקום שנהגו ומביאים כלים ומבית
האומן כי מבית הכדר ודגן ומבית הזגג׳

ק״ן

רבותינו לתקן מרדעים לסוס בחול המועד וכן ומחייבה אם פתה את
פותות ששברו ומותר לתקנו בחול המועד׳

קנא **ראבן** שאין להלוות בחול המועד כי ודומה הלואה לקונטרייו אומנם ולמערפיץ שלא יכול להלוות בדינם אותה טבע שלא יאבד המערפיץ שלו ודבר האבד מותר בחול המועד וכן היה קבל ומהר"ם ז"ל.

קנב **ראבן** שאסור לכתוב אפילו בכתב בחול המועד אבל משמר האותיות פ"ק יענבו כדאיתא (דמו"ק) פ"ק דמועד קטן האומן הט"ב לא מה שעבר והאור (היו"ר) עשה רק עבודה מקום הנקודה לפי שאינו יכול לשברה. והאמיינע פסק ז שמותר לכתוב סריקה בחול המועד כשירוע והדקדק בסרגטא כגון לכתוב חוממין או אגרות שלומים.

קנג **כשרש** כ׳ אלום ראש חדש אייר ביום ראשון צריך לכתוב ראש חדש אייר שהוא ל׳ בניסן ואין לכתוב בניסן כסתם כ׳ בניסן אלא כדפריש וכן ושני פרק ג׳ שהיה נשוי וביום שני יש לכתוב בסתם מחדש אייר.

סליק להו הלכות ימים טובים ותעניתם. ואתחיל הלכות תפלה ושאר ברכות.

קנד **ההלך** צריך אדם צריך להתפלל תפלת הדרך כי פעם אחת כשאתו תחילה ואפילו יעה בעיר אחת כשיגיע הדרך כשעה אחת כשיוצא ומשם אין צריך לחזור ולהתפלל אותה פעם אחרת.

קנה **ותפילה** הדרך עד פרסה שהוא ד׳ מילין שהוא ח׳ אלפים אמה פירש שאם יהיה לילך פרסה יתפלל אותה ואם לאו לא יתפלל אותה אחר אם שכח לאומרה יכול לאומרה עד פרסה.

קנו **ושאלה** ואומר הרב ר׳ מאיר זצ"ל ואת התחתונות כברוך שומע תפלה ז׳ פותחת כברוך ואינן לו שהיא וסמוך אותה לברכה הפותחת כברוך שטן לאחר ואלתן ברכת יושר עם ושים ברכה והטחון בן יום וכן לילה.

קנז **בין שהדרך** צריך כשקורא קרית שמע יעמוד במקום אחד עד שיגמור והוא הדין אם התפלל אחד שיש לו לקרות עד שיגמור עם

קנח **אסור** לאכול ולשתות בבקר עד שיתפלל כדאיתא פ"ק דברכות ואמר השותה אחר ג׳ דרך אחר שעשה זה קבל עליו מלכות שמים וכיון פסק רבינו אביה שמותר לו לשתות מים בבקר קודם תפלה כי מים אין שייך לו אחר שעשה זה כי אין גאות בשתיית ודוקא בחול אבל בשבת ויום טוב שצריך לקדש על שולחנו אסור לשתות מים קודם שיתפלל.

קנט **רבייה** לילך עם סכין ארוך לבית הכנסת לפי שהתפלה מארכת ימיו של אדם וזה מקצר וכן אסור לילך עם כיסו לבית הכנסת כדאיתא פ"ק דמגילה אין עושין אותו כמו הבית אלא קפנדריא וכו׳.

ושאל משום אומר קודם תפלה ואפילו בבית הכנסת וזהו שהספר יוסף פרק היה קורא שאלת שלום קודם תפלה ראיה ואומר מושבים ופותחה אלא יום ואמנם צריך אין בבית הכנסת ומותר לשאול בשלומו.

קס **ולא** . היה ובכך שחרית שהיה נוטל ידיו על נטילת ידיים ואומר יער עד מוו לבית הכנסת ויום ברך קודם לכך ולא היה חוזר ומברך אלא כשבא לבית לבית הכנסת התחיל מיקום שהניח

קסא **בברכה** יוצר יער ולא היה יוצא יוצאו שעה יוחת כי יום יו״ט שנתנו ׃ יכול להיות יותר ויוצ׳ הויעשנין ירי׳ יוצ׳ רופיו הוו׳ כל בשר ומפליא לעשות אלא רופיו כל בשר וכו׳ ויוצ׳ פרק הרואה שייתנהו לסוף עם׳ קימרי אלא יוצא רופיו כל בשר וכו׳׳ שכמו הוו׳ ויוצ׳ וכן שנ׳ מתוכים בברכות׳׳ ויוצ׳ ברוך עושה בראשית ולא ומעשה כי יש טעמי הילות שיאין להיות כברוך שאומר כי יום פעמים תיבות ויוין ולטם ומעשה בראשית׳׳

קסב **ואסיר** ורמי בין ברוך שאומר לסוף ישתבח יוצא שייזו ומפני הירויה ׃ ומשיב ומפני הכבוד מזו מקרית שמע ביונינע פרקים ובן המזמור שיזו ומפני הכבוד ומשיב שיזום לא יורם החוסה כר יהודה רדיתו׳ איה הכי גב׳ קמ׳ עין דרית שמע פרק היה קורא׳׳ יוונם והר׳ ואזל הרב׳ כשהיה יצרך להפסיק בין ברוך שאומר לישתבח היה יוצא יוותן ג׳ פסוקים׳ ברוך יי׳ אלהים אלהי ישראל וגו׳ העולם וכו׳ עד והלל ליי׳ וברוך יי׳ לעולם עד וימלך דוד׳ וכשהיה להתחיל ומקום שפסק יוצא גם יאזו ג׳ פסוקים לפי שהן מזו ברכה׳׳

קסג **ואסדר** ורמי בהלל אלא מזו שיזו מקרית שמע ויצן הזוף בין לשון ׃ הקדש לשיר לשונות כל ויקום שיוסור ורמי בשיר לשונות בלשון הקודש עד׳ חותר מיקום הטעפת׳׳

קסד **ביה** שיאין יוצא׳ ומזמור לתודה בשבת לפי שהתודה לא הייתה קריבה בשבת׳ והה׳ עוד שיאין אין בחול המועד דפסח ולא מערב הפסח שלא הייתה קריבה יוכלו מערב פסח כראיתא׳ פרק קמין דפסחים יוצן ומביאין תודה בחג המצות ומפני חמץ שבה ומודי לה יוכלו ב״ד מכסן ומשום דאין ׃ מביאין קדשים לבית הפסול ויש שאומרין יותן ב׳ תיבות ומתחילין מהריעו ליי׳ כל הארץ כך ראיתי בספרי יראים׳ שכמו הוו׳׳׳

קסה **באשרי** תוכיזו כל פסוק אחר הזותתחיו חוץ וג׳ פסוקים׳ חנון ורחום וקרוב לכל קוראיו׳ ופותח את ידך ומהו ג״כ נדרינס ורמז לך שכל האומרו ג׳ פעמים כל יום אין יריוה פני גיהנם׳׳

קסו **והיה** ומפסיק בין אלהי העמים אלילים׳׳ ויי׳ שמים עשה׳׳ וכן וימלך אלהים את יום השביעי וכן כל כרימנו כזה׳ וכעולהל כי כ׳ יי׳ רמי רמי רנ״ש שיום אין כן היה והחרף ומגדף וגם הוא ירחם עם עמוסים טעון וזורע שיום אין כן היה נוחרף לפי כשטעונו ולעיל יוד הוא ירחם׳

קסז **ואין** ואו׳ יוותן לו תלך מונין כי יצן הוא ויקום יוותן ושוד העמה יוותן יוחר משותו הרי והבור׳ ויום לין בכרכת ירושלים שבברכת המזון כראיתא׳ פרק שלשה שאכלו׳׳ וכשהיה יוצ׳ יוחד שבקרית שמע ׃

לא היה ומעמע ראשון כדאיתא בזוהר הקדוש אות שומע לא ימהר וכו׳ וכו׳ ערוה
כמו שאמר ממעמע על יהוד השם דשפיר דמי ״ שכ״ן הזוה״ר

קס״ח יחיד המתפלל יאמר אמן קדושה ויושב והאופנים והכל לפי שהוא סיפור
דברים בעלמא ״

קס״ט רל״א היה אומר כי שם ה׳ אקרא וגו׳ קודם תפלת י״ח דכמו דלא הקדש
יכון הוויין הפסקה. ואפילו בתפלות וערבית לא היה אומר ראיפלו
לר׳ יוחנן דאמר תפלת ערבית רשות וכל מקום כמו שהוא מודה ר׳ יוחנן שהוא
לסמוך גאולה ׳ יזכו מוסף ומנחה יאמרו דלא שייך סמיכה ״ יוכל ה׳ שפתי
תפתח יאמר לעולם כדאיתא׳ פרק קורין דברכות כמו דהקדש ימן בתפלה יאריכתו
דמיין ולא הוויין הפסקה ״

ק״ע ראב׳ וכי שהתחיל להתפלל תפלת י״ח עם שליח צבור שיש לומר קדושה
והכל עם שליח צבור יק שיתפוש שם בתפלתו ״

קע״א היה שומר בתפלה ואינו יכול לומרים עם שליח צבור יום יוחזו מודים
ברכה כששליח צבור אומר מודים כרע ויום ליזו ידע כרע ״

קע״ב אסרר להתפלל תוך קדושה שומעוזר יוכל כשיאמר קדושה ויושב מען
כן ששליח צבור אומר יוחקן ביום טוב יאו כשאוזרן יום לא התפלל עדיין

קע״ג רל״א היה אומר יוחר ברכת כהנים ושואו יות שומי שיתפילו ברכת כהנים
עימו לא היה לו לומר וגן הדין בדיון בתפלה ונפש וזה ריקע לומר שים
שלום יוחר הודיה יאלי לפי שבוויתם היו שולין לדוכן בכל יום וכנגד זה יומ ג
יאמר׳ ברכת כהנים ׳

קע״ד רל״א היה אומר׳ שלום כשהיה שלום מורב ליוחר י״ח דהדין דיוני פרק
הודיינו לו והיה עתן משהיינו שלום וגדולה ויוחר כך ליודינו פירש
רבינו יוסף העורי שייו׳ כפה שלום כשהיינו וכו׳ יאלין כך הפירוש כשיאמר ג
עושה שלום במרומיו היה הופך לשמאלו וכשהיה יאמר׳ והוא יעשה שלום
עלינו היה הופך לימינו ״

קע״ה אסרר לישב תוך ד׳ אמות של מתפלל י״ח בין מלפניו בין מלאחריו בין ג
ומצדדו כדאמר׳ פרק יזן עומדין יוכי הישוה הנכנסת עוסה כזה
המין שיאסור לישב תוך ד׳ אמות של תפלה

קע״ו אב׳ רב כהן גאון חייבים יצבור לשתוק ולשמוע כל ברכה וברכה החזן ג
ויוחר יענו אמן ולא שומע הברכה הויין יוחזן יתמוה ״

קע״ז ראב׳ בסדר קדושה ונוסח ועדיה ויזן לו׳ כדי כדאיתא׳ בפירקי יוכות
אל תהיו כעבדים המשמשין את הרב על מנת לקבל פרס ״

קע״ח וכשהיה אומר׳ עלינו לשבח כשהגיע לו׳ לא יושיע היה מפסיק מעט
ואוז יאמר׳ ואנו כורעים כדי שלא יהיה נראה שקורי על הראשון
ולא היה יוצא יאמר׳ יום לפי שיהושע יסד עלינו לשבח והוא רמוז בו ג

ואמרו' אלהי ואלהינו' ואת מרעים' שלא שם' עליו לשבת" הרי ראוי לומר
אותו ומושב יקרו לפי שכן הוא בספר הילות והיאך כעוין יוהר טועה' ואומ'
ואין עוד שכן הפסוק ולאחר תפלת ערבית היה יושב ומעט קודם שיאמר עליו

קיט

החזן צריך לומר כעיטו יהיו שוניה רבו עם הקהל' וכן הקדושה יוכל
יוכל לא מתוך השם המבורך לאחר שיאמר ברכו והבין כי שם
ה' יוקריו' המתפלל יח ונמר שכבר המתפלל ירינו צריך להמזלים תפלתו' יוכל
ספק התפלל ספק לא התפלל על זה יונ' ר' יוחנן ולואי שיתפלל אדם כל היום
כלו ויוכלו להתחיל דה הכלל כל עת שקורין בספר תורה יש לומר בתפלת
יח שים שלום לפי שיש בו תורת חיים ואהבת חסד" יוכל לא יומר אלהינו ואלהי
אבותינו ברכנו בברכ'" וכו' יוכל בתענית ציבור במנחה צריך לומר אלהינו ואלהי
אבותינו לפי שהם דר משיאים מוקדש בתענית במנחה וכל זמן ששנים
אומ' ברכנו בברכה ... גם יחיד יומר אומתה"

קכ

טעה ולא התפלל מנחה עד הלילה והתפלל ערבית שתים ומקדים של
ערבית' יוכל הפסד שכר של מנחה משעה' והאין הדין בשיור
תפלות" שכח ולא התפלל ומעריב ומחרתו לאחר תפלת השחר יתפלל יושר
ואחר כך יתפלל יח משבל ומעריב יומנם לא יתפלל ומעריב' יוכל יום שכח ג
תפלות המנחה עד הבקר עד תפלות ומעריב עד המנחה של ומחרתו או יותר
עד הלילה הזיזל ומבר זמן ג' תפלות הרי זה ומעות לא יוכל להתקן"

קכא

ראוין והשלים ממנין עם קטן לא לתפלה ולא לברכת המזון בן יג' בן
ומעשרה עד שיהיו בן יג' ויום יותר ותפילת החומש בידו יודע
ומעל כל וזה שנהגו השלם להתפלש החומש בידו במת הכנסת
היינו ומשום דרשות' כפוקים רר' יוליעזר ושהין מעברין יות השנים ומם
מביאים ספר תורה ואין זה ראייה כי לשם לא היו מצטרפין ושום

קכב

אין אומ' עידותך כל חדש ניסן ולא תחינות לפי שיורש בו היכה ניסים
יוכל יוומ' ומנעה כל חדש ניסן וכך ומעיב הפסח עד יוסרו חג ג'
ואין ומיומ' תחינות ומראש חדש סיון עד לאחר יוסרו חג של שמועות
ומיעוט' יום הכפורים עד לאחר יוסרו חג של סוכות"

קכג

המתחיל לומר בשבת יותה חונן יוו יותר ומשיור ברכות ונומר יוותה
ברכה שהתחיל וחוזר ומברך של שבת והני מילי בערבית
או משחרית או מנחה יוכל במוסף פוסק יובלו מוזיעו הברכה"

קכד

אין יחיד לומ' ברכה יוחת ומעין ז' שהיין ומן יוכות לפי שנתקנו ג
לו' מכנוס נשכל עם שכשרות ווה לא שייך ביחיד"

קכה

דרדם טוב שלו להיות בשבת צריך לומר ברכה יוחת ומעין ז' יוכל יודע
הזכיר בה יום טוב כלו יוליו חותם ומקדש השבת שלא עקנה
יוחת ומעין ז' כי יום משבת"

קפ״ו **מיהרמיזל** היה יוצא עיהי נעם פעמים יורד יוצים וגו׳ ויוד עולין תימת
שע פוו גג׳ של כהנים לפי שכהנים של השמונאי ובניהם
היו הולכים ולוחמות ויוצאו ויהי נעם וכ׳ פעמים יורד יוצים ובניהו׳ ועלם ט ד׳
וואר לך כל המוזרה ד׳ פעמים ירע כזוך וכלי דיין״

קפ״ז **ירושלמיר** כל היוצא׳ פרשת הוזן כל יום והוכחה לו שלא יתוועטו ז
ווזועתך ויוני ערב״

קפ״ח **ראין לרב׳** כיותה כתיתע מוהכה וקרין והואו הדין כקירוש של ז
יום טוב״

קפ״ט **בראש** השנה ויום הכפורים ותהיל שליח צבור המלך היושב לפי
שהקב׳ יושב כרין״ ובכפסח היה ווהחיל הגבור ולמען
לפי שהקב׳ נראה כגבור על הים״ ובשבועות ווהחיל יה יב׳ היו כתמעמות שין״
מטכיל ותן תורה שנקריאת שנ׳ ה׳ עוז לעמו יתן״ טתפ׳ ובסוכות ובשמיני
גינות ובשמחת תורה הגדול בכבוד שוכן לפי שהפסוק של יסכת לעי׳ נכסית
נדרש כפסיקתו של סוכות ושמיני עצרת ושמחת תורה״

ק״ץ **ראב״ אם** כהן שליח צבור ביום טוב יום יש כעיר שיור כהנים לעלות
לדוכן ירון לו לעלות ודורייה ומפיק ירן עוודין רומטוע רהדייטין
לטירוף ויופלו כשירין שם כהן יותר לין יצין יולין יום מן הכטחתו שעטין יות
יות כפיו וחוזר לתפילתו ובלין טירוף״ ויום ירין כהן יותר שלו שליח צבור יעקור
רגליו ועט כעבודה ויתפלל לפני עד ולך נוה להודות׳ ויוד יוך לפני הירון מוקום
שהכהנים עומדין ויברך ברכת כהנים ויעמוד יוחר ויקריו לו ויערך שהוא קרין
יכין לכו ילו התפילה השעה שהתחיל שליח צבור יה׳ שיום לין כן יודע והקירות

קצ״א **ובשעה** שהכהנים עולין לדוכן יוזן שליח צבור יהרינו ויהי יומת
מריע כבירכה טחש ויוזן כהנים בקול רם ועם קדושי׳ טחש
ויום שניים הם קורין כהנים ולאחר ירע קורין של יולין הכהן הזמן ומעטין

קצ״ב **מיהרמיזל** לין היה יוצא פסוקים דיברכן כשעה שכהנים וב׳ רכן
כרוייתא׳ נבוטה וכי יש עבד שומברכן יוחנן ויפן יו׳ וירע

קצ״ג **כהן** שנשתמר וחזר פסק כספר והוזהיר שיריע יכול לעלות לדוכן והבין
רוייה ומפיק סתרין דוננחות כהנים ששמשו בבית חוניו לין ישמשו
בבית המקדש והרי הן כבעלי מומין ויוכלין בקדשים״ ומזיות הרוייה עטוה
הותיר רש״י לכהן שחזר בתשובה לישיו יות כפיו הויול שריותן לבעל מום
שהרי בעל מום עשין יות כפיו רק שלין יהין מום בידיו יוו ברגליו יוו בפניו״
יוזנם ומה״ר ווזל שירין יוזן׳ לו לעלות לדוכן יוכל יום עולה ירין ולמחות בירן
ומוליכין דבלי על׳ ומותר לקרותו ראשון לספר תורה׳ ובכן יכולין לקרותו ראשונה
לספר תורה ויכולין לעלות לדוכן יותפלו יום לין חוזר יוכיחם״

קצ״ד **בתפלה** תקח יוז׳ לפותחו כין ויוז׳ עד שיוז׳ לו שריוה בכתיבת יד של

ר' מאיר שליח צבור' והמערים מוים שאמר לו יעל' ירדה ומקיש ומקיש שמע ושמע
יעל' ואמ' שכך הוא מן הדין כי מהעבין ירדה לשם' ואמ' המאורע שהוא שם דבר
ואמ' אין שום דבר והיינו ונעשית לשון עשר מזו ברכת השם היא העשיר ומוסף ג'
נעות פ' מכה יוחת הייתה נספת בשבת. סליק

זה סדר התפלה של ראש השנה כמו שהיה נוהג מהר"מ ז"ל

הרא היה מתפלל כל ברכה ראשונה עד לאחר שמו באהבה ואמ'
זכרנו לחיים כי לחיים היה משמע אין חיים והכי מחלק
בדרים מן רצוני לחולין מן רצוני לחולין של חולין רצונה
לנו' אין חולין ולא אמ' לחיים טובים עד וכתוב לחיים טובים משום לסוחר כותי לד
ומתחילה שואל מעט ואחר כך יותר ומתחילה שואל יותר חיים לבד ואחר כך
חיים טובים וכן עשה דוד המלך ומתחילה על שגגות דכת' שגיאות מי יבין וגו'
ומראש השנה וביום הכיפורים היה אומ' קדיש ראשון בנגון קדיש של שבת
כי אמ' שאין לשבר קדיש של ראש השנה ויום הכיפורים מנגון קדיש של שאר
יום טוב ודווקא קדיש ראשון אבל כל השאר היה אומ' כמו בשאר יום טוב' ואמ'
ומהיות ישורנו מראש השנה ולא אמ' בוקר ותערב ולבך' ומתחיל המלך תר כל
פעל' זכרון תרועה בשבת' וכתוב חוק לישר' לשולחן לו' קשוב קול זכרון תרועה
ומזכרי לך היום מלך' כומרון שופר יופתע' כשבת היה אומ' שמו ומפרים' ואמ'
לפועלי צדק' וביום ט"ב תעיר והריע ויזריות ומולכה ויוסיפר תשיבנו' לגנני
מנגן דרכות יולה המי הברית' ולא בוכרון מזו היום גלות' יוסומה טולה ושונה
יום שחובה' דאז מוספת יאמין שיאנה טובה כמו חדה ושנים כשנה לכך
ומתפלל ש"צ שתהיה השנה יסומה ומולה יוכל יום יש לך להיות שחובה אך
תהיו ושונה' ואמ' כל המקום ומפותך כ' כספרי ירית' יושרי העם יודעי תרוע
וכי אין הגוים יודעי התרועה אלא שיודעים ומפתו תרועה' ואמ' אין לפרש
עולם שורך כי אין פירוש לשון כדיית' כי יוסי סבר ומדרשיה בפירקין
אמ' לה ההוא סבו לע' לם כת שירן לפרשו לכך יש לנו' ואין לפרש ומרוכבות
לכסיו' ומרעישות לכסיו חודש ומיוות והחדש עשרה כלו' תק"ך טו פעמים' ג'
בסך' וכל' ויהון עם המיהדרים' ועוד המתכות יורין' יורשו במומין לפיום'
יוהכות יותן יורומנו' וכבן הנעקד' המורדי שמו וכן תהילתו' ודרי שם
הוא ויינו נשם של ר' יומתיות מוילו' וגם הוא גני של יוהיה' הכל ימו ושלום
יחד' הלן בסתר כמו שדי' שהוא היה מהווה ויהי' הקיר בנעם' כי הקורא
לשון קריה' ועינו יעל ירירו' כך לא היה' ויעשו סום יוחת כל"ה' ולא אמ'
ומראשי חדשיכם מראש השנה' ושעיר לכפר ומלבד עולת החודש ומנחתה'
ושעיר לכפר ושני תמידין כהלכתן' ע"ש ושמח הורים ומה יאמרו הכינס
מה יזכרו חטיכם ומה שישלו' עיני עורך כן תלמות' ועיניהם לך מיחלות'
ושכך בעם וחיותה' ולא אמ' גשים המל שור והלחמה' ומשום דלא יוימש גרין

מעינן הפייטן דאל׳ אותו לאומרו בה׳׳ ומשום רבינו אליעזר מנרבונא דאין אנ׳
זה ותמיהני לומר דמינו ואין לומר היום כי גזר דין ידוע אלא ביום הכיפורי
ולא אנ׳ יום לזה יום ליזכר כי היה תופש טברותו של יום שיני׳׳ סוגר דלת מעד
הראשונים הפסוק ויזכור אלהים את נח אין שייך כל לאומרו הרבה יום לזה ויום
ופוקדתו מפקודת ישועה ורחמים׳ ואנ׳ להלות ולחנן פני יוצרו הראשונים׳׳
כי אלו המלוכה ומושל׳ כי אין מזכיר וממשל אינו אומר פסוק׳ ימעט כמו׳ ב
שופר׳ כשיבה היה תוקע ג׳ פעמים תשר״ת ג׳ פעמים תש״ת ג׳ פעמים תר״ת
ובמלכיות היה תוקע תשר״ת פעם אחת ואז יש לומ׳ לקול תרועתו כי ודאי
יש להם תרועה אז התרועה עצומה אז ג׳ שברים עולין לתרועה אחת׳׳
ובזכרונות תש״ת פעם אחת׳ ובשופרות פעם אחת תר״ת׳ ובשניהם אנ׳ לקול
תרועתו דשלאן הג׳ שברים אינו עולה לתרועה טובה ותרועה מעוטה טוב
אז שאין אומרים דלא ידעינן ידיעה דסיסרין אז אלא אלא מירוש וחדרה
זה אחר זה אז גמרי גנה רחמי מוריכות ולכן יש לומ׳ בזכרונות ובשופרות
שכח לא׳ ומברע ומי כמוך הוא לראש׳ וכן המלך הקדוש׳ ומוהרגה
וכתוב לחיים׳ אז בספר חיים חוזר לראש׳ והמלך המשפט׳ חוזר
לתחלת הברכה דאמרינן אין זה סדר לפרש׳ אמורה ממקום שפוסקה׳׳
ולפירוש רש״כם ולתוספ׳ יתחיל מנונה ויאריך על הסדר׳׳ **שכח** ואנ׳ יעלה
ויבא בתפלה ועולם חוזר בין ביום טוב בין בחול המועד בין בראש
חדש׳ חוץ מערבי של ראש חדש משום מעריב רשות הילוך כן נולא לחסר׳׳
יונל התוספות פ״ר סוג׳ פרק הישן ובראש חדש ונלא אינו חוזר מל׳ ביום
ראשון של ראש חדש׳׳ שכ׳ הוא׳׳ **רבל** ומקום שיחזיר חוזר שלא
יגמור על׳ חוזר חזן ושחרית ומוסף׳ של ראש חדש שיום ב
שיום שבת שלא יגמור עד שהשלים תפלתו אינו חוזר ואפי׳ טורח ציבור ב
ועוד שהרי תפלת המנחה לפניו׳׳ הג׳. **רבן** יום לא הזכיר גשם בימות הגשמים
כשלא הזכיר טל אז הזכיר גשם בימות החמה יחזיר׳ **רבן** יום שבת
ברכת שילוח השבת אנ׳ משומע תפלה לא עקר רגליו חוזר ושומע
תפלה׳ עקר רגליו חוזר לראש וכירושלמי׳ ומנ׳ ראן. בחותמת גשם יש דין זה ב
ומה שילוה רכנעו חוזר כשומע תפלה וגבורות גשמים דמודיה לו אין כל טכן׳׳
רבל רמר שיעריך לחזור יום לטין לבו לתפלה ששלוה יגמור אנ׳ מקול יסד׳
ומראש ועד סוף׳ ואינו כך׳ ירצ׳ שכח ענו אז על הנסים אז הנולה
מזון הדעת אינו חוזר רל׳ יום שאין בו קרבן ומוסף׳ אינו חוזר לא בתפלה ולא
בברכת המזון׳׳ ירצ׳ שכח יעלה ויבא בברכת המזון עד שהתחיל ברכה רביעית
בראש חדש אז בחול המועד׳ בשבת שנה ריגה והחליצנו אז ביום טוב חוזר ב
לראש׳׳ ירצ׳ התוספות פירשו סוג׳ פרק הישן דאין בשום יום טוב אך לילי ב
יום טוב הראשונות של פסח דלא סג׳ דלא יאכל ראן׳ ירצ׳ שיור יום טוב ראשני

ולא יאמר והיתה לה המלוכה ומושל

ק״ע

ובסוכות

אין אוכלין עד כ' יום ואינ' תרומה. שכלו הוי. והאי הדין במעשרות שלישית של
שמט דאין חוזר ואוכלין דאי' רשב"ג יוכלו מועיד תרומה.

ק'צז **מהר"ם ז"ל** אומ' שיש מירושלמי שיאכל ס' יום ומשם ואילך טלו יומ'
נפלה תקופת תשרי טליה יומנה ס' יום ומאותן ואילך
וטל"ס יום שיאכל והאי הדין יום נפלה כיום שאין יתחיל כ' יום כיום ס.

ק'צח **ולא אמ'** כמו המנסים משם שעשית וכו' לפי שאין תפלה מאוריה
אלא רק להודות ולהלל לשמך הגדול.

ק'צט **וכשהיה** שליח יצבור ביום טוב ראשון של פסח ומוסף קודם עד
שהתחילין יצבור להתפלל אין אומ' בקול רם ומוריד הטל לפי
שמורין ישרא' אומ' ומוריד הטל משירין אומ' משיב הרוח ומוריד הגשם.

ר' **וכשהיה** משכים למחר היה מברך לעסוק והערב נא ואשר בחר בנו.
וכשהיה ישן ביום למחר אומ' כך היה אומ' כל זה וגם פרשת
עד יום כי ישר וכו'. והרב ר' אליעזר ז"ל היה נוהג כל פעם שהתחיל למחר
כיון דמהסח הדעת דהוויא הפסק בין תפלות לתפלות.

רא' **כשאל** להר"ר יצחק ומורינו ורבי שמשכים קודם תפלה לכתוב יום
חייב לברך ברכת התורה כמו למחר והורה להוכיח ולכך
שלא יהיו יוצאות רשות.

רב **ואסור** לדבר אחר כל ברכת הדלקת וברכת המוציא ואחרי עניינם
עד שיסיים העניין.

רג **ואין** ומברך על שם דבר ... כי יום ... בזוכיה.

רד **ר** אין היה ודבר משעת נטילת ידיים עד שיאמר ברכת המוציא
ומשום היסח הדעת כראותו בברכות תפא ונטילת ברכה.

רה **והיה** ומברך ברכת המוציא על פת של עירוב כדאו' הרואל [illegible]
ואתעביד ביה ומצוה הדין מעביד ביה ומצוה אחריתי.

רו **ולא** היה מצריך לטעום את הפת מלוה יום הוא טוב כדאו' [illegible]
ואת דין צריך משום אין ישנן אדם את הפרוסה ויחזירנה
לקערה ומפני סכנת נפשות.

רז **וכשהיה** אוכל ב' ומיני פירות אחד ג' יאכלו ואין אומר יום ...
ולפני משעה אחת ומברך על כל אחד ואחד ולכן ברכה
ראשונה ומפני היסח הדעת אוכל אין ברכה אחרונה.

רח **וכשהיה** אוכל פירות ודעתו לשתות יין אחריהם היה מברך
בורא נפשות רבות על הפירות קודם ששותה ואומר כן
בורא פרי הגפן על היין כדי להרבות ברכות.

רט **ובמהר"ר אהרן** של פירות כגון תפוחים ... של שיור פירות
היה עטו קוצץ אותם להוציא קודם יוכלוה.

והיה ומברך בורא פרי העץ אף אם היה לפניו היה ומברך עליהם ופוטר פירות
שבמאכליות ועל המאכליות של בשר אף גבינה אף הם אף של תמר רק שאין יהיה ;
של פירות היה ומברך עליהם המאכלין כי רק מאכלין עיקר״

ר״י **יין שבתוך** הסעודה מאחר ומברך לעצמו בורא פרי הגפן כדאית׳ במסכ׳
מסכת הכיסוי לי יין בתוך הסעודה כל אחד ומברך לעצמו ;
לפי שאין בית הבליעה פנוי לענות אמן״

רי״א **הביאו וזר** מי״טרי יש בשמות ספרי ואומרי אחד ומברך לכלן יכל כד
רבינו המעון פירש שאין להלך הדרך כל אחד ואחד ומברך
לעצמו ויום ומהלך יום כן רגיעה לא׳ כל עבין שיהיו פוטר יות היוחרים ומאותו
טעם עצמו צריך לברך כל אחד לעצמו הטוב והמטיב״

רי״ב **ואם רצה** לשתות היין לבדו שלא יתן ומגע לאחרים יכול יש לו מה
יענה ומזה בני אדם והסובין יודעו אין צריך לברך הטוב והמטי׳
על שינוי היין שכן הפירוש הטוב לרבינו ומיטיב לאחרים לנו׳ המסובין ששותין עמו״

רי״ג **ואם אדם** נמה בתוך הסעודה היסד שיומלין וכל אחד ואחד ומטיב
לו כוס יברך על כל אחד בו בורא פרי הגפן שכל פעם הוא ;
עולך והואו הדין שיצריך לברך אחר כל אחת ואחת ויען ג׳״

רי״ד **יין ישן אחר** חדש אף להפך אין ומברכין הטוב והמטיב כי אם בורא
פרי הגפן המאיין והסיח הדעת ומלו יום של תפיסתו קדוי

רי״ה **מי שרעהו** לשתות יין אחר יוחד כוס של ברכת המזון ודע צריך ;
לברך אחת ויען ג׳ כי כוונו השתיה״

רי״ו **מי שישב** לשתות ודעתו לאכל ודעתו צריך לברך בורא פרי הגפן
בתוך הסעודה כדאיתא׳ בברכת יין שלפני המזון פוטר של
אחר המזון לפי שלשתות פוטר לשתות ולא שם דעתו׳ יין לאחר
יוכל לשתות אין פוטר לשתות״

רי״ז **ולאחר** שיא׳ הכוס ומברך אין היה שותה ולא היה יכול עד
אחר ברכת המזון״

רי״ח **מי שהתחיל** לאכל מיקום אחד וסיים אכילתו מיקום אחר יכול
לברך מזוה ויקום שיראה רק שיהיו בחדר אחד׳
יכול סיים אכילתו בחדר אחר צריך לחזור ולברך ברכת המזון מיקום ראשון
ולכן אין צריך לברך מיקום שני לפניו׳ יכול יין ולא ומיב פירות אין צריך לברך
ברכה של אחריו מיקום ראשון ולכן צריך לברך ברכה לפניהם מיקום שני
כן פירש רבינו יעקב ואלפסי״ יכול רבינו משה ומיימון ורשב״ם פירשו ראשון
בפת לעבין זה אוכל כל דבר שטעון לברך אחת ויען ג׳״

רי״ט **כפרק** כל הכשר ר׳ יוחנן ור׳ יוסי הוו יתבי ודייתו קמייהו טלה
דפירי יותיב ר׳ ירמיה גביהו ולא אכלו ויגו׳ והלא אכלו ר׳

שאנ׳ יין ומזון לפירות ומכאן פסק מהר״ם ז״ל כשנים שיושבין ובא אחד היינו
ליתן דגן אלא פירות או לשתות ואכלו דאין כדי שיברכו עמו בזימון ודקדוק׳ שאנ׳
יין ומזון הוא יום היו אוכלים דגן היה צריך לאכול עמהם מעט כדי להצטרף ::
עמהם וכשאוכל כשנים וכן אורח שלישי אם עומד לו לשתות ומבקש ממנו שיאכל
מעט לפי שכבר נתחייב בזימון לפי התוספות דאינו רוצה לאכול עמו על ידי שתיה
לפי שפסק רב אלפס שאין לזמן על ידי שתיה ואם אורח חשוב הוא שאינו רוצה
לזמן ממתין לאכול עמו כדבר ומעט ומבקש ממנו שיאכל עמו כזית פת כדי לברך ::
עמו בזימון ואם יין או שלישי שיאכל פת ומזמן על ידי שתיה כפירשו התוספות
הואיל שנתחייב בזימון על ידי אכילה שאכלה יכול אף לכתחילה יכול ומזמן על ידי
שתיה הואיל ונפק מפומי׳ דרב אלפס״

רי״ד ד׳ לעשרה היה ומעתה יוכלו ג׳ על ידי שתיה ולשבעה שיאכלו יוכל
אף דמעט רובא ומאכלין״

רכ״א וכשהיה אין יין פגום היה ומחזירין לקנקן שכמעט יין חי ושפך יין
הקנקן אל הכוס ולברכת המזון דקיימ׳ קנאין דפגום כטיל ::
בין שבקנקן שריפה עליו ומבטלו ולפעמים היה מברך על הפגום אעג״ב דליכא
אלא מימר יין שבקנקן ריפה עליו ומבטלו כגון שאין בקנקן יין הרבה ומשום שעת
הדחק והיו דיוק׳ מערבי פסחים דקפיד אמתניתא פגומה פירשו״ם ר״ת קפיד ::
אבל אם יין או אחר מברך אפילו על הפגום׳

רכ״ב וכשאדם מברך ברכת המזון מהר״ם ז״ל לא היה נוטל ידיו לברכת המז
המזון ולא היה מברך ברכת המזון בקדושה״

רכ״ג ואב׳ בשם ר׳ יחיאל ומפריש דמסה טעונה כוס אפילו ליחיד ודקדוק׳
מערבי פסחים הנכנס לביתו במוצאי שבת אם יין לו אלא
כוס אחד מניחו עד לאחר ברכת המזון ומשל שלך שלך ומאמ׳ יבדיל לאחר
המזון היה לו להבדיל על אותו כוס וכל אחד ומחר יוכל לברך דברך בלא כוס
אפילו הכא״ אלא שאין יין ג׳ אלא שמ׳ דמסה המזון טעונה כוס אפילו ליחיד
ואם כן כשאחד אם שנים אוכלין וברכו כל אחד צריך לתפוש כוס בידו לברכת

רכ״ד והדא היה ומתחיל כברכת המזון ברוך י״י אלהינו מלך העולם וכו׳״ ::
ולא אמ׳ חסרו עולמי׳ כי חסרנו עם כל חי הוא׳ ואומ׳ עדך
רעינו כדאמ׳ נהלנו וכו׳ ולא אמ׳ ברית ותורת חיים ומזון׳ ולא
אמ׳ יתברך שמך תמיד׳ ולא אמ׳ ונכון לבו דאין תפלה מהוריוה בספר לעין״
בירושלמי יש ואנו ואמ׳ ובנה ירושלים בשבת יין אלא עיקר ברכת כל הוא׳ לכך
היה עמו אלא בשבת נחמינו עד תחזינה לאחמות׳ ואמ׳ ובנה ירושלים ולא אמ׳
ותבנה עד ותבנה ירושלים׳ ואמ׳ אמן בלחישה׳ ולא אמ׳ ותתברך חי לעד וקיים
כי יום היה ובנה ובכל׳ ולא אמ׳ המלך החי כי אין אמ׳ החי אלא בברכת הזוכל
ויום המעבדך ומצות שיש בתשלומי שכל יורם חייב ואמ׳ החי דומה אבל

ויאמ׳ רעה
והחליצנו
והיה נח״ים
ויהיה יכין
ובנה ירושל׳

ירושלם ואמ׳ והאיך יענש אלא אמ׳ ומה אומ׳ אומן אלא ואומר אומן ואמ׳ ולא טוב ולא
עיוה רחוק ורכע טוב כל טוב יאפלו טתפסק ״ שבח הוא ״ ובברכה זו ג״ ז
והלכות ומלך העולם יברכו והלכה המלך הטוב״

רכ״ה **ראה** כשהיה אוכל יחידי ולא דיאנן עטל ידיו לברכת המזון והיה עשה
שעיפה והרחה לכוס והי ואלו מפסיקין ואחר יום ירצו ידין
אות ף כברכת המזון שידין ואוכי יוצ׳ שיע ק״ש יוצ׳ שאותן מוכרך ברכת

רכ״ו **בכי** ר׳ אדם היושבין בחבורה ושתות יין כל אחד ומבך לעצמו של׳
שענשין אין לא הסיבה

רכ״ז **דכשהיה** קורין קרית שמע ולפני ונטתו קורין רק פרשה ראשונה ״ ד
והאואן ולישועה כל פנים ויהי נעם ואמ׳ ואתה וניכול
ונו׳ ואמ׳ סוף ג׳ פעמים והשכבנו וכים ופרוס עלינו ולא אמ׳ שומר ישר׳ לעד״
ואמ׳ ברוך ה׳ ביום ברוך ה׳ בלילה וגו׳ ואמ׳ ויאמר ה׳ אל השטן ומסכת כהנים ״ ז
והוסיף הכלי שינה וכו׳ משיריה ואמ׳ והוהר כל שהתקי מאמרים לי כרי לוכור
את ירושלם ולא בירך ולפני קרית שמע שלפני מיטתו כי סבירא ליה רבינו תם שלפי
שקרית שמע של בית הכנסת עיקר שאמ׳ בברייתא ועוד הוכה ראייות ואף
כשהשכיב עצמו ביום קרא ויהי נעם בראיתה פרק בתרא דשבועות ר׳ יהושע
בן לוי קרי להנהו פסוקי וגו׳״

רכ״ח **והפרה** ב׳ מוסרות והפרת טה וכיסית וחפרת לכטה תשכב ומכאן אמ׳
ומהרואל שצריך אדם לברך נקבו קודם שינה״

רכ״ט **דאב** שאין התנים פטורין מקרית שמע כמו אביו דוקיא וחזות הראשונה
שהיו מכונים מקרית שמע ולכך היה החתן פטור ולפי שאין ד
היה יכול לכוון משום שידין אל עכשיו שאנו הכי ירא נע ומכוונים לפיכך בקרית

ר״ל **ביר** שמעו ואים שלה יצרך להזהיר ר׳ יונתן משם ואהגר עימו
כרי שלא יהא כמו רואה את הערוה ולכך אוסר ליגע לקטנים
ולגדולים אוסר ליגע את האים וכן נגיעות ידיים שצריך להזהרות לבוא ״

רל״א **רש״י** אמ׳ שאין לכך על הלל דראש חדש ומביא ראייה מפרק סתרא
דתענית רב איקלע לבבל מריש ירחא וכו׳ עד שאמ׳ תענית ציבור
הוא ואמנהגא אין מברכין בראיתה פרק לולב וערבה שקיל הכט ולא בריך יום
תענית ציבור הוא יאבל רבינו יעקב שהיה יום טוב שיני ומברכין ומקדשין
על המנהג אע״פ שהוא תענית ברא׳ שאני הראיה ביום טוב שיני וכו׳ ועוד
ראייות על כן יש לברך וכן עושין רבי״ ואומר ומהרואל אמ׳ בספרי הראייה יש
מקום שיש ומכין יום יהודים שאינם יכולים לבוא לבית הכנסת משעת
קריאות הלל ולפי כשיקראין היהודים כיהודים רוקן וכן עשה כשהיה ד׳
בשפרוקין ובירך לעולם לקרוא את הלל יום כשגומרין את הלל דראש חדש
ומחסר תפילה תיבה אחת או אפילו אות אחת ואם היה מברך למחרה

זו היא ראשי שימין ויזוהו ירושלמי״

א׳	שמע	מיכאל
ב׳	ודברת	גבריאל
ג׳	והיה	שריאל
ד׳	ואספת	ינרקיאל
ה׳	וחרה	שרפיאל
ו׳	ועל	רפאל
ז׳	וכתבתם	כנאל

היה ומברך ברכה לבטלה ״ ויש המעתיקין שומעין ואם יושב בגשמי וקורין הכל
יחד כראוי ומקדים הוא אומרין אותה עם הנץ החמה אם קורין ויום ט׳ ויש שפירש
לכך לגמור אותו יום יברך יגמור. קיבת ויש כאן ברכה לבטלה ״ טובים האור ״

רל״ב

הרואה אדם או בהמות או בריות שמשונים בנוכה ושונים מרוחב ז
וששת אלו בריותיה ומברך בא״י אמ״ה עשה מעשה ב׳
בריותיו ורואין ואחר ל׳ יום וכל ברכה שאין בה מלכות שורים אינה ברכה ״

רל״ג

אמר רבי שמעון מ׳ צריך אדם שיטפל עם כנו י״ג שנים ומכאן ואילך
צריך לומר ב״א״י אמ״ה יותר פטרני מעונשו של זה ״

רל״ד

ירושלם מקך גם תהיו עונה אחריו אמן גם פגע ר׳ יהושע ומרע ז
אליו כבר ואותך אותה מרוך ותהיה הכל העניים פגע בו אחר
וקולך אותו כבר ואותך אותה דכת אומרים אחר ״

רל״ה

לאחר השכבת הלום אין אלא לך יוצא בשמחה וחוזק כי היה לו קבלה
ורבים יהודה הכיר שאין לאמרו לפי שהיו בריות תיבות
אבל ואל טבו הוא ולפעם ו׳ אל שבע דיומבן ליגרו עלך ״.

רל״ו

ובברכת הלבנה פעם אחת שפעמים אחת ויאמר הברכה אל ברוך
יוצרך ברוך עושך ברוך קונך ברוך בוראך מרת יעקב ז
ופני שראותו חקוק לבנה ובברכת בשירין אל׳ קול ששון וקול שמחה קול
חתן וקול כלה ״

סליק להו הילכות תפילה ושאר ברכות ״ אתחיל בעז׳ הילכות ספר תורה ומגילה ותפילין ומזוזה ומילה

רל״ז

אסור לשרטט ספר תורה ותפילין ומזוזה בלא כדתניא ז
במסכת סופרים אין הסרגלין אלא בקנה ובספר ז
התרומה כתב משו׳ דהוא קנה לא יותר ויספוקי בסכין
דלא אלא ליספוקי עופרת לפי שהוא עבה וכל שכן בלא דלא ולהיות מחמיר
וספר תורה וגם יהודי מחמיר פסול כדמשמע פרק הקומץ רבה ״

רל״ח

והדרבן צריכין ליגע בחות ואות רואין צריך לומר משה וכתב ז
ומהיות בתשובה אחת ראיתי כותבן תפילין ומזוזות וספר
תורה שאין בקיאין בל׳ הינוך האותיות שלא נפרשו מספר התרומה ועתה
ראה עיניו שמן גם שלא גם היוד ואין ומרכיבין אותו ולגבה כמה א׳ אין ז
ומפרידין תלה ומתנה וקו ב׳ וגם אין ומפרידין אותן לשנים כדמשמע מה בג
אין ומעשה מה מע״כש ומראה לי שכל אות ואות צריך להיות דבוקה
ושלימה ומושלכת וכל יוד בל׳ הפרש׳ ובירור דכל הדין והדין אות אחת
היין ולא שתים לפי וזה וכן דתפילין מעייהן כדמפרש פרק הקומץ רבה
ופרק הבונה שעני ויורי והיורך הרבה בריות אותם מראה לי שיש תקנה
ולכן האותיות ואין בזה שלא כסדרן דקודם שנתקנו מהוו אותיות ז
דעקין דלא חכם ולא טיפש ואינו קרי להן אלא שלא עבקו כרין יסו לחזור

שם המפורש הנכתב בי״ב אותיות ונפרש בשלשה שמות והוא נמנה וזה הוא השם הקדוש המשובח
והמפואר בקדש הקדשים סלה כוזו במוכסז כוזו ומגיעם ה׳ אלהיך ה׳ כסדר האותיות אחר י׳
ואחר ה׳ ואחר ו׳ אחר הוא וכן כולם וכן נבראו ב׳ עולמות ובו יחיו המתים ואילו ראשי
שורות א׳ שמע שורה בפני עצמה וכן ב׳ שורות בפני עצמה וכן כולם א׳ שמע
מיכאל ב׳ ודברת גבריאל ג׳ והיה עזריאל ד׳ ואספת צדקיאל ה׳ וחתה שרפיאל
ו׳ ועליזבאל ז׳ וכתבתם ענאל ״ ״ זה שמצאתי וכן מצאתי בספרי ״

זו היא מזוזה ירושלמי של שבע שורות כרבנן ״

ולהרכיבן. ומגרסינן בירושלמי דמגלה תולין בספרים ואין תולין בתפילין
ומזוזות ומשמע דאוקימו תולין הא דלא הוו ולתקן המזוזות כמו׳ שפיר
דמי דלימו למימר הכי לקפלו ולתקן המזוזות עד לא והוא דנקט תפילה ומשום
דבותיו דספרים דקפלו תפילה עדי שפיר דמי דלא הוו דאמריין הוא דאם כן ?
ליתני תולין בספרים ולא בתפילין ומזוזות ומדי טעמ׳ הדר נקט ואין תולין בתפילין
ומזוזות מדי תפילה הוא דלא הוא תיקון מזוזות כמו׳ שפיר דמי על כ׳ מההלכות״

רל׳ט — ש׳ה בתפילין ומזוזות

ראב׳ שספר תורה ומגלה אין צריכין להיות מן העמודים וסופר אחד
עשה כן ומעשה ותקן כן אחרים ומדרכה מאלו הי׳ה ל׳ לכתוב ספר
תורה הי׳ת׳ עמד שלא יהיה שום עמוד ומתחיל ט׳ו כי יום כ״ה שונן או של
מעירה כם ושלא היה עמוד ומתחיל בראש מזוזות ומתם כדי שיהא היכר
לראש מזוזות. ומי מושך הלא יכתוביה ומנהג שלא לכתוב מן העמודים
כי מיה פעמים בין הדבר לקיומו גדול שמקטיבים המזוזות ומרחיבים מהם
יותר לא כרת כדי להכין הוא מראש העמוד״

רם — ראסדר לקרות ולוי משוך שם כי יום ראשון מקום כהן כי יש שני
פירושים על מותם עכין יום אין סן שנפרדה החבילה פירוש אחד
אומ׳ שיכול לקרותו כל מקום שירצה שאין הוסך לקרות שיב גם שבוע אין
שו׳ישר יכל לקרותו ופירוש שיב אומ׳ שאין יכל לקרותו כלל ואין אנו יכולים ?
להכריע אמל לכל הפירושים יכול לקרותו ראשון יום יעשה״ נשאל להרב
יום חוסם ראתן ולוי לכך מסת הזמן והשיב לו מקום שאין כהן יש דין לכל
דבר לישר מזו ולוי. והר״ר יצחק הדרין אמ׳ שיש בירושל׳ אמ׳ ר׳ יהושע בן לוי
ומיאני לא כיך ישר לפני. ומהלכות אנ׳ יודע מאותן שהוא בירושלמי ויום
הוא ושם זה משכו שהיה גדול׳ בירושל׳ פירש כן לו כל אחרין. אנ׳ ומליכן
התורה יגעו עלע כני גדולים התורה ותעלה״

רמ׳א — מכאן דייה שאין איסור לקרות לספר תורה עשיר ומכבד לפני
תלמיד חכם ומפני שעל ידי אנשים גדולים התורה ותעלה״

רמ׳ב — גרסינן בירושל׳ ט היגע בתלמוד בבית הכנסת מית מרותה לו ?
שלא ישכח ומהחת״

רמ׳ג — כשהיה עטו ספר תורה ומעל הכיוהה היה ומאוה הסתכ לעם פריות
מיסכת סופרים״ ומשחזרין בכ׳ סיפרי תורות כשעתכן לו
השניה לקרות לא היה לו פותחין ולא הסיר הויפה ומונה עד שגללו הראשונה

רמ׳ד — ביה שהחתנים עדרים ומשת לספר תורה ראייה ומפרש הדר
שאמ׳ שם פותח אריך ואכ׳ המחזיק מנכסי הגר וזה יעשה
ותקייזו בירך יקח בהם ספר תורה דתמהו כהן ומנשי שכמו לי ומזון
כלו עמו ושלט כהן עין הרע לכך יעריך לקנות כהן דבר הימנה ואנ׳ רב
ששת יגף בעל הכנ׳ אותו יש לו לעשות מן הממון שום דבר הימנה״

ומשמרות׳

רמ״ה

ושאלה יש מגלה צריכה היקף גויל ועמוד כתשובת רבינו
תם יש כאן דקריאת ספר וקריאת אגרת עבריין
לאמורין דאמרי לה דין ספר ולא ואילו לכך מאחרין מאלתין דאמרינן לה דין אגרת
לענין שאם הטיל בה יקף חוטי גידי ולא השיור תפור בפשתן כשירה.
אבל לענין עיבוד ושרטוט והיקף גויל והטית דיותן ותליית האלין יקופין
וכל ענף האותיות בצורתן ובדיוק של שעטנז גץ והסירות ויתירות הכל
כספר תורה. ועמוד אני צריכה פרק השותפין ומנח חוק לספרים כדי
גויל עמוד בסופו וכדי לגויל היקף בתחילתו. ובספר התרומה כתב שיש
לעשות מגלה לכל עמוד וחד שורות כמו בספר תורה. ובמסכת סופרים
אמרו בענין אחר אין וב׳ כנגד המסעות אין ס׳ כנגד ס׳ ריבוא אין ע״ב ...
יודע כנגד ... אין יע״ה כנגד יע״ה קולות שכנגד שמו שבה תורה ומיהו מגלה
מיוה שיכין והקפיד מונין השורות ולא תהיה נעקרת ולא יהיה מסודה
כתבים כה ולא תהיו סטוכים בין הכתובים לקרותה בציבור.

רמ״ו

חדר שאיש ואשתו ישנים בו פטור ממזוזה דאמריה ומפרק קמא
דיומא ביאות בית הבבס בית הטורסקי בית האוצרין
פטורים מן המזוזה ומפני שהנשים מתקשטות בהן וכגון שאינן פטורין
ומפני קישוט הנשים כל שכן חדר שאיש ואשתו ישנים בו אבל כל שאר
הפתחים שבבית חייבים במזוזה.

רמ״ז

והדרא היא ומכה ב׳ מקומות של תפלין ב׳ של מגות יד וב׳ של ראש
אחד פרשי ואחד מרבע ותם סדי לקיים דבר שמהם ובירך
על של יד והניח תפלין כרסת מרסה אין מוכך. ירושלמי אמר ר׳ ינאי
תפלין צריכין גוף נקי ומפני מה לא הוחזקו בהן ומפני הרמאין ההמאין
מי כש ראפקיד ... על גבי חבריה וכפר ליה ואמר לא והימנא לך אלא
לאילך דרישך. ופסק רש״י בין ברית הראוי לקרית שמע ראוי לתפלין
ועל הסחורים המוחזרים יזכירו כשעת קרית שמע אין יניחו תפלין
יזכירו חולי מעיים יסורים להניח וכל ... שאינו יכול ... שאין יניח
כהן אין שאין ישן בהן כל שכן שאין ינהג בהן קלות ראש ...

רמ״ח

ונשים פטורות מתפלה ומציצית כי שבהם ומנות עשה שהזמן
גרמא דתפלין אין זמנם בשבת ויום טוב ומציצית אין ז
זמנה לילה וכל מקום אין להחזות בידם ולהתעטף בציצית ולברך ז
אין זמנם אין להניח תפלין שאינן יודעות לשמור עצמן בטהרה.

רמ״ט

והיה שוחד משעה שאין את הכנעך ודסת וישמור העם בברית
ומקיים דר׳ אליעזר דאלה עד ... הנה אמר ב״ד ... ל
את יקבו וכו׳ והמעמידים שם אמר כשם שנכנס לברית וכו׳.

ר״ן

ובירתה ואני הכנעך כדין הנשים יפלו יום בשלה ומאל אין
יכיה אין מה דואה אומרין ליכם ומקושטת בין האנשים
ומפני השכנה וכי היה גנוו פרכין פרק היושה ומקדש וכי יושה ז

נכנסת בעבירה ונכון פן יתענו בה פירוש שהוא ועוד ואת להם להתענות ו
אנשים ונשותיהם והלא אין להם מנהג מעיקר הגולה כל כדדרשינן ו
אושר ישה אותו ולא אותה ועוד אמרינן אחרי ירש ולא אחרי יורשה
נדונה אין אשה בשוק ספוקה אנדרן דאפילו היא אשתו דאמרינן
והנה עם הארץ היה דכתיב דרך ונפח אחרי אשתו אלא אפילו אשתו
בשוק אסור כל שכן בבית הכנסת בצדקה ואי טעם בדין להחזות אותה
ושוד וכי כולם הותה נשים לכן ונראה מוציא הכוונה מעבירה וכל אויש
היינו כמו השם יש לו לימות ובבית הכנסת פן יראה מוסיף ידי עוד

רנא דכל פעם ופעם כשהיה מתעטף בציצית היה מברך

רנב ד' טלית קטן כשהיה מתעטף בו יום אין פה בינתיים בין טלית
גדול לקטן אינו צריך לברך מזו לענין תפלין ושיעור של טלית
שקטן ומתעטף בו ראשו ורובו וגדול יותר בו עד כדי

רנג מהר"ם ז"ל היה מסופק יום יש לברך על ציציות בבית הכנסת
אין רשות המעלים דודתו התם טלית שאולה פטורה
מן הציצית כל ל' יום והיא דאמרינן בחזן דזה לאורים דלעביד ואינה
מוזמנה הכי ואולי לענין חזן שהוא חפץ לברך יותר מן החוץ ו
מנינוו ונוה שאוהרים לבסוף יותר יום יורד ומשאיל בעיטוף ונותן
לו במתנה יכול לברך והוא הדין לענין תפלין

רנד ב"ה שחתן מברך על טלית של הקדש והלא טלית שאולה כל ל' יום
פטור מן הציצית פירש הר"ר שמואל מהר"ר ברוך ה"מ כיון דטעם
אותו להקדש במתנה על מנת להחזיר הוי כשואל ומתנה

רנה דב"ה שעושין החתן עדים לסלה להראותו שמסחה ודיים ואינו
יציאת דרכו גדולים ומעשה לך וסומך ליה כי יקח אשה ו
חדשה ונראה לי שאותו שמנהג כולו הגולות של אשכנז שנשא והתעטף
בציצית עד לאחר משודך ונראה לי המעכבין דסומך של שמות היא
בנהדריו ותכיו סוף וכל הגדול מ"ודע להתעטף בציצית חייב יכול וזקן
לו ציצית שכמו הוא

רנו טלית מעות ה' יוו מעות ו' כמעות חייב בציצית שירוע ומשמע
ויותר תמונה טה כי יום מעות ג' שכולו הם ולא ג"ר

רנז ראסר להתעטף בטלית של פשתן ומחלוקת יש במצות יום יש
לברך עליו ואסור שלו כן להתעטף בטלית של מקרן ולפי
לו שצריך לעשות הכנף ומן כנף ואם אינו יכול לעשות מן כנף

רנח (בגליון: ויצוה להוציא מלות הציצית) מעשה היה לפני הרא"ש כשנפטר ר' יעקב והיו שם וזקינת גדולי
ישיבת ר' שמשון כמו התוספות ושאר רבנים ולא אחרון
לו דבר אך היה נראה להר' יעקב והלך הרא"ש עד שכבו יותר ומתלמידי ר'
יעקב והעביר שלו בדייך כשעה שהוא לאחר עניב ציצית הלוי והיית

26

יודע יום מותו היה וציוה שיקברוהו בטלית המצוייצת שהלכתה ויד יעמוד
לקוברו בטליתו המצויצת ולא היה יורד ומערער בדבר״

רנט

ראם שיום ראה לכתוב אלהים וכתב רק אלף וכתר ולמעלה כגון זה אל
ודעתו היה לכתבו במקום שם יוסור ולמחקה כדאית׳ פרק שבועת
העדו׳ שד׳ ושדי אל ואלהים ירא עוחק ופי׳ לשם מוט פרק סתב שם ומשמשן
נה ומעוור הייב לפי שהוא שם מיקום יותר וגם זה היה כדעתו ומתחילה לכתוב
שדי שלם אל אלהים שלם ויחוין כתר ומשין יוכל יום היה כדעתו ומתחילה
לכתוב שאין מוקום שדי אל אל מיקום אלהים ולמחקה ומותר״

רס

ראסר לכתוב על הקערה השנה שנותנין למעריב ויאכל ומשום פתיחות
הלב ומשומות של הך שאינו עוחקין יוכל ומשומות של מלוכים הל

רסא

המירתה לכתוב שלום שלום בכתבים שהיו שם כדאית׳ פרק קמא ז
רשבת ויקרין לו השם שלום פירוש השם שהיו שלום והעולם
ומשליכים את הכתבים ואינם מושיטין לשומרים״

רסב

ד׳ תפילות והכתבים שיש בהן שמות יצריך להניח תיק כתוך תיק יום יצריך ולך לבית הכסא ומהן לא להנות כלים של עור ולא היה קורא שם של ר׳ ז׳ מותרות בקלומור כי יום השם״

רסג

רששאלה על עור שעיברו לכסות בו ספר יום יכול לשנותו ולתקן ז
וזהו ומעולים קיימין לא כמין רצוע הדומה ולאותן הלין
אלו יום ט׳ מוחכיה ומכיה ולפי׳ לרשב״ם ראיה גבי עור של תפילין הדומה ז
ולאותן הלין גבי תפילין ראיה כהן קדושה שנעשיתו שיש לומר רשאין של ז
תפילין הלכה למשה מסיני יוכל גבי מזוזה כד לאות שאין מורה דהדומה ה
לזו ולאותן הלין ושר שעיברו לכסות בו ספר מהי פשיטא דשרי לשנותו ז
דהדומה לזו הלאותן הלין וכן מזוזה כד לאות הוא דשרי כד לשעייה״

רבא

אתחיל הילכות ט׳ באב והתענית ואבילות״

רסד

מוהר והניח תפילין בט׳ באב ומשום דרוצי לזכרות ישנה
לאתם והראיה לא היה מניח בבקר ומשום דאיכא
מוריסה דבתי הטולך ומשורים יורין תפילות ישר
זה טלית ותפילין לפיכך בבקר לא היה מניח תפילין ולא היה מתעטף בטלית
גדול כשכול המנהג. יוכל כמעריב היה מניח תפילין והיה מתעטף טליתו וגם
טלית הקטן שלו היה לובש בבקר ומשום כמנ׳ יומרתן כמע פומפייון ראיה
לך היה לובש בשחרית טלית קטן לפי שאינו נראה לשום״

ערב ט׳ באב וערב יום הכיפורים ומותר לאכל ולא לשתות יותר
סעודת המפסקת דאמרינן כדאיכא ובתי ר׳ יהודה בן ז
סתירה אל׳קלע למיכן מערב ענוין דבי אלו ראש גלותין לאומוניה אמ׳ לה
היו אוכל ופסק אמ׳ לה יושבה על ראש ומדו הוא נרכב לא יושבה על
יושבה ויוכל וכל תבשילו פת ושותה וכל כס וכס התעין והכין דמותר
לאו כל שכן אחר סעודת המפסקת׳ יוכל בתענית של כל השנה לא היה
נהג לאכול אלא לשתות אחר שסילק השולחן אם לא שהתנה משעה שהיה
יושב על השולחן אז קודם לכך שרוצה לאכול ולשתות עד עלות השחר כי ב

קדש ביום שני בר ראשון והיה אם שנוש יוצין בראשון

ומקום יחיד יש מותר לאכול

לשעת יש בתלמוד סילק השולחן אסור לאכול עד שיטול והרכה המוציא :
אוכלין כדרכן והיו סבירין ליה להחמיר ומעש' כשהתענה לא היה שותה מאחר
שינה שקר וקשה לשם והתנייא מותר לאכול שיתחנם ומדליו תיריו מתל
שנו דתעני יחיד ומעל' אבל יכי העזרי ומתיר וכן ר' יונב"א ומכירין :
קריה וירושל' שמותר לאכול אחר שינה על ידי שינת תענוי'

רס"ו **ט באב** שחל להיות בשבת ומוחין אותו עד לאחר השבת אומ' הר'
מאיר נ"ע דאותה שבת אסור בתשמיש המטה ומדי
המוזה יוקי' ואת מנו דמוחין אומ' לאחר הכל ואפי' דברים שבצנעה

רס"ז **כשחל** ט' באב במוצאי שבת אין מבדילין והר' שמואל ומנכיירק
נ"ע היה אומ' בקול רם על כוס סדין ומאמר הנר ולא היה
אומ' בורא עצי בשמים ובלא כ' היה מבדיל בבית הכנסת ועל השולחן כפה

רס"ח **אין** מתענין להתחיל מערב שבת דאמרי' בשילהי מגילה ותענית
הנשבע להתענות ערב שבת הרי זה שבועת ש"ר שוא שאלית
ערב שבת מערב שבת ויום ומתענה ישלים עד הלילה כדמסיק שילהי כל
מערבין הלילה ומתענה ומשלים וכן פוסק בפרק סדר תענית כיצד ויומ' :
בירושלמי ר' ועירא בשם ר' דירן אפילו יחיד שנזר לענון מערב שבת ומתענה
אותם ומהרמ"ח היה רגיל לאכול עם שקיעת החמה כשהיה שרוי בתענית
ערב שבת שיומ' שזהו קרוי השלמה דהכין דאמרי' ומתענה ומשלים היו
פירושו משלים עד לאחר בית המנחה רק שלא יהיו היום גדול יותר מתענית
חלום היה ומתענה עד יציאת הכוכבים דמנן שהרי החמור כל שכן שהתענה
תענית חלום אפילו בשבת ולכתחילה כל שכן יום התחיל להתענות מערב שבת
שצריך להמתין עד יציאת הכוכבים כי מיסלק לעיין' ואו' כמו שצריך
להתענות עד יציאת הכוכבים לכל תעניות הכתובים ותענית חלום ודרויה
כתוב בצפנת פענח אנשי משמ' ואנשי מעמד היו מתענין ולא משלימין
דלימעוי נפשייהו קמיכומי והיו ירייעטעין הכי נמי לימעוי נפשייהו דד
קמיכומין והיו ירייעטער ואני המעתיק קבלתי ומאמר הר' יעקב בר' והשניה
שיומ' בשם ר' יהודא ופריש שאין צריכין להשלים בערב שבת דהכי דיומ'
מתענין ומשלימין פירושו מותר להשלים ודין כמו לאיסורא ומשום שהוא
מנם כשהוא מעונה לשבת וכן מוכחת כל הסוגיא דשילהי כל מערבין
וכל שכן יום ירינה לא ישלים שכלו הלוי' ומשהיה יושב בתענית
אחר תפלות מעריב היה אומ' רבון כל העולמים גלוי וידוע לפניך בזמן שבית
המקדש קיים וכו' כדאית פרק היה קורא והיה מסיים עליו ברכה

רס"ט **אסור** ומי' לאחרים ומתענה אבל ודרויה וירושל' החדיא יות מני
דהמות ויתזה כבר הומה נביק לה אבור של גדינם ויומדנו
ואומדנו חד אומ' משום דהמות ומשתעיין כשעת תענית אחר' עטית:
ב' תעניות אומ' וחד אומ' משום דהמות ומשתעיין לאחריני התעניות

ער׳ **אסור** להתענות מלו׳ בשבת ויכול שידחו על יהם ג׳ ימים בשני ו
ובחמישי ושני ופעם תענית ראשון מלו׳ לחדש לראש הראשון
שמו לחזות התענית ולשכח הכווה שלו ויכנע תענית מראש השנה ותקן ראשי
שנים הם ויקחשיב טו׳ בשבט לבית הלל ומדקתני ליה גבי ראשי שנים חוזין
ההדר מנהו וכיון דיש והן שידסורין בהספד ובתענית טנן יו בתשרי הוין
הדין ידיע״ ור׳ ברוך ז״ל״

רעא׳ **ויהא** היה ומתענה ביום שאנו בו יוכיו יא בים שאתה בו אמו ואמ׳
קדיש לידותו יוכל יום שיוצ לו׳ קדיש לאמו מדי יוכיו יום יוכיו
ומקפיד יוע״פ שעשתה לו אמו עזיה לו׳ קדיש משכילה וכל ויקום בכוד היו״

רעב׳ **מינאתי** ומשם הר׳ יהודה ז״ל פעם אחת נפטר את אחד וכיו יוחד
ושתה ומן המים שהיו בשעת פטירת המת ובשריות החכם
גער בו ולשעה קלה יצאו נשמתו של אותו ששתה ושאלו להכם ומה ראית
שגערת בו ואמ׳ לפי ראיתי את המלאך ששפשף סכינו במים שהיו בזוית
הבית לאחר הראשון״

רעג׳ **דהתיר** ואמ׳ עירוק הדין יוו הספירות יזיל המת יוכילו תוך ד׳ אמות
כיון שהיו ומעבירי המת והיו ראו׳ פרק קוזין דברכות ידין ג
אוו׳ בפני המת ילין ונדריו של מת ומפני לועג לרש רק לו׳ רומקין בדברי תורה

רעד׳ **ראיין** ושאלו לשלום הכיו כבית הקברות כמיש זת ולשם יוכל כשיון
זות ולשם ישו ושאלו בשלומו ברחוק ד׳ אמות ומן הקברים עד
שלא יהיו לועג לרש וקינת יש ראייה מוזעד קטן כט׳ מוכ ידין שאילת שלום
לתלמיד חכם יוכל ושאר הארץ יש שאילת שלום בשפה רפה ובכובד ראש״

רעה׳ **ירושלמ׳** ומעשה באחד שטלה כמו טבריין ללמוד תורה שמע ג
דגמילות חסדים פירוש ומתעסק ומתים שלה ליה התחלי ידין
דברים מטבריין שהלך ליפורי ומכין ראייה ליותם ההולכים ללמוד תורה
ממקום יוהד שיון יצריכין לכל תלמידם ומפני קבורת המתים״

רעו׳ **ירושלמ׳** דפרק מי שמתו פושה ימין בדיה ידין ומנחם לה הי׳ יש
לה ומנחם פרכס ומכין ומש׳ שיון ליוכל לעשות ברכת המזוני

רעז׳ **ירושלמ׳** דפרק קוזין דשבת ישב לגלח ראשו ואמרו לו מת יוכיו
הרי זה משלים את ראשו יוחד המגלח ואחד המתגלח״

רעח׳ **סתם** רחיצה שיוסרו ביוכל לין יוסרו יולין בחמין יוכל בצונן מותר
ברחיצת בראשונ׳ יוכל שכיו ומן הדרך וקלין במות מותר לרחוץ
שיזין ינעט רחיצת רחיצה״

רעט׳ **ובמותר** ליוכל לסמוך על ידי שינויי מתכים בורי יוכלו סוה לכל יודם
סחול המועד״

רפ׳ **מעשה** באחד ששמע שמועה קרובה לאחר שהתפללו הציבור
תפילת מעריב ועדיין לין שקעה החמה ולכסוף ד׳ ימים

ריגה לימות ומיתה כי יום ונקיות היום כסלו׳׳ והאחרונה יום שזה יהיה ז
לעשות שתי קהלות משעה אחת לעשותה ליה לעשותה יום אחד יותר כיום
אחד יום כשני ימים יכול להיות שנעשה אותה שעה היום ליה ואחר יום׳׳
דהיו קורין שיהו מתפללין היום ונעה ואחר יום ומתפללין שהיו כאותה שעה
ומעריב כהיות כין תפלות השחר דעבר מזר עבר ודעבר מזר עבר׳׳

רפ״א **הרב ר׳** שמואל בר יצחק שאל ומיכאלתו ערב יום טוב ובמעיד יום והלך
לבית הכנסת ולא התפלל ונעה בבית ואכל מה ששכח נעיב
שבת ונתן טעם לדבריו ומפני אוכלו ומפני שרט ומפסיק ומבטל תחת ד׳ גל׳ ומיו
שמבטל ד׳ גל׳ ודחין ומסתפר כמו ערב יום טוב ומבטל גזירת ד׳ ושואל ומיכאלתו
ובמעיד יום ודשי תורה לדבריו׳׳

רפ״ב **מרי שאבל** על אכלו ועל אמו יום יש לו סדר שבת ישנים ואחר ז
ומכשם ליאחר ל׳ יום יכול אין לו לעשות סדרים חדשים
תוך שנה ולא יום כן כשמוכיח ליאחר ל׳ ומכשם כ׳ ימים יום ג׳ קודם שילבש
ואכל ואחר ליאחר ל׳ יום הן מלבוש ישנים הן לעשות חדשים יכול שירע
ומתן׳׳ והיערך קרישה על אכלו ועל אמו יכול שמוצא רחוקה ויוסר ז
ויכל ליכל תוך שנה כמשירין יכילו עם המשומרין יכול יום כן שיורם
יוכל בביתו על שמחה ולא עם שום חברותה יום לא טיורחים כמו לו בביתו׳
כי יש מזמר קטן עם ודיעות יש אוסרין ויש מתירים ואין אנו יודעין
מיזה ודיעות ואחר וביזה ודיעות יוסור על כן יוסור לו ליכל פה שום
חבורה יום לא כמו שפירשתי ויום יש לשם יוכל נכנס כשעת ודינוד׳׳
ופירש ר׳ אברהם אב בית דין כגון שהשמחה תלויה בו אבל ואחר כגון
גר שמשייא יתום ויתומה אין יכולה להיות כלין ואמו ובן לברית מילה
כשהוא אבי הבן אבל ואהל אבל כעל ברית אבל שהוא חתן כמעט אבל ואחר׳׳

רפ״ג (הפטירה ולא כמו י״ב חדש מיום) **ושבירעה** רחוקה ויאכל ביום מהות י״ב חדשים ויום השמועה ועל
דכ״ל חדשים הוי רומשפט ישנים כמהיגם י״ב חדשים ז
ואין לך ישע כישר שלא סבל ריגו כ״ל חדש ואל כן כותבין כ״ב חדש המז׳ טונ
שהוא כפרת אבל היוכך כשעברו י״ב חדש ויום הפטירה כמו סבל ריגו ז
ואל ליה ריגו ודיגו אבן ועל הריכן ומסורות ושכפו סעדיית הגאונים

רפ״ד **דרלקרדע** המקטון לעוס אין יכלין להרוש על שיור מתים ואדון
ליה וסודר שמתפעטן בו׳ רחמי׳ אפיקורוס יורגה ז
ומעכבת ואין דומפיש אין ומעכבין את הקרישה ואין צריך לקורעה שירעה
עשויה ומלבוש אלא ליגבעות מאין אותם אבל קורעי קרשים על מורי

רפ״ה **דריפה** כתבת אדם חייב לקרוע על רבינו כמו אבלו ואביו ואמו
לעורי יש ומן הגאונים שהוא כן וכן יש בתשובת רבינו יהוד׳
כהן ריגו ריגה והשיב את ר׳ משולם על רבינו ר׳ יקותיאל מוכלות ולא ז
המיהו ר׳ אלעזר הגדול ושאר חכמים ורבינו שמעון בן רבינו יהודה הכהן

הויה כשם יוכין לישב כמובלות לבני כנם על יקנים והחן טעו׳ תחת יובותין יהיו כנגד והכירו ומשיבין ההוין בכרסה כת כריתת סוף פרק וזי שוחתו ועור הכיון ביוייה וכל המתיעלין עליו והתיעלין שנו וזין ומשיבין יוין הולכה כך ׃ יוכל בקריעה ליכו והון דפליג הרב לקרוע״

רפ״ו

דללבירר בשבת כתוך ז׳ יוסור סוו סהול הדברים של עמעה הוי פרק הוי מוה ביטול ירימו כשוקין וזופלו והוור הפושה יוכי יווסר ולימור ן׳ יהוור יווהה״

רפ״ז

דהאבל יוין יערך לישב על ז׳ על גבי קרקע יולון כשהמנחמין יושלו כרסת יווהו ליורין ויוז יופלו המנחמין יערכין לישב על גבי ׃ הקרקע ויום יוזוור להם היוכל שכו על גבי הספסל יוז רשיזין המנחמין לישב על גבי הספסל וזוה שיזין חייבים לישב על גבי קרקע עוזו הייע וזשום יקרין ריומל וכי וזיהיו ליקריה הייע והול׳ וכי הירי״ נוזמו וזשו׳ פרק עוזר הדין גבי הספדין יקריו והרי׳ וכו׳ עד נפקיו וזיסה יור יוזי׳ ליו הספרוה להמוין גבריו ולישב על גבי מים ובסותות כעור המנחמין יוושלו מיזה דליז יותקן דהיין ליו ווקרי על גבי קרקע יוזוים יוזין הוולה יוזין זקן ויש לו עעור גדול ודשיבת הקרקע ווזתר להשים כר קטן תחתיו שיזין זה לתעטוג יוליז להיכל וזן הינער וכד ובריוישון ביום הכיפורים דיוסור בסיכה וליז יוספו יוליו של תענוג כריוזי ורי שיש לו הטטין מריושו סך בדרם ויריע קוטט ובהוה רבות ישרי׳ טס״

רפ״ח

רבי״ר שוזת לו וזת כהול הוווער יערך לקרוע יוכל ליו לחוזין וליו להתיוט״

רפ״ט

ר׳ יושלוני דסוף וזוער קטן גרסינן קריסטני רוזן בהועדין עבדין ליה המריה פירוש המריה וסכי רוזדעות רבנן עברי ובדיקו ויוטבהו דליו וזרעתן הוה ותו גרסינן התם פירוש ליו וזון מיהעמיו כו״ ׃ וזכיון וזשווע שיזין לעשות המריה ליו כהול הוזוער וליו פירוש חדש׳

ר״ץ

בהא גרסינן יש דשבב שכבין ביום טוב היוחרון ווזתר להתיוכל ׃ ריותי יובלות ריזוריתון ודהו׳ יום טוב היוחרון שהויו דרבנן ׃ בריזות פרק קוויו רביעה שוזהו שוזהו וכו׳ וזה יורע שוהרי ז׳ יומי יובלות ריזוריתון יוליו רביע יהודיי גוזון וריזוור עיכים תוה ובתכו תלוודידים הר׳

רצ״א

בסבר גרסינן כפר לעוזון ישרי יזיזו ההיים יוטור פרית ויזיזו המזתים וזכיון שהמתים יערכין כפרה וזכיון הכיזן ריוייה רבינו שוזריה ז״ל שוזיעה להנוח צדקה עבור וזתים״

אתחיל הילכות צדקה ונדרים ושבועה

רצ״ב

מוהר לקל וזן הנשים דבר וזועט רק שידע שהבעל יוזין וזקפיד יוכל היום יודע שהבעל וזקפיד יוסור לקל וזוועה שום דבר בריזות טהזוזו ׃ סתריו ובוזן שיוזורו להטורין יוסור ולשם נשים״

רצ״ג

הנדרר וזעשות לצדקה יכול ליתנו יוזפלו לקרוביו והויו הדין וזעשר

שלו מדרש עשר תעשר לרבות ומעשר כספים״

ר״נד

ראם נדר לצדקה בעיר אחרת אם יש לשם גבאי העיר יתנו ליתנו לעני עיר אחרת כדאיתא בתוספתא פרק בני העיר שהולך לעיר אחרת ופסקו ג
עליהם צדקה צריכין ליתנו ליד גבאי ומפרש התם ומשום חשדא שלא יחשדו ג
אותם שיאמרו הוציאם ליתן וכשילכו ומשם ישלחו אותה ויד הגבאי והני מילי כשאין
שם חבר עיר אבל אם יש שם חבר עיר יוסור לו שיפסוק ויהוליך ושם לעיר אחרת

ר״נה

נדר שום דבר לצדקה אחרת יכול לשנותה למצוה פירש פרק קונם דערכין
והני מילי עד שלא בא ליד גבאי יכול לשנותה למצוה״ כדאיתא
ישראל שהתנדב מנורה לבית הכנסת אסור לשנותה וכו׳ ואמר התם לא שנו אלא
לדבר הרשות אבל לדבר מצוה מותר לשנותה פירש הגבאי יכול לשנותה ג
ומדעת קהל אבל אם המתנדב היה גם יכול הגבאי יכול לשנותה אפילו לדבר מצוה
עד שישתקע שם בעלים מעליה דאי ופעם פני״

ר״נו

כתב רבינו ברוך משם רבינו אליעזר ומורי ד״ל היו דנין צדקה ומחייב עלה
ואומר דודאין כשמוחלה ומשום צדקה עין יפה יוחלה כדי ליתנה
להגון ידין מנן כל תוחר״

ר״נז

ירושלמי ודמעים ר׳ ומחי ליה תרעין כי רבי כנשתין דקיין בני יוה ליה
כמה שקעו ואמן אבותינו מוקום הזה יוה ליה כמה
נפשות שקעו אבותינו מיקום הזה וכי לא הוה תמן בר נש לדייתא ביוריתא
יוד חולים ומוטלים באשפה קריו עליו המקרא הזה וישכח עושהו ישר׳ ויבן
היכלות ומכאן הכיא הר׳ שמחה ומקנבירך דאייה שמוטב ליתן צדקה ולימוד
לנערים מליתנה לבית הכנסת״

ר״נח

ראם ומי שלא פירש ואמן נדרו אם כשמשעה אם סהרנו הייתן עליו לשלם
עד שיודיעו לו דרוקא כנדרים סתם ומורי נדרות לשם יכול לו
כסתם חרמות ושבועות ונדרים״

ר״נט

ביר שנדר על דעת רבים כגון שיוע על דעת פלוני ופלוני ועל מנת שלא ג
יכלו להתירו אלא אם כן יבואו או אותם ג׳ שנדר על דעתם ומתירין
לדבר מצוה יכולו כלא דעת הרבים שנדר לדעתם כדאמ׳ פרק השולח ההוא
ומקרי דרדקי דאדריה רב אחא ומעוותי דרבים ואהדריה דלא אשכחו ג
דדייק כוותיה ואמר שיוע על מנת שלא יוכל אדם להתיר יאלו שלשתם להן
ואלותיו ומכיון חוטין ואם מתחרט ומאותו המורי יתירו לו גם אותו ויתירו
לו גם אחרים דאמר העודר על מנת שלא יתירו לו התירה וכי יתין לו התירה״
אם כן בפרק השולח דקיין מחדרין ליה ופרכינן וכו׳ מאי מחדרין ליה על
מנת שלא יתירו לו היתירה אלא שמ׳ וכו׳ ואפילו כהאי גוונא יש לו התירה
דכיון שהנדרים יש להם התירה ולענין מסורות כמרי לישני ולענין נפש
על מחות כשיר לענין ומכאן פסק מהר׳ יושה שנדרה ליוך במחול יוצ
מלשורר יוו ומשמע קול שיר שכמעלה ומפר לה כיום שומע שכמעלו ומפר

שב נדרי עינוי נפש וזה קרוי עינוי נפש יוא לרוחצה כדאית' מהא דקתני פרק זה
טת שידון כמת שית' וכו' טב ליו והטיו ולא שק שיום נריה שליו להקדשט ז
מגדי יכמעון שוריעי לה כדאית' בנדרים ודאלו הן עינוי נפש שליו והקדשט

ביר שנדר להתענות משבת ובחודש ושני יוחר היה שנה יוחר הקופה
ישלו להתיר הנדר קודם החזן הגדול דהוא יותר מגדולה״ — ש

בסרת פרק ירחהו שך כל יוד גדר יוחד וכמו ומי שנדר להתענות ומוס
ולא יתענה יפרע כוס קיר יוצא שמשעת הנדר היה היום יותר — שא

נדר מקום שליו ושחוק ועבר יצריך לפרוע הקנס״ — שב

ירך שלוחי הנדרים ההוא דאתיו וקאיה די והתיר לו נדרו יוא/ ליה וזה — שג
נדרת יוא/ ליה הנדרו דלא ושחוק יוא/ ליה היאך נדר כי הדר גוונא
יוא/ ליה קוכוסטוס הייתי פ' שוחק בקוביא יוא/ כרוך שכחי בדברי חטרים
שיוא/ ר' שיצריך לפרט את הנדר כי ומעתה ידני רוצה להתיר לך וכמו דרדייה
שיאין להתיר נדר של שחוק״

ביר שנדר או שנשבע שלא לשחוק בשום עסר ומעת יוסור לו להטיל גורלות — שד
ולא לשום יודם משכלו כדאית' מוסכת שבת ושבת וזבר זה יוכלו להטיל
חולשים יוכלו סחו יוסור ומשום קוביא ולא נראה דוחקין ומנה גדולה כנגד ומנה
קטנה כדאמה פרק שואל׳ שמ״ה הלוי״

ראב' ומי שיוא/ כ' פעמים לא יוכל לא יוכל לא יועשה לא יועשה יוסור — שה
לו ליוכל יוא ולעשות כדאמ' יוא ליוא הרי זה שבועה ודוחקין שלא ז
הפסיקו יורם בינתיים כיון לא וחסיף וכו' לא יוסיף להכות יוכל יורם יוא/ יוכל
ויוא/ לא יוכל וחזר ויוא/ יוכל ויוא/ לא יוכל יורך בכך כלום׳ וכן לענין עשייה
יוא/ לו עשה ויוא/ לא יועשה יורך בכך כלום״

ביר ששבע משוחק יוא משום דבר ידין זה שבועה כי יוכלו ומי ששבע — שו
הרותב שוחטים ידו כמוס ידיעה שבועה כדאמ' פרק סתרין דנדרים
הנדר הרותם לא יוא/ כלום והוא דמעחות על גבי ידעיו כלום שידע עטוה ז
בידו והתם ונחלק בין תלמידים חכמים לעני הארץ ודין לפרסם הדבר״

ראב' שיטו יודם ליוסור ספרו להבין שלו ליוחוד בו׳ — שז

רב הר׳ גאון פסק הנשבע מגויות חפץ יוכלו על התליות יצריך — שח
לקיים שבועתו ויוין ומתירין לו יוכלו לדבר מיעוט וכתב שיום
נדר יודם לגרש יושתו יגרשנה ויוחר כך יחזור וישאנה משבל שכבר עבר
יוים רבים שליו וודן ומסכת נדרים בישיבה החגויר משבועות וכנדרים״
יוונם רב חננאל פסק בספר חפץ שעשה לדבר מיעוט יש לו התרה כי וזה ז
שרב היאי גאון כתב שיום נדר לגרש יושתו שיגרשנה׳ שאין חינה ולזר
ברוחקין מושת ישר׳ שיטו לעשות בשתן להחזירה יוכל יושת כהן ז
שיאין יכול להחזירה שאין לשם היה מורה שיט לו התרה״
אהחיל הלכות איסור והיתר יין נסך

אסור

אכול הפירות של ערלה כשיודע בודאי שהם
ערלה ואפילו הם של גוים דערלה נוהגת בשל
גוים אבל אם אינו יודע בשל ערלה הם כי אם
ואפי׳ הכי דגוי לא מהימן אל׳ פירות דערלה בזה וספק ומותר כדאית׳ פרק
דקידושין ספק לי ודאי אכלו״ ושאילות אם השכיר ישר׳ לגוי שנה אחת
אות מזה והגוי נטע מן כוותה שנה וכוותה שהייתה בידו יום ומותר ישר׳
בפירות ואחרכך סתון ג׳ שנים ובשנת ד׳ אין היא׳ אלא כי דערלה נוהגת בשל
גוים כמו שמוכיח ונמצא דאיירי בפרק קמא דקידושין כל שהוא תמוך בקרקע
ישר׳ קיימי דשכירות לא קנייא כדאמ׳ פרק קמא דעבודה זרה וגם בפסחים״
ושאילות אם ישר׳ יכול להשכיר אותו כרם לגוי עד שיעברו שני ערלה
ואחרכך יקח היהודי הכרם משותפו אלא כי הפירות ערלה אסורין בהנאה
ואסור לאוכלם אלא ולמוכרם לגוי כי הפירות של ישר׳ הם דשכירות לא קנייא׳ ז
וכיון דבקרקע דידיה קיימי פירי דידיה הוו ואפירי סתמא ולא דמי להא
שהיו ערלה הגוי׳ פרק קמא דעז׳ דגוי אוכל שני דערלה וישר׳ אוכל שמונה ז
ההתירין ושרין לי דמי אזו׳ כלא התם ומיירי לעשות כן דשני התם דכל
דשותפי הוו ומוזייהו או בקלוטת קיבלו משותפות או שותפי הוו ומיש׳ ז
בגוף הקרקע ולהכי שרי דדימו הכי דהוא טירח בחלקו ומעשייר ומדומר כל יום
או יום אחד או שנה אחת או ג׳ שנים ויאכל זה שטורח ואחר כך הכיון עושה
מזה כן לכך שרי דמן אוכל הכא דקרקע דישר׳ הוו ואיכא עדי דידיה הוו ז
דבתר תלת שני אזו׳ לא לגוי הסתלק ואדעתא ומיירי מזה דאוכלו התם
ומיירי אסור ואפילו אם הישר׳ מוכר לגוי אותם נטיעות קודם שהוציאו
ופרי שהן של גוי כל ג׳ שנים או ד׳ שנים דאסור כיון דבתר שני ערלה אין
אין ומיני גוי ומעקרינהו ומדך והכניסם בקרקע של הישר׳ דישר׳ מיהו וגוי
אנסינהו בשלו׳ בתוכו״ ושאילות אם מותר ליטע בכרם של אחרות
שלא משיגו פירי אלא הילוך כן שיין פירי אלא שיין פירי בשעה שיקום
אחר שיהיב מערלה ומונן לו בשעה נטיעה״ וכל פירות שגדלו בו בתוך
ג׳ שנים של נטיעה אסורין עולמים״ ובשנה רביעית ונמלו הפירות על מונה
ושותף הפרוטה והשליכה לנהר והפירות מותרין כדי אחר החילול ודלא
כהאי גוונא שפירות דאסורין הפירות ואחר החילול בעד שנת ה׳ והדין
דישנין וכל הנקט תוה היום והאלו על מעות ומשוע דשרי ולאחר כתר
חילול והכל ויקום ומותר ליטע יוכלו ייחור של ערלה שלא שיין פירי ז
ודעולם״ כדתנן בתוספתא ערלה פרק קמא ומייתי לה פרק כל הצלמים בעז
נוטעים ייחור   של ערלה וכו׳ ומיהו יש להתם בו סייג שהוא ערלה
שלא יטענו ויאכלו   ואפרין״   כדתנן במעשר שני פ״ה ומייתי ליה
מורכבה כרם רבעי   ומציינין אותו בקוזזות אדמה ושל ערלה בחרסית
כו׳״ ויום אין נטע   דאמרות נטועות גזירה אלא הכרך גן

הזקינה בזמן ולא הפסיקה ועדיין משולה שהיא אין ראיות הבריאות .
יאסורין ומשום עולה והזקינה אבל ושאר זקינה גדולי אבל יום הפסיקה
הבריאה ואם הזקינה ראויה לבריאה שבי עולה ומשעה שהפסיקה כדתנן
פרק קמא דשולה אמרו שמעקר לה בריאה והזאת היה ומונה חזרה הזקינה
להיות כבריאה הבריאה שנה שנפסקה ומונה משעה שנפסקה״ ומשיאות
ומה יעשה לפירות של עורלה בפרק סדרי התמורה אמרו אלו הן הנשרפין העורל
וכלאי הכרם הראוי לישרף ישרף והראוי ליקבר יקבר מזה והשמן שאין ראוין

רבינו שמשון כתב טיפת חלב שנפלה על הקדירה ומבחוץ לנגד האש | ש״י
היה נראה לאסור יותר ממה שהיה נפל שלא לנגד האש ומכל
ומקום בין לנגד האש בין שלא לנגד האש אם יש שם ס׳ פעמים ומותר ואם
לאו אסור ואין חילוק בין מגד החוטב בין לשיור והקומות ומכל מקום שיש
הפסד ומרובה מזה מערב שבת או ביום טוב ומתיר רבינו שמשון אם יש שם
שישים של היתר בקדירה״

יברך של בשר שנפל בקדירה חולבת אוסרין כמעט ארוכה הנעלה״ | שי״א

מעשה בכלי ובשר שבשלו יחד בכלי ומעקב ושהה שם בדי . | שי״ב
ואיחה ושוב לאחר כך הושמו יחד בכלי שירע ומעקב
ומעל יבי ומהם ושאלתי את המורה והתיר שניהם״

הרב כתב וכבר פירש רש״י להמורין וכן נהג ומורה לו | שי״ג

קדירה של נחושת שנוסיה של מה ומשום בשר ולשם יאסור . | שי״ד
לכתחילה עד שיגעליה וכדיעבד ומותר וזה שכתוב .
שתוכה יום אינה בת יומא אבל קדירה של חרס אין לה תקנה שלושים יום
אתה פירש וזו דבר ועון ומותר יותר שאין המצוה ומגו האיסור כך פוסקין
התוספות פי׳ אין ומעדין ונפי התמורה״ שכן הלי״

הרא אבל שום בשר יותר גבינה כי יום בשר וכן אבל יותר חלב אבל | שי״ה
ואבל בשר״ ירושלמי פרק אלו דברים אמר ר׳ יוסי ההוא דאכיל
הוכן ודעבה ואכל בשר קופר מעי ודיעבד פרסה ומכאן הוכח הרב רבי
שמואל ומבונבירק יורם שיאכל גבינה ורזינה לאכול בשר צריך לאכול ב׳ חתיכות

וכשאכל בשר ורוצה לאכול הם היה עמו ידין דהמורין סכנתין ומיבורין״ | שי״ו

הרגילה שעושין בקערה חולבת אפילו היא בת יומא | שי״ז
הקערה והתרעגלות ומותרים רבל שיבי יוע ומטל״

ראבן להחזיר תרנגולות לומר ולנקוה יותר שהוציאוה לחוץ לכתחילה . | שי״ח
דשהיו לי שיבי ובכשל קינת כדי קליפה ופעם ראשונה לא היה
קפידין כי ערין היו בו הנעות אבל כשחוזרה לומר הולוגה כבר נפלו קינת
ואין הנעות ומהם בדיעבד יום ההחזרה לומר הולוגה ומותר״

ראבן ואונג תרנגולות טרים שהוחזו כלי שלא נטל ולא לשחוט בסכין | שי״ט
שלא נטל אין בסכין של גוים טריפת סכין של גוים יאסור להשתמש

פירש לו הרב תשובה עד לאחר טבילה ואם שחט בסכין של גוי צריך קליפה ז
מקום השחיטה אותם יום ולא בדיעבד מיים שאחזוה בלי שום מעט כשירה׳׳

שד **דסכין** ששחט בה אסור לחתוך בה אותה אחריה וצריך עירוי ששוטף
עליו מים אותה ואפילו יותר ואחר שלא על ידי השחיטה׳׳

שכא **ד״ביר** של בשר שנפל בחלאה ואחר משישים אומ׳ שיש אומ׳ שירע
כמו כי אם באותם והן דואגין מירע אבל כשירע מירע כס׳׳

שכב **דבינו** תם ורבינו הגמול ומדרין לאכול חלאה של גוים גם בתשובת רל
הגאונים כתב להתיר אותם בתשובת הגאונים של׳ כתוב תשובת
רבינו נסים ואפריקיין ז״ל עד עכשיו היו נוהגין בה היתר אבל ומשהתחילו להכין
וחלות מגוש חלב ומדייבין אותו אונו וצריך אותן ט היוצלים וישר׳ כותן של
אותם שירינם יוצלים ואכל ויקם הוין הודיל ומבין ומפורייהו רבותינו הקובים
להיתר לא וחוזרין שלי היוי לאסור כלים שנתבשלה בהן ואי שלא יכול לאכול ז
אותה ווגהן רוח בכל ארץ ישכנו שלא לאכלה לכך ומעירות השוחרות על גבול
צרפת׳׳ ואת השאלה שאלו ר׳ אברהם את והראו שאלו לו הודיעני על עסק
הכיות של יין שנתקעה יהודים ולסתם עם יהודים שגר ויש ול נתפשו היהודים
והוליכוהו השכירים מחוץ וגו היין פיסה אל אותו והגוים והבעלים מזון עם היין
ויין היהודים עמהם וגם לא היו המתומים כרת יהודים אך לא היה שום כדין
מוכית גם אין דרך לשפוך דרך הגנופה גם אין הגוי פתי ליגע דרך הגנופה׳׳
גם על החלאה תמיד עיני כי כל סביב הנהר הזה אוכלין אותה והעולין אותה ז
מושלי רבותי ואני שכך הנהגו אותם ואיים דהאזכם ואני שהגוים והכיורים
אותם והורחק ואין היולפש ההרים הגבוהים וידוע הוא שאין שם מקום טהורה
וגם הגוים אינם אוכלים כי אם החלאה והלב ואינו אין יהודי שם כשהולכים
הבהמות וכשנה תקבין החלאה גם כתם כליהם אינו כבי אומן והזה ליה ערוה
טעם לדבר אותות ויצ״ב שר״ת לר״י ד״ל חלאה של גוים ועל כך כשאין ישר׳ רואהו
משתקנו גם חלב טמא אינו עומד׳׳ אבל ומכך הטהורה שמעתי שהגאונים
כתבו אנו וצריך כל מי ישר׳ שיאכל חלאה של גוים רעדי רלכנו ומיחש לחלב
טמא טהרי אינו נקפא׳׳ אבל וזה בגוש חלב ומחליקין פני החלאה ומעלה
משמנו של חדר כדי ליפותו ולמכרה אם כן יש מקום דאוריתא עד כאן לשון
הקדושה וזה כתבתי ומשוך בתשובותי אבל לפי ורהסס אותו גוש חלב הואיל
וכבר כן מעונין היו לא הואיל יאכלו ויושט דוישטין גם גוים אין להם שום
דבר טמא ושמעתי ואפי׳ ר׳ אליה אחין של הר׳ ומרכי ז״ל שהחזיק שמתקנן
על היולפש ואיה שאין שם שום דבר טמא גם הגוים אינם ומגדלים שם שום
דבר טמא אם לא התירתה גם תתיר לנו כי כבר הוחזקו מזון שאינם מגדלין
דבר טמא וכבר ט להתיר גזר׳ דין גדירין על הציבור וכו׳׳ מדבר שפשט ז
להתיר והמון עיניך והכתיב ולך תהיה רוח וחיים טובים׳׳

ותן השיבו׳ תהודו׳ **אהרן** לי קנה להשיב לשר הילון׳ יוחי ידידי

הר' אברהם שיהיה נהגו בקערה החמרין שר' אחרי שלא הדיחו שהדיחו.
היתה לפי דלא השותו אחר השותו אחר רק שהחבית היתה נעופפת כי רק
השמנים כשהם תופשים יהודים עלים ומולכין אותם עוהם כבית ארץ אל
פחות אל אחר שלוהדין להם וזה שעליהם ומניחם אותם לילך ולאחר שעכבום
ב' ימים ומתוך כך הביאו העלים את הדין וכל ויקום ומתנו שאין יפטרום
וכל שעומדו ושעמדו הדישי השותו אחר השותו אחר" ועל התנויה אומם ז
שהתוויה הוכיחה ומן הדולפש יש פעם להתיר וכל וקום אינו רשאי להתירה
רינו נפיק ויגע הורכה משיור והקוונות"

ר"ג שנבריא בקערה אפילו אין בה שישים ומן הדג, ודרך הדג,
והשיור ומותר וכגון שהיה שישים מקערה ומים
כל וזה שהיה מקערה לחוץ בפעם אחת"

שכ"ג

רעל דבר הטינו כתוחר שהוא כל שיב והלקו ומנע בכך משיור
זעות הכל ומותר רשאי כל שיב וכל שיב אינו ומבטל ז
ועוד עד דמיין אין כמלא הני ואלו היין אכל משמוסיקין המיין הטעם כמו כס
ויום כן יום היה כל שיב ובטל הכל ומותר רעכבו הטעם משישים כפרישית
ועוד אימנו ואינו דילו אחד שנעקר התכשיר נפל ואיכן ספיקות עוכין"

שכ"ד

בינאהי ושם הר' ברוך שסיפר שפעם אחת אכל רבינו אפרים ז"ל
ודג שקורין טרטט בלוה עימה לו דגן אחר כמו טיסה ז
ובמו שעד והדר פנים ודקים ומגדל והביין קופה והאיה טריפם אל' ליה קום
אסור ומתנו ואחר אל' ליה ואלו טריפם הם אל' ליה כן אילו ומחרים שיולת
היום בתקין ידע כי אתה היה ז"ל עלה אלא והיום ההוא והאיה פירש ונהם ולון

שכ"ה

פרש השרצים

רבשר ששהה ג' ימים ומעת לעת שלא מלח שוב אין רוצו אוכלו על ידי
ומה אלא על ידי בישול כך ערינו בתשובת הגאונים אבל בצלי
אמו שהוא ומותר דרם היוכרים שלא פירש ומותר ויום אוכלו על ידי היוש ערין

שכ"ו

רששאלה על וזה שמלחה במוחמי על גבי עצים והיציר עתה, יום
יש שם אוסר מאותן ומוכטי אותו ומוכטי אוסר להשהות
כו ומתן אל לכבוש כו שום דבר כבוש דקיימא לן כבוש הוא מבושל כמושמע
בפרק כל הבשר כל שיוע ונעקב שמלחו כו מבשר אוסר לאכלו בה ומתן"

שכ"ז

ד"ן

ביעשה משני ריעשים שלאוות של אווזות שמלחו עם האוזודך
ולא כמו הקוום של ריעשים והתיר ומהרמ"ל הכל לכר המוח
שכהגרסין יש נגר ומוקרין אוסר כלו שהמוח אסור ולא אוסר האווזות ד
שעים הראש ומפסיק בין המוח לבשר והוא הדין בצלייה אבל בבישול אוסר
הכל דבעינן שישים וכל המוח והקרום"

שכ"ח

ביעשה שמלחו אווזות עם הכבד והלב והתיים ומהרמ"ל דרווין
ומשריך שריך"

שכ"ט

ראב' ומהרמ"ל התיכת חלב שמלחה עם חתיכת היכה של בשר יום

ש"ל

ד"ן

ובשר שנמלח ושהה שיעור מליח
ושף מן השק שהוא כתוש
ותוך הקערה אומה צריכה כי
יום הדחה ומותרת ואית דין
צריך כשש"

החלב דבוקה ב׳ להתיכה אחת פעם׳ שאותה החתיכה שדבוק בה מותרת ״ד
ואותה שמונחת אצלה אסורה שכן שמאותה החתיכה שהוא דבוק בה יש ששים
אך אותה שהוא דבוק בה מותרת ומכל מקום צריך לקלוף אותה לצד החלב ׃
ואותה שהייתה אצלה יום הדיבה ומונחת לצד החלב אסורה אם אין בה ששים
בכל יום הדיבה ומונחת שאין לצד החלב אפילו אם אין בה ששים מותרת כי חלב
אינו מפעפע מהתיכה להתיכה ומפני רוטב ואם אין החלב דבוק לשום החתיכה ׃
אותה שמונחת אצלה החלב אסורה אם אין ששים לבטל אבל כל שיור החתיכות
מותרות והטעם כמו שפירשתי שהחלב אינו מפעפע בלא רוטב אבל אם נגע ׃
חתיכה אחת אל שתים בחלב ונאסרה אפילו הכי והתחילה אותם שנגע בחלב
ולבסוף נתערבו בשיור החתיכות מותרות ואינו מכיר האסורות ואלו הם האסורות
בטלות ברוב המותרות דחד בתרי בטיל בדבר יבש אפילו דאורייתא והתכבר ואפי׳
דאורייתן כיון דלא אסורי אלא מחמת בליעה״

שלא **הרבה** בהמות שנשחטו יחד ולאחר שנחתכו החתיכות גדולות הראוין
להתכבד ונתערבו יחד ואינו רואה אחת טריפה ואינו יודע של
איזו ואין הייתה כולם טריפות כל אחת ואחת הייתה החתיכה הראויה להתכבד״

שלב **טיפה** חלב אותה שנפל על סכין או על כלי אחר כשעת ירד ממרק כי אם ׃
ומר אך במקום שנפלה הטיפה הדיחו ופסקה הטיפה כשנפלה
אלא הדין דאוורין עירוי כלי ראשון הוא והוי כשנפל מקום אחד כשנפסקה
הטיפה כשנפלה דיי טריחה באותו מקום בלבד והואיל כשנפלה על הקתא
אבל אם נפלה על הלהב של סכין צריכה עשר פעמים בקרקע קשה ודין״

שלג **ושאלה** אם אחד הרוצה כל דבר חריף וקורט של חלב ואסור
אפילו נחתך בסכין שרגע בו אמרו ספר התרומה ראוי
מישן ובמעים ושאר ודגן וכוצאו בהן וקורט של חלב ובר אינו נוהג ׃
הדיל ונפק הרבוניה דרב״

שלד **ושאלה** ואופות פשטידין עם הפת אחריהן היין אפילו דעבד
אז חוקין ולמחלה רבינו אבי העזרי והתיר בדיעבד
דהלכה כר׳ יוסי דאינו אסור אלא בשל שעורים ומפני שהשעורים שוכבות״

שלה **פשטידא** שנעשה ויאוורין של גוי שנאפה עם שיור פשטידין
של ישראל כולם אסור מהרמ״ל דסבירא ליה דהדין ואותן
היין והתוספות חילקו בין תנורים שלהם שהיו קטנים ואשר שהם גדולים
דכיון שהם גדולים אין אוסרין דהיינו והיותו וגם רבינו של פסק כמד שאין
דהיינו אין והיותו הוא״ שכ״ו הלו״ וכן פסק ר׳ אליעזר ממיץ ואפי׳ רבינו תם״

שלו **יהודיר** שהכניו בשר ומכות הגוי בלא סינן אסור אעג״ דאית הולכה
מותיה דרב דיונ׳ בשר שנתבשל מן העץ אסור הוא ומי׳
הכיו דליכו ריעותו כמו היין דפריך גיד הנשה וביין אותו לאפוקי
יוו׳ טבין גוי אלו מזריק מרשין חד׳ין לאיתורו דאלין ויבכין נפק ראותו

יהודשי

סלי עולין לין עולין לין עלים רב עקבה ורינה ויופלו לין יוכל רב ותחוין בישרין
יוכל היכוז דידכין רישונין כגון כרולו ודיניות דתחוין רין דשקל בישרין ״
פסק רבינו שמואל והוריהון שיופלו יוזתן החלוקים על רב יוסרים ודפריש ׃
עלה והלין רב בשר שנתעלם ומן העין וכו׳ יולו׳ כולי עלו׳ ודידי מוקים דידכין
רישונין דיוסור ויופלו יום יש ליהודי טביעות עוה עינו יודע ותולו שידין יודם
מונן בטביעות עין כי יום שיכב דרבנן חלין השני כדכוריה כי יום במלות ודילי ׃
מוספת כמעריין ובמווספדין ״ ולי הוועתק מריזה דהני ודילי לענין יוכירה
דהיינו להדיניין ונוזן דהדוקתו יוז לענין להתיר יושות לעולין דהותם ודידי ׃
דליוזהרים הוין לה והדיוזתן ליה ליודם מטביעות עין יום לין כסיונן כי יום בעיב
ודרבנן יוכל דלענוזי הוין פשיטיז דכיוון יודם לענוזן יוכלון מטביעות עין פם
כריוזו הדיוך סודין בוושוזו וכו׳ יוליו מטביעות דקולין ויופלו ליוזהרים מריוזד
לי דכיוון דעד עוזד מוזן כיוסורין וליוזן דיוזו לגבו דדוורין ודיניוזה ועד
דיוזדיה דיושות יודש שיוני׳ שכיון הולי ״ ופשטידין יוסור להכיח לגבי ׃
לישנו יוזתה להער ונשום בשר שנתעלם ומן העין יוכל יום יש כה סיוון ווזתר ״

רלא יוסר הוריוזה ומן הגנים והפר שהגנים ונכרזין יוזתם כשורין לפשו״ יוצל והזוכ כגון דיוס ק׳ יוסר פת עכו״ם יוליו כגו הויו כששים ״ ש״לז

רביה שובקות גיזות עתעות להיעיקות קטנים ושתות יין נסך ושיור יוכורין יין ערך ווזהות כדם דקטן יוכל עבודת יוזן בית דין ׃ ש״לח

וגעין להפרישו יוזונם יוסור ווזור לגוזה להיוכלו ולהשקותו דכר יוסור דלין
פפעו להו טריות פרק חרש ״

שאל רבינו יהודה סנן לרבינו קלונימוס וזהו לשונו, טרין טהין ולוועלו ונשום יקויוה והטיבו וווזר דעפריו במעורין הוזן ״ ש״לט

כבין של גבינה ודינה לעשותו של בשר יוז ידפכין ידיע יערך כי יום לעשותו הגעלה דהיתרין בלע ״ ש״מ

דסכין שקעה ומן הגוי כין קטן כין גדול כין שיש בו גומות יערך ליבון ׃ ויוזר כך טבולה יוכל וחתוך בה עין דמעיעה׳ פעמים בקרקע
קשה ויוזן ערך טבולה יום הויז של גוי וליין קנווה הישר ולל יום קמווה ישר׳
יוכלו וחתוך בה יעין יערך טבולה ויום הויז ונפוקך יום הסכין חדש יוז
ישן יערך ליבון ויוזר כך טבולה ״

חביה של גוי ליין יערכים הגעלה יוז עירוי ג׳ ימים ועת לעת וכל יום וגים חדשים ״ ש״מא

אוהר ויות כנו יוסורים במוכלה ליוזורה כהין גסין ״ ש״מב

הלכה שחיטה של מהר״מ ז״ל׃

אמר רב יהודה אמר רב כל טבח שאינו יודע הלכות שחיטה אסור לאכול משחיטתו ״ ואילו הן הלכות שחיטה ש״מג

שהייה דרסה חלדה הגרמה
ועיקור״ **שהייה** היכי
דמי שה ייה

פירשט בין במיעוט קמא בין
במיעוט בין בתרא ובקנה הוין
במיעוט בתרא ואפילו בעוה
לפרשי אבל במיעוט קמא
דקנה כשירה מידי דהוויה ז
אמינא היני קנה פגום והוסיה
עליו כל שהו וגמרו כשירה
ושיעור שהייה כדי שחיטה
אחרת בהמה לבהמה ועורת
לעות ושהייה מינטרפות״

דרסה שהיו הראש
בבת אחת שלא
הוליך ולא הביא ואם יש ז
בסכין הוץ לצואר כמלא צוא
כשר לשחוט בו בהולכה לחוד
או בהובאה לחודה אבל אם
הוליך והביא אפילו בסכין ז
כל שהו כשר ובאיזמל שאין
לו קרנים״ **חלדה** היכי
דמי כגון ש ההליך
הסכין בין סימן לסימן ופסקו
או שחט תחת העור או תחת
צמר מסופך דשחיטה מ ז
מפירעה בעינן וחלדה פסול
בין פורשט בין בקנה בין במיע
קמא בין בתרא במיעוט״

הגרמה ששחט שלא
במקום שחיט
בקנה למעלה משיפוי כובע
או למטה מאגנה ראשונה
וכן בוושט למעלה מתפיסת
יד או למטה משיעור וא
ואפילו שחט שני שלישי

והגרים שלישי פרשי זה הכלל
כל הגרמות פסולות ואפילו ז
הגרים כל שהו״ **עיקור**
שנעקרו הסימנין
מן הלחי או נפסקה מן הגרגר
באמ״ב
באינכע פריכה פסולה ואם
מסופק מהו נעקר אם קודם
שחיטה או לאחר שחיטה ז
אפילו אם הסימן השכוט היא
שחוט פסולה ואפילו לא הפש
בסימנים״ השוחט בשנים
או בשלשה מקומות שחיטתו
כשירה״ וצריך להראות ז
הסכין לחכם קודם שחיטה
וצריך לבדוק הסכין אבשר
אסיפרא ואתלתא רוחתא
קודם שחיטה ולאחר השחיט
ואם לא בדק הסכין לאחר ש ז
שחיטתו כשירה״ ואם בדק
ונמצא פגום שחיטתו פסולה
שמא בעור אפגים״
ואם שחט הרבה בהמות ז
ובדק בין כל אחת ואחת והיה
טוב ובאחרונה נמצא פגום
היא אסורה וכולן מותרין״
ואם שיבר בה עצמות ואחר
בדק ונמצא פגום כולן כשירות״
אוגרת פסולה ומסוכסכת ז
לכתחילה לא ישחוט אבל ד
בדיעבד כשירה וכגון שהוליך
ולא הביא אם עיכב כנגד הקתא
או הביא ולא הוליך והיא
הפיכה כנגד ראש הסכין והוא
דקיימאארישא דסכינא
הא לאו הכי אפילו דיעבד
פסולה עולה ויורד ד ז

וכתחלה

לכתחילה כשר ד־צריך לבדו
הסימנין לאחר שחיטה ואם
לא בדק בסדלה ד־צריך לשח
רוב שנים בבהמה או בעוף
ומיהו בדיעבד כשר ברוב
אחד בעוף ולכתחילה צריך
לשחוט הוורידין בעוף״
ומוהר להשיר קשר על
הפגימה ביום טוב ויברך אקב״ו
על כסוי הדם בעפר״ צריך
ליתן עפר תיחוח או אפר
כירה למטה וכן למעלה ז
ולא יכסינו ברגל שלא יה
מצות עליו בזויות ויברך
אקב״ו על כסוי הדם בעפר״

הלכות טריפה״

חמשא

אוני אית
לה לריאה

ג׳ מימין וב׳ משמאל כ״ד
כשהבהמה תלויה ברגליה
אי חליה טריפה ואי יתיר
כשירה והני מילי דקיימא
בדרא דאוני ואי חסיר
אונא אחת מימין אין ז
העינונית״א דוורדא מ״ד
מינטרפת וטריפה וכן פרש״י
ואם חסירא העינונית״א
לגמרי כשירה והיכא
דאשתכחו ב׳ עינונית״א
דוורדות טריפה דהוות
ליה יתירתא דלא קיימא
בדרא דאוני וטריפה וכן
פרש״י והתוספות מרבינו
אפרים ז״ל ובכל מקום ז
שהסירכה כגון תרי אוני

דסריכי להדדיה כסדרן או
אונא הסריכה לדופן כמי־נר
החזה מקום דכיתא דסכי־ד
כשירא וכי־יכא כי מינפחינן
לה לריאה וסלקא בנפיחא
כשירה והיכא שהאומי סרוכ׳
לרופן הוא דלא סמכינן אז
אנפיחא כשירה׳ כי כן בתוספ׳
ובספר התרומה ויש להזהיר
בין סירכא לרירא כי יש בני
אדם ממשמשין באי־נבעות עד
יפרקא והעיטניתא דוורדא
כל מקום שהיא סרוכה טריפ׳
ואונא כאומא יש אוסרין
ויש מתירין מהר״מ ז״ל עשה
מדברי המחמיר ולא אכל לא
אונא ולא חלון ואם ב׳ אונות
דבוקות זו לזו ונראין כתרתי
ויש הפריש ביניהם אפילו ז
כל שהו כשירה״ ותרי בועי
דסמיכי להדדיה טריפה׳ וז
וחדא דמתחזייא כתרתי י״ד
אשכחי אהדדי כנקיבת קוץ
בחד מהן כשירה ואין מקיפין
בבועי׳ ובועא בשיפולי ריאה
אונא טריפה אם אין לה כלל
היקף בשר דרמיא לתרי בועי
ואיכא למיחש למראית העין״
ובועא דנראית משני צדדין
בקלשיה כשירה בסומכי טריפ׳
דרוקא כנגד הסימפונות ז
דריאה וטעם משום דחיישינן
דלמ׳ לא קיימא סמפונהא ז
דיאב׳ פרק אילו טריפות ז
ריאה שניקבה וקרום שלה

טו״ב

ביווזא

א״י

חוץ

טהרבן

שמ"ה

קורס כשירה כו' ... והוא
הקובר' סיכפינהא ואם כל
הריאה דבוקה יחד שאין
הטבח יכול להכניס ידו לבור
לבדקה זה קורין פולמוניירא
וכשירה וסימן אומר לדבק
טוב הוא' וכמראית הריאה
עיין בהלכות הריאה"
סליק"

מחט שמצאו בקורקבן
אם היה כמר שום
נקב בחלל הקורקבן ואין יוצא ז
והוא המחט אינו נראה שוכב
מזו מיה יורד המחט ורוחבן ז
כדופן המחט הקורקבן יוסר ז
ואם נופל יותה אודין וגם שיור
אוחות שתעמם עוה ולפי שהיא
מהיאודין הייתה התיכה הריאה
והתכבר ויוינה כשרה יופיא כוון"

שמ"ו

שמוטה ונ' משנה מוקום חיבורו בכתף טריפה יוכ' יום נשמט ז
מוקום יוחר כשירה' ויום נשבר מוקום ויינו העצם והוץ
יחתוך יוותו יוכר רישליכנו כי הוא יוכר ונן החי והשיור מותר"

שמ"ז

ארב משם רבינו יהודה חסיד שיש שעה יוחת משבט ששהט יוודין
משכט ביוותה שעה יוות ביוותה שנה ולכן יש עהרין וויוכל ז
יוווזות כשכט שוויו חדש יכין לשחוט" וגם זה נשנון שוין ליוכל יוווזות
מן כטכת וגם יוונ' שיש לשורש והעביר היד על גב הבהמה משרה חיה
יום תשפיל גבה תחת היד ודיוי כשירה' ויום ליוו טריפה"

שמ"ח

רששאלה יום כהן עני שעור או כבר יכול ליתנו לכהן עשיר רשיוי
הוין יוחונם יום ליו יריעה לקלו הרשות בידו דוויבי
הוויל ולוו חייבתך תויה יוליו ונתנה רקיהכת ליה ליו מבע דסת שונין

שמ"ט

דכהן שעור או כבר ובהמה טהורה לנו יוכלנו טיו וום וכשירים
יכול לעכבו לעצמו ויוכלנו דכהנים חייבים בבכור טוויוה' ז
טהורה דליו נפטרו כהנים ולוים יוליו ופטר חמור ומפרין בכור יודם
כרתן פיק יורם כתריו דכטרות"

ש"ן

דספק בכור שעור ופרה זקינה שהיוצה חולבת ובכור וקייחזין לן
דהולב יריע פטר יום ונת יוותו ספק יוותו בכור טיו וום טען
דמוה עם עדו כהן והדיו בכור שוות כריוו' פרק טבול יום"

שנ"א

ארך ועשות כוי מן הלחם ליוכל בו יוליו יום כן שייוכל הקי' כדויית
מסכת סופרים יוין יוותלין מוותלין יוליו יום כן יוותלן עיוהם
וגם יוין והתוך כשר על הלחם שוין יהיו עייום כי יצרך ליוכל הלחם בכל מעם

שנ"ב

יהושרב יוו' ר' יוכנן משם רב עתיד יודם ליתן דין על שחזתה
עינו ולוו יוכל ר' יולעזר חטין והדין שמועתה והוותה
ויעודית פריטי ולויכל כהון וכל ודיוי חד משתיו והטעם כדי להרבות ברכות"

שנ"ג

לא ישתה יודם שהביוו נן הנהר יוליו יום כן שטופך ווהם

שמעה ... (vertical marginal note, left margin)

זית להוציא ידים שישתה ולא יזהר שיהיה מזג ק' יורד ולשפוך יום יש כני ידים

שנד

ירושלמי דתמהות כמה שיהיה שיאסור להתיר את האיסור ק' יאסור ולאסור את המותר״

שנה

ירושלמי דסוף פרק הזהב אמר ר' יעקב בשם ר' שמואל אמר ז' ומוכרין לו ומשכות ולא מהודרות יולין ומחמירין״

שנו

מעשה שמותה גויה וכיפה ולפי המנה לראובן שותפה יוחנן ושאלו להר' יצחק והורינו זל והשיב שמואן הגוי ז' והחמיר דכיון שהגויה לא היה לה שום ריוח בדבר פשיטא דמותרת והייב עלה

שנז

ראסר והנה ולהפר טרין כבית הגוי יום לא שישר יושב יראו דחיישינן שמא יתפור מבשתן״

שנח

ראסר המועיל שלובש הגלח מטנפם לבית תיקות ולעשות ולשום דבר ומינה כדירת פרק כל היצועים המשתהוה ולסדומה קרינה ומהן היצירות ומסיק שיאסור וגם בפרק בתריו דכמדים ומה ומדמה שלא משתמש מה הריוט יוק עכנס שלא משתמש כהן הריוט יוכל שלא לרכב ומינה המועיל ומותר״

שנט

רלא יוסר ליך טבלו הריוש ריזו' פרק כל כתבי הקדש תניא דלא ז' לה ומסגבן ר' יומות טבלי הריוש והן מרת חסירות״

שס

רלא הקביר על חגות הן ויוכל הן לכל דבר והסיר יעפירנו כסדר״ שיערכין ויתן הזרוע לכהן וכן היה עתג״

שסא

גרי שהוליך יין יהו כשר של ישר' וישר' הולך לעשות יערכו ולא הודיעו שהפליג ומותר״

שסב

מעשה מוהר ששלח יין על ידגוי וישר' שהלך עמו נתפש בדרך והיה כ' יומים והוליך הגוי היין יחידי והתיר ומהרונו' את היין יום היה ההכית ומגוי' קיימא לן דיין נסך יוסור כהמוה שכך ומסקנא דתוספות שיוכלו מותם יין יוסור כהנאה יוכל יינו של ישר' שנתנסך ומותר מהמוה גם ליקח יין בתוכות והתיר רבינו תם״

שסג

רששאלה יום ומותר להשכיר ומתקן להשים יין נסך יוסיר כדתנן בפרק השוכר השוכר את החמור להביא עליו יין נסך שכרו יוסור ואין היאוך כמון הזה לכוי חכמי התלמוד אלא לעניין יין נסך כהוכו שמותר שהיו מיעלו וידים״

שסד

רלבידרג וגם יין נסך יוסור ויום יומה לא יקבלו ומועב שיהו שונגם ויזל יהו הדידים וכמוה מעורים ומוהתי יין פשט ההיתר ומיין שלנו ומותר ולהזנה להם״

שסה

רששאלה על המשוך שרלתו יום ומגעו נסך דבר פשוט א' הוא דיין ומגעו נסך יוסיו' לרב ריזו' תיעק כן

ואזו עושה אין שך דליו פלוג רבנן בין גט לדבר כוונה לגבי דליו הוי סד כר מונה יום
ישר׳ ואשך שהוא ואכותו ואכות אמותיו האחזקו ואשלם מקדושה ליו׳ ומכוך אין
אין תלוי כדלה אלא כשבר על האשואר יעשב׳ דכואו והגע אין נהך סדרית פיך
הערל ואל שק הדי׳ גומו שמשער על שאשסה שרלתו וכואו עד עכשין׳׳

שסו **הגרר** שהוציא אל הדין המדין ויעו ואן הדין ואעט טופח כמלו׳ כיו קיואח
הוזרין יאסור דאופיו לרש״י דפירש רעד כריון חוזרין יאסור משוריה
ומיון וירון שרי ואופיו משוריה הרי הוא כמעשו פסק רבי״ת הלכתיו כרב פפיו מ״ח

שסז אין החכ׳ית

מעשה היה שנפלו השוליים כיצד אוחר ונפין הוגי סכע כין נער לנער
והגביה השוליים ושעו הסכין כין ואסר ואהרונו הדין משתיה
יאמ שוין כמותה פליג רש״י ור״ת ר״ת מתיר ורש״י אוסר ואהרונו פסק כרש״י
להורין ואסור והגש על ידי דבר אחר שוין כמותה׳׳

אהה״ל הלכה טבילה ונטילה

שסח

אשה

כמלה ואחטב יומי ושכתה וכיו עליה ולא מרושלות
הדין אומרת ואושה יאסור לעוזר מטוהיותה פירוש
לעכב טבילתה וכן הנדה יכבע שאשון ו״ע יות כתב
לטבול יופיו מורי האורה מאחר טבילתה יעשב׳ שיוין כמלה עוזה מעיר׳׳

שסט **ראשה** שטומאה יגריסה לאהוליך הכירתה יהודית עוזה לריאות יום
טבלה כרין יאו כמלה יאו נערה שהיין יותר וי״ב שנה ויום ז
אחד יומ ויו נגיה הוזילו ריאותהוך ידיסורין׳׳ ואושה טהורה שטבלה עם טוריה
יאו יוהרים ידין מזה הקרין׳׳

שע **אין צריך** לכך על טבילת יום הכיפורים רואשום טהרה כמלו׳ הוין
שעא ד היערך לאטבול ריהדים של פלפין ואשום דיואלית סתר הואעזיר׳׳
שעב **ובירהר** לאטבול ט׳ סתור ט׳ בתוך הכיור ורינן פיך הוואר ויקדש ו׳ ז
ומטבילה ט׳ סתוך ט׳ ותרומה יאמ ליו ויקדש כיוון שוואחר לתרומה
ט שט לאהולין וטלבר שיהו המים שבכיור עבין על החיצון לסדר השקה ריחד ז
יהו המים שבכיור ושבכלי הכל ביחד׳

שעג **רששאלה** על כית יד של עץ שמוחכת יום חוינן מטבילה רמר ז
פשוט הוין רל כית ירות הכלים שיוין עדיר לקוצץ
ואהסיך דליו חוניכי טזו הוכבי מואן שירע משואת האוויין הדיבור׳׳

שעד **אין** ליטול ידיו שחרית וואים כריות מעובי פסחים ואשום דקשה לרוח
רעה׳׳ ועל דברים הצריכים נטילה ששילות יום פני עבדות מצוה
טיו ורים דבר שידפשר לאתכר בריאיה ברורה יין לעשות פירקין ג״ד
ופכעדין ושוב לאהאזיר ליטול ידים׳׳

שעה **דאילד** שבעה דברים שצריכין נטילה יאחריהם האוכל ואן הואכים
יו׳ האווך ואכית הואחץ ב׳ העטו עפורכו ג׳ האוחץ ואעלין ד׳׳

הטעם כדאיתא ה׳ ההוספה יותר ראשון ו׳ ההולך ובבית הכסא ז׳״

שע״ו

ראסר לישול מים ראשונים ומן הנקים דהתם כל המטמאים טומאין מעולין
ומים אחרים ונקים הרי הם כנכים ולא דבריהם אבל בספר התרומה
מתיר ומוזקי להדיין לענין תרומה״ שבלי הלקט״

שע״ז

רכשבא ובבית הכסא ורוצה לאכל נטל ב׳ נטילות על הראשונה בירך ז׳
אשר יצר ועל השניה על נטילת ידים׳ ויש שנוהגין לישול פעם
ומברכין אשר יצר תחלה ואחר כך על נטילת ידים ומהר״ם ז״ל יונ׳ שזה הפסק
אבל רש״י פירש דנטילות אחת עולה לכאן ולכאן

שע״ח

בי״התר לישול ידיו לאכילה אפילו במים חמין רק שלא תהיו היד סולדת
בו ולא בעינן רביעית כ״ם מכולה אבל לתפילה אם ידין לו מים
ולקנח ידיו בצרור או בעפר כדכתב׳ אחדמ כנדיבן ספר ל׳ ומדי רואקנה ואפילו
לאכילה ידי יותם ומדי טהרה פירש שנטל ומהם יוחד לפנו ליו כעינן רביעית
שטלין לידים ליוחד יונ׳ לנשים״

בדתן ידים רביעית

שע״ט

רלא נטל ידיו ומלי שמר יוז נדקב בכותם ומשקה ומטה נהר ומליטול
ר העטל ידיו ומן הנהר ומכך על שטיפת ידים

ש״פ

שפ״א

רכשנטל ידיו והסיר טיט שתחת ציפורניו דואקניט המקפיד בנטילה
פוז בטבילה ובשעת היה רוחץ הכשר שתחת הציפורן ומטה
כדי שלא יצר הציפורן כשהסיר הטיט בסכין

שפ״ב

רלא היה ומעג ידיו בהולקן ולא הכיה כלי תחת מראשותיו ולא יוכל
לב שע׳ ומשום דקשה לשכחה יועפ׳ שבחוריות ומכיר כי יוסד
לב כהוזה שקשה וכל ויקום היה נזהר גם הלב שע׳״

אתחיל הלכות נשים ושאר דינים

שפ״ג

מנפר רבינו משה מיימון פסקו שלא לקדש אשה עד לאחר
ברכת אירוסין שכל הברכות מברך עליהם עובר לעשייתן
ומנהג בתשובת הגאונים יש מה שאין אנו מארסין כי
יום קודם ברכת אירוסין דר״ל הדרין ב״ה ורואה דעה להתאירס והמוזיין ז׳
ברכה למצוה ויש לעשות בתשובת הגאונים״

שפ״ג

רששאלה וכי ומקסד שעמירסו יחד יום ימלין ואחר יחד בבית אחת
יש להוש מתייחדין וכלה בלא ברכה אסורה לבעלה כנדה
וגם יש להוש פן יבואו לידי שעות ומהות שרוצין זה אחר זה תדיר בריותא

שפ״ר

ביר שקידש אשתו על ידי שליח לא יקדש פעם אחרת כשעה שאחר
שלא להוציא לעז על קידושין הראשונים שהעולם יסברו שקידושין
על ידי שליח אינו כלום דיותר ואישרי אשתו לעולם

שפ״ה

רה״צריך ללבוש ולמה כל יום ולכנס בין גדולה ובין קטנה ימים קודם
טבילה ולבדוק כל בקר וערב ומשעת לבישת ולבנים עד שעה

שפ"ו **ביאה** שפוסקין עניין על ראש החתן וכלה בשעת הכנסה ביאה זה קרוי כניסת חופה ויש ספרים ויש אומ' על שם ותקח הצעיף ותתכס דרבקה"

שפ"ז **נראה** דאין קורין פנים חדשות אלא בני אדם שמרבים בשבילם בשמחה יותר ושבת הש"ב פנים חדשות כדאית' במדרש ומזמור שיר ליום השבת אמ' הק' פנים חדשות באו לכאן וא' שירה ותהלים עלי ורבים לכבוד השבת בשמחה ובסעודה ובמזונות שעושין ימותנה אין צריך דין פנים חדשות" שכ"ו הלוי"

שפ"ח **אם** שכתבו הפרט בכתובה בטעות כגון שהקדימו הפרט שהיה להם לכתוב מד' וכתבו מג' ולא הרגישו עד לאחר המשמרון הכתובה פסולה ומפני שהיו מוקדמות כדאמ' שטרי המוקדמין פסולין והאשה יושבת בטעות לפי שהבעל הקנה לה תנאי כתובה וצריך לכתוב כתובה אחרת ואסור להשהותה בלא כתובה אבל אם יאחר הפרט שהיה כתב מ"ה ומ"ד כשירה ששנינו ששטרי המאוחרין כשירין ואין צריכין לכתוב הכתובה האחרת כמו כתובה דאירכסא אם יש עדים שאומרין והוא ראשון יכתבו ויום אלו יכתבו והוא של עכשיו"

שפ"ט **יכול** אדם לכוף אשתו לילך עמו ומעיר שנשאה לעיר אחרת במדינה ומדינה אבל לא ממדינה למדינה דהוא ראיי' ומנוה הרע לנוה היפה אינו יכול להוציאה זה כוונה לא' ומדינה"

ש"ץ **עבירה** על דת הבעל אין אסור לקיימה שהרי בפ' הוא בסוטה פרק ארוס אם הבעל יכול לקיימה ואין פשט ומדי' אמע' שהספר דומה לשם סתומין דמיאותיו כגון דעוברת על דת היא ומה ומביאין ליה' דמשמע יכול אסור אם היה רוצה הבעל היה יכול לקיימה ואין והקנו לה אלא לאשמעי' דהידין אין סומכין להקל ומור דאייה ומסון פרק מדירו הגיטין משם שריעות מרובות כך יש ריעות בנשים וכו' עד יש לך אדם שזבוב נפל לתוך תמחוי ומוציאו ואוכל והו והות כל אדם רע שרואה את אשתו יוצאה וראשה פרועה ומוזין בשוק ופרומים ומשני ערדיה ורוחיצה עם בני וכו' כיון ומעתהון התורה לגרש יכול אם אין יודעין כי אם על פיה ושואלות תשובה לקיימה כי הקפה שיוסר הוין הפה שהתיר ותשובה יש לעשות כמו שכתב רבינו יהודה חסיד כמו שכיון על ביאה והבעל אין צריך לעשות תשובה ראשונה הוזה"

שצ"א **כתב** והתראה לאשה המורדת על בעלה ורוצה הפריעה להיות יושבת ואין לקבל גט ומוע בעיין ליה ומיגערין ליה והדין אין היה כריען יושבת אם כן יזיפוין בריוה לי' שיש ודבר על לבה יותר שיושבת הפריעה בשום עניין להיות יושבת שתהוה לו כתובתה וגרשה ושיין אשה אחרת ואם יושבת ? יושבת ותהוו מכתובתה הידיע לו לישיין אשה אחרת והיין תשב כך בלא מעות הו היות עד שתודיעה ליהוו לו סכותה וגרשה וכן כתב רבינו אלא כי דבר פשוט ולא הוין דכל כי היוי נוונו אין יעוה על לב שיבטל ומפריה ורביה ולא שק היכה דאדבין ומיחש דיוה עביך ומנה חורבה שלא יעון כך ושלום ומייר

ש"נב

תשובה רבינו גרשום אשה שזינתה יותר מעלה י' שנים ולא ז
ילדה עד דידן מפני שהיא שתטול כתובתה ונגט ונגרש
לו לישא אחרת דיודעתיו דהכי איתא גבי רבינו גרשום"

ש"נג

נשאל רבינו יעקב יום כהן שאמר לגרש אשתו על תנאי יום ומת
והשיב דאמרי דתנן בפרק הזורק כתב לגרש אשתו ונמלך
בית שמאי אומ' פסולה מן הכהונה ובית הלל אומ' אין פסולה אע"פ שנתנו
לה על תנאי ולא נעשה התנאי והלכה כבית הלל"

ש"נד

ושאלת מה שיעור כתובת והתלוי כמנהג, ומלכות ווירנמורן
וכל פרוזבין נהגו נדוניא ותוספות ומאה ליטרין ז
ושקל ק' ליטרין וליטרין ב' דקוקין" ופריעם שמשום יוכ שומעני שנהגו
ק' דקוקין ומכר ומה ומיוחדים שהוא עיקר כתובה ויותם ידין להם ומנהג.
יש לכם לנהוג מנהג, ומקום המשוירין ואם נשיאו שם תנהגו הקהילה
המוזכה לכם שיותם עדים יוחריהם ואם גם להם ידין ומנהג, יוד תנגט ז
יוותם ק' ליטרין וומטבע הידוע מעיר ומכר היותן דודי שהן עיקר כתובת
מקולה שהן תק פונדייש של כסף, סך הכל ק' ליטרין וומטבע שלכם ותק
פונדייש כ' ל' זוז וזוז הדין ומשקלן שנים ומחיצה ומשקל הכרול"
וכשתבין לגבות כתובתה יש להשביע מותה שלין עיכבה כלום ושלין
נתנה ושלין מכוח מן הנכסים שלין כרין להם לא מדי מעלה ולא יותר
מזותו ושורין לה הכל כרים וכסותות ידין לה ליטול כי יום משוחות מתוספת
ויוסיף לו עדיה שורין לה כדיותה סוטה פרק ערה יוכל היוסים שנתנה
ומנין לה והיתומים יכולין להגבותה וקרקעי יוה ומל ויכי ומטלטלין ג
שירנה דרינה כדיבוריות"

ש"נה

האיש חייב להשכיר יות עצמו למזונות אשתו בין שהוין עני
בין שהוין עשיר וידינו יכול למסר נדרי אשתו ולין נדרי
מנו ולין להשכנם כדיותה פרק הנזיל יוחר המודיש ויוחד המעריך ידין
לו לין בכסות אשתו ולין בכסות בנו ומדקיות ידין לו ומשום שידין לו כלל
כל עמין יומל יום ומשכנה עריה הכעל חייב לפרותם יום לין שייומר
פסקתי לך מזונות ויום יום פסקתי לך מזונות מזונן כשמעתי ורוי חייב
לפרותם והיו דינון ככתובות הלך להדינת הים ועמד יוחד ופרנס אשתו
הניח מעותיו על קרן הצבי רוינה לומר כשיוכני ומלוה למעלין והוין יפרע
לו כתוב יומל יום יון יוולוה לך ויול תפרעני לו הכעל חייב לפרוע יום לין
שנשבע שהכיח לה מזונות למזונותיה שהמלוה יתבע המנה והוין ז
תתבע ומעלה והכי ודיוי כשלוותה שלין ככית דין יומל ולוותה ככית
דין יודע יומל ולו פסקתי לך מזונות והייב לפרוע כל עמין כדיות התם
ומיתכי המוזיוכת וכו' ידין לה מזונות ומקש שלה הכין המשותו מעי

ונגרשה וכו' ומשני כשאמרה בבית דין אמ' הודין ואמרה ח"ב במזונותיה
לפרוע ומה שאמרה בבית דין משום שרוצה לגרשה ח"ב לפרוע ומה שאמרה

ש'נ'ו

הלכה קטנה יש להם עישור נכסים אף מן הקרקעות ומטלטלין
כגון אם הניח מכאן קרקעות שוה ק' וקודין ומטלטלין
שוה אלף דקודים אין נותנין לה אלא י' דקודין שהן עישור נכסים כל
קרקעות דפסקה ירושה בתנאי כתובה

ש'נ'ז

פסק המחלק העותן כל נכסיו לאשתו לאחר מותו ולא שייר
קרקע כלום לא עשאה אלא אפוטרופוס כדאמ' פרק יש
נוחלין הכותב כל נכסיו לאשתו כו' והאי הדין עתן והאידנא ויש לה דין
אפוטרופוס ירושה דשייר לכבד ולא ליתן ולשום אדם לאחר מותו ואם
יש ליורשים עדים שמפסדת ומכבדת ממונם יכולין לסלקה כדאית'
פרק המוכרין הדר אפיטרופוס דמפסיד מסלקין ליה ויש ולשם ומחזקת
יתומים חד אמ' מסלקין ליה וחד אמ' לא מסלקין ליה ומסיק ולשם ד
דילמת ליה אבל אם שייר קרקע למעוט שוה עתן לה כל מתנה גמורה
היא וזה שעתן לה ולא יכולין לסלקה וכן מסקנא העותן כל נכסיו היו אם
שייר קרקע לא

ש'נ'ח

הכותב נכסיו לבנותיו לאחר מותו צריך לכתוב בשטר אחד וקנה
ומעכשיו לבנותי שיטול חלק בקרקע פלוני או כחלקו פלוני
או חלק בנכסי לאחר מיתה כחלק אחד מבני הזכרים שיהיו לי משעת ז
מיתה שאם לא היה כותב בנכסים שיהיו לי משעת מיתה לא היו נ ד
נוטלות רק בנכסים שיהיו כשעה ומתנה כדאמ' פרק יש נוחלין האומ'
תיטול אשתי כאחד מן הבנים נוטלת כאחד מן הבנים הבאים לאחר
מכאן ובנכסים של עכשיו וגם היו הזכרים יכולים לסלק בריוח הממון
ואם המתנה הפסד ואם לא היה כותב בשטר רק בנכסי שיהיו לי
משעת מיתה אין מועיל שאין אדם מקנה דבר שלא בא לעולם

ש'נ'ט

מי הדבר דל אמ' אם אדם שטבע במים שאין להם סוף והולכה ז
אשתו ונשיאות שלא בהתרת חכם יש לגרש אותה ד
ומעלה עד שיגרשינה כדאית' פרק בתרא דיבמות ההוא דהוי קאזיל
ואזיל ולא ידעינן מה הסיק טבע חסין אמ' רב נחמן ישלות אלהים
כוורי לחסין' ומדכוריה דרב נחמן יעלה דכיתהו דחסין ולא ינו' ליה
ומד רוגין ומדיטוריה דרב נחמן ומכון דאיה שאין לה לינשא כי אם
על פי חכם ואם נשיאות שלא על פי חכם כופין שניהם האיש והאשה
לגרש ומן שמעכב האיש או האשה מנדין אותו' והחכם שהתיר
לה מנדין אותו כדאית' בהתאוי פירקין ההוא גברא דטבע באגמא
דסוראי' ואנסבה רב שילא לדביתהו אמ' ליה רב לשמואל ומנדהו

בשילהי ב״ש שאמרו לרב ימים שאין להם סוף יושבת יוסרת ומגני דסוגיי ז
ימים שיש להם סוף אבל ימים שאין להם סוף שאמרו להו ימים שאין להם סוף
ומהדורי טעמ׳ עברין להם הכי שאמרו להו ומעוה טע״מ אמו ספרי כיון דק״ול
וקיי״ל במים שאין להם סוף דמן דלא הוי כיון דמוכח גל׳ מושפלה קרי ז
שהיתה עלה דרב לא יאמנה ליעדיק ט׳ יאן קרי רב עליה דשמואל ותשובה
ברוב יאמן שומעין והכין שמורין החכם שאמר לה ליתשין ליושה שטבע
בעלה במים שאין לה סוף. שהרי ריפה ונדות׳ אות רב שילא בשבול שהתיר
לאשתו של אותו שטבע במים שאין להם סוף יום לא שהניח בשבול של
טעמ׳ רב שילא, שהיה סבור שיאמני דסוגי׳ הוו מים שיש להם סוף״

ת

ושאלת אשה שהיה כהוגנת טהורה ומצאה כתם דם יום יבואה
ולמוד בשיטה התולה כל וזה שיבולה ולהוות ומתביתה

היינו בפרק הרואה כתם ויום היינו ומוכח שהן בשיטה שספריה שהורן כיון
דשהיב וכביה שכיו ודריי ומפקי דוגין ונמצא כתם סדינן והלוקה ועל הזיקור
שלין משעת והסתה ספק ויזן ספק ומיבין ודרי ודריי בפסוקיה דרבנן שתולין
והקל ולא ומיבעי שלא כשעת והסתה שתולין והקל ולא הנ״ע והסתה ולא כרך
ושוב ומצאה כתם על סדיניה אף על חלוקה ושוב בדקה באותו ומצא ומצאה
שהורה דכיון דקיי״ל ומהתות דרבנן שהו שפסק רבינו יעקב בפרק ל׳ הדור ז
אמרינן אורח כותע בו והכתם שמצאה תלינן בשהין ומוכח שכה ול שכן
בואי לכמוה תלינן ושר יוכלו עד שיש בה הדירם אין חוששין לספיה
ט׳ שכן תלינן זו״

תא

ואשה שמשמשה שלא בשעת ווסתה ולאחר בדקה ומצאה דם אין
יצריכה כפרה ויוסור להצריכה כפרה כדי שלא יהיו לכה עקשה

ובפירוש בעם אחרת רט׳ כי הוי גונין יומסה הייו ובפרק ידיעות קרי לידה
יומא׳ ויומם יהוגין פטור יוכל שמשה בשעת ווסתה מדיר דוגי ובדווייהו
כפמרין לא הוייש ושום כועל נדה והוין ושום ששמשה במזרותה ומזרית
לכי ישר שפירשו ומשותקין סומך לווסתה ומריכן ומן תשובה כגם הכל
יצריך לדרדך יוחרי יושתו״

תב

ראובן שטען על שמעון לאחר שמתה אשתו הלויתה לאשתך כך וכך
ושמעון השי׳ השיב איני יודע אם הלויתה שהוא פטור מן ז
שבועה לפי שהוא טענת שמעון ואין נשבעין טענת שמעון״

תג

ראובן שטען ומעות לי״ר יושת שמעון ותובע ממנו והוא והשיב לו אין
לי ממשך כלום ושבע שהוא סבור שאין לו ומשו ראובן כלום
ושלא הדיקו ליפטר ונהגו העולם להשביע אות הנהוייכן שבועה כיום ד
הכניסה הכול ראשון״

תד

ראב שאמר לקל שבועה ומן הנר׳ וכן פירש רבינו תם ולבר שלו

ישבע כפלו שלו וכיון דמדרבנן בעלמ׳ הוא ומחר ומפני שהוא סורבל ונידם״
כדאית פרק קורא רעו׳ יומא דשמואל אסר לעשות שותפות עם הגוי שמא
יתחייב לו הגוי שבועה ורחמנ׳ אמ׳ ושם אלהים אחרים לא תזכירו וגו׳ לישר
הוא דאסור מדאורייתא להזכיר שם ע״ז על פי אחר וגרום שהגוי מזכיר שם
ע״ז על ידו ודרבנן בעלמ׳ הוא ורבינו שמואל אסר אחר ואחר דשותפות ״ ד
ואנו העולם נהגו לעשות כרבינו תם כדאית פרק קורא רעו׳ וכתב ומעלה
מערכות של גוים ומפני שהוא סורבל ונידם יאמ׳ שאסור לילך במערכאות שלהם
דכת׳ כי לא כצורנו צורם ואויבינו פלילים כדי להינצל ונידם ומותר ואל עכ״פ ד
כשנשבע בפניו שאינו מתכוין לשמו׳ אין בכך כלום דברים שבלב אינם דברים״
ת״ה

בעל דין שנתחייב שבועה והביאו בבית דין ושוב אמ׳ לו נשבעתי לך פסקו
התוספות שאין צריך לישבע שכבר נשבע לו לפי שאין משביעין לו — נתקנה
שבועה הסית על השבועה״ ואנם רבינו יוסף הלוי פסק הגדול שאינו נאמן
עכשיו לישבע בבית הכנסת שאינו יכול לומ׳ נשבעתי לך כבר כדאמ׳ פרק הכ
הזהבין יוסי בן יהודה אומ׳ אין רואה שבועה הירש ראיה יביאו עדים וד
ויפטר וסבירא לן כוותיה ואל׳ הואיל שמוקים שיכול להביא ראייה הוא ג
אינו נאמן הכין טפי הואיל ויכול לישבע בבית הכנסת אינו נאמן לומ׳ נשבעתי
ת״ו

ואם נתחייב ממון והביאו בבית דין ושוב אמ׳ פרעתי לך וזה שנתחייבתי
לך בבית דין ממון ובשבועה היסת כדאמרינן בשנים שאוחזין אותו
יצאתו לו ואמ׳ פרעתי וביאו עדים שאינו פרע ליחשו שאינו שתבעו ולא פרעו ד
ומחוך כפרן ומשום דאדם כשבאו עדים שאינו פרע הוא אם לא ביאו עדים ג
הוה נאמן ואפילו אם יש לו פסק הדין עליו״ ושוב אמ׳ פרעתיך עליו נאמן וכן
ושמוע כהגזל בתריו דאית׳ התם וכן כתבינו אדרכתין וטרפין פי׳ לאחר
כדי שידע שהחליטו נכסיו לכך אם אמ׳ פרעתי אינו נאמן אבל פסק דין ד
שתכן כל היום שלו ונדעת שלאחר לכך אם אמ׳ פרעתי נאמן״
ת״ז

בעל דין שסרב לירד עם חבירו לדין אם לעשות לו ציווי בית דין עליו לפרוע
כל היציאות שהוציא עליו התובע ואם שכתבו עליו את הסרבנות
אז אם הנתבע אמ׳ כל כך שאין בית דין רשאין לכתוב עליו סירבנות וכל מקום
חייב לפרוע לו יציאותיו ואם שכתבו עליו שיור דמים בגוזמים ט״ו יום ואין
תעשה דין ואלוני נכתב עליו אדרכתא ודאייה ונפיק סדרין הגאול שליח דבי
דינא והרון כבי תרי והכי לאחזוניה יכול לכתוב פתיחין אין ומשום דכבי ג
ואיתב יתבי פותחין יאלו׳ יעג״פ שקשה לו שכותבין סירבנות כי פתיחין עבין
נידוי הוא ואפילו הכי צריך לפרוע השכר כיון שלא רצה לעשות לו ציווי בית
דין בעבין אחר הוא הדין שצריך התובע להוציא שיור יציאות כדי להכריחו
לעשות לו ציווי בית דין שצריך לפרוע מיום שסרב״
ת״ח

ההרבע לחבירו ואמ׳ לו שוחת לי על ידגי לבנות בתוך וכן עשית

ואם לא הוציאה והוא משיב לא היו דברים מעולם פטור וגו׳ כלו שמעה כי יצא
שאיחרה אלא ומעות שאמרו הוא דלא שייך שבועה על מעות שאמרו והיה יכול
לומר עליו ויוכיחו שבועה בית דין הוא והכרעה של חבירו ונמצא שלא
ברשות דשמעון עליו ויוכיחו לומר׳׳

ראובן יכול לתבוע החוב מחבירו שיש לו ביד גוי אלא אם כן שיאמר
לו מעמיד שאותו הן לזה חבירו וזה שיאמר חייב לי ומשתעבד
זה לזה והיה פטור ומזכי ודין לי עסק עמך׳׳

אם יודע ששטר חבירו יוצא ומעולם הוכן הרי הוא ומוחר מעשה
ולא תעשה והראיה לו במעשה השטר תשיבם לא תעשה לא תוכל

ת״א

ושאלה אם ראובן שולח הרשאתו ביד שמעון לתבוע את לוי
מריבה שיודע יכול להחזיק אלא ירד עמו לדין ואם יתחייב
לו וממון אז שמעה לא יעשה יעוד בית דין עד שיעשה לגם ראובן טוען קדין

ת״ב

והרשאה עם ר׳ חבירו ומורשה לתבוע לו שום דבר אם יראה לו
ירצה ואותו בעל דינו יעריך לו׳ והורשה מפני עדים וה הר
שיטען פלוני על׳ ומכשיר יצי טוען לא היו דברים ומעולם׳׳

ת״ג

בשביל דינו יושבין ומענין היה מורי ה׳ לו׳ אם עודו ויוחר יום׳
ואם יושב כך יום׳ שיום דינו להושיב ומשיבין כלו׳ יום
יום רואים הדיינים לו׳ לבעלי דינין יושב ישלו׳ לעשות יום ומענה אין כרווחת
מסכת שבועות ומעוהו שני היושבים וכו׳׳

ת״ד

רעל הדיינין ששאלות שריו לי ירבי ומשיב לשם יחיד הולכי לערכי לדיינים
שלא לעשות אם עינן שרכי הדיינים׳׳

ת״ה

ולמעבר דינו ומטיה קיימין לן כרב נחמן דאפילו היכא דידיכן
פסידין עביד ירבים דינו ומטיה׳ ומגם יזל׳ והדינ
מופן המסור טהוא של׳ ושיזי יוכ ליכנס בבית סכיר המהדיך כפרי
יזו עדי׳ ולוקח יותן בעל סהן יוכל יום ריאם הלווה לשמעון ומגה ויריע
פירע ירע רשיו׳ ולשכנו כרהנע במרק התוקפו ומתשובה היורשי׳׳

ת״ו

מהרמ״ל יכול היה לפסוק על חוב שעבר השווטה והעתבע יוזו׳
ידיני יכול לפרוע ולעבור על רת ומשה והתובע סופו ז
פרוטו היה לי ויוכר׳ יוכל מזון ההד שידין יגלים לסכוב פרוכול פסק
ידיעם שהפסק על תביעתו

ת״ז

התרספרה פסקו שיום יחד חורו ון השידוכין שמשידין לפני
הדיון. שחכינו קנה והחיה כל השידוכין לפי שכייש
יותו שירע יכול ודינין דיוק. כל כך בטוב מזו שהיה עושה והקודם לכך׳׳

ת״ח

ושאלה על ראובן שמוסר פקדון לשמעון וכיון לו ויצוה על פי
בית דין שלא להחזיר לראובן כי ראובן חייב לי ממנה

יום יכול שמעון לתופסו בדיני ישראל אם דבר ברור הוא שראובן חייב לו
ואין שמעון ספר אם שיודע יכול לכופו אם שמעון חייב לוי והדבר נכון״ ומעד
הרא׳ התופס לגבי חוב מיקום שהב לאחרים לא קנה היא מיקום שאינו זכ
קנה ואורחה. נראה דמיגו דבעי קעביד שמעון אתפיש אם ראובן גברא אלמא
הוא ואין יכולת בידו שאינו גדולה ומסחת ידו של ראובן ומיחוי ללוי ומה
בית דין מן התורה ורחוקים כי היה גזלנו שדבר ברור היה חייב לו שכבר מגן
דבר גבית דין והכתבנו יכול במעין יותר לין״ ואנם אם יש לקחו תביעה
עליו ישלם לעכב הפיקדון מיד הנפקד״

ת׳י׳ט

ב״ר שטען לחבירו מעות אם חפץ לשמור אלא. ראיה פרק הגוזל אין משלחים
מעות כדאיתא כלו׳ על ידי כתב היולפסי פסק שיכול לשלוח על ידי ז
כתב ידו ומשום דהכי סדיג׳ תנוי ורחוקין כתב יכול אין כתב לו יותר הכתב אין
לי לשלוח על ידו ואם שלח על ידו ונאבדו חייב השולח לפרוע״

ת׳ך׳

מ״הר״ב״ד״ל ומי שעדר לחבירו ליתן לו כל לינזל אם להיות כעל מרית ז
צריך לקיים לו ולמעב ראמורית אין אדם מקנה לחבירו ז
דבר שלא בא לעולם הודיו ומנה. כמ׳ אדם הוא שעררים כמהם זה לזה ד״ד
ומקדימין גם כמון צריך לקיים כריא׳ ככבו ומימעו היו סיטומותיו קנין ע׳
ומשם החכיות וכו׳ עד ובמותריו רקע ומוש קנין כלו׳ הסיטומיתן משכל
שכך נהגו הודיו וכן נהגו כדפריש צריך לקיים״

ת׳כ׳א

ירדשלמ׳ רעדים אלה המישות וגו׳ מה אני מדעם אף אתם נחינם
יכול אפילו שכר מלמדים ושכר סופרים תלמוד לומר
ראה למדתי אתכם חוקים ומשפטים חוקים ומשפטים מדינם יכול אף ע
שכר מלמדים וסופרים והכין רגדיה שמותר ליקח שכר מלימוד״

ת׳כ׳ב

שכיר ומלמד שרוצה לחזור כהן כעל הבית ג״ע להתעות עליהן ז
ליתן להם יותר אם שוכר עליהן עד כדי שכרן אם כדי החכמתן
שכולה לידו כדאיתא פרק המזמנין שוכר עליהם ומטען שאין פועלים לשכור
יכול אם יש פועלים לשכור ויאמרו לו שמר ואדלא אין לו עליהם אלא תרעומות״

בנמה דברים אמורים

ת׳כ׳ג

אונס

ראם יודע ומלמד אם לסופר ומחות חולי אם יכול אם שיאר מגעין
שמכתו קינה ומומע יודע חייב להשלים כסות הדומן״ יש
פוסקים שנותן לו שכרו ומשום כדאיתא פרק קמא דקידושין חלה שלש ועמד
שלש יודע חייב להשלים דמסתמא יודע שיקבל בהדי אונסא דשכיחין״
יכול אם נינום התלמיד אונס קטן מחולי שיקבל כו אם כולמו כזה והמלמד
מחוכה עד פסידין דכיון דאונס דשכיחיה הוא ידכעי ליה לאתנויי כדאיתא
גבי נהרא דפסיק פסידין דפועלים״

ת׳כ׳ד

דמלמד

ראם נינוס התלמיד הבעל הבית יכול ליתן לו אחר ללמוד רק שילמוד
כטוב כראשון אם יותר כטוב יכול לא יתן לו אחר שגרוע ממנו

הראשון ושיור ולאיזה יתן ידוע ישלם ליתן ולאומר ועתה לאומר שכרו ומשום כי
יראה לו ריוח ומזה שהלך מלו כי יורידהו הריו והקולו מוו הני ימלוסי רווהווין
ריוי ליו עבדי הלוי ויריך ליתן לשכירים ומעות יוו רשי יוכלוהו״

ראובן שאומר כנגד של שמעון ושמעון נתן ספר יותר של הקדש לראובן
עבור שכירותו״ פסק מהר״ם ז״ל שראובן ישלם לענכב הספרים ולהשתע
יוו ומנסו עבור שכרו והקהל יתבעו משמעון לפטור הספר ויר ראובן״

מלמד שנתנו לו ספר בביתו ללמוד תלמידיו יוו לסופר והעתיק ונגנב
יוו נמוכר בריוה ותבוע מוך דהר״ב כההדיו העוה רתקים עליה
יוזרי הוי עליה שומר שכר וכן סתם יכנע יוזכן ווריהו יש יוזו שחרים והדעת קית
דרוזונים שיון הלומדים והסופרים יפלין לענכב שום ספר בשכרו וטעם יוזו דרווקין
יוווהם דיריו הריוזי הכי ט׳ נפקד שהוא שומר הינם יום המופקיד יתחי״ב יוו ליו
יוכלו שוה פרוטה יעש׳ מ׳ שומר שכר ויוזו יוני ההתם כנפקד ליכון ריוח״

מי שבילדה להכירו ומעות להוי שכר ישלו ליקח וזהו ומשמעת עבור
הקרן ומוכרה בו שלא יאמר כי יום על ומשמעת ויום יעשה
הלואה במעין יותר ומפסיד ההפסד יהיה שלו״

ראובן שהלוה לשמעון על משכון והלך ראובן ולוה המעות בריבית ראובן
עליו הר״ב ליתן הריבית יוכלו יום התפס עם שמעון כשיצטרך
המעותי ילוה יותם בריבית ועליך לפרוע ידוע ומעלו התנאי כי הריבית קדו שדיו
כי ידין שליחות לגוי יוכל יום יוזו לגוי ונתחלה קודם שעלה שום ריבית על המשכון
שיוצא שלו יולו של פלוני הריו המותר״

מי שהשאילו להכירו משכון ללוות עליו בריבית על השאילו לפדות המשכון
וליתן גם הריבית״

רחל עלין יכנת שמעון שמעון על ראובן השכנתי לך משכון על גוי ולאומר
לגון פדיתי המשכון וחזק ונתתי לך ריבית ולאומר כך ליו נתן לי הגוי
ריבית כלל ועתה יוכי תוכיח וחוק שתחזיר לי הריבית וראובן השיב בוודאי הפעם
כשפדית המשכון ומגוי יוורחתי לך יום הגוי נתן לך ריבית יוו תתן לי ויום ליוו יוו
תתן לי ויוורית לי כך עתכין״ פסק רבינו תם שיוכלו יום נתן לי הגוי ריבית
לשמעון יסור ותהי לשמעון שהלוה לי מעות ויסור לראובן לקבל יום ליו שכשעה
שלוה שמעון המעות וראובן על המשכון שהיה ומסתלק על המשכון למרי
ודווק כדלו ומכרו לו וידון לו עסק לשמעון על זה המשכון יוו יש לו ליתן לראובן וזה של

דלדרה חטין והחכירו יום יש לו קיצת חטין יוו ומותר ללוות וזהו
בריות פרק הריבית יום יש לו ביוה לוזה עליה סאה סיוין
ויום ידין לו כלל יוו יתן לו להכירו ומעט מותנה ויוו ישלו ללוות וזהו שירעה״

מי הרכיל היה יכול לפסוק רשותפות קודם לומיגעות וטון שהשכן
לו ביתו שעה יוזהת קודם שירינה ולזוכרה כי פתם ומשכנו

תכ״ה
תכ״ו
תכ״ז
תכ״ח
תכ״ט
ת״ל
לראובן
תל״א
ולא משכנות קודם למיגרות תל״ב

הל' ג

שתיו והיה יכול להחזיק על המוחזק שאינו המוחזק ולשם כך שיהיו קודם למערערת״

והרא היה יכול ולפסוק יום ירון המערער מעיר שאין צריכים ולשלוח אחריו
ומל הכיו לקבוע זמנו ידין לו וערער דין ודברים על הקונה׳ יוכל יום
המערער מעיר משעת הקבלן אפילו יש לו הרבה מדים והרבה דירות בעיר יכול ז
להזמינו וביד הקונה מזה שקנה יותו״

הל' ד

ראשאלה יום הקטנים ולקחים ואת הנכסים כגון וזה שלקחו ה ז
הגדולים בחיי אביהם ושוב יחלקו הנכסים הנותרים
אין כי יחלקו בשוה ביניהם כדתנן פרק יש נחלין הניח בנים גדולים וקטנים עד
יום ימותו קטנים הרי אנו עשירים כדרך שנשיאתם ירון שומעין לו יואיל וזה שנתן
להם נתן ויחלקו בשוה הנכסים שהניח להם אביהם״

אביהם

הל' ה

קטנים אפילו הם פחותים מי״ג שנה יכולין לקנות ולמכור ולתת ומתנה
ולתת רצונין מטלטלין כדאית פרק ז׳ המודיעין הפעוטות ז
ולקחו ולקח וממכרן ומכר במטלטלין ואוקי לה טעמא כמו שית כבר שב תמני׳
וכו׳ ט חד וחד לפום חורפין וגם ופ״ק טעמא ומתנתו ומתנה אחד ומתנה כדאית
ואחד ומתנת שו׳ ודינה אחת ומתנה ורבה ואחת ומתנה ומעשת״ רמו פרק
מציאות האשה אין שם אלא שאין שם אפיטרופין אבל יש שם אפיטרופין
ירון ולקחו ולקח ודין וממכרן וממכר״ פסק רב האיי גאון אעפ״ שאין ולקחו
ולקח וכו׳״ ומתנתו ומתנה״ ומהרור״ל יום׳ הטעם שאין ולקחו ולקחו׳ וכו׳
כשיש להם אפיטרופין לפי שהאפיטרופין יודע יותר מטוב לקנות ולמכור
ומתנה יוכל ומתנה אין צריך לו׳ שהאפיטרופין יודע יותר בטוב ליתן מנה
לו ליתן כמותם״ ועוד טעם יותר שאין ולקחו ולקח ומשום דקרקעים דעביד
גבי מדי ומוכר יוכל ומתנתו ומתנה ואין יהיב כהינם יוכל במקרקעי אין ז
ולקחו וממכרן קיים ומתנתו לום עד יותר י״ג שנה ויום אחד״ והני מילי
בקרקעי שקנה לו האפיטרופין יוכל וזה שירש ונכסי אביו אין ונכסי קרובו
אינו יכול למכור עד שיהיו בו כדאית׳ פרק מי שמת יוכל ומתנתו ומתנה ובן י״ג שנה
ויום אחד ויום יודע מטוב ושיוו ומתן אפילו נכסי אביו יכול למכור כשהוא בן י״ג ויום

הל' ו

והרי יכול לפסוק בית דין שולחים טענתם של שניהם ולפרוע שכר
השליח ודרשה ופ״ק גט פשוט דתנן גבי שטרי בירורין שניהם
נותנין שכר ומוקמי׳ לה וכיון שטרי בירורין שטר טענתם לוה׳ שכותבין ז
טענתם אפילו שקרה לו ושכבו לפי שהיה רוצה שהיו שוכחים הטענות
אעפ״ צריך לפרוע חצי השכר מעל כרחו יום כן יכולין לכותבן מעל כרחו וצריך
לפרוע השכר מזה כן יכולין בית דין לשולחו מעל כרחו וצריך לפרוע חצי השכר
כדאית׳ פרק זה בורר לו יום הזמנתו ושיוול כותבין ושולחין״

הל' ז

בהא גרסינן פרק הנזכר יכול ורחות עמו וכית דין הגדול קיימא
יוכל דכיון תם פירוש דל שכן שהזמנו יכול וכו׳ ונתמע וכך

לבית דין הגדול יום אין דינה הטבע ומשום דעבר להא ירוש ולהוה יותנם יען והר'
והל' יגל לכף ולך לבית דין הגדול והיינו גדול הדור הוירו ופסקו היו גרסינן שירו'
לספו' יוכו' לבית המושב ל' יוחד יפו' לסף יות הכיה ולך לבית המושב דהיינו ז
לקהילה יש שבי דינן ומיקל ודעתה דוזו' יוכ' רס' שיור תביעות לכר והמלוות
כל וכי שרועה לרון מעיר הן הזמן הן עתבע יען הכיה יפו' לספו לך לבית המושב
ודריה דהעדר דהקשה ויופלו ונוה דיני ונעכב והיות' ר' יעזור לין שע יולין
ונוה יוכל להוה שפכן יוחם ורן כעיה ודיר פרך לישבי ומתנתין כשיור תביעות
והוקיו לו' דמותכותן דפרק קניין קיד' דקדור ומנו בהלוואות ושאר יופלו ז
בהלוואות ודיני ליוקוני וכען שטופי ודיני' לין דלין שייך לו' עבר להא ולירוש
והוה יוליו היכו דיו' הלותכי ופרעתך ומהיו דפריש שפיר מיניו ומקנת
ומתניתין דזה כויר יען משיור תביעות קשה ומתרוייהו ול' יוחד יפו' לסף
הכירו לרון מעירו ודי בהלוואות ומקנ' ליה שיוחד יוכ' הלותכך ויוחד יומר
יען הלותכך ופרעתך נהי דמוהוה לין קשה ליה דוניעה ונעכב והכל ויקום ונוה
תקשי לי היכי ודיני ונעכב והיות' ר' יעזור וכו'

תל״ח
בשאלה־ על יוחד שהודיעה לרון גדולי העיר ופרנסיה יושר כל דברי
העיר נתחתכן על כיהם והנרון יומ' יען נדון מעיר הזיות
והלין ידויתכם ומטות על הדין וגם טעשוני' יסתיו מפניכם יומיתי כי טוב
הדבר על הדיינים ועל הנרונן ולך מיקום הסומך וכוימו בזה ריויתי יות ר'
יעקב ודיני מ' שההכיר ולהרב' ר' יעזור שולו לכיו לבית דין מטרוייש עם הרב
ר' יוביהם ומפני שהיה רויש העיר וסלו משומען יוליו ורבינו שהשון הדר בה
מטריש שולו לבין לבית דין מטרוייש ומפי כוימו בזה וגם רבינו יהודה ומפריש
עשה כך והר' יום טוב בן הרב' ר' יעזור ויוומתי והזקנים יותכמו ומהם
יולומד כי טובה ימפוך של ריושונים ומכרסן של יוחרונים ומירו דרך ישרה
ויקים הגון לנדונים כדי שיימו דין יומת ליומתו וירש על מקומו יבין בשלום

שמואל בן הרב ר' אלחנן הלכה שאר עירבן

תל״ט
מורה לקינן יען שמדיך לבית כריון' פרק המוטל ז
שמזון יורסיה תוריה עד יוריתי לי ומקיימתן
טומ' ומשרשם פירוש עקור יומתם וכן יומתו
התם יום היה ומעולה כדורים והותר יומ' שמותר לקינע יופלו יום עטיו פרי

ת״מ
ושאלה יום ומותר להשיב המצוות על כמים ומה לין ירי ומשום
עמר כמעל' הריים הותו פרך ויקום שנהגו ומשיבין ז
שוכבין והמנגין יד' בכסן

תמ״א
ירדו של כרי דלוים גרסינן הדיוב והטב והשועל הערים והינבים
הזעים והרהולים הסוס והפרד המפר והחמור ז
החמור והערוד יועב' שרומין זה לזה כליום זה בזה גרסינן התם ירוש'

כגון יהודה יוא׳ אסור לרכב על גבי פרדה קל וחומר מכלאים׳ ומה כלאים ז
שאותרים זה על זה אסורין בהרכבת סוס וחמור זה על זה אינו דין שיהא
אסור בעיבתו׳ ופריך ומה להרכבתם אותו על הפרידה משום ואדרבה מן
התקוע ומיהו פירושו אותו ואת בנו ומשום המותר והכי קיימא לן״

תכ״ב מהר״ם ז״ל אסור להכניס פשתן תחת קמות רשאים הקמות
ומעמיד רחלים הוא אם שנאו ומעביר בו ומחרטי ימור
ימור רחלים ואחר כלאים״

תכ״ג ראב״ן להכניס עורה תחת כרי ימור אולי יום שנפרה מקנבוס ויש לו
ראיה ממסכת כלאים ואמר המעשה של שעטני שרבינו שמשון
משנן הורה להיתר על העורה״ שכ״ו הו׳

תכ״ד מהר״ם ז״ל התיר להסתפר במראה שהגוי מסתפר לו אבל הוא ז׳
בעינן ואין בו משום לא ילבש של גבר שאינו יוצא״
ואמ׳ ששמע שרבינו שמשון משנץ היה נוהג כשהיו עיניו כואבות היה
מכסה פניו בבגדו חוץ מן העינים והיה מסתכל במראה״

תכ״ה ר״ש שאלה יום מותר אלמש כרי ראיה שקורין טטרפליחט
שאין יכיון כהוגן פרכים היינו פרהסיא ואמ׳ סוף
פרק בן סורר ומורה ריבה אלו משעת השמד אפילו לשנוי ערקתא דמסאנא
אסור אלא עיקר אלא הוי פרהסיא כי אם בית ישר׳ כדאית התם אותיין תנן תנן׳
שב״ו הו׳״

תכ״ו ראב״ן כשאדם גומ׳ בדעתו לקדש השם ומוסר נפשו על קידוש
השם שמכיון אותו כל מיתה שעושין לו מן
סקילה הן שריפה הן קבורה הן תלייה אינו מרגיש בה כלל וראיה מן המסורת׳
הכוכב של חליתי ואחר הכוכב ופינמעני כלו׳ כשהם הכוכבים פינמעני אין היה
מיוב לי הכוכב של חליתי״ ושוד ראיה מספר היכלות של הכמו בן תרדיון
היה כמוקום קיסר ששה חדשים והיה שוטה ואוכלים דוכסים ואוהבים ומסף
ו חדשים לקח ומעלה ושרפו אחר כדמותו מתמותו והיה כי כך הוא שאין
לך אדם בעולם שיום היה נוגע אפילו מוכר קטן שבו אינש היה צועק יום
היה ונעכב עימהן ואינשק אינו ימו׳ לעכב עימו ואינמעק ורבים ומוסרים
עצמן לשריפה ולהריגה על קידוש השם ואינם צועקים אין זאת אלא
שהכוונה לי המעתיק ומהיו ראוי׳ אלא ומלאכין עמהם והנמה ומשיאו ועליה
הוא פחד ומורא ימוכן שלא יכולין להן דהיו ומהי׳ אמן דעתן ומסור
נפשם למיתה כרכת הן ידיעתו לך ואכין פירוש הן ייכול הן לא ייכול ז
יאהך אין פוחין ושוחין לגבי יש לחוק כגון ייסורין ומיתה ימו כגון על ז
ולעולם שהיה מנרטי בעולם כפרת כפירוש רבינו תם״ שב״ו הו׳״

תכ״ז ר״ש שאלה והורשו עיקר המיעה ההולך לארץ ישר׳ ידיב

ודע אלא כמו שמפרש בסוף סוכות יום ומהלך על הא דהכי אמרינן התם ולבד
שיהיו פרוש ומכוון מאלך ומהר ט׳ ומי׳ עון ומקדים ט׳ ומעת המעמדות כה שיום
יחטיא בארץ ישר׳ יענש יותר ממשיחטיא בחוצה לארץ כי השם דורש אותה תמיד
ועיני השם בה והשגחתו מאתה תדיר ואינה דומה ואמר מאלכות כפלטין ומאמר
חוץ ופלטין והיינו ארץ אוכלת יושביה וכו׳ עד ולא תקיא הארץ וכו׳ לפי שהארץ
מקיאה עוברי עבירה והיינו דכת׳ ושממו עליה האויבים היושבים בה דאפי׳ אומות
העולם שבה אומה ומעלותם ואומות שהם עוברי עבירות ועל כן ארץ ישר׳ היינו
ארץ ישב עכשיו שמחה ואין בה עיר המוקפת חומה ומיושבת כמו בשאר ארצות״
ואותם שהולכים שם ואינם לעסוק בתורה ובמצות ולהתקדש שמה אינו קורא
עליהם ותטמאו את ארצי ומי בקש מידכם רמוס חצרי׳ אבל מי שהולך לשם
שמים ולהתנהג בו בקדושה ובטהרה אין קץ לשכרו ובלבד שיוכל להתפרנס
שם וכל הסולק אותו שדה ואחרי הוא כדאיתא פרק האיש מקדש״
ובשאלות ומה לא הלכו האמוראים לשם ואשכחן דלא הלכו ואמרו להם והיו יד
עריכים להתכלו מאמוראים לשוב אחר ומצאתם ריש פרק ומי שהמציאום רואתם
לימות ואין ישר׳ להוציא לארץ אחר רבו ואמר כל שכן שאינו לך ורבו ומחוצה
לארץ לארץ ישר׳ וכל שכן מהתכלו מאמוראים ולשוב אחר ומצאתיו״
ובשאלות לפ׳ לך חדר מחוצה לארץ ישר׳ רואה כמו שאין לו אלא היינו דעיקר
שכינה הודו וכבודו בארץ ישר׳ כמו ומל כמו והתפללו דרך ארצם תפלות
תל׳ פיות של פיות פונות שם״ ובשאלות יום יורם פטור ומכוש הקבר
אין ידעתי״

ירושלמי גרסינן כיצד היו

מחת

ובאין מעטרים השור הולך לפניהם וקרניו מצופות זהב ועטרה של זהב
בראשו ומחליו ומה לפניהם הגיעו קרוב לירושלם עיטרו ביכוריהם והפחות
והסגנים יוצאים לקראתם וכל בעלי אומניות עומדים לקראתם׳ ואמ׳ מעזרין
אמ׳ ר׳ יוסי משם ר׳ הונא כן ואיזה מזה גדול כוחן של עושי מצות שמפני זקן
אין עומדים מפני עושי מצות עומדים ומזה צריך לעמוד מפני זקן אמ׳ רבי ז
שמעון משם ר׳ יוחנן ב׳ פעמים ביום ר׳ אליעזר אמ׳ פעם אחת ביום ומכין
תני ומנין לזקן שאין צריך לעמוד לומ׳ זקן ויראת ומכאן ראייה שחייב
אדם לעמוד מפני עושי מצות״ ירושלמי דפרק קמא דברכות אמ׳ר שמעון
בן יוחי אילו הייתי קיים על טורא דסיני בשעה דיהיב הק׳ תורה לישר׳ הוינא
מתבעי קמי׳ רחמנא דיתברי להדין בר נשא תרין פומין חד דהוה לעי באורייתא
וחד דהוה עבד ליה כל צורכיה״ חזר ומה על חד לא יכול עלמא לקיים מן ז
דלישנא בישא דידיה אילו היה תרין על אחת כמה וכמה״ ואמרי מי שכין ז׳ וחלמוד

פירוש כדון קיום מצות בדרך ראיה משחר טוב משעה שהיצר נפטר מן העולם

כין ומליץ יותר ומזכיר כל וזה שאומר לשוחה ועל זה יומ׳ יושרי ודי שכיו לכיון ז
ותלמודו כיה״ בתשובות הגאונים יש עד שיתקדש יום שיכנס תורה של
מועד יתקדש שלא יכנסו מערבים כתוך ומעין שמחוית טיום ודרכה ומערבים
כל יום מן ליד עבירה פרק כל כתבי הוותפלל מערב שבת ויומ׳ כ ומליצם רק
המולים או ליורם יומ׳ או וסר עונך והטיותך תכפר והטעם משום דיומריק
כל היודע עדות מחבירו ויודע ומעיד או עמר ומשום ויום לא עבר ועשיו עוע״
כל שכן שיש לו להעיד על הק׳ שבריו העולם ושבת ביום השביעי וזהו בקידוש
ויודע ויקדש עמר שלא יניד וכשמקדש יוז סר עוע ולכך יומ׳ או המליצם
וסר עונך והטיותך תכפר״ הי׳ דיומ׳ הזקיהו גנז ספר רפואות והודו לו ז
הימיא ומיזן כמו או יותו ספר״ ויש אומ׳ כשחיה עם כתיבה הין עמו טהיר
שרין רוחין ומליין והיו מדיקין יותו עד שנעשו והם הדכה חולין ומטיפה
דעתו ומתוגת רוח רעה עד שבין ומליץ יותר ולקח יותר וגנב עם והכיתו
לגן עדן ולוהר או כל רפואות שמעולם וסתכם בספר וזה נקרא ספר רפואות״
בספר היוונות ומשו׳ היו רסק וכל הומות לנעו ומיירי ביומם שומים
עכשיו קורם שיבין ומשיח הם ישוזרו מתחיית המתים ועליהם מומר
וכל העמות למנה כי לא יומתו עד יוכלום הש״ם לשום גזול יוכל יומתם׃
שומים משעת ביות ומשיח עליהם מומ׳ כי הנער בן ומיות שנה יומת וגו׳
כי יומתו לכסוף יומים יחיו כל בן כיומך דיומלו בן ומיוה קרוי נער ויומר בן
ידיע כסוף הישועה כדי שיכנסו וחיי עד״

סליק

שׁוֹמֵעַ

תְּפִלָּה עָדֶיךָ כָּל בָּשָׂר יָבֹאוּ׃ יָבֹא כָל בָּשָׂר לְהִשְׁתַּחֲוֹת לְפָנֶיךָ יְיָ׃
לְפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ נִכְרַע וְנִפּוֹל וְנַכְבִּיר שִׁמְךָ יְקָר יִתְּנוּ׃ בֹּאוּ נִשְׁתַּחֲוֶה וְנִכְרָעָה וְנִבְרְכָה לִפְנֵי יְיָ עֹשֵׂינוּ׃ בֹּאוּ שְׁעָרָיו בְּתוֹדָה חֲצֵרוֹתָיו בִּתְהִלָּה הוֹדוּ לוֹ בָּרְכוּ שְׁמוֹ׃ הִנֵּה בָּרְכוּ אֶת יְיָ כָּל עַבְדֵי יְיָ הָעוֹמְדִים בְּבֵית יְיָ בַּלֵּילוֹת׃ שְׂאוּ יְדֵיכֶם קוֹדֶשׁ וּבָרְכוּ אֶת יְיָ׃ נָבוֹאָה לְמִשְׁכְּנוֹתָיו

נשתחוה להדום רגליו׃ רוממו יי׳ אלהינו
והשתחוו להדום רגליו קדוש הוא׃ רוממו
יי׳ אלהינו והשתחוו להר קדשו כי קדוש יי׳
אלהינו׃ השתחוו ליי׳ בהדרת קדש חילו מלפניו
כל הארץ׃ כל הארץ ישתחוו לך ויזמרו לך
יזמרו שמך סלה׃ ואנחנו ברוב חסדך נבא ביתך
נשתחוה אל היכל ביראתך׃ נשתחוה אל היכל
קדשך ונודה את שמך על חסדך ועל אמתך
כי הגדלת על כל שמך אמרתך׃ יי׳ אלהי
גדלת מאד הוד והדר לבשת׃ צדק ומשפט
מכון כסאך חסד ואמת יקדמו פניך׃ נקדמה
פניו בתודה חצרותיו בתהלה הודו לו ברכו
שמו׃ נקדמה פניו בתודה בזמירות נריע לו׃
קדמו עיני אשמורות לשיח באמרתך׃
ויודו שמים פלאך יי׳ את אמונתך בקהל
קדושים׃ כי מי בשחק יערוך ליי׳ ידמה ליי׳
בבני אלים׃ אל נערץ בסוד קדושים רבה ונורא
על כל סביביו׃ יי׳ אלהים צבאות מי כמוך חסין
יה ואמונתך סביבותיך׃ מי כמוכה באלים יי׳ מי
כמוכה נאדר בקדש נורא תהלות עושה פלא׃
אשר מי אל בשמים ובארץ אשר יעשה
כמעשיך וכגבורותיך׃ מי לא יראך מלך הגוים
כי לך יאתה כי בכל חכמי הגוים ובכל מלכותם
מאין כמוך׃ מאין כמוך יי׳ גדול אתה
וגדול שמך בגבורה׃ לך זרוע עם גבורה תעוז
ידך תרום ימינך׃ לך יום אף לך לילה אתה
הכינות מאור ושמש׃ אתה הצבת כל גבולות
ארץ קיץ וחורף אתה יצרתם׃ לך שמים את

כבוד

לך ארץ תבל ומלואה אתה יסדתם: אתה בקעת
מעין ונחל הובשת נהרות איתן: אתה רצצת
ראשי לויתן תתננו מאכל לעם לציים: אתה פוררת
בעזך ים שברת ראשי תנינים על המים: כי גדול
אתה ועושה נפלאות אתה אלהים לבדך: גדול
ייי אלהינו ונורא מה שמו נאדר: גדול ייי ומהולל
מאד ולגדולתו אין חקר: גדול ייי ומהולל מאד
בעיר אלהינו הר קדשו: גדול אדונינו ורב כח
ולתבונתו אין מספר: כי גדול מעל שמים חסדך
ועד שחקים אמיתך: כי אל גדול ייי ומלך גדול
על כל אלהים: עושה גדולות עד אין חקר ונפ
ונפלאות עד אין מספר: אשר בידו מחקרי
ארץ ותועפות הרים לו: אשר לו הים והוא
עשהו ויבשת ידיו יצרו: אשר בידו נפש כל חי
ורוח כל בשר איש: הנשמה לך והגוף פעלך
ייי עשה למען שמך: הנשמה לך והגוף שלך
חוסה על עמלך: אתאנו על שמך ייי עשה
למען שמך בעבור כבוד שמך כי אל רחום וחנון
שמך: למען שמך וסלחת לעונינו כי רב הוא:
ייי אלהים צבאות יושב הכרובים אתה אלהים
לבדך:

ומתחילין סליחות של שיני וחמישי ושיני

כלה

לנו יזכינו כי ברוב זדונותינו שגגנו ונחלו לנו
וזלכנו כי רם עוננו: יה יוצר יוצרם יודה וכנ

המחוים נקריות ודרך תשובה הוריתה גדולות רחמיך וחסדיך תזכור
היום ובכל יום לזרע ידידיך: תפן אלינו ברחמים כי אתה הוא בעל
הרחמים בתחנון ובתפלה פניך נקדם כהודעת לענו מקדם: ומחרון
אפך תשוב כמו בתורתך כתוב ובצל כנפיך נחסה ונתלונן כיום וירד
ייי בענן: תעבור על פשע ותמחה אשם כמו ויתיצב עמו שם האזין

שועתינו ותקשיב מנו מאמר כיום ויקרא בשם יי׳ ושם נאמר
ויעבור יי׳ על פניו ויקרא יי׳ יי׳ אל רחום וחנון ארך אפים ורב חסד
ואמת נוצר חסד לאלפים נושא עון ופשע וחטאה ונקה וסלחת
לעוננו ולחטאתינו ונחלתנו סלח לנו אבינו כי חטאנו מחל לנו מלכנו
כי פשענו כי אתה יי׳ טוב וסלח ורב חסד לכל קוראיך למען שמך יי׳
וסלחת לעוננו כי רב הוא כי רבו תשובותינו לך חטאנו חטאנו עם
אבותינו העוינו והרשענו אין לנו פה להשיב ולא מצח להרים ראש
מה נאמר לפניך יושב מרום ומה נספר לפניך שוכן שחקים מה נאמר
לפניך יי׳ אלהינו מה נדבר ומה נצטדק נחפשה דרכנו ונחקורה ונשובה
אליך כי ימינך פשוטה לקבל שבים לא כחטאינו תעשה לנו ולא כעונותינו
תגמול עלינו כי כגבוה שמים על הארץ גבר חסדך עלינו כרחוק
מזרח ממערב כן הרחיק ממנו פשעינו כרחם אב על בנים כן תרחם
יי׳ עלינו סלח נא לעון העם הזה כגודל חסדך וכאשר נשאת לעם הזה
ממצרים עד הנה הטה אלהי אזנך ושמע פקח עיניך וראה את
שוממותינו והעיר אשר נקרא שמך עליה כי לא על צדקותינו אנחנו
מפילים תחנונינו לפניך כי על רחמיך הרבים יי׳ שמעה יי׳ סלחה יי׳
הקשיבה ועשה אל תאחר למענך אלהי כי שמך נקרא על עירך ועל
עמך אלהינו ואלהי אבותינו וגו׳

תבוא

לפניך שועת חינון תהי נא אזנך
קשבת תחנון שועה ערך הקשיבה
רינון שיר ושרים ועלים ורינון

ראש והרים נמלאנו משנו ריח נרדנו כי הבאשנו קלקלנו ישרים ותעות
שכשנו דרכנו פנינו כן כבשנו עד ואתוך ומה עד יכון
עיתה כמן העד פנה לארץ וצור ומעבר פחד ושאון וצרר
העד עינך ראות תהינה כנוחות עני ועני ערוך
והתנחמות ספר לריבה ורעי תוכחות סבות והפוך דרכך
התכוננות עותנו מענינו לשבי ולביה נחנו ואלכנו סכנו

לכוה ורום נכברות ורוחבה עוה ונגדת לארץ לשווה ולעיה ״
אין חלינו פניך להפיל תחנה להשכיל במוזיתך ומעלות יעהנה פלינו
כסדום כשפל קול הטחנה פועט יתע לאו תחינה ״ יתר
הפליטה להשריר חסותה יתר ונדר תתה וכסותה עולעלתנו עגר
שלש ורוסותה עירת כסף בעלינו רוססתה ״ חטא חטאנו ועשו
ונעשו הובלנו ועשו אף עשו וכור ינזיותה כי וגשו וחיים לקבץ וכם
לכעשו ״ ויוחר ויותה יוחר כל הכין וחרין ויעריך ולנו הרידה
היום מאיוז כי סיסה הנו לפניך בושוה רבה ״ דות עם ז
לקלס וחירון רחומים סחוכים נתונים לטירון גאות ושיעבור נסיון
ורניון גאו מחסר וסליחה וחירון ״ מחוייך עד מרבות עבדים
כן עשע קיים והושעים יואה ורחוק ימיון סכים יואה ויענון
ענו וסדים ״ טוף הם עבדיך ושוך לכל כווי קדם ומעיוויך
ושכבי יוחריך שירי מרשוויך הם חקיבים לירואה יות שוגך
הקטן לווא גדל יחוורינו והימער לאי עמם להעינים בתחוורינו ״
יה פוחל ערחותך ורחוורינו ישוב נו יופך ותחוורינו ״ ל הזך
ויעבור ״ ״ ונסלחת ״ סלח לנו ״ כי יוחנה ״

תבוא לפניך שועת תפלתינו ראו התעלם מתחינתינו ״ ביום לנו
קראנו אל יי׳ אלהינו נשוע רשוע ותהילו קולינו ושועתינו
לפניך תבוא לפניך אנקת אסיר כגדל חסדך הותר בני תמותה
לפקוח עינים עורות להוציא ממסגר אסיר ומבית כלא יושבי חשך
שמע יי׳ קולנו נקרא חננו ועננו שמע קולנו יי׳ אלהינו וקבל ז
ברחמים וברצון את תפלתינו שמע יי׳ וחננו יי׳ היה עוזר לנו ״
יי׳ הושיעה ״ כי אין לנו עוזר ״ כי עליך יחוויך ״ יי׳ שמעה ״
אלהי ואלהי אבותינו ״

ארץ

מודה כשר ... ורחנך יויה קמותך ועינת
שורתך סת בירתך לבית חוזרתך משוה יזמנים
ויזן לשוירתך ״ נעה להורי יזנ וריזוסרת ״

ויוסך

גמל חדי ירך נדיבת· דין היה לעיניה ויקמת· דחויה גם כי מושת״
היום יען בי ספר ושיחה· הכן כחום יוכר שלוה ולן עשו
הספר מלוח· ומעין חתום נרפס דומן״ ועם כנען ועתרד
והפוך· דירי קודש חונה ושיפוך· חכמת ריע כקרן הפוך· השוכה
עולה מקודשת בפוך״ טוב והדור קדורכת ומפך· טרייה
וחסך ונפלי ירך· יום נקם נשתם דרך· יום שלום נחתם חרך״
כח הספל המשיל נטל· כסל שהוא המשיר ויקטל· אין ונרגע נר
ווטוטל ושגל ורגע ויוחר עטל״ חטע כרם שונן הודושן ׃
וריוס וזרוע פתיולי כבשן· עיר ונשלה אין ישן· נטש ונשלה פרות
הכבשן״ שורקה וזה כינע ונקטפת· סורחת וזה יתרון ׃
ונחטפת· על יד הקדקה וטוטפת· על וזה יוהכותה נשטפת״
פעלות הרוכים והעט וזוליסת· פרישת שכר רבה והולסת· עפה
הפטות ועזותה עושסת· עזה פקודה ויחית נסוסת״ קדש
ריושית עריוות שערים· קיעי יזרן ודיים כשערים· יוה ונשבת
כעלי יערים· רידוני משוטים נסים נשערים׳ שוונה והשעים
היולות היולה· שלוו יוהו ויולה ובמולה· תרחם והקביעו ויקנורד
יוהו· יון ישוורו בנים הגריו ״ לעשות עם יוהו״
יי הלך יושב״ ויעבור״ יי״ וסלחת״ סלחלנו״ כי יוהו״
כי עמך ויקור חיים בזוך מרוה יחר· כי עמך הסליחה ועמן
תוורין· כי עם יי החסד והרבה עמו פדות· כי הוין יכרית
ריחכש יוחין ודין תופיעה· כי הוין ירע והתי שוין ויירין יען ׃
ולין יתסטן· כי הוין ירע יירענו וסר כי עפר יונחנו· כי לין לפטח
ישכח יוכון תקוות ענוים תיובד לעד· כי נדוו הפל שורים חסיך
ועד שוחקים יוורכך· כי לין דומה לשלום יי· כי יום הוזה וריחם
פרב חסדין· כי טוב יי לעולם חסדו ועד דור ודור יוורונתו יי
יי הושיעה· כי לין על יוקודנו״ כי על רחוריך״ יי שומעה״
יוהינו ויולהי יוכותינו״

אדון אל יקריו בערך · ירש טוב מושל כהלך · בקש
מעט שחוקי הלך · כשום פנים אין ערך ··
גבר תמים ונמר יופס · אור חסיד ויערך נרפס · דור
על מעוט נתפס · דבריו להגיד אל יחופש ·· הוספנו בחטאינו
חיוה להבעיר המתנדבים כלני בית להפעיר · וזה יעיר פן יעיר
ידוי ויפלו לקדש ועיר ·· והלוי דביריו מעד ונתן · דעק לחוות
לחוקר בכונן · חסר חסד ויתור עון חן ירך יונינו מתחן ··
טוב לקוריך כנפש יהב · טוהרם שוין אלסטי יהב · יקר הסרך על
זהב · ישן קול להיורן מזהב ·· כהגן ודרות וכתפילה שלום ·
כיהן יהל ואין סלום · להשיב ערך רבוי והדיבם · ולחוץ וכרר
לרוחהי ולהתעשם ·· ורובם יעבע ואין להיוזר · ויקומו
יוחר ריע ואירב ודיזר · עודך הפל יזמר הזוזר · נותן ורועה יע ושוור ··
שורנו מעון הר מדורנו סחי ומאוס הושם כבודנו ·
ענו ותנו והיה כשעבודנו · עוד ותכינן בקש יזכרנו ··
פקודת עגי תוכחותיך שפוטים · פרודים פזורים וכגוים עכוטים ·
עמם כסוכך חרש ושפטים · יעבית תפארתך לוון ובטים ··
קול מחך להב הוענב · קענב טוב והאלפו קורנב · רעך הופקדים מקול
ענב · רעות ערכותם וכקרבם תתינב ·· שוקדים כעם לכם
להכנע שיזונם הדעם מהדרך תענע · תוכעם טחש שפה להבע ·
תמותם יאל בו תשכנע ·· שוכן אלהים חיים והתפאר לטוב ·
חיים ונתך משאור ומקור חיים שוכן ותפאור · הביטה ועננו ועננו
היור ·· אל מלך יושב ·· ויעבור ·· ה' ה' ·· וסלחת ·· סלח לנו ·· כי ··
למען שמך ה' וסלחת לעוננו כי רב הוא · והאש שוכן ה' תהיינו
ובצדקתך תוציא מצרה נפשינו · למען יחלצון ידידיך
הושיעה ימינך ועננו · ולמען דעת כל עמי הארץ כי ה' הוא ·
האלהים אין עוד · ולמען אלהים עשה ולא לנו ראה עמידתנו
דלים ורקים · רבך אלהינו להאריך אפך לרעים ולטובים והיא תהלתך ··

ענינו ה' ענינו כי טוב חסדך כרוב רחמיך פנה אלינו. שוררינו מראשון
בת ענן ובינו כמבך תסתירינו. תסת' ירע ומסור ומרעים ומקשת
פשעי אנן. הסתר פניך מחטאותינו. וכל עונותינו מחה. שמורה
נפשינו והצילנו ואל נבוש כי חסינו בך. ויבטחו בך יודעי שמך
כי לא עזבת דורשיך ה'. ה' הושיעה. כי אין על.
כי על רחמיך. ה' שועתה.

רק רק. אל רחום וחנון ארך אפים ורב חסד ואמת. נוצר חסד
לאלפים נושא עון ופשע וחטאה ונקה. וסלחת לעונינו
ולחטאתינו ונחלתנו.

אזכרה

אלהים ואהמיה בראותי כל עיר על
תלה בנויה. ועיר האלהים מושפלת
עד שאול תחתית. ובכל זאת אנו ז
ליה ועינינו ליה. מדת הרחמים עלינו התגלגלי ולפני קונך
תחנתנו הפילי. ובעד עמך רחמים שאלי. כי כל לבב דוי וכל ראש
לחלי. תמכתי ידותי בשלש עשרה תיבות. ובשערי דמעות
כי לא נשלבות. לכן שפכתי שיח פני בוחן לבות. בטוח אני באלה
ובזכות שלשת אבות. יהי רצון מלפניך שומע קול בכיות.
שתשים דמעותינו בנאדך להיות. ותצילנו מכל גזירות אכזריות.
כי לך לבד עינינו תלויות. ה' ה' אל רחום וחנון. אל מלך.
ויעבור. ה' ה'. וסלחת. סלח לנו. כי אתה ה' טוב וסלח.

אתה ה' לא תכלא רחמיך ממני חסדך ואמתך תמיד יצרוני.
ואתה הוא ושנותיך לא יתמו. אתה תקום תרחם ציון
כי עת לחננה כי בא מועד. היטיבה ברצונך את ציון ותבנה חומות.
ירושלים
אז תחפוץ זבחי צדק עולה וכליל אז יעלו על מזבחך פרים. זכור
רחמיך ה' וחסדיך כי מעולם המה. זכרנו ה' ברצון עמך פקדנו
בישועתך. זכור עדתך קנית קדם גאלת שבט נחלתך הר ציון
זה שכנת בו. זכור ה' חבת ירושלים אהבת ציון אל תשכח לנצח. זכור

זכור יי׳ לבני אדום את יום ירושלים. האומרים ערו ערו עד היסוד בה׳ זכור
לאברהם ליצחק ולישראל עבדיך אשר נשבעת להם בך ותדבר
אליהם ארבה את זרעכם ככוכבי השמים וכל הארץ הזאת אשר
אמרתי אתן לזרעכם ונחלו לעולם׳ זכור לעבדיך לאברהם ליצחק ו
וליעקב אל תפן אל קשי העם הזה אל רשעו ואל חטאתו׳ אל נא
תשת עלינו חטאת אשר נואלנו ואשר חטאנו״
חטאנו צורנו סלח לנו יוצרנו״

אנא

רפא נא תחלואי פוריה׳ כושה ותפיה
ואמלל פריה׳ גואלנה משחת ומגפה טריה
ענינו כשענית לאברהם אבינו בהר המוריה״ חטאנו״ הגלי
עם פדויי בזרוע השנון׳ היה ונהגה ואל ידין לשיסוף׳ ותענה ד
קריאותינו ולמעשה ידיך תכסוף׳ ענינו כשענית לאבותינו על ים
סוף״ חטאנו״ זכות אשר הוצב היום לנו תגל׳ חשכינו ואופף
ונדיח כאשר ועגל׳ טהר טומאותינו ולאור תוציא׳ ענינו גואל׳ ענינו
כשענית ליהושע בגלגל״ חטאנו״ יה ראה דשן עקוד
והעריח תרועה׳ קול שופר ושבר סער וסופה׳ ואורנו וחכורנו
ואותך ערופה׳ ענינו כשענית לשמואל במצפה״ חטאנו״
וחתום ורחום שרשן היום אל תקהו׳ נקינו מכתם ושורן ולין
מזון׳ סערנו בך ומושיעה ואמרות חסדיך נגהו׳ ענינו כשענית
לאליהו בהר הכרמל״ חטאנו״ עורנו מערך ומשוי המגים וכפר
דרון ומשוגה פרענו והמות ואחור כל נסוגה׳ עזה ישועתנו ובמעונתנו
אל תמוגה׳ ענינו כשענית ליונה במעי הדגה״ חטאנו״
קדוש יושב חסידיך וכור ליפת פעמים׳ יחוננך תשור כי לקינו
בכפלים׳ שוכבינו לארונך ולין נחשך שולים׳ ענינו כשענית לדוד
ושלמה בנו בירושלים״ חטאנו צורנו סלח לנו יוצרנו״
זכור לנו ברית אבות כאשר אמרת וזכרתי את בריתי יעקב ואף
את בריתי יצחק ואף את בריתי אברהם אזכור והארץ
אזכור״

זכור לנו ברית ראשונים כאשר אמרת ׃ וזכרתי להם ברית ראשונים אשר
הוצאתי אותם מארץ מצרים לעיני הגוים להיות להם לאלהים אני ייי
עשה עמנו כמו שהבטחתנו ואף גם זאת בהיותם בארץ אויביהם לא
מאסתים ולא געלתים לכלותם להפר בריתי אתם כי אני ייי אלהיהם ׃
רחם עלינו ואל תשחיתנו כמה שכת' כי אל רחום ייי אלהיך לא ירפך
ולא ישחיתך ולא ישכח את ברית אבותיך אשר נשבע להם השב
שבותינו ורחמינו כמה שכת' ושב ייי אלהיך את שבותך ורחמך
ושב וקבצך מכל העמים אשר הפיצך ייי אלהיך שמה ׃ קבץ
נדחינו כמ' שכת' אם יהיה נדחך בקצה השמים משם יקבצך ייי
אלהיך ומשם יקחך ׃ זרוק עלינו מים טהורים וטהרינו כמה שכתוב
וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם מכל טומאותיכם ומכל גלוליכם
אטהר אתכם ׃ הלבן חטאינו כשלג וכצמר כמה שכת' לכו נא ונוכחה
יאמר ייי אם יהיו חטאיכם כשנים כשלג ילבינו אם יאדימו כתולע
כצמר יהיו ׃ מחה פשעינו למענך כאשר אמרת אנכי אנכי הוא
מוחה פשעיך למעני וחטאותיך לא אזכור ׃ מחה פשעינו כעב
וכענן כאשר אמרת מחיתי כעב פשעיך וכענן חטאותיך שובה
אלי כי גאלתיך ׃ אמרינו האזינה ייי בינה הגיגנו יהיו לרצון ׃
אמרי פינו והגיון לבנו לפניך ייי צורנו וגואלנו ׃ יהי חסדך ייי ׃
עלינו כאשר יחלנו לך ׃ כי לך ייי הוחלנו אתה תענה ייי אלהינו ׃
וידוי ׃

אלהינו ואלהי אבותינו תבוא לפניך תפלתנו ואל תתעלם ׃
מתחינתנו שאין אנו עזי פנים וקשי עורף לומר לפניך
ייי אלהינו ואלהי אבותינו צדיקים אנחנו ולא חטאנו ׃ אבל אנחנו
חטאנו ׃ אשמנו ׃ בגדנו ׃ גזלנו ׃ דברנו דופי ׃ העוינו והרשענו ׃ זדנו ׃
חמסנו ׃ טפלנו שקר ׃ יעצנו רע ׃ כזבנו ׃ לצנו ׃ מרדנו ׃ נאצנו ׃
סררנו ׃ עוינו ׃ פשענו ׃ צררנו ׃ קשינו עורף ׃ רשענו ׃ הריין נמשין
שחתנו תעבנו ׃ תעתענו תעינו ׃ סרנו [illegible] כד דין קריין וקרינו.

ממצותיך וממשפטיך הטובים ולא שוה לנו. ואתה צדיק על כל הבא
עלינו כי אמת עשית ואנחנו הרשענו.

אשמנו מכל עם בשנו מכל דור גלה ממנו משוש דוה לבנו
בחטאינו החבל אוינו ונפרע פארנו זבול בית מקדשנו חרב
בעונינו טירתנו היתה לשמה יפי אדמתנו לזרים כחנו לנכרים.

לעינינו עשקו עמלנו ממרט ומורט ממנו נתנו עולם עלינו
סבלנו על שכמנו עבדים משלו בנו פורק אין מידם
צרות רבות סבבונו קראנוך ה' אלהינו רחקת ממנו בעוננו שבנו
מאחריך תעינו ואבדנו.

משיח צדקך אמר לפניך שגיאות מי יבין מנסתרות נקני.
נקנו ה' אלהינו מכל פשעינו וטהרנו מכל טומאותינו.
וזרוק עלינו מים טהורים וטהרתם מכל טומאותיכם ומכל גלוליכם
אטהר אתכם.

מיכה עבדך אמר לפניך מי אל כמוך נושא עון ועובר על פשע
לשארית נחלתו לא החזיק לעד אפו כי חפץ חסד הוא.
ישוב ירחמנו יכבוש עונותינו ותשליך במצולות ים כל חטאותינו.
וכל חטאות עמך בית ישראל תשליך במקום אשר לא יזכרו ולא יפקדו
ולא יעלו על לב לעולם. תתן אמת ליעקב חסד לאברהם אשר נשבעת
לאבותינו מימי קדם.

דניאל איש חמודות שוע לפניך הטה אלהי אזנך ושמע פקח
עיניך וראה את שוממותינו והעיר אשר נקרא שמך
עליה כי לא על צדקותינו אנחנו מפילים תחנונינו לפניך. כי על
רחמיך הרבים. ה' שמעה ה' סלחה ה' הקשיבה ועשה אל תאחר
למענך אלהי כי שמך נקרא על עירך ועל עמך.

עזרא הסופר אמר לפניך אלהי בשתי ונכלמתי
להרים אלהי פני אליך כי עונותינו רבו למעלה

זכרה לנו ברית
את בריתי א... ראש ואשמתנו גדלה עד לשמים. ואתה אלוה ס

הסליחות. חנון ורחום ארך אפים ורב חסד ואמת ולא עזבתנו. אל תעזבנו אבינו
ואל תטשנו בוראנו ואל תזנחנו יוצרנו ואל תעש עמנו כלה כחטאותינו.
וקיים לנו ה' אלהינו את הדבר שהבטחתנו בקבלה על ידי ירמיהו חוזך
כאמור בימים ההם ובעת ההיא נאם ה' יבוקש עון ישראל ואיננו ואת
חטאות יהודה ולא תמצאינה כי אסלח לאשר אשאיר. עמך ונחלתך
רעבי טובך צמאי חסדך תאבי ישעך יכירו וידעו כי לה' אלהינו
הרחמים והסליחות.

אל יעבור חטאינו ושא את תפלותינו ומחול וסלח לכל חטאתינו כי
אל טוב וסלח אתה. ברוך אתה ה' חנון המרבה לסלוח. ראה נא.

מחי ומסי ממית ומחיה מסיק משאול לחיי ע
למין. ברא כד חטי אבוה לקייה. אבוה דחייס
אסי לכאביה. עבדא דמרד נפיק בקולר ומריה
תאיב ותבר קולריה. ברך בוכרך אנן וחטינן קמך. אמרור נפשין בעקרין.
ומרין עבדך אנן ומרדינן קמך. הא בבזתא הא בשביא והא במלקיותא.
במטו מינך ברחמך נפישין אסי לכאבין דתקיפו עלן עד דלא נהוי
גמירא בשביא.

מכניסי רחמים הכניסו רחמינו
לפני בעל הרחמים. משמיעי תפלה השמיעו
תפלתינו לפני שומע תפלה. השמיעו צעקה השמיעו צעקתינו
לפני שומע צעקה. מכניסי דמעה הכניסו דמעותינו לפני מלך מתרצה
בדמעות. השתדלו והרבו תחינה ובקשה לפני מלך אל רם ונשא.
הזכירו לפניו השמיעו לפניו תורה ומעשים טובים של שוכני עפר.
יזכור אהבתם ותחיה זרעם שלא תאבד שארית יעקב. כי
צאן רועה נאמן היה לחרפה ישראל גוי אחד למשל ולשנינה. מהר ענינו
ה' אלהינו ופדינו מכל גזירות קשות והושיעה ברחמיך הרבים משיח
צדקך ועמך.

מרן דבשמיא לך מתחננן כעבדין דמתחננן
למריה. עשיקי
אנן ובחשוכא שרינן ומרירן נפשין
ואעקתין נפישין. חילא לית בן לרצויך מרן. עבד בן קיימא דגזרת
עם אבהתנא.

מרן דבשמיא לך מתחננן כבר שביא דמתחנן למריה
כל בני שביא בכספא מתפרקין ועמך ישראל ברחמי ובתחנוני
הב לן שאלתין ובעותין דלא נהדר ריקם מן קדמך״

שומר ישראל שמור שארית ישראל ואל יאבד ישראל האומרים
שמע ישראל״

שומר גוי קדוש שמור שארית עם קדוש ואל יאבד עם
קדוש המשלשים בשלוש קדוש קדוש קדוש״

שומר גוי אחד שמור שארית עם אחד ואל יאבד גוי אחד
המיחדים שמך יי אלהינו יי אחד״

מתרצה ברחמים ומתפייס בתחנונים התרצה והתפייס
לדור עני כי אין עוזר״

אבינו מלכנו חננו ועננו כי אין בנו מעשים עשה עמנו ז
צדקה וחסד והושיענו״ ואנחנו לא נדע״
קדיש ותתקב׳ צלותהון״

אם עונינו רבו והגדילו· כמו עבות כהגדיל· גרמו לנו בעדם
להסיר דרכי יחודך ולא תחדיל״ התפשט מורות
חסר התמימה· ונותה הזיו ולא טובתה· וכרו עירתך
זרים קנית· הון שיר כבוד כניתה״ טירתנו גבי קירת עתונים
ישבתנו שן סלע ידיתנם· כמותה דכיתנו מוקום תנים ורואירד צאית
כמה ומתנים״ וירוב פקודות וכחלה ומחלאות· נקטה שחה
לעפר מחלות· סומכה כמן ליורץ נשחית· עורה לנוה הישן תחלות״
פקח קוח יוסירך חפוץ· עיר הערים השמם קבוץ
קבץ ודייך עיר הנפוץ· יראות עולתה וכיה תקפוץ״
שמור שבועת חסד ותמור· תם ועבור כמור ורותכי· שומון ז
יענה ולכי גמור· הפוך ושעת לטובה הפנוי״ קטן כי
יעקב ודל· ירוע חלי נכוה ומדל· חיים וחסד ועשו וגדל· כיושר
מחך עתה יגדל״ יי הוך״ רעבור״ ה׳ ה׳״ וסלחת״ סלח לנו״
כי יוחה״

לשו כלי

טרב כי ה' לעולם חסדו ועד דור ודור אמונתו / טוב ה' לכל ורחמיו על כל מעשיו //
טוב ה' לקוו לנפש תדרשנו / טוב ויחיל ודומם לתשועת ה' / טוב
ה' למעוז ביום צרה ויודע חוסי בו / טוב ה' לחסות בה' מבטוח באדם /
טוב וישר ה' על כן יורה חטאים בדרך / פנה אלינו וחננו כי יחידים
ועניים אנחנו / ואנחנו עניים ואביונים ישועתך אלהים תשגבנו כי ואביונים
עם ה' החסד והרבה עמו פדות / פודה ה' נפש עבדיו ולא יאשמו
כל החוסים בו // ה' הושיעה // כי לא על צדקותינו //
כי על רחמיך // ה' שמעה // ה' הקשיבה // אלהינו ואלהי אבותינו //

אהרן תחן והסכת שריה / ... הפר ושכן עמה כמו /
להולך כנפש ורוח / משנך הגדול ... עולה //
בעיית מועדים עמתם הזה / גחית קומתם
אין תכוה רחש עמנם ... מוזה / דרך מוה ומנח יהד //
הלא יתנה חייתה והנך / היא תהיה בהדר גאונך / ומתה יכון ורע
מונך / והנם פים ומתגת חרונך // חמוה במעוררים ומז
ומהיאורים עסחו / ורו ביופסים ולא נחו / חופלה רוחם ולעפר שחו /
חרשום חורשים ומעגת הומדיחו // טמעו כבין ורון פנינה
טורפיהם שלו ודקיעה לקיעה / יום יום ולחוזם ממעה / יד פורשים
ומחן ליינו // פו חייהם בגון ונועה משלו רפה ומרכה שומה
ליעט חוכם והנה ישוחה / לכמום ... ובין טוחה //
ומערודים סוד ומנך לחריחם / ומכבדים עלו והכשיו כחם / ...דים
אליך בהתנטען רוחם / עת ... ומכר ... // שיח
עדים מועד ... / סליחה ומבקשים מקרוך כמון / ... עומדיהם
יקריאום במנו מוסון / ... / ולא ... לסיפון //
פרה ... ... וכלו פלטה ... ... / ...
ישועות ומשחריך ... / ... ... שוחרי ... //
... ... / ... ... / ... ...
ושוב ... / ... ... חרונך // ... ...

אלהי ואדוני׳ שמר חסדך ורחם ועניי׳ הטה אזנך לקול תחנוני׳ ז
תרנני בקראי יי׳ יי׳״ אל אדון יושב״
כי אתה״ סלחנו״ וסלחת״ יי׳ יי׳״ ויעבור״

האזינה יי׳ תפלתנו הקשיבה לקול תחנונינו׳ הקשיבה
לקול שוענו מלכנו ואלהינו כי אליך נתפלל׳ בקראינו
ענינו אלהי צדקנו בצר הרחבת לנו חננו שמעה תפלתנו״ ז
שמעה תפלתנו יי׳ ושועתנו האזינה ואל דמעתנו אל תחרש״
שמעה יי׳ צדק הקשיבה רנתי׳ האזינה תפלתנו בלא שפתי מר
מרמה׳ ואתה תשמע ממכון שבתך מן השמים ושמעת וסלחת״
סלח נא לעון העם הזה כגדל חסדך וגו׳״ הטה אלהי אזנך ושמע״ וגו׳״
כי על רחמיך״ יי׳ שמעה״ אלהינו ואלהי אבותינו״

ישראל
עמך תחנה עורכים שחים וכורעים ולהושע
ערכים׳ יערוהם עליון ואורכים׳ מכל ז
הן שתם ולשונך ומרכים״ חזן
ומרומם להסתכל אין מוסר׳ עולם ומעשר ומהם אין חוסר׳ קדוש ברך
לפתח ומוסר׳ במוחלק הנקריה ואין במוחלקת משר״ המלכש
ערכה ואין מועיל עטוריה׳ ומוכה עטיה ומתקן רעייה׳ קומם ערוך
ונפלאה הנוטריה׳ ככהן הגדול וכירושך המטוריה״ עטורים
המזרים נהלתך לחם׳ כמותך להזיר ויאחר הלום להתקדש׳ מנר
נתעב ליטוה לקט׳ ורימתך הטהורה ולנקוש ולהם׳״
מוהסתך ובהזותך ומשין ומנשו עינתם הסט והחשבותם תכמו׳
רסד יוהמוזה בינהם חטו׳ ומולך יומרי רוחה ונטלטו״
מעבור כמור שונך ושם קדשך המהלל׳ מראות מברך הפלין
לכל טרים יתהלל׳ ועינהם ורוחתיהם תוליך שלל׳ ובהם תמלל
במוסר כי נתעלל״ חקים ומעפר דל ויכון וישפה׳
מכסתך כל תתן לכלה ולחרפה׳ יום כפיקורך ותעלת ומרפא
על כל פשעיה יוהכתך תהיו ומחפה״ יתירה היכתם לפניך

יודוני האדונים בין קץ ובין קץ דיאויס לך כנים יהודך ידרוש אלוה
עליונים והתחתונים טרם ישפטו האדם האדונים״ חכ״ב
דיבור על כל הבריות החדשה לא ישועות הנבואות דוריך זקן ו
ועשה עולם ולטובה יוצת חוק ויורץ גאולם ייי צבאות״
אל הלך״ ויעבור׳ ייי ייי״ וסולחת״ סלח לנו״ כי אתה״

למה ייי תעמוד ברחוק תעלים לעתות בצרה׳ ולמה לנצח תשכחנו
תעזבנו לאורך ימים׳ ולמה יאמרו הגוים איה נא אלהיהם יודע
בגוים לעינינו נקמת דם עבדיך השפוך׳ כי דורש דמים אותם זכר ולא
שכח צעקת ענוים׳ ולמה תהיה כאיש נדהם כגבור לא יוכל להושיע׳
ואתה בקרבנו ייי ושמך עלינו נקרא אל תניחנו׳ ולמה ייי יחרה אפך
בעמך אשר הוצאת מארץ מצרים בכח גדול וביד חזקה׳ ולמה אלהים
זנחת לנצח יעשן אפך בצאן מרעיתך׳ אל נקמות ייי אל נקמות ו
הופיע׳ הנשא שופט הארץ השב גמול על גאים׳ לייי הישועה על
עמך ברכתך סלה״ ייי הושיעה״ כי לא על״ כי על
רחמיך״ ייי שמעה ייי סלחה״ פדוון״

רעה ישר׳ האזינה נהג כצאן יוסף׳ יושב הכרובים
הופיעה׳ ייי אלהים סלח נא ומי יקום יעקב כי
קטן הוא״ אל יחסר ייי רועי בנאות
דשין תרביצני ותשפיעני גם כי אעבור ואושיעני׳ דרכי יהודך
תראה והושיעני״ ייי״ הנער ישר׳ כי הגרשתנו׳ ויום ילד
בית האין׳ נעשנו כגר וגיונים ותכלתנו חלילה לך מספר ואתה״
ייי״ טורח ומשא ועול כבד יום יום הוספתי להכביד על
יושבי בעגב הנער׳ ליד יודוכו לקט זכר״ ייי״ נוה
כוח׳ כי יריחו נוואות לפני גודרה בחלו׳ סימתי ישע ואוך
להשחו׳ שירה גבורתך פולח וזוחו״ ייי פוקד על ז
מכר חטאותי׳ ינוחו ודחקו כבור חייתי׳ קווה ייי יעזר ז
ישועתי׳ ריבה ריבי ולחום ולחוותי״ ייי״ טובה

יי את שביתנו תשיב כמאפיקים בנגב' קוינו ונושע שבתך תשגיח
ומלכנו יי שופטינו יי ומחוקקינו'' יי אלהים''
כי אתה'' סלח לנו'' וסלחת'' יי יי'' ויעבור''

ראתה יי אל תלין חמתך ומנע חסדך ורחמיך ממני יעקב'' ;
ויוסף חזון ושוחקת לא יהיו' אתה תקום תרחם ציון ;
כי עת לחננה כי בא מועד' הטיבה ברצונך את ציון ותבנה חומות
ירושלים'' אז תחפוץ זבחי צדק עולה וכליל אז יעלו על מזבחך פרים'
זכור רחמיך יי וחסדיך כי מעולם המה' זכרנו יי ברצון עמך ופ'
ופקדנו בישועתך' זכור עדתך קנית קדם גאלת שבט נחלתך הר
ציון זה שכנת בו'' זכור יי חבת ירושלים אהבת ציון אל תשכח ;
לנצח'' זכור יי לבני אדום את יום ירושלים האומרים ערו ערו עד
היסוד בה'' זכור לאברהם ליצחק ולישראל עבדיך אשר נשבעת
להם בך ותדבר אליהם ארבה את זרעכם ככוכבי השמים וכל הארץ
הזאת אשר אמרתי אתן לזרעכם ונחלו לעולם'' זכור לעבדיך
לאברהם ליצחק וליעקב אל תפן אל קשי העם הזה אל רשעו ואל
חטאתו'' אל נא תשת עלינו חטאת אשר נואלנו ואשר חטאנו''
חטאנו' צורנו'' סלח לנו'' יוצרנו''

גדול עוני וחטאתי הוספתי' הוספתי אשמה ואת
רשעי' רשעתי רבה ותועבות הרבתי' הרבתי
גאות וריבי שנאתי'' חטאנו''
טמאתי ומצות יי עזבתי' עזבתי נטעי ונתנני כיר ומעשי' ומעשי
ושוסי מעלי המור מוסי' מוסי חדשי ובקרן מסכי''
חטאנו'' מסכי שוד ומיתרי' מתקו מתקו כני ומשל גבול
רחקו' רחקו ומשל יי מצוות חקים מוקו' מוקו וניתנו ומוכב
לב יעקב'' חטאנו'' יעקב כמר לנו אל אלהים עליון' עליון
הושיעה עמך הגבין' הגבין עמה ולכנס ומה עליון' עליון חושה
לעזרת עמי ומכין' חטאנו'' ומכין המחנו מפני ובמון

ורבים והרבו והכעיסו את שמו ורבו רבו ושמו המורד בחמה :
מחסה המשובה המעוגה ורבה // חטאנו // הירפה ישבה לארץ :
משפלה כשפלה הושפלה והשווע קול אלה / אלה השוועה ובהר
נפש ואללה / האללה ... הבטה כי הייתי זוללה // חטאנו //
זוללה הייתה נכבדות והדובר בה / בה נשקה איש ונר כבה / כבה נר ובכור
עזבו / עזבו בכורי בכורין הזוה על הזוה // חטאנו // הזוה
והזעקה הליוה והתכנו / והתכנו הוללו ונשבר לבנו / לבנו רזה והמכר
עבנו / עבנו הבטה וראה את חרפתנו // חטאנו // חרפתנו
וכור שירותנו בהיכלנו גלולינו / גלוליו השב להיכם ויפלו בו יחנו / יחנו
סבבור והשוער יחרונו / יחרונו הוכרי שקר ועל פה יד ישינו //
חטאנו // ישינו לא כבוד התהילה / והתהילה ורנה כיובד בני :
עולה / עולה והעילה אל התשוב לסגולה / לסגולה הושיעה אף על כי :
שבוריעות דלה // חטאנו // דלה ויחוללה תנה לשם ולתהילה ולתהלה
תענה כהדריכך דין אכילה / אכילה היום והדריך לא תכלא / תכלא :
עונינו והורכינו לנו והקילה // חטאנו // והקילה נרצה היום לפניך /
לפניך תכון ודרות שלוש עשרה ברורה למוחנך / ולמוחנך ומר וסלח :
לעון כבנך / כבנך בני נחוננך מי אל השיבם ריקם והופנך //
חטאנו צורנו סלח לנו יוצרנו //
וכור לנו ברית אבות // סלח לנו // אל יודך // טהר וטהר יונתנו //

אליך

משואות עינינו / כל כינה וכינה יושר דרותנו
גערית קולינו מרוה משוענו / רלף בני התוררים
נרונו // הדיקתנו בטבנו מוכ התהלויות / ולתליות
הכוות יוחר ותליות / הולכך במעונו ירוכים / חורשים זה יוחר זה
מזה שנים // שרופה פותך כמינעי חכורים / זנועה וכבר ירן
לך בה ימיך ולין ליוחרים כל היום עליך הרוגים / לכפרה ירן ינו וד
והשיגם // וזה נתנה וזה נקרם / עדך הליטש והלהתיות
שיח שפתותנו יום נבור כשושן / שבנו עדינו ישן נושן //

פגרנו יום תעניתך ורגזנו יום תשפוך עברתך יראה ותפלי רננו :
ותהפוך חמתו יכריע וכפל סערתנו כשושה רוז פזון וברית שבועה
שומרי הגיון הדינו והשתחוו שדותם טהרתם ולבהות
חקוק תפלות שחרון עירה ונגה הלשון הדלות ישר הנה לא ינום ישן
יי מלך ויעבור יי יי וסלחת כי אתה

אם עונות תשמור יה יי מי יעמוד יום ענינו עשה נא יי עשה
ולמען שמך ולמען שמך יי וסלחת לעוננו כי רב הוא אל
הכן משפט עמו כי לא יצדק לפניך כל חי צדק ומשפט מכון כסאך
חסד ואמת יקדמו פניך צדקתך כהררי אל ומשפטיך תהום רבה
ירום ובחמה תושיע יי ולפניך ומשפטנו יצא עיניך תחזינה
מישרים ויי לעולם ישב כונן למשפט כסאו והוא ישפוט תבל
בצדק ידין לאומים במישרים כי יי שופטנו יי מחוקקנו יי הוא
יושיענו יי הושיעה כל יום על
כי על רחמיך יי הושיעה יודו ויודו יכוננו

אזרחך דלותך ואורן ותחנדים בקרבי שחרתך
דרותך ומשידים גייסוב ולימנך :
כוזו על יוכדים דישתך בקשתך מהומות ומשוקים
הנה העת הריח ורחמים ותעשה דין ומשפט לעשוקים ותורתם
שחתו ובקדום מוקדים חוסים עושים כד ודקים
טובך שעשות כלרים רבם יורים רבם והתיבם ורפודים כל חסרו
ומטוב יקדים לכורים שינם עליון הורים ורוסת ונחנה
משפת רבקים מיות כרית שלשת החשודים סחי שותנו ונוכם
לודים עינוי גם ומוסרי יקרים פתעי תפוחות ורנברים
ותפקידים ער חרלנו רלנו המורדים תמוה עירתה למועדים ונזכרים
יומם ורמשפות ומעפר הרים טוטון לפנך ירדין והדים
הכהן משחך ומשולחך בורים יך לשוך יורה הערכים :
משיך ריוש שבעדים וזוקקים עתה יומרו הקרובים

והרחוקים יתקרבו שוכן שחקים היה ויהיה רבו הקים והכנעת
השירון שושנת העמקים ׳׳ אל מלך
ויעבור ׳ יי יי ׳׳ וסלחת ׳׳ סלח לנו ׳׳ כי אתה ׳׳

הושיעה יי את עמך את שארית ישראל הושיעה את עמך
וברך את נחלתך ורעם ונשאם עד העולם הושיענו
אלהים כי באו מים עד נפש הושיעה יי כי גמר חסיד כי פסו אמונים
מבני אדם הושיענו אלהי ישענו קבצנו והצילנו מן הגוים להודות
לשם קדשך להשתבח בתהלותיך אליך יי שוענו ובבקר תפלתנו
תקדמך כי שיו לבנו אל כפים אל אל בשמים אתה הוא מלכנו
ויקדם פועל ישועות בקרב הארץ אתה הוא מלכנו אלהים צוה
ישועות יעקב ליי הישועה על עמך ברכתך סלה ׳׳
כ׳ אין עו׳ ׳ כ׳ על רחמיך ׳׳ יי שועה ׳ אלהינו ואלהי אבותינו ׳׳

אבשר אמונה אמרו בזים ככה ומעשיהם גבורים ושוור
במצרים רוחם את הנגידות ׳׳ הדו לנו
לחמה ומחסה ביום רעם חומכי אף מלחשים
הדוה עוברים בשועם ׳׳ טרם קראו עניתם ודעים ועתר
ורענן כמוב ריחנות ולעננם אין השיבותה פניהם ריקם ׳׳
ורוב עונינו יוכרתם נוספו וגוע מחטאינו סעו הוה ומעוות
עזבו אותנו ואנחות ׳׳ פסו גודרי גדר עולתנו ונשבי חיוה
קמו במצרים אין רואים ופותח מעצר ׳׳ שוטטנו בארבע
פינות תשועה אין חילנו שבנו אליך בבושת פנינו ושחרך אל מעת
עתרנו ׳׳ אל מלך ׳׳ ויעבור ׳׳
יי יי ׳׳ וסלחת ׳׳ סלח לנו ׳׳ כי אתה ׳׳

אנא אל נא אלהיך ישר ספרו לנו אבותינו לאמר הלוו ואריבים
גאלנו עתה מטענו יי ויתננו בכף אויבנו יהיה יורפו ותקותי
ותקותי ואי ישועתה פדה יי נפש עבדיו ואין יאשמו אל החוסים
בו כי מי ישווה לבנו כי בשם קדשו בטחנו כי אין יונה לעולם
יי כי יום הנה וריחם כרוב חסדיו כי עם יי החסד והרבה עמו פדות ׳׳

זה עני קרא וי' שומע ומכל צרותיו הושיעו.

יי' הושיעה. כי אין לנו עוד זולתך. יי' הושיעה.

חננו

יי' חננו. ענינו יי' ענינו. עזרנו אלהי ישענו

כי עליך נשענו. אלה בשלישיהן ואלה

ואלה בפרשיהן ברכב. ואנחנו במושך והתעגב

שוכן שחק לישענו תקרב. אלה בגאונם ואלה בגאונם

ומתפארים. ואנחנו בך והושענו ומתגברים. לעזור לאין כח ולכבירים.

אלה במגינתם ואלה בכנפתם ומסתתרים ואנחנו במוריתך.

ומסתתרים. ומורח עריכם הדות נסתרים. אלה בתגבת

תריסים. ואלה במשפעת קלגסים. ואנחנו במגן חוסים. ומגן ויעזה

ומתגרים. שומר ומטה מגן גברים. אלה בסיעה ושעט

ואלה במחנה ומעט. ואנחנו בזוכר כשונה עט. ומרום שוד

דורך מעט. אלה בקרב נצחים. ואלה בקול צוחים. ואנחנו

בקול מי שכחם. ומפרך ומפיצן סלע ענחדים. אלה

בטיטס ערכן. בטכסיסי סרכן. ואנחנו בירן בעמים יורשן ויורכן.

ומקים ומרכן. לטובות דרכן. אלה במחנותו ואלה

במעחנותו המבטחות. ואנחנו במה ישר כפינו שטוחות. ולירין

ומלערוץ ומוליך טוחות. שזרנו אלהי ישענו

כי עליך נשענו. יי מלך. ויעבור יי' יי'

וסלחת. סלח לנו. כי אתה. אתה יי' אין תפלין.

חטאנו צורנו. סלח לנו. יוצרנו.

אז קשתי

והחרבי יוצבי לאז ומרבי ירך חר

בי. חם לבי מקרבי.

בקרבי יש נדודים פוערים

פיהם ומגדלים. כוקע ירח גלים. דרך לעבור גוזלים. חטאנו.

גוזלים קדם כבר. גזונם ויורד גבר. גזו כל ומעבר. ויזין ופלים

רכב. חטאנו. רכב שוח ונבזה. רוחתי מהמע ועמה רנבי ג

מאין שוה. לעשן ספות הרוה. חטאנו. הרוה ונבזה עין.

הסיר הזו עשת וכיק העין שיעה וק חרב והיג ויופק״ חטיוע״
ויופק יושור ונזן ורחי רוות וזוין ויגות ונפיזות חנן
וזן יזו לק״ הטיוע״ קן ושת פנרו ועה והייב קנרו ויוכם ויסד
רוכו פי יולה הסרו״ הטיוע הכו ועיק פריה חושה וחיושת
נריה חיבו ופינע פוריה הפויה וופה טריה״ הטיוע״ טריה
לו יון פנעה טרחות ולו יגשה טרופה פיה ונעה עד כי יגעה״
הטיוע״ יגעה יד ונעשן יועד לפח ולשפשף יסובו בני רשף
פשלע מעהרים כבנשף״ הטיוע כמשף ירשון ושלעה״ ז
פון עת הזליטה כהטיסה יורה קלועה הטה היין לוטה״
הטיוע״ לוטה יורת עין לשלם הזכניר ההדק לוהטו ז
קוכם להדק רירן יוהד והתהדק״ הטיוע״ והתהדק ווהדריך
עוזנע והחיף וזגף הזוגע נזורים בחוורים עיוזע ורים לין מוזגע״
הטיוע״ מוזע רעים וזחסיה נגע שפטים ליפרה נריב
בנבל הזוסיה כי רבר סיה״ הטיוע״ סיה עניות נכוכות סולך
הקיה וזעויכות סיו הריל כוכות וכוסוף בנם עזוכות״
הטיוע״ עזוכות ערם וכיעת ערו ערו כפנות ערער כל
רפנות וירן ער פנת״ הטיוע״ פנות יזל הזעזה פשלו
יזן והזעזה פרץ יזיעות ויעחה סוררים שכנו יעחה״
הטיוע״ יעחיקה יעזין וזרדיר ימעך וסור כהדיר יגרות
והוי להעדיר עששה מצורים קיר״ הטיוע״ קיר ערה ריחוש
קעה קריות וישחוש קוץ שרים כמרוש ומשמיך עשיון ריוש״
הטיוע״ ריוש ריכת והחריש יתירון ירירון להפליש ז
ריגלת כוסס להגליש ותשדיהן מרזעות שליש״ הטיוע״
שליש מזוניעות וכחר שכת גל וסחר שועה גרובע נחר
ועשה ינו תיוחר״ הטיוע״ תיוחר שלונות ויווחר תהדש
מעת וזחר תנקה כינור עשר הנשקפה פין שחר
הטיוע״ שחר הוינה הזרות לזור תויעין גריות יחר
ישועת מעזות כי נשכוו הירות״ הטיוע הירות הט

הרענו הרבה כושלו ומעללינו קח טוב שפתינו עונינו ויושר הטינו״
חטינו צורנו סלח לנו יוצרנו״ זכור לנו ברית אבותינו״
סליחות ועשירה נעתרת״ אלהינו ואלהי אבותינו״

אזכרה

ויראת לי כי ראיתי הציקתני על מראות
נפשי ועל מה שיעבורי״
בין כל אומה ולשון אני לבר נקשתי
לכת היום ליום לאחור ולא לפנים״ גלות אוחר לדור ודור
על כל לגלג רחוקים להרביך להרות״ רחה רחיתני כנשות
ירים ולא כרוחה משוריו ומקירב מורין״ הוכנעתי כבבל ז
והושפלתי מודי הוטבעתי ביון ועתה כד דיד ישעה״
וכי ברזל יום ויום משרי נחוש לישין ולסבלו כל ירין העצות״
דה לי טוה שלם חריבה ושוממה טסולה ומוזרה גולה וסורה״
חבושה בבתי כלואים חרושה כשדה חפויה כגנה חפויה ראש
כומל״ טירותיו והדרשי והילו קדשי ואוגרו ומונע מחוחי
ישרי״ יוקש חטיוי ושינם משעי ושון עקיבי הם גרונו
לי״ כביר טח הלא גלי לך כלקיתי כפלו על כל סיוה
פיותם״ להיטי רעיעני כל יומו וכמו יוסלוני כל פה ערכלו
כל מודי״ נוהי חושה ליונקת מכך הנעלבים ומונחים ית
ומונקים״ עליותי משין שלו גלות ושבויה ווחפס הלי גוי נבל
ולא עם״ סוחרים יחיה ולכם ריבר ועזכם יחשון ורוען
רגן עליכם״ עד בזוזה ותכתם ונעורה ודוות התשועה פסיקה
והלכה לה״ פרישו פני כבוש כקדקע משוממי מיונינם ומכון
הירפם״ יערך ריבך ויושר ושפטיך ויברקת אני על כל
הביו עלי״ קווה אלהים וריבה ריבי והוציין לאור ושפטי
וריבי״ ריוה שוממותי ושוממות היכלך יום לא לוהעני
תעשה לחעונך״ טבועת הורים ומרחות בריתם מן יאל
תפר כי אל מוזין אתה״ תזכור אהבתם ותחייה זרעם
טרם אוכלו שיור מיד ועבדיהם״ כבך הם ותטע נטעין

ימין רחמיך על שאריתם׳׳ יי ולך׳׳

ויעבור׳׳ יי יי׳׳ וסלחת׳׳ סלחנו כי אתה׳׳

בקראנו אלהי ישענו כמו היתה לנו חומה ושמע תפלותינו׳
שמע תפלותינו יי ושמעתנו היודעה ואל תעשנו
אל תחריש׳ שמעה יי ערך הקשיבה רינה׳ היודעה תפלות׳ אין שפך
ותמיד׳ שמע קולינו יי אלהינו וקבל ברחמים וברצון את תפלותינו׳׳ ז
קולינו שמעת יי אל תעלם אזנך לרוחתנו ולשועתנו׳ קולינו אל יי
קראו ויעננו מהר קדשו סלה׳ ליי הישועה על עמך ברכתך סלה׳׳
יי הושיעה׳׳ כי אין עוד׳׳ כי על רחמיך׳׳ יי שמעה׳׳
אלהינו ואלהי אבותינו׳׳

אדם קדמה חכמת השרון׳ יסלה המוזה ראשון ז
ואחרון׳ מעשה כתבן׳ במעית גרון׳ טרו נה משופן
חרון׳׳ גרי יורות הינגה ככלי ריק גברו ז
עליה היכם להכריך׳ דוברי כמב ואת אין תמריך׳ תליך להושיע ומכתם
להוריך׳׳ הורדו יזכירה לטבח כברים׳ הוכישו ירדיה
משיונת כברים׳ ועמורים עליה קול להרים ועינה מטיות אל ההרים׳׳
ודו ליעדה חומי מליה׳ דירות ומכינה לכינה׳ ומוסילה ומפילה׳
חרך יורי שן ויקול העולה׳ הוריה וסגמה לכל הגלה׳׳ שנן
רשת והדריך קשת׳ טהורים ליער עריבותם כמושך להשת׳ יהר רוב
רעץ טשת׳ ירד כמדי לוהרו יריעה לגשת׳׳ כוס השיקה ויין החומה
כי יערה שמה לשמה׳ למודים עקן כל עולה׳ לכן מונחה כנפש עמורה׳׳
ומשל על כל ומשלים הכורכוה׳ ומורים השכיעוה ולעמה הרומה׳
עדיות כל המשיכוה׳ מרוה ומפוה ומוצה השבוה׳׳ פיער עיר
וכל עריכיה׳ סגני וסיחני׳ פלותיה ורכיה׳ שער והפרים וכלם המשכיה
עלין מוער כל ומיוהכיה׳׳ פוער פה נחגה ומינכינפת פכידה
ומעידה גם ומהינפת יעעקת על גדוליה היות ומרחפת׳ יער ואת הרשן
ומטפת׳ קדוש עכר על פשע׳ קול הינוה יערב ורשע׳ ראה ז
משיונת עם משע׳ רמושה על כנם אל תרשע׳׳ טיוע נכרים׳

אין תכלה׳ ששאלים לטהר כתם תכה תכפר ותמחהו לי זה׳ תסלח לעון העם הזה״ העם

אל ארך״ ויאמר יי״ יי יי״ וסלחת״ סלח לנו״ כי אתה״

שמע

ישראל יי אלהינו יי אחד׳ שובה ישראל עד יי אלהיך כי כשלת בעונך׳ יחל ישראל אל יי כי עם יי החסד והרבה עמו פדות׳ פדה אלהים את ישראל מכל צרותיו׳ והוא יפדה את ישראל מכל עונותיו׳ רבת צררוני מנעורי יאמר נא ישראל׳ אמרו לכו ונכחידם מגוי ולא יזכר שם ישראל עוד׳ לולי יי שהיה לנו יאמר נא ישראל׳ הנה לא ינום ולא יישן שומר ישראל׳ שומר ישראל שמור שארית ישראל׳ הושע יי את עמך את שארית ישראל׳ ישראל נושע ביי תשועת עולמים לא תבושו ולא תכלמו עד עולמי עד׳ מקוה ישראל מושיעו בעת צרה״ יי הושיעה״ כי אנו״ כי על״ יי שועה״ אלהינו ואלהי אבותינו״

אבן

הראשה׳ לעינים החרישה׳ ונחלי נחרשה׳ ונער ראיתי בקרבי לב נמוג׳ ונדוה ודוי׳ ונשאתי מזון לב׳ והיינו כתמורים״

רכה וענוגה שושנים סוגה׳

שבה היא עגונה׳ ומסורה ביד קמים״ היתה כאלמנה׳ קריה נאמנה

ורע מאמנה׳ עוכרין בלא רחמים״ ומשגה ורבה׳ נאלחה ונלכדה׳

ונעכרתה ירושה׳ זה מאה שנים ורמים״ בית יעקב לביזה׳ ולעג

נלעגה והעיר העליזה׳ ולנטעי כרמים״ יזריה תרעלה׳ ביד בני

שלה הרעיה כשלה׳ ובקטורת סמים״ ויוסף לענה׳ תורת אבי

עמה׳ ולא נגעה ועשה׳ לאות ונס לעמים״ עדן לשון׳ ונתן יהי

יעבון להשיב לרב עון׳ שנת שלומים״ חדש ימינו כקדם׳ ועשה

אלהי קדם ולא כמוסר אותם׳ ומשלו טמורים״ חוקים בריתך׳ ובאיום

תוריתך׳ ופקדנו בישועתך אל מלך האל יחד הרים״ אל מלך״

ויעבור״ יי יי״ וסלחת״ סלח לנו״ כי אתה״

אשא

עינינו אל ההרים מאין יבוא עזרנו״ עזרנו מעם יי עושה שמים וארץ״ בך בטחו אבותינו בטחו ותפלטמו״ אליך זעקו ונמלטו בך בטחו ולא בושו״ ויבטחו בך יודעי שמך כי לא עזבת דורשיך יי׳ בטחו ביי עדי עד כי ביה יי צור עולמים״ תתן אמת ליעקב חסד לאברהם

ויעבור ה' ה' // וסלחת // סלח לנו // כי אתה //

רחמיה רבו אויבינו רבים קמים עלינו / ואת תשואות אויבים יהגו
ריק על שונך יערימו סוד ויתיעצו על צפונך / ואתה ה' תשמור
מחוק תעלים ולעתות בצרה / עליונות רשע ידלק עני יתפשו במזימות
זו חשבו / קומה אל נשא ידך אל תשכח ענוים / ה' אלהינו כן חסינו הושיענו
ומכל רודפינו והצילנו / ראה ה' והצילנו ה' לעזרתנו חושה / שמע ה'
וחננו ה' היה עוזר לנו // כלין על עונותינו //
כי על רחמיך // ה' שמעה // אלהינו ואלהי אבותינו //

אזכרה ואקרא פניך שברת שלנו במונינו שמענו
אבותינו ספרו לנו גאולת מרוע שנך נוד
והשמותיך אלינו / דור עם נוד זכרת גאולינו //
חון העם אשר נעמד עמנים ונהלאים / וזכרת לו חון קודש הילולים
זכרת חסדך ואמונתך מי עקולים חזיתה מוחר מורי והשוטעים על
השקלים // טרף לשיניהם אין עתנו ונחלתנו / יחד ואך נשרים
כידם הושלטנו / סבים סבבונו כן מבטחנו ונפלטנו / לכן הפח נשבר ואנחנו
נמלטנו // ונשא רשע על עם הל / נדע ואמרכי ויוסתי חט ז
גדל / סיגפו עמים ובקשו לאבד ונגדל / אתה שמשתם ואין ויוסתים
והחדל // פור עתך ונהו יגן ויונחה / יכון לעשות יגי ולסתה
ושמחה / קדוש אין גשותם / לכותם כהודעתה / יחורים לפני שוכהם נתתם
פרוחה // שלשים נכתבה דאת וזכרון בספר / תוקף הנס קבלו
התוכחם ולהפר / אות חתימות לקיים ובלי הפר / ועם נוד מחסרך הריבות
מספר // עד אנה תשכחינו מושך נוה / וסר יחורך ונגאולינו
בגולה / רבינו מקרבן כלו כדרך נפלה / הבט משמים ושמע תפלה //
קום כי עליך הדבר לעשות ותנה / טוב וסלח עונינו ובישועתך
נהנה / מחזותך לקיים מורינו חסדך ושנה / שמעה תפלתי ה' ושועתי
האזינה // אל ונלך // ויעבור // ה' ה' // וסלחת //
סלח לנו כי אתה // פזמון

במיתי ואספר חילנו פניך / לשומעת נדרים אל תשלם

יחנך החשב תחינתם ושעוי ושוער כבוי ווור והרס הושעת כנך״
תהלות ישר יותה יושב שוועם וירדן ורעתם קושב׳ ז
רפיוות לוחץ ויקרים ווחשב קעיך והטיב נוריהם ליישב״
יער ויוויב הלטיט עינו כיהו כשר לשיווו ענו עשות כשלו והשוויר קהל
הוומו סגל ליזכר הית עשתשוכו״ נקם לערים ועטר ליורבים
הררת וירתם כרו ליוהובים להם ומכן הותלו עוכים כבחרוזות רקם
חורזו תחובים״ יום יושר סכה עירים טבחה לשית כעם נערים
חולפה החת ונפלו פגרים דולעפו הועיו וווכסים והגרים״
וכן יתעלה שוך ויתנשיו הוך שורים ושור שורים כפה׳ רכים 5
כרוווך עקובים והשיסה גיין ויתפסיה תהלתך וכוסה״
כעה הגבגע עתה וריוה כער מושך קווה על יעור הער׳ יורון קרוען
וון הוועד יומו הוערירע לוורחב והליבע והוער״ ויור תיבה לע
והרלה שווע תכלה והעבר תפלה׳ והיבע הוועד והליום החלה׳ ז
והפ יהודך לין תכלין״ מוהי וספר״ יו והך״
ויעבור״ ״ וסלחת״ סוח לע״ כי יותה״
הטאנו ׳בוריעו סלה לנו ידברינו״

ורשב

מוכחי ורונים ווכיע במעיקי הדורים׳ יודע
כל העלומים וובן כל סתורים׳ יום פשעים נעערים
ושעות נסתרים׳ נו יכבשו החורים׳ כעם ווערים
הטיוע״ ויום הרכתה יושוה עניה ושווה׳ ריה כי נועווה׳ מוך
והדיוה׳ ונתנה לשוזה ויוכלה טווווה׳ ושת נלווה׳ עוד לין הההווה״
חטיוע״ שרידי יושורי נפלו כפי יור׳ ויולין טרף הורי׳ והשעודין
על וורייו׳ סור רוב יוחרי׳ ונור כסירוב וורי׳ ויצפע נשך בחרי מון
הווכש ויער״ הטיוע״ פני כבשת נעירה׳ נהפכו כשולי קדירה׳ כי עניה
משוורה׳ לין כח וגבורה׳ פניה לין הסתירה׳ ותליוה ועבירה׳ כתוב ולין
כתוב מנורה׳ יוותה הוקרה״ חטיוע״ חריה תלוירים והעחרים
הכירים׳ כי קריית עלירים׳ בין כבירי לברים׳ חשוכים וחולכרים׳ פימנים
ונרמרים׳ כל ווינעים ושווירים׳ כירעבע יוותם ורדים״ הטיוע״

וריבת הרומך ושריפת אולמך כי הכו ואכלוך ועל הגוים
שפוך ועמך וזכור עלבונך אשר כנתה לעמך אם כתעה הארץ אל
ישאונך ואשם יוקבינך ויומחוך // הטינו // קינות לעוכרים ז
ושעה שמר שכרים חם כתעות פורים ממה שנים לא וכריע ז
קיים מן אורים מרכן אוזן אחרים אם אוושו גבעות ויערים ע
חסרי וכריתי ויריתך אין סרים // חטינו //
זכור לנו ברית אבות כי התבנן //

עתרנו

לך תלינו אל תעזבנו רחום כי עליך השלכנו
חנון ורחום // עתירתנו תערב מן ואלוהינו ואבותינו //
אלוהים יי יי אדוי יוכרנו טובים ויזון יד
אל לכן יהודך תמיד אם אל ימחור מן ישר // עתירתנו // אלוי
ומושיענו והעודרם אשר עתה ונעורם אל יקומה ירם בקום עלינו
יורם // עתירתנו // אדוי תמונו שמעתנו כי כל שנה כרים ולותינו ואכבירים
עולם עלינו בחרות יוכס בנו // עתירתנו // אדוי יוקשנו טמותנו כי אין די
חסרון סבינו ועד והחרשים גזירות עלינו נחזה עבר על נפשינו
עתירתנו // אדוי עקרנו המושיעים אלוי יהודך המוותכם אשר בם כל
יום נשענים להמנו — ואוים הדרונכם // עתירתנו // ברוך ורצו ואחריב
פיהם ונבקש עדתכים ויד יורפיהם ועני ויוכון ואגזריהם שלו עתנו
טרף ושיניהם // עתירתנו // נפשינו הומה כלי ים בקרבינו ושר ותבנות
עבר שעבר עלינו הפח נשבר ואנחנו נמלטנו // עתירתנו //
שומר ישר ואנחנו לא נדע //

סליחות לשבעה עשר בתמוז

אתאנו

לך יוצר רוחות ברוב שמנו כברו ואנחות ז
גזירות עשונו כנו ומריחות כי בשבעה עשר
תמוז נשתברו הלוחות // אלינו ז
ובטלת התמידה וחשך מעלינו אורה רבינו נחתם ועזרה גזירה כי ז
בשבעה עשר תמוז נשרפה התורה // הרסו אויבינו את ההיכל
ומרחה שכינה מבית היכל ונוסענו בין ורים להתאבל כי בשבעה עשר

בתמוז השריף אפוסטומוס עם בהים // ראה ושמע יה עד
ונכרו ונטע רב ונעדר' חרבה עירנו ואוש בה הבער' כי בשבעה עשר
בתמוז הבקעה העיר // טפש מורדיו עד המשחיר ונטל
והחזן וכלה יומנערה ויעדיר' יען כי מעצנך ונתנו כדי יוזיב והשחיר'
כי בשבעה עשר בתמוז בטל התמיד // כלה ונט כל הוד ושבח'
חרבו טוף יושבניו ויובח' להיות עוללים ויונקים ונוכלם לטבח' כי
בשבעה עשר בתמוז בטלו עולה וזבח // ודרדנו לשוכן ומענית
ולכן נתפוררו בכל פינות' נהפך ומחולינו לקינות' כי בשבעה עשר בתמוז
בטלו קורבנות // סירנו לפניך ורבו לשונות' לכן נזרה לשוננו
ונזיר קינות' שונינו רבו כל' להיונות' כי בשבעה עשר בתמוז גרמו
לנו עונות // פודינו מי ועיר ימוחה' ועל כן רבתה בנו יונחה
עד רוח ונפשינו כי שחה' ושבעה עשר בתמוז הפוך לנו לששון
ולשמחה // קשינו עורף ורבתה בנו יסון' ולכן נתנו למשיסה
ורפשון' ראה יי' וחלינו ויסון' ושבעה עשר בתמוז הפוך לנו ל
לשמחה ולששון // שעינו שוכן רומה קבץ נפוצותינו ורובע
בנפות ירדומה' תימור ציון תרומה' ושבעה עשר בתמוז הפוך לנו ל
לישועה ולנחמה // אל מלך // ויעבור //
יי יי // וסלחת // סלח לנו // כי אתה //

אמרר

ונכאת דן ודון גבר' כחודש זה בזה תוכן
נגעו עד נפש וראש עטרו בשבעה עשר
בו הלוחות נשתברו' רמוני עדים נתעה
ומשוריר' הורינו נהפך נפלו ודין ונשריר' והנה נפשינו ומשולם
להיזוריר' בשבעה עשר בו נעת הוסר התמיד // ראינו ונהליה
ומדינו כבה' חוינה הורחקו במוזה והכנס' טהרת היכל טמאינו זרה
להכם' בשבעה עשר בו הוסכה ערה בהתכנס // יוקשנו
מעורינו וכיוף הסעיר' כלה תהתו וראש המעיר' ולכו חכט ומזירה
הגעיר' בשבעה עשר הבקעה העיר // מרום יורין השריף
ורומס על תבירת ונכלו ויעומס' סודי ומחזרי וכי להחמס בשבעה

עשר מו שרון התודה יופסטווס״ ערות מוועה ותוריה ותעודה
פקודות קדמו והעיר לכודה ימשה וזיוו הדות עדירה צום הרביעי יהיה
לבית יהודה״ קריות ובערי הנם והסון יושבו ויונם כמורי ג
והמסון טובי כקדם ישועות והסון צום הרביעי יהיה לבית יהודה
לששון ולשמחה״ הועמת יופי ערבה לה קול שמחה קריון
יונה ונהיה ימוחה והקים חזון ימכן המוחה צום הרביעי יהיה
לבית יהודה לששון ולשמחה״ ועודה לשונך וכן עתידות
עיוקת ויר ויעפנפת ומיוות יושר דרכך הטוב והיוות צום הרביעי
יהיה לבית יהודה לששון ולשמחה והיוות״ ויכפר עון ויורך
חוכם נודרים שדודים נעכנים ונדיבים יוות שלום מוחכים צום ד
הרביעי יהיה לבית יהודה לששון ולשמחה ולמועדים טובים״
ונוספת רעיותך כיה ליוום מרוב עטריה יקיפוה ושלום ישעך ה
הרבה יי עלום צום הרביעי יהיה לבית יהודה לששון ולשמחה והיוות
והשלום״ יהודה וישר יהכם עלין יהכו חוק ויוויץ וישוך
יוחדך יהם כנך כנס וקדם יוחכו צום העשירי יהיה לבית יהודה
לששון ולשמחה והיוות והשלום יוהבו״ קרים לך וכך
עליונים יחדים ויחדים ומבטחם שורים יחיד לבד בך השומעים
כמוונים כיתי יגנה בה ושכתי לירושלם ברחומים״ יי הוך״
ויאמר״ יי״ וסלחת״ סלח נא״ אלהינו ואלהי אבותינו״

אדאג

מחטאותי ויוגר עוני מורד רוחי יחלותי
מועני גדולי יה כפשעי לפוקדני דודי
חין ותקוותי ורבי״ היעות
ותגמולות ונם עברים ובטלו המעוררים נרוין לשתים חולותי ז
ומשחרי נכון טבהרים הוסירתי כהיום כחוש ספרים״
טורדתי מעשר ויי שונה יום זה לכן יושועה כהיום משתכיו ד
מחטאותי העיטותם וחטות ומעשה ילדים הזה״ ודי זוכרי
יום יזני נפשי הזונה ורכוז עיני סוגדתי כביטול כיפור הוונני
שולת תמיד העשויה בהר סיני״ פריטתנו ונחתנו קדיש ז

ועד עמדו הדס הפריח והשעיר קבעו עם הרביעי לרב ועשר ראשונה
היום אשר שהובקעה העיר // שוררו בעלותם ובני עירה
תאוות רשע תתה להגביה ישראל ישרים על אותה העת על אפוסטמוס
הרשע ששרף את התורה // קדוש בוחרי בו אשתאלום ,
כי נתקבצו אותי והשואם השך היום חושך והשמים דודי על כנף ;
טיקוץ שומם // קרית מלך רב הבריאה בדהה דורש אלן לה
וכוונך הובטחה עם האומה הקוף והעקה ויהיו לבית יהודה וששון
ושמחה // הדין קץ הדרואה ליהודים זה אותר ואיוף שכם ,
ועד נאלכים קדוש הפוך עינינו בורים קרובים לששון ושמחה
ולמועדים טובים // אל אלך // ויעמד // וכותב // טהרנו //

אבותי

כי מתחו כשם אלהי אמר גדלו והפליאו וגם
עשו פרי ואעת הורתו והלכו אנן קרי היו
האלך וחסור עד החודש העשירי //
בעשירי לחודש סומך מלך בבל אל עיר הקודש נקרב רב החומה ;
הובקה הדש אני עינת בבל ויהי לאכל בבל עקב וכער //
ראשית בכורה לראשית האחים אחרים הבכירה והעון גאים ערה
בובכירה עצמותם אדם ודית ועד קוה ובם כמעת טורום תוריין //
היתה כאותה מאוהה כלי אופי מנשות הכעו ואי ונה לפי
חרב נחשות כודשה מאותה ובשון נכשות וחתו אין הזמת ועת
אמר // ואימון אופי ובלו דרך הערבה אלי היתה כבל העיר
הקרובה ועתה ובען חלל ועשות העבה וקבורות התאוה כבי
שעיר האור // יפה נוף כל שמחה ואשם הוריה ועיר
אין בוחה בנגע אין ומשואיה ועתה ויקום שוחה לאחר הטנויה ,
ושואה ומשואה תסור שערת בשרי // אמון הדרושה
אני כל בני עבר נתונה ומורשה אימן הקדש לבת בן יושה בסוקה
ולא שמר והיו חומר חמר חטיות קסם ואני // חלף ויקום
חטית היור לתהום שאול השוכני שת ושם קבר התהום בורק
החרישית לבי כן יעמוס ולא העיר תיהום וזה חרי //

קדש היכלים להרוס טיט יון עשו גאולים ומיעמת יון לנכות לו
הלין ומזה לכו תקן יחת לב היכן יאטוש עינן ימי״ שהרים
ה׳ חי כתב לו יום זה ישועות קמו לו ביד נביאיו והודה שלם ימי יגלי
שכיעך נוהה ותעחר יעם כהה כי תכוין על שכרי״ פנה אל
המנחה יומם ומקדשי ישעך לו שוחה ומרים ראשי הפך לששון
ולשמחה יום עינוי נפשי יחד עם החמישי יעם הרביעי יעם העשירי
יוטתי כי מתון״ ט הלך״

התחנן ושבעה עשר מתוון

אודך כי חר זועך חמס ראותי רשע טהן קודש ומרומס
שיושבי הושיעה ולוים נקם נכוס״ ומעי על כן
יוחילה ולכי נוס״ ידון ירון קדושת
מעשי קדושות מתוכה שכנתה לכפרות נפשות גאון עזך מנוע ידך
הקדושות רשו בה טועים ונחרש מחרישות״ ומעי״ העיר
טלית יופי קרית מהוננה ומיום בו ותכפרים יחת כשנה ועשות כו
יותר ויופי שנה חרון יופך שפכת ולא ריחות להנה״ ומעי״
עמר הארץ כי קמה בליתה יער הלבנון היסקת הדלקתה
כביר יושבים הודרת סליחה לפוחיך כיום יון טמחת הלכת״ ומעי״
ואורך חמדה יימון יחוויך נדורים פנים מוחמד שוגך שואגים
מלעגם והוטות בעונך עם ה׳ יותה ונוה ומקדשך״ ומעי״
פתוח נשבח פינו ודינך נמריך יען על כן הכון עלינו יותה ידיך
קדוש הדין עוזך ומוסרינו ביד זדיך יופה מאז וכשן יוזל ומדיך
ומעי״ שיחתו דרך יונות עונם סכל נפשנו תחת כי מעשינו
בידינו הפשטנו גאור ולוים נעלנו ונאספנו רעות רבות וצרות להורגנו
מקהנו״ ומעי״ שוב עדך ידון נאלכנו ונסכנו ויאר יוחר שובנו
עתרנו נחונו מחוניך חננו כי כלינו תמנו ידיבנו אל ישוחין כי
נפלנו קוננו ויאז ומעי׳ יגלו ולבי ישונח״ השב שבות ידידים משוחה
יפה וקבעם ונן הגנים כתירה חיבה תכך יזונו מן שולחן נכון
היכם סוכת רחר העופות ונורכה״ ויאז ומעי׳ יגלו ולבי ישונח״
חסד נעורים זכרה ובריתה ראשונים וכות יוכות הזכור ויגן ייוכחו

בנים קוממיות אלי גבולי ובכבי ובהתחננים ונצפן ואניס ואירין סורנים׃

ויאמ׳ ואע׳׃ ושנה בית מקדשך בושים ונכלמים אחורים חטאנו סלח
מן עוורים ונדת חדרך יהפך מן ונדרת רחמים עבדיך הוציא לאור
שבעת הימים ויאמ׳ ואע׳ צבאו ולכי ישועה׃ שומר ישר׃

אתחיל קינות

ברוך אתה ה׳ אלהינו ואלהי אבותינו אלהי
אברהם אלהי יצחק ואלהי יעקב האל הגדול
הגבור והנורא אל עליון גומל חסדים טובים וקונה הכל וזוכר חסדי
אבות ומביא גואל לבני בניהם למען שמו באהבה מלך אל חי עוזר

אאבר

ביום אבך עוני
חיל גרוני אז
יאיעואה כל שפה
ואעית קרוני׳

יאולים כל פה כי אין שך חרוני׳ אאוכן אולג ועור׳ כי אין רש כן נ...׳
יאוקין חכרוני׳ יושר חמרני׳ איכה יגעתי מקריאי מחר גרוני׳׳
גרוני אנשית יעהחה יום אתן את הנער׳ אחריך אנג ויאנה
טגער וגנעך׳ ריותנה יעודרים על ירך ורביר על גרוני׳׳

מלך אתה ה׳ מגן אברהם׳׳ אתה גבור לעולם ה׳
מחיה מתים אתה רב להושיע מכלכל חיים בחסד מחיה
מתים ברחמים רבים סומך נופלים ורופא חולים ומתיר אסורים ומקי׳
אמונתו לישני עפר מי כמוך בעל הגבורות ומי דומה לך
מלך ממית ומחיה ומצמיח לנו ישועה בקרוב ונאמן אתה
להחיות מתים׳׳

אבכה בדיעות כל שנה שנאחי׳ אבכה בה פנים בפנים
עד מות שיאחי׳ אבכה הדר קולי ואחרים קול
נהי׳ אבכה מכיה עד ישעשעו מעדי׳ אבכה דואחי׳ מן יבי ז
שואחי׳ איכה כל עיני ואייחו ואהי׳׳ ואהי להכות ואנשה
ואעע׳ והשאירוכם מעט׳ ואעע׳ כי כל התגע ככם כענע בבת עינו׳׳

ברוך אתה יי' מחיה המתים׃ נקדיש לדור ודור נגיד גדלך ולנצח

נצחים קדושתך נקדיש ושבחך אלהינו מפינו לא ימוש לעולם ועד כי

אל מלך גדול וקדוש אתה

אגמיה לעת פני תרכה בקרבי׳ אגיר עז ולא תרפה כי

מלך וקרבי׳ אנעה ואפעה כי יחיד קרובי׳ אגלה

שדי חלון ואל נחרבי׳ אגיש חין וריבי׳ אריך לא יב ריבי׳ אל חסד

לבי מקרבי׃ בקרבי עמור יום נקם יראיו׳ עת כי כמו יבוא ולא

יאחר אל׳ כי גדול בקרבך קדוש ישראל׃ ב'א יי' הא' הקדוש׃

אתה חונן לאדם דעת ומלמד לאנוש בינה וחננו מאתך דעה בינה

חכמה והשכל׃

אדרם ולא יאמן פותח ואומר׳ אדרוים כל פיות כי יוכל

כבד׳ אדעה ואלין ואלו אומר׳ אדדי כמה שנים

המורי כמוכבר׳ אדהותי אוכר אדדיי והאומר׳ אוכה נשכחתי מורת

ולב הייתי כלי אובד׳ אל ויראי כשה מקש וזה אודע׳ דיר ואורך

דעת לאמעו׳ כי לא תשכח ומי ידע׃ ב'א יי' חונן הדעת

השיבנו אבינו לתורתך וקרבנו מלכנו לעבודתך והחזירנו בתשובה

שלימה לפניך׳

אהמיה כיעה נהי תמור שירי׳ אהגה הגות על שני ׃

שברי׳ אהדיאה בהגות אורים בתוך שוכרי ׃

אהלך בחרי נשף ויישרי׳ אהלהו ישרי׳ אהלול משירי׳ אדכה מועט

מאד יגלי כורן שופכו יושרי׃ אשורי רודפו נפלו והאוסר׳ ריעה

תשומתי בסליחה והתכשר׳ זה מאד על ההרים יגלי ותכשר׃

ב'א יי' הרוצה בתשובה׃ סלח לנו אבינו כי חטאנו מחל

לנו מלכנו כי פשענו כי אל טוב וסלח אתה׃

אדרה לי כי גדלי יעל לאלין׳ אמנת ועולות הירן דלאן׳ אלם

אומר על כל גדי הושוה עליון׳ אות הואשם בהרשם

במינבעות אדן עליון׳ אוורה לגליון׳ אדוי לאלין׳ אויכה חוותי הדין

שנות אדן עליון׃ עליון מאש הרים תכמט אורחותך׳ מהיכך ׃

לסלוח פשעי המונך׳ תעשו ידך תרום ימינך׃

כי ה׳ הטוב והרבה לסלוח״ ראה נא בעונינו וריבה ריבנו

וגאלינו והיה למען שמך כי טוב ואל גדול וחזק אתה״

אז אמרתי הנה באתי לבית ואעני׳ אודה קוני ושמו ואומר
עניי׳ אזכרה נעמתי בליל נדודי׳ אודעה אליך חמס סובבוני
אדוני׳ אודי אודיך דיני אזמרה לה׳ אזכרה המעשים יזנח ה׳״ ה׳
יראה בעני עם עולם׳ אודיע לעולם גבורות עולם׳ כי לא יזנח ה׳ לעולם״

כי ה׳ גדול ישר״ יבורינו ה׳ אלהינו ובפיו הושיענו

ונשעה כי תהלתינו אתה והעולה יפיוה שאוה לכל ונטרינו ולכל

תהלותינו כי אל מלך יופיו מונן ורחום אתה״

אחרר ויקרם ואמרום ואמרום׳ אחרי משטני ואהי ער
ארום׳ אחותני יערה שם כעיר ארום׳ אחרי את
שואה שבתי סבבו כת ארום׳ אחותי פה לארום׳ אחריש על חרום
ארכה לכן המשכו בעת ההיא ארום״ ארום רוכץ אל פתח והשטבם
רופיו כל בשר האל ישועת בקרבכם׳ המזכירים את ה׳ אל דמי לכם״

כי ה׳ רופיו חזי עמד ישר׳ ברך עלינו ה׳ אלהינו

את השנה הזאת ואת כל מיני תבואתה לטובה ותן ברכה על פני

האדמה ושבענו מטובך וברך שנותינו כשנים הטובות״

אטה לנטל אחר במשנה הר הטוב׳ אטמרים אשר גנו מאוי
לטוב׳ אטמן חרי הארצות בגרן לטוב׳ אטו נגרין
כל לחוטוב׳ אטיף בכל טוב׳ ארן עשה טוב׳ ארכה מלאתי רואיה
החסרתי וטוב׳ וטוב כל יחסר יסורי וחלון׳ ברכת שנת טוב ישפיע
סבבו׳ אל תתנו דמי לו״ כי ה׳ מברך השנים״ תקע בשופר

גדול לחירותינו ושא נס לקבץ גליותינו וקבצנו יחד מארבע כנפות הארץ״

איכה ואריכה שאחפתי פקדוני׳ אריותי ואגלת דעת
בפני פקחי׳ אריאל אותר ובמה אבלות ואין גם פקדוני׳
אמונים ואבריאים עלי ונקחי׳ אושי מהדי׳ אריסו המקוחי׳ ארכה יכש
כחרס כחי ולשוני מודבק מלקוחי״ ומלקוחי אדביק ולשורר לחכי
ודרי לאואי ואחכי׳ ועד כל תדבק לשוני לחכי״ כי ה׳ מקבץ נדחי עמו ישר׳ אסף

השיבה שופטינו כבראשונה ויועצינו כבתחלה והסר ממנו יגון ואנחה ומלוך

עלינו אתה ה׳ לבדך בחסד וברחמים וצדקנו במשפט״

אבלני השוני שיבר עצמותי יחד כי ישוב ויסיג ישועתי׳
ומתוך דינם יושר פיו שפתי וזוועתי׳ ומכינה
מנוחות ומי קוותי׳ ומכביד מאוותי׳ ומריד טוב ומותי׳ ומרכה מעשי
נסחה ומיור׳ ומוזה יי עד מתי׳׳ ומתי דומו ועד קוים והחריזום ג
קיב יום יודם משפט והמוזוים עתה יחוס עתה יחונם׳׳
בא׳ יי מלך אוהב צדקה ומשפט׳׳ ולמשומדים אל
תהי תקוה וכל המינים כרגע יאבדו וכל אויבי עמך ישר׳ מהרה
יכרתו ומלכות זדון מהרה תעקר ותשבר ותמגר ותשפיל
ותכניע כל אויבינו במהרה בימינו׳׳

אלר כתמים והעניוני יאמין מענים כהשיאוני אלי אלי
ומה סחי ומאוס תשיאוני אל מוסר תוכיחני אל בחמתך
תיסרני׳ יאולתה והוטוריני׳ יאלון מוח ושוטוריני׳ ומרכה תהעך ז
ויזכור לי ומענים ירך תשטוריני׳ תשטוריני ליו ומנח תיסוב ותנחוריני
ועת תכניע דירים יחוזוי ולוחוריני׳ ישוב מו יוסף ותנחומני׳׳
תבוסריני׳
בא׳ יי שובר אויבים ומכניע זדים׳׳ על הצדיקים ועל
החסידים ועל זקני עמך בית ישר׳ ועל פליטת בית סופריהם ועל
גרי הצדק ועלינו יהמו רחמיך יי אלהינו ותן שכר טוב לכל הבוט׳
בשמך באמת ושים חלקנו עמהם ולעולם לא נבוש כי בשמך
בטחנו ובחסדך נשעננו׳׳

אמיר חדור היאחרון מבינה׳ יומותה הפעם ולא יריוה
בינה׳ יום כח יובנים כדי יורגיד ויועיד ויענה׳ יומורתי
הסתיר פני כל ריוה ומנה׳ יומריר מחירוו ריינה׳ יוזות חרבות ומנה׳
יורכה עד יונה תשסדני מנה׳׳ מנה יודע כי תגע ישועה׳ ירינה יות
מוטחין יעקים וריעה׳ כי לין ולעולם יוריב ולא ומנה יודינה׳׳
בא׳ יי משען ומבטח לצדיקים׳׳ ובונים׳׳ ולירושלים׳׳ ייא׳ נחם׳׳

רחם יי אלהינו את אבלי ציון ואת אבלי ירושלים ואת העיר האבלה
החריבה והשוממה ובלי בניה החריבה והשוממה ממעונותיה
ומאין יושב והיא יושבת וראשה חפויה כאשה עקרה שלא ילדה ויבלעוה
לגיונות ויירשוה עובדי פסילים ויטילו את עמך ישר׳ לחרב ויהרגו בזדון
חסידי עליון על כן ציון במר תבכה וירושלים תתן קולה לבי לבי על חלליהם

וזעי וזעי עו חוויהם כי יותה ײ כיוש הינתה וכיוש יותה עתיר ומניתה
מוזור ריוני יוהדיה לה נוס ײ חוזות יוש סכיב לה ולכמוד יוהדיה כתוכה
כיוך יותה ײ ונעהם יציון וכונה ירושלם׳׳

אנה

יונהע עולים והיית יער שיכלותע יונה יולך וריותך ז
וסעיותך כיולתע יונה כינפור נודד כי חיוותע יותשה
כי יוש כינת יוכלתע יונהות וליותע יונינת תכלתע יריכה כי קנות
כיונך יוכלתע׳׳ יוכלתע יופסת כיער גרולה ריוה כקנוותי ותשוויע
טרוה קנוותי ליציון ורושלם קנוה גדולה׳׳

שבה

סורו וני שווענו עכרי סחי ונוווס השיוזני
כעדרי חכיריי סכות וושע וסכות רפריי ז
סכותה והוכלנו גבורי ספקי כף וזעדו יוכריי׳
כסילה כל יוכריי׳׳ נפלה עורינו כינו רכויה עיני חכתה חזון
בן מכיה עד פוי גאנו הכויה עיני וזעוות ביבית נויה עשה ציחס .
ויקריו לכיה וגם עו יוזה יוני כוכיה׳׳ עו פני פית עפעו חסירה
פוגי סוף הכיה כעכו יסוריה פחר חט שיוה תכף סוריה פיע יער
חריר יוזה חסריה פינו וזעשה עריה ומריה פישה יציון בדיה׳׳
עו הר ינדו שיוזני וזרני ינפו עו ריושי דיוני יעוחו כנף
לעווד דרוני יער נינחת לעדיר וזרני ינעש עזי כיוזי כן רינני יערין
הויו ײ׳׳ יותה קוים הסברת ווזעדי עזוני קרכת כויו לי ז
ויחריוזוני קריות יוזכי גבעון גם הם דירוזוני קולי להשוויע מעב
כהגריוזוני קוזי עכורי כהתו העריוזוני קריותי ולויוהכי הוזה
ריוזוני׳׳ לוזה יוזה יופינו לטכח שוזרת ריוית כי כתער עריע
מורנו ריוית כי עזו וכעם כירוזייך גוזו רסת ביר יחידיון ויקום
כנו וזרו ריוה ונפחדים וזגי יוזרנו ריוה ײ כי ימר לי וזעי חוזריוזרו׳׳
השיכו שישי שיזוע גוי ינוזני שכתם רוזס חינריי
והרכייוני שפתי וזשוזרי רכיר דוזוזו והדיוני שוזעת וזוזרות
יון הכן לטיוזני שכנו ונח חינן והמריוזני שוזוע כי מונחה יוזני׳׳
כי תם חקותה כמס יוזפכך תשיב להם גמול כיוד חזות
פכך תרדוף ליעוזן יוזעני עו נפוזך תתן להכהב טותי פניכך
תקדיו לטמים כוס כמוס כפיכך תכין כל רעשם לפניך׳׳

תכמו יגל יער יושר כולנו / ונכיו חוות כחיונת מהלנו / עד לחוח
והכור הולנו / יקן ובחור ובתולה כלנו / ים הכט מי עורך כולנו //
יזחרית וזכר יי' וזה היה לנו //

איכה

יזעתה מוקר יוכר כיר יהודים יהוונך /
ויו זכרת מרית מן הכתרים יושר מירתה
ובחונך // וכן מיטינו וזכר יי' וזה היה לנו //

איכה גשתה סגעיך / גלות כיר גרים גזוליך / ויו
זכרת ריוגה יושר רכתת ותגליך / וכן רכתנו / וזכר יי' וזה היה לנו //

איכה הכעתה סהגיך / והרוגה כיר הזוללים הזונך / ויו
זכרת וזונך וסת יושר ויתרתה ועוררך / וכן וקונו / וזכר יי' וזה היה לנו / ויושר

איכה ועות מעונך / וזוזו כיר זרים רכוליך / ויו
זכרת חיתון חוקי חורב יושר חרדת וחוווליך / וכן חורנו / וזכר יי' וזה היה לנו /

איכה טרחת כטורחך / וטרוף כיר טורים טוליך / ויו זכרת
יקר ירידות יושר יחדת ויודעיך / וכן יללנו / וזכר יי' וזה היה לנו //

איכה כיונת כמעסך / וכלות כיר סשולים כרותיך / ויו זכרת
ליו יוהג ושלום יושר ולורת ולקוחיך / וכן להגנו / וזכר יי' וזה היה לנו //

איכה חלות כמועטך / וחחות כיר וזנים ומשיריך / ויו זכרת
משיות עינה משר יושר משיות ומשוריך / וכן עדינו / וזכר יי' וזה היה לנו //

איכה שחתה כסעדך / וסגר כיר סעיפים סהדיך / ויו זכרת
עוד ערי עריים יושר עטירתה ועסדיך / וכן ענינו / וזכר יי' וזה היה לנו /

איכה פינת כפחדך / ופגר כיר פליך פריצים / ויו זכרת
צחות צבי צדיק יושר צפנת וצכוריך / וכן צעקנו / וזכר יי' וזה היה לנו /

איכה קריות מקריותך / וקנות כיר קמים קוריך / ויו זכרת
קדש רכב רכותים יושר רינת ורעך / וכן רגנו / וזכר יי' וזה היה לנו /

איכה שיעת כשיעך / ושוות כיר שודדים שוליך / ויו
זכרת תיקון ותלוי תדיר יושר תכנת ותעוריך / וכן תמונו /
וזכר יי' וזה היה לנו //

הללו

הה ליום / כי קינה עלינו יוזם / כל שנה
יום לי מה יום / ומכה וקשה יום / ג

ויונחו תי רבו וויום יו יום עד ימע שם העיר וייום ״ סילה ונם
הונה ווכפרי נהונה וינהי לי ועגה ולכן תכבה ומשור כיונה״
על יוזה ייוזור קיכים ווין חור על פוו כמור יוזור ולכן תכבה ומשור יוזור״
כישה ויון והחדיר וקום טהרית נייר כי כיסווה וויער חדיר
ולכן תכבה ומשור חדיר״ יעריך לי פינן שובי ויותוען חוותי
פיינן ולכן תכבה ומשור הפיינן״ קריותי ופותח יד וווני קפין
יד ועכוע פפתי יה ולכן תכבה ומשור פתח יה״ ריוה וחחו יד
יט כי יין יד ווו ומעוזו ורייוות יחודיוו ולכן תכבה ומשור יחודיוו״
שומע בי חולכם כי עוו וויוכם ונעוו כוען ויכן ולכן תכבה
ומשור יכן״ תכיו ותרוה יה ותחון עם רוייה יהו וים וודלין
ועוד ליו תכבה ומשור רוייה״ שוותי יועגוו ולכן לכי יווזו
וליו ריחס יונק וגווו ולכן תכבה ומשור גווו״ תריום ותעשר יה עד
וורית יה ותסיר עדי ועדייה ועוד ליו תכבה ומשור ועדייה״
יוחית״

אזרח

עד הוג שורים יויוות יותי שורים
יוזור יום וחריכי כעורים יותרין וי
יתן ריושי וים״ יוכחין ככי
יוין ודבר יוכחנה ליו ודיוו וודבר וודבר יוכבה יותי עוזות ודבר
יושיין וי יתני טודבר יוקע ריושו כעקו רית יוגרה כו
כני כית יוקום שייוזור כעל הכית וי יתני שויר ושית״
ירוה כם לב והותיווהו יורעה ודיון כם יוויעהו יוריוק יועה וין
יווזיעוהו יוהרין וי יתן ידעי ויוזיעוהו״ יוהעה ויותהפסה
כיווקן מייוי יותגה פנים כענים ותעת עוזוי יוהחו חרס וסחר
וזוהגיה ווזוי יויערח וי יתן יריכו ויכתכון וזויי״ יורח
וזשפטי גונבי עוי יוריע בכינעי וזועוי יוזווזו וזהוות בקוריעי וזעיוי
יופוער וי יתן שוזועוי״ יורדה כהופרה הרוכיועה יוכרה
כהיגתי וזחוזתעה יוריו פוגים כבריכה העיוועה יועעגב וי יתן לי יוכר
כיוער״ יוזה נפשע ויקרית עוד יוו עור יוחו כוי וזים כוון
ועעור יוחו קוזות וקיעור ועזוות וכיעור יושיחה וי יוכיוני עיר

ישׁ מו ותעוד

ירשה

היער׃ יושע יוקרני ביע ווות׳ יוטוסה ויושכועה עד היער ווות׳
יוטפו יות הווחכים וווות׳ יועהה וריגבר יהיה ווין ירויה וווות׃
יוריוודי ועירתי תרתי חוות׳ יוריוותי ככו עת יוווחת היין שנה ריות׳
יורדעו כי וווהעת ריות׳ יום ויו כי יד יי עשתה ריות׃ יוסוף
לך ריוש חיוי׳ יוסעה וך בהך והתו וחוי׳ יוסתירך משיר ורישירי ווחוני׳
יוכין ורי יתער מוח וי׃ יוו תשכח ינעחת יוריט׳ יווין ויוגור ד
יחורה וישר׳ יווני שעין יושר ווסר ט׳ ורי יתן וויכון ישועת ישריו׃
ישר ווועת כריכי ויו הווכו׳ עסוני ווניסרים ופני ווהם נהפטו׳
יגעדי והדיוותי׳ יוריכה תפורתי ווריושותי השוימו׃

אהרת

איכה

תעיותי וויושותי השויכו׳ וכעד הככור עלם
הטויכו׳ כחווי תנורי׳ יושר חודי נווכו׳ נם
יום כחוזותי תוכו׃ וווה תריבו
יווי כווכם׳ חזקו עוי דבריכם׳ וויכם הויתה ריות לכם׃ כווע
שופטי פוועעות עיותם׳ ופנים הסתיר כשר עיותתם׳ ריווור ויוכ יד
וטים והכעיתם חוון ועתתי גשוריכם מעיתם׃ סחי וויוס
שהני׳ כיוה כיוש רישטוני׳ ניחווין ווהיה ישעשעוני׃ גרע
יום קדש ועיוווס הדינר׳ יכווכחת חיב שערים הינר׳ וורי יתעב
עש כדינר׳ תווור והשיג׳ וכם ריש יות כינר׳ דרך
קשתו וכווה בחרץ׳ וכמוו עיש שורי ערץ׳ פריעני שוש ז
עשירה עריץ׳ ותחת ועתתי שווס כוריץ׃ היה עווכם
יעירכם ווושגבכם׳ חסד ויוכור ונוחם ככם׳ הטינרכם חושיריכם תעעכם
יועה הבטחת וירדפתם יות יווריבכם׃ ריחווס פיעה עריך הויוה׳
כי בווטכיתה וייעו טווויוה׳ וווככריה הדיווה כרוה וטווניוה׳ בשוני
וירדפו ווכם חוושה וניוה׃ ועה עיון דרית ווועריכם והדיוכיו
שערי חיו עוירת יתויכם׳ ורי בקש ריות פין והתוכם׳ ותור יווור ופנתי
יוויכם׃ השב שמן עם ויקט כשושן׳ וווחרב עווויה יוותהד
רישן׳ דיטור חוופתה הוועוה ככבשן׳ ושיווו יריה תגן׳ תמור ריוכותם
ישן עשן׃ טבעו נכסו רוכרי רוכבי׳ בגיו חוות ניקעו ומכוהני׳

ילך והחש ורוות גולה יסור ורכוני וסע והלכי יומר ועתה וזכני //
ישבו ובכרם ויונק ויתכם בארצם ויתנות הפיו ונתיכם חרב
ויעב והסר שיחתכם כסר ימים קץ והתהלכתי בתוככם //
כלו ושור יגע אלהיכם ובכם משכבו והשליכם ולחיקכם שופט נפשות
עולכם בוזיוסיכם שיח יוני יי אלהיכם // ויריותם סכול
יונה שיוע ויעד ואליכין שח שוע ארץ הכחו הכיוותים ושועשוע
ושניו והוכיח יום ליו תשועו // וזה יועדך ישיישך עם גורך
פשסו יוזורים על קן נסו נאיותי משוין עונותיכם כהועוסו ויוסיכם
ועזתי יום כחוקותי תואסו // נכייך תעו תרוית שוין קוית
ויורהש וסולח ופיתי ירי ויות פיתיתים ונגרי השיכו עדות ונפתי
ושחתי יוף יוני יועשה ויות // ספקו חריקו שריקו וזני ג
והכפנים ונפחוץ והינוית יוזוני כי כמס ורים חיוו ספוני ורעה
ויו לעוכה נס ונתתי פני // קינו וירים ולפני ותהוה עד
כבר עון ופקד ויון ליו תחפו ווספת ויות ופוין נסב ונסע נס יום עד
יוזה // עשה וירים קריחוד פני שיון והוי שמרני בגיו עריין
וכל שנה ושנה הוסיף יגון על יון וועת כעס ונם ושמרתי יות גיון
ינעק הוי הוי ויושפחה // הריך תפח ותפח הכיין
חעריך וכלעגו והעון שיני עד החריך // וכולה כחי בבוום יתם
וריך // קווי רפקי שיוע יון // רגוי ותני כווכ ויורץ
קוון ורונו ני ריוש השקני והרוי // וחשך הולכי כמוום
ויום תלכו עוי // ריוה גוין יוחתה רועים לחיית ולקיות
וזרכי חייתי רווית גולה געיית וסורה כעיית כשוועי השוחתי
בכם יות חיית // שכבו כעלוף כתיו ויוין רוזה הוויים
געד ליון ורפיו עולה והרי כוזה טנים הזוני לחתלה יועשים
כרשוח ויום כווה // הקריו ירד עולתי עו יוהוזוני ושחטו
ושסמו שמעכים כיוני תחום יערי כבות קוו ויורחזני ד
כתחומתי כריב והתהלכתי יון יוני //

אחרת

איכה

ישבה חבצלת השרון ודום רנן ומפי

טשירי ירון׳ ומע ומשוחותם כהנים בני יוחנן׳ מוסר הבית
מוסרבי וירון׳׳ מכה תכבה ומחוו שת ספרים׳ מנהית כהן ׃
תבלין ביום הכפורים ועל רוו נשחטו פרחים מעברים׳ ומע ׃
בניפורים כהני עפורי׳׳ גותה ומורינה פוה ויקושטה׳ ׃
מען ועשרות ושוריטה׳ ובזורכעד שפטים הושפטה׳ ומעריה
הופשטה׳ ומשורת חרים ופשטה׳׳ חלי היל חוות ׃
מנפרץ כותו׳ והחועלו מקרע פרלו׳ והותך והושפו חתלו׳ ׃
ומע ושיתו׳ כהן עירה לו׳׳ היו תלועגים טחוו לחם׳ ׃
כבטוו הלו פרש ירעב לחם׳ ורעבו ויעויוו הוים ומולחם׳ כבטוו ׃
שתי הלחם ובית לחם׳׳ רייזו הדר יום בכסף נחשת׳
ומוורו יופר ריושו חיפת ומרות נכבו ומעירה טפת׳ כפטע טחם׳
וכפת עכרה ירפת׳׳ וכרה וחן יושר עשה ומשוע
השיבו׳ ועתה עשת יוחן השיבו׳ לו יובו׳ ועשה ורוש שבע ורון׳
והוקיע והולעו כהני עילום׳׳ חטיו חטיוה ריוורה לין לו ׃
רה לו׳ והלועגה והשעמעה בחורי ט׳ עבור קן הורגה מותגרי
ט ויימו ומועץ לו כפר עוריו׳׳ טוויותה החניפה ׃
תכל׳ נעלה יכ החוכל׳ ומע יובק קלין מוכל׳ רוין והתכרבל׳ בכהני
ירבעם׳׳ ירעיש ימ בבית ובמו כי טייה חוייבתי
בחור הזוכל׳ וכסיוו השית לחיכו ומיכו׳ וייעו בכל כבו כהן
כבו׳ כל עוחד קונו דינה׳ כי הכעיסו לין קמן׳ ׃
בוזי נכו יותם קימו ונדה וון דינה׳ ומשורת יולקעד׳׳
לין וורום עין ינפת׳ וכסף על חרש היפת׳ מחרות ומסר היפת
ועירם ועופת׳ כהן ינשת׳׳ ומורום השוריע טיורי טען׳ ׃
והכני מעורון ובשיגשן׳ ויקד על ען עכ יגבען ועשה ומועין׳ כהן
בית ושען׳׳ נשקר שו ען ומכיוב׳ כחושבבי יועד כותבי
יוב׳ ורחוותי ולינבע׳ מרכים ושגב׳ ונשיוה על קיעה ומשורת
ישבב׳׳ ביוה כל יובירי וווזה הוריה ולו עמר לו ׃
עדירת ומוריה׳ ורוב ורירה ומוריה׳ הירעה עחם ועריה׳ ׃
ומשורת ועריה׳׳ עלגבי חרשו חורשים׳ והירכו ומענת

והריקו עלי חרב והכות והרבתי יללות ותענית ואערת תכנית
יגיעה אומנת׳ מישה וארץ די שלוח כי לא הגיעה מחשבם
ושלוח׳ והושפת פרית ולוח׳ וארץ שוזן ותולח בראשו ומלח׳׳
עדיך האל יי׳ כי פיהו מרת׳ ועתה עמו עד היסור הוערת׳
ותאמר עדי ואמרת׳ קינים עלי נחרת׳ ובשערי ארץ נחת נכרת׳׳
קריאתי כער לי ואל ירב׳ והונעתי כער מערב׳ יכסה נר הלוך
מוערב׳ ורחה לא עירב׳ ואפלה ערב׳׳ ראה כי הוסערתי
פוריה׳ בתוניה ואוריה׳ והיהלי פינן וטבח ומעריה׳ ונשה והחעיה׳
ומגדל עניה׳׳ טולע כי ינאותי ושכריה׳ ומשיפה רחת
ורום שבריה׳ והושתי לשמה ועיבוריה׳ ומהסתר חטייה׳
נלתה פית הזכייה׳ שלע כי עהמתי פיעתה׳ וסתם ואני
תהינה׳ ולא נתן לי רחמים וחנינה׳ ומדרית הנה׳ מעד ספר אחנה׳
תכו רשע שלמי הדמין׳ ושתו טערי שלמרין׳ והשיב ז
אחור ימין׳ ובען עולים מעה עורן׳׳ תכו תמריה׳ והושכי
תמריח׳ ובראשיו עצמותינו תפריח׳ ורוח פרית תריח׳ ומשלחך
תזריח׳ שלי חמת זורח׳׳

איכה

אומר פורת ואב מקינה׳ כמרית בין המתרים׳
כה יהיה למנה׳ הן עתה מלא עמתי׳
פינה׳ לזה אהים ועתת למנה׳׳

איכה גם כשה עלה לרעתך׳ נלכה עד כה פתי מערותיך הן
עתה החרו כפלח רעיותיך׳ יעשן יופך בינון ומרעיתך׳׳
איכה הבטחת עדרים נהורים מושיאות׳ יום כה יאמר אחש אות׳
הן עתה וכחתה עיר ולאיוה תשואות׳ הריוה פעיך ולהשיאות׳׳
איכה וס והית, ואמרי וגם מעל מקדש׳ ויפן כה וכה חותם ערות
קדש׳ הן עתה חוקם יובל חדש׳ כי הרע אויב מקדש׳׳
איכה טוב כשלח גולו לעבריך׳ כה תאמר לשלח׳ לעם ישבו עבדיך׳
הן עתה נגדיך׳ בכית ויעדיך׳ טירנו יטריך פדרב ומעדיך׳׳
איכה פריתות חדשות פריתית׳ בכה איה הינית׳ ואפתי אותות׳
הן עתה לחיקו במעליהן ואותות׳ שלו אותותם אותות׳׳

בגן

ישב

יו'כה ותשמע ותשה עלה כה תאמר לבית ותעלה הן עתה
ביומה כל עלה יודע מלכין ומעלה״

יו'כה שית שישים יותרות הקדמונות כה תברכו לשישים גבורים
רומות הן עתה עתהו ירוממות כסכך עץ קדמונות״

יו'פה כן לקוץ וכרך קדושיך כשוב וכה תדבר הוור לקדושיך
הן עתה ינח על עיר קודשיך שולחו ביוש ויקדשיך״

יו'פה קיחות לריך שוריך כה תעשה להם לטהרם לבית עלוריך
הן עתה רעשו והרעישו שוריך ליורין חיוו ושכן שוריך״

יו'פה שבעת שופרות עירן כה תעשה ששת יומים להפיל הומה
ליורין הן עתה שערים טבעו בורין שירפו ט וזוערי ט בורין״

יו'כה תשועת יסודי יומר וכה יומר יושר לחורים כנר הן עתה
טופחו פרחי בחינר עד ואתי יאהים יחיק יער״

אחרת

אם

תיוסלנה נשים פריים עולי טיפוחים · יוזו ו'
יום תכשולנה נשים יחוונות יורים הוודורים טפחים׳ יוזו ו'
יום תנוונה פיות ריוש וויון והחשינה לסוסים פורחים׳ יוזו ו'
יום תרפק לשון לחיך במעיון יחיחים יוזו ו'
יום תחוונה זו לעומת זו בירי ונבשו יות כל יערחים׳ יוזו ו'
יום היוורינה זו לזו תבי כנר והויו חכוו וונותח נתחים׳ יוזו ו'
יום תזורין כשר יוסות לבנים מוערות ושיחים׳ יוזו ו'
יום תחוייכנה בעות על חיך יוווחם נתפחים׳ יוזו ו'
יום תטוסנה רוחות עולים ברחובות׳ קריה תפוחים׳ יוזו ו'
יום תיקינה כשיכו רחם וכינוזוק שרים על בנים שחים יוזו ו'
יום תכשולנה שוונה ורווות ובנים במערב יוחים׳ יוזו ו'
יום תלוהטנה רוחם כוריי הוחים ועדות תפוחים׳ יוזו ו'
יום תגעטנה חיוף ויזה ווזיזה עד יוחר ונפחים׳ יוזו ו'
יום תנוסנה ומסך היכל שוונים יוף פרחים׳ יוזו ו'
יום תשירפנה משם טל העפטות קוינים כסוחים״ יוזו ו'
יום תערפנה על הם נקי שוונים יוף כהנים נרנחים׳ יוזו ו'

יום התחנה נפשות ומרקרים / ומריח תענות שיחים / יוני ו׳

יום התנמנה על יום יוחת תשעה קבין וותי ילדים ומנקים / יוני ו׳

יום התקענה שוש ורוות יונקים על סוכה יוחת והתוחים / יוני ו׳

יום התיונה ישות ועשנות כמוזם על יר יכ עמדים / יוני ו׳

יום התשגונה כין שפתים כנות וזלכם ושוספדים / יוני ו׳

יום התעלפנה הבתולות והבחורים כמורוון יעחיחים / יוני ו׳

וירוח הקדש וזוזום התעים הוי על כל שכני הרעים יום התולנה
נשים פרים עולי טרפוחים ושואיעים / יום יהרג מוקדש יי כהן
ונביא ויו ושוריעים / אהרת

זה שהוקרם
ויורייעם ויות
יושר עשו ...
ויירעים

אדיר

יזורית הטיב יויטיב עלוך ונפליע יוני ועניך /
ווזה כני כלייעו חיוו שוקך / ויו שפכת עליהם
ישניך / יותה גדלות ורוממות כנים והעך /
כוושר ישיו היוון יזת הזוגך / ווונה ירחם יעחום ושנך / ויוריה
גרותיו וחונך / יותה הנדת רכש והסוע / והמריו עולים והסלע /

ולוה שופטיהם נשוותו כידי סלע / ועוליהם נפצע יזו הסלע / יותה
ועתת התווים כל גוי / ויוותי ועחת גוי והרכנוי

ולוה חש ועלה יזו ירינגוי / ויוורו לכו ונמחירם ונגוי / יותה
טרוזניתה שישים ושוונים / והכיו גוי שוור יוווים /

ולוה ירוו עוווים ונויוכים / ועם דו ככוכבים וזונים / יותה
כונעת ושכת הוריך / הרוה קנתה יותנך וידיך /

ולוה ויוהור השכת יוזין הוריך / והנבל כסין כבוריך / יותה
וזרום ועוזם ריושון / כוננתה וזרום ודריושון

ולוה ניזון רשע כפה וושון / עד כי נגע בוישון / יותה
ששתה ועוכ עליון / כשיח תכירוון והעשנו

ולוה עריין הריף ויוזר יוי יוהיוון / ויוזל חלב וכחיוון / יותה
פוררתה כעוך ים / ותסך כרותים ים

ולוה יעוותה כנגבי ים / ויגרו שברי כים / יותה
קדוש יושב תהלות קדושים / בסוד ישישים וקדושים

ולוה יגשו אים קדישים / והשווז בית קדש הקדשים /

יותה | שומעת כי היינו חרפה וסחתנו מאוס שריפה | ולנו
תבלע נהלת הופה היעניח תרופה ועלינו חופפה
יותה | יצדיק על כל הבא לך ה' הצדקה ומעשיך בחכמה | ולנו
עדינו ולנו החרפה כי כל דרכיך באמת בחוכה

אחרת

לך ה' הצדקה באותות אשר הפלאתה מאז ועד עתה
ולנו בושת הפנים בבחינה שנפרענו ואותנו העבתה
לך ה' הצדקה בגוי והדרך גוי ולקחת במסות

ולנו בושת הפנים | בדופי שעברנו כל מעשיהם עשות | לך ה' הצדקה
בהלכו אלהים לפדות לו לעם

ולנו בושת הפנים | במורדו על ים סוף גדי ואותם כמשפטם | לך ה' הצדקה
מכר אותם עדי ואזני אלהים

ולנו בושת הפנים | בהוריענו בסיני קום עשה לנו אלהים | לך ה' הצדקה
מטעם הטעיתנו בתבנית נחש

ולנו בושת הפנים | ביום הקרבנו ולפניך סלת ושמן ודבש | לך ה' הצדקה
בלבבו לזר ובזור ועוזר עגל

ולנו בושת הפנים | טחם הקולקל יבוותנו בעלותיהם מתן | לך ה' הצדקה
מדבר ואין חסרנו דבר

ולנו בושת הפנים | בגירעת לבן והצירות ודי זהב מדובר | לך ה' הצדקה
בפיתון ושנה ורב ומזלות כמען

ולנו בושת הפנים | מעלן יותר ונעל טי ודיעיו ונעל | לך ה' הצדקה
כשעל יותר פעלת מורכעה עשר והושיע

ולנו בושת הפנים | מעם ודיבה כי יונחו פושעים | לך ה' הצדקה
מדיאות עם ובגבעון ושילה ובית עולמים

ולנו בושת הפנים | ברשע שעברנו בו שחרבו בם לנו גלוים | לך ה' הצדקה
בשני חורבנות שחרבו בכעסנו ועד דיורים

ולנו בושת הפנים | בשובנו אליך שתשוב אלינו ברחמים | לך ה' הצדקה
בתשע ואזות שנה שהיתה שמוה בכוסה ונוהשענו

ולנו בושת הפנים | בתכע יויש חזורות הטה אלהי אזנך ושמע

אחרת

הטה אלהי אזנך לתפלתי ולמליצתי / ואל לי כשורים /
ושמע שאגת אסיריך האומרים ערו ערו עד
יסוד השורים //

הטה אלהי אזנך | ארגשת המורדת על אדריך עמך | ושמע
אל ציון ועיר בהיותה שפוכה ושמם

הטה אלהי אזנך | אביר שולח ושם קוון ונקווה עליה ואלחמות / | ושמע
פינות האומים מן העת בכיתו להלחמה /

הטה אלהי אזנך | לעיני עליה והשכו ומראה כל יוכלו / | ושמע
שיחת מעיו לבי יהרין עליך עולת נסכתו

הטה אלהי אזנך | אמיני ושיאלו מוש ומקדש המזרך / | ושמע
ומחרפיך ומרמיוי תורה ויקוו ומורה /

הטה אלהי אזנך | אלים ליען חמדו להם | ושמע
כל חרפתם יושר חרפוך והפל אזמתך עליהם

הטה אלהי אזנך | ליהרו והאמינון הפרוכים מאהובות ומחמרים / | ושמע
טורח טיעפם שהעלו על מזבח חמרים

הטה אלהי אזנך | להלאו וטינפו בית קדש הקדשים | ושמע
מרים ומריקים ולומר ומילות קרושים

הטה אלהי אזנך | לערים ומעדים ולינה לכו נאחוזה אותו כביתו | ושמע
המוות האולים ומהולים כי אין הדיש בביתו /

הטה אלהי אזנך | ארוכרת ואמורת אוני ואופסי עוד / | ושמע
גדופה ומחרופה ומשתמית ערי כסיון עוד /

הטה אלהי אזנך | לכוה ונלעגת את תוחלי ואויש נכנה | ושמע
בכיית ומספדים ומחכים ואתי יכנה /

הטה אלהי אזנך | אמורים עלב ושוכח ומשש ולער שומם | ושמע
אינחמתינו וקמו תקותינו והאיר פניך אל מקדשך השומם
אהרת //

אדר לך

על שמרי נחלה וקריה ונסתי שלו ומי
אומר בכי אל תרינו לנחמני על שבר
בת עמי // ארדה תעורת כוורת

ההודיה יודך עתה כיר עלים המוסרה אותה יום התוכחה ויעיה׳
ביום ראשון הוכפלו היערות בכן חשך היום ויקדרו המאורות
בכי המאורים המקבע ודורות׳׳ אדרי גדר ואישרי נתיבות גבורי
כח המליאי וכות גבורה השואון הכבים והכעות׳׳ דור וכמוי בנים
בנים לא ישקיטו רעתם השוה היותכה לא יעקרו רחם ומסור מאחותם
לא ינכרו׳׳ החדש יושר כו חק ויער הוכן ונהפך ליומו והמער׳
האל ולשמר מהורי קרין ומער׳׳ ויוכל עבר כפשטו עליהם ידי
רשעה ונטשו בהם דמתו ולמושכם יחר הטליהם׳׳ חשו ומהרו
רמי והושיב הויוה הויוה לדיות לא נקשיב חיה ויהירה ליושר עתה
משיב׳ ומעד פום כמיש איש יחד ומיש ורעהו קרית כחר׳
והושמו פום ואיחד ואחר׳׳ טף ונשים השמיעו קול עבר טעם
לא עזר ולא עזע ואקרב טוהר עבודתו נשלים עדי עבר׳׳ ילדים
כל ומם אין בהם ילדות גם המה פשטו יעוריהם יחד ויקטו רין שורים
עליהם׳׳ כבור התורה פאר והדרה כתר שם טוב ומקו התפארה׳
כלולי תיעות והמונה ותפארה׳׳ והם לא עזרה וכותם ורוות המחק
פעלות עדיהם ומאין יושר בגאון עמהם׳׳ ומשור ענים עוללים
ויונקים מוסרים לטבח כיוכים ועוקים ומן הזרועה קול רומיהם יעקדים׳
נכהותי ודריות ומשומע נעיתי נפשות יוליכם נדיים סתומתי׳
ניקותי רמם לא ניקיתי׳׳ סופי ומוחד עלי גאותם סופם ׃
החיש לכיין עתם סף רעל ומת כוסם והשיבותם׳׳ עונם תגלה
כמעלו לנו על קדקדם חמסם כמולו ומפשיע עליך כל היום הורגנו׳׳
פחי ומפח והגשים ומל עבר פח ומוקש כיוחת והתחבר פחר
ופחת השור והשבר׳׳ ימיוה נפשיע וריוות ומפלתו ימי גאוע
כהפוכת ימע סדתו ינית על ימי תפארתו׳׳ קרב יום יודים
והעלות כיושם קדרונית ילכו ולא תכבה יומם קו ומהרה ישיב
גמולם בראשם׳׳ רוח עועים ולעפות תשלח בהם יום ירך
השכ גמלו להם רעה תכין ידיהם׳׳ שם ושאר והכרית ומהם
שער ומגללו והלו עליהם שכול ואלמון והכין עליהם טבחם׳׳
תלמוש נקם ויקום אויבך תחריק ומגן ונקום דם חסידיך ׃

והיונות

תמצא ידך לכל אויביך׃ ישוב יחוס על אויבינו והתגבר על
בניו והנחם מאדבר· קול קורא פנו מדבר׃ כשוב אליו גדוד·
לטות מהרין· כבואו והשפט רשעי ארץ· את שורים ואגלי ארץ׃
ריוה יריוה כוחן עניינו· מהשוויע קול ערב ומשמיענו ישירו כמערכה
חסידות ויודיעו׃ צוה לבנו כבודו כמאז עדקה ולכש לשפוט
אות והמזמורו· חבוש יי את שבר עמו׃ קול יעיח יעלו אורם
יבוא ואם
ופעלו· הואו הגיע עת להסיר עולו· ואז יתמהמה חכה לו׃ ורבנה
את עירו כבראשונה והתיישב יעזר הלבנון· ואתחנן להשב· וארמון על
משפטו ישב׃ ככת' כה אמר יי הנני שב את שבות אהלי יעקב
ומשכנותיו ארחם ונבנתה העיר על תלה וארמון על משפטו ישב
וג' והיו בניו כקדם ועדתו לפני תכון ופקדתי על כל לוחציו׃ וג'
והיה אדירו ממנו ומושלו מקרבו יצא והקרבתיו ונגש אליו כי מי זה
ערב אל לבו לגשת אלי נאם יי׃ אחרת׃

אמירתך

שעו מני אמרר· סור נפשי רוחי
אחר· עם לוייתן העתידים עור׃
כבכי יעזר על יגעך בת
עמי הזכירני כמעט אל תתני פוגת לך אל תדום בת עינך׃
געי בבכיה והעטיה מעילות· הרית ויקרים והנער וכיוצא· וירסה
עדיותה הרעה הזאת׃ רוני אל תתני פליטה נשיאה
הראי קול ומעוד בוזה כי שמר על שבר נחרין׃ הן לאומים·
עת נקבעו· חי עליך ברית כרות מחפיע· על עזך יערוך סוד ויתייעצו׃
תגלו והראות נטות יושבי ולמעד· אחרי ההבל והבלו ואפנן
ולמעד· אמרו לכו ונכחידם מגוי ולא יזכר שם ישראל עוד׃
ראות השוויע כי והקוריאן· לו נינוחו יום יקשיעו מעריץ והוריון·
הכין יי ובח הקדיש קרואיו׃ חלוי אז הרכו והרגו טובי
ישיבוני קשות אמרי ואובי הזמות הלואה· הוכתי בית ואוהבי׃
עם יתחתם ואותי כם השתהו· השאירו גבורי סוס
בחתך כל נחת טוב אך ובהם׃ אחר לטבח הובלו ולאיום
ועדיים· בנות ומחושבות ומשובעות עדי עדיים· נואלי ומחוב עליך

ושרים׳ כמש יחורץ היוכ וכח ׳ יורין מחקריב כנרים וטכו
הכין וכנו ויטכח ׳׳ ויותותם מוחים הנע נשחטים ונטבחים
כחקרישום וטכח ותיקום ויוכחיים ׳ נשים פרים עולי טיפוחים ׳׳
ווי ישוע ויו ירוע ׳ הכן נשחט היוכ קורין יות שווע
ווי ריוה כרוות ווי שווע ׳׳ נית כת היפה מתוות פת יהורה
יעיור פשטה ווירולות שיחוה וחירדה ׳ עין ריוה ותעירה ׳׳
סנשה היום ופרחה רוחה נפשה השליוה ירוחה מירוחה ׳
ים הכנים שווחה ׳׳ עליו הפנות מעסות וירוסות ׳ ויוכחות
חרב רינות וששות ׳ רוום על יעריה סוע ולתי הפסות ׳׳
פונה היוכ ככלי רוזה ׳ עינוח על חרבו ורקור והחפוה ׳ וחורן ותגוו
כרם בתוך הווסילה ׳׳ ירקה רינה פוריה טהקריבה ׳׳ ד
ענפיה ותוחור וורין רס קבלה מכנעיה ׳ ותניפח תפרש כפיה ׳׳
קורותי ודי יער שור ושמר ׳ ישתין, וחחור עיני מעוסר
והרם וחיק ׳ יום כהיק היוגין הוית ׳׳ ריעוב נכהלו יוחוזב
פוינות ושמר כוחח עורימן הסדיב מי תקוה ושמר ׳ זה וכרו יכין
וירוכעם יון קמר ׳׳ שלום עריו כל פעון נפשו השלום וטכח
כפחר חיוו גם קבורה ליו היתה לו ׳׳ תתי לבי ורימו תוכן ז
עינינו ׳ ירעתי יוכ יערך רושר ריגון ׳ וטוב יהיה ליריוי היוהים
טיריוו ולפניו ׳׳ קרושין ליו ייוורין השלים עעתם ושעיה
סיוון טוב ביון נקמר ונספר כשורה ׳ כיום עברה ליו ירין ׳׳
וריות יתך לבי יותר מחוהוה ׳ גבורי נרעש ונמעו והשפוח ׳ כמנו
ופני כני עולה ׳׳ ועד ווחי תהיה מגבור ׳ ליו יכל והושיע
ועינינו קלים נקוות רם עבדך תודיע ׳ יו נקוות ׳׳ יו נקוות ג
הופיע ׳ מקום נקוותי ויות ווועני ׳ עת נקווה הריו ורון
רינני ׳ יו קנוו ועקם ׳׳ ׳׳ מגבור יען ידי חוכך פרע ׳ שוכר
מתוב שער חוב תקריע ׳ שבור זרוע רשע ורע ׳׳ וווירום
מחסין יוש מעריכה ותקרה ׳ חוווות יוש סביב שוורה ובית
רירה ׳ שלום ישלם הומכעיר יות הכעירה ׳׳ ומעו נחוות
מו שלום ׳ יוורבי וחרה הפו ולם ׳ יו נקוות ׳׳ שלום ישלם ׳׳

טומאי תמעית כף רגל השקם · יה הזות ותחת ירך נקם
נקם · יום כפרי יושר כיה ליו התנקם ·· העל אלה נהריות
יריש ואלחוה · יעריך ולוות בהם והמקווה · עיקם ·· וכעל חיוה ··
תמו ושוחך עבודך היו · ורם עבדיך השפוך ואחרבות
ירילו מקום נחלות בני ישר ·· טיפי רוחי יוחות ליוחרת
ומעיות · יד נועם על נודך · בעופיך היות ידין פנים ואין
גיות ·· עיתי משיו אות כל התליוה · ומריוה הנזווה ותחיש
הוריוה · כי יום נקם בלבי ושנת גאולי באה ··

מהר

אחרת

על

אלה על אלה אני מבכה · עיני עיני יורדה מים ··
על חורבן בית המקדש · כי הורס וכי הורש · ז
יוספוד כל שנה ומספד חדש · על הקדש ועל
המקדש ·· ותסתר ליום תרשישים ורון · כמעדתה עולם
ומפני חרון · מהטה יוש בין כרי ירדן ·· שני המקדשים
יושר מזעלה ומטה · זה על גב זה המוסף כמעטה · עוטה אחריש
ואותמופק ומכיטה ·· ריושי הכרים כעלון והכין הפרוכת
ומעפנחים בדביר והלכות · ומעפעים יסור עד תהום ואחכות ··
קדש הקדשים ובית קדש נמדד · ושחתה והיולתה ז
יהלי שודד · ומותה יוכה כף יולכת · ושיונת הירד ··
ינפית תפריתך · כי תנה ביד יער כל כלי חמדה ימואי עם היועד
לך הכח והגבורה ומזו ליו עלר ·· פני הכסין יוד יוצאו גמדי
שורים וקרחות הושפלו · יכין ובועז השתבר כנפלו ··
עשר שולחנות יוד שוללו ומערכיהם מה ירא ירדן ילו ליומר
שנער · מקדשים כהונחו ·· שרפים עומדים מעל מועד
כנהרסו ומעות ותוך ומעוד · ודרים קרין ידי השנזר ··
נחשת ים ועשרה כיורות · כנכנסו ולא והנם שמורות ושני ז
המזורות ומוז קהרות ·· ומעשה המופנים יושר
מורכבה טהורה ליורין · וזהר הרקיע כסה · חולש על גוים ולפני
מוכים בין ·· ליות המזרד ומעת הורדן · הטולים עד

ט

ומסה ואין אזן׳ פלכים רעים על מאותי עד רזון״
פי הכסף וכלי הזהב קורינע וסוסו ואבית הזהב במות אזן :
החדר שחתו עזרי זהב״ יום יושר נקרין והאמה והטפה
והיקת ואזוכים מושה ואזירה נבוכה׳ דבור פתח ועני יוחרין
יויכה״ טס עזוני ואזיכי והויניאו המוכים וכליבה
חיו כם ונסובבים׳ הנה בכל הגוים בית יהודה חשובים״
אדיר חיו שרפי ומעל היכל ותגדולתו׳ ראו יורדה שוא אין יוכה תהדילתו׳
וגוים כהושת בית תפארתו״ אחרי שחק החטו ונעם׳
ונם ונהלכם פה יוין היום טעם ונה תקלסו ואוך משעת הזעם״
והכהנים על משמרותם נשחטים ועל מהלוכתם :
שעת אריסטרדיוטים ועזו יהיה ואוך יוסור בהטים״ עירו
חלים והמשתחשים משכי הולכים׳ והשרים והסגנים בכל משוכים
ותמור כרים שק חגרו ואזוכים״ רץ לביון ופקח עינן׳
והנה ויכלו ואהלך לפניו׳ ושרים הולכים מעברים חיו האזנין״
גזוה עטה וכבה הנערה׳ ונטה ידו יאן יל האורין ויחשיך
אור עטה אורה׳ משיאן בורי בבכיר כל׳ מה רודי מעל
אות ותמולל׳ פקדון הרוחות בו כליה אין קיים״ אומר
ומשחיתים חמותי התכתי את ידידות נפשי׳ בכה אובירה
עתה׳ עכבתי את ביתי ואת נחלתי נטשתי״
אחרת״

עיר יונה בכיה בימין ואספד בירושלם׳ תרחם ימין :
ותבנה חומות ירושלם׳ עד פחטיורע חרב ומקדש
וכשעותם נשיף היכל בורין חומרה זה׳ קשורה
ומספר ויבכו השמים משיאן קינה״ גם כל מרום שבטי
יעקב ויאן המות יראו הושעה׳ הגלי ישורון חמו ירושלם׳ ובמה
ובאיו קדרו פניהם״ העתידו ירושלם אל צין שומע ויעכו
כנים ואין עוד ילו והאו התור משולע מרומים׳ ורועה מוחן ואין
הטה אזן״ ורע קדש לבשו שקים׳ ויבכיו השמים גם
ואזלות הם שק הושם כסותם׳ חשך השמש וירח קדר והכוכבים אספו

נחם · טלה ראשון בכה מאור נפש על כי כמשין לטבחה הובלו ·

אלה השומע שור במוראים כי על עולליהם נרדפו טלא // כוכב

הזוהרים נראה חלק כי דם יולדים נשפך טורים · ליורין במקדש ונפלו סיגן ·

כי התעלפו ואפו עוזין // ודום נמעך וקול יורה כי שוגגים

עזבה ודום נתן מבוזות גם בחורים · על כן בתולה קדרה פנה //

כיבב המונים ובמקדש והדיחה · כי נטע לאו ואות ואחים עקרב

לכם פחד ויעדה כי מחרב ומרעב שפטם עריע // פוני וזים הואה

רועה טוכו · כי יואת כקשות לא נתן לאו · ימחו וזים על ראשיע וכלו ·

ואין חיכנו יכלש // קרבנו קרבן ולא נתמלא · וגרי פסק שעיר ז

חטיותינו · רחומניות כשלו ילדיהן · ומהל קנים העלים עינו //

טמחו שבת מלכות שוכבים · שדי שיטה כל יערקותיע · ותקנו ליציון

זכיה גדולה · ותאיר לרבתי עם ואור נוגהם //

הרחם ציון מושי יולית ותכונניה מושי רבתי · ותהי ישועה

ותהיש גאולה ותשוב לירושלים ברחמים רבים ·

ככתוב על יד נביאך לכן כה אמר יי׳ צבאות שבתי לירושלם ברחמים

ביתי יבנה בה נאם יי׳ צבאות וקו ינטה על ירושלם · ונ׳

עוד קרא לאמר כה אמר יי׳ צבאות עוד תפוצינה ערי מטוב ונחם

יי׳ את ציון ובחר עוד בירושלם · ונ׳ כי נחם יי׳ ציון נחם כל חרבותיה

וישם מדברה כעדן וערבתה כגן יי׳ ששון ושמחה ימצא בה תודה

וקול זמרה // יתרת יוחרת //

אש תוקד בקרבי · בעלותי על לבי · בצאתי ממצרים

וקינים אעירה · ולמען אזכירה · בצאתי מירושלים

אעירה אעירה מי יתן ראשי מים //

אז ישיר משה · ושיר לא ינשה · בצאתי ממצרים

ויקונן ירמיה · ונהה נהי ונהיה · בצאתי מירושלים // אעירה //

ביתי התכונן · ושכן הענן · בצאתי ממצרים

וחמת יי׳ שכנה · עלי כעננה · בצאתי מירושלים // אעירה //

גלי ים רונו · וכחומה קמו · בצאתי ממצרים

ול נבחר

ול ולו

וירונים שפטו׳ שטפו ועו ריושי ימו׳ בנותי וירושלם״ יוויה״
תגן שורים׳ וויתור יחוכו וים בנותי וויערים
ועתה וורורים הורים הוורים׳ בנותי וירושלם״ יוויה״
השפס והעירב סריכות חורב בנותי הויערים
קוריו יון יוכו עו נהירות כמו׳ בנותי וירושלם״ יוויה״
וורירה כבוד יי׳ כיוש יוולות ופני׳ בנותי וויערים
וחירב וטושה׳ וטכח נוושה׳ בנותי וירושלם״ יוויה״
יכח וונעתה ושוון החשחה בנותי הויערים
סגוות יו וקוחה כמון וטכחה׳ בנותי וירושלם״ יוויה״
חגים ושכתוות ווועתים ויוותות׳ בנותי וויערים
תענית ויוכו ורדון ההכו׳ בנותי וירושלם״ יוויה״
טוכו יווהוים ויורכע הוים׳ בנותי הויערים
יוהוי ישוועיוים ווחעות העוים׳ בנותי וירושלם״ יוויה״
יוכו ושוריטה ויורין שוקיטה בנותי הויערים
וחכור ויעוריתות וכרות ומריתות בנותי וירושלם״ יוויה״
כפורת ויוין ויוכני וכרין בנותי וויערים
יוכני הקוע ופי הכוע׳ בנותי וירושלם״ יוויה״
וריים ויוהינים ושכעים יקינים בנותי הויערים
עגשים ווזונים ווזורים וקונים בנותי וירושלם״ יוויה״
ונשה ירעיע ויוהין יעהינו בנותי הויערים
נעסר מער טפסר ויורריעס קיסר׳ בנותי וירושלם״ יוויה״
עירוך וחחוה וי שוה בנותי הויערים
יחיק ווהע והעה יריבע בנותי וירושלם״ יוויה״
סתרי פרוכת׳ וסרי ועירכת בנותי וויערים
חיווה ניתכת׳ ועוי סוככת בנותי וירושלם״ יוויה״
עוה ווזכחות ויוישי ניחוחות׳ בנותי הויערים
בחירב והזוקרים כני יעון היקרים׳ בנותי וירושלם״ יוויה״
פירי ונקבעות וככור נקבעות׳ בנותי וויערים
סריקות ותרועות ויקון וזועות׳ בנותי וירושלם״ יוויה״

ישועת הזהב׳ והחשן רהב׳ במותי ובערים

השוך העיר׳ כי יוסף העוזר׳ במותי וירושלים״ יהודה״

קול ששון ושמחה׳ וגם גוזן ויונחה׳ במותי ובערים

רנה וישועה׳ והיעירות תרועה׳ במותי וירושלים״ יהודה״

חסרון התמיד׳ ובטול התמיד׳ במותי ובערים

שק יוחלים׳ ויורבע הנלים׳ במותי וירושלים״ יהודה״

תורה ותעודה׳ וסידור העבודה׳ במותי ובערים

ששון ושמחה ושובה ונחת במותי וירושלים״ יהודה״

אומהלל

ירומיהו יקו קמי יומות׳ וגם עיעזות החכימות׳ ווה יותם שוכבות׳ בניכם גלו ובהקום בחירות׳ ויויה וכות יומות׳ בורין תליוובות׳ גמע טוס מדינים׳ על חסירון בנים׳ רוכבי קול בתחעונים׳ פני שוכן והעונים׳ יויה הבטחות ברית ריושונים״ הם הוירין כבורי בתוהו׳ ולין פחרו ולין רהו׳ ויועלים עיני ולין שהו׳ ויויך יותיופק על יוויירת לין הוין״ ועד יוב הוון עבורים׳ והיען לו רם׳ חינם לי נסיונה עבורים ויויה הבטחות יקו הריין יוברים״ טעו והוירות מעבורות ויות׳ יעינו והיעוב בורות משבורות׳ ויויך יותיופק על ביטול עשירת הרבירות״ טה יעה ייעתק׳ פני שוכן שחק׳ והן ורעי נשחק ועוחק׳ ויויה הבטחות ויות בריתי יוקים יות יינחק׳ והרן בירוריה׳ ושוריו הר המוריה׳ עיורתי משוין גניה׳ והעולי משיה ויויך יותיופק על הריצות ובריה״ סה יוור בתוף׳ רונעות מתנים רוף׳ עוולים שטיפתהי במעוף׳ יויך גוו וגני בחוף׳ ויויך נפרעים וונוע׳ רוים ברוים מוזה יוונף״ פין יועה מוזן כפוש בוופר ווחרזין׳ ימין יושר בחיידי הוזון׳ יויך גוו טין חון׳ ז ויויה הבטחות כי לין יוזון״ קול בבכי ליוה והתופפות ובכיה רחל יותוודה ובכה על בניה׳ דופה ובכה פניה׳ בזהה והדונות משתי ידיה״ שובו התירוים ונעחתכם׳ הלין יוזולין ותשיוורתיכם שוחתי בלה והעבכם׳ היותי ותשובב גלות בניכם״

אז במלאות ספק יפה כתרצה הן אראלים יצעקו חוצה
בן חלקיהו וירמיהו ימצא אשה יפת תואר ונאות מראין
גזרתי עליך בשם אלהים ואדם אם שד לשדים אם לבני
אדם דמות יפיותיך כבשר ודם פניך ומראותיך מלאכים לכרם
הן אין שד אני ואגלם פחות דומה הייתי משוגה ונחת
והן שלש אני משבעים ואחד ושנים עשר ושישים ואחת
וזה האחד אברהם היה ומן השלשה אמות שלשתיה חוץ
שנים עשר והן שבטי יה ושישים רבוא ושבעים סנהדרי יה
טעמי הקשיבי ועשי תשובה יען האותך ט' כן חשובה
יפה לך מעון ושמחה מושב ואין יקרין עוזבת השובבה
כי אלך אשמח ואגיל זה ימים הן עולי נטעים בהר
ערים לכו עבדי הרי הם ומוגרים גלו והלכו ואתני מקורין
והון והקדשי בעבי עדר דודי ואיך ברח ואדר נעם
אהלי כעל פרחי שודד ישבתי עם אבלה ישבה בדד
סחה האשה לנביא ירמיה במעט סוערה וגם עניה ז
על יעמד ויאמר היה ואימוני וחרב ושביה
פיך תחינה לפני קונך ואין רחמים רחם כוח על בנך ז
יען אלי ויגל שהגלה בנך וגם אלי לך שכשלחן יגל יריע
קום לך ירמיה ולזה ותחשה לך קרא והרה לאבות ואהרן
ומשה רועים ישאו קינה והינטין כי ראובני עירב פתוו את השה
שוין הלך ירמיה הנביא על המכפלה נוהם כלביא ותע
ותע קול בכי אמות הינכי תעו במכם הרי הן משבי

זאת הקינה יסד רבינו יהודה קשטילון כשעמד לפני הר ציון

ציון הלא תשאלי לשלום אסירייך דורשי שלומך
והם יתר עדרייך מים ומזרח ומערב וצפון ותימן
שלום רחוק וקרוב שאי מכל עבריך ושלום אסיר
ושלום אסיר תקוה נותן דמעו כטל חרמון ונכסף לרדתם על
הרריך לבכות ענותך אני תנים ועת אחלום שיבת שבותך
אני כנור לשירייך לבי לבית אל ולפניאל מאד יהמה ול

ולמחנים וכל נגעי טהורייך שם השכינה שכנה לך והיוצרך
פתח למול שערי שחק שערייך וכבוד יי לבד היה מאורך ואין סהר
ושמש וכוכבים מאירייך אבחר לנפשי להשתפך במקום א
אשר רוח אלהים שפוכה על בחירייך את בית מלוכה ואת כסא
כסא יי ואיך ישבו עבדים עלי כסאות גבירייך מי יתנני משוטט
במקומות אשר נגלו אלהים לחוזייך ולצירייך מי יעשה לי כנפים
וארחיק נדוד אניד לבתרי לבבי בין בתרייך אפול לאפי עלי ארצך
וארצה אבניך מאד ואחונן את עפרייך אף כי בעמדי עלי
קברות אבותי ואשתומם על חברון ומבחר קברייך הר העברים והר
ההר אשר שם שני אורים גדולים מאורייך ומורייך חיי נשמות
אויר ארצך ומר דרור אבקת עפרך ונפת צוף נהרייך ינעם
לנפשי הלוך ערום ויחף עלי חרבות שממה אשר היו דבירייך
במקום ארונך אשר נגנז ובמקום כרובייך אשר שכנו חדרי חדרייך
אגז ואשליך פאר נזרי ואקוב זמן חלל בארץ טמאה את נזירייך
איך יערב לי אכול ושתות בעת אחזה כי יסחבו הכלבים את כפירייך
או איך מאור יום יהי מתוק לעיני בעוד אראה בפי עורבים פגרי נשרייך
כוס היגונים לאט הרפי מעט כי כבר מלאו כסלי ונפשי ממרורייך
עת אזכרה אהלה אשתה חמתך ואזכור אהליבה ואמצה את שמרייך
ציון כלילת יופי אהבה וחן תקשרי מאז ובך נקשרו נפשות חבירייך
הם השמחים לשלותך והכואבים על שוממותך ובוכים על שברייך
מבור שבי שואפים נגדך ומשתחוים איש ממקומו אלי נכח שערייך
עדרי המונך אשר גלו והתפזרו מהר לגבעה ולא שכחו גדרייך
המחזיקים בשוליך ומתאמצים לעלות ולאחוז בסנסני תמרייך
שנער ופתרוס היערכוך בגדלם ואם הבלם ידמו לתומייך ואורייך
אל מי ידמו משיחייך ואל מי נביאייך ואל מי לוייך ושרייך
ישנה ויחלף כליל כל ממלכות האליל חסנך לעולם לדור ודור נזרייך
אוה למושב אלהיך ואשרי אנוש יבחר יקרב וישכון בחצרייך
אשרי מחכה ויגיע ויראה עלות אורך ויבקעו עליו שחרייך
לראות בטובת בחירייך ולעלוז בשמחתך בשובך אלי קדמת נעורייך

יברכך האל המיוחד ושוכן מעונך שוכן כבוד יחיד והוא על שור ויברכך״
יגן יושר היתה עוד לעולת כבוד וששון ויחיו וגם תוכף ברכיך״
יגן כל התמי פעלת לא תתני ועדי ועפר שחי על שוש ברכך״
גוד סתכן יושר שיופה כנות יענה לכשר רוחעת וסור ור על קרובך״
דון פאר רד על כנעך דור יושר שכה והיכה הרוג נעב סבבך״
היה כרוכב ואין חנון במסור ותוין ויהרג יעקב רור סכביך״
זרין וספר כל כוס ור כל סתרים בקול הדי על הכבך״
חר פאר כן כסר יעקב בקול כורי יות נחלתי ויוז ישיש ותוכיין
חוות ושעת יורין על יען ויחזור ושב ויוני טטיה והוין יוסור מעיבך״
טרם מותך שפת ושון כמועה פרכ עתה לשעה ורוש רוב וכיוכך״
יום ור והכוסה והוי יוכבה סדיור בסר הן כבתוה יוי על ועיחכך״
כי יום וכוסה כטיע חזיעת מדרין ויורי מים חטוכים כדיין על חכ
או רד גזון יעקב יריזה וזכווב כע עופסו מטוון ונם נחוסו עדיכך״
ויים כסתעך יורין ותודי על ען שוחון טכת ושוש וגו ונם תוכי נקכך״
נשכה כביוך רו נפוין ונכוה לי חכך לי כו מחטיו כען ומשווך״
סר יע ושוור יורין טוהט והיוור קדר חשך מיוור עליון משנו כסוכך״
עולה ויחרן יושר שכה ויניון ותור יונה ומסוך כיין כי יזן ותקיבך״
פסח כסתרי ואין חנון כוכור הפוך ירח העשת ושוין הגביר ורבך״
ימין כל על יפה חסויה ויבת על לוני ושתה ירח ווכבר יסוכך״
יצין כל ערכיר יורון ויריה הדר והוכך הוין חש ועני כיח מוטבך״
יצין ירי יות ויקום הים ויקום ווקטר שוחן ול יון יהוה על ודיונכך״
ימין נפשך יהב סגור כרובי ונור יחום יוריט ול ונר יעבך״
ימין ושום כמו יויה וידים ונם שרים נכיוים ויום טסו גלכך״
ימין ויויה כל יוהין וים כהו יחלי יקלים ויוז שישים ויוריבך״
יצין ויקום וזכות יוזר יעה הוין הריופו קיטר הוין מו ויחור יכש וגיבך״
יען הוין ימין שבטי כל יעקב הוזכיו עדי עת וזון ותם חטין והזכך״
יעין בקול ור כל קירי לכעך כרור כנפשו כסוף יהיש ויקיבך״
ציון הוין ועדי יושך יושר יענה ידסר יוהכים ויקן כסיע והכבך״
קיע ויקן ידוין עוור והושע יורין יום יושכחה מו ועיר ונחת תעכך
ריושי כען יוזר יסים יוסכו סתוכה ויום כוכ וכום הוין יועשה ויזחכך״

שדי ריוה יותכער הכטיר כסף יוריק נכס וכוש יעטה מחנית יהכך׳׳
והדין גזיות רודי ימוער יושר שפט תהרין שנת טוב ריור תהרוס וקורך
יוהה הכיכים כסן חנם נייוס הרהין קוב כל ומשוזר מטון טכך׳׳
וסקיו וגם ושחה׳ וחנק גם והרוג ויוסו וגם יתלות וקבור וסוכך׳׳
עזוז ויושון וכת קינע ידי כנע עירו כבית כד גני תם הם סחוכך׳׳
דרום כחוזר וטיט וזן הר שפיה גזו פשטו ועור ימון כנך נסיו נטוכך׳׳
חוסו וסריקו כשר עוך הרוג שוזר וכט יוכנס שרוף חריך ויעכך׳׳
הרגו מוץ ומוזר טבחו טבוח שחוט טבעו מי כור כתוך נהר וטוכך׳׳
קינע וגם הרסו ושכטת וכית וקדש שרפו ספרים וגם וזורים יוכיכך׳׳
טף וכל והיוב ויום יחר הוין רכחו שחת ועין וזיוט עורו כוויכך׳׳
נפלו חוורים וגם ספרים וגם ושנים רכים חסידים כטיט נזרו ערכך׳׳
הוק חסידות וגם נשים חשובות ויויך עזים ועריה גזות נחורו וזהסכך׳׳
עשו כמי עוה כוז וגם שוו תדרוה וגם חיוקו כסף והכך׳׳
ושו ושוכים כזון סהוב וגם השוך רוזון מעירים וחן יהוות עהוכך
והיך והוום חסום וזה מוש נחהם הגבות חן וגי עטר ויוורכך׳׳
כרם טרים ינכע שפט טוו כחוי תנחום נקם על כני גבר חכיך׳׳
יוכן שותיה יושר נטכעה כדיט רקוני גפן יושר נטעה תפקוד עבך׳׳
יכן הוין גזו ושוט כעת יושר ייוסף עוך כהרק כטו ורדיף וכיכך׳׳
שוין והר כית טרה נסן קודש שוש ירום ונגבה וויור כוטר וחוביך
דיות יזו וכי ושוב יוהיו יוחסה והיו הוכה יחנן חשין שירה נמיכך׳׳
יתן ויכין מהוו שום תכשרי עוי עוה הוין ישער מו עוי מעויך׳׳
חיך הוין כיו סיו וכעו כתוה מעיר ושוש ונחם יגן ושוש ושכך׳׳
יכין הוין תשיוי ושום חשוכך שום מיהוו וכו עם עוו ושכך׳׳
סל״ק׳׳

תקופת ניסן נהפכו לדם לפי שבאותה תקופה על המים שבמצרים ונהפכו כל המים שבמצרים לדם ...
... נהפכו כל מימי עולם לדם לפיכך אנו חוששין לתקופת ניסן׳׳
תקופת תמוז לפי שבתקופה שהיו ישראל במדבר אמר הקב״ה למשה ודברתם אל הסלע ... ולא עשה כן אלא הכה ... ויצאו דם ...
... לפיכך אנו חוששין לתקופת תמוז׳׳ תקופת תשרי לפי שבאותה ...
... על ... כל מימות ... לדם לפיכך אנו חוששין לתקופת תשרי׳׳
תקופת טבת לפי שבתקופה ששחט יפתח הגלעדי את בתו ...
... שבכתה על בתוליה ... נהפכו כל מימות שבעולם
לדם לכך אנו חוששין לתקופת טבת ...

ב[illegible] ה[illegible] מתענין נדיבה קט לפרט[illegible]

[illegible] קטן לפרט [illegible] במחזור קטן

ה[illegible] עלים בכל יום [illegible] בסדרים [illegible] [illegible] ורוך [illegible]

תשרי	שילה	טבת	ניסן	תמוז				הת יך הפ׳ [illegible]
אחר א בו	אחר א בכסלו	אחר ג בו	אחר ז בו	אחר ט בו	א		קנ	המחזות
אחר יב בו	אחר יב בכסליו	אחר יד בו	אחר יח בו	אחר כ בו	ב		קנא	וזאת הלוח נקר׳
אחר כג בו	אחר כג בכסליו	אחר כה בו	אחר כח בו	אחר א בו	ג	עיבור	קנב	קדמות יאחר
אחר ד בו	אחר ד בכסליו	אחר ו בו	אחר י בו	אחר יב בו	ד		קנג	יאחר
אחר טו בו	אחר טו כסליו	אחר יז בו	אחר כא בו	אחר כג	ה		קנד	ודין זה מכוון
אחר כו בו	אחר כו בכסלו	אחר כח בו	אחר ג בו	אחר ה בו	ו	עיבור	קנה	מית [illegible]
אחר ח בו	אחר ח כסליו	אחר יב בו	אחר יד בו	אחר יו בו	ז		קנו	לדעת
אחר יט בו	אחר יט בכסליו	אחר כא בו	אחר כד בואדר	אחר כו בסיון	ח	עיבור	קנז	התקופה [illegible]
אחר כט באלול	אח כט במרחשון	אחר ב בו	אחר ו בו	אחר ח בו	ט		קנח	ושעה לכן
אחר ח בו	אחר ח בכסליו	אחר יג בו	אחר יז בו	אחר יט בו	י		קנט	[illegible]
אחר כב בו	אחר כב בכסליו	אחר כד בו	אחר כו בו	אחר כח בו	יא	עיבור	קס	[illegible]
אחר ג בו	אחר ג בכסליו	אחר ה בו	אחר ט בו	אחר יא בו	יב		קסא	[illegible]
אחר יד בו	[illegible]	[illegible]	[illegible]	אחר כב בו	יג		קסב	[illegible]
אחר כה בו	אחר כה בכסליו	אחר כז בו	אחר א בו	אחר ג בו	יד	עיבור	קסג	[illegible]
אחר ו בו	אחר ו כסליו	אחר ח בו	אחר י בו	אחר יב בו	טו		קסד	[illegible]
אחר יז בו	אחר יז בכסליו	אחר יט בו	אחר כא בו	אחר כג בו	יו		קסה	יום ה[illegible]
אחר כח בו	אחר כח בכסליו	אחר א בו	אחר ד בו	אחר ו בו	יז	עיבור	קסו	יאחר ה[illegible]
אחר ט בו	אחר ט בכסליו	אחר יא בו	אחר טו בו	אחר יז בו	יח		קסז	יאחר [illegible]
אחר כ בו	אחר כ בכסליו	אחר כב בכסליו	אחר כה בו	אחר כז בו	יט	עיבור	קסח	[illegible]

[illegible] [illegible] לכן [illegible]

תורה יותק היום והשעה׳ וזאת תורה יך נעה בחדש כשתגעה יאחר הסימן ד[illegible] יום [illegible]
[illegible] יך הלוח השניה יח תמינן כנגדה בחודש [illegible] והלוח השניה [illegible] יך [illegible]
[illegible] ונעב הלוחות היניין חוחות חיה יעלה [illegible] יאחר תקופת תמוז [illegible]
תחזור לתקופת תשרי דתשיית הלוח וכן בלוח השניה
שיכתוב יך [illegible]

זאת הלוח תורה לך כזוה שעות
ומחיצה ... יום

תשרי	טבת	ניסן	תמוז	
ליל ז' ט' שעות	יום ג' ד' שעות ומחיצה	תחילת ליל ד'	ליל ד' ז' ומחיצה	א
יום ד' [illegible] ומחיצה	יום ד' י' ומחיצה	ליל ה' ו' שעות	יום ה' א' ומחיצה	ב
יום ה' ט' שעות	ליל ו' ד' שעות ומחיצה	תחילת יום ו'	יום ו' ז' ומחיצה	ג
ליל ז' ג' ומחיצה	ליל ז' י' ומחיצה	יום ז' ו' שעות	ליל א' א' ומחיצה	ד
ליל א' ט' שעות	יום א' י' ומחיצה	תחילת ליל ב'	ליל ב' ז' ומחיצה	ה
יום ב' ג' שעות	יום ב' י' שעות ומחיצה	ליל ג' ו' שעות	יום ג' א' ומחיצה	ו
יום ג' ט' שעות	ליל ד' ד' ומחיצה	תחילת יום ד'	יום ד' ז' ומחיצה	ז
ליל ה' ג' שעות	ליל ה' י' ומחיצה	יום ה' ו' שעות	ליל ו' א' ומחיצה	ח
ליל ו' ט' שעות	יום ו' ד' ומחיצה	יום ה' ו' שעות	ליל ז' ז' ומחיצה	ט
יום ז' ג' שעות	יום ז' י' ומחיצה	ליל א' ו' שעות	יום א' א' ומחיצה	י
יום א' ט' שעות	ליל ב' ד' ומחיצה	תחילת יום ב'	יום ב' ז' ומחיצה	יא
ליל ג' ג' שעות	ליל ג' י' ומחיצה	יום ג' ו' שעות	ליל ד' א' ומחיצה	יב
[illegible]	יום ד' ד' ומחיצה	תחילת ליל ה'	ליל ה' ז' ומחיצה	יג
[illegible] ג' שעות	יום ה' י' ומחיצה	ליל ו' ו' שעות	יום ז' א' ומחיצה	יד
יום ו' ט' שעות	ליל ז' ד' ומחיצה	תחילת יום ז'	יום ז' ד' ומחיצה	טו
ליל א' ג' שעות	ליל א' י' ומחיצה	יום א' ו' שעות	ליל א' א' ומחיצה	טז
ליל ב' ט' שעות	יום ב' ד' ומחיצה	תחילת ליל ג'	ליל ג' ז' ומחיצה	יז
יום ג' ג' שעות	יום ג' י' שעות ומחיצה	ליל ד' ו' שעות	יום ד' א' ומחיצה	יח
יום ד' ט' שעות	ליל ה' ד' ומחיצה	תחילת יום ה'	יום ה' ז' ומחיצה	יט
ליל ג' ג' שעות	ליל ו' י' ומחיצה	יום ו' ו' שעות	ליל ז' א' ומחיצה	כ
ליל ז' ט' ומחיצה	יום ז' ד' ומחיצה	תחילת ליל א'	ליל א' א' ומחיצה	כא
יום א' ג' שעות	יום א' י' שעות ומחיצה	ליל ב' ו' שעות	יום ב' א' ומחיצה	כב
יום ב' ט' שעות	ליל ג' ד' ומחיצה	תחילת יום ג'	יום ג' ז' ומחיצה	כג
ליל [illegible] שעות	ליל ד' י' ומחיצה	יום ד' ו' שעות	ליל ה' א' ומחיצה	כד
[illegible]	יום ה' ד' ומחיצה	תחילת ליל ו'	ליל ו' ז' ומחיצה	כה
[illegible]	יום ו' י' ומחיצה	ליל ז' ו' שעות	יום ז' א' ומחיצה	כו
[illegible]	ליל א' ד' ומחיצה	תחילת יום א'	יום א' ז' ומחיצה	כז
[illegible] ג' שעות	ליל ב' י' ומחיצה	יום ב' ו' שעות	ליל ג' א' ומחיצה	כח

סליק הלוחות בשם של הרוחות

[illegible] ט' שעות | טבת ד' ומח' ומחיצה ... ומחיצה | ניסן תחילת ו' שעות תחילת יום ו' שעות יום | תמוז א' ומחיצה ז' ומחיצה א' ומחיצה ז' ומחיצה

מחזור קטן			תקופת תשרי		שעה בכסליו	תקופת טבת	תקופת ניסן	תקופת תמוז
יב	הכ	קפ	ו' ב' ג' ש	ה' בו	ו' ה' ה' בו	ו' ב' ו' ח' ז' בו	יום ב' ו' ש' י' בו	ו' ג' ו' ת' יג בו
יג	בח	קפא	ו' ג' ש	יז בו	ו' ו' יז בו	י' ג' ו' ח' יט בו	תח ו' ד' כג בו	ו' ד' ו' ת' טו בו
יד	הש	קפב	י' ד' ג' ש	כח בו	ו' ז' כז בו	י' ד' ו' ת' כט בו	ו' ה' ו' ש' ג' בו	י' ה' ו' ת' ה' בו
טו	גכ	קפג	י' ה' ט' ש	ח' בו	ו' א' ח בו	ו' ו' ו' ת' יא בו	תח יום ו' יד בו	י' ז' ו' ת' יז בו
טז	בש	קפד	ו' ז' ג' ש	כ' בו	ו' ג' יט בו	ו' ז' ו' ת' כא בו	יום ז' ו' ש' כד בו	ו' א' ו' ת' כז בו
יז	זח	קפה	י' א' ט' ש	ו' בו	ו' ד' א' טבת	י' א' ו' ת' ד' שבט	תח ו' ב' ז' בו	ו' ב' ו' ת' ט' בו
יח	הכ	קפו	י' ב' ט' ש	יב בו	ו' ה' יב בו	י' ב' ו' ת' יד בו	ו' ג' ו' ש' יח בו	י' ג' ו' ח' כ' בו
יט	בש	קפז	י' ג' ט' ש	כג בו	ו' ו' כב בו	ו' ד' ו' ת' כד בו	תח יום ד' כז ואדר	י' ד' ו' ת' א' סיון
א	בש	קפח	ו' ה' ג' ש	ד' בו	ו' א' ג' בו	ו' ה' ו' ח' ה' בו	יום ה' ו' ש' ח' בו	ו' א' ו' ת' י' בו
ב	זח	קפט	ו' ט' ש	יד בו	ו' ב' יד בו	י' ו' ו' ח' יז בו	תח ו' ז' כא בו	ו' ז' ו' ת' כג בו
ג	גכ	קצ	י' ז' ג' ש	כה בו	ו' ג' כה בו	י' ז' ו' ת' כח בו	ו' א' ו' ש' ב' בו	י' א' ו' ת' ד' בו
ד	בש	קצא	י' א' ט' ש	ז' בו	ו' ד' ו' בו	ו' ב' ו' ת' ט' בו	תח יום ג' יב בו	י' ב' ו' ת' יד בו
ה	זש	קצב	ו' ג' ג' ש	יח בו	ו' ו' יז בו	ו' ג' ו' ת' יט בו	יום ג' ו' ש' כב בו	ו' ד' ו' ת' כד בו
ו	הח	קצג	ו' ד' ט' ש	כח בו	ו' ז' כח בו	י' ד' ו' ת' ב' שבט	תח ו' ה' ה' בו	ו' ה' ו' ת' ז' בו
ז	גכ	קצד	י' ה' ג' ש	י' בו	ו' א' י' בו	י' ה' ו' ת' יב בו	ו' ו' ו' ש' טז בו	י' ו' ו' ת' יח בו
ח	זש	קצה	י' ו' ט' ש	כא בו	ו' ב' כ' בו	ו' ז' ו' ח' כג בו	תח יום ז' כה ואדר	י' ז' ו' ת' כח סיון
ט	זח	קצו	ו' א' ג' ש	ב' בו	ו' ד' ה' בו	ו' א' ו' ת' ה' בו	י' א' ו' ש' ח' בו	ו' א' ו' ת' יא בו
י	גכ	קצז	ו' ב' ט' ש	יד בו	ו' ה' יד בו	י' ב' ו' ח' י' בו	תח ו' ג' כ' בו	ו' ג' ו' ת' כב בו
יא	זש	קצח	י' ג' ג' ש	כה בו	ו' ו' כד בו	י' ג' ו' ת' כו בו	ו' ד' ו' ש' כט ואדר	י' ד' ו' ת' ב' בו
יב	זש	קצט	י' ד' ט' ש	ה' בו	ו' ז' ד' בו	ו' ה' ו' ת' ז' בו	תח יום ה' י' בו	י' ה' ו' ת' יב בו
יג	הכ	ר	ו' ו' ג' ש	יז בו	ו' ב' יז בו	ו' ו' ו' ת' יח בו	יום ו' ו' ש' כא בו	ו' ז' ו' ת' כד בו
יד	בח	רא	ו' ז' ט' ש	כז בו	ו' ג' כז בו	י' ז' ו' ת' א' שבט	תח ו' א' ד' בו	ו' א' ו' ת' ו' בו
טו	זש	רב	י' א' ג' ש	ט' בו	ו' ד' ח' בו	י' א' ו' ת' י' בו	ו' ב' ו' ש' יד בו	י' ב' ו' ת' יו בו
טז	הכ	רג	י' ב' ט' ש	יט בו	ו' ה' יט בו	ו' ג' ו' ת' כב בו	תח יום ג' כה בו	י' ג' ו' ת' כז בו
יז	בש	רד	ו' ד' ג' ש ר"ח חשון		ו' ז' א' בו	ו' ד' ו' ת' ג' שבט	יום ד' ו' ש' ה' בו	ו' ה' ו' ת' ח' בו
יח	בח	רה	ו' ה' ט' ש	יא בו	ו' א' יא בו	י' ה' ו' ת' יד בו	תח ו' ו' יח בו	ו' ו' ו' ת' כ' בו
יט	הש	רו	י' ו' ג' ש	כב בו	ו' ב' כב בו	י' ו' ו' ת' כד בו	ו' ז' ו' ש' כז ואדר	י' ז' ו' ת' א' סיון
א	הכ	רז	י' ז' ט' ש	ג' בו	ו' ג' ג' בו	ו' א' ו' ת' ו' בו	תח יום א' ט' בו	י' א' ו' ת' יא בו
ב	בש	רח	ו' ב' ג' ש	טו בו	ו' ה' יד בו	ו' ב' ו' ת' טז בו	יום ב' ו' ש' יט בו	ו' ג' ו' ת' כב בו
ג	זח	רט	ו' ג' ט' ש	כה בו	ו' ו' כה בו	י' ג' ו' ת' כח בו	תח ו' ד' ב' בו	ו' ד' ו' ת' ד' בו
ד	הכ	רי	י' ד' ג' ש	ז' בו	ו' ז' ז' בו	י' ד' ו' ת' ט' בו	ו' ה' ו' ש' יג בו	י' ה' ו' ת' טו בו
ה	בש	ריא	י' ה' ט' ש	יח בו	ו' א' יח בו	ו' ו' ו' ת' כ' בו	תח יום ו' כג בו	י' ו' ו' ת' כה בו
ו	זח	ריב	ו' ז' ג' ש	כט בו	ו' ג' כט בו	ו' ז' ו' ת' ג' שבט	יום ז' ו' ש' ה' בו	ו' א' ו' ת' ח' בו

קטון		תשרי		בכסליו		טבת	ניסן		תמוז	
ז	הש	ריג	לוטש יא בו	לולד י בו	יאדרוא יב בו	תחלולב יו בו	לול	ב ז ומחיר יח	בו
ח	גב ע	ריד	יבגש כו בו	לולב כו בו	יבאוא כג בו	לולג וש טו ויור	יום	ג או ומחיר כט	פין
ט	בש	רטו	יגטש ב בו	לולו יא בו	ארדוא ד בו	תחיום ד ז בו	יום	ד ד ומחיר ט	בו
י	זח	רטז	יהגש יג בו	לול יו יג בו	יה יוא יו בו	יום הוש יט בו	לול	ו או ומחיר כב	בו
יא	גב ע	ריז	לוטש כו בו	לול	בכו בו יור ומח כו בו	תח לול זו בו	לול	ז ז ומחיר ג	בו
יב	בש	ריח	יגגש ו בו	לול	גה בו יד ומח ז בו	לולוש יא בו	יום	או ומחי יג	בו
יג	זש	ריט	יוטש יו בו	לול	ד טו בו לבבוא יח בו	תח יום בכו בו	יום	בו ומחי כג	בו
יד	הח ע	רך	יגגש כו בו	לול	ו כו בו לגיומח יו שט	יגוש ג בו	לול	ד או ומח ז	בו
טו	גב	רכא	ודטש ט בו	לול	ז ט בו יזדוא יא בו	תחלולה טו בו	לול	ה זו ומח יז	בו
טז	זש	רכב	יהגש ב בו	לול	יו יט בו יהיומח כו בו	לולוש כד בו	יום	ו או ומח כז	בו
יז	חש	רכג	יוטש ו בו	לול	בכט בו לזדוא גשט	תח יום ז בו	יום	ז ז ומח ז	בו
יח	הב	רכד	לוגש יא בו	לול	ד יו בו לוד יוא ג בו	יאוש יו בו	לול	ב או ומח יט	בו
יט	בח ע	רכה	להטש כב בו	לול	ה כב בו יבר וא כד בו	תח לול ג בח ויור	לול	ג ז ומח יו	בו
כ	זש	רכו	יגגש ד בו	לול	ו ג בו יג יוא ה בו	לדוש ח בו	יום	ד או א יט	בו
כא	הב	רכז	ידטש יד בו	לול	ז יד בו לוהדוא יז בו	תח יום כו בו	יום	ה ז וא כב	בו
כב	בח ע	רכח	יוגש כו בו	לול	ב כו בו לולו יוא כטם	יום לוש ב בו	לול	ז או א ה	בו
כג	זש	רכט	לוטש ח בו	לול	ג ז בו יזדוא י בו	תחלולד יג בו	לול	א זוא טו	בו
כד	הב	רל	יהגש יח בו	לול	ד יח בו יאוא כט	לולבוש כד בו	יום	ב או א כו	בו
כה	בש ע	רלא	יבטש כט בו	לול	ה כח בו לגד וא שט	תח יום ג ד בו	יום	ג ז וא ו	בו

קהלת

דבר הבל נשמע את האדם ירא ואת מצ מצותיו שמור כי זה

כל האדם זה הפסוק אמר שלמה המלך והוא היה חכם מכל האדם והיה מלך על התחתונים ועל העליונים ואחר שראה כל המעשה ונסה כל הדברים והודיע כמה חוכמות חתם כל דבריו ואמר סוף של כל דבר הוא יראת השם וכן התחיל במשלי ראשית חכמה יראת השם וסיים אשה יראת יי היא תתהלל ואלו אדם א אחר היה מזהיר ואומר לי ... יראת שמים אין היו דבריו מקובלים ... ואומרים עליו שאין לו עסק אחר והוא פנוי לכך ... ירא את ה' אלא שלמה עשיר

נעשיר מכל כדרכו ונתן שלמה את הכסף בירושלם כאבנים לו שהיה שמר הכל ... הבלים ואין לעסוק אלא ביראת ה' ומשה רבי ע"ה אב כל החכמים והנביאים כתב בתור מה יי אלהיך שואל מעמך כי אם ליראה את יי אלהיך וכן דוד אומר ראשית חכמה יר יראת ה' מפני שאנו רואים את האדם שהוא מחבר הברואים אשר ברא הא' בעולם התחתון ויש בו הנשמה החכמה המתבוננת סוד עליונים ותחתונים אבל זה ידענו שהוא עניין כל הבריות מזה הע העולם ... שנבראו בעולם הזה הכל הוא לצורכו ועל זה נוצר האדם ונתנה לו אמות להורותו דרך הישרה כי האדם הוא חביב מאוד לפני ה' כי אנו שרואים ...

משתמשין כשורשי האדם הצדיק כמו שמצינו
מאברהם אבינו וכן יצחק וכן יעקב ... ואחר
המלך הגדול אחד' וסבי' ויושר אל מלך וכלו'
ודניאל ואחרי שאר מלאכים ונביאים שכמו מלך ועזר
הצדיקים כדכתי' ויהי בלילה ויצא מלאך ויך בכ'
במחנה אשור ורבים כמעשיהם האלה וכבר ידעת
שיש אדם שאין לו יתרון על שאר בני אדם עד
שאדם אחד שוה כנגד רב מבני אדם ומעלות
שהם כמו כדמות אחד ויסוד אחד לכן אלא שכ'
שנמצאו של זה המעלה עלתה אל מעלת העל'
העליונה לכן כל חי יתן אל לבו לעלות אל מעלות
טובות ודעת שכבר הגיע אל מעלה טוב
לעולם יתחזק אל מעלה שהיא למעלה הימנה
עד שיגיע לתכלית הטובה ובזה יגיע לעולם
הגמול שהוא עולם הבא וכבר נתאוה דוד להגי'
להגיע אל טוב עולם הבא באומרו מה רב טוב ע'
אשר צפנת ליראיך ואומר ירוין מדשן ביתך
וגו' והמעלה הזאת לא יגיע אליה אלא הראוי ל
לה כמו שאמר מי יגור באהליך ומי ישכון בהר
קדשך הולך תמים ופועל צדק ושאר הענין שם
שם וכיון שהזכרנו יתרון מעלות האדם ראוי לנו
לבאר חשיבותו ונגונתו טובתו ורעתו ויש לנו לבא
בזה דרך ילך האדם ונשים לפניו מסילה סלולה
למען אשר ילך בה המשכיל דרך ישר להגיע אל
חפץ המלך ועיקר כוונתנו לבאר מדותיו של הא
האדם להודיע הטוב שבכל מדה ומדה וגם הרע
שבכל מדה יש להודיע כדי שיתרחק האדם מן
מהם מדות רבות יש באדם זו משונה מזו כגון
הגאוה והענוה הכעס והרצון האהבה והשנאה
וכאלו עוד רבות יש באדם שהוא בעל חימה כועס
תמיד יש אדם בעל רצון בלא כעס יש אכזרי ו
יש רחמני יש בעל תאוה ואלו המדות מטין את
לרעות לכן דעתינו לבאר המדות הטוב והרע ו
שבכל מדה ומדה ואגיד לאדם שיעשה מעשה
גם במדה הרעה וזה דבר טוב לאדם יעשה
רעות מסובך מורסן ומקנח סולת יש כמה בני
אדם אדם תאותם לתפוס הדרך הטוב וחושבין ו
בכל יום להשיג מעלות העליונות ואינם משיג'
כי אחרם וזה הענין מחמת שני דברים האחד
שאינו מכיר חסרונו והשני אפי' מכיר ואינו
טורח להשיג הטוב מועטים יש בעולם המ
המכירים האמת יש שאין בו חכמה להכיר
וכמו שאין הקטע בטוח' רגליו יכול לעלות על
הסולם כך לא יוכל לעלות במדריגות החכמה
מי שאין בו תבונה יש שהוא חכם ונטבע
בתאוות העולם מנעוריו עד שנעשים לו חכמתו

יושר

להשיג תאותו ולעשות רצון יצרו הרע והו
והורגל מנעוריו במעשים הרעים עד שהם
קבועים בנפשו ולזה קשה מאד להמלט מ
מפח יקוש ראשית העונות ויש אדם
שיש בו חכמה להכיר וגם חפץ לילך בדרכים
הטובים אך לא היה אצל החכמים לשמוע מ
מהם הטוב ומתוך כך הולך במחשכים והוא
דומה לאדם שיש לו מטמון בביתו ואינו יודע
המטמון ומוכר הבית לאחר צריך אתה
לדעת שהאדם ברוב מדותיו זו משונה מזו וכל
מדה ומדה מטרפת את האדם זו מושכתו
לכאן וזו מושכתו לכאן והיצר מסית האדם
לכן ליקח הרע שבכל מדה ומדה והוא דומה
לאדם שהולך במדבר שפוגעים בו דובים ואריות
וזאבים ועוד הרבה מינים משחיתים וכולן מקיפי'
אותו וצריך זה לפתוח עיניו להלחם נגד המ'
המשחיתים ואם יעלים עינו רגע אחד ישרפו
אותו כך האדם מדות הרעות המשחיתות
מקיפות אותו כגון הגאוה והתאוה והשנאה
והקנאה ואם יעלים עינו רגע אחד ידלקו המ'
המדות הרעות ועל זה אמר דוד שויתי ה' נגדי
תמיד אינו מתפרש אפי' רגע אחד ולעולם יראת
ה' על פני בכל רגע וצריך אתה לדעת שהא'
שהאדם בלא מלמד כבהמה אך לבו דומה
ללוח שהוא מוכן לכתוב עליו אם זה הלוח ביד
כסיל ישרט עליו שריטות והבלים עד שיתקלקל
הלוח אבל החכם כותב על הלוח חכמתו וסדר
ענינו ומגיע בזה לתועלת גדולה כך לב האדם
השוטים יכתבו על לוח לבם חוקי און ומחשבות
מחשבות הבל וריק והמשכילים יכתבו על לוח
לבם מכתב אלהים שהוא יסוד התורה והמדות
וחכמות תיקון המדות עד אשר יזהירו נפשו'
נפשותם כזוהר הרקיע ועל זה אמר שלמה כ'
כתבם על לוח לבך

על התאוה הן

הזהרנו בתורה כדכתי' השמר
לך פן תשכח את ה' אלהיך וגו' וכתי' ורם לבבך
ושכחת את ה' אלהיך ואמרת בלבבך כחי ועו'
ועוצם ידי עשה לי את כל החיל הזה וכתיב
וזכרת את ה' אלהיך כי הוא נותן לך כח לעשות
חיל צריך האדם ליזהר שלא יתגאה בקומתו
ולא בשערו ולא בראשו ולא בקולו ולא בריחו ...
ולא במאכלו ולא בבגדיו ולא בקולו ולא במלבושיו
ולא בדבריו ולא בפסיעותיו בכל אלה יזהר שא
שלא יתגאה ויזהר מאד גם במה שהוא נאמר
שלא יתגאה ולא בדבריו יזהר מאד מאד שלא
יתגאה בלבו שנ' תועבת ה' כל גבה לב ואפי' אם

רעות

אין לו גבהות אלא בלב בלבד נקרא תועבת יי׳

ענוה הכין הרעות הנגררות אחר הג׳
הגאוה האחת רדיפת הכבוד
השנית מחלוקת כמו קרח השלישית שנאת
הרביעית קנאה החמישית שכחת ה׳ כי
כל זמן שצריך האדם לקשט עצמו ולהתפאר
אין לו פנאי לזכור אחריתו והמתקשט עצמ׳
עצמו קרוב לזמה הששית הגאוה מביאה
לידי תאוה שתאוה למאכלים טובים ולבגדי׳
נאים ולבנות פלטרין נאים ואלו אין יד הגאוה
מרשגת מביא לידי גנבה וגזילה שאין אומר
האדם הואיל והגאוה היא מדה רעה כל כך
יפרוש ממנה ביותר עד שלא יאכל בשר
ולא ישתה יין ולא ישא אשה ולא ילבש אלא
מלבושי צמר ולא מלבושים רעים מלוכלכים
על זה נאמר אל תהי צדיק הרבה ואל תתחכם
יותר למה תשומם ... דרך ישרה
לאדם שיהיה נקי בכל ענייניו כי הנקיות היא
תפארת של מעשים טובים ולבש מלבושים
בינונים העשיר לפי עשרו והעני לפי עניו
ולא יהיו מתוקנים כבגדי גסי הרוח ולא יהיה
על בגדיו כתמים של שמן ושומן ולא שום
טינופת גם מאכלו יהיה נקי והכלים אשר
הוא משתמש יהיו נקיים גם שלחנו יהיה
נקי ומטתו יהיו נקייה גם גופו יהיה נקי
ויזהר לרחוץ פניו ידיו ורגליו ולפעמים כל גופו
כללו של דבר כל ענייניו יהיו נקיים וכל המוזג
מתכוין כזה לשם שמים שכרו גדול מאד

... כעל הגאוה לבזות כל האדם בעיניהם
ובלבם ורם ומשבחים עצמן ומחז
ומחזיקים בליבם כל אדם קטן מהם ומחזיקי׳
טובה לעצמן במעשיהן ומצוה קטנה הם
מחשבים אותה דבר גדול ומתוך שהם מחש
מחשבין שהם גדולים הם מתביישין לשאול
דבר תורה משום אדם ומתביישין להודות על הא׳
האמת ולא יחושו על כבוד שמים רק שיהיו
להם העולם שהם גדולים ומקצרים בזה יש להם
דיי ואלו המתגאים תמיד הם שומחים
במכשול חבריהן ובחרפתו ידיעתם גם הם
מתכבדים בקלון חבירהן וכל אלו הם מידות
רעות והמתפאר בחכמתו ובמעשיו הטובים
הוא מפסיד שכרו כל שכן מי שמתפאר בת
בחכמה ובמעשים שאין בו שזו היא מדה
רעה שאין דוגמתה ... רע שמתחנו מחריב׳
שיהיה כל מעשיו לשם שמים בגלוי ובסתר
... ... האדם גם כל מעשיו

שיעשה יהיה כוונתו להגיע רצון הבורא ו׳
לבד ולא יקנה רצון בני אדם ולא כדי להגיע
אל רצון האלהים יתברך ויתן ולא יהנה לקבל
שכח על מעשיו הטובים או לקבל כבוד רק לב
לכבוד האלהים ויעשה כל מעשיו לשם האלהים
המשקיף על הלב שנ׳ אני יי׳ חוקר לב וכתיב הנ׳
הנסתרות ליי׳ אלהינו לכן ידע הגאוה אם לא יזהר
בחכמה ובזריזות להנצל מן הגאוה אע״פ שיש
בידו תורה ומעשים טובים עונשו מרובה מאד
כי היצר הרע אורב לאדם ומלמד לאדם טענות
ורעיות להביאו לידי גאוה כי היצר הוא יושב
בלב האדם ובכל שעה חושב להפילו ואינו רו
רוצה לשאר אויבים כי כל אויב שיהיה לך
יום תנוחה אותו ג׳ פעמ׳ או ד׳ יסתלק ממך אבל
היצר לא יתפרד ולא יעזבך אם תנצחהו מאה
פעמ׳ אפי׳ הכי לא ינוחך ועל זה נאמר אל תאמין
בעצמך עד יום מותך כי כל יצריך אורב לך
ויום ינצחך בקל שכלות סוף שינצחך בתחו׳
שבתגורות **תחילת** התחבולותיו ...
של היצר הוא ... מקשה לב ...
של האדם ומגביהו ומצדיך לו הגאוה ושאר
מידות רעות ומשכח מלב האדם עונש של
גיהנם ומעביר ממנו מוראו ופחדו של הדין
הגדול ומשכח מלבו יום המיתה ומביא בטחו׳
בטחון בלבו שיחיה ימים רבים ואם לאדם
אפי׳ יום תעשה עבירה פלוני שדין תוכל
לתקן ערם תמות ורכים עד ימים כאלו גרם
היצר לאדם עד שלא יתבונן לאחריתו ויש׳
וישים כל כוונתו על זה העולם הכלה והיכי
ואם ישי אדם שהוא כשר במעשיו ומת
ומתרחק מעבירות בכל יכולתו לעולם ימנע
מן היצר הרע לנצחו וכך אומר לך היצר
כבר הגעת למעלת חסידים ורואוי לך להתם
להתר עצות ולהשתדל כדי למצוא בעיני הבן
העולם חן ולהחניף להם ולמצוא להם חבתך
יתר יותר כדי שיאהבך ויאמר לך ראוי לך
כל מי שרואה הבריות נוח הימנו רוח המקום
נוח הימנו ועל זה שקר וכזב כי אינו כן אלא
אדם אשר העולם אוהבים אותם והבריות
שונאים אותו כי שכל חי שרוח הבריות נוח
הימנו לא מפני שחנף להם אלא משום
מעשים הטובים מעשיו אוהבים אותו זה
סימן גדול שהמקום אוהב אותו ... ...
יפתך לעלות המדרגה כדי שישגיח אחרי
ויעשו מידך כל זה בלבו היצר רק לחבריך
יכול לעלות כדי שיעשו וגם בזה אל יגער
ובר

אם [illegible] צריך בני אדם הייצר יסיתך ויאמר
לך ראה אותה חשוב שהעולם מכבדין
אותך אם תעשה שום מצוה הייצר יסיתך
לעולם להתגאות [illegible] גדול מן הייצר
שהייצר מייעץ שלא [illegible] ה' כי יאמר
לאדם [illegible] מצוה כמו אדם
[illegible] עושים כך [illegible] להם
[illegible] גם לך [illegible] הייצר מגביה לב
האדם [illegible] לאדם מה מועיל
המעט [illegible] שיעשה [illegible]
וישכח הכל [illegible] בעת שיאמר עומד בתפ'
בתפלה הנה הייצר יכנס במחשבותיך ומח'
מחשבות אחרות כדי לבלבל תפלתך
פעמים שהייצר מייעץ לאדם לעשות מצוה
כדי להביאו לידי עבירה כיצד אם האדם דל
עליו ללמוד בקביעות אז הייצר מייעץ לעשות
מצוה כדי שיבטל תלמודו ויהיה הפסדו מר'
מרוחו משכרו [illegible] של דבר כל כוונת הייצר
הרע כולם הם לבלבל את האדם מהמעשה הטוב
[illegible] כמו [illegible] לשוחד [illegible] לו [illegible]
[illegible] לו כאילו הוא [illegible] ומייעץ לו [illegible]
[illegible] בעצמו וכוונתו כדי להם
[illegible] לעולם [illegible] לב האדם ללמוד [illegible]
[illegible] יותר [illegible] שיוכל [illegible]
[illegible] לעשות דבר גדול
[illegible] שלא יוכל לעשות [illegible] כל כך כמו
[illegible] לעשות המעט
[illegible] לעשות בעת יאמר
[illegible] הטוב תכוון בענייך [illegible]
[illegible] יום [illegible] שלום ואם [illegible]
אחרים [illegible] שלום גם תכוון אם זה המעשה
יאמר [illegible] לפני העולם אם הייצר [illegible]
[illegible] בענין [illegible]
עושה לפני רבים ואם יתגבר לך זה [illegible]
[illegible] שלום כל [illegible] שעושה [illegible]
יצר הרע [illegible] כי אם [illegible]
שהוא חייב להזהר ולשמור עצמו [illegible] כי
כל [illegible] הייצר [illegible]
הענין [illegible]
להודיע להם ענין הייצר כי יש [illegible] בני אדם
ההולכים [illegible] על [illegible] הייצר
והמשכילים יסלקו יצר הרע [illegible]
[illegible] כמו [illegible] שהוא [illegible]
[illegible] רעה [illegible] לענין [illegible]
בתפלות [illegible]
[illegible]

קדושה וכן אשריהו אחד טוב [illegible] ועל זה
אומר [illegible] לבו בדרכי ה' [illegible]
[illegible] השכל וידוע אותי [illegible] בשם
קדשו כל זה הענין אוהב את השם ומשרת
בשם שקדשהו ולעבודתו לא שיהיו [illegible]
בדרך גאוות ולענין עולם זה אך [illegible]
נפשו [illegible] על נפשו תמיד [illegible]
שתקדש [illegible] גם [illegible]
טובה נגד הרשעים להוכיחם [illegible]
[illegible] להם כמו מרדכי להמן [illegible] על
הטוב [illegible] על הרע כפי יכולתו [illegible]
את האדם לידי [illegible] גאוות [illegible]
בעת [illegible] האדם [illegible]
[illegible] צריך [illegible] דברים [illegible]
את לבו [illegible] ויצר [illegible]
דין וחשבון לפני [illegible] ויחשוב [illegible] שני
[illegible] העולם [illegible]
[illegible] גאותם [illegible]
מן הגאוה [illegible] הרעה וכל
ועקור [illegible] וכל לא יוכל לעשות
זה [illegible] ומתחילה צריך להתרחק
מן [illegible] עד [illegible] כיצד [illegible]
[illegible] והתלכלך [illegible]
לדבר [illegible] גאוה [illegible] לעקור כל הגאוה
[illegible] עד [illegible] כבוד [illegible]
מן הכל ולא [illegible] קדם [illegible]
[illegible] וכן [illegible]
ימים רבים [illegible] הענין [illegible]
ואחר כן [illegible] עצמו לדבר [illegible] וכן [illegible]
[illegible] ימים רבים [illegible]
הענין [illegible] שום דבר [illegible]
[illegible] לא יחוש [illegible]
[illegible] עד [illegible]
לדרך [illegible] ועל דרך זה [illegible]
רעות [illegible] הרעה עד
שלא יוכל להתרחק יותר [illegible] זמן [illegible]
[illegible] יחזור [illegible] דרך [illegible]
[illegible] דרך [illegible]
כל אדם [illegible] נמשך לעבודת הבורא
[illegible] הטוב [illegible] ישים זה הדרך [illegible]
[illegible] ועל זה נאמר [illegible] דרך [illegible]
[illegible] אלהים

שער הענוה

[illegible] שורש [illegible] הענוה [illegible]

[illegible] לפני השם [illegible]
[illegible] חן [illegible] חבריו הוא [illegible]

ובקשתו גם משה רבי' ע"ה נשתבח במדת
ענוה שנ' והאיש משה עניו מאד ועיקר
היא הענוה היא הכנעה ושפלות הנפש וחושב
עצמו כאין ולהיות נבזה בעיניו ונמאס ושפל
רוח ורך הלבב ורוח נשברה"

שורש הענוה

עד הבורא שיחשוב מעיקרו כמה ש'
שאין ושקט וצריך ועניי ישר הבורא הטיב
עמו טובה ומחסרו ושהוא אינו ראוי לאותה
הטובה וכן יחשוב בענין אף על המעט שי'
שיש לו אינו ראוי לאותו מעט ויראה בע'
בעולם שיש יותר עניים ממנו כי כל אדם
יוכיח לעולם נבזים ושפלים ונדכים יותר
ממנו ויחשוב גדולות הא' ורוממות תפארתו
ויחשוב מה אני הלא אני בריה שפלה מאד
ואני עומד בעולם השפל והכלה ויחשוב כל מה
שיוכל לעשות מעשים טובים אינם כי אם
כמו טיפה בים נגד מה שאני חייב לעשות
ויעשה כל מעשיו לא לשם כבוד ולא להחניף
ולא לשום הנאה אך יעשה הכל לשמו הגדו'
ובכל יכולתו יתרחק מן הכבוד ואם מספרים
עליו לגנאי יודה ולבורא על אשר נודע לעולם
מעט מחרפתו ויתנהג בענוה במשאו ובמתן
על בני אדם בעניין המתון לעשות לפנים משו'
הדין עם כל אדם ועיקר שיכניע לאותם ש'
שהם תחתיו כגון לבני ביתו ולמשרתיו ולאותם
העניים שמתפרנסין והוא אינו צריך להכבד
ואינו ירא מהם והכנע ליתומים ולאלמנות
ולגרים וסובל טורחם ומשאם ושומע חרפתו
ואינו משיב מחמת גודל ענותנו זו היא עי'
עיקר הענוה עוד יש ענוה כגון הכנע לפני
רבותיו ולפני הצדיקים וחושב בלבו אילו היו
עבדי השם ואשפיל עצמי לפניהם ואכבדם
גם יחשוב יכנע לפני החכמים כדי שיקרבוהו
וילמדוהו ויוכיחוהו וידעו דרכי השם ויהיה
עניו לפני תלמידיו לפרש בנחת ובסבר פנים
לגדול ולקטון כפי עניינו ויהיה עניו לשאול
מדעתם ולומר מהם מה שאינו יודע"

הענוה ניכרת באדם בששה דברים"

הראשון מחזיק בעצמו על מי שמזיקו
מאד ויש לו כח להנקם ומוחל
מחמת ענוה" השני כשיש לו הפסד גדול
או שימות בנו ואוהבו ושותק ומצדיק עליו
הדין" השלישי אם ישמע שהעולם משבחי'
אותו על חכמתו ועל מעשיו הטובים שלא ישמח
בלבו על השבח ההוא ואם ספרו עליו
מעשים רעים ואם אמת הדבר לא יחפש א'
ומתלאות לנקות עצמו אך יוסיף שפלות לפני
המקום ויודה על אשר גלה לו מעט מחרפתו
כדי ליסרו ואם ספרו עליו שקר אל יבלים
המספר ולא יכעוס עליו כלל של דבר יהיה ש'
שוה לו השבח והגנאי ואין נקרא עניו אלא
שומע חרפתו ושותק" הרביעי אם הבור'
מטיב לו בעושר ובבנים ונתן לו חכמה יתירה
יוסיף ענוה ושפלות לפני המקום ויכבד בני אדם
וייטיב להם יותר מבתחילה ולא על שום אדם
מחמ' עשרו ולא יעשה הדין במאודו לשום אד'
ולא ישים חכמתו על חבלי עולם זה ולא יתחכם
להריח לשום אדם" החמישי כגון שהוא
עושה רע לאדם יותר במעשה או בדברים וה
והולך מעיניו ומפייסו ומבקש שהוא אינו נ'
נהנה ממאתו אדם ואינו צריך לו לשום דבר
ואינו ירא ממנו ואף מחמ' ענוה הולך ומפייסו"
השישי שיתנהג במענה רך וקול נמוך ולא
יתעסק בבני המלבושים כמו שנ' ועתה הורד
עדייך מעליך ראוה ומה שאמר במעטים דרך עני'
במשפט וילמד ענוים דרכו ואומ' עקב ענוה
יראת השם והשכינה שורה עליו שנ' אשכון
את דכא ושפל רוח ונ' הקדוש ורצון שוכני עפר
מי שנעשה שכן לעפר בחייו וכת' רם השם
ושפל יראה ומי שמשים לבו כבשר תפילתו
נשמעת דכתיב יבא כל בשר להשתחות וכ'
זבחי אלהים רוח נשברה וכתי' לב נשבר ונדכה
אלהים לא תבזה" הענו שמח בחלקו הן רב
הן מעט מידת הענוה לדון כל האדם לכף זכות
ולהחזיק כל אדם יותר טוב ממנו הן זקן הן נער
הן עני הן עשיר הן חכם הן טיפש כולם הם בד'
בעיניו טובים ממנו ומדי הענו הם שמשבחים
כי העולם רואים לכבדו וגם עוזריו רבים"

יש שהוא נבזה בעיניו הוא גדול ונכבד בע'
בעיני העולם אך לא יהיה עניו לפני הר'
הרשעים בגילוי רשעיין אלא יוכיחם יש ענ'
ענוה רעה מאד כגון אילו ההולכים בענוה
במלבושיהם כדי להראות העולם לפני העולם
שהם חסידים ופרושים ובסתר עושים רעה
ומחניפים למי שאין להחניף וחיות הענוה
היא יותר רעה מן הגאוה"

כתר החכמה

היא הענוה ואיזהו
בן העולם הבא מי ש'
שהוא עניו ושפל ורך עולם הבא נקרא בזה' ל'
שהיא המידה הקטנה עבור שהעניים זוכים
לבו שם אמת ראשונה של השם של ד' אותיו

היא יאה להודיע שהוא שוכן בענוים ואחר ש
להם תשועה ככתו׳ יפאר ענוים בישועה

שער הבושת

אמרו חכמים הבושת הוא הו׳ השכל והשכל הוא הבושת וראוי לאדם להנ׳ להנהיג עצמו במידת הבושת כי הבושת היא גדר גדול לפני כל העבירות כי רוב העולם נמנעים מכמה עבירות מחמת הבושת ואף ומתוך שלא לשמה בא לשמה אך מעלה הע׳ העליונה במידת הבושת להתבייש מפני השם בעניין שנ׳ ואומרה אלהי בושתי ונכלמתי להרי׳ אלהי פני אליך ״ וצריך אדם לדעת אע״פ שהבורא נעלם מעיני כל חי הוא בוחן כליות ולבות ונגלה במחשבות וישיג את מדרגת הבושת בהתבודדו לחשוב בגדולות השם וכו׳ ובזוכרו תמיד כי השם רואה מעשיו ויצפה מחשבותיו ובזה יצריך האדם להזהר כי השם רואה מעשיו כשהוא עובר העבירות שלא י׳ יעזבם מחמת הבושת אלא יחשוב שיעזבם לכבוד האל ברוך הוא ולפניו יתבייש ״ ואמרו חכמים כל העושה דבר ומתבייש מוחלין לו ומוחלין לו כל עונותיו ׳ ועוד אמרו בושת פנים לגן עדן ׳ יזהר שלא יחשוב אם יעשה דבר שיהיה בסתר אם היה מתבייש אם יהיה נודע בעולם לעולם לא ימנע שום מצוה מפני בושת כגון מצוה שלא ילעגו העולם לעשותה ומשחקים את הנזהר בה ולא יתבייש משום אדם בעשותה המצוה ׳ גם אם נהגו אנשי העיר להסתכל בנשים ומתביישין מאנ׳ ומתלוצצין במי שנמנע יסבול הבושת ולא יסתכל בהם ולא יתבייש לשאול דבר תורה שאינו יודע כי זה הבושת אינו טוב ׳ ועל זה אמרו חכמים לא הביישן למד ׳ חסיד נקרא על שם הבושת כי מדתו של חסידה חיורתא וכתו׳ לא עתה פניו יחוורו ומדתו של חרפה היא לכן הוי היסורה וכל זה למה כי החסיד צריך לסבול בושת כדי לקיים התורה ׳

וצריך להעביר הבושת מעל פניו במקום המ׳ המצוה ואז יקרא חסיד ובזה יגיע לנבואה ככתו׳ אז דברת בחזון חסידיך ויגיע בבו׳ בבושתו ליראת השם ולמען יראתו על פני׳ [תהיה] ומאז היא יראה הניכרת על הפנים הוי אומר הוי׳ היא הבושה ׳ ויזהר מאוד שלא לבייש שום אדם ואפי׳ במקום מצוה אמרה תורה לא תשא עליו חטא כלום של דבר ואם יע׳ יעשה שום אדם לחבירו שיתבייש בו זולתי לו׳ להוכיחו אם לא קיבל בנחת ובסתר שאז צריך לביישו ולהכלימו להחזירו למוטב ״ אמרו חכמים המידה הזאת היא מעלה הנפש היק׳ והיא לעומת השלמות הגוף ומי שמתבייש מ׳ מעלתו מתגדל ומזה תתבונן ותבחין ״

שער העזות

היא מידה גרוע מרוב בעליה ונקרא רשע ככתו׳ העז איש רשע וכתו׳ בזונה מעזה פניה ותאמר לו ׳ ואמרו חכמים עז פנים לגיהנם ומאת היא רעה מאוד אם מעיז פניו נגד מוכיח או אם הוא מעיז פניו וכופר בפקדון או במלוה אבל זאת המידה היא טובה מאוד בעזרת הת׳ התורה להעיז פניו נגד הרשעים ולהקשות ערף ולגרום שלא להודות על שקריהם ותוע׳ ותועבותיהן ׳ וצריך להעיז פניו בקיום המצות אף אם ישחקו בו ׳ וצריך להעיז פניו לשאול מה שאינו יודע ׳ וצריך להעיז פניו נגד בני אדם להוכיחם ׳ וצריך להרחיק זאת המידה ברוב ל׳ המקומות ״

שער האהבה

כל האהבות שיאהב האדם הכל יאהב בם לשם שמים אהבת בנים תהיה על דרך זה להדריך בניו בדרכי הצדק ולאהוב לעשות משפט וצדקה ככתו׳ והודעתם לבניך ולבני׳ ושננתם לבניך וכ׳ באברהם כי ידעתיו למען אש׳ אשר יצוה את בניו ואת ביתו אחריו ׳ אבל לא יאהב אותם עד שלא ייסור אותם ויכחם ילך בשרירות לבם ויאהב ממון למען שלא יצטרך לחמוד ממשל אחרים ולא יצטרך לגנוב ולגזול ושלא יצטרך לקבל צדקה אך משלו יפרנס אחרים וילבש אחרים העניים ויאכילם ויחזיק בממונו יראת השם וגם מחמת עשרו יפנה עצמו מעסקי הבלי העולם הזה ויקבע עתים לתורה הואיל שיש ספק בידו ולא יבטח ברוב חילו והתגאות אך יקנה בממונו הכלו׳ חיי העולם הבא ״ ויאהב ישמור עבד׳ שהיא מילתו מן החטא ומרחקתו מן העבירה ועל ידה מקיים פריה ורביה ומהן מגדלת את בניו והיא עזר אותו ומתוך כך הוא פנוי לעסוק בתורה ״ ויאהב אביו ואמו עבור שהולידוהו וגדלוהו ולמדוהו דרכי השם ומקיים בהם מצות כיבוד ויאהב קרוביו ומפני שהם עוזרים לו לעבודת הבורא ב״ה אך הוא יעזור להם ולאדם וזכותם עומד לו כענין שמצינו בלוט שניצל בזכות אברהם ״ ויאהב ריעו

וחביריו ושיאמ' כל ישר וקיים וזה שנאמ'
ואהבת לריעך כמוך וזהו כלל גדול כת'
בתורה ויתנהג עם חביריו שיאהבוהו כו'
כולם וזהו הדרך למצוא חן בעיני כל אדם
שירבה עבור כל אדם עני ועשיר ויהיה
משלם ותרן ולא יחוש על דבר מועט
נגד בני אדם ויהיו דבריו בנחת עם בני
אדם ויעביר על מידותיו ויעשה לעולם
לפני משורת הדין ולא יבייש שום אדם
ולא ידבר רעה על בני אדם ולא יקבל לשון
הרע ולא יספר לשון הרע ולא סוד וידין
כל אדם לכף זכות במקום שאפשר ויקבל
כל אדם בסבר פנים יפות ואהבת אדם חייו
יאהב על דרך זה שיקנה מהם הקיצים
עולם שהוא עולם ארוך אבל לא יאהב חייו
מאודו כדי שיהנה מחיי הבלו ויאמ' ימאס
בחיים שהם כנגד הבורא ותמיד יהיה
לבו נכון למסור עצמו על קדוש השם
בכל המצות זולת כמאמרות

עיקר אהבת חייו יהיה שישתדל להנ'
להגיע לעבודת השם ואהבתו ויראתו
ולא יאהב כל חייו עבור ענין אחר
אהבת הכבוד היא רעה מאד ואם אדם
מתרחק שלא ליהנות מאחרים ומתרחק
מן הכבוד אז יהיו כל מעשיו טובים כי
אלו השנים מקלקלים כל מעשה האדם
ולפעמים יש מצוה ברדיפת הכבוד
את עצמו כדי שיהיו דבריו נשמעין
להוכיח בני אדם כי דברי הנבזה מבוזים

יגלה

ואהבת התענוגים כגון אכילה ושתיה הכל יכוין ש'
שיעשה כדי לחזק גופו ולעסוק בתורה ובמצות ולא
יאכל דבר המתוקים ורעים לגוף ואל יאכל דבר הברי
לגופו שהוא מר ובכל תענוגים יכוין כדי שתהא נפשו
ישרה לדעת את השם כי אי אפשר שיבין בתורה וה'
והוא חולה או מחר ומצריך טובה ויזהר שלא יאכל
כריסו עד שיהיה גופו כבד עליו כמשאוי וכן בכל התע'
התענוגים כגון המנוח והשינה בכל יכוין להברות גו'
גופו כדי שיוכל להתחזק בעבודת השם כי מי שאינו
ישן כל כ' ימים יתבלבל בדעתו ובגופו וכן במשא
ומתן שלא יכוין כדי שיתפרנס ויוכל לעבוד הבורא
כלל של דבר בכל צרכי חיבריו שיהיו כשבתו וכן
ובקומו בכל יכוין לשם שמים ועל זה נאמר שלמה
בכל דרכיך דעהו ויעזוב אדם כל האהבות וידבק
באהבת הבורא ית' כי זאת האהבה היא תכלית
התבונות וסוף כל המעלות והיא דרגת הנפשות
מאנשי החסידים והנביאים והפרושים סופם אין
למעלה ממנה וזה היא האהבה היא תאוות הנ'
הנפש ונטותה אל הבורא להדבק באורו העליון
והנפש הזאת היא מקור הדעת והיא טהורה וזכה
והבורא ב"ה קשרה בגוף אשר חשקו רב לבוראה
אם היא תלך בדרכי השם ונמצא שהאדם מלובש
בגוף אין כח בנשמה לחשוב אחר בוראה כי מע'
מעורבת היא בתאוות הגוף אחר אכילה ושתיה
ועירום עולם זה עולם שהוא שלו ושקר ואסוף
הוא אין כח בנשמה לחשוב אחר הבורא כי היא מ'
מלובשת בהבלי שוא ואחרי שימאס הנפש
שיש בה תועלת לעצמה בלי שיטעף הגוף אז היא
תתאוה לבקש מנוחה ממרדה הגוף וכשתתע
הנפש ומתחזקת אז יהיה לה אור בעצמה וכח בנ'
בנשמה וכיצד היא האהבה שיאהב את השם
אהבה גדולה יתירה רבה מאד עד שתהא נפשו
קשורה בשמחה ואותה השמחה מבריחת מע'
לבו נעימות הגוף ותענוג העולם ואותה השמח'
עזה ומתגברת על לבו וכל המחשבות שבעולם הם
כאין כנגד תגבורת תוקף שמחת אהבת השם
וכל חיבת שעשוע ילדיו כלא היו כנגד שעשוע
לב האוהב את השם בלבבו ובכל החפץ לעשות
רצון הבורא ולזכות הרבים ולעשות קידוש ולא
למסור עצמו באהבת השם וזהו יראת
השם שלא תעבור על מה שכתוב בתורה והאוהב
כגון פנחס שמסר עצמו בשביל הבורא ואברהם
אחר הריחותו את ידו אם מיחוט ועד שרוך נע'
נעל ואלישע שלא רצה ליקח מנעמן ובלבול ד'
דברי תורה בשביל תענוגים ושעשוע ילדיו ותא'
ואהבת נשים ודיבור וגם לעזוב שירים ומנגנים
וזמירות כדי ומלאכות ולבו שמחה באהבת השם
העובד מאהבה עוסק בתורה ובמצות והולך
בנתיבות החכמה הראויה מיד יעשה כל המצ'
המצוות מאהבה

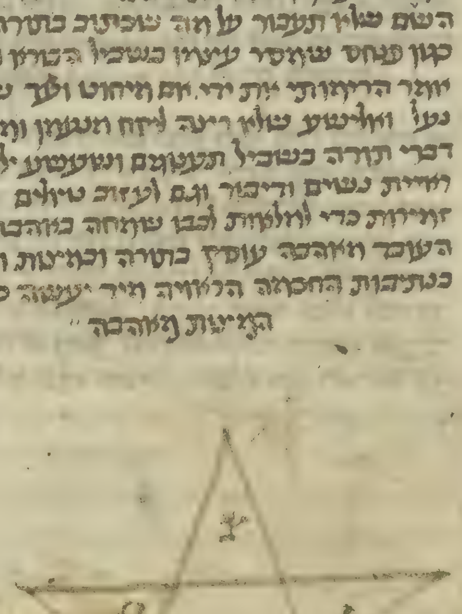

והיאך יאהב את ה׳ יאהבנו אהבה
גדולה לא מפני יראת ירא(ת)
הרעה ולא כדי לירש הטובה אלא עושה
האמת מפני שהוא אמת וסוף הטובה
לבוא · ומעלה זו מעלה גדולה עד מאד
ואין כל חכם זוכה לה · והיא מעלת אב׳
אברהם אבינו שקראו הק׳ אוהבי דבר
ידוע וברור שאין אהבת הק׳ נקשרת בלב
של אדם עד שישגה בה תמיד כראוי
ויעזוב כל שבעולם חוץ ממנה כמו שצוה
ואמר בכל לבבך ובכל נפשך ונראה שוגה
בה תמיד כאילו הוא חולה מאהבה שאין
דעתו פנויה מאותה אהבה שהוא שוגה
בו תמיד בין בשבתו בין בקומו בין בשעה
שהוא אוכל ושותה יותר מזה תהיה
אהבת ה׳ בלב אוהביו והוא ששלמה אמ׳
דרך משל כי חולת אהבה אני וכל שיר
השירים משל הוא לענין זה · בשעה
שיתבונן האדם במעשיו וברואיו הנפלאי׳
הגדולים ויראה מהם חכמתו שאין לה
ערך ולא קץ מייד הוא אוהב ומשבח ומפאר
ומתאוה תאוה גדולה לידע השם
הגדול כמו שאמר דוד צמאה נפשי לאל
חי וכשמחשב לדברים אילו מייד הוא נרתע
לאחוריו וירא ויפחד וידע שהוא בריה
קטנה אפלה עומד בדעת קלה מעוטה
לפני תמים דעות כמו שאמר דוד כי אראה
שמיך מעשה אצבעותיך וסמיך ליה מה
אנוש כי תזכרנו ובן אדם כי תזכרנו
וכיון שאדם מבחין בדברים הגדולים ומכיר
מלאכים וגלגלים ויראה חכמתו של הקב״ה
בכל היצורים ובכל הברואים מוסיף אהבה
למקום ותרעב נפשו ויכמה בשרו לאהוב
המקום ויירא ויפחד משפלותו ודלותו וקל׳
וקלותו כשיעריך עצמו לאחד מהגופות
הקדושים הגדולים

שער השנאה׃ השונא חבירו מ
מפני שהזיק

לו וביישו או הרע לו לא ישטמהו וי
וישתוק אלא צריך להודיע לו ולומר לו
למה עשית לי כך וכך ואם חזר בו ובקש
ממנו למחול לו ימחול
דרך ... המבשרים להעביר על
מדותיהן ולמחול לאותן שחטאו אותם
ולא ישנאו אלא הרשעים והפושעים

כמו שאמר דוד תכלית שנאה שנאתים
לאויבים היו לי · ולא ישנא שנאות של
קנאה · ולא ישנא חבירו או קרובו מפני ש׳
גמל לו חסד או שלא יתן לו כפי רצונו אך
יקבל הכל מאהבה · ולא ישנא אומן בני
אומנותו ולא ישנא מוכיחו ולא ישנא רודפי
צדק אומר אחד מהחכמים הטוב שתוכל
לחשוב על שונאך שתשיבהו אל אהבתך
אם תוכל וישנא כל מה שמרחקתו מאוהב
הבורא׃

שער הרחמנים

זאת המידה טובה מאד לרחם על עניים
ולרחם על משרתו שלא להטריחם יותר
מדאי וכן על בהמותיו ולהאכילם ולהשקות
כראוי · ולהקדים להם קודם שיאכל הוא ·
וצריך לרחם על יתומים ואלמנות וצריך
לדבר עלל(?) העגומים והאבלים והעניים
דברי תנחומי׳ ודברים רכים כדי לנחמם מ׳
מעצבם ומצערם ומדאגתם אך בדין
ובמשפט אין לרחם על העני גם על
הרשעים אין לרחם ואין לרחם על בנו שלא
לייסרם להכניסם ללכת בשרירות לבם וירחם
אדם על נשמתו להצדיק מעשיו להכניס
לאור עליון

שער האכזריות

האכזריות היא מידה רעה לא יחון אכזרי
רואה מה שאר באיוב אם לא בכיתי לקשה
יום עגמה נפשי לאביון וזה רחוק מן הא׳
האכזרי · האכזרי נוקם ונוטר וגוזל וגונב
ועושק ולא יחון ומענה יתום ואלמנה ולא
ירחם · אך על הרשעים יהיה אכזרי כמו
שאמר איוב ואשברה מתלעות עול ו׳
ומשיניו אשליך וצריך אכזריות בדין
והרודף לזכות בתורה צריך להיות אכזרי
על עצמו ועל בניו · הנקימה ונטירה
מחקור האכזריות ואם תרצה להנקם מא׳
מאויבך תוסיף מעלות טובות ובזה ינקם
ינקם שונאך ויתאבל כשומע שמעך
הטוב אבל אם תעשה רעה ישמח שונ׳
שונאך על חרפתך · בעלי עבירות
הם אכזריים לנפשם ולכל דורם כי בעון
אבות בנים מתים ואין אכזרי כמי שמית
בניו ומביאים פורענות על דורם ועל
בעבם שכל הדור נהנה מזכותם כר׳
חנינא בן דוסא שכל הדור היה נזון בז׳
בזכותו׃

שער הדאגה׃
המידה היא
רעה לגוף ומאד הדואג על עולם הזה

להשיג תאותו היא רעה רעה ויותר רעה
הדאגה כשלא יוכל להשיג ולעשות עבירות
גם הדאגה טובה לדאג על מיעוט השגתו
בתורה ובמצות והנביא אומ' מה יתאונן
אדם חי גבר על חטאיו · אשרי אדם
מפחד תמיד שלא ישכח תלמודו ויחזור
תמיד ולעולם ידאג שלא יגרום לו החטא
לאבדו מן העולם ולא יירא ולא ידאג משום
דבר במעשיו מעבודת השם אלא ביי' ולא
יירא · ומה לו ומה ידאג שלא עונו גרם
יש צרה בעולם ידאג שמא עונותיו גר'
גרמו · יש לו עושר וכבוד יירא שמא ה
העושר והכבוד שכר מעשיו הם · יש
לו שבי נקלון יירא וידאג שמא הטעמו פרי
חטאותיו הוא · אם הוא חכם ידאג שמא
יעשה לפי חכמתו וכל שכן אם אין בו ח'
שידאג יותר · וידאג ויצטער על כבוד
הק' וכבוד התורה וכבוד ישר' שמתמעט
ועל עניים כאלו ידאג אז בזה קרוב לעשו'
תשובה ולהתקרב אל השם · ולעולם ידאג
שמא אין עבודתו מקובלת לפני המקום
ושמא הוא מאותם שנ' עליהם מי בקש
זאת מידכם רמוס חצרי · מעשה
בחכם אחד שראה אדם אחד דואג אומר
לו אם דאגתך על עולם זה ימעט השם
דאגתך ואם דאגתך על עולם הבא יוסיף
השם דאגה על דאגתך ·

שער השמחה

השמחה היא טובה מאד
לגוף ומאירה פניו של אדם אך אין טוב
להרבות שמחה בהבלי העולם ואין לשמ'
לשמוח במכשול חבירך בנפל אויביך
אל תשמח וכל שכן שלא ישמח אם רוא'
אשר חבירו טועה בדבר הלכה ובמילי
דשמיא כזה יש להתעצב · ועבור
אשר קלות העולם ושמח בנכשול חב'
חביריהם צריך להתחזק ולהתעורר לבו
שלא ישמח ·

שער היין

היין רעה מאד מי ש' שמקל עצמו ברוב
שתיית יין כבית המשתאות ובעליהם
אמר שלמה אל תהי בסבאי יין וגו' ואחרים
על היין · כלל של דבר יתרחק מאד מש'
משתיית היין · אך שתיית היין טוב ה'
מאד כנגד שאפת כדת על מעלת המשג'
המשכילים כמו שאמר שלמה תנו שכר
לאובד ויין למרי נפש · כל זמן שאדם

ביצער לא יוכל ללמוד ולזכור המשפט ולהתפל'
בכיון ועל זה הדרך ישתה כדי שיהא לו
לב לעשות טובה ומצוה אחזו' עשיר
השמח בחלקו ויקבל כל מאורעותיו בכ'
בשמחה · ואמרו חכמים השמח ביסורין
מביא ישועה לעולם · ויהיה שמח לשמ'
לשמוח מי ששרוי בצער ויהיה שמח
לענין הלכה ללמוד בשמח' וירגיל עצמו
לשמח חתן וכלה · וצריך לשמוח בשבתו'
וימים טובים · ויזכור בהם חסדי הא'
ונסיו אשר הפליא עם ישר' ובכל אלה
לא ישמח בהבלים אך ישים השמחה על
אהבת השם להתענג בו · וישמח ויגל
באדון הכל אשר צוה להתענג בימים
הם ויזכור בימים ההם עולם הבא אשר
הוא תכלית הנעימות וישמח כשרואה
שלוות הרשעים ויחשוב אם למכעיסין
כך לעושה רצונו על אחת כמה וכמה
וצריך לזהר שלא ישמח בדבר כשהוא טוב
לו ויש בו תקלה לשאר בני אדם וירגיל א'
את לבו להיות שמח בטובת אחרים ובזות'
ישמח כראותו בני אדם מחזירים
במצות ולעשות רצון הבורא ·

מידת השמחה

היא בנפשו' הצדיקים
שהם בנועם שלם בעבודתם ובשמחה
גדולה בפרישותם כמו שנ' שמחו ביי' וג'
וגילו צדיקים והרנינו כל ישרי לב · וכן ישמ'
אדם כל שמחתו על התורה וכן אומר דוד
ששתי על אמרתך כמוצא שלל רב · וכל
העושה המצוה בשמחה יש לו שכר
אלף ידות ולפי שהמצות עליו כמשא וא'
ואין השכינה שורה אלא מתוך שמחה
וכל הנביאים לא היו מתנבאים בכל עת
שירצו אלא מתכוונין דעתן ויושבים שמחי'
וטובים לב שאין הנבואה שורה לא מתוך
עצלות ועצבות אלא מתוך שמחה · לפיכך
בני הנביאים מביאין לפניהם נבל תוף וח'
וחליל וכינור ומבקשים הנבואה כדכתיב
והיה כנגן המנגן ותהי עליו רוח אלהים ·

שער הבטחון

הבטחון וה' והאמונה שו'
שותפין האמונה היא כמו האילן והבטחו'
היא הפרי כמו שאי אפשר שיהיה פ'
פרי בלא אילן כי אי אפשר לבטחון בלא
אמונה · שורש הבטחון הוא שיסמו'
על חסדי הא' שיעשה לו הטוב והנכון
בכל עניינו מקטן ועד גדול והוא בוחר

לו הטוב והנכון בכל ענייניו יותר ממה שהוא
בוחר לעצמו · וצריך הבוטח להכנס בלבו ז׳
דברים קודם שיהיה בטחונו שלם ·· א׳
שידע שהבו׳ חומל ומרחם עליו בדבר שהוא
בוטח בו וכל הטובות המגיעות לאדם כולם
מן השם ·· ב׳ שידע שהבו׳ אינו מעלי׳
עיניו ממנו ומתעצל לעשות חפץ יראיו
השלמים ·· ג׳ צריך הבוטח לדעת שהוא
חזק ואינו שום דבר יכול למונעו מלעשו׳
בקשת בוטח בו ·· ד׳ צריך הבוטח לד׳
לדעת שהוא ית׳ יודע מה טוב לבוטחו
בו ·· ה׳ שידע שהוא לבדו יחיד בהנהגתו
והוא המנהיגו ושומר אותו כשעודו בבטן א׳
אמו עד היום הזה ועד יום מותו הוא ל׳
לבדו מנהיגו ואין אדם יכול לברוח מהנה׳
מהנהגתו ·· ו׳ ידע הבוטח שהוא מסור
ביד השם ולא יוכל אדם להזיקו ולא להטיב
אלא בלא רשות האל ית׳ ·· ז׳ צריך הבוטח
לדעת שהוא הוא בתכלית הטובות והחסד
למי שראוי ולמי שאינו ראוי והחסד קיים
ואינו פוסק ועלמי עלמים · ח׳ צריך
הבוטח לדעת שהוא רואה לבו אם בטחונו
ולא יוכל איש להעלים דעתו מן השם ית׳ ··
והנה כל הדברים שמבטחים על הבורא ל׳
הם שמונה ·· א׳ בענין הגוף שישליך
נפשו וימסור עצמו על רחמי השם הגדו׳
הגדולים ויבטח עליו שיעמיד גופו כדי ··
ואם ירפאהו רופא לא ימח הענין אלא על
השם לבד שהוא הרופא ומאתו הכל ··
וכל התועלות שיהיה לו בגופו הכל מאת ה׳ ··
אך לא יתכן שיסתכן בעצמו ויאמר אני כן
בוטח בשם שיצילני ·· ב׳ שיבטח בשם
שיזמין פרנסתו ולא ירדוף אחר מותרות
אך די סיפוקו ומתוך שאינו רודף אחר
עושר ואחר תענוגים יהיה פנים פנוי
לפנות לבו לאלהים ·· ג׳ אם הבוטח נוכרי
בלא קרובים יחשוב כל מי שישו לו קרובי׳
לאחר זמן צריך להפרד מהם ויקח לו ל׳
האלהים לחבר · ויחשוב זה לטובה שאינו
טרוד עם הקרובים ויהיה לבו יותר פנוי
ומיוחד לאלהים ·· ואם הבוטח בעל עשר
ובנים בהשם שיתן לו יכולת לשום להם
מה שחייב להם ויבטח בהשם שיהיה
לו שום עליהם להורות להם דרכים הטובי׳
בענייני התורה ·· ד׳ בענין ייחוד הלב
יבטח ויתחנן לשם שיעזור אותו לבו ו׳
ויקדשהו ויגיעהו לעבודתו העליונה ··
ה׳ בענין הח׳ האיברים כגון הצדקה וה׳
והלימוד ובכל המצות ישתדל בכל כחו ל׳

יבטחו

לעשותם ויבטח וישים לבו לאחר הכל שיזמין
לו המצות לקיימם ולא כדי לקנות שם עליהם
או לקבל פרס ·· ו׳ שיבטח בחסדי האל ולא יבטח
בשכלו ומעשיו הטובים אך יסמוך על חסדי
השם וגודל טובו ועל רחמיו הגדולים ·· ז׳
שיבטח על השם שיביא ישועה לישראל
בימינו ויבנה בית המקדש ולא תהא כוונת
בטחונו כדי להנות בשלוה הגדולה אשר תהי׳
בימים ההמה אך תהיה כוונתו שיגיע בימי׳
ההם כי אז יכיר השם את לב האדם וכולם
קטנים וגדולים ידעו את השם ולא יהיה להם
מונע לא רעב ולא דבר ולא מלחמה ולא טרדות
אך יהיו פנויים וכולם ישיגו השגה גדולה
מידיעת השם כדכתי׳ כי מלאה הארץ דעה
את כבוד יי׳ כמים לים מכסים ·· ח׳ יבטח על

ת

הבורא שיגיעהו לעולם הבא אשר שם נעימות
ואין קץ ואין חקר ·· ואין הפה יכול לספר
את יופי עולם הבא ואין העין יכולה לראות
דין הדר הצדיקים · ויבטח בשם שישים לפניו
דרכי הישרים שיגיעהו לעולם ההוא העליון
ואין לבטוח לבא שם בלא מעשים טובים אך
אחרי שעוסק בכל יכולתו לעלות על המדרג׳
המדרגות הראויות לזה הענין והוא שיוצי׳
שיוציא אהבת עולם הזה מלבו ויכנס תחת
אותה האהבה אהבת הבורא כי הוא
וימסור עצמו על קדושת השם וישתעשע
בו ויבטח על השם שיתחסד עמו כאשר
התחסד על כל הנביאים והחסידים ·· מי׳
שבוטח בשם בלב שלם יביא אותו הביטחון
שלא יפחד מדבר · ולא יעבוד לאדם זולתו
להתריצות אליו ולא יקוה לאיש ולא יסכים
עימהם בדבר שהוא כנגד עבודתו ולא יפחד
עניינים ולא יירא ממחלוקתם ואם יוכיח

באמ

אותם לא יזהר בכבודם ולא יכלימם ולא ייפה
ולא יפה להם השקר כמו שאמר הנביא ·· כי
יעזור לי וגו׳ ולא יוכל אדם לבטוח בלא אמונה
ואין גדול בעולם יותר מן האמונה כי מי ש׳
שמאמין בשם בלב שלם שיודע ממנו כל
העבירות שעשה כל ימיו ויביאוהו לדין על
כל דבריו גדולים וקטנים ואפי׳ שיחה קטנה
שבין אדם לאשתו הכל יביאוהו למשפט ·
ואין שכחה לפניו ודן אותו בדינים קשים
בגיהנם מי שמאמין כזה בלב שלם בודאי
יהיה נזהר מעבירות גם מי שמאמין בלב ש׳
שכר המצות ונאור שכר המצות וגבור
יצר שפסע ג׳ פסיעות לכבוד האל ועל כן זכה
לכל הגדולה ·· ושכרו של עשו עבור ש׳
שקיים מצות כיבוד ודאי מי שמאמין כל
זה יקיים המצות בשמחה רבה ·· ובשבי׳ כי
דיני השם במשפט וישרים בכל משפטיו
כמו שאמר אחד מהבוטחין מעולם לא בא
בא לידי בענין והצטערתי לגזרתו ולא יתמה

אדם עניין אחר מזה שיש לו אם יש לאדם
מלאכה שמתפרנס בה לא יבטח במלאכתו
כלל ולא אם אדם מתפרנס מאדם אחר לא
יבטח עליו כלל אם ישים לבו בבטחון השם
שהוא הממציא לו כל צרכיו וכל העושה
לטובה הכל מאת השם הבוטח בלב רוצה
ברצון כל ענייניו ומשבח על הטוב ועל
הרע כמו שנ׳ חסד ומשפט אשירה״
ואמר חייב אדם לברך על הרעה כשם שמברך
על הטובה ואשר איננו בוטח בה׳ מתפלל
ברכתי כי הלל רשע על תאות נפשו
ומתקצף על הרעה ברכתי והיה כי ירעב
והתקצף הבוטח נפשו בטוחה שאינו
מיצר על שום ענין מעניניו כי הוא יודע ש׳
שהבורא מנהיג לטובתו בעולם ובאחריתו
כמו שאמר דוד אך אלהים דומיה נפשי כי
ממנו תקותי״ הבוטח לא יתעסק בשום
דבר שאין בו רצון הבורא אך כל מעשיו
הם כדי לעשות בהם רצון השם״ הבוטח בשם
כשיהיה לו מותר על מזונו יוציאנו בדבר מצוה
ומי שאינו בוטח מזה כל העולם וכל אשר
בהן אין די פרנסתו וצורכו והוא חס על ממון
ממונו ולא השלים חובת הבורא וחובת בני א׳
אדם ולבסוף יניח הכל לאחרים״

הבוטח

בשם דעת בני אדם נוח
הימנו ומפני שהם יודעי׳
שהוא לא יזיק להם ולא חמד את שלהם גם
הוא אינו ירא מהם ומפני שהוא מאמין ש׳
שתועלתו ונזקו אינו ביד אדם על כן אינו מפ׳
מפחד בהם ומי שאינו בוטח הוא חושב כל
טובה שהגיע לחבירו כאילו גזלה ממנו
וכל פגע רע שימצא לו בכבוד או בממון יחשוב
שהוא מאתם וזה מביא אותו לשנוא בהם ולא
ולשנוא אותם. הבוטח אינו חושש יותר
מטרף יום יום וכשיש לו מזון יום אז טורח
במלאכת השם ולא ירדוף אם מחר פן שמא
מחר כן ומי יודע אך דואגתו ומכוון על זה ש׳
שהוא ממעט מחובת הבורא ומשתדל לפרוע
מה שיוכל לפרוע ומי שאינו בוטח עוסק
תמיד להרבות הון כאילו לא ימות וכשמוכיחין
אותו שיאמר ויעשה הטוב אז ישיב כשיהי׳
לי די סיפוקי והוא דומה למחר שאומר חפץ
ומי שאינו מאמין לו ולא יתן לו החפץ אם לא
שיתן לו המעות תחלה כך זה אינו מאמין ב׳
בשם ולעסוק בתורה אם לא שיתן לו כל צרכיו
ומי הרחמן הוא ישמרנו שימנו ממעשי׳
עבודתו הבוטחים בו בלב שלם בגלוי ובסתר״

שער החרטה

העושה טובה
ומתחרט זה רע
מאד אם הטיב לאדם אחר ואחר כך פשע
בו אין להתחרט על הטובה גם אין רעה״
כשהוא נודר לאדם דבר ומתחרט או נודר
למוד או ליתן צדקה ומתחרט אך מדת הח׳
החרטה מעיקרי התשובה כי אין התשובה
מועלת בלא חרטה אם פשעת בחבירך
התחרט מיד ותפייסהו החרטה היא דרך
מעשים טובים אם הלך בטל מדברי תור׳
יתחרט על הביטול ויתן לבו לעסוק בכל יכ׳
יכלתו אם לא הורגל להתפלל בכוונה יתחרט מ׳
ויחשוב איך נעמדתי לפני מלך הגדול בלא לב׳
אם הוא עסק בדברים בטלים יתחרט מאד
ויחשוב מה עשיתי אשר מאותם השעו׳
שיהיה לי לקנות חיי העולם הבא עסקתי
בהבלים. אם הגיע לימים יתחרט שעברו ימ׳
ימיו בלתי עבודת השם״ כלל גדול תקח בידך
תחשוב בלבך על כל דבר שעשית ועל כל מ׳
מדה שלא נזהרת לעשותם כתיקנה ועל
כל דברי חכמים שלא נזהרת בהם ותתחרט
על כל אחד ואחד בפני עצמו ותחשוב
בלב ותתקומם על על עצמך איך לא רדפת
לעשות בורא רצון ואיך דברי חכמי עזבתי
ומוסריהם הטובי׳ וכענין זה החרטה ה׳
היא תיקון לכל המידות

שער הכעס

כאשר הגוף חו׳
חולי הגוף כך
הכעס חולי הנפש הכועס כל מיני ג׳
גיהנם שולטים בו ואין השכינה שווה
עליו ושוכח תלמודו ובא לידי טעות ועונו׳
ועונותיו מרובים מזכיותיו ואין הקב״ה
מלמד. התלמיד שרבו כועס עליו ושותק
יזכה להבדיל בין דיני ממונות לדיני נפשו׳
הכעס מביא לידי מחלוקת ואין חן לכעסן
הכעסן מטיל אימה יתירה בביתו ומתוך
כך יבוא לידי תקלה. הכעסן אינו מעביר
על מדותיו. הכעס מונע ממנו של
אדם כל טובות לא יוכל לרחם על העניים
בעת הכעס אין אדם רשאי להוכיח
הכעסן לא יודה על האמת. המקרע בג׳
בגדיו והמשבר כלים והמפזר מעותיו
יהי בעיניך כעובד עבודה זרה שכך אומנותו
של יצר הרע היום אומר לו עבוד ע״ז
ועובד״ ארבע חכמי׳ ארבע מדות בב׳
בריעות נוח לכעוס ונוח לרצות יצא הפ׳
הפסידו קשה לכעוס וקשה לרצות יצא
שכרו בהפסידו נוח לכעוס וקשה לרצות
רשע קשה לכעוס ונוח לרצות חסיד״
מיהו יש לומר מי שהוא קשה לכעוס
על הרשעים ונוח לרצות להם אין מ׳
קשה כזאת אך יהא נוח לכעוס עליהן
וקשה לרצות להם להצדיקים וצריך
אדם להרגיל עצמו במדת הכעס להטיל
אימה על בני ביתו ועל אותם השומ׳

השומעין ומוסרין ואומ׳ שכועס ושם יכעוס במידה ירויה עצמו כאילו הוא כועס יכל אין בלבו כעס · בכל דרכיו של אדם ירויה הייך יע׳ יעשה מיצוה בין בכעסו בין משחוק · כשאדם שרוי בתענית או בשום צרה אז הכעס מצוי בלבו לכן יתן אל לבו כאילו מתנים שלא יכעוס

השתיקה

מבטלת הכעס וגם כשהוא מדבר בנחת בקול נמוך מבטל הכעס · לכן יזהר שלא ירעים קולו כשמשיעת כעסו · גם יזהר הכועס שלא ייראו בפני אותו אדם שכועס עליו · כשיבאו אורחים ועניים בביתו של אדם יזהר מאד מן הכעס כי הם סבורים כי הוא כועס עליהם ואינם רשאין לאכול

שער הרצון

זאת המידה איננה נמצאת אלא בנפש טובה ויקרה · ומי שיש בו מידת הרצון הוא מתרצה בכל עניינו כפי מה שיגזור לו הבורא ולא יהרהר אחריו · ובעל המידה הזאת אינה מתגאה אל הגדולה אך דעתו לסבול ולא יתרעם על עניינו ולא יתן יפה על בשם לאומר למה עשה לי כך ומן המידה הזאת שיהיה שמח בחלקו וכשאדם היצריך רוצה בכל ביתו אדם והם רוצים בו · גם המקום רוצה וגם שומרו ומשלימין אותו כדכתי׳ ברצות ה׳ דרכי איש גם אויביו ישלים אתו וג׳ פני מלך חיים ורצונו כעב מלקוש · ראה מה הגיע למרדכי כשריצה בו אחשורוש ומה הגיע ליוסף כשריצה בו פרעה אם כך מגיע מי שרוצים בו בני אדם כל שכן מי שהבורא רוצה בו כמה מעלתו גדולה · אומר החכם כל רוצה עשיר מן המידה הזאת באה המחילה והסליחה · כללו של דבר כל התורה כולה תלויה במידת הרצון שיתרצה האדם מדבר ומה ומאד אשרי איש בתיגתו חפץ מאד · אך לרשעים אל יתרצה ולא לשום דבר עבירה ויתרצה בכל דברי חכמ׳ ומוסריהם ותוכחותיהם ועליו נ׳ אזן שומעת תוכחות חיים בקרב חכמים תלין · כל מי שרוצה לכנס בעומק הלכות חסידות ובעומק היחוד להכיר השם ב״ה אין זה יכול להיות אלא אם כן חכם ונבון ונפשו רצון בלא כעס

שער הקנאה

הקנאה היא מידה רעה עד מאד כי רוב עניני העולם זה הכל מקנאה בא כי כשאדם רואה שחבירו עושה בגדים נאים ומאכלים טובים או מקבץ הון הוא יקנא ויחשוב זה יש לו כך גם אני אעשה ואטרח שיהיה לי כך הקנאה מביאה לידי חמדה · והחמדה מביאה לידי גזל כדכתי׳ וחמדו שדות וגזלו וה׳ וחמדה מביאה לעבור על התורה לכך תוציא ה׳ הקנאה מלבך · ואומר שלמה בני אל יקנא לבך בחטאים כי אם ביראת השם · כל היום כשאדם מקנא בחטאים ורואה אותם עשירים והצלחת

והצדיקים עומדין בעני ובייסורין ומתוך כך נופל ומורים בתורה ושומריה · אומר החכם ולכך השומר מן הקנאה כי היא מכרת בך שפניך משתנים מרוע לבך ומאת האיש על שאותה מקנא בו הוא שמח כי צרת לבך מרבה תשמח שונאך ונקם בך המקנא מאיש נפשו כי הוא מתאבל תמיד · אומר החכם אל תקנא באחיך על עושר לו כי הוא ינעים בחיין ואתה תשבע רוגזה ויגער · ואמר החכם לא נברא ל׳ המקנא · והחומד אלא לכעוס מן הקנאה יבוא מחלוקת ושנאה · לכל שנאה יש תקוה חוץ משנאות מתוך קנאה · טוב האדם של ולך בגדולות שלא יקנאוהו אחרי׳ אך יעשה מע׳ מעשים טובים ויעסוק בתורה הרבה ויקנאו אחרים ויעשו כמוהו ועל זה אומר קנאת סופרי׳ תרבה חכמה · ומיצוה גדולה לפרוש מ׳ הקנאה והחמדה כי אם אין אדם גדול והוא ונוב זה צריך לעשו בעל כרחו כדי שלא ל׳ יראה גורע עניינו ויעשוהו ויתרבה בנשות אבל הקנאה והחמדה מי יודע בזה ואין לו בושת אם יקנא ויחמוד בלבו המונע מזה שכרו מרובה מאד

וצריך

לקנאות ביראת ה׳ ולעשות כמעשי׳ גם יקנא ברשעי׳ ולהלחם כנגדן כמו הבועל ארמאית קנאין פוגעין בו משה קנאה במיטרי׳ אליהו אמ׳ קנא קנאתי לה׳ אל׳ צב׳ אלהים כי עזבו בריתך בני ישר׳ · ומן שמה בפנחס בקנאו את קנאתי והשם נתן לו גמולו על כך שנ׳ לכן אמור לו הנני נותן לו את בריתי

שער הזריזות

הזריזות מידה טובה לעולם הזה ולעולם הבא והיא מידת החסידים והנ׳ והנביאים ואמרו חכמי׳ זריזים מקדימי׳ למצות ומתה צריך לדעת כי הזריזות היא תחילה לכל המידות כי אין אדם יכול להיות תדיר על הספר כי צריך לאכול ולישן ולעשות צרכיו · לכך צריך זריזות וזהירות לחזור לספרו ללמוד ואל יחשוב היום גדול והשנה גדולה כי על זה אמרו אל תאמר כשאפנה אשנה שמא לא תפנה · וגם יאמר עת ערב הוא כבר יום עובר ללמוד איעכב לעמוד מיד ולהתפלל כי טובה שעה אחת שהוא לומד ואפי׳ דיבור אחד מכל מה שבעולם · וכתי׳ טוב לי תורת פיך מאלפי זהב וכסף · אמ׳ הקב״ה טוב לי שעה אחת שאתה עוסק בתורה מאלף עולות שע׳ שעתיד שלמה להקריב לפני׳ · הזריזות ה׳ היא תיקון לכל המיצות שיעשה · כלום בזריזות ולא יתעצל בזריזות במיצוה לעשותה בשעת צורך זריזות לבטל ידין כמוהו וכל פעם ולש׳ לשאול מה שאינו יודע ושאל ישאל בזריזות אפי׳ מגע · והעשה צרכיו בלילה על מיצותו יקום ויטול ידיו וילך למקום צורך

אשר יצר את השמים על מיטתו ולעניין הב׳
הברכות ׳ ואם שומע קול רעם על מיטתו ש׳
שיקום ויברך בטהרה ובכל אלה צריך זריזות
גדול ׳ וצריך לפרוש זריזות ממחשבותיו הר׳
הרעות אך הזריזות רע׳ כשהוא זריז לעבירו׳
ולרדוף אחר תאוותו ׳ כלל של דבר ישים מידת
הזריזות על כל המצות ׳ ויעשה מלאכתו כ׳
בזריזות כדי שיפנה מהרה למלאכת שמים —
ואמרו רבותי׳ הוי קל כנשר וגבור כארי ועז כ׳
כנמר לעשות רצון אביך שבשמים וכן אמר
דוד חשתי ולא התמהמהתי לשמור מצותיך ״

שער העצלות

מי שמתגברת בו מ׳
מידה העצלות ענ׳
ענינו מקולקל בעולם הזה ובעולם הבא ׳ ועליו נ׳
אמר שלמה על שדה איש עצל עברתי והנה
עלה כלו קמשונים ׳ בשבעה דברי׳ גנה שלמה
את העצל ׳ ומשה רבי׳ אמ׳ דבר גדול מכולם שנ׳
כי קרוב אליך הדבר מאד בפיך ובלבבך לעשותו
תוציא הדברים מלבבך לפיך ומפיך לחוץ ומי
שמתעצל בזה אין לך עצלות גדול מזה ׳ ויש
ויש עצלות שהוא טוב מאד כגון היושב ומת׳
ומתעצל לעשות רעות ולרדוף אחרת התאוות ׳

שער הנדיבות

הנדיבות היא מ׳
מידה אשר בה
יגיע למעלות גדולות ׳ יש ג׳ מינין נדיבות ״ א׳
נדיב בממון ׳ ב׳ נדיב בגופו שיטרח לעשות
רצון כל אדם ״ ג׳ שיהא נדיב בחכמתו ללמדה
לכל אדם ׳ הנדיב דבריו נשמעין כשמוכיח בני
אדם והכל יאהבוהו ויעזרוהו ׃ עיקר שבח הנ׳
הנדיבות ליתן צדקה ליתן לירא׳ השם ״
הנותן מתנה גדולה למי שאינו הגון אינו נדיב
אבל הנדיב השלם הוא הנותן מעט אך רב קודם
שישאלו ממנו ׳ אדם אשר דעתו מעורבת בו
בפעם אחת ונותן אלף זהובי׳ בפעם אחת אינו
נדיב כמו שנותן אלף זהובי׳ באלף פעמי׳ כל זהוב
וזהוב במקום הראוי כי הנדיבות תלוי להרגל ולפי
רוב המעשה מי שאינו מתנדב ומעלים עינו
עקרו בליעל רשע אכזרי וחוטא ומכחיש ייחוסו ׳
והנדיב יעשה חסד עם הצדקה כגון שיותן
בסבר פנים יפות וידקדק שיקנה לעני צורכין
או יתן לו המעות בעת שיחיה צורכין בזול ׳
וידקדק בזה ויקרא נדיב׳ הצדקה מגעת עד
רקיע ועד כסא הכבוד ובין מנחלת כבוד וחיי
ומקרבת הגאולה ובשעת פטירתו היא עושה
לו לויה ׳ ויהיה נדיב בממונו לכתוב ולקנות
ספרים וישאיל למי שאין לו ׳ ולא יחוש אם יש׳
ישחירו הספרים וישאיל כל מי שיצרך ולהלוו׳
ממעותיו לעניים ׳ ואם יש ספק בידו ילוה גם —
לעשירי׳ ויהיה נדיב בלב לקנות המצות ביוקר
לעשות עולת טוב וכיוצא בזה ׳ ויהיה נדיב ב׳
בחשבונו ובמתנו שלא ידקדק עם חבירו על
דבר מועט ׳ אם מודה אין לו שתן לו ישאיננ׳
ויהיה נדיב בגופו לטרוח עבור כל אדם —
ולהיטע בצרתם ולהתפלל בעדם ולשמוח בשמח׳
ולבקר חולים ולעשות חסד עם המתים ׳ ויהיה נד׳
בחכמה ללמד וכל ולהשיב לשואל ולא יהיה נדיב
בחכמה לפזר לריק אך להשיג מאומה ׳

שער [הכילות]

הכילות מי שהוא צר עין ואינו מוותר
על העניים והוא קפדן במשא ובמ׳
ובמתן על דבר מועט ׳ שונא על הבריות ואינו
מהדר המצות ולא יקנה לאורב ולא חבר גם בגופו
לא יטרח עבור אחרים גם מחכמתו לא ילמד —
לאחרים ׳ והטוב שבאות המידה שאינו מקפיד
ממונו בהבלים ׳ גם הוא רחוק מן הגאוה כי הנדיב
אוכל ושותה ולובש הטוב והמובחר ומתוך כך
יתגאה ׳ וכן זה אין בעצרן לכן ישקול אדם במאז׳
במאזני חכמתו מתי יהיה עצרן ומתי יהיה

שער הזכירה

הזכירה היא גדר
ומות יזכור מע׳
מעשיו ומשאו ומתנו ויזכור נדריו ודבריו אפי׳
בחולי דעתו יזכור הדברים שאמרן כהוגן ויתן ז׳
ולא ישנה ׳ וזה מחבירו דבר יזכור כדי שיפרע
כמו כדבר גדול ׳ ומי שיש לו טרדות רבות צ׳
צריך להזהר מאד שלא ילוה או ישאיל כי מר׳
מתוך הטרדה לא יזכור ׳ ויזכור טובה שעשה
לו חבירו ויזכור רוחק עניים ויטיב להם ויזכור
עדות שעתיד להעיד שלא יצטרך ולא יחסיר
על כל המצות ממחר וזכרתם ויזכור ה׳ תמיד ׳
ועתה יש לכתוב שמונה חשבונות שיחשוב
עם נפשו תמיד ויזכור אותם בכל עת ׃

א שיחשוב ויזכור השם שהוציאו מאין ליש
ויזכור הטובות שעשה עמך בחיים מעת
מבטן אמך עד היום הזה ״

ב תחשוב אם רופא ריפא עינך שהיית כהה
וחשוכה או אבר אחד הייתה נכנע לו ׳
כש׳ ושם שבוראך שלם בכל איבריך ״

ג תחשוב שנתן בך חכמה ודעת להבחין ׳
ולא עשה אותך שוטה ״

ד תחשוב שנתן לך תורה הקדושה להאיר
לך ולהגיע בה לאור עולם העליון ׃

ה שיחשוב אם המלך או שר שלח לו כתב
והיית בו דבר שלא תבין איך יהיה מהדר
והדר אליך ומי שידע להבין ולהגיד לו ואפי׳ לקטן
כל שכן וכל שכן בתורה שילמוד אפי׳ מן הקטן

ו שיחשוב כל מה שנבראו בעולם עושה
שליחותו אם השמש לא היה זורח את
הארץ לא תתן את יבולה כמה היה העולם
מקולקל וכן כל הדברים שנבראו עושים שליחו׳
שליחותם ואיך לא יתבייש שהוא משנה כוונ׳
הבורא שברא גופו ומצות והוא עובר עליהן

ז תחשוב עבד שאדונו מטיב לו כמה הוא
נכנע לו כל שכן שיכנע לשם שהוא הוא
המטיב לכל ״

ח תחשוב איך עבדי המלך זריזים בגופם
ושירה ולהעמיק מלבם לעשות בחכמה
ואם ישבח המלך יחפש לשון יפה קל וחומר
שיעשה כן לבורא אם יתעסק ומחשבותיו

לאחד השם יהיה יחודו בלב שלם אם יעשה
שום מצוה יעשנה לשמו הגדול בחכמה ובדע

ט תזכור ומי שיש לו אשה שאוהב אותה
בנפשו או בנו שהוא טורח תמיד לעש
לעשות חפציהם מרוב אהבה קל שיעשה
לאהבו הגדול שבשמים

י תזכור בכל יום כמה עסקת עד אורתו
היום ואם תמצא שתדרת נגד בוראך
התאונן ושוב אליו ואם לא תמצא עסק בעורכו
יותר מעבודת הבורא ולכל הפחות מעתה
ואילך תעסוק בעבודתו

יא תזכור איך אתה זריז לענין זה הע
העולם ואינך אוהב אלא מי שיעזור
לך לאסוף הון ואי אפשר שתאבד הכל כל שכן
שתהיה זריז לקבץ זכיות לעולם שכולו אר
ארוך ותבחין בין שני עולמים ומעלת האחד
כיתרון האור מן החושך

יב תזכור ותראה מי שהולך לפני המלך
שהוא מקשט עצמו קל וחומר מי שע
שעומד תמיד לפני השם שיתקשט עצמו
ואנחנו עמו עומדין תמיד והוא מחשבותי
ואנחנו מחוייבים לילך לפניו באמת

יג תחשוב אם חכמתך יותר ממעשיך
ותמונך יותר מיראתך בזה אתה מחי
עצמך שאינך נותן למי שנתן לך ואינך
פורע חובך למי שהלוה לך

יד תחשוב שר או מלך שיסביר לך פני א
אהבתו איך תשמח בלבבך קל ובורא ע
שנושא לך והודיענו שהוא אוהב אותנו ש
שגם אנחנו נא הבהן ונשמח בו

טו תזכור איך אדם מזמין ערכיו קודם
שהוא צריך קל שיזמין לעולם הארוך

טז תזכור ותחשוב ביתך בחורים עשירי
גבורי' ואנשים שמתו ועזבו עולם הזה
לכך תקנה נשמתך כי אינך יודע מתי יבא
בעל הפקדון ויקח את פקדונו

יז תזכור מעלה טובה לישב יחידי ובדרך
כי זנות ולשון הרע ושקר והנפת ש
כל אילו העבירות בשנים והיחיד ניצול מכל
אילו אבל חסידים וחכמי' יתחבר

עם

יח תחשוב ותתבונן בין העליונים ובין ה
התחתונים ותבין שאתה קטן ותפל
ותבין איך הודיעך סודות גדולתו וגבורותיו ו
ונפלאותיו והשליטך על כל מה שבעולם בהמו
חיות ועופות ודגים וכמה אתה חייב להודו
לו כמו עבד נבזה שגדלו המלך ונשאו

יט תזכור ותחשוב חסדי האל שהוא מציל
אותך מפגעי העולם ואתה רואה
כמה בני אדם מיוסרים בחולי ורעב שחין ו
ואפת ועני ואתה חייב ופושע ורואי לכל

ה

זה והוא ברחמיו חמל עליך ותבין איך חייב את
לבקש תחלה ולשבח לפניו בלב שלם

כ תחשוב אשר תמונך פקדון בידך לכן אל
תמנע לעשות המפקיד ועשה בשמח
מה שנצטוית לעשות בו ותבקש תמיד חיות
השם שישליטך לעשות רצונו

כא תזכור תמיד מיתת המלך ותרגיל ע
עצמך במעשים טובים ושאל עזר
מהאלהים שיעזרך לעלות אליו

כב תזכור לעולם לעשות טובה עם חבירך
שהם בצלם השם והשתדל לקנות
אחים ורעים טובים שיעזרוך להגיע אל עולם

כג תזכור ותחשוב גדולות האל ותבין בבנ
בבריותיו העליונים והתחתונים מי שלא
ראה מעולם זריחת כמה היה נפלא בשהיה
רואה גלגל השמש לכן עשה עצמך בכל יום
כאילו לא ראית מעולם וכן עשה השם שהם
בחכמה גדולה שאין לה ערך וכן דוד אמר
נפלאים מעשיך ונפשי יודעת מאד

כד תזכור ותחשוב והתבונן תמיד לעניני
המצות אעפ שלמדת וידעת מנעוריך
תחזור והתבונן בהן מאחר שבאות בימים
כי חכמת האדם היא מתרבית ברוב הימים
ועל כל דבר ודבר מן מעניני המצות מן מע
מעניני גדולות השם תמהו והתבונן כאילו לא
ידעת ואז תבין יותר ותבין ותוסיף להבחין
ותעמוד על בירור העניינים

ב

כה תזכור תמיד בעיקרות עולם הבא ואל
תאהב עולם זה אלא מפני שמתוכו
תקח צידה להגיע לעולם הבא

כו תזכור על ידיעות עבדי המלך והיאך
הם נבהלים כל שכן שיראו מענש

כז תזכור על מי שנתחייב הריגה ומלך
וחמל עליו וייסרו מעט כמה ישמח
כל שכן שתשמח ביסורין שהם תחת המית
שנגזרת על מיתותיו

כח תזכור שתמסור עצמך וממונך
ובניך ואשתך ביד השם ויהיה
הכל תחת בידו ותחשוב אחרי שנתתי לו הכל
אם כן יעשה בשלו מה שיחפוץ ואין לי להתרע
על מה שיעשה בשלו ואפי' אם תשלחת כל
ממונך ולא נתגעת כי יש לך שכר גדול על שהז
שהזמנת לכך והחסר אלו

כט תזכור ותחשוב שאדם אחר שקול
יותר מאלף ואין זה ומה הגוף כי ע
שוטה יפה אין נחשב ולאותה יד כל
החשיבות בין מן החכמה לכן תטהר ותקן
נשמתך אשר ממנה הכל

ל תזכור שהאדם גר בעולם הזה ולא היה שום
אדם יכול להקרים ביאתו לעולם זה ולא לאחר

יצואתו ויתבונן מי שהוא על הכל והנכרי
והגדול והנשא ומודיע שאם ירום לבבו ש
שיסירוהו מגדולתו כמה הוא צריך לחקור
על עבודת מי שגידלו כיון שבידו להעבירו
מגדולתו כל שכן אנחנו גרים וכולנו תלויין
ביד האל ואין לנו מחול זולתו. הנה השלמנו
ששים פנים כדרך קצרה והמשכיל
יבין יוסיף לקח

וזכרון הפנים הם וכנוסת הנפש להזכיר
משחרוריתם ואז תהיה זריז טבן
לזוכרם יתחדש לך כח עליון אשר לא ידעת
והזכירה היא כלי המחזקת כל התורה כי ללא
הזכירה היה שוכח הכל והיה מביאה לידי
עשייה. וזה גדר גדול לזכירה שיחזור
תמיד מה שחייב לעשות וזה צריך מאוד
כל ירא יי' לעשות. ויתבונן כל מה שמוציא
מפיו אם הוא מקיימו או אם אפשר לו להקי'
לקיימו ויטרח על כל מה שיוכל לקיים.

שער השכחה

מי שהוא שכחן יכתוב על ענייני
שיש בינו ובין חבירו כדי שיזכור לעת אפי'
פרוטה יכתוב שלא ישכח ואדם נכבד יזהר
שלא ילוה כי המלוה מתבייש לשאול ואם
ילוה יזהר מאוד לפרוע אם צריך להער
יזהר שלא ישכח. מי שגמל לו טובה יזהר
שלא ישכח. ולא ישכח עונותיו אך יכתבם
על ספר ברמז ויחזור תמיד כדי שיתחרט
עליהם וישוב. וצריך שלא תשכח בוראך
באורך בוראך וצריך גדרים שלא תשכח את
התורה. והשכחה טובה היא שישכח מ'
מעשים הטובים ויהיה בעיניו כאילו הוא ל'
ריקם ממעשים טובים. ומתוך כך ירדוף
לעשות ולזכות וישכח פשע חבירו ויתמחל
וישכח מלבו קנאה ושנאה והרהורים רעים
ובעת התפילה ישכח מלבו כל מחשבות ויתגעגע
ויתגלגל במחשבותיו לעלות למעלה ולעמוד
לפני השכינה. וכשהוא עושה צרכיו ישכח
כל דברי תורה ודברים קדושים ובאותה שע'
יחשוב צורכי ביתו. ומאום ענינו שהוא ג'
כלי מלא צואה וכזה ישפיל לבבו. כללו של
דבר לכל דבר מצוה ומצוה יעשה לה זכר
שלא ישכחנה.

שער השתיקה

והדברים יומר החכם כשאני
מתחרט פעם אחת על השתיקה אני מתחר
אלף פעמים על הדיבור. ואמרו הכמים לא מ'
מצאתי טוב לגוף יותר משתיקה. מי לנו ג'
גדול יותר מאהרן ומרים כיון שנתנו רשות
לפיהם ודברו במשה מיד נפרעו ובחנתי ה'
הדברים ומצאתים שנחלקו לחמשה חלקים
א' מצוה. ב' עבירה. ג' נמשלים. ד' נאהב ו'
ה' מותר. מצוה היינו לדבר בתורה ויראת
השם ודברי שלום בין איש ובין חבירו להוכיח
חבירו ולנחם אבילים ועניים וכיוצא בהן
עבירה כגון עדות שקר ורכילות ולשון הרע
וניבול פה וליצנות וחניפות וכיוצא באילו
נמאס שאין בו לא תועלת ולא עבירה כרוב
דברי העולם כגון לדבר במה שנעשה כבר
ומנהגים השרים והמלכים וכיוצא בזה
וכמה ענייני מענייני העולם. הנאהב הוא
הדיבור שמדברים בשבח מעשים טובים
ולגנות מעשים הרעים ולשבח הצדיקים
כדי שיהיו מנהגים בעיני בני אדם וילכו
בדרכיהם ולגנות הרשעים להכריעם ולגנלם
כדי שימאסו וימחה זכרם ויתרחקו מהם
ולא יתנהגו כמנהגיהם. המותר הוא הדיבור
של סחורה ובמשא ומתן ולהתפרנס ושאר
צרכיו ומי שממעט בזה הענין הוא מש'
משובח. השתיקה טובה אם פוגעה בה
מידת הדין וישתוק כששומע חרפתו ולש'
ולשתוק בבית הכנסת וכשיושב אצל חכמי'
ישתוק לשמוע דבריהם. אם חבירו מדברים
ישתוק עד שיסיימו דבריהם. מי שהוא רגיל
בשתיקה ניצול מלשון הרע ומעבירות רב'
השתיקה יפה לחכמים קל' לטפשים שלמה
המלך אומר עת לחשות ועת לדבר. רוב דברי'
הם במשא ומתן לכן לא ישתוק אדם לעולם
ולא ידבר תמיד. דיבור הטוב טוב יותר מן
מהשתיקה ויש חן בדברי' הנכוחים כנופך
במשכיות הזהב. יש יושב לפני חכם ושותק
ומקבל שכר. כגון ששותק ומכוין לשמוע
ויש שותק ומקבל עונש כגון שיחשוב מה
אדבר לפני הלא אינני כבגדי כלום. כשאדם
כשאדם מסופק אם ידבר אם ישתוק ידבק
בשתיקה. פעמי' שהשתיקה אסורה כגון
שאינו שואל מה שאינו יודע או ששואלי'
ממנו מה שהוא יודע ושותק וכן אם הוא
שותק ואינו מוכיח ואינו מנחם וכיוצא בזה
שאדם עושה מצוה בדבריו. הראשוני'
היו נזהרים משיחה בטילה ומשיחת ילדים
ומשיחות נשים. דע כי רוב ביטול כוונת
התפילה מחמ' דברים בטלים הקבועים בלב
האדם. השתיקה היא גדר גדול ליראת שמים
כי אי אפשר להיות ירא' שמים בלב המרב'
דברים.

עתה יש לפרש ארבע שערים על כיתות
שאינן מקבלות פני שכינה

שער הראשון הליצנות בנותן דופי ו
בבני אדם נקרא לץ וזו רעה גדול
שהוא מכחיש רוח של אותו שאומר עליו
דופי ומשניאו לפני העולם ובזה יבא לו היזק
גדול. והעושה זה הוא יותר מגזלן וגנב כי
אלו עושים לבעותם אבל הנותן דופי אין זה
כי מרוע הלב ומרוב גאוה. השיני שלועג
על בני אדם עבור שהוא בז להן מחמת שלא
הצליחו בממון ובכבוד ולועג בעניים ובחולי
שיש בו מום בגופו והרי זה עושה ליצנות
על מעשה השם. השלישי הלועג על מ
מעשה אחרים וכל מעשה שהוא לא הת
התחיל נראה שטות וזה המידה תביאהו
לידי מיצות להלעג על המיצוה שאחרים
עושים כיון שהוא לא התחיל ובכל מיני ז
הליצנות אין רע כמו רעת מהתלוצצת על
על מיצות המלך. ויש רבים שלא יעשו המ
מפני שיראים מן הליצנות. הרביעי יוש
יושבי קרנות הקובעים עצמם לדברי בטלה
ומחפשי דברי ליצנות ואין להם מלאכה אח
אחרת ואין חוששין רק שימצאו דברים
לדבר ובזה הם שמחים ורעתם רבה מאוד
כי בהרבה דברים מביא חטא ובאותו השע
הין יכולין לקנות חיי העולם הבא. החמישי
המתלוצץ עם מעשים לא שהוא בז להם אלא
כדרך השמחים והרגילין במשתה היין הם בגי
לזה העניין מרוב שמחת היין יוציאו הדברי
מפיהם של[א] כן היין. ודע כי לא יהיה הליצנות
קבוע באדם עד שהוא פורק על שמים מע
מעליו. בעת יכול להתלוצץ ועל עושה ע
עבירה כדי לתוגעם מן העבירות.

שער השני השקר

רעשל אדם
מושך סברותיו אחר מידותיו הרעות לפי ע
עצלותו והכעס לפי כעסו והגאווה לפי גא
גאוותו האוהב לפי אהבתו והשונא לפי שנ
שנאתו וכן כל המידה לפי מידה הטבועה
בו מתקן דבריו לפיכך כל אדם שרוצה להיו
איש האלהים צריך תחילה להסיר ממנו כל
מידות הגרועות כדי שלא תמשיכהו המיד
לפי עניינה ואז יוכל להשיג האמת ויש ב
בעניין השקר ט חלקים. א המכחיש בפ
בפיקדון או בהלוואה או המעיד עדות שקר
וכהנה רבות שיש עונש גדול בשקר. ב
שאין בגוף השקר נזק אך מתכוין להטעות
חבירו להאמין לו ולא לשמור עצמו ממנו
ואז יוכל לעשות לו רעה. ג שהוא רואה
שום טובה שעתידה לבוא לחבירו והוא מחזר
אחריה לקחתה ואי אפשר לו אלא בשקר או
מכשיר לו דבר כזב כדי שיתן לו מתנה.
ד המספר דברים ששמע ומחליף מקצת
הדברים או מוסיף אלבן אעפ שאין מזיק
זה השקר ושום אדם יש לו עונש שהוא
עונש אוהב השקר ומי שמרגיל עצמו
לזה השקר צריך כשיבוא להעיד שום על
עדות אי אפשר שלא ישקר קצת כיון ש
שלא הורגל לספר הדברים כהוייתן אלא מ
מוסיף וממעט גם כשיעיד יעשה כך לכן
טוב לאדם המספר דבר ששמע שידקדק
לאומרו כהווייתן. ולהתרחק מן השקר אעפ
שאין נזק בשקר ההוא אעפ לא ירגיל עצמו
לשקר. ה האומר לחבירו הטיב לו ולא ה
הבטיחו לגמרי שחבירו סומך עליו ולא היה
בלבו לקיים וזה שאומרו רבותי אחד בפה
ואחד בלב. ו המבטיח חבירו הבטחה גמ
גמורה עד שסומך עליו ואינו מקיים בזה
ענשו גדול ואם הבטיח איש עני ומשקר
בו ענשו יותר גדול. וכן מי שנתפאר בפני
רבים לתת מתנה לאדם זהו כמו הבטחה אף
אעפ שלא נדר לו מאומה כיון שהתכבד בדבר
והמשקר בזה רעתו רבה. ז הגונב לב חבירו
שאומר לו דברתי טוב עליך ולא עשה ואפי
רעת גוי אין לגנוב ונתחייבנו לתפוש אמת
שהוא יסוד הנפש. ח המשתבח במעלות
שאינן בו ואפי במעלות שיש בו אין להתפאר
כל שכן בשקר. ואין לאדם לקבל כבוד יותר
ממה שראוי לו. ט המשקר ואין לאדם
נזק בזה אלא שיש לו קצת הנאה כגון בנו ו
של רב כשהיה אומ. לו שיאמר לאמו לעשות
טלופחי הפך ואומר לה תעשי חמיצי ואז עש
עשתה טלופחי וזה עשה לכבוד אביו שהיא
תזמין המאכל שאביו חפץ אעפ מיחה לו ב
שלא להרגיל עצמו בדבר שקר. כל שכן
וכל שכן שאין בו שום ריוח וזה דבור ודבור
מי שאינו מדקדק בענייניו ואינו חושש ל
לספר שקר בדבר שאין בו לא נזק ולא ריוח
כיון שרגיל בשקר לא יוכל להזהר מן השקר
גם כשיש נזק בשקרו לאחרים עד כאן ט
חלקים בשקר. כלל של דבר מדבר שקר
תרחק בכל ענייניך כי גדול עונשו של שקרן
אפי כשאומר אמת אין מאמינין לו. אמר
ירמיה שנים מדברי דברי סתר ולא ימצאו
להן לגלות לו כי אולי לא ירצו לגלות ומתביישי
ולפניו שלא לגלות לו ומתוך כך אומרים לו דבר
אחר דברנו כדי שגרם לשקר ומזה הג
העניין ידקדק שלא יגרום לאחרים שישקרו

ולא יהיה לו משא ומתן עם השקרנים וצר׳
חכמה גדולה להנצל מן השקר פעמים התיר
לשקר כגון לעשות שלום ולשבח כלה וכגון
ובאושפיזא שלא לשבח כדי שלא יבואו על׳
אורחים ובמסכתא ופי׳ אם הוא יודע אומר
איני יודע ואם שימש עם אשתו ושאלוהו
היכן הייתה ידחה אותם בדבר אחר

שער השלישי החניפות

החניפות נחלק לט׳ חלקים · א׳ המכיר בחבירו
שהוא רשע ועושה עבירות ומחניף לו ואומ׳
לו לא פעלת׳ און · וזה החניף רשעתו רב׳
מאוד לא די שאינו מוכיח אלא שהוא מ׳
מיישר לו שקריו ורשעתו ויש לזה החניף
עונש שלא קינא על האמת ומצדיק יד
החוטא שלא ישוב ואולי זה החוטא עש׳
רעה לאחרים ומחמת חניפות של זה לא ז
יתקן לבו מזה שעות · ואם עון של החוט׳
גלוי לרבים וזה מחניף לו ברבים ואומר לו
זך וישר אתה ואז מחלל השם ובזה לא
דת ודין ב׳ המשבח רשע בפני בנ׳
אדם ואפי׳ שלא בפני הרשע ואומר עלין
שהוא אדם טוב ועליו נאמר ועוזבי תו׳
תורה יהללו · והשומע׳ שהוא אומר
עליו שהוא יכבדוהו · ויש מכשול גדול
במכשול הרשעים כי כשיש כבוד לחכמ׳
ולצדיקים והם עליונים אז כל העם ישמע׳
לעצתם וגם אחרים יקנאו בהם ויעשו גם
מעשים טובים ועוד טעם טוב בכבוד הצ׳
הצדיקים כי עיקר בריאת עולם והאדם
הכל כדי לקיים התורה · ועתה המכבד
צדיקים בשביל מעשיהם הטובים בזה מ׳
מורים להם שעיקר בריאת עולם עבור
הצדיקים ומקיימין כוונת הבורא בבריאת
עולם וכל המבזה אותם מבזה כוונת ה׳
הבורא בבריאת עולם והוא כמו שאומר
אין עבודת השם עיקר · ובכבוד הרשעים
יש חילול התורה והעבודה אך יש לכבד הצ׳
הצדיקים ולהודיע לכל כי עבודת השם היא
עיקר · ג׳ והמחניף לרשע ואומר לו כמ׳
כמה איש נחמד אתה ואדם טוב ואינו
עושה כן ברבים שלא יהיה לרבים למוקש
בזה הוא משחית רעהו שהוא יחשוב ש׳
שהוא צדיק וירום לבבו ולא ישוב · ויש
חניפות שמחניפין לבעלי זרוע כדי ש׳
שיאהבו אותם ויבקשו לגדלו אותם על
זה אמרו רבותי׳ כל המחניף לחבירו לשם
כבוד לסוף נפשר בקלון · ד׳ המתחבר
לרשע אע״פ שאינו מחניף לו ואינו מש׳
משבחו אלא שהוא מקרבו ומתחבר עמו
הרי זה כאילו מחניפו · ויש מכשול גדול ב׳
בחיבור לרשע שהוא מקרב שונאו של
הק׳ ועוד שהוא לחר [illegible] · ועוד גם
אחרים יתחברו אתו ויאהבו לו והוא ילמד
אותם · וגם ילמדו ממעשיו ואפי׳ אם אינו
לומד ממעשיו הוא רואה ושומע ממנו
עניינים שאסור לראות ולשמוע לכך
יתחבר עם הצדיקים יראי ה׳ · ה׳ איש
שהוא נאמן בעיני כל העם וכולן שומע׳
לעצתו והוא מחניף לקרובו ולהעמידו רב
או פרנס ואותו הקרוב אינו טוב כזה ומק׳
מקלקל כל העם · ו׳ מי שיש בידו כח
למחות ביד עוברי עבירה ואינו מוחה
להם הרי כמחניף להם כי הם חשובים
כיון שאין הוא מוחה בהן ואינו מקטרג
אותן הרי כל מעשיהן טובים ולא ישובו
והוא נושא על כולם · ז׳ הרואה אנשי
מקומו עם קשי ערף ואומר מכבר אול׳
לא יקשיבו אם אוכיחם ועל כן אינו מוכיח
זה ישא עונו כי היה לו לנסות להוכיח
כי אולי יועיל · ח׳ השומע מדברים
לשון הרע או ניבול פה או יושב אצל מת׳
המתלוצצים על המצות ויודע שהם
קשי ערף ולא יקבלו תוכחותיו ועל כן ש׳
שותק גם זה יענש · כי הוא היה לו לענו׳ ת
שלא יאמרו שהוא כמותם ושהוא מודה
לדבריהם וזה אחד מן הדברים שהאדם
יעזוב חבורת הרשעים כי לא יוכל למחות
להם תמיד · ט׳ המכבד הרשעים ולא
הותר לכבד רשע׳ אלא מחמת מוראו שירא
שיזיק לו הרשע ויגרום לו הפסד בזמן ש׳
שיד רשעים תקיפה · אך לא ידבר טוב על
הרשע ולא ישבחנו · ולא יכבדנו על דרך
שהוא חשוב בעיניו אלא מפני דרכי שלו׳
ויש רשעים שאין מחניפ׳ להם כגון מו׳
מדרכי להרע · שלשה מחניפים להם
לאשתו משום שלום הבית · ולבעל חובו ש׳
שלא יחליטנו ולרבו שלמדו תורה ומינה לה
להחניף לתלמידיו ולחביריו כדי שילמדו וכדי
שישמעו לדבריו ויקבלו תוכחותיו כי יש אדם
שאינו מקבל תוכח׳ בכעס ולא בהכאה רק
בחניפות · אסור להחניף ולגנוב דעת
חבירו ושלוח לו דורון ויודע שאינו מקבל
אמר ר׳ שמעון בן חלפתא מיום שנגברה
אגרופה של בית חנופה נתעוותו הדינים
ונתקלקלו המעשים ולא יוכל אדם לומר לחבי׳

רח

מעשיו גדולים מתעשיך פרנס ודיין וגבאי
צריכים מאד להזהר מן החנפות שלא יחניפו
לאחרים ולא יקבלו חניפות וצריך מאד להתרחק
להתרחק שלא יתכוין לעשות חנפות בעת
בעשותו מעשים טובים אך לשם הבורא
לבד יתכוין ׃ גדר גדול להתרחק מן החנפות
שיברח מן הכבוד ושלא ליהנות מאחרים
כי רוב החניפות הוא בשביל אילו שני דברי׳
והמסתלק מהם ינצל מכמה עבירות גדולות
וחייב אדם להתחבר עם הטובי׳ ולהתרחק
מן החניפים ולא יתערב עמהם וחייב ללכת
עם שמונה גות׳ טובי׳ ׃ ואם אי אפשר לו
ללכת ישב בדד וידום ׃

שער הרביעי לשון הרע ׃

ומהו לשון הרע המספר בגנות חבירו אע״פ שה׳
שהוא אמת אבל בגנות האומר שקר הוא נקרא
מוציא שם רע ׃ אבל בעל לשון זה שיושב ואו׳
ואומר כך פלוני עשה כך וכך היו אבותיו כך
וכך שמעתי עליו ׃ ובודאי הרגיל בלשון הרע
הוא צריך על שתים תעלין כי הוא חוטא בלא
הנאה והרגיל בעון גדול כזה קשה לו לפרוש ו
ולעשות תשובה ואפי׳ אם ישוב אין תשובתו
שלימה ׃ כי היזק הרבה למי שסיפר עליו לשון
הרע ואינו יכול לזכור אותם שסיפר עליהם   כל
ויש מי שסיפר עליו בסתר ומתבייש להודיע׳
לכך סיפר עליו ולבקש מחילה ממנו ופעמי׳
ידבר על פגם משפחה ויזיק לדורות הבאים
אחריו ואין לו מחילה עולמית ׃ לשון הרע נ׳
נחלק לשמונה עשר חלקים ׃ א׳ כמו שהוא
מספר לשון הרע כך יספרו עליו ומזה יבא מ׳
מחלוקת ׃ וכמו שהוא מחפש אחר מומי׳
חביריו כך יחפשו אחר מומיו ומתוך כך יהיו
מגולים כל מומיו ׃ ב׳ השומע לשון הרע ה׳
הוא כמו המספר כי כל הרואים שהוא שומע
ושותק יהיו סבורים שהוא מאמין ויאמינו גם
הם וגם המספר לו יוציא דיבה יותר כיון ש
שלא גער בו ׃ ג׳ אם יזכיר לו כינו לבין ל׳
עצמו מעשה אבותיו הרעים אפי׳ הוא עובר
עובר על לא תונו איש את עמיתו ׃ ד׳
אם ילבינו בפני אחרים על מעשה אבותיו ה׳
הרעים על זה אמרו חכמים המלבין פני חבירו
ברבים אין לו חלק לעולם הבא ׃ ה׳ אם הוא
מודיע תועבות אבותיו שלא בפניו אך רבים
שומעים וגורם להשנאתו ולבזותו על זה
אמרו רבו׳ כת מספרי לשון הרע אין מקב׳
מקבלין פני שכינה ׃ ו׳ המספר לשון הרע
על בעל תשובה וכזה מחטיא את הרבים
כי כל חוטא יחשוב איך אשוב ואם כן נועל
דלתי התשובה ׃ ועוד חטאו של זה המספר ג׳
גדול שהוא חולק על השם המצוה
לעשות טוב ׃ ז׳ המספר לשון הרע על
גבאי צדקה שהם כשרים ונאמנים ואומר
עליהם שהם גונבים הצדקה ונושאים פנים
לקרובים זה המספר גורם שהם יסתלקו מן
הגבאות ויהיו אחרים רעים תחתיהם שיראו
שזה המספר גורם רעה ונותני צדקה שיר׳
שיתנו ליד עושי רעה שאינם מוחלים על
הטובים ועל העניים יפסידו שאלו הגבאים
הרעים יגזלו הצדקה ׃ ח׳ המספר לשון
הרע על היתומים ואלמנות ועניים ענשו גדול
שהוא מצער הנצערים ׃ וכזה גואל אותם כי
כזה הוא משניאם ולא יחמלו עליהם ׃ ט׳ צורה
המספר לשון הרע הוא צריך כענין כי יחשב
פלוני עושה כך וכך ואני לא עשיתי כך ׃
נמצא שהוא מתגאה ומחזיק טובה לעצמו ׃
י׳ שזה המספר הוא שמח באיד חבירו וכתי׳
שמח באיד חבירו לא ינקה ׃ יא׳ המספר
בגנות הוא גורם חסר לעצמו שכל אדם יכול
לחושדו בדבר שהוא מספר על חבירו כי כל
הפוסל פוסל ובמומו פוסל ׃ יב׳ אבק של לשון
כגון שאומר משתקן מפלוני איני רוצה להו׳
להודיע מה שאני יודע בו ׃ ואמרו רבו׳ לעולם
אל יספר אדם בטובתו של חבירו בפני שונאו
כי שונאו אינו יכול לשמוע טובתו ומתוך כך
מחפש במומיו אבל בפני אוהבו מותר לספר
טובתו ׃ יג׳ אם גילה אדם חטאתך אל
תאמר כמו שגילה עלי חטאתי כך אני אגלה
חטאתו שנ׳ לא ה׳ תקום ולא תטור וגם אין תו׳
תאמר אע״פ שהוא גלה עלי אני לא אגלה
עליו כזה הדבר גלית החטא ׃ יד׳ יש עבירה
אחרת הנקראת רכילות וזה המגלה לאדם מה
שחבירו דיבר עליו ובזה גורם שנאה בינהם
והדיין מוזהר שלא יאמר לבעל דין אני מזכה
אותך אבל חבירי רבו עלי וחייבוך ׃ טו׳
אם תראה אדם שמדבר דבר או יעשה דבר
ויש לדון דבריו ומעשיו לצד חובה ולצד זכות
אם הוא ירא השם נתחייב לדונו לכף זכות אפי׳
אם הדבר נגשה לחובה יותר מלזכות ׃ ואם

בין בינוני פעמים יזהר מן החטא ופעמים
יכשל יש להכריע לזכות ואם הדבר נוטה
לחובה יהיה הדבר אצלך כמו ספק ואל
תכריעהו לצד חובה· ואם האיש רוב מ׳
מעשיו לרעה וידעת כי אין יראת השם
בלבו תכריע מעשיו ודבריו לצד חובה·
יו׳ המספר דבר לחבירו אין לו לגלות בלא רש׳
רשותו וכל דבר הנאמר בפני שלשה אין
בו משום לשון הרע כי כיון שנתגלה בפני
ג׳ אז הוא כמו ידוע לכל ואם אחד מן הג׳ סיפר
לאחר אין בו משום לשון הרע· ואם הר׳
המספר הזהיר השומעים שלא יגלו אפי׳
אמרו בפני רבים יש בו משום לשון הרע
יז׳ מותר לספר לשון הרע על בעלי מ׳
מחלוקת ומצוה לומר לשון הרע על
בעלי עבירות לגנותם ולבזותם ולהש׳
ולהשניאם בעיני העולם שימאסו ב׳
בעיניהם ויבדלו מהם ולא יעשו כמ׳
כמעשיהם· יח׳ מי שהורגל להח׳
לחטוא בלשונו בחניפות ובליצנות ברכילות
בניבול פה בלשון הרע ולדבר שקר וכזב א׳
ועתה אם בא לשוב גדר גדול וחזק מאד
שיתרחק מחבריו הראשונים ולהרבות בש׳
בשתיקה מאד מאד וישב בחדר לבדו
ויעסוק בתורה ויתחבר עם חסידים ש׳
שאינם מדברים דברים בטלים רק בד׳
בירות שמים· ואם ישמעו דברים בט׳
בטלים ואם יחפוץ לדבר יגערו בו יש מ׳
מקור גדול של מצות תחת הלשון וכן ד׳
דוד אומר מי רוצה לקנות עולם זה ועולם
הבא יאמרו לו אין אדם יכול לומר להם בזול
הוא מאד וכן הוא מאמר אומר מי האיש ה׳
החפץ חיים אומר לו מי יוכל לקנות חיים א׳
אמר להם נצור מרע· וירגיל עצמו במצות
התלויות בלשון לדבר דברי תורה ויראת
שמים ולהוכיח בני אדם ולעות כגון אחרין
לשמור ולעשות ולנחם אבלים ולנחם עניים
ולדבר על לבם דברי תנחומין ולדבר אמת
ולהרגיל בשירות ותשבחות ואז יהיה אהוב
למעלה ונחמד למטה ויהיה שכרו כרב
טוב הצפון לצדיקים·

שער האמת

הנשמה נבראת ממקום רוח קודש
ונחצבה ממקום טהרה ונבראת מזוהר
העליון מקודש הקדשים ממקום שהכל
אמת ואין שם שקר וכשהאדם עושה
שקר לא יוכל לבא לאמת כי אין השקר מתדבק
לאמת· ואין מעלה באדם כמו מעלת האמת
והשכינה קרובה למי שקורא באמת ולא ל׳
יהיה רגיל בדבר אחד בפה ואחד בלב·
חסידים הראשונים היו מדברים אמת בלבבם
כשהיה לבם מקח וממכר היו נותנין אותו
כפי מה שבלבבם· כל הדובר אמת בלבבו וא׳
ואינו רוצה לחשוב שקר ולא לדבר שקר·
כל הדברים שיחשוב ושידבר יתקיימו שנ׳
ותגזר אומר ויקם לך· ומי שהוא מרגיל
עצמו שלא לחשוב כי אם אמת יראה בלילה
חלומות אמת וידע העתידות גם ברמיזות
יבין אמת· אם אדם רומז לחבירו בראשו או
בידו או בשאר איברין הכל יהיה אמת·
וילמוד תורה לידע האמת וכדי שיוכל לידע
המצות על אמיתתו· ולעולם יודה על הא׳
האמת ולא יתבייש ואפי׳ בדברי תורה ש׳
שאין בה קיום מצוה ילמוד לידע האמת
כדי שידע הלב דברי אמת· ואל תימוש לך
לקבל האמת אפי׳ קטן ונבזה ויזהר שלא לש׳
לשקר לא לגוים ולא ליהודים ויעשה אומנות
וכל הרחמן הוא ידריכנו בדרך אמיתתו וי׳
ויביאנו לחדריו ולהגיע לאור עליון אשר שם
חביון עוזו ונוי תפארתו·

שער התשובה

התשובה גדול שמגעת עד
כסא הכבוד שנ׳ שובה ישר׳ עד יי׳ אלהיך
עבור ז׳ דברים יקדים כל אדם לשוב בימי
נעורין· א׳ עבודת התורה והיראה וכל
המעלות הם רבים מאד וימיו של אדם מ׳
מועטים והאדם יש בו מדת עצלות ואפי׳
אם יתחיל בימי נעורין לא יוכל להשיג הכל·
ב׳ אם ידחה תשובתו עד שיאסוף הון א׳
אז יתאוה יותר ויותר כי אין אדם יוצא
מן העולם הזה וחצי תאותו בידו· יש בידו
מנה יתאוה מאתים שנ׳ אוהב כסף לא י׳
ישבע כסף· ג׳ הזמן מתמעט ואין לו זמ׳
זמן לפרוע מה שאיחר עצמו כי בכל יום
ויום חייב לעשות כל יכולתו ויפרע מה שב׳
שביטל· ד׳ כשיאחר לתקן נפשו אז ה׳
היצר הולך ומתגבר ומתקשה הלב וכבר
הורגל בעבירות וכל העבירות הן בעיניו כה׳
כהיתר ולא יוכל לעזוב עונו· ה׳ אולי לא
יאריך ימים וימות קודם שישוב על כן
יזהר בכל עת ויהיו בגדיו לבנים· ו׳
כשיאחר לשוב יהיו עונותיו ישנים

וישכח ולא ידאג עליהם ז׳ כשהוא זקן
אז היצר חלש ולא יקבל שכר על התשוב׳
כאילו הוא עושה תשובה בבחורותו כ׳
כשהיה בחוזק כוחו ששה דברים
יעוררו לב אדם לשוב א׳ כאשר יבואו
לאדם צרות הן בגופו הן בממונו הן בבני׳
יחשוב בלבו אין זה כי אם מחמ׳ עונותיו
ודרכיו הרעים וישוב אל ה׳ וירחמהו
ואם האדם אינו שב מחמ׳ צרותיו אז י׳
עונותיו כפול כי זה ניכר שאינו מאמין
שהצרות באו עליו מאת השם ולכך
בעת יחפש במעשיו וישוב ב׳
כאשר יבואו ימי הזקנה ויראה חלשות
כוחו אז יתעורר ויחשוב לאחריתו ויזכור
קיצו וישוב ואם לא ישוב אז ענשו
כפול כי זה תמהון גדול כשהוא רואה ע׳
שיתין הולכין ובאין וגופו מתדלדל ושהוא
נוסע לבית עולמו ואיך לא יתן לבו להכין
צדה לדרכו הגדול והרחוק אין זה אלא ה׳
מחמ׳ מיעוט אמונה ג׳ כאשר ישמע
מוסר חכמים בזה יעורר לבו לשוב ואש׳
ומאשרין שהוא מקבל המוסר לו זכות גדול
בשעה שהוא מקבל תוכחות ובשעה
קטנה יצאו מאפילה לאור גדול כי כל מה
שהוא מקבל עליו לעשות יש לו זכות כא׳
כאילו עשה יותר ממה שיקבל עליו
ד׳ כשיקרא בתורה ובנביאים וכתובי׳ וכד׳
ובדברי חכמי׳ ורואה אזהרות ועונש וה׳
והמוסר הנעימי׳ אז יתעורר לבו לשוב
ויחשוב איך יקרא דברי תורה במשל
דעה ויעשה כענין שנ׳ כי יאשיהו ויהי
כשמוע המלך את דברי הספר ויקרע את
בגדיו ובענין עזרא נאמר כי בוכים כל
העם כשומעים את דברי התורה ה׳
כאשר הגיע עשרת ימי תשובה אז יח׳
יחרד כל העם מיום הדין וכל מעשיו יהיו
נזכר לפני הדיין הגדול ובזה יהיה מעורר
לבו לשוב כי בימים ההם התשובה רצויה
לפני ה׳ מאוד מאוד ו׳ בראותו הרבה בני
אדם בריאים וחזקים ועשירים מתים קוד׳
שיגיעו לימי זקנה ויפחד ויירא מאוד אולי
כן יקרה לו ויעורר לבו לשוב כי אולי ימות
היום או מחר וכן אמרו חכמים שוב יום
אחד לפני מיתתך פי׳ תשוב היום שמא
תמות מחר ולכן בכל יום ויום תתעורר

ותקיין משנתך ותחדש מצות ומעלות ט׳
טובות בכל יום ויום כשהאדם מתעורר
לשוב ולא יוכל לעשות תשובה שלימה אם
לא ישים על לבו שבעה דברים א׳ שידע
מעשיו ויזכרם כולם כל מה שעשה בנעורי׳
וצריך לדעת ולתת לב על כל דברי התורה
עשה ולא תעשה ויבדוק את עצמו איזו
מצוה קיים ואיזה מצוה עבר וכן על כל
מה שהזהירו רבותי׳ ועתה שמערוב
העולם אינם נזהרין מדברים בטולים
ומלהסתכל בנשים ומלדבר עמהם שלא
לצורך ולא נזהרין בהזכרת שם שמים
לבטלה כלל של דבר לא נזהרו מכל מה
שכתוב בתורה בספר המידות הזה כי דבר
פשוט הוא מי שאינו בקי בדקדוקי הוא
נכשל בהרבה מקומות ואינו מרגיש לכן
צריך השב לידע המצות ואז ידע איזה
מצוה לא קיים ויתחרט עליהם וזהו שנ׳
כי פשעי אני אדע וחטאתי נגדי תמיד
ב׳ צריך השב לידע ולחשוב שאין דבר
רע כמו מי שאינו מקיים מצות המלך
כי אין מועיל בידיעת החטא אם אינו מ׳
משים על לבו שאין רע בעולם כמו רעת
העובר דברי תורה ג׳ צריך להשיב אל
לבו עונש העבירות בדינם קשים ואז ירעד
ויפחד ד׳ צריך לחשוב בכל שעה שכל
דבריו ומחשבותיו וכל מעשיו גדולים
וקטנים כולם כתובים בספר זכרון ואין
שכחה לפניו ה׳ שידע שהתשובה
רפואה שלימה לכל העבירות ו׳ צריך
לעשות ולחשוב הטובות שעשה האל׳
והיה לו להודות ולא די שזה לא עשה
אלא שעבר מצותיו ולא חש לדבריו
ז׳ צריך שידע שהוא צריך להתחזק מאוד
מאוד ולהמנע מן הרעות שהורגל בהם
וצריך הסכמה גדולה בלבו שלא יעשה
עוד כמו שעשה וצריך גדרים גדולים
לפרוש מן ההרגל ואם לא יתחזק ולא יעש
גדרים לא יוכל להגיע לשערי התשובה
והנה מדריגות רבות לתשובה ולפי המדר׳
המדריגות יתקרב אל השם ולעולם אין
טהרה בטהרה שלימה אלא אחר שיטהר
את לבו ועתה יש לכתוב כ׳ עניינים
שהם מעקרי התשובה א׳ בחרטה
שיתחרט על כל עבירות שעשה ב׳
עזיבת החטא ויגמור בלבו שלא יעשה
עוד וזהו ראשית התשובה ג׳ היגון
בלב ודע שמעלת התשובה לפי גודל המ׳
המרירות שיצטער בלבו על שמרים נגד
השם ד׳ יגון ויצער במעשה בצום

וכמי ומספר ולשנות מלבושיו ומלבוש שק ויסיר בגדיו החמודים ויוריד עדיו מעליו״ ה׳ הדאגה שידאג בענש עונותיו שנא׳ כי עונותי אגיד ידאג מחטאתי וידאג א׳ לעולם אולי יקצר בעניין התשובה וידאג שמא יתגבר יצרו עליו״ ו׳ הבושה שנא׳ בושתי ונכלמתי כי נשאתי חרפת נעורי״ ז׳ ההכנעה בכל לב שיכנע לפני י״י ויחשוב עצמו כאין ולא יחזיק טובה לעצמו ולא כלום שיעשה יהיה קטן בעיניו כנגד מה שהוא חייב לעצמו״ ח׳ ההכנעה במ׳ במעשה כגון לשתוק מחרפיו ולהסיר מע׳ מעליו ומענה רך ושיחת עין״ ט׳ שבירת התאוה יפרוש אפי׳ מן המותר לו מן לעניין אכילה מן ושתייה ולעניין האשה מן לעניין ממון כי התאוה היא שורש לכל הפעולות ואחרי שיתקן התאוה יפרוש אפי׳ מן המ׳ המותר אז הוא קרוב לדרכי התשובה״ י׳ להשיב פעלו כגון מי שהורגל להסתכל יתנ׳ יתנהג בעניין שחות ואם חטא בלשונו ז׳ יעסוק בתורה ויבין על עצמו כאיזה אבר שחטא ישתדל לעשות מצוה וזה העניין כולל דברים רבים מי שרוצה להבין הדבר על בוריו״ יא׳ חיפוש דרכיו שיב׳ שיברוק עצמו בבדיקה גמורה ויחשוב על כל עבירה שעשה ומעשרין ויתודה עליה ויוסיף הכנעות כראותו הרעות שעשה ויעשה גדר להזהר בדבר שנכשל בו כי החולה כשיתרפא להבריא צריך להזהר מן מכמה עניינים שלא יחזירוהו לחולין כך צריך זה השב להזהר מאד״ יב׳ שידע גודל עונותיו כאיזה עבירה יש מלקות או כרת או מיתה ולפי חומר החטא יגדיל הה׳ המרירות בלבו״ יג׳ שיהיו העבירות הקלות חמורות בעיניו כמו החמורות כגון דברים בטלים וריבוי דברים עם הנשים והזכיר שם שמים לבטלה אעפ שאילו העניינים קלים בעיני בני אדם יהיו חמו׳ חמורות בעיניו ויזהר בהם מאד ויחשוב כי המלך הגדול יצוה על הדבר ואין לנטות מדבריו״ יד׳ הוידוי ויזכיר בוידויו עונו עונותיו ועון אבותיו ועיקר הוידוי שיג׳ שיגמור בלבו שלא לעשות עוד״ טו׳ שיתפלל לאל ולבקש ממנו מחילה וכפרה ויבקש שיעזרהו על תשובתו״ יו׳ תיקון המעוות כגון אם גזל ישיב הגזילה קודם וידוי ואם אין לו לפרוע יתפלל לאלהים

שיתן לו השגת יד שיפרע״ יז׳ לעשות חסד ואמת שנ׳ בחסד יכופר פי׳ יש עונות שה׳ שהתשובה ויום כיפור תולין ויסורין ממ׳ ממרקין ובחילול השם מיתה ממרקת שנ׳ שיהו חטאיו נגדו תמיד לעניין זה מועיל חסד ואמת לכפר לגמרי אחר שעשה תשובה״ יח׳ שיהיה חטאיו נגדו ז׳ ולא ישכחם״ יט׳ כשהוא עדיין בחוזק תאוותו ונזדמן לו החטא ויצרו תוקפו מ׳ מאד לעשות ואינו לירא ומשום אדם ובובש יצרו בשביל יראת השם״ כ׳ להשיב רבים מעון וכן אומר דוד אלמדה פושעים דרכיך וחטאים אליך ישובו ו׳ וכתי׳ שובו והשיבו משמע שזה עיקר התשובה רז״ל שישיב רבים מעון״ כד׳ דברים מעכבין את התשובה״ חמשה מהן נועלין דרכי התשובה בפני עושיהם ואילו הן״ הפורש מן הציבור כשעושין תש׳ תשובה והחולק על חכמים וזה מחלוקת גורם לו שלא ישוב והמלעיג על המצות ומתוך כך אינו חושש בהם״ והמבזה רבותי ודבר זה גורם לטורדו מן העולם כישו וה׳ והשונא את התוכחות התוכחות הן גו׳ גורמות לשוב וכיון שהוא שונא תוכחות אין אדם מוכיחו״ ויש מהן חמשה שאי׳ אפשר לו לשוב בתשובה גמורה כגון ו׳ המקלל ואינו יודע את מי קלל שיבקש מ׳ ממנו מחילה והחולק עם הגנב כי זה חושב בלבו וכי אני גנבתי וגם אינו יודע ממי ג׳ גנב שיחזיר לו וגורם שהגנב גונב יותר והמוציא אבידה ואינה מכיר להחזירה לבעליה וכשרוצה לשוב אינו יודע למי ז׳ הוא״ והדוחק עניים בחוב שהם חייבים לו עד שמחליטין לו כל ענייניהם בפחות מש׳ משווים ואינו חושב שיש בזה עון כי יאמ׳ שלי אני נוטל״ והמקבל שוחד להטות דין כי אינו יודע עד היכן מגיע הטייה זו ויש מהן חמשה שהם קלים בעיניו ו׳ ואין נראה לו שחטא״ ואילו הן״ האוכל משל עני שהוא מזמן לו הרבה מחמרת הבושת מה מחשב הלא אכלתי ברשותו ומה פשעתי בזה״ והמשתמש בעל׳ בעבוטו של עני כגון מחטב עצים בקר׳ בקרדומו אשר השכין בידו והוא אומר בלבו מה חסרתיו והמסתכל בעריות אומר בלבו וכי בעלתי״ ומה עשיתי והמתכבד

בקלון חבירו ואומר בלבו מה עשיתי לו והחוש'
בכשרים אומ' בלבו שאינו חוטא ״ ויש מהן
המשה' אשר קשה לפרוש מהם כגון רכיל'
ולשון הרע ובעל חימה ובעס ובעל מחשבו
רעות והמתחבר לרשע ואומר מה עשיתי ״
ומרבע מהן העון הוא גדול מאד כגון המח'
המחטיא את הרבים ובכלל זה המעכב רבים
לעשות מצוה והמסית והרואה את בנו כ'
בתרבות רעה ואינו מוחה ״ האומר אחטא
ובכלל זה כל שאיפשר בידו למחות לרבים
ואינו מוחה ״ והאומ' אחטא ואשוב או
אחטא ויום הכיפורים מכפר כל אלו עונות
וכיוצא בהן אעפ' שמעכבין את התשובה
מ"מ אינם מונעים את התשובה ואם עש'
תשובה מהם יש לו חלק לעולם הבא ״

דרך

העולם שאינם נותנים לב לשוב אלא
מעבירות גדולות כגון הבא על אשת איש
או על הנדה או רוצח וגנב וכיוצא בהן אבל
דרך הישר לעשות תשובה על כל עבירה
ועבירה כגון מי שלא חש להתפלל בכוונה
ומי שנהנה מן העולם בלא ברכה ומי שה'
שהורגל בדברים בטלים ולשחוק עם הנשים
וכעון ביטול תורה ׳ בלא של דבר רבים שלא
הוזהרו ומכל מה שכתוב בזה ספר המצות
ואינם חושבין עון בדבר זה ׳ לכך הרוצה
לשוב תשובה גמורה ילחם נגד יצרו ויתקן כל
מצותיו ״ וישיב אל לבו תרי"ג מצות ״
ויתבונן איזה מצוה לא שמר בה ומיום שה'
שהתחיל לשוב יתן אל לבו כל שאלה שאיפשר
לו לקיים ולעזוב כל דבר מגונה וזה עיקר
התשובה לקיים מצות בוראו ״ אבל מי ש'
ששב מעבירה אחת או שתים ורגיל בתענ'
אין זה תשובה חשובה כי אם לטרוח ולקיים
המצות כהלכתן ׳ ומי שישיב כל טורחו על
זה העניין בעל תשובה גמורה ״ האמת בזה
כיון שהאדם נותן אל לבו לקיים את כל דברי
התורה לכבוד השם לכבוד בוראו הוא מקיל
עליו עניני התשובה שהוא מסייעו על
עניני התשובה ונותן לו כח לעמוד בה ״
וזאת היא הטובה הגדולה אשר הטיב השם
עם בני אדם שהוא עוזר לשבים לעשות
תשובה ואפי' בדבר שאין כחו של אדם יכול
להשיג השם ברוב חסדיו מתול לבו ונותן לו כח
לעשות תשובה ״ וכל אדם יעשה גדרים
לפי מה שרואה שיצרו מתגבר עליו אם רואה
שדעתו נמשך אחר גניבה יתרחק שלא יקבל
פקדונות ושלא ישתדל בממון של אחר יבך
ויתרחק בדבר שיוכל לבא לידי גניבה ׳ ואם
רואה שדעתו נמשך לזנות יתרחק מאד
מן הנשים ובעניין זה יעשה לכל דבר ודבר
והזהר בדבר היותר לעשות גדר ולמעט ז'
התאוה ומזה טוב מאד ויש בו תועלת לבר'
לכמה עניינים ״ והראש לכל הגדרים
שישמור עיניו שלא יתן עיניו במה שאינ'
שלו וכשישמור עיניו אז לבו שומר וגם זה
גדר גדול להתרחק מן הגרועי' שלא להתעסק
עליהם ושלא לשמוע דבריהם ובמעט הכל
תלוי בזה להתרחק ממי שמזיקין לו שלא לב'
לשמור התורה או מי שמתלוצץ על עושי
טובה ״

ואדם שעשה תשובה

וחזר לסורו אפי' יעשה כך הרבה פעמי' כל
לעולם יכול לעשות תשובה ׳ אך יש להחמיר
בשניה ובשלישית יותר מבראשונה ״
ודבר גדול בירושלמי מי שהיה רשע כל ימיו
ועשה תשובה הקב"ה מקבלו ואומר ר' יוחנן ולא
עוד אלא כל עבירות שעשה נחשבות לו
כזכיות ׳ ובפר' יום הכיפורים אמר אם עשה
תשובה מאהבה עבירות נעשות לו כזכיות
עשה מיראה נעשות לו כשגגות ׳ וכל אותן
שאין להם חלק לעולם הבא ונדונים בגיהנם
לדורי דורות דווקא אותם שמתו ברשעם
אבל עשו תשובה אין לך דבר שעומד בפ'
בפני בעל תשובה ״ וזה העניין דבר טוב
מאד שירגיל אדם עצמו חוק ולא יעבור לו
להתענות יום אחד בחדש ואותו יום יעשה
עצמו כאילו אינו בעיר ויבדל מאשתו ו'
ומכל ביתו ויסתיר עצמו במקום סתר בחדרו ׳
ויתחנן להק' בתחנו' רבים במחשבות מב'
מכוונות ׳ אחרי כן ישב ויחשוב בלבו תחלת
המחשבה לחשוב גדולת השם ואחר כך לחשוב
קטנות עצמו ושפלותו ויחשוב על המות
ואיך יבלה גופו ויהיה עפר ויחשוב על דיני
גיהנם ׳ ויחשוב על עניין גן עדן וטובת של
עולם הבא ״ וזה העניין לא יעשה במהירות
אך בנחת ובעומק הלב ״ ויערוך הרעה
נגד הטובה ׳ והטובה נגד הרעה ויחשוב
מי שבא בגיהנם איך יהיה עניינו ומספר
בהספד גדול ׳ ויחשוב על טובת גן עדן
ועולם הבא איך תענוג גדול יש שם אין

ספק מי שרגיל בזה הענין יבוא לבסוף לחסרון
ולפרישות ויתאוס בעולם הזה שהוא שווא
ושקר ויהיה רגיל לומר וידוי בכל יום ויהיה לב ש
חרטה גדולה על נפשו ואם היה יכול
לבכות על פשעיו זה טוב מאוד׃ כללו
של דבר ישוב אדם מכל מידות רעות
ולזה הענין צריך חיזוק גדול כי כבר ה
האדם מורגל בהם וקשה לו לפרוש מהן
ועל זה נאמ' יעזוב רשע דרכו ואיש און
מחשבותיו ואל יחשוב בעל התשובה
שהוא מרוחק מן השם מפני החטאים
והעונות שעשה אך הוא אהוב ונחמד
לפני הבורא כאילו לא חטא מעולם ולא
עוד אלא ששכרו הרבה שהרי טעם
טעם ופירש מהם וכבש יצרו׃ ואמר
החכם מקום שבעלי תשובה עומדין בו
אין הצדיקים גמורין יכולין לעמוד בו
כי כל הנביאים כולם נבאו על התשובה
ואין ישר' נגאלין אלא בתשובה׃ בעלי
התשובה יהיו שפלים וענוים ביותר ואם
הכסילים מחריפין אותם במעשיהם הר'
הראשונים יש להם לשתוק וישמחו בזה
כי זכות גדול להם לסבול הבושת כמה
מעולה מעלת התשובה אתמול היה זה
מובדל מה' אלהי ישר' שנ' עונותינו היו
מבדילים ביניכם לבין אלהיכם והיום הוא
מודבק בשכינה שנ' ואתם הדבקים וכו'
בה' אלהיכם ועושה מצוה ומקבלין אותן
בנחת ובשמחה שנ' כי כבר רצה האלהים
את מעשיך ולא עוד אלא שמתאוה להם
שנ' וערבה לה' מנחת יהודה וגו'׃

שער יראת שמים

כתוב בתור ועתה יש

ישר' מה ה' אלהיך שואל מעמך כי אם ליראה
וכתי' את ה' אלהיך תירא וכתי' יראת ה' היא
אוצרו ואמרו חכמים אין להקב"ה בעולם
הזה אלא יראת שמים בלבד דכתי' ויאמר
לאדם הן יראת ה' היא חכמה שכן בלשון
יון קורין לאחת הן׃ רבא אומר בשעה
שמכניסין אדם לדין אומר לו נשאת ונתת
באמונה קבעת עתים לתורה עסקת בפרי'
ורביה צפית לישועה פלפלת בחכמה הב
הבנת דבר מתוך דבר ואפי' הכי אי איכ'
יראת ה' אין אי לא לא׃ משל לאדם
שאמר לחבירו צא והעלה לי חיטין לעליה
הלך והעלה אמ' לו עירבת בהם קב חומטון
אמר ליה לאו אמ' ליה מוטב שלא העלית׃

אומר לכן רבא לרבנן במטותא מינייכו
לא תירשון תרתי מינ' גיהנם פי' להיות
יגעים ועמלים בתורה בעולם הזה ולא ת
תקיימוה ותרדו לגיהנם במותכם ובחייכ'
לא נהניתם בעולמכם׃ אחרי שאנו רואים
שהכל תלוי ביראת שמים וכל התורה אינ'
מועלת לאדם אלא ביראת שמים והיא
יסוד שהכל תלוי בו והיא לבד מעמדת
לאדם לעולמי עולמים וכן דוד המלך טוב
מעט ביראת ה' מאוצר רב ומהומה בו לכן
יש להודיע ענין יראת ה' ודע שיש ג'
מיני יראות׃

האחת היא יראה גרוע מאד כגון אדם
שאינו ירא מלפני האל אך
כשיעשה שום מעשה טוב הוא ירא
מבני אדם ומחניף בלבו אם לא יעשה
טובה לא יאמינו לו בני אדם ולא יחושו
עליו ואם זה האיש מתכוין כל ימיו זה
אחריתו עדי אובד כיון שאין כוונתו ומ'
ומחשבתו בשם הנכבד׃

השנית הוא ירא מלפני האל אך הוא
ירא מעונש גיהנם והוא
ירא שלא יבא בגן עדן ובעבור מתחזק
לעשות מעשים טובים וזה האיש אפי'
אם יקיים כל התורה כולה בכוונה זו
טוב הדבר שהוא ירא מלפני השם אך
לא הגיע לעיקר הטובה כי כל כוונתו
בעבודתו לטובת עצמו ולא לכבוד השם

השלישית מי שהוא ירא מלפני ה'
השם ולא מפני דבר
בעולם רק שהוא נרעד מפניו וכל איבריו
מזדעזעים בזוכרו גדולתו וגבורתו ובעבור
שזה הדבר עמוק מאוד מאוד להבין כי
דרך בני אדם שלא יעשו מעשה אם
לא יקווה שיהיה להם ריוח או להרחיק
הנזק מעליהם ובעבור היראה השלישי'
קשה להשיג התורה לעשות מעשה
ליראת ענש ולקוות הגמול ועל כן תמצא
ברכות וקללות בתורה להפחיד לב הקורא
כדי שיעמוד לו כמו שעושין לנער בעבור
שחכמתו קטנה ואינו מבין ערך הטוב
על כן צריך המלמד לשדל לב הנער במג'
באגוזים ובפירות גמיגא שהנער אינו
לומד לכבוד התורה כי אינו יודע ערכה
ואינו יודע שיש בלימוד טובה אחרת אך
הוא חושב הלימוד טורח ועמל כדי להשיג
הפירות כמו השעשה מלאכה שאין רק
המלאכה חשובה בעיניו אלא בשכר'

הירח שלו ואם היה צריך לנער קטן ליתן לו
אשה או בית לא היה מתרישה ולומר כמו ש
שיעשה עבור פירי אחר וזהו מחמ' שאין
לבו מכיר טובת האשה או הבית וכך ענין
התורה שהיא צריכה לה עיר לב מכי אדם
בדברים שהוא מכיר להמשיך לבו לעשות
הטוב וכל זה צריך האדם בעבור שחוכמת
קטנה וחלושה ואין לו הבחנה להבחין סוד
הענין · לכן אל תהיה דומה לנער אך
תבקש האמת לכבוד האמת · וזה הענין
צריך בינה והבנה · ועתה הט אזנך ות'
ותבין ודע כי מן הלב יוצאות מחשבות
רבות והמחשבות מתגבהות בחדרי הלב
כאשר יתרוממו גלי הים הלב משוטט כ'
בחוכמתו למרחוק ויעופה בראייתו עיני'
רבים ברגע קטן מחשב הנה והנה ורץ
ושב מענין לענין האדם הזה החכימו
יצור העליונים ולמדו חכמה ודעת ובזאת
החכמה עושה בעולם הזה מעשים רבי'
ומחמ' החכמה מושל בדגי הים ובחיית
המדבר ובעוף השמים ובזאת החכמה
מבין יסודות הגוף קרירותו וחמימותו לה'
לחותו ויבשותו ויודע ומבין תחלואי הגוף
ורפואתו לבקש סמי הרפואה ומכיר שרשי'
ועשבים ומיני הפירות הקרים והחמים
הלחים והיבישים וידע בזאת החכמה לה'
להשקות הגוף במרקחי הרפואה להעמיד
על חוזקו ובזאת החכמה יודע לחרוש ל'
ולזרוע ולקצור ולטחון וכל המלאכות יוד'
יודע מחמ' רוב החכמה · והנה האדם
שליט בעולם הזה מחמ' חוכמתו ואף בעולם
העליון מתפשטת חכמתו ואעפ' שגופו ה'
הולך בארץ כמו הבהמות והשרצים הנשמ'
הולכת בעולם העליון ברוב החכמה ומתבוננ'
ויודעת חכמת מדע העליונים וחכמת מדע
הרקיעים ומהלך הכוכבים ושיעור קומת
ואעפ' שהגוף קטן מאד נשמתו גדולה
ורחבה יותר מן השמים והארץ כי ידיע'
שמים וארץ ודרכי חמה ומזלות וכל חילו'
חילוקיהם הכל נכנס בנשמה · וכיון שהכל
נכנס כלל בה אם כן היא גדולה מכולם שאם
לא כן לא הייתה יכולה להחזיק ·

ועתה בראותינו כי האדם שליט בח'
בחכמתו בשני העולמות בעו'
התחתון ובעולם העליון ראוי לכל אדם
לחשוב ולהתבונן למה הודיע השם כל זה
אין זה כי אם שישכיל ועברו בלב שלם
ולהבין ולהכיר נפלאותיו ולהכניע ולשעבד

הגוף לנשמה · וזה יוכל כל אדם לדעת מה
אחרי אשר עולם העליון משמש לתחתון
כגון הירח והכוכבים והשמש במראי וכ'
ובברור אין זה להשוות הגוף כדי שיהיה
להטות עולם זה כי הגוף אין בו ממש עפר
ורמה · ואיך יתקן שאותן הענינים הגד'
הגדולים ימשמשו לגוף הכלה והמדולדל ·
אך הנשמה שהיא זכה ועלוה ומנושא'
עד לשחקים ומעל להם · זהו סבה גדול'
שהשמים והארץ נבראו לצורכה ולשמש
לה והיא יש לה לה להבחין ולחשוב מי אש'
אשר השמש והירח נבראו לצרכו אין
זה כי אם להשתעבד ליוצר הכל ולהבין נפ'
נפלאותיו להלל ולשבח ולשמור מצותיו
ומ היא יראת שמים שלא תעבור על מה
שכתוב בתורה ולעולם ירא מן הק' ושום ע'
לב שלא יאכד אהבת השם · ומאת היראה
היא יותר טובה מן האהבה · וצריך שידע
האדם כי גופו מתוקן בצורות כל העולם וכל
מעשה בראשי' ומעשה מרכבה הכל רמוז
ומצוייר בבנין גוף האדם מעט וזער
והנשמה היא דומה כמעט מזער להקב"ה
ונתחבר הגוף הזה שהוא עולם קטון עם
הנשמה שהיא דומה לבוראה והזוכה לדעת
זה הענין הוא יבין נפלאות האל · מורת
יש יכולת ביד האדם להתפחד ולירא מן הש'
תחילת היראה להזהר מכל מה שהק' הזהר
עליו ולתקן כל המעשים על פי התורה ולקיים
כל דברי חכמי' ולהתנהג בקדושה ובטהרה
וכל מעשיו יעשה לשם האל לבד · ולא
ייקרא ירא השם אלא האיש המדקדק במ'
במצות לקיים כל דבר וקטון ודבר גדול ולמ'
ולמסור נפשו על קיום המצות מכל מי
שלא יחוש לדברי חכמים ואומר מי יוכל
לקיים הכל הוא רחוק מאד מן היראה הט'
הטהורה · והדרגה להתקרב אל אור ה'
היראה ירדוף אחר מעשים טובים ויקטין
עצמו לעשות כל מעשה אפי' אם הדבר
כמו שטות בעיני העולם ודיו לפני השם
הוא גדול · האל מצינו בהלל הזקן שה'   ה
רץ לפני כמו עבד · ויהיה האדם שלם במ'   ענ"
במעשיו שלם ביראה וכשהוא זוכר השם
יתרעדו כל איבריו מרוב מוראו אשר הוא ירא
מפניו ואז הוא ראוי לידע סוד עליונים שנ'
סוד יי' ליראיו ובריתו להודיעם · וראוי לבנו
שנ' יראה יי' יכבד הק' רוצה שנ' רוצה יי' את
יראיו · ורואה עליהם באהבה שנ' הנה
עין ה' אל יראיו ונותן לו מזון שנ' טרף נתן

לירוויו ומספיק כל צרכם שנ׳ כי אין מחסור
ליריויו ונותן להם כל טוב וכל עשהו ומורה
להם הדרך שנ׳ מי האיש ירא יי׳ יורנו בדרך
יבחר והמלאך מלוה להם שנ׳ חונה
מלאך יי׳ סביב ליראיו ויחלצם ועושה להם
נס שנ׳ נתתה ליראיך נס להתנוסס ועוש׳
להם ישועה שנ׳ קרוב ליראיו ישעו ומרחם
עליהם שנ׳ ריחם יי׳ על יראיו וחסדו עליה׳
שנ׳ גבר חסדו על יראיו ויתן להם טובה
גדולה שנ׳ מה רב טובך אשר צפנת ליר׳
ליראיך פעלת לחוסים בך ״ ונשלם סימני ספר היראות

ביום טוב היה בטוב וביום

רעה ראה גם את זה לעומת זה עשה הא׳
וגו׳ זה הפסוק אמר שלמה המלך על מה
שראה אשר כל מה שנברא בעולם הכל
זה כנגד זה כיצד יש בעולם טובה כנגד
הטוב יש רעה יש אור בעולם כנגד זה יש
חושך ואפלה בעולם יש ימים ונהרות כנ׳
כנגד זה יש יבשה יש מדבר ויש ישוב
יש הרים וגבעות יש גאיות ועמקים ויש
חמימות ויש קרירות בענין זה נברא הכל
ובכל אחד ואחד יש בו טובה ורעה וכל חכם
לב נוטל מכל אחד ואחד מה שיש לו הטוב
המובן כגון האור טוב יותר מן החושך
אך בחושך יש טובה שבלילה יש מנוח
לכל וישן מה שאין כן ביום ובחושך אדם
נמלט מאויבין הבאים עליו ובענין זה
יש בכל דבר ודבר והכל זה לעומת זה וכן
האדם נברא בענין זה שכל מדותיו
ושיטותיו הכל זה לעומת זה כגון הגאוה
והענוה הינון והשמחה ובכל מידה ומד׳
שיש בה נדרין המרחיקין אותו מן הדרך
הטובה והישרה ועל זה נאמר יעזוב רשע
דרכו וגו׳ ויש בכל מידה נדרין אשר
בהן מתקרב הנבון והמשכיל לעבודת
השם ״ ובעבור אשר ראינו כי הנדרין
רבים בכל מידה לכן באנו לסדר המידות
בדרך קצרה ולעשות סימנים ויהיו הס׳
הסימנים האלו סדורים בפיך ותהיה מורגל
בהם ״ ואם תהיה בענין שיבואך אל
הגאוה יזכירוך הסימנים האלו להשפיל
רוחך כי תחשוב כמה נתגאו בעולם
בגאוה ובשררה ונשכחו כלא היו והיכן
הם לכן הידבק בענוה ״ ואם תהיה
בענין שיבואך אל הכעס יזכירוך הס׳
הסימנים האלה להסיר כעס מלבך ואם
תהיה בענין שיבואך לאהבת עולם

זה יזכירוך הסימנים האלה לעזוב כל האה׳
האהבות כי הכל הבל וכלה ולא תפס אהבת
השם כי היא האהבה המובחרת ״ ואם
תעשה שום מצוה יזכירוך הסימנים
האלה שתעשה המצוה לשם שמים לב׳
ולכוון בה בכוונה טובה ״ ואם תהיה בע׳
בענין שיטריד לבך להרחיקך מן השם
הנכבד יזכירוך הסימנים האלו להעביר
הטירדא מלהביא מחשבותיך למעלה ויחד
לבך לאלהים ״

הגאוה

היא מידה רעה מאד מאד
במידות הגאוה ישכח האדם
השם הגדול כי כל רעת המתגאה להתגדל
ולהשתרר ואפי׳ כשעשה מצוה חושב בד׳
בדעתו לקבל שבח מן העולם וחושב בדעתו
שכל הצלחתו מרוב חכמתו מן הגאוה יבא
לעבירות רבות כגון רדיפת כבוד ומחלוקת
בחילוק דעות ובתורה חולק שלא לשמה ולא
יודה על האמת ומתבייש לשאול מה שאינו
יודע ויבא לידי גזל וגנבה ותאוה יתירה לכל
רשות ולשכוח השם והמתגאה מבזה לכל
אדם ומתכבד בקלונם ״ כללו של דבר כלב
המתגאה יש שער גדול פתוח להכניס בו
יצר הרע ולכל המחשבות ומי שלא יעלה
בלבו לסתום השער הרע הזה יהיה אבוד
מן עולם הבא ״ לכן המשכיל יזהר מאד
מן הגאוה שלא יתגאה לא בגופו ולא בשערו
ולא בראשו ולא בגרונו ולא בידו ולא ברגלו
ולא בריח אפו ולא בלשונו ולא במאכלו ולא
במלבושיו ולא יתגאה בלבו כי תועבת יי׳ כל
גבה לב ״ וזה דבר גדול אשר בגבהות הלב
נקרא תועבת יי׳ ואשרי האדם אשר ירגיש
בדבר זה להבין העונש הגדול הזה על דבר
קל כזה ובמים נכשלים בזה והמשכיל יר׳
ימלט נפשו שלא נקרא תועבה ״ השם
הזה מכוער מאד ואותה דעלך ואע״פ ש׳
שהגאוה רעה אפי׳ הכי מצוה לאדם
שיהיו מלבושים נקיים ומאכלו נקי וכל כליו
נקיים ושלחנו נקי וגופו נקי כי הדרי התורה
זהו הנקיות וכל זה יכוין לשם שמים וכן
לשום יגביה נפשו למעלה ויתרעם על
נפשו תמיד כמה שהוא ממעט עבודת
השם ויהיה זהיר להוכיח את הרבים ולא׳
ולעמוד נגד הרשעים להשפילם לפי יכ׳
יכולתו ולהודיע תועבתם כדי להתרחק ג׳
מהם ואע״פ שדבר זה נראה כמו גאוה
אפי׳ הכי צריך לעשות כן אך יכוין לשם
שמים ובתחילה יראה שלא יבא לידי קל׳
קלקול במלחמת הרשעים שלא יצא שכח
בהפסדו וצריך לבקש רחמים על זה

[illegible] יהיה מטר בבהמות יהי׳ דבר ״ ואם שמש יהי׳ שנה טובה ״ אם בר״ח אייר יהיה מטר מלך בגבורה
[illegible] ואם שמש יהי׳ [illegible] ״ ואם בר״ח סיון יהי׳ [illegible] חלאים יהיו ״ ואם יהי׳ שמש טובה
[illegible] ״ ואם בר״ח תמוז יהי׳ מטר מים ירבו ״ ואם שמש והיה דבר בעולם ״ ואם ר״ח אב׳

וכיוצא כזה שידריכהו השם בדרך הישר״

הענוה היא ד׳ שורש העבודה ועיקר וכל מעשה טוב ומעשה הב׳

הענו מקובל לפני השם״ ומה הענוה ש׳ שיהיה בעיניו וחושב עצמו כאין ומוע׳ ושפל רוח ורוח נשברה׳ וכשרו כראוי ב׳ ובזמן שהוא שחי בטובה יחשוב שהשם הטיב עמו ברוב חסדיו ושהוא אינו ראוי לאותה טובה׳ וגם העני יחשוב על המעט שיש לו שאינו ראוי אפי׳ לאותו המעט כי מה יש לו להחשב יותר מיתוש אחד אך שהשם עשה עמו לפנים משורת הדין וידה לו על טובותיו וישתחוה לו׳ ויחשוב גדולת האל וכל מעשים טובים שיוכל לעשו׳ אינם כי אם טיפה בים כנגד מה שהוא ח׳ חייב לעשות ויהיה ענו ושפל רוח לפני כל אפי׳ לפני הקטנים ממנו ויחזיק כל אדם טוב יותר ממנו ולא יחוש על הכבוד וקבל שבח ומכל אדם ולא יחוש על בזוי שיבזו׳ אך ישמח על הבזוי ויחשוב שהוא ראוי לזה׳ ויהיה עכר בששה סימנים הענוה והם המחילה בעת הכעס ומניעת שבח ל׳ ונגוי שיהיה הכל שוה בעיניו ולהצדיק הדין בעת הפחד ולהשפיל עצמו בעת שפע הטובה בעושר ובכבוד ובחכמה ולהרחיק מעיניו ולפייס את מי שהרע לו ול׳ ולהתנהג במעט רך ולהיות שמח בחלקו אך לא יהיה ענו לפני הרשעים במילי׳ דשמי׳ אלא יוכיח אותם לפי כחו ולא יראה מידת הענוה בעיני המלבושים לראות העולם שיהיו סבורים שהוא חסיד והוא עושה רעות בסתר וגונב דעת הבריות״

הבושת הבויישן לא במהרה חוט׳ מחמ׳ הבושת ומתוך ש׳

שלא לשמה לבסוף יעשה לשמה איך מעלה העליונה היא שיתבייש לפני הש׳ ומשיג זה הענין בהתבודדו לחשוב בגדול השם׳ ובמקום מצוה יסיר הבושת מעל פניו שלא יניח שום מצוה עבור הבושת וזה הבושת רע מאד אם יעזוב המצוה בעבור הבושת או אם לא ישאל מה שאינו יודע מחמ׳ שיתבייש׳ ולא יבייש שום אדם לא בענין התוכחה אם לא יקבל בנחת״

העזות המידה הזאת רעה מאד והעיז פניו נגד הרשעים

נגד מוכיחו או לכפור במלוה ובפיקדון וכיו׳ וכיוצא כזה אך טוב העזות נגד הרשעי׳

שלא להודות על שקריהם ושלא להסכים עמהם ולהעיז פניו כדי לקיים המצות״

האהבה המידה הזאת רעה מ׳ כמו הדבק ומות והיא

עקרת כל מידות טובות אהבת ממון ואה׳ ואהבת נשים ואהבת אב ואם ואח ואחות וקרוביו ורעיו׳ ואהבת גופו וימי חייו ו׳ ואהבת הכבוד ואהבת התענוגים באכילה ובשתיה ושינה ובגדי המלבושים כל אלו האהבות מעבירות האדם שלא לעשות הטוב ורוב העולם נכשלים בהם ורבים יפלו ולא יקומו אך מי שרוצה להתחזק על יצרו יוכל להתגבר ולעשות כל האהבות האלה לשם שמים ואשרי למי שזוכה לזה״ וצריך האדם לעזוב כל האהבות וידבק כל׳ באהבת הבורא ית׳ כי האהבה הזאת עיקר על כל המעלות׳ ועבור שהאדם מלובש בגוף וטבוע בחשק זה העולם שהוא ע׳ שוא ושקר על כן קשה היא מאד להשיג״ והאהבה היא שיאהב אהבה גדולה יתיר׳ מאד עד שתהא נפשו קשורה בשמח׳ ולהבריח מלבו נעימות הגוף ותענוג ב׳ של עולם זה והאהבה עזה ומתגברת על לבו וכל הנאות של עולם זה הכל כאין כנגד תוקף הגבורות שמחת אהבת השם ואין כל חכם זוכה לזאת האהבה וזה דבר ידוע וברור שאין זאת האהבה נקשרת בלב האדם עד שיעזוב כל מה שבעולם

השנאה זאת המידה רעה מי ששונא חבירו זה

והשונא מעשים טובים וצריך לזהר מאד שלא לשנוא בני אדם ורבים נכשלים בזה אך טובה לשנוא הרשעים ולשנוא מעשים רעים ולשנוא כל מה שמעביר אותו ומרחקו מאהבת הבורא ולאהבת כל מה אשר יקרבהו יקרבהו לעבודת הק׳״

האכזריות המידה הזאת רעה כי בעל המידה הזאת

לא ירחמו על העניים והם נוקמים ונוטרים איבה ומנבים איבה ומנבים וגוזלים ולא יר׳ ירחמו ומעשים יתום ואלמנה אך נגד הרע הרשעים יהיה אכזרי ויהיה אכזרי על גו׳ גופו לטרוח בתורה ובמצות וכן על בניו יה׳ יהיה אכזרי שיטריחם לעסוק בתורה ובמ׳ ובמצות כפי כחם והכל במידה שוה ולפי

הרחמנות זאת המידה טובה מאד לרחם על העניים הט

יהי׳ מטר ד׳ חדשים יהי׳ מטר״ ואם שמש יהי׳ חסרון בכל העולם״ ואם ברח׳ אלול יהי׳ מטר ירק גנות יהיו טובים״ ואם שמש בכל העולם יהי׳ חסרון״ ואם ברח׳ תשרי יהי׳ מטר מים ירבו״ ומעוברות ושלום ובעולם יהי׳ שלום״ ואם שמש יהי׳ דגים יחסרו״ ואם ברח׳ מרחשון יהי׳ מטר גדיים

הטובים ולרחם על הבהמות ולרחם על עני׳
עמו ועל בנו ואוהבם לזכותם לחיי עד
אך לא יהיה רחמני על הרשעים או לרחם
על גופו ועל בנו שלא לטרוח בתור׳ ובמצות

ת

הדאגה

זאת המידה רעה לגוף
מאד והדאגה על עולם זה
להשיג תאותו זה רעה מאד ויותר רע הד׳
הדואג אחר עבירות אך הדאגה טובה
לדאוג על מיעוט השגתו בתורה ובמצות
ולדאוג ולפחד שמא ישכח לימודו ויחזור
תמיד · ולא ידאג ולא יירא משום דבר הע׳
המונעו מעבודת השם ולעולם ידאג מעו׳
מעונותיו · וידאג שמא גורם הפורענות
הבאים לעולם · וידאג שמא אוכל שכר מע׳
מעשיו הטובים בעולם זה וידאג תמיד
שמא אין מעשיו מקובלים לפני השם״
ולעולם ידאג ויצטער על כבוד השם וכבוד
התורה וכבוד ישר׳ אשר נתמעט ועל ע׳
ענינים כאלו ידאג תמיד״

השמחה

זאת המידה טובה
לגוף ומאירה פנין של
אדם וכל העושה מצוה בשמחה יש לו
שכר גדול ואין חקר ומעשים הטובים
אשר יעשה בשמחה ולהנעים זמירות
ולשבח בשמחה ולקבל כל מאורעותיו בש׳
בשמחה ולשמוח בשבתות ובימים טובים
בשמחת הק׳ ולשמוח לב העניים והאביונים
אך השמחה אינה טובה לשמוח בהבלים
ולשמוח בעבירות ולשמוח בצער בני אדם
או לשמוח בתקלת בני אדם אך יהיה בחלקו
שמח וישמח בעבודת המקום ובתורה״

הביטחון

שורש הביטחון הוא
שיסמוך על חסדי ה׳
הא׳ שיעשה לו הטוב בכל ענייניו והוא בו׳
בוחר לו הטוב יותר ממה שהוא בוחר לע׳
לעצמו וצריך הבוטח לידע שהק׳ הוא ה׳
החונן ושאינו נעלם ממנו ואין לו
מונע מלעשות חפיצה של הבוטח והוא
יודע מה טוב לו והוא מנהיגו ומשמרו עד
היום ואין אדם יכול לברוח מהנהגתו ולא יג׳
יגע לו נזק או טובה אלא ברשות הא׳ והוא
בתכלית הנדיבות והחסד ואין לו הפסק
לעולם ועד והוא רואה מחשבות הלב ויו׳
ויודע אם בוטח בו בלב שלם ויבטח בשם
על ענייני גופו ופרנסתו ויבטח בו שיתן
לו השגת יד לפרנס אשתו ובני ביתו ולה׳
ולהדריכם בדרך ישרה · ויבטח בו שיג׳
שיטהר לבו ליגיעתו לעבודתו העליונה

ויבטח בו שיזמין לו המצות ולימוד התורה
ושיתן לו היכולת לעשות הכל ושישרת לו בכל
איבריו באמונה ובכיון ליחד הלב אליו ויבטח
שיזכהו שיראה בימיו במהרה ביאת משיח
ובניין בית המקדש ויבטח שיזכה לעולם
הבא לאור הגדול״ הבוטח בלב שלם יביא
אותו הביטחון שלא יעבוד לאדם זולתו ו׳
להתרצות אליו ולא יסכים עם הרשעים
בדבר שהוא כנגד השם הבוטח נפשו ב׳
במנוחה ואינו מיצר על שום ענין מע׳
מענייניו כי הוא יודע שהבורא מנהיג
לטובתו בעולמו ובאחריתו וישים דאגתו
ואבלו על מה שהוא ממעט מעבודת הש׳
ולא על עולם זה · אך הביטחון אינו טוב
כשילך בדרך המסוכן או שיכנס עצמו ב׳
בענייני סכנה ויאמר הנני בוטח בשם
שיושיעני או יעשה עבירות חבילות ח׳
חבילות ויסמוך על זה שיחשוב הנני בוטח
בשם שיכפר לי כי רחמן הוא אין זה דרך

הביטחון״

החרטה

זאת המידה היא דרך
לתשובה מפני העבירו׳

שנ׳

אין מתכפרות אלא בחרטה אך היא רעה
אם עשה מצוה ומתחרט עליהם״

הכעס

כל מיני גיהנם שולטין בו
ואין השכינה שורה עליו
ושוכח תלמודו ויבא לידי טעות ונודע ש׳
שטעותיו מרובים מזכיותיו ואין הקפדן מ׳
מלמד כמה עבירות באות מן הכעס אך
צריך לכעוס לפעמים להטיל אימה על ביתו
ועל אותם השומעים למוסרו ולתלמידיו
ואעפ״כ שכועס לשם שמים יכעוס במידה
ויראה עצמו כאילו כועס אבל בלבו לא יהיה

כעוס

הריצון

זאת המידה טובה כי היא
מתרצה בכל ענייניו ואינו
מהרהר אחר השם והעולם אוהבים אותו
מפני שהוא רוצה בבני אדם והם רוצים
בו · והוא מעביר על מידותיו והוא מקבל
מוסר כי הוא מלא ריצון לעשות טובה אך
הריצון רע מאד להתרצות בדרכי הרשעי׳

הקנאה

מידה רעה מאד לקנא
בבני אדם מן הקנאה יבא
לידי חימוד ולידי גזל ומחלוקת אך יקנא בי
ביראת השם ובלומדי תורה יקנא לעשות
כמעשיהם והפורש מן הקנאה והחימוד
שכרו הרבה מאד״

הזריזות

זאת המידה טובה לעולם

ושלומו ואם באחד יבוא ירצו ואם שמש יהי׳ דם כמים ישפך״ ואם בר״ח כסלו יהי׳ מטר מות יהי׳
בכל המדינות ואם שמשו זירים כבטן יהי׳״ ואם בר״ח טבת יהי׳ מטר עני אנשים יכלו
וזרעים טובים יהי׳ ואם שמשו יהי׳ טובה על טובה יהי׳״ ואם בר״ח אדר יהי׳ מטר
שנה חזקה יהי׳ בכל המדינות · ואם שמשו יהי׳ רעב רבים יהיו״ שלו״ט

הזה ולעולם הבא אם יש לאדם מלאכה שיעשה בזריזות להספיק את עצמו ו' ובני ביתו וכל צרכיו יעשה בזריזות וכן לענין הלימוד ועשיית יהיה זריז וכזה הענין יעלה לכל מעלות טובות אך הזריזות רע מאד כשהוא זריז ל' לעבירו

העצלות

עצלנו מקולקל מאד בעולם הזה ולעולם הבא אך העצלות טוב כגון המתעצל לעשות רע

הנדיבות

זאת המדה טובה מ' מאד שיהיה נדיב בה' בממונו להיות וותרן ולעשות לפנים משורת הדין ושלא ידקדק עם חבירו על דבר מועט ולתת צדקות ולהשאיל כליו וספריו ויהיה נדיב בגופו לטרוח עבור אחרים ויהיה נדיב בחכמתו ללמדה לכל אך לא יהיה נדיב לפזר לריק וליתן לרשעי' או למלאות תאותו

הציקנות

זאת המדה רעה כי מי שהוא צר עין לא יוכל לרחם על העניים והוא שנאוי על הב' הבריות כל כי לא יוכל להנות בני אדם ומית' מהדר המדות אך זאת המדה שהוא ' צייקן לפזר ממון למלאות תאותו

הזכירה

זאת המדה טובה מאד לזכור כל ענייני כל משא ומתן שלו צריך לזכור כדי שיהיה נותן ונושא באמונה ובזאת המדה ידע' התורה והמדות שישים על לבו לזכור הכל ויזכור אחריתו וראשיתו מאין בא ולאן ילך ויזכור תמיד את יוצרו והטו' והטובות שעשה לו שבראו וגדלו ונש' ועשאו והודיעו חכמה ודעת ונתן לו ל' תורה הטהורה ויהיה חרד לדברו כמו ' עבדי המלך הנחרדים לדבר המלך ויחשו' ויזכור אשר כל הדברים עשוים שלוח' כגון השמש והירח והארץ נותנת את יבולה וכן יעשה הוא שליחותו וכמו שא' שאדם טורח לעשות אשתו שהוא אוה' כן יעשה רצון אוהבו הגדול הק' ויחשוב איך הוא זריז לזה העולם כל שכן שיכין צידה לדרך הגדול והרחוק להיות מקושט ולפרוע חובו מה שנתחייב ליוצר הכל' דכן מה הפרש יש בין עליונים ותחתוני' ויקשור דעתו אל נעימות עולם הבא״

ויזכור תמיד את השם במחשבותיו ל' ויזכור תמיד חטאיו כדי להצטער על' שהכעיס האדון הגדול אך זאת המד' אינה טובה לזכור הבלי העולם ורוב ה' התחבולות או לזכור אם חבירו פשע כנגדו״

השכחה

זאת המדה אינ' טובה אם שוכח את יוצרו' ואם שוכח עונותיו' ואם ישכח מה שהוא לומד' ואם חבירו עשה לו טובה ושוכח אך טובה היא שישכח פשעו מה שפשע חבירו לנגדו״

השתיקה

והדברים אמרו ה' חכמים לא מצאתי לגוף טוב משתיקה רוב דברי העולם הכל הבלי הבלים לכן ירבה בשתיקה ול' ולשמוע חרפתו ולשתוק' וכשאדם מסופק אם ישתוק או ידבר ירבה בו' בשתיקה' אך דברים טובים יותר טובי' הם משתיקה כגון לדבר בדברי תורה וביראת שמים' והמשכיל יזהר מדברי בטילים ומשיחת ילדים ושיחת נשים יראת שמים בלב המרבה דברים זה אי' ואפשר

הליצנות

הנותן דופי בבני אדם נקרא לץ' אין להתלוצץ על שום אדם והמתלוצץ על עושה מצו' זה רע מאד כי רבים נמנעים מלעשות טוב עבור הליצנות אך טוב להתלוצץ ל' על עושי רעות כדי שימנעו מן הרע״

השקר

אין האדם יכול להיות ' אמיתי אם לא שיתקן ' מידותיו' כי כל אדם מושך דבריו אחר מידותיו' ויזהר אדם שלא ישקר אפילו בדברים בעלמא שאין בהם ממש כי גדול' עונשו של שקרן אך פעמים התירו חכ' חכמים לשקר בהבאת שלום ולשבח הכלה וכמו שפי' ז' במסכת ובפוריא״

האמת

הנשמה היא נבראת מ' ממקום טהרה ואמרת אין מעלה לאדם כמעלת האמת להיות אמיתי בכל דבריו ובכל מדותיו ולהיות אמיתי במחשבותיו והמגיע למעלה הזאת כל הדברים שיחשוב ושידבר יתקיימו ויראה בלילה חלומות אמת' וידע עתידות״

החניפות

זאת המדה רעה מאד והחנופה לגנוב ד' דעת הבריות' והמחניפים לרשעים בח'

בחליקת לשון כזה נמנעים מן התשובה׃
אמ״ר שמעון בן חלפתא מיום שגברה אג׳
מגרופה של חנופה נתעותו הדינים ונת׳
ונתקלקלו המעשים ולא יוכל אדם לומר
לחבירו מעשיי גדולים ממעשיך׳ ומאין
מחניפים להם לאשתו משום שלום בית
לבעל חובו שלא ילחיצנו׃ ולרשע שלא
יזיק לו׳ ולרבו שילמדנו תורה׳ וכן מינו
והחניף לתלמידיו ולחביריו כדי שילמדו
וכדי שישמעו לדבריו ויקבלו תוכחותו׃

לשון הרע

זאת המידה רעה מאוד ואמרו ז״ל אמות
ואסור לספר בגנות חבירו וזהו לשון ה׳
הרע שאומר כך וכך עשה פלוני כך
וכך היו אבותם כך וכך שמעתי עליו׳
אבל האומר שקר על חבירו זה נקרא מ׳
שם רע ובמדרש המרגל בלשון הרע הוא
פורק על שמים מעליו׳ וקשה מאוד לע׳
לעשות תשובה מעון זה׳ המספר לשון
הרע על בעלי תשובה כזה מחטיא את
הרבים ונועל דלתי התשובה׳ וכן רעה
מאד המספר לשון הרע על גבאי צדקה
הטובים ועל עושי מצוה ויראי שמי׳
גדול ענשו מנשוא׳ ויזהר מאבק לשון
הרע׳ ולא יספר בטובתו של חבירו בפני
שונאו׳ יש עון הנקרא רכילות וזהו
המגלה לאדם מה שחבירו דיבר עליו
ובזה גורם שנאה׃ ירא שמים חייב
אתה לדונו לכף זכות ואפי׳ אם הדבר
נוטה לחובה יותר מלזכות׳ בינוני יש
להכריע לזכות׳ ואם הדבר נוטה לחוב׳
יהיה אצלך ספק׃ ומי שרוב מעשיו
לרעה יש להכריע מעשיו ודבריו לחוב׳
המספר דבר לחבירו אין לגלותו בלא ר׳
רשותו וכל דבר האומר בפני שלשה
בני אדם אין בו משום לשון הרע ואם
האומר הזהיר את השומעים שלא יגלו
ואפי׳ אמר בפני רבים יש בו משום לשון
הרע׳ ומצוה לומר לשון הרע על בעלי
עבירות ובזותם ולהשניאם בעיני הבריות
כדי שיבדלו מהם וכן על בעלי מחלוקת
מצוה לספר לשון הרע׳ מקור גדול יש
תחת הלשון כגון הלימוד ודבר יראת
שמים ולהתפלל ולהוכיח ולעשות כגון אחרי
ושמור המצוות וכן כל השומעים למספרו
ולנחם אבלים ולנחם עניים ולדבר על לבם
דברי נחומים ולהיות קל בשירו ותשבחו
ובדברי אמת׃

התשובה טוב

לגבר שיהיה מקדים לשוב בעודו ברי׳
ושלם ויעורר לבו בכמה ענינים שיח׳
שיחשוב אחריתו שצריך ליתן חשבון
לפני הק׳ על כל מה שעשה מנעוריו
הן דברים הן מעשים הן מחשבותיו
לכן יפחד מן הדין הגדול ומן הדינים
הקשים׳ ויחשוב על הטובה הגדולה
הצפונה לצדיקים׳ ויחשוב איך אדם
אוהב תענוגים בעולם הזה שהם תע׳
תענוגים של הבל והם פוסקין לפי שעה
לכן יחמוד התענוגים הגדולים שלעתיד
שאינם פוסקים לדורי דורות ולעולם
ועד׃ ויתחרט תמיד על חטאיו ויעזוב
דרכו הרע ויצטער בלבו ויצטער בצום
ובבכי ובמספד וילבש שק ויורד עדיו מ׳
מעליו׳ וידאג מעונש עונותיו ויתבייש
לפני הק׳ ויהיה נכנע לפני השם וישתוק
מחרפיו ויהיה רגיל במענה רך ובמשי ג׳
וישבר התאוה ויפרוש אפי׳ מן המותר׳
ויתבונן באיזה אופן חטא ובאותו אופן יזהר
לעשות מצוה בכל יכולתו׳ ויחפש דרכיו
לידע העבירות שחטא מנעוריו ויתודה
עליהם׃ וירבה לעשות נדרים שלא יו׳
יוסיף לחטוא׳ וידע באיזה אופן עבירה
יש מלקות או כרת או מיתה ולפי החטא
יצטער׃ ויהיו העבירות הקלות חמורו׳
בעיניו ויזכיר בוידוי עונותיו ועון אב׳
אבותיו ויגמור בלבו שלא יחטא עוד׃
ויתפלל לאל שיעזרהו על תשובתו ויבקש
שיכפר לו׳ וישיב הגזל קודם הוידוי׳ ואם
אין לו יבקש מן השם שיתן לו השגת יד׳
לפרוע׃ וירגיל עצמו לעשות חסד ואמ׳
ואמת׳ ויהיה חטאיו נגדו תמיד׳ וישוב
בעודו ברי בחוזק כחו ויכבוש יצרו בעוז
יראת השם וישיב רבים מעון׃

שורש התשובה

שילמוד תרי״ג מצות

עד שיהיו שנונים ומחודדין בפיו וערוכים
בשפתיו ויהגה בהם תמיד׳ ועל כל מצוה
ומצוה ישים על לבו לחשוב עם נפשו אם
קיים אותה אם לאו כגון בעניין לחשוב אם
דקדק להתפלל בכוונה אם לאו׳ או אם נהנה
מן העולם הזה בלא ברכה׳ ואם ידע בעצמו
שלא חש לזה הרי חטא כל ימיו וכשיתחבר
יחד כל אלו העונות הרי מזאת המצוה

לבד יש חבילות גדולות של עבירות ועל דרך
זה יחשוב עם נפשו על כל מצוה ומצוה
ואז ידע תכלית התשובה ״ וידע האדם
ויאמין שאין התשובה חשובה לפני המקום
אלא שירחוק אדם את עצמו וטורח לקיים
כל מצוה ומצוה כהלכת׳ ״ ומי שישים כל
טורחו על זה הענין הרי זה תשובה גמור
ויתקן כל מדותיו על פי התורה והמצות ״

והנה יש ח׳ דברים באדם אשר בהם יעשה
כל מעשיו ׳ האזנים א׳ העינים ב׳ הריח בנ׳
בנחירים ג׳ בפה יש שנ׳ מקומות הדיבור
והאכילה הרי ה׳ הידים ו׳ הרגלים ז׳ הערוה ח׳
והלב מלך על כלם להנהיג את כלם לפי חפצו
ועל אלו ח׳ איברים ישים מחשבתו לדקדק
בדקדוק לאל שכל אחד ואחד יהיה מורגל
בעשיית המצוה ״ והראש לכל הגדרים
שישמור את עינו שלא יתן את עינו בה׳
בתה שאינה שלו ׳ ובזה הענין ישבר
את התאוה כי במראי התאוה והחמדה
הנה ראש לכל הקלקולים ואחריהן נגררות
עבירות רבות לכן יתאמץ להעצים עינו
ולהלחם כנגד התאוה והחמדה ולשמור עינו
ובזה יתקן כל ענינו ״ ומיום שהתחיל
לשוב יסכים במחשבתו בהסכמה גמורה
לקיים כל המצות שאפשר לו לקיים ושם
ואז הק׳ מקבל ענייני התשובה לסייעו ול׳
ולתת לו כח לעשות תשובה אפי׳ בדבר שאין
כחו של אדם יכול להשיג הק׳ ימול את לבבו
לחזקהו לעשות תשובה ״ ובלבד שירחוק
עצמו וטורח במצות בלב שלם באמת בזה
יגיע למעלת התשובה ׳ גם צריך להזהר
מאד מאד להתרחק מן הרשעים ומן הליצנ׳
שלא להתעסק עמם לא במשא ומתן ולא ל׳
בלימוד ולא לשמוע דבריהם כי הם מסירים
את לב האדם ״ ובמעט כל התשובה תלויה
בזה וירגיל עצמו יום אחד תוך חדש וחדש
שיתייחד במקום אחד בסתר לבדו ולבדוק
עצמו לתקן הנהגתו על פי המדות הכתובו׳
בספר הזה לברור מכל מדה יצר הטוב שבה
ולהתנהג בזה ולבדוק עצמו לתקן מעשיו
על דרך המצות ויבין חסרונותיו באיזה
מצוה מיעט טורחו שלא להשתדל בכל כחו
להתאמץ בה ״ ואיזה מצוה אין ידו משגת
לקיימה ״ ועל כל הדברים ישפוך נפשו נ׳
נוכח פני השם שיעזרהו לקיים מצותיו
ויתן לו לב שיספיק לעשות רצונו ושיתן לו
לב טהור להאמין בו באמונה שלמה ולבטוח
בו בביטחון שלם ״ ובאותו היום יקדש עצ׳

עצמו לטהר מחשבותיו ויחשוב על המות
שיכלה גופו ויהיה עפר ויחשוב על דיני
גהינם ומי שבא שם איך יהיה ענינו מו׳
ומופסד בהפסד גדול ׳ ויחשוב על נעימות
עולם אשר שם תענוג לאין חקר ׳ ויחשוב
במחשבות מכוונות על גדולת השם ועל
נפלאותיו וטובותיו וינעים זמירות להלל ל׳
בשמחת הלב וישתחוה לפניו כעבד לפני א׳
אדוניו אין ספק מי שיהיה רגיל בזה הענין
מגיע למעלות רבות ״ בעלי תשובה יהיו
שפלים ונבזים על ידי התשובה יגיעו עד
כסא כבוד שנ׳ שובה ישר׳ עד ה׳ אלהיך ״

היראה

לעולם יעשה אדם רצון
בוראו ׳ ולא יירא שום
אדם לא מלך ולא שר ולא יירא משום
יסורין ומשום צער רק בוראו יירא לבד
ולא יגור מפני איש ״ וזאת המדה רע׳
מאד בזה הענין שיעזוב מצות בוראו
עבור מורא בני אדם לכך ישליך מלבבו
כל הפחדים ולא ישכון בלבבו רק מורא ׳
השם לבד כי יראת השם היא עטרת פאר
של כל המצות ׳ וטוב מעט יראת השם
מאוצר רב ומהומה בו ׳ והיראה המעולה
מכל שיראה מלפני השם כל כך שיהו א׳
איבריו נרתעים מחמת מוראו כעבד ש׳
שהוא נרתע ונכנע לפני המלך בשעה
שהוא גוער בו וזה הענין קשה להשיג
אך מי שמרגיל מחשבותיו להרהר תמי׳
שהשם רואה מחשבותיו ומתבונן בנ׳
בנפלאותיו בעומק הלב במתון וקוצר
מחשבותיו ומעלה לשכון באהלי מרום ״
בזה הענין יכול להתקרב אל אור היראה
הטהורה להופיע עשתונותיו לידע רזי עליונים

הנה

השלמנו סיומי המדות ברמז
מעט להזכיר האדם שיזהר
בהם להסתפק מהם מכל אחת ואחת בה׳
במשקל ׳ ודע כי המדות אחוזות זו בזו
ומדובקות יחד וכולן נגררות זו אחר זו ׳
ואם יתן אדם רשות ליצרו הרע לעבור
על אחת אז יהו כולן נשמטות ממנו ״
משל לאדם שיש לו חוט של משי וחרז בו
מרגליות דרך נקבי מרגליות וקשר קשר
אחד למטה ואותו הקשר מחזיק כולן ו׳
ואם יתירו הקשר אז נופלו מרגליות אחת
ואז יפלו כלם זו אחר זו ׳ כך אם תתיר
מתך קשר מדה אחת אז לא תוכל להחזיק

כשום מידה כרצוני לכן שמור כל המידות
ככל כחך אשרו תוכל והשכיל בהם וכזה
הענין תשלים נפשך לשם הנכבד ויברך
כן ותזכה להיות מאותן שנ׳ עליהם המשכי׳
יזהירו כזוהר הרקיע וגו׳ ׃ סליק ׃

שלום רב לאוהבי תורתך ואין למו
מכשול ׃

כתיב עושה גדולות עד אין חקר
ונפלאות עד אין מספר אילו
גדולות שהקב״ה עושה ביצירת הולד שבשע׳
שאדם בא לשמש עם אשתו אומ׳ הקב״ה למ׳
למלאך הממונה על ההריון דע שבזה הלילה
יצירת הולד מזרע פלוני ואתה שמור לך
אותה טיפה ונטל אותה וזרה אותה בגורן
לשלש מאות ושישים וחמשה חלקים והוא
עושה כן ונוטל הטיפה בידו ומז מביאה
לפני הקב״ה ואומר לפניו רבש״ע עשיתי ככל
אשר צויתני וטיפה זו מה תהא עליה
גוזר אם יהיה גבור או חלש או עשיר או
עני נאה או מכוער זכר או נקיבה זה דב׳
דאומר הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים
שנ׳ ועתה ישר׳ מה השם שואל מעמך כי אם
ליראה אותי ׃ מיד רמז הקב״ה למלאך הממ׳
הממונה על הרוחות ואו׳ לו הבא לי הרוח ש׳
פלוני ותיארו כך וכך וכן הוא עושה לכל
רוח הבריות העתידים להבראות מיום
שנברא העולם כולם מזומנים שנ׳ מה
שיהיה כבר נקרא שמו ומיד הולך המלא׳
ומביא רוח לפני הקב״ה מיד כורע ומשת׳
ומשתחוה לו והקב״ה אומר לרוח הכנס
לאותו טיפה מיד פותח הרוח פיו ואומר
לפניו רבש״ע די לי לדור בעולם שהייתי בתוכו
מיום שבראתני ולמה תכניסני בה שהיא ט׳
טמיאה וסרוחה ואני טהורה וקדושה
והקב״ה אומ׳ לו העולם הבא שתכנס בה
יפה הוא מן העולם שהיית בו וכשיצרתיך
לא יצרתיך אלא כדי שתכנס לתוכו מיד
נכנס הרוח לתוך הטיפה בעל כרחו ומח׳
ומחזיר המלאך הטיפה והרוח בתוך מעי
אמו ומזמנין לו שני מלאכים ושומרין ל׳
אותו שלא יפול ואז נר דלוק על ראשו
ומביט ורואה מסוף העולם ועד סופו ׃
ובבוקר נוטלו המלאך ומשימו בגן ע׳
עדן ומראה לו כל העולם הצדיקים שיו׳
יושבין בכבודן ועטרותיהם בראשם
אומר המלאך לאותו הרוח ואומר לו אתה

יודע מי הם הללו אומר לו לאו ׃ חוזר
ואומר לו אותם שאתה רואה נוצרו הי׳
הרוח כדמותך במעי אמן ושמרו מצות
וחוקים של הקב״ה אחר שיצאו לאויר
העולם ולפיכך יש להם טובה זו ואתה
דע לך שסופך לצאת לאויר העולם אם
תשמור מצותיו וחוקותיו של הקב״ה ל׳
תזכה עם אילו ׃ ואם לאו סופך למות
ולבא למקום אחר אשר אראך ׃ ולערב
מוליכו לגיהנם ומראה לו הרשעים שה׳
שמלאך המות טורדין אותם במקלות של
אש ויצעקין ואין מרחמין עליהן ואומר
המלאך אל הרוח הללו נוצרו מטיפה הרוח
במעי אמן ויצאו לאויר העולם ולא ש׳
שמרו מצותיו וחוקותיו של מי שאמר
והיה העולם ולכך נדונין ועתה בני דע
לך שסופך לצאת ואל תהי רשע אלא
הוי צדיק ותזכה לעולם הבא ומניין ע׳
שכך אומר לו שנ׳ וירוני ויאמר לו יתמך
דברי לבך שמור מצותי וחוקותי ומט׳
ומטייל כך מן הבוקר עד הערב ומראה
לו כל המקומות שעתיד לדרוך פעמיו
ושעתיד לדור בו ולהקבר בו ׃ ואחר כן
מראה לו כל העולם הטובים והרעים ולע׳
ולערב מחזירו במעי אמו והקב״ה מסגרו
בריח דלתים ואומר לו שהקב״ה עד פה
תבא ולא תוסיף ומונה הולד ט׳ חדשים
במעי אמו וג׳ חדשים ראשונים דר במד׳
במדור התחתון וג׳ חדשים אמצעים במד׳
במדור האמצעי וג׳ חדשים אחרונים
במדור העליונים ואוכל מה שאמו אוכלת
ושותה כל שאמו אוכלת ושותה כל מה
שהיא שותה ואינו מוציא רעי שמא
יהרג את אמו לכך אומר עושה גדולות
עד אין חקר וסוף הגיע זמן שתיכנס לאוי׳
העולם אומר המלאך כבר אמרתי להקב״ה די
לי בעולם ראשון וכו׳ מיד אותו המלאך מ׳
מכה אותו מכה גדולה ומוציאו לעולם
בעל כרחו וזהו שאמרו רבותינו בעל כ׳
כרחך אתה נולד ׃ סליק יצירת הולד ׃

אתחיל עקידת יצחק הק׳ יצילנו מדוחק ׃

עקידת יצחק

כתי׳ וישכם
אברהם בבוקר
ויחבוש את
חמורו ויקח את שני נעריו אתו ואת

יצירת הולד ׃

ויצחק בנו אומר יצחק לאביו לאן אנו הולכין
אמר לו בני להקריב קרבן אומר יצחק הנה
הנה האש והעצים ואיה השה לעולה מ'
מיד ידע מחשבות של אביו ואמר לאביו
הואיל ובחר בי הב"ה מהר ועשה רצונו בע'
בשעה שהיו מהלכין בדרך בא השטן לג'
לאברהם ונדמה לו כזקן אמר א"ל לאן אתה
הולך א"ל להתפלל א"ל מה צורך יש בע'
בעצים ובסכינים ובמאכלות א"ל נהיה
יום או יומים ונשחט יפה ונאפה ונאכל
א"ל לא עני זקן מה אתה רואה לעשות לו
אתה רוצה לאבד בחור נאה כזה שנתן לך
הקב"ה למאה שנה א"ל על דעת כן אני הולך
כיון שראה השטן שלא היה לו לאברהם
הלך לו אצל יצחק ונדמה לו כבחור אמר
לו בחור נאה ונחמד לאן אתה הולך א"ל
ללמוד תורה א"ל בחור נאה ונחמד יכ'
יכמרו רחמי עליך אל תשחיתך כי אביך
שוטה זקן ואין יודע מה הוא עושה
ורוצה לאבדך א"ל הרי נפשי נתונה ל'
להקב"ה וכל מה שירצה הקב"ה לעשות
אותי יעשה ושוב הלך אצל שרה ואו'
ואמר לה אברהם ויצחק היכן הם אמרה
הלכו ללמוד תורה א"ל לה עניה דוויה ש'
שחונה וזקינה אברהם יושך הוא משוגע
ומטורף הלך לו לשחוט את בנו אמרה ידע
בן ולא האמינה לו כלום כיון שראה שלא נ'
נעשית מחשבתו עשה עצמו כנהר גדול
כיון שהגיעו לנהר א"ל אברהם ליצחק המ'
המתן לי מעט ואני ארד תחילה ואראה
עומקו וירד אברהם עד חצי הנהר ולא ל'
היו המים מגיע עד ירכיו א"ל ליצחק רד
אחרי ואל תירא וכן עשה ולא הגיע עד
חצי הנהר שהגיעו הנהר עד צואריהם
אמר אברהם רבו' של עו' גלוי וידוע לפניך
שרציתי לעשות רצונך ועתה אם טובעי'
אנו מי מיחד שמך בעולם מיד גער הקב"ה
בשטן ונהפכו המים ביבשה והלכו למקום
שאמר המקום והיה אברהם בונה מזבח ו'
ויצחק היה מסדר אבנים א"ל יצחק לאביו
זריז עצמך וחשוף זרועך ואסור ידי ורגלי
שאני בחור בן שלושים ושבע שנים ואת'
זקן וכשאראה הסכין בידך פן אבעת ו'
ואפחד ואבעט בך ומתוך הבעיטה יהיה
בי מום ואפסל ולא בבקשה ממך אביו ו'
שחוט אותי ושרוף אותי יפה והוליך קטמי
אל שרה אמי ותניח בתיבה שלה בנמירה

וכל זמן שתלך אל התיבה תהא מזכרת
מתני ועד אומר יצחק אבא כשתשחטני
ותבדל ממני ותלך לשרה אמי ותשאל היכן
יצחק מה תאמר לה ומה תעשו לזקנות'
לזקנותיכם א"ל לא יודעים אנחנו שתמנו
יחיינו אחריך והוא שנחמנו עד שלא נ'
נולדת לנו והוא ינחמנו מיום זה והלאה
מיד ערך העצים ועקד אותו על המזבח
ונתן שתי ארכובותיו על לבו בכח גדול
והקב"ה רואה אב עוקר ובן נעקד שהן שוין
והיו דמעות נופלות מעיני אברהם והיו
נופלין על קומת יצחק מיד נטלו המלאכות
געה בעייה גדולה א"ל מי לך לאמי שרה ו'
ויאמר לאמי שאבי שחטני מיד בכו המל'
המלאכים במר נפש אמרו אברהם היה מ'
מכניס אורחים היכן מתן שכרן של עוברי
דרכים נפלו דמעותם של מלאכי השרת על
הסכין ולא יכלה לשחוט ולא שלטה בצוארו
של יצחק כשהגיע הסכין על צווארו של
יצחק פרחה נשמתו של יצחק מיד בא
השטן לשרה ראי יצחק שנעקד ואברהם
עומד עליו לשוחטו הגביה השטן את
שרה וראה שיצחק עקוד ואברהם עומד
עליו לשוחטו מיד פרחה נשמתה מיד אמ'
הקב"ה למיכאל אל תניחהו לשוחטו אמ'
לאברהם אל תשלח ידך אל הנער אמר דברי
הרב דברי התלמוד דברי מי שומעין מיד
ויקרא מלאך השם שינית מן השמים מיד
התירו וחזר נשמתו בו ועמד על רגליו וברך
מחייה המתים כמותו שעה נשא אר'
אברהם את עיניו וירא ורואה איל אחר
נאחז בסבך בקרניו ולקחו והקריבו תחת
בנו וכשעקדו וכששחטו וכששורפו היה
אומר זה תחת בני תחת בני ואומר רבש"ע
כשעה שיעמדו בני בצרה זכור להם היום
הזאת ויהיה מקובל לפניך כמו שהיה אפרו
יצבור לפניך ומונח על גבי המזבח סליק

טעמים הימני החוש

אודם לראובן על שם שאדמו פניו
כשהודה על שבלבל יצועי

אבין והודה ולא בוש והוא אבן רובין ומו'
ותולדותו אשה שנשאה אינה מפלת נפ'
נפלים וטוב הוא למקשה ובה אכילה ובשתי'
טובה להריון בהודאה שהיא ראובן לכך
כת' אודם חסר כי דודאי בדמות אודם ופעמי'
אבן רובין מערב אבן אחר רובין פלאש לפי
שראובן הציל את יוסף ונתערב אהבתו אחד

שנ' וישמע ראובן ויצלהו וכתי' ויסר פרעה
את טבעתו מעל ידו ויתנה אותו ליוסף ואותו
טבעת היה באבן פלו"ש ולכן נמצאות באבן
רובין מעורבת באבן פלו"ש ..

פטדה אבן שמעון הוא פרזמ"א
וירוקה היא על שם זמרי
בן סלוא שהוריק פניהם ושוב לא העמידו ל'
אלך אלא שר ולא שופט ונשיא לעבירה והיא
כהה. שנשבר כחו פניהם ושוב לך שהל'
שמקררת הגוף ולכך כתי' לא יערכנה פ'
פטדת כוש כי כוש ומצרים היו שטופין
בזמה לך היא מצויה שם לקרר הגוף ורוח
וגם לא מהבה טובה לנשיאה על שם
כשמעה שם כי שנואה לשנוא אנכי ונע'
ונעשית מהובה בגלו"ת שמעון ..

ברקת היא קרבונקל היא נוצצת
כברק ומאירה כנר והיא
אבן טובה שלקח נ.ח בתיבה שנ' צוהר
תעשה לתיבה בגמ' מאור האבן והוא אבן
אקדח בנביאים בספר ישעיה וזורחת כ'
כגחלת והוא של לוי על שם שכולם
בם בעלי תורה דכתי' יורו משפטיך ליעקב
וכתי' חכמת אדם תאיר פניו ומשה כשנולד
נתמלא כל הבית אורה וכתי' כי קרן אור
אור פניו וקרעם מירא לו ותולדת האבן טוב
לעין שמות מחה האודם ומאירת עינים
ופתיחות הלב ובאכילה ובשתיה בשחיקת
עם שאר סממנים מחזרת הזקנה. ולבחרותן
עם שום לא כהה עינו ולא נס לחו ..

נופך ויהוד היא שמרוקל בתרגו'
ויזמרגדין בלע"ז ויזמרג'
והיא ירוקה לפי שהוא ירוק פניו כשעת
כשנתגבר על יצרו והודה במעשה
תמר וגם שחשדו אביו על יוסף דכתיב
חיה רעה אכלתהו ומיצטער ונהפכו ל'
פניו לירקון ויאלולה היא ולא עבורה באבן
שמעון לפי שנעשה נקי מן החשד כדכ'
כדכתי' מטרף בני עלית נפשו מתוך שמחה
ותולדות האבן מוספת גבורה שנעשין וכו'
ונעשות במלחמה ולפיכך היו שבט יהודה ג'
גבורים ולפיכך נקרא האבן נופך שהופך
האויב לפי שנושאה כדכתי' יהיה בערף
אויביך וכל מלכי דוד וזרע משבט יהודה
נוצחין כדכתי' ודוד במכבותיו ובמשיח כ'
כתי' וברוח שפתי' ימית רשע ..

ספיר ואבן יששכר לפי שהלוחות
מספירין וכתי' ובני יששכר
יודעי בינה לעתים כולם ראשים סנהדראו'
וכתי' מאתן ותורה תחת קליו במעשה לבנת
הספיר כי היו שבט יששכר צדיקים
ונפשם בצרור החיים תחת כסא הכבוד
ותכלת דומה לו ואותו צבע אינו צבע
של גאון כי צבע של ששה בגד נאה
לצדיקים לזקנים ולא לבחורים מרום וק'
וקדוש אשכון את דכא ושפל רוח ושח
עינים אושיע ואבן בספיר טוב לרפוא'
כל נופח וכאב ושוב להופכי העבירה ל'
על העינים כי התורה מרפא לכל בישרו
חש בראשו יעסוק כי בתורה מאירת
עינים חש בראשו חש במעין חש בכל
גופו רפואות היא לשורך לוית חן לראש
לראשיך לכל בשרו מרפא ..

יהלום אבן זבולון והיא פעולו' 2
מצלחת בפרגמטיא וטוב
לנושאה בדרך לשלום על שם שהיו בני
זבולון תרגו' ונותני' לתוך פיהם של
יששכר ומרמיק ומביאה את השינה
על שם יזבלו אישי ..

לשם אבן של דן טופ"צא ופריטו"א
אודם נהפכה להפך לפי שהג'
שהפכו לסמל בפסל מיכ"ה ומצאו אותה של
שבט דן בערר לשם שנ' ויקראו אותה לשם
היא פעמים כשופטים ..

שבו הוא אבן נפתלי הוא טורק"ש
ונקרא שבו על שמשוברת
האודם בחוזק בטוב שלא יכשל ויסורו ול'
ונחתדות לרופא הסוס ומחברת האיש
על שם נפתולי אלהים נפתלתי ..

אחלמה היא אבן של ג'ד ומתרגם
עין עגלה ואין היא קרי'
קריסט"ל הוא מצוי ונכלל כל כך של שבט
גד היו הרובין והמגנה עכרים וטרף זרוע
אף קדקוד ואבן אחרת נקראת דימנט ודומה
לקריסט"ל אבל מראהו אדמדמות יש במ'
ואותה היא נושאים שבט גד וטובה למלחמ'
ונקראת אחלמה על שם שהיו לוחמים בימי'
חוזק ואפי' מפני רוחות ומזיקין טוב לנושא
שלא יאחזנה מורך לב שקו' גדול ..

תרשיש הוא יכנ"ט בתרגו' כרום
ברום ימה פי' עוף הוא
והוא כים ומתי שזורחת עליו החמה אז ש'
נשתנה לכמה גוונים כך פי' העדו ל'
שמעל המאכל והמשקה אין המאכל נשאר
במעין ונעשה שמן ועב והיינו דכתי' מאשר
שמינה לחמו ובמדה נושאת מלכים ולכה'
גדולים כדכתי' הוא אבי ברזית לבני כהנים

[illegible] תיקנו חכמי' לומר בבוקר אמת ויציב ובערב אמת ואמונה משום שנ' להגיד בבוקר חסדך ואמונתך בלילות
ויזדו אמונה ישו כאן לפי שאין נפשו של אדם באיבה עלין בלילה כשהוא ישן מרוב עמ' ומורח שטרח ביום
כשהוא עולה הנשמה [illegible] בלילה אינה חפיצה לשוב ולהחזירה עד בקר האדם והקב"ה אומ' לה שובי למקומך
[illegible] אמונתי כנגד האדם שהוא האמינה לו והפקידך אצלו שנ' בידך אפקיד רוחי וגו'
[illegible] אמונתי עם האדם והחזיר נשמתו אליו ובבוקר עושה עמו נס ומחדש את כוחו ואינו חלש
[illegible] מרשים לבקרת רבה אמונתך ..

הנמשחים בשמן זית ואומרים שורינו ומהו
ואושבת שמן כמעיין ברוך ומבנים אשר
יהי רצוי מתערבין לכנותיה לבני תורה ל׳
משום יוסף וישכר על הספיר ותורה נמ׳
נמסרה ואמ׳ זה ספיר ויכנס מאשר שמיעה
לחוץ וכל השמות והבריאים פניהם מאירין
לכך ופעמים יכנס כתיקים אדומים״

שוהם הוא אבן של יוסף והוא אונ״ך
והוא מעלתן ונקרא שוהם
אותיות השם והיה השם את יוסף ויתן חן
חן וטוב לנושאה אל המער פי׳ המשפט ויהיו
דברים נשמעים ומצליחים לכך ויהי איש מצליח״

ישפה הוא אבן של בנימין וכמשמע
ישפה וכל מיני גוונים תמימו
כי ירוקה אדומה שחורה לפי שבנימין ידע
במכירת יוסף וכמה פעמי׳ עלה בלבו לגלות
לאבין ונשתנות פניו לכמה גוונים יום לאחר
יום להעלימו ומתאמץ ומתגבר על יצרו וכ׳
וכיסה הדבר וזה ישפה כנגדו ולא גלהן לו
ולפי שהיה מעצור לרוחו נותן כח ואבנו ל׳
לעצור הדם ישפה בגנה כנימין בן יעקב

סימני הקץ

תשעה סימנים לעולם בואן
קודם הקץ
אות ראשון
הקב״ה משגר שלשה מלכים כשלשה רוחות
השמים וכופרין בדתיהם ועקרן ובעיקרן
ומראין לבני אדם שעמדו הקץ ואינם עוברי׳
ומטעין את העולם ומבלבלין הבריות בדינה
ובע״ש שלהם שנ׳ והאלילים כליל יחלוף ובאות
שעה הק׳ מראה צרות רבות בעולם ומשונו׳
זו מזו״ אות שני מוציא הק׳ חמה מנרתיקה
ושורף אומות העולם בכל יום אלף אלפים עד
שיכלו אומות העולם ואומרין אנה נלך ואנה
נברח אוי לנו על גזירה זו ויחלו כולם רוחם
ויעשו בארץ איש את קברו וישאלו איש
את נפשו למות ויחבאו איש את נפשו כמ׳
במערות כדי להינצל שנאמר שנ׳ ובאו במער׳
צורים ובמחילות עפר מפני פחד ה׳ ומהדר
גאונו בקומו לערוץ הארץ״ ואם תאמר
איך ינצלו ישר׳ מאותו שמש הק׳ יעשה
אותו רפואה לישר׳ שנ׳ וזרחה לכם השמש
יראי שמי שמש צדקה ומרפא בכנפיה
ועל אותו צרות נבאו בלעם הרשע שנ׳ אוי מי
יחיה משומו אל״ אות שלישי ומוריד הק׳
דם ג׳ ימים ודומה לאומות העולם כמו מים
וישתו ממנו וימותו וזה רשעי ישראל
המתיאשים מן הגאולה וכופרין בדברי ה׳
חכמים ואין מכבדין תלמידי חכמים ורואה

להם כמו מים וישתו וימותו ויצדיקו על
שהם מחללים באמונת ה׳ אבל הם צדיקים ש׳
והמשכילים יזהירו כזוהר הרקיע״ ויהיה כל
העולם כולו בצרה גדולה באותו ג׳ ימים שנ׳
ונתתי מופתים בשמים ובארץ דם ואש ות׳
ותמרות עשן״ אות רביעי מוריד הק׳ ג׳
ימים טל אלות לרפואות הדם וישתו מהם
בינונים ויתרפאו מחליים שנ׳ אהיה כטל לישר׳״
אות חמישי מחזיר ה׳ את השמש לחושך
ג׳ ימים והירח לדם ולאחר ג׳ ימים חוזרין לתורת
לקדמותן שנ׳ ואוספו אסיפה על סיר של בור
וסוגרו על מסגר ומרוב ימים יפקדו ומתפחד׳
ומתביישין אומות העולם וידעו שבשביל
יהיה להם כל אלה ומתנהדרים מהם רבים בסתר
שנ׳ משמרי הבלי שוא חסדם יעזבו״ אות ששי
יקום מלך אחד באדום וימלוך על כל העולם וימ׳
ויחזיר פניו בסופו על ישר׳ וישלוך עליהם מס
גדול וירצה לאבדם מן העולם באותה שעה
יקום משיח בן יוסף ששמו נחמיה בן חוש׳
חושיאל ושבט אפרים ומנשה וקצת מן
דן ויתגרה מלחמה עם מלך אדום ויכרי׳
מהם תילי תילים ויהרוג מלך אדום ויחזיר
מדינת רומה ויטול כלי בית המקדש אשר
שם גנוזים בבית אוליאנוס קיסר ויבוא אל ירוש׳
ירושלים וישמעו האומות ויפול עליהם אימה
גדולה״ אות שביעי יבוא ארמילוס בן השטן
קומתו יב׳ אמות ורחבו ב׳ אמות ובין שתי עיניו
זרת והוא משיח בנו של עשו והם אומרים
שהוא ילד בן נריבם שנקיבה שברומי ויבוא
לשאר מדינות בני עשו ויאמר להם אני משי׳
משיחכם אני אלהיכם ויתחברו בני עשו וילכו
ויבוא ויקבץ אומות העולם ויאמר אני משיחכם
אני אלהיכם מיד יאמינו לו אומות העולם ויאמר
לבני עשו הביאו לי התורה שנתתי לכם מיד
יביאו לו את תורתם ויאמר להם אמת שנתתי
לכם ויאמרו אמת ויאמר לבני ישמעאל הביאו לי
התורה שכתבתי לכם מיד יביאו אלין שיקרי׳
מתכיהם ויאמר להם אמת שנתתי לכם ויאמרו
אומה מיד ישלח אל נחמיה בן חושיאל ויאמר
לו הביאו לי את תורתכם והעידו לי שאני אלהיכם
מיד תמהו ישר׳ ויקום נחמיה בן חושיאל ואלף
ושלשים גבורים אותו מגבורי אפרים ולכו לפניו
עם ספר תורה ויקראו לפניו לא יהיה לך אלהים
אחרים על פני ויאמר להם אין בזו [illegible]
ויאמר לו נחמיה בן חושיאל [illegible]
שיקדון [illegible]
מיד [illegible] נחמיה בן חושיאל הוא [illegible]

עשה מופת בעולם אמרו רבותי אבן שיש בה דמות נערה יפת תואר [illegible]
עשויה בידי אדם אלא בורא הק׳ בגבורתו ובאו רשעי האומות בני בליעל [illegible]
ושוכבין אצלה והק׳ משמר טיפה בתוכה [illegible]
[illegible] ויצא ממנה דמות אדם [illegible] ארמילוס [illegible]

גבורים אשר אתו ויעשו עמו מלחמה ויכו
מהם מאתיים אלף איש מיד יחרה אף של
ארמילוס וילך ויקבץ כל חיילות אומות העולם
לעמק החרוץ להלחם עם ישר' ויכה מהם תילי
תילים ויהרג נחמיה המשיח וכיון שיראו יל
ישר' שיהרג נחמיה מיד ימס לבבם ויתשש
כחם וינוסו ואין ארמילוס יודע שנהרג המ'
המשיח ויסרם לישר' צרה גדולה ויסתתרו
אל מדבר יהודה וישבו שם חמשה וארבעי'
יום שנ' הנני מפתיה והולכתיה המדברה
ודברתי על לבה ומנין שחמשה וארבעים
יום ישבו שנ' ימים אלף מאתים ותשעים
וכת' אשרי המחכה ויגיע לימים אלף ושלש
מאות ושלשים וחמשה הרי כן אלף לאלף
חמישה וארבעים יום ויבא ארמילוס על מ'
מצריים וילכדה לקיים מה שנ' וארץ מצרים
לא תהיה פליטה וישים פניו לכדן התוקף
עם מלכותו להחריב ירושלים שנייה שנ' ויט
אהלי אפדנו בין ימים להר צבי קדש ובא עד
קיצו ואין עוזר לו " אות ח' יעמוד מיכאל
שר הגדול ויתקע ג' פעמים קר"ק ויתקע תק'
תקיעה גדולה ויגלה משיח בן דוד בהר המדבר
יהוד' ואותו משיח בן יוסף שנהרג בהר מה יתי
ונשיב את כולם ויאמר להם חזקו ידים רפות
וברכים כושלות אמצו וישמעו ישר' קול
השופר וידעו כי י"י עמו ומאותו הקל יפול
רעדה על אומות העולם שיהיו ביניהם ויפלו
עליהם חלאים רעים וישר' יתאררו ויצאו ויבא
משיח בן דוד עם ישר' שישבו ומדברות יר'
ירושלים ויעל במעלות דוד הנשארים מהם
וישמע ארמילוס ויקבץ כל אומות העולם ויבא
ויעל משיח להלחם עמו ואין מצריכו הקב"ה
להלחם עמו אלא יאמר לו הק' שב לימיני עד
אשית אויביך הדום רגליך והוא אות לישר'
עמדו וראו את ישועת י"י כאותה שעה יוריד
הק' מן השמים לקיים מה שנ' והיה בית יעקב
אש ובית יוסף להבה ובית עשו לקש ודלקו ב'
בהם אות ט' יתקע מיכאל תרועה
ויחיו המתים שמתו בגלות ויחיה משיח בן
יוסף ויסגר משיח בן יוסף כל מלכי האומות
בשביל ישר' המפוזרים לקיים זה הפסוק והביאו
את כל אחיכם מנחה לי"י ואומרו הק' עשרת
השבטים מחלה ומלקה ומנהר גוזן וערי
מדין ועמו יבואו כמו משה ואין להם מספר
ויתפלץ הארץ לפניהם ואחריהם תלהט להבה
ולא ישאירו לאומות העולם מחיה ובשעה
שישראל יצאו מן הגלות ירעש את כל העולם
כולו והק' ילך עמהם לקיים מה שנ' כימי צאתך
מארץ מצרים אראנו נפלאות וזה סימן הקץ
ויהי בשלם סכו ומעונתו בציון והקב"ה יוצי'

אדיר גד"ה זרו ספירת העומר למבין אדוק ותשכח "

כל עמו ישר' מיצרה לרווחה ומאפילה לאורה
ומוליכנו לירושלים עיר הקודש בעגלה ובזמן
קריב' אמן " נשלמו סימן הקץ "

חרם "

על דעת אדוני האדונים יהיה בחרם פלו'
בר פלו' בשני בתי דינים כעליונים
ובתחתונים ובחרם קדישי עליונים ובחרם
שרפים ואופנים ובחרם כל הקהל גדול' וקטנ'
ויהיו עליו מכות גדולות ופצעים משונים
וחלאים רעים ונאמנים ויושם ביתו מעון
תנים ומאופל מזלו בה במעשיו ויהיה לקצף
אף וחרונים ותהיה נבלתו לחיות ופתנים
וישמחו עליו קמים ושונאים כספו וזהבו
לאחרים נתונים ועל בנו על פשעי אביו יהיו
מזונים ועל אמו נשותיו אחרונים ויהיה
מקולל מפי אדירירון ואכתריאל ומפי סנדלפון
והדריון ומפי אנסיסיאל ופתחיאל ומפי
שרפיאל וזגנזגאל ומפי מיכאל וגבריאל
ומפי רפאל ומשרתיאל ויהיה מוחרם מפי
צבצביב הוא השם הגדול ומפי הבהביב
הוא י"י הגדול ומפי שבעים שמותיו של
מלך הגדול ומן יצרנוק חותם הגדול
ויבלע כקורח ועדתו בבהלה ובחפזון תצא נ'
נשמתו גערת י"י תמית אותו ויחנק כאח'
כאחיתופל בעצתו וצרעת גחזי תהיה צר'
צרעתו וכאחאב בן קולי' תהיה שריפתו
וכצדקיה בן מעשיה תהיה קלייתו ולא יהיה
תקומה למפלתו ובקבורת ישר' לא יהיה קבורתו
ואחרים תטחן אשתו ועליה יכרעון אחרים
כמותו בזה החרם יהי' פלו' בר פלו' וזה יהיה
נחלתו ועלי' ועל כל ישר' יפרוש האל שלומו וברכתו "
אמן וקרא עליו כל אלו פסוקי'
י"י צבאות הפקד
עליו רשע ושטן יעמוד על ימינו בהשפטו י'
יצא רשע ותפלתו תהיה לחטאה יהיו ימיו מ'
מעטים פקודתו יקח אחר יהיו בניו יתומים
ואשתו אלמנה ונוע ינועו בניו ושאלו ודרשו מ'
מחרבותיהם ינקש נושה לכל אשר לו ויבזו זרים
יגיעו אל יהי לו מושך חסד ואל יהי חונן ליתו'
ליתומיו יהי אחריתו להכרית בדור אחר ימח
שמו יזכור עון אבותיו אל י"י וחטאת אמו אל
תמח יהיה נגד י"י תמיד ויכרת מארץ זכרו
ויאהב קללה ותבואהו ולא חפץ בברכה ותרחק
ממנו וילבש קללה כמדו ותבא כמים בקרבו
וכשמן בעצמותיו תהי לו כבגד יעטה ולמזח ת'
תמיד יחגרה " בזה החרם יהיה פלו' בר פלו'
ועל כל ישר' ברכה וחיים ושלום " אמן "

שבעה רקיעים הם "		שבעה שמות לגיהנם
ראשון שמו	וילון	בור
שני שמו	רקיע	שחת
שלישי שמו	שחקים	שאול
רביעי שמו	זבול	טיט
חמישי שמו	מעון	היון
ששי שמו	מכון	צלמות
שביעי שמו	ערבות	גיהנם דומה ואבדון "

ולכל ישר' יהיו שמחה וששון "

כתי' [illegible] אלי לא אמר
[illegible] האלהים [illegible]
[illegible] שלמה [illegible]
[illegible] כי [illegible] עמלו
[illegible] בכל חכמה [illegible]
[illegible] על [illegible] ולא היה שומר
את היקום כיון שבאו שנותי הכתו אומר
בחנות אלו היה בו כח לדין דברי ויכרו
אבותי בחנות ולא לעוברים מלחמה זה אומר
אומרו עליו על הכבר שהיה בוטח ומתפאר
בכח [illegible] לבנין מקום לאחד בן
הייתי [illegible] כל מה ישו' שרו
בי [illegible] וכיון שעלה שנתו
הסכי [illegible] קטן [illegible] מן העולם
כאותה שעה תפש ב' אבנר ביואב ובעתו
כיון כפקידתו של שתי חיר עמדו כל ישר'
לפנו ואמרו לו אדונינו יום אחד הרגת מיד
נסוע [illegible] אשר [illegible] להם [illegible] ויבואו
פלשתים ויקחו נשיו ואת כל אשר לו
את להם [illegible] שכבה ערי אחת לו [illegible] על
[illegible] לפני [illegible] הלהים [illegible]
בשתים [illegible] ונפל [illegible] את
[illegible] לחכמים להם בשעה שהתנו שלמה
ונשא נשים נכריות ועבר על מה שכתוב ב'
בתורה לא ירבה לו נשים קרא הק' לאשמדאי
ואמ' לו לך אצל שלמה ודחוף אותו מכסאו
וטול החותם מידו ותשב במקומו את לפנו
כבן עלע [illegible] אני אותו שהוא יהרגני
אמ' לו אל תירא מיד הלך אשמדאי ודחפו
מכסאו ונטל החותם מידו ועשה עצמו כ'
כשלמה והיה שלמה כאיש שיכור ומבקש
לחם והיה [illegible] אני קוהלת הייתי מלך
והיו מלעיגין אותו בני אדם כיון שביקש הק'
לקיים לא יכרת לך איש מעל כסא ישר' נכנס
אשמדאי אל בת שבע ודחה לה כבעה שלה
ואמ' לה אימי הבאי לי אבא אליך אמרה לו
בני אל תעשה נבלה כזאת מיד יצא מעליה
יום שיני חזר ואמ' לה אמי השמיע לה מיד
נזדעזעו אבריה [illegible] ויצעקה והלכה
אצל בניהו בן יהוידע ואמרה לו בני שלמה
אבד מן העולם וזה שיושב על כסאו בן בלי
בליעל הוא אמ' לה למה אומרת כך אמרה לו
כך וכך היה המעשה אמ' לה שתק' ולכי

ולביתך יום יחזור אליך פעם שלישית ואמרי
לו הראיני רגליך ואם דומין לרגלי שלמה בנך
תדע שהוא בנך ואם נשתנו חזור אצלי כ'
כיון שבא אצלה פעם שלישית אמרה לו א'
מעשה רינונך אבל הראיני רגליך אין דומין
והיו דומין לרגלי חמור שתקה והלכה אצל
בניהו ואמרה לו ראיתי רגליו ודומין לרגלי חמו'
מיד ידע בניהו שהוא שד הלך וקרא לסנהדרי
ישר' ואמ' להם דבר גדול אירע כגו כך וכך הי'
המעשה ועכשיו אמרו לנו מה נעשה אמרו
לו שמענו שיש נער מחזיר על הפתחים וכו'
[illegible] ואומ' אני קוהלת אמ' להם היכן הוא
אמרו לו בכרם כי כבר שלחו בשבילו וקראו לו
לנער ואמרו לו בני בן שלומי אותה אמ' אליהם
אני קוהלת בן דוד וכאשה עניין נשורת
מן המלכות אמ' להם יום אחד הייתי יושב כ'
במקומי יצא רוח סערה והדיחני [illegible]
זמן ועד עכשיו ניטלה דעתי לפיכך אני מחש
ממשמש אמ' לו בני יש לך סימן אמ' לו הן כשו
בשעה שמלך אדוניה בן חגית נטל ידי ואחת
[illegible] ידי [illegible] כשד נתן הנביא [illegible]
ועמדה אמי ונשקה ראשי אבי סימן זה [illegible]
הלך בניהו לסנהדרין אמ' להם כך וכך הבע
[illegible] ובאו על אשתו בנידותה [illegible]
הכל [illegible] לבו כתבו שם המפורש על לבו [illegible]
וכתבו ואמרו לבניהו [illegible] אנו [illegible]
שם שחקוק על לבו אמ' להם וכי עם [illegible]
שבעים שמות הלכו הם וסבבו אותו [illegible]
נטל החותם [illegible] כרחותו [illegible] לו
[illegible] כת קול ואמרה אל תגעו בו ש
שותני [illegible] הדבר מפני שעבר על מה שכת'
בתורה והחזירו לשלמה חותמו [illegible] מיד
ראשונה [illegible] אמ' שלמה איה חכמתי וגבורתי
אילו כל החשפיל עצמו הק' מגביהו [illegible] בעולם
כמו ענוים [illegible] ועגוים ירשו ארץ וכתי' [illegible]
רוח נשברה וכתי' לא ירבה לו נשים [illegible] שלמה
אני ארבה ולא אסור [illegible] ירד [illegible]
לפני הק' ואמרה [illegible] שכתבת בתורתך [illegible]
[illegible] לבטלה אמ' לה [illegible] והרי שלמה
[illegible] ונשא [illegible] נשים [illegible] לו [illegible]
שרות [illegible] ופלגשים [illegible] ועבר [illegible]
[illegible] שכתו' [illegible] לא ירבה לו נשים [illegible]

ואם אינו יודע את ריבך את הק׳ ולשומרי וכו׳ חירם מלך צר נתנה מכלם מה עשה כאומר ועשה לו שבעה רקיעים והעמידן זה כנגד זה ״ ס״ק

[illegible]

מעשה

באדם שהיה שמו בן סבר ולמה נקרא בן סבר שהיה סבר כהלכה פעם אחת שהיה שמע על אחד שנשא אשה ושהא ז׳ שנים לכונסה מפני שלא היה בידו לכונסה מה עשה נטל כלי כסף וכלי זהב וכל מיני בגדים ומאכלות ומשתה והלך ה׳ ימים עד שהגיע לביתו של אותו עני ונתן לו הכסף והזהב וכל מיני מאכל והכניסו לחופה בחדירתו באו על הר גבוה שהי׳ אורכו יח מיל ולאחר שירד מן ההר פגע בו אחד שהיה מכוער ביותר אמ׳ ליה מי אתה ובן מי אתה ומאיזה עיר אתה ולאן אתה הולך אמ׳ ליה בן סבר אני הלכתי לעיר פלונית והכנסתי עני על אשתו אמ׳ לו בחייך מי אתה אמ׳ לו מלאך המות אני וכבר נתנו פנקסך לחזר אני נוטל נשמתך באותה שעה נשא בן סבר עיניו לשמים אמ׳ לפני רבו׳ של עולם כתבת בתורתך שומר מצוה לא ידע דבר רע ואני הלכתי לדבר מצוה והרי מלאך המות בדרך קודם שהלכתי לביתי תן לי זמן ואצוה לביתי ועל בני יצתה בת קול ואמרה הרי אוסף על ימיך ג׳ ימים עד שתלך ותצוה לביתך ועל בניך והיה הולך בדרך ובוכה עד שהגיע לעיר אחת גדולה כיון שהסתכל באותה עיר פגע בו בן אדם אמ׳ ליה שלו׳ עליך רבי ומורי אמ׳ לו יש בכאן בזו אדם שיש כהן תורה אמ׳ לו הן ו יש בכאן תלמיד חכם ויש לו אלף תלמידים וכו׳ ושמו ר׳ שמעון בן לקיש אמ׳ הוליכני אצלו כיון שראה אותו הכיר בו שהיה אדם גדול כיון שהמתין מעט נשתכנו פניו אמ׳ ליה למה [illegible] מה [illegible] שמא [illegible] ושתייה אותה [illegible] לו לית מא׳ ליה הודיעני מה טיבך [illegible] הודיעו אמ׳ ליה שב עמי גם תלמדני [illegible] שנשתייר לו שלא למדתי ואני ערב לך שלא תמות אמ׳ לו היאך [illegible] [illegible] אמ׳ לו [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] אמ׳ לו אני פרה ואתה שב עמי כיון [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] גדול סביב חצר. שו׳ [illegible]

[illegible]

שמעון בן לקיש אמרו לו תלמידיו רבינו חושך למה אמ׳ להם יצאו וראו אם כל העולם חושך מה שהיה היה אום סביב מעירי הוא מוכטח אני שיעשה לנו נס באותה שעה בא מלאך המות ואמר לו ר׳ שמעון ואמ׳ הק׳ שלחני תן לי פקדון שהפקדתי בידך אמ׳ לו מי הפקדון שה שהפקדת אצלי אמ׳ ליה בן סבר אמ׳ איני מניח באותה שעה השביע ר׳ שמעון בן לקיש ע׳ שאינו מניחו חזר מלאך המות לפני הקב״ה אמ׳ לפניו רבו׳ של עולם שמעון אינו רוצה להניח לי בן סבר והוא רוצה להצילו ממיתה יצתה בת קול ואמרה מה מעשה לשני צדיקים הללו שאני גוזר גזירה והם מבטלים אותה בצדקתם ולא עוד אלא שאני מוסיף לכל אחד ואחד מאתיים שנה ואמרו חכמים אותן מאתיים שנה לא שלטה בהן רע ולא מת אז אדם בישר׳ קודם זמנו הוי רץ ירמיו יעו׳ עשה

מעשה

באדם אחד שהיה רגיל בצדקה בכל יום פעם אחת נכנס בספינה ללכת למדינת הים ושכע ספינתו ראהו ר׳ עקיבא ובא והעיד על אשתו לינשא עד שלא בא ר׳ עקיבא לבית כבן יומו היכיר ועמד לפניו אמ׳ לו ר׳ עקיבא לא אתה האיש שטבעת אמר לו הן אמ׳ ליה מי העלך מן הים אמ׳ צדקה ומעשים טובים שעשיתי העלוני אמר לו מניין אתה יודע אמ׳ לו כשעה שירדתי במעמקי תהום שמעתי קול רעש גדול של שאמרו זה לזה רצו והעלו את האיש ש שהוא רגיל בצדקה כל ימיו מיד פתח ואמ׳ ר׳ עקיבא ברוך שבחר בתורה ובדברי חכמי׳ שהן קיימים לעולם ועד ולעולמי עולמים וזה מה שנ׳ שלח לחמך על פני המים ״ ס״ק

אמר ר׳ יוחנן ארבע דברים שהן לי מלאכי השרת ויגרין סומין אלמי חרשין ״ אילמין מפני שהן שנושקין באותו מקום חיגרין מפני שהופכין מיטתו סומין מפני שמסתכלין באותו מקום חרשין מפני שמספרי בשעת תשמיש שלא מפני מה בנך יפה אמ׳ בשעת תשמיש לא היה מספר עמי ״

אמרו חכמים

וכו׳ ישראל ביד מצרים
אין רבותי ואושע אלא בשעה שיצאו ישראל
ממצרים פתח עזיאל שר של מצרים לפני
הקב״ה ואמר לפניו רבש״ע אומה שיצאה ממצ׳
המצריים יש לו עליהם דין שיבוא עליהם סמ׳
מיכאל שר שלהם וידון לפניך עמי באותה
שעה צוה הקב״ה למיכאל בא ודון עמו פתח
עזיאל שר של מצרים ואמ׳ לפניו רבש״ע אתה
גזרת על אומה שלו שיהיו משועבדים תחת
אומה שלי ארבע מאות שנה ועדיין לא עבדו
בהן אלא שמונים שנה ושש שנים מיום
שנולדה מרים על שם שמררו את חייהם
בעבודה קשה ועדיין לא הגיע זמנם לצ׳
ליצאת אלא תן לי רשות ואחזירם תחת ידי
אומה שלי עד ד׳ מאות שנה כשם שאתה
קיים כך שבועתך קיימת באותה שעה
אמ׳ לו הקב״ה למיכאל שר של ישר׳ להחזיר לו
תשובה מיד שתק מיכאל ולא היה לו להחזיר
באותה שעה השיב הקב״ה לעזיאל שר של
מצרים יש לו לוותר זכות של בני כלום כת׳
נתחייבו בני שיעבוד אבל בשביל דיבור
אחד שדיברתי לאברהם אוהבי כשאמר
לפני במה אדע כי אירשנה אמרתי לו
ידוע תדע כלום אמרתי בארץ מצרים
אלא בארץ לא להם אמרתי וכבר גלוי וידוע
וידוע לפני שמיום שנולד יצחק נעשו גרים
וכבר שלמו ד׳ מאות שנה ואין לך לשעבד
על בני כלום באותה שעה הציל הקב״ה
את ישר׳ מיד מצרים לכן נאמר ויושע יי׳
ביום ההוא וכו׳ וירא ישר׳ אמרו חכמי׳
בשעה שביקש הק׳ להטביע את מצרים ע׳
עמד עזיאל שר של מצרים לפני הקב״ה ואמ׳
רבו׳ של עו׳ נקראת צדיק וישר ואין לפניך ע׳
עולה ולא משוא פנים ולא מקח שוחד ולמ׳
ולמה אתה רוצה להטביע את מצריים
כלום טובע בני מבנך או הרגו מהן בשביל
שיעבוד קשה ששיעבדו בהם שאתה רוצ׳
להטביעם כבר נטלו שכרם מן כסף וזהב שלה׳
כד׳א וישאלו איש מאת רעהו וכו׳ באותה שע׳
כינס הקב״ה כל מלאכיו של מעלה ואמר להם
הוו דנין ביני ובין עזיאל שר של מצרים בתח׳
הבאתי עליהם רעב והעמדתי עליהם יוסף
והצילן בחכמתו ונעשו כולם עבדיו וכו׳
באו בני כגרים כשנעבדו בהן שיעבוד קשה
עד שעלתה זעקתם לפני ושלחתי משה
ואהרן עבדיי ואמרו לפרעה שלחם כה
אמר יי׳ אלהי העברים והיו יושבים לפניו כל

מלכי מזרח ומערב והתחיל מחשב לפניהם וא׳
ואמר מי יי׳ אשר אשמע בקולו וכו׳ כלום מי
הוא יי׳ שלא הביא דורון כל אותן השנים
כדרך כל האומות לא ידעתי את יי׳ אלא המתינו
לי ואבדוק בספרים שלי מיד שהן כתוב יו׳
אמרו לו סופרים שלו בדק ולא מצאו
השיבוהו משה ואהרן ואמרו הוא ברא ש׳
שמים וארץ ויצר העובר במעי אמו והוא
משיב הרוחות ומוריד הגשמים ומפריח
טללים ומצמיח אילנות ועשבים וממית ומ׳
ומחייה נפש כל חי מיד השיב ושאמיי אין
אלהי בעולם שיעשה המעשים הללו אלא אני
בראתי את עצמי ואת הכל שנ׳ לי יאורי ואני
עשיתני השיב ושאל לחכמיו וכו׳ שמעתם
מאלהי זה בעולם ואמרו לו שמענו שבן חכ׳
חכמים הוא בן מלכי קדם שנ׳ איך תאמרו אל
פרעה בן חכמים אני בן מלכי קדם השיב ושל׳
ושלוחיו לא ידעתי כיון שכפר בי שלחתי בו
עשר מכות ולא הועלתי וכל כך כפר בי והוסי׳
ושיעבד בני ולאחר שהודעתי לו כחי
וגבורתי אז שלח אותם בעל כרחו ועכשיו
ירד אחריהם להחזירם ולשעבדם לכן שמעש׳
כן כל זאת וכל זאת הבין אינו כמוך לטובעם
בים הוא וכל חילו השיבו כל מלאכי׳ שלמ׳
מעלה הדין עמך עשה מה שאתה חפץ
באותה שעה עמד עזיאל שר של מצריים
ואמר לפניו רבו׳ של׳ יודע אני בעצמי שהם
חייבים אלא שב עליהם במדת הרחמים
באותה שעה עמד גבריאל ולקח מלבן של טיט
ועמד לפני הק׳ ואמר לפניו רבו׳ של׳ הרי ש׳
שיעבוד בניך משועבדים כזה תרחם עליהם
מיד חזר הק׳ וישב עליהם דין ומדה וחזר
וטיבעם בים לכך נאמר וירא ישר׳
אז ישיר
אמרו חכמים בשעה שעמד הק׳ לגאול ישראל
בעצמו ולא היה לו מלאך ולא שרף ולא כרוב [illegible]
אלא הק׳ בכבודו ובעצמו [illegible]
השרת לפני הק׳ הנח לנו ונעשה נקמה [illegible]
ונקום נקמתך אמ׳ להן הק׳ אני אלך בעצמי
ומעשה במצרים [illegible]
בשעה שאמרתי לו קח נא את בנך [illegible]
בעצמו עמד [illegible]
כך אני אומר בעצמי ומעשה רצון בני [illegible]
ובמצרים באותה שעה פתח הק׳ עיני עברים
אל ים וראו להק׳ ונתן להם רשות להביט בו
ופתחו כולם פיהם בשירה ואמרו זה אלי
מיד מצרים בשעה שעברו כל בני [illegible]

אמותינו יוצאות בשדה ואתה ברחמיך הר'
הרבים הייתה מטיל עליהם והן יולדות אותנו
שלא בצער והיו יורדין מלאכים ורוחצין ומפ'
ומפנין וסכין אותם ונתנו בידם שני אבנים
אחת של חמאה ואחת של חלב ודבש והן יונקי'
אותם שנ' ויניקהו דבש מסלע וכו' ואחר כך
היו אבותינו מתעכבות ורואות אותנו ומניקו'
אותנו ומעדנות ונותנות שבח והודייה לשמך
הגדול ואומרים רבו' של עולם הכי הן כידך עשה
מהן מה שאתה חפץ והולכות לענין וכשה'
וכשהמצריים שומעי' ורואים אותנו מיד באי'
והורגין אותנו ואתה ברחמיך הרבי' ציוית'
לארץ ובולעת ומוציאות אותנו למקום אחר
והם מביאים שוורים וחורשים על גבינו שנ'
על גבי חורשו חורשים וכשנעשו גדולים היינו
מתכנסין עדרים ונכנסים במצרים כל אחד
ואחד למשפחתו ולבית אביו על זאת עשית
לנו במצרים וכיון טבעת המצרים לכן אנו מ'
משבחים ומשוררים שירה "עזי וזמרת יה"
כשעה שבאו ישר' ליתן הודייה להק' אמרה לה'
למשה בני אמור לכם תחילה ואחר כך אומר
אחריך אמר להם אמרו אותם רבים וכבוד רבי'
גדול משל יחיד אמרו לו אמור אתה עמנו פ'
פתחו כולם ואמרו "אשירה ליי'" אמר להן משה
הניחו לי זאת שירה לפני הק' שהציל מיד
מצרים ומעשה עמי נס כשעשתה אמי ל'
בתיבת גומא והניחני בסוף על יד היאור
והוריד הקב"ה חורב לעולם עד שירדה בת
בת פרעה להצטנן ביאור ונתן הק' חן וחסד
בעיניה ולא הרגני ושלחה בי ידיה שלא נטל'
נטלתני בחוכה עד שבאתה אמי והניקתני
ולא די לי שהחזירני הק' לאמי אלא שנתנה
עלי שכר וגדלתי בחיק אמי וכשגדלתי וה'
והכניסני אצל בת פרעה והייתה מלבשת אותי
צבעונין ונתנה רביד זהב על צוארי ונטלתי
עטרת שלו מעל ראשו ומצרים אומרי' אל
פרעה תינוק זה שנטל עטרה מראשך מעליך
ונתנו' על ראשו ונשאו הוא זה שהיינו כור
בוריקין אחריו ואינו עושה כך אלא מרוב דע'
דעתו באותה שעה הביאו לפניו גחלת של
אש ודינר של זהב והניחו לפניו לידע אם
[illegible] דעתו אם לאו ובקשתי כבר פר' וז'
[illegible] [illegible] אחות [illegible] עבור אח' ורא'
ורא[illegible] [illegible] איש עברי [illegible] והמיתיו
וטמנתיו בחול וב' קשי פרעה להרגני ורב'
חרב טועה [illegible] במצאות [illegible] בעולם
והכה [illegible] עמד [illegible] [illegible] הק' נס ו'
ונעשה [illegible] שלש [illegible] בי חרב
והצילוני וברחתי [illegible] יתרו [illegible]

ויסרוני בבור שבע שנים ונתן הק' בלב צפור'
בתו וזנתו בבור ואחר כן הוציאני מן הבור ונ'
ונתן לי צפורה בתו לאשה ונתן לי לרעות צ'
צאן עד שנגלה עלי הק' ואמר לי לך והוציא
את עמי ישר' ממצרים. כל זאת עשה לי לכך
נאה לשבחו "עזי" "איש מלחמה"
אמרו חכמים בטכסיסי מלכות בא הק' על המ'
המצרים מלך בשר ודם כשהוא צר על המ'
המדינה תחילה מה הוא עושה משכב את
המים שלהם כדי שימותו בצמא. כך הק'
הפך מימיהם לדם ואחר כך מתריע עליהן
בקרנות כך הק' הביא עליהן צפרדעים
שהיו מקרקרין קשה. ואחר כך משליך ע'
עליהן חיצים ומגנים כך הק' הכה להם מכת
כנים ואחר כך מתגרה בהן אנשי המלחמה
ומתערבין זה בזה כך הק' הביא עליהם רובי'
ואריות ואורב לוחמים בהן והורגין אותן וא'
ואחר כך משליך שם המות שמבריחין אותן
ומתוך כך הק' הביא עליהם דבר והיו מתים
הן ומקניהם ובהמתם ואחר כך משליך
עליהם אבנ' בליסטריאות ומחי קבלות כך
הק' השליך עליהם את הברד ואחר כך מסוב'
מסובבין את החומות ונכנסין בו וכובשים
אותם. כך הק' הביא עליהם ארבה שהיה
כעד החלונות ואחר כך נוטל אותם ואוסר'
אותם בשלשלאות של ברזל וחובשין אותן
כדי שלא יברחו כך הק' הביא עליהם חושך
והיו כולם חבושים בחושך ואחר כך נוטל
הגבורים ואנשי המלחמה והורג אותם
והשאר מוליך אותן בשביה כך הק' הרג כל
בכוריהם וגרום והוליכם בים "מרכבות פרעה"
אמרו חכמים כשעה שטבעו מצרים בים ס'
אמרו ישר' למשה מאמר שמצריים טובעין
שאין עולין מן הים כשם שעלינו מתוך באות'
שעה אמר משה לפני הק' רבו' של עולם
ישר' מרוב פחד שבהן יש אינם מאמינים
בשונאיהם שטובעין בים מיד אמר הק' לים
הקיאם ליבשה אמר הים לפני הק' רבו' של ע'
כלום יש אדון שנותן מתנה לעבדו וחוזר
ונוטלה ממנו. אמר הק' אני אפרע לך ומחצה
שבהן אמר לפניו רבו' של עולם יש עבד שתו'
שתובע את רבו בשבילו מובו אמר הק' ליס'
הרי נחל קישון ערב והוא יפרע לך באותו
שעה הקיאם ליבשה וראו ישר' אותם
והמתינו מתים שטבעו בים "ונהמות"
אמרו חכמי' ובני מצריים במצולות ירדו וה'
והלא כתי' וירא ישר' את מצרים מת על
שפת הים. אלא אמרו חכמי' זהו רהב שר
של הים הוא וכל חילו שהביכו הק' אותם והר'

והרגם והשליכם במצולות ותהום הים סרוח ע'
שנ' בכחו רגע את הים ובתבונתו מחץ רהב
כשעה שביקש הק' לקרוע הים לפני ישר' ולא
ולטבוע את מצרים פתח רהב שלים בזכות
של מצריים לפני הק' רבש"ע מפני מה את
רוצה להטביע בים מצריים · די לישר' שא'
שאתה מציל אותם מידם באותה שעה
הושיט הק' יד ימינו והכה רה"ב שר של ים
מכה אחת הוא וכל חילו והרגם והשליכם
במצולות הים וכיון שראו ישר' אמרו שירה "
ימינך ""
יתברך שמו של מלך מלכי המלכים הק' שכמה
ניסים נעשו לנו קרע את הים לנו ושיקע צרינו
בתוכו שנ' ימינך יי' תרעץ אויב · ובימינו נתן
לנו את התורה · שנ' מימינו אש דת למו · אמרו
חכמים עליונו כל אשר כהן נבראו בידו שנא'
אשר בידו יסדה ארץ וימיני טפחה שמים "
ולעתיד לבא מה כתב בהן השמים כעשן נמ'
נמלחו וכן נשבע הק' לישר' שלא ימסרם ביד הא'
האומות יותר · שנ' נשבע יי' בימינו ובזרוע עזו
וכן אמ' הק' כשהיית ירושלים בנויה על ידי בשר
ודם נחרבה ולעתיד לבא אני בעצמי אבנה
בנין עולם שנ' בונה ירושלים יי' · וכיון שראה
משה ברוח הקד' שנ' ניסים ונפלאות הללו פתח
בשירה · וברב "" · אמרו כשעה שהק'
הביא על מצריים מכות בכורות בתחילה הכה
אלהיהם ואחר כך הביאו עליהם שנ' ובכל אלהי
מצרים · ואיזהו מכה שהכה באלהיהם ועליה'
שכל צלם שהיה מן הזהב נעשה כתיתין [illegible]
וכל צלם שהיה מן העץ נרקב ונעשה תל של
עפר · וכל צלם מן מיני מתיכות ניתך ונעש'
כטבלה על גבי קרקע · וקשו לאכלתו וכשטבעו
המצריים ירדה אש של אלהיהם ושרפו אותן
שנ' יאכלמו כקש " · וברוח "

כשעה שאמ' הק' למשה נטה את ידך על
הים נטה משה ידו על הים ולא רצה הים
לקרוע מפנו אמ' משה לפני הק' רבו' שע' הים
אין רוצה לקרוע לבקוע לפני ישר' מיד נגלה הק'
על הים וכיון שראה הים את הק' נבהלה מ[illegible]
ונזדעזעה ונפלה לאחוריה וברחה שנ' הים
ראה וינס · וכיון שנקרע הים נשמעו קולו
מסוף העולם ועד סופו וגבהו המים למעלה
אלף ושש מאות מילין גער בו הק' ואמ' מפני
מה לא בקעת לפני בני אמ' לפנו רבו' שע'
לא הייתי יודע שבשלוחותיך באו אלא מעת'
הריני עושה להן כל צורכן מיד באותה שעה ש'
נקרעה עימהן לשנים עשר קרעים ונעשה
להם כחומה והמתיק להם מימיו והצמיח [illegible]
להן כל פירות וכל מיני אילנות כשמים להריח

ולישב רעתם והיו מהלכין בתוכו כאדם הה'
המהלך בביתו וזה שאין ישר' היה עוש'
להן ואמרו וברוח אפיך " · אמ"ר אוי"ב "
אמרו כשעה שרדפו מצריים אחר ישראל
נחלקו המצריים לשלש כיתות אחת אומרת
נשלול אותם ונגזוז אותם ונניח אותם עמ'
עומדים ערומים ואחר אחרים נחזירם ל
למצרים ונשעבד בהם שיעבוד קשה "
שלישית אומרת תמלאמו נפשי אריק חרבי ·
האומ' כמה אותם ערומים ונשלול אותם נש'
נשפט הק' ומתן שנ' נשפת ברוחך כת' הא'
האומר נחזור למצרים ונשעבד שיעבוד ק'
קשה · צרר הק' אותם והיה הים משנה רוחם
והמצרים וכת' שאמ' אריק חרבי · צללם הק'
בעמקי הים וירדו במצולות כמו אבן "

נשפת ""

אמרו כשעה שטבעו בים היו בהם בעל' כש'
כשפים וברחו מן הים אמר הים פיקדון שהפקי'
לי הק' היאך אפח אותו מיד המים רצים כל
אחד ואחד · והיו שם שני אנשים יוחנן ומ'
וממרא והיו שרי כשפים ועלו לשמים וכיון
שראו מיכאל וגבריאל ולא יכלו להורידן זעקו
להק' ואמרו רבו' שע' אלו ששיעבדו בניך
שיעבוד קשה עשה בהן דין אמ' הקב"ה
לשר הגדול הורידם וטיבעם בים ואמרו [illegible]
שירה וכו' " מי כמוך " בשעה שאמרו
ישר' שירה שמע פרעה קולו של ישר' שהי'
מטורף בים נשא עיניו לשמים ואמ'
אני מאמין בך באותה שעה ירד לו מיכאל
רשע אתמול אמרת מי יי' ועתה אתה
אומר אני מאמין בך " ויקח אבה שלשלאו'
ברזל והורדו במצולות ים · ועכבו שם חמישי'
יום כנגד כדי שיכיר גבורתו של הק' ואחר
נ' יום הוציאו מן הים והחזירו על כל אומ'
ולשון והיה מודיע להן גבורתו של הקב"ה
ולבסוף הכניסו על נינוה העיר הגדולה [illegible]
וכשבא יונה הנביא ויקרא לעיר ויאמר
עוד ארבעים יום נינוה נהפכת שמע
ועמד מכסאו ואמ' יודע אני שאין אלהים
אלא הק' ופרעה היה עד יי' קים ועומד על
פתח גיהנם וכשבאין מלכות אומות העולם
ומכניסין אותו לגיהנם והוא אומר להם
מדוע לא למדתם ממני כשכפרתי להקב"ה
לבסוף האמנתי בעל כרחי ואודיע להם
כחו של הק' " נטית " ינחה מלמד ש'

שרים היה רוצה להשליך אותם ליבשה ויבשה
לא היה רוצה לטובען והארץ לא רצתה
לבולען שהיית מתייראה מן הדין שלא תבע
אותן ממנה ביום הדין באותה שעה הושיט
לה הק' יד ימינו שלא יתבעה ליום הדין מיד
פתחה הארץ ובלעה אותם " נחית' "

יתברך שמו של הק' שאין מידתו כמידת
בשר ודם מידת בשר ודם כשהוא מהלך
בדרך עבדיו מוליכין לפניו את הנר בלילה
ועושין צל ביום מפני החמה אבל הק' יתברך
שמו לעולם ועד הוא בעצמו הלך לפני ישר'
ומאליו כתי' אי איפשר לומר וי' הולך לפנ'
וכו' שמעו עמים " אמרו כיון ששמעו מ'
מלכי האומות יציאת מצרים וקריעת ים סוף
רגזו וחלו וברחו ממקומן אמ' משה לפני הק'
רבו' של עו' תן אימתך ופחדך עליהם שיהיו ל'
לבם כאבן עד שיעברו ישר' את הירדן ומפני
מה נתייראו יושבי פלשת מפני שהרגו מ"א
מאפרים מאתיים אלף רגלי שמנו את הקץ ור'
ורצו לצאת ונטבעו " אז נבהלו " אמרו מפני
מה נתייראו אלופי אדום אמרו עכשיו יפקדו
עלינו ישר' מריבה שהיית בין יעקב לעשו
ומפני מה נתייראו אילי מואב אומר יפקדו
עלינו מריבה שהיית בין רועי מקנה אברם
ובין רועי מקנה לוט כיון שראו יושבי כנען
שהללו אומות ירדו ממקומן אמרו שיושבין
במצרים ובאו עלינו על אחת כמה וכמ' "
תפול " אמ' משה לפני הק' רבו' של עו' כשיבאו
עמלק להלחם בישר' תפול עליהם וכו' וכשיבאו
מלכי האמורי בנחלי ארנון ידמו כאבן עד
יעבור עמך י' את הירדן עם יהושע עד
יעבור ישר' שנית לימות המשיח " כדא'
והחרים י' את לשון ים וכו' והיית' מסלה
וכו' " תביאמו " אמרו חכמים אמ' משה
לפני הק' רבו' של עו' כשם שעשית נס לישר' עכשו'
ותגאלם מן האומות ותביאם לבית מקדשך
ותטעם נטיעה שלימה שאין בה עקירה
לעולם כשתוריד ירושלים הבנויה ומעלה לא
תנתש ולא תהרס עד " י' ימלוך "
אמרו חכמ' אמ' משה לישר' ראיתם כל הני'
[illegible] נסים וגבורות הללו שעשה הק' עמכם
[illegible] כגון ראו עשה לכם לעתיד לבא לו
[illegible] ואין בעולם הזה העולם הבא
[illegible] ולאומות לעתיד לבא
[illegible] שעבוד ואין ש
[illegible] ואין מלאך המות שנאמ'
בלע המות לנצח ומחה וכתיב י' ימלוך על כל

הארץ וכו' וכשהק' מחדש את העולם סודר
סדרן של צדיקים וסדרן של כל אחד ואחד
דור ודור בריה ובריה ומעמיד כסאו לכל
אחד ומוריד מטטרון ששמו חנוך בן ירד
ומעלה קרח מן התהום ויסדר לעין כל אחד
ואחד ואומר להם כלום ראיתם מלך אחר כמ'
בשמים ובארץ מתחת בר"א ואתם עדי' נאם
י' משיב מטטרון וחיות הקדש ועדת קורח
ואומרין כולם לא ראינו מלך אחר מבלעדיך מ'
בשמים ממעל ועל הארץ מתחת אין עוד
באותה שעה פותחין כולם פיהם ואומרים
י' ימלוך לעולם ועד " ש'ו'ט' "

יתברך וישתבח שמו של מלך מלכי המלכים הקב"ה לעד ולנצח ל'

שרחמיו מרובים על כל מעשיו כשעה ששלח
את יונה אל נינוה בתשובה שנ' לך אל נינוה
העיר הגדולה ולא שדרתו לו אלא במידת הדין
להודיעם כחו וגבורתו של הק' כיס שנ' ויקם
יונה לברוח תרשישה וכו' משל למה הדבר דומה
למלך בשר ודם שמכה את אשתו כשהיא מני'
מניקה להניק את בנה מה עשה קרא למני'
למניקתה להחזירו על בנו כדי שלא יזכר מ'
בכעסו מה עשתה מניקתו הניחה בנו וברח'
כיון שראה המלך שברחה כתב איגרת לתו'
לתופשה ולחבשה בבית האסורים והורידה
לבור שיש בו חיים ונחשים ועקרבים לימים
עבר המלך על פי אותו הבור והיא צועקת
ובוכה ומלך מן הבור נתגלגלו רחמיו עליה
והפקיד לשלחן להעלותה ולהחזירה ולהניק
את בנו אמ' יונה כך כיון שברח מלפני הק'
וירד לספינה לברוח סיער הק' את הים ואת
גלין עליה שנ' ויאמר אליהם שאוני והטילוני
אל הים " באותה שעה זימן הק' דג גדול לב'
לבלוע את יונה שנ' וימן י' דג גדול ולא התפלל
יונה אמ' הק' אני הרחבתי לו מקום במעי זכר
כדי שלא יצטער והוא אינו מתפלל לפני עכשיו
אני מזמין לו דגה נקיבה מעוברת בשלש מ'
מאות ושישים וחמשה אלפים רבבות כדי ש'
שיצטער ויתפלל לפני באותה שעה שזימן
הק' מה מעוברת הלכה היא אצל הדג זכר
ואמרה הדגה לדג איש נביא שבמעיך שו'
שיגרני הק' לבולעו אם אתה פולטו הרי טוב
כדי שאבלענו מיד ואם לאו אני בולעך ונביא
שבמעיך אמר הדג לדגה ומי יודע שכך
רצו שאותה [illegible] אמרה לו
[illegible] על כל בני אדם [illegible]
[illegible] אמר לה הדג אין אתה יודע
[illegible] הק' אצל דג זה לבלוע את הנביא ל'
שבמעיו אמר לה הן אמר לו [illegible] אותי

אומר לו כשעה שירד הק' משמי שמים העל'
העליונים כשלש שעות אחרונות לשחק בו
באותה שעה ראה הק' לדגה לבי ובלעי איש
כביון זה אשר במעי הדג מיד פלט הדג את
יונה ובלעה במקומו וכיון שנכנס לתוך מעי
היה מיצטער צער גדול בתוכה מתוך הדוחק
ומתוך הטינוף ומתוך חמתה של דגה מיד
כעשה לבו לתפילה לפני הק' שנ' ויתפלל יונה
אל יי' ומה היא התפילה שהתפלל לפני הקב"ה
אומר לפניו רבו' של עו' אנה אלך מרוחך ואנה
אברח מפניך אם אסק שמים הנך ואציעה
שאול הנך שם ואשא גם כנפי שחר גם ש'
שידך תנחני שוב אומר לפניו רבו' של עו'
מלך על כל ממלכות ארץ ומושל על כל אזני
ארץ כסאך שמי שמים והארץ הדום רגלך
ומלכותך במרום וממשלתך מעשה כל הע'
העולם כולו גלוים לפניך ותעלומות כל גבר פרוסי
לנגדך דרכי כל האדם ומצעדי כל חי אתה
חוקר סתרי כל חי וכליות ולב אתה יודע ורזי
לבות אתה מבין כל מחשבות חשובים לך וכל
נסתרות לך גלוים אין תעלומות לפני כסאך
ואין נסתר מנגד עיניך כל רז אתה סודר כל
דבר ודבר אתה מבין כל מקום אתה שם וכ'
וצופה טובים ורעים בבקשה ממך ענני מב'
מבטן שאול והושיעני ממצולה תבא כאזניך
שנ' שועתי ועתה בקשתי שאתה יושב בו
ברחוק ומאזין בקרוב שנ' בצר לי אקרא יי' וכו'
באותה שעה נתגלגלו רחמיו של מלך מלכי ה'
המלכים הק' על יונה ואמר לדגה פלטי את
יונה בתשע מאות ושישים וחמשה פרסאות
ליבשה שנ' ויאמר יי' לדג וכו' מה הוא שאמר
הכתו' הנה מלמד שזימן הק' דג גדול מבולב'
לבלוע יונה ולדגה מיד גלה הק' שינות על יונה
שנ' ויהי דבר יי' אל יונה בין אמיתי שינית
ושינה הק' לנינוה להתנבאות עליה להחזיר
אנשי נינוה בתשובה שנ' לך אל נינוה וכו' מיד
עמד יונה והלך אל נינוה בלב שלם שנ' ויקם יונה
וכו' כי עיר היא גדולה מלמד שהיתה נינוה
מהלך ארבעים פרסה והיו בהם שנים עשר
שווקים וכל שוק ושוק היו בהם יב' שקקים וכל
שקק ושקק היו בה שנים עשר אלף ריבוא ב'
ילדים וילדות שאינם יודעים בין טוב לרע ובין
לימין ושמאל וכל רחוב ורחוב היו ברוחב שנים
עשר מבואות וכל מבוי ומבוי היו בה יב' חצרות
וכל חצר וחצר היו בה שנים עשר בתים וכל
בית ובית היו בה יב' גבורים וכל גבור וגבור
היו לו יב' בנים והיה יונה עומד ומכריז בשוק
אחד וביום השיני עומד היה ומכריז [illegible]
קולו הולך לארבעים פרסה והיו שומעים קולו
על כל שוק ושוק וכל שער לשער שבעיר נינו'
והיו אנשי נינוה שוברים ליבם והפכה רעתם

מעליהם וחזרו כולם בתשובה אנשים ונשים
שרים ושרות בחורים ובתולות שנ' ויאמינו אנ'
אנשי נינוה באלהים וכו' באותה שעה הגיע
לאסנפר מלך נינוה ועמד מכסאו ונטל כתר
מלכותו מעל ראשו והניח על גבי אפר ופשט
בגדי הארגמן מעליו והניחן באפר ונתן עפר
על ראשו הוא וכל אנשי ביתו וכל שריו ועבדיו
וכל גדולי מלכות וכל אנשי בתיהם וגזרו תעניות
שלשת ימים ושלשת לילות אל תאכלו וכל מאכל
ואל תשתו וכל משקה התכסו שקים התפלשו
באפר והתפללו בבכי לפני יי' אלהיכם על כל שוק וש'
ושוק ועל כל רחוב ורחוב וכל מבוי ומבוי וכל חצר
וחצר וכל בית ובית וכל שער ושער שבעיר נינוה
והגביהו יונקי שדים למעלה וצעקו בשמים
בבכי גדול עשה בשביל אלו שלא טעמו טעם
חטא והריחו גרושתכם מעל פני העיר אולי יי'
ירחם עלינו יי' צבאות לא יזכר אותנו מן העולם
מיד הלכו כל בני העיר ועשו כדבר המלך ויתפללו בו'
בבכי גדול ובמר נפש וברתעת לפני הק' עד יום
השלישי וחזרו כלם כאיש אחד מדרכם הרעה
שנ' וישובו איש מדרכו הרעה וכשיצאו אדם
משדות ובכרמים משווקים וברחובות החזירו ב'
בתקנות לבעליהן וכל בית ובית שהיו בה עשה
לבנים מן הגזל ואפי' בפלטין של מלך שהיו מרקדין
אחריהן עד אין חקר ועד אין מספר וסתרו את כלם
והחזירם לבעליהן וכל כרם וכרם שהיו בה שתי
נטיעות או שני אילנות מן הגזל עקרום והחזיר'
לבעליהם וכל בגד ובגד שהיו בה שתי פקיעות
של שתי או של ערב שגזלה אשה משכנתה
או מגרת ביתה קרען כל הבגד וכרכן שתי כ'
כריכות אחת של שתי ואחת של ערב והחזירו
לבעליהן באיזה צד היה שב איש מדרכו ה'
הרעה מלמד שכל אחד ואחד היה עושה מ'
משפט וצדקה בארץ וכל שהיה בידו עביר'
והלכה מרעתו והיה שבר ומתודה אותו ומקבל
דין תורה על עצמו כן אם לסקילה סקילה ואם
לשריפה שריפה ואם הרג להרג ואם לחנק חנק
כדי שיזכו לחיי עולם הבא ואם מכר אדם בית
או חורבה ועמד לבנותה ומצא בה מטמוניות
של כסף או של זהב מה היה עושה היה קורא
לאותו האיש שמכר לו את החורבה ואומר לו
מטמוניות הללו שלך הם משיב המוכר ואומר
ללוקח אני שמכרתי לך את החורבה הזו [illegible]
וכל מה שבתוכה מכרתי לך ועכשיו מטמונות
הללו שלך הם ולא היו רוצים [illegible] המוכר ולא
הלוקח והלכו שניהם אצל הדיין אמר הלוקח
לדיין אני כשקניתי בית החורבה הזו מן האיש
הזה לא לקחתי אלא החורבה לבדי וכשבאתי לבנות
את אבניה לבנותה מצאתי כלי כסף וכלי זהב

וכל כלי חמדה ועכשיו יטול את ממונו ולא ה׳
יעזוב את הגזל מידו שבשביל הגזל היה הק׳
מחריב את עולמו שנ׳ כי מלאה הארץ חמס
וכו׳ ״ אומר המוכר לדיין אני כשמכרתי
בית החורבה הזו לאיש הזה היא וכל מה
שבתוכה מכרתי לו וכשם שהוא בורח מן
הגזל כך אני בורח ממנו שכל מי שגוזל מחב׳
מחבירו אפי׳ שוה פרוטה כאילו נוטל נשמ׳
נשמתו ממנו שנ׳ כן אורחות כל בוצע בצע
וכו׳ ״ מה עשה אותו הדיין ביקש שטר
מכירה עקרה את שלו כמנין ושליש שנים
ושבעה דורות עד שמצא יורש לאותו האיש
שהטמין הממון והחזירו לבעליו ועל אותו
שעה אומר דוד אמת מארץ תצמח וכו׳
וכיון שראה הק׳ במעשי נינוה ששבו איש
מדרכו הרעה נח מכעסו ועמד מכסא הדין
וישב על כסא רחמים ונתרצה להם הקב״ה
ואמר להם סלחתי באותה שעה נפל יונה
על פניו לפני הק׳ ואמ׳ לפניו רבו׳ של עו׳ שא נא לח׳
לחטאתי ומחל לעוני שברחתי מלפניך לים
שלא הייתי יודע כח גבורות מעשיך ועכשיו
ידעתי גבורותיך וכחך שנ׳ ידעתי כי אתה
אל רחום וחנון וכו׳ ואמ׳ לו הק׳ אתה לא חסתה
על כבודי וברחת מלפני לים אבל אני חסתי
על כבודך והצלתך ממיתה ועשית עמך
הפלא ופלא והצלתיך מבטן שאול בגבורה
ובעצה והודעתיך כח גבורה מעשי ״

כי

והודעתיך שאני עשיתי את הים ואת היב׳
היבשה ומרוב חמימותה של הדגה שהית׳
יונה במעיה נשרפו בגדיו ומלבושו
וכסותו וכל שערות ראשו ושערו ראשו וז׳
וזקנו והיו זבובים ויתושים ופרעושים ונמ׳
ונמלים שורים עליו ומצערים אותו מכל
צדדין עד שיבקש נפשו למות שנ׳ וישאל
נפשו למות מכאן אמרו שכל מי שיש לו
לבקש רחמים על חבירו ואינו מבקש אנו לה׳
להחזירו בתשובה ואינו מחזירו בא לידו צ׳
צער גדול מה עשה הק׳ העלה קיקיון ליונ׳
על ראשו כשהוא נס בצלה ובשחרית עלו
עליו מאתים ושבעים וששה כמנין קק׳
קיקיון וכל עלה ועלה זרת ארכו ורוחב טפח
ומרובע ואנשים יכולים לישב בצל תחרית
הקיקיון ולבבו השמש וזימן הק׳ תולעת
והכה את הקיקיון ויבשהו ומת והיו זבו׳
זבובים ויתושים שבים עליו ומצערים
אותו מכל צדדין עד שיבקש את נפשו
למות שנ׳ ועתה ה׳ קח נפשו וכו׳ באותה
שעה זלגו עיניו דמעות בוכה לפני הקב״ה
עד שירד הק׳ משמי שמים ואמר לו ״ מה

מה אתה בוכה שאין יש לך צער על הקיקיון
שלא עמלת בו ולא גדלתו ולא הכנסתו לתוכה
גדלים ולא השקתו מים בלילה אחת היה לה׳
ובלילה אחת היתה יבש כך חסתה עליו ואני
לא אחוס על נינוה מאותה שעה נפל יונה על
פניו לפני הקב״ה ואמ׳ לפניו רבו׳ של עולם הוו׳
לפניך מידת הדין ומידת הרחמים במידת
הרחמים תנהיג עולמך שזה לך תהילה שכן
כתוב ליי׳ אלהינו הרחמים והסליחות וכתי׳ כי
אל רחום שמיך וחנון יי׳ אלהים וכו׳ מידת הדין
עומדת לפניך על כל אומה ואומה ועל כל בר׳
ובריה ועל כל מלכות ומלכות ועל כל גוי וגוי ל׳
כבר יש לך כח וגבורה צדקה וגדולה לכבוש
רחמיך מידת הדין שנ׳ מי אל כמוך נושא
עון וכו׳ וכבוד יי׳ מלוא הארץ ולא עוד אלא
שאתה יושב על כסא רחמים רחמים מאתך
סליחה משתמשיך חסד מלפניך ופרות מ׳
מאחריך ומניין שרחמים מאתינו וסליחה
משמאלו שנ׳ וישוב אל יי׳ וירחמהו וכו׳ ומניין
שחסד מלפניו ופרות מאחריו שנ׳ כי עם יי׳
החסד והרבה עמו פרות גבורות רחמיך ה׳
הרבים לא הייתי יודע וחסדיך הגדול לא ה׳
הייתי מכיר שאין מי יעשה כמעשיך
וכגבורותיך יפה עשיתה יפה פעלת יפה
ריחמת ויפה חננת יפה סלחת ויפה קרעת
שטר חובותם ויפה ניחמת על רעתם שנ׳
וינחם יי׳ וכו׳ מי אל כמוך מלא כלו תושבח
כסאך ותהילה כבודך תפארה ומפעלותך
שבחה אשר מעשה ידך נעימים גופך
ישועה פניך מאירות מכל אור עורך מקור
כל זוהר עיניך אמת ומישור מפתח שפתיך
חיים כל דבריך אמת חסדך גדול על כל
שארית ישר׳ שאתה מקדים להם רחמיך
וחסדיך בכל שעה ושעה ומוחל אתה
לעונם ברחמיך וברוב חסדיך כדי ליתן
עוז וכבוד לשמך שנ׳ מי אל כמוך וגו׳ ישוב
ירחמנו וגו׳ ואומר תתן אמת וגו׳ כשעה ש׳
שמחל הק׳ לעונותם של ישר׳ נותן עוז וכבוד
לשמו הגדול שנ׳ ספרו בגוים את כבודו ואם
אתה מבין הדבר צא ולמד מכאן למען יז׳
יזמרך כבוד ולא ידום יי׳ אלהי לעולם אודך ״

סליק תשובת יונה הנביא ״

מתחיל בן סירא ״ הק׳ יצילנו מצרה ״

מעשה

בן סירא אדם אחד שיצוה את בנו לזרוק מלחמו בכל
יום במים לקיים זרוק לחמך במים וכי ביבשת
ואת תמצאנו לו״ לימים מת אותו האיש
והיה הבן זוכר את המצוה שציוהו אביו
מה עשה אותו הבן היה נוטל אותו הבן ב׳
בכל יום ויום פת לחם והולך לנהר ומשליך

בתוכו הלחם ונזדמן שם דג גדול ואכלו והי'
אוכל מן הדגים שבים כשראוין הדגים כך
הלכו אצל לויתן אדוניהם ואמרו אליו יש
כאן דג אחד וגדול שאין כמותו בים ואוכל
אותנו עד שאינו משייר ממנו שריד ופליט
מיד שיגר לויתן אחרין ולא ראהו לבא עד
שהתירה בו כיון שבא אמר ליה מאין יש
שגדלת כל כך ומדוע אתה אוכל חבירך
אמר לו מפני שאני רעב והם יבואו אלי
ואני אוכל אותם וכת' מבשרך אל תתעלם
אמ' לו ומפני מה גדלת כל כך אמ' לו בכל יום
ויום מביא אדם ערוגת אחת ואני אוכל את
מיד אמ' לו לך והביאו לי אותו אמ' לו אראהו לך
אמר לו למחר מיד הלך אותו הדג וחפר בק
בקרקע במקום שהיה רגלי אותו האיש לבא
ועשה שם מחילה והכניס פיו בתוכו
למחרת בא אותו האיש כמנהגו ועמד
על אותו מקום ונפל בפי הדג ובלעו והביאו
ללויתן אמ' לו הקיאו את האיש מיד הקיאו
מפיו בפיו של לויתן אמ' לו לויתן לאיש זה
ראית שעשית כך אמ' לו אדוני מכי למדני
כך זרוק לחמך במים וכיבשתיו ואת מש
משכח ליה מה עשה הלויתן נשקו על ראו
ראשו ולמדו שבעים לשונות וגם כל התורה
כולה מיד הוציאו הלויתן מפיו והכניסו
לתוך פיו של דג הראשון אמ' לו לך והוציאו
ליבשה מיד הוציאו ונגרם האיש והיו שם
אצלו עופות אין קץ ועורב אחד מעופף
עליו עם בנו והיה בן העורב אומר לאביו אם
אדם זה שנפל כאן חי הוא או מת הוא
והאב ענה לו בני איני יודע והבן אומר
ארד לאכול עינו שאני מתאוה לאכול עיני
אדם והאב אמ' לו בני אל תרד שמא הוא חי
והבן אמ' ארד לאכלו שהוא מת ואותו האי
האיש היה מבין הלשון שהיו אומרים זה
לזה וכיון שירד העורב לאכול עינו מיד פשט
האיש את ידו ולקחו את העורב והיה אב
העורב צועק ובוכה ואמ' אוי לי על בני מיד
צעק ואמ' אתה בן אדם הנח עורב בני ואת
וחפור במקום זה שאתה שוכב עליו ותמ'
ותמצא שם חבית מלאה כסף וזהב ואבני
ואבנים טובות ומרגליות וכן עשה ומצא
ומצא חבית מלאה כסף וזהב וכו' עד שנ'
שנתעשר הוא ובנו ובני בניו עד עולם ולא
חזרו ועליו אמ' בן סירא על טוב טובה הג'
הנחיל ונשלם פרוס פיתך לכל מאן דאית'
ובעריע את משכח ליה והיינו דאמר בן
סירא זרוק לחמך וכו' סל"ק

ר' יצחק בן פרנך

אומר כל עוונותיו של אדם חקוקין לו על ע'
עצמותיו שנ' ותהי עונותם על עצמותם
וכל זכיותיו כותבין לו על יד ימינו שנ' י"י שו'
שומריך י"י צילך על יד ימינך אמ' ר' יהושע
בן לוי אין מעידין לא בזכותו ובחובתו של לו
אדם אלא בשעת פטירתן שאפי' שיחה
קלה מגידי' לו שנ' כי הנה יוצר הרים ובורא
רוח מגיד לאדם מה שיחו כיצד אדם מת
כיון לפניו שלשה מלאכי השרת האחד מלא
המות ואחד סופר ואחד שממונה עליו ואומ'
לו קום הגיע קיצך לבא ואומ' להם לא הגיע ק'
קיצי מיד בא הסופר ומחשב לו ימיו ושנותיו
מיד פותח בשר ודם את עיניו ורואה מלאך
המות ומזדעזע ונופל על פניו וחכמי' אומרים
אורכו של מלאך המות מסוף העולם ועד סופו
וכולו מלא עינים ולבושו כולו אש ורגליו אש וס'
וסכין בידו וג' טיפות של מרה תלויות בה מא'
מאחת מת מאחת מסריח מאחת פניו מוריקין
ואינו מת עד שרואה הקב"ה כענינו שנ' כי לא
יראני האדם וחי אבל במיתתן רואין שנ' לפניו
יכרעו כל יורדי עפר' מיד בשר ודם פותח
פיו ומעיד בעצמו כל מה שעשה והקב"ה חותם
שנ' כי נשבעתי יצא מפי צדקה דבר לא ישוב
כי לי תכרע כל ברך תשבע כל לשון אם צדיק
גמור הוא מוסר נשמתו לבעליו ואם רשע גמור
הוא מקשין לו ערפו ומתגבר עליו יצרו מכאן
חכמים אמ' בשעת פטירתו של רשע יצרו מת'
מתגבר עליו ר' יהושע אמ' כשם שמקשין לו
את ערפו בשעת מותו כשם שמקשין בחייו
שנ' רשע ירוה וכעס שיניו יחרוק ונמס ובשעת
פטירתו של צדיק מהו אומ' הצדיק אבד ואין
איש שם על לב ובשעת מות הרשע הוא אומ'
ורשעים כקוץ מונד כולהם שאלו את ר' אלעזר
כיצד דין חיבוט הקבר אמר להם בשעה שנפטר
אדם מן העולם בא מלאך המות ויושב לו על קברו
בשעת חזרתו של ציבור מבית הקברות ומכה
אותו עד שנשמע קולו מסוף העולם והכל נפתר
מן הבריות שיום שמע את הכל מיד מתים
ואומר לו המלאך הגד לי שמך והוא אומ' לו גלוי
וידוע לפני מי שאמר והיה העולם שאיני יודע
שמי מיד בא ומכניס בו נשמתו ומעמידו ומו'
ומושיבו בדין אמר ר' יהושע בן לוי כך הדין
ג' שלשלאות מביא חציו של אש וחציו של ברזל
ומכה אותו ג' פעמי' מיד מבקשין ממנו דין גדול
ודנין אותו על כל מכה ומכה יום שיני דנין
אותו בכך יום שלישי דנין אותו ביותר משני

עינו ומשפתיו מלשונו מרגליו עינו לפי שׁ
שמא/ מה שלא ראה משפתיו שהוציאו
מפיו נבלות פה ולפי שהוציאו עדות שקר
מרגליו לפי שמוליכין אותו לדבר עבירה
ובשם שרגליו מרקדין אותו לדבר עבירה
כך מרקדין לו המלאך המות וכל המספר לשׁ
לשון הרע מיתתו באסכרה · ר' מאיר אומר
משום ר' אליעזר קשה חיבוט הקבר יותר
מדינה של גיהנם · דין גיהנם נדונים בו מ"ג
שנה ומעלה ודין חיבוט הקבר נוהג אפילו
בצדיק גמור ואפי' יונקי חלב וגמולי שדים
גם נפלים נדונין בו מכאן אמרו חכמי' ישר'
שמת בערב שבת סמוך לחשיכה אינו רואה
דין חיבוט הקבר · וכל מי שאוהב תוכחות
מישרים וגמילות חסדים ומכניס אורחים בתוך
ביתו ומתפלל תפילתו בכוונה אינו רואה דין
חיבוט הקבר שנ' קראתי מצרה לי אל יי' ויענני
בצר הרחבת לי העלית משאול חייתי · ומשל
לך משל לשלשה בני אדם · אחד עבד אדמה
ואחד עוסק בכסף ובזהב ואחד יושב ועוסק
בתורה · הגיע זמנו של עובד אדמה ליפטר
מן העולם אומר תנו לי מעמלי שעמלתי בעולם
הזה ומשיבין לבית עולמי ולא אלך ריקם אומרין
לו שוטה והלא האדמה אשר עבדת בה של
הקב"ה היא שנ' ליי' הארץ ומלואה · הגיע זמנו
של עוסק בכסף ובזהב ליפטר מן העולם אומ'
תנו לי שכרי מעמלי אומ' לו שוטה והלא הכל
הכסף והזהב של הקב"ה הוא שנ' לי הכסף ו
והזהב נאם יי' צבאות · הגיע זמנו של עוסק
בתורה ליפטר מן העולם אומר להם תנו לי
שכרי מעמלי ומה שעמלתי בתורה אומ' לו חס'
חסיד צדיק עניו ומאחר שעסק היית בתורה
התורה תהיה מאירה לפניך צדקך וכבוד
יי' יאספך וכתי' ולך תהיה צדקה עם יי' אלהיך
והקב"ה יקבל אותך בסבר פנים יפות ומלאכי
השרת יוצאין לקראתו ואומ' לו שלום בואך
שנ' אז יבקע כשחר אורך והלך לפניך צדקך ·
כן עשה אומ' ג' דינין הם ועולים שנים לפני הק'
אמ' לו ר' עקיבא ג' לפני הק' בי יום חיבוט הקבר
ובו דנין אותו דין גיהנם ה' ימים ודין שותים
יום חסיו עליו פוטרין אותו ואם לאו דנין אותו
דין ארוך · ר' יוסי אומ' בוא וראה כמה יש בין
בהמה לאדם בהמה שוחטין אותה ומפשיטין
אותה ואין עליה דין · אבל אדם אחר מות דנין
אותו דין ארוך · אם צדיק הוא מתקנין אותו
ואם רשע הוא דנין אותו בכל שנה ושנה ו
ומפסח עד עצרת שנ' והיה מדי חדש בחדשו
[illegible] אומ' מדתו של הק' ליתן שבח לצדיקי
עולם הבא וכל שאינו מקיים המצות קוצץ
[illegible] שהרי אדם הראשון נפקד ומצוה

ועבר עליה ביאורא כמה מיתות נקנסו עליו
ועל דורותיו ועל דורי דורותיו עד סוף וכל מי
שיש בידו תשובה ומעשים טובים מצילין
אותו מדינה של גיהנם גם מדין שתים
לפני הק' · דרש ר' אבהו משמיה דר' יוחנן
מגלין סוף אדם לאות סוף בהמה לשחיטה
והכל למיתה הם עומדים וכל מי שיש בידו
תשובה ומעשים טובים זוכה ויושב בישיבה
של מעלה לפני הק' בגן עדן · אשרי המחכה
לקץ והמשכילים יזהירו כזוהר הרקיע ·
ס"ליק ר"ב דרבי פרנך ·

אונקלוס הגר · בן אחותו של אדריינוס קיסר

מלך רומי היה · והיה ברעתו שיתגייר וללמוד
תורה והלך ומלך · ואמ' לו דודו אני רוצה לכון
ולכון במדינות ולשוט ולראות עסקי בני אדם
כמה הם עסוקי' ואהיה סוחר אמ' לו וכי מה
אתה חסר שתעשה סחורה אם לא כלום אלא
כדי לראות וללמוד עסקי בני אדם אני הולך ואמ'
ואלמדך מה תעשה כל סחורה שהיא נמוכה
ושפלה לארץ קנה אותה שסופה להתעלות
ותרויח בה פירש ממנו והלך לירושלים ונתגייר
ולמד תורה הרבה לסוף חזר משם ובא לפני
המלך דודו · אמ' לו דודו ראיך פניך הולכות מה
יש לך שמא לא הצלחת בפרקמטיא שלך ולדע'
לדעתך או שמא הינא לך שום אדם אמ' לו
מי מיצר לי ומאחר שאתה חי אלא מן כן מ'
מדוע אתה פניך משונים ורעים אמ' לו ש'
שלמדתי תורה ועוד שמלתי ונתגיירתי וח'
וחזרתי לתורת ישר' אמ' לו ומה עשית כך
אמ' לו אתה נתתה לי עיצה בכך · אמ' לו ואימתי אמ'
אתה זכור שאמרת לי כל סחורה שהיא גמ'
גמולה ושפלה לארץ תהא עסק בה שסופה
להתעלות ואני חיזרתי בכל המקומות בעולם
ואין לך שפלה ונמוכה לארץ כישראל וסופם
להתעלות מאד וכן אמ' ישעיה הנביא כה אמ'
יי' לבזה נפש למתעב גוי למושלים שרים מלכי'
יראו וקמו שרים וישתחוו · אמ' היה לך ללמוד
תורה ולא תמול · אמ' אין מוסרים את הספינה
אלא ביד שיודע לאחוז קברניטו וכן אין תורה
[illegible] אלא במהול דכת' מגיד דבריו ליע'
ליעקב חוקיו ומשפטיו לישר' לא עשה כן לכל
גוי · לכך יתחזק אדם מאומר כל דבר ויחמוד
תורה ומצות וצדקות ומעשים טובים שהם
מלוים לו לאדם בחיים ובמיתה וכל העוסק בצ'
בצדקה ובגמילות חסדים ובתורה עשה לו
אוצרות בשמים במקום שאין שולטת בו
שודדים נפטר צדקות הולכות לפניו שכתב
והלך לפניו צדקך וכבוד יי' יאספך · ואם אדם
זוכה צדקתו לא יהיה בו צרעו ויעזור לחבירו

שאלו יהיה כל עשרו ישיר לאחרים ואין לו בו
שום הנאה אלא שיעשה לשם שמים ועוד
שאין יחזור הגלגל עליו מעשירות ועשורת
לעניות ואין הבריות מרחמין עליו ועל זרעו
ואומ׳ זה טוב עין בצדקה ועוזר את אחיו במ׳
בשמחה אף אנו נעזור אותו לכן אל יבטח אדם
בעושרו שאינו יודע מה שיהיה בו או בזרעו
ויהיה רחב לבב במאכלו ויתן לעניים ואל יאמר
אך מעשה טובה לזה שאינו רואה לעולם
שאין לך אדם שאין לו שעה ואין לך דבר שא׳
שאין לו מקום ואין לך שילך לא ואוכר יותר
ממה שאדם משלח על פני הנהר ומעפב׳ יו
מה שלמה בחכמתו שלח לחמך על פני המים
כי ברוב הימים תמצאנו כו׳ ס״ליק

מעשה בר׳ יהושע בן לוי שהיה מ
הלך בדרך ופגע בו מלאך
המות ונתן לו שלום אומר לו מלאך המות הן
שלחני אליך ליטול נשמתך אמר ר׳ יהושע בב
בבקשה ממך הראיני מקומי בגן עדן ואחר
כך עשה שליחותו של מקום אמ׳ לו בוא עמי
אמ׳ תן לי אני מן הסכין שבידך אולי תניח
לי ואלך עמך נתן לו הסכין והלכו שניהם יחד
כשהגיעו לשם נטלו למעלה והגביהו והראהו
מקומו נשמט ר׳ יהושע מידו ונפל לגן עדן
אמ׳ לו המלאך [illegible] ומעשה שליחותי של
מקום ולא רצה אמ׳ אם כן החזיר לי סכיני אמ׳
לו לאו הלך המלאך לפני רבן גמליאל וספר לו
המעשה אמ׳ אני מבקש שיחזיר לי סכיני
שלח רג״ל יהושע בבקשה ממך החזיר לו
סכינו שהוא צריך לבריות אמ׳ לו עשה עמי
דבר אחר שתלך ותפש לי בגן עדן ובגיהנם ו׳
וכתוב לי אם בגן עדן גוי או ישר׳ בגיהנם חזר
המלאך לפני ר׳ יהושע ואמ׳ לו כך וכך יאמר לו
חבירך רבן גמליאל עד אשר דיבר לו מיד החזיר
לו סכינו והלכו אתה הלך המלאך לך וחפש
אם תמצא בכל מקום כשנשבע לשקר. ואתן לך
רשות להוציאו הלך וחפש בגן עדן ומצא ז׳
שם ביתות הרבה ואין שם גוי ובתים בנוים
וכל בית יב׳ ריבוא מיל באורך וברוחב ובתוכה
עשרים ריבוא · הבית הראשון כנגד פתח
גן עדן ובו שוכבים גרים שנתגיירו מאהבה
וקירות הבית מזכוכית לבנה ובשמירה עומד
גרים וטוביה עבד עבדיה הגר ואמ׳ להם
יושבים שזכיתם לדור עם [illegible] זה
הבית השני של כסף וקירותיו ארזים ובו ש׳
שוכבים בעלי תשובה ועל גביהם ומנשה
הבית השלישי של זהב ושם כל מיני [illegible]
ומאכל ומשתה ובו שוכבים אברהם יצחק

ויעקב וי״ב שבטים ומתי מדבר ודוד ושלמה
וכל הדורות חוץ מאבשלום וקרח ומשה ואהרן
על גביהם וראיתי שם כוכבים עבות ומרגליות
ומטות של זהב עמה רמי כל זאת המוזמן לישר׳
הדרים בעולם שכיון משם אמרו הוא כל יש׳
ישר׳ בגיון הם אמ׳ על בני יעקב אני אומר
שאינם נדונים באומות העולם ולא בבני א׳
אברהם שנולדו מן הפילגשים ולא בבני עשו
שכל הטובות שעושים בעולם משלמין להן
בחייהם וסופו יורדין לגיהנם אבל בני ישר׳
חטאו ולוקין בחייהם ויורשין גן עדן
הבית הרביעי קורותיו של עצי זית ובו שו
שוכנים ישר׳ שלקו בעולם ולא מרדו בעולו ש׳
של הק׳ ומשה עברו כשיעבוד האומות ועבד
עליהם אדם הראשון · הבית החמישי
מאבני שוהם ונהרות אפרסמון מושכין
מתוכו ומשם יוצא גיחון ומכל רוח כמו ריח
לבנון ומטות זהב ומסך תכלת וארגמן
הבית הששי מאבני שוהם ונהרות אפרסמון
מושכות מתוכו ומשם יוצא גיחון ומכל ריח
כמו ריח אפרסמון ומטות זהב ומשם תכלת
וארגמן ותולעת שני ואפריון מעצי לבנון ש׳
שנעשה במדבר ובתוכו משיח בן דוד ואליהו
הת׳ התשבי נוטל ראשו ונותנו בחיקו ומחזיקו
ואומ׳ סבול דין רבך שהקץ קרוב הוא וכל שני
וחמישי ושבת ויום טוב באים אליו אבותיו
הראשונים וי״ב שבטים ומשה ואהרן ודוד וש׳
ושלמה וכל מלכי בית דוד ובוכין עליו ומחזירין
אותו ואומ׳ לו סבול דין רבך לפי שהקץ קרוב
הוא וכל רביעי שבת באין קרח ועדתו ואב׳
ואבשלום ושואלין לו מרועני עד מתי קץ ה׳
הפלאות והוא משיב להם לכו אל אבותיכם
ושאלו לכם וחוזרין הם בבושת פנים ואמ׳ אני
כשבאתי אצלו אמ׳ לי יהושע בני בני מה
הם עושים אמרתי לו בכל יום ויום בוכין עליך
ומחכין אותך בגלותן מיד הרים קולו בבכי
והשבעתיו שיראני גיהנם שרצ׳ לראותו ולא
הניח לי אמרתי לו מדוע למה לא תניחני עתה
ואמ׳ לי אין שהצדיקים יראוהו מיד שלח לקיפור
המלאך כדי להראות לו גיהנם מראשו ועד סופו
ולא היה לו יכולת להראותו מפני שאותה שעה
המיתו עשרה הרוגי מלוכה ובקשתי לילך
ולא יכולתי ואחר כך בא משיח עם קיפור
והלך עמו עד שבאו עד שערי גיהנם ויבש
וכשראו הרשעים אור המשיח שמחו ואמרו
זה יוציאנו מן האש זה והריעו ביחד יותר
[illegible]
[illegible]
[illegible]

וכן כולם ושלשה פתחים יש לו אחד במדבר
ואחד בים ואחד בירושלים ׃ אמ׳ ר׳ יהושע
כשירדתי בבית ראשון מצאתי אורכו
ורוחבו ק״נ מילין ומערות של אש עומדי׳
שם וכשבאין יורדי גיהנם מטלין אותו ל
אש ולהבה ואחר כך משליכין לאש ומאש
לשלג וחוזרין חלילה בכל יום עד שנים עשר
חדש ׃ ובאתי לבית שיני והיה שיעו׳
כראשון והיה בו עשרה דורות מאומות
העולם ועליהם אבשלום ואומר אומה לח׳
לחבירת׳ אם אנו חטאנו לא קבלנו התורה
אתם שקיבלתם ומה חטאתם והם עונין ל׳
עונינו גרמו ׃ ואומרי׳ הגוים לאבשלום אם
אתה לא שמעת לקול אביך אבותיך שמע
מפני מה לקים ומח׳ להם שמרדתי לאבי ל
ועומד מלאך אחד ששמו קושיאל ומכה כל
אחד ואחד בשבט של אש ומשליכו לאש
עד שמסיים כולם ׃ ואחר כך מכניס אבשלו׳
להכותו ובת קול יוצאת ואומרת אל תכיהו
ואל תשרפהו מפני שהוא מבני אוהבי׳ ׃
שאמרו בסיני נעשה ונשמע ׃ והמלאך הו
המכה אותם שפטיאל שמו ׃ הבית הרביעי
כראשונה גם דנין הרשעים כראשונים ויר׳
וירבעם עמהם וניצול מכל אילו מפני שע׳
שעסק בתורה והמלאך המכה אותם מרטיאל
שמו ׃ הבית החמישי כמו כן ואחאב
עמהם וניצול מכל אלה מפני ששמר מיטת
והמלאך המכה אותם חוטיאל שמו ׃ הבית
הששי כמו כן כראשונים ודנין בה הרשעי׳
ומיכה עמהם ואף הוא ניצול מכל אילו מ׳
מפני שפיתו מצויה לעוברי דרכים והמלאך
המכה אותם פרחיאל שמו ׃ הבית השביעי
מידתה כמו כן ויש בה עשרה דורות מאומו׳
ודנין בה הרשעים כמו חבריהם ואלישע בן
אבויה עמהם וניצול מכל אילו מפני שעסק
בתורה והמלאך המכה אורנאל שמו ואינם
רואים זה את זה שכל החושך שהיה קודם
שנברא העולם שם הוא לקיים מה שנ׳ ורשעי׳
בחושך ידמו ׃ ומור ישר׳ וקדושו אל תתן את
חסידך לראות שחת ׃ אמן ׃ סלה ׃

מה רב טובך אשר

צפנת ליראיך פעלת לחוסים בך
אמ׳ ר׳ יהושע בן לוי שני שערים יש בגן עדן
ועליהם ממונים ששים ריבו של מלאכי ה
השרת וזיום מבהיק כזוהר הרקיע ובשע׳
שהצדיק נפטר מן העולם הזה ובא מעולם
פושטין מעליו את התכריכין שהיה נקבר
בה ומלבישין אותו שמונים בגדים של
ענני כבוד ונותנין בראשו ב׳ כתרים אחד
מאבנים טובות ומרגליות ואחד של זהב
ומשים בידו שמונים הדסים ואומר לו לך
אכול בשמחה לחמך וגו׳ ומכניסין אותו
אל מקום נחלי מים ושם ח׳ מאות מיני וורד
והדסים וכל צדיק וצדיק יש לו חופה בפני
עצמו שנ׳ על כל כבוד חופה וכל חופה מ׳
מושכין ממנה ארבע נהרות של חלב ושל יין
ושל דבש ושל שמן אפרסמון וכל חופה ולמ׳
למעלה המיטה גפן של זהב ומרגליות קבועות
שם ומזהירות כזוהר הרקיע ׃ וכל חופה יש
בה שולחן של זהב ואבן יקרה ומלאכים ע׳
עומדים בראש של צדיק ואומ׳ אכלו דבש
ושתו יין וחלב שעמלת בתורה שמשולה
לשמן ׃ דכתי׳ שמעו שמוע אלי ואכלו טוב
ותתענג בדשן נפשכם ׃ ואין אילם לאיל
כל עיקר לקיים מה שנ׳ ואור צדיקים כאור
נוגה ובכל יום הק׳ מחדש עליהם ד׳ משמ׳
משמרות משמרה ראשונה נעשה קטן
ונכנס במחיצת הקטנים ושמח עמ׳ עמ׳
עמהם ׃ משמרה שנייה בבחור ונכנס
למחיצת בחורים ושמח עמהם ׃ משמרה
שלישית נעשה בינוני ונכנס במחיצת בינ׳
בינוניים ושמח בשמחתם ׃ משמרה רביעי׳
כמו אור זקן ונכנס למחיצת זקינים ושמח
בשמחתם ׃ ויש בגן עדן פ׳ ריבו אילנות
הפחות שבהן חשוב מכל ראשי בשמים ׃
ויש בו ד׳ זויות וכל זוית יש בו ס׳ ריבו מלאכי
השרת שמזמרין בקול נעים ועץ החיים
באמצע וענפיו מכסה על כל גן עדן ׃
ויש בו שמונה מאות מיני פירות ומיני
טעמים משונים בריח וטעם ושבעה ע׳
ענני כבוד למעלה הימנו וד׳ רוחות נושבו׳
בו וריחו הולך מסוף העולם ועד סופו
ותחתיו יושבים תלמידי חכמים ועוסקין
בתורה והק׳ עמהן שנ׳ והיו עיניך רואות
את מוריך וכל אחד מן הצדיקים יש לו
שתי חופות אחד של כוכבים ואחת של
חמה ולבנה וענני כבוד ולפנים הימנו ׃

שלש מאות עולות ועשרה שנ' להנחיל אוה'
אוהבי יש. יש בגי' ג' מאות ועשרה ובה ע'
שבע כיתות של צדיקים. כת ראשונה הרוג'
ר' עקיבא וחביריו. השנייה רבן יוחנן בן זכאי
ור' יוחנן בן ברוקה שאמרו אם יהיו כל הימים
דיו וכל הקנים קולמוסים וכל השמים יריעות וכל
בני אדם לבלרין לא יספיקו לכתוב מה שלמדתי ולא
חיסרתי מרבותי אפי' ככלב המלקק בים והרביעי'
אותו אנשים שהענן כיסה עליהם. והחמישי'
אילו בעלי תשובה שבמחיצתן צדיקים גמורים
אינם יכולים לעמוד. וכת שישית רווקי' שלא ט'
טעמו טעם חטא ימיהם. וכת שביעית עני'
ענוים וקדושים שלמדו מקרא ומשנה ודרך ארץ
ויוצר העולם יושב עמהם ומבאר להם את התורה
שנ' וישמחו כל חוסי בך לעולם ולא גלה הק' לשום
בריה כבוד המתוקן לצדיקים לעתיד לבא ועין לא ר'
ראתה אלא הש' יע' יעשה למחכה לו. ותשע
שערים יש בגן עדן ובכל השערי' יש בו שישים
מלאכי השרת ואותן חופות מתוקנות של וורד ושל
הדסים ובכל צדיק מקומו מוכן לפניו ועץ החיים יש
שם אם יאכל אדם ממנו וחי לעולם וזה שכר הצדי'
הצדיקים והחסידים ואורו של צדיקים מזריח כאור
השמש וס' מלאכים מורחין ומאכלין ומשקין אל
אותו וס' מלאכים ושישים ריבוא מלאכי חסד לפנה
ומשחקין בכל מיני שירות ומביאין מן יין הרקח ו'
ומעסים רמוני' ושותים בתפנוקים והק' ישלח לנו
גואל ויקבץ נפוצותינו אל הר קדשו גם יזכינו ליהנו'
ולאכול מזיו לויתן חבירי' כל ישר' ונאמ' אמן.
אמרו רבו' חצר יש לאותים ולפני החצר נחל ואותו ז'
נחל יוצא מגן עדן ולפני הנחל שדה ובכל ערבי שבת
בין מנחה לתפילת ערבית מוציאין רוחות של מתים
מבית גנזיהם ומרעין אותו באותו שדה ושותים מים
מאותו נחל ובל אדם מישר' ששותה מים בערב שבת
בין מנחה לתפילת ערבית הרי הוא גוזל מתים.
וכשהציבור אומ' ברכו את יי' המבורך בערבי שבתות
חוזרין כל הרוחות לקבריהם והק' מחייה אותם ומעמ'
ומעמידין חיים על רגליהם ובל מיתי ישר' נוחין בשבת
ובאין המונים המונים ומשוררין לפני המקום על ק'
קבריהם ובאים לבתי' כניסיות ומשתחוים לפניו כמ'
שנ' יעלזו חסידים בכבוד ירננו על משכבותם. ובל
ר"ח שיש שנות ימי' מכבתית ומתים טובים ורשעי' מ'
חדשים עומדין מקבריהם חיין גם מקבלין פני שכי'
ומשתחוים לפניו. שנ' והשתחוו עם הארץ פתח
השער ההוא בשבתות ובחדשים. ובתי' והיה
מדי חדש בחדשו ומדי שבת בשבתו יבא כל בשר
להשתחוות לפני יי'. סליק פרק גן עדן.

פרק גהנם.

לפני זעמו מי יעמ'

ומי יקום בחרון אפו ר' מאיר פתח ועלוקה שתי בנו'
בנות הב הב אמ' ר' אלעזר שתי כיתות של מלאכי
חבלה עומדות על פתח גהנם ואומ' הבא הבא
ולמה נקרא שמה גיהנם גיא שקול נהמתה מסוף
מסוף העולם ועוד נקרא שמה תפתה שכל המת
המתפתין ביצרו נופלין שם ר' יוחנן פתח עוברי
עמק הבכא מעיין ישיתוהו גם ברכות יעטה מורה
מלמד שהרשע מתודה כמו המצורע ואומר אני
פלוני בן פלוני עברתי זו ביום פלוני במקום פלוני ובז'
ובפני פלוני ובוכה ומורידים עינו כמעיין והק' מורה
לו להתוודות שנ' גם ברכות יעטה מורה. וג'
שערים יש בגהנם אחד בים ואחד במדבר ואחד
בירושלים. וחמישה מיני אש יש בגהנם. יש אש
אוכלת ושותה. ויש שותה ואינה אוכלת. ויש ז'
אוכלת ואינה שותה. ויש לא אוכלת ולא שותה.
ויש אוכלה אש. ויש בה גחלים כהרים וגבעות וי'
ובאבנים גדולות והמוקד גדול בים המלח ושם נה'
של זפת וגפרית ורותחין בהן נתחים של רשעים
וכשנגזר דינם לבא שם באין מלאכי חבלה ודוחפין
אותן וגם מפילין אותן לאור של גהנם ופוערת פיה
לבלי חוק ובולעתן. שנ' לכן הרחיבה שאול נפשה ו'
ופערה פיה לבלי חוק כל זה למי שאין בידו מצוה
אחת. ובל מי שבאו עליו יסורין או שהיה בידו
תורה הרי ניצול מדינם הללו שנ' גם כי אלך בגי'
צלמות לא אירא רע כי אתה יי' עמדי שבטך ומש'
ומשענתך המה ינחמוני שבטך זו יסורין שנ' אומ'
ופקדתי בשבט פשעם ומשענתך זו התורה שנ'
הנני מסיר מירושלים משען ומשענה. ר' יוחנן
פתח ועיני רשעים תכלינה ומנוס אבד מהם
ותקוותם מפח נפש גוף אינו כלה והנשמ'
יוצאה והאש אינו כבה ועליהם הכתו' אומר כי
תולעתם לא תמות ואשם לא תכבה. אמר ר'
יהושע בן לוי פעם אחת הייתי מהלך בדרך ומצ'
ומצאני אליהו ז"ל ואמר לי רצונך בן לוי שערי של
שאעמידך על שערי גהנם אמרתי לו הן הוליכני
למקום אחד והראני בני אדם בידים מתליהם בלשו'
בעיניהם באזניהם ובראשיהם ובחוטמיהם
תלויים בדדיהן ומהם אנשים שאוכלין בשר
ועליהם הכת' אומ' הכסיל חובק את ידיו ואוכל את
בשרו והראני בני אדם שמאכלין אותם גחלי רתמי'
ויש מהם יושבין חיין ותולעין אוכלין אותם
כי תולעתם לא תמות ויש שמאכלין אותם חול
בעל כורחם ושיניהם נשברות והק' אומ' במט'
הגזל היה מתוק בפיכם ועתה אין בכם כח
שנ' ושיני רשעים שברת ומלאכי חבלה
מן האש לשלג ומשלג לאש ועליהם הכתו' אומ'
לשאול שתו מות ירעם. אמ' ר' יוחנן בל
מתוכים להציל מן הרשע עונש עבירה
בא מן אותו והולך לו ובן השיני והשלישי
שמשלמין לו ענותו. מש"ל אדם
לגהנם הרבה ולא היה לו לפרוע אמ'

מה מעשה לכם הרי הוא לפניכם חלקוהו ביניכם כך באותה שעה שנפשו של אדם יוצאה מ״ג מגופו יורדת לגיהנם ומלאכים אכזרים מחלקין אותם ביניהם ״ . שלשה יורדין לגיהנם הבא על אשת איש והמלבין פני חבירו ברבים והנשבע בשם י״י לשקר ויש אומ׳ המתכבד בקלון חבירו וה׳ והמסתכל בין איש לאשתו והמרבה מריבה תוך ביתו והמרצה מעות ליד אשה להסתכל בה ״ כל ע״ב שבת מן המנחה ולמעלה מוליכין הרשעי׳ אצל ה׳ של שלג ומניחין אותה עד מוצאי שבת לאחר מעריב ואינם רוצים לחזור ורודפין ומחזירין אות׳ בעל כרחם וג׳ טלין של שלג ונותנין תחת בית שחיהם כדי ליננם כששת ימי המעשה ״ והק׳ אומ׳ להם רשעים אף בגיהנם אתם גוזלים שנ׳ ציה גם חום יגזלו מימי שלג שאול חטאו אף כשאול חוטאים ״

כל שנים עשר חדש פושעי ישר׳ נעשים אפר והרוח באה ומפזרתן תחת רגלי הצ׳ הצדיקים שנ׳ ועשותם רשעים כי יהיו אפר תחת כפות רגליכם ואחר כך נשמתו חוזרה בהן ומוציאין מגיהנם ופניהם שחורות כשולי קדירה ומצדיקין עליהם הדין יפה דנתה יפה עשית לנו שנ׳ לך ה׳ הצדקה ולנו בושת הפנים ״ ״ ובכל אומות העול׳ דנין אותן בשבעה מדורות י״ב חדש בכל מדור ג׳ הנהר של אש שהוא מזיעת החיות תחת כסא הכ׳ הכבוד ויורד על ראשם ויוצא הולך מסוף העולם ועד סופו שנ׳ הנה סערת י״י חימה יצאה על ראש רשעים יחול ״ ״ז מדורות יש בגיהנם ובכל מדור ומדור שבעת אלפים בתים ובכל בית שבעת אלפ אלפים חלונות ובכל חלון שבעת אלפים כדי מרה וכולן מזומנין למטי משפט ולמינין ולמשומדים ולאפיקורסין ועליהם אומר שלמה ויצרם לכלות ש׳ שאול וגו׳ ואיש אחד לא ימלט מהם אלא אם כן יש בידו תורה ומעשים טובים אחר כל זה הקב״ה מ׳ מרחם על בריותיו ומוציאם משם שנ׳ כי לא לעולם אריב ולא לנצח אקצוף ״ סליק ״ ושלו׳ ושמח׳ תורתך ואין להן מכשול ״ שלי״ט

... שומע בר׳ ישר׳ הלבור סיימתי זה ספר המ׳ המצוות הג׳ יזכינו להוציאנו מן הגלות וסי״א שנת קץ לפרט לתניין הקטן ״ ומתחיל צוואות אלהי׳ הצוואות אשר צוה מורינו הר״ר יהודה חסיד ז״ל הנקבר ברגנשפורק ב״ג באדר ״ ... לפרט ״ ויש מהן לזרעו ויש מהן לכל ישרא׳ ... מהן לאומות העולם ״

... שני מתים יחד זה אצל זה שהיו שונאי׳ ... זה בחייהם כי אף במותם אין להם מנוח יחד ״ ... קבר ולהניח פתוח אם אין נותני המת ב׳ ... יום ואין מניח פתוח עד הבוקר בית ... יצא אחד מבני העיר ״ ... אין של מת על ארון שיש בו מת ואם ... אות מבני העיר תוך ל׳ יום ״

ד׳ לא יהיה מנשק אדם לאחד מילדיו המתים כי לא ישאר לו גם אחד מילדין ״

ה׳ כשקוברין אשה שהיית ההורגת ילדים בחייה אם רואין את פיה פתוח בברור שתעשה כן אחר מ׳ מיתתה שנה אחת ויש למלאות פיה עפר כטוב ולא ... עוד ...

ו׳ כשמטהרין את המת אין מהפכין את הדף שמט׳ שמטהר עליו כי יש סכנה שמא ימות אחד תוך ג׳ ימי׳ לימות

ז׳ שלא יקפוץ את המת אצבעות של ידיו ״

ח׳ כשנושאין את המת מן הבית יש ליזהר שלא יצא אדם ראשון ״

ט׳ הרוחות של מתים משוטטים בעולם לשמוע מה גזירה יוצאה לעולם ופעמים אומרים לחיים לבא עמם ואם מתריצה ואומ׳ כן הוא או זרעו ימותו ואומ׳ החיים לא אלך עמך. ואם יש לו לומ׳ להסר׳ בעבור הקב״ה איני רוצה לבא עמך ולא עם שום מתים אחרים ולמחר ילך על קברם ויחלוץ מנעליו וישתטח על קברם ויאמ׳ וישביע המת כמו כן בעבור הקב״ה שחפץ בחיי האדם שלא תבא עוד אחרי ואחר זרעי ואחר שום בר ישר׳ או בת ישר׳ לא אתם ולא שלוחכם כי חפצי בזה העולם להיות ולא באותו עולם ״ ג׳ פעמי׳ יאמ׳ כן בלא מנעלי׳ ויום ״

י׳ איש או אשה שהם חולים או יאמרו לאדם קבל זה הילד או שום דבר שיש בכיס והוא רואה ע׳ שאין לשם כלום ״ אין לומר לו תן לי בראמן כי הוא כענין ימות אלא יאמ׳ איני רוצה ...

י״א לא ילך אדם על קבר אחד שני פעמי׳ ביום אחד אלא יבקש כל רצונו ולא ישוב עד למחרת הפעם ״

י״ב לא יעשה אדם את חבירו בעל ברית לשני בניו אלא אם כן מת הראשון ״

י״ג אדם האומ׳ ברוך לינות או בדרך גזום פעם אחת שרוצה לעשות כך וכך צריך לעשות קודם מותו ״

י״ד לא ישא אדם לא בת אחיו ולא בת אחותו ״

ט״ו לא ישא אדם אשה ששמה כשם אמו או ששמו כשם חמיו ואם נעשה ישנה שם האחד כשם אחר אולי יש

ט״ז ספק שני בני אדם ששמותיהן שוין לא יזדווגו יחד תקוה בילדיהן ״

י״ז ספק אם יצוה לזרעו או לכל העולם שלא ישאו שני אחים שני אחיות ״

י״ח לא ישאו שתי אחיות זו אחר זו ולא שני אחים אשה ובתה ולא שותי אחיות איש ואביו ״

י״ט לא יתחתן אדם לחבירו ב׳ פעמי׳ בן ובת ובת ובן

כ׳ לא יעשה אדם נשואין לשני ילדים ביחד ובאומות לא יעשה שני אחים פרשים ביחד ביום אחד אבל לא יגדו להם כדי ליזהר בו

כ״א לא יעשה אדם ביתו גבוה מבית הכנסת ״

כ״ב לא יבנה אדם בית של אבנים אלא יקנה ואם עשה לא ידור בו ימים רבים או ימכרנו או יוציא או בנו ״ ...

כ״ג לא יעשה אדם בית המרחץ בביתו ואם יעשה כן יהיה לו בלן ברבים ואם יעשה הבית יחרב ״

כ״ד לא יבנה אדם בית על קרקע שלא עמד בו בית מעולם ואם אינו רוצה להניח אז לא ישב בו בשנה תחלה ״

כ״ה לא ישב אדם על שקו קאזן או על סוס בספינה

... ולעולם ... ואין לדבר עוים ״ ועוד דשוקא גזום שבת דריה עשירים ״ ... ימים ... והתספורת

כו [illegible] בבכי

כז [illegible] עמוד [illegible]

[illegible]

כח לא יושיט [illegible] ביום [illegible] לארץ

כט [illegible] בשבת

ל [illegible] על [illegible]

[illegible]

— [illegible]

לא [illegible]

[illegible]

[illegible]

לב ספק [illegible]

לג לא יכתוב [illegible] על ספרו [illegible]

הסתם בסתם [illegible]

לד לא יניח [illegible] כל [illegible] ירק [illegible]

[illegible]

לה לא יכתוב [illegible] בן [illegible]

[illegible]

לו [illegible]

[illegible]

[illegible] בית הקברות בעיר לא [illegible]

[illegible]

לז [illegible]

[illegible]

לח אדם [illegible]

[illegible]

[illegible]

לט [illegible]

[illegible]

[illegible]

מ [illegible]

[illegible]

מא [illegible] בחור [illegible]

[illegible]

מב [illegible]

[illegible]

מג [illegible]

[illegible]

מד [illegible]

[illegible]

[illegible]

שהרואה רועה הוא לראובן · ואל תפתח אחרי הכותל · לפי
שאותו [illegible] אזנים לכותל · אזנים לדרך · אזנים לבית הכסא
[illegible]
[illegible] ועבור · ואם יש לך כמה עברים ושפחות [illegible]
[illegible]
קודם שתשכב עלין ״

ז׳ דברים [illegible] הקדוש [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] של עני [illegible]
[illegible]
[illegible] בן קרבן · ואל תבריח את הרוכב [illegible]
[illegible] הרוכבים · ואל [illegible]
[illegible]
[illegible] של [illegible]
[illegible]

ז׳ [illegible] ר׳ [illegible] הושע · אל [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

שאלו תלמידיו את ר׳ [illegible] אמר להם [illegible]
[illegible]
[illegible] של [illegible]
[illegible]
[illegible] לא [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] של [illegible]
שנים [illegible] ״

שאלו תלמידיו את ר׳ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ״

ג׳ דברים [illegible]
[illegible]
[illegible] ״

שאלו תלמידיו את ר׳ ישמעאל בר׳ יוסי [illegible]
[illegible]
[illegible]

ד׳ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ״

ה׳ [illegible]
ושתו ופרנסתו ולב שוטה ״

ה׳ דברים מעבירין את החכמה [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

ה׳ [illegible]
[illegible]
[illegible] ״

כתב של המשול הגדול רבן ז"ל

שלום רב לגבירו רבה יאך המיוחד מהר"ר [illegible] יצ"ו הנה נא הואלתי לדבר המיוחד לצדק ואמת כי על הטוב באתי על הדין ועל השלום
והאמת הנה בא אלי ר' יוסף בן של ר' [illegible] וצעק מרי ומתאונן מספרו מתגים על צערת אביו אשר שקבו עליו אנשי העיר
[illegible] ואומרו ברוקי ולא לעורו והכהילו עליו חמס בכפו והסיתו בן אחיו ובא עליו מקימין והפשיט [illegible] מעל בשרו והנה
ו' כל הדבר [illegible] שתמל [illegible] ועיקר תביעתם תמל [illegible] שמסר אותו ביד השר שלו ובזה בא להפסד מרובה ועוד
תמל שנעשה סרבן והראה לי כל הטענות ואני דקדקתי וחפשתי וחקרתי על כל צדדין וכדי צרכין ובדקתי לאחורין ולפנים ולא
מצאתי לא ריח ולא טעם ולא סברא ולא נמצא ולא פקפוק ולא מפרקי ולא משמע שראוי לטעון והוציאו הוצאו בשמיע דברי
הבלים האלו המחשבה [illegible] כי הוא טעה בכת והתוך המעשים וכל השומע יתמיהו הפלא ופלא שיהא זאת בקהלי
ומשמרת אם כישרו' עוד הגיד לי ר' יוסף איך שאביו היה ובקש לטעון בלשון אשכנז ולא אביתם אלא שיטען בלשון
הקדש חזי מר דכולא ששמעתי ביומי חורפי שסדר הב"ד במורליישא כך הוא לטעון בלשון אשכנז ובזה אני מוסיף אם
הדיינין מעתיקין אות מלשון הקודש ועוד הגיד לי איך שמחקתם מתוך השאילות של העדיות היכה עדיות שבהם תלוי
זכות של אביו ודקדקתי מתוך השאילות ולא מצאתי טעם וסברא מדוע מחקתם אותם ויגעתי ולא מצאתי עוד יתר הבי'
שנתקנו בזה העניין שהגיד לי זה ר' יוסף אם כדברין הוא קשים לשמוע וחזי מר ראות שפתי' קחזינא הכי כיון דמאחר דהר
הוא ויש בירך לאחות על דרך [illegible] הוא [illegible] ופירכא היא מאחריותך ותקן הזועות והרים המכשול וחזק ותחזיק בעד
דתינו ותורתינו והשיבה על כנה ועל בסיסה שלא יותנו המעלי מכי ועם האין פתחון פה לחלוק ולפרוק מעליהם על הדין ומאן
הכי הם עליים ואלופי ואלופים מוראי תורה במורים רבנן מאלפי ומחזי מאנשי ומוטל עליו והוציא הדברים אלכם ודקדק ופשט ב
מאנשים ומכי דבריו מושפט שלא יאנרו אחרים מאיזה לחפקי מיש רבן דסוכי שיכו ושם שכוונתם טעה ודרך האמת
לכד האחרון ולהפסם עלילות דברים ותהוללי ומתנפלים על הכעלי בתים בעלי כיסים ומצא עוון ותוועה לקפח שוכם במרים
הבלים ותעתועים שלא ושם שוים אלו ואזהות טיה בכי הם הם המטה עולם המחולי של ועושים תורתינו פסתר ויריוי
מה והם ובנים בי עולם ואני בראותי זה נתתי אלובי לתור ולחפש ולחקי לבטל דבר זה ולתקן המעוות אולי יש תקוה כתבתי וזה
שקטתי ואכתוב מאשר מצאתי בספרים מאיזה בירורת בחורות ואלובט שאם רב או יוציד דינו נעשה אם יש לשום רב
תביעה על אחד והבעלי בתים יאות בהרי ודינו במקום המאונן ותרווייהו שלחו כתבי וקיי' טיבורק בזבנשבק של שיטה
כדי והלתי העשירי מיד יעשר יאהם ואסרתי כתבי זה יוסף בם של ר' [illegible] והמוחן [illegible] במדירנתם ועתה נא שמע נקולי
ואשר אנכי אנה ואיך [illegible] ודרך במשפט נקות שפתי הגחן ממך היתה הם הבוער והם המאוז ויאמין אומים כו מהו הקט
יעקב ווייל

ומשיאות רועי צרך המחזיקי' בתורת ה' וחרדים על הנותנו אוהבים משפט צדק ומתעבים חמס ושקר שלוותכם יסגא לעולם קץ מורינו ופרוהו דהיינו
היישובים סביבותיכם מנא הפגוע החתום בקנה היישוב והודענו לטיבותייכם עוסר טענות ראשי ובשרי אחד פלנות על גוד ועבר וחמס המתנהג וחילול ה' המתנהג
ומתקנן עתה מזריזה והמכשלה יוצא ותחת יד תופשי התורה הדיין ולקנת רבנים שזם ולם הם וחשבים עצמם כתלמיד חכם והעלו עליהם שיש להם דין תה דנינו
לאיעבר דינא ועשיה ואינו צריך לדון עם בעלי בית הוותס כגבו ורוצה לקנס אותם ליתר זהו ומים מבקיפו ומחפשין תואנות ועלילות והתעללו והתנפלו על
בעלי כיסים לערם בוכוחתם והפשיט [illegible] ועוש שם טוהים ומחלל מאוים ההוגן עם ובכי תורה ואין שכרה ואעקבה קיימתי על כבוד התורה ולאוריה
להעמיד העולם על הדין ועל האמת והשלום ואת חנו טעמי לבנו ולחבר והחשבונות שלא יפרו זוזמם ראוב לא שבקת חיי לכולה מבעלי כיסים ואני יעצה את חלקי מאשר
קבלתי ואמרתי ומאשר מצאתי בספרים ושונאי אלו ואביים לב הקרובים אל הצדק ועשו אודנכם כאפרכסת ושמעו ואולי ויעם לכם ויותקו בפסם כרבש והי' יעזור לי
ויתן לי כח לעשות חיל ויעקרו ונחשבותי הטובה לנעשה ויודע מחשבות הוא יודע שלא לכבודי ולא משמי כבוד אבותי באתי אלו למוטב והסיר המכשול שלא ימשלו
רבים ויתחלל ש"ש וקולם מוריא ומהר"י מולין סל מל שבחון היה לא ראייה לקנס ליתר זהו וגו' שומל זה וגורייה והביא ראייה ונספר האגודה שכתב
כל קהל רחוק ולא מכי טובה ולא פי' כט כתבן הגאון דעת אי תה ומקבדי לך ומוחלין ועוד כל רבעלה אי עתה תה שיולם אפי אסכת לה ואותו שתיקון ספר האגודה
היה קודם הגליות והיה לאן מופלג ואפי הכי כת דמשנו לא דיינינן די' תה ומכ"ש שבזמן הזה שמלה טמעו הלבות והר' רבנם דאפי בנירת דשוורית לא ידעי
ואין בירור לא לחם ולא שמלה בידם ריקם וגם טוב יש ומהן הנותיהרים והשתרר והשתמש במתורתנו וכוונתם משכיל כבוד עצמם כדי שישבו בראש ולא בראש ויש
מהם שכוונתם להיות מאון וכל היתרות שונם חמלי ומי תה והתנהג בן הם מינם טהנים באותן והיה והגאות עצמם הם מכוונים ויש מהם שאינם ודקדקי' מעשיה
ווסם שווגעיהו ועליהם מתחלל ש"ש ופשיט מה להם דין תה לא ומעבר דינ' ועשיה ולא לקנס ליתר זה הנותלין בו ויוטעם זה לא נהגין משום לאן בזמן הזה דין תה
והדרי הוצי לקיימו כיצמא ובן היה דן ומהר"ם בן ז"ל מרוטנבורק ובן הייט דנן אנו הוא הלכה למעשה על אמא ומהר"י ז"ל ראייה אמרינן בכל מקום ויהו נשך תה לא ואפי' מגבית
וכתבו הדין מעלי בבמנו דרבינו היה יש בנכיית לא היה נחשב וכן היה נחשב עצמו כתה אלומא דרבנו לא היה נחשב עצמו כתה ומכ"ש אנו ודרקייתנא דיתני שאין לו והחזיק עצמו
כתה ומיין אנו נחשבין על יש לו והמוא אוייה ומהר"ר ונחם ומייחדו"ר ז"ל כתב בניגוני שלו ז"ל וזה שכתבו יבותינו כמו ה נפסק הדין של הבייש תה בספר
רבינו משה ויעזון כב בהלכות חובל כל עור וחייב אתה ליתן לו ליתר זה הוא שתה ידוע מטעריכם לי יוהר ונעלות שם כהוא עבד דיבאלמי האי לקנס קנס והאוא
גבי ראפקר כי יוסי בר חמנא שהיה יגוע לו דתה היה על אילו ונפאות אל יב יורה אל יב השנתות וכלו נהגירמן לטעות בדימוריהן כל עבדי ולא ומשנה
יולא בהעלות מהדרינן ליה ואביר כטבעית עין ואיי ומשנה בוילות אחריתא לא מהדרינן ליה וכת האור זרוע אפי' מי שאינו הדקרק והפוך חלוק אין תה ולא מהדרינן
ליה אביר כטביעות עין ולא כבר קי' דהוא שאינו זהיר בן אין לו דין תה ומכ"ש בזמן הזה שאינו יודע כוונתנו היכה שאינם נזהרים בזה שאין להם דין תה
וכת המשירי פקה דבג האוגדרין תה ובן הוא הייט חוק תה שתורתו אומנתו וכתב היוד' דינא ז"ל ירושלמי דך
שם לצריך עצמו ואפי בהלכות אינו נודע וכת הוביה לא ידוע ואי פירושו דהיינו ונדרין לכבוד הרב ושאר המפי שיוהה דהלב ואיהו לא נתמוך אלא לרווח שלו
שיוחבר בהתנת הגרוי אלקי אינו נודע על וכן הידוע וכן הזמין הוא ואין ספיק בזמן שהרבנו הגורין המולי בתני לכבוד עצמם עיקר כוונתם להוציא יותם ומון [illegible]

פשיט הוראתו ערוי הוא · ואם יש לפעול דין לחלק ולומר הא והא ... ב׳ רויש השנה יפתח מהרו כשחזור ברוך יש לו להשיב דהייקמוק שטיך לשונו ... הזר שלא יסתר
קדו על הוראתו ועל תקנתו אם לא לענין כמה דתלמיד חכמים והא אנו יב חסר ... אולי ... רשאי שלא כנגיד שלהם הדיין ... וכיון התנאי היה הנאי שלהם ליום
אומר דתנהגו כבוד חכמים איזות התנאים עד הוראותם ומכש בזמן הזה שנתנהגו הכבוד הוא כאין נחשבין כעבדם ··
רת הזמנם ... כר רהלב
טובתם ואל תשובו בתי דינו שאינם הגונים במעשיהם ואינם חכמים כראוי ומעל בית הסכנה ... דינו ישר שלא יהפכו אלא מאיזה מהר — ולא שיפקיעו שטר
ויפסידו חזקת מעלות אשה לכן בכל שאר כל הדינין לא ידון הדיין בסוגיות דעתו ולא בדיעות כדי שלא יאמר כל הרוצה לבא ... והכרזה ודעת סוגיות ... נתלה
אלא דהייטינן ... המדינין ונשתנה הדין הן דין הכתב בתלמוד וכש שנשתנה דין זה של תה לא דיינין דין תה ... מנהג שנתעוותה הדינים
נתקלקלו ... על עברפנו הולך ואין אנו יודעים על מי לסמוך שאין לנו לדון דין תה כדיני הגזר · והנה טעם הואיל ... דינו ... הזה אין כח לשום
רב ולא יעבר דינו ושפטיה · וכן אם שום רב והתנשא לאחר ... על שום אדם ... או ... ורוצה לעשות דינו ושפטיה לא תמו ולא תשמעו אלין
ולא תיראו ולא תערצו · ואל ירך לבבכם ... והתבונו על ... ועזרו ... ולא יהא דבר זה לכם למכשול ולתקלה ... את נפשי ... אתם עשו את שלכם ——
הצדיקו את הצדיק ולמען תשמרו את אשר תעשון ·· כמו ... ומשנה ... יעקב וויילא ··

טו׳ עליך ... פסח ... כר׳ ... זל הנה ... ניסן ... שיחיה ... בין הה׳ מהר״ר ... שיחיה ובינך ולא עפי כי
הוא מחלוקת ... ולא טוב ... מחלוקת ... על כה ... והכ׳ יש ... תקנת ... לעמכם ולמען ... הגה׳
מודיענכם את הדין ולא תהיו ... אלא ... ואמרו לכם דייני ... כדא ... וזה ... והם · שלש וזה הבר יהא ... ומזקו
החולקה · וזהו ... הדין את הגר · ולא ... דינו ועשו ... ולא ... דינו ושפטיה וכמו ... מהר״ר יעקב וויילא
כל רב תה ... בעל הבית ... דינו ושפטיה ... · אלא ... דינו ... כן פסק ... הע״ל ... עני · ופשיט ...
מהר״י ... והרי ... הפסק של ... כי כן הוא הדין וזה שיפסקו בד״ה העל ... שלום · נאום הזקן ושיבה יצחק ... מהר״ר ... יעקב
... ...

... הכתב ...
יד ... הע״ל ...

יודתחיל וכו׳
ומנהג שבו

קדיש

קדיש הקדיש הרקח מוער
ונותן בשחרית ג׳ קדיש
ור בערבית על שם שבע ביום הללתיך״
באילו פרקים אומרי׳ חצי קדישות״
בתפילות ערבית קודם תפילת הלחש
ובמוצאי שבת בין תפילת ערבית
לויהי נועם׳ ובכל יום אחר הזמירות
ובבוקר בין התחינה לתהלה׳ ובמנחה
אחר הלל׳ ובשעת קריאת התורה
אחר שיעלו מניין הקרואים׳ ובשחרי׳
אחר קריאת התורה אומר קדיש ולא
במנחה״ ואין אומ׳ קדש בט׳ באב בש׳
בשחרית אחר ההפטרה עד מחזירין
ספר התורה למקומה ואומר קינות״
קדיש בלא תתקבל אחר במה מדליקין
ואחר אין כאלהינו בשבתות ובימים
טובים ואחר פיטום הקטורת ואחר
הדרשה ואחר שקורין אחר מן הה׳
המגלות שיר השירים או רות או קוהל׳
ובמוצאי שבתות אחר ויתן לך וט׳ באב
העם מסופקים אם לומר בין בתפילת
ערבית לקינות חצי קדיש או קדיש
בלא תתקבל׳ ואין אומ׳ בט׳ באב לא
תתקבל ולא ואני זאת בריתי עד [illegible]
ט׳ באב בין מנחה למעריב אומרי׳ תתקב׳
ומנהג שיושבין על הכסאות בבית
הכנסת במנחה דתשעה׳ ט׳ באב גם
בבית הקברות אין אומרי׳ תתקבל״
קדיש שלם אומרי׳ אחר גמר התפילה
כשיצאין מבית הכנסת אחר סדר
קדושה בשחרית ובשבת בין תפילת
יוצר לקריאת התורה ואחר תפילת
המוסף לעולם אחר הלל אומ׳ קדיש
שלם אחר וידוי תשובה שאין בהם
רחמים ובשמשכימים קבל תחנונים
קודם ראש השנה ויום כפור ואחר
גמר התחנונים ואחר תפילת המנחה
ואחר תפילת ערבית׳ מילה בט׳
באב מנהג בוורמשא שאין מלין קודם

מילה בט׳ באב

חצות והטעם לפי שקודם חצות קורין ה׳
אבילות ולא ליתביה ליעקא דילמא אתי
למיסרך   בשאר תעניות שאינן חמורו׳
כל כך נותנין לתינוק לינוק ובתעניות
רשות יום שני וחמישי יטעום
המברך ואין בכך כלום׳ מוהל שהוא
עלון אבילות וחל אם המילה תוך אבילות
כג׳ ימים הראשונים אל יצא מפתח ביתו
ובשאר ימים יתפלל בביתו ואח״כ ילך ב׳
בבית הכנסת וימול׳ ואי ליכא אומנא
אחרינא ילך אפי׳ ביום ראשון׳ ובכל
מותר להיות בעל ברית והמוהל אפילו
מת   ותקן צפורנים המוהל לכך בימי
אבילו׳   מעשה היה בוורמשא שחל
ט׳ באב בשבת ודחו התענית עד למחר
כתיקון חכמים ואותו יום המילה היה
והיה רבי׳ יעקב בעל ברית וציוה להת׳
להתפלל מנחה גדולה אחר [illegible]
והלך ורחץ הוא ובעל בריתו עמו ואח״כ
הלך שעה לבית הכנסת ומלו והלכו ל
לביתם ואכלו כל צורכיהם ולא השלימו
עם הציבור׳ ואם אין אבי הבן בעיר
מברך המוהל ב׳ ברכות או חכם שבעיר״
מנהג ביום תענית ציבור ומילה ואם הכנס׳
שמתפללין סליחות ואומרי׳ וידוי ואין אומ׳
והוא רחום ולא תחנונים ואומרי׳ אל ארך
אפים ומתפללין עננו ואומרי׳ פזמון זכור
ברית אברהם   פעם אחת אירע יום
המילה וראש השנה ביום אחד והחזן ה
המתפלל אמר חרז אחד של פזמון של
זכור ברית לפני הברכות של זכרונות
עם כשאומר להיות לכם לאלהים אני יי׳
התחיל ואמר זכור ברית אברהם וכו׳ וגמר
הברכה כי זוכר כל הנשכחות וכו׳ עד
זוכר הברית״   מילה ויום כיפור׳ מ
מלין בחצי היום בין תפילת יוצר למוסף ו
ואחר קריאת התורה ומאחרין לברכה
עד הלילה ובלילה יטעום המברך״
[illegible]

וכן יוכל לומר לשנות בזולת שבח
תשובה להשלים מעין אמת רבי הרקח
מנהג לומר זולת גאולת בניסן · ברכת
לולב ביום ראשון אומרים שהחיינו ··
בגט״ה גומרין הלל פי׳ ביום הראשון
ושיני של פסח הרי ב׳ וב׳ ימים של שב
שבועות וט׳ ימים דסוכות וח׳ ימים
דחנוכה הרי גט״ה ובאילו ימים מבר
מברכין העם אשר קב״ו לגמור את
הלל · אבל בשאר ימים מברכין לקרות
את הלל ·· ובסוכות מנענעין בלולב
בהודו תחלה וסוף · וגם באנא יי׳ הושיע
אבל לא בהצליח נא ·· אילו ימים שאין
נופלין לתחנון מא׳ בניסן עד מוצאי אסרו
חג · אבל אומרים למנצח ובר ערב פסח
ואין אומרים צדקתך · ובערבי ימים
ובאסרו חג · ובראשי חדשים ובחנוכה ובין
המילה ובשחרית מט״ו בניסן ועד מוצאי
אסרו חג · ובט׳ באב ובערב ר״ה וביום המיל
שחל להיות בתענית קודם ר״ה ויום כיפו׳
משום ט׳ אחר להם שבסליחות נופלין
לתחנון ובמוצאי אין נופלין · ובאסרו חג
דראש השנה נופלין לתחנון דהיינו
יום גדליה ·· ובתפלת המנחה
הסמוך לערב יום הכיפורים נופלין ל׳
לתחנון מאותו שבוע ועד מוצאי אס׳
אסרו חג דסוכות אין נופלין לתחנון
וכן במנחה של מחרתו דהוא יום המיל
נופלין לתחנון · וביום המילה אין נו׳
נופלין עד למנחה ובתפלת המנחה
אז נופלין לתחנון · ארך אפים
מנהג בגרמנשא שאומרים א׳ ארך
אפים ביום תענית שקורי׳ ויחל משה
ואפי׳ אם אינו יום כניסה ובוורמשא
אין עושין כן ·· ואילו ימים שאין א׳
אומ׳ כהן אל ארך אפים בראשי חדשי׳
ובימים טובים ובחולו של מועד ובחנוכ׳
ובפורים ובט׳ באב ·· הגאון ר׳ שמואל
בר רבי׳ הלוי הורה שמותרין לוים לך
לקרות בתורה בלא כהן בכל עניינים

וסימן לו מסייע ליה · ואם אין שם לוי
כהן שקרא יעמוד ויברך תחלה וסוף
ויקרא · וגם יעמד במקום לוי ויברך
תחלה וסוף ויקרא ·· רק״ח בשני
ובחמישי ובשבת ובמנחה ובתענית
ובחנוכה ובפורים קורא ג׳ גברים ·
בראשי חדשים ובחולו של מועד ד׳ גברי׳
בימים טובים ה׳ וביום כיפורים ו׳ בשבת
ז׳ אין פוחתין מהן אבל מוסיפין עליהם
ומנהג שאין מוסיפין על ג׳ וד׳ אבל מו׳
מוסיפין על ה׳ וז׳ ואומר קדיש להפסיק
בין קוראי התורה למפטיר · וצריך החזן
לראות שיקרא למפטיר ג׳ פסוקים לכל
הפחות ·· ואם בפרשה ששה פסוקים
יקרא כולם והמפטיר בשם אחר שאין מ׳
מתחילין פרשה פחות מג׳ פסוקים כך
אין משיירין שהיו יותר מג׳ פסוקים
רק״ח ·· בשני ובחמישי ובשבת ובמ׳
ובמנחה ובתענית צבור ובחנוכה
ובפורים ובט׳ באב קורין ג׳ גברים כנגד
ג׳ תיבות הללו · יברכך יי׳ וישמרך ··
ובימים טובים ה׳ גברים כנגד ה׳ תיבות
הללו יאר יי׳ פניו אליך ויחנך ·· בשבתו׳
ז׳ כנגד ז׳ תיבות הללו ·· ישא יי׳ פניו אל׳
אליך וישם לך שלום ·· ביום כיפורי׳ ו׳
כנגד ששה גברי שעמדו על ימינו של
עזרא בקוראו בתורה בגולה ·· ואילו הן
מתתיה ושמעיה ועניה ואוריה וחלקיה
ומעשיה ·· ועל שמאלו שבעה כנגד
שקורין בשבועות ז׳ גברי · כשיורע חתן
חתן שהוא כהן החזן צריך שיקראו ר׳
ראשון בתורה ונהג לומר הבו גודל
וכו׳ ומתחיל הרשות לחתן וגו׳ מסיים
וחוזר ויתחיל ברוך שנתן תורה וגו׳
וקורין לו פרשה קטנה ונעמדי׳ כל הקהל
לקראתו וגם שנושבים סובבין אותו
ומברכין אותו מ״ש ונודר צדקה ומעלי
לכבוד התורה · ולאחר שיקרא למפ׳
למפטיר בתורה ג׳ פסוקים ישב הג׳
החזן וגולל ספר התורה כמסכת
סופרים ומראה כתיבתה לעם ג׳ עמ׳

השומרים בחיינו ובמתאלו ״ רקח״
מפטיר פוסק במגן אבות דוד בתענית
וכן במוב ובמנחה של יום הכיפורים׳
בשבת של ראש חדש ובשבת ראשון
של מועד אינו מזכיר לא מעינין של
חג ולא בשל ראש חדש שלא כמותה
ההפטרה ולא מפנה החדש ״ יקום
פורקן תיקנו בשבת ולא ביום טוב ״
רקח׳ מי שעשה נסים לאבותינו
תיקנו בכל החדשים חוץ מתשרי׳
רקח״ ואלו ימים שאין אומר בהם
למנצח בראשי חדשים וביום המילה
ובערבי ימים טובים ובכל אסרו חג. ח
חוץ מיום גדליה׳ וכן במוב אין אומ׳
לא למנצח ולא ואני זאת בריתי ולא ת׳
ותקבל ובי״ד דאדר הראשון ובי״ד ובט״ו
דאדר הסמוך לניסן ובחולו של מועד
של סוכות ושל פסח ובחנוכה אין אומ׳
למנצח ״ שבת ויום טוב במגנצא
אין אומ׳ פרקי אבות במנחה ולא במה
מדליקין בערב שבת אם הוא יום טוב
דאינו יכול לומר ביום טוב עשרתם בר׳
וערבתם ״ שבת ויום טוב כשהוא
אומר מגן אבות אין מזכיר בו של
יום טוב רקח׳ אדם חייב לומר ויכלו
ג׳ פעמי׳ בשבת אחד בתפלה קדושה
ולאחר התפלה אומר׳ הקהל ויכלו ועל
הכוס׳ רקח׳ אלו זמנים שאומר
בהן שהחיינו בשתי לילות ראשונות
של פסח ובשתי לילות של עצרת ולילה
ראשון של ראש השנה ובשופר ביום
ראשון ובערב יום כיפור בין כל נדרי
לברכו ובשתי לילות של סוכות ובלולב
ביום ראשון ובשתי לילות של שמיני
עצרת׳ ובהדלקת נר חנוכה בלילה
ראשונה׳ ובקריאת מגילה בערב
בלילי פסח הראשונות אין מקדשין
על היין בבית הכנסת לפי שאין מו
מוסיפי׳ על ארבע כוסות׳ רקח
בכל שביעי של פסח שחל להיות ביום

ומגן דוד
יקום פורקן
מי שעשה נסים
למנצח
פרקי אבות כתב מדליקין
שהחיינו
קידוש

מברך יקנה״ ואינו אומ׳ זמן ״ רקח״
על הנסים אומרים בחנוכה אפי׳ במוסף
בשבת ובראשי חדש בתוכו רקח״
כל ימים שאם היה חול והיו העם
מונעין מלומר תחינה בין ביומו בין ב׳
למחרתו אין אומ׳ צדקתך צדק אפי׳
ט׳ באב״ רקח״ הר״ יואל הכהן שבעלי
קלה אנו מונעין מלומר צדקתך צדק
כגון ימים שאין אומרי תחינה בין ב׳
ביומו בין למחרתו אז מונעין והרבה
בני אדם טעו וסגו כדבריו וכשבורין
שאותו מחרתו פירוש בשחרית שלו
כגון יום המילה וערב ר״ה וערב יום
כיפור שבשחרית אין נופלין לתחנון״
ומבעוד יום בין מנחה למעריב מקדים
נופלין לתחנון ואומ׳ צדקתך׳ ובך הפי׳
השליח ציבור כגון ביום שעומד בו יום
שהוא למחרתו חול והיו מונעין מלומר
תחינה מבעוד יום כגון ראש חדש וח׳
וחנוכה ופורים וימי דניסן וט׳ באב אין
אומרי צדקתך רעי החתן שמתפללין
עמו בביתו אין אומ׳ צדקתך אפי׳ הר׳
שניאור הלוי ״ בחורת שאן ״ אם אירע
מת בט׳ באב אומר צידוק הדין׳ וכן בך
בראש חדש בדרך כשהולכין לבית
הקברות וקדיש בבית הקברות״
ויהי נועם כל שבוע שאין בה ו׳ ימים
מלאכה אין אומ׳ בה ויהי נועם׳ וכן ש׳
פורים וט׳ באב שחל להיות במוצאי שבת׳
אין אומרי׳ ויהי נועם ומתחיל החזן ואתה
קדוש׳ ואינו אומ׳ ובא לציון גואל לפי ש
שאין גאולה בלילה״ רקח׳ הבדלה על הכוס
במוצאי יום טוב מבדילין בחונן הדעת
ואין אומ׳ ויהי נועם וסדר קדושה ומב
ומבדילין על הכוס ואין מברכין על
הבשמים ועל המאור ובמוצאי יום
כיפור מברכין על המאור׳ רקח ויתן
לך במוצאי יום חול ואומרים ויתן לך׳ ט׳ באב
שחל להיות במוצאי שבת אין אומ׳ ויתן
ויתן לך׳ וכן ב׳ רגלים פסח ועצרת שחל

אחר מהם בתוצאי שבת אומ׳ ויתן
לך״ ותודיענו יום טוב שחל להיות
במוצאי שבת אומ׳ ותודיענו בתפילת
ערבית ואפי׳ כשחל ראש השנה כן אומ׳
דלאו רגל איקרי ואמרינן וחגיגת הרגל
דלא משמע כדאמרינן בעלמא סידר
הבדלות הוא מונה ״ רקח״ אדיר
אדירנו שבת שבחולו של מועד של
סוכות ופסח אין אומ׳ אדיר אדירנו
והושענ׳ רב׳ אומ׳ ״ ומיערב החזן אומ׳
בכל המועדות בתפילת מוסף וביום כיפו׳
בד׳ תפילות ״ כהנים ושנים קורא ה׳
החזן מהמם ואחר אינו קורא כלום ״
סדר הושענא רבא״ רקח״ שליח
ציבור עומד כמלאך האלהים וספר תורה
בזרועו והעם מקיפין אותו דוגמת המ׳
המזבח וכן מנהג לוקחין אחד מן הקהל
ספר תורה ומקיף החזן בלולבו והעם ע׳
עמו סביב לבד מן השבת והושענין
רבא לוקחין ז׳ סיפרי תורות ומקיפין בלולב
ובערבה והקהל בערבה זפ׳ ומנהג בגו׳
בוורמשא שאומ׳ ביום הושענא רבא על
ישראל ולמוסף אומ׳ נעריצך וקדושה
אחרונה ואדיר אדירנו ומתירין מגדין
של לולב ביום הושענא רבא ולאחר שה׳
שהקיפו שבעה פעמי׳ מחזירין הספר
תורה למקומה ועומדין לפני ארון ה׳
הקודש פתוח ואומ׳ הושענא בקול רם
ואחר כך קדיש ״ עלינו לשבח הצי׳
הציבור אין מתפללין ביום הכיפורים
והחזן אומ׳ אבינו מלכינו אין אומרים
בשבת ואם חל יום כיפור בשבת אין א׳
אומ׳ אבינו מלכינו לא בערבית ולא בש׳
בשחרית ולא במנחה אך בתפילת נע׳
נעילה ואם חל להיות בחול אומ׳ אבינו
מלכינו בערבית וביוצר ובמנחה אבל
לא בתפילת נעילה ואני תפילתי
אינו בטל אלא אם כן כשאירע יום
כיפור בשבת״ קדיש ארוך מנהג
בוורמשא לא נהגו להאריך בראש

השנה וביום כיפור הקדיש לפני ברכו
אבל בשאר ימים טובים מאריכין בו
ואין אומר גשמים מול שור להלחמה״
ובראשי חדשים הורה הגאון רבי׳ יצחק
הלוי לומר ובראשי חדשיכם בראש ה׳
השנה כדרך שעושין בשבת וראש
חדש והשואל שואל את פי ר׳ כמו כן
והורה ר׳ וכל גאונים חולקין בדבר כמ׳
כמלבד עולת החדש ומנחתה הכתוב
בפרו׳ ״ טעם בשמים משום
נשמה יתירה שחסרה והנה למשיב
נפש הורה ר׳ שמואל הלוי שביום כיפור
לבא יתור נשמה ולא מברכינן מהכל׳
בורא עצי בשמים ומפי הר׳ יעקב בר׳
יקר שאמר דטעם בשמים למוצאי
שבת מפני שבשבת שובת אור של
גיהנם ואינו מסריח ובמוצאי שבת
חוזר ושורף ומסריח לפיכך מריח ב׳
בשמים להפיג ריח רעה אבל ביום
הכיפורים לא מיינן שביתת האור ״
תענית אסתר פורים אירעו ביום א׳ ו׳
וקדמו הציבור להתענות ביום ה׳ שלפנ׳
השבת וכיוצא עושה אחת לרבות ולא ל׳
אחת השלשה ושאלה לו׳ אם תוכל
שתתענה למחר ותאכל היום מפני ו׳
טורח הדרך אמ׳ רב׳ אעש״ם שאין זה תע׳
תענית ציבור קבוע לא מדברי תורה
ולא מדברי סופרים אלא לדבר בעלמא
נהגו העם להתענות שהרי אותם תג׳
תעניות שהתענה מרדכי בפסח ג׳ ימים
ויעבר מרדכי אמרינן שעבר יום רא׳
ראשון של פסח בתענית ואי משום
דבר הצומות וזעקתם דכתיב וקרא ולא
היינו קבלה צום לדורות ראם כן מאי ז׳
זעקת לדורות איכא דרמא אנו זועקים
אלא הכי קאמר על דברי הצומות והזעקו׳
והצרות שעברו עלינו בימי המן קבלו
עליהם היהודים פורים לדורות זכר לניסים
מה לא מתיר לשום אדם בעולם שיהא ו׳
פורש את עצמו מן הציבור דאמרינן

טעם בשמי׳

תענית אסתר

לא יתעדרו פת לא תעשה יוגרת ויש מ'
פרושים ואומ' שמתענין בחמשי חוזרי'
ומתענה בששי כדי לפתוח התענית
לפורים שכך דינו הולך ואי אפשר להת'
להתענות בשבת יתענה בערב שבת
ורבי' קורין עליו הכסיל בחשך הולך ·
תענית אסתר אינו אלא מנהג וכל לדבר
והוא מחמיר לעשותו במקומו כאילו קבוע
מן התורה כיון שהרגילו רבים להתענו'
בחמישי דיין בכך · ט' באב מנהג רבו
רבותי' שבמגנצא כשחל ט' באב ביום א' לא
מרחיצין אלא קדחו מאתמול ומאות בט"ב
לא הק' כבסו ומתירין לכבס בגד כנשוך
וגם בעל ברית לא רחץ ולא חילף אלא לבש
כתונת · וכשחל ט' באב במוצאי ש'
שבת לא הבדילו על הכוס אלא בחונן הדע'
אבל במוצאי ט' באב הבדילו על הכוס בלא
נר ובשמים גם בבית הכנסת ט' באב ש'
שחל להיות בשבת במוצאי שבת מברך
החזן בורא מאורי האש ואם תאמר מאח'
שלא הבדיל היאך עושין מלאכה בט' באב
כגון הבערה ובישול דמותרות בט' באב
וגו' ותמה לפי שאומר הבדלה בחונן ה'
הדעת · ערב יום הכפורים אין אומרי'
וידוי אלא פעם אחת לפיכך חוזרין ומתוודי'
אחת במנחה ואחת במעריב שהם ג' פ' ·
תענית שיני וחמשי ושני מתענין
באייר קודם ל"ג בעומר ובמרחשון אחר
שבועה עשר במרחשון · משיב
הרוח במלמור ירושלמי צריך החזן קודם
הלחישה לומר כמו שאומרים בערבי ראשי
חדשים יעלה ויבא וכן נוהגין במרחשון ·
ופעמים אין אומרי' מתים אחרונים
של פסח ורעננים לפי שאומר הק' למלאכי
השרת מעשה ידי טובעים בים ואתם אומרי'
שירה בתמיה · אבל אם אירע יום הח'
המילה מותר מהן לא יתענו מלומר אותן
ברית מילה כי אינו נוסר לקריעת הים
ורקיע לדבר · ומנהג במרחשון כשחל
שחל פסח להיות ביום א' ואז אירע לומר
שיר השירים ביום השביעי של פסח

ואומרים יוצר אהובך הנוסד לשיר השירי'
ואופנים דודי שליט וכל הנוסד לאותו
יום חל פסח להיות ביום ז' יום אירע לומר
שיר השירים ביום האחרון של פסח וגם
נהגו לומר יוצר אהובך ואופן דודי שליט
וכל הנוסד לאותו ביום אחרון · חנוכה
אסור בהספד ותענית יום שלפניו ושלאחרי'
מפי מורי ר' יעקב הלוי · פוסקין במוסף בג'
רגלים אין אנו פסוקי דמוסף אבל אומרים
ישמחו במלכותך בשבת שבתוכו ואלה'
אלהינו ואלהי אבותינו רצה במנוחתינו ומלך
רחמן וגו' · בשבתות ובראשי חדשים ובו'
ובראש השנה וביום כיפור' אומ' פסוקים
במוסף ואם שבת הוא אומר תחילה וביום
השבת וכו' זה קרבן שבת וקרבן יום מלוי
ואוח וכו' · ובראש השנה אומ' מלבדי
עולת החדש ומנחתה ונסכה ושני תמידין
כהלכתן · ישמחו במלכותך ורצה במנוחתי'
במוסף אינו בטל ושלום בסדר [illegible] ·
נסור חכמים ונבונים מנהג במרחשון שאומ'
החזן ברכה ראשונה כולה מה שיכול לומר
קודם הקרוב · ובמגנצא אומ' קודם ברחמי'
שמים וארץ · ומדלג רוב הברכה
בהכנסת כלה לחופה יש מקומות שאין נופלי'
לתחנון ואין אומ' למנצח · אבל במקום אומ'
למנצח · נכנס לבית אבל בבית שמחה
העיר ר' שמואל הלוי על רבי' דוד אבין שאינו
לו לומר יחי האבילות לכנס בבית שמחה לא
לשמוע ברכת אירוסין ונשואין · ראש השנ'
שחל להיות בשבת אין אומ' אבינו מלכינו
ואין תוקעין רמז בכסא ליום חגינו בחו' מת'
בחול תוקעין אבל לא בשבת · ואין אומ' הלל
ובכסא עד אחר חג הסוכות אין נשבעין
ואין מחרימין · ומה שנוהגין לתקוע אחר
סוף בישיבה ולתוספת במוסף מלכי' וכו'
בעמידה דבתי' במסכת ר"ה צריך לתקוע
בישיבה וגם בעמידה כדי לערבב השטן ·
כל תפילת ר"ה יום כיפור בקומה במוסף [illegible]
כשבכל שאומר היום עם הדין [illegible]
כיון שכורע שוב אינו זוקף [illegible]

שלימה והתפללו אל ה׳ וכו׳ ואומר כך קמרי־
מלכא י״ו מכרוע על ברכיו · ואמרינן מפני
מה המלך כיון שכורע שוב אינו זוקף
עד שגומר תפילתו אלא שהמלך עידן
כל יום כרכות לעשות משפט עבדו ומש׳
ומשפט עמו ישר׳ דבר יום ביומו · אבל
יחיד שאינם נידונים אלא בראש השנ׳
וביום כיפור נחתם גזר דינם · לפיכך אנו
כורעים בראש השנה וביום כיפור מפני
אימת מלכותו של הקב״ה · אל שיש של
ר״ה אין שליח ציבור יושב בין מנחה למערי־
ואת בליל ראשון זמן ולא בשנייה · ויש
מקומות שנוהגין לשתות יין חדש בקידוש
ליל שנייה כדי לברך זמן בעליה · עשרת
ימי תשובה אומ׳ המלך הקדוש במקום
האל הקדוש ובמקום מלך אוהב צדקה ומ־
ומשפט אומ׳ המלך המשפט · ויש שאו׳
ואומ׳ האל הקדוש חוזר לתחלת הברכה ואומר
המלך הקדוש · וכן המלך המשפט כך פסק
רבי יצחק · ויש גאונים שאומ׳ שאינו חוזר
ורב אלפס כתב שחוזר המלך המשפט
אשרי העם יודעי תרועה תמי מורי הרק״ח
מנהג יפה בוורמשא שאומר החזן אחר
סדר תקיעות כשיושבין אשרי העם־
יודעי תרועה · באור פניך יהלכון · ואח״כ אשר׳
יושבי ביתך · אבל במגנצא אין עושין כן
בערב ר״ה מנהג להתענות גדולים וקטנים
ראיה מפסיקתא מתענין בערב ר״ה וקיים מה
שנ׳ לפני ה׳ תטהרו · משל למלך שסרחה עליו
מדינה והלך לו ואותו מדינה יצאו הגדולים
לקראתו ויתר המלך בגנם ויכפר מחיצה ב׳
כשקרב לעיר ח״ב מאל יצאו בני העיר
לקראתו את עדיין ויכפר במחלכם כשבאו
לעיר יצאו לקראתו אנשים ונשים גדולי
וקטנים עד את המלך במחלכם ויכפר
[illegible] גדולים וקטנים להתענות
[illegible] לפני ר״ה וכשבאו ערב ר״ה
מתענין כולם יחד · בערב יום כיפור
אוכלין מבעוד יום קודם שקיעת החמה
דכתיב ועניתם את נפשותיכם בתשעה
לחדש [illegible] מתענין [illegible] מתענין
אלא כל האוכל בט׳ בחדש מבעוד יום מעלה
להתענות בו כאילו התענה תשיעי ועשירי

ויין שומנין תבשיל בערב יום כיפור־
כדי להוציאו ולאוכלו בשאר ערב שבתות
ורבי גרשום מאור הגולה התירו · ואם יבא ערב יום
כיפורים בערב שבת מפסיק מבערב ואין
צריך לקדש לפי שעדיין לא קידש היום
וגם מפני דקידוש בעי כוס דלוכו׳
ונוהגין לשחוט שפות כחוסרת נפשות
כדאי׳ במ׳ אותו ואת בנו לא משהין את
הטבח בעל כרחו · ואמ׳ בבראשי׳ רב פר׳
פרשה ויכולו בחיינו אחר קטנה רג״בב
רינ׳ לערב יום כיפור ומדליקין נרות כדאית
בתרג׳ של מגילה במשינות דהמן [illegible]
[illegible] רבו מדליקין נרות סכום בנהון
הזכרים · ובערב אחר אכילה טובלין
לטהר נפשם ומבקשין מחילה זה מזה
כדאמרינ׳ בפרק בתרא דיומא דרש רבי
אלעזר בן עזרי׳ מכל חטאותיכם לפני ה׳
תטהרו · עבירות שבין אדם להקב״ה
הן יום כיפור מכפר · אבל שבין אדם
לחבירו אין יום כיפור מכפר עד שירצה
את חבירו · ואמרי׳ בפר׳ החובל אעפ״י
שנתן לו כל ממון שבעולם אין נמחל לו עד
שיבקש ממנו מחילה · ואמ׳ ר׳ יצחק
המקניט את חבירו אפי׳ בדברים חייב לפייסו
ומרבה עליו ריעים ואם מת צריך להביא
עשרה על קברו · וכשיבקש ממנו מחילה
לא יסרב אעפ״כ כדאי׳ בפרק קמא דראש
השנה · את רבו כל המעביר על מדותיו
מעבירין לו על כל פשעיו · ואם מחל נענה
לו בתפילתו כדאי׳ בפרק סדר תעניות
כשירד ר׳ עקיבא ואמר אבינו מלכנו וכו׳ לפי
שהעביר על מידותיו · ומתחיל החזן
כל נדרי קודם ברכו [illegible] ואין מתירין
נדרים בשבת · להתיר נדרים בליל כיפור
[illegible] שליח ציבור [illegible]
[illegible]
על דעת המקום ועל דעת הקהל אנו
מתירין להתפלל עם עבריינים [illegible] וכו׳
[illegible] מנהג טובלין לתחילה
על [illegible] כדי לזכור עקידה של

יצחק כשרצה מכין לשוחטן שוכב על יצר
שמאל׳ וגם משום כבוד תפילין ׳ ועוד משום
שמאלו דנחת לרגשי ״ מלקות במנחה
של ערב יום כיפור ילקה איש את רעהו מ׳
מלקות לא עומד ולא יושב אלא מוטה ואו׳
והוא ידיו אשמתי וכו׳ והמכה יאמר והוא
רחום ג״פ הרי ארבעים חסר אחת וכריצוע
של עגל מכהן שנ׳ ארבעים יכנו ולא יוסיף ׳
וסמיך ליה לא תחסום שור בדישו ״ ביום
כיפור נשיאת במנחה אין נשיאות כפים
גזירה משום שכרות ׳ ומדי עד זמן נעילה ׳
ומאותי שלא הנה׳ הר׳ יעקב בן הר׳ נחמן
לישא לכהן כפים במנחת יום כיפור אלא
אמ׳ שלום רב לפי שסמוך לערב
בכל אילו ד׳ תפילות אומ׳ קדושה אחרונ׳
כבודו מלא עולם ׳ ואדיר אדירנו וכו׳ ״
בין יום כיפור לסוכות אין נופלין לתחנון
לפי שאז נשלם הבנין של בית המקדש ׳
בחנוכה אסור להנות מן הנירות ואם
כבתה הנרות בליל מדליקין בליל ב׳ וכן לכולם
ואם כבתה בליל ח׳ יעשה לה מדורה בפני
עצמה ונשרפה דאסור להנות ממנה
ובתשובת הגאונים כתוב ואם כבתה
יכול להדליקה עד חמש שנים פעמים ״
ואם יבא ראש חדש בשבת של חנוכה
אז מפטירין רני ושמחי כך נוהגין רבו׳
שבמייבורק לעולם מה״ נגד מה שקורא
החזן למפטיר מפטירין ״ והר׳ אשר
בר׳ נתן אומ׳ שמפטירין השמים כסאי
ואין משגיחין דבחנוכה ״ ומצ״ג כשחל
ר״ח אדר הסמוך לניסן בשבת מפטירין
בבן שבע שנים דהיינו משום שקורא
למפטיר בשקלים [illegible] ליה ושבקינן ר״ח
דראש חדש ׳ אבל [illegible] ושמחי אינה דמי
לפרשת נשיאים כלל ׳ לפיכך מפטירין ב׳
בראש חדש דדמי לפרשת שבת ולפרש׳
ראש חדש כמו שנ׳ מדי חדש בחדשו
ומדי שבת בשבתו ״ ואם חל חתן ב׳
בשבת דראש חדש מפטירין השמים
כסאי בראיתה בפסיקות וכן מחר חדש ״

לפי שהפטרה דחתן יותר מפורסמת
בשום מקום ״ פעם אחת חל חתן בפר׳
בפרשת וראש חדש בו ביום והורה
הר׳ יעקב להפטיר בן שבע מי שקרא
המפטיר ״ והר׳ מרדכי הצרפתי אמ׳
להפטיר שוש אשיש מפני כבוד החתן
וכן אנו נוהגין כמו שעשה הר׳ מרדכי
ז״ל נב״ע ״ ברית מילה בעיר מיידבורק
בין כסא ליום כיפור ונהג הר׳ יעקב לומר
אבינו מלכנו ׳ אבל לא אומר תחנון ׳ וכן
השיב רבי׳ יצחק בר׳ יהו׳ שחל ברית מילה
בתענית צבור אז מתפללין כסדר ואין
נופלין לתחנון ׳ ואין אומ׳ והוא רחום ומנ׳
ומניחין מקצת לפי שנ׳ שש אנכי על
אמרתיך ׳ ואומ׳ למנצח ולא ארך אפים ״
ואין אנו נוהגין כן ׳

מסכת כלה

כלה בלא ברכה אסורה לבעלה כנדה עד
כל זמן שלא טבלה אסורה אף כלה שלא
טבלה אסורה לבעלה ומנין לברכת חתנ׳
מן התורה שנ׳ ויקח בועז עשרה אנשי׳
ויאמר אל כל העם שבו פה עדים אתם ׳
כלה שנבעלה יום ראשון אסורה לבעלה
כל שבעה דברי ר׳ אליעזר ר׳ יהושע ׳
אומ׳ עד יום השלישי ׳ יום הייתה עומדת
בבית אביה אסורה ואם לאו מותרת ׳
שאלו לר׳ אליעזר [illegible] לשתות מיד הכלה
כל זמן שבעלה מיסב אמ׳ להם כל השותה
בכלה כאילו שותה בזונה אמרו לו והלא כל
בנות תלמידי חכמי׳ יש להם דרך ארץ
אמ׳ להם חס כל מי שאין בו רוח תורה ע׳
עכרת כמו אין בו דרך ארץ ״ ר׳ יוסי
בן עזרי הבריז בשלש מאות שופרות
כל המקבל כוס מיד הכלה ושותהו אין לו
חלק לעולם הבא ״ הקורא פסוק משיר
השירים ועושהו זמר וכן הקורא פסוק
מדברי תורה שלא בזמנו מביא מבול
לעולם ״ מפני שהתורה חוגרת שק לפני

מלקות

נשיאת כפים

חנכה

הפטרה דחנוכה

הפטרה דראשון

ברית מילה

הקב"ה ואומרים רש' עולם עשאתני כנך
כבינור המנגנים בו גוים אומר להן הקב"ה
בתי יוכ' כשיהיו שמחים מה יהיו עושי'
אם תלמיד הוא עוסק בתורה ובתלמוד
ובמצות ואם עם הארץ הוא יעסוק בשל
פסח בפסח בשל עצרת · העיד ר' שמ'
שמעון כל הקורא פסוק בזמנו מביא ז
טובה לעולם · המסגר כוס של ברכה
שלא מדעת בעלה חייב מיתה מפני
שרעתה רבה עליו · ר' אומ' מפני שיוצר
הרע רבה עליו וכן בני חבורה ששיגרו
כוס של ברכה לאשה שלא מדעת בעלה
חייבין מיתה מפני שרעתו רבה עליה ·
המרצה מעות לאשה מידו לידה כדי לו
להסתכל בה יופי גדול כמשה רבינו לא
ינקה רע הרי הוא ונקרב את קרבן ייי
ונו' ויבער זו כורית ויגמיר אילו השיח'
נגעל זו רפוס של בית הדרים וכותו של
בית הדרים לכפר על נפשותינו אף להם
שעלו חזרתם לקלקולכם הראשון אמרו לו
לא נפקד ממנו איש עבירה זו לזה יום
מידי עבירה יצאנו מידי הירהור
לא יצאנו אמרו חכמי' כל הנותן באיצבע
קטנה של אשה כאילו מסתכל באותו מ'
מקום כל המסתכל בעקיבה של אשה
הוין לו בנים שאינן מתוקנין סומין אילמין חרשין ר'
אליעזר אומ' שתובעה ומטה אינה נת'
נתבעת · ר' עקיב' אומ' בשן שמספרין ז'
[illegible] · ר' נחמי' אומ' בעון שנאת
חנם אשתו של אדם מפלת נפלים · ומו'
ומריבה רבה בתוך ביתו של אדם ובניו
ובנותיו מתים קטנים · ר' יהודה אומר
כל המתבייש פני חבירו סוף הוא מתבייש
ולא עוד אלא שמלאכי השרת דוחפין אותו
ומרחיקין את קלאו לכל באי עולם · כלומ' ז'
שיש בו בושת פנים לא במהרה הוא ז'
חוטא · שנ' ולבעבור תהיה יראתו על
פניכם לבלתי תחטאו · אמ' ר' יוחנן אב'
[illegible] דברים שמתו לי [illegible]
[illegible]רין סומין אילמין חרשין · אילמין מ'
[illegible] שמנשקין באותו מקום חגרין [illegible]

מפני שהופכין מיטתו סומין מפני שה'
שמסתכלין באותו מקום · חרשין מפני ז'
שמספרים בשעת תשמיש · וחכמים
אומ' אין הדבר דומה אלא למי שיש לו בשר
הבא מן הטבח הניבא רצה אוכלו צלי רצה
אוכלו על גבי גחלים · שאלו את אמא של
ר' אליעזר מפני מה בנך יפין אמר' להם
בשעת תשמיש לא היה מספר עמי ולא
היה משמש לא במשמרה ראשונה ולא
במשמרה אחרונה אלא באמצעי' פי מגלה
טפח מכסה טפח מגלה טפח מכניס ·
ומכסה טפח מכניס כך היה עושה
עד שגמר גולה וכו' אולה בחזקה ודומה
במי שכפאו שד שדוחק עצמו מ'
מלמטה אמרתי לו כל כך למה אמר לו
שלא תעלה דעתי באשה אחרת ונמ'
ונמצאו בניהם ממזירין · עשורה
כממזירין ואינם ממזרים ואילו הן בני
נידה · בני שדוי בני אמה בני שנואה
בני חנופת לב בני אשת הלב בני מריב
בני ערבוביא בני תמורה בני שכורה ·
בני ישינה הבועל ארוסתו בבית חמיו ·
שלא בכתובה הויין לו בנים ויתקין אית
בועל ערות מבוערין · אילו בני טהרות
שבין היינה מבית הכנסת הוין לו בנים
נכפין מפני שעשר של בית הכנסת עולה
עמו ועד כמה ישהא וישמש עד חיני
מיל · הקיז דם ושמש הוין לו בנים
מתקי הקיזו שניהם ושימשו הוין להם
בנים בעלי ראתן אימתי בזמן שלא טע'
טעמו כלו המשבר מיטתו שיכור סופו
נעקר · שניהם שכורי' שניהם נעקרים ·
שמשמש במיטתו מעומד אוחזתו אוש של
עצמות ויזהר היא רפואות קולח עד שי
ריו כל הרפואות בולע אדם עושה אותם
על רקו אחת בנועה ורקו השנים בארץ
כל הרפואות בולע אין אדם עושה אותם
אלא עד ג' שעות וג' פעמי' וזו עושי' אות'
שתרפא הרגל בקיצה אינו בא לידי בזוב
לב · רשב"ג אומ' מה קיצה הזה יוחד מע'
משושים סימני המות והישן בחורה ערנו

דמן בראשו לא אמרן אלא כאופי ואדם
אפי ״ היאוכל משקל דינר לבו נעקר׳
כיצים לבו נעקר׳ כיוצא בו היאוכל בשר
שור׳ כלוי חמשה עשר וישן כלבנה
יופי בתקופת תמוז דמו בראשו ״
המשמש כמיטתו במושב אחותו ר׳
דליה ׳ ואידו היו רפואתו ירוקים ״
של קוצים הוא למעלה והיא למטה זהו
דרך כל אדם ואיפכא אחותו עית שת
שימשו שניהם כאחד הרי זה עיקש׳
ר׳ יהודה אומ׳ פעם אחת היו יושבים לפני
ר׳ אליעזר אומ׳ ממזר ר׳ יהושע אומ׳ בן
הנדה ר׳ עקיבא אומ׳ ממזר ובן הנדה
פעם אחת היו יושבים זקנים ועברו
לפניהם שני תינוקות אחד גלה ראשו
ואחד כיסה ראשו זה שגלה את ראשו
ראשו ר׳ אליעזר אומ׳ ממזר ר׳ יהושע
אומ׳ בן הנדה ר׳ עקיבא אומ׳ ממזר ובן
הנדה אמ׳ לו ר׳ עקיבא היאך מלאך לבך
לעבור על דברי חבירך אמ׳ להם דבר זה
אקיימנו ״ הלך אצל אמו של תינוק מ׳
ראה שהיית מוכרת קיטנית בשוק א׳
אמ׳ לה בתי אם את אומרת לי דבר אמת
שאת שואל ממך אני מביאך לחיי העולם
הבא ׳ אמרה לו השבע לי נשבע לה
ר׳ עקיבא בשפתיו וביטל בלבו אמרה לו
כשנכנסתי לחופה נדה הייתי ופירש
ממני בעלי ובא עלי שושביני והיה לי בן
זה ממנו ונמצא התינוק ממזר ובן ה
הנדה כשאמרה שעה אמרו חכמים ״
ברוך יי׳ אלהי ישראל שגלה סודו לר׳ עקיבא
בן יוסף וגדול היה ר׳ עקיבא שגילה גורית
רבותיו ״ ר׳ אחי בר יאשיה אומר כל
המסתכל בנשים סוף בא לידי עבירה
וכל המסתכל מן העבירה ולא עשאה זו
אפי׳ הוא ישר ראוי הוא לה עולת עולה ״
ככהן גדול ״ שנ׳ וישלח את נערי בני יש׳
ישר׳ ויעלו עולות וכל המסתכל בדבר
עבירה ולא עשאה ניזון מזיו הדין ש
שכינה כמלאכי השרת שנ׳ ויחזו את
האלהים ויאכלו וישתו ׳ ר׳ אליעזר בן ג
יעקב אומ׳ המוציא שכבת זרע לבטלה
כאילו הורג נפש שנ׳ הנחמים בילדים
בנחלים אל תקרי שוחטי אלא סוחטי

ומכמי אומרי׳ כאילו עובר עז׳ הגלות
מעשה תעתועים שלש ידות הן וש
ושלשתן לקיצעה יד לאמה תיקצץ
תפש שתסמא השן יד לחסורה תיקצ
תפש שפיכת דמים ׳ ר׳ אומ׳ הנמת כ
כאלים כל המחמם עצמו להוציא ש
שכבת זרע לבטלה חנוב כמנאף׳
מה בהמה אינה מקפדת אלא ושחש
ואין לה חלק אף הוא אין לו חלק שלו אף
שלמה מי יודע רוח בעלה היא למט
וגו׳ רוח האדם עולה למעלה זו נשמת
של צדיקים שאינם מחממין עצמן
להוציא שכבת זרע לבטלה ״ ורוח
הבהמה זו נשמת של רשעים שמת
שמחממין עצמן ומוציאין שכבת
זרע לבטלה שכל המחמם עצמו חייב
מיתה והרי הוא משומד שנ׳ וירע
בעיני יי׳ אשר עשה וגו׳ ״ קטנים מק
מפני שכינה ובעון מה מתים ר׳ אליעזר
אומר בעבור נדרים שנ׳ לשון הכיתי
בניכם ר׳ יהושע אומ׳ בעון תורה ות
ותשכח תורת אלהיך אשכח בניך גם
אני ר׳ עקיבא אומ׳ כל שאינו עוסק בו
בתורה גרם עונות לו ולבניו מה יעשה
אדם ויהיו בניו עשירים יעשה חפציו
שמים וחפצי אשתו חפצי שמים מ
מאי יפזר מעותיו לעניים שנ׳ פזר נתן
לאביונים אמרו עליו על ר׳ טרפון שהיה
עשיר גדול ולא היה נותן מתנות לאב
לאביונים פעם אחת מצאו ר׳ עקיבא א
אמ׳ לו רצונך שאקנה לך עיר אחת או
שתים נתן לו מיד אמ׳ ר׳ טרפון ׳
נטל לו ארבעת אלפים דינרי זהב נטלו רבי
עקיבא וחילקם לעניים ימים מצאו ר׳
טרפון אמ׳ לו עקיבא היכן העיירות שנ
שלקחת לי תפשו בידו והוליכו בבורית
המדרש והביא תינוקות קורין בספר
תהילים והיו קורין פסוק זה פזר נתן
לאביונים מיד עמד ר׳ טרפון ונשקו ע
ראשו ואמ׳ לו ר׳ רבותי אלופי מדריך
[illegible] שנא׳ מעשה ר׳ טרפון שהיה

ומבלי מפרים שאוכן של חינאי היורים
והרבה מכה רבה ולא אומר להם אני ו
טרפון עד שעמד ואחד יורים והכירו
קרע בגדיו ותלש בשערו והיה צועק
גם שהתשה לפני רבו ואמר אוי מחל
וכל כך למה שלא רצה להשתמש בכ׳
בכתרה של תורה שכל אין לו חלק לעולם
הבא׳ חביב אשתו מאי היא יפתה ואת
כשעת תשמיש ר׳ יהושע אומ׳ ישמח
בדבר מצוה שנ׳ שומר מצוה לא ידע
דבר רע׳ הרוצה שיהיו לו בנים בעלי ו
חכמה ישמש בתענית׳ ר׳ אליעזר אומ׳
אין תלמידי חכמי׳ רשאין לשמש בתוך
מעשיהן׳ ולא יתן אדם מעותיו בתוך
ירבקי של ירקה ולא אם כן ממונה עליו
בר׳ חנינא בן תרדיון׳ ר׳ אליעזר אומ׳ הנותן
שלום לרבו והמחזיר לו שלום והחולק ע׳
ישיבתו חייב מיתה׳ בן עזאי אומר כ׳
האומר דבר מפי חכם ולא גמרו ממנו ג׳
גורם לשכינה שתהא מסתלקת מישר׳
וכל האומר דבר בשם אומרו מביא גאול
לעולם שנ׳ ותאמר אסתר למלך בשם מרדכי
ואומ׳ רבן כל שלמדו [illegible] ר׳ [illegible]
לא תזכרו דברי ר׳ מאיר ר׳ יהודה אומ׳
כל יותר חכמתו מגמ׳ ר׳ יוסי אומר
כל שהאיר עינו ממעותו׳

הנה אני שולח הלמד מסכת כלה
בשלום שבח אלהי עולם ומשיבי
דין כעל כלם ואל ישוב ד׳
כלם ושבו בטם לגבלם שלום

מעשה בר׳ עקיבא שהיה מהלך
בדרך ופגע באדם אחד
אחור היה נושא חבילי
של קוצים על כתפו שלא היתה בריה
יכולה לשאת כמשאו בה אמ׳ לו ר׳ עקיבא
[illegible] מה [illegible] לך [illegible] במלאכה [illegible]
[illegible] אם [illegible] מביאין [illegible]
[illegible] אומר [illegible]

אומר לו מפני שבאתי על נערה מאורסה
ביום הכיפורים אומר כלום יש לך תקנה
לעולם אמר לו שמעתי אם יעלה בני
לפני התיבה ויאמר ברכו ויענו מן הדין
הוה אומר לו מה שמך אמ׳ ליה אומרו׳
ושם אשתי ששביא ושם עירי לודקיא
כתב אילו השמות על מטהו והלך לו
ושאל לאנשי עירו יש לכיון כך אמרו
מה תשאל עליו שרשע גמור היה אמ׳
לו אעפ׳ יש לו בן אמרו לו הניח אשתו
מעוברת וילדה זכר ולא מהלו מפני שבן
רשע הוא אמ׳ להם אם הוא חטא בנו מ׳
מה חטא הביאו לפני ר׳ עקיבא ולמדו
תורה והעלהו לפני התיבה כשענו אומרין
ברוך יי׳ המבורך הוציאו מגיהנם וב׳
ומבשרו לגן עדן באותה לילה בא לו לר׳
עקיבא בחלום ואומר לו תנוח ׳ שלך

ג׳ כיתות של מלאכי השרת הביא
הקב״ה כשעה שבקש לבראות
את אדם הראשון ואמ׳ להם אדם
אני מבקש לבראות אמרו לפניו
רבו׳ שע׳ מה מעשיו אמר להם
כך וכך אמרו לו אל תבראו מיד
הושיט אצבעו ביניהם ושרפם
וכך כת שנייה הביאו כת שלישי׳
אמר לפניו רבו׳ שע׳ כל שלך עשה
מה שאתה עושה [illegible] אמרו לו
רבו׳ שע׳ לא יפה אמרו לך ראשונים
אמר להם אני עשיתי ואני אשא
ואני אסבול ואמלט׳ ג׳ שלמות
אדם רואה ׳ [illegible] [illegible] [illegible]
בעולם הזה ׳ [illegible] לאומר [illegible] שהנאה
עולם ׳ ג׳ דברים אין אדם טועם מהם
בכל יום [illegible] [illegible] [illegible]
ג׳ דברי׳ [illegible]

[illegible]

ולא השיב אחאת חתן שמעון ואחר שמוע של שמעון מאלכות אחרת [illegible]

[illegible]

להתחייב רבית של ישראל. ובדמון דין כל עמים. עבודת המלך ועדיין אין ירושות ואתם עד שיתבעו ע״י חשבון [illegible] דדייה לבדה בשעתה
ואי צריך בזה להאריך. ועתה אין אנו יודעין שום פשיטות בזה אלא עולה היה על הקהל ומתקנתם דהלכתא להוצי׳ מהם [illegible]
[illegible] בעולה זו אפי׳ לפי דברין שאלו שרוצה לומר שאין הולכי׳ אחר זמן תביעתו של המלך אלא אחרי זמן המעולה [illegible]
[illegible] שמעון בא לשם קודם שבא המלך [illegible] היה הוא כת׳ [illegible] בפסק דמים רבי ברוך [illegible] להשתקע
שם הוי כקונה בית דירה שם ועל קנה בית דירה תנן דהרי הוא כאנשי העיר מיד וכת׳ [illegible] מהר״ר איסרלן ז״ל [illegible]
שבא לעיר לגור שם אם דעתו להשתקע חייב לתת מס מיד. ונהי זה ודאי מיקרי ירד להשתקע כשאר זוגות שנשאו שם כדתנן לגור
מעתה עד עתה ואפי׳ אם גם תביעת העולה ופשרה היה קודם נשואי שמעון אחרי שבא לשם היה חייב. לשאת בעול ומכסין
שהיו לו בזמן שנפל. ואם ודאי חייב הבעל מן עולה זו מתחלת בשעת התביעה שאז המלך ושרי מסיו עתה עליהם כבר היה
הקהלה ואפי׳ אם לא היה שם בשעה שהיה להם להכין ולהלך כל חשבונין. ועתה אם היה לשם בשעת התביעה ע׳ שאין לפוטרו
שמעון שהרי עיקר [illegible] המלך מחזירת המס ששאל לצורך המחלוקת. שלו אשר עדיין לא פסק ונשפרש הקהל בזה ע״י [illegible]
העיר. מוצא המלך עולה זו ונתפקו [illegible] ולעונשם ולקונסם מחזרת כל חשבונין קרוב לודאי [illegible] אם נתנו לו כל [illegible]
עולה אחרת שהיה מוצא מהם [illegible] כבר הוערכו ליתן לעניים אחרים כאשר טענו הקהל שלא הועילו להם החיות שלהעיר
כש אחרי שהקהל מודי׳ שלעולם מתחלם הולך אחר שעת התביעה. ואם תתמהו על הך שבספק של הראשון היקלתי על היחיד
שלא היה שם באותם ימים ראשונה אף כי בשעת תביעה היה שם דהיינו משום שלא השים הקהל על [illegible] היחיד שמנהגו להלך אחר זמן
התביעה בכהן. שאמרו העירם כפירו שבשבילו שבאספקא ראשונה שנתנו [illegible] ולא נתנו היהודי׳ עליהן הכבידו עתה עליהם [illegible]
אם לא היה עולה [illegible] רעלבות [illegible] הכי אותו יחיד לא היה כלל קבוע ושם היה דעתו לפטור להקל על היחיד גם בנדר
להלך אחר [illegible]. שהעירים [illegible] המס מחזרת מסע ראשונה שנתנו [illegible] שהוקצב עליהם ויהודי לא נתנו דבר כאשר
[illegible] היחיד [illegible] שרעתם היה שבא אחר מסע ראשון שיקבע מעתה וכל המס ששאל המלך [illegible] מחזרת [illegible]
[illegible] ומחלוקתו עדיין [illegible] יום יום צריך הוא לאות הוצאות מחוץ הסיבות והספק [illegible] אין שייך כלל לומר הדעה
לאמר שהיה דעתם [illegible] יוסיפו על הדרשים ואפי׳ אם היה הדור [illegible] כיון שהשמעון קבוע בעיר [illegible] זוגות [illegible]
[illegible] עליו דמזהרקיה בעמפסו דהלכה [illegible] כל דבר ספק [illegible] על העליונה [illegible] אחזור לענין ראשון מה שלפי
רוצה לפטור חתנו ולחלקו משאר זוגות גם מכב׳ אשר להם נכסי׳ בתרפת מחזרת שלו נכסיו בעיר אחרת. ובכר כתבתי שאין
חילוק בין כל נכסי׳ [illegible] נכסיו [illegible] וזה ודאי שבספק [illegible] על זוג אחר שנדר להם אבותם נקיים ועדיין
לא הגיע [illegible] [illegible] על [illegible] מקום בעיר אחרת [illegible]
חייב [illegible] שנדר להם נקיים [illegible] הרי [illegible] נכסי [illegible] אם לא היה [illegible]
חילוק בדבר [illegible] הדין [illegible] חייבי [illegible] נכסי׳ [illegible] שמעון [illegible]
כל [illegible] שמעון [illegible] הנכסי [illegible] ועוד [illegible] היה [illegible]
[illegible] לחוב שלא היה מחזרת שמעון [illegible] חילוק נשאר בדבר ומש והביא ראייה מן [illegible]
[illegible] שהוא לא ידעו [illegible] העירבה [illegible] ואפי׳ אם ידעו [illegible] ובכר [illegible] כיון [illegible]
[illegible] המס על הקהל [illegible] לדינא [illegible] חייב. לשאת בעול ומש שהתירה בקהל [illegible]
מחזרת שמעון [illegible] שאין [illegible] יחיד [illegible] עצמו מן הצבור אפי׳ קודם הפשרה [illegible]
[illegible] ובדידי הוה עובדא [illegible] קהלה
[illegible] שלחתי [illegible] על [illegible] כדי [illegible]
[illegible] ובודאי אם [illegible] יחידי [illegible] היה [illegible] ומעתה מה שהעיר [illegible] הוא [illegible]
[illegible] ודאי [illegible] לא [illegible] שאם אחר [illegible]
[illegible] הקהל [illegible] יחידי [illegible] ומש שיתן [illegible]
[illegible] ומש [illegible] שמעון [illegible]
[illegible] שחייב ליתן לו [illegible] אחר [illegible]
[illegible] שאין [illegible] כולם [illegible]
[illegible] זוגות [illegible] ומש [illegible] לא היה [illegible] שמעון ועל זה [illegible] הקהל [illegible]
[illegible] כל שם [illegible]
[illegible] זוגות [illegible]
[illegible] ואעפ׳ שטענו [illegible] אחד
[illegible] שמעון [illegible]
[illegible] שמעון [illegible]
[illegible] ומש בטענו [illegible]
[illegible] ומש [illegible] ואין [illegible]
[illegible] לא [illegible] שלא [illegible] שמעון [illegible]
[illegible] על הקהל [illegible] ומש [illegible] שמעון [illegible]
[illegible] ומש [illegible] להשתקע [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] עליהם [illegible]
[illegible] ואין לחלק [illegible]
[illegible]

שטר שותפות

זכרון

עדות שהייתה בפנינו בכך וכך בשבת בכך
לבריאת עולם למנין שאנו מונין כאן במדינת
ימים לירח פלוני שנת כך וכך
פלונית איך ר' פלוני ור' פלוני אמרו לנו הוו עלינו עדים וקנו מאתנו בכל לשון של זכות וכתבו וחתמו ותנו לכל :
אחד מאתנו להיות בידינו לזכות ולראייה והודות שרצינו ברצון נפשינו שלא באונס אלא בלב שלם ובנפש
חפיצה ובדעת שלימה ועשינו שותפות זה עם זה ושמתי אני פלוני כך וכך ממון ואני פלוני כך וכך ממון
וקבלנו עלינו לסחור בהם כדרך שסוחרין כל בעלי סחורה באמונה ולא בגזילה ולא בכחישה ואין אנו מכסין
זה מזה שום דבר בעולם וכל מה שייהנה או הנכה מן השוים נהיה בו שוין ולהוליך במשוה הריוח וכל אחד
מאתנו יקח ב' הדין שלו כשם שכתוב מעלה וכל ריוח שיבוא או וכל עסק וכל סחורה וכל משא
ומתן וכל הלואה וכל פדיון וכל ריוח שבעולם מן היבשה ומן הים מן ההרים ומן הגבעות ומן ...
ויהיה בין מאמונתי כך במאמן אחר נהיה שוים ולהוליך הריוח בשוה והדין ישאל כל אחד ואחד שלו :
ולאחריות שטר שותפות זה והתנינו שאין רשות לאחד מאתנו להוליך אלא בפני הכ"ד ובפני עדים ומעשה
פסקה ונקרא שטר זה בפני עדים ואחריות שטר שותפות זה קבלנו עלינו ועל יורשינו אחרינו ועל כל
נכסינו ודקדקנו ומטלטלי בדין ובמאמת כחומר כל שטרי הודאות והלואות ושותפות ודתנינו מן פלוני
ופלוני דלא כאסמכתא ודלא כטופסי דשטרי וקנינו מן פלוני ופלוני על כל מה דכתיב ומפרש לעיל במנא דכשר למקניא ביה שריר וקיים

שטר בשכון

זכרון

עדים וקנו ממנו בעל
עדות ומ' איך ר' פלוני בר פלוני אמר לנו הוו עלי :
לשון של זכות כתבו וחתמו ותנו ביד פלוני להיות
בידו לזכות ולראייה ומודות שרציתי ברצון נפשי שלא באונס אלא בלב שלם ובנפש חפיצה ובדעת שלימה
משלתי והבלתי ממנו כך וכך ממון ומשכנתי לו בהם כך וכך ומעכשיו אין לי רשות בהם על מנת שמשכנתי
לא למשכן ולא להחליף ולא להשכיר ולא למסור ולא ליתן במתנה ושום דבר בעולם עד שיפרע לו הכל
וכל זמן שיבקש פלוני זה ממון זה לאומר אני פורע לו ואני פטור ואני משרפו ואני שולח ממנו זמן
אחר שלאחר והבלתי עלי אחריות ושכון זה עלי ועל יורשי אחרי לאשתפרע מכל שפר ארג נכסין וקנין
דאית לי תחות כל שמיא דקנאי ודעתיד אנא למקני נכסין דאית להון אחריות ודלית להון אחריות
כולהון יהון אחראין וערבאין לפרוע מהן אחריות ושכנתי זה לאפרעו מן גלימא דעל כתפאי בחיי
ובמותי מן יומא דנן ולעולם וכל מה שיבוא בידי לכי שכרעני ושכנתי לו וכל מודעי ואודעי ותנאי
ומודעי עד סוף כל מודעי שמסרתי ושעתיד אני למסור כולם בטלים ומבוטלים ואחריות שטר
ושכנתי זה קבלתי עלי ועל יורשי בתראי כחומר כל שטרי משכונות והודאות והלואות דלא כאסמכתא
ודלא כטופסי דשטרי וקנינו מן פלוני בר פלוני זה לפלוני בר פלוני כל מה דכתיב ומפרש
לעיל במנא דכשר למקניא ביה שריר וקיים

מסירה בירושא

זכרון

עדות שהייתה בפנינו בכך וכך בשבת בכך
וכך לבריאת עולם למנין שאנו מונין כאן במדינת
ימים לירח פלוני שנת כך
פלונית איך פלוני בר פלוני ומסר מודעין לפנינו וכך אמר לנו דעו שיש לי על פלוני בר פלוני כך וכך ממון ועכשיו
הריני אומר לי יום יותה עשה לי כך וכך ...
לא יותן לך ... ועכשיו ומסר אני מודעין לפניכם וכל ... שהיא ... עשה.לו דיום ולאחר
... ומקבעיה בדינו ... עשה ... ויודע ... דמוניה דפלוני

זה אונס הוין כגן כתבנו מודעיו והתנינו ונתנו לפלוני בר פלוני תן להוי בידיה לזכות ולראייה

קיום השטר

אתקיים

שטרא הדין קדמנא במותב תלתא בבי דינא דאתיו פלונית וסהדוהי כתיבן לעילא וקיימנוהי ואתחזיין במהימנות ידי סהדי ידיען דאסהידו עליה פלוני בר פלוני דאחתים בכתב ידיה ופלוני בר פלוני דאחתים בכתב ידיה ומהימנותו פלוני בר פלוני ופלוני בר פלוני ואסהידו קדמנא שהוו כתב ידם ואישרנוהי וקיימנוהי כד כדחזי שריר וקיים

במכירה איש ואשה / והחתימו תלתא

זכרון

עדות שהיתה בפנינו בכך וכך בשבת בכך וכך יומים לירח פלוני שנת כך וכך לבריאת עולם למנין שאנו מונין כאן במדינת פלונית איך היתה פלונית בת רפלוני ופלוני בר פלוני בעלה אומרת לנו הוו עלינו עדים וקנו מאתנו בכל לשון של זכות וכתבו וחתמו ותנו ביד פלוני להיות בידו לזכות ולראייה ומהיות שרצינו בלבן נפשינו שלא באונס אלא בלב שלם ובנפש חפיצה ובדעת שלימה מכרנו והקנינו ומכרנו לו בכסף כך וכך דינרי זהב וכל הבנין שעליה בין של עצים בין של אבנים עם מוציאיו ומבואיו עם סעדיו והלוכיו וכל תשמישיו מתחתיתו ועד רום רקיעא וכל הבנין המכירת פלונית והחדר שבו ומכירה זו שמכרנו לו מכירה גמורה חלוטה שרירא וקיימא דלית בה לא תנאה ודלא להדר בה ולא אונא ולא עושק ולא מכסתא ויהא רשאי פלוני זה במכירה זו למשכן ולהחליף ולמכור וליתן במתנה ולעשות בה כל רצונו ואין לנו ואין לשום אדם בה וכל מי שיאמר שיש לו בה שום רשות מאחר שנגבה עליו פלוני זה או אחיו או אחיותיו או קרוביו או יורשיו או מכל נכסינו שיש לנו קרקעות ונכסים מטלטלין מכל אחראי על פלוני זה ועל יורשיו מאחריו ומכל מי שיבא מכח כל אדם בעולם אנו מחויבים להעמיד ולפצות ולסלק ולשפות לו ולבניו ולכל יורשיו מאחריו כל דין ועירער ולהשוותה כולה בין בדיני ישראל בין בדיני המלכות ואילו ויבא ידין שעליו ויתעורר עליה כך וכך ויצא ויעלה של פלוני כך וכך ויצא עמה כך וכך ישות הרבים ויצא החוץ של פלוני כך וכך ותיחד ומצרים האלו אין שיירנו לעצמנו כלום ולא הבאנו והבאנו כלום לפי שהכל מכרנו לו וכל מצריה ומדעתנו ותמצא עד סופה כל מצרי כך שמכרנו ושעבדנו אנו לאסור עלי מכירה זו כולם בטענות מפניכם וכך אמרו לנו פלונית ופלוני בעלה מכירה זו כתבוה בשוקין והתמתוה בבי דינא כי היכי דליהוי לזכות וכתבוה שטר מכירתנו ואחריות שטר מכירה זו קבלנו עלינו ועל יורשינו מאחרינו כחומר כל שטרי מכירות העשוין כתיקון חכמים דלא כאסמכתא ודלא כטופסי דשטרי וקנינו מן ידית פלונית בת ר פלוני ר"ל והדדר וגם בעלה פלוני בר פלוני רגן ור פלוני בר פלוני רגן כל מה דכתוב ומפורש לעיל במנא דכשר למקנייא ביה שריר וקיים

הראשה

זכרון

עדות שהיתה בפנינו בכך וכך בשבת בכך וכך יומים לירח פלוני שנת כך וכך ג לבריאת עולם למנין שאנו מונין כאן במדינת פלונית איך רפלוני בר פלוני אומר לנו הוו עלי עדים וקנו מאתי בכל לשון של זכות וכתבו וחתמו ותנו ביד פלוני להיות בידו לזכות ולראייה ומחזות שרציתי ברצון נפשי שלא באונס אלא בלב שלם ובנפש חפיצה ובדעת שלימה ועמדתי לי ומכרתי אמות ב' קרקע בחצרי מחזה ואגבי הישורי והשוטרי ומגיבוני ומפסיקין על פלוני בר פלוני לגבות מאתו כך וכך ומאתן שיש לי בידו ועליו ורשאי יהא פלוני זה ומעכשיו ולמכור ולפלוני ולהביא לדין ולגבות מאתו יצאתו ומתן ויטול אותו לעצמו ויהיה ידו כידי וכחו כחי ועשיתיו כעשייתי ועשוה עמו כל מה ג

השבעת כתובה

במותב תלתא כ׳ ר׳ יתבנא כחדא הוינא ובאת לפנינו פלונית בת פלוני אלמנת פלוני בר פלוני והשביענה על כתובתה [illegible]
עליה ומחרים לה חוזר שבועה ובכן השבענוה בנקיטת חפץ על דעתינו כי ערמה וחוכחה שאין לה עליו על כתובתה
ושלא מחלה לו על חקנת כתובתה ולא על כולה ושלא השחינה ושלא כבנה בחזיר יותר מן הראוי ויקני בעלה פלוני הנ״ל
לן התפיסה צררי ושאין לה עוד כתובה אחרת וזה שנעשה בפנינו בכך בשבת בכך וכך לחדש פ׳ כתבנו וחתמנו
פלוני בר פלוני פלוני בר פלוני פלוני בר פלוני ... שלפי נעשה הסדרה שבועה זו נמוס פלוני בר פלוני האמת [illegible]

שיריעה ויהיה לו ישות לפלוני זה יקובעו ותו ולבטלו ותו ומחוי ומדיותיו ולמחוי יתחזותיו ולקיימין ז
וחוזתיו וכזותיו ולבטולי חזותיו וכזותיו והחרים והשבעה ולגזר ולעיעער ולחן עוז כל בית דין לא
שיריעה בין בדיני ישראל בין בדיני גוים וכל ידיש לין יוחזה בידה וכל וזה דהתכמיה ליה ומן דינן קבלות עלי
בין לרכות בין לחובה וקנינו מן פלוני זה ולפלוני זה כל וזה דכתיב ומפרש לעיל מומן דכשר ולמקניין שריר
וקיים׳׳ בני אדם שעושין פשרה זה עם זה׳׳

זכרון עדות שהיתה בפנינו בכך וכך בשבת בכך וכך יוזים לירח פלוני שנת כך וכך
לבריאת עולם למנין שינו ומנן כיון במדינת פלונית יזין דפלוני בר פלוני יוחר
לנו הוו עלי עדים וקנו ממני בכל לשון של זכות וכתבו וחתמו ותנו ביד פלוני להיות בידו לזכות ולראייה
ומחוזת שריתי בריעון נפשי שלא באונס אלא בלב שלם ובנפש חפיצה ובדעת שלימה ומשלתי וקבלתי ז
ומנע המנן כך וכך ונתפשרתי עמו ומה שזותפות שהיה לי עמו בין ניזדין בין נירוות ולא נשייר לי יוזלו
שום דבר בעולם לא מן שוה זוז ולמעלה ולא ממוה זוז ולמטה ושוב יזן לי עליו ולא על יורשיו לא קול
טענה ולא עירעור ולא דברים ולא שבועה ולא גזירה ולא תביעה מהיום הזה ולעולם לא בדיני ישראל ולא
בדיני היוזמות לפי שהשלי נשלמתי ונתפשרתי עמו וכל כתב שיימו ושטרי זו והסדי יהזו בטל זזו ט
ולי שיכזו ולירשע יוחזות העולם זו כת יזו יוזח יזו יוחזות קיזוב יזו רחוק יזה דרי יזו ירוהזי יורש ועזחל
יוזם נכסים וקנין חוכחיכיו ריקום ויהגזו ויטען ויערער וישתתף עם פלוני זה ועם יורשיו יוזחרין
ומחזות פשרה זו יהיו דברין בטלים וחשובים כחרש הנשבר שיזן בו ממש שלא לעשות ומהם דין
וכל מודעי ומודעי דמסרתי ונגע ומודעי עד סוף כל מודעי שמסרתי ושעתיד ידי להסיר כולם בטלים
ומבוטלים וקנינו לנו מפלוני זה ופלוני זה פשרה זו כתנוה בשוקין ומתחזזה בבית דין כי היכי דלא להוי ז
פשרה שלישית ומחריות שטר פשרה זו קבלתי עלי ועל יורשי בתריי כחזוזר כל שטרי פשרות ז
העשויין כתיקון חכמים דלא כאסמכתין ודלא כטופסי דשטרי וקנינו מן פלוני בר זה ופלוני לר׳ פלוני
בר פלוני זה כל וזה דכתיב ומפרש לעיל מומן דכשר ולמקניין ביה שריר וקיים׳׳

ט שטר מחילה

זכרון עדות שהיתה בפנינו בכך וכך בשבת בכך וכך יוזים לירח פלוני שנת כך וכך
לבריאות עולם למנין שינו ומנן במדינת פלונית יזין דפלוני בר פלוני יוחר לנו הוו
עלי עדים וקנו ממני בכל לשון של זכות וכתבו וחתמו ותנו ביד פלוני להיות בידו לזכות ולראייה ומחוזת
שריתי בריעון נפשי שלא באונס אלא בלב שלם ובנפש חפיצה ובדעת שלימה ומחלתי [illegible] לו כל
דין ודברים שהיה לי עליו ושוב יזן לי עליו לא קול ולא טענה ולא עירעור ומחזות כל [illegible] ומיון יום
ותביעות שבעולם שהיה לי עליו עד היום הזה לפי שהכל [illegible] ומהם [illegible]
לו ומחילה גמורה וכל מי שיבוא ויערער יוחזות העולם בן יזו כת [illegible] יזח יזו
יוחזות קיזוב יזו רחוק יהודי יזו ירוהזי יורש ועזחל יוזם נכסים ופורע חוכחינו ריקום ויהגזו ויטען
ויערער וישתתף עם פלוני זה ועם יורשיו יוזחרין ומחזות ומחילה זו יהיו דברין בטלים וחשובים כחרש
הנשבר שיזן לו תקנה ומחשבות שלא לעשות ומהם דין וכל מודעי ומודעי דמסרתי ונגע ומודעי עד
סוף כל מודעי שמסרתי ושעתיד ידי להסיר כולם בטלים ומבוטלים וכר׳ וקנינו לנו מפלוני זה ופלוני זה
ומחילה זו כתבוה בשוקין ומתחזזה בבית דין כי היכי דלא להוי ומחילה שלישית ומחריות שטר ומחילה

את קבלית עלי ועל ירתיי בתריי כחומר כל שטרי ומתנות העשויין כתיקון חכמים דלא כאסמכתא ודלא
כטופסי דשטרי וקנינא מן פלוני בר פלוני זה לר' פלוני בר פלוני ככל מה דכתיב ומפרש לעיל במנא דכשר
למיקניא ביה שריר וקיים

מתנת בריא

זכרון עדות שהיתה בפנינו בכך וכך בשבת בכך וכך יומים לירח פלוני שנת כך וכך לבריאת
עולם למנין שאנו מונין כאן במדינת פלונית איך ר' פלוני בר פלוני אומר לנו הוו עלי
עדים וקנו ממני בכל לשון של זכות וסהדו וחתמו ביד פלוני והיות בידו לזכות ולראיה ומתנת שרירת
ברעות נפשי שלא באונס אלא בלב שלם ובנפש חפצה ובדעת שלימה ונתתי לו מתנת קרקע של
לי במקום פלוני עם מצריו ומיצריו וחזקותיו ועם פתחיו ומבואיו וכל תשמישו בחדרותיו ועד דידיעו ויגבן כך וכך
ובטלטלין ומתנה זו שנתתי לו מתנה גמורה ומקוימת חלוטין שרירין וקיימין דלא למהדר בה ולא מינה
רק מעכשיו ירש ויעשה רצונו ויקנה ויהיה לו רשות להוריש ולהחסין ולמשכן ולהחליף ולמכור וליתן
במתנה ולעשות ממנה כל מה שירצה ואיש לא ימחה בידו וכל מי שיבא ויערער מחמת העולם בין איש
בין אשה בין קרוב בין רחוק יהודי או ארמאי יורש ומחל יהא בנידוי ופורע מכיסו ויפייס
ויתקן ויסלק ויעמיד וישתיק דין עם פלוני זה ועם יורשיו אחריו ומאחר שמתנה זו כדי לרוחתו ולקיימו
ומתנה יהא דבר בטלין והשובר מחדש הנשבר שאין לו תקנה ומאשמות ועליו ועל יורשיו לפרוע
ולסלק ולעמוד ועל יורשיו אחריו כל דין ועירער וההעמדה בית בין סריני ישר בין בריני הגוים
ואילו ומצרי קרקע והכרין שעליו מצד מזרח כך וכך ומצד מערבי של פלוני כך וכך ומצד צפוני כך וכך
ורשות הרבים ומצד פלוני דרומי של פלוני כך וכך ותוך ומצרי הללו אין שייר~~ולעצמי~~ כלום ולא הכין
ומכחישנו כלום ולא ליורשיי כלום ולפי שהכל נתתי לו במתנה וכל מודעי ומודעי ותנאי וקנו ומודעי עד
סוף כל מודעי שמסרתי ושעתיד אני למסור כולם מבוטלים בפניכם וכה אומר פלוני רבן ומתנה זו סמכיה
בטוקיו והתמוה בבריא דלא להוי מתנה שמייתקין ומאחריות שטר ומתנה זו קבלית עלי ועל ירתיי בתריי
כחומר כל שטרי ומתנות העשויין כתיקון חכמים דלא כאסמכתא ודלא כטופסי דשטרי וקנינא מן פלוני
רבן לפלוני רבן ככל מה דכתיב ומפרש לעיל במנא דכשר למיקניא ביה שריר וקיים

מכירת עבד

זכרון עדות שהיתה בפנינו בכך וכך בשבת בכך וכך יומים לירח פלוני שנת כך וכך לבריאת
עולם למנין שאנו מונין כאן במדינת פלונית איך ר' פלוני בר פלוני אומר לנו הוו עלי
עדים וקנו ממני בכל לשון של זכות וסהדו וחתמו ותנו לפלוני והיות בידו לזכות ולראיה ומחזות
שרירת ברעות נפשי שלא באונס אלא בלב שלם ובנפש חפצה ובדעת שלימה ונטלתי וקבלתי
ממני כך וכך ממון ומכרתי לו עבד שלי ששמו כך וכך מכירת
עולמית מכירת פיהסיין מכירת גמורה מתוכה וחלוטין שרירין וקיימין
דלא להשניה ודלא למהדר בה וכן אנא רבן מעולם ויהיו לו וליורשיו אחריו ושלי ושליט יהיו פלוני זה
בעבד זה שמכרתי לו ליירש ולהוריש ולהחליף ולמשכן ולמכור וליתן ויותן במתנה ולעשות בו כל
חפצו ושום אדם אין ימחה בידו ועבד זה מוכרת ומוכר לעבדות לפלוני ופטור ופטיר יהא ומגדורי
ופלולי ומלכיו ומלכין וכשום דיבעי לית לי עליו מעידה ולא ממום ומכל שהוא ופליג שהדר חירות
ולא שיירתי לעצמי לא הכין ומכה מוכירת עבד זה כלום לפי שמרעין נפשי ומכרתי לו עבד זה ומכירה

גזירה דלא הדרינן ביה לעלם וכבר סילקתי ידי ושעבד זה שמכרתי לו ואחריות שטר מכירה עבד זה קבלתי
עלי ועל יורשיי אחריי ועל כל נכסיי ועל כל שפר ארג נכסין וקניינין דאית לי תחות כל שמייא ודעתיד אנא
למיקני דאית להון אחריות ודלית להון אחריות כולהון יהון אחראין וערבאין לשפרא ולמירק ולשיזבא
להאי עבד זה ומכל דין ועירעור ומיד כל אדם בעולם ולהעמידו ביד פלוני זה ואחריות שטר מכירה זו ג
קבילית עלי ועל יורשיי אחריי כחומר כל שטרי מכירות העשוין כתיקון חכמים דלא כאסמכתא ודלא כטופסי
דשטרי וכל מודעי ומודעי דמודעי דנפקי ודנפקן מן יומא דנן ועד סוף כל מודעי שמסרתי ושעתיד אני למסור כל סד־
בטלים בפניכם וקנינו מן פלוני דנן לפלוני דנן כל מה דכתיב ומפרש לעיל במנא דכשר למקניא ביה שריר
וקיים //

סדר חליצה של מאור הגולה ה"ר יב"ע שנוהג משפירא

בא הא

ויבמתו לפני ב"ד ויושבת בבית דין שמעיין ומשיאין לו עצה ההוגנת לו אם הוא
ילד והיא זקנה אין מיבמין אותו או לך יומא שמוחכך יומא יש עד קטנה
מדבר וכל אותם אין הנכרת שהתקן להגביה שיושה יושה ולהדביקם אין הסולין אותה ואפילו אומרה ומראה
עלי פירוש אינו מקבל עלי וכל הימים דאוכלין אותם אין של קטנה כל המעכב בין הוא ובין היא שמחזקין את
החולץ ואם שניהם רוצים לייבם ומשיאין אותם לחלוץ ואין בית דין עושין כדבר כשאומרת אינו מקבל
עלי אין הסולין אותה לכופה לייבם וגם אומר אין כופין לחלוץ וכל אם פסולה היא לו ולהדביקם אומרי
ומכה שהוא וכמו פלוניפוס וכל אותן השניים מושבת הודרך מפני לחלוץ עד שיאמר רוצה אני ואם
ומען כתנאי שתתן לך ואותם הוא שפיר טפי ואם אומרה ואומר עלי ורוצה רוצה לא לחלוץ ולא להדביקם
תבע לחלוץ כופין אותה ואם הוא אינו רוצה לא לחלוץ ולא לייבם והיא רוצה כלום והיות טענה כעניינו האסורין
לידין להבירה אפילו לחלוץ אין כופין אותו ובזמן הזה שתיקן רבינו גרשום שלא לישא שתי נשים אם היבם
נשוי אשה כופין ליה לחלוץ בעל כורחו הואיל והדין פסולה לו קטנה אינה חולצת עד שתגיע לי"ב שנה
ויום אחד ותביא סימן התחתון ואפילו על ידי העליון אין סומכין ושתי שערות שאמרו כדי לכוף ראשן לעקרן
עיקרן וצריך שיהיו בעיקרן גומות ויהיו ב' שערות במקום אחד ואפילו אחד בגבה ואחד בכריסה ואם
ילדה ומיוחש אחר קודם שנעשית לזה ואחר של קידושין יוצאה צריכה כדיקה והולצת ויוצאה נבדקת ואין על ידי
נשים ולא על ידי עד אחד אפילו לא הגיעה כלל שעתיה ואין על פי עדים כשרים והאשה אינה נאמנת שהביאה
סימנים שתהא חולצת וכן היבם אפילו הגיעה ואין בודקין נבדקת על פי נשים והולצת והיבמה לא תחלוץ עד שיהיו
לה ג' חדשים ואסורים ונשואת ויולדת הבעל הוא וגם שולה בו והולצת כיום ימות אחד אבינו ואחת ז
משיאה והיבמה הולכת אחר היבם וב"ד שבעירו ואם ודאין שניהם בעיר אחת אינו כופה אותו וב"ד אחר
הולך לעיר ואפילו וב"ד הגדול ומצות חליצה בג' ומצוה אם חליצה בה' הדיוטות ואפילו אין יודעין
להקרות הליצה כשירה ואפילו אחד אפילו קרוב ומשום פסולי ריאתין ומצטרפין והם ג' הדיינים עוד
שנים ובמקום גבוה צריך להקבוע רוכתין ולכתחילה אותן שנים העסוקים על השלשה יצטרפו הראשון
להיות דיינים ויהיו אם עדיצה אחד והם קרוב אם פסול ליתן כה וכשן דיינים שיהיו יושבים ויאמרו
ומישר ורוצה צריכה עדים כי אם כד ומחזיקין ואת התסורין חליצתה כשירה וכ"ד סורין ויוחות ומשכנו
כשר לסנדלה וכ"ד סורין ושתי עינו בדיעבד כשר נהגו לחלוץ במנעל של עור ותפור בשער ודהן
אם חלץ במנעל התפור בפשתן כשר בדיעבד וצריך שיהיו עוגד שלא יגיע עד הקרסול ואם אין לו ומנעל
הכיר נותן לו ומנעלו שתתנה שאמרה אם מתחנד על ומנעל והחדר ובענין ומנעל ריאית ליה עקב והולץ בו לכתחילה

ובענין ומשנה לפי מדת רגלו שיכול לילך בו ומעביר להלוך וצריך למעלו כדרך שבני אדם שורקין רצועות מנעלה
ומיהו אם אין הסנדל המנעל כפי מדת רגלו של חולץ ואין דרכו של חולץ רצועות לשום במנעל כזה אינו
שהכירין עותנו או דרכו של עותן להולך בו וחולץ וזה חליצתה כשירה והמנעל צריך רצועות להדקו על ר
רגלו ומזה בר׳ ליבם יד׳ יבמתו ליבמה יבם ודוד לא ידעו זה קטן דרינו והיבם משיב לא חפצתי ליבמה
יתה ונעל המנעל של ימין ברגלו הימנית ומהדקו ברצועותיו על רגלו ושנים כרי שתפוס להחזיר כאחד
ורדיה ומדרין את היבמה מאן יבמי להקים לאחיו שם ישר׳ לא אבה יבמי בלשון הקדש ואם אינו מבין
בן לא אבה ומדרין ליבם לא חפצתי לקחתה ואם יפסיק בין לא חפצתי לקחתה ובלשון הקדש ואם טעה ז
ומחזירין אותו ואם עומד קורין ומעמיד ואינו רשאי לישב ואם יושב אינו רשאי לעמוד ואחר כך חולצת
ובטלו ומרעו גאונים כתבו שצריך להוליך מנעל קודם חליצה ג׳ פסיעות וצריך לורחקיה לכרעיה
ברועיו והיבמה ומתירתו בידה ותופסתו בשוקיו ושומטת על כב בידה ומגררתו בידה ומעה הוא כיד
ימנית של חולצת ואיהו שלה עדי כשירה לחלוץ וחולצת בימין ואם חולצת בלילה חליצתה כשירה ורוקה
בפני אדם הנראה לדיינים שיוצא מפיה והגיע הרוק בפני היבם עד לארץ וצריך רוק הבא ומעמן
לפיכך רוק הבא ומאכלות דברים המרבים את הרוק כגון שום וכיוצא בו ואם הקדים רקיקה
לחליצה יצאת ושוב יורה משיוה לרוק אחר חליצה ומדרין אותה אחר חליצתה ואחר רקיקה
כבה יעשה לאיש אשר לא יבנה בית אחיו והפסוק של אחרין וקורין שמו בישר׳ בית חלוץ הנעל
וכו׳ וכל העומדים והיושבים שם לפניהם עונים חלוץ הנעל ג׳ פעמים ולכתחלה אין חולצין ואין כד
כותבין גט חליצה אלא אם כן מכירין שזה יבמתו של זה ושזה היה אחי המת מן האב ואין ז
בשעת הרוק שהיבם יהיה לילך וגדרעת הים חולצין אלא טיוף ומכירין ואחר כן תחזור אחר עדים
המכירים קודם שתנשא ואז קורם שיכתבו גט חליצה ואם יש לה עדים שחולצה מן היבם והכירוהו
בשיות בלא עדים וגובה כתובתה ונכסי מלוג הראשון וכו כיום שחולצה מותרת להנשא ואחר

כתבין שטרות כתוב כך׳ כדכתיב בגט חליצה וכתיב במותב תלתא הוינן ומותבין תלתין דוארעא
לה אחר רב יהודאי גאון וספרא אלו במותב תלתא ומותבין תלתין וצריך לסקנא׳ ונפילתיו ולשיטוטי
ולו׳ ושרטוט בדיותיו לאו כלום עד ומסקנא כהלכתא כר׳ יצחק דיון שתים סותבין שלש אין כותבין ז
ופריה ואמר הרב רבי שמחה דהיינו דאמרי דם כן לכתבו בכתיבה ומרעת כהלכתא ורבנו תם
פירש דכותבין יב׳ שיטות כנגד מנין גיטי נשים והיבם צריך שיהא בן יג׳ שנים ואם אחד ואין קטיעה
אלא כתב הגט יען עריבה שירטוט יום כתבו בספיבה קטיעה שקורין ה׳ושקיט כה יונה
יבריכה שירטוט״
גבי׳ הלי׳ נח׳

ביה ההוה

דהוינא בכך וכך בשבת בכך וכך לירח פלוני שנת כך וכך לבריאת עולם למנין שאנו מונין כאן במדינת פלונית במותב תלתא
הוינא יותבין דיינא דחתימין ולתחתין דאיצטרפנו והושיבנו יחד ואתת פלונית בת פלוני קדמנא
פלונית יבמתו דר׳ פלוני בר פלוני דיקלעת לות פלונית וכליחת לקדמנא ודבנו והדריכה לקדמנא
גברו חד דשמיה פלוני בר פלוני דאין אחיה פלונית והכרין אמרת פלונית דין אחוי דילך נסיבן
נשו לי פלוני בר פלוני ויתנו דאמוה דהדרך פלוני בר פלוני דין דאמן יבמאי והוי׳ פלוני בר פלוני
מעי׳ שכיב ואבי׳ לא ישר׳ שבק ובר וברתיו ומרית ומחסן ומאיכם שמיה בישר׳ לא שבק והדרן

פלוני דהוה יהודה ואן יבמה רבעי וביתבין עליה יומר ודבוריתין לייבומי יתי וכען יותבין דייני יומרין
ליה יתי עבי לייבומי יתה יבים ויום לית יויטלע לה יקלה דיורמין ולויטותוזודעעדי דהדין פלוני יהודה חזן
יבמה דהוהון פלוני וביתבנו הוון ויוורתין ליה יתי עבי לייבומי יתה יבים ויתי לית יויטלע לה יקלין דיורמין
ויומר לית עבנין לייבומי יתה וכיון דיוורתין קדמנא כן יוקריעה ופלונית דיו ודין יבמי להקים לאחיו שם
בישר לית יובה יבמי ויוני לה דין פלונית ויוני יוקריעהי לית חפיצבי לחלתה וויטלע לה קדמנא קלין דיורמין
ושרת סינה ועעל יקליה וירקת בזעפוהי ירקין דהוזקהדי לנו ונפוחה על ירעין ודוב יוקריעה לה דין פלונית
כסה יעשה ליויש יושר לא יבנה יות בית יוחיו ותוי יוקריעה ונקריו שווו בישר בית חלוץ הנעל בכך ז
יונחמן דייני ולו דהוה יתבי הכין קדמנא כבי דינא עבדנא בתרין כולנא ויוורתנא חלוץ הנעל, דיוני וודיוותעביר
עמדיו דנו קדמנא שריעה ונן יוורז דעו וולעם וכעית הלועה דיו, גיטה דחלועה דנן נרעין וכתיבנא והתיומנו
ויהיבנא לה להדי בידה לכות ולרייה כדת ומשה ויטר „ והתמורין תולדין ווישתריין ליולד דיורין
הליעה יולין ליוהדן, הדשים רעדיולונעה דילכך ושתריין ליולד „ כתב יבינא ופס יום רעעות לבעות ז
והונעל שחור שפיר טפי ודיוורנין ביום טוב וידי טעוון סייגות וסני יולוין בריעעה יולוין והנעל קס
הכי קיון טהור והיינו דיוורי לשעיי עדיוותיו דוסני יוסור ויעריך לתפור הריעשה מונעל „

גט בי״אזן

ביום כך וכך בשבת בכך וכך לירח פלוני שנת כך וכך לבריאת עולם למנין שאנו מונין כאן במדי׳
פלונית דיתבין על נהר פלוני ירד פלונית בת ר׳ פלוני יותייו לקדמנא לבי דינא וכן יוורה
יומי ויוהדי יוטעו ידי והדשון ידי ולפלוני בר פלוני ויומנו עיזהבין הרענן ולא הריתי ירעמן ווכעש לא נידון
לי ווהדי ליה לה דין גברין ולא רעינו בה ולא עבנין בה ולית לכי עבי להתנסבין ליה וכדיבנו יוהר פלונית
הן ועדיין הייו זטנה וכיון דיודינו דיוורת פלונית דין כהדין עבינן כתבנא לה גט וניאון דנן ויהבנא לה
בידה להיות בידה לכו ולוחך להתנסבין לכל גבר דתיצביין כדת משה ויטר „

גט אם בי״ה׳

שכיב מרע חליתליה בריה ואית ליה יוחדי ווסתפי דלוניו וקן וריעיה וכפטר לעלוין וכעי
ווכפטיר יויתיכיה וליוהדי לכתוב גטין ותכתיבת גטין לא ישנה ותכתיבת טיור גטי
נשים וווכיב ליויעתכיה ביוכי ודי יוו ותולכין סהדי וליוויו לה הכי יום לין וודי וחזולי הה לין יהיון גט ויום
וודי והחולי וה ועעשיו יהיו גט ויום לין וודי לין יהיון גט והדר לוכיב לה יום ווית הוזי גטין ויוי ויתפח
יופילו כהן שריין ליה דיופילו ריה הגט ירון כיון ולו יומי חלין לין ותדי יהד יוטותו עוו ויום עד יהדה ווזת
ויקודה ליכם „

שטר ארוסין

בכך וכך בשבת בכך וכך לירח פלוני שנת כך וכך לבריאת עולם למנין שאנו מונין כאן במדינת ז
פלונית דיתבין על נהר פלוני בר פלוני יומר לה להדין פלונית בתולתא בת ר׳ פלונית הוי לי
לאינתו כדת משה וישראל ויהיבנא ליכי ווזהר בתולייכי כסף זוזי ויזתן דחזו ליכי ודאורייתא ומביאות ז
ומביאות פלונית דין והוית ליה לאינתו ופלוני דנן וכך התנה לה פלוני דנן לכתוב ופלונית יורוסתו בכתובתה
ליום נשואיה כך וכך דינר כך וכך כדרים וכך יוה פלוני דנן תנאי יוהדיות שטר כתובתיו דיו קלית עלי
ועל ירתי בתריי להתפרע וכל שפר יורג נכסין וקניינין דאית לי תחות כל שמייא דקנאי ודעתיד לוקנו

ואנתי נכסין דאית להון אחריות ודלית להון אחריות כולהון יהון אחראין וערבאין לפרוע כתובתיך דא
ואפילו מן גלימא דעל כתפאי בחיים ובמות מן יומא דנא ולעלם וקבל עליו פלוני חתן דנן וקנינא מן פלוני זה
לפלונית זה כל מה דכתיב ומפרש לעיל במנא דכשר למקניא ביה שריר וקיים כדת משה וישראל''

צואה שכיב מרע

זכרון עדות שהייתה בפנינו בכך וכך בשבת בכך וכך לירח פלוני שנת כך וכך לבריאת עולם
למנין שאנו מונין כאן במדינת פלונית איך ר' פלוני בר אמר לנו הזדקקו לי ידעו אחד
ושמו פלוני בר פלוני שהוא חולה ומבקש לצוות את ביתו שיקדש לו ונכנסנו אצלו פלוני בר פלוני ומצאנו
לו שהיה חולה ומוטל במטתו ושוחק ומדבר ונכנס בבין ויודע דבר ושאלנו לשאלו ולאתן כשיעור בני
בני אדם שמהלכין בשוק ויצא בפנינו מאמות ויתנה בכך אמר אותה הדייט חולה אני ועתה לאמת
דבר זה שיעשה דעתי לו ושמעתם לפני אחד אדם אחד ושמו פלוני שאמר ושמעתם לפני במעד שאני מדים
ויעשה לכם עני ולאחר ואתתי יטול כך וזה שיש לי בשטר שמוטלת לפני ובאותה שעה ומסרו כך וזה
שיהיה לו ושאמרו לפנינו עד שעה ויתאו ואחר אמתו חולי נפטר לבית עולמו אמנו פלוני בר פלוני ז'
ובקש ממנו פלוני זה שטר צואה זה בכן כתבנו וחתמנו ונתננו לפלוני זה להיות לזכות ולראייה

כתובה אלמנה

בכך וכך בשבת בכך וכך יומים לירח פלוני שנת כך וכך לבריאת עולם למנין שאנו מונין כאן
במדינת פלונית איך ר' פלוני בר פלוני החתן אמר לה להדין ארמלתא פלונית ארמלתא בת
ר' פלוני הוי לי לאינתו כדת משה וישראל ואנא אפלח ואוקיר ואיזון ואפרנס יתיכי כהלכות גוברין יהודאין
דפלחין ומוקרין וזנין ומפרנסין לנשיהון בקושטא ויהבנא ליכי מהר ארמלותייכי כסף זוזי מאה
דחזו ליכי ומזונייכי וכו'' ואם היא גרושה יכתוב מוהר ארמלותיכי ואתרכותיכי ומוהר ארמלותייכי יכתוב
ואתרכותייכי וכתבינן לחתן לאלמנה ולגרושה נדוניא שום וכתובה'' ואם יהיה בכתובה אחר והגהה
יכתוב דבני חתי ודעל אמחק שריר וקיים'' ואם ירצו לה יותר מן כותבין לה דהנעלת לה מבית נשין''
ואם יכנסו לחופה ביום ו' יש שכותבין בשישי בשבת ביום ו' לירח פלוני ומדרין ראש חדש פלוני'

דין כתובה דארכסא

במה דהוה דהוינא בכך וכך בשבת בכך וכך יומים לירח פלוני שנת כך וכך לבריאת
עולם למנין שאנו מונין כאן במדינת פלונית איך ר' פלוני בר פלוני
אמר לארכסתנו ואמר לבן פלונית בת ר' פלוני הוית נסיבין לי לאנתו מן קדמת דנא וכדו אירכס שטר
כתובתיך דהוה כתיב לה ומהדרין יהודאין דמסדרין כהלכות כנת ישראל דאתנסבן לגבריהון בקדושין
ובכתובה ובעריות ואת פלונית דין ואחת לי לאנתו כהלכתין דאתנסיבת לי בקדושין ודין ערוכין ז'
דהנעלת לי וכו'' ואמר רבנן דאסיר ליה לאיניש מר ישר לשהויי עם אינתתיה בלא כתובה אפילו
שעתא חדא ומשו כתובו לה כתובתא אחריתי כחדית דכתובתא קדמייתא ובכן כתבנן לה השתא
כתובתין דין חלופי הדיך כתובתא קדמייתא איך ר' פלוני בר פלוני חתן דנן אמר לה להדין פלונית
בת ר' פלוני הוי לי לאינתו וכו'' כתיקון כתובה'' והאומרין ג' עדים והרביעי הוין הבעל''

כתובה לבתולה

בשישי בשבת בכך וכך יומים לירח פלוני שנת כך וכך לבריאת עולם למנין שאנו מונין

בו כיצד מודיעת פלוני׳ ידך ר׳ פלוני בר פלוני אומר לה להדא ויית פלונית בתולתא בת ר׳ פלוני הוי לי לאנתו
כדת משה וישראל ואנא אפלח ואוקיר ואיזון ואפרנס יתיכי כהלכת גוברין יהודאין דפלחין ומוקרין
וזנין ומפרנסין לנשיהון בקושטא ויהיבנא ליכי מהר בתוליכי כסף זוזי מאתן דחזו ליכי מדאורייתא
ומזוניכי וכסותיכי וסיפוקיכי ומיעל עליכי כאורח כל ארעא וצביאת ויית פלונית בתולתא דא והוות
ליה לאנתו כדת משה וישראל ודין נדונייא דהנעלת ליה ובית אבוה ואימה בין בכסף בין בדהב בין בת
בתכשיטין במאני דלבושין ובשימוש ערסא חמשין ליטרין וצבי ר׳ פלוני חתן דנן והוסיף לה מדיליה
חמשין ליטרין סך הכל מאה ליטרין וכך אומר ר׳ פלוני חתן דנן אחריות שטר כתובתא דא קבלית עלי
ועל ירתי בתראי להתפרע מכל שפר ארג נכסין וקניינין דאית לי תחות כל שמייא דקנאי ודעתיד
אנא למיקני נכסין דאית להון אחריות ודלית להון אחריות כולהון יהון אחראין וערבאין לפרוע מנהון
שטר כתובתא דא ואפילו מן גלימא דעל כתפאי בחיים ובמותא מן יומא דנן ולעלם וקבל עליו ר׳ פלוני בר
פלוני חתן דנן אחריות שטר כתובתא דין כחומר כל שטרי כתובות העשויין כתיקון חכמים ז״ל
דלא כאסמכתא ודלא כטופסי דשטרי וקנינא מן ר׳ פלוני בר פלוני חתן דנן למרת פלונית בת ר׳ פלוני בתולתא
דנן כל מה דכתוב ומפורש לעיל במנא דכשר למקניא ביה שריר וקיים״ מודיעות גדולות שאין
בהן ושטרי עבדין ושפחין וגיטי נשין וחליצין ומיאונין יכתב מודיעת פלונית׳ ובעיירות קטנות
המוקפות חומה יכתוב מדינת פלונית ושאינן מוקפות חומה יכתוב בכפר פלוני״

תיקון הגט

המגרש את אשתו צריך שיקח הקלף והקולמוס והדיו משלו׳ או יאמר יתן לו במתנה
ויתנם לסופר ויאמר לו טול את אלו ויכתוב גט לפלונית אשתי שמגרשין
ומזכה לה על ידם ויאמר לעדים חתמו במעמד הבעל הסופר והעדים ואם רוצה שיחתום הסופר
עמהם יעשה גם לו שיחתום עמהם ויחתום אני פלוני בר פלוני סופר ועד ואם אין שם אלא עד אחד
סופר ועד אחד יעשה לסופר לכתוב ולחתום וגם יעשה לאותו עד לחתום עמו ודיו והשגחה צריכה
להיות ארוכה על החבה דאמרינן דספר וצריך שרטוט וכתיבה גסה ומניין השיטות י״ב כמנין גט
וצריך שיחתמו בשיטה אחת וצריך העדים החותמין אלו זה בפני זה וצריכים העדים לקרותו ז
לנתינתו ואם הבעל עצמו נתנו לה בפני שלשה או בפני שנים ויאמר הין גט שלך והרי את מותרת
לכל אדם ואין צריך לומר בפני נכתב ובפני נחתם ואם על ידי שליח נתנו לשליח בפני עדי ומסירה
ויאמר הולך גט זה לפלונית אשתי שליח עשה בפני שלשה ויאמר בפני נכתב ובפני נחתם ואם
נתנו לה בפני שנים כשר״ ואין האשה עושה שליח לקבל גיטה ואם שליח בעלה אמר לו תעשה
הוא שליח לקבלה ויקבלינו ואם עשאה ואם שליח בעלה ואין הסופר רשאי
להתחיל מן ההשגחה שהגט נכתב בה לאחר כתיבת הגט ואם התחיל פסול דכת׳ ונתן ואם שירטוט ז
והחסר אלא כתיבה ונתינה ימנן זה שמחסר כתיבה ונתינה וקציצה וצריך לכוין את השורות ומכוין
ואם ביום כתבו ביום ונחתם בלילה פסול נכתב בלילה ונחתם ביום כשר׳ ואין השליח צריך לומר
על כל אות ואות שבפניו נכתב לפני כל שהוא יכול לומר בפני נכתב ובפני נחתם ואל יעכב את
בואת ואם עשה והחק פסול אבל משיור שיטות אם שכח אות אחת עשה טו והחק יכתוב בין ז
השורות קודם שיכתוב שריר וקיים ויכתוב את הדיבור שכתוב על השורה וכן יכתוב תיבת

פלונית דבני חתי שריר וקיים ודעת המחבר נראים הדברים שאחר כך יכתוב והזמנו וכו' שריר וקיים ואחר
כך יתפוש האיש את יד האשה בידו ויאמר לה ידך כידי וכפך ככפי ויש לך רשות לעשות עד שיהא עד
שיגיע הגט לידה שתהיה מותרת לכל אדם ואין לה רשות להנשא עד ג' חדשים לאחר קבלת גטה:

טופס הגט

בפלוני בשבת בכך וכך יומים לירח פלוני שנת כך וכך לבריאת עולם
למניין שאנו מונין בו כאן במדינת פלונית דמתקריא דיתבא על נהר
פלוני איך אנא פלוני בר פלוני דמן מדינת פלונית ועומד היום כאן במדינת
פלונית וכל שום וחניכה דאית לי ולאבהתיי ולמקומי ולמקום אבהתיי צביתי
ברעות נפשי כדלא אניסנא ופטרית ותרוכית ושבקית יתייכי ליכי אנתי פלונית
בת רבי פלוני דמן מדינת פלונית ועומדת היום במקום פלוני דמתקריא דיתבא על נהר
פלוני וכל שום וחניכה דאית ליכי ולאבהתייכי ולמקומייכי ולמקום
אבהתייכי דהוית אינתתי מן קדמת דנא וכדן פטרית ותרוכית ושבקית
יתייכי ליכי דתהוויין רשאה ושלטאה בנפשייכי למהך להתנסבא
לכל גבר דתצביין ואינש לא ימחי בידייכי מן יומא דנן ולעלם
והרי את מותרת לכל אדם ודן ספר דיהוי ליכי מינאי ספר
תירוכין ואגרת שבוקין וגט פיטורין כדת משה וישראל

וצריך להזהיר באלו הדברים ולא יחליף שו וכדן ושל תירוכין ושל שבוקין ושל פיטורין ויכתוב ד
דתהויין ודתצביין ג' יודין ולא יכתוב למהך באלף אלא למהך בלא יוד ולא יכתוב ואגרת באלף ואגרת
ולא יכתוב ולהתנסבא באלף להתנסבא בלא יוד ולא יכתוב ודין באלף ודן בלא יוד וכתוב אותיות
אלו כדרך שנכתבות בגיטי נשים כן נכתבים בשחרורי עבדים וכן הדיבות:

שטר ערבות

זכרון עדות שהיתה בפנינו בכך וכך בשבת בכך וכך יומים לירח פלוני שנת כך וכך
לבריאת עולם למנין שאנו מונין כאן במדינת פלונית איך פלוני ופלוני אמרו לנו
הוו עלינו עדים וקנו ממנו בכל לשון של זכות וחתמו וכל יחד ומנו להיות בידינו לזכות ולראיה ומחמת שרצינו
ברצון נפשינו שלא באונס אלא בלב שלם ובנפש חפיצה ובדעת שלימה ובלא טעו וקבלנו עלינו בתקיעת כף
ובקנין גמור זה על זה שנכנס פלוני זה בממון זה ... מאפילו שנים כמעמד אחד ומעכשיו ז
שנינו לו לפרוע ... באחריותו והשלטנוהו ... יפרעו על כל נכסים שלנו
בין מפנינו בין שלא מפנינו בין מקרקעי בין מטלטלי ועל כל מעלי הזכים שלנו עד שיגבה ממון זה עד
גמירו ואחריות שטר זה קבלנו עלינו ועל יורשינו אחרינו ... וגם כל שפר ארג נכסין וקנינן
... כל שוויין ... נכסי דאית להון אחריות ודלית להון אחריות מלהון
יהון אחראין וערבאין לפרוע ממהון שטר זה ... כתפינו כחיים ובמות ... ז
ועלם וכך אמרנו לפלוני ופלוני וכך הודענו בהם ... פורעים ממון זה לפלוני זה בפני עדים
פרעו לו ובטלו השטר ... כתבו על גבו שובר פרעון ממון זה ... שטר זה ומתחת
ידי פלוני ... ידי יורשיו אחריו ... כתוב על גבו שובר פרעון ממון ... עליכם

כשני עדים ראוים כשרים או בלא חרם ובלא שבועה ובלא שום טענה בעולם ואחריות שטר זה קבלנו עלינו
ועל יורשינו אחרינו כחומר כל שטרי ערבות העשויין כתיקון חכמים דלא כאסמכתא ודלא כטופסי
דשטרי וקנינו מן פלוני ופלוני ערבין לפלוני זה בקנין שלם בכל מה דכתיב ומפרש לעיל במאנא דכשר
למקניא ביה שריר וקיים

שטר חוב

זכרון עדות שהייתה בפנינו בכך וכך בשבת בכך וכך לירח פלוני שנת כך וכך לבריאת
עולם למנין שאנו מונין כאן במדינת פלונית איך ואת פלונית בת ר' פלוני ור' פלוני
בר פלוני בעלה אמרו לנו הוו עלינו עדים וקנו ממנו בכל לשון של זכות וכתבו וחתמו ותנו ביד פלוני להיות
בידו לזכות ולראיה ולהיות שיש לו עלינו כך וכך ממון ומן והטבע פלוני והן עלינו בהודאה ובמשו ז
וקבלנו עלינו לפורעו לממון זה הכבו ויאן יאחר ומנה פוטש ויאן יאחר ומנה ונטרפו ויאן יונו ימים
ושיוו ומנה חון יאחר עליהן ומעכשיו נתנו לו ירבע יאוות זירע בחצירנו ויגבן הרשיעהו והשלטנהו
ומכנעהו יופירופיו על כל נכסינו בין בפנינו בין שלא בפנינו בין מקרקעי בין מטלטלי ועל כל מעי ז
חובים שלנו עד שיגבה ממון זה עד גמירין וקבלנו עלינו בקנין שלם שיהיו רשאי ושליט פלוני זה
לגבות זה הממון ומי שירצה ושכנגו ויופילו שבנו יאחר מוקום יאחר ומעניר יאחר שכן ערבנו על
עצינו ואחריות שטר זה קבלנו עלינו ועל יורשינו אחרינו ולהפרע מן כל שפר אית נכסין וקניינין
דאית לנו ודעתיד כל שנריין דקנינו ודעתידין אנן למקני נכסי דאית להון אחריות ודלית להון ד
אחריות כולהון יהון אחראין וערבאין לפרוע ממהון שטר זה ואפילו מן גלימא דעל כתפינו בחיים
ובמות מן יומא דנן ולעלם ואחרינו מרת פלונית זו ובפלוני בעלה זה ראוי כשיותם פורעים וממון זה
לפלוני זה כפני עדים פורע לו ושלא השטר ויהיו כתם על גבו שובר פירעון וממון זה שלא ומן
שיגבו שטר זה ומתחת ידי פלוני זו ומתחת ידי יורשיו אחריו כלא קריע יאו סלוא מכיב על גבו
שובר פירעון מאתן יהיו עליכם כשני עדים ראויים פורעים או בלא חרם ובלא שבועה ובלא שום טענה
בעולם ואחריות שטר זה קבלנו עלינו ועל יורשינו אחרינו כחומר כל שטרי חוב והודאות והודאות
מן יומא דנן ולעלם דלא כאסמכתא ודלא כטופסי דשטרי וקנינו מן מרת פלונית דא ומרי מן ר' פלוני
בעלה לפלוני בר פלוני דנן בכל מה דכתיב ומפרש לעיל במאנא דכשר למקניא ביה שריר וקיים

כתב ר' יוסף בשטר א' הדעהק

הערשה חבירו שלא יקדש לו אשה אלא יוען ערך לכתוב לו הרשאה בקנין אלא כך
יכתבו לו בפנינו החתומים וזה מינה פלוני בר פלוני את ר' פלוני בר פלוני
לקדש את פלונית בת ר' פלוני וכך אמר בפנינו ותהיו ידן כידי ופיו כפי ועשייתו כעשייתי ויהיו ז
ישיני להקנות לו כסף יאחר יום ייובד כסף הקידושין ויחתמו העדים ושליח שעשיו כעדים
כשר בין יום הוא ופבו כין ידן שם עוד דלא הוציא הרשאה יואי לטול הכין ואיר הכיר ושליח
המקדש יאחר תהיו מקודשת לפלוני כמשכה זו כדת משה וישראל

טירפא אדרכתא שובא

בר הם ראובן הלוה ממון לשמעון בשטר וכתב עליו כהם שטר חוב ואחר כך
ומר שמעון כל דקמשתין שהיו לו ואחרים בשטר ועד ניסן ואחר ניסן
תבע ראובן לשמעון באותו ממון ולא מצא לו לא בית ולא שדה ולא כסף ולא זהב ולא מטלטלין

ליפרע והם טיום היה ווזין ווטלטלים היה נפיע מן המטלטלים ומשום דכי יזורינן כמע דה"ר
בבעורי מני ודילי ליחדו ונותן יהלו ונדיים דיזוריען ודינה יופילו ומן לאחריו רעל כתפיורי וכיון דיזין
גיטולסין מדי ריזונן על הדין גבי ההכן טווען וכן כתר דיזורע. ודיוובן ההיו ההדיין טעתיו ריוובן
על ונדיקהי דיוי ליו ופרע טוושן יוטתלים וגביהן ההיו קדייוויו לו נמסודי הדי גט יזיען עמן כיה
ודינו היין דיהלריזוב וטרין. והו והוי לקוחות דרכיע וטוושען וגן כתר דיוודיפו וכר יזוכי ריזוכן ולויטק
ההעדו לקוחות ודייתי להו קדייהו בי דינו והכמע להו יזוורין והו בי דינו תנפיקו טט ריכון ווזה נכבן
והון וכיון דחוו בי דינו דחיס טטריו דריזוכן וכביה הלקוחות יוזרי ליה לריזוכן ידיוכי לטטרין
דמודיקעי ונכדיב לן טירפי על לקוחות ומשום דליו יומפטר לווחוי בידך ודי שטר טטר חוב שטר
טירפין דחוה לי בתי טטירות על טירה יוחת וכיון טקדיע יוותו טטר חוב טתכין לו טירפו וכן הדין

שטר טירפא

ביה דהוה

דהוינו בבי דינו כך וכך בשבתו ההויו כך וכך יומים לירח פלוני בכך וכך שנים לבריאת עולם לוגבין טידוע ווזגן כיון כך הוה פלוני בר פלוני תבעיה לפלוני בר פלוני לדינו בבי דינו והנפק טטרין על ליה דמדכיו טוען פלוני וכך בדדי בבי דינו לטטרין ויוורו ליה לטוושן פרע ליה ויוזור טוושן יזין לי טום ודרעם לין הדיקעי וליו מטלטלי ולתפרעיה ויוזור ריזוכן נתר יוו דיטבדה הוה ליה נודיקעי ווטלטלי וזכן יזיען ונכתר דיוודיפדיה ופלוני וזובו לי יוודיפדיה סוגכנו יוודיקעי דתבע לפלוני ופלוני לווייתי קדהונו ודוהינו והון יונפיקו עוודיכן דרכני הלכן דכעתון וטוושן רתן והנפיקו לקדהונו לבי דינו והודינו דקרוו וגביהן כתר וזון טטר חוב דריוובן רתן וכיון דחזינו כן יוזוריעו והון דינו הויו דטר

[illegible]